

Printed and Published by the Proprietor, at the Press of the Proprietor, No. 1, The Arcade, Madras.

Printed and Published by the Proprietor, at the Press of the Proprietor, No. 1, The Arcade, Madras.

A. S. & SON.

(ജാ) ച പ്ല ഖ ഞ ന്ദ്.

వారాహపురాణే	తయస్త్రింశప్రభృతిద్వివృత్తితమపర్యంత తత్రింశదధ్యాయ - ప్రథమప్రభృతి దశ పర్యంత దశాధ్యాయోభయాయత్నకః ...	౪౦
పాద్మపురాణే	చతుర్వింశప్రభృతి చతుస్త్రింశపర్యంతై కాదశాధ్యాయాయత్నకః ...	౧౧
గారుడపురాణే	త్రివృత్తితమాధ్యాయాయత్నకః ...	౧
శేషధర్మే	అష్టచత్వారింశాధ్యాయాయత్నకః ...	౧
బ్రహ్మపురాణే	ప్రథమప్రభృత్యే కాదశపర్యంతై కాద శాధ్యాయ శ్రీవేంకటేశ సహస్రనామా ధ్యాయోభయాయత్నకః ...	౧౨
మార్కండేయపురాణే	ప్రథమప్రభృతి పంచమపర్యంత పంచ ధ్యాయాయత్నకః ...	౫
వామనపురాణే	వింశప్రభృతి చతుశ్చత్వారింశపర్యంత పంచవింశాధ్యాయాయత్నకః ...	౨౫
బ్రహ్మపురాణే	ప్రథమప్రభృతి దశమపర్యంత దశా ధ్యాయపంచైకపంచాశాధ్యాయోభయాయ త్నకః ...	౧౨
భవిష్యత్తరపురాణే	ప్రథమప్రభృతి చతుర్దశాధ్యాయాశీతి తమాధ్యాయోభయాయత్నకః ...	౧౫
స్కందపురాణే	ప్రథమప్రభృతి సప్తదశపర్యంత సప్త దశాధ్యాయ సప్తత్రింశాధ్యాయో భయాయ త్నకః ...	౧౮
స్కందపురాణే	ప్రథమప్రభృతిదశపర్యంతదశాధ్యాయ ప్రథమ ద్వితీయో భయాయత్నకః ...	౧౨
అదిత్యపురాణే	ప్రథమప్రభృతి పంచమపర్యంత పంచ ధ్యాయాయత్నకః ...	౫
	మిళిత్యా సప్తపంచాశదుత్తర శతాధ్యాయాయత్నకశ్చ.	
౧౨		౧౫౭

పాస్య పరదేవతా భూతౌపనిషదపరమపురుషోఽహ మేవేతి ధియం సర్వ
 భూతసాధారణీ మాదధానః - సర్వభూతనిజచరణకమల సమాశ్రయణప్రద
 ర్శన ముద్రాం దధానేన దక్షిణేన పాణికమలేన సర్వభూతానాం - మదీయ
 చరణకమలయుగళం సమాశ్రయతే తిచోదనం - నిజచరణకమల సమాశ్రిత
 సర్వభూత సంసారసాగర జానుదఘ్నతా విశదీకరణముద్రాం దధానేన సవ్యేన
 పాణికమలేన - మదీయచరణకమలసమాశ్రితానాం సంసారసాగర స్ఫుతరో
 భవతీ త్యా వేదనం చ విదధానః - సర్వపాపాని వేం ప్రాహుః కటస్తద్దాహ
 ఉచ్యత ఇతినిరుక్తనిజనామధేయ వైభవేనైవ సకలభువనవిదిత సర్వపాపహర
 తాబిరుదస్య శ్రీవేంకటాచలస్యా వ్యధీశతయాసంపన్నేన శ్రీవేంకటేశ ఇతినామ
 థేయేన నిజాం సంసారసాగర సముత్తారణ హేతుం సర్వపాపవిమోక్షణశక్తిం
 సువ్యక్త మభిదధాన శ్రీవేంకటాచలే కృతనిత్యసన్నిధానః - కతా వేంకట
 నాయక ఇతి స్వావతారమహిమానం సకలభువనవిదితం సమాదధానః - వాత్స
 ల్యసాలభ్యసాశీల్యాది నిజదివ్యకల్యాణగుణగణ మహిమ్నా సర్వభూత దృక్పథ
 గోచరతా మపి దధాన సృమింధే ఖలు.

స ఏవభగవాన్ శ్రీ వేంకటాచలా ధీశ శ్రీనివాస స్సమం తతః
 ప్రస్మమరకలికలుషతిమిర నికర నిరసన కరసముత్తుం గతర శిఖరిశిఖరసముది
 త్వరమణి దీపవరాయ మాణోఽపి నిజమహి మానభిజ్ఞతయా నిస్సమకలిమ
 హిమమంద మందాయమాన నిజచరణకమల సమాశ్రయణ వివేకా నఖిలా
 నపి లోకా నవలోక్య విధిశివశతమఖముఖసుర సనకసనందన ప్రముఖ పరమ
 యోగికుంభసంభవ ప్రభృతిపరమహి శంఖో పరిచరవసు దశరథవియ స్మృప
 ప్రముఖ రాజహి ప్రముఖానేక భక్తజన సంరక్షణ లక్షణ నిరవధిక నిరుపధిక
 నిస్సమ నిజదివ్య మహిమప్రకాశైకై నా నావిధ పురాణేతిహా సాద్యంతగతై
 శ్రీవేంకటాచల మాహాత్మ్య గ్రంథై స్సు ప్రకటికృతైః పఠన శ్రవణాది ముఖేన
 తేషాంశనై శ్వనై నిజచరణకమలసమాశ్రయణ రుచిం సంపిపాదయితు
 శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్య గ్రంథానాం కలిబలేన నా స్తిక జనభూయిష్టేఽ
 స్త్రి ధరామండలే కై శ్చి దపి సంరక్ష్యా స్థాపనేన దులభతయా కథం
 చిత్త్వ చిత్ప్రాప్తావ పి శిథిల శిథిలాయమాన ప్రాచీన తాళపత్ర శ్రీకోశగతా
 నాం తేషాం దుష్టానతయా ప్రాయశో ముద్రితసకల గ్రంథకోశప్రచార
 బహుళేఽస్త్రి కాలే ప్రశిథిల ప్రాచీనతాళ పత్రకోశ క్షేళబహుళవీక్షణే
 కేషాం చి దపి కాతు కానుదయేన తేషాం పఠనశ్రవణయో దుష్కరతాం -
 అధునా ప్యే తేషాం గ్రంథానాం ముద్రణేనా సంరక్షణే భవిష్యతికాలే సుత
 రా మేవ విలోపసంభవంచాను సందధాన శృద్ధావత్సు కేషుచి ద్భాగవతేషు-
 తత్ర తత్రవిరళ విరళాయమానానాం ప్రశిథిలతర ప్రాచీన తాళపత్రమయ

శ్రీవేంకటాచల మాహాత్మ్య శ్రీ కోశసంరక్షణ శ్రద్ధాభూనాం సజ్జనానాం సకాశా చ్ఛ్రీకోశాః సంగృహ్య మహతా ప్రయాసేన సంశోధ్య ముద్రణాయ ప్రయతమానేషు - నిజదివ్యాలయ గోపురమండప ప్రాకార దివ్యభూషణ దివ్యోత్సవ కోశాగారాది ప్రణయన పరిపాలన ప్రముఖనిఖిలకైంకర్య ధురంధరస్య నిజకటాక్ష విశేషమంతరేణా నితరజనసులభ విష్వక్సేన ముద్రాధికారిణో భగవాన్దాసనామధేయస్య వైరాగిగణాధిపస్యచిత్తరంగభువ మధిరుహ్య తన్ముఖేనై వ నిజభాండాగార ద్రవ్యేనై వ చే తరనిజకైంకర్య వ దిదమపి శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్య గ్రంథ ముద్రణరూపం కైంకర్యం నివర్తకయితృకామః - అవశ్య కర్తవ్యతయా తదా తదా భాగవతైరా వేద్యమాన మిద మపి కైంకర్యం తస్మై రోచయామాస - తత శ్చ సభగవాన్దాస ఇత్థం శ్రీనివాససంహోది తాంతరంగ ఐహికాముష్మికాపేక్షిత సకల పురుషార్థసాధక నిర్వహణధూర్వహతయా సకలజనమహోపకారకం భగవద్గుణ చరితశ్రవణ సతతబద్ధ శ్రద్ధభగవద్భక్త గణపరమప్రాణభూతం సకలసహృదయజనసహృదయం గమం శ్రీవేంకటాచల మాహాత్మ్యగ్రంథజాత మిదం శ్రీవేంకటనాథ దివ్యభాండాగార ద్రవిణం ప్రసన్న మనసాప్రదా పయన్తుది తమనా ముద్రాపయామాస.

తతస్సమ యాంతరే సింహాసన మదసీయ మధిరూఢః శ్రీమాన్ రామ కిశోర దాససమాఖ్యో మహాంతు వర్యః పునస్సముద్వ్య కోశ మిమమ్ ప్రమోదయామాస భక్తజనమ్. సంప్రతి త దేవ సింహాసన మలంకుర్వాణః శ్రీమహాంతు ప్రయాగ దాసమహాంతువర్యః పూర్వముద్రితేషు వేంకటాచల మాహాత్మ్య కోశేషు సామస్త్యేన గ్రహకైర్లృహితేషు ఇదానీం తృతీయ పర్వాయే త మేవ మాహాత్మ్యగ్రంథం సమ్యక్ పరిశోధ్య సముద్వ్య భక్తవన పరితోషమాధత్తే తరామ్॥

అస్మింశ్చ తృతీయ సంస్కారే లేఖకాదికృతాః భంశాః క్వచిత్ క్వచిత్ భవేయుః. మహాంత స్తు తా న పరిగణయ్య గ్రంథముద్రణేన ప్రకటిత భగవన్నా మాత్మ్యను భవతుంది లాంతః కరణాః తా మిమామ్ మహాశయ యస్య భాగవతజన సేవా మను గృహ్ణీయు రితి శమ్ ॥

అస్మిం శ్చ గ్రంథజాతే నానా దేశానీతా ప్రాచీనా సనేకాప్రశిఖి లాయమానా కోశా నవలోక్య యథామతి సంశోధ్య ముద్రితే తత్ర తత్ర యద్యపభ్రంశో విద్యేత - తదా తదపరామర్శమూలో మామకే నదోషస్సద్భిః క్షుంతవ్యః - ప్రత్యుత మహతాప్రయాసేన దుర్లభ మిదం గ్రంథజాతం సంపాద్య యథాశక్తి పరిష్కృత్య ముద్రిత మితి గుణ మేవ పరామృశంత స్సంత

స్పంతువ్యంతు - గుణదోషా బుధో గృహ్లాన్నిందుత్వేలా వివే శ్వరః - శిరసా
 శ్లాఘతేపూర్వం పరం కంఠేనియచ్ఛతీ తి హి సతాం శీలం - అతః - అసహ
 ప్రాక్షేణా సర్వజ్ఞేనా సర్వశక్తి నా చ మయా యథామతి యథాశక్తి లోచ
 నాభ్యాం బహుళదత్తావధానాభ్యా మపి నిరీక్షణే ౭వశ్యమపజ్ఞ నీయస
 మాపతి తే వ్యపభ్రంశేషు త్తమై వ సతా ముచితే తి సంప్రార్థయామి.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపర బ్రహ్మణే నమః.

శ్రీమై శ్రీపద్మావత్యై నమః.

శ్రీ మ తే విష్ణ్వే నా మః.

శ్రీ వేంకటాచలమాహాత్మ్య విషయనూచికా.

శ్రీ వా రా హ పు రాణ ప్ర థ మ భా గా న్త ర్గ త

విషయానుక్రమణికాప్రారంభః.

పుటసంఖ్య.

శ్వేతవారాహకల్ప కథనమ్	౧
వైకుంఠా ద్భగవతీకృడాచలానయనమ్	౩
దేవాదికృతశ్వేతవరాహప్రార్థనా	౫
నూతకృతన్వామి పుష్కణీమాహాత్మ్యవర్ణనమ్	౭
క్రీడాద్రిప్రవిష్ట శ్రీవరాహాదివ్యవైభవవర్ణనమ్	౯
క్రీడాదేర్భగవత్సన్నిధ్యేనమహిమాధిక్యవర్ణనమ్	౧౧
క్రీడాద్రేణి కారణభేదేనా నేకనామానువర్ణనమ్	౧౩
మహర్షి యజ్ఞవాటం ప్రతి భగవదాగమనమ్...	౧౫
పుష్కల్య కుమారధారాస్నానేన కామారప్రాప్తిః	౧౭
రాజ్యభ్రష్టస్య శ్రీభణసంపన్యరాజ్యప్రాప్తిక్రమః	౧౯
ఆత్మారామాఖ్యవిప్రస్య సముత్పత్తిక్రమః	౨౧
సనత్కుమారకథితపూర్వహలక్ష్మీమన్తోద్ధారక్రమః	౨౩
కాపిలాదిసప్తదశతీర్థమాహాత్మ్యమ్	౨౫
జరాహరాదితీర్థత్రయమాహాత్మ్యమ్	౨౭
శ్రీవేంకటాద్రిం ప్రతి శ్రీరామాగమనమ్	౨౯
వైకుంఠాఖ్యగుహాప్రవిష్టవానరవృత్తాంతః	౩౧
వైకుంఠగుహాప్రభావకథనమ్	౩౩
రావణాదిపీడితజేష్ఠీకాంక్షీరార్ణవాదిలోకాగమనమ్	౩౫
బ్రహ్మాదీనాం శ్రీవేంకటాచలాగమనమ్	౩౭
శ్రుతార్థినో దశరథస్య శ్రీవేంకటాచలాగమనమ్	౩౯
దశరథస్య శ్రీవేంకటాచలవాసిమహర్షిచరిత్రదర్శనమ్	౪౧

పుటసంఖ్య.

శ్రీభగవదావిర్భవస్తుతిః	౨౯
బ్రహ్మాదీనాం భగవన్నుద్ధిర ప్రవేశాదికథనమ్	౩౦
అగస్త్యాదికృతభగవత్స్తుతిః	౩౨
ఇంద్రాదికృతభగవత్స్తుతిః	౩౩
సనకాదికృతభగవత్స్తుతిః	౩౪
దశరథకృతభగవత్స్తుతిః	౩౪
బ్రహ్మకృతభగవత్స్తుతిః	౩౪
బ్రహ్మాదీ స్తుతి భగవత్కృతమృతలూనుయోగాదిః	౩౫
భగవతే బ్రహ్మాదీనాం రావణోపద్రవనివేదనమ్	౩౫
శంకరస్య కేశచలాగ్నేయదిగవస్థానప్రాప్తిః	౩౬
భగవత్త ముష్టిశ్చ దశరథకృతపుత్రప్రార్థనా	౩౭
భగవత్తం ప్రతి చతుర్ముఖకృతప్రార్థనాదిః	౩౭
శ్రీవేంకటాద్రినికటస్థాసురవధార్థం చక్రప్రేషణమ్	౩౯
శ్రీవేంకటేశ్వరమహాత్మ్యవస్తుతిః	౪౦
శ్రీవేంకటేశ్వరమహాత్మ్యవ తైభవవర్ణనమ్...	౪౦
మహాత్మ్యవనేవాఫలదాన ఫలప్రశంసాదిః	౪౦
వేంకటాద్రి పుష్పద్వాననిర్వాణాదిప్రశంసా	౪౩
మహాత్మ్యవాపభృథస్నానప్రశంసా	౪౪
బ్రహ్మాదీనాం స్వావాసగమనార్థంభగవదభ్యుపక్షా	౪౪
శ్రీవేంకటాద్రిక వైభవప్రశంసా	౪౫
బ్రహ్మాదీనాం స్వావాసగమనమ్	౪౫
శంఖానీతీర్థమాహాత్మ్యమ్	౪౬
జాబాలిత్తీర్థమాహాత్మ్యమ్	౪౬
పూర్వస్యాం చిశుదర్శనకృతాసురవధప్రకారః	౪౭
సుదర్శనస్యాం సురసైన్యయోధ్యుద్ధప్రశంసా	౪౭
ఆగ్నేయదిశి సుదర్శనకృతాసురవధప్రకారః	౪౮
సుదర్శనస్యాం సురవధార్థం దక్షిణదిగ్గమనమ్	౪౮
సుదర్శనాసురసేనయో యుద్ధప్రకారః	౪౮
వరుణదిశ్య సురసుదర్శనసేనాయుద్ధప్రశంసా	౪౯
మృత్యునస్యాం సురవధార్థముత్తరదిగ్గమనమ్	౪౯
భృగుస్థాసురసుదర్శనసేనయో యుద్ధప్రశంసా	౫౦
శ్రీవేంకటేశ్వరశ్యాం లింగోపహతేషు విశేషతఃకృపాధికృతవర్ణనమ్	౫౦
చేతనస్యా చార్యాశ్రయణా త్పురుషార్థప్రాప్తినిరూపణమ్	౫౧
అష్టాభయోగస్వరూపనిరూపణమ్	౫౧
ననకసనద్వనీర్థమాహాత్మ్యమ్	౫౩

పుటసంఖ్య.

కాయరసాయనతీర్థమహాత్మ్యమ్	౬౩
శ్రీవేంకటేశాష్టోత్తరశతనామావలి:	౬౪
మహాద్వీకాం శ్రీవేంకటేశసేవార్థం శ్రీవేంకటాచలాగమనమ్			...	౬౬
మహాద్వీకృతభగవద్గుణాని:	౬౭
నూతంప్రతిశాసనాదిస్తుతి:	౬౮

ఇతి శ్రీవారాహపురాణప్రథమభాగవిషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

శ్రీవారాహపురాణద్వితీయభాగవిషయానుక్రమణికా ప్రారంభః.

నారదస్య సుమేరుశిఖరస్థయజ్ఞపరాహదర్శనప్రాప్తిః		౭౦
పరాహసన్నిధి మృతి ధరణ్యాగమనమ్	౭౧
ధరణీపరాహసంవాదః	౭౨
శేషాచలస్య సర్వపర్వతాతికాయిత్యవర్ణనమ్	౭౩
స్వామిపుష్కరిణాస్సర్వతీర్థాతికాయిత్యకథనమ్		౭౪
కుమారధారామహాత్మ్యమ్	౭౫
తుమ్మతీర్థమహాత్మ్యమ్	౭౬
అకాశగంగామహాత్మ్యమ్	౭౭
పాణ్డవతీర్థమహాత్మ్యమ్	౭౮
పాపనాశనతీర్థమహాత్మ్యమ్	౭౯
దేవతీర్థమహాత్మ్యమ్	౮౦
ధరణీకృతపరాహస్తుతి:	౮౧
పరాహభగవతోః ధరణ్యా సాకం శేషాచలాగమనమ్		౮౨
అధ్యాయఫలశ్రుతి:	౮౩
శ్రీపరాహమస్త్రాధానవిధిః	౮౪
శ్రీపరాహమస్త్రాధానవిధిః	౮౫
అగస్త్యప్రార్థనయా భగవత స్సర్వజనదృగ్దోషరత్నకథనమ్	౮౬
మిత్రవర్కణ అకాశరాజాఖ్యసుతోత్పత్తికథనమ్		౮౭
ధరణీతలాత్పద్మావత్యుత్పత్తిక్రమః	౮౮
అకాశరాజస్య ధరణ్యాఖ్యపత్న్యాం వసుదానాఖ్యసుతోత్పత్తిక్రమః		౮౯
ఉద్యానవాసిన్యాః పద్మావత్యా స్సమీప మృతి నారదాగమనమ్		౯౦
నారదోదీరితపద్మావతీశరీరసులక్షణాని	౯౧
పద్మావత్యా స్వస్థిసభీభి సాకం పుష్పాటవీగమనమ్		౯౨
మృగయార్థం పుష్పాటవీ మృతి శ్రీనివాసాగమనమ్		౯౩
భగవతః కన్యకానా ఇచ్ఛా న్యోన్యసంవాదః		౯౪
పద్మావతీదర్శనేన శ్రీనివాసస్య మోహప్రాప్తిః		౯౫

పుటసంఖ్య.

ముహ్యమానం శ్రీనివాస మ్ప్రతి వకుళమాలికాక్షి:	...	౮౨
శ్రీనివాసోక్తపద్మావతీపరిణయకారణాని	౮౩
వియద్రాజపుర మ్ప్రతి వకుళమాలికాగమనమ్	...	౮౪
దివ్యోద్ధానస్థపద్మావతీసఖీప్రతి వకుళమాలికాక్షి:	...	౮౫
వకుళమాలికా మ్ప్రతి సఖీనివేదితపద్మావత్యుదంత:
పద్మావతీ ముద్దిశ్యదైవజ్ఞం ప్రతి వియద్రాజకృతప్రశ్నాది:	...	౮౬
దైవజ్ఞోక్త్యాఽగస్త్య లిక్తార్చనాయై విప్రాదిప్రేక్షామ్
ధరణీకృతప్రశ్నస్త్య పులిన్దినీప్రతివచనమ్	౮౭
పద్మావతీనివేదితభగవల్లక్షణభాగవతలక్షణాని
వకుళమాలికాయా సార్థం సఖీనాం ధరణీసమీపాగమనమ్	...	౮౮
ధరణీదేవై వకుళమాలికానివేదితశ్రీనివాసోదంత:	...	౮౯
శ్రీనివాసోక్త్యా శఙ్ఖనుపస్య స్వామితీర్థతపఃకరణప్రాప్తి:
వకుళమాలికాక్ష్యా ధరణ్యాదికృతవైవాహికనిశ్చయక్రమః	...	౯౦
బృహస్పత్యుక్త్యా వివాహలగ్నసిరీకరణమ్
విశ్వకర్మాదికృతపురాలజ్కారాదిక్రమః
పద్మావతీశుకేన సహవకుళాయా శ్చీనివాససమీపగమనమ్	...	౯౧
శ్రీనివాసాయ శుకావేదితపద్మావతీపరిణయవృత్తాంత:
పద్మావత్యా శ్శుకదత్తశ్రీవాసమాలాధారణమ్
శ్రీనివాసస్య లక్ష్మ్యేదికృతపరిణయాలజ్కారక్రమః	...	౯౩
బ్రహ్మాదిభి సాంకం శ్రీనివాసస్య వియద్రాజ పురగమనమ్
పద్మావతీపరిణయఘట్టః
వహూవరయో ర్వియద్రాజవితీర్ణప్రాభృతాది:	...	౯౪
శ్రీనివాసకృపయా వియద్రాజస్య భక్తిప్రాప్తిరూపవరప్రాప్తి:
వివాహార్థ మాగతానాం బ్రహ్మాదీనాం స్వావాసగమనమ్
వసునామకనిషాదవృత్తాంత:	...	౯౫
సుతహసనోద్యుక్తం వసు మ్ప్రతి భగవదుక్తి:
రజ్జదానస్య శ్రీనివాససేవార్థం శ్రీశేషాచలాగమనమ్	...	౯౬
శ్రీనివాసార్థం రజ్జదానకృతదివ్యోద్ధానమణ్డపనిర్వాణాని
రజ్జదానస్య గర్భర్వక్రీడాదర్శనేన భగవత్కైజ్కర్యవిస్తృతి:	...	౯౭
స్వయా పాణ్య స్థానేన లజ్జితం రజ్జదాన మ్ప్రతి శ్రీనివాసవచనం
తోణ్డమాన్నామకనృపవృత్తాంత:
తోణ్డమాన్నృపస్య మృగయార్థం శ్రీశేషాచలాగమనమ్	...	౯౮
శ్రీనివాససమీపస్థపశ్చిమర్ణశుకృపవృత్తాంత:
తోణ్డమాన్నృపస్య నిషాదేన సహశ్రీనివాససేవాగమనమ్
తోణ్డమాన్నృపంప్రతిరేణుకోక్తి:	...	౯౯

	పుటసంఖ్య.
శుకవర్ణితపద్మసరోవరమహాత్మ్యమ్	౯౯
దేవాదికృతశ్రీలక్ష్మీస్తుతిః	౧౦౦
ఇంద్రాదీ స్మృతి స్తుతిప్రసన్నలక్ష్మీవచనమ్	”
తోణ్డమాన్నుపస్య స్వపితౄ సృకాకా ద్రాజ్యప్రాప్తిః	”
వసో ర్వల్లీకే శ్రీవరాహసందర్శనమ్	౧౦౧
తోణ్డమాన్నుపాయవసునివేదితవరాహోదంతః	”
శుభస్య నివాదవాక్యస్వప్నాభ్యాం బిలమార్గేణ శేషచలగమనమ్	౧౦౨
భగవదుక్త్యా తోణ్డమాన్నుపకృతక్షీరాభిషేకప్రసిద్ధానాదికమ్	౧౦౩
గంగాస్నానాగతపీఠశర్మాఖ్యవిప్రచరిత్రమ్	”
అస్థివరోపరమహాత్మ్యమ్	౧౦౪
కుర్వగ్రామస్థకులాలంకరణీమాఖ్యభక్తోదంతః	౧౦౫
కుర్వగ్రామస్థభీమాఖ్యభక్తస్య పత్నీ సహ వైకుంఠప్రాప్తిః	”
శ్రీనివాసకృపయా తోణ్డమాన్నుపస్య సాయాప్యప్రాప్తిః	”
అధ్యాయఫలప్రతిః	౧౦౬

ఇతినారాహపురాణద్వితీయభాగవిషయానుక్రమణికాసమాప్తా.

శ్రీపాద్మపురాణా నర్మతవిషయానుక్రమణికా.

గోరుగిఖరాచ్యుకబ్రహ్మణే ర్వేంకటాచలగమనమ్	౧౦౭
శ్రీవేంకటాచలవర్ణనమ్	౧౦౮
శుకస్య శ్రీవేంకటాచలస్థపుణ్యతీర్థావగాహనప్రాప్తిః	”
సకన్దస్య కుమారధారాస్నానేన శక్త్యాయుధప్రాప్తిః	౧౦౯
ఇంద్రస్య పాపనాశనస్నానేన వృత్రవధజనితపాపనిర్మూల్యైః	”
ఆకాశగంగామాహాత్మ్యమ్	”
వ్రతతీవర్ధనీతీర్థస్నానకాలేశుకబ్రహ్మర్షిమృత్యుశరీరోక్తిః	౧౧౦
అశరీరోక్త్యా శుకస్య పద్మసరోవరాగమనమ్	”
పద్మసరోవరవర్ణనమ్	”
శుకస్య పద్మసరసి శ్రీనివాసధ్యానపూర్వకస్నానాదికరణమ్	౧౧౧
పద్మసరోవరతీర్థస్థదివ్యారామవిర్ణనమ్	”
దివ్యారామే శుకబ్రహ్మణే ర్మహానియమపూర్వకతపఃకరణమ్	”
శుకమునితపోన్నిజ్వాలాభిర్లోకోపద్రవోన్మిత్తిః	౧౧౨
శుకతపోభంగాయ మహేంద్రోక్తరంభాదిసాన్న్వపచనాని	”
మహేంద్రానికటే రమ్యభిదికృతప్రతిజ్ఞా	౧౧౩
శుకతపోవన మృత్యా గతానాం రమ్యదీనాం శృంగారలీలాః	”
శ్రీనివాసధ్యానేన జితకామం శుక మృతి రమ్యభిహాసోక్తిః	”

పుటసంఖ్య.

రమ్భాదిదుర్వాప్యపారా నివృత్తికృత శుకబ్రహ్మర్షిసతాపత్రముః	౧౧౪
శ్రీనివాస ముద్దిశ్య రమ్భాద్యపరస్ప ఘభీతశుకస్తుతిః	౧౧౫
శుకకృతదశావతారస్తోత్రమ్	”
శ్రీనివాస ముద్దిశ్య శుకబ్రహ్మర్షిపార్థనా	౧౧౬
రమ్భాదీనాం స్వలావణ్యనిద్రాపూర్వకయథాగతగమనమ్	”
భగవత్కృపయా శుకకృతదృఢతరభ క్తిపూర్వకభగవదుపాసనమ్	...	”
శుకమునిసమీప మృతి తపస్తుప్తశ్రీనివాసాగమనమ్	౧౧౮
భగవత్తం విలోక్య శుకమునికృతనటనాదికమ్	”
శ్రీనివాసకృపయా శుకబ్రహ్మర్షే ద్దుక్తిప్రాప్తిః	౧౧౯
శుకమునికృతశుకపురాష్టోత్తరతతవిప్రనిర్మాణాని	౧౨౦
శుకపురే బలభద్రసహకృతకృష్ణప్రతిష్ఠాకరణమ్	”
శుకస్య స్వపురా చేషాచలగమనమ్	”
స్వామిపుష్కరిణీతీరవర్ణనమ్	౧౨౧
స్వామిపుష్కరిణీవర్ణనమ్	”
శ్రీనివాసావిర్భావమట్టః...	౧౨౨
శుకబ్రహ్మర్షి కృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః	౧౨౩
శ్రీవరాహావిర్భావమృతాంత	”
అనురోపద్రవ మనహమానాయా ధరాయాః పాతాళగమనమ్...	...	”
పాతాళగతభూమ్యుద్ధరణోద్భుక్తవరాహవిగ్రహవర్ణనమ్	౧౨౪
పాతాళగతధరణీవరాహయో ర్నర్మవ్యాపారాదిః	”
వరాహభగవత్త మృతి ధరణ్యుక్తిః	”
ధరణ్యా సాకం పాతాళా ద్వరాహస్య శేషాచలాగమనమ్	౧౨౫
దుర్వాసశ్చాపా త్కిన్నరదమ్మతోః కైరాతరూపప్రాప్తిః	”
కైరాతదమ్మతో శ్యేషాచలే పుత్రప్రాప్తిప్రియఙ్గుకృషికరణాతీని	...	”
ప్రియఙ్గుగోప్తృకిరాత సమీప మృతి వరాహాగమనమ్	౧౨౬
శ్రీవరాహదర్శనార్థం శేషాచల మృతి నృపాగమనమ్	”
నృపస్య వల్మీకవివరాగతవరాహదర్శనప్రాప్తిః	౧౨౭
నృపమృత్యుకరీర్యుక్తిః	”
క్షీరాభిషేకా ద్వరాహస్య వల్మీకా దావిర్భావః	౧౨౮
రాజాన మృతి భగవదుక్తిః	”
శ్రీవరాహకృతకిన్నరమిథునకిరాతత్వనిర్మూక్తిః	౧౨౯
నృపస్య శ్రీవరాహప్రతిష్ఠాకరణపూర్వకస్వపురగమనమ్	”
శ్రీనివాసస్య స్వామిత్వీర్థదక్షిణతీరవాసీత్వకథనమ్	”
శ్రీనృసింహాచలస్థనీలకణ్ఠతపఃక్షేత్రవర్ణనమ్	”
నీలకణ్ఠాశ్రమస్థపుణ్యపుష్కరిణీవర్ణనమ్	౧౩౦

శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్య - విషయానుక్రమణికా.

అశ్వస్యగ్రోధమూలస్థనీలకణాశ్రమవర్ణనమ్
నీలకణకృతస్పసింహారాధనసంకల్పః	
నీలకణకృతస్పసింహారాధనవిధిః	...
నీలకణప్రతిష్ఠితశ్రీస్పసింహభగవద్వర్ణనమ్
శ్రీస్పసింహసాన్నిధ్యేన నీలకణాశ్రమస్యాధికవర్ణనమ్	...
పాణ్డవతీర్థమాహాత్మ్యమ్	...
నారాయణగిరిప్రభావకథనమ్	..
నారాయణాద్విధిభైరవాఖ్యతేత్రపాలకోదంతః	...
గౌర్యానారాయణాద్రితపఃకరణేన దుర్గాత్వశివార్థశరీరత్వప్రాప్తిః	
అత్యౌదిపంచాశస్త్రహర్షిప్రశంసితస్వామిపుష్కరిణీమాహాత్మ్యమ్	
దైత్యోపద్రవజ్ఞాపనార్థం బ్రహ్మదీనాం క్షీరసాగరగమనమ్	.
బ్రహ్మదికృతక్షీరాబ్ధినాథస్తుతిః	..
బ్రహ్మదీనా మృగతః క్షీరార్ణవాల్లక్ష్యసభీప్రాదుర్భావః	...
లక్ష్యసభీకథితభగవదావాసజ్ఞాపనపూర్వకాభయోక్తిః	...
బ్రహ్మదీనాం క్షీరార్ణవాచ్ఛ్రినారాయణాదలాగమనమ్	..
శ్రీస్వామిపుష్కరిణీతీరవర్ణనమ్	...
కమలాఖ్యక్త్యాబ్రహ్మదికృతశ్రీనివాససాక్షాత్కారప్రయత్నః	.
శేషజ్ఞాశ్రీనివాససాక్షాత్కారాయ బ్రహ్మదికృతస్తుతిః	
స్వామిపుష్కరిణీతీరేస్తుతిప్రసన్నభగవద్విమానావిర్భావః	
విమానమధ్యగతం శ్రీనివాస యుద్దిశ్య బ్రహ్మదిస్తుతిః	..
శ్రీశ్రీనివాసావిర్భావఘట్టః	..
బ్రహ్మదీన్పుతి భవత్యైతకుశలపరిశ్రమః
భగవతే బ్రహ్మకృతలోకోపద్రవకార్యసురోదంతజ్ఞాపనమ్	..
బ్రహ్మదిప్రార్థనయా భగవదుక్తాభయోక్తిః	..
రత్నోగణసంహారాయ భగవత్యైతకుముదాక్షనియోజనమ్	..
భగవతో బ్రహ్మదిప్రేషణపూర్వకాంతర్ధానఘట్టః	...
శ్రీశ్రీనివాసావాసస్థలస్య సర్వఫలప్రదత్వవర్ణనమ్	.
శ్రీశ్రీనివాసావతారదేశకాలనిర్ణయః	..
పద్మసరోవరమాహాత్మ్యమ్	..
భృగుపాదాహతికుపితాయా లక్ష్మ్యైః కపిలాలయగమనమ్	...
లక్ష్మ్యస్తేషణార్థం ధరాతల మ్పృతి భగవదాగమనమ్	...
శ్రీకోల్లాపురవాసిలక్ష్మీ మర్చయంతం భగవంత మ్పృత్య శరీర్యుక్తిః	
శేషాచలాధ్వనా రాజరూపస్య భగవత స్సువర్ణముఖరీతిరాగమనమ్	
భగవత్యైతవద్మసరోవరనిర్మాణప్రకారః	...

పుటసంఖ్య.

వద్దవికాసనైరస్త్రార్థం భగవత్కృతసూర్యనారాయణప్రతిష్ఠా	...	౧౪౭
లక్ష్మీమస్తోపాసనపూర్వకభగవత్కృతతపోవిధిః	...	”
సృపశంకయా భగవత్తపోభంగా యేద్దాదికృతరమ్భాదిప్రేక్షణమ్	...	”
రాజవేషభృదభగవత్తపోషణ మృతీ స్త్రీప్రేషితరమ్భాద్యాగమనమ్	...	”
స్వాత్రమాగతాపురోఽఞ్చనార్థం భగవత్కృతమాయానిర్మాణమ్	...	౧౪౮
పద్మసరోవరా లక్ష్మీప్రాదుర్భావఘట్టః	...	”
లక్ష్మ్యవతారదర్శనార్థం పద్మసరస్వతీర మృతీ బ్రహ్మాద్యాగమనమ్	...	౧౪౯
లక్ష్మీకృతమాలాఽర్పణ పూర్వకభగవద్వరణమ్	...	”
భగవతః పద్మసరోవరవరదానపూర్వకశేషాచలగమనమ్	...	”
నారదాద్యష్టమహావీరకంఠితపద్మసరోవరమహాత్మ్యమ్	...	”
శుకచరిత్రవర్ణనమ్	...	౧౫౦
ఛాయాశుకోత్పత్తిః	...	”

ఇతి శ్రీపాదపూరాణాంతర్గత విషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీగారుడపురాణాంతర్గత విషయానుక్రమణికా.

వసిష్ఠ మృతీ శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్య క్రవణేచ్ఛ్విరున్ధతీప్రశ్నః	...	౧౫౧
వసిష్ఠవర్ణిత శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యమ్	...	”
శ్రీవేంకటాచల స్థాకాశగక్తా పావనాశనతుమ్బురు తీర్థప్రశంసా	...	౧౫౩
వసిష్ఠోక్త్యాఽరున్ధత్యా స్తుమ్బురుతీర్థతపఃకరణాయ శేషాచలగమనమ్	...	”
అరున్ధతీసమీపే భగవదావిర్భావః	...	౧౫౪
అరున్ధతీకృతభగవత్తునీః	...	”
భగవద్వర్ణిత శ్రీవేంకటాచలతుమ్బురుతీర్థమహాత్మ్యాని	...	”

ఇతి శ్రీగారుడపురాణాంతర్గత విషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీహరివంశాంతర్గత శ్రీశేషధర్మ విషయానుక్రమణికా.

నారదాదీనాం భగవత్సేవార్థం శ్రీవేంకటాచలగమనమ్	...	౧౫౬
శ్రీవేంకటాచలవాసి మహాజనచరిత్రవర్ణనమ్...	...	౧౫౭
శ్రీభగవదావిర్భావవర్ణనమ్	...	౧౫౮
శ్రీనివాససేవార్థం శ్రీభీష్మకృతయుధిష్ఠిరప్రేరణమ్	...	”

ఇతి శ్రీహరివంశాంతర్గత శ్రీశేషధర్మ విషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్య - విషయానుక్రమణికా.

పటసంఖ్య.

శ్రీబ్రహ్మేణ్డపురాణా న్తర్గత విషయానుక్రమణికా.

భృగునారదసంవాదాత్మక సూతో క్తశ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యమ్	...	౧౬౦
వేంకటాచలస్యా నేకనామానువర్ణన పూర్వకమహాత్మ్యకథనమ్	...	౧౬౧
నారదకృతక్షీరాబ్ధివాసిభగవద్వర్ణనమ్	...	”
నారద మృతి ధరాతలవిజిహ్ను భగవదుక్తిః	...	౧౬౨
నాశదకృతభగవత్కీర్తీదార్శ చేశప్రకాశనమ్	...	౧౬౩
ఆనన్తస్య భగవత్కీర్తీదాదిత్వప్రాప్తిః	...	”
భగవతో లక్ష్మ్యదిమహీషీపరిజన్త సస్సహ క్రీడాచలగమనమ్	...	౧౬౪
అద్విరూపధార్యనన్తస్య శిరఃపుచ్చప్రదేశవర్ణనమ్	..	”
వ్యాఘ్రపాదవృత్తాంతః	..	”
అద్విరూపధార్యనన్తస్య పక్షప్రదేశవర్ణనమ్	..	౧౬౫
క్రీడాదిత్యాపన్నానన్తస్య శబామణివర్ణనమ్	...	”
భగవత్కీర్తీటాచలవర్ణనమ్	...	౧౬౬
నారాయణాఖ్యవిప్రవృత్తాంతః	...	”
నారాయణాఖ్యవిప్రతిపస్తుప్తభగవతావిర్భావః	...	౧౬౭
నారాయణాఖ్యవిప్రకృతభగవత్తులః	..	”
భగవన్త ముద్దిశ్య విప్రకృత సర్వజనదృశ్యత్వాదిప్రార్థనా	...	౧౬౮
భగవత్కృతనారాయణాఖ్య విప్రప్రార్థనాభ్యుపగమప్రకారః...	...	”
భగవతిః క్రీడాత్రా లీలార్థమృగయావిహారః	...	౧౬౯
పుషభాఖ్యానురవృత్తాంతః	...	”
పుషభానురశబరవేషధారిభగవతో ద్యుష్టప్రకారః	...	”
భగవన్త మృతి సంహారాభ్యుపగన్తృపుషభానురప్రార్థనా	...	౧౭౦
అనురప్రార్థనయా క్రీడాదే ర్భగవద్దత్తపుషభనామధేయప్రాప్తిః	...	”
పుషభానురవధప్రకారః	...	౧౭౧
అజ్ఞానాదేవ్యతత్వత్తిక్రమః	...	”
అజ్ఞానాయా క్షీవేంకటాద్రా తపఃకరణేనా జ్ఞానేయాఖ్యసుతోత్పత్తిః	...	౧౭౨
అజ్ఞానేయోత్పత్తిదివిసనక్షత్రమాసనిర్ణయః	...	౧౭౩
అజ్ఞానేయస్య ఫలబుద్ధ్యా రవిమణ్డలం ప్రత్యుత్పత్తనమ్	...	”
అజ్ఞానేయస్య బ్రహ్మదిద త్తనర్వాపధ్యత్వవరప్రాప్తిః	...	౧౭౪
క్రీడాదే రజ్ఞానాచలనామధేయప్రాప్తిః	..	”
క్రీడాదే క్షీవేంకటాభిధానహేతుప్రోద్ధాతః	..	౧౭౫
శ్రీవేంకటేశ్వరాధకచోళరాజసుతోత్పత్తిక్రమః	...	౧౭౬
చోళరాజస్య మృగయావిహారకాలే నాగకన్యకాభర్తృనాదిః	...	౧౭౭
చోళరాజస్య నాగకన్యాయార సార్వజ్ఞ ములకుటేశ్వరసుతోత్పత్తిః	...	౧౭౮

పుటసంఖ్య.

చోళరాజసుతస్య పాతాళా త్వస్పిత్ర నికాగమనమ్	౧౮౧
చోళరాజసుతస్య కరీర్యక్త్యా సీతృకృతరాజ్యాభిషేకక్రమః...	”
చక్రవర్తిన మృతి గోపాలనివేదిత వేంకటాచలపల్లీకోదంతః	౧౮౨
చక్రవర్తినో భగవత్ప్రకాశితస్వప్నదర్శనమ్	”
నృపనికట మృతి శేషాచలీదస్తజ్ఞాపనాయ శబరాగమనమ్...	౧౮౩
చక్రవర్తిన శృంగరేణ సహ శరాహదర్శనార్థం శేషాచలగమనమ్	౧౮౪
చక్రవర్తికృతక్షీరాభిషేకేణ పల్లీకా చ్ఛ్రినివాసావిరాఘవః	”
చక్రవర్తికృత శ్రీ శ్రీనివాససన్తుతిః	౧౮౫
శ్రీ శ్రీనివాసస్య చక్రవర్తిప్రార్థనయా సర్వజనదృశ్యత్వాభ్యుపగమః	”
శ్రీ శ్రీనివాసమహాత్మవసేవార్థం బ్రహ్మరుద్రాద్యాగమనమ్	౧౮౬
శ్రీ శ్రీనివాసస్య రథోత్సవవాపభృథోత్సవప్రకారః	౧౮౭
చక్రవర్తినమీశాగతకృష్ణశర్కాఖ్యవిప్రోదంతః	”
అస్థిహూటాభిధనరోపరమాహత్యమ్	౧౮౮
సింహాదాఖ్యానురవృత్తాంతః	౧౮౯
సింహాదభీతదేవానాం శ్రీనివాససమీపాగమనమ్	౧౯౦
అభయాగతదేవానాం చక్రవర్తినకటగమనాయ భగవదాజ్ఞా	”
భగవదాజ్ఞయా దేవానాం స్త్విజవేషేణ చక్రవర్తినకటగమనమ్	”
సింహాదవధాయ చక్రవర్తిన మృతి దేవకృతచోదనా	”
సింహాదవధోపాయవేదనాయ భగవత్సన్నిధి మృతి చక్రవర్తిగమనం	౧౯౧
చక్రవర్తికృతానురవధార్థభగవద్దత్త వజ్రాయుధధారణం	”
సింహాదేన సహ యుద్ధాయ కిరాతరూపేణ చక్రవర్తిగమనం	”
పాపనాశనతీర్థసమీపప్రవృత్తచక్రవర్తినసింహాదయుద్ధక్రమః.	౧౯౩
సమరసమయే చక్రవర్తినే వాయుకృతనుదర్శనమస్తోపదేశః	౧౯౪
చక్రాయుధేన చక్రవర్తికృతసింహాదవిధప్రకారః	”
భగవత్కృతపంచాయుధకృత్యనిర్ణయః	”

ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్డపురాణాంతర్గత విషయానుక్రమణికా నమాప్తా

శ్రీమార్కండేయపురాణాంతర్గత విషయానుక్రమణికా.

తీర్థయాత్రేచ్ఛయా పితృనికటే మాతృజ్ఞేయవిజ్ఞప్తిః	౧౯౬
పిత్రసుజ్ఞయా మార్కండేయకృత పుణ్యదేశతీర్థయాత్రాక్రమః	౧౯౭
మార్కండేయం శ్రుతి గరుడోపదిష్టశ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యమ్	”
మార్కండేయస్య శుద్ధాఖ్యాగస్త్యశిష్యేణ సహ వేంకటాచలాగమనమ్	౧౯౮
మార్కండేయస్య స్వామితీర్థస్నానపూర్వకశివరాహసేవాప్రాప్తిః	౧౯౯
మార్కండేయకృతశ్రీ శ్రీనివాససన్తుతిః

పుటసంఖ్య.

మూర్కణ్డేయస్య భగవదనుగ్రహేణ నిష్పాపత్వప్రాప్తిః	౧౯౯
శుద్ధాఖ్యాగస్త్యకిష్యస్య భగవదనుగ్రహేణ నిష్పాపత్వప్రాప్తిః	౨౦౦
మూర్కణ్డేయం ప్రతి శుద్ధకృతస్వోద నజ్ఞాపనమ్	”
మూర్కండేయస్య శుద్ధేన సహ స్వర్ణముఖితీర్థస్థాగస్తాత్రమగమనమ్	౨౦౧
అగస్త్యవర్ణితశ్రీవేంకటాచలవై భవమ్	”
శ్రీనివాససేవార్థం బ్రహ్మరుద్రాదీనాం శ్రీవేంకటాచలగమనకథనమ్	౨౦౨
శ్రీభగవత్ప్రార్థనావర్ణనమ్	”
బ్రహ్మరుద్రాదికృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః	”
అగస్త్యకృతస్వామితీర్థమహాత్మ్యభగవద్వివోత్సవవర్ణనమ్	౨౦౩
కుమారధారామహాత్మ్యమ్	”
దారిద్ర్యదుఃఖాసహమానవృద్ధకృతభృగుపతనయత్నః	౨౦౪
భృగుపతనోద్యుక్తం వృద్ధ మృతి భగవదుక్తిః	”
వృద్ధస్య కుమారధారాన్నా నేన కుమారసమ్మత్ప్రాప్తిః	”
కుమారధారాన్నానప్రాప్తయాప్యనవృద్ధం ప్రత్య స్తర్హితభగవదుక్తిః	౨౦౫
స్కన్ధస్య కుమారతీర్థతపఃకరణేన తారకపథోత్థబ్రహ్మహత్యావిముక్తిః	”
కుమారధారాతీత స్కన్ధతపస్తుప్తభగవదావిర్భావః	౨౦౬
భగవత్సేవార్థం కుమారధారా మృతి బ్రహ్మరుద్రాద్యాగమనమ్	”
స్కన్ధకృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః	”
భగవద్వర్ణితకుమారధారాన్నానకాలాదినిర్ణయః	౨౦౮
అగస్త్యాదీనాం కుమారధారాతీర్థన్నానార్థం శ్రీవేంకటాచలగమనమ్	౨౦౯

ఇతి శ్రీమూర్కణ్డేయ పురాణాంతర్గత విషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీనివామనపురాణాంతర్గత విషయానుక్రమణికా.

ప్రయాగమహాత్మ్యమ్	౨౧౨
సీతాదిస్వనుతావిహాద్యర్థజనకస్పృశకృతానుతాపక్రమః	”
జనకస్పృశతాపాపనోదనార్థం శతానన్దోక్త పురాతనేతిహాసః	౨౧౩
స్కన్ధ మృతి శంకరోక్తహేనుపన్యాసః	౨౧౪
ప్రయాగక్షేత్రస్య భగవద్వర్ణితప్రయాగాభిధాననిరుక్తిః	౨౧౫
శంకరహస్తా తిలకాలవినిర్ముక్తిప్రకారః	”
స్కన్ధ మృతి శంకరకృతతిపస్సముచితవేంకటాద్రవర్ణనమ్	౨౧౬
తపఃకరణాయ స్కన్ధస్య శ్రీవేంకటాచలాగమనమ్	౨౧౮
బృహస్పత్యుక్తస్కన్దోత్పత్తిక్రమః	”
బృహస్పతికృతస్కన్ధస్తుతిః	౨౨౦
స్కన్ధకృతతపఃకరణప్రకారః	౨౨౨

శంకరకథితశ్రీనివాసవిరాభవహేతుబోధాంతః	...	౨౨౧
సుదర్శనస్య శంకరసమీపప్రాప్తిప్రకారః...	...	౨౨౨
ఇంద్రస్య సహస్రాక్షత్వప్రాప్తిప్రకారః	౨౨౩
సువర్చలాయాం విష్వక్సేనోత్పత్తిక్రమః	౨౨౪
చక్రాదిన ప్తదశతీర్థమాహాత్మ్యమ్	౨౨౫
కామిలాఖ్యచక్రతీర్థస్నానకాలనిర్ణయాదిః	౨౨౬
భగవంత ముద్దిశ్య వాయుదికృతతపఃప్రకారః	''
ప్రాదుర్భూతం భగవంత ముద్దిశ్య వాయుకృతవిశ్వరూపస్తుతిః	...	౨౨౭
వాయు మృతి భగవత్కృతానవరతస్వసాన్నిధ్యవరప్రదానమ్	...	౨౨౮
దేవ్యా సహా గతస్య శమ్భో శేషచలాగ్నేయదిగవస్థానప్రాప్తిః	...	౨౨౯
చక్రతీర్థే తపస్యంతం సుదర్శన మృతి శంకరవచనమ్	౨౩౦
జనక మృతి శతానందోక్తభగవదావిరాభవకథోబోధాంతః	౨౩౧
అగస్త్యస్య శేషచలవాయవ్యదిగ మహాభూతవిలోకనమ్	౨౩౨
శేషచలో త్తరదిశ్య గస్త్యాదికృతభగవద స్వేషణప్రకారః	౨౩౩
అగస్త్యాదీనాం సనత్కుమారవిలోకనపూర్వకపూర్వవిగ్రహము	...	౨౩౪
శేషచలపూర్వదిశ్య గస్త్యాదీనా మద్భుతపద్దర్శనప్రాప్తిః	౨౩౫
భగవత్సాక్షాత్కారాయ తపఃపూర్వంత మింద్ర మృతిత్య గస్త్యాక్షిః	...	౨౩౬
ఇంద్రోక్త్యా ౭గస్త్యస్య శంకరదర్శనాయాగ్నేయదిగమనమ్	...	౨౩౭
అగస్త్యకృతశేషచలదక్షిణభాగస్థశంకరసేవాక్రమః	౨౩౮
భగవత్సేవాకాంక్షిత మగస్త్య మృతి శంకరోక్తిః	౨౩౯
శేషచలనైర్మదిశ్య గస్త్యాదీనాం విష్వక్సేనదర్శనప్రాప్తిః	౨౪౦
అగస్త్యాదీ నృతి విష్వక్సేనకథితభగవద్దర్శనోపాయః	౨౪౧
అగస్త్యాదీనాం శేషచలస్థవిష్వక్సేనానుచరావలోకనమ్	౨౪౨
అగస్త్యాదీ నృతి విష్వక్సేనపరిజనకృతస్వాదంతజ్ఞాపనమ్	''
అగస్త్యాదికృతశేషచలస్థానేకపుణ్యతీర్థావలోకనక్రమః	౨౪౩
అగస్త్యాదీనాం కుమారధారాస్నానప్రాప్తిః	౨౪౪
శ్రీవేంకటాచలస్థపుణ్యతీర్థవర్ణనమ్	౨౪౫
కపిలతీర్థపశ్చిమభాగస్థపశ్చిమతీర్థమాహాత్మ్యమ్	''
స్వామిపుష్కరిణ్యాదిసర్వతీర్థమాహాత్మ్యవర్ణనమ్	౨౪౬
శంఖాఖ్యనృపపుత్రాంతః	౨౪౭
స్వామిపుష్కరిణ్యాభగవదుక్తగంగాద్యశేష పుణ్యతీర్థసామ్యప్రాప్తిః	...	''
భగవదుక్త్యా శంఖనృపకృతస్వామితీర్థతపఃప్రకారః	౨౪౮
స్వామితీర్థే భగవంత ముద్దిశ్య గస్త్యాదికృతతపశ్చింతాప్రకారః	...	''
భగవత్సేవార్థం వేంకటాచల మృతి గురుశక్రాద్యాగమనమ్	...	౨౪౯
ఉపరిచరపనుపుత్రాంతః	''

పుటసంఖ్య.

ఉపరిచరణ సుమ్మితి మహర్షి కృతప్రశ్నః	౨౫౭
మహర్షి కాపేనో పరిచరవసోః పాతాళకుహర ప్రాప్తిః	,,
భగవత్ప్రేరితచక్రకృతవసుహన నోద్యుక్తా సురవధప్రకారః	౨౫౮
ఐస్వానయనాయ పాతాళబిల మ్మితి, భగవత్కృతగరుడప్రేషణమ్	,,
శక్తిదీనాం భగవద్వివృతమృతశివగ్రహసేవాప్రాప్తిః	౨౬౦
ఆవిర్భూతభగవద్వివృతమృత శివగ్రహవర్ణనమ్.	౨౬౩
ఆవిర్భూతం భగవత్ ప్రేరిత మహర్షి కృతప్రణామాదిక్రమః	౨౬౬
భగవదావిర్భూతకాలే దేవాద్యపూరితశక్తిదీమృతశివాద్యక్రమః	,,
భగవత్ప్రేవార్ధం వేంకటాచల మ్మితి బ్రహ్మరూద్రాద్యాగమనమ్	౨౬౭
బ్రహ్మకృతభగవత్తుస్తిః	౨౬౮
శమ్భుకృతభగవత్తుస్తిః	,,
మహర్షి కృతభగవత్తుస్తిః	౨౬౯
సప్తర్షి కృతభగవత్తుస్తిః	,,
సనకాదిపరమయోగికృతభగవత్తుస్తిః	౨౭౦
ఇంద్రాదిదిక్పాలకృతభగవత్తుస్తిః	౨౭౧
శ్వేతద్వీపవాసి సిద్ధకృతభగవత్తుస్తిః	,,
బ్రహ్మద్యావృతభగవత్ ప్రేరిత మహర్షి నాగకన్యకాది కృతగీతిక్రమః	౨౭౨
బ్రహ్మదీనాం భగవద్విశ్వరూపదర్శనప్రాప్తిః	,,
మహర్షి స్మృతి భగవదుక్తిః	౨౭౩
మురీ నాశ్వాసయంతం భగవత్ ప్రేరిత బ్రహ్మకృతవిజృంభిః	౨౭౪
భగవత్కృతబ్రహ్మద్యభీష్టవరప్రదానమ్	,,
మహర్షిణాం భగవద్వివృతవిమానదర్శనప్రాప్తిః	౨౭౫
శక్త్యవవరప్రదాన పూర్వకభగవత్ప్రేరితానమట్టః	౨౭౬
భగవత్ ప్రేరితానమట్టం దేవాద్యసుఖాతాను తాపవర్ణనమ్	,,
భగవద్విమానాదిదర్శన పూర్వకబ్రహ్మదిప్రతిప్రయాణమ్	౨౭౭
శ్రీవేంకటాచలా త్రైలూకగస్తృతశక్తిరగమనవర్ణనమ్	౨౭౮
భగవద్విమానాస్తథాన హేతుకథనమ్	౨౮౦
స్వామిపుష్కరిణ్యా మగస్త్యాదికృతభగవత్ప్రేరితానప్రకారః	౨౮౧
అగస్త్యాదికృతభగవత్ప్రేరితపూర్వక స్వావాసగమనోద్యోగః	,,
భగవద్విమాన మస్తర్జితం దృష్ట్యాగస్త్యాదికృతచింతాక్రమః...	,,
శేషాద్రివాసువ్యభాగశతమహాభూతస్య నారాయణాద్రితృవర్ణనమ్	౨౮౨
వసో ర్భగవత్ప్రేరితానపూర్వకస్వామిత్థిర్థితికథనమ్	,,
శ్వేతద్వీపవాసిసిద్ధాదీనాం శ్రీవేంకటాచలాత్స్వీవాసగమనమ్	,,
అగస్త్యకృతభావివిమానావిర్భూతహేతుకథనమ్	౨౮౩
దేవదాద్యసురకృతలోకోపద్రవకథనమ్	౨౮౪

పుటసంఖ్య.

నిషేదకృత పరాహదర్శనప్రకారః	3౧౧
స్వామితీర్థమధ్యగతధనదాదినవతీర్థవర్ణనమ్...	3౧౨
శ్రీ వేంకటాద్రిగతపుణ్యతీర్థస్నానప్రశంసా...	3౧౩
శ్రీ వేంకటాచలకర్తవ్యమహాదానప్రశంసా..	3౧౪.
విష్ణువర్ధాఖ్యద్విజబస్థువుత్తానః	3౧౫
శ్రీ వేంకటాచార్య వేదాభిధద్విజకృతదీపాహోపసప్రశంసా	3౧౬

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మపురాణాంతర్గత విషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీ బ్రహ్మోత్తరఖండాంతర్గతవిషయానుక్రమణికా.

బ్రహ్మణ మృతి వసిష్ఠపార్థితిస్వపాహోహిత్యోత్థపాపనివృత్తికృమః	..	3౧౭
సర్వాబద్ధోపాఖ్యానమ్	...	3౧౮
బ్రహ్మజ్ఞయా శ్రీ వేంకటాచల మృతి వసిష్ఠాద్యాగమనమ్	...	3౧౯
ఘోణతీర్థస్నానేన వసిష్ఠదీనాం పాపనివృత్తిప్రకారః	...	,,
వసిష్ఠ మృతి భగవద్వర్ణితఘోణతీర్థమాహత్యమ్	..	3౨౦
ఘోణస్నానేన సర్వసిద్ధం సర్వాబద్ధ మృతి వసిష్ఠాదిప్రశంసా	...	3౨౧
తుమ్మరొర్రారదకాపేన ఘోణతీర్థప్రాప్తిః	...	3౨౩
ఘోణతీర్థే భగవద్ధ్యాన పూర్వకతుమ్మరుకృతతపఃప్రకారః	..	,,
తుమ్మరుతపస్తుష్టభగవదావిర్భవాదిః	...	3౨౪
భగవదాజ్ఞయా ౭గస్త్యవర్ణితతుమ్మరుతీర్థమాహత్యమ్	...	,,

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మోత్తరఖండాంతర్గత విషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీ భవిష్యోత్తరపురాణాంతర్గత విషయానుక్రమణికా.

జనకస్మృతానుభూతశోకాతిరేకప్రకారః	...	3౨౬
శతానంద మృతి జనకకృతస్వశోకని పుత్ర్యపాయప్రార్థనా	...	3౨౭
జనకాయ శతానందోక్త శ్రీ వేంకటాచలప్రభావః	...	,,
వృషభాచల నామనిష్పత్తిః	...	3౨౮
త్రేతాయుగే అష్టాచలనామనిష్పత్తిః	...	3౨౯
ద్వాపరయుగే శేషాచలనామనిష్పత్తిప్రకారః	...	3౩౦
కలియుగే శ్రీ వేంకటాచలనామనిష్పత్తిప్రకారః	...	3౩౧
భగవత శ్రీ వైకుంఠా చ్ఛ్రీ వేంకటాచలాగమనం	...	3౩౨
భృగు మృతి శ్రీ వైకుంఠాథోక్తవిసేతివచనమ్	...	3౩౩
భగవతో భృగుకృతసాత్విక దేవతాత్వసమర్థనమ్	...	3౩౪

పుటసంఖ్య.

నిషేధాత్మకవిరాహదర్శనప్రకారః	3౧౧
స్వామిశీర్షమధ్యగతిభవదాదినవతీర్థవర్ణనమ్	3౧౨
శ్రీవేంకటాద్రిగతిపుణ్యతీర్థస్నానప్రకరణం	3౧౩
శ్రీవేంకటాచలః శ్రీవృషభమహాదానపరీకరణం	3౧౪
విష్ణువిధానాభ్యుద్భవవిష్ణువృత్తైః	3౧౫
శ్రీవేంకటాచార్యో వేదాభిధర్మజ్ఞునిదీపాగోపపరీకరణం	3౧౬

ఇతి శ్రీబ్రహ్మేంద్రపురాణాంతర్గత విషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీబ్రహ్మేంద్రపురాణాంతర్గతవిషయానుక్రమణికా.

బ్రహ్మేంద్రమృతి విష్ణుచారిత్తరస్వరూపాహస్త్యైవిషయానుక్రమణికా	3౧౭
సర్వవిధానాభ్యుద్భవమ్	3౧౮
బ్రహ్మేంద్రయా శ్రీవేంకటాచలమృతి విష్ణుచారిత్తరస్వరూపాహస్త్యైవిషయానుక్రమణికా	3౧౯
భూగతిర్థస్నాన విష్ణుచారిత్తరస్వరూపాహస్త్యైవిషయానుక్రమణికా	3౨౦
విష్ణు మృతి భగవద్వ్యతిభూతాత్మకమహాత్మ్యమ్	3౨౧
భూగతిస్నాన సర్వసిద్ధం సర్వవిధ మృతి విష్ణుచారిత్తరస్వరూపాహస్త్యైవిషయానుక్రమణికా	3౨౨
కుమ్భురూపార్పదకా సేవ భూగతిర్థస్నానైః	3౨౩
భూగతిర్థ భగవద్వ్యతిభూతమహాత్మ్యమ్	3౨౪
కుమ్భురూపార్పదకా సేవ భూగతిర్థస్నానైః	3౨౫
భగవద్వ్యతిభూతమహాత్మ్యమ్	3౨౬

ఇతి శ్రీబ్రహ్మేంద్రపురాణాంతర్గత విషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీభవిష్యత్పురాణాంతర్గత విషయానుక్రమణికా.

భవిష్యత్పురాణాంతర్గతవిషయానుక్రమణికా	3౨౭
భవిష్యత్పురాణాంతర్గతవిషయానుక్రమణికా	3౨౮
భవిష్యత్పురాణాంతర్గతవిషయానుక్రమణికా	3౨౯
భవిష్యత్పురాణాంతర్గతవిషయానుక్రమణికా	3౩౦
భవిష్యత్పురాణాంతర్గతవిషయానుక్రమణికా	3౩౧
భవిష్యత్పురాణాంతర్గతవిషయానుక్రమణికా	3౩౨
భవిష్యత్పురాణాంతర్గతవిషయానుక్రమణికా	3౩౩
భవిష్యత్పురాణాంతర్గతవిషయానుక్రమణికా	3౩౪
భవిష్యత్పురాణాంతర్గతవిషయానుక్రమణికా	3౩౫

పుటసంఖ్య.

భృగుపాదాహతివసితాయా లక్ష్యః కరవీర పురాగమనమ్...	..	33౯
లక్ష్య స్వేషవార్ధం శ్రీవేంకటాచల మ్పృతి భగవదాగమనమ్	...	”
శ్రీస్వామిపుష్కరిణీమాహాత్మ్యమ్	3౪౦
శ్రీనివాసస్య స్వామిత్వపశ్చిమతీరస్థవల్మీకప్రవేశపరీకారః	3౪౧
అకాశనృపగృహే బ్రహ్మాదీనాం ధేన్వాదిరూపేణ స్థితిః	”
గోక్షీరపాయినం శ్రీనివాస మ్పృతి గోపాలకృతతాడన ప్రకారః	...	”
మృతగోపవిలోకనార్ధం శ్రీవేంకటాచల మ్పృతి నృపాగమనమ్	...	3౪౨
నృప మ్పృతి వల్మీకనిర్గత శ్రీనివాసకావః	3౪౩
నృప మ్పృతి శ్రీనివాసకృతకావహేతుపన్యాసః	...	”
భగవత్తాపనోదనాయ గురుకృతచికిత్సా ప్రకారః	...	3౪౪
శ్రీవేంకటాచలస్యా యోధ్యామధురాదితౌల్యవర్ణనమ్	...	”
పద్మావతీపరిణయోదోద్ఘాతః	3౪౫
శ్రీకేశవచలప్రవృత్త శ్రీనివాసపరాహసంవాదః	...	”
శ్రీవరాహసంజ్ఞాయా శ్రీనివాసస్య కేశవచలాపకాశప్రాప్తిః	...	3౪౬
వకుళమాలికాఖ్య భగవత్పరిచాళికా పూర్వజన్మవృత్తాంతః	..	3౪౭
మృగయావిహారోద్యుక్త శ్రీనివాసాలంకారవర్ణనమ్	...	3౪౮
మృగయావిహారసమయే శ్రీనివాసస్య కన్యాదర్శనప్రాప్తిః	...	”
పుత్రాలాభేన వియన్నుపానుభూతచింతాప్రకారః	...	3౪౯
ధరణీతలా త్పద్మావత్యుత్పత్తివర్ణనమ్	3౫౦
వియన్నుపస్య పద్మావతాఖ్యనుతోత్పత్తిక్రమః	..	”
నారదోక్తపద్మావతీశరీరసల్లక్షణాని	3౫౧
పద్మావత్యాః పుష్పపచయసమయే శ్రీనివాసదర్శనమ్	...	3౫౩
పద్మావతీ శ్రీనివాసయోః పరస్పరసంవాదః...	..	3౫౪
పద్మావతీపరాజిత శ్రీనివాస మ్పృతి వకుళమాలికాసాన్త్యవచనమ్	..	3౫౫
వకుళా మ్పృతి శ్రీనివాసోక్తస్వమనోనిర్వేద హేతుకథనమ్	3౫౬
వకుళా మ్పృతి శ్రీనివాసవర్ణిత పద్మావతీ పూర్వజన్మోదంతః	3౫౮
శ్రీనివాసానుజ్ఞాయా నారాయణపుర మ్పృతి వకుళాగమనమ్	3౫౯
వకుళా మ్పృతి పద్మావతీసఖీజ్ఞాపిత పద్మావత్యుదంతః	...	3౬౦
పద్మావతీసఖీః ప్రతి వకుళావేదితస్వాగమనవృత్తాంతః	...	3౬౧
శ్రీనివాసస్య పుల్కనీరూపేణ నారాయణ పురగమనమ్	...	”
పుల్కనీరూపధారిభగవతః పద్మావతీజనన్యా శ్చాన్యోన్యసంవాదః	...	3౬౨
ధరణ్యై పులిన్దోక్తపద్మావతీదేహకోషణనిష్పత్త్యుపాయః	...	3౬౪
ధరణ్యై పద్మావత్యుక్త శ్రీనివాసప్రాప్తిరూపమనశ్చింతా ప్రకారః	...	3౬౬
పద్మావతీకథిత భగవల్లక్షణతద్భక్తలక్షణాని	...	”

	పుటసంఖ్య.
ధరణీ మృతి పద్మావతీసభీభి ససహ వతుళాగమనమ్ ...	3౬౭
ధరణీ మృతి వతుళోక్తస్వాగమనకారణాని ...	3౬౮
ధరణ్యుక్త్యా వియన్నృపకృతపద్మావత్యాశ్వాసన ప్రకారః ...	”
వియన్నృపాజ్ఞయా ధరాతల మృతి బృహస్పత్యాగమనమ్ ...	3౬౯
బృహస్పత్యుక్త్యా వియన్నృపకృతశుకాహ్వపనమ్ ...	3౭౦
పద్మావతీపరిణయోద్యుక్తవియన్నృప మృతి శుకకృతక్లాఘాక్రమః ...	”
గురుకృతపద్మావతీ శ్రీనివాసయోగాద్యానుకూల్యవిచారః ...	3౭౧
శ్రీనివాస మృతి వియన్నృపలిఖిత వివాహప్రతికాప్రకారః ...	3౭౨
శ్రీనివాససన్నిధౌ వియన్నృపప్రేషిత శుకోక్తవివాహోదంతః ...	3౭౪
వియన్నృప మృతి శ్రీనివాసవిలిఖిత శుభప్రతికా ...	”
శ్రీనివాసాజ్ఞయా శుకస్య వియన్నృపనగరగమనమ్ ...	3౭౫
శ్రీనివాస మృతి వతుళాకథితపద్మావతీపరిణయోదంతః ...	”
శ్రీనివాసాజ్ఞయా బ్రహ్మద్యానయనార్థం శేషగరుడగమనం ..	”
శ్రీనివాసవివాహదర్శననార్థం శేషాచల మృతి బ్రహ్మద్యాగమనమ్ ...	3౭౭
శ్రీనివాస మృతి చారాద్విజ్ఞాపిత బ్రహ్మగమనమ్ ...	3౭౯
చతుర్ముఖ శ్రీనివాసయోః పరస్పరప్రణయావలోకనసంవాదః...	”
చతుర్ముఖ మృతి శ్రీనివాసజ్ఞాపితస్వపరిణయోదంతః ...	3౮౦
శ్రీనివాసపరిణయార్థం శేషాచల మృతి రుద్రాద్యాగమనమ్ ..	3౮౧
బ్రహ్మజ్ఞయా విశ్వకర్మకృతపరిణయార్హ పురనిర్మాణక్రమః...	3౮౨
దేవాదికృతపరిణయార్థ భగవత్పార్థ నాభ్యుపగమః ...	”
వస్తిషాదీ స్మృతి భగవత్కృతవివాహకార్యనియోజన ప్రకారః ...	3౮౩
వివాహార్థం కరవీర పురాద్రమాహ్వపనమ్ ..	”
భగవదుక్త్యా రమానయనాయ కరవీరపుర మృతి సూర్యగమనమ్ ...	3౮౪
కరవీరపురా శ్చేషాచల మృతి రమాగమనమ్ ...	3౮౫
రమాయై శ్రీనివాసకథిత పద్మావతీపరిణయోదంతః ...	”
భగవతః పద్మాదికారితపరిణయార్హమంగళాభిషేకక్రమః ...	3౮౬
భగవత్కృతపరిణయార్హజ్ఞులదేవతాప్రతిష్ఠావిధానమ్ ...	3౮౯
కుబేరా చ్ఛ్రీనివాసకృతస్వపరిణయార్థ ఋణాదానప్రకారః ...	3౯౦
శ్రీనివాసాజ్ఞయా కుబేరకృతవైవాహికపదార్థ సజ్జీకరణప్రకారః ...	3౯౨
భగవదాజ్ఞయా వస్తికృతవివాహ సజ్జీకరణప్రకారః ...	”
శ్రీశేషాద్రా కళ్యపాదిభ్యో బ్రహ్మదికృతోపచారప్రకారః ..	3౯౩
భగవదాజ్ఞయా బ్రహ్మకృతసైన్య సజ్జీకరణప్రకారః ...	3౯౪
వియద్రాజపుర మృతి సపరికర శ్రీనివాసగమనమ్ ...	3౯౫
భగవంత మృతి శుకమునికృతోపచారక్రమః ..	3౯౬
శ్రీనివాసాభిముఖతయా స్వపురా తృపరికరవియన్నృపాగమనమ్ ...	3౯౭

పుటసంఖ్య.

శ్రీనివాళవియన్నుపపద్మావతీనాం పరస్పరావలోకనమ్	౩౯౮
శ్రీనివాసస్య పద్మావత్యా సహ దుర్గాదర్శన పూర్వకప్రవేశః	,,
శ్రీనివాసాజ్ఞాయా తోడ్డిమాన్నుపకృతదివ్యాన్న సజ్జీకరణం	౩౯౯
వివాహనియమాభ్యుపగన్తృభగవదుక్త్యా నృపకృతమహద్వ్యపచారః	...	౪౦౦
వివాహార్థం శ్రీనివాసానయనాయ తస్మాదిర మ్పృతి నృపాగమనమ్	...	,,
వియన్నుపొక్త్యా వసిష్ఠప్రేరితధరణీకృత శ్రీనివాసోపచారః	౪౦౧
దివ్యాలంకారాలంకృత శ్రీనివాసస్య సపరికరనృపమద్విరప్రవేశః	,,
వియన్నుపకృతవరపాదామ్బుజక్షౌణమ్	౪౦౨
వరాయ వియన్నుపపద త్తవేవాహికభూషణాదికం	,,
గురువసిష్ఠకథితవధూవర ప్రవరాదికమ్	౪౦౩
శ్రీనివాసస్య వసిష్ఠాదికారితపద్మావతీ పాణిగ్రహణోత్సవః	,,
శ్రీనివాసేన సహ శేషిచల మ్పృతి పద్మావతీప్రేషణమ్	౪౦౪
పద్మావతీ శ్రీనివాసయో ర్వియన్నుప ప్రేషితపారిబర్హాదిః	౪౦౫
వియన్నుపస్య శ్రీనివాసదత్త స్వభక్తిసైరన్తర్యమాపవర ప్రాప్తిః	...	౪౦౬
భగవత్కృతవజ్రాసావధి కాగస్త్యాశ్రమవాసప్రతిజ్ఞా	,,
స్వావాస మ్పృతి భగవత్కృతదేవాదిప్రేషణమ్	,,
వివాహాధ్యాయ ఫలశ్రుతిః	౪౦౮
శ్రీనివాస మ్పృతి వియన్నుపొదంతజ్ఞాపకదూతాగమనమ్	,,
వియన్నుపవిలోకనాయా గస్త్యేన సహ శ్రీనివాసగమనమ్	౪౦౯
మరణోద్యుక్తం వియన్నుప ముద్దిశ్య శ్రీనివాసాదికృతనిర్వేదనమ్	...	,,
మృతాయ వియన్నుపాయ వసుదానకృతచరమకృత్యక్రమః	౪౧౦
తోండమానవసుదానయోః రాజ్య ముద్దిశ్య కలహప్రవృత్తిః	,,
సాహ్యేశయా శ్రీనివాస మ్పృతి తోండమాన్య సుదానాగమనమ్	...	౪౧౧
పర్వాపత్యుక్త్యా వసుదానసాహ్యకరణాయ శ్రీనివాసాగమనమ్	...	,,
శ్రీనివాసతోడ్డిమానవసుదానయుద్ధప్రకారః	,,
రణరంగే మూర్ఛితం శ్రీనివాసం దృష్ట్వా పద్మావత్యనుశోచనమ్	...	౪౧౨
కుపితం శ్రీనివాస మ్పృత్య గస్త్యకృతవజ్రావత్యాశ్చాపనమ్	...	౪౧౩
పద్మావతీప్రార్థనయా శ్రీనివాసకృతతోడ్డిమాన్యసుదానసంధిక్రమః	...	,,
తోడ్డిమాన్కృతదివ్యస్వరూపజ్ఞానపూర్వక శ్రీనివాసస్తుతిః	౪౧౪
తోడ్డిమాన మ్పృతి దివ్యాలయకరణాయ శ్రీనివాసచోదనా	౪౧౫
భగవత్కృతతోడ్డిమాన్నుపపూర్వోదయః	౪౧౬
తోడ్డిమాన్నుపప్రార్థనయా భగవత్కృతనవీనమద్విరప్రవేశః	౪౧౭
బ్రహ్మకారితదీపాహోపణభగవదుత్సవప్రశంసా	౪౧౮
మహాత్మవార్ధం వేంకటాద్రి మ్పృతి నానాదేశీయనృపాగమనమ్	...	,,
భగవదాజ్ఞయా బ్రహ్మకృతభగవన్నుర్విచతుష్టయనిర్మాణప్రకారః	...	౪౨౦

పుటసంఖ్య.

బ్రహ్మకారితశ్రీనివాసమహాత్మ్యవైభవప్రకారవర్ణనమ్	౪౨౧
గంగాస్నానగంధకూర్తాఖ్యద్విజవృత్తాంతః...	౪౨౨
తోణ్డమాన్నార్థనయా భగవత్కృతకూర్మపుత్రాద్యుజ్జీవనక్రమః	౪౨౩
తోణ్డమాన్నాజ్ఞాయా స్వావాసం ప్రతి నకుటుమ్మకూర్మద్విజగమనమ్	౪౨౪
ఆజ్ఞీరసోక్త్యా శ్రీనివాస మర్చయంతం తోణ్డమాన మ్మృతి భవదుక్తిః	౪౨౫
కుర్వగ్రామస్థభీమాఖ్యకులలోదంతః	౪౨౬
తోణ్డమాన మ్మృతి భగవద్దాపితభీమాఖ్యకులలోదంతః	౪౨౭
భీమాఖ్యకులాలనగర మ్మృతి తోణ్డమానగమనమ్	”
స్వపురస్తా త్పృథురూభతం భగవంత మ్మృతి కులాలస్తుతిః	”
భగవత్కృతభీమాఖ్యభక్తోపచారాభ్యుపగమః	౪౩౦
భగవదనుగ్రహేణ కులాలదమ్మత్యో స్సారూప్యప్రాప్తిః	”
తోణ్డమానస్య భగవద్దత్తసారూప్యప్రాప్తిప్రకారః	”

ఇతి శ్రీభవిష్యత్తర పురాణాంతర్గత విషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

అథస్కందపురాణప్రథమభాగా న్దర్శితవిషయానుక్రమణికా ప్రారम्భః.

కాశ్యపాఖ్యవిప్రస్య స్వామితీర్థస్నానేన వాపవినిర్ముక్తిః	౪౪౨
పరిక్షిద్వృత్తాంతః	”
కాకల్యోక్తధర్మాః	౪౪౫
స్వామి పుష్కరిణీస్నానా త్తామిసాగ్రిదినరకనిస్తారకథనమ్	౪౪౬
స్వామితీర్థమహిమాశ్రద్ధాశూనాం మహానరకప్రాప్తికథనమ్	౪౪౭
ధర్మగుప్తచరిత్రవర్ణనమ్	”
జైమినివాక్యా తస్మిన్తీర్థస్నాతస్య ధర్మగుప్తస్యో న్నాదనివృత్తిః	౪౪౮
సుమత్యాఖ్యద్విజవృత్తాంతః	౪౪౯
సుమత్యాఖ్యద్విజస్య కిరాతీసంజ్ఞా న్దహాపాతకప్రాప్తిః	౪౫౩
సుమతి మ్మృతి దూర్వాసఃకథితబ్రహ్మహత్యాముక్త్యపాయః	౪౫౪
సుమతే స్సాన్విమిపుష్కరిణీస్నానా ద్భృహ్మత్యావిముక్తిః	”
రామకృష్ణతీర్థమాహాత్మ్యమ్	౪౫౫
రామకృష్ణాఖ్యమహర్షితపఃప్రసన్నభగవదావిర్భావః	”
శ్రీవేంకటాద్రా జలదానప్రశంసా	౪౫౬
హేమాజ్ఞస్య జలదానాకరణేన గృహగోధికాత్వప్రాప్తిః	”
శ్రుతదేవపాదోదకసేవనేన హేమాజ్ఞస్య జాతిస్మరణమ్	౪౫౭
శ్రుతదేవదత్తపుణ్యేన హేమాంజస్య గోధికాత్వవిముక్తిః	”
శ్రీవేంకటాచలక్షేత్రాదివర్ణనమ్	౪౫౮
శ్రీవేంకటేశ్వరవైభవవర్ణనమ్	౪౬౦

బ్రహ్మాదీనాం నైరస్త్యేణ శ్రీవేంకటాచలస్థితకథనమ్ ౪౬౨
శ్రీవేంకటాచలారోహణసమాయాసుసంధానక్రమః ,,
పాపవినాశాఖ్యతీర్థమాహాత్మ్యమ్ ౪౬౩
దృఢమత్యాఖ్యశూద్రవృత్తాంతః ,,
దృఢమతి మృతి కులపత్యాఖ్యయున్యపదిష్టశూద్రధర్మః ౪౬౪
దృఢమతయే సుమత్యాఖ్యవిప్రప్రకాశితకర్మానుష్ఠానక్రమః ,,
శూద్రస్య వైదికకర్మోపదేశేన సుమత్యనుభూతదుర్గతిప్రకారః ౪౬౫
అగస్త్యేశ్వర్య దుర్గత్యపనోదనార్థం సుమతే శ్వేంకటాచలగమనమ్	... ,,
సుమతేః పాపనాశనన్నానేన దుర్గత్యపనోదనప్రకారః ౪౬౬
వైదికకర్మానుష్ఠాతు ర్దృఢమతే దుర్గతిప్రాప్త్యపనోదనప్రకారౌ	... ,,
పాపవినాశసతీర్థమాహాత్మ్యవర్ణనమ్ ౪౬౭
భద్రమత్యాఖ్యదరిద్రద్విజవృత్తాంతః ,,
భద్రమతి మృతి కామినీకృతవేంకటాద్రిగమనప్రోత్సాహనమ్ ౪౬౮
కామినీకథితభూదానప్రశంసా ,,
భద్రమతయే భూప్రదానా తుస్సహృషస్య సద్గతిప్రాప్తిః ౪౬౯
భద్రమతేః పాపనాశసతీరే భూప్రదానార్థం వేంకటాద్రిగమనమ్	... ౪౭౦
భూదానప్రభావేణ ప్రాదుర్భూతం భగవంత మృతి భద్రమతిస్తుతిః	... ,,
రామానుజాఖ్యద్విజవృత్తాంతః ౪౭౧
ఆకాశగంగాతీరే రామానుజతపస్తుప్తభగవదావిర్భావః	... ,,
రామానుజాఖ్యవిప్రకృతభగవత్తుతిః ,,
రామానుజాఖ్యవిప్రకృతభగవత్పూర్ణనా ౪౭౨
భగవద్వర్ణితాకాశగంగాతీర్థస్నానకాలనిర్ణయః	... ,,
భగవద్వర్ణితభాగవతలక్షణాని	... ౪౭౩
దానార్హసత్వాత్రినిర్ణయః ౪౭౪
ఆకాశగంగామహాత్మ్యమ్	... ౪౭౫
పుణ్యశీలస్య వర్ణాపతినిమస్త్రాణేన గర్హభముఖత్వప్రాప్తిః	... ,,
వర్ణాపతే శ్చాన్ధినిమస్త్రాణానర్హత్వప్రశంసా ౪౭౬
ఆకాశగంగాస్నానేన పుణ్యశీలస్య ముఖవికృతినివృత్తిః	... ,,
చక్రతీర్థమాహాత్మ్యమ్ ౪౭౭
పద్మనాభాఖ్యద్విజకృతతపఃప్రకారః ,,
చక్రతీర్థే పద్మనాభాఖ్యద్విజకృతతపస్తుప్తభగవదావిర్భావః	... ,,
పద్మనాభాఖ్యద్విజకృతశ్రీనివాసస్తుతిః ,,
పద్మనాభస్య చక్రతీర్థే నిరస్తరవాసాయ భగవన్నియమనమ్	... ౪౭౮
పద్మనాభహననోద్యుక్తాసురవధాయ భగవత్కృతచక్రప్రేషణమ్	... ,,
భగవత్ప్రేషితచక్రకృతాసురవధః	... ,,

పుటసంఖ్య.

ద్విజప్రార్థనయా చక్రకృతపరచానాదిః	ర౭౯
సుందరాఖ్యగర్భస్య రాక్షసత్వప్రాప్తినిపుత్తిహేతూపోఽఘోతః	...	,,
సుందరాఖ్యస్య పసిష్ఠోక్తరాక్షసత్వనివృత్త్యపాయః	..	౮౦
సుందరాఖ్యస్య రాక్షసత్వవిముక్తిపూర్వకస్వస్వయాపప్రాప్తిః	..	౮౧
జాబాలీతీర్థమాహాత్మ్యకథనమ్	...	౮౨
కావేరీతీర్థవాసిదురాచారాఖ్యద్విజవృత్తాంతః	..	,,
జాబాలీతీర్థస్నానాద్దురాచారవేతాశయోర్ద్వహాపాతకనివృత్తిః	...	౮౩
జాబాలీవర్ణితపార్వణశాస్త్రాధికరణదోషప్రశంసా	..	,,
తుమ్మరుఘాణతీర్థమాహాత్మ్యమ్	..	౮౪
ఘాణతీర్థస్నానాకర్తవ్యాణాం మహదోషవర్ణనమ్	..	,,
ఘాణస్నానస్య సర్వపాపాపనోదనత్వవర్ణనమ్	..	౮౫
తుమ్మరాఖ్యగర్భస్యచరిత్రవర్ణనమ్	...	,,
స్వభార్యాయై తుమ్మరూపదిష్టమాఘస్నానవిధిప్రకారః	...	౮౬
భార్యా మృతి తుమ్మరుదత్తకాపతద్విముక్తిప్రకారా	...	,,
ఘాణతీర్థే అగస్త్యదర్శనేన తుమ్మరుదత్తాగ్రవర్షాభూత్వనివృత్తిః	...	౮౭
అగస్త్యకథితపతిప్రతాధర్మాః	..	౮౮
ఘాణతీర్థస్నాతృణాం నానావిధఫలప్రాప్తికథనమ్	...	,,
శ్రీవేంకటాచలస్య సర్వపుణ్యతీర్థధారత్వవర్ణనమ్	...	౮౯
స్వామిపుష్కరిణ్యాదివత్తీర్థస్నానకాలనిర్ణయః	...	,,
పురాణశ్రివణస్య విశేషతః ప్రాశస్త్యవర్ణనమ్	..	౯౦
పురాణవక్తు స్మర్యమాజనీయత్వవర్ణనమ్	..	,,

ఇతి స్కందపురాణప్రథమభాగాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

అథస్కందపురాణద్వితీయభాగాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా.

కటాహతీర్థమాహాత్మ్యమ్...	...	౯౧
కటాహతీర్థమహిమాశ్రద్ధాశూనాం మహానరకప్రాప్తికథనమ్	...	౯౩
కటాహతీర్థపానక్రమః	...	,,
కేశవాఖ్యద్విజవృత్తాంతః	...	౯౪
గణికాలమ్మటస్య కేశవద్విజస్య బ్రహ్మహత్యాప్రాప్తిక్రమః	..	,,
స్వసుతరక్షణోద్యుక్తం పద్మనాభ మృతి బ్రహ్మహత్యోక్తిః	...	౯౫
పద్మనాభ మృతి భరద్వాజకథితకేశవహత్యావిముక్త్యపాయః	...	,,
భరద్వాజోక్త్యా కటాహతీర్థపానేన కేశవస్య బ్రహ్మహత్యావిముక్తిః	...	౯౬
బ్రహ్మహత్యావిముక్తసుతసహితపద్మనాభ మృతి భగవదుక్తిః	...	,,

ఇతి స్కందపురాణ ద్వితీయభాగాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

పుటసంఖ్య.

అథసాక్షాత్పరాణప్రథమభాగాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా.

అర్జునతీర్థయాత్రాక్రమః	౪౯౮
అర్జునతీర్థయాత్రోపాధ్యాయః	౪౯౯
అర్జునస్య గణ్డాదితీర్థావగాహనపూర్వకసువర్ణముఖరాయగమనమ్	౫౦౦
సువర్ణముఖరీవర్ణనమ్	౫౦౧
అర్జునస్యసువర్ణముఖరీతీర్థస్థకాశహస్తీశ్వరాదినేవాప్రాప్తిః	౫౦౧
అర్జునస్య సువర్ణముఖరీతీర్థస్థభరద్వాజాశ్రమగమనమ్	”
అర్జునకృత భరద్వాజనేవాశ్రమః	”
అర్జున మృతి భరద్వాజకృతాతిధ్యప్రకారః	౫౦౩
సువర్ణముఖరీప్రభావశుశ్రూషయా భరద్వాజ మృతిర్జ్ఞానప్రశ్నః	”
భరద్వాజకథితశబ్దరవివాహప్రక్రియా	౫౦౪
భూసామ్యకరణాయా గస్త్యస్యహిమాద్రేర్దక్షిణదిగాగమనమ్...	”
నద్యుత్పాదనాయా గస్త్య మృతిర్జ్ఞానదృశ్యైః	౫౦౫
సువర్ణముఖర్యుత్పాదనాయా గస్త్య మహర్షిప్రార్థనా	”
సువర్ణముఖర్యావిర్భావాయా గస్త్యకృతతపఃప్రకారః	౫౦౬
అగస్త్యాశ్రమ మృతి చతుర్ముఖాగమనమ్	౫౦౭
అగస్త్యప్రార్థనాయా గణ్డా మృతి చతుర్ముఖోదనా	”
అగస్త్యసమీపే స్వాంశ త్వేన గంగాకృతనద్యుత్పత్త్యభ్యుపగమః	”
సువర్ణముఖరీ మృతి శత్రాదిస్తుతిః	౫౦౮
నాయుకథితసువర్ణముఖరీనామనిష్పత్తిః	”
అగస్త్యకృతస్వానీతసువర్ణముఖరీమహిమాసువర్ణనమ్	”
భరద్వాజవర్ణితసువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యమ్	౫౦౯
అగస్త్యప్రతిమాదానవిధిః	౫౧౦
అగస్త్యతీర్థాగస్త్యేశ్వరప్రభావః	౫౧౧
సువర్ణముఖరీస్నానకాలనిర్ణయః	”
దేవర్షిపితృతీర్థమాహాత్మ్యమ్	౫౧౩
వేణీసువర్ణముఖరీసంజ్ఞమవర్ణనమ్	”
సువర్ణముఖర్యావ్యాఘ్రుపదాహ్వానవదీసంజ్ఞః	”
శబ్దతీర్థవర్ణనమ్	౫౧౪
సువర్ణముఖర్యా కల్యాణవదీసంజ్ఞః	”
సువర్ణముఖరీతీర్థస్థిత్రీవేంకటాచలవర్ణనమ్	”
శ్రీవేంకటాచలవాసిభగవద్వైభవవర్ణనమ్	౫౧౫
భగవత్కృతభూతసృష్ట్యాదివర్ణనమ్	౫౧౬
వరాహభగవత్కృతధర్మబుద్ధరణాశ్రమః	౫౧౭

పుటసంఖ్య

కల్పవృక్షాంతకథనపూర్వకశ్వేతవరాహావతారకథనమ్	౫౧౯
శక్త్యాభిధానసంపత్తాంతః	౫౨౦
చిన్తాకులం శక్త్యనృప మృత్త్యు దృశ్యరూపభగవదుక్తిః	౫౨౧
భగవదుక్త్యా శక్త్యనృపస్య శ్రీవేంకటాచలగమనమ్	౫౨౨
భగవద్దర్శనార్థ మగస్త్యస్య శ్రీవేంకటాచలాగమనమ్
ఆగస్త్య మృతి గురువస్వాద్యుక్తిః
అగస్త్యాదికృతశ్రీవేంకటాచలస్థరమ్యవస్తుదర్శనమ్	౫౨౩
అగస్త్యశక్త్యాదితపస్తుప్తభగవదావిర్భావఘట్టః
బ్రహ్మాప్రార్థనయా భగవద్దృష్టితసామ్యరూపప్రకారః	౫౨౪
అగస్త్యప్రార్థనయా స్వర్ణసద్యాభగవద్దత్తచర్యాధికత్వప్రాప్తిః
శక్త్యనృపవరప్రదానపూర్వకభగవదస్త్రానమ్	౫౨౬
భరద్వాజకథితశ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యనిగమనమ్	౫౨౭

ఇతి స్కాన్దపురాణప్రథమభాగాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

అథ స్కాన్దపురాణద్వితీయభాగాన్తర్గత విషయానుక్రమణికాప్రారమ్భః.

పుత్రార్థ మజ్జనాకృతతపఃప్రకారః	౫౨౮
వ్యాసప్రోక్తకాశగక్లాన్నానకాలనిర్ణయః	౫౩౦
వ్యాసప్రోక్తశ్రీవేంకటాచలకరణీయదానప్రసంసా	౫౩౧

ఇతి స్కాన్దపురాణద్వితీయభాగాన్తర్గత విషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

అథాదిత్యపురాణాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికాప్రారమ్భః.

శౌనకాదీ నృసింహ సూతప్రోక్తశ్రీశ్రీనివాసవైభవమ్	౫౩౩
శ్రీశ్రీనివాస ముద్దిశ్య దేవశర్మాఖ్యవిప్రకృతస్తుతిః	౫౩౪
శ్రీశ్రీనివాసదివ్యమజ్జశచిగ్రహసాన్దర్యాదివర్ణనమ్	౫౩౬
దేవశర్మకృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః	౫౪౧
భగవత శ్రీ వైశ్వరూప్యాదివర్ణనమ్	౫౪౪
దేవశర్మాణ మృసింహ సూతిప్రసన్నశ్రీనివాసకృతవరప్రదానాదిః	౫౪౭

ఇత్యాదిత్యపురాణాన్తర్గతవిషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీవేంకటేశాష్టోత్తశతనామాని	౫౪౨
శ్రీవేంకటేశసహస్రనామాని	౫౪౦

ఇథం పరాహాదిద్వాదశపురాణాన్తర్గత శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యవిషయానుక్రమణికా సమాప్తి మగమత్.

పుటసంఖ్య.

కల్పవృక్షాంతకథనపూర్వకశ్వేతవరాహావతారకథనమ్	౫౧౯
శక్తిభిధానసంపుటాంతః	౫౨౦
చింతాకులం శక్తిసంపత్ప్రత్య దృశ్యరూపభగవదుక్తిః	౫౨౧
భగవదుక్త్యా శక్తిసంపత్ శ్రీ వేంకటాచలగమనమ్	౫౨౨
భగవద్దర్శనార్థ మగస్త్యస్య శ్రీ వేంకటాచలాగమనమ్
ఆగస్త్య మృతి గురువస్వాద్యుక్తిః
ఆగస్త్యాదికృతశ్రీ వేంకటాచలస్థరమ్యవస్తుదర్శనమ్	౫౨౩
ఆగస్త్యశక్తిదాతవస్తుప్రభగవదావిర్భావఘటః
బ్రహ్మాదిప్రార్థనయా భగవద్దేవీతసామ్యరూపప్రకారః	౫౨౪
ఆగస్త్యప్రార్థనయా స్వర్ణసద్యాభగవద్దత్తచర్వాభివృద్ధిప్రాప్తిః
శక్తిసంపత్ప్రదానపూర్వక భగవదస్తర్ధానమ్	౫౨౬
భరద్వాజకథితశ్రీ వేంకటాచలమహాత్మ్యనిగమనమ్	౫౨౭

ఇతి సాక్షాత్తపురాణప్రథమభాగా నర్గతవిషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

అథ సాక్షాత్తపురాణద్వితీయభాగా నర్గత విషయానుక్రమణికా ప్రారంభః.

పుత్రార్థ మజ్జనాకృతతపఃప్రకారః	౫౨౮
వ్యాసప్రోక్షాకాశగణ్ఢాస్నానకాలనిర్ణయః	౫౩౦
వ్యాసప్రోక్షశ్రీ వేంకటాచలకరణీయదానప్రసంసా	౫౩౧

ఇతి సాక్షాత్తపురాణద్వితీయభాగా నర్గత విషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

అథాదిత్యపురాణా నర్గతవిషయానుక్రమణికా ప్రారంభః.

కౌసకాదీ స్మృతి సూతప్రోక్షశ్రీ శ్రీనివాసవైభవమ్	౫౩౩
శ్రీశ్రీనివాస ముద్దిశ్య దేవశర్మాఖ్యవిప్రకృతస్తుతిః	౫౩౪
శ్రీశ్రీనివాసదివ్యమజ్జరవిగ్రహసౌందర్యాదివర్ణనమ్	౫౩౬
దేవశర్మాకృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః	౫౪౧
భగవత శ్రీ వైశ్వరూప్యాదివర్ణనమ్	౫౪౪
దేవశర్మాణ స్మృతి స్తుతిప్రసన్నశ్రీనివాసకృతవరప్రదానాదిః	౫౪౭

ఇత్యాదిత్యపురాణా నర్గతవిషయానుక్రమణికా సమాప్తా.

శ్రీ వేంకటేశాష్టోత్తరతనామాని	౫౪౭
శ్రీ వేంకటేశసహస్రనామాని	౫౪౮

ఇథం పరాహాదిద్వాదశపురాణా నర్గత శ్రీ వేంకటాచలమహాత్మ్యవిషయానుక్రమణికా సమాప్తి మగమత్.

శ్రీ ర. స్తు.

శ్రీ శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీయై పద్మావత్యై నమః.

అ ధ శ్రీ వా రా హ పు రా ణా స్త గ్గ త

శ్రీ వేంకటాచలమాహాత్మ్యే

ప్రథమో భాగ ఆరభ్యతే.

శ్రీయః కాంతాయ కల్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।

శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మజ్జశమ్ ॥

శ్రీవేంకటాచలాధీశం శ్రీయాధ్యాసితవత్సనమ్ ।

శ్రీతచేతనమందారం శ్రీనివాస మహం భజే ॥

హరిః ఓమ్.

—◆— శ్వేతవారాహకల్పకథనమ్ —◆—

శ్రీమతే భూవరాహాయ నమః కృత్వా వసుధరా । ఉద్భృతా యేన సా
తాళా ద్వాసార్థం సర్వదేహినామ్ ॥ ౧ ॥ సమో యజ్ఞవరాహాయ కృష్ణాయ
శతజాహవే । నమస్తే వేదవేదాంతవపుషే విశ్వరూపిణే ॥ ౨ ॥ మునయః ॥ భగవ
న్నూత ధర్మజ్ఞ వేదవ్యాసకృపానిధే! విష్ణుస్థానేషు సర్వేషు స్వయంవ్యక్తస్థలేషుచ ॥
౩॥ యత్ర విష్ణో రతిప్రీతి ర్యత్ర సిద్ధ్యన్తి సిద్ధయః! అత్యద్భుతం చ చారిత్రం యత్ర
విష్ణోః ప్రవర్తతే ॥ ౪ ॥ మనుష్యాణాం చ వసతాం యత్ర దృశ్యో భవేద్ధరిః! శ్రవ
ణానన్దజనకో వృత్తాన్తో యస్య వా భవేత్ ॥ ౫ ॥ తాదృశం వైష్ణవం క్షేత్ర మద్భు
తం ప్రియదర్శనమ్! అస్తాకం బ్రూహి య చ్చుత్వా శ్రోతవ్యాంశో న విద్య
తే ॥ ౬ ॥ ఇతి సృష్టస్తదా సూత స్తపోధ్యానసమాధిమాన్ । ధ్యాత్వా ముహూ
ర్తమాత్రం తు ప్రోవాచ మునిసత్తమాన్ ॥ ౭ ॥ శ్రీసూతః ॥ అహో పృష్ట మ
పూర్వం చ కాతుకం భవతా మహా! మమాపి వాఙ్మూలమహతీ వక్తుం తత్తు
వదామి వః ॥ ౮ ॥ శృణుధ్వం మునయో యూయం సావధానతయా త్విమమ్ ।
క్రీడారసేషు సక్తస్య హరేః క్రీడాసమన్వితమ్ ॥ ౯ ॥ వివిధైస్తస్య చారిత్రై
రుపేతం సర్వసిద్ధిదమ్ । సర్వైశ్వర్యకరం నృణాం సర్వాశ్చర్యప్రదం శుభమ్ ॥

శ్రీ ర. స్తు.

శ్రీ శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీయై పద్మావత్యై నమః.

అ ధ శ్రీ వా రా హ పు రా ణా స్త గ్గ తి

శ్రీ వేంకటాచలమాహాత్మ్యే

ప్రథమో భాగ ఆరభ్యతే.

శ్రియః కాంతాయ కల్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।

శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

శ్రీవేంకటాచలాధీశం శ్రియాధ్యాసితవత్సనమ్ ।

శ్రితచేతనమందారం శ్రీనివాస మహం భజే ॥

హరిః ఓమ్.

శ్వేతవారాహకల్పకథనమ్.

శ్రీమతే భూవరాహాయ నమః కృతాన్ని వసుధరా । ఉద్భృతా యేన వా
తాళా ద్వాసార్థం సర్వదేహినామ్ ॥ ౧ ॥ నమో యజ్ఞవరాహాయ కృష్ణాయ
శతబాహవే । నమస్తే వేదవేదాంతవపుషే విశ్వరూపిణే ॥ ౨ ॥ మునయః ॥ భగవ
హుత ధర్మజ్ఞ వేదవ్యాసకృపానిధౌవిష్ణుస్థానేషు సర్వేషు స్వయంవ్యక్తస్థలేషుచ ॥
౩॥ యత్ర విష్ణో రతిప్రీతి ర్యత్ర సిద్ధ్యన్తి సిద్ధయః । అత్యద్భుతం చ చారిత్రం యత్ర
విష్ణోః ప్రవర్తతే ॥ ౪ ॥ మనుష్యాణాం చ వసతాం యత్ర దృశ్యో భవేద్ధరిః । శ్రవ
శానస్తజనకో వృత్తాన్తో యస్య వా భవేత్ ॥ ౫ ॥ తాదృశం వైష్ణవం తేత్ర మద్భు
తం ప్రియదర్శనమ్ । అస్తాకం బ్రూహి య చ్చుత్వా శ్రోతవ్యాంశో న విద్య
తే ॥ ౬ ॥ ఇతి సృష్టస్తదా సూత స్తపోధ్యానసమాధిమూః । ధ్యాత్వా మహా
ర్తమాత్రం తు ప్రోవాచ మునిస త్తమా ॥ ౭ ॥ శ్రీసూతః ॥ అహం పృష్ట మ
హూర్వం చ కాతుకం భవతా మహాః । మమాపి వాఙ్మా మహతీ వక్తుం తత్తు
దామి వః ॥ ౮ ॥ శృణుధ్వం మునయో యూయం సావధానతయా త్విమమ్ ।
కీడానసేషు సక్తస్య హరేః క్రీడానమన్వితమ్ ॥ ౯ ॥ వివిధై స్తస్య చారిత్రై
సచేతం సర్వసిద్ధిదమ్ । సర్వైశ్వర్యకరం నృణాం సర్వాశ్చర్యప్రదం శుభమ్ ॥

౧౦ || పుణ్యం పవిత్ర మాయుష్యం సర్వమజ్జశకారకమ్ । వారాహకల్ప
వృత్తాంతం శేషాచలసమాశ్రయమ్ ॥ ౧౦ ॥ పురా హి సాగరైస్సరైస్స
రేకిభూతే మహీజలే । కల్పాదా భగవా నిష్ఠ్ఠ ర్వటపత్రసమాశ్రయః ॥
౧౧ ॥ మహర్లోకం సమాశ్రిత్య స్థితం చ జలసన్న్వవమ్ । విచిన్త్య యుగసా
హస్రం జలావస్థాన మద్భుతమ్ ॥ ౧౨ ॥ యథాపూర్వం జగ త్స్రష్టు ముద్యుక్త
స్సర్వశక్తిమాన్ ॥ ౧౩ ॥ సర్వస్య ధాతా ప్రవరో మహాత్మా, సర్వాత్మగ
స్సర్వజగత్స్వరూపః । స ర్వేశ్వర సర్వవిధానయత్నం, చ కార బుద్ధ్యా తరుణా
మ్బుజాక్షః ॥ ౧౪ ॥ ఇ తీరితా స్తే మునయ స్తదానీం సవిన్ద్యోత్ఫుల్లహృ
దమ్బుజా శ్చ । సూతం మహాన్తం మునిసజ్ఘ సేవ్యం త మబ్రువ స్వేదవిదాం
వరిష్ఠమ్ ॥ ౧౫ ॥ మునయః ॥ అతీతానాగతజ్ఞానప్రకాశితహృదమ్బుజ ॥
౧౬ ॥ ఉద్యోగాన స్తరం విష్ణుః కృతవాన్ని రమాపతిః । కీదృశః ప్రళ
యః కల్ప స్సర్గోవా కీదృశః పునః ॥ ౧౭ ॥ ఏతావ ద్వా జలం క స్తా దాగతం
వద సువ్రత । కుత్రవా ధరణీ యాతా గిరయో వా మహాన్నతాః ॥ ౧౮ ॥
తత్సర్వం శంస భగవ భోక్తృతుం కాతూహలం హి నః । ఇతి పృష్టః పునః
ప్రాహ సూత స్తా న్మునిపుంజవాన్ ॥ ౧౯ ॥ సూతః ॥ మునయ శ్శృంగాయతాం
పూర్వం సజ్గహేణ జలాగమః । చతుర్ద్యుగసహస్రాణి ప్రమాణం దివసస్య
చ ॥ ౨౦ ॥ నిశాయా*స్తావ దేవాస్య నిర్దిష్ట సమయో విధేః । దినాససాన
సమయే బ్రహ్మణో భగవా న్రవిః ॥ ౨౧ ॥ సహస్రరశ్మి స్తపతి త్రిమూ
ర్త్యాత్మా త్రిలోచనః । వమ త్యగ్నిం మహాఘోరం ఘర్తదీధితి రంశుభిః ॥ ౨౨ ॥
కతిచిద్వత్సరానేవం వృష్టి రైవ భవేత్తదా । భూలోకవాసిన స్సర్వే మున
య శ్చ తపోధనాః ॥ ౨౩ ॥ వసేయు ర్జనలోకే హి యావ ద్భృహ్మనిశా త
దా । వనాని పర్వతా శ్చాపి దగ్ధాః కాలాగ్నినా తదా ॥ ౨౪ ॥ భస్మీభూతా
భవన్త్యేవ వాయు స్సర్వాత్మకో మహాన్ ॥ హయనా న్కృతించి ద్వాతి పశ్చా
న్మేఘా మహాబలాః ॥ ౨౫ ॥ స్థాణాకారా స్సృజన్త్యేవ తోయధారా స్సమ
స్తతః । స స్తతం వత్సరా నేవం కతిచి త్తు నిశాముఖే ॥ ౨౬ ॥ ద్రవీ
భూతా మహాభూమిః పాతాళతలగామినీ । సాగరా స్సప్త చాన్యోన్యం భవే
యు స్సంయుతాస్తదా ॥ ౨౭ ॥ మహర్లోకం సమాక్రమ్య తిష్ఠన్త్యేకోద
కాస్తదా । తథైవ యుగసాహస్రం బ్రహ్మణ శ్శర్వరీ భవేత్ ॥ ౨౮ ॥ నిశావ
సానే గోవిన్ద స్సృష్టిస్థిత్యస్తకారకః । చతుర్ముఖశివాశక్యం భూమే రుద్ధరణం
హరిః ॥ ౨౯ ॥ క ర్తుకామస్తదా విష్ణు ర్వటపత్రతలే స్థితః । శ్వేతం వరాహ
దేహం చ సర్వయజ్ఞమయం శివమ్ ॥ ౩౦ ॥ అతిభీమం మహారాద్ర మాసాద్య
తరసా తదా । ప్రవిశ్య జలమధ్యం తు ఖోభయామాస వై తదా ॥ ౩౧ ॥ సంవ

ర్తమేఘనిర్ఘాతబృంహితం చ వహ స్సుహుః । ప్రవివేశ మహాహృదీ పా
తాశం జలపూరితమ్ ॥ ౩౨ ॥ అన్వేషయామాస తదా రిసాతల మశేషిణః ।
తత్ర యుద్ధం మహాఘోరం హిరణ్యాక్షసమాశ్రయమ్ ॥ ౩౩ ॥ అఘో నిభూత
పూర్వం చ తుములం రోమహర్షణమ్ । చిరకాలం చ గాహుభ్యాం మల్ల
యుద్ధ మవర్తత ॥ ౩౪ ॥ తతః క్రుద్ధో మహాహృతీ దంష్ట్రాగ్రేణ మహాముర
మ్ । ద్విధా తం పాటయామాస మేఘతుల్యమసూస్సహమ్ ॥ ౩౫ ॥ గర్జ
క్తనమ్లవే నైవ తజ్జలం రిక్త మాబభౌ । త ద్దృష్ట్వా మునయ స్సర్వే జన
లోకనివాసినః ॥ ౩౬ ॥ మహా జ్వల మిదం రిక్త మదృశ్యంతి కిమిదం భవేత్ ।
ఇ త్యాశ్చర్యవిలోలాత్మౌ సమాధిధ్యాసయోగిణః ॥ ౩౭ ॥ జ్ఞాత్వా శ్వేతనిరా
హస్య ప్రభావం మునయౌ స్తుచత్ । తత శ్వేతనిరాహ శ్చ సాతానిలగా
మినీమ్ ॥ ౩౮ ॥ కంష్ట్రాగ్రేణైవ తాం భూమిం సర్వసత్త్విసమాశ్రయాయ ॥
ఉద్ధృత్య తరసా పోతీ విక్షోభ్య చ మహా జ్వలమ్ ॥ ౩౯ ॥ సిధామ పాన శేష
స్య భోగోపరి మహాప్రభుః । జనలోకం సమాశ్రిత్య తస్మా సన్నిహిష్మథః ॥
౪౦ ॥ బ్రహ్మజయో దేవగణా సిద్ధా శ్చ సరిమక్షయాః । అస్తుచ శ్వేతనిరైశ్చ శ్చ
స్తోత్రైశ్చ వివిధైః పరైః ॥ ౪౧ ॥ నవన్దుః పుష్పనర్మణి నవృత్తి శ్చ సప్త
గణాః । దేవదుస్తుభయౌ నేదు ర్విణామురజమర్దణాః ॥ ౪౨ ॥ దేవాః ॥ జయ
దేవ మహాహృతీ స్థయ భూమిధరాఽచ్యుత । హిరణ్యాక్షమహారథో విదారణ
విచక్షణ ॥ ౪౩ ॥ త్వ మనాది రసస్త శ్చ త్వత్తః పరతిరో న హి । నిష్కమే
సృష్టి కాలేఽపి విధి ర్భూత్వా చతుర్ముఖః ॥ ౪౪ ॥ సృజ స్యేతి జ్ఞాన్ నిష్క్రొ
విష్ణు సమస్తతః । కాలాగ్నిరుద్రయాపీ చ కల్పాంతే సర్వజన్తుషు ॥ ౪౫ ॥ అ
స్త్రామీ భవా దేవ సర్వకర్తా త్వమేవ హి । నిష్కలస్త్ర బ్రహ్మణ రూప
న జానంతి సురాస్తవ ॥ ౪౬ ॥ సనీప భగవన్విష్ణో ధూమం ఘోషామ పూర్వ
వత్ । సర్వప్రాణినివాసార్థ మస్తునన్విబుధస్రజాః ॥ ౪౭ ॥

ఇతి శ్రీనారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాశ్లేష్మ
శ్వేతనారాహకల్పకథనం నామ త్రియస్త్రింశోధ్యాయః

—◆◆◆ వైకుంఠాద్భగవత్కృపాచలం నయచమ్. ◆◆◆—

సూతః ॥ తత శ్వేతనిరాహ శ్చ స్థానిత్యా సరా రిదా ।
సాగరా స్సప్త లోకాన్సప్త చ పూర్వనత్ ॥ ౧ ॥ చతుర్ముఖః సమా
సృజ పూర్వం యథాజగత్ । ఇ య్యవాచ మహాశ్రోత స్స్వయం
హరిః ॥ ౨ ॥ సూర్యాచన్ద్రమసౌ ధాతా యథాభూత్వ ముల్పయ
నరాహదేవ్రాపి లోకానుగ్రహకామ్యయా ॥ ౩ ॥ భూమి నామ
బుద్ధ్యా నిశ్చిత్య మాధవః । గరుడం ప్రేషయామాస గిరి మా

తమ్ || ౪ || వై నతేయ మహానత్వ గచ్ఛ త్వ మతివేగతః | గత్వా తు
 పరమం ధామ క్రీడాచల మిహానయ || ౫ || సర్వా న్పరిషదాం శ్చాపి విష్వ
 క్సేనముఖా స్సురాన్ | ఇ త్యుక్తో గరుడ స్సాత్మా దుత్పపాత విహాయనమ్ ||
 ౬ || గతే తు గరుడే తస్మిన్నా నేతాం పర్వతోత్తమమ్ | పోత్తిరూపీ హరి ర్భూ
 మిం స్థాపయిత్వా చ పూర్వవత్ || ౭ || పద్భ్యం భూమిం సమాక్రమ్య గో
 మతీతర మాగతః | తస్యా స్తుదక్షిణే భాగే షష్టియోజనదూరతః || ౮ || పూ
 ర్వాభ్యః పశ్చిమే భాగే పశ్చిభి ర్యోజనైర్యుతే | దేశే పుణ్యజనాకీర్ణే గుక్
 నద్యాస్తథోత్తరే || ౯ || ఆగత్య తస్థా దేపూపి గరుడాగమనోన్ముఖః | వై నతే
 యోపి పరమం ధామ గత్వా దదర్శ హ || ౧౦ || అప్రాకృత మమేయంచ సర్వ
 రత్నమయం గిరిమ్ | హిరణ్మయం మహాశృంగం పశ్చాద్దేవనిషదాత్మకమ్ || ౧౧ || పు
 న్నాగచమ్య కాశోకతాలహింతాలశోభితమ్ | సురద్రుమముఖై ర్వృక్షై రనై వ్యః
 కాశ్చినరూపకైః || ౧౨ || శోభితం పక్షిసజ్జై శ్చ శుకకోకిలహంసకైః | శ్రవణానన్ద
 జనకమధురాలాపసమ్భ్రమైః || ౧౩ || మల్లికామాలతీభి శ్చ నన్ద్యావర్తాదిభిస్త
 థా | లతాభిః పుష్పిత్రాగ్రాభి ర్దివ్యసారభ శాలిభిః || ౧౪ || సింహశార్దూలమా
 తజ్జశరభక్రోడవానరైః | శోభితం కిన్నరీభి శ్చ గాయత్కిన్నరపక్షిభిః || ౧౫ ||
 అనేకనిర్ఘోషాకీర్ణం మానసాహ్లాదకారకమ్ | ముక్తై ర్నితై వ్యః కామరూపై ర్నా
 నారూపై శ్చ సేవితమ్ || ౧౬ || నారాయణగిరిం నామ్నా క్రీడాదిం పర
 మేష్ఠినః | యోజనత్రయవిస్తారం త్రింశద్యోజన మాయతమ్ || ౧౭ || శేషా
 కారం హరే శేషం శేషిణం సర్వదేహినామ్ | దివ్యాకారం మహాపుణ్యం
 పశ్యతాం మోక్షదాయకమ్ || ౧౮ || ఏవంరూపం గిరిశ్రేష్ఠం స్కన్ధదేశే ని
 ధాయ తం | పరివారై రుపేతం చ భగవత్పరిచారకైః || ౧౯ || ఆజగామ
 మహావేగా ద్గరుడః కాశ్చినప్రభః | తత స్ససమ్భ్రమో వాయు రుదభూ చ్చ
 విహాయసి || ౨౦ || ధున్వ న్పత్యాంస్తతో భూమా సూర్యకోటి రి వాబభౌ |
 తేజోరూపస్తత శ్రీమా నాగతో విష్ణువాహనః | ౨౧ || ఆగతం గరుడం
 వీక్ష్య స్థాపయేహ ఖగేశ్వర | ఇ త్యువాచ హరి స్సోపి స్థాపయామాస తం
 తథా || ౨౨ || తతో గిరిం సమారుహ్య శ్వేతపోత్రీ హరి స్థిస్థతః | స్వామిపు
 ష్కరిణీతీరే పశ్చిమే పుణ్యకాననే || ౨౩ || విమానే విమలే దివ్యే కోటిసూర్య
 సమప్రభే | అనేకరత్నఖచితగోపురాయుతశోభితే || ౨౪ || రత్నస్తమ్భ సమో
 పేతశ్రీమహామణిమణ్డపే | వాచా మగోచరే సర్వనయనానన్దకారకే || ౨౫ ||
 తతో జాతు తతు స్వామిపుష్కరిణ్యా స్తు దక్షిణే | మధ్యే విమానం పద్మాక్ష
 శ్రీనివాసః పరాత్పరః || ౨౬ || అతిష్ఠ ద్దేవదేవోఽపి శఙ్ఖచక్రగదాధరః || ౨౭ ||

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచల మహాత్మ్యే వై కుణ్డా

తీర్థాచలానయనకథనం నామ చతుస్త్రింశోధ్యాయః.

భాగ్యశాలినః॥ ౨౨॥ కిన్తు జానన్తి తస్యా స్తు వైభవం నైవ మానుషాః ।
 ప్రాకృతాచలవ ద్భాతి మానుషాణా మయం గిరిః ॥ ౨౩ ॥ తథాపి తే
 మాం భక్తి స్తు శుద్ధా భవతి తద్గిరౌ । యస్య యస్య యథా భక్తి స్తస్య
 సిద్ధి శ్చ తాదృశీ ॥ ౨౪ ॥ స్వామిపుష్కరిణీస్నానం సద్గురోః పాదసేవ
 నమ్ । ఏగాదశీవ్రతం చాపి త్రయ మత్యంతదుర్లభమ్ ॥ ౨౫ ॥ దుర్లభం
 మానుషం జన్త దుర్లభం తత్ర జీవనమ్ । స్వామిపుష్కరిణీస్నానం త్రయ
 మత్యంత దుర్లభమ్ ॥ ౨౬ ॥ అతస్తస్యాస్తు మాహాత్మ్యం వక్తుం శేషోపి న
 ప్రభుః । యత్తు స్వామిసరస్నానం మహాపాతకనాశనమ్ ॥ ౨౭ ॥ తచ్ఛాపి
 దృష్టం బహుధా తారకాసురసూదనే । ప్రాయశ్చిత్తప్రవృత్తానాం సరాణాం
 సులభా త్వయమ్ ॥ ౨౮ ॥ స్వామిపుష్కరిణీ పుణ్యా తథా కామ్యప్రదాయినీ ।
 వేంకటాద్రే ర్విశేషేణ దర్శనం య చ్చ వర్తతే ॥ ౨౯ ॥ నిత్యం నైమిత్తికం
 కామ్యం ప్రాయశ్చిత్తం చ తద్భవేత్ । విషాః కర్మాణి పశ్యేతి శ్రుతిరేషా
 సనాతనీ ॥ ౩౦ ॥ నైమిత్తికం తత్కుర్వీత స్వామిపుష్కరిణీతతే । అజ్ఞవైకల్య
 దోషా శ్చ న స్య స్వామిసరస్తతే ॥ ౩౧ ॥ వాసవాది వ్యమోఘం చ దృష్టం
 కర్తాత్ర దృశ్యతే । బహునేహ కి ముక్తేన ధర్మార్థాదిఫలేషు చ ॥ ౩౨ ॥
 వాఙ్మౌనతాం మనుష్యాణాం స్త్రీశూద్రాణాం చ పాపినామ్ । సాజ్గర్య
 క్రియాశక్తనరాణాం చ విశేషతః ॥ ౩౩ ॥ నాఽన్య గతి ర్వేంకటాద్రే
 సత్యం సత్యం న సంశయః ॥ ౩౪ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాహృత్యే దేవాదికృత
 శ్వేతవరాహసార్థనాదికథనం నామ పంచమోఽశ్వాధ్యాయః.

—◆◆◆ క్రిడాదిస్రవిష్టశ్రీవరాహాదివ్యవైభవవర్ణనమ్. ◆◆◆—

మునయః॥ పరావరజ్ఞ సర్వజ్ఞ సర్వభూతహితే రతః । మునే సూత మహా
 భాగ కిం త్వచ్చామ త ద్వద ॥ ౧ ॥ వరాహరూపీ భగవాన్ధరా ముద్భృత్య
 కిం పునః । తదైవశేషశైలేన్ద్రే న్యవస త్కరుణాలయః ॥ ౨ ॥ కాలాన్తరే వా
 తత్రైత్య స్థితవా స్సర్వదా సు కిమ్ । అకరోద్వాఽథ కిం తత్ర కిం దత్తం కస్య
 వా త్వతి ॥ ౩ ॥ సూతః॥ బ్రహ్మ త దశేషం చ శృణుద్ధ్వం మునిస త్తమాః । ఆస్థా
 యశ్వేతపోత్రిత్వ ముజ్జహార ధరాం యదా ॥ ౪ ॥ తదై వానాయ్య వైకుణ్ఠా
 దచలం గరుడేన వై । కల్పాదా వేవ భగవాంస్త్రిలారసమహాదధిః ॥ ౫ ॥ విహర
 న్యమయా సార్థం దరినిర్ధరసానుషు । ప్రకాశ శ్చాప్రకాశ శ్చ తిష్ఠత్యేవ సదా
 గిరౌ ॥ ౬ ॥ యావత్కల్పం వసత్యేవ ప్రోక్తం చ పరమేష్ఠినా । కదాచి త్పుణ్య
 శీలేభ్యో దర్శనం వితర త్యసా ॥ ౭ ॥ కల్పేకల్పే చ ధరణీ ముద్ధరత్యేవమేవ హి ।
 శ్వేతవారాహరూపేణ ధరణీ చోద్భృతా యతః ॥ ౮ ॥ శ్వేతవారాహకల్ప

భాగ్యశాలినః॥ ౨౨॥ కిన్తు జానన్తి తస్యా స్తు వైభవం నైవ మానుషాః ।
 ప్రాకృతాచలవ ద్భాతి మానుషాణా మయం గిరిః ॥ ౨౩ ॥ తథాపి తే
 మాం భక్తి స్తు శుద్ధా భవతి తద్గిరౌ । యస్య యస్య యథా భక్తి స్తస్య
 సిద్ధి శ్చ తాదృశీ ॥ ౨౪ ॥ స్వామిపుష్కరిణీస్నానం సద్గురోః పాదసేవ
 నమ్ । ఏకాదశీవ్రతం చాపి త్రయ మత్యంతదుర్లభమ్ ॥ ౨౫ ॥ దుర్లభం
 మానుషం జన్త దుర్లభం తత్ర జీవనమ్ । స్వామిపుష్కరిణీస్నానం త్రయ
 మత్యంత దుర్లభమ్ ॥ ౨౬ ॥ అత స్తస్యాస్తు మాహాత్మ్యం వక్తుం శేషాపి న
 ప్రభుః । యత్తు స్వామిసరస్నానం మహాపాతకనాశనమ్ ॥ ౨౭ ॥ తచ్ఛాపి
 దృష్టం బహుభా తారకాసురసూదనే । ప్రాయశ్చిత్తప్రవృత్తానాం నరాణాం
 సులభా త్వయమ్ ॥ ౨౮ ॥ స్వామిపుష్కరిణీ పుణ్యా తథా కామ్యప్రదాయినీ ।
 వేంకటాద్రే ర్విశేషేణ దర్శనం య చ్చ వర్తతే ॥ ౨౯ ॥ నిత్యం నైమిత్తికం
 కామ్యం ప్రాయశ్చిత్తం చ తద్భవేత్ । విషాః కర్మాణి పశ్యేతి శ్రుతిరేషా
 సనాతనీ ॥ ౩౦ ॥ నైమిత్తికం త త్కుర్వీత స్వామిపుష్కరిణీతతే । అజ్లవైకల్య
 దోషా శ్చ న స్య స్వామిసరస్తతే ॥ ౩౧ ॥ వాసవాది వ్యమోఘం చ దృష్టం
 కర్తాత్ర దృశ్యతే । బహునేహ కి ముక్తేన ధర్మార్థాదిఫలేషు చ ॥ ౩౨ ॥
 వాఙ్మౌనతాం మనుష్యాణాం స్త్రీశూద్రాణాం చ పాపినామ్ । సాజ్గర
 క్రియాశక్తనరాణాం చ విశేషతః ॥ ౩౩ ॥ నాఽన్య గతి ర్వేంకటాద్రే
 సత్యం సత్యం న సంశయః ॥ ౩౪ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే దేవాదికృత
 శ్వేతవరాహప్రార్థనాదికథనం నామ పంచ్చత్రింశోధ్యాయః.

—◆◆◆ క్రిడాదిస్రవిష్టశ్రీవరాహాదివ్యవైభవవర్ణనమ్. ◆◆◆—

మునయః॥ పరావరజ్ఞ సర్వజ్ఞ సర్వభూతహితే రతః । మునే సూత మహా
 భాగ కింఞ్చ త్వృచ్ఛామ త ద్వద ॥ ౧ ॥ వరాహరూపీ భగవాన్ధరా ముద్ధృత్య
 కిం పునః । తదైవశేషశైలేన్ద్రే న్యవస త్కరుణాలయః ॥ ౨ ॥ కాలాంతరే వా
 తత్రైత్య స్థితవా సుర్వదా ను కిమ్ । అకరోద్వాతథ కిం తత్ర కిం దత్తం కస్య
 వా త్వితీ ॥ ౩ ॥ సూతః॥ బ్రవీమి త దశేషం చ శృణుద్ధ్వం మునిసత్తమాః । ఆస్థా
 యశ్వేతపోత్రిత్య ముజ్జహార ధరాం యదా ॥ ౪ ॥ తదై వానాయ్య వైకుణ్ఠా
 దచలం గరుడేన వై । కల్పాదా వేవ భగవాంస్త్రిలారసమహోదధిః ॥ ౫ ॥ విహర
 న్యమయా సార్థం దరీనిర్మరసానుషు । ప్రకాశ శ్చాప్రకాశ శ్చ తిష్ఠత్యేవ నదా
 గిరౌ ॥ ౬ ॥ యావత్కల్పం వసత్యేవ ప్రోక్తం చ పరమేష్ఠినా । కదాచి త్పుణ్య
 శీలేభ్యో దర్శనం వితర త్యసా ॥ ౭ ॥ కల్పేకల్పే చ ధరణీ ముద్ధరత్యేవమేవ హి ।
 శ్వేతవారాహరూపేణ ధరణీ చోద్భూతా యతః ॥ ౮ ॥ శ్వేతవారాహకల్ప

స్సాన్య దాఖ్యయా మునయో హ్యయమ్ । సాధూనాం చ యదా బౌధా ధర్మ
శ్చాప్యవసీదతి ॥ ౯॥ యదా త్వధర్మో హ్యధికో దుష్టా శ్చ బలినో యదా ।
తదా కాలానురూపేణ సరదేవాదిరూపతః ॥ ౧౦ ॥ సృష్ట్యాత్మానం మహావిష్ణు
స్సంహర త్యహితాంస్తదా । అధర్మం సర్వ ముత్సార్జ్య సుధర్మం సాలయ త్యసౌ ॥
౧౧॥ రక్షత్యేవ చ సాధూం శ్చ వేదవిద్యా శ్చ వర్ధయ ॥ ౧౨॥ స్వయం చ సర్వభూ
తానాం దృశ్య స్తిష్ఠతి కుత్రచిత్ ॥ ౧౩॥ సర్వదా శేషశైలేంద్ర్యే విహర స్రమ
యా సహ । నిత్యైర్దుక్తైశ్చ దేవైశ్చ కామరూపైశ్చ సంయుతః ॥ ౧౪ ॥
తిష్ఠత్యేవ సదా తస్మి న్వేఙ్మటాభ్యో నగోత్తమే । వైకుంఠస్వర్గసూర్యేభ్య స్స్వ
గేహేభ్యోఽధికప్రియః ॥ ౧౫॥ అయం భగవతోహృద్యః పర్యతః పుణ్యకాననః

—◆◆◆ క్రిడాద్యే ర్భగవత్సన్నిధ్యేనమహిమాధిక్యవర్ణనమ్ ◆◆◆—

మస్త్రసిద్ధి స్తపసిద్ధి ర్యజ్ఞసిద్ధి స్తతైవ వహి ॥ ౧౬॥ కామ్యస్య కర్తృణ స్సిద్ధి రేవ
మన్యా శ్చ సిద్ధయః । భవస్త్యత్ర నరాణాం చ నహి విఘ్నాదికం క్వచిత్ ॥
౧౭॥ అత్యేన తపసాభీష్టం సిద్ధ్య త్యస్మి నికా వరే । సర్వతీర్థాని సతితం
పుణ్యా న్యత్రైవ సన్తి హి ॥ ౧౮॥ య ఏనం సేవ తే నిత్యం శ్రద్ధాభక్తిసమన్వితః ।
జ్ఞానార్థీ జ్ఞాన మాప్నోతి ద్రవ్యాధీ కనకం బహు ॥ ౧౯॥ పుత్రాధీ పుత్ర
మాప్నోతి నృపో రాజ్యం చ విదతి । వ్యజ్ఞశ్చ సాజ్ఞసద్రూపం పశూన్ధాన్యాని
విదతి ॥ ౨౦॥ యం యం కామయతే మర్త్య స్తంత మాప్నోతి సర్వథా ।

—◆◆◆ క్రిడాద్యేః కారణభేదేనానేకనామానువర్ణనమ్. ◆◆◆—

చిన్తితస్య చ సిద్ధ్యా తు చింతామణి మిమం విదుః ॥ ౨౧॥ కేచి జ్ఞానప్రియా
చ్చ జ్ఞానాద్రి రితి తం విదుః । సర్వతీర్థమయత్వా చ్చ తీర్థాద్రిం ప్రాహు గుత్తి
మాః ॥ ౨౨॥ పుష్కరాణాం చ బాహు శ్యాద్గిరా వస్తిస్సరిస్సు వై । పుష్క
రాద్రిం ప్రశంసన్తి మునయ స్తత్త్వదర్శినః ॥ ౨౩॥ గిరా వస్తిం స్తపస్తేపే
ధర్మోఽస్మాభివృద్ధయే । తస్మా దాహుర్వృషాద్రిం తం మునయో వేదనారిగాః ॥
౨౪॥ శాతకుమ్భస్వరూపత్వా త్కనకాద్రిం చ తం విదుః । ద్విజో నారాయణః
కశ్చి త్తపః కృత్వా మహ త్పురా ॥ ౨౫॥ ఐచ్ఛ దస్య స్వనామ్నా చ వ్యప
దేశం మురారితః । తస్మా న్నారాయణాద్రిం తం విదు రుత్తమపూరుషాః ॥ ౨౬॥
వైకుంఠా దాగతత్వేన వైకుంఠాద్రి రితి స్మృతః । హిరణ్యాఖ్యవినాశాయ ప్రహ్లా
దానుగ్రహాయ చ ॥ ౨౭॥ నారసింహకృతి ర్జ్ఞజ్ఞే యస్మా దస్మా త్స్వయం
హరిః । సింహచల ఇతి ప్రాహు స్తస్మా దేనం మునీశ్వరాః ॥ ౨౮॥ అజ్ఞానా
చ తపః కృత్వా హనూమస్త మజీజనత్ । తదా దేవా స్సమాగత్య దేవసా
హాయకారకమ్ ॥ ౨౯॥ యస్మా త్పుత్ర మసూతాసౌ జగు స్తస్మా దిమం
గిరిమ్ । అజ్ఞానాద్రిం వరాహాద్రిం వరాహక్షేత్రలక్ష్మతః ॥ ౩౦॥ నీలస్య వాన
రేంద్రస్య యస్మా న్నిత్య మవస్థితిః । తస్మా న్నీలగిరిం నామ్నా వదన్త్యేనం మహా

ర్షయః ॥ ౩౦ ॥ *వేంకటాచలమహాహత్యే కట మైశ్వర్య ముచ్యతే । అమృతైశ్వర్యసంక్లత్యా ద్వేంకటాద్రి రితి స్మృతః ॥ ౩౧ ॥ యతః కదాచి ద్వేవానాం శ్రీనివాసాగ్రహం బభౌ । శ్రీనివాసగిరిం ప్రాహు స్తస్మా దేనం దివౌకసః ॥ ౩౨ ॥ ఆనందాద్రి మిమం ప్రాహు రైవకుణ్డపురవాసినః । ప్రాహు ర్భగవతః క్రీడాప్రాచుర్యా త్తు తథాసురాః ॥ ౩౩ ॥ శ్రీప్రదత్వా చ్ఛ్రియోవాసా చ్ఛబ్దశక్త్యా చ యోగతః । రూఢ్యా శ్రీశైల ఇత్యేవం నామ చాస్య గిరే రభూత్ ॥ బహూని చాన్యనామాని కల్పభేదా ద్భవన్తి హి । యావ దుక్తా భగవతః కల్యాణగుణరాశయః ॥ ౩౪ ॥ తావన్తోస్య గిరే స్సన్తి గుణాః పరమసావనాః । అస్య వేంకటశైలస్య మాహాత్మ్యం యావ దస్తి హి ॥ ౩౫ ॥ తావద్వక్తుం చ కార్తేన్ద్ర్యన న సమర్థ శ్చతుర్ముఖః । షణ్ముఖశ్చ సహస్రాస్యః ఘణే దేవాః పరే కిము ॥ ౩౬ ॥ శ్రుత్వా సూతముఖా చైచ్చవం మునయో హృష్టమానసాః । న తృప్తి మాయయు స్తే హి భూయ శ్శ్రవణకాతుకాత్ ॥ ౩౭ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాహత్యే క్రీడాద్రిప్రవిష్ట శ్రీవరాహాదివ్యవైభవాదివర్ణనం నామ షట్త్రింశో ధ్యాయః.

—◆◆◆ మహర్షి యజ్ఞవాటం పృథి భగవదాగమనమ్. ◆◆◆—

సూతః ॥ తద్గిరౌ కిం కృతం తేన వేంకటేశేన త ద్వద । ఇత్యుక్తం యత్తు యుష్మాభి స్తత్ర కింశ్చి ద్వదా మ్యహమ్ ॥ ౧ ॥ మాయినా సర్వశ క్తేన లీలాపరవశేన చ । కృతం తు వక్తుం కార్తేన్ద్ర్యన కేన శక్యం తపోధనాః ॥ ౨ ॥ స కదాచి స్మహామాయీ విటవేషం వహన్తుదా । గిరా పుత్తర దిగ్భాగే చచార రమయా సహ ॥ ౩ ॥ తత్రకేచి స్మహాభాగా మునయ స్తత్త్వ దర్శినః । గిరే రస్య తు మాహాత్మ్యం శ్రుతవన్త స్తపోధనాః ॥ ౪ ॥ అయం గిరి ర్మహాపుణ్య స్సర్వస త్వసమాశ్రయః । నిర్బాధః ఫలమూలాఢ్య స్సర్వ వృక్షసమావృతః ॥ ౫ ॥ నానాప్రసనణోపేతో యాజ్ఞయై శ్చ మహీరుహైః । అన్యై స్తాపసమోగై శ్చ పాదవైరపి సజ్గులః ॥ ౬ ॥ నయనానందజనకో హృదయాహ్లాదకారకః । అస్తాభి స్సర్వదా వాసః కర్తవ్యాఽత్ర మహాగిరౌ ॥ ౭ ॥ ఇతి నిశ్చిత్వ మనసా తత్రాగత్య తపోధనాః । చక్రు ర్యజ్ఞం యథా శాస్త్రం విష్ణు ముద్దిశ్య కాతుకాత్ ॥ ౮ ॥ సోఽపి మాయా స్త్రియా సార్థం యజ్ఞవాట ముపాగమత్ । సువర్ణచిత్రితం వస్త్రం వసాన శ్శుభదర్శనః ॥ ౯ ॥ సోష్ఠీష శ్చ కరే శ్చైవ వామేన ఘరికాం దధత్ (త్) । తామ్బూలేన శుచి స్నిగ్ధమన్దస్థితముఖామ్బుజః ॥ ౧౦ ॥ మృగోత్థమగధేన సురభీకృత దిష్టుఖః

పుణ్డరీకవిశాలాక్షః కమ్బుగ్రీవౌ మహాభుజః ॥ ౧౧ ॥ జగన్తోహనసౌందర్య
సాక్షాత్కృత్య స్తర్పనన్నిభః । హేమయజ్ఞోపవీతాఙ్గః కోమలాశ్లో మనోహరః
॥ ౧౨ ॥ ప్రవివేశ సభాం యాజ్ఞీం మధ్యేబృన్దం మహాత్మనామ్ । దృష్ట్వా చ మున
య స్సర్వే పుణ్డరీకనిభేక్షణమ్ ॥ ౧౩ ॥ వేశ్యావేషం ధారయన్తీం లీలామ్బుజక
రామ్బుజామ్ । తప్తహాటకసజ్కాశాం పజ్కుజోదరసప్రభామ్ ॥ ౧౪ ॥ హరి
ద్రాస్తరతుల్యాభాం దీప్యన్తీం కుటిలాలకామ్ । శరత్పుష్పేన్ద్రువదనాం తామ్బూ
లేన మనోహరామ్ ॥ ౧౫ ॥ కర్ణాస్తనేత్రయుగళాం విడమిబ్బతరవిప్రభామ । అభూ
తపూర్వసౌందర్యాం సాక్షాత్కృత్స్మిమివ స్థితామ్ ॥ ౧౬ ॥ దృష్ట్వా చ మునయ
స్సర్వే విస్తయోత్సుల్లమానసాః । కోఽసౌ రాజసుత స్తేష పృథివీం భోక్త
మర్హతి ॥ ౧౭ ॥ ద్వాత్రింశల్లక్షణోపేత సాక్షాత్కృతా ద్రామ ఇవాఽపరః । కిమర్థ
మాగత స్త్వం తు పృచ్ఛామ ఇతి చాబ్రువత్ ॥ ౧౮ ॥ ఆవాసః కుత్ర తే
మాతా, కా వా తే జనకః కుతః ॥ నామధేయం చ కిం వా తే బ్రూహి
రాజ స్మశేషతః ॥ ౧౯ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ నాఽహం రాజా న వా విప్రః
కాచి జ్ఞాతి శ్చ నైవ మే । న చ మాతా న చ పితా నైవాఽవాస శ్చ
కుత్రచిత్ ॥ ౨౦ ॥ సర్వావాస స్సర్వభక్ష స్సర్వగ స్సర్వరూపధృత్ । నిర్మా
మా నిర్గుణ శ్చాఽహం యష్మాద్దృష్టు మిహాఽగతః ॥ ౨౧ ॥ భవన్త స్తప
సా శ్రేష్ఠా వేదవేదాన్తసారగాః । వదన్తౌద్వదుమ్భరీ స్సర్వా వేష్టితా వ్యాఘ్రు
వాససా ॥ ౨౨ ॥ స్పృష్ట్వాద్దానం కథం త్వత్ర సమ్భవే న్నునయోఽమలాః ।
ఏవమాది క్రియాలోపం పృష్టవా న్యజ్ఞసంసది ॥ ౨౩ ॥ మునయ స్తేఽథ సం
భూయ వసాకాల స్తు గచ్ఛతి । ఇతి తే త్వరితా స్సర్వే సమిధ్దే జాతవేదసి ॥
౨౪ ॥ పుణ్యగన్ధం వచహా మం చక్ర శ్శాస్త్రోక్తమార్గతః । సోఽపి వేగా
త్తత్ర గత్వా శిష్టచక్రిగదాధరః ॥ ౨౫ ॥ శ్రీవత్సవతౌ నిత్యశ్రీ స్సర్వాభరణ
భూషితః । వసాం జగ్రాహ పాణిభ్యాం కోటసూర్యసమప్రభః ॥ ౨౬ ॥ తదా
తు మునయ స్సర్వే ప్రభయా స్తిమితేక్షణాః । తస్థు స్తపోధనా స్తత్ర త్క్షణం
చిత్రార్పితా ఇవ ॥ ౨౭ ॥ ప్రీతోఽహ మితి తా స్సర్వా సుక్తా వైద్యశో బభూ
వ హా । మునయ శ్చ తదా ప్రీతా సాక్షాత్కృతా ద్విష్ణు స్సమాగతః ॥ ౨౮ ॥ అస్తా
కం భాగ్య మశులం జీవితం చ సుజీవితమ్ । ఇతి యాగక్రియాశేషం చక్రకుః కా
తుకనమ్భుమాత్ ॥ ౨౯ ॥ ఏత త్సర్వం సమాఖ్యాతం జాబాలిమునినా పురా ।
అన్య చ్చ కథితం తేన త చ్చాహం కథయామి వః ॥ ౩౦ ॥ పురా తు వేంకటాధీశ

—●— వృద్ధస్య కుమారభారాన్నా నేన కుమారప్రాప్తిః. —●—

శ్చచార గిరిమూర్ధని । కుమార స్స నివిశాలాక్షః కోమలాశ్లో మనోహరః ॥ ౩౧ ॥
వృద్ధః కశ్చి ద్విజో దృష్ట స్తేన జర్ఘరితాకృతిః । మగ్నదృష్టి ర్భగ్నజానుః త్సుత్రై
ష్టాపరిపీడితః ॥ ౩౨ ॥ మార్గభ్రష్టో వశో తత్ర కుత్రచి చైచ్చల మాశ్రితః । క్వ

వా గతోఽసి కాణ్డిన్య శతవృద్ధం విహాయ మామ్ || 33 || ఇతి జల్ప స్మహు
 శ్శుష్కకణ్ఠోష్ణపుటతాలుకః | తత్రస్థేన కుమారేణ కి మర్థ మినా జల్పసి || 34 ||
 న కశ్చి దత్ర మనుజః కాణ్డిన్యః కుత్ర తిష్ఠతి | ఇత్యుక్తః ప్రాహ వృద్ధ శ్చ ని
 తరాం మృతవా నహమ్ || 35 || కథం గచ్ఛామ్యహం తావ దాశ్రమం దూ
 రత స్థితమ్ | శౌచాచారక్రియాశక్తం రిక్తం బద్ధవిపద్ధితమ్ || 36 || కిమ
 ర్థం స్థాపయ త్యస్మిం ల్లోకే మాం దుర్బలం విధిః | ఏవం బ్రువతి తస్మిం స్తు
 నిర్హేతుకదయానిధిః || 37 || కుమారః ప్రాహ తం వృద్ధం సోపహస మిదం వ
 చః | తవ విప్ర శరీరం చ జరితం పలితం తథా || 38 || లబ్ధుతే పక్షుణి
 త్వశ్చ న చ పశ్యసి కిచ్చిన | అతఃపరం చ విప్రేన్ద్ర జీవనేచ్ఛా తవాఽస్తి కిమ్
 || 39 || నవా పూర్వోక్తవాక్యం తు సత్యం వా వద సువ్రత | ఇత్యుక్తః ప్రా
 హ విప్రోఽపి నాస్తీచ్ఛా జీవనే మమ || 40 || కిన్తు నిత్యాని కర్మాణి జ్యోతి
 ష్టోమముఖాని చ || నాఽనుష్ఠితాని దేవానా మృణే కథ మహం పునః || 41 ||
 త్యక్త్వామి దేహం భో రాజ సత్య మేవ బ్రవీమి తే | ఇత్యుక్తః ప్రాహ తం
 విప్రం గృహణేమం కరం త్వతి || 42 || సోఽపి తత్కర మాలమబ్యు శ్చ నై
 స్తేన జగామ చ | క్వచి త్వస్రవణం పుణ్యం వర్షయిత్వా శుభోదకమ్ || 43 ||
 స్నానం కు ర్వత్ర గచ్ఛావ స్తవాశ్రమపదం తతః | ఇ త్యుక్త స్తేన విప్రే
 స్త్ర సాన్నిత్వా తత్రోత్థితః పునః || 44 || అభూ దభూతపూర్వ శ్చ కుమార
 ఙ్గోడశాబ్దకః | కుమారోఽపి సహస్రాక్ష సహస్రవదనోఽభవత్ || 45 || స
 హస్రమూర్ధా విశ్వాత్మా సహస్రభుజమణ్డితః | తత్ర దేవా సహజగ్ను రాకా
 శే విస్త్రితాః పునః || 46 || పుష్పవృష్టి ర్మహ త్యాసీ ద్వేవదుష్టుభయ స్తదా |
 నేదు స్రర్వేఽపి తం దేవా స్తుప్తువు స్సోత్రసత్తమైః || 47 || దేవః ప్రాహ
 ద్విజం వృద్ధం కురు కర్మాణి సర్వతః | కర్మానుష్ఠానసిద్ధ్యర్థం ధనం దత్తం చ తే
 బహు || 48 || ఇ త్యుక్త్వా తం ద్విజశ్రేష్ఠం తత్రైవాస్తరధీయత | సంభూ
 య దేవా స్రర్వేపి ప్రోచు ర్వాక్య మిదం తదా || 49 || అయం వృద్ధః కుమా
 రోఽభూ ద్యస్తా త్తస్తా దియం నదీ | 'కుమారధా'రేతి సదా లోకే ఖ్యాతిం
 గమిష్యతి || 50 || త్రికాల మత్ర య సాన్నితి త్రిమాసం విజితేన్ద్రియః |
 వలీపలితనిర్దుక్తో వజ్రకాయో భవే న్నరః || 51 || సర్వపాప వినిర్దుక్తో యాతి
 విష్ణోః పరం పదమ్ | ఇత్యుక్త్వా త్రిదశా స్రర్వే జగ్ను ర్విస్త్రితహానసాః
 || 52 || ఇతి జాబాలికథితం తదుక్తం భవతాం మయా | య ఇదం శృణుయా
 న్నర్హ్యో లభ తే స్నానజం ఫలమ్ || 53 ||

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే మహర్షి
 యజ్ఞవాటప్రతి రూపాస్తరేణ భగవదాగమనాది కథనం నామ

సప్తత్రింశోధ్యాయః.

—◆— రాజ్యభ్రష్టస్య శఙ్ఖణసృపస్య రాజ్యప్రాప్తిక్రమః —◆—

సూతః ॥ వాల్మీకినా మునీంద్రేణ కింఞ్చిదుక్తం శ్రుతం మయా । తదు
 చ్యతే మయా యూయం శృణుధ్వం మునిసత్తమాః ॥ ౧ ॥ సాజ్ఞాశ్చే
 సోమవంశీయ శృంభణః పృథివీపతిః । అనేక దేశసహితం బహువిస్తారసంయుతమ్ ॥
 ౨ ॥ పరమృరాగతం రాజ్యం చక్రేఽఖణ్డపరాక్రమః । స కదాచి న్నహరాజః
 కృతపుణ్యవిపర్యయాత్ ॥ ౩ ॥ సామస్తరాజభి స్సర్వైర్వృతరాజ్యో మహీ-
 పతిః తస్మాత్సభార్య సామాత్యో దేశా నిర్గత్య దుఃఖతః ॥ ౪ ॥ దక్షిణాం దిశ
 మాసాద్య రామసేతుం దదర్శ మా । తత్ర స్నాత్వా శన్తః పశ్యా దాజగామ
 నదీం తతః ॥ ౫ ॥ సువర్ణముఖరీం తత్ర స్నాత్వా చోత్తరతీరతః । పాద్మం సర
 స్సమాగమ్య తత్ర స్నానం చకార సః ॥ ౬ ॥ నిత్యం చ విధివ త్కృత్వా
 న్యవస ద్దుఃఖవీడితః । రాజ్యా ద్భృంశో వనే వాస స్వామిత్వం చ హృతం
 పరైః ॥ ౭ ॥ పారతస్యం మహా ద్దుఃఖం మరణా దతిరిచ్యతే । భవితా జీవ
 నం కస్మాత్స్వా వా గచ్ఛామి కా గతిః ॥ ౮ ॥ ఇతి శోకసమావిష్ట స్తస్మా
 నిద్రా ముపాగతః । అశరీరా జగా దై నం తదానీం శోకవీడితమ్ ॥ ౯ ॥ మా
 శుచ స్త్వం మహాబాహూః ధైర్య మాలమ్భ్య బుద్ధిమాన్ । ఇత ఉత్తర
 దిగ్భాగే శ్రోశమాత్రే మహాగిరిః ॥ ౧౦ ॥ వేఙ్కటాచల ఇ త్యేవ ప్రధితః
 పృథివీతలే । ఆపన్నకామధేను ర్య శ్శోకార్తానాం సురద్రుమః ॥ ౧౧ ॥ చింతా
 మణి రి వార్తానాం తత్రాఽస్తే కమలాపతిః । నిర్లేతుకదయాపూర్ణ శ్శ్రితానా
 మిష్టద స్సదా ॥ ౧౨ ॥ తత్రాఽస్తే పద్మినీ కాచి త్ఫుల్లపక్వజశోభితా ।
 స్వామిపుష్కరిణీ త్యేవ నామతః ప్రధితా శుభా ॥ ౧౩ ॥ తత్ప్రశ్నిమతః
 శ్రీమా న్నహఃపత్నీకభూధరః । ఉత్తిష్ఠ తత్ర గచ్ఛ త్వం త త్రీరే కుటికాం
 కురు ॥ ౧౪ ॥ తత్ర స్థిత్యా త్రిసన్ధ్యం వై తత్రైవ స్నాన మాచరన్ । తత్ర
 స్థితం వేఙ్కటేశం భావయిత్వా చ బుద్ధితః ॥ ౧౫ ॥ చతుర్భుజం శఙ్ఖచక్రే
 దధానం వరదం హరిమ్ । అభ్యర్చయ న్తాసపట్కం శ్రద్ధాభక్తినమన్వితః ॥
 ౧౬ ॥ నివస త్వం మహాబాహూ స్వామిత్వం ప్రాప్స్యసి ధ్రువమ్ । త చ్ఛృ
 త్వా వచనం తస్యా గతశోకః ప్రసన్నధీః ॥ ౧౭ ॥ ఆరురోహ గిరే శ్శృంజం
 పుణ్యం పరమపావనమ్ । చమృకాశోకపున్నాగ చూతధాత్రీసమన్వితమ్ ॥ ౧౮ ॥
 చస్తనాగరుహింతాల రక్తచస్తనభాస్వరమ్ । చమరీమృగసాహస్రం కస్తూరీమృగ
 సేవితమ్ ॥ ౧౯ ॥ శుకకోకిలసన్నాద మయూరస్వనశోభితమ్ । ఏవం మనోహరం
 శృంజ మారుహ్య కనకోపమమ్ ॥ ౨౦ ॥ మృగయామాస త త్రీర్థం చిహ్నత
 స్తత్ర తత్ర వై । దదర్శ సరసీం తత్ర నిర్మలస్ఫటికోపమామ్ ॥ ౨౧ ॥ తిల
 కాశోకపున్నాగవకుళై శ్చ విశోభితామ్ । రమ్యాపవనసంశుద్ధాం రక్తరాజీవ
 రాజతామ్ ॥ ౨౨ ॥ మత్స్యకచ్ఛపసమ్భాధాం తీరస్థతరుభాస్వరామ్ । పుష్పితా

మ్రవణోపేతాం కేకకేకారవాకులామ్ || ౨౩ || తిలకై ర్బీజపూరై శ్చ వరై
 శ్శుక్లద్రుమై స్తథా | పుష్పితైః కరవీరై శ్చ భాణ్డీరై ర్నిచులై స్తథా || ౨౪ ||
 అశోకై స్సప్తపద్మై శ్చ కేతకై రతిముక్తకైః | అనై య శ్చ వివిధై ర్వృక్షైః
 పుష్పితై శ్చ మనోహరామ్ || ౨౫ || స్వామిపుష్కరిణీం దృష్ట్వా ప్రముమోద
 మహామనాః | కృత్వా తు కుటికాం తత్ర నివాస మకరో ద్భుభః || ౨౬ ||
 స్నానం త్రివణం కుర్వ స్వేచ్ఛుశేషం సమర్చయన్ | వ్రతీ చ నియతాహారో
 మాసపట్క మవర్తత || ౨౭ || తత స్వామిసరోమధ్యా దుదతిష్ఠ స్త్వహః
 ద్భుతం | అనేకసూర్యసజ్జాశం శోభయ చ్చ దిశో దశ || ౨౮ || దివ్యం
 విమానం తత్రైవ తస్థా దేవః శ్రియఃపతిః | శబ్దచక్రగదాపాణి శ్రీభూమి
 సహితః పరః || ౨౯ || తత్ర దేవా స్సమాజగ్ను ర్భృహ్మద్యా మునయోఽపి
 చ | సిద్ధా విద్యాధరా తైచివ కిన్నరా శ్చ దిశాధిపాః || ౩౦ || ననవ స్సప్త
 మునయ స్సాధ్యా రుద్రా స్సమాగతాః | భేరీమురజవాద్యాని నేదు శ్చాకాశ
 వర్షని || ౩౧ || గీతం నృత్యం చ వాద్యం చ చక్ర స్సర్వాశ్చ దేవతాః | తుష్టు
 పుః పరమోదారై ర్వేదమన్తై ర్దివాకసః || ౩౨ || ససమ్భ్రమం సముత్థాయ
 శబ్దణః ప్రణిపత్య చ | స్తుత్వాథ దేవదేవేశం వ్యోజ్ఞప దిదం నృపః || ౩౩ ||
 దేవదేవ జగన్నాథ జగద్రక్షణతత్పర | భవద్దత్తం క్రమాయాతం స్వామిత్వం
 మమకేశవ || ౩౪ || హృతం రాజభి రాక్రమ్య రాజ్యాదృష్టో స్త్యభాగ్యతః | రక్ష
 మాం కరుణాసిద్ధో మహాదార జగత్పతే || ౩౫ || స జానే వ్రతశీలం చ
 నియమం వా జపాదికమ్ | దిష్ట్వా దృష్టో మయా స్వామి స్సమోఘం దర్శనం
 తవ || ౩౬ || ఇత్యుక్తః కాలమేఘాభో బభావేఽథ శ్రియఃపతిః || శ్రీనివాసః ||
 మా శుచ స్త్వం మయా దత్త స్వామిత్వం ఘోర్య మాగతిమ్ || ౩౭ ||
 యస్మా త్తవ మహాభక్తి స్వామిపుష్కరణీజలేయే కేచన సమాగత్య స్నానం
 కుర్వన్తి సంయతాః || ౩౮ || స్వామిపుష్కరణీతీర్థే స్వామిత్వం ప్రాప్నుయూ
 ర్నరాః | తేషాం వ్రతానుగుణ్యేన స్వామిత్వం భవతి ధ్రువమ్ || ౩౯ || స్వాధి
 తేషాం పరాధీనభావలేశః కదాఽపి న | త్వం చ గత్వా మహీపాల కురు
 రాజ్య మకణ్ఠకమ్ || ౪౦ || సమక్షం దేవదేవానా మి త్యుక్త్వాఽన్త రధి
 యత || స్వామిపుష్కరణీశబ్దో రూఢ స్తస్మి స్సరోవరే || ౪౧ || పృథ్వితిః
 కథితా తస్యా స్తీర్థానాం స్వామినీ యతః | స్వామిపుష్కరిణీ త్యేవ తస్మా
 త్పుర్వం పురాతనైః || ౪౨ || పోక్తేదానీం భగవతా పృథ్వితి స్తస్యై
 సమ్మతా | స్వామిత్వస్య ప్రదానా చ్చ స్వామిపుష్కరిణీ త్నియమ్ || ౪౩ ||
 అహో మహాత్వం తీర్థస్య దర్శనం వాపనాశనమ్ | ధన్యా స్త్వేతే మహా
 భాగా ఏతద్విషయవాసినః || ౪౪ || ఇ త్యుక్త్వా త్రిదశా స్సర్వే యయుః

యాధికదుఃఖేన దుఃఖితః పాపకర్మకృత్ । త్వా మహం శరణం ప్రాప్త స్త్వం
వేత్థ బ్రూహి మే హితమ్ ॥ ౧౨ ॥ ఇతి భూమా సపాతాఽసౌ సాష్టాఙ్గం తస్య
సన్నిధౌ । సోఽపి ధ్యాయం శ్చిరం కాలం వ్యాజహర మితాక్షరమ్ ॥ ౧౩ ॥ ఉత్తి
ష్ట వత్స కిం శేషే కృత్వా ఘోరం పురాభవే । పాప మస్మి న్భవే పక్షే తస్మి
ఘోఽఽచసి కిం వృధా ॥ ౧౪ ॥ పురాతు దానవిఘ్న శ్చ ప్రత్యూహ శ్చ ప్రతి
గ్రహే । నుఖస్థితానాం వీణా శ్చ త్వయా నానావిధాః కృతాః ॥ ౧౫ ॥ కీళ్ళి
తిళ్ళి ద్విజేహ్యో వా విత్తదత్తం న తు త్వయా । గృహం తేత్రం పశు
ర్ధాన్యం వస్త్ర మాభరణ తథా ॥ ౧౬ ॥ అనాచారాః కృతా స్తత్ర న
త్వాచారలప స్త్వయా । ప్రణతార్తిహరే విష్ణౌ ప్రణతాభీష్టదాయినీ ॥ ౧౭ ॥
నకృతో భక్తిలేశోఽపి కథం సౌఖ్య భవిష్యతి తథాఽప్యస్తి త పౌపాయో
వదామి శృణు సాదరమ్ ॥ ౧౮ ॥ ఇతి కర్ణామృతం శ్రుత్వా వచః ప్రాహ
కృతాజ్ఞలిః । దుఃఖసాగరమగ్నస్య మమ పోత ఇ వాగతః ॥ ౧౯ ॥ ఆతపక్షిన్న
సన్యానాం యథా వృష్టి స్తథా భవాన్ । నిధి ర్యథా నిర్ధనానాం రోగిణాం
వా యథా భిషక్ ॥ ౨౦ ॥ తథా మయా భాగ్యలేశా దాప్త స్త్వం హి
దయానిధిః । రక్ష మాం పాపినం ఘోరం దయ యేక్షస్వ చక్షుషా ॥ ౨౧ ॥
ఇ త్యుక్తః ప్రాహ యోగీంద్రః కాగుణ్యాభితరణితః । మహా ద్రహస్యం త

◆◆◆ సనత్కుమారకథిత వ్యూహలక్ష్మీమన్తోద్ధారకృమః ◆◆◆

త్వాన్తం శృణు వత్స బ్రవీమి తే ॥ ౨౨ ॥ సనత్కుమారః । దయా
లోలతరక్లాక్షీ పూర్ణ చంద్రనిభాననా । జననీ సర్వలోకానాం మహాలక్ష్మీ ర్హరి
ప్రియా ॥ ౨౩ ॥ సర్వపాపహరా నైవ ప్రారబ్ధస్యాఽపి కర్తణః । సంహృతో
తు క్షమా నైవ సర్వసమ్పత్ప్రదాయినీ ॥ ౨౪ ॥ తస్యా వ్యూహప్రభేదా స్తు
లక్ష్మీః కీర్తి ర్జయేతి చ । తత్ర యా వ్యూహలక్ష్మీ సా ముద్ధా కారుణ్య
విగ్రహః ॥ ౨౫ ॥ అనాయాసేన సా లక్ష్మీ సర్వపాపప్రణాశినీ । సర్వైశ్వర్య
ప్రదా నిత్యం తస్యా మన్త్ర మిమం శృణు ॥ ౨౬ ॥ వేదాదిమాయే మాత్రే
చ లక్ష్మ్యే నతిపదం వదేత్ । పరమేతిపదం చోక్త్వా లక్ష్మ్యోఇతి పదం తతః ॥
౨౭ ॥ విష్ణువక్షస్థితాయై స్యా న్తాయాశ్రీ తారికా తతః । పహ్నిజాయాన్త
మన్త్రోఽయ మభీష్టార్థసురద్రుమః ॥ ౨౮ ॥ ద్విభుజా వ్యూహలక్ష్మీ స్యా
ద్భద్రపద్మాసనప్రియా । శ్రీనివాసాజ్ఞమధ్యస్థా సుతరాం కేశవప్రియా ॥ ౨౯ ॥
తా మేవ శరణం గచ్ఛ సర్వభావేన సత్వరమ్ । ఇతి మన్త్ర ముపాదిశ్య
దదృశే న చ కుత్రచిత్ ॥ ౩౦ ॥ భీశోఽసౌ విస్మిత శ్చైవ సన్తోష పులకా
క్షితః । అద్య మే రజనీ వ్యుష్టా శుభా జన్త చ సత్ఫలమ్ ॥ ౩౧ ॥ ఇతి మన్త్రం
శుచి ర్భూత్వా జప న్నారుహ్య పర్వతమ్ । తత్రతత్ర గిరౌ పశ్య స్ఫురా
స్పర్వతనిర్గతాన్ ॥ ౩౨ ॥ స్వామిపుష్కరిణీం ప్రాప శనై దిప్త్యా మహాద్భు

తామ్ । ఆకాశా దవరుహ్యైత్ర స్థితాం మన్దాకినీ మివ ॥ ౩౩ ॥ విరజా మివ
 పావఘ్నీం పుణ్యదాం పుణ్యసేవితామ్ । ఆత్మారామ స్తథా తత్ర సన్నా
 శాస్త్రే యథోదితమ్ ॥ ౩౪ ॥ స్నానే కృతే తస్య దేహో భారపాతే యథా
 లఘుః । తత ఉత్థాయ తత్పుణ్యం దదర్శ వన ముత్తమమ్ ॥ ౩౫ ॥ తత్ర దృష్టం
 మహా ధామ విమానం సిద్ధసేవితమ్ । అనేకగోపురోపేతం మణ్డపాన స్త్యసంయు
 తమ్ ॥ ౩౬ ॥ అనేకరత్నఖచితం తప్తహాటక నిర్మితమ్ ॥ గర్భర్వనగరప్రఖ్యం
 దృష్టిచిత్రాపహారకమ్ ॥ ౩౭ ॥ సృత్తవాదిత్రరుచిరం సురసజ్జు నిపేవితమ్ । కి
 మిదం నిర్జనే దృష్టం వనేఽస్మి న్నహ దద్భుతమ్ ॥ ౩౮ ॥ ఇతి విస్తయసంఘల్ల
 హృదయామౌర్భుహ స్తదా । ద్రష్టుంవిమానం త ద్దీప్యం యయా పుణ్యఫలా
 దయః ॥ ౩౯ ॥ దదర్శ తత్ర ఫుల్లాజ్జనయనం వేంకటేశ్వరమ్ । శఙ్ఖచక్రధరం
 శ్రీశం వరావనతహస్తకమ్ ॥ ౪౦ ॥ కిరీటమకుటోపేతం కుణ్డలాభ్యాం విరాజి
 తమ్ । సర్వాభరణసమ్పూర్ణం వీతామ్బరధరం విభుమ్ ॥ ౪౧ ॥ కోటికన్దర్ప
 లావణ్యం శ్రీభూమిసహితం పరమ్ । త్వ మేవ పరమం ధామ త్వ మేవ పరమా
 గతిః ॥ ౪౨ ॥ త్వ మేవ జగతాం స్రష్టా ధాతా హర్తా మహేశ్వరః । ఇతి
 స్తుతం శివేనాఽపి విధినాఽపి స్తుతం సదా ॥ ౪౩ ॥ ప్రణ మ్యోత్థాయ సంతోషా
 త్సోతుం గద్గదకణ్ఠధృత్ । సర్వం త్వ మేవ జానాసి సర్వాత్మం స్త్వాం నమా
 మ్యహమ్ ॥ ౪౪ ॥ ఇతి ప్రణమ్య భూయోపి తూష్ణీం పశ్య ధ్నితోఽగ్రతః ।
 సర్వజ్ఞః కరుణారూప శ్శీనివాసః పరాత్పరః ॥ ౪౫ ॥ జ్ఞాత్వా ముగ్ధం చ తం
 ప్రాహ మా భైషీ ర్నా శుచః పునః । తౌస్తం త్వయా కృతం సర్వం పూహ
 లక్ష్మీం విమృశ్య తత్ ॥ ౪౬ ॥ ఐశ్వర్యం సుమహా ద్దత్తం దీర్ఘకాలాను
 బధనమ్ । దీర్ఘ మాయు శ్చ తే దత్త మారోగ్య జ్ఞానశీలతా ॥ ౪౭ ॥ మయా
 దత్తా ద్విజశ్రేష్ఠ భుజ్త్వ భోగా నృహా నపి । ఏవం బ్రువతి దేవేశే ప్రణ
 నామ పునశ్చ తమ్ ॥ ౪౮ ॥ ఉత్థాయ భూయో దేవంచ నాఽపశ్యత్పుణ్యకాన
 నమ్ । అతిభీతః పరిక్రమ్య సరస్తీరం విమృశ్య చ ॥ ౪౯ ॥ స్వప్న మతి
 భ్రమో వాఽపి మాయా వా సత్య మేవ వా । న జానే దేవదేవేశ సత్య
 మేవ భవే త్తు వా ॥ ౫౦ ॥ ఇతి బ్రువ ద్విజ స్తస్మా దవరుహ్య గిరే స్తతః ।
 పర్యస్తే వేంకటాద్రే స్తు వాసం చక్రే ప్రసన్నధీః ॥ ౫౧ ॥ యథేష్ఠితం
 సుఖం రేమే దీర్ఘకాలేన వై ద్విజః । ఇతి వాల్మీకినా పూర్వ ముక్త ముక్తం
 మయా పునః ॥ ౫౨ ॥

ఇతి వారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే ఆత్మారామాఖ్య
 విప్రస్య సమ్ప్రత్యప్త్యాదికథనం నా మైకోనచత్వారింశోధ్యాయః ॥

—◆— కాపిలాదిన ప్రదశతీర్థమహాత్మ్యమ్. —◆—

ఋషయః || వరాహాద్వికథా స్మృణాం శ్రోతృణా మమృతోఽమా ।
 వైకుంఠాదేః కథాం శ్రోతుం భూయ స్తృష్ణా వివర్ధతే || ౧ || దశసప్త చ తీ
 ర్థాని విద్యంతే కనకాచలే । ఇతి పూర్వం త్వయా సూత కీర్తితం హి ప్రస
 జ్జతః || ౨ || బ్రూహి తేషాం తు తీర్థానాం మాహాత్మ్యం పుణ్యవర్ధనమ్ । ఇతి
 పృష్టః పునః ప్రాహ మునీ నామాయ సాదరమ్ || ౩ || సూతః || తీర్థానాం
 చైవ మాహాత్మ్యం తేషాం వక్తుం చ కృత్స్నశః || స శక్యం లేశత స్తేషా
 ముచ్యతే శూయతా మిదమ్ || ౪ || గిరే రధఃప్రదేశే తు కాపిలం లిజ్జ
 ముత్తమమ్ || పాతాళే పూజితం పూర్వం కపిలేన మహాత్మనా || ౫ || కుతశ్చి
 త్కారణా త్తత్తు లిజ్జం పరమపావనమ్ । భిత్వా తు ధరణీం తస్మాన్నిర్గతం
 పూజితం సురైః || ౬ || త ల్లిజ్జం స్థాపితం భూమా ప్రార్థితం సర్వదైవ తైః ।
 తదగ్రే భవ ముద్భిద్య నిర్గతాఽపిలా పురా || ౭ || తద్భిలం కాపిలం తీర్థం సర్వ
 పాపప్రణాశనమ్ । తదూర్ధ్వదేశే శక్రస్య తీర్థం పరమపావనమ్ || ౮ || అహల్యా
 సజ్జనమ్భూతశాపమోక్ష స్తు యత్ర తత్ । విష్వక్సేనసర స్తస్మా దూర్ధ్వం
 పుణ్యవివర్ధనమ్ || ౯ || వరుణస్యాత్మజో యత్ర తపః కృత్వా సుదు స్తరమ్ ।
 సారూప్యం చ హరేః ప్రాప్య సేనాపత్య మవాప హి || ౧౦ || పశ్చాయుధా
 నాం తీర్థాని తదూర్ధ్వం భాన్తి సత్తమాః । తదూర్ధ్వ మగ్నికుండాం స్యాద్దురా
 ిహ ముప ర్యతః || ౧౧ || బ్రహ్మతీర్థం మహాహత్యామోచనం పుణ్యవర్ధనమ్ ।
 మునీనాం చైవ సస్తానాం పుణ్యతీర్థాని సన్త్యతః || ౧౨ || దశాధికి ఫలం
 తేషాం తీర్థానా ముత్తరోత్తరమ్ । తేషాం చైవ మాహాత్మ్యం మయా వక్తుం
 న శక్యతే || ౧౩ || పురాభవ ద్విజః కశ్చి త్తీర్థయాత్రాత్మోద్యమః । త
 మాహ కమలాధీశః కి మర్థం గచ్ఛసి ద్విజ || ౧౪ || అస్మి స్సుహృదశ్చై లేద్యే
 సన్తి దివ్యాని సప్త చ । దశ తీర్థాని తత్రాద్యం కాపిలం సర ఉత్తమమ్ || ౧౫ ||
 స్నాత్వా చై తేషు విప్రేంద్ర శాస్త్రోక్తజ్ఞానపూర్వకమ్ । కృత్స్న తీర్థఫలం పుణ్యం
 ప్రాప్సుసి త్వం న సంశయః || ౧౬ || ఇతి శ్మృత్వా ద్విజః పూర్వం స్వప్నే
 చోతాయ విస్మితః । నివృత్త తీర్థయాత్రాతః ప్రాప్య శ్రీవేంకటాచలమ్ || ౧౭ ||
 తేషు తీర్థేషు దశమ సప్తమ క్రమశో గతః । స్నాత్వా తదైవ విప్రేంద్ర ఆప్తవా
 నితి మే శ్శుతమ్ || ౧౮ || తిస్రః కోట్యోర్ధ్వకోటి చ తీర్థాని భువనత్రయే । తేషాం
 ప్రకృతిభూతాని తీర్థా న్యస్మి స్తరే ర్గిరా || ౧౯ || భూమిప్రదక్షిణే వాఙ్మ
 య ద్యస్తి మునిసత్తమాః । సర్వతీర్థమయం సర్వపుణ్యతేత్రమయం గిరిమ్
 || ౨౦ || వేంకటాహ్వం నరో గత్వా కుర్యా త్తస్య ప్రదక్షిణమ్ । భూమిప్రద
 క్షిణే పుణ్యం య త్తత్పుణ్య మవాప్నుయాత్ || వేంకటాచలశృంగగ్రే దృష్ట
 మాత్రే హలాయుధః । తీర్థయాత్రాఫలం కృత్స్నం ప్రాప్తవా నితి మే శ్శుతమ్

—◆— కాపిలాదిన వ్రదశతీర్థమహాత్మ్యమ్. —◆—

ఋషయః || వరాహాద్రికథా నృణాం శ్రోతృణా మమృతోహమా ।
 వైకుంఠాదేః కథాం శ్రోతుం భూయ స్తృప్తా వివర్ధతే || ౧ || దశసప్త చ తీ
 ర్థాని విద్యంతే కనకాచలే । ఇతి పూర్వం త్వయా సూత కీర్తితం హి ప్రస
 జ్జతః || ౨ || బ్రూహి తేషాం తు తీర్థానాం మాహాత్మ్యం పుణ్యవర్ధనమ్ । ఇతి
 పృష్టః పునః ప్రాహ మునీ నామానా సాదరమ్ || ౩ || సూతః || తీర్థానాం
 చైవ మాహాత్మ్యం తేషాం వక్తుం చ కృతస్మిశః || న శక్యం లేశత స్తేషా
 ముచ్యతే శూయతా మిదమ్ || ౪ || గిరే రధఃప్రదేశే తు కాపిలం లిజ్జ
 ముత్తమమ్ || పాతాళే పూజితం పూర్వం కపిలేన మహాత్మనా || ౫ || కుతశ్చి
 త్కారణా త్తత్తు లిజ్జం పరమపావనమ్ । భిత్వా తు ధరణీం తస్మాన్నిర్గతం
 పూజితం సురైః || ౬ || త ల్లిజ్జం స్థాపితం భూమా ప్రార్థితం సర్వదైవతైః ।
 తద్రేఖే భువ ముద్భిద్య నిర్గతా కపిలా పురా || ౭ || తద్బిలం కాపిలం తీర్థం సర్వ
 పాపప్రణాశనమ్ । తదూర్ధ్వదేశే శక్రస్య తీర్థం పరమపావనమ్ || ౮ || అహల్యా
 సజ్జనమూతశాపమోక్ష స్తు యత్ర తత్ । విష్వక్సేనసర స్తస్మా దూర్ధ్వం
 పుణ్యవివర్ధనమ్ || ౯ || వరుణస్యాత్తజో యత్ర తపః కృత్వా సుదు స్తరమ్ ।
 సారూప్యం చ హరేః ప్రాప్య సేనాపత్య మవాప హి || ౧౦ || పశ్చాయథా
 నాం తీర్థాని తదూర్ధ్వం భాన్తి స త్రమాః । తదూర్ధ్వ మగ్నికుండ్లం స్యా ద్దురా
 ధోహ ముప ర్యతః || ౧౧ || బ్రహ్మతీర్థం మహాహత్యామోచనం పుణ్యవర్ధనమ్ ।
 మునీనాం చైవ సస్తానాం పుణ్యతీర్థాని స న్త్యతః || ౧౨ || దశాధిశఫలం
 తేషాం తీర్థానా ముత్తరోత్తరమ్ । ఏతేషాం చైవ మాహాత్మ్యం మయా వక్తుం
 న శక్యతే || ౧౩ || పురాభవ ద్విజః కశ్చి త్తీర్థయాత్రాప్రతోద్యమః । త
 మాహ కమలాధీశః కి మర్థం గచ్ఛసి ద్విజ || ౧౪ || అస్మి న్పుష్కరశై లేన్ద్రే
 సన్తి దివ్యాని సప్త చ । దశ తీర్థాని తత్రాద్యం కాపిలం సర ఉత్తమమ్ || ౧౫ ||
 స్నాత్వా చై తేషు విప్రేన్ద్ర శాస్త్రోక్తజ్ఞానపూర్వకమ్ । కృత్స్న తీర్థఫలం పుణ్యం
 ప్రాప్స్యసి త్వం న సంశయః || ౧౬ || ఇతి శృత్వా ద్విజః పూర్వం స్వప్నే
 చోతాయ విస్మితః । నివృత్త స్తీర్థయాత్రాతః ప్రాప్య శ్రీవేంకటాచలమ్ || ౧౭ ||
 తేషు తీర్థేషు దశసు సప్తసు క్రమశో గతః । స్నాత్వా తత్రైవ విప్రేన్ద్ర ఆప్తవా
 నితి మే శ్రుతమ్ || ౧౮ || తిస్రః కోట్యోర్ధ్వకోటి చ తీర్థాని భువనత్రయే । తేషాం
 ప్రకృతిభూతాని తీర్థా న్యస్మిన్ వై ర్గిరా || ౧౯ || భూమిప్రదక్షిణే వాఞ్చా
 య ద్యస్తి మునిస త్రమాః । సర్వతీర్థమయం సర్వపుణ్యత్రయమయం గిరిమ్
 || ౨౦ || వేంకటాహ్వం సరో గత్వా కుర్యా త్తస్య ప్రదక్షిణమ్ । భూమిప్రద
 క్షిణే పుణ్యం య త్తత్పుణ్య మవాప్నుయాత్ || వేంకటాచలశృంగై దృష్ట
 మాత్రే హలాయుధః । తీర్థయాత్రాఫలం కృత్స్నం ప్రాప్తవా నితి మే శ్రుతమ్

॥ ౨౨ ॥ పాణ్డవా ధర్మపుత్రాద్యాః కృష్ణేనాఽక్లిప్తకిర్తనాః । ఉపదిష్టా
స్సమాగమ్య వేంకటాఖ్యం న గో త్తమమ్ ॥ ౨౩ ॥ కస్తిం శ్చి త్పుణ్యతీర్థే హి త్మేత్ర
పాలాభిరక్షితే । కుర్వంత స్సాన్నినపానాదీ నవన న్నబ్ధమాత్రకిమ్ ॥ ౨౪ ॥
తదా కదాచి ధర్మోపి దదర్శ స్వప్న ముత్తమమ్ । యస్తా దస్తి న్నహతీర్థ
స్థితం వత్సరమాత్రకిమ్ ॥ ౨౫ ॥ అనేన పుణ్యయోగేన భవంతః క్షీణకల్పహః ।
యుద్ధే జయం తథా రాజ్యం గమిష్యంతి క్రమాగతమ్ ॥ ౨౬ ॥ తదాప్రభృతి
త త్తీర్థం పాణ్డవ ఇచ్చ విదు ర్బుధాః ।

జరాహరాదితీర్థత్రయమాహత్త్యమ్.

జరాహరం వలిష్ఠుం చ రసాయన మితి త్రికమ్ ॥ ౨౭ ॥ తీర్థానాం సర్వతే త
స్తిం శ్చింతామణిగిరౌ తథా । స్వామిపుష్కరిణీపూర్వదేశే పర్వతగహ్వరే ॥ ౨౮ ॥
ద్వావింశచ్ఛరపాతే తు కిన్తు మాయాతిరోహితమ్ ॥ న జానంతి బుధా స్తీర్థం
త త్తు విస్తయకారకమ్ ॥ ౨౯ ॥ అష్టానాం ఖనయ స్సంతి లోహానాం కః
కాచలే । యుగభేదేన దృశ్యంతే సరాణాం పుణ్యకిర్తనామ్ ॥ ౩౦ ॥ వేంకటాఖ్య
పరాం భక్తిం వహ న్నచ్చతి చే ద్దిరిమ్ । పక్షు ర్జంతులవన స్వా దిచక్షుః పద్మ
లోచనః ॥ ౩౧ ॥ మూకో వాచస్పతి ర్దూరశ్శాపీ తు బధిరో భవేత్ । నన్దా
తు బహుపుత్రా చ నిర్ధన స్సధనో భవేత్ ॥ ౩౨ ॥ ఏత త్సర్వం గిరౌ భక్తి
మాత్రే నైవ భవే ధ్యువమ్ । తత్త్వతో వేంకటాద్రే స్తు స్వరూపం వేత్తి
కః పుమాన్ ॥ ౩౩ ॥ శ్రీనివాసగిరి శ్చాయం కదాచి త్కన కాచలః । కదాచి
ద్జానరూపోఽయం కదాచి ద్రక్ష్యరూపకః ॥ ౩౪ ॥ శ్రీనివాస ఇ వాభాతి కదాచి
ద్భూషణోజ్జ్వలః । కాలభేదేన కేషాంశ్చ త్ప్రాకృతాచలరూపభృత ॥ ౩౫ ॥
తస్తా దస్య గిరేః పుణ్యం మాహత్త్యం వేత్తి కః పుమాన్ । శ్రుతేషు కిచ్చ
ద్వృషేషు మయోక్తం భవతా మిదిమ్ ॥ ౩౬ ॥ శ్రుత శ్చ సంవృతాస్త శ్శక్యో
వక్తుం మయా న హి ॥ ౩౬౪ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహత్త్యే కాపిలాది సప్తశతీర్థ
మాహత్వాదికధనం నామ చత్వారింశోధ్యాయః.

◆◆◆ శ్రీవేంకటాద్రింశ్రుతి శ్రీరామాగమమమ్. ◆◆◆

మునయః ॥ వేంకటాద్రే స్తు మాహత్త్యం జనకిర్ణిరసాయమ్ ।
శృణ్వతాం నాస్తి తృప్తి స్తు మునీనాం నో బుధోత్తమ ॥ ౧ ॥ భూయః
కథయ వృత్తాంతం శ్రుతం కిచ్చ త్వయా పురా । ఇ త్యుక్తః ప్రహ హా
తోఽపి శ్రుతం చ మునిపుంగవాన్ ॥ ౨ ॥ సూతః ॥ పుత్రో దశరథ స్వాసీ
ద్రామో రాజీవలోచనః । స సర్వలక్షణోపేత స్సర్వశాస్త్రవిశారదః ॥ ౩ ॥

రావణస్య వధార్థాయ పురా సామిత్రిణా సహా । హనూమతా వేగవతా సుగ్రీ
 వేణ మహాత్మనా ॥ ౪॥ సహ నైన్ద్రై ర్యదా సమ్పాతీరా చోచ్ఛభితపాదపాత్ ।
 నిర్జగామ తదా రామ శ్శుభే శ్రీవేంకటాచలే ॥ ౫ ॥ స్వామిపుష్కరిణీర్థే
 స్నాత్వా పశ్చాద్దక్షే రిపుమ్ । రావణం సగణం హత్వా జయ మా పేతి
 మే శ్రుతిమ్ ॥ ౬ ॥ త త్సర్వం కథయిష్యామి శ్రోతవ్య మవధానతః । ఋశ్య
 మూకాచలా త్తస్మా ద్వానరై ర్బహుభి ర్వృతః ॥ ౭ ॥ రావణస్య వధార్థాయ
 కృతోద్యోగ స్సకార్తుకః । శేషాచలసమీపే తు యదా రామ స్సమాగతః॥
 ౮ ॥ తదా స త్యజ్జనాదేవీ వాయుసూనో ర్మహాత్మనః । జననీ పురతో
 గత్వా రామం రక్తాంతలోచనమ్ ॥ ౯ ॥ సమస్కృత్య మహాభాగా వచనం
 చేద మబ్రవీత్ । ప్రతీక్ష స్తీ మహాబాహూ త్వదాగమన మద్భుతమ్ ॥ ౧౦ ॥
 తిష్ఠా మృష్టి నికా రామ మునయోఽపి చ కాననే । తపః కుర్వన్తి సతతం
 త్వదాగమనకాఙ్క్షయా ॥ ౧౧ ॥ తా స్సర్వా స్సమనుజ్ఞాప్య గన్తు మర్హసి
 సువ్రత । ఇ త్యుక్తః ప్రహ రామోపి హనూమన్తాతరం ప్రతి ॥ ౧౨ ॥ శ్రీరామః॥
 కాలాత్యయో భవే ద్దేవి మయి తత్ర సమాగతే । మ మేదానీం పరారోహే
 కార్యస్య మహతీ త్వరా ॥ ౧౩ ॥ పునరాగమనే దేవి తథా భవతు సుందరి ।
 ఇ త్యుక్తం రాఘవే నైత ద్వాక్యం శ్రుత్వా మహామతిః ॥ ౧౪ ॥ హనూమా
 స్ప్రణతో భూత్వా వాక్యం చైత దువాచ హా । స్థాతవ్య మత్ర భవతా
 యత్ర కుత్రాఽపి సర్వథా ॥ ౧౫ ॥ యస్తా చ్ఛాన్తా మహాసేనా వాసరాణాం
 తరస్వినామ్ । అయ ఇచ్చ మార్గప వాది స్సదా పుష్పఫలద్రుమః ॥ ౧౬ ॥
 బహుప్రసవణోపేతో బహుః స్తరసానుమాన్ । సుస్వాదుకన్దమూలోఽయ
 మజ్జనాఖ్యో మహాగిరిః ॥ ౧౭ ॥ మధూని సన్తి వృక్షేషు హూని గిరికన్దరే ।
 వేల్ధే సర్వం మహాబాహూ య థేచ్ఛసి తథా కురు ॥ ౧౮ ॥ ఇ త్యుక్తో వాయు
 పుత్రేణ శ్రీరామః ప్రహసన్నసా । జానేహ మజ్జనాసూనో తథాపి వచనం
 తవ ॥ ౧౯ ॥ శ్రోతవ్యం హి మహాబాహూ గచ్ఛాఽగ్రే త్వం హరీశ్వర ।
 ఇ త్యుక్త్వా వాహినీం తాం చ కర్షన్వర్వత మాయయా ॥ ౨౦ ॥ నాగకే
 సర మాలూర పున్నాగతరుశోభితమ్ । చమ్పకాశోకవకుళ చూతకింశుకరాజ
 తమ్ ॥ ౨౧ ॥ నయూరశారికాలావైః కోకిలానాం స్వనై రపి । శుక
 మణ్జులనాదై శ్చ కపోతస్వనహుఙ్మతైః ॥ ౨౨ ॥ శోభితం ఫలపుష్పై
 శ్చ వేంకటాఖ్యం సగోత్తమమ్ ॥ నిగ్లోమా నామతః కశ్చి ద్విప్రో వేదవి
 దాం వరః ॥ ౨౩ ॥ స్వయమ్భువం సముద్దిశ్య బ్రహ్మలోక జిగీషయా । తప
 శ్చకార ధర్మాత్మా పర్వతోత్తరదేశతః ॥ ౨౪ ॥ ఆగత్య భగవా స్బ్రహ్మ త
 మాహ ద్విజసత్తమమ్ । రామం దృష్ట్వా ససామిత్రిం బ్రహ్మలోక మహాప్రససి॥
 ౨౫ ॥ ఇ త్యుక్తో బ్రహ్మణా పూర్వం దృష్ట్వా రామం పరాత్పరమ్ ।

నాలాశనై ససమ్యక్కుజయిత్వా త మబ్రవీత్ || ౨౬ || అద్య
 యఫలం జన్మ త్వన్ముఖామౌజదర్శనాత్ | చిరకాలార్జితం స్వామి
 యం తప ఉత్తమమ్ || ౨౭ || అనుజ్ఞాపయ మాం రామ బ్రహ్మ
 య ప్ర తీర్థ్వర | ఇ త్యుక్త ససతు ధర్మాత్మా తథై వాచర భోద్విజ||
 || ఇ త్యుక్త్వా తంతు విప్రేంద్ర మాదురోహ నగోత్తమమ్ | శా
 ంతుం చ యత్సాక్షాం కేషాంచి త్వర్వతోత్తమే || ౨౮ || దత్వా రా
 జ్జనాదేవ్యా ఆశ్రమం పుణ్యవర్ధనమ్ | ఆకాశగంగానికశే ప్రతిపదే
 మనాః || ౩౦ || తయా స పూజిత ససమ్యక్ కన్యై దత్వా వరోత్తమమ్ |
 స్యుతాం మహాభాగాం స్వామిపుష్కరిణీం యయా || ౩౧ || తత్ర రా
 మహాతేజా స్సామిత్రి ర్భూతాత్తజః | సుగ్రీవ శ్చాజ్ఞద త్తైచివ జాన్మవా
 వ చ || ౩౨ || చక్రం స్సాన్వనం మహాతీర్థే సర్వత్ర విజయప్రదే | ఫల
 గాని చాసీయ రామో ధర్మభృతాం నరః || ౩౩ || చకార దానం తత్రైవ
 స్య శ్చాస్త్రవ ర్తనా | తస్యా నై రృతిదిగ్భాగే కుటీం కృత్వా పృథకృథక్ ||
 సుస్వాదుఫలమూలాని మధూని సుబహూని చ | ఆసీయ వాయుపుత్ర
 పూజయామాస రాఘవమ్ || ౩౪ || తతో రామ స్సంప్రహృష్ట స్సుగ్రీవ
 త్తై ససహ | న్యవస త్సుసుఖం రామ స్స్వగేహ ఇవ తత్ర వై || ౩౬ ||
 గా శ్చ మహాత్మానో గోలాక్షులా మహాబలాః | సర్వత్ర స్తత్ర పుష్పాణి
 గాని చ ఫలాని చ || ౩౭ || మధూని స్వాదుతీర్థాని భక్ష్యజాతా
 శః | భక్షయిత్వా మదోన్నతా శ్చేరు స్తత్ర సహస్రశః || ౩౮ ||
 న్తః స్తవన్త శ్చ గర్జన్త శ్చ స్తనజ్జమాః | శృక్లా చ్ఛృంఖం గీ
 వృతా ద్వృతం వనా ద్వనమ్ || ౩౯ || చేరు స్తే వానరా ససర్వే
 తా బలగర్వితాః | కేచి దారుదుహు స్తత్ర వానరా న్వానరోత్తమాః ||
 కాం శ్చి త్పుచ్చప్రదేశే తు గృహీత్వా వానరా న్కుచితే | కర్షన్తిస్త
 కాంశ్చి త్కేచి త్కర్ణం చుచుమ్పిరే || ౪౦ || దృష్ట్వైవ రావణం సఖ్యే హాన్యా
 యహృద్గమమ్ | లజ్కాం సుమూల ముత్పాట్య త్రికూటం వా మహాగిరిమ్ ||
 | ఆనేష్యామో వయం సిన్ధుం బహుసక్ర సమాకులమ్ | తరామో బాహు
 గృక్ష్ణీమ శ్చేంద్రభాస్కరా || ౪౩ || పాటయామో గిరీ స్సర్వా న్రామా
 రుహా నపి | పాతాశం వా మహాగ్లోకం ప్రవిశామ రిసాతలమ్ | ౪౪ |
 సృమో రావణో యత్ర తిష్ఠ త్యవినయాన్వితః | త మేవ హన్తి శూర
 గణం లోకకణ్ఠకమ్ || ౪౫ || చిరాయతే శిర శ్చేదే రామః పరమధార్మిన్ | ఇతి
 స్త స్తే సర్వే వానరాః పర్వతోపమాః || ౪౬ || త స్మి ద్దివ్యే మహాపుణ్యే
 హృదౌ వనేచరాః | కోటికోట్యర్బుదా స్తత్రపరార్థా బలశాలినః || ౪౭ ||

పరస్పర మసమ్మాధం న్యవస న్సునుఖం గిరా । అహో గిరిప్రభా ప్రాయం
వర్ణనీయః కథం బుధైః ॥ ౮౮ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే శ్రీవేంకటాచల మృతి శ్రీరామాగమనకథనం నా మైకచత్వారింశోధ్యాయః.

—◆— వైకుంఠాఖ్యగుహా ప్రవిష్టవాసర వృత్తాంతః. —◆—

శ్రీసూతః ॥ స్వామిపుష్కరిణీ యత్ర తత ఈశాన్యభాగతః । గజోగ
వాఙ్మో గవయ శ్వరభో గన్ధమాదనః ॥ ౧ ॥ మైద శ్చ ద్వివిద వైచవ సుషేణ శ్చ
మహామతిః । కాఞ్చి ధ్వహం తమోరుద్ధాం ప్రవిష్టా స్తత్ర వానరాః ॥ ౨ ॥
ఉన్నిదనేత్రా స్సర్వేఽపి సింహతుల్యపరాక్రమాః । జగ్ము స్తే తమసాఽవి
ష్టాం సుమారం తాం గుహా తదా ॥ ౩ ॥ దదృశేత్ర మహాజ్యోతి స్సూర్య
కోటి రి ప్రాదితా । జ్యోతిర్గణానాం తటితాం మిళితానా మి వాబభా ॥ ౪ ॥
తత్ర కాచి త్పురీ రమ్యా త ప్రహటకనిర్మితా । కవాటతోరణవతీ రమ్యాద్యా
నశత్రై ర్యుతా ॥ ౫ ॥ స్ఫటికోపలవ చ్చుద్ధజలనద్యా సమావృతా । రత్నమాణి
క్యవై డూర్యముక్తాని ర్భితగోపురా ॥ ౬ ॥ అనేకమణ్డవై ర్యుక్తా ప్రాసాదశత
సంకులా । మహావీధిశతోపేతా రథమాతజ్జనంయుతా ॥ ౭ ॥ వరనారీగణోపేతా
సర్వమజ్జశోభితా । శఙ్ఖచక్రధరా స్తత్ర సర్వే చైవ చతుర్భుజాః ॥ ౮ ॥
సశుక్లమాల్యవసనా స్సర్వాభరణభూషితాః । దివ్య చందనలిప్తాఙ్గాః పరమానంద
పూరితాః ॥ ౯ ॥ తన్నధ్యే సుమహా ద్దివ్యం విమానం సూర్యసన్నిభమ్ । అత్యు
న్నత మహామేరుశృంగైశ్చల్యం మనోహరమ్ ॥ ౧౦ ॥ బహుప్రకాశసమ్పన్నం మణి
మణ్డపసంయుతమ్ । భేరిమృదంగపణవమర్దలఘ్వనిశోభితమ్ ॥ ౧౧ ॥ నృత్యవాదిత్రన
మ్పన్నం కిన్నరస్వనసంయుతమ్ । దదృశు స్తత్ర పురుషం పూర్ణ చంద్రనిభాన
నమ్ ॥ ౧౨ ॥ చతుర్బాహు ముదారాఙ్గు శఙ్ఖచక్రధరం పరమ్ । పీతామ్బర
ధరం సౌమ్య మాసీనం కాఞ్చినాసనే ॥ ౧౩ ॥ ఘణామణిమహాకాంతివిరాజిత
కిరీటినమ్ । భోగిభోగే సమాసీనం సర్వాభరణభూషితమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఆసనోపరి విన్య
స్తవామేతరకరామ్బుజమ్ । ప్రసార్య దక్షిణం పాద ముద్భృతే వామజానుని ॥
౧౫ ॥ ప్రసార్య వామహస్తాబ్జం శ్రీభూమిభ్యాం నిషేవితమ్ । సేవితం నీళయా దే
వ్యా వై జయన్త్యా విరాజితమ్ ॥ ౧౬ ॥ శ్రీవత్సకాస్తుభోరస్కం వనమాలా
విభూషితమ్ । కృపారసతరక్తాఘ పూర్ణ నేతామ్బుజద్వయమ్ ॥ ౧౭ ॥ శశిప్ర
భాసమచ్ఛత్రం చామరవ్యజనే శుభే । హస్తాభ్యాం ధారయన్తిభి ర్నారీభి స్సేవి
తం ముదా ॥ ౧౮ ॥ దృష్ట్వా తే వానరా స్సర్వే విస్మితా శ్శుభలోచనాః ।
అత్రాస్తరే మహాభాగః పురుషః పరమామృతః ॥ ౧౯ ॥ చతుర్భుజో దణ్డహ
స్తః దృష్ట్వా త్వరితవికమః । దక్షి ముద్యమ్య తా స్సర్వా భ ర్త సయామాస

వై తదా ॥ ౨౦ ॥ తే సర్వే వానరా భీతా నిర్జగన్తుర్నిరగహ్వరాత్ । నిర్జగన్తు
సహసా తేభ్యః ప్రోచు ర్ద్వప్తుం యథాతథా ॥ ౨౧ ॥ రావణ స్తు మహామా
యీ కామరూపీ చ పశ్చుకః । అన్యో వా రావణో వాఽథ శోభనీయః ప్ర
యత్నతః ॥ ౨౨ ॥ ఇ త్యుక్త్వా వానరా స్తే చ సర్వే సమ్భూయ సమ్భ్ర
మాత్ । యత్ర పూర్వం గుహా దృష్టా తత్రాఽగచ్ఛ స్వనాః సః ॥ ౨౩ ॥
నాఽపశ్యన్మగరిం తత్ర చిహ్నం వా దృష్టపూర్వకమ్ । భ్రమా త్తి మజ్జనా
శైలం విచిన్వంత శ్చ సర్వతః ॥ ౨౪ ॥ 'భ్రమ' ఇ త్యేవ నిశ్చిత్త తూష్ణీ మా
స స్వనాకసః । తతః ప్రభాతే విరతే రామో రాజీపలోచనః ॥ ౨౫ ॥ లక్ష్మణేన
సహ భ్రాత్రా వానరేంద్రేణ ధీమతా । సహ వైవై ర్మహాతేజాః ప్రత
స్థేరిజగీషయా ॥ ౨౬ ॥ జత్వా చ రావణం యుద్ధే ప్రాప్య సీతాం మహాబలః ।
అయోధ్యాం పున రిశ్యేత్వ భ్రాతృభి ససహితోఽనఘః ॥ ౨౭ ॥ ప్రాప రాజ్యం
స్వయం రామ సాస్వమితీర్థస్య వైభవాత్ । ఇతి శ్రుతం మయా పూర్వ

◆◆◆ వై కుణ్డాగుహాప్రభావకథనమ్. ◆◆◆

మబ్రువం భవతా మహమ్ ॥ ౨౮ ॥ మునయః ॥ వై కుణ్డాద్రా గుహా దృష్టా
కా చి ద్వానరస త్తమైః । ఇ త్యుక్తం భవతా సూత వేదవేదాంతపారగ ॥ ౨౯ ॥
గుహా కా వద నో బ్రహ్మ ఖ్యోతుం కాతూహలం హి నః ॥ శ్రీసూతః ॥
శ్రూయతా మభిధాన్యామి దేవమాయా మయా శ్రుతా ॥ ౩౦ ॥ వై కుణ్డా
ఖ్యా గుహా సా తు దుర్జయే మునియోగిభిః ॥ దుర్జయే సా తు దేవై శ్చ
మాయయా పరమాత్మనః ॥ ౩౧ ॥ లీలయా విష్ణునా పూర్వం వానరాణాం
ప్రకాశితా । తస్యాం గుహాయాం యే దృష్టా శ్శుభ్రచక్రధరా అపి ॥ ౩౨ ॥
తే తు ముక్తా స్తథా నిత్యాః పరమానందరూపిణః । భుజ్జతే బ్రహ్మ మానంద
మావిర్భూతగుణా శ్చ తే ॥ ౩౩ ॥ సచ్చరన్తః కామరూపా లోకా స్ఫగవతా
సహ । ఆనందరూపాః కై జ్జగన్తం కుర్వన్తో బ్రహ్మణో హి తే ॥ ౩౪ ॥ వసన్తి
తత్ర సతతం బ్రహ్మణా పరమేష్ఠినా । యదా యదా కలిః కాలో యదా వా
జనతా గిరా ॥ ౩౫ ॥ తదాగుహాయాం తస్యా స్తు వసిన్వన్తీతి స శ్శృతమ్ ।
ఏవం ప్రభావ శ్శేషాద్రి ర్వస త్యస్మిన్జగన్తయః ॥ ౩౬ ॥ క్షీడతే లీల
యా యుక్తో నిత్యై ర్ముక్తై శ్చ సూరిభిః । నీలమేఘనిభం శ్యామం నీలో
త్పల విలోచనమ్ ॥ ౩౭ ॥ నీలాద్రశిఖరస్థం తం భజా మ్యత్యైరస సుస్థితిమ్ ।
గుహాఖ్యానం శ్రుతం కిం వా యుష్మాభి ర్వీతకల్మషైః ॥ ౩౮ ॥ శృణ్వతా మిద
మాఖ్యానం కలిదోషమలాపహమ్ । ధన్యం యశస్య మాయవ్యం పుత్రపౌ
త్రాభివర్ధనమ్ ॥ ౩౯ ॥ ఇ తీరిత శ్శేషగిరేః ప్రభావ శ్శృతో మయా యో

గివరేభ్య ఆక్షరాత్ | సమస్తజీవాత్ సమష్టిరూపిణో హరేః ప్రభా ప్రాపి
కరీష్వగోప్తుః || ౪౦ ||

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే వైకుంఠగుహః
ప్రవిష్టవానరవృత్తాంతాదీకథనంనామ ద్విచత్వారింశోధ్యాయః.

◆◆◆ రావణాదీసీడితదేవర్షీణాం క్షీరార్ణవాదిలోకగమనమ్ ◆◆◆

మునయః || విశ్వవిశ్రుత విశ్వాధివిహాధనవిచక్షణ | వక్తు మర్హసి
తత్సూత య త్వచ్చామో వయం పునః || ౧ | వేంకట ప్రదా విదానీ స్తు సర్వ
ప్రత్యక్షగోచరః | ఆస్తే హ్యజ్ఞనశైలాభ స్సర్వాభీష్టఫలప్రదః || ౨ || కస్య వా
పుణ్యశీలస్య రూప మేత త్స్రదర్శితమ్ | వక్తవ్యం త దశేషేణ శృణ్వతాం నో
మహాముచే || ౩ || ఇ త్యుక్తో మునిభి స్తే స్తు సూతః ప్రాహ మునీ స్సృతి ||
శ్రీసూతః || శృణుద్ధ్వం మునయో యాయం వేంకటేశకథా మ్పరామ్ || ౪ ||
వ్యాసేన మునినా ప్రోక్తం మహ్యం పూర్వం స్వయమ్భునః | ప్రదర్శిత మిదం
రూప మితి తత్కథయా మ్యహమ్ || ౫ || వృత్తాంత మాదితః కృత్వా శృణ్వన్తు
మునిసత్తమాః | పురా కదాచి జ్ఞాబాలిః కాశ్యపో గౌతమ స్తథా || ౬ ||
అగస్త్యో వామదేవ శ్చ శతానందో ముని స్తథా | యోగిన స్సనకాద్యా శ్చ
వాసవాద్యా దివౌకసః || ౭ || హిరణ్యకశిపో ర్వంశసమ్భవై శ్చ దురాత్మభిః |
దైత్యై శ్చ వీశితాః కై శ్చి ద్విష్ణవే త న్నివేదితుమ్ || ౮ || నిర్జగుః క్షేప
ధ సమ్భూయ విచేతుం విష్ణు మవ్యయమ్ | క్షీరాభే రుత్తరం తీరం గత్వా
దేవం జనార్దనమ్ || ౯ || తుష్టుపు ర్వివిధై స్తోన్మత్రై రగస్త్యద్యా మ్పరా శ్చ
తే | క్షీరోదశాయై వృగవ స్సర్వకారణకారణ || ౧౦ || సూక్ష్మ ప్రకృతిసంలీన
జీవతత్త్వై ర్యుత ప్రభో | సృష్టికాలే భవా నేవ త్వత్తోఽస్య స్మ హి విద్య
తే || ౧౧ || స్రష్టా త్వ మేవ సర్వస్య జగదుస్థాపరాత్మనః | త్వ మేవ దృశ్యసే
విష్ణో జగద్రూప సమోఽస్తు తే || ౧౨ || అగ్నికృత్య భవా నేవ జగత్పాలన
కర్తృచ | శేషే శేతే శ్రియా సాగ్ధం నిశ్చితం మధుసూదన || ౧౩ || జాగ
రూక స్సదా త్వ స్తు జగత్పాలనకర్తృణి | విచారయసి నాఽస్తాం స్త్వం కిమ
ర్థం మధుసూదన || ౧౪ || ప్రసీద భగవ నిష్ఠో ప్రసీద త్వం సురేశ్వర | ప్ర
సీద కరుణాసిన్ధో ప్రసీద వరదామల || ౧౫ || ఏతస్మి స్మన్తరే కశ్చి చ్చుభ్చచక్ర
గదాధరః || చార్షదః పరమేశస్య ప్రియామ్ని చాగత్య వై మునీన్ || ౧౬ ||
పురుష స్సోఽబ్రహ్మదేవం శ్రూయతా మితి తాన్మునీన్ | ఆస్తే భూమా
గిరా క్వాఽపి హయావీ కమలాపతిః || ౧౭ || కి మర్థ మాగతం సద్భి ర్య
ష్టాభి సస్సకాదిభిః | తత్త్వైవ యాయం గచ్ఛద్ధ్వ మితి చోక్త్యా యయా
పుణః || ౧౮ || నీపుత్య తరసా తస్మా ద్దేశా ద్ద్వై సురసత్తమాః | సమ్భూ

య తే విచార్యాఽథ కిమర్థం కమలాపతిః ॥ ౧౯ ॥ ముక్త్యా క్షీరాబ్ధిమధ్య
 స్తు వసే ద్యుభమా సనాతనః । ఇతి సజ్జన్త్య మనసా వైకణ్ఠం లోక ముత్త
 మమ్ ॥ ౨౦ ॥ య యు స్తే మునయ స్సర్వే యోగిన స్త్రిశా అపి । గచ్ఛ
 న్తో మార్గమధ్యే తు దదృశు ర్నారదం మునిమ్ ॥ ౨౧ ॥ మహతీం వాడయ
 స్త ఇచ్చ వీణాం స్ఫటిక సన్నిభమ్ । కర్పూరధూళీనదృశ పుణ్యోద్భాసితవిగ్రహమ్ ॥
 ౨౨ ॥ వైకణ్ఠోకా దాయాంతం దృష్ట్వా తం మునయోఽబ్రువన్ ॥
 క్వాసి నారద పుణ్యాత్మం స్త్రైలోక్యం విదితం తవ ॥ ౨౩ ॥ సతివాఽవిదితం
 కింజ్చ త్త్రిషు లోకేషు విద్యతే । క్వ వా వసతి లక్ష్మీశ శృంస విద్య న్మహామునే ॥
 ౨౪ ॥ శ్రీశైలస్య సమీపే తు దైత్యాః కేచన మాయినః । బాధన్తే మను
 జాం స్తీవ్రం తాపసా న్యోగినో మునీన్ ॥ ౨౫ ॥ రావణ స్సగణో నిత్యం
 బాధతే బలగర్వితః । ఏతేషాం నిగ్రహే శక్తో విష్ణురేవ మహాబలః ॥ ౨౬ ॥
 త మేవ శరణం యామ స్స తు కుత్ర వసే దితి । పృష్టః ప్రహ మునీన్ద్రోఽ
 పి తా న్సునీ న్ప్రతిపూజ్య చ ॥ ౨౭ ॥ నారాయణ మహం ద్రష్టుం దివ్య
 కిల్యాణవిగ్రహమ్ । అగమం పరమం ధామ పరమానందకారణమ్ ॥ ౨౮ ॥
 తదా కశ్చి త్సమభ్యేత్య తత్ర మా ముక్తవా నిదమ్ । భూమా క్వాఽపి
 గిరా విష్ణు ర్లక్ష్మ్యా సహ వినోదతే ॥ ౨౯ ॥ ఇతి శ్రుత్వా వచ స్సమ్య గాగ
 చ్ఛామిహ తాపసాః । బ్రహ్మలోకం గమిష్యామ స్సర్వే వయ మతఃపరమ్ ॥
 ౩౦ ॥ స ఏవ వేత్తి త త్సర్వం సర్వలోకపితామహః । ఇత్యుక్త్వా నారదే నైవ
 సహ లోకం స్వయమ్భువః ॥ ౩౧ ॥ య యు శ్శీఘ్రం సురా స్సర్వే మునయో
 యోగినోఽపి చ । బ్రహ్మలోకం సమాగమ్య దదృశు స్తేఽమితోజసః ॥ ౩౨ ॥
 చతుర్ముఖం చతుర్బాహుం జ్వలన్త మివ పావకమ్ । కర్పూరయ వేదశస్త్రా
 ఘ్రం మూర్తిమన్త మివ స్థితమ్ ॥ ౩౩ ॥ గాయత్ర్యా చైవ సావిత్ర్యా సరి
 స్వత్యా చ సేవితమ్ । కిన్నరగగన్ధర్వ సిద్ధసజ్జనిపేవితమ్ ॥ ౩౪ ॥ వేదై స్స
 విగ్రహై శ్చైవ శాస్త్రై రపి చ సేవితమ్ । సేవితాన్ దిశాపాలై రాసీం పరి
 మాసనే ॥ ౩౫ ॥ ఉపసృత్య తు తం దేవాః ప్రణేము ర్మునయోఽపి చ । ఆస
 నే మాపవిష్టా స్తే సురా శ్చ మునయోఽపి చ ॥ ౩౬ ॥ పృష్టా శ్చ స్వాగత
 ప్రవైశ్చ రిదం వచన చబ్రువన్ ॥ స్వామిం స్తవైవ కృపయా క కత్రాఽపి
 దురత్యయః ॥ ౩౭ ॥ మజ్జశం సర్వధాఽస్తాకం సర్వలోకపితామహ । కిన్తు
 బాధా చ మహతీ రావణస్య దురాత్మనః ॥ ౩౮ ॥ దైత్యాః కేచన సమ్భూ
 తా శ్రీశైలస్య సమీపతః । బాధన్తే సర్వమనుజాన్ సకర్మానుష్ఠానతత్పరాన్ ॥
 ౩౯ ॥ తపోవ్యయభయా త్సర్వే సహన్తే మునయోఽమలాః । ఇతఃపర మశ
 క్యం త త్స్థానం రావణచేష్టితమ్ ॥ ౪౦ ॥ మాయావీ భగవా న్విష్ణుస్సర్వో
 పాయ విశారదః । ఏతేషాం హననే శక్త స్సర్వశక్తిధర శ్చ సః ॥ ౪౧ ॥ స

పశ్యాను శ్చ తం విష్ణుం కుత్రాఽపి భువనత్రయే । త్వ మేవ గతి రస్తాక మ
స్తాం స్త్రాహి మహాభయాత్ ॥ ౪౨ ॥ ఇ తీతితో యోగివరై శ్చ తాపసై
స్ఫుభోత్తమై శ్చక్రపురోగమై శ్చ । ధ్యాత్వాఽథ దేవః కమలాసనోఽపి
ప్రవోచ చ దేవా స్తునిపుజ్జవాం శ్చ ॥ ౪౩ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీ వేంకటాచలమహాత్మ్యే రావ
ణాదిపీఠదేవర్షిణాం ఊరాధ్యవాదిలోకగమనకథనంనామ
త్రైచత్వారింశోధ్యాయః.

••◆బ్రహ్మ దీనాం శ్రీవేంకటాచలాగమనమ్◆••

బ్రహ్మ ॥ అతితీవ్రం తప స్సప్తం రావణేన పురా సురాః | తేన లబ్ధ మ
 వధ్యత్వం ఘోరేణ తపసా తదా ॥ ౧ ॥ మానుషేభ్యో వధ స్తేన నిశ్చితో స
 విముహ్యతా | త స్యోపాయ మహం వత్స్యే విష్ణు రేవ పరాగతిః ॥ ౨ ॥ స చే
 దానీం గిరా వాస్తే భూమా శ్రీవేంకటాభిధే | స ప్రార్థనీయ స్సర్వై శ్చ దై
 త్యోఘానాం నిబర్హణే ॥ ౩ ॥ అహ మ ప్యాగమిష్యామి గమ్యతా మవిలమ్బ
 తః | న శక్య మచిరా ద్ద్రష్టుం విచేతవ్య మిత స్తతః ॥ ౪ ॥ సానవ స్సరిత శ్చా
 పి నిర్హరా శ్చ గుహా అపి | విచేతవ్యా స్సదా సర్వై ర్యుష్టాభి శ్చ విశేషతః
 ॥ ౫ ॥ తస్యాఽత్యస్తప్రియతమో భూధరో వేంకటాభిధః | శుకపక్షిమృగా
 దీనాం రూపం ధృత్వా పరాత్పరః ॥ ౬ ॥ క్రిడతే రమయా సార్థం సూరిభి
 స్తత్ర పర్వతే | గరిప్రదక్షిణే ప్రీతి ర్మహతీ తస్య వర్తతే ॥ ౭ ॥ ప్రదక్షిణవి
 ధానేన విచేతవ్య స్స భూధరః | ఇత్యౌకువంశప్రభవో రాజా దశరథో మ
 హాన్ ॥ ౮ ॥ వేంకటాద్రిం సమాగత్య పుత్రార్థే తప ఉత్తమమ్ | కరిష్యతి
 మహాభాగ స్సాస్వమిపుష్కరిణీతటే ॥ ౯ ॥ దర్శయిష్యతి రూపం స్వం తస్య
 రాజ్య శ్శ్రియఃపతిః | ఇత్యుక్తా బ్రహ్మణా సర్వే మునయ శ్చ దివౌకసః ॥ ౧౦ ॥
 యోగినోఽపి మహాత్మాన స్తస్మా ల్లోకా ద్వినిర్యయః | నిర్గత్య సహసా శేష
 భూధరేంద్రం సమాశ్రితాః ॥ ౧౧ ॥ నానామృగగణాకీర్ణ మనేకర్షుషసంఘ
 లమ్ | తాలహిస్తాలపున్నాగచమ్పకాశోకశోభితమ్ ॥ ౧౨ ॥ కున్దమన్దారపనస
 పూగకై తకసంయుతమ్ | తిమిశ్రై శ్చిరిబిల్వై శ్చ సక్తమాలై శ్చ పుష్పితైః
 ॥ ౧౩ ॥ చమ్పకైః పనసై రామై ర్పారికేతై శ్చ శోభితమ్ | కోవిదార
 కరజ్జాశ్చ పాటలాశ్చ త్థపాద్యవైః ॥ ౧౪ ॥ ప్లక్షోదుమ్బరజమ్బూభిః కపిత్థకలిభూరు
 హైః | చమ్పకై స్సిన్ధువారై శ్చ శోభితం రక్తచంద్రవైః ॥ ౧౫ ॥ భూలోకదు
 ర్గభై ర్ద్వీపసమ్భవైః పాద్యవై రపి | ఖడ్గూరైః కింశుకై శ్చైవ సప్తవైః ప
 ద్యుకై స్తథా ॥ ౧౬ ॥ అజోకై ర్దురుచుదై శ్చ శింశుపాభూరుహై స్తథా |

మధూకశాల్మలీభి శ్చ పుష్పితాభి సుశోభితమ్ || ౧౭ || సర్వకాలఫలై ర్వృ
 తై స్సృవన్మధుసోభితైః | మత్తకోకిలసన్నాదై ష్టట్పదస్వసమ్భృమైః ||
 ౧౮ || శుకమజ్జులసన్నాదై శ్చారికాలాపవిభ్రమైః | మయూరాణాం నినాదై
 శ్చ శోభితప్రస్థసానుకమ్ || ౧౯ || అన్యేషా మపి దివ్యానాం పక్షిణాం మజ్జు
 లస్వనైః | శోభితానన్దజనక గిరిశృంగమనోహరమ్ || ౨౦ || మత్తమాతజ్జశర
 భసింహవ్యాఘ్రునిపేవితమ్ | మహాక్రోడశతై శ్చైవ మహిషై ర్వనవాసిభిః
 || ౨౧ || వృక్షై ర్భల్లూకముఖై శ్చ వానరై శ్చౌపి సజ్కులమ్ | కస్తూ
 రీమృగసజ్జై శ్చ కృష్ణసారై శ్చ శోభితమ్ || ౨౨ || చమరీమృగసజ్జై శ్చగపయైశ్చ
 మహామృగైః | శోభితం పర్వతశ్రేష్ఠం వనమార్జారసజ్కులమ్ || ౨౩ || గుహా
 శతసమాక్షీర్ణం సిద్ధగన్ధర్వసేవితమ్ | గన్ధర్వాణాం ఇచ్చ నారీణాం కిన్నరీణాం తత్రైవ చ
 || ౨౪ || అపసరస్సు చ ముఖ్యానాం వీణానాదై ర్మనోహరైః | ఘోదయన్తం
 హృదయోజం పశ్యతాం హర్ష వర్ధనమ్ || ౨౫ || గరుత్మతా వేగవతా త్వానీ
 తం పర్వతోత్తమమ్ | దదృశు ర్మనయో దేవా యోగిన శ్శుద్ధచేతసః || ౨౬ ||
 దృష్ట్వా శ్రీవేంకటం శైలమపనిన్య శృమం బుధాః | శృంగై చ్చృంగై సమా
 రుహ్య వనా ద్వన మితన్తః || ౨౭ || నదీషు పుణ్యతోయాను ప్రాదేషు సర
 సీషు చ | వాపికాను ప్రవాహేషు తథా పుష్కరిణీషు చ || ౨౮ || స్నాత్వా
 స్నాత్వా శ్రీనివాసం పుష్పై రభ్యర్చ్య సాదరమ్ | ఫలా న్యమృతకల్పాని
 నివేద్య సుసమాహితాః || ౨౯ || న తత్ర దేవం కఞ్చిచ్ఛ నాలయం నచ
 గోపురమ్ | దదృశు ర్యోగిన స్తత్ర యోగనిష్ఠా న్మునీ నపి || ౩౦ || తత్ర
 స్థితా న్మునీ స్తృప్త్యా చేరు స్తత్ర మహాజనః | లోకోత్తరాతిలావణ్యం నానా
 వర్ణం మనోహరమ్ || ౩౧ || మృగం వా పక్షిణం దృష్ట్వా గన్ధర్వం వా దివౌ
 కసః | అసా వేవ హరి శ్చేతి విస్మయోత్ఫుల్లమానసాః || ౩౨ || అనుజగ్ను
 ర్నిరా తస్మి న్దిదృక్షున క్తచేతసః | తస్మిన్కాలే తు ధర్మాత్మా రాజా దశరథః

◆◆◆ పుత్రార్థినో దశరథస్య శ్రీవేంకటాచలాగమనమ్. ◆◆◆

ప్రభుః || ౩౩ || శశాస మేదినీం కృత్స్నా మయోధ్యాయాం మహాయశాః |
 వర్ణాశ్రమాచారయతాః ప్రజా ధర్మేణ పాలయన్ || ౩౪ || చిరకాలం మహీం
 రాజా బుభుజే భూరివిక్రమః | నచాద్రాక్షి త్కుమారస్య శుచిస్తేరముఖా
 మ్బుజమ్ || ౩౫ || వసిష్ఠ మబ్రవీ ద్దుఃఖా ద్భృష్టాక్షి మమితౌజసమ్ | పురోహి
 తోఽస్య వంశస్య విశేషేణ భవా న్మునే || ౩౬ || చిరం లాలప్యమానస్య
 నాఽసీ ద్వంశకర స్సుతః | పాపినో మమ తు బ్రహ్మన్తయా పాపం కృతం
 బహు || ౩౭ || పాపస్య నిష్క్రమితిః కస్తా త్కథం పుత్రో భవిష్యతి ఇతి ప్రోక్తో
 వసిష్ఠ స్తు త్తేణం ధ్యాత్వా ప్రసన్నధీః || ౩౮ || ప్రాహ చైవం నృపం ధీరం వసి

ఘో భగవా నృషిః । పుణ్యశ్లోకస్య భవతః కథం పాపం భవిష్యతి ॥ ౩౯ ॥
 తథాఽపి తవ రాజేంద్ర పుత్రప్రాప్తి విరోధకృత్ । దుష్కృతం కిచ్చి దస్తీతి
 ధ్యానేన ప్రతిభాతి మే ॥ ౪౦ ॥ తస్య పాపస్య శాస్త్ర్యర్థం పుత్రాణాం ప్రాప్త
 యే తథా । సేవ్య శ్రీవేంకటాధీశః క్షీరాబ్ధితనయాపతిః ॥ ౪౧ ॥ ఇత్యుక్తః
 ప్రాహ రాజాఽపి బ్రహ్మ న్ముత్ర శ్రియఃపతిః । ఇదానీం వర్తతే విష్ణుః కథం
 దృశ్యో మయా ప్రభుః ॥ ౪౨ ॥ ఇతి పృష్టః పునః ప్రాహ వసిష్ఠోఽపి మహా
 మునిః । శృణు రాజ స్తహాభాగ భాగీరథ్యా శ్చ దక్షిణే ॥ ౪౩ ॥ వర్తతే
 వేంకట శ్చైవో యోజనానాం శతద్వయే । సువర్ణముఖరీతీరా దుత్తరే త్రోశ
 మాత్రకే ॥ ౪౪ ॥ అనేకపుణ్యతోయై శ్చ పుణ్యైశ్చైచ స మహాహృదైః ।
 అనేకకిన్నరీభి శ్చ శోభితః పర్వతోత్తమః ॥ ౪౫ ॥ దిప్యాయం పర్వతేంద్ర
 స్తు న పునః ప్రాకృతో గిరిః । స్వరూపం తస్య శైలస్య న తు జానన్తి మాను
 షాః ॥ ౪౬ ॥ నారాయణస్య దేవస్య వై కుణ్ఠపురవాసినః । సూర్యవై కుణ్ఠనా
 కేభ్యః ప్రియోఽయం వేంకటాచలః ॥ ౪౭ ॥ తస్మిన్ని రమతే నిత్యం శ్రీని
 వాస శ్శ్రియా సహ । దర్శనార్థం హరే స్తత్ర యజన్తే మునయోఽమలాః
 ॥ ౪౮ ॥ యోగిన స్త్రిదశా శ్చాఽపి తపః కుర్వన్తి నస్తతమ్ । స్వయమ్భూ
 ర్భగవా న్బ్రహ్మ తస్మి నిరివరోత్తమే ॥ ౪౯ ॥ లోకానుగ్రహసిద్ధ్యర్థం కరిష్యతి
 తపో మహత్ । దర్శయిష్యతి తస్మై చ స్వస్య రూపం మహద్ధరిః ॥ ౫౦ ॥
 దాస్య త్యభీష్టం సర్వేభ్యో దర్శనా దేవ మాధవః । కూలజ్కుషమహాదార్య
 గుణసిద్ధ శ్శ్రియఃపతిః ॥ ౫౧ ॥ త వాఽప్యభీష్టం గోవిందో దాస్య త్యేవ న
 సంశయః । ఏవ ముక్తో వసిష్ఠేన చక్రవర్తీ గుణాకరః ॥ ౫౨ ॥ రాజా దశ
 రథో హృష్టః ప్రసన్నముఖపజ్కుజః । ప్రయయా చ వసిష్ఠేన వేంకటాఖ్యం
 గిరిం ప్రతి ॥ ౫౩ ॥ గజ్ఞాం గోదావరీం రమ్యాం కృష్ణాం వేణీ మనస్తరమ్ ।
 మలాపహరిణీం భద్రాం తుక్లాం పమ్పాం మనోహరామ్ ॥ ౫౪ ॥ భవనాశీ
 ఞ్చ సమ్ప్రాప్య స్నాత్వాస్నాత్వా మహారథః । వేంకటాద్రిం దదర్శాఽధ
 తుజ్జశృజ్జసమన్వితమ్ ॥ ౫౫ ॥ ఉద్యానం నన్దనం చైత్రరథం సమ్భూయ
 తిష్ఠతి । ఇ త్యుత్ప్రేక్ష్య మనోహరి వృక్షగుల్మలతాయుతమ్ ॥ ౫౬ ॥ యువాన
 ఞ్చ మహామేరు మివ చక్షుష్పదం గిరిమ్ । ఆరుహ్య నయనానన్దం హృదయా
 హ్లాదకారకమ్ ॥ ౫౭ ॥ నిర్ఘరేషు తటాకేషు సరస్సు సరసీషు చ । నదీషు దేవ
 ఖాతేషు తథా పుష్కరిణీషు చ ॥ ౫౮ ॥ స్నాత్వా నిర్మలసర్వాజ్ఞః తౌళితాఘా
 మహాబలః । లభ్యా చిత్తస్య సంశుద్ధిం పీతాఽమృత ఇవ ప్రభుః ॥ ౫౯ ॥ ము
 ముదే చమహారాజో భోక్తుకామ స్సుతోత్సవమ్ ॥ ౬౦ ॥

ఇతి శ్రీ వారాహపురాణే శ్రీ వేంకటాచలమహాత్మ్యే బ్రహ్మాదీనాం శ్రీ

వేంకటాచలాగమనాదికథనంనామ చతుశ్చత్వారింశోధ్యాయః

—◆◆◆ దశరథస్య శ్రీవేంకటాచలవాసిమహర్షి చరిత్రదర్శనం. ◆◆◆—

శ్రీసూతః ॥ తతో రాజా దశరథో వసిష్ఠేన సమాప్రభుః । పశ్య స్వ
 శ్య స్వనం రమ్యం సామాని శిఖరాణి చ ॥ ౧ ॥ ప్రాప తత్ర గిరౌ పుణ్యాం
 స్వామిపుష్కరిణీం శుభామ్ । పుల్లకల్పారకుముదపుష్కరికమహాత్పలామ్ ॥ ౨ ॥
 నీలోత్పలగణోపేతాం రక్తోత్పలసుశోభితామ్ । వజ్రులై ర్వకులై శ్చాన్యై సేవి
 తాం కాననోద్భవైః ॥ ౩ ॥ మాంసకారణవాక్కిణ్ణాం బకభేకవిఘ్నూర్ణితామ్ ।
 సారసారవసమ్పూర్ణాం భ్రమరారవనాదితామ్ ॥ ౪ ॥ మత్స్యకచ్ఛపసమ్బా
 ధాం శింశుమారనిపేవితామ్ । నక్షత్రైః కర్కటకై శ్చాన్యై ర్జలజై ర్వనజై
 రపి ॥ ౫ ॥ సేవితాం తీరజై ర్వృక్షై ర్నారకేశరసాలకైః । పూగచమ్పక
 పున్నాగకై తకై స్పర్శకై తకైః ॥ ౬ ॥ అశోకకదళీభి శ్చ మాతులుజై శ్చ
 శోభితామ్ । లికుచై ర్భీజపూరై శ్చ నిరస్తరతటద్రుమైః ॥ ౭ ॥ శోభితామ్
 సరసీం దృష్ట్వా ముమోద స మహాద్యుతిః । మునీ న్దదర్శ తత్రైవ తపతో
 యోగినోఽమలాః ॥ ౮ ॥ వీరాసనే సమాసీనా సృష్టపద్మాసనే స్థితాః ।
 భద్రాసనగతా న్కాంశ్చ త్సింహాసన గతా న్పరాః ॥ ౯ ॥ సిద్ధాసనగతా
 న్కాంశ్చ త్స్వస్థికాసన మాశ్రితాః । పర్ణాశనా న్వాయుభయో న్దోముఖా
 సనసంస్థితాః ॥ ౧౦ ॥ అజ్ఞప్తాగ్రస్థితా న్కాంశ్చ దేకపాదేన విష్టితాః ।
 సూర్యోన్ముఖా న్తునీ సన్యా న్కాంశ్చ త్పశ్చాన్నిమధ్యగాః ॥ ౧౧ ॥ భూశయ్యా
 న్జలశయ్యాం శ్చ ఫలమూలజలాశనాః । కేవలం కుమ్భకే సక్తా స్కేవలం
 రేచకే రతాః ॥ ౧౨ ॥ కేవలం పూరకే సక్తా స్కేవలం ప్రాణరోధకాః ।
 నాడీశుద్ధౌ మహావ్యగ్రా ఇచ్ఛుద్ధనాడీగణా నపి ॥ ౧౩ ॥ సుషుమ్నాసజ్జతప్రాణా
 న్నట్కర్తృనిరతా నపి । దశధాఽనుష్ఠితే యోగకరణే సుసమాహితాః ॥
 ౧౪ ॥ వ్యాఘ్రాజినధరా నన్యా సృష్టాజినవరామ్బరాః । వల్కలానసనా
 నన్యా న్కాషాయవసనా నపి ॥ ౧౫ ॥ జలతర్పణసంసక్తా న్దోమకర్కసు నిష్ఠి
 తాః । బిల్వహోమరతా నన్యా ఇచ్ఛమీహోమరతా నపి ॥ ౧౬ ॥ తథాఽ
 మలకహోమేషు నిష్ఠితా నిర్మలా న్తునీః । తిలాక్షుతై ర్యవైః పుష్పై
 స్తీలవ్రీహిభి రేవ చ ॥ ౧౭ ॥ పద్మేనీవరకల్పారైః పుష్కరీకై శ్చ పాయసైః
 ఘృతైః పుష్పై ర్మధుయైః ఫలై శ్చ కదళీగతైః ॥ ౧౮ ॥ ముద్గానై శ్చ
 తిలానై శ్చ గుడానై శ్చ రాషవసంయుతైః । ఆపూపై ర్మణ్యై శ్చాపి తిల
 ప్తిపై స్తైవై చ ॥ ౧౯ ॥ హోమ ఇచ్చ కుర్వతః కాంశ్చ తత్ర తత్ర సునిష్ఠి
 తాః । హృదమ్బుజగతం శ్రీశం విష్ణు మర్చయతోఽపరాః ॥ ౨౦ ॥ దదర్శ
 పురుషవ్యాఘ్రః పున స్తత్రైవ కేచన । అర్చయన్తి జగన్నాథం సూర్యమణ్డల
 వర్తినమ్ ॥ ౨౧ ॥ శ్రీనివాసం తథా కేచి జ్వలమధ్యగతం హరిమ్ । కేచి

ద్విమృతం హరే స్సౌమ్య మర్చయన్తి చ సర్వదా ॥ ౨౨ ॥ త్రివిక్రమం
తథా చాన్యే నృసింహం భీషణం హరిమ్ । అర్చయన్తి తిలైః పుష్పైః
రక్షతై శ్చ ఫలై రపి ॥ ౨౩ ॥ కేచి ద్దూర్వాభి రన్యే చ పల్లవై శ్చ తథాన్య
పరే । అన్యే చ మృకపుష్పై శ్చ పద్మై రన్యే చ తాపసాః ॥ ౨౪ ॥ అర్చ
యన్తి తథా కేచి త్పుష్పరీకై స్తథాపరే । అశోకతరుపుష్పై శ్చ నన్ద్యా
పరై శ్చ కేచన ॥ ౨౫ ॥ అర్చయన్తి జగన్నాథం తథా బిల్వదళై
రపి । తులస్యా న్సుదళై శ్చాన్యై కృష్ణశ్వేతై శ్చ యోగినః ॥ ౨౬ ॥ అర్చ
యన్తి తథా కేచి నల్లికాకుసుమై రపి । కేచి చ్చ జాతికుసుమై
ర్నాల్మీపుష్పసంఘైః ॥ ౨౭ ॥ కరవీరై స్తథా కేచి త్పారిజాతోద్భవై
రపి । కేచి ద్దమనకై శ్చైవ తథా మరువకైః పరే ॥ ౨౮ ॥ ఏవ మర్చ
యతో నిత్యం దదర్శ మునిపుంగవాన్ । నృసింహానుష్టుభం కేచి జ్వపన్త శ్చ
తపోధనాః ॥ ౨౯ ॥ తారకబ్రహ్మసంజ్ఞం చ మనుం ప్రణవపూర్వకమ్ । కేచి
ద్గోపాలబీజం చ భుక్తిముక్తిఫలప్రదమ్ ॥ ౩౦ ॥ కేచి ద్వారాహమన్త్రం చ
జపన్తి మునయోన్మలాః । ద్వాదశాక్షర మన్యే చ వాసుదేవం మహా
మనుమ్ ॥ ౩౧ ॥ అష్టాక్షరం తథా కేచి న్నారాయణమను మ్పరమ్ । జపన్తి
ముక్తిబీజ ఇచ్చ భుక్తై రపి చ సాధనమ్ ॥ ౩౨ ॥ న్యాసద్వాదశకం కృత్వా
వేదసారం మహామనుమ్ । నీలమేఘనిభం శ్యామం పీతవాసస మచ్యుతమ్ ॥
౩౩ ॥ చతుర్భుజ ముదారాజ్ఞం శ్రీభూమిసహిత మ్పరమ్ । ధ్యాత్వా నారాయ
ణం మన్త్రం జపన్తి జ్ఞానినోన్మలాః ॥ ౩౪ ॥ కుశగ్రన్ధికృతాం నూలాం
పద్మబీజభవాం తథా । తులసీకాష్ఠసమ్భూతాం ప్రవాళమణిసమ్భవామ్ ॥
౩౫ ॥ స్ఫాటికీం స్వర్ణవికృతిం పుత్రజీవభవాం తథా । కృత్వాన్మూలాం
వివిధాం మన్త్రసిద్ధ్యర్థ మేవ చ ॥ ౩౬ ॥ ధ్యాత్వా దదర్శ జపతో మునీ న్పర
మభాస్వరాన్ । తేషాం మధ్యే మహాత్మానం బ్రహ్మాణం కమలాసనమ్ ॥ ౩౭ ॥
చతుర్ముఖం చతుర్బాహుం జపన్తం జ్వలనోపమమ్ । స్ఫాటికీ మక్షమాలాం
చ ధారయన్తం మహాజనమ్ ॥ ౩౮ ॥ ధ్యాయన్తం మనసా శ్రీశం నానాగ్రన్య
స్తలోచనమ్ । వాఙ్మృత్వచి సమాసీనం నిశ్చలం ధ్యానయోగతః ॥ ౩౯ ॥
నివాతస్థం మహాదీపం నిష్కమ్ప మివ చ స్థితమ్ । దదర్శ రాజా సంహృష్టో
పసిష్ఠేన మహాత్మనా ॥ ౪౦ ॥ తత్ర యోగిమునీ స్సర్వా ద్వేవా న్నన్త్యా యథా
విధి । అతిష్ఠ చ్చ మహారాజో విన్తయోత్ఫుల్లలోచనః ॥ ౪౧ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే శ్రీవేంకటాచలవాసి

మహర్షి దివ్యచరిత్రానువర్ణనం నామ పంచచత్వారింశోధ్యాయః.

—◆◆◆ శ్రీభగవదావిర్భావఖట్టః. ◆◆◆—

[శ్రీసూతః ॥ వసిష్ఠోఽపి మహాతేజా రాజాన మిద మబ్రవీత్ । శూరాయ
తాం రాజశార్దూల బ్రహ్మ లోకపితామహః ॥ ౧ ॥ అయ మత్ర తప స్త్రీవం
కరోతి మునిభి స్సహా । అచిరా చ్ఛ్రీపతి ర్విష్ణు రావిర్భూతో భవిష్యతి ॥౨॥ త్వ
మ ప్యత్ర శుచి ర్భూత్వా స్నాత్వా పుష్కరిణీజలే । జపం కుర్వ స్వహీపాల
నివస త్వ మిహైవ భోః ॥ ౩ ॥ ఇ త్యుక్తః ప్రహా రాజాఽపి మన్త్రం కళ్ళి
త్ప్రయచ్ఛ భో । ఇతి పృష్టో వసిష్ఠ శ్చ ప్రాదా న్తన్త్ర మనుత్తమమ్ ॥ ౪ ॥
యోఽసా వష్టాతురో మన్త్రో వేద్య-తేజపరాయణః । లభ్యా తం మన్త్ర మ
తులం పార్థివౌ యన్త్రనంయుతమ్ ॥ ౫ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతోయే స్నాత్వా
విధివ దాదరాత్ । క్వచి త్తత్ర సమే దేశే లిఖత్వా యన్త్ర ముత్తమమ్ ॥
౬ ॥ తత్ర విష్ణుం సమభ్యర్చ్య శ్రీనివాసం జగత్పతిమ్ । తదగ్రతో జపం
కుర్వ న్నతిష్ఠ త్పరమాసనే ॥౭॥ వసిష్ఠోఽపి జప న్తన్త్ర మాసనే కుశవిస్తృతే
ఽత్రాన్తరే మహా నృబ్జః కళ్ళి త్సముదపద్యత ॥ ౮ ॥ కి మి త్యేవాకులం సర్వై
ర్వీక్షితం మునిస త్తమైః । దుర్నిరీక్ష్యం మహా తేజో దృష్టంచ సురస త్తమైః ॥
౯ ॥ సమన్తవిద్యుతాం కూట మావిర్భూత మి వాఽభవత్ । జ్యోతిర్గణానాం
సఙ్ఖాత ఇవ తేజ స్సముద్యతమ్ ॥ ౧౦ ॥ అనేకకోటిసూర్యా శ్చ పూర్ణచంద్రా
శ్చ కోటయః । ఏకీభూయ సముద్భూతా ఇవ తేజ స్సముత్థితమ్ ॥ ౧౧ ॥ ఇద
జ్జి మితి త ద్దృష్టు మశక్తా స్సహ సైవ తు । న్యమాలయన్త నేత్రాణి సము
త్తస్థ శ్చ తే సురాః ॥ ౧౨ ॥ సమ్భ్రాన్తమనస స్సర్వే సమూహీభూయ
సాదరమ్ । అతిష్ఠ నివిధా న్తన్త్రా న్జపన్తో యోగినోఽమలాః ॥౧౩॥ త త్తేజసా
జగత్సర్వం ప్రవీ త్తమివ చ స్థితమ్ । తేజోమధ్యే సముద్భూతం విమానం
సూర్యభాస్వరమ్ ॥ ౧౪ ॥ అనేకగోవురై ర్యుక్తమనేకావరణై ర్యుతమ్ । త ప్త
హాటక నిర్వృత్తకవాటగణశోభితమ్ ॥ ౧౫ ॥ నీలై ర్మరకతై శ్చైవ కృతతో
రణసంఘాయమ్ । సముచ్చితపతాకాభి శ్శోభితం వివిధైర్వజ్రైః ॥ ౧౬ ॥ శాత
కుమ్భమయైః కుమ్భై శ్శోభితాగ్రై శ్చ గోవురైః । అలఙ్కృతం వితానైశ్చ
విచిత్రై ర్వర్ణభేదతః ॥౧౭॥ లమ్బమానై స్తత్ర ముక్తాదామభి ర్దివి సమ్భవైః
మల్లికామాలతీజాతిపుష్పాణా ఇన్ద్ర సరై స్తథా ॥ ౧౮ ॥ స్వర్ణచిత్రితవస్త్రై శ్చ
లమ్బమానై రలఙ్కృతమ్ । అనేకమణిరత్నాఢ్యం క్రీడామణ్డపసంయుతమ్ ॥
౧౯ ॥ ఆస్థానమణ్డపాన్తస్థ మణిస్తమ్భసుశోభితమ్ । చతుర్దిక్షు చతుర్ద్వారం
ద్వారపాలై శ్చ సేవితమ్ ॥ ౨౦ ॥ సహస్రరత్నసు స్తమ్భమణిమణ్డపశోభితమ్ ।
రథాశ్వగజముఖై శ్చ దివ్యయానై రలఙ్కృతమ్ ॥ ౨౧ ॥ శారికాశుకహంసా
నాం మయూరాణాం స్వనై ర్యుతమ్ । కపోతమధురాలాపై ర్విచిత్రమృగపక్షిభిః ॥
౨౨ ॥ శోభితం చ సుగన్ధై స్సుధూపై శ్చాఽపి విరాజితమ్ । భేరిమృదఙ్గవణ

వమురజస్వనసమ్భృతమ్ || ౨౩ || ధత్వానిస్సాణసన్నాదసమ్మూరితదిగస్త
రమ్ | వీణాకిన్నరభేదానాం మజ్జులస్వనసంయుతమ్ || ౨౪ || రూపయావన
సమ్పన్నదివ్యస్త్రీలాస్యలాలితమ్ | శ్రవణానద్వజననం హృదయాహ్లాదకారకమ్ ||
౨౫ || నయనానద్వజనకం సర్వమజ్జశశోభితమ్ | చామరగ్రాహిణీభి శ్చ సురూ
పాభి స్సుచారుభిః || ౨౬ || గృహీతవ్యజనాభి శ్చ రూపయావనచారుభిః | నీరా
జనకరాగ్రాభి శ్చామ్రమాభి శ్చ ని పీవితమ్ || ౨౭ || ఛత్రధ్వజధరాభి శ్చ స్త్రీభి
స్సేవిత మాదరాత్ | ఏవ మత్యద్భుతం దివ్యం విమానం దదృశు ర్భుధాః ||
౨౮ || బ్రహ్మాదయ స్తథా దేవా స్సనకాద్యా శ్చ యోగినః | మునయోఽగస్త్య
ముఖ్యా శ్చ దృష్ట్యా తత్పరమాద్భుతమ్ || ౨౯ || ఇతి కర్తవ్యతామూఢా
స్సమ్పూర్ణాహ్లాదమానసాః | తస్థు స్తథైవ పశ్యంతో విస్తయోత్ఫల్లలోచనాః ||
౩౦ || ఆకాశచారిణో దేవా విహగాః పక్షిణ స్తథా | మృగా శ్చ పశవ స్సర్వే
విమానం దివ్య ముత్తమమ్ || ౩౧ || దృష్ట్యా విస్తయసమ్మల్లలోచనాః పూర్ణ
మానసాః | చేలు స్తస్మా త్పదం నైవ తస్థు స్తత్రైవ సాదరమ్ || ౩౨ || అత్య
ద్భుతం విమానం త ద్దృష్ట్యా లోకపితామహాః | పరమానందభ రితముఖలోచ
నపజ్జుజః || ౩౩ || అగస్త్య ఇచ్చ వసిష్ఠ ఇచ్చ వాసుదేవ ఇచ్చ కాశ్యపం | జాబాలి మథ
కణ్వ ఇచ్చ దేవలం దేవదర్శనమ్ || ౩౪ || స్వపుత్రం నారదశ్చైచ్చ పరాశర మృ
షిం తథా | వ్యాసం శుకం తథా గార్గ్యం భార్గవం చ్యవనం తథా || ౩౫ || అన్య
సపి మునీ న్పుణ్యా నిన్ద్రాద్యాం శ్చ సురాం స్తథా | సనకాదీం శ్చ యోగీన్ద్రా
స్సమాహూ యేద మబ్రవీత్ || ౩౬ || ఇదం తు దివ్యం పరమాద్భుతం శుభం
విమాన మిన్ద్రాదినిపేవ్యమాణమ్ | విభాతి విష్ణో రివ మన్దిరం పరిం పశ్యామ
సర్వే వయ మద్భుతం గృహమ్ || ౩౭ || ఇ తీరయిత్వా ప్రవివేశ తద్గృహం
పితామహ స్సర్వజగత్పతి స్తదా | తథైవ సర్వే విబుధా స్తపోధనా స్తథైవ
గేహం వివిశు శ్చ యోగినః || ౩౮ ||

ఇది శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే శ్రీభగవ

దావిర్భావాదికథనం నామ షట్చత్వారింశోధ్యాయః.

—◆◆◆ బ్రహ్మాదీనాం భగవన్స్తన్దిరప్రవేశాదికథనమ్. ◆◆◆—

శ్రీసూతః || అతీత్య ప్రథమద్వారం రత్నతోరణభూషితమ్ | తప్తహా
టకనిష్పన్నకవాటద్వయశోభితమ్ || ౧ || చణ్డప్రచణ్డా ప్రాద్భ్యారే శఙ్ఖచక్ర
గదాన్వితౌ | ద్వారపాలౌ ప్రణ మ్నైవ ద్వితీయం ద్వార మావిశత్ || ౨ ||
తథైవ సప్తద్వారాణి సమతీత్య మహాభుజాః | చతుర్ముఖముఖా స్సర్వే తత్ర
దేవం శ్రీయఃపతిమ్ || ౩ || అపశ్య న్నతిసంహృష్టా స్సహ రాజ్ఞా మహాత్మనా |

విమానే బహువిస్తీర్ణే సిద్ధచారణసేవితే || ౪ || పుష్పవృష్టి ర్మహా త్యాసీ
 ద్వేవదున్దుభినిర్గతః | ఆకాశే సుమహా నాసీ ద్రమ్యమజ్జశనిస్స్వనః || ౫ ||
 తుష్టుపు ద్వేవగద్ధర్వా విమానస్థాప్సరోగణాః | నన్యతు స్థితవాదిత్రసమ్భ్రమ
 స్సుమహా నభూత్ || ౬ || త్రైలోక్యం పూరితం తేన సమ్భ్రమేణ తదాభ
 వత్ | విదిత్వా లోకపాలా శ్చ వసన్తౌ మునయ స్తథా || ౭ || సర్వే గ్రహా
 స్తథా రుద్రా ధాతారో దేవతాగణాః | నాగయతౌ స్తథా సర్వే యే
 చాన్యే సా త్త్వికా మతాః || ౮ || ఆజగ్ను ర్జగదీశానం ద్రష్టు మచ్యుత
 మీశ్వరమ్ | బ్రహ్మాణం తే పురస్కృత్య దదృశు ర్భాస్కరోపమమ్ || ౯ ||
 నీలమేఘనిభం శ్యామం నీలమాణిక్యవిగ్రహమ్ | తప్తహటకసజ్జాశాం
 చమ్పకోద్దామదామభామ్ || ౧౦ || పఙ్కుజోదరలావణ్యా మార్ద్రహారిద్ర
 సన్నిభామ్ | శరత్సూర్యనిశాకా స్తమణ్డలోపమసన్నీఖామ్ || ౧౧ || భృజపక్షి
 సమాకారదివ్యాలకనుశోభితామ్ | ప్రఫుల్లపఙ్కుజస్తేరముఖమద్దస్తి తోజ్జ్వ
 లామ్ || ౧౨ || తరుణారుణసజ్జాశకుసుమ్భవసనోజ్జ్వలామ్ | కిరీటహారమకుట
 కేయూరాజ్జదశోభితామ్ || ౧౩ || వామహస్తే లసద్దేమలీలామ్బుజమనోహరామ్ |
 వలయాజ్జదసంశోభిలమ్బమానాన్యపాణికామ్ || ౧౪ || పద్మాసనస్థితాం పద్మాం
 పార్శ్వం దక్షిణ మాశ్రితామ్ | వీక్షమాణాం కటాక్షేణ ముహు శ్శ్రీవత్స
 లాఞ్ఞనమ్ || ౧౫ || శ్రీధరం వామపార్శ్వస్థాం తులసీశ్యామలాజ్జకామ్ | సర్వం
 సహం వసుమతీం సర్వాభరణభూషితామ్ || ౧౬ || ద్విజరాజజ్వలజ్జ్యోత్సాహ
 మస్తహంసమనోహరామ్ | మదమత్తచకోరాక్షీం ఫుల్లపఙ్కుజపక్త్రకామ్ || ౧౭ ||
 వామేతరక రామ్భాజధృతనీలసరోరుహామ్ | శ్యామా మనుషమాం భూమిం
 న్వర్ణ పద్మాసనే స్థితామ్ || ౧౮ || కటాక్షయస్త్రీం లోకేశ మమృత ప్రావి
 వీక్షణైః | దదృశు ర్భృహ్మరుద్రాద్యా స్త్రిదశా మునిసత్తమాః || ౧౯ ||
 యోగిన శ్చ తథా రాజా కోసలేంద్రో మహాద్యుతిః | నానారత్నసమాక్లిర్ణ
 జ్వలన్మకుటశోభితమ్ || ౨౦ || మన్దస్థితమనోహరిశ్రీమద్వదనపఙ్కుజమ్ |
 దయారసతరక్తాఘ్రఫుల్లపఙ్కుజలోచనమ్ || ౨౧ || సునాసికాపుటస్తేరపూర్ణేంద్ర
 ముఖమణ్డలమ్ | కర్ణద్వయలసద్దేమమక రాభరణోజ్జ్వలమ్ || ౨౨ || కణ్ఠ
 లమ్బిలసద్దేమగ్నైవేయకవిభూషితమ్ | తప్తకార్తస్వరోద్భూతబ్రహ్మసూత్ర
 విరాజితమ్ || ౨౩ || కేయూరాజ్జదసద్భూషం వృత్తాయతచతుర్భుజమ్ |
 జ్వాలాయుతసహస్రారసుదర్శనధరం వరమ్ || ౨౪ || శరచ్చంద్రప్రతీకాశపాఞ్చ
 జన్యధరం శుభమ్ | అశ్రాన్తవరదానోద్వద్దక్షపాణిసరోరుహామ్ || ౨౫ ||
 కటితటసువిన్యస్త వామపాణిజలేరుహామ్ | లావణ్యసింధులహరీమహావర్తసునా
 భికమ్ || ౨౬ || సర్వలోకసమాధారజరాలఙ్కృతం హరిమ్ | కటిసూత్ర
 వ్యతిసూత్రతక్కిణీకవిరాజితమ్ || ౨౭ || తటితటసుసమ్బద్ధఘరికాయుధభూషి

తమ్ । మారద్విపమహాలాససమోరుద్వయశోభితమ్ ॥ ౨౮ ॥ మదనేషుధిసం
శోభిజ్జాద్వయవిరాజితమ్ । పీతామ్బరధరం కాఞ్ఞ్య పీతామ్బరజగత్త్ర
యమ్ ॥ ౨౯ ॥ గుల్ఫదేశలసద్బద్ధ కిక్కిణీకటకాదికమ్ । హంసశిజ్జితమజ్జితర
నూపురాధ్యపదామ్బుజమ్ ॥ ౩౦ ॥ బాలచన్ద్రకలాశోభినఖపక్షివిరాజితమ్ ।
సహస్రపత్రపీతస్థం సర్వాభరణభూషితమ్ ॥ ౩౧ ॥ పారిజాతతరో యాలే భాస
మానం శ్రియఃపతిమ్ । కోటికన్దర్పలావణ్యసమ్నాహితజగత్త్రయమ్ ॥ ౩౨ ॥
యావనోద్దామలావణ్యం పచ్చవింశతిహాయనమ్ । కుమారం రాజసింహస్వ
క్రీడమాన మి వాచ్యుతమ్ ॥ ౩౩ ॥ మూర్తిభూతదయాసిన్ధుం మూర్తిభూత
క్షమాగుణమ్ । మూర్తిభూతమహాదార్యం మూర్తిమద్రూపసమ్పదమ్ ॥ ౩౪ ॥
నారాయణ మనాద్యస్త మవ్యయం పురుషోత్తమమ్ । దదృశు దైవగన్ధర్వాః
ప్రత్యక్షం సురసత్తమాః ॥ ౩౫ ॥ ద్రష్టుం ప్రత్యక్షతో యస్య రూపం తేపు
స్తపోభినాః । త మజ్ దేవదేవేశం శృణ్వారసవారిధిమ్ ॥ ౩౬ ॥ చక్షుషాం
ఫల మత్యర్థం దదృశుః పీతమానసాః । నయనానన్దజననం దృష్ట్వా తం
సూర్యతేజసమ్ ॥ ౩౭ ॥ సర్వేషాం నేత్రపద్మాని వికాసం ప్రాపు రజ్జ్వానా ।
హర్షావేశసమావిష్టా దర్శనా త్తస్య యోగినః ॥ ౩౮ ॥ మునయ శ్చ తథా౭
స్యే చ నన్మతు శ్చ౭స్సరోగణాః । నిపత స్తం పత స్త్యస్యే భ్రమ స్తం భ్రామ
యన్తి చ ॥ ౩౯ ॥ ఉత్పత స్తం పత స్త్యస్యే హర్షపర్యాకులేక్షణాః । ఆనన్దా
శ్రుప్రముఖ్చన్తో మదోన్మత్తా ఇవా౭భవన్ ॥ ౪౦ ॥ అనుభూయ త మానన్దం
చిరా త్స్విస్థా గతజ్వరాః । తస్థు శ్చ దేవదేవేశం వీక్షమాణాః పునః పునః ॥ ౪౧ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్యే బ్రహ్మాదీనాం
భగవన్మందిరప్రవేశప్రణమనాదికథనం నామ సప్తచత్వారింశోధ్యాయః.

—◆—◆—◆ అగస్త్యాదికృతభగవత్పుణి. —◆—◆—◆

సూతః ॥ అథ తే మునయ స్సర్వే హర్షావిష్టా శ్చ యోగినః । స్తుత్యా
గమ్యం స్తుతిప్రీతం ప్రీత్యర్థం తుష్టువు స్తదా ॥ ౧ ॥ అగస్త్యాదయః ॥ నమ
స్తే యజ్ఞరూపాయ యజ్ఞభక్త్యే నమో నమః । యజ్ఞకర్త్రే నమో యజ్ఞప్రి
యాయ చ నమో నమః ॥ ౨ ॥ యజ్ఞగోప్త్రే నమో యజ్ఞఫలదాయ నమో
నమః ॥ విశ్వామిత్రమహాయజ్ఞ పాలకాయ నమో నమః ॥ ౩ ॥ యజ్ఞం శ్రా
ద్ధం చ దాసం చ కర్మాణ్యన్యాని యాని చ । తేషా మపి త్వ మే వైక స్సమ
స్తజనకర్మణామ్ ॥ ౪ ॥ పాలనే ఫలదానే చ ప్రభు రి త్యుచ్యసే బుధైః ।
స కేవలం త్వదుద్దేశకృతానాం కర్మణాం ప్రభుః ॥ ౫ ॥ అన్యోద్దేశకృతానాం
చ యజ్ఞానాం త్వం ప్రభు స్తథా । ఆదా వస్తేతథా మధ్యే త్వద్దానం తు న

చేన్నతత్ || ౬ || న్యూనం చాపి కృతం కర్తృత్వద్ధానా ద్యాతి పూర్ణ
తామ్ | కర్తృజ్ఞానహి నుప్రీత స్త్వం తు ధర్మం దదాసి చ || ౭ || అర్థకామా
తథా మోక్షం దదాసి చ తపఃప్రియ | వేదేషు బహుౌ భాగాః కర్తృజ్ఞేవ
వదన్తి హి || ౮ || తా న్యేవ హి తవ ప్రీతికారీణీతి పురావిదః | యథావ త్తాని
కర్తుం చ న శక్యాని మనీషిభిః || ౯ || అస్తాభిః క్రియతే యష్కదాజ్ఞాబుద్ధ్యా
హి కర్తృతత్ | కర్తృచిద్రం తపశ్చిద్రం త్యక్తం చోపేక్షితం చ యత్ || ౧౦ ||
త త్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ శ్రీనివాస క్షమానిధే | ఇతి తస్మిన్ స్తుతే విష్ణో
మునిభి శ్చ తపోధనైః || ౧౧ || ఇంద్రాద్యా దేవతా స్సర్వా స్తుష్టాపు ర్జగదీశ్వ

—◆◆◆ ఇంద్రాదికృతభగవత్స్తుతిః. ◆◆◆—

రమ్ || ఇంద్రాద్యాః || ఓం నమో వేంకటేశాయ శేషాద్రినిలయాయ చ || ౧౨ ||
సింహాచలనివాసాయ శ్రీమన్నారాయణాయ చ | కేశవాయ నమో నిత్యం
వాసుదేవాయ తే నమః || ౧౩ || హృషీకేశాయ మహతే వామనాయ నమో
నమః | సర్వేషాం ప్రాణినాం స్వామి నివాసార్థం యథాయథమ్ || ౧౪ ||
ఉద్భృత్య భూమిం పాతాళా త్సావయిత్వా భృథం పునః | అనుగృహ్లా జ్ఞానా
స్సర్వా స్పృత్యక్షం దృశ్యసేగిరా || ౧౫ || సురాణా ముదధిం యత్నా నిర్మ
ధ్యోత్సాద్య చామృతమ్ | అరక్ష స్త్వం సురా స్సర్వా న్నత్వా పీయూష
మాదరాత్ || ౧౬ || త్వదీహ సర్వథా స్వామి స్పర్శాభావ సురేశ్వర | త్వత్స్వ
రూపం యథావ ద్ధి జ్ఞాతుం శక్నోతి కః పుమాన్ || ౧౭ || క్వచి త్సహస్ర
మూర్ధా త్వం సహస్రాక్ష సహస్రపాత్ | కదాచిద్ద్విభుజ స్త్వ స్తు కదాచి
త్త్వం చతుర్భుజః || ౧౮ || కదాచి చ్చ తవ స్వామి స్మ కింఞ్చి చ్చరణాదికమ్ |
ఆకాశ మివ తే రూపం కదాచి ద్జ్ఞానగోచరమ్ || ౧౯ || కదాచి నిర్వికల్పేన
వేద్యం యత్నేన కస్యచిత్ | ఆహు స్త్వాం సగుణం కేచి నిర్గుణం జ్ఞానమా
త్రకమ్ || ౨౦ || కింఞ్చి దిత్యేవ కేచి త్తు స దిత్యేవ తు కేచన | దివ్యావయవ
సాందర్యం నిత్యవిగ్రహయోగినమ్ || ౨౧ || వదన్తి కేచి దస్మాక మపి తస్మత్
ముత్తమమ్ | హృద్యం ప్రమాణభూయిష్ఠం త స్మతాస్తస్మ జగద్గురుమ్ || ౨౨ ||
ఏవం హి స్థూయమానే తు గోవిందే త్రిదశై రపి | తుష్టాపు స్సనకాద్యా శ్చ
యోగినో విజితేంద్రియాః || ౨౩ || సనకాద్యాః || వైకుణ్ఠాధామ నిష్ఠా త్త్వం

—◆◆◆ సనకాదికృతభగవత్స్తుతిః. ◆◆◆—

జగతా మాదికారణమ్ | నమామి-త్వాం జగద్రూపం నమామి త్వా మసగ్గీ
నమ్ || ౨౪ || ఆధారపద్మే హృత్పద్మే భ్రూమధ్యే మూర్ధ్ని పంక్తుజే | నీవార
శూకవ త్సుత్తం పీతాభం సర్వతోముఖమ్ || ౨౫ || సుషుమ్నామార్గ
మధ్యేపి బిసత్ స్తునిభం పరమ్ | జ్ఞానాత్మకం మనోవేద్యం లయవాచ్య మరూ

ప్రసీద పరమానంద ప్రసీద సుముఖోజ్జ్వల । ఇతి దేవగణా స్సర్వే హవోత్ఫుల
హృదమ్బుజాః ॥ ౪౭ ॥ అస్తువ దేవదేవేశం యాధాత్వా దృహుధా తదా॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే అగస్త్యాదికృత
భగవత్సుత్యాదికథనం నామాఽష్టచత్వారింశోధ్యాయః.

—◆◆◆ బృహ్మాదీస్వతి భగవత్కృతకుశలానుయోగాదిః. ◆◆◆—

శ్రీసూతః ॥ మునిభి ర్దేవబృన్దై శ్చ స్తుత శ్రీవేంకటాధిపః । దయా

ప్రసన్నసమ్ముల్లసేత్రాబ్జాభ్యాం విలోకయన్ ॥ ౧ ॥ తా స్సర్వా నైవ సుఖా
వృష్ట్యా హ్లాదయన్నివ సోఽచ్యుతః । బభాషే మేఘగమ్భిరవాచా కర్ణామృత
శ్రియా ॥ ౨ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ బ్రహ్మ స్మితోఽస్మి తే భక్త్యా స్తుత్యా చ
కమలాసన । కి మాగమన కార్యం తే సురాణాం చ తపస్వినామ్ ॥ ౩ ॥ ఇతి

—◆◆◆ భగవతే బృహ్మాదీనాం రావణోపద్రవనివేదనమ్. ◆◆◆—

పుష్టః పునః ప్రాహ బ్రహ్మ లోకపితామహః ॥ బ్రహ్మ ॥ పూర్వం విశ్రవనః
పుత్రో రావణోనామ రాక్షసః ॥ ౪ ॥ తపః కృత్వా సుఖూరం చ దేవదా
నవరాక్షసైః । మానుషా దితరై ర్లభ్యా వరం చావధ్యతా మయమ్ ॥ ౫ ॥
బలదర్పా దిమా న్లోకా న్పాథతే నితరాం మునీన్ । శ్రీశైలస్య సకాశే తు
దైత్యాః కేచన సర్వదా ॥ ౬ ॥ బలోద్ధతా మహావేగా నిత్యం బ్రాహ్మణ
కణ్ఠకాః । బాధస్తే ప్రాణిన స్సర్వా స్మితోద్వేషతవరాయుధాః ॥ ౭ ॥ వైకుంఠం క్షీర
సింధుం చ దృష్ట్వా త్వత్ప్రీతికారకమ్ । త త్తత్త్వానం సమాలోక్య లీలా
లోలహృదమ్బుజమ్ ॥ ౮ ॥ త్వాం తు తత్ర శ్రియఃకాంత మదృష్ట్వా చాత్ర
తే వయమ్ । ఆగతా శ్వరణం నో హి త్వమేవ రిపుసూదన ॥ ౯ ॥ జగద్రక్షణ
కర్తా త్వం త ద్విసృజ్య రమాసఖ । ఆతిచైత్రరథే దివ్యే గిరా వస్తి న్వప్రా
భిధే ॥ ౧౦ ॥ క్రీడసే పరమానందః క్రీడారసవశానుగః । అస్తాకం కా గతి ర్విష్ణో
వద వేంకటనాయక ॥ ౧౧ ॥ ఇ త్యుక్తః ప్రాహ తాన్సర్వా స్కృపానిధి రథో
క్షుజః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అహ మేవ గతి ర్భృహ్మ స్థవతాం మాఽస్తు
త ద్భయమ్ ॥ ౧౨ ॥ అభయం భవతాం దత్తం మయా హి కమలాసన ।
అచిరా ద్రాక్షసం కూరం రావణం లోకకణ్ఠకమ్ ॥ ౧౩ ॥ సబంధం సరథం
సాఽశ్వం వధిష్యామి న సంశయః ॥ ఏవ ముక్త్వా విధిం శ్రీశః ప్రాహఽగ
స్త్యం తపోధనమ్ ॥ ౧౪ ॥ అగస్త్య స్వాగతం తే హి బ్రూహి కార్యం
మహామునే! । ఇ త్యుక్తః ప్రాహ తం విష్ణుం మునిః పరమసావనః ॥ ౧౫ ॥
మన్దస్థితమనోహరి త్వదీయముఖపంక్కుజమ్ । సద్య స్సంతాపహరణం హృద
యాహ్లాదకారణమ్ ॥ ౧౬ ॥ అదృష్ట్వా త త్కథం స్థాతుం శక్నుయాం వేంకట

తేశ్వర । త్వదీయం దర్శనం పుణ్యం మమోద్దేశ్యం ప్రధానతః ॥ ౧౭ ॥ అ
 చ్చ కింఞ్చ ద్విత్యామి శ్రూయతాం పురుషోత్తమ । అనురాః కేచి దుదా
 తా శ్రీశైలస్య సమీపతః ॥ ౧౮ ॥ వరదానోద్ధతా స్సర్వే బాధస్తే ప్రా
 స్సదా । స త్యత తవ సాన్నిధ్యే దేశపీడా కథం భవేత్ ॥ ౧౯ ॥ విషయో
 యం త్వదీయ స్తు బాలవృద్ధద్విజాకులః । దమ్యభిః పీడ్యమాన శ్చే దుపే
 విషయః కథమ్ ॥ ౨౦ ॥ దుష్టానాం నిగ్రహః కార్య శ్శిష్టానాం రక్షణం తద
 భవద్దేశజనా స్సర్వే నీరోగా నిరుపద్రవాః ॥ ౨౧ ॥ దీర్ఘాయుష స్తథా స
 శ్రీమస్తః పుత్రపౌత్రీణః । నిర్మత్సరా భవేయు శ్చ భవదీయకటాక్షతః ॥ ౨౨ ॥
 పర మేత ద్దేహి దేవ మమావశ్యం శ్రియఃపతే । ఇతి పృష్టః పునః ప్రా
 పరమాత్మా సనాతనః ॥ ౨౩ ॥ శ్రీభగవాన్ । దత్త మేత ద్వరం చాః
 మయా మునివరోత్తమ । హనిష్యే సర్వదుష్టా శ్చ కిరిష్యే నిరుపద్రవ
 ॥ ౨౪ ॥ ఆరోగ్యం సమృద్ధం దాస్యే సంతతశ్చ శతాయుషః । దాసా
 సర్వదా తేషా మేతద్విషయవాసినామ్ ॥ ౨౫ ॥ అయాచితం చ య చ్ఛా
 త్యాక్షితం తద్దదామి వః । ఇతి దత్వా వరం సమ్యక్స్మరయే కమలా
 ॥ ౨౬ ॥ సనకాదీ నువాచేదం స్వాగతం భవతా మితి । ఇతి పృష్టాః ప
 ప్పొచు ర్యోగిన స్తం రమాపతిమ్ ॥ ౨౭ ॥ స్వామి నియం పుణ్యభు
 స్తప సిద్ధ్యతి శీఘ్రతః । కిన్తు బాధా చ మహతీ దుస్సహా కలహార్థిన
 ॥ ౨౮ ॥ నిర్బాధం కు ర్విమం దేశం శీఘ్రం శేషగిరిశ్వర । త్వక్త్వా వై
 మస్త్యన్తి స్థీయతే పర్వతోత్తమే ॥ ౨౯ ॥ త్వ మత్ర వేంకటాధీశ స్థిత్యా
 ప్రాణిసౌఖ్యదః । అదృశ్య స్సర్వభూతై శ్చే త్తావతా కిం ప్రయోజనమ్ ॥ ౩౦ ॥
 సాతవ్యం హి త్వయా తాత సర్వప్రత్యక్షగోచరమ్ । ఇద మేన హరే సా
 స్పరమం నః ప్రయోజనమ్ ॥ ౩౧ ॥ ఏవ మభ్యర్థిత శ్రీశ ససకాచితపోధ్య
 తథైవ కుర్వే యోగీంద్రా ఇతి చోక్త్వా మునీం స్తదా ॥ ౩౨ ॥ ప్రా
 చేంద్రా వచో విష్ణుః కిం తే కార్యం వదేతి చ । ఇతి పృష్టః పునః ప్రా
 దేవేంద్రో విష్ణు మవ్యయమ్ ॥ ౩౩ ॥ స్వామి స్మర్యత గోవింద రావణేన ద
 త్తనా । పీడితా శ్చ వయం సర్వే స్థానా త్థానం భ్రమామహే ॥ ౩౪ ॥
 ఇ త్యుక్తః ప్రాహ దేవోఽపి దేవేంద్రం కమలాపతిః । స్వస్థా భవత రే
 శ్చ సర్వే యూయం గతజ్వరాః ॥ ౩౫ ॥ హతఏవ దురాత్మా చ రా
 గోకకణ్ఠకః । అచిరా త్తం వధిష్యామి సత్య మి త్యవధార్యతామ్ ॥ ౩౬ ॥

—◆◆◆ శఙ్కరస్య శేషాచలాగ్నేయ దిగవస్థానస్మాప్తిః ◆◆◆—

ఇ త్యుక్త్వా కమలానాథః ప్రాహేశానం శుచిస్థితః । కి మాగమచకా
 తే వద శఙ్కర సత్వరమ్ ॥ ౩౭ ॥ ఇతి పృష్ట శ్శివః ప్రాహ స్వామి ని త్వ
 తం వచః । స్వామి స్వయం సదా యత్ర స్థీయతే వేంకటేశ్వర ॥ ౩౮ ॥

తత్రైవ దేవ స్థాతవ్యం మయా వృషగీశ్వర । ఇతి పృష్టః పునః ప్రాహ నీల
మేఘసమద్యుతిః ॥ ౩౯ ॥ ఆకల్పం చ వసా మిహ వేఙ్కటాహ్వయభూధరే ।
త్వ మ వ్యత్ర మృడానీశ మహాదేవ వస ప్రభో ॥ ౪౦ ॥ ఉపత్యకాయా మ
స్యాద్రే శ్శోచిష్కేశదిశీశ్వర । ఇత్యాదిశ్య సృపం ప్రాహ కోసలాధిప మీ
శ్వరః ॥ ౪౧ ॥ చిరకాలేన దృష్టోఽసి కిం తే కార్యం వద ప్రభో । కేశవే నైవ

—◆◆◆ భగవన్త ముద్దిశ్య దశరథకృత పుత్రప్రార్థనా. ◆◆◆—

ముక్త స్తు ప్రాహ రాజా మనోగతమ్ ॥ ౪౨ ॥ స్వామి న్పురుషశార్దూల త్వ
త్ప్రసాదా న్నయాఽచ్యుత । రాజ్యం భుక్తం చిరం దత్తం బ్రాహ్మణేభ్యో మ
హద్ధనమ్ ॥ ౪౩ ॥ అనుభూతం సుఖం సర్వం జితా శ్చ రిపవ స్తథా । నాఽను
భూతం సుఖం పుత్రృజన్మసమ్భవ మచ్యుత ॥ ౪౪ ॥ న లోకః పుత్రహీనస్య
వద నీతి ద్విజాతయః । దేహి మే పుత్ర మోజిష్ఠం లోకవిఖ్యాతపౌరుషమ్ ॥ ౪౫ ॥
ఇతి పృష్టః పునః ప్రాహ రాజానం వేఙ్కటాధిపః । రాజు స్త్వయా కృతం
పూర్వం దుస్సహం బహుదుష్కృతమ్ ॥ ౪౬ ॥ కిం కర్తవ్యం మయా రాజ
న్ని త్యుక్తః ప్రాహ వై సృపః । స్వామి న్నభ్యుదితే సూర్యే తమ్ స్తిష్ఠేత్క
థం ప్రభో ॥ ౪౭ ॥ ఊయన్తే చాఽస్య కర్తాణి తస్మి స్తుష్టే పరావరే । ఇతి
వక్తి శృతి స్వామిం స్త్వయి దృష్టే నచాఽస్త్వఘమ్ ॥ ౪౮ ॥ ఇ త్యతః
మమ గోవింద కథం పాపం త్వయి స్థితే । ప్రాహ చైవం సృషే త్కోక
శ్రీశః పాపవినాశనః ॥ ౪౯ ॥ రాజ స్ప్రిహో భవద్భక్త్యా చతుశ్శ్రీకా
త్వదీయయా । స్తుత్యా చ పరమప్రీత స్తవ దాస్యే వరోత్తమమ్ ॥ ౫౦ ॥
యస్మా త్ప్రీత్యా చతుశ్శ్రీకీ త్వయోక్తా మమ భూపతే । తస్మా త్తు త్తేవ పు
త్రా శ్చ చత్వారోఽమితవిక్రమాః ॥ ౫౧ ॥ శూరా శ్చ బలవన్త శ్చ మత్తు
ల్యబలవిక్రమాః । దత్తా రాజం స్త్వయాఽయోధ్యాం గత్వా యప్తవ్య మౌ
దరాత్ ॥ ౫౨ ॥ ఇ త్యుక్త స్సోఽథ రాజేన్ద్రో బభూవ పులకాఙ్గితః । స్తు
త్వా నత్వా తు బహుధా దేవదేవం రమాపతిమ్ ॥ ౫౩ ॥ ప్రదక్షిణం తతః
కృత్వా పున స్తుత్వా ప్రణమ్య చ । ఆమ స్త్య కేషశై లేన్ద్ర నిలయం సపురో
హితః ॥ ౫౪ ॥ యయా దశరథ శ్రీమా నయోధ్యాం సహబన్ధుభిః ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహా త్యే ద్బ్రహ్మాదీన్పురితి
భగవత్కృతకుశలనుయోగాదికథనంనా మైకోనపజ్ఞాశోధ్యాయః.

—◆◆◆ భగవన్తం ప్రతిచతుర్ముఖకృత ప్రార్థనాదిః. ◆◆◆—

శ్రీసూతః । ఇతి దత్వా వరం తస్మై సృపాయ కమలాపతిః । కమలా
సన మావలాయ వచనం చేద మబ్రవీత్ ॥ ౧ ॥ బ్రహ్మ న్గాల స్త్వతిక్రాంతః

తత్రైవ దేవ స్థాతవ్యం మయా పృషగీశ్వర । ఇతి పృష్టః పునః ప్రాహ నీల
మేఘసమద్యుతిః ॥ ౩౯ ॥ ఆకల్పం చ వసా మిహ వేఙ్కుటాహ్వయభూషరే ।
త్వ మ ప్యత్ర మృడానీశ మహాదేవ వస ప్రభో ॥ ౪౦ ॥ ఉపత్యక్తాయా మ
స్యాదే శ్శోచిష్కేశదీశ్వర । ఇత్యాదిశ్య నృపం ప్రాహ కోసలాధిప మీ
శ్వరః ॥ ౪౧ ॥ చిరకాలేన దృష్టోఽసి కిం తే కార్యం వద ప్రభో । కేశవే నైవ

—◆◆◆ భగవన్త ముద్దిశ్య దశరథకృత పుత్రప్రార్థనా. ◆◆◆—

ముక్త స్తు ప్రాహ రాజా మనోగతమ్ ॥ ౪౨ ॥ స్వామి న్నరుషశార్దూల త్వ
ప్రసాదా న్మయాఽచ్యుత । రాజ్యం భుక్తం చిరం దత్తం బ్రాహ్మణేభ్యో మ
హద్ధనమ్ ॥ ౪౩ ॥ అనుభూతం సుఖం సర్వం జితా శ్చ రిపవ స్తథా । నాఽను
భూతం సుఖం పుత్రజన్మసన్మన మచ్యుత ॥ ౪౪ ॥ న లోకః పుత్రహీనస్య
వద స్తీతి ద్విజాతయః । దేహి మే పుత్ర మౌజిష్ఠం లోకవిఖ్యాతపారుషమ్ ॥ ౪౫ ॥
ఇతి పృష్టః పునః ప్రాహ రాజానం వేఙ్కుటాధిపః । రాజు స్త్వయా కృతం
పూర్వం దుస్సహం బహుదుష్కృతమ్ ॥ ౪౬ ॥ కిం కర్తవ్యం మయా రాజ
న్ని త్యుక్తః ప్రాహ వై నృపః । స్వామి న్నభ్యుదితే సూర్యే తమ స్తిష్ఠే త్క
థం ప్రభో ॥ ౪౭ ॥ క్షీయంతే చాఽస్య కర్తాణి తస్మిన్మృష్టే పరావరే । ఇతి
వక్తి శ్శుతి స్వామిం స్త్వయి దృష్టే నచాఽస్త్వఘమ్ ॥ ౪౮ ॥ ఇ త్యుక్తో
మమ గోవింద కథం పాపం త్వయి స్థితే । ప్రాహ చైవం నృపే నోక్త
శ్శ్రీశః పాపవినాశనః ॥ ౪౯ ॥ రాజ స్ప్రిహో భవభక్త్యా చతుశ్శ్లోకా
త్వదీయయా । స్తుత్యా చ పరమప్రీత స్తవ దాస్యే వరోత్తమమ్ ॥ ౫౦ ॥
యస్మా త్ప్రీత్యా చతుశ్శ్లోకీ త్వయోక్తా మమ భూపతే । తస్మా త్పు త్తేవ పు
త్రా శ్చ చత్వారోఽమితవిక్రమాః ॥ ౫౧ ॥ శూరా శ్చ బలవన్త శ్చ మత్తు
ల్యబలవిక్రమాః । దత్తా రాజం స్త్వయాఽయోధ్యాం గత్వా యష్టవ్య మౌ
దరాత్ ॥ ౫౨ ॥ ఇ త్యుక్త సస్పృహ రాజేన్ద్రో బభూవ పులకాఙ్కితః । స్తు
త్వా నత్వా తు బహుధా దేవదేవం రమాపతిమ్ ॥ ౫౩ ॥ ప్రదక్షిణం తతః
కృత్వా పున స్తుత్వా ప్రణమ్య చ । ఆమ స్త్యై శేషశైలేన్ద్ర నిలయం సపురో
హితః ॥ ౫౪ ॥ యయా దశరథ శ్శ్రీమా నయోధ్యాం సహబన్ధుభిః ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కుటాచలమాహాత్యే బ్రహ్మాదీష్వరితి
భగవత్కృతకుశలానుయోగాదికథనంనా మైకోనపజ్ఞానశోధ్యాయః.

—◆◆◆ భగవన్తం పృథిచతుర్ముఖకృత ప్రార్థనాదిగి. ◆◆◆—

శ్రీసూతః । ఇతి దత్వా వరం తస్మై నృపాయ కమలాపతిః । కమలా
సస మాహూయ వచనం చేద మబ్రవీత్ ॥ ౧ ॥ బ్రహ్మ న్కాల స్వతిక్రాంతః

కిమర్థం స్థీయతే త్వయా । కి మభీష్టం వద తీప్రం సత్యం దాస్యామి త ద్వ
రమ్ ॥ ౨ ॥ ఇతి పృష్టః పునః ప్రాహ బ్రహ్మ లోకపితామహః । యది దాస్య
సి విశ్వేశ మమాభీష్టం రమాపతే ॥ ౩ ॥ త్వ మేవం భూతవ వాత్ర సర్వ
ప్రత్యక్షగోచరః । కేవలం దర్శనా దేవ సర్వేషాం సర్వద స్సదా ॥ ౪ ॥ భగవ
న్నర్హసి స్థాతుం లోకానుగ్రహకామ్యయా । కతా యుగే జనా స్సర్వే శిశో
దర పరాయణాః ॥ ౫ ॥ న జానంతి నరా ధర్మ మధర్మం వాపి భూతలే । ప్రా
యశో దుర్బలా స్సర్వే రోగిణః కామమోహితాః ॥ ౬ ॥ పశుప్రాయా మను
ష్యా హి న జానంత్యాత్మనో హితమ్ । ప్రాయశః పాపినా మేవ యుగే జన్మ
కతా హరే ॥ ౭ ॥ త్సుతృష్ణోపహతా స్సర్వే న త్వాం జానంతి కించన । తే
య ద్యుపేక్షితా స్సర్వే నరకా రారవాదయః ॥ ౮ ॥ న పర్యాప్తః పున స్సృ
జ్యా నరకా స్తే సహస్రథా । భవేయు ర్వేంకటాధీశ! దయాలోలహృద
మ్బుజ ॥ ౯ ॥ తేషా మనుగ్రహార్థాయ స్థాతవ్యం భవతా హరే । బ్రహ్మణాభ్యర్థిత
స్తేవం కృపానిధి రువాచ హ ॥ ౧౦ ॥ బ్రహ్మ న్నభ్యర్థితం త్వేత న్న
హ ద్వర మనుత్తమమ్ । సర్వజీవదయాళుత్వ మహా తప చతుర్ముఖ ॥ ౧౧ ॥
అనేన సుతరాం ప్రీత స్తవ దాస్యే యథేషితమ్ । స్థాస్థా మ్యత్యైవ సర్వేషాం
ప్రత్యక్ష స్సర్వకామదః ॥ ౧౨ ॥ ఆకల్పం చ వసామిహ శ్రియా సార్థం
చతుర్ముఖ । శేషేణ గరుడేనైవ విష్వక్సేనేన సర్వదా ॥ ౧౩ ॥ భూమ్యా చ నీ
శయా సార్థం సర్వైః పారిషదై స్సహ । యేకేచి దత్ర కుర్వంతి తపాంసి వివి
ధాని చ ॥ ౧౪ ॥ తేషా తపాంసి సిద్ధ్యన్తు సులభేనాశువర్తనా । తథైవ
యజ్ఞకర్మాణి యోగా శ్చాపి చ యోగినామ్ ॥ ౧౫ ॥ స్వామిపుష్కరిణీ
చేయం బ్రహ్మ స్లోకపితామహ । తీర్థానాం స్వామిభూతత్వా దుచ్యతేనన్వర్థ
నామతః ॥ ౧౬ ॥ యాని కాని చ తీర్థాని గజ్గాదీని మహీతలే । తాని సర్వాణి
చోత్పన్నా న్యస్తా తీర్థా త్పితామహ ॥ ౧౭ ॥ ఐరంమదతటాక శ్చవై కుణ్ఠే య
న్తు తిష్ఠతి । సపవ గీయతే చాత్ర స్వామిపుష్కరిణీతి చ ॥ ౧౮ ॥ అత్ర స్నా
నేన నశ్యంతి మహాపాతకకోటయః । ఉపపాతకసంఘా శ్చ రహస్యే చ ప్రకా
శతః ॥ ౧౯ ॥ కృతాని యాని పాపాని నశ్యంత్యేవ న సంశయః । యం యం
కామం సముద్దిశ్య స్నా త్యస్తిం స్తు సరోవరే ॥ ౨౦ ॥ తం తం కామ మవా
ప్నోతి నాత్ర కార్యా విచారణా । కాణః ఖిణ్ణః కృశః కుబ్జో మూఠో బధిర
ఏవ చ ॥ ౨౧ ॥ అనపత్యో దరిద్రో వా కుష్ఠీ వా వ్యాధివీడితః । మయి చా
నుత్తమాం భక్తిం కృత్వా మద్దర్శనోత్సుకః ॥ ౨౨ ॥ ఆయాతి చే ద్యథాకా
మం ప్రాప్నోతి హి న సంశయః । అద్యప్రభృతి నిశ్శక్కా జనాః కమలన
మ్భవ ॥ ౨౩ ॥ విచరన్తు దివారాత్రం నిర్పాథా శ్చ మహీతలే । ఇత్యమాశ్వాస్య

◆◆◆ శ్రీవేంకటాద్రినికటస్థాసురవధార్థం చక్రప్రేషణమ్. ◆◆◆

దుద్దైత్యవినాశాభ్యర్థినం విధిమ్ || ౨౪ || సుదర్శనం హేతిరాజం సమాహూ
యాఽన్వశా త్తదా । సుదర్శన సమాసారజ్వాలామాలావిభీషణ || ౨౫ || ఆగ
చ్ఛ త్వం మహాభాగ శ్రుణు మద్వచనం శుభమ్ । కుముదాదిగణై స్సార్థం
సర్వాయుధపరిచ్ఛదైః || ౨౬ || ఇతో నిర్గత్య సహసా యత్ర దైత్యా మహా
బలాః । యక్షరాక్షసనాగా శ్చ దుష్టా బ్రాహ్మణహింసకాః || ౨౭ || యే చో
రా వసుహర్తారో దేశోపప్లవకారకాః । యత్రయత్ర గిరౌ వాఽపి దేశే వా
కాసనేఽపి వా || ౨౮ || పరితోఽస్య గిరే స్తం తు గత్వా దుష్టా న్నహా
బలాః । నిశ్చేషం భస్మసా త్కృత్వా దేశం చ నిరుపద్రవమ్ || ౨౯ || కృ
త్వాతు తత్ర తత్రాపి జనరక్షం విధాయ చ । ఆగచ్ఛ త్వం మహాభాగే
త్యాజ్యప్ర శ్చక్రరా డపి || ౩౦ || వినిర్గత్య గిరే స్తస్మా దైత్యసజ్జా న్సుదుర్జ
యాః । అన్యాసపి జనాన్స్తత్వా దేశబాధావిధాయకాః || ౩౧ || త్సణేన సర్వా
స్తప్తాఘా న్నిశ్చేషం భస్మసా త్తదా । కృత్వాఽగచ్ఛ న్నహాచక్రం సర్వేషాం
పశ్యతాం హరేః || ౩౨ || సన్నిధౌ త త్సమాగత్య వ్యజ్జిజ్ఞప దిదం వచః ।
నిహతా దుష్టదైత్యాస్తే ప్రతాపా చ్చక్రిణ స్తవ || ౩౩ || ఇతి తస్మిన్సమా
యాతే చక్రరాజే హరి స్స్వయమ్ । పున రాహ సురశ్రేష్ఠం కర్తవ్యం కి మి
తః ప్రభో || ౩౪ || వ దేతి పృష్టః ప్రాహఽసౌ బ్రహ్మ హర్ష సమాకులః । బిభేషి వ
క్తుందేవేశ ప్రసన్నముఖపజ్కుజ || ౩౫ || ఇత్యుక్తోఽథ హరిః ప్రాహ మాభైషీ
స్త్వం వదస్వ తత్ । ఇ త్యాశ్వస్తః పునః ప్రాహ బ్రహ్మ బ్రహ్మవిదగ్రణీః ||
౩౬ || ధ్వజారోహణపూర్వశ్చ కార్య స్తవ మహోత్సవః । స చ త్వయా మహాభూ
మ న్మణీకార్య శ్చి యాసహ || ౩౭ || ఇతి బ్రువ నివిధిస్తేన చోదితః క్రియతా మితి ।

◆◆◆ శ్రీవేంకటేశ్వరమహోత్సవఘట్టకః. ◆◆◆

విధిశ్చ కార మునిభి రైవ్విఘ్నానసముఖై స్సహ || ౩౮ || ఉత్సవం ధ్వజపూర్వం
చ కన్యామాసం గతే రవా । ఆహూతా శ్చ సురా స్సర్వే సర్వాభ్యో దిగ్భ్యో
ఏవ చ || ౩౯ || ఆగతా విబుధా స్సర్వే రాజానః పుణ్యకృత్తమాః । బ్రాహ్మ
ణాః క్షత్రియా వైశ్యా శూద్రా శ్చాస్త్యజనా స్తథా || ౪౦ || నానాజాతి
సముత్పన్నా స్సముద్రవసవాసినః । అజ్లవజ్లకళిజ్లేషః గౌడకాశ్మీరసింధుషు || ౪౧ ||
చోశమాళవపాండ్యేషు కోసలేషు కుశేషుచ । వసన్తస్తే జనా స్సర్వే సకుటుమ్బా
స్సమాయయుః || ౪౨ || ఘువ్యస్త స్సజ్ఞశ శోభయై ర్గోవిందేతి పునఃపునః ।
యోగినా మప్యదృశ్యోఽసౌ దయయా సర్వజన్తుషు || ౪౩ || సర్వప్రత్యక్ష
తాం యాత శ్చీనివాసః పరాత్పరః । అగ్నేచకార విధినా నిర్మితం చ మహో
త్సవమ్ || ౪౪ || ఉత్సవే దర్శనం పుణ్యం శ్రీనివాసస్య శార్థిణః । ఇతి బ్రువ

స్త స్తే సర్వే మధ్యేమార్గం జనా స్తథా ॥ ౪౫ ॥ చక్రః పానీయశాలా శ్చ
వివిధాన్న గృహాణి చ । వాహనాని చ వాసాంసి చత్రాణ్యాభరణాని చ
॥ ౪౬ ॥ పాదుకా శ్చ జనా స్సర్వే దదంత స్సర్వదైవ హి । నృత్యన్తో
వాదయన్త శ్చ గాయన్త శ్చ పరస్పరమ్ ॥ ౪౭ ॥ ఆజగ్తు స్సేవితుం సర్వే
వేంకటాహ్వయభూధరమ్ । బ్రహ్మ చ కారయామాస సమాగతజనా
న్ప్రతి ॥ ౪౮ ॥ విశ్వకర్మాణ మాహూయ సమర్థం శిల్పినాం వరమ్ । అన్న
శాలా శ్చ వివిధాః ప్రసా శ్చ బహుధా తదా ॥ ౪౯ ॥ ఉపకార్యా శ్చ
బహుధా కారితా స్తత్రతత్రత్ర వై । గిరే శ్చ పరిత స్తత్ర నగరాణి చకార
హ ॥ ౫౦ ॥ విశ్వకర్మా తు విధివ న్ననోజ్ఞాని పురాణి చ । పురేపురే చ వివి
ధా వీధయః పణ్యవీధయః ॥ ౫౧ ॥ శోభన్తే గణికానాం చ వణిజాం పణ్యస
మ్పదః । తత్రతత్ర చ శోభన్తే ముక్తావిద్రుమరాశయః ॥ ౫౨ ॥ సర్వే చ ధర్మ
నిరతా స్సర్వే చ ధనిన స్తదా । సేవార్థ మాగతానాం తు దదు ర్వస్త్రాణ్యనే
కశః ॥ ౫౩ ॥ సద్దాని చ దదు స్సర్వే పానీయాన్నం చ సర్వదా । బ్రహ్మ చ దేవ
దేవస్య చకార పరమోత్సవమ్ ॥ ౫౪ ॥ జగుః కలం చ గన్ధర్వా ననృతు శ్చాప్స
రోగణాః । భేరీ మృదంగ మురజ పణవానక గోముఖాః ॥ ౫౫ ॥ ధక్కాజర్ఘ్యరని
స్సాణవాద్యభేదా స్త్వనేకభా । వాదయామాను రవ్యగ్రం నాదయన్తో దిశోదశ ॥
౫౬ ॥ విమానం పరిత స్తత్ర వీధయో భాన్తి సర్వతః । విశ్వకర్మా
స్వసామర్థ్యం ప్రకటిస్తేతవాంస్తదా ॥ ౫౭ ॥ తుజ్జప్రాసాదసమ్బాధం విచిత్రగృ
హభిత్తికమ్ । చంద్రకాన్తశిలోపేతం సూర్యకాన్తసమన్వితమ్ ॥ ౫౮ ॥ అ
నేకరత్నఖచితం తప్తహాటుకనిర్మితమ్ । తుజ్జద్వజసమోపేతం రత్నతోరణ
సంయుతమ్ ॥ ౫౯ ॥ జలసిక్తం పుష్పకీర్ణం దివ్యధూపనుధూపితమ్ । చకార
నగరం తత్ర గన్ధర్వగణం యథా ॥ ౬౦ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణి శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే భగవన్తం ప్రతి

చతుర్ముఖస్త్రపార్థనాదికథనం నామ పంచాశోధ్యాయః.

—◆◆◆శ్రీవేంకటేశ్వరమహోత్సవనై భవవర్ణనమ్.◆◆◆—

శ్రీసూతః ॥ బ్రహ్మ చ వేంకటేశస్య దిప్యోత్సవదినేషు వై । వై
వేద్యం బహుధా చక్రే ఘృతసూపగుడోత్తరమ్ ॥ ౧ ॥ గుడాన్నం పాయ
సాన్నం చ ముద్గాన్నం చ తిలోదినమ్ । శాల్యన్నం కృసరాన్నం చ మరీచ్య
న్నం తక్షైవ చ ॥ ౨ ॥ గోధూమాన్నం చ మాషాన్నం మధురాన్నం ఘృతో
త్తరమ్ । ఏవం బహువిధాన్నం చ ఫలాని వివిధాని చ ॥ ౩ ॥ వ్యజ్జనానాం విచిత్రా
ణి మనస్తాపకరాణి చ । దివ్యా న్యమృతకల్పాని సుస్వాదు రసవన్తి చ ॥ ౪ ॥
ఉచ్చైశ్శృవస మశ్వంచ గజ మైరా వతం తథా । అనన్తం నాగరాజం చ గరుడం

చ త్రయీమయమ్ || ౫ || ఏకైకం సమస్థితాయ వేంకటాద్రిశిఖామణిః ।
 దినేదినే సురా స్వర్వా నుత్సవార్థం సమాగతాః || ౬ || అనుజగ్రహ రథ్యా
 యా మట న్భూమ్యా శ్రియాఽన్వితః । సమస్తవాద్యఘోషై శ్చ గజాశ్చైవ
 సమలఙ్కృతైః || ౭ || చిత్రధ్వజపతాకాభి శ్చిత్రచామరరాజభిః । సహితో
 సృతవాదితైః ర్వరనారీగణై స్సహ || ౮ || కవిభి ర్వద్దిభి శ్చైవ గాయకైః
 సారకై స్తదా । నిత్యం వేదై స్త్రియమాన శ్శ్రీనివాసః పరాత్పరః || ౯ ||
 ప్రాత ర్దేవగణైః కైశ్చ దుపదాభి శ్చ పూజితః । తథైవ సాయం దేవై
 శ్శోపదయా పూజితో హరిః || ౧౦ || వపుధే లోకవృద్ధ్యర్థ ముత్సవే బ్రహ్మ
 నిర్మితే । జహుపు ర్యాగశాలాయాం మునయో వీతకల్తపాః || విధివ త్స్థాప
 యామానుః పూర్ణకుమ్భా న్మనోహరాః । దిగ్బలిం విధివ చ్చక్ర రైవఘా
 నసతపోధనాః || ౧౧ || శ్రీనివాసోత్సవదినం పుణ్యం పాపప్రణాశనమ్ । ఇ
 త్యాగతా జనా సర్వే చక్ర ద్దానా న్యనేకశః || ౧౩ || అన్నదానం స్వర్ణ
 దానం వస్త్రదానం తథైవ చ । గృహదానం మహాపుణ్య మితి మత్వా మహా
 జనాః || ౧౪ || ఇష్టకాదారుభి శ్చైవ నిర్మితం హర్త్యసంయుతమ్ ।
 దదుః ప్రత్యేకశో వేత్త సోపస్కర మలఙ్కృతమ్ || ౧౫ || రాజాన స్థాపయా
 మాను ర్విప్రేంద్రాం స్తత్ర భూధరే । వైశ్యా నన్యాం శ్చ మనుజా స్థాప
 యామాన వై విధిః || ౧౬ || అత్రైవ వాసః కర్తవ్య స్సర్వదేతి వినిశ్చితాః ।
 వాసం చక్ర శ్చ తత్రైవ విప్రాద్యా మానవా స్సదా || ౧౭ || ఏవం శ్రీవేంక
 ఠేశ్వర వర్తమానే మహాత్మనే । కదాచి తస్యైవ దివ్యం నానారత్నవిరా
 జితమ్ || ౧౮ || త ప్తజామ్బూనదమయ ముచ్చితధ్వజశోభితమ్ । నానాకు
 నుమమాల్యై శ్చ ముక్తామాల్యై శ్చ శోభితమ్ || ౧౯ || హైమవస్త్రవితా
 నాఢ్యం సిద్ధగన్ధర్వసేవితమ్ । విమానం పుష్పకం కాన్త్యా స్తారయ స్తం మనో
 హరమ్ || ౨౦ || రథం తం సమధిష్ఠాయ శ్రీభూమిసహితః పరః । శ్రీనివాస
 స్సురద్రత్న కిరీటమకుటోజ్జ్వలః || ౨౧ || బ్రహ్మదిదేపబృన్దై శ్చ సేవ్యమాన
 స్తపోధనైః । పరిక్రమ్య మహావీధిం రాజవీధిం శ్రియోజ్జ్వలామ్ || ౨౨ ||
 పున రాగత్య తం దివ్యం వితానాసనశోభితమ్ । ఆస్థానమణ్డపం తత్ర మణి
 స్తమృశతై ర్యుతమ్ || ౨౩ || హిరణ్మయ మధిష్ఠాయ స్వయమ్భువ మకల్త
 పమ్ । ఆహూయ వాచా భగవా నబ్రవీ న్మధురాంగిరమ్ || ౨౪ || శ్రీభగ
 వాః || బ్రహ్మ స్ప్రితోఽస్మి నితరాం త్వద్భక్త్యా చోత్సవేన చ । శృణుధ్వం

—◆— మహాత్మవసేవాఫలదానఫలప్రశంసాదిగి. —◆—

మునయో దేవా రాజానో యోగిన శ్చ యే || ౨౫ || వర్షేవర్షే తు మాసే
 స్మి న్మన్యారాశిం గతే రవా । యే కేచి దత్ర కుర్వన్తి బ్రహ్మకష్టోత్సవం
 మమ || ౨౬ || తే యాన్తి బ్రహ్మణో లోకం భూమా కామా నవాప్య చ ।

ఇమ ముత్సవ ముద్దిశ్య సేవార్థం య స్తు వా సతః ॥ ౨౨ ॥ క్రమతే పద
మేకం తు గన్తుం శేషగిరింప్రతి । పద వైకస్య తస్యైవ ఫలం భవతి మత్స
దమ్ ॥ ౨౩ ॥ ఐహికం తు ఫలం తస్యహ్యవాన్తరఫలం భవేత్ । సేవస్తే
యే హి మా మస్మి న్ముత్సవే బ్రహ్మకల్పితే ॥ ౨౪ ॥ సేవస్తే తా న్మహీ
పాలా స్సేవహా ద్దద్యు శ్చ వాఙ్మితమ్ । ప్రపా ముత్సవకాలే హి యే తు
కుర్వన్తి దేహినః ॥ ౩౦ ॥ మచ్చిత్తం తా న్మమద్దిశ్య శీతలం భవతి
క్షణాత్ । అన్నదానం ప్రశస్తం స్యా ద్విశేషేణ మహాత్సవే ॥ ౩౧ ॥
యేఽపి చాఽన్నం ప్రయచ్ఛన్తి తేషాం సప్తకులావధి । అన్నం బహువిధం
చిత్రం దీయతే హి మయా విధే ! ॥ ౩౨ ॥ తే తు భుక్త్వా బహూ
న్యోగా న్మయా దత్తా నభీప్సితాః । అస్తే హి మత్పదం యాన్తి స్వర్గం
భుక్త్వా తు మధ్యతః ॥ ౩౩ ॥ కాణాన్ధపజ్జముకానా మన్యేషాం విక
లాశ్శీనామ్ । అన్నవస్త్రహిరణ్యాది దాతృణాం సమ్పద స్సదా ॥ ౩౪ ॥ అనా
యాసేన సిద్ధ్యన్తి మచ్ఛన్దా త్పద్యసమ్భవ । యేహి చాఽత్ర స్థితిం నిత్యం
వాఙ్మన్తి మనుజా భవి ॥ ౩౫ ॥ తేషా మిహైవ దాస్యామి సమ్పదం సస్తతిం
తథా । తారతమ్యవశా ద్భక్తే తేషాం సిద్ధ్యన్తి సమ్పదః ॥ ౩౬ ॥ దననం
మరణం యేషాం స్థితి ర్వాఽస్తి న్మహీధరే । తేషాం ముక్తిః కరస్థా హి
జ్ఞానసాధ్యా హి దుర్లభా ॥ ౩౭ ॥ యాని కాని చ దానాని సన్తి శాస్త్రోది
తాని చ । తాని సర్వాణి దానాని క్రియమాణాని చే దిహ ॥ ౩౮ ॥ ఐహికం
చ ఫలం దత్త్వా స్వర్గ మిప్సిత మేవ వా । మత్పదం చశరీరాస్తే దదా
మ్యేషాం న సంశయః ॥ ౩౯ ॥ గిరే శ్చ పరితో భూమా గ్రామా న్వా
పట్టణాని వా । కరోతి శ్రద్ధయా రాజా బ్రాహ్మణో యోఽపి కోఽపి వా ॥ స
వై రాజ్యశ్రియం భుక్త్వా భుక్త్వా స్వర్గాదికం చిరమ్ । మత్సాయుజ్యం
ప్రజ త్యేవ నాఽత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౪౦ ॥ పుణ్యం క్షేత్ర మిదం
భూమా స్థాతవ్యం హి సదాఽత్రతు । ఇతి బుద్ధ్యాఽత్ర వసతాం గృహ
క్షేత్రాదికం తు యే ॥ దదతీహ నరా స్తే వై లభ్యా వాసఫలాని చ,
ప్రాప్నువన్తి పున శ్చైవ మామకం చ పదం ధ్రువమ్ ॥ ౪౩ ॥ అత్ర యే వస
తాం ప్రాజ్ఞా విద్యాదాన మనుత్తమమ్ । కుర్వన్తి తేషాం విదుషాం కీర్తి
స్త్రిలోక్యగామినీ ॥ ౪౪ ॥ తద్బద్ధబద్ధతద్బద్ధతద్బద్ధజనబాన్ధవాః । సర్వేఽపి
తత్పలు లభ్యా మోదస్తే దివి దేవతాః ॥ ౪౫ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే శ్రీవేంకటేశ్వర

మహాత్సవవైభవవర్ణనం నా మైక పఞ్చాశోధ్యాయః.

—◆— వేఙ్కటాద్వై పుష్పాద్యాననిర్దానాదివ్యశంసా. —◆—

శ్రీసూతః || ఉక్త్వా చై వం వేఙ్కటేశః పునః ప్రీత్యా జగాద చ | శ్రీభగ
వాన్ || శ్రూయతాం విబుధా యూయ { మన్య త్కింశ్చి ద్భ్రవీమి వః || ౧ ||
యేహి చాత్ర ప్రకుర్వన్తి బృన్దావన మను త్తమమ్ | ఉద్యానాని చ పుణ్యా
ని నానావృక్షయుతాని చ || ౨ || పుష్పాద్యానాని కృత్వా చ తత్పుష్పై ర
ర్చయన్తి మామ్ | దశ సైక్యస్య దివ్యాని వత్సరాణ్యర్చుదాని చ || ౩ || స్వ
ర్గే భుక్త్వాపరా నోభగా నస్తే యాన్తి చ మత్పదమ్ | అవాన్తరఫలం తేషా
మిస్సితం హి మహీతలే || ౪ || న చ సన్తతివిచ్ఛేద స్తేషాం పుణ్యకృతాం
భువి | ఫలపుష్పాణిపత్రాణి యావన్తి ప్రతివత్సరమ్ || ౫ || ఉద్భవన్తి తథా
కామాస్తేషా మపి మహీతలే | ప్రత్యహం మమ నై వేద్యం యావత్పృష్ఠచతు
ష్టయమ్ || ౬ || సవ్యజ్ఞసం కల్పయన్తి తే హి పుణ్యతమా భువి | బ్రహ్మేంద్ర
లోకప్రముఖా సై స్సుఖేన జితాన్తైః || ౭ || తదీయదర్శనా త్పుంసో భవన్తి
మహిమాదయః || తేషా మైశ్వర్యసమ్పత్తౌ వక్తవ్యం నావశిష్యతే || ౮ ||
|| ౮ || అస్తే యాన్తి పరం ధామ పునరావృత్తివర్జితమ్ | భూషణం స్వర్ణఖచి
తం వజ్రమాణిక్యసంయుతమ్ || ౯ || ప్రయచ్ఛన్తి చ యే పుణ్యా మా ముద్ది
శ్య మహీతలే | రూపలావణ్యసమ్మన్నా విద్యావన్త శ్చిరాయుషః || ౧౦ || భవ
న్తి పుత్రా స్తేషాం చ మచ్ఛన్దా త్సమ్పదోఽపి చ | పద్మకల్పారతులనీచమ్పకై
ర్దామకారిణః || ౧౧ || మదర్చననిమిత్తం యే ప్రత్యహం శ్రద్ధయాఽన్వితాః |
లక్ష్మ్యసమేత స్తేషాం హి గృహే వత్సన్య మ్యహం సురాః || ౧౨ || తేషాం
యేఽపి చ సాహాయ్యం కుర్వతే శ్రద్ధయాఽన్వితాః | తేషా మపి సదాసమ్ప
త్ప్రదోహం కమలాసన || ౧౩ || భో స్సురా యోగిన స్సర్వే యేఽపిచా
త్ర సమాగతాః | యుష్మాకం య ద్య దిష్టం త ద్దాస్యేహం సకలం పరమ్ ||
౧౪ || పుత్రా నౌపుత్రా శ్చి యం వాఽపి రాజ్య మారోగ్య మే వ వా | ఆయుః
కీర్తిం చ య చ్ఛాన్య న్నతో వాఙ్మతి యఃపుమాన్ || ౧౫ || తత్తద్దదా
మ్యహం తస్మై సత్యంసత్యం న సంశయః | బహు నేహ కి ముక్తేన యేఽచాత్ర
వసతాం పునః || ౧౬ || కుర్వన్తి చాఽనుకూల్యం వై తే మే ప్రియతరా
మతాః | నివసద్భ్యోఽత్ర మనుజా ద్రుహ్యన్తి విబుధా శ్చ యే || ౧౭ || అ
సురా రాక్షసా యక్షాః పిశాచాః ప్రాణినోఽపి వా | తానహంనాశయిష్యామి
సపుత్ర పశుబాన్ధవాన్ || ౧౮ || నియతోఽనియతో వాఽపి వేఙ్కటాద్రి మి
మం జనః | వ్యాజాద్వా య స్సమారుహ్య స్నాత్వా స్వామిసరోజలే || ౧౯ ||
నమస్యతి చ మాం సోఽపి సకామ స్సర్వధా సురాః | కూలజ్ఞమమహాదా
ర్య గుణశీరపయోనిధిః || ౨౦ || ఇతి శ్రీ వేఙ్కటాధీశ స్తేభ్యో దత్వా పరా

ణ్యహాః । భేరీమృదఙ్గపణహఃమఙ్గళస్వన సంయుతః ॥ ౨౧ ॥ పుష్పసృష్ట్యాయుత
శ్రీమా న్నీభూమిసహిత స్తదా । వివే శాన్త ర్తహ ద్వివ్యం విమానం రత్న
తోరణమ్ ॥ ౨౨ ॥ బ్రహ్మాదయో దేవగణా స్సమ్భూయ ప్రీతమానసాః ।
జయేతి చాస్తువం స్తేన ఘోషేణాఽ పూరితం జగత్ ॥ ౨౩ ॥ బ్రహ్మాఽపివే
ఙ్కటేశస్య దివ్యమఙ్గళసమ్భ్రమమ్ । ఋషిభి స్సహ ధర్మాత్మా యథాశాస్త్ర

—◆—మహాత్మవావభృథస్సానసృశంసా.—◆—

మకారయత్ ॥ ౨౪ ॥ తత శ్శృవణనక్షత్రే దేవదేవస్య శార్కిణః । చకారాఽ
వభృథం పుణ్యం పవిత్రం పాపనాశనమ్ ॥ ౨౫ ॥ స్వామిపుష్కరిణీపుణ్య సలిలే
లోకపూజితే । సన్నుర్బృహది దేవా శ్చ మునయో యోగినోఽపి చ ॥ ౨౬ ॥
రాజాన శ్చ తథా విప్రా స్సర్వే చైవ నరా స్తదా । తత్రస్నాత్వా తు యో
గీన్ద్ర స్సనక స్సర్వ వి త్స్వయమ్ ॥ ౨౭ ॥ సర్వేషాం పురత శ్చేద మువాచ
వచనం తదా । సర్వే శృణ్వన్తు మద్వాక్య ముద్భృత్య భుజముచ్యతే ॥ ౨౮ ॥
జ్ఞాత ఇచ్చ ధ్యానయోగేన సమ్యక్చుస్మైశ్చ చిన్తితమ్ । సమ స్తతీర్థభూతస్య దేవ
దేవస్య చక్రిణః ॥ ౨౯ ॥ య స్సాన్నిత్యవభృథే పుణ్యే తస్య తత్పూర్వజన్మను
అన స్తేషు కృతం పాపం తత్క్షణా దేవ నశ్యతి ॥ ఇతి శ్రుత్వా మహాదేవ స్తత
త్థవేతి చాబ్రవీత్ । ఏవ మేవేతి భగవా నిష్ణు ర్య ప్యబ్రవీ త్తదా ॥ ౩౦ ॥
ప్రశశంసు స్తదా దేవాః స్వామిపుష్కరిణీం తదా । వివిధై ర్దివ్యకుసుమై రాశీ
భూతై స్సుగంధిభిః ॥ ౩౧ ॥ ఉపచారై రశేకై శ్చ వేదఘోషై స్సుఖశ్రవైః ।
నృత్తగీతాదివాదిత్యై ర్దివ్యమఙ్గళనిస్సవైః ॥ ౩౨ ॥ ఇష్టా ప్రసూనయాగం చ
తోపయిత్వా జనార్దనమ్ । ప్రణామ మకరో ద్భృహ్మా సర్వదేవై స్సమన్నితః
౩౩ ॥ తతఃప్రీతి సమాయుక్తో బ్రహ్మకప్తోత్సవేన సః । ఉవాచచ విధిం విష్ణు
ర్భృష్టా స్ప్రితోఽస్తి సామృతమ్ ॥ ౩౪ ॥ ఏతత్ప్రీతసమం కిచ్చి ద్దాతుం తవ
న విద్మహే । బ్రహ్మ స్యద్వాఽధకిం దాస్యే జగత్సృష్టిపటో విధే ॥ ౩౫ ॥ త్వ
మేవాఽహ మహం త్వం హి య ద్య స్త్యన్య ద్వదస్వ తత్ । ఇతి పృష్టోఽ
వద ద్భృహ్మా స్వామిన్య ద్యస్తి తే కృపా ॥ ౩౬ ॥ కృతార్థోఽస్తి వరం నాఽ
న్య ల్లోక స్యాఽనుగ్రహం వినా । ఏవ మేవ వారే స్వామి న్దద తేస్మిత మర్థినే ॥
౩౭ ॥ స్థాతవ్యం భవతా విష్ణో లోకానుగ్రహకామ్యయా । ఇద మేవ మమా
ఽభీష్టం యాచనీయం పునఃపునః ॥ ఇతి పృష్టో రమాధీశ స్తథైవాఽస్త్వితి
చావదత్ । ఉక్త్వా చైవం పునః ప్రాహ బ్రహ్మణ మమితోజనమ్ ॥ ౪౦ ॥

—◆—బ్రహ్మాదీనాం స్వావాసగమనార్థం భగవదభ్యనుజ్ఞా.—◆—

బ్రహ్మం స్వం సృష్టికార్యేషు నియుక్తః పూర్వ మేవ హి । గత్వా త్వదీయ
లోక ఇచ్చ కురుసృష్టిం ముఖి భవ ॥ ౪౧ ॥ ఇన్ద్రగచ్ఛ స్వకం లోకంశాది రాజ్యం

త్వదీయకమ్ । పినాకపాణే భూతేశ లోక జ్ఞత్వా త్వదీయకమ్ ॥ ౪౨ ॥ ఉమ
యా విహరస్వ త్వ మపాస్తసకలేపితః । అగస్త్య మునిశార్దూల శిష్యై స్స
హ తపోధన ॥ ౪౩ ॥ స్వ మాశ్రమం ప్రవిశ్యైవ కురు నిత్యా న్యతద్వితః ।
యోగిన శ్చ యథాయోగ్యం గచ్ఛతాఽవాస ముత్తమమ్ ॥ ౪౪ ॥ ధ్యానామృ
తసుతృపై శ్చ స్థాతవ్యం యోగిభి శ్చిరమ్ । ఇతి శ్రీవేంకటాధీశ స్వర్వా మత్స
వసజ్ఞతా ॥ ౪౫ ॥ త త్త త్థానం సముద్దిశ్య విసృజ్య ప్రీతి పూర్వకమ్ ।
అస్తర్విమానం శ్రీభూమిసహితః ప్రవివేశ హ ॥ ౪౬ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేంకటాద్రా ఘోషే
ధ్యాననిర్మాణాదీప్రశంసాకథనం నామ ద్విపఞ్చశోధ్యాయః.

◆◆◆శ్రీవేంకటాధీశవైభవప్రశంసా.◆◆◆

మునయః । భగవన్వేదశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞానసునిష్ఠిత । శ్రుతం సూత
మహాశ్చర్య మిహాఽఖ్యాన మనుత్తమమ్ ॥ ౧ ॥ వేంకటాద్రిప్రభావోఽయ
మీదృశః పాపనాశనః । తత్రైవ భగవత్ప్రీతి రీదృశీ నిస్తులా ఖలు ॥ వేంకటేశో
మహాశ్చర్యదివ్యచారిత్రభూషణః । ఆశ్చర్యం తస్య చారిత్ర మద్భుతం పరమా
ద్భుతమ్ ॥ ౩ ॥ అదృష్టాఽశ్రుతపూర్వం త త్కుతాఽపి జగతీతలే । శృణ్వతా
మిద మాఖ్యానం నాస్తి తృప్తి స్తపోధన ॥ ౪ ॥ విసృజ్య విబుధా నిష్ఠ్ఠ రకరో
త్కిం రమాపతిః । విసృష్టా స్తేన దేవా శ్చ కి మకుర్వన్తు నే వద ॥ ౫ ॥ ఇతి
పృష్టాఽనద త్సూత శ్శూర్యతా మితి తా న్తునీ ॥ శ్రీసూతః ॥ ఆరుహ్య

◆◆◆బ్రహ్మాదీనాం స్వావాసగమనమ్.◆◆◆

హంసం బ్రహ్మ తు స్త్రాయమాన స్సురై స్తదా ॥ ౬ ॥ సత్యలోకం జగామాఽ
శు సర్వలోకపితామహః । దివ్యం విమాన మాస్థాయ సహస్రాక్షః పురస్తరః
॥ ౭ ॥ గన్ధర్వై ర్గీయమాన శ్చ ప్రవినేశాఽమరావతీమ్ । నన్దికేశ్వరముఖ్యై
శ్చ గణైః ప్రమథసంజ్ఞకైః ॥ ౮ ॥ సహితః పార్వతీనాథః పర్వతం వేంకటాధి
ధమ్ । కుర్వ స్ప్రదక్షిణం పశ్య న్వస్తుం స్థల మనుత్తమమ్ ॥ ౯ ॥ ఆగ్నే
య్యాం దిశి చాద్రాక్షీ ద్వేంకటాద్రే స్సర శ్శివమ్ । తత్ర దృష్ట్వా సరః
పుణ్యం కాపిలం లోక పావనమ్ ॥ ౧౦ ॥ రమణీయ మిదం స్థానం స్థాతవ్య ముమ
యా సహ । అత్రైవేతి వినిశ్చిత్య జగామ రజతాచలమ్ ॥ ౧౧ ॥ యోగిన
స్సనకాద్యా శ్చ పాపనాశనతీరతః । అతిష్ఠ స్పరమప్రీతాః కాననేషు మహత్సు
వై ॥ ౧౨ ॥ ఋషయ స్సప్త తత్రైవ దిశి చోత్తరపూర్వతః । ఘల్లునీరురతీగే
తు స్వాశ్రమే వ్యవస న్నుఖమ్ ॥ ౧౩ ॥ ఘల్లున్యాం పూర్ణిమాయాం తు

—◆—సల్లసీతీర్థమాహాత్మ్యమ్.—◆—

తత్తీరే కమలాలయా । అరున్ధతీతపఃప్రీతా ప్రాదురాసీ త్పురా కిల ॥ ౧౪ ॥
తస్యై దత్వా వరం చేష్టం ప్రార్థితా చ తయా రమా । దదౌ చ సరితో
నామ ఫల్గునీశబ్దపూర్వకమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఫాల్గునీ మాసి రాకాభ్యే ఫల్గునీ తారకే
తిథౌ । స్నాన్యస్తత్ర తు యే కేచి జ్ఞనా స్తేషా మహం సదా ॥ ప్రీతా
గృహే నివత్స్యామి సర్వకామఫలప్రదా । ఇతి దత్వా వరం తస్యై పున శ్శీః
కమలాసనా ॥ ౧౬ ॥ అన్తర్ధానం గతా తత్ర తత్తీరే మునియోఽవసన్ ।
దేవాః కేచన సమ్భూయ వినిశ్చిత్వ విచార్య చ ॥ ౧౭ ॥ అత్యైవ వర్తతే
శ్రీశ స్తస్మా దత్యైవ సర్వదా । సేవమానా వేంకటేశం స్థాస్యామ ఇతి నిశ్చి
తాః ॥ ౧౮ ॥ ఉత్తరే స్వామితీర్థస్య దేవనద్యా స్తథోత్తరే । కృత్వాఽశ్రమం
సుఖం తత్ర న్యవసం స్తే దివౌకసః ॥ ౨౦ ॥ * తత ఉత్తరదిగ్భాగే సరసః

—◆—జాబాలితీర్థమాహాత్మ్యమ్.—◆—

సశ్చి మే తతే । జాబాలి స్వాశ్రమే శిష్యై ర్న్యవస ద్విగతశ్రమః ॥ ౨౧ ॥
కేచిద్దిశా స్థితా త్యైవ నిత్య మిశం నమన్తి చ । గిరేః పరిసరే కేచి
న్యవసన్తి త్య మేవ హి ॥ ౨౨ ॥ పున రప్యగమిష్యామ ఇతి జగ్ముః సరే
తదా । అగస్త్యో భగవాం స్తత్ర శ్రీమద్వేంకటనాయకమ్ ॥ ౨౩ ॥ అగ్న్య
న్వివిధైః పుష్పైః కృత్వా చోద్యాన ముత్తమమ్ । చిరకాలం మహాభాగ
స్సహశిష్యై ర్మహామునిః ॥ ౨౪ ॥ పిబ న్నానస్తపీయూషం న్యవస ద్వేంకటా
చలే । వేంకటేశ శ్శ్రియా భూమ్యా సమేతః పురుషోత్తమః ॥ ౨౫ ॥ కృత
త్రేతాద్వాపరేషు దేవరాజై ర్మహీక్షితైః । కల్పితై ర్వివిధై ర్నిత్యముత్సవైః
పరమాద్భుతైః ॥ ౨౬ ॥ పూజితో మోదతే నిత్యం దదన్తిష్టం చ యాచతే ।
కతా యుగే తటిద్వృత్తి రాస్తే శ్రీవేంకటాచలే ॥ ౨౭ ॥ ఏత ద్వస్సర్వ
మాఖ్యానం కథితం మునయోఽమలాః । శ్రోతు మిచ్ఛథ భూయోఽపి కిం త
ద్వత్స్యామి శంసత ॥ ౨౮ ॥ ఇత్యుక్తా మునయ స్సర్వే ప్రోచు రేత ద్వచ

—◆—పూర్వస్యాం దిశి నుదర్శనకృతానురవధప్రకారః.—◆—

స్తదా ॥ మునయః ॥ వేంకటేశాభ్యనుజ్ఞాతచక్రేణ నిహతా రణే ॥ ౨౯ ॥
దుష్టదానవసంఘా శ్చ దుష్టచోరా మహీభృతః । ఇ త్యుక్తం హి త్వయా
పూర్వం కథం కే వా హతా మునే ॥ ౩౦ ॥ శ్రోతు మిచ్ఛా హి మహతీ య
ద్యస్తాసు దయా తవ । శంస సూత రధాజ్ఞస్య వృత్తాన్తం రణభూమిషు ॥ ౩౧ ॥
ఇతి పుష్టా జగాదాఽసౌ సూతః పరమధార్మికః ॥ శ్రీసూతః ॥ శ్రూయతాం

చక్రరాజస్య చరిత్రం పరమాద్భుతమ్ || ౩౨ || పరాక్రమం సజ్జహేణ
వక్త్యమి శృణుతామలాః | న శక్యం విస్తరా ద్వక్తుం చక్రరాజస్య వైభ
వమ్ || దుష్టాన్నిబర్హయే త్యుక్త శ్చక్రరాజో మహాద్యుతిః | అజ్ఞాం వేజ్ఞ
టనాథస్య ధారయన్విరసా తదా || ౩౪ || నిర్జగామ గిరే శ్శృక్ష్ణా ద్దస్తర్వగణ
సేవితః | ఉద్యతాయుధశస్త్రై స్తై ర్మహాముసల పాణిభిః || ౩౫ || ప్రాసతో మరహ
స్తై శ్చ శూలపట్టసంధిభిః | అసిచర్మధరైశ్శూరై ర్బాణశాస్త్రాసాధారిభిః || ౩౬ ||
గజవాహన్తై ర్దృష్ట్య ద్యుద్ధసన్నాహసమ్భ్రమైః | భేరిమృదజ్గపటమై ర్థక్కాని
స్సాణ మద్భుతైః || ౩౭ || జయచ్యుజ్జకవావైశ్చ శ్చ సంయుతోఽయం పదాతిభిః |
రాజవేజ్జగిర్భీమా స్సహస్రభుజమణ్డితః || కిగీటహారమకుటకేయూరాజ్గదశో
ధరాః | సప్తాశ్చరాశివచినో జ్వలదగ్ని సమప్రభః || ౩౮ || * ప్రవర్తకాస్త్రసం
యు శ్చపిశ్చాశ్చ తపాణిః | నివర్తకాస్త్రసంయుక్తపంచాశశ్చ తహస్తకః || ౪౦ ||
సప్తరాగిసమద్యోతిరిన్ద్రవిభూషితః | అనేకే తురగపూర్వం దివ్యం స్యద్దన
మాఢి || ౪౧ || ప్రాచీం దశం యయాం పూర్వం మహాఘోష సమన్వితః |
శేషే ఘోషేణ మహతా జగత్ప్రస్తం చరాచరమ్ || ౪౨ || స్ఫుటితం వా
మహాద్యోమ దారితాః కిము పర్వతాః | ఇతి భూతాని సర్వాణి చక్రశు
శ్చ భృశం తదా |

ఇతి శ్రీనారాయణపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే శ్రీవేంకటాద్రిశవైభవ
ప్రకరణసాదవర్ణనం నామ త్రిపంచాశోధ్యాయః.

•••••నుసంహితానైస్సంహితానైశ్చయో ద్యుద్ధప్రశంసా•••••

శేషాచలస్య పూర్వస్యాం దిశి కేచి న్నహానగాః | ఆసం స్తత్ర వనోద్దేశే
దస్య త్రి బలవర్హితాః || ౧ || ఉద్యతాయుధనిస్త్రింశాః ఖడ్గచర్మాసిపాణయః | మా
యావినో మహాఘోరా విశ్చకాః ప్రాణిహింసకాః || తేత్రవిత్తాపహారేణ నానా
ప్రాణిభయకరాః | అనాథ్య శృంసర్యాణాం వనదుర్గసమాశ్రయాః || ౩ ||
బాధమానా ద్విణాన్నిర్విం సాధూం శ్చాపసన్విశేషతః | గర్జన్తో మేఘస
జ్జ్వాళా సీల్యాం వియోహమాః || ౪ || శేషాం శతసహస్రాణి చోరకాం నిర్గ
తాని చ | ముక్తకమహారాజసేనాయాం తు పురస్సరాః || ౫ || కేచి ద్విఖ్యా
తసామర్థ్యా నిర్గతా శ్చ తయో ర్ద్విభః | అభూతపూర్వం తుముల మభూ
ద్యుద్ధ మనుగ్ధిమమ్ || ౬ || సమాప్తాయువ్యశేషా స్తే శలభా ఇవ పావకమ్ |

* ప్రవర్తకాస్త్రాణి విరోధః కరం హేతువ్యాపారప్రవర్తకాస్త్రాణిః | నివర్తకాస్త్రాణి=
విరోధనిరసనీ విద్యుత్వై రదితిరవాశపరిహారాయ ప్రవర్తకాస్త్రాణాం తాదృశవ్యాపారసంవర్తన
కరం ద్యుద్ధసంహారాస్త్రాణి.

వివిశు శ్చక్రరాజస్య జ్వలన్తీం వాహినీం తదా || ౨ || వినిర్దగ్ధా శ్చ తే సర్వే
 దన్యురూపా వనేచరాః | తద్వంశజా స్తాదృశా శ్చ శిశుబాలా స్త్రిన్యయోఽపి
 చ || ౩ || యయు స్తే విలయం సర్వే చోరా నూయోపజీవినః | నిష్కణ్డక
 మభూ త్త చ్చ వనం పక్షిమృగాకులమ్ || వేంకటాద్రిం సమారభ్య యావ
 ద్వేలామహాదధేః | తావా ద్దేశ శ్చ సగ్రామ స్సపట్టణవనాలయః || ౧౦ ||
 సర్వబాధావినిర్ముక్త స్సపర్వతనదీతటః | బభూవ పరమాఽనన్దో రాహుముక్త
 ఇప్రోడురాట్ || ౧౧ || బభూవు ర్దుదితా స్సర్వే జనా జానపదా శ్చ యే |
 తుష్టువు ర్భాష్ట్రా స్సర్వే మునయో యోగినోఽపి చ || ౧౨ || నివసన్తి
 తదారభ్య తస్మిన్దేశే హి దేహినః | తదాప్రభృతి తద్దేశే వాసవ శ్చక్రశాస
 నాత్ || ౧౩ || కాలే వర్షతి సస్యాని ఫలన్తి బహుధా తదా | బహుక్షీర
 దుఘా గావ స్తథా స్వాదూదకం సరః || ౧౪ || నీరోగా శ్చ జనా స్సరే
 యథా కృతయుగే తథా | కుశలాః కృషివిద్యాయాం విప్రా వేదేషు నిష్ఠితాః
 || ౧౫ || తపస్విన స్తపోధర్మే యోగాభ్యాసే చ యోగినః | వాణిజ్యే వణిజ
 స్సర్వే స్వస్వధర్మేషు నిష్ఠితాః || ౧౬ || దేశమధ్యే సమాగత్య సుదర్శనహరిః
 ప్రభుః | సమాహూయ జనా స్సర్వా న్వచనం చేద మబ్రవీత్ || ౧౭ || కర్త
 వ్యం భవతాం కిం త దస్తి చేద్వక్తు మర్హథ || జనాః || ఇతః పూర్వం వయం
 సర్వే పీడితా స్సుభృశం ప్రభో || ౧౮ || దన్యుభి స్తస్మై శోఽపై శోఽపై
 ప్రియై శ్చ రాజభిః | ప్రసాదా ద్భవత స్సామి ద్దేశోఽయం నిరుపద్రవః
 || ౧౯ || ఆసీ ద్వయం కృతార్థా స్త ఇ త్యుక్తః ప్రాహ చక్రరాట్ | ధర్మా
 త్తానం నృపం కఞ్చ త్కృత్వా దేశాధిపం పునః || ౨౦ || న్యామ్యే వర్తన్తి
 వర్తధ్వం యూయం తేన గతశ్రమాః | ఏవం సురక్షితం చక్రే తం దేశం
 హేతిభూపతిః || ౨౧ || ఆగ్నేయ్యాం దిశి శేషాద్రేః కేచి ద్దైత్యాంశసమ్భవాః ||

◆◆◆ ఆగ్నేయదిశి సుదర్శనకృతానురవధవ్రకారః. ◆◆◆

మహామాయావినో ఘోరా వచ్చికాః క్షత్రబాన్ధవాః || ౨౨ || బాధమానా
 ద్విజా నాస న్సాధూ స్సర్వా స్థనాం స్తథా | దేవబ్రాహ్మణవిశ్వాస స్తేషాం
 నాఽసీ త్కదాచన || ౨౩ || వనే దుర్గం గిరౌ దుర్గం స్థలేదుర్గం తదైవ చ |
 ఏవమావాసదేశం తు కృత్వాఽతిష్ఠం స్తు తత్ర హి || ౨౪ || తే హి జ్ఞాత్వా
 మహాసేనా మాగతా ముద్యతాయుధామ్ | అయుధ్యస్త మహాఘోరం శస్త్రై
 రస్త్రైః పరశ్వధైః || ౨౫ || పాశైః ఖడ్గై స్త్రిశూలై శ్చ తోమరై ర్దుష్టరై
 స్తథా | నిఘ్నన్తి స్త తథా యోధా సశ్వా సుష్టాం శ్చ వారణాః || ౨౬ ||
 శిరాంసి బహుధా యుద్ధే పదాతీనాం చ చిచ్ఛిదుః | కేచి త్పాదేషు సమ్భిన్నాః
 కేచి ద్ధస్తే వ్యశేరత || ౨౭ || శిరోభి శ్చిన్నపాదై శ్చ కబ్ధై శ్చ తథాకరైః |

శస్త్రై రస్త్రై స్తనుత్రాణై రుష్టిమై శ్చ శిరోరుహైః ॥ ౨౮ ॥ రక్తామై ర్మాంస
ఖణ్డై శ్చ కీనై రాస్త్రరాశిభిః । ఆస్త్రతా యుద్ధభూమి స్సా ప్రేతరాజస్య
విస్తృతా ॥ ౨౯ ॥ పురీవాఽభా త్రదా తై స్తు సైన్యం సన్న ఇచ్చ త త్రదా ।
శ్వేనకదేశం తుభితం దృష్ట్వా దారాత్క్య మేవ చ ॥ ౩౦ ॥ క్రుద్ధో బభూవ
హేతీనాం రాజా పరమకోపనః । త్రిపురారి ర్యథా క్రుద్ధః పురాణాం సూదనే
ఽభవత్ ॥ ౩౧ ॥ తాదృశానాం చ చోరాణాం మాయినాం నిగ్రహే తథా ।
జ్వాలాముఖం బలాభ్యతుం ససైన్యం సందిదేశ హ ॥ ౩౨ ॥ నిశ్చేషం కురు
రాజ్ఞ స్తాం శ్చోరాం శ్చ మదదుర్మదాన్ । ఇ త్యాజ్ఞప్త స్తదా తేన చక్ర
రాజేన వై బలీ ॥ ౩౩ ॥ జ్వాలాముఖ స్తథా చక్రే యుద్ధం పరమదారుణమ్ ।
త త్రైస్యం లోలయామాస మదమత్త ఇవ ద్విపః ॥ ౩౪ ॥ ఛిన్నా భిన్నా
స్తథా జగ్ము శ్చోరా స్తత్ర వనేచరాః । పలాయస్తే స్త భీతా స్తే త్యక్త
శస్త్రాయుధా స్తదా ॥ ౩౫ ॥ త్యక్త్వా సమరభూమిం చ వనే లీనా శ్చ
సానుషు । న హి తత్ర జః కశ్చి ద్దదృశే వనభూమిషు ॥ ౩౬ ॥ గిరే ద్దుర్గేషు
సర్వేషు వనదుర్గేషు సానుషు । మహాబిలేషు కుష్ఠేషు కుటీరేషు గుహాసు చ
॥ ౩౭ ॥ మృగయామాను రవ్యగ్రా స్తస్య చానుచరా స్తదా । దదృశు
ర్న హి కం చి చ్చ వినిర్గత్య తు విస్తృతాః ॥ ౩౮ ॥ జ్వాలాముఖాయ తే సర్వే
ప్రోచు రేవం పదాతయః । విస్తృత స్సంపి తాం మాయాం జ్ఞాత్వా పరమ
దుర్జయః ॥ ౩౯ ॥ తద్దేశవాసిన స్సాధూ నాహూ యేదం ఎచోఽబ్రవీత్ ।
ఇమం దేశం విస్మజ్ఞాఽశు గస్తవ్యం దేశ మన్యతః ॥ ౪౦ ॥ తుణమాత్ర మితి
ప్రోక్త్వా జగ్రహ పరమం ధనుః । అస్త్రం చ సస్త్రధే తస్మి న్నాగ్నేయం
మస్త్రవ త్రదా ॥ ౪౧ ॥ ప్రజజ్వాల చ తద్దివ్య మస్త్రం పరమభాస్వరమ్ ।
కృశానవ స్తదస్త్రా చ్చ నిష్పేతు శ్చ సహస్రశః ॥ ౪౨ ॥ విచుక్రుశు శ్చ
భూతాని చుత్సుభు స్సాగరా స్తదా । అస్త్రధానం గతా యత్ర చోరా స్తిష్ఠన్తి
వజ్ఞుకాః ॥ ౪౩ ॥ గత్వా చతత్ర తత్రాఽపి భస్మసా త్కురు తా నరీన్ ।
ఇతి చిత్తేప త ద్దివ్య మస్త్ర మాగ్నేయ ముత్తమమ్ ॥ ౪౪ ॥ ఆక్రమ్య రోదసీ
త చ్చ జ్వాలామాలాసమాకులమ్ । చోరదేశం సమాక్రమ్య గిరిదుర్గవనాని
చ ॥ ౪౫ ॥ యత్ర యత్ర చ తిష్ఠన్తి మాయిన స్తే వనేచరాః ॥ అదహ త్తాని
సర్వాణి స్థలా న్యన్యాని యాని చ ॥ ౪౬ ॥ తే చ సర్వే దురాత్మానో దగ్ధకేశ
తనూరుహాః । తేషాం స్త్రియ శ్చ బాలా శ్చ సర్వే దగ్ధా శ్చ వహ్నినా ॥
౪౭ ॥ బిలేభ్యః కన్దరేభ్య శ్చ నిష్పేతుః తుత్రబాన్ధవాః । వనం తదీయం త
త్సర్వం భస్మీభూతం చ తత్క్షణాత్ ॥ ౪౮ ॥ నిర్బీజం తత్కులం సర్వం దగ్ధ
మస్త్రస్య తేజసా । భస్మీకృత్య తు తా స్సర్వా స్ప్రవివేశేషుధిం తదా ॥
౪౯ ॥ వృష్టిం సమానయామాస సద్యః శ్మితలకారిణీమ్ । ఆప్లావయత తం

దేశ మాజగ్గు ర్నిర్గతా జనాః ॥ ౫౦ ॥ నిహతా స్సర్వచోరా శ్చ తేజసా భవతః
ప్రభో । ఇతి విజ్ఞాపిత స్తేన బలాధ్యక్షేణ స ప్రభః ॥ ౫౧ ॥ సమ్రుప్త స్తత్ర తం
దేశ మాగత్య చ సుదర్శనః । తాని దుర్గాణి సర్వాణి స్థలీకృత్య వనాని చ ॥
౫౨ ॥ ప్రకాశాని తత శ్చక్రే దేశం ప్రహతమార్గకమ్ । తత్రత్యాన్ స్థాపయా
మాస సాధూ నిష్ప్రాదికా సః ॥ ౫౩ ॥ స్థాపయిత్వా చ తద్దేశే ధర్మాధ్యక్షం
దయాపరమ్ । వృష్టిశాల్యాదివృద్ధ్యా చ పోషయామాస దైశికాన్ ॥ ౫౪ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే సుదర్శనసైన్యాను
రసైన్యయో ర్యుద్ధప్రశంసాదికధనం నామ చతుఃషష్ఠాశోధ్యాయః.

—◆— సుదర్శనస్యానురవధార్థం దక్షిణదిగ్గమనమ్. —◆—

శ్రీసూతః ॥ సుదర్శనమహారాజః కృత్వా దేశ మకణ్ఠకమ్ । తస్మా ద్దేశా
దపక్రమ్య భాగం దక్షిణ మాయయా ॥ ౧ ॥ ఆగత్య దక్షిణం దేశం స
సైన్య సుపరిచ్ఛదః । వాదయామాస వాద్యాని నిస్సాణప్రముఖాని చ ॥
తేన శబ్దేన మహతా దారితా ఇవ భూధరాః । మదమ త్రగజై రవైస్వ సుంద
రైః పర్వతోపమైః ॥ ౩ ॥ అనేకై శ్చ వసం తత్ర చూర్ణితం హి సహస్రథా ।
విసినాని ప్రకాశాని కృతాని గిరయ స్తథా ॥ ౪ ॥ వనదుర్గాణి తై స్సర్వై
స్సుగమాని కృతాని వై । తత్ర దైత్యాంశసమ్భూతా శ్శూరా శ్శూద్రకులో
ద్భవాః ॥ ౫ ॥ అజ్కో పజ్కుః పుళింద శ్చ బిడాలో వాలుక స్తథా । ఏతే
శూరాః ప్రధానా శ్చ షణ్డౌ తే పశ్చిపాసినః ॥ ౬ ॥ బాధస్తేన్త ద్విజా నిత్యం
క్షేత్రవిత్తాపహరతః । యోగనిష్ఠాం స్తపోనిష్ఠా న్యజ్ఞకర్తసు నిష్ఠితాన్ ॥ పీడ
యన్తి స్త బాలాం శ్చ స్త్రమో వృద్ధాం శ్చ నిత్యశః । అగ్నిహోత్రాణి వేదా
శ్చ యజ్ఞా శ్చోత్సవ ఏవ చ ॥ ౭ ॥ ఆచారా వైదికా స్తత్ర ప్రావర్తంత న చ
క్వచిత్ । పీడ్యమానా స్సదా చోరైః పశ్చభిః ప్రాణినో భృశమ్ ॥ తుద్రా
శ్చ బహవ శ్చాను న్నాగిపీడకరా అపి । తే సర్వే సహసా తత్ర విచార్య

—◆— సుదర్శనానురసేనయో ర్యుద్ధప్రకారః. —◆—

చ పునః పునః ॥ ౧౦ ॥ సుదర్శనం చ రాజానం జ్ఞాత్వా తత్ర సమాగతమ్ ।
సర్వై స్సమ్భూయ యోధవ్యం నాన్యథా గతి రస్తి నః ॥ ౧౧ ॥ రాజా
సుదర్శనో నామ సహస్రభుజమణ్డితః । విక్రమే న చ రాజా తు సహస్రకిరణో
పమః ॥ ౧౨ ॥ యత్రయత్ర స వై రాజా క్రుద్ధః పశ్యతి సత్వరమ్ । త త్త
త్సర్వం చ సహసా దగ్ధం కిల భవిష్యతి ॥ ౧౩ ॥ అతః స్సర్వే వయం చోరా
స్సావధానా శ్చ సర్వదా । యోత్యాయ ఇతి నిశ్చిత్య తేద ధ సమ్భూయ
దస్యవః ॥ ౧౪ ॥ పరిఘా న్పట్టసా న్ప్రాసా న్మక్తిశూలపరశ్వథాన్ । ధనూంషి

చ సబాణాని ఖడ్గాం శ్చ విపులా న్ముఖాన్ || ౧౫ || ప్రగృహ్య పరమక్రుద్ధా
 వరదానబలోద్ధతాః | విచిత్రవాసస స్సర్వే వివిధా శ్చస్త్రపాణయః || ౧౬ ||
 నిర్యయు ర్దమత్రా శ్చ చలన్త ఇవ పర్వతాః | తే యుద్ధకుశలా శ్శూరా
 స్తోమరాజ్కుశపాణయః || ౧౭ || అన్యే లక్షణసంయుక్తా వరచర్తాసిపాణయః |
 అహ మేవ వధిష్యామి సర్వా నితి బలోద్ధతాః || ౧౮ || తత్ర సర్వే స
 మాజగ్తు ర్యుద్ధార్థం యమవోదితాః | సుదర్శనోపి తా స్త్రష్టా క్రుద్ధో నాగ ఇ
 వ శ్వసన్ || ౧౯ || స్ఫులిక్లాక్షం బలాధ్యక్షం జ్వాలాకేశం మహాసటమ్ | కా
 లాస్తకం రణఘ్నం చ ప ఇచ్చ సృష్ట్యా తు మానసాన్ || ౨౦ || ససైన్యా స్త్రేష
 యామాస చోరాణాం నిగ్రహే తదా | నిర్యయు స్తే రథై రత్వైర్నాగా
 నీకై స్సుసంవృతాః || ౨౧ || పరిఘా స్పట్టసాం శ్చైవ శూలఖడ్గపరశ్వధాన్ |
 గృహీత్వా వివిశుర్యుద్ధభూమిం జ్వలితకుణ్డలాః || ౨౨ || చిక్షిపు ద్ద్రుప్తచోరేషు
 బాణా న్ప్రాణహరాన్ రణే | తే గదాభి ర్విచిత్రాభిః ప్రాసైః ఖడ్గైః పర
 శ్వధైః || ౨౩ || అన్యోన్యం సమరే జఘ్ను రస్యై శ్చస్యై శ్చ యోధకాః | ఏవం
 ప్రవృత్తే సక్త్యామే నిర్ధూతం సుమహా ద్రజః || ౨౪ || దుష్టానాం దైత్య
 జాతానాం శాస్త్రం శోణితవిస్రవైః | రథమాతజ్జకూలా శ్చ హయమత్స్యై
 ధ్వజద్రుమాః || ౨౫ || శరీరసజ్ఘాటవహా న్సుసూపూ రక్తనిమ్నగాః | స్ఫులి
 క్లాక్షో బలాధ్యక్ష శ్శరై రజ్కుం జఘాన చ || ౨౬ || వజ్కుం జఘాన
 సమరే జ్వాలాకేశ శ్శితై శ్శరైః | మహాసటః పుళిన్దం చ జఘాన సమరే
 శరైః || ౨౭ || కాలాస్త్రో బిడాల ఇచ్చ వాలుకం రణహా యుధి | జఘాన
 సమరే క్రూరై శ్శరై రాశీవిషాపమైః || ౨౮ || తత్ర స్సుదర్శనో రాజా
 హయశీర్షం మహాశరమ్ | అస్త్రానాం గతా యత్ర తిష్ఠన్తి గిరిసానుషు || ౨౯ ||
 ప్రాణిపీడాకరా యే తు యే తు దైత్యాంశసమ్భవాః | యత్ర కుత్ర చ
 తిష్ఠన్తి తా స్తహీతి సుదారుణమ్ || ౩౦ || సన్ధాయ ధనుషి క్షీప్రం విససర్జ మహా
 ప్రభుః | తదస్త్రనిర్గమధ్యానై ర్భగ్నం సైన్యం దురాత్తనామ్ || ౩౧ ||
 దైత్యా సశ్వాః పరా నుష్ట్రా స్రథా న్యుద్ధసమాగతాన్ | ద్విధా చకార
 సమరే హయశీర్షం మహాశరః || ౩౨ || వనేషు గిరిదుర్గేషు గ్రామే వా
 పత్రనేపి వా | యత్ర యత్ర దురాత్తాన స్తే సర్వే చ ద్విధా కృతాః ||
 ౩౩ || త జ్ఞాతీయా శ్చ శిశవ స్తేషాం దారా శ్చ బాలికాః | ద్విధా
 కృతా శ్చ తే సర్వే చిత్ర మస్త్రస్య తేజసా || ౩౪ || త ద్రష్ట్యా దేవతా
 స్సర్వా దేశీయా శ్చ జనా అపి | విన్తయం పరమం జగ్ముః కి మిదం చేతి
 తేజసా || ౩౫ || ఛిన్నం భిన్నం శరై ర్దగ్ధం ప్రభగ్నం శస్త్రవీడితమ్ | బలం
 సర్వం తు దుష్టానాం దదృశే రణభూమిషు || ౩౬ || దేశబాధకదుష్టేషు స
 కశ్చి ద్దదృశే తదా | జలదుర్గం గిరౌ గుర్గం వనదుర్గం తథైవ చ || ౩౭ || స్థలదుర్గం
 చ య ఇచ్ఛాన్యో నివాసో దుష్టదేహినామ్ | త త్ర తస్యం మహారాజో

భగ్నం కృత్వా మహాగజైః || ౩౮ || కృత్వా ప్రకాశం తం దేశం కృత్వా
ప్రహతమార్గకమ్ | మహామార్గం చ సర్వత్ర కృత్వా నిహతకణ్డకమ్ || ౩౯ ||
విప్రక్షత్రాదికా న్నాథూ నన్యా నపి జనా న్భవంతాః | స్వే స్వే ధర్మే నియు
జ్యైవ స్థాపయామాన వై సుఖమ్ || ౪౦ || నీగోగా శ్చ జనా స్సర్వే కామ
క్రోధపరాజ్ఞుభాః | వేదశాస్త్ర పరా స్సర్వే సర్వే యజ్ఞసునిష్ఠితాః || ౪౧ || కాలే
వర్షస్తు మేఘా శ్చ ఫలస్తు చ మహీరుహాః | సమృద్ధాని చ సస్యాని సస్తు స
శ్శాసనా దితి || ౪౨ || అనుగృహ్య చ తా స్సర్వాం స్తథా తద్దేశవాసినః |
వవృధే వేంకటాధీశకరపజ్జుజభానుమాన్ || ౪౩ || తత్ర దేవా స్సమాగత్య
స్తుత్వా దేవం హరిం ప్రభుమ్ | వవర్షుః పుష్పవర్షాణి గర్ధర్వా శ్చ జగుః
కలమ్ || ౪౪ || ఇదానీ మత్ర వసతాం లబ్ధం బ్రాహ్మణ్య ముత్తమమ్ | ప్రసా
దా ద్భవత స్సీఽయం కృతో దేశ స్సుఖ ప్రభో || ౪౫ || ఇదానీం పశ్చిమే
భాగే కీర్ణ త్కార్యం భవిష్యతి | ఇతి విజ్ఞాప్య తే సర్వే దివం జగ్తు ర్యథా
గతమ్ || ౪౬ ||

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే సుదర్శనస్వామర
వధార్థం దక్షిణదిగ్గమనాదికథనం నామ పంచపంచశోధ్యాయః.

—♦— వరుణది శ్యసురనుదర్శనసేనాయుద్ధప్రశంసా —♦—

శ్రీసూతః || రాజా సుదర్శన శ్రీమా స్సృతాపహతకణ్డకః | దక్షి
ణాం దిశ మాసాద్య కృత్వా నిర్బాధ మేవ తామ్ || ౧ || దేశస్య రక్షణాథాయ
కశ్చి స్మృతపవరం తదా | ధర్మాత్మానం ప్రతిష్ఠాప్య ప్రతస్థే పశ్చిమాం దశమ్ ||
శతం శతసహస్రాణి భేరిణాం వ్యనదం స్తదా | పతాకినో గజా స్తత్ర ధ్వజ
యుక్తా శ్చ వాజినః || ౩ || మత్తేభాః కలభా శ్చైవ తథా గమ్భీరవేదినః |
శస్త్ర వర్తాయుధోపేతా స్సన్నద్ధా యుద్ధకారణాత్ || ౪ || ఘోటా శ్చ
ద్వీపసమ్భూతా వాయువేగా స్తథాఽపరే | వర్తాన్త్ర శస్త్రసమ్భిన్నా నిర్యయు
శ్చ సహస్రశః || ౫ || శతాశ్వా స్త్రిశతాశ్చా శ్చ సహస్రాశ్వా శ్చ
యూధశః | సర్వాయుక్తై శ్చ సమ్భూతాః పతాకాలఙ్కృతా స్తథా ||
విమానా నీవ సిద్ధానాం శతశోఽథ సహస్రశః | స్వస్తనాని విచిత్రాణి నిర్యయు
ర్భాస్వరాణి చ || ౭ || ఉద్యతాయుధనిస్త్రింశా స్తథోద్యతపరశ్వధాః | ఉద్య
తాసిగదాశూలా స్తథోద్యతకరాయుధాః || ౮ || అట్టహాసా నిష్ఠముఞ్చన్తో
నిర్యయు శ్చ పదాతయః | మధ్యే రరాజ రాజాఽసౌ సహస్రభుజమణ్డితః || ౯ ||
నిదాఘే ప్రతప స్సూర్య స్సహస్రాంశు రివాఽబభా | తత్రాఽనే త్పశ్చిమే
భాగే వేంకటాచే రదూరతః || ౧౦ || కాననం పర్వతాక్షిణ్యం సింహవాహ్నికం
నిపేవితమ్ | మూర్త్యై ర్మర్తమానై శ్చ వరాహమహిమై స్తథా || ౧౧ || వృక

భల్లుకసంయుక్తం తస్మిన్మహతి కాననే । దైత్యాంశః కశ్చిదుత్పన్నః
 కిరాతః పర్వతోపమః ॥ ౧౨ ॥ నామ్నా కాననకర్తా చ రిపుఘ్నస్య సుతో
 బలీ । స తు శమ్భుం సముద్దిశ్య వ్రతచర్యాపరోఽభవత్ ॥ ౧౩ ॥ యక్షరా
 త్ససిద్ధానాం మనుష్యాణాం మహాత్మనామ్ । దుష్టయత్వ మసా విచ్ఛక్తా సా
 హసీ తు కదాచన ॥ ౧౪ ॥ క్రతుర్ధ్వంసకరం రుద్రం ధ్యాత్వా చ భృతిమా
 న్నరః । ఖడ్గ మాదాయ చిచ్ఛేద స్వశిరఃపుష్పసమ్భ్రుతమ్ ॥ ౧౫ ॥ అలఙ్కృత
 శ్చ గడ్డాదైశ్చ శృమ్భువేఽర్పయితుం తదా । ప్రసాదా త్తక్షణా ద్రుదో జీవ
 యిత్యా చ తం పునః ॥ ౧౬ ॥ దదా చ తదభిషేతం లభ్యా సాఽదర ముత్త
 మమ్ । వనకర్తా సమాగత్య వనే తస్మిన్దురాసదమ్ ॥ ౧౭ ॥ స్థానం దుగ్ధం
 పరాభేద్య మధిష్ఠాయ మహాబలః । అనేకశతసాహస్రై రనీకైః పరివారితః ॥
 ౧౮ ॥ లోకా నుత్సాదయామాస వరదానబలోద్ధతః । చుక్రుశుః వీశితా స్సర్వే
 విప్రాద్యాః ప్రాశీన స్తదా ॥ ౧౯ ॥ స తు జ్ఞాత్వా దురాత్మా చ సుదర్శనమహా
 నృపమ్ । నృప ఇ త్యేన తం మత్వా నిష్టగామ రణాయ సః ॥ ౨౦ ॥ ఏకా
 మక్షాహిణీం సేనాం గృహీత్వా సశరాసనః । సన్నద్ధః కవచీ ఖడ్గీ - దణ్డీ పర
 బలార్దనః ॥ ౨౧ ॥ రథ మారుహ్య సజ్య శ్చ సర్వశస్త్రాస్త్రభూషితః । య
 యు శ్చ తస్య పురత స్తురగా శ్చ మహాగజాః ॥ ౨౨ ॥ పదాతయ శ్చ సరథా
 యయు శ్చస్త్రాస్త్రపాణయః । ప్రావర్తత మహా ద్యుధ్ధం సేనయో రుభయో
 రపి ॥ ౨౩ ॥ శస్త్రై రస్త్రై శ్శితై ర్భ్రాతై ర్భిణ్డీవాలైః పరశ్వధైః । కుస్తతో
 మరచస్త్రై శ్చ పరిఘైః పట్టసై శ్శితైః ॥ ౨౪ ॥ శక్తితోమరిశూలై శ్చ గజ
 చర్మాసినాధనైః । శతఘ్నీపరిఘాభి శ్చ చిత్రై ర్భ్రాతై శ్చ సాధనైః ॥ ౨౫ ॥
 అనోఽన్యం చ యథాపూర్వం దేవదానవరాజయోః । సుదర్శనభటా శ్చాఽపి
 నిజఘ్ను స్తా నిగ్రాతకా ॥ ౨౬ ॥ వివిధాయుధహస్తా శ్చ శూలముద్గరపా
 ణయః । గదాభిః పట్టసై ర్దణ్డై రాయసై ర్ముసలై ర్భృశమ్ ॥ ౨౭ ॥ షర్మై ర్భి
 ణ్డీవాలై శ్చ భటైః ప్రాసైః పరశ్వధైః । రథైః కవచిన స్త్వస్యే ధ్వజై శ్చ సమ
 లఙ్కృతైః ॥ ౨౮ ॥ హిరణ్యజాలవిహితైః ఖరై శ్చ వివిధాననైః । హయైః
 పరమశీఘ్రై శ్చ గజేంద్రై శ్చ మనోత్కృతైః ॥ ౨౯ ॥ సుదర్శనభటాం శ్చాఽపి
 నిజఘ్ను స్తే కిరాతకాః । తై ర్గదాభి శ్చ భీమాభిః పట్టసైః కూటముద్గరైః ॥
 ఘోరై శ్చ షర్మై ర్భిటై ర్మ్రీశూలై రపి సంశితైః । విదార్య మాణా స్తే
 శూరా నిపేతు ర్భువి సంయుగే ॥ ౩౦ ॥ అమర్షా జ్ఞనితోద్ధర్షా శ్చక్రుః కర్తా
 ణ్యభీతవత్ । శరనిర్భిన్న గాత్రా స్తే శూలనిర్భిన్న దేహినః ॥ ౩౧ ॥ మమస్థ
 ద్విచోరాం శ్చ నామాని చ బభాషిత్ । త ద్భూవా వాఽద్యుతం ఘోరం
 యుద్ధం సైన్యద్వయస్య చ ॥ ౩౨ ॥ వవర్షా రుధిరం కేచి న్ముఖై స్తే వనవా
 సినః । శార్శ్వేషు దారితాః కేచి త్కేచి ధస్తేషు దారితాః ॥ ౩౩ ॥ పట్టసై

శ్చూర్ణితాః కేచి త్ప్రాసైః కేచి ద్విదారితాః । ధ్వజై ర్విపత్తితై ర్నాగై
 ర్శైవ్యై శ్చ వినిపాతితైః ॥ ౩౫ ॥ ర్నాగై ర్విమృదితాః కేచి ద్విధితాః కాననే
 స్థితాః । ముద్గరై రాహతాః కేచి త్పత్తితా ధరణీతలే ॥ ౩౬ ॥ పరిష్కృతై ర్మృధితాః
 కేచి ద్భిణ్ణీవాలై శ్చ దారితాః । కేచి ద్వినిహతా భూమా రుధిరార్ద్రా వనా
 కనః ॥ కేచి ద్విత్రాసితా నప్తాః కేచి త్ప్రార్థ్యేన శాయితాః । విభిన్నహృద
 యాః కేచి త్త్రిశూలై ర్దారితాః పరే ॥ ౩౭ ॥ ఏవం విద్రావితం సైన్యం వ
 నకర్తా విలోక్య తమ్ । బభూవ క్రోధతామ్రాక్ష సేనాధ్యక్ష మువాచ హ ॥
 ౩౮ ॥ జ్వాలాచితం మహాశూరం జహి త్వం గచ్ఛ శీఘ్రతః । ఇ త్యాజ్ఞప్త
 స్తత స్త్రాన్తం జ్వాలాపాతః ప్రతాపవాన్ ॥ ౪౦ ॥ ధను ర్విష్ణురయామాస
 రథస్థః కనకాజ్ఞనః । సుదర్శనమహారాజ సేనాధ్యక్షం సృజ ప్రసూ ॥ ౪౧ ॥
 బడబాముఖనామానం బడబానలవిక్రమమ్ । జహి త్వం సమరే గచ్ఛ శత్రు
 సైన్య మశేషతః ॥ ౪౨ ॥ ఇ త్యబ్రవీ త్తత స్సోఽపి నిగత స్సరథ స్తదా ।
 శార్ఙ్గ మావాయ సుమహ త్తస్మి న్పాణా న్యయోజ చ ॥ ౪౩ ॥ సుమోచ చ తత
 సైన్యే శరసజ్ఞా న్నహారథః । శతం సహస్ర మయుతం నరాణాం బడబాననః ॥
 బాణే నై కేన సహసా నిజఘాన మహారథః । దశ వా వింశతిం వాఽపి త్రిశతం
 వా రథా స్త్వయాన్ ॥ ౪౫ ॥ గజానాం చ ఘటా మేకా మేకేన శితపత్తి
 ణా । జఘాన స మహాతేజాః కాలానలయమోపమః ॥ ౪౬ ॥ బడబాపా
 వకో యద్వ దమ్భాంసి గ్రసతే క్షణాత్ । తద్వ త్సైన్యం పరం చక్రే
 భస్మ సా ద్బడబాననః ॥ ౪౭ ॥ ఏకా మత్సాహిణీం సేనాం సుదర్శనబలాగ్రణీః ।
 ప్రాపయ ద్యమలోకం హి ముహూర్తద్వయమాత్రతః ॥ ౪౮ ॥ నిశ్చేషం
 స్వబలం సర్వం హత మాలోక్య వేగతః । దివ్య మస్త్రం చ సన్ధాయ తిష్ఠ తి
 ష్ఠేతి చ బ్రువన్ ॥ ౪౯ ॥ ఆజగామ రథా చ్చీఘ్రం కిరాతో లఘువిక్రమః ।
 సుదర్శనమహాకోపసజ్ఞాతో బడబాననః ॥ ౫౦ ॥ విష్ణుచక్రేణ తం ఘోరం
 జఘాన వనగోచరమ్ । హతే కిరాతరాజే తు తద్వనం నిర్మలం బభౌ ॥ ౫౧ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే వరుణాది శ్యమర
 సుదర్శనసేనాయుద్ధప్రశంసాధికధనం నామ షట్పంచాశోధ్యాయః.

—◆◆— సుదర్శనస్యాఽ సురవధార్థ ముత్తరదిగ్గమనమ్. —◆◆—

శ్రీసూతః ॥ సుదర్శన మహారాజ సహస్రకిరణోపమః । తం దే
 శం హతదుష్టం చ హతాపగ్రహకణ్ఠకమ్ ॥ ౧ ॥ కృత్వా సర్వాణి దుర్గాణి
 గిరిస్థలవనాని చ । వినిహత్య గజై ర్నాగై స్సర్వదిక్షు మహావథమ్ ॥ ౨ ॥
 కృత్వా చ తత్ర మనుజా స్థాపయిత్వా యథానుఖమ్ । తద్దేశరక్షకం కల్పి
 ధర్మిష్ఠం సత్యవాదినం ॥ ౩ ॥ నివేశ్య దేశభుధ్యే చ జనా నామస్త్ర్య స

త్వరమ్ । ప్రతస్థే సబల స్తస్మాద్దృష్టచోరజగీషయా ॥ ౪ ॥ తత శ్చోత్తర
దిగ్భాగం సహస్రకరణో యథా । నీహంశోషణార్థాయ శ్రీమా న్భుజసహ
స్రవాన్ ॥ ౫ ॥ ప్రతాపవిక్రమాదిత్య సుదర్శనమహాప్రభుః । శ్రీ వేంకట
టసగాధీశదివ్యాజ్ఞాపరిపాలకః ॥ ౬ ॥ పదాతయో గజాశ్వా శ్చ రథా శ్చ
గిరిసన్నిభాః । యయు రగ్రే చ వాద్యాని వాదయన్తి స్త సర్వతః ॥ ౭ ॥
తతః ప్రచోదితా భేర్యో మర్దళానకపుష్కరాః । హేమకోణహతా స్త్రీ
ప్రంబలానాం చాగ్రత స్తదా ॥ ౮ ॥ వినేదు శ్చ మహాఘోషా శ్చ జ్ఞా శ్చ తస
హస్రశః । తటిద్భాస్కరకల్పా శ్చ ఖడ్గాః ప్రాసా శ్చ పట్టసాః ॥ ౯ ॥
బభు స్తస్మి న్నహంసై న్యే యథా మేఘేషు విద్యుతః । ఉత్తరే వేంకటాద్రే

—◆◆◆ భేరుణ్ణాసురసుదర్శనసేనయోర్యుద్ధప్రశంసా. ◆◆◆—

స్తు భాగే కశ్చి న్నహనురః ॥ ౧౦ ॥ భేరుణ్ణో నామ దైత్యానాం ప్రవరో బల
దర్పితః । బ్రహ్మణానీ త్పురా దత్తవరః పర్వతసన్నిభః ॥ ౧౧ ॥ స తు తత్ర
నివాసం చ కృత్వా తు బహుభి ర్వృతః । వేంకటాద్రా త దన్యస్మి న్నిరా
వా కానసేపి వా ॥ ౧౨ ॥ తపాంసి కుర్వతాం విఘ్నం కుర్వ న్స్యాణిభయ
జ్కరః । గ్రామే వా పత్తనే వాపి స్థితా నివ్రపాదిమానుషాన్ ॥ ౧౩ ॥ బ
బాధే సతతం తీర్త్తం తేన దేశః ప్రవీడితః । కామ్యాజా యవనా శ్చాపి మ్లేచ్ఛా
స్సంకూరజాతిజాః ॥ ౧౪ ॥ భేరుణ్ణస్య బలోద్రిక్తా స్తత్రాన న్స్యాణిపీడకాః ।
తే సర్వే పాపకర్తాణ స్సమూహయ ముసలాయథాః ॥ ౧౫ ॥ భేరుణ్ణ
మగ్రతః కృత్వా సరథాశ్వగజా స్తదా । యుద్ధార్థ మాగతం జ్ఞాత్వా
రాజానం చ సుదర్శనమ్ ॥ ౧౬ ॥ యుద్ధాయ నిర్యయు సర్వే గదా
శక్తి పరశ్వథాన్ । గృహీత్వాఽఙ్కుశపాశాం శ్చ ఖడ్గాం శ్చ కనకత్స
రూన్ ॥ ౧౭ ॥ కేచి చ్చుర్తాయుధధరాః కేచి త్రోమరపాణయః ।
కేచి త్రిశూలహస్తా శ్చ శరచాపధరా లపి ॥ ౧౮ ॥ అట్టహాసం విముఞ్చ
న్తో నర్తన్త స్తే మహాబలాః । వాద్యఘోషాం శ్చ మహతః కారయన్తి స్త కే
చన ॥ ౧౯ ॥ సన్నద్ధా శ్చైవ మాగత్య చక్ర స్తే కదనం మహత్ ॥ సుదర్శ
నభటా శ్చాపి భేరుణ్ణస్య భటా లపి ॥ ౨౦ ॥ హతా సుదర్శనభటాః కిరా
తై రధికోర్జితైః । నికృత్తశిరసః కేచి చ్చిన్నపాదా స్తథానపరే ॥ ౨౧ ॥
కేచి త్కృత్తశిరస్త్రాణాః కేచి ద్వక్షసి తాడితాః ॥ కేచి చ్చిన్నతనుత్రాణాః కే
చి చ్చిన్నోరుభావావః ॥ ౨౨ ॥ ఏవం హతం బలం సర్వ మసురేణ దురా
త్మనా । త ద్దృష్ట్వా నిహతం సైన్యం సుదర్శనమహాప్రభుః ॥ ౨౩ ॥ క్రోధే
నారుణతామ్రాక్షః ప్రజజ్వా లాన్తకో యథా । క్రుద్ధే తస్మి న్ప్రభౌ సర్వం
స బభౌ కలుషం జగత్ ॥ ౨౪ ॥ చన్ద్రసూర్యా తదానకాశే బభుతు ర్న చ కి
ఞ్చన । సక్షత్రాణి స భాన్తి స్త పేతు రుల్కా స్సహస్రశః ॥ ౨౫ ॥ వాతీస్త

జవనోఽత్యర్థం సహధూళ్యా ప్రభజ్జనః । చక్రమ్ పసుధా కృతాన్ని పే
 తు త్వేలా శ్చ పాదపాః ॥ ౨౬ ॥ చుత్తుభు స్సాగరా స్సర్వే నేదు ర్భూ
 తాని తత్తణాత్ । యుద్ధార్థ మాగతా దైత్యాః కిరాతాః పుల్కనా స్తథా ॥
 కశ్చ లోపహతా స్సర్వే విషణ్ణవదనా స్తదా ॥ తత్కీవాగ్నిసముత్థ శ్చ పురు
 షః పరమాద్యుతః ॥ ౨౭ ॥ చాపీ ఖడ్గీ రథీ తూణీ కశ్చి త్కనకపిఙ్గళః । నా
 మ్నా పావకసజ్జాశ స్సాయా త్పావకవిక్రమః ॥ ౨౮ ॥ స త మాజ్ఞాపయ
 ద్రాజా జహి దైత్యా ని వీశ్వరః । పావక స్వర్వశస్త్రాస్త్రసమ్పన్న స్సమరే
 బభౌ ॥ ౩౦ ॥ ప్రళయ్యాగ్ని రివాఽదిత్యసహస్రసదృశప్రభః । ముమోచ బాణ
 వర్షాణి పరసైస్యేషు పావకః ॥ ౩౧ ॥ వినోదం కారయామాస కశ్చి ద్విస్తయ
 కారకమ్ । సంమోహనార్థం దైత్యానాం గాఢర్షం సమచో దయత్ ॥ ౩౨ ॥
 మోహితాః పరమా స్త్రేణ త్యక్తోద్భృతవిరాయుధాః । పరసైస్య ఇచ్చ త త్సర్వం
 మత్వా స్వజననార్థగమ్ ॥ ౩౩ ॥ నాయుధ్యస్త తదా యోధా దృష్ట్వా సేనా
 పతిం పునః । నామ్నా పావకసజ్జాశం జనకం స్వకులోద్భవమ్ ॥ ౩౪ ॥ మత్వా
 సర్వే నమన్తి స్త పతిత్వా వసుధాతలే । త ద్దృష్ట్వా దేవగంధర్వసిద్ధవిద్యాధరా
 దయః ॥ ౩౫ ॥ విస్తయం పరమం జగ్తు స్సాధు సా ధ్వితీచాఽబ్రువన్ । తా
 న్సృష్ట్వా పావకప్రఖ్యో మోహితానాం ప్రణమావహమ్ ॥ ౩౬ ॥ అయుక్త మితి
 త ద్దివ్య ముపపంహృతవాం స్తదా ॥ విముక్తమోహః స్తే సర్వే గృహీత్వా
 శస్త్రబాణకాన్ ॥ ౩౭ ॥ చక్రు స్తే కిదనం ఘోర మసిభిః పట్టసాయుధైః ।
 క్రొచ్చ మస్త్రం సమాదాయ పరేషాం యుద్ధకాక్షిణమ్ ॥ ౩౮ ॥ చిన్ధి భోః
 కర్ణనాసే త్వ మితి మస్త్రం జజాప హ । తత్తణా త్కృత్తనాసా శ్చ కృత్త
 కర్ణా శ్చ సంయుగే ॥ ౩౯ ॥ విలోక్య తే హి తత్కృత్త క్రద్ధా జఘ్ను శ్చ తద్బ
 లమ్ । పునః పావకసజ్జాశ స్సర్వాస్త్రకుశలో యుధి ॥ ౪౦ ॥ భిణ్ణివాలేన సర్వే
 షాం బాహూం శ్చిచ్ఛేద సర్వతః । సర్వే తే వీరహస్తాశ్చ పరా న్భాదితు ముద్ర్య
 తాః ॥ ౪౧ ॥ త చ్చ దృష్ట్వా తు వైశాచ మస్త్రం మస్త్రేణ మన్త్రితమ్ ।
 విససర్జ తదా ఘోరం సర్వవిస్తయకారకమ్ ॥ ౪౨ ॥ గ్రస్తాః పిశాచభూతై శ్చ
 మ్లేచ్ఛాచ్చ దైత్యాదయ స్తథా । అన్యోన్యభాదనే సక్తా యయు ర్విలయ మజ్ఞా
 నా ॥ ౪౩ ॥ స్వపైస్య నిహతం దృష్ట్వా నిశ్చేషం యుద్ధభూమిషు । భేరుణ్ణ మ్మ
 తతః క్రుద్ధ శ్శూలం పరమదారుణమ్ ॥ ౪౪ ॥ గృహీత్వా పావకప్రఖ్య మభి
 దుద్రావ సంయుగే । యోజనత్రితయోత్సేధః కమ్పయ స్తేదినీం తదా ॥ ౪౫ ॥
 వాయవ్య మస్త్రం ప్రాయుజ్ఞు పావకార్చిస్సమప్రభః । భ్రామయామాస
 వాత్యేన తృణం పర్వతసన్నిభమ్ ॥ ౪౬ ॥ ప్రదక్షిణ జ్ఞారయిత్వా వేంకటా
 ద్రదే శ్చ దానవమ్ । పున రుత్తిష్ట తం దైత్య మాకాశే దశయోజనమ్ ॥ ౪౭ ॥
 పాతయామాస భూమా త ద్వాయవ్యం పరమాద్యుతమ్ । జీర్ణకూళాణ్ణ వ
 డ్భూమా స శీర్ఘః పర్వతోపమః ॥ ౪౮ ॥ ఏవం నిహత్య తం దైత్యం కృత్వా

దేశ మకణ్ణకమ్ । వనదుర్గాణి సర్వాణి ఖలీకృత్య తదా జనాన్ ॥ ౪౯ ॥ సనుఖం
స్థాపయామాస వేంకటాచారా సుదర్శనః । ఆకాశే దేవగన్ధర్వాః పుష్పవర్షం
వికీర్ణ చ ॥ ౫౦ ॥ సాధుసా ధ్యతి తం దేన మస్తువన్ స్తుతిభి స్తదా । స్వామి
ష్టనపదా స్రుర్వే కృతా స్సవ్విధా స్త్వయా ప్రభో ॥ ౫౧ ॥ గచ్ఛత్వం వేంకటా
ధీశసమీపం త్వరితం పునః । ఇ త్యుక్త్వా చ యయు స్రుర్వే దివం దేవా
ముదాన్వితాః ॥ ౫౨ ॥ స్వసై న్యేషు హతా యే తు జీవయిత్వా చ తా
న్పునః । స్వస్థం చకార తం దేశం వేంకటేశాజ్ఞయా తదా ॥ ౫౩ ॥ కాలే
వవర్ష పర్జన్యః ఫలవస్త శ్చ పాదపాః । సర్వసస్యాని తత్ర స్త ఫలన్తి నుత
రాం తదా ॥ ౫౪ ॥ నీరోగా శ్చ జనా స్రుర్వే దుష్టబాధా న చ క్వచిత్ ।
వై కుణ్డోఽయ మథాఽన్యో వా స్వగ్లో వా భూగతః కిము ॥ ౫౫ ॥ ఇతి తం
మేనిరే సర్వే దేశం శ్రీవేంకటాభిధమ్ । వాఙ్మన్త్రి జన్త తత్రైవ దేవా
అపి దివోకసః ॥ ౫౬ ॥ సుదర్శనమహారాజ సహస్రభుజమణ్డితః । ఆజ్ఞాం
వేంకటనాథస్య కృత్వా సమ్యక్ప్రతాపవాన్ ॥ ౫౭ ॥ జయమగ్గళఘోషై శ్చ
కుసుమోత్కరపృష్టిభిః । సర్వసైన్యై శ్చ సంయుక్త సర్వాభరణభూషితః
॥ ౫౮ ॥ ప్రవివేశ విమానం త ద్వేంకటేశస్య మగ్గళమ్ ॥ ౫౯ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే సుదర్శనస్యాఽనుర

వధార్థ ముత్తరదిగ్గమనాదికథనం నామ సప్తపాదాశోధ్యా యః.

—శ్రీవేంకటేశస్య కలిదోషోపహతేషు విశేషతః కృపాధిక్యవర్ణనమ్.—

శ్రీసూతః ॥ మునయ శ్శృత మాఖ్యానం కిము చక్రికృతాశ్రయమ్ ।
వక్తు మర్హథ యూయం హి కి మ్భూయ శ్శ్రోతు మిచ్ఛథ ॥ ౧ ॥ మునయః
పిబతాం వేంకటేశస్య కథాం దివ్యరసాయనమ్ । అ స్త్య త్ర తృప్తి ర్నాఽస్మా
కం భూయ స్తృప్తా చ భూయసీ ॥ ౨ ॥ కలౌ కలౌ యథా తిష్ఠే ద్వేంకటా
ద్రిశిఖామణిః । పూజయిష్యతి కో వా తం వరదానం చ కీదృశమ్ ॥ ౩ ॥ వక్తు
మర్హసి త త్సర్వం శృణ్వతాం నో మహామునే । ఇతి పృష్టోఽబ్రవీ త్సుతః క
థాం శ్రీవేంకటేశితః ॥ ౪ ॥ శ్రీసూతః ॥ సన్ధా వపి కలే త్రైవం వేంకట
ేశస్య వర్తనమ్ । తతః పర మియా న్భేదో మానం తత్రైవ తు స్థితిః ॥ ౫ ॥
అర్చావతారవ ద్భాయా న్మరాణాం మాంసచక్షుషామ్ । వైకుణ్ఠా దాగ
తం దివ్యం విమానం తు తిరోహితమ్ ॥ ౬ ॥ విమానమాత్ర స్తు కలౌ కారయి
ష్యన్తి మానవాః । పుణ్యశీలా మహాత్మానః కదాచి త్క్షిత్రసమృతాః ॥ ౭ ॥
కదాచి ద్భ్రాష్టానాః పుణ్యాః కదాచి ద్వల్లవా నరాః । అర్చావతార ఇత్యేవ
వదిష్యన్తి చ మోహితాః ॥ ౮ ॥ తథై వాఽవమతిం కేచి త్కరిష్యన్తి కలౌ

యుగే । సాక్షాత్ పశ్యన్తి తత్సర్వ మపశ్యన్తి వ తిష్ఠతి ॥ ౯ ॥ సాక్షాత్ దృష్ట
 పణ మేకం తు నాస్తి తస్య తపోధనాః । పరం నైవ సర్వ మస్త్యైవ నిగ్రహాను
 గ్రహా వపి ॥ అధికం పరదానం తు భవిష్యతి కలౌ యుగే ॥ కృతకం తు విమా
 నం స్యాదిత్యాఖ్యామాత్ర మేవ హి ॥ ౧౦ ॥ కిం నైవ దర్శనమాత్రేణ పాపకోటిం
 హరేద్ధ్రువమ్ ॥ కదాచి న్నహతీ పూజా స్వల్పై న తు కదాచన ॥ ౧౧ ॥ స్వయం
 హి వేంకటాధీశః ప్రకాశం హి ప్రజే త్యచిత్ ॥ అప్రకాశం కదాచి చ్చ వేంకటా
 ద్విశిరోమణిః ॥ ౧౨ ॥ ఏవం హి రమయా సార్థం క్రిడత్యైవ చ తత్ర హి ।
 కలౌ యుగే తు వైచిత్ర్యం దర్శయిష్యతి కేశవః ॥ ౧౩ ॥ అల్పదానేన వై
 భక్త్యా స్వల్పయా పూజయా తథా । భవిష్యతి ప్రసన్న శ్చ స్మృతిమాత్రేణ
 కేశవః ॥ ౧౪ ॥ నృణాం గమనమాత్రేణ వేంకటాఖ్యగిరి మృతి । ప్రసన్న
 స్సాన్య దయం క్షిప్రం దాస్య తీప్తం చ త ద్భహు ॥ ౧౫ ॥ స్వయం మప్రా
 కృతో విష్ణు శ్చరిత్రం ప్రాకృతో యథా । కరిష్యతి తథా దేవో మోహ
 యిష్యతి తాన్వనా ॥ ౧౬ ॥ మానుషాం శ్చైవ భోగాం శ్చ భక్ష్యతే
 ప్రీతమానసః । ఉత్సవా నివిధాం స్తస్య కారయిష్యన్తి మానవాః ॥ ౧౭ ॥
 ఆగమిష్యన్తి దేవా శ్చ సేవార్థం వై కలౌ యుగే ॥ స్నాన్యన్తి స్వామితీర్థే
 వై కరిష్యన్తి నివేదనమ్ ॥ ౧౮ ॥ నివేదితం భక్షయేయం ర్మనుష్యాణా
 మగోచరాః । విమానం త ద్ధి వశ్యేయః పూజయేయం ర్హి సాదరాః ॥ ౧౯ ॥
 ప్రార్థయిష్యన్తి దేవా శ్చ భవిష్యామో నరా ఇతి । తేషాం హి వేంకటా
 ధీశః క్షిప్రం దాస్యతి చేప్సితమ్ ॥ ౨౦ ॥ స్వల్పధర్మేణ సన్తుష్టః పుత్ర్యం
 తేత్రం కశత్రకమ్ । ఆగోగ్యం భూతి మైశ్వర్యం రాజ్యప్రాప్తిం చ సత్త్వ
 రమ్ ॥ ౨౧ ॥ ఆయు శ్చ దుర్లభం నృణాం స్వర్గలోకాదికా అపి । జన్మ
 కోటిశతై శ్చైవ కృతైః పుణ్యై ర్దురాసదామ్ ॥ ౨౨ ॥ నిత్యభూతి ఇచ్చ
 దేవోఽసౌ దాస్య త్యాచార్యసంశ్రయాత్ । ఆహుః హి వైష్ణవౌ పౌ ధ
 ర్మ శ్చేత్రో వేంకటభూధరే ॥ ౨౩ ॥ ఆశ్చర్య మాశ్చర్య మితి బ్రువన్తో
 వైమానికా స్తే కమలాసనాద్యాః । యథా ప్రజేయం తథా మయాఽపి
 గీత మ్భవిష్యద్భవతాం పురస్తాత్ ॥ ౨౪ ॥ కలౌ యుగే తు సమ్ప్రాప్తే
 విశేషా ద్వేంకటాచలః । ప్రఖ్యాతో హ్యధిక మ్భూమా భవిష్యతి తపో
 ధనాః ॥ ౨౫ ॥ సాన్నిధ్య మధికం తత్ర కరిష్యతి రమాపతిః । మైచ్చ
 సజ్జరజాతీనాం శ్వపాకాధమయోషితామ్ ॥ ౨౬ ॥ కిరాతపుల్కసా
 దీనాం శూద్రాణాం హీన జన్మనామ్ । భక్తి శ్రీవేంకటాధీశే హ్యధి
 క ఇచ్చ భవిష్యతి ॥ ౨౭ ॥ తేషా మపి రమాధీశ శ్రీమ్రుం దాస్య
 త్యభీప్సితమ్ । సాన్నిధ్యం తత్ర కురుతే భక్త్యా ప్రీతో యతో హరిః ॥ ౨౮ ॥
 ఆర్యా స్తురుష్కా మాశవ్యా గౌడా వజ్ఞాః కళింజకాః । ఆన్ధ్రాః కర్ణాట

దేశీయాః కోసలోద్భూతమానుషాః ॥ ౩౦ ॥ అజ్ఞా శ్చోశా శ్చ పాణ్డ్యా
శ్చ నానాదేశేషు సమ్భవాః । ద్వీపాంతరగతా శ్చాపి వేఙ్కటేశ
మహాత్మవే ॥ ౩౧ ॥ ధారయంతో మహాభక్తి మాగమిష్యంతి కోటిశః ।
సర్వే లభ్యా వర ణ్నేష్టం భవిష్యంతి ముగాన్వితాః ॥ ౩౨ ॥ అప్రాకృత
స్వర్ణసాను రపి శ్రీవేఙ్కటాచలః । ప్రాకృతాచలవ ద్భూమా భవిష్యతి
కతా యుగే ॥ ౩౩ ॥ మతాంతరప్రవిష్టానా మపి భక్తి ర్భవిష్యతి । సర్వా
త్త కే రమాధీశే వేఙ్కటేశే పరాత్మని ॥ ౩౪ ॥ ఏవం కృత్వా పరా మృక్తిం
భవిష్యంతి చ పావనాః । భక్తిమంతం పరో దృష్ట్వా భక్తిం గచ్ఛేద్ధి
కేశవే ॥ ౩౫ ॥ తథా దృష్టఫలార్థం చ భజమానాయ సాదరమ్ । దృష్టప్రదం
వేఙ్కటేశం దృష్ట్వా తం తు వ్రజే త్మనః ॥ ౩౬ ॥ సోపి దృష్టఫలం లభ్యాన్వే వ
రా నపి శత మృజేత్ । చిత్రం కలియుగే శ్రీశో విహరిష్యతి భూధరే ॥ ౩౭ ॥
అతఏవ కలి సాధు సాధు శ్శూద్ర శ్చ యోషితః । విశేషా ద్వేఙ్కటాధీశ
సేవనం సాధు భూషణమ్ ॥ ౩౮ ॥ ఇ త్యేవం మునయో దేవా వదిష్యంతి కతా
యుగే । కలిదోషపరీతానాం సరాణా మ్నాపకర్మణామ్ ॥ ౩౯ ॥ వేఙ్కటేశా
త్పరో దేవో నాన్వస్త్యన్య శ్శరణ మ్భవి వేఙ్కటేశసమో దేవో నాన్వస్తి
నాన్వస్తి మహీతలే ॥ ౪౦ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థసమం నాన్వస్తి నచాన్వ
స్తి హి । ద్రవ్యార్జనపరో నిత్యం భవిష్యతి కతా యుగే ॥ ౪౧ ॥ అనుగ్రహ
య లోకానాం కామైః పూర్ణోపి సర్వదా । ఇదం ద్రవ్యం త్వయా తావ ద్దా
తవ్యం మమ సమ్ప్రతి ॥ ౪౨ ॥ తవాభీష్ట మహం దాస్యే దాస్య ఇ త్యేవ
చ బ్రువన్ । ఇతి సర్వజనై స్సార్థం క్రీడ ఫ్ఫలు భవిష్యతి ॥ ౪౩ ॥ కతా తదీయ
చారిత్రం వక్తుం కల్పశతై రపి । స శక్య ముక్తం లేశేన చరిత్రం తస్య మజ్జ
శమ్ ॥ ౪౪ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేఙ్కటేశస్య కలి
దోహోపహాతేషు విశేషతో కృపాధివర్ణనం నానూన్వప్తపఞ్చాశోధ్యాయః.

◆◆◆చేతనస్యాన్వచార్యాశ్రయణా త్పురుషార్థప్రాప్తినిరూపణమ్.◆◆◆

మునయః ॥ భగవన్సర్వశాస్త్రార్థవేదాంతపారగ । ఆచార్యసంశ్ర
యాదేవ లభంతే హి పరాం గతమ్ ॥ ౧ ॥ అహో హి వైష్ణవౌ ధర్మ ఇతి
చోక్తం త్వయా పురా । సూత త్వయా తు త త్సర్వం వక్తవ్యం న స్తపోధ
న ॥ ౨ ॥ శ్రీసూతః ॥ శ్రూయతా మభిదాస్యామి సజ్గ్రహేణ తపోధనాః ॥
ఉద్భృత్య భూమి మ్నాతాళా ద్వేఙ్కటాహ్వయభూధరే ॥ ౩ ॥ సితేన భూవరా
హేణ ధరణ్యై భాషితాః పురా । పుష్పద్రోణి వైష్ణవా స్థర్తా యే యే ధర్తా

దేశీయాః కోసలోద్భూతమానుషాః ॥ ౩౦ ॥ అజ్ఞా శ్చోభా శ్చ పాణ్డ్య
శ్చ నానాదేశేషు సమ్భవాః । ద్వీపాంతరగతా శ్చాపి వేంకటేశ
మహోత్సవే ॥ ౩౧ ॥ ధారయన్తో మహాభక్తి మాగమిష్యంతి కోటిశః ।
సర్వే లభ్యా వర శ్చేష్టం భవిష్యంతి ముగాఽన్వితాః ॥ ౩౨ ॥ అప్రాకృత
స్వర్ణసాను రపి శ్రీవేంకటాచలః । ప్రాకృతాచలవ ద్భూమా భవిష్యతి
కతా యుగే ॥ ౩౩ ॥ మతాంతరప్రవిష్టానా మపి భక్తి ర్భవిష్యతి । సర్వా
త్త కే రమాధీశే వేంకటేశే పరాత్మాని ॥ ౩౪ ॥ ఏవం కృత్వా పరా మృక్తిం
భవిష్యంతి చ పావనాః । భక్తిమంతం పరో దృష్ట్వా భక్తిం గచ్ఛేద్ధి
కేశవే ॥ ౩౫ ॥ తథా దృష్టఫలార్థం చ భజమానాయ సాదరమ్ । దృష్టప్రదం
వేంకటేశం దృష్ట్వా తం తు వ్రజే త్పనః ॥ ౩౬ ॥ సోఽపి దృష్టఫలం లభ్యాన్వే వ
రా నపి శత మృజేత్ । చిత్రం కలియుగే శ్రీశో విహరిష్యతి భూధరే ॥ ౩౭ ॥
అతఏవ కలి స్సాధు స్సాధు శ్శూద్య శ్చ యోషితః । విశేషా ద్వేంకటాధీశ
సేవనం సాధు భూషణమ్ ॥ ౩౮ ॥ ఇ త్యేవం మునయో దేవా వదిష్యంతి కతా
యుగే । కలిదోషపరీతానాం సరాణా మ్నాపకర్తృణామ్ ॥ ౩౯ ॥ వేంకటేశా
త్పరో దేవో నాఽస్త్యన్య శ్శరణ మ్భువి వేంకటేశసమో దేవో నాఽస్తి
నాఽస్తి మహీతలే ॥ ౪౦ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థసమం నాస్తి నచాఽ
స్తి హి । ద్రవ్యార్జనపరో నిత్యం భవిష్యతి కతా యుగే ॥ ౪౧ ॥ అనుగ్రహ
య లోకానాం కామైః పూర్ణోఽపి సర్వదా । ఇదం ద్రవ్యం త్వయా తావ ద్దా
తవ్యం మమ సమ్ప్రతి ॥ ౪౨ ॥ తవాభీష్ట మహం దాస్యే దాస్య ఇ త్యేవ
చ బ్రువన్ । ఇతి సర్వజనై స్సార్థం క్రీడ స్థలు భవిష్యతి ॥ ౪౩ ॥ కతా తదీయ
చారిత్రం వక్తుం కల్పశతై రపి । స శత్రు ముక్తం లేశేన చరిత్రం తస్య మజ్జ
శమ్ ॥ ౪౪ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేంకటేశస్య కలి
దోషోపహతేషు విశేషతో కృపాధిక్యవర్ణనం నానూఽప్తపఞ్చశోధ్యాయః.

◆◆◆చేతనస్యాఽచార్యశ్రయణా త్పురుషార్థప్రాప్తినిరూపణమ్.◆◆◆

మునయః ॥ భగవన్సర్వశాస్త్రార్థవేదవేదాంతపారగ । ఆచార్యసంశ్ర
యాదేవ లభంతే హి పరాం గతమ్ ॥ ౧ ॥ అహో హి వైష్ణవౌ ధర్మ ఇతి
చోక్తం త్వయా పురా । సూత త్వయా తు త త్సర్వం వక్తవ్యం న స్తపోధ
న ॥ ౨ ॥ శ్రీసూతః ॥ శూరయతా మభిదాస్యామి సజ్గహేణ తపోధనాః ॥
ఉద్భృత్య భూమి మ్నాతాళా ద్వేంకటాహ్వయభూధరే ॥ ౩ ॥ సితేన భూవరా
హేణ ధరణ్యై భాషితాః పురా । పృచ్ఛన్త్యై వైష్ణవా ధర్మా యే యే ధర్మా

మనోహరాః ॥ ౪ ॥ వ్యాసప్రసాదా త్తా ధర్మా న్వే ద్యహం మునిసత్తమాః ।
 నజ్యహేణ ప్రవత్యోమి గోప్యా ద్దోష్యతరా నపి ॥ ౫ ॥ తేషాం వైష్ణవధర్మా
 ణాం విశ్వాస స్తు పరా గతిః । యావా నపి చ విశ్వాస స్తావతీ సిద్ధిరీరితా ॥ ౬ ॥
 గురు రేవ పరో ధర్మో గురు రేవ పరా గతిః । పాపం క్షపయతి క్షేప్రం గురు
 రేవ వాత్సభావనః ॥ ౭ ॥ తస్మా త్సర్వప్రయత్నేన విశ్వసేత్పరమం గురుమ్ ।
 తత్త్వం తద్గురు ర్హంతి తత్త్వం తద్గురు స్తథా ॥ ౮ ॥ పారమర్థ్యక్రమా
 ద్విష్ణు స్సర్వపాపహరో గురుః । కారుణ్యమూర్తి శ్రీవిష్ణు ర్గురురూపీ చ పాపినః ॥
 ౯ ॥ శాస్త్రహస్తేన సంసారమగ్నా నుద్ధరతే జనాః । న్యాయవి చ్ఛాస్త్రవేదీ చ
 ధర్మాధర్మవివేకవాన్ ॥ ౧౦ ॥ తపోనిష్ఠో బ్రహ్మనిష్ఠ స్తపస్సాధ్యాయనే రతః
 నిర్మలా నిరహంకార శ్శాన్తో దాన్తో విమత్సరః ॥ ౧౧ ॥ గురు రిత్యుచ్యతే
 య స్తు పరాధైకప్రయో జనః । భీతి స్సంసారదావేభ్య శ్శాన్తో దాస్త శ్శు
 చి ర్భుధః ॥ ౧౨ ॥ అతః పరమనిర్విణ్ణో నిర్వైర స్సర్వజన్తుషు । సమాశ్రయే
 ద్గురుం భక్త్యా మహావిశ్వాసపూర్వకమ్ ॥ ౧౩ ॥ నిక్షిపే త్సర్వభారాం శ్చగురో
 శ్రీపాదపంక్జే । నిత్యనైమిత్తికే కుర్వ న్యథాశక్తి భయా ద్ధరేః ॥ ౧౪ ॥
 మోక్షార్థం నిర్భర స్తిష్ఠే న్నన్త్రాస్తరవివర్జితః । సాధనాస్తరహీన శ్చ ద్వయా
 నుష్ఠానతత్పరః ॥ ౧౫ ॥ నాఽష్టాక్షరా త్పరో మన్త్రో నాఽస్తి నారాయణా
 త్పరః । నాఽస్తి న్యాసా త్పరో యోగో బ్రవీతి చత ధాశ్శుతిః ॥ ౧౬ ॥ ఏవం
 హి వర్తమానస్య దేహాస్తే పరమ మ్పదమ్ । న్యాసవిద్యాపర శ్చై చ్చవం వర్తతే
 పరమార్థవత్ ॥ ౧౭ ॥ ధ్యాననిష్ఠ శ్చ లఘ్వాశీ వైరాగ్య మ్పరమాశ్రితః । ఆహ
 జ్కారవిహీన శ్చ యశవాక్కాయమానసః ॥ ౧౮ ॥ సర్వేంద్రియాణి సంయ
 మ్య వివిక్తం స్థల మాశ్రితః । బలదర్పవిహీన శ్చ కామక్రోధవివర్జితః ॥ ౧౯ ॥
 శాస్త్ర శ్చ నిర్మమ శ్శాఽపి పరిగ్రహవివర్జితః । కల్పతే బ్రహ్మభూయాయ బ్ర
 హ్మధ్యానస్య వైభవత్ ॥ ౨౦ ॥ బ్రహ్మభావం గతస్యాఽస్య ప్రసన్నం మా
 నస మ్భవేత్ । తస్యశోకో న చే చ్ఛా చ సర్వభూతసమో భవేత్ ॥ ౨౧ ॥
 హరిభక్తి ర్భవే త్తస్య భక్త్యా జానాతి కేశవమ్ । భగవత్త్వయాథాత్మ్యం
 వేత్తి పశ్చాత్ప్రసన్నధీః ॥ ౨౨ ॥ తతః పరమనజ్గ శ్చ విష్ణో స్సాయుజ్య మ
 శ్నుతే । న్యాసవిద్యానివిష్టస్య కర్తృణాం త్యాగ ఇష్యతే ॥ ౨౩ ॥ త్యాగశ్చ
 ఫలతః ప్రోక్త స్వరూపేణ న చ క్వచిత్ । కర్మణో నియత సైవ త్యా
 గో వై మోహమూలకః ॥ ౨౪ ॥ కర్మాణి త్యజతః పుంసో నాఽస్తి దేహస్య
 ధారణమ్ । యజ్ఞాదీని త్యక్తసజ్గః కుర్యా త్కర్మాణ్యశేషతః ॥ ౨౫ ॥ సృష్ట్యా
 యజ్ఞా స్సృజా శ్శాఽపి ప్రాహ బ్రహ్మ చతుర్ముఖః । యజ్ఞ ఏవ పరో ధర్మో
 భగవత్ప్రీతికారకః ॥ ౨౬ ॥ అభీష్టకామధు గ్యజ్జస్తస్మా ద్యజ్ఞః పరా గతిః ।
 తస్మా ద్యజ్ఞం ప్రజా స్సర్వాః కుర్యు స్సజ్గవివర్జితాః ॥ ౨౭ ॥ యజ్ఞః ప్రీతో హరి

స్వర్వ మభీష్టం చ ప్రయచ్ఛతి । లభ్యాఽభీష్టం వరం తస్మాద్యజ్ఞం కుర్యాన్న
 చేత్సునః ॥ ౨౮ ॥ స్తేన ఏవ స విజ్ఞేయ స్వర్వకర్మబహిష్కృతః । తతః కర్మ
 చ కర్తవ్యం ఫలసజ్జవివర్జితమ్ ॥ ౨౯ ॥ కర్తవ్యేవ పురా కేచి త్వరాం సిద్ధి మి
 తో గతాః । భగవత్తత్త్వ నిష్ఠస్య తదాజ్ఞాలజ్ఞనం మహాన్ ॥ ౩౦ ॥ దోష
 స్తదాజ్ఞా వేదా శ్చ స్మృతయో ధర్మ సజ్జహః । ఆజ్ఞానువర్తనం పుంసా మా
 దా కార్యం హి సర్వథా ॥ ౩౧ ॥ హరా సర్వాణి కర్తాణి సన్న్యసే ద్యోగవి
 త్తమః । నిర్ణమో నిత్యతృప్త శ్చ భగవద్ధ్యాన మాశ్రితః ॥ ౩౨ ॥ సుఖ
 దుఃఖే సమే కృత్వా లాభం హానిం జయం తథా । పరాజయం చ శీతోష్ణే
 మానం చాపవ్యవమానకమ్ ॥ ౩౩ ॥ సర్వత్రగం పరం బ్రహ్మ ధ్యా రున్ స
 న్తత మాత్మని । ప్రాత రారభ్య కర్మాణి క్షుర్వ న్నిజ్యాదికం తథా ॥ ౩౪ ॥
 స్వాధ్యాయం చ తథా యోగం తత్తత్కాలేన హాపయేత్ । నిత్యనై మిత్తి
 కం కర్మ యథాశక్తి వినిర్వహేత్ ॥ ౩౫ ॥ బృద్ధావనం వేఙ్కటాద్రా
 మాలాకరణ మేవ చ । విమానలేపనం చైవ య చ్ఛాన్య త్ప్రీతి కారకమ్ ॥
 ఉత్సవే సేవనం చైవ యథాశక్తినివేదనమ్ । తదీయారాధనం చాపి కుర్వన్న
 ద్వేష మాత్మను ॥ ౩౬ ॥ శ్రీమద్వేంకటనాథస్య జలై స్తు విని వేదితైః । అ
 నై వై ర్వస్త్రై స్తథా మాల్యై శ్శరీరస్య చ పోషణమ్ ॥ ౩౭ ॥ కుర్వ న్నాచా
 ర్యమాహూత్యై త్వరాం గతి మవాప్నుయాత్ ॥ ౩౮ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే చేతనస్యాఽచార్యా
 శ్రయణా త్పురుషార్థస్యాప్తికథనం నామైకోనషష్ఠితమోధ్యాయః.

—•—అష్టాంగయోగస్వరూపనిరూపణమ్.—•—

శ్రీసూతః ॥ ద్వే బ్రహ్మణీ వేదితవ్యే పర ఞ్చాపర మేవ చ । అపరం
 బ్రహ్మ జీవ స్తు క్షరాక్షరవిభేదవాన్ ॥ ౧ ॥ క్షర స్తు సర్వభూతం స్యాత్కూ
 టస్థోఽహ్యక్షర స్తృతః । పరం బ్రహ్మ తు సర్వాత్తా పరమాత్మా ప్రకీర్తితః ॥ ౨ ॥
 విభక్తి సర్వలోకాం శ్చ ప్రవిశ్యాంతి ర్నియచ్ఛతి । ఈశ్వరో యోఽవ్యయో
 నిత్య స్స ఏవ పురుషోత్తమః ॥ ౩ ॥ అతీతః క్షర మత్యర్థ మక్షరం చ పరః పు
 మాన్ । యస్మా త్తస్మా త్తు విఖ్యాతో లోకేఽసౌ పురుషోత్తమః ॥ ౪ ॥ ఇతి
 యో వేత్తి పురుష్యమసమ్మాధః పరార్థవిత్ ॥ స సర్వవి ద్భజే దేనం వేఙ్క
 టేశం ససూధినా ॥ ౫ ॥ య స్తు వేదవిదాం శ్రేష్ఠో యోగ మారభ్య బుద్ధి
 మాన్ । యమం చ నియమం చైవ పీతబేదాం స్తథైవ చ ॥ ౬ ॥ ప్రాణా
 యామాం శ్చ వివిధా స్ప్రత్యాహారం చ సాధయేత్ । ధారణం ధ్యానధే
 దాం శ్చ ససమాధిం ప్రసాధయేత్ ॥ ౭ ॥ యమాదిధ్యాన పర్యంతా స్సమాధే

స్నిగ్ధహేతవః సమాధి స్వాజ్ఞసహిత స్వప్నాజ్ఞో యోగ ఉచ్యతే || ౮ ||
 కుర్యాద్ధి ప్రత్యహం యోగ మేతావ దితి నిశ్చయః । నిషిద్ధాచారతః పుంసో
 నివృత్తి ర్యమ ఉచ్యతే || ౯ || స్వాధ్యాయో నియమః ప్రోక్త స్స స్విస్తికాద్యా
 ననం విదుః । రేచకః పూరక శ్చాపి కుమ్భక శ్చేతి విశ్రుతః || ౧౦ || పా
 నాయామ స్త్రిధా ప్రోక్తః ప్రత్యాహార స్స కథ్యతే । చిత్తోపసంహృతి ర్వా
 తు విషయేభ్య శ్చి యోగినః || ౧౧ || ఆత్మ స్వేవాత్ర మనస స్థాపనం
 ధారణం స్మృతమ్ । తైలధారావ దచ్ఛిన్నజ్ఞానసంతానలక్షణమ్ || ౧౨ ||
 ధ్యానం స్యా దాత్మవిజ్ఞాన జ్ఞాతృజ్ఞేయభిదాత్మమ్ । జ్ఞాతు ర్జ్ఞేయస్య బుద్ధే
 శ్చ భేదజ్ఞానం యదా న హి || ౧౩ || పరమానందజననే పరానందేచిదాత్మని ।
 మనో యదా మహాయోగం సమాధి ర్గీయతే తదా || ౧౪ || ఏవ మభ్యస్య
 మేధావీ పఞ్చకాలపరాయణః । తత్తత్కాలవిధానోక్త మాచారం చ సమా
 చరేత్ || ౧౫ || సాయంకాలే ప్రతిదినం యోగం కుర్యా ద్విచక్షణః । వివి
 క్తదేశే కీటాదిసర్వభాధావివర్జితే || ౧౬ || మృద్వాసనే సుఖాసీన స్స స్విస్తికా
 ద్యాసనే తథా । ఋజుకాయశిరోగ్రీవౌ నానాగ్రన్యస్తోచనః || ౧౭ || ఇళ
 యా వాయు మాకృష్య కుమ్భయే చ్చ శనై శ్శనైః । ఉద్యోధ్య కుణ్డలీం
 సుప్తాం సుషుమ్నాయా మ్ప్రవేశయేత్ || ౧౮ || యదా తు యోగినో దేహే
 జహాసా వ ర్తతే తదా || ౧౯ || మిత్యుచ్చారయే ద్యోగీ వేంకటేశ మను స్మరన్ ||
 || ౧౯ || బ్రహ్మరస్థ్యా ద్వినిర్గచ్ఛ స్స విశే దర్పిరాకృతిమ్ । అర్చిరాదిసుమా
 ర్గేణ ప్రవిశ్య పరమం పదమ్ || ౨౦ || సాయుజ్యం వేంకటేశస్య లభ్యానందీ
 భవే చ్చిరమ్ । యది స్యా ద్వేంకటేశస్య కైంకర్యేధీ ర్బలీయసీ || ౨౧ ||
 తదా యోగం స్థిరః కుర్యా దుపదేశా ద్దురో స్స్వయమ్ । పూర్వోక్తేనైవ
 మార్గేణ యోగం కుర్యా ద్విచక్షణః || ౨౨ || ఇళయా వాయు మాకృష్య
 సుషుమ్నాయాం ప్రవేశయేత్ । అర్చిమా సహ కోష్ఠాగ్నేః ప్రవిశే ద్ధృద
 యాంబుజమ్ || ౨౩ || తత్రస్థం కేశవం బుద్ధ్వా శఙ్ఖచక్రగదాధరమ్ । ఆజ్ఞా
 న్ధాన మతీత్యైవం భూమధ్యం ప్రవిశే తున్ధిః || నీవారశూకవ త్సూక్ష్మం తత్ర
 పశ్యే చ్ఛ్చియఃపతిమ్ । సహస్రపత్రకమలమధ్యస్థం చంద్రమణ్డలమ్ || ౨౪ ||
 తత్ర పశ్యే ద్రమాధీశం సురాధీశం సుభాత్మకమ్ । తత్సంకల్పా చ్చంద్రబిమ్బా
 త్స్సవత్ప్రీయాపబిన్దునా || ౨౫ || అస్తర్యహి స్తథా వ్యాప్తం స్వస్య దేహం
 విచిన్తయేత్ । సుషుమ్నాయా స్తథా మార్గా దవరుహ్యా శనై శ్శనైః ||
 ౨౬ || ప్రాణాదీ స్థాపయే ద్వాయాం స్తత్తత్థానేషు పూర్వవత్ । ఏవం
 చ ప్రత్యహం కుర్వన్ సన్ధ్యామధ్యమరాత్రిషు || ౨౭ || వినా హస్తేన కుర్వీత
 వాయోర్ధారణ మాత్మని । శరీరా దధికం వాయుం ద్వాదశాఙ్గుళమానకమ్ ||
 ౨౮ || శరీరేణ సమం కుర్యాన్మూనం వా వాయు మాత్మని । ఏవ మభ్యా

—◆— శ్రీవేంకటేశాష్టోత్తర శతనామావళి: —◆—

మునయః ॥ సూత సర్వార్థతత్త్వజ్ఞ సర్వవేదాంతపారగః । యేన
చాఽరాధిత స్సద్య స్త్రీమద్వేంకటనాయకః ॥ ౧ ॥ భవ త్యభీష్టసర్వార్థప్రద
స్త ద్బ్రాహ్మి నో మునే । ఇతి పుష్ట స్తదా సూతో ధ్యాత్వా స్వాత్మని తత్త్వ
ణాత్ ॥ ౨ ॥ ఉవాచ మునిశార్దులాః శ్రూయతా మితి నై మునిః ॥ సూతః ॥
అస్తి కింఞ్చిత్తహ న్దోష్యం భగవత్ప్రీతికారకమ్ ॥ ౩ ॥ పురా శేషేణ కథితం
కపిలాయ మహాత్మనే । వామ్నా మప్తశతం పుణ్యం ఽవిత్రం పాపనాశనమ్ ॥ ౪ ॥
ఆదాయ హేమపద్మాని స్వర్నదీపమ్భవాని చ । బ్రహ్మ తు పూర్వ మభ్యర్చ్య
శ్రీమద్వేంకటనాయకమ్ ॥ ౫ ॥ అష్టోత్తరశతై ర్దివ్యై ర్నామభి ర్నమమాజి
తైః । స్వాభీష్టం లభ్యవాః బ్రహ్మ సర్వలోకపితామహః ॥ ౬ ॥ భవద్భి రపి
పద్మై శ్చ సమర్చ్య సై శ్చ నామభిః । తేషాం శేషనగాధీశమానసోల్లాసకా
రిణామ్ ॥ ౭ ॥ నామ్నా మప్తశతం వక్ష్యే వేంకటాద్రినివాసినః । ఆయు
రారోగ్యదం పుంసాం ధనధాన్యసుఖప్రదమ్ ॥ ౮ ॥ జ్ఞానప్రదం విశేషేణ
మహాదైశ్వర్యకారకమ్ । అర్చయే న్నామభి ర్దివ్యై ర్వేంకటేశపదాక్షి
తైః ॥ ౯ ॥ నామ్నా మప్తశతస్యాఽస్య ఋషి ర్బ్రహ్మ ప్రకీర్తితః । ఛన్దోఽను
ష్టుప్ తథా దేవౌ వేంకటేశ ఉదాహృతః ॥ ౧౦ ॥ నీలగోక్షీరనమ్మూతో
బీజ మి త్యుచ్యతే బుధైః । శ్రీనివాస స్తథా శక్తి ర్నృదయః వేంకటాధి
పః ॥ ౧౧ ॥ వినియోగ స్తథాఽభీష్ట సిద్ధ్యర్థే చ నిగద్యతే । * ఓం నమో వే
ంకటేశాయ శేషాద్రినిలయాయ చ ॥ ౧౨ ॥ పృషద్యగ్గోచరాయాఽథ విష్ణవే
సతతం నమః । సదజ్ఞనగిరీశాయ వృషాద్రిపతయే నమః ॥ ౧౩ ॥ మేరుపుత్రగిరీశా
య సరస్వామితటిజపే । కుమారాకల్పసేవ్యాయ వజ్రదృగ్వివయాయ చ ॥ ౧౪ ॥
సువర్చలాసుతస్య స్తసై నాపత్యభరాయ చ । రామాయ పద్మనాభాయ సదా
వాయుస్తతాయ చ ॥ ౧౫ ॥ త్యక్తవై కుణ్డలోకాయ గిరికన్జవిహారిణే । హరిచ
ంద్రనగోత్రేన్ద్రస్వామినే సతతం నమః ॥ ౧౬ ॥ శబ్ధరాజస్యనేత్రాబ్జ విషయాయ
నమోనమః । వసూపరిచరత్రాతే కృష్ణాయ సతతం నమః ॥ ౧౭ ॥ అభిక్రన్త్యా
పరిష్వక్తవత్సనే వేంకటాయ చ । సనకాదిమహాయోగిపూజితాయ నమో
నమః ॥ ౧౮ ॥ దేవజిత్రముఖాన స్త దై త్యసజ్జప్రణాశినే । శ్వేతద్వీపవసన్తుక్త
పూజితాక్ష్యాయుగాయ చ ॥ ౧౯ ॥ శేషపర్వతరూపత్వప్రకాశనపరాయ చ ।
సానుస్థాపితతార్ణాయ తర్ణాయచలనివాసినే ॥ ౨౦ ॥ మాయాగూఢవిమానాయ
గరుడస్కంద వాసినే । అనస్తశిరసే నిత్య మనంతాయ తే నమః ॥ ౨౧ ॥
అనస్తచరణాయాఽథ శ్రీశైలనిలయాయ చ । దామోదరాయ తే నిత్యంనీల
మేఘునిభాయ చ ॥ ౨౨ ॥ బ్రహ్మాదిదేవ దుర్దర్శవిశ్వరూపాయ తే నమః ।

* వాక్పతి బ్రహ్మగో దాతే.

వైకుంఠాగతసద్ధేమవిమానాన్తగతాయ చ || ౨౩ || అగస్త్యాభ్యర్థితాశేషజన
దృగ్గోచరాయ చ | వాసుదేవాయ హరయే తీర్థస్థానకవాసినే || ౨౪ || వామ
దేవప్రియాయాఽథ జనకేష్టప్రదాయ చ | మార్కండేయమహాతీర్థ జాతపుణ్య
ప్రదాయ చ || ౨౫ || * వాక్పతిబ్రహ్మవాత్రే చ చంద్రలావణ్యదాయినే |
నారాయణసగేశాయ బ్రహ్మకస్తోత్రవాయ చ || ౨౬ || శంఖచక్రవరానమల
సత్కరతలాయ చ | ద్రవచ్ఛృంగమదానక్తవిగ్రహాయ నమో నమ || ౨౭ ||
కేశవాయ నమో నిత్యం నిత్యయావనమూర్తయే | అర్థితార్థప్రదాత్రే చ
విశ్వతీర్థాఽఘహరిణే || ౨౮ || తీర్థస్వామిసరస్సాతజనాభీష్టప్రదాయినే |
కుమారధారికావాసస్కందాభీష్టప్రదాయ చ || ౨౯ || జామదగ్న్యనముద్భూత
పోత్రిణే కూర్మమూర్తయే | కిన్నరద్వంద్వశాపాన్తప్రదాత్రే విభవే నమః ||
౩౦ || వైఘానసమునిశ్రేష్ఠపూజితాయ నమో నమః | సింహాచలనివాసాయ
శ్రీమన్నారాయణాయ చ || ౩౧ || సద్భక్తనీలకణ్ఠార్చ్యసృసింహాయ నమో
నమః | కుముదాక్షగణశ్రేష్ఠసైనాపత్యప్రదాయ చ || ౩౨ || దుర్వేధఃపాణ
హర్త్రే చ శ్రీధరాయ నమో నమః | క్షత్రియాస్తకరామాయ మత్స్యరూ
పాయ తే నమః || ౩౩ || పాణ్డవారిప్రహర్త్రే చ శ్రీకరాయ నమో నమః |
ఉపత్యక్తప్రదేశస్థశక్కురధ్యాతమూర్తయే || ౩౪ || రుక్మాబ్జసరసీకూలలక్ష్మీకృత
తపస్వినే | లసల్లక్ష్మీకరామ్భాజదత్తకన్ఠాకరకన్ఠజే || ౩౫ || సాలగ్రామనివా
సాయ శుకదృగ్గోచరాయ చ | నారాయణార్థితాశేషజనదృగ్విషయాయ చ ||
౩౬ || మృగయారసికాయాఽథ వృషభాసురహరిణే | అజ్ఞానాగోత్రపతయే
వృషభాచలవాసినే || ౩౭ || అజ్ఞానాసుతదాత్రే చ † మాధవీయాఽఘహరిణే |
ప్రియఙ్గుప్రియభక్తాయ శ్వేతకోలవరాయ చ || ౩౮ || నీలధేనుపయోధారాసే
కదేహాద్భవాయ చ | శక్కురప్రియమిత్రాయ చోళపుత్రప్రియాయ చ || ౩౯ ||
సుధర్మిణీనుచైతన్యప్రదాత్రే మధుఘాతినే | కృష్ణాఖ్య విప్రవేదాన్త దేశికత్వ
ప్రదాయ చ || ౪౦ || వరాహాచలనాథాయ బలభద్రాయ తే నమః | త్రివి
క్రమాయ మహాతే హృషీకేశాయ తే నమః || ౪౧ || అచ్యుతాయ నమో
నిత్యం నీలాద్రినిలయాయ చ | నమః క్షీరాబ్ధినాథాయ వైకుంఠాచలవాసినే ||
౪౨ || ముకుందాయ నమో నిత్య మనంతాయ నమో నమః | విరిఞ్చాభ్యర్థితా
నీతసామ్యరూపాయ తే నమః || ౪౩ || సువర్ణముఖరీన్నాతమనుజాభీష్టదాయ
ినే | హలాయుధజగత్తీర్థసమస్తఫలదాయినే || ౪౪ || గోవిందాయ నమో నిత్యం
శ్రీనివాసాయ తే నమః | అష్టోత్తరశతం నామ్నాం చతుర్థ్యా నమసాఽన్వి
తమ్ || ౪౫ || యః పఠే చ్ఛృణోయ న్నిత్యం శ్రద్ధాభక్తిసమన్వితః | తస్య
శ్రీవేంకటేశ స్తు ప్రసన్నో భవతి ధ్రువమ్ || ౪౬ || అర్చనాయాం విశేషేణ

[గ్రాహ్య మష్టోత్తరం శతమ్ । వేంకటేశశాభిధేయై ర్యో వేంకటాద్రినివాసినమ్ ॥
౪౭ ॥ అర్చయేన్నామభిస్తస్య ఫలం ముక్తిర్ని సంశయః । గోపనీయ
మిదం స్తోత్రం సర్వేషాం స ప్రకాశయేత్ ॥ ౪౮ ॥ శ్రద్ధాభక్తియుజా మేవ
దాపయేన్నామసజ్జహమ్ । ఇతి శేషేణ కథితం కపిలాయ మహాత్మనే ॥ ౪౯ ॥
కపిలాఖ్యమహాయోగిసకాశాత్తు మయా శ్రుతమ్ । తదుక్తం భవతా మద్య
సద్యః ప్రీతికరం హరేః ॥ ౫౦ ॥

ఇతి శ్రీనారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే శ్రీవేంకటేశా

ష్టోత్తరశతనామావలికథనం నా మైకషష్టితమోఽధ్యాయః.

—మహర్షీణాం శ్రీవేంకటేశసేవార్థం శ్రీవేంకటాచలాగమము.—

[శ్రీసూతః ॥ బ్రూత యూయం పున శ్రీస్తోత్రం కి మిచ్ఛథ తపోధనాః ।
వత్యోమి త దశేష ఇచ్చ నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౧ ॥ ఇ త్యుక్తా మున
య సర్వే ప్రోచు రేవ మిదం వచః ॥ మునయః ॥ భగవ న్భగవద్భక్తిరీ
సాగరచన్ద్రమాః ॥ ౨ ॥ వేంకటేశస్య మాహాత్మ్య ముక్తం సూత త్వయా
నఘ । విచిత్రం తస్య చారిత్ర మాదార్యం నిస్తులం తథా ॥ ౩ ॥ రహస్యాని
చ నామాని సమ్య గస్తాభి రేవ హి । శ్రోత్యాభ్యాం వీత మేత త్తు వేంక
టేశకథామృతమ్ ॥ ౪ ॥ తస్మా చ్చక్షుర్ద్వయస్యాపి పిసాసా తు గరీయసీ ।
అస్తాం స్త్వ మనుజానీహి సేవార్థం వేంకటేశీతుః ॥ ౫ ॥ రహస్యాని చ
నామాని శేషాదే శ్చ తదీశీతుః । స్వామిపుష్కరిణీర్థమాహాత్మ్యం చ
ప్రకాశితమ్ ॥ ౬ ॥ అత్యద్భుతం హరే ర్ద్వయం కతా మాహాత్మ్య మేవ తు ।
శ్రుతం చ మునిశార్దూల సమ్య గస్తాభి రేవ హి ॥ ౭ ॥ శ్రోత్యాభ్యాం సమ్య
గావీతం వేంకటేశకథామృతమ్ । ఇ త్యుక్త స్తు తతి సుస్మతః ప్రోవాచ
మునిపుంగవాః ॥ గచ్ఛథ్వం మునయో యూయం శనై శ్రీవేంకటాచలమ్ ।
తత్ర గత్వా గిరిం పుణ్యం కృత్వా చాపి ప్రదక్షిణమ్ ॥ ౮ ॥ స్నాత్వా
పర్యస్తతీర్థేషు సత్వా పర్యస్తగాః సురాః । ఆరుహ్య రత్నసానుం తం
శుకకోకిలమంజులమ్ ॥ ౧౦ ॥ స్వామిపుష్కరిణీం పద్మననవాతేన రంజితామ్ ।
ప్రాప్య స్నాత్వా చ త త్తీర్థే ప్రదక్షిణవిధానతః ॥ ౧౧ ॥ పరస్పత్య విమాన
ఇచ్చ దర్శనా త్పాపనాశనమ్ । హృదయానందజననం పులకోద్గమకారకమ్ ॥ ౧౨ ॥
ప్రవిశ్య భూవరాహం చ సత్వా శ్రీవేంకటాధిపమ్ । శ్రీభూమిభ్యాం ముదా
యుక్తం శంఖచక్రవరాయుధే ॥ ౧౩ ॥ దధానం పుణ్డరీకాక్షం స్త్రయమానము
ఖామ్బుజమ్ । దయామృతతరంగాభిమన్దస్మితమనోహరమ్ ॥ సమ్య గ్యప్రాప్తౌ
చ సత్వా చ స్తుత్వా నామభి రేవ చ । అర్చయిత్వా చ కమతై ర్గభ్యై

భీష్టం చ దుర్లభమ్ ॥ ౧౫ ॥ కృతకృత్యా నివర్తస్వ మి త్యుక్తా మునయ
స్తదా । ఆమన్త్య సూతం తే సర్వే ప్రహృష్టా శ్చ ప్రతస్థిరే ॥ ౧౬ ॥
భరద్వాజః కాశిక శ్చ జాబాలి రథ కాశ్యపః । క్రితు ర్దక్షః పులస్త్య శ్చ
గాతమః పులహ స్తథా ॥ ౧౭ ॥ ఆజీరసో దేవల శ్చ దేవదర్శన ఏవ చ ।
కాత్యః కణ్వో మృకణ్డు శ్చ శతానన్దో మహామునిః ॥ ౧౮ ॥ మైత్రేయప్ర
ముఖా స్తత్ర సజ్జతా యే తపోధనాః । ఘృష్యస్త సృజుశ శ్చోచ్చైచ్చ గ్లోవిదేతి
పునః పునః ॥ తీర్త్వా భాగీరధీం పశ్చా ద్దాతమిం క్షిప్తవేణికామ్ । తత్ర
తత్ర మహావద్యాం స్నాత్వా స్నాత్వా తపోధనాః ॥ ౨౦ ॥ వేఙ్కటాద్రిం
సమాగత్య త స్తజామ్బూనదాత్మకమ్ । సర్వతీర్థమయం పుణ్యం సర్వ
సిద్ధినిషేవితమ్ ॥ ౨౧ ॥ మదమజ్జులమాయూరకేకాస్వనమనోహరమ్ ।
దివ్యనిర్ఘ్న రసమ్బుర్జం ఫలపుష్పద్రుమై ర్యుతమ్ ॥ ౨౨ ॥ అనతిక్రమ్య సూతోక్త
సేవాక్రమ మిమే బుధాః । చక్ర శ్చీవేఙ్కటేశస్య సేవాం పరమసావనీమ్ ॥
౨౩ ॥ స్నానం మన్తై శ్చ కుర్వంతో నిర్ఘ్న రేషు సరస్సు చ । పశ్యంత స్తానిరమ్యా
ణి సానూని మణిమన్తి చ ॥ ౨౪ ॥ శృణ్వంత శ్చోగ్రతరమ్యాణి పక్షిణాం వచనా
న్యపి । గాయంత స్సామగానాని పరంత స్తుతిసంఘయమ్ ॥ ౨౫ ॥ సృత్య
స్త సృమ్భమా త్సర్వే త్వేలయంత స్తపోధనాః । ఉత్పతంతః పతంత శ్చ
హర్షావేశవశం గతాః ॥ ౨౬ ॥ గిరిప్రవక్షిణం సమ్యక్కుర్వంత స్తే శనై శ్చ
నైః । స్నాత్వా కాపిలతీర్థే చ దృష్త్వా నత్వా శివం గిరిమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఆరు
హ్య మేరుశృంగాభం సిద్ధగన్ధర్వసేవితమ్ । అత్యద్భుతా ద్రత్నసానోర్హే
మాద్రదే రద్భుతో గిరిః ॥ ౨౮ ॥ అయం హ్యభూతపూర్వో హి శ్రీమద్యే
ఙ్కటభూధరః । ఇతి బ్రువంత స్తే సర్వే దదృశు ర్దివ్య ముత్తమమ్ ॥ ౨౯ ॥
విమానం స్వామితీర్థే చ స్నాత్వా దేవం శ్రియఃపతిమ్ । ణోటికన్దర్పలావ
ణ్యం కిరీటమసుటోజ్జ్వలమ్ ॥ ౩౦ ॥ ఉరస్థితశ్రియాఽక్రాంత ముక్తాదామో
పశోభితమ్ । చతుర్భుజ ముదారాఙ్గు శజ్జచక్రధరం పరమ్ ॥ ౩౧ ॥ నీల
మేఘనిభం శ్యామం వీతవాసస మచ్యుతమ్ । శ్రీభూమిసహితం విష్ణుం ప
ద్మార్చితపదామ్బుజమ్ ॥ ౩౨ ॥ ప్రణేము సహసా హృష్టా హన్వోత్ఫుల్లవి
లోచనాః । తుష్టువు ర్వేదమన్తై శ్చ స్తోత్రై శ్చ శ్రుతినంమతైః ॥ ౩౩ ॥

◆◆◆ మహర్షి కృతభగవత్సుతిః. ◆◆◆

మనయః॥ యః పార్థివాని గణయే ద్రజాంసి సుబహూ న్యపి । విష్ణో ర్వీర్యాణి
గణయే న్ని శ్చేషం స పుమాన్ హరేః ॥ ౩౪ ॥ త్రేధా చ నివధే పాదా
న్భూమా విష్ణు స్త్రివిక్రమః । ధర్మా శ్చ ధారయ న్యస్తు తస్మై తే విష్ణవే
నమః ॥ ౩౫ ॥ అత్యతిష్ఠ ద్విశ్వతో యో వ్యాప్య భూమిం దశాఙ్గులమ్
భూతం భవ్య ఇచ్చ య ద్వాస్తవం తస్మై తే విష్ణవే నమః ॥ ౩౬ ॥ పాదో

విశ్వం త్రిపా ద్యోమయస్య తస్మై నమో నమః । ఋచ స్సామాని యస్తా
త్తు జజ్ఞిరే తురగా స్తథా ॥ ౩౭ ॥ విప్రో ముఖా ద్భుజా ద్రాజా నైశ్య శోచి
ర్వో రన స్తరమ్ । శూద్రః పద్భ్యం ముఖా దగ్ని రిద్య శ్చ మనసో విధుః ॥
౩౮ ॥ నేత్రా త్సుర్యోఽథ సంజజ్ఞే తస్మై తే బ్రహ్మణే నమః । ఇయత్యయా
గుణానాం తే నివ ర్తంతే న మానవాః ॥ ౩౯ ॥ బుధీనాం కిన్తు దార్బల్యా
ద్యేద శ్చాఽపి తథైవ భోః । ఏవ తం బహుభా స్తుత్వాస్తోత్రై శ్చావై
ర్మనోహరైః ॥ ౪౦ ॥ ఆదాయ పద్మపత్రాణి శ్రీపాదం వేంకటేశితః । అర్చ
యామాను రవ్యగ్రం నామభి స్యుశభాషితైః । తతః ప్రీతో జగద్ధాతా
బభాషే వేంకటేశ్వరః । త త్రైవం నైమిశారణ్యే ప్రీతోఽస్మి భవతా మ
హమ్ ॥ ౪౧ ॥ వేంకటాచలమహాత్మ్యశ్రవణా స్తునయో బుధాః । చిర
కాలతపోలభ్య మపి దత్తు ఫలం మయా ॥ ౪౩ ॥ య ద్య దిష్టం ముసీనాం
తు భవతాం దత్త మేవ తత్ । వేంకటాచ్రదే స్తు మాహాత్మ్యం బహుదూరస్థి
తోఽపి యః ॥ ౪౪ ॥ శృణోతి వా శ్రావయతి పరే ద్వా శ్రద్ధయాఽన్వితః ।
కన్యాసూసే విశేషేణ తస్యాఽహం సులభో హ్యహమ్ ॥ ౪౫ ॥ ధనం ధాన్యం
మహీ మిష్టాం పుత్రాన్ పౌత్రాన్ దదా మ్యహమ్ । దదామి సర్వాన్
కామాం శ్చ దేహంతే మత్పదం తథా ॥ ౪౬ ॥ ఇతి లభ్యా వరాం స్తే తు
తత్ర వత్సరపంచకమ్ । స్నాత్వా సర్వేషు తీర్థేషు వేంకటాచ్రా తపోధనాః ॥ ౪౭ ॥
ఆశ్చర్యాణ్యపి దృష్ట్వా తే సమ్యగ్ గారాధ్య మాధవమ్ । పున శ్చ నైమిశార

—◆◆◆ సూతంప్రతిశౌనకాదిస్తుతిః. ◆◆◆—

ణ్యం యయు స్సర్వే తపోధనాః ॥ ౪౮ ॥ గత్వా తు నైమిశారణ్యం ముని
సజ్ఞనిపేవితమ్ । ఉపసృత్య పున స్సూతం ప్రోచు రేవ మిదం వచః ॥ ౪౯ ॥
అపఠోతవ తు విజ్ఞాన మహణో సామర్థ్య మేవ తే । యథోక్తం భవతా విష్ణో
ర్వేంకటాచ్రనివాసిః ॥ ౫౦ ॥ రూప మాదార్యరూప ఇన్ద్రియ గిరిరూపం
తథైవ చ । స్థితం తథైవ త త్సర్వ మహణో వేంకటభూధరః ॥ ౫౧ ॥
త్వత్ప్రసాదాద్యయం సర్వే కృతార్థా స్తాం మహామునే । సంస్థానం
వేంకటేశస్య గిరే స్తస్య చ సర్వతః ॥ ౫౨ ॥ దృష్ట మేత త్వయా
కిం వా శ్రుతం వా సూత తన్మునే । ఇతి స్తుతస్తత స్సూతః ప్రోవా
చేదం వచ స్తదా ॥ ౫౩ ॥ వ్యాసస్యాఽనుగ్రహ త్సర్వం వేద్మి తత్త్వం
తపోధనాః । వేంకటాచలమహాత్మ్యం కల్పకోటిశతై రపి ॥ ౫౪ ॥ స శక్యం
వర్షసాహస్రై శ్శేషాణాం చ సహస్రకైః । వక్తుం తథాఽపి మాహాత్మ్యం
కీర్తితం కిన్చిదేవ హి ॥ ౫౫ ॥ పుణ్యం పవిత్ర మాయుష్యం మాహాత్మ్య మిద

ముత్తమమ్ । యః పరే త్ప్రయతో భక్త్యా శృణుయా ద్వా లిఖే దపి ॥౫౬॥
సర్వా న్కామా నవాప్నోతి సమ్యాప్నోతి చ మజ్జలమ్ ॥౫౬॥ ... *

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహా త్యే మహాద్వీ
ణాం శ్రీవేంకటేశ్వరసేవాగ్రం శ్రీవేంకటాచలాగమనాది
కథనం నామ ద్విషష్టితమోఽధ్యాయః.

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే త్రయస్త్రింశప్రభృతి ద్విషష్టితమపర్యంతః
త్రింశదధ్యాయాత్మక శ్రీవేంకటాచలమాహా త్యే పరః
ప్రథమో భాగ స్సమాప్తి మగమత్

—◆◆◆ ఓం త త్సత్. ◆◆◆—

శ్రీవారాహపురాణ ప్రథమభాగాంతగత సముదితాధ్యాయసంఖ్య-30.

శ్రీ ర మ్మ.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీయై పద్మావత్యై నమః.

శ్రీ మ తే విష్ణ్వే నామ నమః.

అథ శ్రీ వారాహపురాణాంతర్గత

శ్రీ వేంకటాచల మాహాత్మ్యే

ధరణీవరాహసంవాదాభ్యోద్వితీయో భాగ ఆరభ్యతే.

శ్రీయః కాంతాయ కల్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।

శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగలమ్ ।

—◆◆— నారదస్య సుమేరుశిఖరస్థయజ్ఞవరాహచర్యసాగ్రహిః. ◆◆—

హరిః ఓం ॥ ఋషయః ॥ రామహర్షణ సర్వజ్ఞ పురాణార్థవిశార
ద । మాహాత్మ్యం శ్రోతు మిచ్ఛామో గిరీంద్రాణాం మహీతలే ॥ ౧ ॥
బ్రూహి త్వం నో మహాభాగ కే ప్రథానా మహీధరాః ॥ శ్రీసూతః ॥ ఏత
మేవ పురా ప్రశ్న మపుచ్ఛం జాహ్నువీతతే ॥ ౨ ॥ వ్యాసం మునివరశ్రేష్ఠం
సోఽబ్రవీ స్తే గురూత్తమః ॥ వ్యాసః ॥ పురా దేవయుగే సూత నారదో
మునిసత్తమః ॥ ౩ ॥ సుమేరుశిఖరం గత్వా నానారత్నసుశోభితమ్ । త
న్మధ్యే విపులం దీప్తం బ్రహ్మణో దివ్య మాలయమ్ ॥ ౪ ॥ దృష్ట్వా తస్యోత్తి
రే దేశే విప్పలద్రుమ ముత్తమమ్ । సహస్రయోజనోచ్ఛాయం విస్తీర్ణం
ద్విగుణం తథా ॥ ౫ ॥ తన్మూలే మణ్డపం దివ్యం నానారత్నసమన్వితమ్ ।
పద్మరాగమణిస్తమ్భై స్సాహస్రై స్సమలఙ్కృతమ్ ॥ ౬ ॥ వైడూర్య
ముక్తామణిభిః కృతస్వస్తికమాలికమ్ । సవరత్నసమాకీర్ణ దివ్యతోరణశోభ
ితమ్ ॥ ౭ ॥ మృగపక్షిభి రాకీర్ణం సవరత్నమయై శ్శుభైః । పుష్పరాగ
మహాద్వారం సప్తభూమికగోపురమ్ ॥ ౮ ॥ సస్తీప్రవజ్రసుకృతకవాట ద్వయ
శోభితమ్ । ప్రవిశ్యాదా దదర్శా న్తద్దివ్యమౌక్తికమణ్డపమ్ ॥ ౯ ॥ వైడూర్య
వేదికం తుఙ్గ మారురోహ మహామునిః । తన్మధ్యే తుఙ్గ మతులం వసుపాదవిరా
జితమ్ ॥ ౧౦ ॥ దదర్శ ముక్తాసజ్జీర్ణం సింహాసన ముడుద్యుతి । తన్మధ్యే పుష్క
రం దివ్యం సహస్రదలశోభితమ్ ॥ ౧౧ ॥ శ్వేతం చంద్రసహస్రాభం కర్ణికాకేస
రోజ్జ్వలమ్ । తస్య మధ్యే సమాసీనం పూర్ణచంద్రాయుతప్రభమ్ ॥ ౧౨ ॥

కైలాసపర్వతాకారం సుందరం పురుషాకృతిమ్ । చతుర్బాహు ముదాతాజ్ఞం
వరాహవదనం శుభమ్ ॥ ౧౩ ॥ శఙ్ఖచక్రాభయవరాన్నిభాణం పురుషోత్తమమ్ ।
పీతామ్బరధరం దేవం పుణ్డరీకాయతేజుణమ్ ॥ ౧౪ ॥ పూర్ణేంద్రశామ్యవదనం వా
గన్ధిముఖామృజమ్ । సామధ్వనిం యజ్ఞమూర్తిం స్రుక్తజ్ఞం స్రువనాసికమ్ ॥ ౧౫ ॥
క్షీరసాగరసంక్రాంతం కిరీటోజ్జ్వలితాననమ్ । శ్రీవత్సవతుసంశుభ్రం యజ్ఞసూత్రపి
రాజితమ్ ॥ ౧౬ ॥ కాస్తుభశ్రీసముద్వ్యోతినమున్నతమహారసమ్ । జా
మ్బూనదమయై దివ్యై స్సుంతాభరణై ర్యుతమ్ ॥ ౧౭ ॥ విద్యున్మాలాప
రిక్షిప్తశరన్నేఘమిపౌజ్జ్వలమ్ । వామపాదతలాక్రాంతపాదపీఠవిరాజి
తమ్ ॥ ౧౮ ॥ కటకాజ్ఞదకేయూరకుణ్డబోజ్జ్వలితం సదా । చతుర్ముఖవ
స్తిష్ఠాత్రిచూర్కణ్డయై దుగ్ధసీశ్వరైః ॥ ౧౯ ॥ భృగ్వాదిభిరనేకైశ్చ సేవ్యమా
నమహర్నిశమ్ । ఇంద్రాదిలోకాలైశ్చ గన్ధర్వా పురసాజ్ఞతైః ॥ ౨౦ ॥
సేవితం దేవదేవేశం ప్రణిపత్యా భిగమ్యచ । దివ్యై రుపనిషద్భాగై రభిష్టా
యధరాధరమ్ ॥ ౨౧ ॥ నారదః పరమప్రీతస్థితో దేవస్య సన్నిధౌ । ఏత

—◆— వరాహసన్నిధిమృతి ధరణ్యాగమనమ్. —◆—

స్తి స్మస్తరే చా భూద్వివ్యదుందుభినిస్సృపః ॥ ౨౨ ॥ తత స్సమాగతా దేవీ
ధరణీ సఖసంయుతా । సరత్నసాగరాకారదివ్యామ్బరసముజ్జ్వలా ॥ ౨౩ ॥
సుమేరుమందరాకారస్తనభారావనామితా । నవదూర్వాదలశ్యామా సర్వా
భరణభూషితా ॥ ౨౪ ॥ ఇలయా వై పిఙ్గలయా సఖిభ్యాం చ సమ
న్వితా । తత స్తాభ్యాం సమానీతం పుష్పాణాం నిచయం మహీ ॥ ౨౫ ॥
శ్రీమద్వరాహదేవస్య పాదమూలే వికీర్యచ । ప్రణమ్య దేవదేవేశం కృతా
జ్జలిపుటాస్థితా ॥ ౨౬ ॥ తాం దేవీం శ్రీవరాహోపి హ్యలిక్యైః ౨౦ కే ని

—◆— ధరణీవరాహసంవాదః. —◆—

ధాయ చ । పప్రచ్ఛ కుశలం సృగ్ధ్వీం ప్రీతిప్రవణమానసః ॥ ౨౭ ॥ శ్రీవరా
హః ॥ త్వాం నివేశ్య మహీ దేవి శేషశీరే సుఖవహే । లోకం త్వయి నివే
శ్యైవ త్వత్సహాయాః ధరాధరాః ॥ ౨౮ ॥ ఇహ గతోన్యహం దేవి కి
మర్థం త్వమిహ గతా ॥ పృథివీ ॥ మాం సముద్భృత్య పాతాలాత్సహస్ర
ఫణిశోభితే ॥ ౨౯ ॥ రత్నపీఠ ఇమౌ తుజ్జే సరత్నైః సత్సమూర్ధని । కృత్వా
మాం సుస్థిరాం దేవధరాం శ్చాపి న్యవేశయః ॥ ౩౦ ॥ మద్ధారణక్షమా
పుణ్యాం స్వస్థయా స్పరుషోత్తమ । తేషు ముఖ్యాన్మహాబాహూ మదా

—◆— శేషాచలస్య సర్వపర్వతాతికాయిత్య వర్ణనమ్. —◆—

ధారాన్వదస్య మే ॥ ౩౧ ॥ శ్రీవరాహః ॥ సుమేరుర్హిమవా నివన్ధ్యో మందరో
గన్ధమాదనః । సాలగ్రామ శ్చిత్రకూటో మాల్యవాన్సారియాత్రకః ॥ ౩౨ ॥

మహేంద్రో మలయ స్సహ్య స్సింహాద్రి రపి రైవతః । వేదపూర్వోఽష్టానా
నామ శైల స్స్వర్ణమయో మహాః ॥ ౩౩ ॥ ఏతే శైలవరా స్సర్వే ద్విదానా
రా వసుధరే । మన్తయా దేవస్త్వత్పు ఋషిస్త్వత్పు సేవికాః ॥ ఏతే
ప్రవరాన్వత్యే తత్త్వత శృణు మాధవి । సాలగ్రామ శ్చ సింహాద్రిః శైలే
ద్ద్యో గర్భమాదనః ॥ ౩౪ ॥ ఏతే శైలవరా దేవి దిశం స్త్రామనతీ ప్రతాః ।
దక్షిణస్యాం ప్రతీతాం స్తు వత్సే శైలా న్వసుధరే ॥ ౩౫ ॥ అదితాద్రి స్త్రి.
స్తిశైలో గృధ్రాద్రి ర్ఘటికాచలః । ఏతే శైలవరా స్సర్వే ద్విదానా స్స
మీపగాః ॥ ౩౬ ॥ హస్తిశైలా దుత్తరతః పశ్చిమోదన మాత్రనిః । సుస్తి
ముఖరీ నామ సదీనాం ప్రవరా నదీ ॥ ౩౭ ॥ తన్యా ఏషుం ధృతీ తీర్థాః మ
లాఖ్యం సరోవరమ్ । తత్తీరే భగవా నాస్తే శుకస్య సరిదో వారిః ॥ ౩౮ ॥
బలభద్రేణ సంయుక్తః కృష్ణో భక్తార్తినాశనః । వైఖానసే ద్దునిగ్ధైర్మిత్య
మారాధితోఽమలైః ॥ ౪౦ ॥ కమలాఖ్యస్య సరిస ఉత్తరే వానస్థమ్ ।
క్రోశద్వయాద్ధమాత్రే తు హరిచంద్రసశోభితే ॥ ౪౧ ॥ శ్రీవేంకటాచలం నామ
వాసుదేవాలయో మహాః । సస్తయోజనవిస్తీర్ణ శైలేన్ద్రో యోజనచ్ఛి
తః ॥ ౪౨ ॥ అస్తి స్వర్ణమయో దేవి రత్నసానుభూదాయకః ।
ఇంద్రాద్వాదై వతగణా వసిష్ఠాద్వాముసీశ్వరాః ॥ ౪౩ ॥ సిద్ధా న్నానా
శ్చ మరుతో దానవా దైత్యరాక్షసాః । రహస్యాద్వా అపసరస్వక్తాః పసి
న్తి నియతం ధరే ॥ ౪౪ ॥ తవ శ్చరన్తి నాగా శ్చ గరుడాః కిన్నరా స్తథా ।
ఏతై రధిష్ఠితా స్తత్ర సరితః పుణ్యదర్శనాః ॥ ౪౫ ॥ సరాంసి వివిధా న్యగ్రా
- - - - - స్వామిపుష్కరిణ్యా స్సర్వతీర్థాతీశాయిత్య కథనమ్. - - - - -
సన్తి దివ్యాని మాధవి । తీర్థానాం చైవ సర్వేషాం శృణుష్య ప్రవరాణి వై ॥
చక్రతీర్థం దైవతీర్థం వియద్గజా తైథైవచ । కమారధారికాతీర్థం వాపనాశన
మేవస ॥ ౪౬ ॥ పాణ్డవం నామ తీర్థ శ్చ స్వామిపుష్కరిణీ తథా । సజ్జతాని
వరాణ్యా హు ర్నారాయణగిరా శుభే ॥ ౪౭ ॥ ఏతేషు ప్రవరా దేవి స్వామి
పుష్కరిణీ శుభా । అస్యా స్తు సశ్చిమేతీరే * వివసానిత్వయా సహ ॥ ౪౮ ॥
§ ఆస్తేఽస్యా దక్షిణే తీరే శ్రీనివాసో జగత్పతిః । గజాద్వై స్సకలై శ్శీర్ష

* నివసామిప్రతికల్పంవాసంకరోమి.

§ ఆస్తే - ప్రతికల్పంనివాసంకరోతి - స్వామి పుష్కరిణ్యాః పశ్చిమతీరే తీర్థాబాధిక
వతః - దక్షిణతీరే శ్రీ శ్రీనివాస భగవతశ్చవాసః ప్రతికల్ప నియతభావతీర్థాః - ఈశ్వరవాస
స్య ప్రతికల్పని యతభావిత్యాదేవ - పూర్వశ్లోకేని వసామితి - అత్రశ్లోకే - ఆస్త ఇతివచనమున
నిర్దేశః కృతః - ఏవముత్తరత్రాప్రయం న్యాయో బోధ్యః - సా స్వామిపుష్కరిణీ - సకలైశ్శీ
ర్షైః సహ - సహ దితానాం గకల పుణ్యతీర్థానాం యావత్ పాపసత్త్వ క్షయంతేతత్ కరస్యాచేక
స్యామేవాస్త్య తస్మిన్వత్తిరేయమితీర్థావః.

స్వమాసా సాగరామ్భరే || ౫౦ || త్రైలోక్యే యాని తీర్థాని సరాంసిసరిత
స్తథా | తేషాం స్వామిత్వ మాపన్నం ధరే స్వామిసరోవరమ్ || ౫౧ ||
స్వామిపుష్కరిణీం పుణ్యాం సేవితుం దివ్యభూధరే | వసన్తి సర్వతీర్థాని
తేషాం సజ్ఞ్యాం వదామి తే || ౫౨ || పట్టప్టికోటితీర్థాని పుణ్యైఃస్త్రి న్నూభ
నోత్తమే | తేషు చాత్యస్తముఖ్యాని పట్టిర్థాని వసున్ధరే || ౫౩ || పఞ్చానాం
తీర్థరాజానాం తుమ్బాగర్భసమో మహాః | గర్భవాసభయధ్వంసీ స్నా
తానాం భూధరోత్తమే || ౫౪ || ధరణీ || పట్టిర్థాని మహాబాహూ త్వయో
క్తాని మహీధరే | నూహత్త్వం వద తేషాం మే యథాకాలం యథావిధి ||
౫౫ || ఫలాని తేషు స్నాతానాం సరాణాం వద భూధరే || శ్రీవరాహః ||
నారాయణాద్రిమాహత్త్వం ఏదామి శృణు మాధవి || ౫౬ || దేవాశ్చ ఋష
య శ్చైవ యోగిన స్ససకాదయః | కృతేఽజ్ఞనాద్రిం త్రేతాయాం నారాయ
ణగిరిం తథా || ౫౭ || ద్వాపరే సింహశైలం చ కతా శ్రీవేంకటాచలమ్ | ప్రవ
దన్తీ హ విద్వాంసః పర మాత్మలయం గిరిమ్ || ౫౮ || యోజనానాం సహ
స్రాస్తే ద్వీపాస్తరగతో పి హ | యో సమ ద్భూధరేన్ద్రం త ద్దిశ ముద్దిశ్య
భక్తితః || ౫౯ || సర్వపాపవినిర్మూల్యో విష్ణులోకం స గచ్ఛతి | తస్మిన్ పట్టిర్థ
మాహత్స్యం యథాకాలం వదామి తే || ౬౦ || శృణుస్వా వహితా భద్రే

—◆— కుమారధారామాహత్త్వమ్. —◆—

సర్వపాపప్రణాశనమ్ | కుమ్భసంధే రవౌ మాఘే పార్ణమాస్యాం మహతిథౌ ||
౬౧ || మఖానక్షత్రయుక్తాయాం భూధరేన్ద్రే వసున్ధరే | కుమారధారికా
నామ సరసీ లోకపావనీ || ౬౨ || యత్రాస్తే పార్వతీసూనుః కార్తికేయోఽ
గ్ని సమ్భవః | దేవసేనాసమాయుక్త శ్రీనివాసార్చకోఽమలే || ౬౩ || తస్యాం
య స్నాన్తి మధ్యాహ్నే తస్య పుణ్యఫలం శృణు | గంగాదిసర్వతీర్థేషు య
స్నాన్తి నియమాద్ధరే || ౬౪ || ద్వాదశాబ్దం జగద్ధాత్రి తత్ఫలం సమవాప్ను
యాత్ | యోన్నం దదాతి త త్తీర్థే శక్త్యా దక్షిణయా నివృత్తమ్ || ౬౫ || స
తావత్ఫల మాప్నోతి స్నానే తూక్తం ఫలం యథా | మీనసంధే

—◆— తుమ్బతీర్థమాహత్త్వమ్. —◆—

సవితరి పార్ణమాసీ తిథౌ ధరే || ౬౬ || ఉత్తరాఫల్గునీ యుక్తే
చతుర్థే కాలసత్తమే | పఞ్చానా మపి తీర్థానాం తుమ్బేఽథ
గిరిగర్భరే || ౬౭ || య స్నాన్తి మనుజో దేవి పునర్గర్భే న జాయ

—◆— ఆకాశగంగామాహత్త్వమ్. —◆—

తే | అగ్నివాహస్థితే భానా చిత్రా నక్షత్రసంయుతే || ౬౮ || పూర్ణిమాఖ్యే
తిథౌ పుణ్యే ప్రాతః కాలే తద్భవ చ | ఆకాశగంగాసరితి స్నాతో మోక్ష

—◆— పాణ్డవతీర్థమాహాత్మ్యమ్ —◆—

మవాప్పుయాత్ ॥ ౬౯ ॥ పృషభస్థే రవా రాధే ద్వాదశ్యాం రవివాసరే ।
శుక్లే వా పృథవా కృష్ణేపక్షే భామసమన్వితే ॥ ౭౦ ॥ తీర్థే పాణ్డవనామ్నస్త్ర
సజ్జవే స్నాతి యో నరః । నేహదుఃఖ మవాప్నోతి పరత్ర నుఖ మశ్నుతే ॥

—◆— పాపనాశనతీర్థమాహాత్మ్యమ్ —◆—

౭౧ ॥ శుక్లే పక్షే౭థవా కృష్ణే యా౭ర్కవారేణ సప్తమీ । యుక్తా పుష్య
ర్ష సంయుక్తా హస్తరేణ యుతాపివా ॥ ౭౨ ॥ తస్యాం తిథౌ మహాభాగే పాప
నాశనసంజ్ఞ కే । తీర్థే య స్నాతి నియమా ద్భూధరేంద్రస్య మస్తకే ॥ ౭౩ ॥
కోటిజన్మాదితః పాపై ర్ముచ్యతే స నరోత్తమః । శృణు దేవి పరం గుహ్య

—◆— దేవతీర్థ మాహాత్మ్యమ్. —◆—

మనంతాభ్యే మహాగిరా ॥ ౭౪ ॥ * మద్దివ్యాలయవాయవ్యే శిఖరే గిరిగహ్వరే ।
దేవతీర్థ మితి ఖ్యాతం తటాక మతిశోభనమ్ ॥ ౭౫ ॥ తస్మి న్పుణ్యతమే దేవి
స్నానకాలం వదామి తే । గురుపుష్పే వ్యతీపాతే సోమశ్రవణకే తథా ॥ ౭౬ ॥
దినేష్వేతేషుయ స్నాతి తస్య పుణ్యఫలం శృణు । యాని కానీహ పాపాని
జ్ఞానాజ్ఞానకృతాని చ ॥ ౭౭ ॥ తాని సర్వాణి నశ్యన్తి దేవతీర్థే౭తిపావనే ।
పుణ్యాస్యపి చ వర్ధంతే దేవతీర్థనిమజ్జనాత్ ॥ ౭౮ ॥ దీర్ఘ మాయు రవాప్నోతి
పుత్రపౌత్రై స్సమన్వితః । అస్తే స్వర్గం సమాసాద్య చేంద్ర లోకే మహీయ
తే ॥ ౭౯ ॥ తద్దినేష్వన్నదో దేవి యావజ్జీవాన్నదో భవేత్ । ఇతి గుహ్యత
మం దేవి ప్రోక్తం తుభ్యం వసుధరే ॥ ౮౦ ॥ శ్రుత్వా థ పృథివీదేవి ప్రీతి
ప్రవణమానసా । ఇష్టాభి ర్వాగ్భి రతులం తుష్టావధరణీధరమ్ ॥ ౮౧ ॥ ధరణీ॥

—◆— ధరణీకృతవరాహాస్తుతిః. —◆—

సమస్తే దేవదేవేశ వరాహవదనా చ్యుత । క్షీరసాగరసజ్కాశ వజ్ర శృంగ మ
హాభుజ ॥ ౮౨ ॥ ఉద్భృతాస్మి త్వయా దేవ కల్పదా సాగరామ్భుసః । సమా
స్రబాహునా విష్ణో ధారయామి జగన్త్యహమ్ ॥ ౮౩ ॥ అనేకదివ్యాభరణ
యజ్ఞసూత్రవిరాజిత । అరుణారుణామృతధర దివ్యరత్న విభూషితఉద్య
ద్భానుప్రతీకాశ పాదపద్మ నమోనమః । బాలచంద్రాభదంష్ట్రాగ్రమహా

* మద్దివ్యాలయ వాయవ్యఇతి - ఇదానీం - మేరుశిఖ రాద్వరాహ భగవదాగమనస్యా
త్రేతః పరమేష్ఠావి త్వేపి పూర్వ పూర్వకల్ప తాదృశ భగవదాగమనని బద్ధనతత్తత్తే త్రాల
యాది ససూఖ్యాసమారాధనాది విశేషవ్యవహారా ఆవి చ్ఛిన్నానీవ - శ్రీరామేణాస్తికల్పే
నేతుబద్ధనాత్పి గపి పూర్వకల్ప కృతతత్కార్యమాల నేతుతీర్థవ్యవహారప్రసిద్ధితో అతో
మద్దివ్యాలయవా యవ్యఇత్యుక్తిర్న దోషాయవరాహాక్షేత్ర శ్రీవరాహభగత్ఫానాదివ్య వహార
ప్రసిద్ధిస్సచ్ఛవాత్ అత ఏవహి వాసుదేవాలయో మహానితి గిరేర్వాసుదేవాలయత్వేన ప్రసిద్ధి
సద్భావః ప్రాగ్దర్శితః.

బలపరాక్రమ ॥ ౮౫ ॥ దివ్యచంద్రనలిప్తాజ్ఞ తప్తకాశ్చనకుణ్డల । ఇంద్రనీలమ
ణిద్యోతి హేమాజ్ఞదవిభూషిత ॥ ౮౬ ॥ వజ్రదంష్ట్రాగ్నిర్భిణ్ణ పిరణ్యాక్షమ
హాబల । పుణ్డరీకాభితామ్రాక్ష సామన్వనమనోహర ॥ ౮౭ ॥ శ్రుతిసీమస్తభూ
మాత్మక సర్వాత్మం శ్చారువిక్రమ । చతురాననశమ్భుభ్యాం వద్దితాయత
లోచన ॥ ౮౮ ॥ సర్వవిద్యామయాకార శబ్దాతీతనమో నమః ॥ ఆనందవిగ్రహః
నస్తస్త కాలకాలనమోనమః ॥ ౮౯ ॥ ఇతి స్తుత్వాఽచలాదేవీ వవద్దే పాదయో
ర్విభుమ్ । వందమానాం సముద్వీక్ష్య ప్రీత్యుత్పల్లవిలోచనః ॥ ౯౦ ॥ ఉద్ధృత్య
ధరణీం దేవీ మాలిలిక్లేశ బాహుభిః । ఆఘ్రాయ ధరణీవక్త్రం వామాక్షే సన్ని
వేశ్య చ ॥ ౯౧ ॥ ఆరుహ్య గరుడేశానం జగామ వృషభాచలమ్ । మునీన్ద్రై

◆◆◆ వరాహభగవతోధరణ్యాసాకం శేషాచలాగమనమ్. ◆◆◆

ర్నారదాద్యై శ్చ స్తూయమానో మహీపతిః ॥ ౯౧ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే
పశ్చిమే లోకపూజితే । తదాద్యాస్తే శ్రీవరాహామునీన్ద్రై స్తత్ర పూజితః ॥
౯౩ ॥ వైఘానసై ర్మహాభాగై ర్భృహ్మతుల్యై ర్మహాత్మభిః ॥ వ్యాసః ॥ తద్దృ

◆◆◆ అధ్యాయఫలశ్రుతిః. ◆◆◆

ష్టా నారద స్సూత మునీనా ముక్తవాన్ పురా ॥ ౯౪ ॥ తదేత దహ మశ్మౌ
మం తత్ర వై మునిసంసది । యత్ప్రప్తోహం త్వయా సూత మాహాత్మ్యం ధ
రణీభృతామ్ ॥ ౯౫ ॥ మయా తూక్తం యథావద్ధి నారదా చ్చ పురా శ్రు
తమ్ । య ఇమం ధర్మసంవాద మావయో స్సూత పావనమ్ ॥ ౯౬ ॥ పరేద్వా
దేవపురతో బ్రాహ్మణానాం పుర స్తథా । సర్వేషా మపి వర్ణానాం శృణ్వతాం
భక్తిపూర్వకమ్ ॥ ౯౭ ॥ సప్రతిష్ఠా మవాప్నోతి పుత్రపౌత్రసమన్వితః । శృణ్వ
తా మపి సర్వేషాం యదిష్టం తద్భవిష్యతి ॥ ౯౮ ॥ సూతః ॥ ఇతిమే భగవాన్వాన్య
సః ప్రోవాచ మునిసేవితః । యథాశ్రుతం మయాపూర్వం కృష్ణద్వైపాయనా
ద్గురోః ॥ ౯౯ ॥ తత్తథా సర్వ మేవాఽత్ర మయా పూర్వం మునీశ్వరాః ।
శ్రుత్వా సూతవచ స్త్విత్థం తే ప్రీత మనసోఽభవన్ ॥ ౧౦౦ ॥ ఋషయః ॥
సూత త్వయోక్తం భువి పర్వతేషు పుణ్యేషు పుణ్యస్య మహీధరస్య । మాహా
త్మ్య మస్తాక మహీన్ద్ర నామ్నః సాపాహం మోక్షఫలప్రదాయకమ్ ॥ ౧౦౧ ॥
తతో వృషాద్రిం సమ్ప్రప్య వరాహా ధరణీయుతః । కిముక్తవాన్ ధరణ్యై
స తన్నో బూగహి మహామతే ॥ ౧౦౨ ॥

ఇతి శ్రీవరాహపురాణే భూగోలోపాఖ్యానే ధరణీ వరాహ సంవాదే

శ్రవేజ్జుటాచలమాహాత్మ్యే నారదస్య సుమేరుశిఖరస్థయజ్ఞవ

రాహడర్శనప్రాప్త్యాదికథనం నామ ప్రథమోధ్యాయః.

—◆◆◆ శ్రీవరాహ మస్త్రారాధనవిధిః. ◆◆◆—

శ్రీసూతః॥ శృణుద్ధ్వం మనయ స్వర్చేకథాం పుణ్యాం పురాతనీమ్
 * వై వస్వతేఽస్తరే పూర్వం కృతే పుణ్యతమే యుగే ॥ ౧ ॥ నారాయణాద్రా
 దేవేశం నివసంతం తమాపతిమ్ । వరాహరూపిణం దేవం ధరణీసఖభి ర్వృతా
 ॥ ౨ ॥ ప్రణమ్య పరిప్రచ్ఛ రక్తపద్మాయతేక్షణమ్ ॥ ధరణీ ॥ ఆరాధ్యః కేన
 మస్త్రేణ భవా స్ప్రిహో భవిష్యతి ॥ ౩ ॥ త మ్నే వద త్వం దేవేశ యః ప్ర
 యో భవత స్సదా । జసతాం సర్వసమ్పత్తి కారకం పుత్రపౌత్రదమ్ ॥ ౪ ॥
 సార్వభౌమ్య ప్రదం వై వ కామినాం కామదం సదా । అస్తే య స్వత్పద
 ప్రాప్తి దదాతి నియతాత్మ నామ్ ॥ ౫ ॥ ఏవం భూతం వద ప్రీత్యా మము
 వారాహ మానద ॥ శ్రీసూతః ॥ ఇతి పృష్ట స్తయా భూమ్యా ప్రాహ ప్రీతిస్త్రి
 తాననః ॥ ౬ ॥ శ్రీవరాహః ॥ శృణు దేవి పరం గుహ్యం సద్య సమ్పత్తికార
 కమ్ ॥ భూమిసం పుత్రదం గోప్య మప్రకాశ్యం కదాచన ॥ ౭ ॥ కి ఇచ్చ
 శుశ్రూషవేవాచ్యం భక్తాయ నియతాత్మ నే । * ఓ న్నమ శ్రీవరాహాయ ధర
 ణ్యుద్ధరణాయ చ ॥ ౮ ॥ వహ్నిజాయా సమాయుక్త స్సదా జప్యో ముము
 త్సుభిః । అయం మన్తో ధరా దేవి సర్వసిద్ధి ప్రదాయకః ॥ ౯ ॥ ఋషి
 సృజ్మర్షణః ప్రోక్తో దేవతా త్వహ మేవ హి । ఛన్దః పక్షి స్సహజ్యాతా
 శ్రీం బీజం సముదాహృతమ్ ॥ ౧౦ ॥ చతుర్లక్షం జపేత్తన్త్రం సద్గురో ర్లబ్ధ
 తన్మనుః । జహుయా త్పామసాన్నం వై డేద్రసర్పి సమన్వితమ్ ॥ ౧౧ ॥
 అథ ధ్యానం ప్రవక్ష్యామి మనశ్శుద్ధిప్రదాయకమ్ । శుద్ధస్ఫటిక శైలాభం రక్త
 పద్మదలేక్షణమ్ ॥ ౧౨ ॥ వరాహవదనం సామ్యం చతుర్బాహు కిరీటీనమ్ ।
 శ్రీవత్సవక్షుసం చక్రశఙ్ఖాభయకరామ్బుజమ్ ॥ ౧౩ ॥ వామోరుక్థితయా
 యుక్తం త్వయా మాం సాగరామ్బరే । రక్తపీతామ్బరధరం రక్తాభరణ
 భూషితమ్ ॥ ౧౪ ॥ శ్రీకూర్మపుష్పమధ్యస్థ శేషమూర్ధ్వైజ్ఞసంస్థితమ్ । ఏవం
 ధ్యాత్వా జపేత్తన్త్రం సదాచాష్టోత్తరం శతమ్ ॥ ౧౫ ॥ సర్వా న్కామాన
 వాప్నోతి మోక్షం చాస్తే ప్రజే ద్ధ్యవమ్ । ప్రోక్తం మయా తే ధరణి
 యత్పృష్టోహం త్వయాఽచురే ॥ ౧౬ ॥ అతః కిన్తే వ్యవసితం బూర్హి

—◆◆◆ శ్రీవరాహమస్త్రేణధర్మాదీనాం స్వాభీష్టసిద్ధికథనమ్. ◆◆◆—

తద్విమలాన నే ॥ శ్రీసూతః ॥ ఏత చ్చ్యుత్వా తతో భూమిః పప్రచ్ఛ పున
 రేవతమ్ ॥ ౧౭ ॥ కేనై వానుస్మితం దేవ పురా ప్రాప్తం ఫలం చ కిమ్ ।
 ఇతి పృష్టః పున ర్దేన శ్రీవరాహోఽబ్రవీదిదమ్ ॥ ౧౮ ॥ పురా కృతయుగే
 దేవీ ధర్మో నామ మను ర్గ్రహః । బ్రహ్మణోఽముం మనుం లభ్యాజప్తాఽ

* వైవస్వతేఽస్తరే—వర్తమాన శ్వేతవరాహకల్పీయ వైవస్వతమన్వస్తరే పూర్వం—
 పుణ్యతమే కృతయుగే—ప్రథమప్రవృత్త కృతయుగే.

స్మిన్ ధరణీధరే॥ ౧౯ ॥ మాం చ దృష్ట్వా వరం లభ్యా ప్రాప్తోఽభూన్నా
మకమ్పరమ్ । ఇద్దో దుర్వాససశ్శాపా త్పురాభ్యుష్ట స్త్రీవిష్టపాత్ ॥ ౨౦ ॥
అనేనే ప్త్వాఽత్రమాం దేవి పునః ప్రాప్త స్త్రీవిష్టపమ్ । అన్యేపి మునయో
భూమే జప్త్వాప్రాప్తాః పరాజ్ఞతీమ్ ॥ ౨౧ ॥ అనన్తఃపన్నగాధీశో హ్యముం లభ్యా
ఽథ కశ్యపాత్ । శ్వేతద్వీపే జపితైవ బభూవ ధరణీధరః ॥ ౨౨ ॥ అన్తా
జ్ఞప్య స్సదా చేహ మనుష్యై శ్చ ధరాధిభిః ॥ శ్రీసూతః ॥ ఏత చ్చుత్వాఽథ
సుప్రీతా పునః ప్రాహ ధరాధరమ్ ॥ ౨౩ ॥ ధరణీ ॥ వేంకటాఖ్యే మహాశైలే
శ్రీనివాసో జగత్పతిః । కదా హ్యయాతి దేవేశ శ్రీభూమిసహితోఽమలః ॥
కథం కల్పాంతరస్థాయీ భవిష్యతి జనార్దనః । ఏతద్భూమి వరాహత్కన
హత్కృతూహలగి మమ ॥ ౨౪ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే భూగోలోపాఖ్యానే ధరణీవరాహస్రం
వాదే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవరాహమన్త్యారా
ధనవిధ్యాదికథనంనామ ద్వితీయోఽధ్యాయః.

—◆— అగ స్త్యపార్థనయాభగవతస్సర్వజన దృగ్గోచరత్వకథనమ్. —◆—

శ్రీవరాహః॥ హ వ్ర తే కథయిష్యామి పురావృత్తం వరాననే । శృణు
పుణ్యం మహాదేవి * స భవిష్యం సహోత్తరమ్ ॥ ౧ ॥ వైవస్వతేఽన్తరే
దేవి పూర్వే కృతయుగేఽన్తరే । వాయో స్తపో మహద్బ్రహ్మ స్త్రీభూమి
సహితోఽనఘే ॥ ౨ ॥ ఆగచ్ఛ చ్ఛ్వినివాసశ్చ న్వామిపుష్కరిణీ తతే । దక్షి
ణేఽస్మి న్పుణ్యతమే విమానే నన్దసంజ్ఞితే ॥ ౩ ॥ వసిష్యతి చ శ్రీకాన్తో వా
యోః ప్రియకరో హరిః । తదారభ్య హృషీకేశ స్సేనాన్యారాధితోఽనిశమ్ ॥
ఆకల్పాంత మదృశ్యేఽస్మి న్విమానేఽ సౌవసిష్యతి ॥ ధరణీ ॥ అదృశ్యో భగ
వాన్స్తర్యైః కథం దృశ్యో భవిష్యతి ॥ ౪ ॥ శ్రీనివాసోఽపి దేవేశో భవద్దక్షిణ
పార్శ్వగః । ఏతద్వద సురాధీశ జనై రారాధ్యతే కథమ్ ॥ ౫ ॥ శ్రీవరా

* సభవిష్యం - అస్మిన్ కల్పేవ ర్విష్యమాణ పుత్రాన్తసహితం - సహోత్తరం - ఇతః కృత
రస్మిన్నపికల్పేవ ర్విష్యమాణపుత్రాన్తసహితం - పురావృత్తం - పూర్వకల్పేనిర్వృత్తంచరిత్రం -
కథయిష్యామి-అయంభావః-లోకరక్షార్థంభవనమధ్యే భగవదావిర్భావాదిరూపచరిత్రస్య ప్రతిక
ల్పమేకరూపతయాపుత్రవర్తమానస ర్విష్యమాణకల్పపుత్రాన్తే స్వేకతరాధిధానే తస్మిన్నేవాన్త
రూభతమితర త్తత్సహపతయైవోన్నతుంశక్యమితి

శ్రీ పూర్వవైవస్వతేఽన్తరే - పూర్వకల్పయవైవస్వతమన్వన్తరే-కృతయుగేఽన్తరే - ఆది
మకృతయుగకాలే - పూర్వకల్పవైవస్వతమన్వన్తరపుత్రాన్తమభిధామైతత్కల్పవైవస్వతమన్వన్త
రేపి తథావిధపుత్రాన్తస్యభావిత్వమభిధీయతే వరాహ భగవతాధరణీంప్రతి.

హః || అగస్త్యస్త్రిన్ తస్మాదాద్య *పురా దేవం సనాతనమ్ | ఆరాధ్య
శాబ్ద స్తం ప్రీణయిత్వా పునః పునః || ౭ || యయాచే తత్ర సాన్నిధ్యం భవ
శ్యో భవత్వితి | ఏవ ముక్తో హృషీకేశ శ్రీభూమిసహితోధరే || ౮ ||
వా || అహం దృశ్యో భవిష్యామి త్వత్కృతే సర్వదేహినామ్ | ఏతద్వి
దేవదే స దృశ్యం స్యాత్కదాచన || ౯ || ఆకల్పాంతం మునీంద్రాస్త్రిన్
ఽహం నాత్రసంశయః | ముని స్తద్వచనం శ్రుత్వా ప్రీతః ప్రాయాత్
శ్రమమ్ || ౧౦ || తత శ్చతుర్భుజో దేవ స్సద్దృశ్యోఽభూ న్నరాదిభిః |
మునిచిన్త్యేఽస్మిన్నా + సితా చ తథోత్తరమ్ || ౧౧ || ఆరాధ్యమా
దేన వాయునా సేవిత స్సదా | ఏవం గతే మహాకారే చతుర్భుగసమ

—◆—◆—◆ మిత్రవర్క్షణ ఆకాశరాజాఖ్య సుతోత్పత్తికథనమ్. —◆—◆—◆

అష్టావింశతి మే జాతే ద్వాపరాన్తే వసున్ధరే | యుద్ధే చ భారతేఽతీతే
సతి యుగే తథా || ౧౩ || విక్రమార్కా దయో భూపా శ్చకా శ్శుక్ర
స్తథా | గమిష్యన్తి స్వర్గలోకం మా మజ్ఞాత్వా వరాననే || ౧౪ ||
సోమ కులోద్భూతో మిత్రవర్క్షా మహారథః | తుణ్డీర మణ్డలే రాజా
యణ పురే వసన్ || ౧౫ || † భవిష్యతి వరాహోహే మహాభాగ్యోద
హన్ || తస్మిన్ శ్చ సతి భూలోకం ధర్మేణ పృథివీపతౌ || ౧౬ || అకృ
పృథివీ సర్వసస్య విభూషణా | నిరీతికోఽభవ త్సర్వో జసో ధర్మ సమ
౧౭ || తస్య పత్నీ సమభవత్సాన్ధ్య కన్యా మనోరమా | తస్యాం జష్టే
త్తంసో వియన్నామా సుతోఽస్య వై || ౧౮ || తస్య పత్నీ క
నామ్నాఽసీచ్ఛకవంశజా | తస్మి న్నాజ్యం వినిఘ్నీప్య మిత్రవర్క్షా నృపో
౧౯ || యయా తపో వనం పుణ్యం వేంకటాద్రే స్సమీపతః | ఆకా

—◆—◆—◆ ధరణీతలా త్పద్మావత్యుత్పత్తిక్రమః —◆—◆—◆

తు మహానాజాఽభూ త్సర్వభౌమకః || ౨౦ || ఏక దారవ్రతో ర
ణీ స క్తచేతనః | యజ్ఞార్థం శోధయానూస భవ మారణి తీరతః
కాశ్చ నేన హలేనైవ కృష్య మాణే ధరాతలే | బీజముష్టిం వికిరత
కన్యా ధరోద్గతా || ౨౧ || పద్మశయ్యా గతా రమ్యా సర్వలక్షణ
తప్త జామ్బూన దమయీ పుత్రికేవ విరాజతీ || ౨౩ || తాం

* పూర్వక పీ

+ ఆసితాచతథోత్తరమితి పూర్వకల్పా గస్త్యపుత్రాస్తతుల్యాగస్త్యపుత్రాస్తా
కల్పేభావిత్వముచ్యతే

‡ భవిష్యతీత్యాద్యర్థం—ఏతత్కల్ప భావిపుత్రాంతవరం - తస్మిన్ శ్చ సతి త
గ్రంథః పూర్వకల్పపుత్రాస్తపరః - తస్మిన్ - ఉ క్తరాజ సమాననామని పృథివీప
కల్పీయ నృపే ధర్మేణ భూలోకంకాసతి సతీత్యర్థోబోధ్యః.

తస్త్రత నారదో మునిసత్తమః ॥ ౪ ॥ వనలక్ష్మీ మివాలోక్య విస్తయాది
మబ్రవీత్ ॥ నారదః ॥ కాసి కస్య సుతా భీరు హస్తం దర్శయ మే తవ ॥౫
ఇత్యుక్తా సా సుచార్వణీ స్వాత్మానం మునయేబ్రవీత్ । వియద్రాజసుతా
హ్నా లక్షణాని వదస్వమే ॥ ౬ ॥ ఇత్యుక్త స్తతయా ప్రాహనారదోముని

—◆— నారదోదీరితపద్మావతీశరీరసులక్షణాని. —◆—

త్తమః ॥ నారదః ॥ శృణ్వత్వం చారువదనే లక్షణాని వదామితే ॥ ౭ ॥ పాద
ప్రతిష్ఠితౌ సుభు రక్త పద్మ దలాన్వితౌ । పాదాఙ్గుల్యస్సమారక్తౌ రక్తత
సఖాన్వితాః ॥ ౮ ॥ గుల్ఫౌ గూఢౌ సమావేతౌ జఙ్ఘళీ చార్మశేతుభే । జాః
నీసమసుస్నిధీ సమా వూరూ క్ర మాదురూ ॥ ౯ ॥ నితమ్బౌ పృథులాపీః
జఘనంచి స్త్యమేవహి । నాభిర్మణ్డలవాన్ని మ్ముః పార్శ్వతేమే చకావుభే
౧౦ ॥ త్రివలీలతం మధ్యం రోమరాజి విరాజితమ్ ॥ స్తనాపీనాఘనాస్ని
పున్నతౌ మగ్నచూచుకా ॥ ౧౧ ॥ కరాతే రక్తపద్మాభౌ పద్మరేఖా సమః
తౌ । సుసూక్ష్మౌ రక్త సత్పర్వనిరస్త రసమాఙ్గలీ ॥ ౧౨ ॥ శుకతుణ్డసమ
కార సఖపశ్చివిరాజితౌ । దీరాచకోమలాభద్రే భుజౌతే పుష్పదణ్డవత్ ॥ ౧౩
వృష్టస్తే వేదివద్భాతివిలగ్న మృజమధ్యమమ్ । కణ్ఠస్తరక్తదీర్ఘశ్చ స్కందౌచ
నతౌశుభే ॥ ౧౪ ॥ ముఖం ప్రసన్నం సతతమకలఙ్కశశిప్రభమ్ । కపోతా
నకాదర్శసదృశౌకుణ్డలోజ్జ్వలౌ ॥ ౧౫ ॥ తిలపుష్పసమాకారా నాసికాతేశుః
ననే । అకలఙ్కాష్టమీచంద్ర సదృశోఽతిమనోహరః ॥ ౧౬ ॥ దృశ్యతేఽయ
లలాట స్తేనీలాలక సుశోభితః । మూర్ధాతేసమవృత్తశ్చ స్నిగ్ధాయతకచాన్వితః ॥ ౧౭
స్తి తనంశోభిదశసం బిమ్బాధరసమన్వితమ్ । ముఖం తేవిష్ణుయోగ్యం న్యాదితి
ధీయతేమతిః ॥ ౧౮ ॥ నాభిస్తేదక్షిణావర్త ఆవర్తఞ్చగాఙ్గజః । త్వంహి
రాభిసమ్భూతా లక్ష్మీరివహిదృశ్యసే ॥ ౧౯ ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఇత్యుక్తాప్రా
తస్తాభిర్నారదోఽస్తర్దధేతదా । ఏతచ్ఛ్చుత్వాఽధతత్సఖ్య స్తామూచుఃపద్మి
సఖిమ్ ॥ ౨౦ ॥ వనంగచ్ఛామపుష్పార్థంవనస్తస్సముపాగతః । కర్ణికా

—◆— పద్మావత్యాస్సస్వసఖీభిస్సాకంపుష్పాటవీగమనమ్. —◆—

శ్చ చూతాశ్చ చమ్పకాః పారిభద్రకాః ॥ ౨౧ ॥ పాలాశాః పాటలాః
ద్రాక్షా శోకాశ్చ పుష్పితాః । పద్మిన్య స్సిన్ధువారాశ్చ మాలత్యో యు
కాలతాః ॥ ౨౨ ॥ కష్టూర కరవీరాశ్చ సఙ్ఖరాదివపుష్పితాః । పుష్ప
చయనం కుర్తో వనేస్త్రితస్స మనోహరే ॥ ౨౩ ॥ ఇత్యుక్తాప్రాతావనం జగ్ము
కాశ తనయా యుతాః । పుష్పాణ్యా హరమాణాస్తు విచరన్త్య స్తతస్తతః
౨౪ ॥ కఞ్చిద్గజేంద్రం దదృశు శుశ్మ భృదస్తద్వయోజ్జ్వలమ్ । గణ్డభిత్రితలోదు
త మదధారాద్వయాకులమ్ ॥ ౨౫ ॥ ఉన్నతం కరిణీయూతై స్సమ

తం రజోజ్వలమ్ । పూత్కారి పుష్కరప్రద్య చ్చీకరాపూరితానమ్ ॥
దృష్ట్వా చోద్విగ్నహృదయా వనస్పతి ముపాశ్రితాః । పతస్త్రిన్నస్తరే చాశు.

—◆— మృగయాథంపుష్పాటపీమ్మృతిశ్రీనివాసాగమనమ్. —◆—

దదృశు ర్న్వయ ముత్తమమ్ ॥ ౨౭ ॥ అకళజ్జేన్దుధవళం జామ్బూనదపరిష్కృ
తమ్ । స్ఫురద్విద్యుల్లతాయుక్త శరన్తేఘ మివోన్నతమ్ ॥ ౨౮ ॥ తస్మిన్ స్తు
పురుషం కృష్ణం మదనాకారవర్చనమ్ । పుణ్డరీకదళాకార కర్ణాంతాయతలోచ
నమ్ ॥ ౨౯ ॥ సుసూక్ష్మతౌమసంవీత నీలచూళికయోజ్వలమ్ । పద్మరాగమణి
ద్యోతి స్ఫురత్కుణలమణ్డితమ్ ॥ ౩౦ ॥ సువర్ణరత్ననిచితశాన్ద్యదివ్యధనుర్ధరమ్ ।
అపరేణకరేణైవ పమాన్తం కాశ్చనం శరమ్ ॥ ౩౧ ॥ పీతకయ్యోమసంవీత కటి
దేశం సుమధ్యమమ్ । రత్నకంజుణకేయూర కటిసూత్ర విరాజితమ్ ॥ ౩౨ ॥
విశాలవక్షస్సంశోభిదక్షిణావ రసంయుతమ్ । స్వర్ణయజ్ఞోపవీతేన స్ఫురత్స్పృంధం
మనోహరమ్ ॥ ౩౩ ॥ ఈహామృగం సముద్దిశ్య మహావేగా దనుద్రుతమ్ । తం
దృష్ట్వా విస్మితా నార్య సస్మితా స్తథు రత్ర వై ॥ ౩౪ ॥ తం దృష్ట్వా హయ
మారూఢం గజేన్ద్రో నమ్రమస్తకః । తుణ్డ ముద్భృత్య గర్జ వై వినివృత్య
యయా వనమ్ ॥ ౩౫ ॥ తస్మిన్లతే గజే తత్ర హయారూఢ సమాయయా ।
ఈహామృగం విచిన్వానః పుష్పలాపీ సమీపతః ॥ ౩౬ ॥ తా సమేత్య చోవాచ

—◆— భగవతః కన్యకానా శ్చ నోన్యస్యసంవాదః. —◆—

తురగోపరిసంస్థితః । అత్రాగతో మృగః కశ్చి దీహామృగ ఇతీరితః ॥ ౩౭ ॥
దృష్ట్వా వా భవతీభి స్స బ్రూత మే కన్యకా ఇతి ॥ శ్రీవరాహః ॥ ప్రత్యూచు
స్తా స్తు తం కన్యా దృష్ట్వాఽస్తాభి ర్మకశ్చన ॥ ౩౮ ॥ కిమర్థ మాగతోఽస్తాకం
వనం వరధనుర్ధరః । అత్రావధ్యా మృగా స్సర్వే వర్తమానా నిషాదప ॥ ౩౯ ॥
ఆశు గచ్ఛ వనా దస్మా దాకాశాత్సజపాలితాత్ । ఇతి తాసాం వచ శ్శృత్వా
హయా దవరుహోహ సః ॥ కా స్తు యూయ మియం చాపి కనకామ్బుజ సన్ని
భా । సుభగా చారు సర్వాక్షీ పీనోన్నతపయోధరా ॥ ౪౦ ॥ బ్రూత
మేఽహం గమిష్యామి శ్శుత్వా స్వస్యాఽలయం గిరిమ్ । ఇతి తస్య వచ
శ్శృత్వా ధరణ్యాత్సజయే రి తా ॥ ౪౧ ॥ సఖి పద్మావతీ ప్రాహ నిషాదం
పర్వతాలయమ్ । ఆకాశరాజతనయా వసుధాతలసమ్భవా ॥ ౪౨ ॥ అస్మాకం
నాయికా శూరపద్మినీ నామ నామతః । బ్రూహి త్వం సుభగాకార కిన్నా
మా కన్య వా సుతిః ॥ ౪౩ ॥ జాతిః కా కుత్ర తే వాసః కిమర్థం త్వ మిహా
గతః । ఇతి పృష్ట స్స తాః ప్రాహ మన్దస్మితమఖామ్బుజః ॥ ౪౪ ॥ దివాకర
కులం ప్రాహు రస్తాక స్తు పురా విదః । యస్య నామాస్య సంతాని పావనాని
మనీషిణామ్ ॥ ౪౫ ॥ వర్ణతో నామత శ్చాపి కృష్ణం ప్రాహు స్తపస్వినః ।

బ్రహ్మద్విషాం సురారీణాం యస్య చక్రం భయావహమ్ ॥ ౪౭ ॥ య
ధ్వనిం-శ్రుత్వా మోహ మియు ర్హి వైరిణః । యస్మైవ ధనుష
ధను రై వా మరేష్వపి ॥ ౪౮ ॥ తం మాం వీరపతిం ప్రాహు ర్వేంజు
నివాసినమ్ 1 తస్మా దద్రితటా తోహం నిషాదై రనుగై ర్వృతః ॥
మృగయార్థం హయారూఢో యుష్మాకం వన మాగతః । మయా ప్యన
కశ్చి న్నృగో వాయుగతి ర్యయా ॥ ౫౦ ॥ త మదృష్ట్వా వనం పశ్య
వాం త్సుభగా మిమామ్ । కామా దిహఃగతోహం ఘో మయా కి
తే త్వియమ్ ॥ ౫౧ ॥ ఇతి కృష్ణవచ శ్శృత్వా క్రుద్ధా స్తాః పున రబ్ర
ఆకాశరాజో దృష్ట్వా-త్వాం కృత్వా నిగళబద్ధనమ్ ॥ ౫౨ ॥ యావ న
తావ త్త్వం గచ్ఛ శీఘ్రం స్వ మాలయమ్ । తర్జిత స్తాభి రేవం స
మారుహ్య శీఘ్రమ్ ॥ ౫౩ ॥ యుక్త సస్వినుచరై స్సర్వై ర
ద్రుతతరం గిరిమ్ ॥ ౫౩౪ ॥

ఇతి శ్రీవరాహపురాణే భుగోళోపఖ్యానే ధరణీవరాహసం-
వాదే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే - ఉద్యానవాసిన్యాః
పద్మావత్యా ససమీపమ్ప్రతి నారదాగమన శ్రీశ్రీనివాస
మృగయాదివర్ణనం నామ చతుర్థోఽధ్యాయః.

—◆— పద్మావతీదర్శనేన శ్రీనివాసస్య మోహప్రాప్తిః. —◆—

శ్రీవరాహః ॥ సమ్ప్రప్య స్వాలయం దివ్య మవతీర్య హయే
మాత్ । విసృజ్య స్వానుగౌ-త్సర్వా ద్వేవా నైకరాతరూపకాః ॥
విశ్రమద్ధ్వ మితి ప్రోచ్య వివేశ మణిమణ్డపమ్ । ఆరుహ్య మణిసోపానం
కత్యో అతీత్య చ ॥ ౨ ॥ ముక్తాగ్రహం సమాసాద్య తస్మి న్ద్వీలా
శుభే । నవరత్నమయే మణ్డే సంవివేశా ౭వశో హరిః ॥ ౩ ॥ సంస్కర
గర్భాభాం తా మేవా యతలోచనామ్ । తనుమధ్యాం వీనకుచాం మంద
మఖామ్బుజామ్ ॥ ౪ ॥ క్షీరాబ్ధితనయా మేవ మేనె పద్మోద్భవాం శుభా
తస్యాంగతమనా దేవ శ్రీనివాసో ముమోహ చ ॥ ౫ ॥ తతో మధ్యా

◆ ముహ్యమానం శ్రీనివాసమ్ప్రతి వకుళమాలికోక్తిః. ◆◆◆

సమయే కృత్వా ౭న్నం దివ్య ముత్తమమ్ । సూపదంశం సుగంధం చ దేవ
మతిశోభనమ్ ॥ ౬ ॥ శృద్ధాన్నం పాయసాన్నం చ గౌడం ముద్గాన్న
చ । కృత్వా పశ్చవిధా౭పూపాక పూరికా వటకా నపి ॥ ౭ ॥ దేవం ద్రవ్య
యయా శీఘ్రం సఖి వకుళమాలికా । పద్మావతీ పద్మపత్రా చిత్రరేఖా
న్వితా ॥ ౮ ॥ నివేశ్య ద్వారి దేవస్య తా స్సర్వాః ప్రభుదోత్రమాః । వి

౩౦ || సఖిభి రనురూపాభి ర్వనే పుష్పాణి చిన్వతీ | మృగయా మటతా త
త్ర మయా దృష్టా మనోరమా || ౩౧ || తస్యా రూపం మయా వక్తుం స శ
క్యం శతహాయనైః | లక్ష్మ్యేవ చ తయా మేఽద్య సజ్జమో భవితా యది ||
౩౨ || ప్రాణా స్థిరా భవిష్యన్తి సత్య మిత్యవధారయ | త్వం తత్ర గత్వా

—◆— వియద్రాజపురమ్మృతి వకుళమాలికాగమనమ్. —◆—

తాం కన్యాం దృష్ట్వా వకుళమాలికే || ౩౩ || జానీహి రూపలావణ్యా దియం
యోగ్యేతి చాస్య వై | అనవద్యా విశాలాక్షీ పద్మే నీవరలోచనా || ౩౪ ||
ఇత్యుక్త్వా మోహ మాపన్నం తం ప్రాహ వకుళా పునః | ఇతో గచ్ఛామి
దేవేశ మనోజ్ఞా తవ యత్ర సా || ౩౫ || మార్గం పద రమాధీశ గమిష్యే
యేన తామ్మృతి | ఏవ ముక్తో రమాధీశ స్తా మ్నాహ వకుళస్రజమ్ || ౩౬ ||
ఇతో గచ్ఛ మహాభాగే శ్రీనృసింహగుహాయతః | తన్తాన్తేణా వతీర్యా స్నా ద్భూ
ధరేంద్రా స్సనోరమాత్ || ౩౭ || అగస్త్యశ్రమ మాసాద్య దృష్ట్వా లింగం తద
ర్చితమ్ | అగస్త్యే శ ఇతి ఖ్యాతం సువర్ణముఖరీతః || ౩౮ || తీరేణైవ తతో
గచ్ఛ శుకబ్రహ్మఋషే ర్వనమ్ | పశ్యన్తీ స్వర్ణముఖరీం తత్ర కల్లోలమాలి
నీమ్ || ౩౯ || తత్ర పద్మసరో నామ పావనం పద్మసంయుతమ్ | తత్ర స్నా
త్వాఽథ త త్తీరే తప్తస్తం మునిస త్తమమ్ || ౪౦ || ఛాయాశుకం నమస్కృ
త్య కృష్ణ ఇచ్చ బల సంయుతమ్ | ఆరాధ్యమానం మునినా శుకేన సతతం
శుభే || ౪౧ || ఇంద్రనీలమణిశ్యామం పీతనిర్మలవాససమ్ | తీర్థయాత్రాం గమి
ష్యస్తం బలభద్రం సితాకృతిమ్ || ౪౨ || ఉపాసయ స్తం మన్త్రాణి ముక్తాన్వి
త కరద్వయమ్ | ఉద్యస్తం పాదుకాయుక్తం బలభద్రం ప్రణమ్య చ || ౪౩ ||
ఆదాయ స్వర్ణకమలం సరసోఽస్తా ద్వరాననే | తీర్త్వా సువర్ణముఖరీం వనా
న్యవవనాని చ || ౪౪ || అరణీతీర మాసాద్య విశ్రమ్య చ వనాన్తరే | నారా
యణపురీం దృష్ట్వా విస్తయ ఇచ్చ గమిష్యసి || ౪౫ || తస్యా శ్చోపవనే వృక్షా
న్సుస్పాఢ్యా స్ఫలసంయుతాః | పససామశిరీషాం శ్చ కున్దతిన్దకపాటలాః ||
౪౬ || పున్నాగనాగవరుణ రసాలాంజ్ఞోలచమ్పకాన్ | వకుళా మలకా త్సా
లాం స్తాలహిన్తాలపద్మకాః || ౪౭ || జమ్బూనిమ్బకదమ్బై లాపిప్పలీమధుకా
ర్జునాః | ప్రియఙ్గుహిఙ్గుఖర్జూర మాలూరాశోక లోద్రకాః || ౪౮ || అశ్వ
త్థోదుమ్బరప్లక్ష బదరీభూర్జకీచకాః | చిచ్ఛా కిం శుకమందార తాల్మలీబీజ పూర
కాః || ౪౯ || పూగనారఙ్గలికుచ నారికేళ వనాకులాః | మల్లికామాలతీకున్ద
యూధికా కేతకీయుతాః || ౫౦ || కరవీరాబ్జసమ్పన్నా న్రాజరమ్భావిరాజితాః |
మయూరకీరగరుడ శుకసారససంజ్ఞులాః || ౫౧ || భృగ్గుర్గుజ్జారనిబిజా నా
రామాః త్సుమనోహరాః | పశ్యన్తీ పరమం మార్గ మవాప్య చ నదీతః ||
౫౨ || గత్వా పుష్పేత్తరే మార్గే పుతీ మిన్ద్రపురీసమామ్ | గజయే వావృ

తాం నిత్యం సరితా ౭రణినామయా ॥౫౩॥ ఆకాశరాజనగరీం గత్వా తత్రో
చితం కురు ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఇత్యాదిశ్య సురాధీశ స్సఖీం తాం వకుళాభిధామ్ ॥
౫౪ ॥ విస్మయ్య శయనే శుభ్రే స శిశ్వే శ్రీసమన్వితః । ప్రణమ్య దేవదేవేశం
సఖి వకుళిమాలికా ॥ ౫౫ ॥ గుఞ్జామణిసమాకారం రక్తాశ్వ మధిరుహ్య సా ।
యథోక్తమార్గేణ యయా పశ్యన్తీ వివిధా స్త్వగ్గా ॥ ౫౬ ॥ మత్తేభాన్
పర్వతాకారా ఇచ్ఛేత్తద స్తవిభూషితాన్ ॥ కరిణీయూధసహితా స్థలదాదానత
త్పరాన్ ॥ ౫౭ ॥ సింహ ఇచ్ఛేత్తకునప్రఖ్యాన్ త్సింహీ యూథై రనుద్రుతాన్ ।
శార్దూలర్థాం శ్చ ఖడ్గాం శ్చ శరభా స్థవయా స్త్వగ్గా ॥ ౫౮ ॥ కృష్ణసారాం
శ్చ గోమాయూ ఇచ్ఛాం శ్చ ప్రియకా నపి । సారసాం శ్చ మయూరాం శ్చ
మార్జారాన్ వనగోచరాన్ ॥ ౫౯ ॥ వృకాన్ చ్చుకాన్ త్సుకరాం శ్చ సు
వాచః పక్షిణ స్తథా । పశ్యన్తీ వివిధాకారాం స్తుష్యన్తీ చ ముహుర్ముహుః ॥
౬౦ ॥ ఆససాదా ౭రణీతీరం పశ్చిమం పాదపాకులమ్ । అవతీర్యా రుణా దశ్వా
దగస్త్యేశసమీపతః ॥ ౬౧ ॥ దృష్ట్వా ౭గస్త్యేశ్వరం లిజ్గ మగస్త్యేన సుపూ
జితం । తత్ర స్నాత్వా చ పీత్వా చ విశ్రామా నదీతతే ॥ ౬౨ ॥ తత్రా

—◆—◆—◆ దివ్యోద్యానస్థపద్మావతీసఖీః పృతి వకుళమాలికోక్తిః. —◆—◆—◆

గతా రాజగృహం ద్యోషితో దేవసన్నిధౌ । సఖిః పద్మాలయా యా స్తా దృ
ష్ట్వా వకుళమాలికా ॥ ౬౩ ॥ గత్వా సమీపం తాసాం సా కింవదన్తీం స్త్వ
పృచ్ఛతి । వకుళమాలికా ॥ కా యూయం యోషితో బ్రూత విచిత్రాభర
ణస్రజః ॥ ౬౪ ॥ కుత స్సమాగతా హ్యత్ర కిం కార్యం పౌ ౭మలాననాః ॥
తా స్తు తస్యా వచ శ్శృత్వా స్థితపూర్వ మథా బ్రువన్ ॥ ౬౫ ॥ శ్రుణు
ష్వా వహితా దేవి వయం వక్ష్యామహే ౭ధునా ॥ ౬౬ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదే
శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే పద్మావతీదర్శనేన శ్రీనివాసస్య మో
హప్రాప్త్యాదికథనం నామ పంచమోధ్యాయః.

—◆—◆—◆ వకుళమాలికామృతి సఖీవినివేదితపద్మావత్యుదన్తః. —◆—◆—◆

యోషిః ॥ వయ మాకాశరాజస్య శుద్ధాస్తనిలయా స్త్రిన్యయః । సఖ్యః
పద్మాలయా యా వై దుహితు ర్వసుథాపతేః ॥ ౧ ॥ రాజపుత్రీం పురస్కృత్య
గతాః పూర్వం వనాస్తరమ్ । కుర్వన్త్యః పుష్పాపచయం రాజపుత్ర్యర్థ మా
కులాః ॥ ౨ ॥ వృక్షమూలే సమాసీనా స్తత్రా పశ్యామ పూరుషమ్ । ఇన్ద్రగీ
లశిలాశ్యామ మిన్దిరామన్దిరోరసమ్ ॥ ౩ ॥ ఈషత్స్థితముఖం చారు పీనదీర్ఘభు
జద్వయమ్ । మృష్టపీతామృరం హేమ బాణబాణాసనోజ్జ్వలమ్ ॥ ౪ ॥ సువర్ణమ

కుటం హరి కేయూరాదివిభూషితమ్ । తం తు పద్మాలయా దృష్ట్వా సఖి కమ
లలోచనమ్ ॥ ౫ ॥ ద్రుతహేమనిభాకారా పశ్య పశ్యేతి సా బ్రవీత్ । పశ్య
స్త్రీనాం తదా బ్రహ్మకం గతో బ్రహ్మనమాశు సః ॥ ౬ ॥ సా సఖి మూర్ఛితా
బ్రహ్మభి ర్మితా రాజగృహం తతః । దృష్ట్వా బ్రహ్మస్థాం నృపః పుత్రీ మపృచ్ఛ
—◆◆◆—పద్మావతీ ముద్ధిశ్య దైవజ్ఞమ్ప్రతి వియద్రాజకృతప్రశ్నా దిగి.◆◆◆—

ద్వైవచి స్తకమ్ ॥ ౭ ॥ వద విప్రేంద్ర పుత్రత్యా మే గ్రహచారఫలం మునే । బృహ
స్పతిసమో విప్రో విచార్యా త్తనిభేచరాన్ ॥౮॥ అనుకూలా గ్రహా స్సర్వే తవ
పుత్రత్యా నృపోత్తమః కిన్తు నిత్యగ్రహఫలం కించి ద్భ్యాన్తికరం నృప ॥ ౯ ॥
త ము వాచ పున ర్ధిమా స్పృశ్న కాటం విచార్య చ । ఛాయాం గుణిత్యా
లగ్నం చ ఫలాని చ విచార్య చ ॥ లగ్నే లగ్నాధిప శ్చంద్రః కేంద్రే వైవ బృహ
స్పతిః । నిద్రాతి దినపక్షీ తు ప్రశ్నపక్షీ తు రాజ్యగః ॥ ౧౦ ॥ శ్వేణ రాజ స్ప
లం తస్య స్వాస్థ్య మేవ భవిష్యతి । ఉత్తమః పురుషః కశ్చి దాగతః కన్యకా
మ్నరితి ॥ ౧౧ ॥ తం దృష్ట్వా మూర్ఛితా పుత్రీ తేన యోగం సమేష్యతి । తే
నైవ ప్రేషితా కాచి దాగమిష్యతి కన్యకా ॥ ౧౨ ॥ సా తు వత్స్యతి యద్వా
క్యం తద్ధితం తే భవిష్యతి । తత్కురుష్వ మహారాజ సత్యం సత్యం వదామ్య
హమ్ ॥ ౧౩ ॥ కిన్చ సర్వార్థదం య త్తు సర్వవ్యాధివినాశనమ్ । వత్స్యామి త
త్కురుష్వా ద్య పుత్రత్యా స్తవ సుఖావహమ్ ॥ ౧౪ ॥ కారయా గస్త్యలిజ్జస్య
బ్రాహ్మణై రభిషేచనమ్ । ఇత్యుక్త్వా బ్రహ్మగృహం యతో రాజానం దైవ
చి స్తకః ॥ ౧౫ ॥ ఆకాశరాజోఽపి తదా విప్రా నావహాయ వైదికాన్ । అభ్య

—◆◆◆—దైవజ్ఞోక్త్యా బ్రహ్మ లిజ్జార్చనామై విపాగ్రిప్రేషణమ్.◆◆◆—

రాచ్య జ్ఞాపయామాస గత్వా దేవాలయం ద్విజాః ॥ ౧౬ ॥ మహాభిషేకం శ
మో శ్చ కురుధ్వం మ స్త్రపూర్వకమ్ । ఇత్యనుజ్ఞాప్య తా నన్నా నావహా
యా భ్యవద యుభే ॥ ౧౭ ॥ మహాభిషేక సమ్భారాన్ తస్మాద్దయత కన్య
కాః । ఇత్యా జ్ఞప్తా నృపేణైవ వయం దేవాలయం గతాః । బ్రూహి త్వం
సుభగే బ్రహ్మకం త్వదాగమన మజ్ఞసా । కుతో బ్రహ్మ కన్య వా బ్రహ్మేన క్వ వాజి
గమిషా హి తే ॥ ౧౮ ॥ దివ్యాశ్వ మధిరుష్యామం దేవలోకా దిన్దా గతా ॥
శ్రీవరాహః ॥ ఇతి తాభి స్తదా పృష్టా హృష్టావకుళమాలికా ॥ ౧౯ ॥ ప్రోవా
చ వాచం మధురాం హర్షయ స్త్రీవ బాలికాః ॥ వకుళమాలికా ॥ శ్రీవేంకటా
చరేః ప్రాప్తా హం నామ్నా వకుళమాలికా ॥ ౨౦ ॥ ధరణీం ద్రష్టుకామా హ
మారుష్యా మం తురజ్జమమ్ । ద్రష్టుం శక్యాభవే ద్దేవీ కిము తత్ర నృపాల
యే ॥ ౨౧ ॥ ఇతి తస్యా వచ శ్శృత్వా తాః ప్రోచ ర్మృపకన్యకాః । అన్నా
భి ససహితా త్వం వైద్రక్ష్యసే ధరణీం శుభే ॥ ౨౨ ॥ ఇత్యుక్తా తా స్తయా
సార్థ మాగతా నృపమన్దిరమ్ । ఆగచ్ఛ స్త్రీషు తాస్వేవం ధరణీ తు పుల్నినీమ్ ॥

—◆◆◆ ధరణీకృతప్రశ్నస్య పులిన్దినీప్రతివచనమ్. ◆◆◆—

౨౫॥ ఆయాస్తీం వీధికాయాం సా గుఙ్ఘాశబ్ధవిభూషితామ్ । శిశుం స్తనస్థయం
 పృష్టే బద్ధ్యా వస్త్రాశ్చ తేన వై ॥ ౨౬ ॥ వదామి సత్యం శృణుత భూతం భ-
 వ్యం భవిష్యత్ ॥ వదస్తీం వీధివీధీషు తా మాహూయ శుచిస్సితా ॥ స్వర్ణ-
 శూర్పం సమాదాయ తస్మిన్మక్తా నిధాయ చ । త్రిప్రస్థమాత్రాం స్త్రీనాశీ-
 స్మృత్వా తస్యై నిధాయ చ ॥ ౨౭ ॥ వద సత్యం పులిన్దే త్వ మేవ్యద్వా
 భూత మేవ వా । ఇత్యేవం ధరణీ దేవీ పృచ్ఛస్తీ తాం స్థితా ౭భవత్ ॥ పృ-
 ష్టా సా ౭వద దస్యాస్తు మనసా యన్తి చిన్తితమ్ । మధ్యరాశౌ చిన్తిత స్తే
 వద కల్యాణి మే ఋజు ॥ ౩౦ ॥ ఓ మిత్యాహా ధ ధరణీ పులిన్దాం రాజవల్లభా ।
 ధరణీ ॥ రాశి రుక్తః ఫలం బ్రూహి ధనరాశిం దదామి తే ॥ ౩౧ ॥ పులిన్దా ॥
 సత్యం వదామి తే నుస్య శిశో రన్నం ప్రయచ్ఛమే । ఇత్యుక్తా సా తు ధరణీ
 స్వర్ణపాత్రే ౭న్న మాదదే ॥ ౩౨ ॥ దత్వా తస్యై పులిన్దైవ్య సత్యం బూ-
 హితీ సా ౭వదత్ । సక్షీర మన్న మాదాయ దత్వా పుత్రాయ భామినీ ॥ ౩౩॥
 సా సత్య మవద త్సుభూ ర్దుహితు దేహశోషణమ్ । పురుషాదాగత మ్భిరు-
 తద్రూపా దర్శనా దియమ్ ॥ ౩౪ ॥ లజ్జతాపం సమాపన్నా హ్యనజ్జశరపీడితా ।
 స తు దేవాదిదేవౌ వై వైకుణ్ఠా దాగత స్స్వయమ్ ॥ ౩౫ ॥ శ్రీవేంకటాద్రి శి-
 ఖరే స్వామి పుష్కరిణీతటే । మాయావీ పరమానంద శ్శ్రియా సహరసూపతిః ॥
 ౩౬ ॥ కామరూపీ విహరతే స్వభక్తాభీష్టదో హరిః । స తురజ్జం సమారుహ్య
 విహర న్కాననాన్తరే ॥ ౩౭ ॥ ఆగత్యోపవసం రాజ్ఞి తప కన్యాం సదృష్టవాన్
 రమాసమా మిమాన్ద ప్రప్త్యా స్వయ జ్ఞామవశ జ్ఞతః ॥ ౩౮ ॥ స్వసఖీంలలితాం
 దేవః ప్రేషయిష్యతి తే ౭న్తికమ్ । రమేవ తం సమేత్యైషా రమిష్యతి నుఖం
 చిరమ్ ॥ ౩౯ ॥ ఏతత్సత్యం మమ వచః పశ్యాన్యైవ నృసాత్మజే । పుత్రస్యాన్నం
 ప్రయచ్ఛేతి తూష్ణీమాస పులిన్దినీ ॥ ౪౦ ॥ ఆన్నం దత్వా పున ర్భూమి స్తస్యై
 తాం విససర్జ హా । తస్యాం వినిర్గతాయాన్తు పులిన్దిన్యా మనిన్దితా ॥ ౪౧ ॥
 క్షత్తాయ చాజ్ఞా తస్మాద్వివేశాన్తః పురం శుభమ్ । యత్ర పద్మాలయా
 కన్యా సమాన్తే స్వసఖీవృతా ॥ ౪౨ ॥ గత్వాపుత్రీ సమీపస్థాః కన్యాః కామా-
 తురాం సుతామ్ । పుత్రీ కిన్తే కరిష్యామి వస్తు కిం వాప్రియం శుభే ॥ ౪౩ ॥ ఇ-
 తి మాత్రాభి౭పుష్టాసామంద మాహ మనస్వినీ నేత్యాభిరామం యల్లోకే సతా

—◆◆◆ పద్మావతీనివేదితభగవల్లక్షణభాగవతలక్షణాని. ◆◆◆—

మపి మనఃప్రియమ్ ॥ ౪౪ ॥ యద్దగ్ధృకామా బ్రహ్మద్యాయ త్తు సర్వగతం
 మహత్ । తేజసా మపి తేజస్వి దేవానా మపి దైవతమ్ ॥ ౪౫ ॥ భక్తై స్సద్భి-
 రిహ ప్రాప్య మభక్తై ర్న కదానన । తస్మిన్మేవ మనో మే ౭మృ వస్తునీహ
 ప్రవర్తతే ॥ తదేవా నిష్కలతాం మాత ర్యక్తానాం సర్వకామదమ్ ॥ శ్రీవరా

హః ॥ ఏత చ్చుత్వా ఒభ ధరణీ తా మపుచ్ఛ త్సున స్సుతామ్ ॥౪౭॥ తద్భక్త
 లక్షణం బ్రూహి యైః ప్రాప్యం త త్సులోచనే ॥పద్మాలయా॥ భక్తానాం లక్షణం
 మాత శృణు గుహ్యం సమాహితా ॥ ౪౮ ॥ శక్తిచక్రాక్షితా నిత్యం భు
 జయుగ్నే వసున్ధరే । ఊర్ధ్వపుష్కరం సాన్తరాశం తేషా మేవ విశేషతః ॥ పు
 ఙ్గాణి ద్వాదశ పున ధారయన్తి తథా ఒపరే । లలాటోదరహృత్కణ్ఠే జతరే
 పార్శ్వయోరపి ॥ ౪౯ ॥ భుజద్వంద్వే సయుగ్నే చ పృష్ఠే చ గళపృష్ఠకే ।
 కేశవాదీని నామాని ద్వాదశాక్షేషు ద్వాదశ ॥ ౫౦ ॥ వాసుదేవేతి తస్మా
 ధ్ని ధారయన్తి సమా ఒస్త్వితి । తేషా స్తు నియమా న్వత్యే మాత శృ
 ణు మనోరమా ॥ ౫౧ ॥ వేదపారాయణరతాః కర్మకుర్వన్తి వైదికమ్ ।
 సత్యం వదన్తి యే దేవి నాసూయన్తి పరా న్కుచిత్ ॥౫౨॥ పఠన్ద్వాం న కు
 ర్వన్తి పరస్యం న హరన్తి యే । న స్మరన్తి న పశ్యన్తి న స్పృశన్తి కదాచన ॥
 ౫౩॥ పరదారాత్సురూపాం శ్చ యేచ తాన్విధి వైష్ణవాః । సర్వభూషదయా
 వస్త స్సర్వభూతహితే రతాః ॥౫౪॥ సదా గాయన్తి దేవేశ మేతా న్భక్తా సవేహి
 వై । యేన కేన చ సస్తుష్టా స్వదారనిరతా శ్చ యే ॥ ౫౫ ॥ వీతరాగభ
 యక్రోధా స్తా న్భక్తా న్విధి వైష్ణవాః । ఏవం విధై ర్మునై ర్ముక్తాః పఞ్చా
 యుధ ధరా ఆపి ॥౫౬॥ పిత్రా చా చార్యరూపేణ శిష్యేనా న్యేన వా పునః ।
 స్వగృహాన్యక్తవిధానేన సన్ని మాదాయ వై బుధః ॥ ౫౭ ॥ చక్రాద్యా
 యుధమస్త్రేణ జహుయాత్ పోడశాహుతీః । మూలమస్త్రేణ సూక్తేన
 పారుషేణ తతః పరమ్ ॥ ౫౮ ॥ జాతవేద స్సమస్త్రేణ పశ్చాదష్టోత్తరం శతమ్ ।
 హుత్వా మహావ్యాహృతిభి శ్చక్రాదీం స్తత్ర తాపయేత్ ॥ ౫౯ ॥ సహ్యం
 త్సుతస్తా న్దురుణా మస్త్రవధారయే ద్భుధః । భుజద్వయే శక్తిచక్రే మూర్ధ్ని
 శాఙ్గశరౌ తథా ॥ ౬౦ ॥ లలాటే తు గదా ధార్యా హృదయే ఖడ్గ మేవ
 చ । ఏవం ధార్యాణి పక్షౌచన విష్ణుభక్తై ర్ముముక్షుభిః ॥౬౧॥ అథ వా భుజయో
 శ్చక్రశక్తౌ చైవ సులక్షణౌ । ఏవం లాఙ్ఘనయుక్తా యే భక్తా స్తే వైష్ణవాః
 స్మృతాః ॥౬౨॥ తై కేవ లభ్యం తద్భక్త్య సదాచారసమన్వితైః । తస్మి
 న్నేవ మమ ప్రీతి స్తత్ప్రాప్తిం కాఙ్క్ష తే మనః ॥ ౬౩ ॥ మాత ర్విష్ణుం
 వినా ఒన్యేషు వాఙ్ఘా కాది న్న జాయతే । స్మరామి శ్యామలం విష్ణుం వదా
 మి హరి మచ్యుతమ్ ॥ తేనై వ మాత ర్ద్వీవామి తద్యోగే చిన్త్యతాం విధిః ॥
 శ్రీవరాహః ॥ ఇత్యుక్త్వా మాతరం దీనా విరరామా ఒమ్బుజాననా ॥౬౪ ॥

—●—●— వకుళమాలికయా సార్థం సఖీనాం ధరణీసమిపాగమనమ్. —●—●—
 తచ్ఛుత్వా చిన్తయామాస విష్ణుః ప్రీతః కథం భవేత్ । ఏతస్మి న్నస్తరే
 కన్యా అగస్త్యేశం సమర్చ్య చ ॥ ౬౫ ॥ ఆగతా ధరణీం ద్రష్టుం సహైవ

వ కుశస్రజా । ఆగతా న్యామృతాం స్తత్ర పూజయిత్వా నుభోజనైః ॥ ౬౮ ॥
దత్వా ఒథ దక్షిణాః పూర్ణా వస్త్రాలంకారసంయుతాః । ఆశిషో వాచయి
త్వా ఒథ వాఙ్మితార్థస్య సిద్ధయే ॥ ౬౯ ॥ విసృజ్య బ్రాహ్మణాన్ తస్మాద్ నథా
ఒపుచ్ఛ తస్మయోషితః । పూజయిత్వా హ్యగస్త్యేశ మాగతా స్తా మన
స్వినీః ౭౦ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదే
శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే వకుళమాలికా మృతి సఖినివేదితపద్మావ
తు్యద స్త విష్ణుభ క్తలక్షణాదికథనం నామ షష్ఠోధ్యాయః.

◆◆◆ధరణీదేవై వకుళమాలికా నివేదితశ్రీనివాసోద స్తః◆◆◆

ధరణీ ॥ కైషా బ్రూత వరా కన్యా యుష్మాభి సృజతా కుతః । కిమర్థ
మాగతా చే హ పూజ్యై హ ప్రతిభాతి మే ॥ ౧ ॥ కన్యకాః ॥ ఏషా దివ్యా
జ్ఞనా దేవి త్వయి కార్యార్థ మాగతా । దేవాలయే సజ్జతే య మస్తాభి శ్శివ
సన్నిధౌ ॥ ౨ ॥ పృష్టా ఒపద చ్చ భవతీం ద్రష్టు మేవా గతేతి వై । శక్త్యా
ద్రష్టుం రాజగృహే మయా రాజ్ఞీ ముఖేన వః ॥ ౩ ॥ ఏవం పృష్టా స్తతో
బ్రూమ సహ స్తాభి శ్చ గమ్యతామ్ । వయ స్తు ధరణీదాస్య గమిష్యామో
నృపాలయమ్ ॥ ౪ ॥ ఇ త్యుక్తా ఒస్తాభి రాయాతా త్వత్సమీపం వసున్ధరే ।
భవత్యా పృచ్ఛ్యతా మేషా కి మి త్యాగమనం తవ ॥ ౫ ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఇతి
తాసాం వచ శ్శృత్వా తా మపుచ్ఛ ద్వసున్ధరా ॥ ధరణీ ॥ కుత స్త్వ మా
గతా దేవి కిం వా కార్యం మయా తవ ॥ ౬ ॥ బ్రూహి సత్యం కరిష్యామి
త్వదాగమనకారణమ్ ॥ వకుళమాలికా ॥ వేంకటాద్రదే స్సమాయాతా నా
మ్నా వకుళమాలికా ॥ ౭ ॥ స్వామీ నారాయణో ఒస్తాక మాస్తే శ్రీవేంకటా
చలే । కదా చి ద్ధయ మారుహ్య హంసశుక్లం మనోజవమ్ ॥ ౮ ॥ మృగ
యార్థ జ్ఞతో రాజ్ఞి వేంకటాద్రదే స్సమీపతః । వనాని విచర న్కాలే శోభనే
కుసుమాకరే ॥ ౯ ॥ పశ్య స్త్రుగా న్నజాన్ త్సింహ స్తవయా ఇచ్చరభా న్సు
రూన్ । శుకా న్పరావతా స్తంసా స్పత్రిణో ఒన్యా న్వనాస్తరే ॥ ౧౦ ॥
గజరాజం తత్ర కంఞ్చ ద్యూధపం మదవర్షిణమ్ । కరేణుసహితం తుజ్గ మనుగ

◆◆◆శ్రీనివాసోక్త్యా శక్త్యనృపస్య స్వామితీర్థతపః కరణప్రాప్తిః◆◆◆

చ్ఛక్ తస్మిరోత్తమః ॥ ౧౧ ॥ వనా ద్వనాస్తర జ్ఞత్వా నృపం శక్త్య ముపగ
మత్ । తపస్యస్తం బృహచ్చై చలే ప్రతిష్ఠాప్య జనార్దనమ్ ॥ ౧౨ ॥ శ్రీభూ
మిసహితం నిత్య మర్చయన్త ఇచ్చ భ క్తీతః । శక్త్యాగబిలం నామ సరః పా

వన ముత్తమమ్ || ౧౩ || తత్సర స్తీర మాసాద్య తురజ్ఞా దవరుహ్యా చ | రా
 జవేషం సమాసాద్య త మపుచ్ఛ స్మరో త్తమమ్ || ౧౪ || క్రియ తే కిం నృప శ్రేష్ఠ
 పాదే ౭స్మి ఞ్చపభూభృతః || శబ్ధః || అహం హైహయదేశీయః పుత్ర శ్యేవత
 స్య భూభృతః || ౧౫ || మహావిష్ణోః ప్రీతయే ౭త్ర కృతవా సఖలా స్కృతూః |
 అదర్శనా న్నహావిష్ణో ర్నిర్విణ్ణో ౭హం నృపాత్మజ || ౧౬ || తదానీ మభవ
 ద్దివ్యా వాణీ సర్వా ర్తినాశినీ | రాజ న్నా త్ర భవిష్యామి ప్రత్యక్ష స్తే పచ శృం
 ణు || ౧౭ || గచ్ఛ నారాయణాద్రిం త్వం తపః కుర్వి తి మా ౭వదత్ | త
 తో దేశ మహం త్యక్త్వా తపసా ౭రాధయామ్య హమ్ || ౧౮ || అత్ర దేవం
 నృపా చిన్త్యం ప్రతిష్ఠాప్య శ్రియః పతిమ్ | అగన్త్యానుగ్రహా నిత్య మర్చ
 యామి విధానతః || ౧౯ || ఇతి తస్య వచ శృన్వత్వా సోత్పాసం ప్రాహ తం
 విభుః | గచ్ఛ నారాయణాద్రిం త్వ మస్య పాదే కి నూస్యతే || ౨౦ || ఆ
 రుహ్య నేన మార్గేణ పశ్చిమే శిఖరే స్థితమ్ | ప్రణమ్య విష్వక్సేనం త్వం బాల
 న్యగ్రోధమూలతః || ౨౧ || స్వామిపుష్కరిణీ జ్ఞత్వా స్నాత్వా తీరే ౭థ ప
 శ్చిమే | అశ్వత్థం తత్ర వల్లీకం ద్రక్ష్యసే నృపనందన || ౨౨ || తయో ర్మధ్యం
 సమాసాద్య తపః కుర్వి త్యచోదయత్ | క శ్చిచ్చేవ్యతో వరాహో ౭స్మి న్వల్లీ
 కే చరతి ధ్రువమ్ || ౨౩ || స తు పుణ్యవతా మేవ సేవాం యచ్ఛతి భూ
 పతే || శ్రీవరాహః || ఇత్యా దిశ్య హయారూఢో జగామ మృగయాం విభుః ||
 చర న్వనా ద్వనం నుభు సమాసాద్యా ౭రణీం నదీమ్ | అవరుహ్య హయా త్త
 త్ర విచచార తతే శుభే || ౨౪ || వనాన్తా దాగతో వాయుః పద్మకల్పారశీత
 లః | శ్రమాపనయనో మంద్రం సిఘేవే ఘురుషోత్తమమ్ || ౨౫ || తరవః
 పుష్పవర్షాణి వికిరన్త సిఘేవిరే | ఏవం స విచర ద్వేవః పుష్పభారానతాం న్త
 రూః || ౨౬ || విచిన్స్వ న్దజరాజం తం పుష్పలావీ ర్దదర్శ హ | కన్యా స్సుదే
 వా రుచిరా మేఘే ప్షివ శతహ్రదాః || ౨౭ || తాసాం మధ్యగతాం తన్వీం
 దదర్శా తిమనోహరామ్ | లక్ష్మీసమాం హేమవర్ణాం తస్యాం సక్తమనా
 లభూత్ || ౨౮ || తా జ్ఞుధ్ను రాహతాః కన్యాః కే య మిత్యేవ పూరుషః
 ఉక్త స్తాభి రియ జ్ఞాన్యా వియద్రాజ్ఞో మహాబల || ౩౦ || ఇదం శ్రుత్వా వచ
 స్తాసాం హయ మారుహ్య వేగవాః | ఆజగామా శు భగవాన్ తస్వలయం
 రుచిర క్షిరిమ్ || ౩౧ || తత్ర స్వాలయ మాసాద్య స్వామిపుష్కరిణీతతే | మా
 మావనాయా ౭నద ద్వేపౌ హళా వకుళమాలికే || ౩౨ || వియద్రాజ్యపుర జ్ఞత్వా
 ప్రవిశ్యాన్తఃపురం సఖ | తత్పత్నీం ధరణీ మ్భూప్య పృష్టా కుశల మేవ చ
 || ౩౩ || యాచన్స్వ తనయాం తస్యా రుచిరా జ్ఞమలాలయామ్ | రాజ్ఞో ౭భి
 మత మాజ్ఞాయ శీఘ్ర మాగచ్ఛ భామిని || ౩౪ || ఇత్థం దేవేన చా జ్ఞప్తా దేవి
 త్వద్గృహ మాగతా | యథోచిత జ్ఞురుష్వేహ రాజ్ఞా మన్త్రియతేన చ || ౩౫ ||

—◆— శ్రీనివాసస్య లక్ష్మ్యాదికృతపరిణయాలజ్ఞానరక్రమః. —◆—

శ్రీవరాహః॥ తతో దేవాధిదేవోఽపి లక్ష్మీ మాహూయ భామినీమ్
కిం కార్యం వద కల్యాణి వివాహార్థం సులోచనే ॥ ౧ ॥ ఆజ్ఞాపయస్వ స్వసఖీ
రమే కార్య జ్ఞురు ప్రియమ్ । శ్రీ స్తు కృష్ణవచ శ్శృత్వా సఖీనా మభ్యచో
దయత్ ॥ ౨ ॥ శ్రీయాఽజ్ఞప్తా తతః ప్రీతి స్సుగంధం తైల మాదదా । శ్రుతిః
క్షౌమం సమాదాయ తస్థా దేవస్య సన్నిధౌ ॥ ౩ ॥ భూషణాని సమాదాయ
స్త్రుతి రప్యాయయా ముదా । ధృతి రాజర్య మాదత్త కాన్తి ర్మృగమదం
దదా ॥ ౪ ॥ యక్షకర్ణమ మాదాయ హ్రీ స్థి తా పురతో హరేః । కీర్తిః కన
కపట్ట ఇచ్చ సరత్నం మకుట వ్దదా ॥ ౫ ॥ ఛత్ర వ్దదా తదే న్ద్రాణీ చామర స్తు
సరస్వతీ । ద్వితీయ ఇచ్చామరం గౌరీ వ్యజనే విజయా జయే ॥ ౬ ॥ ఆగతా స్తా
స్సమాలోక్య శ్రీ రుత్థాయా ధ సత్వరా । సుగంధం తైల మాదాయ దేవ మ
భ్యజ్య శీర్షతః ॥ ౭ ॥ ఉద్వర్జితం గంధచూర్ణై ర్దేవాగ్గం పరిమృజ్య చ । ఆసీతా
స్కరిభి స్తోయకలశాః కాంచనా ఇచ్చతమ్ ॥ ౮ ॥ వియదగ్గ్వాదితీర్థభేదః కర్నూ
రాదినువాసితాః । ఏక మేకం సమాదాయ త్వ భ్యషిచ్చ ద్రమా హరిమ్ ॥
౯ ॥ సంధూప్య కేశాః ధూపేన తా నాశ్వానా నృబంధ చ । సుగంధేనా నులిప్య
జ్గం స్వర్ణవర్ణేన తద్విభోః ॥ ౧౦ ॥ వీతకాశేయక మృధ్వా కట్యాం కాంచీసమ
న్వితమ్ । మకుటాదివిభూషాభి ర్భూషయామాస చేన్దిరా॥౧౧॥ అజ్ఞుళీయకరత్నా
నిసర్వాస్వే వా జ్ఞుళీషు చ । ఆదర్శం దర్శయామాసధృతి ర్దేవస్య సన్నిధౌ॥౧౨॥ దృ
ష్ట్వాఽదర్శ దేవదేవో హూయార్థవపుణ్డ్రం స్వయ వ్దదా । ఆరుహ్య గరుడం పశ్చా

—◆— బ్రహ్మాదిభి స్సాకం శ్రీనివాసస్య వియద్రాజపురగమనమ్. —◆—

త్స్వయం లక్ష్మీసమన్వితః॥ ౧౩॥ బ్రహ్మేశవజ్రవరుణ యమయక్షేశ సేవితః । వ
సిష్ఠాద్యై ర్ఘనీద్యై శ్చ సనకాద్యై శ్చ యోగిభిః ॥ ౧౪ ॥ భక్తై ర్భగవతై ర్యు
క్తో నారాయణపురీం యయా । జగు ర్నందనపతయో ననృతుశ్చాప్సరో గణాః
॥ ౧౫ ॥ దేవదుష్టుభయో నేదు స్తదా దేవస్య సన్నిధౌ । జపస్త స్వస్తిసూ
క్తాని మునయ స్తం సమన్వయః ॥ ౧౬ ॥ దేవో దేవగణై ర్యుక్తో విష్వక్సే
నాది పార్షదైః । సఖీభి స్స్వస్థనస్థాభి ర్వకుళాద్యాభి రన్వితః ॥ ౧౭ ॥ ఆకాశ

—◆— పద్మావతీపరిణయఘట్టః. —◆—

రాజస్య పుర మాససాద స్వలజ్జుతమ్ । దేవ మాగత మాలోక్య కన్యా
మైరావతస్థితామ్ ॥ ౧౮ ॥ పురీం ప్రదక్షిణీకృత్య గోపురద్వార మాగతామ్ ।
ఆలోక్య కాశరాజౌ పి సమానీయ వధూవరా ॥ బంధుభి స్సహిత స్తస్థా దేవ
మాలోక్య కేశవమ్ । విష్ణు ర్మాలాం స్వకణ్ఠస్థాం హస్తేనా దాయ సస్మితః ॥
౧౯ ॥ కమలాయా స్సుభద్రదేశే ఘమోచ సుమనశ్చితామ్ । ఆదాయ మల్లి

కామాలాం సా ౭స్యకణ్ఠే సమర్పయత్ ॥ ఏవంత్రివారం తౌ కృత్వా వాహనా
దవరుహ్య చ । స్థిత్యా పీఠే తుణం పశ్యాన్ ద్లహం వివిశతు శ్శుభమ్ ॥ ౨౨ ॥
బ్రహ్మదిదేవయూథై శ్చ సహితౌ భూమిజాహరీ । మాజుల్య సూత్రబద్ధాది
సాంక్షురార్పణ మబ్జజః ॥ ౨౩ ॥ వై వాహికం కారయిత్వా లాజహమాన్త
మేవ చ । వ్రతాదేశం సమాజ్ఞాయ శాయితౌ కమలాహరీ ॥ ౨౪ ॥ చతుర్థే
దివసే సర్వం సమాపయ్య చతు ర్ముఖః । అనుజ్ఞాప్య వియద్రాజ మారోప్య
గరుడ హరిమ్ ॥ ౨౫ ॥ దేవీభ్యాం సహిత ద్వేవం దేవై ర్గన్తం ప్రచక్రమే ।
దివ్యదుస్తుభినిర్ఘోషై స్సమ్భూప్య పృషభాచలమ్ ॥ ౨౬ ॥ తుష్టుపు ద్వేవదేవే
శం బ్రహ్మాద్యా దేవతా గణాః । శుకాదయో మునిగణా స్తుష్టపూః పురుషో త్త
మమ్ ॥ ౨౭ ॥ స్తూయమానో౭ధ దేవౌపి వివేశ మణిమణ్డపమ్ । రమాధర
ణిజాభ్యా ఇన్ద్ర తత్ర సింహాసనం యయా ॥ ౨౮ ॥ ఆకాశరాజో౭పి తదా

- ♦♦♦ వధూవరయో ర్వియద్రాజవితీర్ణస్యాభృతాదిః ♦♦♦

మహేంద్రాది సురై స్సహా పుత్రీ విష్ణోః ప్రియార్థ స్తు ప్రాభృతం క ర్తు ముద్య
తః ॥ ౨౯ ॥ సానర్ణేషు కటాహేషు తణ్డూలా ఇన్ధులి సమ్భవాన్ । ముద్గపాత్రా
ణ్యనేకాని ఘృతకుమ్భశ తాని చ ॥ ౩౦ ॥ పయోఘట సహస్రాణి దధిభాణ్డాన్య
నేకశః । దినాన్యని చూతకదళీ నాళికేరఫలాని చ ॥ ౩౧ ॥ ధాత్రీఫలాని కూశ్మా
ణ్డరాజరమ్భాఫలాని చ । పససా న్నాతులుక్లాం శ్చ శర్కరాపూరితాన్ ఘ
టాన్ ॥ ౩౨ ॥ సువర్ణ మణియుక్తా శ్చ త్కౌమకోట్య మ్బరాణి చ । దాసీదాస
సహస్రాణి కోటిశో గా స్తత్రైవ చ ॥ ౩౩ ॥ హంసేస్తుశుక్ల వర్ణానాం హయానా
మయు త స్తదా । తుక్లానాం నిత్యమత్తానాం గజానా మధికం శ తాత్ ॥ ౩౪ ॥
అన్తఃపురచరా నరీ ర్నృపతగీతవిశారదాః । దదా చతుస్సహస్రాణి శ్రీనివా
సాయ విష్ణవే ॥ ౩౫ ॥ దత్వా చై తాని సర్వాణి తస్థా దేవపురో విభుః । దృ

— శ్రీనివాసకృపయా వియద్రాజస్య భక్తిప్రాప్తిరూపవరప్రాప్తిః —

ప్త్యా దేవౌ౭పి తత్సర్వం దేవీభ్యాం సహితో హరిః ॥ ౩౬ ॥ సుప్రీతః ప్రా
హ రాజానం శ్వశురం వేంకటేశ్వరః । వరం వృణీష్యే హ రాజన్ గురో మత్తో
య దిచ్ఛసి ॥ ౩౭ ॥ ఇతి శ్రీశవచ శ్శ్శుత్వా వియద్రాజో౭వద ద్విభుమ్ । త్వ
త్సేవై వే హ దేవై వం భూయా దవ్యభిచారిణీ ॥ ౩౮ ॥ మన స్త్వత్పాదకమలే
త్వయి భ క్తి ర్మమాస్తు వై ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ త్వయా య దుక్తం రాజేన్ద్ర
సర్వ మేత ద్భవిష్యతి ॥ ౩౯ ॥ ఇతి దత్వా వర స్తస్మై సమ్మాన్యై వ యథోచి

♦♦♦ వివాహార్థ మాగతానాం బ్రహ్మాదీనాం స్వావాసగమనమ్. ♦♦♦

తమ్ । బ్రహ్మేశాదిసురాన్ త్సర్వాన్ సమభ్యర్చ్యయథోచితమ్ ॥ ౪౦ ॥ స్వర్లో
కగమనాయై వ మనుమేనే ముదా హరిః । గతేషు తేషు సర్వేషు శ్రియా భూ

మిజయా యుతః ॥ ౪౧ ॥ విహరన్ తస్య యథాపూర్వం స్వామిపుష్కరిణీ
తతే । ఆస్తే దివ్యాలయే దేవోఽప్యర్చ్యమానో గుహేన వై ॥ ౪౨ ॥ *
ఇతి శ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదే
శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే బ్రహ్మాదిభి స్సాకం శ్రీనివాసస్య వియద్రాజ
పురగమనకమలా లయాపరిణయాది కథనం నామాఽష్టమోఽధ్యాయః.

—◆— వసునామ కనిషాద వృత్తాంతః. —◆—

ధరణీ॥ కలా యుగే భూమిధర కేన త్వం ద్రక్ష్యసే ప్రియ । విమానం
కేన తే దేవకార్యతే ఽస్మిన్ హీధరే ॥ ౧ ॥ శ్రీనివాసో పి కేనై వ ద్రక్ష్యతే
సుభగాకృతిః । ఏత ద్భూషా మమ ప్రీత్యా శ్రోత్రుం కాతూహలం విభో॥ ౨ ॥
శ్రీవరాహః॥ * వత్సామి శృణు హే దేవి భవిష్య ద్యద్వదామి తే! అస్మిన్
హీధరే పుణ్యే నిషాదో వసునామకః ॥ ౩ ॥ శ్యామాకపనపాలో ఽభూ ద్భ
క్తిమాన్ సురుషోత్తమే । శ్యామాకతఃస్థులా స్పర్త్వా మధునా పరిపీచ్య చ॥
॥ ౪ ॥ నివేద్య దేవదేవాయ శ్రీభూమిసహితాయ చ । ఏవం భక్తిమత స్తస్య
భార్యా చిత్రవతీ శుభా ॥ ౫ ॥ అసూత తనయం బాలా వీరనామాన ముత్త
మమ్! వసుః పుత్రేణ సహితో భార్యయా పతిభక్తయా ॥ ౬ ॥ క స్తింశ్చి ద్ది
వసేపుత్రం శ్యామాకం పాలయే తి చ । విసృజ్య పత్న్యా సహితో మధ్వస్వప
ణతత్పరః ॥ ౭ ॥ గతో వనాన్తరం శీఘ్రం మధుచ్ఛత్ర దిదృక్షుయా । బాల
శ్యామాకపత్వాని గృహీత్వా ఽగ్నౌ నిధాయ చ ॥ ౮ ॥ పిష్టా నివేదయా
మాస వృక్షమూలే శ్రియః పతేః । వై వేద్యం భక్షయిత్వై వ వీర స్త్వాన సు
ఖేన వై ॥ ౯ ॥ తదన్తరే వసు శ్చా పి మధ్వా దాయ సమాగతః । శ్యామాకా
స్ఫృషీతా స్తౌష్ఠ్యై సస్తర్జ్య సుత మాత్మనః ॥ ౧౦ ॥ ఖడ్గ మాదాయ తం

—◆— సుతహాసనోద్యుక్తం వసుమ్మృతి భగవదుక్తిః. —◆—

హస్తుం త్వరయా హస్త ముద్దఘౌ । తద్వృక్షస్థ స్తదా విష్ణుః ఖడ్గం జగ్రాహ
పాణినా ॥ ౧౧ ॥ ఖడ్గం గృహీతం కేనే తి పశ్య స్వృక్షం దదర్శ సః । శఙ్ఖచ
క్రగదాపాణిం వృక్షగూఢార్థవిగ్రహమ్ ॥ ౧౨ ॥ ముక్త్వా వసు శ్చ తం ఖడ్గం

* వత్సామి త్యర్థం భవిష్య ద్వృత్తాంతకథన ప్రతిజ్ఞాపరం అస్మిన్ హీధర ఇత్యాద్యు
పరితనగ్రస్తః పూర్వకల్పవృత్తాంతపరః-ఏవంభూత ఏవ వృత్తాంతో భవిష్యతీ త్యభిప్రాయేణ ప్రవృ
త్తః-తదిదం-దశమాధ్యాయాస్తే-ఏత ద్భవిష్యం దేవేశ మయోక్తం పరవర్ణినీ త్యనేన వ్యక్తిభవి
ష్యతి ॥ యద్వా భావివృత్తాంత ఏవ భూతప దుచ్యతే భావివృత్తాంతం భూతప త్సాక్షాత్కృత్య
తత్కాలానుసంహిత సాక్షాత్కృతవృత్తాంతోత్తరదశాపన్నేన ఐక్యా యథావ త్సాక్షాత్కృత
పాటవాతికయేన భూతప త్సాక్షాత్కృతస్య శ్రోతృమనోరంజనాయ భూతపదేవా భిధానస్యా
స్మిన్ ప్రకరణే ఽభిమతత్వా దితి వా బోధ్యం.

ప్రణమ్యా వాచ కేశవమ్ । కి మిద ద్వేషదేవేశ చేష్టితం క్రియతే త్వయా॥౧౩॥
 శ్రీభగవాన్॥ వసో శృణు వచో మే త్వం పుత్ర స్తే భక్తిమా న్మయి త్వత్తోఽ
 పి మే ప్రియతమ స్తస్మా త్పుత్యక్ష మాగతః ॥ ౧౪ ॥ తస్య సర్వత్ర తిష్ఠామి
 తవ స్వామిసర స్తతే ॥ ఇతి దేవవచ శ్చుత్వా ప్రితిమా నభవ ద్వసుః ॥ ౧౫ ॥
 ఏతస్మి న్నేవ కాలే తు పాణ్యదేశా త్సమాగతః । బాల్యా త్పుభృతి శూద్యోఽ

—◆—◆—◆ రజ్జదానస్య శ్రీనివాససేవార్థం శ్రీశేషాచలాగమనమ్. —◆—◆—◆

పి విష్ణుభక్తిసమన్వితః ॥ ౧౬ ॥ నారాయణపురీం ప్రాప్య శ్రీవరాహం ప్రణ
 మ్య చ । తత్ర శ్రుత్వా శ్రీనివాసం వేంకటాద్రినివాసినమ్ ॥ ౧౭ ॥ స్వయ
 మ్భూదేవదేవేశసేవితం ప్రియయా తతః । సువర్ణముఖరీం ప్రాప్య స్నాత్వా
 చోత్తీర్య తత్తతే ॥ ౧౮ ॥ కమలాఖ్యే సరసి చ స్నాత్వా పుణ్యప్రదాయిని ।
 తత్తీరవాసిన ద్వేషం కృష్ణం రామేణ సంయుతమ్ ॥ ౧౯ ॥ నమస్కృత్య తతః
 ప్రియా ద్వనం గజఘటాయుతమ్ । శనై స్సంప్రాప్య శేషాద్రిం నిర్దురం సంద
 దర్శ హ ॥ ౨౦ ॥ తత్సమీపం సమాసాద్య కపిలాపూజితం శివమ్ । తత్పుర
 శ్చక్రతీర్థ స్త దగాధం పాపనాశనమ్ ॥ ౨౧ ॥ తత్ర స్నాత్వా తతోఽగచ్ఛ
 ద్వేంకటాద్రిం శనై శ్వనైః । ఆరాధ్యం గచ్ఛతా మాగ్నే యతో వై ఘనసేన
 చ ॥ ౨౨ ॥ రజ్జదాన స్త్వారుహ బాలో ద్వాదశవార్షికః । స్వామిపుష్కరిణీం
 ప్రాప్య స్నాత్వా భక్తిసమన్వితః ॥ ౨౩ ॥ వైఘనసేన మునినా గోపీనాథేన
 పూజితమ్ । వనమధ్యే తరోర్హాలే స్వామిపుష్కరిణీతతే ॥ ౨౪ ॥ తిష్ఠన్తం
 పుణ్డరీకాక్షం శ్రీభూమిసహితం హరిమ్ । ఆకాశస్థం సందదర్శ పీతనీలాకృతిం
 శుభమ్ ॥ ౨౫ ॥ పార్శ్వస్థశక్తిచక్రాభ్యాం గదాఽసిభ్యాం నిషేవితమ్ ।
 పక్షౌ విస్తార్య చా కాశే దేవమూర్ధ్ని వితానవత్ ॥ ౨౬ ॥ స్థిత ఇచ్చ గరుడే
 శానం పశ్యా చ్ఛార్ణం శరం తథా । ఏవ స్తప్తస్త్వా శ్రీనివాసం విస్మితో రజ్జ

—◆—◆—◆ శ్రీనివాసార్థం రజ్జదానకృతదివ్యోద్యానమణ్డప నిర్మాణాని. —◆—◆—◆

దానకః ॥ ౨౭ ॥ అస్య దేవస్య చా రామం కరిష్యామి త్వచిన్తయత్ ॥
 నిశ్చిత్య మనసా సర్వం తరుమూలేఽవస త్సుధీః ॥ కృత్వా వైఘనసా ద్విష్ణో
 ర్మైవేద్య ఇచ్చ దినే దినే । శనై శ్చిత్వా వన భ్లోరం పృథ్వాం శ్చిచ్ఛేద పార్శ్వ
 గాన్ ॥ ౨౮ ॥ ఆస్థానచిహ్నా ద్వేషస్య రమాయా శ్చమ్పకం తరుమ్ । దేవా
 జ్ఞప్తో వర్జయిత్వా తా పుభౌ దేవసేవితౌ ॥ దేవస్య పరితో భూమా శిలాకుండ్యం
 తదాఽకరోత్ । తత్కుండ్యస్యైవ పరితః పుష్పారామాం శ్చకార హ ॥ ౩౧ ॥
 మల్లికాకరపీరాబ్జకుండమందారమాలతీః । తులసీచమ్పకానా స్తు వనా న్యేవ
 చకార హ ॥ ౩౨ ॥ ఖనిత్వా తత్ర కూప స్తు వర్ణయం స్తజ్జలై ర్వనమ్ ।
 ఆరామపుష్పా న్యాదాయ స్వయ న్దామా న్యథాఽకరోత్ ॥ ౩౩ ॥ విచి
 త్రాణి తదా బద్ధ్వా పూజకస్య కిరే దదౌ । ఆదాయ పూజక స్తాని స్కంధే

మూర్ఖి బబన్ధ చ ॥ ౩౪ ॥ శ్రీనివాసస్య దేవస్య శ్రీభూమిసహితస్య చ ।
ఏవ దేవస్య కైజ్జర్యం కుర్యం స్తస్మా పుదారధీః ॥ ౩౫ ॥ తస్మైవం వర్త
మానస్య సమా స్త్వాసప్తతే గతాః । కుర్వాణే పుష్పాపచయం రజ్జదాసే
మహాత్మని ॥ ౩౬ ॥ ఆరామే సరసి స్నాతుం గన్ధర్వః క శ్చి దాయయా । గన్ధ

—◆—రజ్జదాసస్య గన్ధర్వకీడాదర్శనేన భగవత్కైజ్జర్యవిస్తృతిః.—◆—

ర్వరాజః కన్యాభి స్తరుణీభి స్సమన్వితః ॥ ౩౭ ॥ జలక్రీడాం కరోతి స్త్వ దివి
స్థాప్య విమానకమ్ । సురూపాభి శ్చ సహితం క్రీడంతం కమలాకరే ॥ ౩౮ ॥
పశ్య ఇచ్చీరజ్జదాసో ౭యం వ్యన్తర న్త్యాల్యసంభయమ్ । జితేంద్రియో ౭పి
తక్రీడాం పశ్యన్ రేత స్సనర్థ హ ॥ ౩౯ ॥ పశ్యత స్తస్య సరస స్సముత్తీర్య
మనోహరః । దివ్యవస్త్రాణి చా చ్ఛాద్య కాంతాభి స్సహ సస్తితమ్ ॥ ౪౦ ॥ అధి
రుహ్య విమాన స్తు యయా స ధనదాలయమ్ । గతే గన్ధర్వరాజే తు రజ్జ
దాసో విమోహితః ॥ ౪౧ ॥ త్యక్త్వా చ తాని మాల్యాని స్నాత్వా సరసి
లజ్జితః । పున రాహృత్య పుష్పాణి శనైర్దేవాలయం యయా ॥ ౪౨ ॥ వైఘా
నస స్తు త స్తప్తస్త్వా పూజాకాల మతీత్య చ । ఆగతం కి మితి ప్రాహ సఖే ౭తి
క్రమ్య చాగతః ॥ ౪౩ ॥ న బద్ధా మాలికా శ్చా పి త్వయా ౭రామే చ కిం
కృతమ్ ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఇథం పృష్టో రజ్జదాసో నా వద ల్లజ్జయా తతః ॥ ౪౪ ॥
లజ్జితం రజ్జదాస స్తం ప్రోవాచ మధుసూదనః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ లజ్జయా కిం

— స్వరూపానుసన్ధానేన లజ్జితం రజ్జదాస మ్పృతి శ్రీనివాసవచనమ్. —

రజ్జదాస మయా త్విం మోహితో హ్యసి ॥ ౪౫ ॥ న తావ జ్జితకామ స్త్వం
ధీరో భవ మహామతే । గన్ధర్వరాజవ ద్రాజా భవితా ౭సి మహీతలే ॥ ౪౬ ॥
తత్ర భుక్త్వా మహాభోగాన్ భక్తిమా న్త్యయి సర్వదా । ప్రాకారం విమాన
శ్చ కారయిష్యసి మే తదా ॥ తత్ర ముక్తిం ప్రదాస్యామి ప్రీత్యా పరమయా
యుతః । అత్రై వ కురు సేవాం త్వ మాశరీరవిమోక్షణాత్ ॥ ౪౭ ॥ మద్భక్తా
నాం సకామానా మేవ ముక్తి ర్భవిష్యతి । ఇ త్యుక్త్వా భగవా నిష్ఠః పున
ర్నోవాచ కిం ॥ ౪౮ ॥ శ్రుత్వా త ద్రంగదాసో ౭పి చకారా రామ
ముత్తమమ్ । సాగ్రం శతాబ్దం సేవిత్యా గత స్స్వర్గ మమన్దధీః ॥ ౪౯ ॥ జాతి
స్సోమకులే తుక్లే తొణ్ణమా నితి విశ్రుతః । సువీరతనయో వీరో నన్దినీగర్భ

—◆—తొణ్ణమాన్నా మకన్యపవృత్తాస్తథిః.—◆—

సమృపః ॥ ౫౦ ॥ స పశ్యవన్దా దుద్భూతవిష్ణుభక్తి స్స్వయం సుధీః । సాశీల్య
శౌర్యవీర్యాదిగుణానా మాకరో మహాన్ ॥ ౫౧ ॥ పాణ్డ్యస్యతనయాం పద్మా
ముపయేమే మనోహరామ్ । తతో రాజా శతం కన్యా నానాదేశ్యా స్స్వయం
వరాః ॥ ౫౨ ॥ రేమే దేవేంద్రవ ద్భూమా నారాయణపురే వసన్ । అనుజ్ఞాం

—◆◆◆దేవాదికృతశీలక్ష్యస్తుతిః.◆◆◆—

స్తు ప్తుపు ల్లోక మాతరమ్ || ౯౮ || దేవాః || నమ శ్శ్రియై లోక ధాత్ర్యై బృ
హ్మమాత్రే నమో నమః | నమస్తే పద్మనేత్రాయై పద్మముఖ్యై నమో నమః ||
ప్రసన్నముఖపద్మాయై పద్మ కాన్త్యై నమో నమః | నమో బిల్వననస్థాయై
విష్ణుపత్న్యై నమో నమః || ౯౯ || విచిత్రతౌమధారిణ్యై పృథుశోణ్యై న
మో నమః | పక్వబిల్వఫలాపీనతుజ్గస్త్యై నమో నమః || ౧౦౦ || సు
రక్తపద్మపత్రాభకరపాదతలే శుభే | సురత్నాజ్ఞదకేయూరకాఞ్చీ నూపు
రశోభితే || ౧౦౧ || యక్షకర్దమనం లిప్తసర్వాజ్ఞే కటకోజ్జ్వలతే | మాజ్ఞల్యా
భరణై శ్చిత్రై ర్ముక్తాహారై ర్విభూషితే || ౧౦౨ || తాటంకై రవతంసైశ్చశోభ
మానముఖామ్బుజేపద్మాస్తే నమస్తుభ్యం ప్రసీద హరివల్లభే || ౧౦౩ || ఋ
గ్యజుస్సామయాపాయై విద్యాయై తే నమో నమః | ప్రసీదా స్థా సకృపా దృ
ప్తిపాతై రాలోక యా భిజే || ౧౦౪ || దృష్టా స్వయా యే తే బ్రహ్మరుద్రేంద్ర

—◆◆◆ఇద్వాదీ స్తుతి స్తుతిప్రసన్న లక్ష్యవచనమ్.◆◆◆—

త్వం సమాప్నుయః || శ్రీశుకః || ఇతి స్తుతా తదా దేవై ర్విష్ణుపక్షస్థలాలయా ||
విష్ణునా సహ సస్త్వశ్యా రమా ప్రీతా ౭వద త్సురాన్ || శ్రీః || సురారీన్ త్స
హసా హత్వా స్వపదాని గమిష్యథ || ౧౦౫ || యే స్థానహీనా స్వస్థానా
ద్యంశితా యే సరా భువి | తే మా మనేన స్తోత్రేణ స్తుత్వా స్థాన మవాప్ను
యః || ౧౦౬ || అఖణ్డై ర్బిల్వపత్రై ర్నా మర్చయన్తి సరా భువి | స్తోత్రేణా
నేన యే దేవా సరా యుష్మత్కృతేన వై || ౧౦౭ || ధర్మార్థకామమోక్షాణా
మాకరాస్తే భవన్తి వై | ఇదం పద్మసరో దేవా యే కేచన సరా భువి ||
ప్రాప్య స్నానం కరిష్యన్తి మాం స్తుత్వా విష్ణువల్లభామ్ | తే ౭పి శ్రియం దీర్ఘ
మా ౭యు ర్విద్యాం పుత్రాన్ త్సువర్చసః || ౧౦౮ || లభ్యా భోగాం శ్చ భుక్త్వా
౭స్తే సరా మోక్ష మవాప్నుయః | ఇతి దత్వా వర స్దేవీ దేవేన సహ విష్ణు
నా || ఆరుహ్య గరుడేశానం వై కుణ్డస్థాన మాయయా || ౧౦౯ ||

ఇతి శ్రీవరాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసంవాదే

శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే వసునామకనిపాదవృత్తాంతపద్మన

రోమాహాత్మ్యాదివర్ణనం నామ నవమోఽధ్యాయః.

—◆◆◆తొణ్ణమాన్నలవస్య స్వపితు స్సకాశా ద్రాజ్యప్రాప్తిః.◆◆◆—

శ్రీశుకః || ఇదం పద్మసరో నామ సర్వవాప్రణాశనమ్ | కీర్తనా
త్సరణా తస్మిన్నా స్మృణాం లక్ష్యప్రదం భువి || ౧ || కృత్వా స్నానం త్వమ

సభాయా మ్మన్త్రిభి సహ || ౨౧ || సత్కృత్య తం వసుం రాజా సపుత్రం
సపరిచ్ఛదమ్ | పప్రచ్ఛ ప్రీతిమా న్రాజా వసుం తం వనగోచరమ్ || ౨౨ ||
కి మాగమనకృత్య నై వద త్వం వనగోచర || వసుః || రాజ న్నమ వనే దృష్ట మా
శ్చర్యం శృణు భూపతే || ౨౩ || కశ్చి చేష్టతో వరాహ స్తు శ్యామాక మచ
ర న్నిశి | తం వరాహం ధనుష్పాణి రన్వధావ మహం సృవ || ౨౪ || అనుద్రు
తో వాయువేగో గత్వా వల్లీక మావిశత్ | స్వామిపుష్కరిణీతీరే పశ్యతో
మమ భూపతే || ౨౫ || వల్లీక మఖనం క్రోధా స్తూర్ఛితో న్యవత మ్భువి |
మత్పుత్రో ౭యం సమాగత్య మా స్తృప్త్యా మూర్ఛిత మ్భువి || ౨౬ || శుచి
ర్భూత్వా దేవదేవం తుష్టావ మధుసూదనమ్ | తతో మయి సమావిశ్య వరా
హో ౭స్య వద త్సుతమ్ || ౨౭ || రాజ్ఞే నివేదయ తీప్రం మచ్ఛరిత్రం నిషా
దప | కృష్ణగోక్షీరసేకేన వల్లీకం తౌళయే స్మృపః || ౨౮ || దృశ్యతే చ
శిలా కాది ద్వల్లీకస్థా సుశోభనా | వామాఙ్కస్థభువం మా ఇచ్చ వరాహవ
దనం స్థితమ్ || ౨౯ || కారయిత్వా శిల్పినా ౭ధ ప్రతిష్ఠాప్య మునీశ్వరైః | వై
ఘానసై ర్దునివరై రర్చయే *తొణ్డమా నపి || ౩౦ || అథ గత్వా శ్రీనివాసం
వల్లీకావృతపద్మయమ్ | కపిలాకృష్ణగోక్షీరసేచనైః తౌళయే చ్ఛనైః || ౩౧ ||
ఆపాదపీఠపర్యంతం తౌళయిత్వా దినే దినే | కుర్యా త్ప్రాకార ముభయో
రుత్తరే దక్షిణే తథా || ౩౨ || ఇత్యుక్త్వా చై వ మా ౭ముఖ్య దేవ స్వస్థో
౭భవం సృవ | ఇద నై వక్తు మాయాతో దేవదేవః క్షీర్ణితమ్ || ౩౩ ||

— సృవస్య నిషాదవాక్యస్వప్నాభ్యా మ్బలమార్గేణ శేషాచలగమ నమ్. —

శ్రీవరాహః || తొణ్డమా న పి త చ్ఛుత్వా సుప్రీతో విస్మితో ౭భవత్ | తతః
కార్యం వినిశ్చిత్వ మన్త్రిభిః పుష్కరాదిభిః || ౩౪ || వేంకటాద్రిం జగమిషు గ్లోపా
నావళాయ సర్వశః | కృష్ణా శ్చ కపిలా గామ్రా యాః కాశ్చి త్సన్తి మామికాః ||
౩౫ || తా సృవత్సా ఆనయద్ధ్వం వేంకటాద్రిసమీపతః | ఇ త్యాజ్ఞాప్య సృహో గో
పా ఇహోచ్ఛ్వా యాత్రే తి చ మన్త్రిణః || ౩౬ || విసృజ్య ప్రకృతీ స్సర్వా వివే
శా ౭స్తఃపురం వశీ | ఉక్త్వా కథాం తాం పత్నీభ్య స్సుష్వాప నిశి పార్థివః ||
౩౭ || తం స్వప్నే శ్రీనివాసో ౭పి బిలమార్గం హ్య దర్శయత్ | స్వపురా దాబిలం
మార్గే పల్లవా న సృజ ధరిః || ౩౮ || ఏవం స్వప్నం సృహో దృష్ట్వా ప్రాత రు
త్థాయ సత్వరః | ఆహూయ మన్త్రిణ స్సర్వాః ప్రకృతీ ర్భ్రాహ్మణా నపి ||
౩౯ || స్వప్నం తథావిదం చో క్త్వా ౭పశ్య ద్ద్వారే ౭థ పల్లవమ్ | యుక్తే ము
హూర్తే ప్రయయా హ య మారుహ్య తొణ్డమాన్ || ౪౦ || పశ్యం శ్చ పల్ల
వా న్గా శ్చ శనైః ప్రీతో యయా బిలమ్ | దృష్ట్వా విస్తయ మాసన్నో నిర్గ

— భగవదుక్త్యా తోణ్ణమా న్నృపకృత క్షీరాభిషేకవప్రనిర్తాణాదికమ్. —
 మే త త్ర పట్టణమ్ ॥౪౧॥ బిల మస్త్రాపురే కృత్వా ప్రాకారం చా ప్య కార
 యత్ । నసం స్తత్ర సృషేద్ద్యో ౭సా నిర్జిత్య పృథివీ మిమామ్ ॥౪౨॥ యథో
 క్తం దేవదేవేన క్షీరప్రత్యూశనాదికమ్ । కృత్వా ప్రాకారనిర్మాణం క ర్తు ముద్యో
 గ మాయయా ॥ ౪౩ ॥ తదానీం దేవదేవేన స్వయ మాజ్ఞాపితో నృపః । తి
 స్త్రిణీం చమ్మక ఖాచ్చి భౌ పాలయై తౌ నగోత్తమా ॥౪౪॥ మమ చా ౭స్థాని
 కీ చిఖ్వా లక్ష్మ్యో స్థాన ఇచ్చ చమ్మకః । నమస్కార్యా సృజై స్తా హి ఋషి
 దేవ నరై స్సదా ॥ ౪౫ ॥ సంస్థావై తౌ సృపశ్రేష్ఠ ఛేదయా న్యా న్న
 గోత్తమా ॥ ప్రాకారమాత్రం కురు మే ద్వారగోపురసంయుతమ్ ॥ ౪౬ ॥
 విమాన స్తు భవద్వంశ్యో నామ్నా నారాయణో నృపః । కారయిష్యతి మద్భ
 క్త స్స్వర్ణేనా లఙ్కరిష్యతి ॥ ౪౭ ॥ ఏవ ముక్త్యా తోణ్ణమానం విరరామ
 శ్రియః పతిః ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఏవ దేవవచ శ్శృత్వా కృత్వా ప్రాకార మే
 న చ ॥ ౪౮ ॥ పూజయామాస మునిభి రైవహునసకులోద్భవైః । నిత్యం
 బిలేన చా గత్య దేవం నత్వా సృపోత్తమః ॥ ౪౯ ॥ రాజ్య ఇచ్చకార ధర్మేణ
 భుజ్ఞానో భోగ ముత్తమమ్ । ఏతస్మి న్నేవ కాలే తు దాక్షిణాత్యో ద్విజోత్త

—◆◆◆ గజ్ఞాస్నానాగతవీరశర్మభ్యువిప్రచరితమ్. ◆◆◆—

మః ॥ ౫౦ ॥ గజ్ఞాస్నానాయ గచ్ఛ వై సదారః ప్రయయా పురాత్ ।
 మార్గే ౭థ గర్భిణీ జాతా బ్రాహ్మణీ బ్రాహ్మణ స్స చ ॥ ౫౦ ॥ తాం తు గర్భ
 వతీం దృష్ట్వా స్వాత్మానుగమనే ౭క్షమామ్ । రాజానం ద్రష్టుకామో ౭సా
 రాజద్వార ముపాగమత్ ॥ ౫౧ ॥ ద్వా ర్థే న జ్ఞాపితో రాజా త మాహవా
 య ద్విజోత్తమమ్ । పూజయిత్వా తు విధివ త్ప్రవచ్ఛ కుశలం ద్విజమ్ ॥ ౫౩ ॥
 రాజా ॥ కి మాగమనకృత్యం తే కి జ్ఞురిష్యా మ్యహం ద్విజ ॥ ద్విజః ॥ వా
 సిష్ఠో వీరశర్మా ౭హం సామవేదీ సృపోత్తమ ॥ ౫౫ ॥ సదారో నిర్గతో రా
 జ ॥ గజ్ఞాస్నానాయ సాదరః । మార్గే చ గర్భిణీ చే యం కాశికీ పుణ్యశాలి
 నీ ॥ ౫౫ ॥ నామ్నా లక్ష్మీ రితి ఖ్యాతా సుశీలా చ పతివ్రతా । స్థాప్య చై నాం
 తవ గృహే వ్రతం నిర్వర్తయా మ్యహమ్ ॥ ౫౬ ॥ తస్మా ద్రాజ స్వయచ్చా
 వై యథేష్టం భ క్తవేతనే తావ చ్చ రక్ష్యతాం లక్ష్మీ ర్యావదాగమనం మ
 మ ॥ ౫౭ ॥ శ్రీవరాహః ॥ రాజా తస్య వచ శ్శృత్వా తణ్డూలాని ధనాస్య
 పి । దత్వా షణ్ణాసపర్యస్తం గృహ మస్త్రా పురే దదౌ ॥ ౫౮ ॥ తాం స్య
 స్య బ్రాహ్మణః శ్రీతో గజ్ఞాస్నానాయ నిర్వయా । గత్వా భాగీరథీం గజ్ఞాం
 ప్రయాగే క్షేత్ర ఉత్తమే ॥ ౫౯ ॥ స్నాత్వా కాశీం తతో గత్వా తత్రో పి
 త్యా దినత్రయమ్ । గయాం ప్రాప్య పితృశ్రాద్ధ మకరో ద్బాహ్మణోత్త
 మః ॥ ౬౦ ॥ గత్వా ౭యోధ్యా మపి పురీం ప్రయయా బదరీవనమ్ । సా

లగ్రామం తతో గత్వా స్వదేశం ప్రతి నిర్యయా॥౬౧॥సంవత్సరద్వయే౭ తే తే
చైత్రేమాసి శుభే దినేనివృత్తో౭చా ద్విజశ్రేష్ఠ శ్శనై రాగత్యమాధవే॥౬౨॥
ఏకాదశ్యాం శుక్లపక్షే పునా రాజాన మాయయా । రాజా తు విస్మృత్య తి
దా బ్రాహ్మణీం నా౭స్థర స్మృతః ॥ ౬౩ ॥ బ్రాహ్మణీ మానినీ గేహేమృతా
శుష్కా బభూవ హ । వీరశర్తా తతో విప్రో గజ్ఞాతోయ కరణ్ణకే ॥ ౬౪ ॥
విముచ్య బద్ధనం త్వేకం గాఙ్గ న్తు కరకం శుభమ్ । ప్రదాయ రాజ్ఞే పప్రచ్ఛ
పత్నీ కుశలినీ తి మే ॥ ౬౫ ॥ స్మృత్వా౭ధ రాజా విప్రం తం స్థీయతా
మితి చా బ్రవీత్ । అస్తాపురం తతో గత్వా తా మపశ్య స్మృతా జ్ఞప్తహే ॥
అనుక్త్వా బ్రహ్మణే తస్మై ప్రవిశ్య బిల ముత్తమమ్ । శ్రీసృసింహం నమస్కృ
త్య పునః ప్రాప్య బిలోత్తమమ్ ॥ ౬౬ ॥ శ్రీనివాసం యయా ద్రష్టుం శ్రీ
భూమిసహిత మ్పరమ్ । తం దృష్ట్వా సహసా౭యాన్తం జగూహతే ధ
రారమే ॥ ౬౭ ॥ ప్రణమన్త మమౌచ త్తం కి మకాలే నృపా౭గతః ।
నృపో౭వవ తృణమ్యే శం భీతో౭ధ బ్రాహ్మణీం మృతామ్ ॥ ౬౮ ॥ త

—◆◆◆ అస్థిసరోవరమాహాత్మ్యమ్. ◆◆◆—

చ్ఛృత్వా దేవదేవౌ౭పి మా భీ రాజ ద్విజోత్తమాత్ । ఆన్దోళికాం తా మా
రోప్య స్త్రీభి స్సాస్విభి స్సమన్వితామ్ ॥ ౭౦ ॥ మదాలయా త్పూర్వ
భాగే ద్వాదశ్యాం స్నాపయప్రభో । అస్థినామ్ని సర స్యస్ని స్నప మృత్యుని
వారణే ॥ ౭౧ ॥ ప్రాప్తజీవా సమం స్త్రీభి ర్బ్రాహ్మణేన చ యోజ్యతే ।
శీఘ్రం యాహి నృపశ్రేష్ఠ యథోక్తం వచన జ్ఞురు ॥ ౭౨ ॥ ఇతి దేవవచ
శ్శృత్వా ప్రయయా స్వపురం నృపః । ఆన్దోళికాసు రమ్యాసు స్త్రియ ఆ
రోప్య తా మపి ॥ ౭౩ ॥ బ్రాహ్మణ ఇచ్చ పురస్కృత్య ద్రష్టు ద్వేపం యయా నృ
పః । అస్థికూటసరః ప్రాప్య స్నాపయామాస తా స్త్రియః ॥ ౭౪ ॥ త్వగస్థి
రూపా సా చా పి తాభిః క్షిప్తా సరోవరే । ప్రాప్తజీవా యథాపూర్వం సువ్య
జ్ఞతశరీరజా ॥ ౭౫ ॥ ఉత్థితా సరస స్సాన్వితా రాజ్ఞీభి స్సహ మజ్జలా । ప్రా
ప్తా చ బ్రాహ్మణం శ్రీతా భర్తారం పున రాగతమ్ ॥ ౭౬ ॥ రాజా హరిం
పూజయిత్వా బ్రాహ్మణాయ ధనం దదా । సహస్రనిష్కపర్యన్తం వస్త్రాణి
వివిధాని చ ॥ ౭౭ ॥ స్వదేశగమనాయై వ సాదరం విసన్దర్శ హ । విప్ర శ్శృత్వా
స్త్రీయౌ వృత్తం ప్రభావం వేంకటేశితః ॥ ౭౮ ॥ ఆశీః ప్రయుజ్యరాజ్ఞే౭ధ
స్వదేశం ప్రయయా ద్విజః । విప్రే గతే శ్రీనివాసో రాజానం పున రబ్రవీత్ ॥
౭౯ ॥ దినే దినే చ మధ్యాహ్నే నై వేద్యానన్తరం నృప । ఆగత్య మా మర్చ
యిత్వా యథేష్ఠం స్వర్ణపఙ్కుజైః ॥ ౮౦ ॥ గత్వా పురీం స్వధర్మేణ రాజ్య
జ్ఞురు సరాధిప । యద్య ద్విష్టం తవ నృప భవిష్యతి న సంశయః ॥ ౮౧ ॥ నా౭
గస్తవ్య మకాలే తు త్వయా నృప కదా చన । ఏవం కాలార్చనం కృత్వా గ

త్వా త్వం స్వపురే వస ॥ ౮౨ ॥ రాజా ॥ తథా కరిష్యే దేవేశ మధ్యాప్నో
చార్చయా మ్యహమ్ । ఇతి దేవాజ్ఞయా నిత్య మర్చయన్ తస్వర్ణపజ్జుజ్ఞైః ॥
౮౩ ॥ తదూర్ధ్వం తులసి పుష్పం జాత్వపశ్య త్సమృణ్మయమ్ । విస్మితో దేవ

—◆— కుర్వగ్రామస్థకులాలవంశజభీమాఖ్యభక్తోదస్తః. —◆—

దేవేశ మపుచ్ఛ స్మృపస త్తమః ॥ ౮౪ ॥ రాజా ॥ కేనా ర్చ్యసే మృణ్మయై
శ్చ కోమలై స్తులసీనుమైః । రాజ్ఞా పృష్టో దేవదేవ స్సృంత్యా రాజాన
మబ్రవీత్ ॥ ౮౫ ॥ కశ్చి త్కులాలో మద్భక్తః కుర్వగ్రామే వస త్యసా ।
స్వగృహే యర్చయతే రాజం స్తదక్షీక్రియతే మయా ॥ ౮౬ ॥ ఇతి దేవవచ
శ్శృత్వా త స్తృప్తం ప్రయయా నృపః । గత్వా కుర్వపుర స్తస్య కులాలస్య
గృహం యయా ॥ ౮౭ ॥ రాజాన మాగత స్తృప్త్యా ప్రణమ్యై వా గ్రత
స్థితః । స్థితం తం భీమనామానం పప్రచ్ఛ స్మృపస త్తమః ॥ ౮౮ ॥ తొణ్డ
మాన్ ॥ భీమ పూజయసే దేవం కథం వద కులోత్తమ ॥ శ్రీవరాహః ॥
పృష్టః ప్రాహ కులాలోఽపి జాతు జానే న చా ర్చనమ్ ॥ కేనోక్తం స్మృపతి
శ్రేష్ఠ కులాలో యర్చయతీ తి హి ॥ తొణ్డమాన్ ॥ దేవేన శ్రీనివాసేన మమో
క్తం హి త్వదర్చనమ్ ॥ ౯౦ ॥ స తు శ్రుత్వా స్మృపవచ స్సృంత్యా దేవవరం
పురా ॥ భీమః ॥ యదా ప్రకాశితా పూజా యదా రాజా సమాగతః ॥
౯౧ ॥ తొణ్డమాం స్తేన సంవాద స్తదా మోక్ష జ్ఞమిష్యసి । ఇతి పూర్వం
వర దేవో దత్తవా న్వేజ్జుటేశ్వరః ॥ ౯౨ ॥ ఇత్యుక్త్వా యథ కులాలోఽపి

—◆— కుర్వగ్రామస్థభీమాఖ్యభక్తస్యపత్నీసహ వైకుణ్ఠస్థైః. —◆—

పత్నీ సార్థం తదై వ చ । విమాన మాగత స్తృప్త్యా దేవ స్తృప్త్యా జనార్ద
నమ్ ॥ ౯౩ ॥ ప్రణమ స్పృజహౌ ప్రాణాన్ తస్మదారో భ క్తస త్తమః । పశ్య
తో రాజరాజస్య విమాన మధిరుహ్య చ ॥ ౯౪ ॥ దివ్యరూపధరో దేవ్యా
సార్థం విష్ణుపదం యయా । దృష్ట్వా రాజా యద్భుతం తత్ర స్వపురం ప్రాప్య
హర్షితః ॥ ౯౫ ॥ స్వపుత్రం శ్రీనివాసాఖ్య మభిషిచ్య విధానతః । పరిపాలయ
ధర్మేణ మానవాం శ్చ పసున్ధరామ్ ॥ ౯౬ ॥ ఇత్యా జ్ఞాప్య సుతం ధీమాం
స్తతాప పరమ స్తపః । తప్యత స్తస్య దేవో యథా ప్రత్యక్ష మభవ ద్ధరిః ॥

—◆— శ్రీనివాసకృపయా తొణ్డమా స్మృపస్య సారూప్యస్థైః. —◆—

ఆరుహ్య గరుడ దేవో రమాభూమిసమన్వితః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ కింకరోమి
స్మృపశ్రేష్ఠ తపసా తోషిత స్తవ ॥ ౯౭ ॥ ఇత్యుక్తో దేవదేవేన తొణ్డమా
నపి రాజరాట్ । ప్రితిమా న్పూజ్యలి ర్భుత్వా సగద్గద మువాచ హ ॥ ౯౮ ॥
త్వల్లోకే వస్తు మిచ్ఛామి జరామరణవర్జితే । ఇద మేవ వర దేహి మాధవై
త స్తమే ప్రితమ్ ॥ ౧౦౦ ॥ శ్రీవరాహః ॥ ఇత్యుక్త్వా నిపసాతో ర్వాప్యం సా

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీయై పద్మావత్యై నమః.

శ్రీ మ తే విష్వ క్సే నా య న మః.

అ థ శ్రీ పా ద్మ పు రాణా స్త ర్గ త

శ్రీ వేంకటాచలమాహాత్మ్యమ్.

ప్రారభ్యతే

శ్రియః కాంతాయ కల్యాణనిధయే నిధయే శ్రీనివామ్ |

శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మజ్జశమ్ ||

—◆◆◆ మేరుశిఖరా చ్ఛుక బ్రహ్మారే ర్వేంకటాదలాగమనమ్. ◆◆◆—

హరిః ఓమ్ || దేవలః || దేవ దర్శన దేవర్షే బ్రహ్మభూయకర మ్పరమ్ |
ముకుందానందకం బ్రూహి ధర్మం కర్మవిమోచనమ్ || ౧ || దేవదర్శనః || సాధు
దేవల భూదేవ య త్స్పృష్టో ౭హ మిహ త్వయా | శృణు విద్వ న్విశేషేణ
వక్ష్యామి తవ సువ్రత || ౨ || ఇతిహాస మిమం పుణ్యం చతుర్వర్గఫలప్రసమ్ |
యశస్కరం రజ్జనక మాయు రారోగ్య భూతిదమ్ || ౩ || పురా సుమేరుశిఖరే
నానారత్నవిచిత్రితే | ఖచితా నేకమాణిక్యే సావణ్ణే కుట్టిమస్థలే || ౪ ||
అనుసూతస్రవద్దేవస్రవస్తీ నిర్ఘ్నరాప్లుతే | మయూఖోద్ధామరత్నైః
ఖణ్డితధ్వస్త కుఞ్జకే || ౫ || సాన్ద్ర స్నిగ్ధతరుచ్ఛాయ సురద్రు మవనోదరే |
మకరన్ద స్రవస్తీభి స్సృగ్భి స్తు పరిలమ్బితే || ౬ || మాణిక్యస్తమ్భ మహితే
మకరానన తోరణే | విచిత్ర రత్న ప్రత్యుష్ట స్వర్ణస్తమ్భ చ తుష్కకే || ౭ ||
సింహాసనే మహారత్నవిచిత్రాం శువిరాజతే | సావిత్రిత్యా చ సరస్వత్యా
సహా సీవః పితామహః || ౮ || గన్ధర్వై ర్గర్వనిర్వాహై గ్గానవిద్యా విచక్షణైః |
గాయద్భిః కిన్నర గణై ర్గీయమాన శ్చ వీణయా || ౯ || స్తూయమాన స్తుమ్బు
రుణా హాహా హూహూత్థ తేజసా | సేవ్యమాన స్సహస్రాక్ష ప్రముఖై స్సుర
సత్తమైః || ౧౦ || బ్రాహ్మీభి శ్చక్తిభి ర్భృహ్తా భాషాభూషాభి రాత్మభూః |
అంశుకా భరణా లేపా కల్పహస్తాభి రన్తికే || ౧౧ || వసిష్ఠ ప్రముఖై ర్భృహ్తా
మునిభి స్సిద్ధచారిణైః | మార్కండేయ మరీచ్యత్రిభృగుపూర్వై ర్మహర్షిభిః ||
౧౨ || శాపా సుగ్రహ సామర్థ్య సాధనై శ్చ తపోధనైః | మాహాత్మ్యం
పుణ్యదేశానా మూచివద్భిః పరస్పరమ్ || ౧౩ || సమస్తత సేవ్యమాన సేవాక

సవిశారదైః | నిషద్దణై రుపనిషద్దణై శృంగ తిగణై రపి || ౧౪ || సాక్షే స్సంశితౌ
తమనా విశ్వసర్గవిలాసభూః | ఆస్తే సమాలప స్పృహ్య స్వపదాహ్లాద నిరః ||
౧౫ || కథా ప్రసక్తా దత్రై వ నారాయణగిరే ర్మహతే | మాహాత్మ్య మావి
ర్భావం చ శ్రీనివాసస్య శాక్షిణః || ౧౬ || శ్రుత్వా శుకః పరమర్షి స్సభాయాం
సముప స్థితః | స దేశం తం దిదృక్షు స్స న్కొతూహల సమాకులః || ౧౭ ||
విజ్ఞాపయ స్పృహ్యణే త న్నమస్కృత్య చ సర్వతః | జగామ తస్మాద్దేవా దై వై
దక్షిణాభి ముఖ స్సుధీః || ౧౮ || వాసుదేవే వహ న్భక్తిం పురాణ పురుషోత్త
మే | తత్క ధాలాపకు తుకన్తయ మానముఖో మునిః || ౧౯ || దదర్శ

◆◆◆ శ్రీవేంకటాచల వర్ణనమ్. ◆◆◆

నారాయణా ద్రిం తత్ర నారాయణాశ్రయమ్ | నీల జీమూత ముదిత నీలకణ్ఠా
విడమ్బనమ్ || ౨౦ || శృంగకోటిర విశాంతవాలఖల్యకులాకులమ్ | తిగ్మాం
శ్వశ్వ ఖుర ట్టుణ్ణ శృంగ మాణిక్య మణ్డలమ్ || ౨౧ || అమృతాం శుకర స్పర్శ
నిర్య దిద్దు దృషద్దృవమ్ | తుంగశృంగ స్ఫుర ద్రత్నతరళీ కృతతారకమ్ || ౨౨ ||
మాణిక్య కుణ్డల మహా మాద్యద్భుమణిమణ్డలమ్ | వియల్లి హాత్తుజ్జ
శృంగవిశేఙ్కట విటఙ్కమ్ || ౨౩ || చంద్ర కాన్తసవాస్వాదిచకోరకుల సజ్జు
లమ్ | స్ఫాటి కాశ్చదరీ శృంగ నిర్యన్నిర్మల నిర్మలమ్ || ౨౪ || అధిత్యకాయాథ
ఫుల్లలోద్ర సింహవిడమ్బనమ్ | మాకన్తకు సుమామన్ద మకరన్ద సముక్షితమ్ || ౨౫ ||
దంతావళఘటాఽఘాతదర్దరప్రస్థకన్దరమ్ | పుష్క్రమక్రమణాకాన్తశరభప్ర
స్థదుస్థలమ్ || ౨౬ || మహాన్థకారమహిమదుర్నిరీక్షమహర్షభమ్ | ఆఘ్రాత
వ్యాకులస్రాణి వ్యాఘ్రభీమభృగుస్థలమ్ || ౨౭ || నిర్మరాపాతపర్యస్తగ్రస్త
ముస్తార్ధసూకరమ్ | యమవాహనదుర్దర్శనినదన్తహిషాకులమ్ || శాఖాశిఖాక్ర
మచ్ఛాఖామృగసానుమహీరుహమ్ | వికీర్ణ శ్వాపదానీకాధిత్యకోపత్యకాత్వ
ఘమ్ || ౨౮ || అభ్రజ్జమాగ్రవివిధవిటపాటవిపాటవమ్ | ధాతుప్రస్థనీనిర్య
దోఘప్రసవణాకులమ్ || ౩౦ || అన్తకాస్యప్రతీకాశగుహగేహాషితార్ణకమ్ |
ఝిల్లికానాదబధిరీ భూతదిచ్ఛక్రవాళకమ్ || ౩౧ || దివ్యం విభూత్యపదానం
గాయద్భి రుషితాన్తరమ్ | నానామణి మయూఖాఘ మహేంద్రా యుధవ
ర్చనమ్ || ౩౨ || కృష్ణసారవరోద్రిక్త హరిణీకులసజ్జులమ్ | విధూన్వద్వా
లవిమల చమరీచఙ్కృమోత్కటమ్ || ౩౩ || లాఙ్గాలవేల్లితలన ద్దోలాఙ్గాలకు
లాకులమ్ | ప్రవాళకాణ్డప్రస్తారమణ్డితాన్తరకన్దరమ్ || ౩౪ || ఇత స్తత స్తవ
స్యద్భి రృషిభి ర్నిర్మరాన్తినికే | ఆస్థాతవ్యప్రస్థదేశం బ్రహ్మధ్యానపరాయణైః

◆◆◆ శుకస్య శ్రీవేంకటాచలస్థపుణ్యతీర్థావగాహనప్రాప్తిః. ◆◆◆

|| ౩౫ || ఆశ్రితార్తిహరచ్ఛాయవిశాలవనపాదపమ్ | తస్యసానుమత సోఽపి
పాదానాశ్రిత్యసత్వరః || ౩౬ || నిర్మరేష్వా ప్లవం కుర్వ నిమిషలోదే వ్యవ

న్యధీః । హృదేషు దేవఖాతేషు నదీప్రసవణేషు చ ॥ ౩౭ ॥ అన్యేష్వపమల
తీర్థేషు త్రివృద్భృత్తా జప స్తునిః । సంసారమోచనీం బ్రహ్మవిద్యాం విద్యా
విప్రమృణీమ్ ॥ ౩౮ ॥ జప స్తుపాంశుమనసా ౭ వద్యా౭విద్యానిబర్హీణీమ్ ।
నివస ప్రజనీ మేకాం తత్ర తత్ర సమాహితః ॥ ౩౯ ॥ అతద్వితో ౭జ్జనగిరిం
ప్రాప విప్రోపవేశనమ్ । తత్ర తత్ర గుహాగేహే మ్వాసీనై ర్మునిపుంజవైః ॥ ౪౦ ॥
యోగిభి స్సిద్ధసజ్జై శ్చ విశుద్ధజ్ఞానశాలిభిః । వైఖానసై శ్చ మునిభిః కృతాతి
ధ్యసపర్యకమ్ ॥ ౪౧ ॥ శిలాతలేషు నివస నిపులేషు శనై శ్శనైః । కుమా
రధారాం ధారాశచ్యవమానా౭మలోదకామ్ ॥ ౪౨ ॥ ఆససాదా ౭ష్లవజ్ఞా౭

◆◆◆ సగ్నస్థస్య కుమారధారాన్నా నేన శక్త్యాయుధప్రాప్తిః ◆◆◆

త్ర చక్రే వ్యాసారసో మునిః । అస్యా మాహాత్మ్య మతులం తులితాన
న్యతీర్థకమ్ ॥ ౪౩ ॥ శ క్తిప్రదం శ క్తిపాణే శ్శరణ్యం శరణార్థినామ్ । పురా
౭మరైః ప్రార్థితేన శఙ్కరేణ పురారిణా ॥ ౪౪ ॥ ఔమాపత్యో బాహులే
య సేనాపత్యే నియోజితః । త ద్వోధు మసహ నో పి సేనాపత్యే నివి
ష్టధీః ॥ ౪౫ ॥ అనేకాపాయసదన ముపాయ రహితో గుహః । వైత్యా రేః
ప్రాప్తుకామ స్సం స్తత్యతీకార మాత్మవాన్ ॥ ౪౬ ॥ త్రిసన్ధ్య మాష్లవం
కుర్వం ప్రీతృద్భృత్తా జపన్ తున్ధీః । త్రిసన్ధ్య మర్చయ నిష్ఠుం దివైః
పుష్పై రనన్యధీః ॥ ౪౭ ॥ అస్యా నిర్గురధారాయా స్తప స్తేపే సమీపతః ।
తపనా తస్య సన్తుష్టో భగవా నిష్ఠరశ్రవాః ॥ ౪౮ ॥ ఆవిర్భూయ దదా
శ క్తిం తస్మై సో పి తిరోదధే । కుమార స్తం ప్రణమ్యా ధ దేవం స్వర్గం
జగామ సః ॥ ౪౯ ॥ తస్మా త్కుమారధారే తి విఖ్యాతా విమలోదకా ।
ప్రథమానప్రశంసా ౭భూ దప్రమేయఫలప్రదా ॥ ౫౦ ॥ తతో గతః పాప

◆◆◆ ఇన్ద్రస్య పాపనాశనన్నా నేన వృత్రవధజనితపాపనిర్మకిః ◆◆◆

నాశం కృత్వాన్నానాదికం వశీ । ఉవాస త్రిదినం తస్య తీర్థస్య నికటే తటే
॥ ౫౧ ॥ యత్ర తీర్థే సకృ త్సాత్వా మఘవా వృత్రహా పురా । బ్రహ్మ
హత్యా విముక్త స్సృక్ ప్రాప చై న్ద్రం పునః పదమ్ ॥ ౫౨ ॥ పాపనాశ
స్స విఖ్యాతో నిర్ఘరో జర్ఘరై నసామ్ । దేవతిర్యజ్మనుష్యాణా మపగాహా

◆◆◆ ఆకాశగణ్ధామాహాత్మ్యమ్. ◆◆◆

న్మలాపహమ్ ॥ ౫౩ ॥ ఆకాశగణ్ధా మన్వాస్య సమ స్తఫలదాయకామ్ ।
ఆసాద్యా స్యా మాష్లవ ఇచ్చ చకార నిరుపష్లవః ॥ ౫౪ ॥ యస్యా స్సంసారా
ర్ణవస్య కర్ణధారే ౭మలే౭మ్భసి । దేవ స్త్రియో నాగకన్యా గర్భర్వ్యః కిన్న

రాజ్ఞాః || ౫౫ || సిద్ధాజ్ఞానా శ్చ కుర్వన్తి స్నానం వైఖానసాజ్ఞానాః । నా
రాయణగిరే శ్చారే స్తదీశస్య ప్రభావకమ్ || ౫౬ || ప్రథయా స్తనసాఽతీవ

—◆—ప్రతీవ ర్తనీతీర్థస్నానకాలే శుకబ్రహ్మారి మృత్యు శరీరోక్తిః.—◆—

స్తయమానో మహామునిః । ప్రతీవ ర్తనీతీర్థ మాససాద మహాముని || ౫౭ ||
తత్రా ఘమర్షణ ఇచ్చక్రే సూక్తం వైష్ణవ ముచ్చరన్ । స్మరన్ భగవతో విష్ణో
ర్విష్ణో రై వసాయనాత్మజః || ౫౮ || జలే మగ్నతనో స్తస్యో దభూ ద్వా గశరీ
రిణీ । అమృతోదన్వదుత్తుజ్ఞ తరజ్ఞమహిమావళీ || ౫౯ || శ్రీవత్సవతూని
త్యశ్రీ రదృశ్య శ్చ మలాత్మనామ్ || అన స్తభోగాయతనోఽనన్తోఽన స్తఫల
ప్రదః || ౬౦ || అతో ఽస్తాద స్నిదిగ్భాగే సార్థయోజనమాత్రకే । అస్య
సానుమతః పాదమూలే కూలఙ్కషద్రుమే || ౬౧ || నద్యా స్సద్యోఽ ఘ
నాశీన్యా స్సర్వర్ణముఖ్యా స్తతే శుభే । పద్మ మిత్యత్తరే ఖ్యాతం పవిత్రం పర
మం సరః || ౬౨ || తస్య గత్వా తతే తూర్ణ మత్యుగ్రం తప ఆచర । పశ్చా
దచచ్ఛలత్వం తే మనీషాయా భవిష్యతి || ౬౩ || త దా స్యా ద్భగవా నిష్ఠః
ప్రత్యక్ష స్సర్వసాక్షిభూః । ఏవం సాదర ముక్త్యా వా జ్ఞనానాం శృణ్వతా

—◆—అశరీరోక్త్యా శుకస్య పద్మసరోవరాగమనమ్.—◆—

మపి || ౬౪ || ప్రతూశయన్తి శమలం మునే ర్యాతాఽశరీరిణీ । ఏవ మేతాం
నిశమ్యా సా జలా దు తీర్త్య తీర్థతః || ౬౫ || అతిస్నేహా విస్మిత శ్చ వై
యాసి ర్తుని రత్వరః । ఏవ మాలోచయన్ భుక్త్యా శరీరాత్త విశోధినీమ్ || ౬౬ ||
ప్రసాదసూచినీం విష్ణోః ప్రభవిష్ణోః ప్రశంసినీమ్ । జగామ వేగా త్తం దేశం

—◆—పద్మసరోవరవర్ణనమ్.—◆—

యత్ర పద్మసరోవరమ్ || ౬౭ || ప్రసన్నం సన్నన ఇవ వై డూర్యవిమలోదకమ్ ।
ఉత్ఫుల్లైః పుణ్డరీకై శ్చ కల్పారైః కనకాముజైః || ౬౮ || నీలోత్పలైః కువ
లయై రక్తాజై రాకులాంతరమ్ । మకరస్తమదోన్మ త్తమధురాళికులాకులమ్ ||
కారణైః కలరవై ర్వాచాటితదిగ్తరమ్ । భ్రమద్భ్రమరబృన్దై శ్చ మధు
పానమదోద్ధతైః || ౬౯ || గృహీతగ్రాహదుర్గ్రాహం వలమాన సుమీనకమ్ ।
వరాహసజ్జై రభితో గ్ర స్తముస్తై రలఙ్కృతమ్ || ౭౦ || మృణాళక బళాక్షీర్ణకరైః
కరికదమ్బకైః । ఏనై స్సశాజై రేణీభి రుపాన్తై పరితోవృతమ్ || మదోన్మ తై
ర్వనచరై ర్వయోభి రభితో వృతమ్ । తపస్యతాపసక్లేశహరణం రమణం
హరేః || ౭౧ || శ్రీమదేత త్పద్మతీర్థం మహాతీర్థం శుకో మునిః | దదర్శ న స గతక్లేశ

—◆— శుకస్య పద్మసరసి శ్రీనివాసధ్యానపూర్వకస్నానాదికరణమ్ —◆—
 స్నానపాననిషేవణైః ॥ ౭౪ ॥ స్మరన్నారాయణం విష్ణు మభూ నిశ్చలచేత
 నః । ముహూర్తం తత్ర విశ్రమ్య సంయమి నియమస్థితః ॥ ౭౫ ॥ పద్మై
 రపాకైః పద్మైశ్చ ఫలై స్సప్తపతీతై రపి । దినస్య పంచకాలే వై కృతా
 హారోఽభవ న్మునిః ॥ ౭౬ ॥ శిశ్యే చ దర్శ్య శయ్యాయాం స నిర్వర్త్య
 హ్నికీం క్రియామ్ । బ్రాహ్మే ముహూర్తే చాన్యేద్యు రుత్థాయ ప్రయతో
 వశీ ॥ ౭౭ ॥ చింతయ న్నుణ్డరీకాక్షం శఙ్ఖచక్రగదాధరమ్ । కరుణారసకల్లోల
 తరంగితకటాక్షకమ్ ॥ ౭౮ ॥ శరత్పూర్ణేంద్రవక్త్రాభం పీతకాశేయవాససమ్ ।
 మహారస్క ముదారాజ్యం శ్రీనివాసం మహామతిః ॥ ౭౯ ॥ సన్ధ్యా ముపాస్య
 విధివ త్స్నానపూర్వం సమాహితః । దదర్శ సరస స్తస్య తీరే త్వ భినవం

—◆— పద్మసరోవర తీరస్థదివ్యారామవర్ణనమ్. —◆—

వనమ్ ॥ ౮౦ ॥ పున్నాగ నాగవనన పాటలాశోక కింశుకైః । కున్దమన్దా
 రమాకన్ద హరిచన్దన చన్దనైః ॥ ౮౧ ॥ తాలచమ్పకహిస్తాలహరితాలతమా
 లకైః । నక్షమాలై శ్చ సరళై ర్నాళికేరై శ్చ కేసరైః ॥ ౮౨ ॥ పనసైః
 కేతకై స్సాలైః పాలాశైః పిప్పలై ర్వటైః । ఖర్జూరైః ఖాదిరై స్సత్తై రుద్రాక్షై
 రసనై ర్ధవైః ॥ ౮౩ ॥ సజ్జీర్ణ మభిత స్సాన్ద్రం మహేంద్రోపవనోపమమ్ ।
 మాధవీమల్లి కాయూధీ వనయూధీసుజాతిభిః ॥ ౮౪ ॥ శతపత్రిభి రాకీర్ణం సుమ
 నోభి సుగన్ధిభిః । దమనీమరుశాఖాభి స్తులసీభి ర్విజృమ్భితమ్ ॥ ౮౫ ॥ కున్ద
 మల్లికయోపేతం కుశకాశప్రకాశితమ్ । విశ్వమిత్రైః పవిత్రై శ్చ ముజ్జై రప్య
 భిజృమ్భితమ్ ॥ ౮౬ ॥

ఇతి శ్రీపద్మపురాణే షేత్రకాణ్డే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే దేవలదేవ
 దర్శనసంవాదే సుమేరుశిఖరా చ్ఛుకస్య శ్రీవేంకటాచలాగమన
 పద్మసరః ప్రాప్త్యాదికథనం నామ చతుర్వింశోధ్యాయః.

—దివ్యారామే శుకబ్రహ్మరే ర్మహానియమ పూర్వకతపసి కరణమ్. —

దేవదర్శనః ॥ తతే శ్రీపద్మతీర్థస్య పద్మవాటీ పటీయనః । వటాటవీజ
 టాటోప విశంకట వియత్తతే ॥ ౧ ॥ అధీత వేదవేదాన్త తాపసాఘనిషే
 వితే । అనూదిత బ్రహ్మఘోషై రన్వితే వయసా జ్ఞణైః ॥ ౨ ॥ పతజ్ఞాధ్యా
 పితామ్నాయప్రమోదర్షి కుమారకే । హుతవై తాన నహ్న్వృత్తహ విగ్గఢ
 నుమోదితే ॥ ౩ ॥ మృగశాబ విలూనాగ్ర కుశకల్ప విజృమ్భితే । మనస్స
 న్తోష కరణే సర్వోపకరణాన్వితే ॥ ౪ ॥ విచిత్ర వివిధామోదే వనే చైత్ర

రథోపమే । తపః కరిష్యే ద్విష్ట్యా తు సమాహితమనా మునిః ॥ ౫ ॥ విచి
 న్తయ నివృద్ధ్యాకృత్యం విమలాత్మా వ్యతిషత । స్వాధ్యాయం సమధీయా
 నో విష్ణు మేవా గ్రతో యజ్ఞ ॥ ౬ ॥ పర్ణాశనో హితాచార నియతో నియ
 మస్థితః । మితభాషీ మితాహార శ్శాన్తో దాన్తో గురుప్రియః ॥ ౭ ॥ స్వాతిక
 సత్త్వసమ్మనో విష్ణుభక్తో బభూవహ । శ్రీనివాస మనారాధ్య కింశ్చి న్నా
 శ్చాతి నిత్యశః ॥ ౮ ॥ తుథాత్మామో ష్య నైవేద్యం నోపజీవతి చై కదా విష్ణు
 పాదోదకా దన్య త్రృషాన్తో పి న చా పిబత్ ॥ ౯ ॥ నిర్ద్వంద్వో నిరమాజ్ఞారో
 ధీరో విగతమత్సరః । కుశేశయాసనాసీనః కుశాస్త రణభూతలే ॥ ౧౦ ॥ కుశా
 గ్రబుద్ధి రచలః కుశహస్త పవిత్రకః । కృష్ణా జనోత్తరా సజ్జః కృష్ణవర్త శిఖా
 జటః ॥ ౧౧ ॥ కృష్ణాజినామ్బరధరః కృష్ణద్వైపాయనాత్మజః । అక్షమాలాధర
 కరో విజతాక్షః త్మమాత్మమః ॥ ౧౨ ॥ నాసాగ్రన్యస్త నయన ఆర్జునార్జితకా
 యకః । దన్తై రసంస్పృశ స్తన్తా నిహఃపాహిత తాలుకః ॥ ౧౩ ॥ ధారణా ధ్యాన
 సమ్మన్నః ప్రాణాయామవి శుద్ధధీః । ఉపాంశు మానసజప గూఢోష్ఠ స్ఫురణా
 నసః ॥ ౧౪ ॥ వైకుణ్ఠేఽకుణ్ఠితమతి గ్ధాయత్రీం వైష్ణవీం జపః । వర్షాసు జలమధ్య
 స్థాగ్రీష్ఠే పశ్చాద్ధి మధ్యగః ॥ ౧౫ ॥ అధ్యర్కదృ క్సమద్వంద్వోపద్రవౌ వీతని
 ద్రకః । కాలానల ప్రతిభటకాయః కమలలోచనః ॥ ౧౬ ॥ ఏవం ప్రవృత్తో

శుకమునితపాఽగ్ని జ్వాలాభి ర్లోకోపద్యవోత్పత్తిః.

ఘోర ఇచ్చ తప శ్చర్తు న్తపోధనః । తపసా తస్య సస్తప్తా చచాల చ వసుస్థరా ॥
 ౧౭ ॥ మూర్తాణ్ణ శ్చణ్డకిరణో న తతాప నభోఽస్తరే । అబ్ధయః తుభితా స్సర్వే
 పవర్షు ర్న వలాహకాః ॥ ౧౮ ॥ జాతవేదా నజజ్జ్వల విమానాని దివౌకసామ్ ।
 నభోమధ్యే నచేరు శ్చ బభూవే ద్ద్ర శ్చ శజ్జితః ॥ ౧౯ ॥ వృత్రవైరీ మహేంద్రో
 పి కింక ర్తవ్యవిమూఢధీః । చిన్తయ స్మస్య తపసో విఘ్న మప్సరస స్తదా ॥

శుకతపోభక్తాయ మహేంద్రోక్తరమ్భాదిసా స్తవచనాని.

౨౦ ॥ సమావూయా హ పచనం సాదరం సాస్త్య పూర్వకమ్ । విసృష్టా వేధ
 సా యూయం నిసర్గా జ్జగతో హితే ॥ ౨౧ ॥ రూపయావనలా వణ్యాశాలిన్యః
 పద్మలోచనాః । మత్తమాతజ్గ గామిన్యో మస్తమన్ధర గీతయః ॥ ౨౨ ॥ సుభ్రువ
 శ్చ సుకేశాన్తా ఘనవీన పయోధరాః । శుచిస్త్రితాః పక్వబిమ్బా ధరోష్ఠా మద
 లాలసాః ॥ ౨౩ ॥ యుష్మాభి ర్క్తహితం విశ్వం ససురా సురమానుషమ్ । వీక్ష
 ణాద్వై ర్విలాసై స్తు నిర్జితా మమ శత్రవః ॥ ౨౪ ॥ కామినీః పురతో దృష్ట్వా
 క స్స మాధౌ ప్రవర్తతే । నిర్యాతి మానస స్తస్మా త్కార్మకా త్సాయకో
 యథా ॥ ౨౫ ॥ యూయ మాపది సర్వత్ర బల మస్తాక మేవ హి । నాశక్య
 మస్తి వః కింశ్చి త్సర్వేషు భువనే ష్యప్తి ॥ ౨౬ ॥ ఉపస్థిత మిదానీం న స్సకలా

నర్థక మ్భువి । క ర్తవ్యః ప్రశమ స్తస్య భవతీభి ర్ఘడి త్యపి ॥ ౨౭ ॥ వాసవే
నై వ ముక్తానాం ప్రధానాఽప్సరసాం వరా । ప్రణమ్య ప్రాజ్ఞలిః ప్రాహ
రమ్భా మధురభాషిణీ ॥ ౨౮ ॥ రమ్భా ॥ య త్వృశాస్సి సురేశాన త దద్య

—◆◆◆ మహేంద్రనికటే రమ్భాదికృతప్రతిజ్ఞా. ◆◆◆—

విదధీమహి । భవత్కృతే జీవితం న స్త్రీదశాధ్యక్ష కేవలమ్ ॥ ౨౯ ॥ శ్వేత
ద్వీపం బ్రహ్మలోకం కైలాసం వా ఽన్య మూర్జితమ్ । ప్రవేక్ష్యామో వయ
దేశం వర్తనే యత్ర తేఽ రయః ॥ ౩౦ ॥ మోహితా శ్చ భవిష్యన్తి తేఽ
స్తద్వీక్షణ వీక్షితాః । ఏకాకిన స్సదై కాంత భావా స్సాత్వికసత్తమాః ॥ ౩౧ ॥
ప్రణమన్తి స్త నః పాదా ఇభిరోభి ర్ఘోహితా స్స్వయమ్ । ఏవ ముక్త స్తు దే
వేశ స్తయా మధుర భాషయా ॥ ౩౨ ॥ ఏవమాహ స సన్తుష్టో రమ్భా మప్స
రసాం వరామ్ । సత్యముక్తం త్వయా రమ్భే ముని మోహన రూపయా ॥ ౩౩ ॥
భూమా క శ్చి న్మునివర శ్శుక ఇత్యే వ నామతః । సువర్ణ ముఖరీతీరే తప శ్చ
రతి దుశ్చరమ్ ॥ ౩౪ ॥ తత్ర గత్వా మునిశ్రేష్ఠం మోహయధ్వం వరాజ్ఞనాః ।
ఇత్యుక్తా దేవరాజేన ప్రేషితా స్సాదర జ్ఞిల ॥ ౩౫ ॥ దేవ స్త్రియ స్తం ప్రణ
మ్య జగ్తు ర్యత్ర తపోధనః । మునే స్సమీపతో గత్వా తా స్త్రియో మధు

— శుకతపోవన మ్భృత్యాగతానాం రమ్భాదీనాం శృంగారలీలాః. —

రం జగుః ॥ ౩౬ ॥ మదోద్ధతా శ్చ సన్పతు ర్వేణువీణార వాన్వితమ్ । కన్దర్పదర్ప
కలితాః కథయన్త్యః కథా మిధః ॥ ౩౭ ॥ వదన్తి స్త హసన్తి స్త ష్వేతశయన్తి
మదాలసాః । స్థిత్యా పురస్తా త్రస్యే త్థం మదాన్ధా స్సురయోషితః ॥ ౩౮ ॥
శృంగారచేష్టా శ్చక్ర శ్చ వివిధా శ్చాటుపూర్వకమ్ । ఇన్ద్ర ప్రచోదిత స్తత్ర తప
నో న తతాప చ ॥ ౩౯ ॥ వాయుః కల్హారసురభి ర్వవౌ మద్ద స్సుఖావహాః । సుధా
నిధి శ్చ వప్యధే మదయ స్సురసున్దరీః ॥ ౪౦ ॥ కాలస్సర్వర్తు కుసుమోపేత స్త
త్ర బభూవ హ । ఏవం విధే మధూద్వేగ మహితే ఽస్మిం స్తపోవనే ॥ ౪౧ ॥
ఇత స్తతి శ్శమ్భరారి ర్విశజ్జో విచచార హ । అత శ్చానన్దవివశా శ్వేప్తయ
న్త్యో ఽమరాజ్ఞనాః ॥ ౪౨ ॥ తా సశేసు స్తస్య నేత్రే నివర్తయితు మగ్రతః ।

—◆◆◆ శ్రీనివాసధ్యానేన జితకామం శుక మ్భృతి రమ్భాదిహాసోక్తిః. ◆◆◆—

సో పి ధ్యాయ ఇచ్చినివాసం శఙ్ఖార్యజ్జగదాధరమ్ ॥ ౪౩ ॥ వాసు దేవం హృషీ
కేశం జగతాం కారణ మ్పరమ్ । సమాశ్రితా ర్తిహరణం సుహృదం సర్వ
దేహినామ్ ॥ ౪౪ ॥ నా చిన్తయ చ్ఛాన్తికన్ధా స్తా స్త్రియ స్తపనైధితః ।
సమీక్ష్య తా స్తం దుర్ధర్ష మూచు రప్సరస స్తదా ॥ ౪౫ ॥ లజ్జాక్రోధ
సమావిష్టా శ్చైవ మూచుః పరస్పరమ్ । కో వా హ్యస్తే ఽత్ర దుర్బుధిః
పూన్ష్టి నిక్షిప్తవీక్షణః ॥ ౪౬ ॥ ఉపస్థిత ముపేక్ష్యే మం గణ మప్సరసాం

స్వయమ్ । సమీపస్థ మసమ్ప్రేక్ష్య సర్వస్య తపసః ఫలమ్ ॥ ౪౭ ॥ దురాత్మ-
నాఽ తిమూఢేనా ముత్ర కి శ్చిస్త్యతే ౭ధునా । దృష్ట్వా ముఖాన్య పురసాం
సహస్రాక్ష శ్చచీపతిః ॥ ౪౮ ॥ సురాధీశ స్సహస్రాక్షాం సాఫల్యం సమ్యగ
శ్చ తే । యాగాదికాః క్రియా స్సర్వాః కుర్వన్త్య స్తత్కృతే నరాః ॥ దదు
శ్చ ధనధాన్యాని తప్యన్తి స్త తపాంసి చ । య స్త్వస్తాకం ప్రియాలాపా
న్నశృణోతి మనోరమా ॥ ౫౦ ॥ అచేతనో వృథాజీవీ భవత్య ల్పమతి స్స
హి । స్తనాశ్లేషం నరో ౭స్తాకం లభతే య స్సదుర్లభమ్ ॥ ౫౧ ॥ స ధన్యః
పురుషో లోకే గణ్యతే పుణ్యకోవిదైః । విద్యానా మార్జన మ్భూత్యై
యావనే విషయైషి తా ॥ ౫౨ ॥ వృద్ధత్వే తపసాం వృత్తి రిత్యుశన్తి మనీషి
ణః । సుకుమారో యువా ౭ త్యస్త సుభగ స్తపసి స్థితః ॥ ౫౩ ॥ శృంక్షారిణీ
నాం శృంక్షార స్సన్దర్శనసుందరః । దేశకాలా వతిక్రమ్య యత్క ర్త కురుతే
నరః ॥ ౫౪ ॥ తత్త స్య నిష్ఫల మితి ప్రవదన్తి మనీషిణః । స్వధర్మాచారని
రతా వేదశాస్త్రవిశారదాః ॥ ౫౫ ॥ కరస్థరత్న ముత్సృజ్య మూఢధీ రన్య
దిచ్ఛతి । దివ్యాజ్ఞనాః పూజనీయా మనుష్యాణాం విశేషతః ॥ ౫౬ ॥ అయ
మస్తా సనాదృత్య తిష్ఠ త్యత్యస్తదుర్మతిః । పూజ్యపూజావి పర్యాస శ్చేయో
హస్తీ త్యుశన్తి హి ॥ ౫౭ ॥ తా స్విత్థం జల్పమానాసు సురయోషిత్సు

— రమాద్విదుర్వ్యాపారా నివలోక్య శుకబ్రహ్మర్షనుతాపక్రమః. —

సువ్రతః । తపః కృశతరాకారః కృష్ణద్వైపాయనాత్మజః ॥ ౫౮ ॥ నా చిన్తయ
త్సమస్తా స్తా ఘుష్యన్తి రివ గర్దభీః । ఉపస్థితం తపోవిఘ్నం చిన్తయామాన
చ స్థిరః ॥ ౫౯ ॥ కే నేమాః ప్రేషితా వ్య స్తత్తపోభజ్జిదిక్షీర్షణా । అవ్యాజ
వైరిణా క శ్చి ల్లోభోపహతచేతసా ॥ ౬౦ ॥ నిదానం పాపచేష్టానాం పాపీయ
స్య స్వత స్త్రియః । అనేకానర్థసార్థా స్తా వ్యక్త ముక్తా మనీషిభిః ॥ ౬౧ ॥
ప్రళావిజ్ఞాన మాస్తిక్యం పారుషం శ్రుతి రున్నతిః । దర్శనా దేవనశ్యన్తి
స్త్రీణా మేతాని సర్వశః ॥ ౬౨ ॥ ధైర్యపారజ్ఞత సర్వధర్మశాస్త్రవిశారదః ।
యోషిద్దర్శనమాత్రేణ ముహ్యతి తుభ్యతి స్వయమ్ ॥ ౬౩ ॥ స్త్రీయో హి
నరకద్వారం నిర్మితం పరమేష్ఠినా । తస్మా త్త ద్దర్శనం పాపం నరాణా మ్ను
తపస్వినామ్ ॥ ౬౪ ॥ స్త్రీపుంవిభాగో జగతాం భూత్యై ధాత్రా వినిర్మితః ।
తేన ప్రవర్తతే లోకః పురుషార్థాత్తకేన తు ॥ ౬౫ ॥ అజ్ఞానినో నరా ముహ్య
న్త్య న్యోన్యప్రణయా దిహ । పురుషా శ్చ స్త్రీయో దృష్ట్వా తాం శ్చ దృష్ట్వా
చ తా స్తథా ॥ ౬౬ ॥ తిత్తీర్షు స్తపసా ౭జ్ఞానమయం సంసారసాగరమ్ ।
నివృత్తవిషయో ౭త్యై వ స్థితో స్త్రి విజనే వనే ॥ ౬౭ ॥ విధినా ౭ పాదిత
శ్చైవా స్తరాయ స్తపసో మమ । స్త్రియ స్తపోవిఘ్నకర్యః పరిహార్యాః
ప్రయత్నతః ॥ ౬౮ ॥ తిత్తీర్షుం దుస్తరం ఘోరం మహాసంసార సాగరమ్ ।

గృహ్యతి విషయగ్రాహణో మధ్యే పురుష మిత్యత || ౧౯ || తపోలోభ
భయా దిత్థం చింతయన్ తస్మాత్ మునిః । సమదర్శి తు సర్వత్ర జితక్రోధో
జితేంద్రియః || ౨౦ || కన్తర్ప సాయకా స్థూరాన్ జిత్వా ౭త్తోభ్యో హి సిర్హ
మః । శ్రీనివాసం హృషీకేశం సహసా శరణం యయా || ౨౧ || కమలవిభవ
లోభనై రనజ్జాభినవ విభూతివిభాగభాగధేయైః । అధరితముని మానసాను
భానై రవమతి మాకలయన్విలోకనై శ్చ || ౨౨ || శిఖరదళనదీధితి ప్రతాన
ప్రసభనిరస్తతమ శ్చక్షుః ప్రహసైః । నటనవికటవిభ్రమై శ్చిక్కిర్న స్తయన
విలాసభరై స్తపోఽస్తరాయమ్ || ౨౩ || ఇతి విబుధవిలాసిసీగణ స్తం ముని
మభితః సరివార్య చా వతస్థే । వ్యవసితమతి రచ్యుతప్రపత్తై స చ న శశా
ప తపోవినాశభీరుః || ౨౪ ||

ఇతి శ్రీపాద్మపురాణే క్షేత్రకాండే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే
దేవలదేవదర్శనసంవాదే పద్మసరస్వీరస్థదివ్యారామే
శుకబ్రహ్మరే ర్మహానియమ పూర్వకతపః కర
ణాదికథనంనామ పంచవింశోధ్యాయః.

—◆◆◆శ్రీనివాస ముద్దిశ్య రమ్భాద్యపురస్సజ్జభీతశుకస్తుతిః.◆◆◆—

అథ విబుధ విలాసిసీమ విష్వ జ్ఞుని మభితః సరివార్య తన్మసీమ । మ
దవికృతివికత్తనప్రలాపా స్వవమతినిర్దిత నై జచాపలాసు || ౧ || త్రిభువన
ముద ముద్యతాసు కర్తుం మధుసహసాగతిగర్వనిర్వహాను । మధురసభరి
తాఖిలాత్మభావా స్వగణితభీతిమ శాపత శ్చుకస్య || ౨ || అతి విమలమతి
ర్మహానుభావౌ ముని రపి శాస్త్రమనా నిజాత్మగుప్త్యై । అఖిలభువనరక్షకస్య
విష్ణో స్తుతి మథ కర్తుమనా మనా గృభావ || ౩ || శ్రీయశ్శ్రియం వడ్డుణపూ
రపూర్ణం శ్రీవత్సచిహ్నం పురుషం పురాణమ్ । శ్రీకణ్ఠపూర్వామరబృన్దవ
న్ద్యం శ్రీయఃపతిం తం శరణం ప్రపద్యే || ౪ || విభుం హృదిన్ధం భువనేశ మీ
డ్యం నిరాశ్రయం నిర్మలచిత్తచిన్త్యమ్ । పరాత్పరం పార మపార మేన ము
పేన్ద్రమూర్తిం శరణం ప్రపద్యే || ౫ || స్మేరాత సీసూన సమాన కాన్తిం
సురక్త పద్మ ప్రభపాద హస్తమ్ । ఉన్నిద్ర పక్షేరుహ చారునేత్రం పవిత్ర
పాణిం శరణం ప్రపద్యే || ౬ || సహస్రభాను ప్రతిమోపలౌఘ స్ఫురత్కి
రీట ప్రవరోత్త మాజ్ఞమ్ । ప్రవాళముక్తాన వరత్న తారహారం హరిం తం శర

—◆◆◆ శుకకృతదశావతార స్తోత్రమ్. ◆◆◆—

ణం ప్రపద్యే || ౭ || పురా రజోదుష్ట ధియో విధాతు రవాక్పతాన్యో మధు
క్తేటభాభ్యామ్ । వేదా నుపాదాయ డడా చ తస్మై తం మత్స్యరూపం శరణం

ప్రపద్యే || ౮ || పయోధిమధ్యే పృథుమస్తరాద్రిం ధర్మం ఇన్ద్ర యః కూర్మవపు
 ర్భూమివ । సుధాం సురాణా మవనార్థ మిచ్ఛం స్త మాదిదేవం శరణం ప్రప
 ద్యే || ౯ || వసుస్థరాం దుర్భరదైత్య వీడితాం రసాతలా స్తర్వివరాభి విష్టా
 మ్ । ఉద్ధారణార్థ ఇన్ద్ర వరాహ ఆసీ చ్చతుర్భుజం తం శరణం ప్రపద్యే || ౧౦ ||
 సఖై రుర స్త్రీక్ష ముఖై ర్హిరణ్య మరాతి మామర్దిత సర్వసత్త్వమ్ । విదార
 యామాస హి యో నృసింహో హిరణ్యగర్భం శరణం ప్రపద్యే || ౧౧ ||
 యో యజ్ఞవాతీ మభిగమ్య పూర్వంబలే ర్యయాచే త్రిపదీం భువ శ్చ । పశ్చా
 ద్దదౌ తత్పద మేవ తస్మై శ్రీవామనం తం శరణం ప్రపద్యే || ౧౨ || త్రిస్స
 ప్రకృత్వః శీతిపాలలోకం పరశ్వధేనా పి నిహత్య పిత్రే । దదౌ నివాపంత
 దస్యగ్ధతాన్మై స్తం భార్గవం రామ మహం ప్రపద్యే || ౧౩ || దశాననం
 దాశరథి స్సభూయ శ్చిత్వా శిరాం స్వేకశరేణ వీరః । లజ్జాం దదౌ య శ్చ
 విభీషణాయ తం రామభద్రం శరణం ప్రపద్యే || ౧౪ || హలాయుధో యో
 యదువంశదీపః ప్రలమ్బ పూర్వామరవైరిహన్తా । ఆభూ ద్వదాన్యో బల
 భద్రరామో విరా ట్పరం తం శరణం ప్రపద్యే || ౧౫ || వృష్ణ్యన్వవాయప్ర
 భవం ధరిత్రీ భారాపహర ప్రథితప్రభావమ్ । కృష్ణం పరం పాణ్డవ భాగధే
 యం యోగీంద్రవన్ద్యం శరణం ప్రపద్యే || ౧౬ || కలిం స్వతః కల్తవదుష్ప్ర
 ధర్మం కలానువిద్ధం విక రాళవేషమ్ । సంహ ర్తుకామో భవితా చ కల్కీ య
 స్తం ముకున్దం శరణం ప్రపద్యే || ౧౭ || అహం మహాత్మేన్ద్రియపఞ్చ భూ
 తతన్మాత్రమాత్రా ప్రకృతిః పురాణీ । యతః ప్రసూతా పురుష స్తదాత్మా త
 షాత్మ నాథం శరణం ప్రపద్యే || ౧౮ || పురా య ఏతత్స కలం బభూవ యే
 నా పి త ద్యత్ర చ లీన మేతత్ । ఆస్తాం యతోఽ నుగ్రహనిగ్రహా చతంశ్రీని
 వాసం శరణం ప్రపద్యే || ౧౯ || నిరామయం నిశ్చలనీరరాశినికాశ సద్రూ
 పమయం మహ స్తత్ । నియస్తృ నిర్మాతృ నిహస్తృ నిత్యం నిద్రాణ మేకం
 శరణం ప్రపద్యే || ౨౦ || జగన్త్రి య స్థావరజజ్ఞమాని సంహృత్య సర్వాణ్యు
 దరేశయాని । ఏకార్ణ వా స్తర్వటపత్రతల్పే స్వపి త్యనస్తం శరణం ప్రపద్యే ||
 నిరస్త దుఃఖాఘ మతీంద్రియం తం నిష్కారణం నిష్కళ మప్రమేయమ్ । అ
 ణారణీయాం స మనస్త మస్తరాత్మానుభావం శరణం ప్రపద్యే || ౨౧ ||
 సప్తామ్బుజీరజ్జక రాజహంసం సప్తార్ణ వీసంసృతి కర్ణ ధారమ్ । సప్తాశ్వవిమ్బ
 స్థహిరణ్మయం తం సప్తార్చిరజ్ఞం శరణం ప్రపద్యే || ౨౨ || నిరాగసం నిర్మల
 పూర్ణ బిమ్బనిశీధినీ నాథనిభాననాథమ్ । నిర్ణీతనీతిం నిగమాన్తనిత్య నిశ్చేయ
 సం తం శరణం ప్రపద్యే || ౨౩ || ద్వితీయహీనం రచితాజడాత్మ నిజాన్తరా
 రోపితవిశ్వవిశ్వమ్ । నిస్సీమ కల్మాణ గుణాత్మ భూతం నిధిం నిధీనాం శరణం

—◆◆◆ శ్రీనివాస ముద్దిశ్య శుక బ్రహ్మర్షి పార్థనా. ◆◆◆—

ప్రపద్యే || ౨౫ || త్వక్చర్మ మాంసాఘ్న సృగశ్రుమూత్ర శ్లేష్మాస్త్రవి
ట్సుక్ల సముచ్చయేషు | దేహేష్వసారేషు స మే స్ప్రహౌ షు ధ్రువం ధ్రు
వం త్వం భగవ స్ప్రసీద || ౨౬ || కారుణ్యపాథోనిధివల్లదుర్తి మా
లాలసచ్చైవల కజ్జలాక్షైః | రాజీవరాజీ రమణై రపాక్షై రనాథ మా
నస్తయ నాకనాథ || ౨౭ || భక్తిః క్వ మేత్వ చ్చరణార విస్తమభూ
దమాద్య న్నహిమా ప్య నన్యా | బుద్ధిః క్వదుష్టే ద్రియవాజయాధా నై కత్ర
తేజస్తిమిర స్థితి ర్హి || ౨౮ || స విద్యతే త్వత్పద పద్మవీర నిషేవిణాం క్వా
ప్యశుభం సరాణామ్ | ఉపస్థితం మే భయ ముత్పలాక్షీ విలోకనై ర్లోప
యలోకనాథ || ౨౯ || సమాధి భజ్లోఽ య మిహ ప్రవృత్తో దురాత్మనా
కేన దురన్త చిన్తః | త్వ మేవ మాం రక్ష భయా దముష్మా త్వ దన్యతో
నాస్తి గతి ర్దుకున్త || ౩౦ || అనాథ నాథ ధిషణా మమ త్వయ్యే వ వర్తతే |
సర్వథా సర్వకాలేషు తదా స్తాం త్వత్ప్ర సాదతః || ౩౧ || ప్రసన్నే త్వయి
గోవిందేఽ లభ్యం సర్వత్ర కిం ప్రభో | స్వగ్రాపవరా భగవం త్వ ద్భక్తానా
మదుర్లభా || ౩౨ || భవతా వీక్ష్యతే య స్తు తస్య త్వద్భక్తి ర్హృద్భితా |
ఉపేక్ష్యతే తు య స్తస్య భోగేచ్ఛా చా భిజాయతే || ౩౩ || అత శ్శృణ్వ
రయోగ్య స్త్రీ భయవిహ్వల మత్ర మామ్ | రక్ష త్వా మేవ శరణ మనన్య
శరణా గతః || ౩౪ || నమ స్సకల కల్యాణకారిణే కరుణాత్మనే | శ్రీవత్స
వక్షసే తస్మై లక్ష్మీ నారాయణా త్మనే || ౩౫ || పారాశరే బ్రహ్మమునా

— రమ్భాదీనాం స్వలావణ్య నిందాపూర్వక యథాఽగతగమనమ్. —

పురాణం పుమాం స మిథ్యం శరణం ప్రపన్నే || దేవ స్త్రియః కామ శరేణ
విద్ధా యథాఽ గతం క్షీణధియః ప్రతీయః || ౩౬ || అథ సురవనితా భి రీక్ష
ణాద్యై ర్నిజవికృతై రగృహీత చిత్తవృత్తిః | విధు రివ తమసా గృహీత ముక్తో
ముని రపి నిశ్చలధీ స్తపః ప్రపన్నః || ౩౭ || ఘలా న్యలభమానాను తపోభక్తే
మహామునేః | రూప వేషాభ్య సూయాను నిర్గతా స్వ పుర స్స్వి తః || ౩౮ ||

— భగవత్కృపయా శుకకృతదృఢతర భక్తిపూర్వక భగవదు పాసనమ్. —

తత స్సోర స్ఫగవశో హృషీకేశస్య శార్ఙ్గిణః | ఇద్రి యగ్రామ మఖిలం సం
యమ్యా సై సమర్పయన్ || ౩౯ || పరాం కాష్ఠాం సమాకాంక్ష న్కాష్ఠాఽ
శ్మసమ కాయకః | అతి తాపస చారిత్రం కుర్వ స్సజ్జుషభూమిగః || ౪౦ ||
భక్తార్తి భజ్జన పఠం భక్తవత్సల మవ్యయమ్ | హృత్పుణ్డరీక నిలయం చిన్త

య న్సుష్మ రేక్షణమ్॥ ౪౧॥ విజ్ఞాన వై రాగ్యనిధిః కాష్ఠద్వై పాయని ర్న
నిః । అతి ఘోరతరం క్రూరం చకార నుమహ త్తపః ॥ ౪౨ ॥ తపసా తస్య

—◆— శుకముని సమీప మ్పృతి తపస్తుప్త శ్రీనివా సాగమనమ్. —◆—

సర్వాత్మా సస్తుప్తః పద్మలోచనః । సంహర్తా రక్షితా స్రష్టా భువనాని చతుర్దశ॥
౪౩॥ అను గ్రహీతా ౭ స్తర్యామీ నిగ్రహీతా నిరస్తరః । శబ్ద చక్రగదా౭
మౌఞ్భజ రాజత్కర చతుష్టయః ॥ ౪౪ ॥ ముక్తాత పత్రి తా నస్త సహస్ర
ఫణమణ్డలః । నవై రభినవాకలై స్తపనీయ మయాం శుక్తైః ॥ ౪౫॥ నుమ
నోభి ర్దివ్యగన్ధై ర్దివ్యాలేపన చంద్రైః । అలఙ్కృతాఙ్గ మహిసూ స్నయమాన
ముఖామ్బుజః ॥ ౪౬ ॥ మకరస్త స్రవత్పద్మ ప్రభావగుణ వీక్షణః । ఆపాద
చూడ మాధుర్య మహిమా మహతో మహాన్ ॥ ౪౭ ॥ సేవావిశారదై
స్సార్థం గతై స్తు కుముదాదిభిః । విచిత్ర హేతిహస్తేన విష్వక్సేనేన సేవితః ॥
౪౮ ॥ పఞ్చాయుధై ర్హృద్దిమద్భిః పరీక్షిత సమీక్షణః । మహర్షిభి ర్గృహీ
త్య త్రిభృగుపూర్వై ర్గృహాత్మభిః ॥ ౪౯ ॥ ఇంద్రాదిభి ర్లోకపాలై సేవా
ను గుణభూతిభిః । త్రయ స్త్రిం శతోక్తిభి శ్చ దేవబృందై రభిష్టుతః ॥ ౫౦॥
పఞ్చాత్మ న స్సవర్ణస్య పఞ్చోప నివదాత్మనః । పఞ్చ వక్త్ర ప్రతికృతేః పఞ్చ
ధర్వాఙ్గ సమ్పదః ॥ ౫౧॥ ఋగ్యజు స్సామవ పురో నాగాభరణ భూషణః ।
అప్రమేయ ప్రభావస్య స్కన్ధపీఠ మధిష్ఠితః ॥ ౫౨ ॥ అహం ప్రథమ పూర్వా
భి ర్ద్వాత్రిం శతోక్తి శక్తిభిః । వైష్ణవీభి సేవ్యమానో దేవః పద్మసర స్తపః॥
౫౩॥ శ్రీభూమి నీళా సహితః ప్రాదురాసీ త్పరః పుమాన్ । తత స్తపః కర్మ

—◆— భగవన్తం విలోక్య శుకముని కృతనటనాదికమ్. —◆—

తాఙ్గో ముక్తః పరమ పావనః ॥ ౫౪॥ పురుహూత జిత స్కన్ధం పురుషీత మధి
ష్ఠితమ్ । పురుహూ తానజం పూతం పురుష స్తం పురాతనమ్ ॥ ౫౫॥ కటాక్ష
ఘోషవిధ్వస్త శ్రితక్లేశ భరం పరమ్ । ప్రసన్న వదనం దృష్ట్వా విష్టరశ్రవసం
విభుమ్ ॥ ౫౬॥ వైయాసి ర్దునిశార్దూల స్తపోవిగత కల్మషః । ససంభ్రమం స
ముత్థాయ నివిష్టః కుశవిష్టరాత్ ॥ ౫౭॥ రోమాఞ్చ కఞ్చుకతను ర్హ్నోత్ఫుల్లవి
లోచనః । సహసన్నుత్తరాసఙ్గం చిన్త స్కృష్ణమృగత్వచమ్ ॥ ౫౮॥ విక్షిప న్నక్ష
మాలా ఞ్చ తూర్ణం భిన్ద స్క మణ్డలుమ్ । ఆనందాశ్రుపరీతాక్షో గద్గదగ్గళకన్ధ
రః ॥ ౫౯ ॥ తత శ్చ నర్తనం కర్తుం విక ర్తనవిభాస్వరః । నివృత్తిధర్మని
ష్ఠాతో మునిః ప్రవవృత్తే ముదా ॥ ౬౦ ॥ మత్స్యజక్రమభ్రమో భ్రమస్తత

జ్ఞజభ్రమ * సుధాభిలాషదేవభూ రమన్దమన్దవిక్రమః । నివాతదీప నిశ్చల
 శ్చలత్కరా రవన్ఫుట్టద్విగన్త రాశమణ్డలో ననన్త నన్దయ నివభుమ్ ॥ ౬౧ ॥ పరి
 భ్రమ న్నదక్షిణం ప్రదక్షిణం పరిభ్రమన్వి భావయ నివలోకయ న్నభావయ
 న్నలోకయన్ ॥ శనై శ్చనై రసఞ్చరన్ త్సుసఞ్చరన్ శనై శ్చనై ర్ముదావి
 లావలోకనో మదావిలా వలోకనః ॥ ౬౨ ॥ తతస్తు తోటకం వృత్తం
 కరతాడనపూర్వకమ్ । రచయ స్దణ్డ మాదాయ కరాభ్యా మవలమ్బయన్ ॥
 ఆసోఘట యక్షేష్వళయం శ్చ స్వపదస్పర్శిమన్తకః । ననన్త పరమానన్దో వా
 చయ న్నామ శాశ్విణః ॥ ౬౩ ॥ చరణ ఞ్చటులం కలయ న్కలయన్ క
 మలారసికం సరసం రమయన్ । నటనం ఘటయ న్సుపదం సువదన్ హరి
 నామ ముని శ్శుభదాయశుకః ॥ ౬౪ ॥ అరుణారణ పఙ్కుజ సోదరద్వ
 క్కరుణా పరిణామి కటాక్ష చణమ్ । రథనేమి లనత్కర సీరరుహం రమ
 యన్నతసీకు సుమాఙ్గరుచిమ్ ॥ ౬౫ ॥ సరసం విచర న్పురతః పరితో
 విలస న్నసకృ న్దురవై రివిభోః । కరపఙ్కుజతాడన తాశలనద్గమనం నిగ
 మాన్తవిలాసభువః ॥ ౬౬ ॥ భుజబద్ధజటః కరయుగ్మ ధృతాఙ్గాలికో మృ
 గయాథవదృప్తవపుః । మృగయ స్నివ యూథపతిం పరితః పున రప్య సకృద్వి
 కృత స్సుకృతః ॥ ౬౭ ॥ అతికుణ్డలి తాఙ్గభుజఙ్గసమో నటనన్ఫుట కుట్టిత
 కుట్టిమభూః । రజసీముఖతాఙ్గావకుణ్డలితత్రిపురాన్తకరీతిపురశ్చరణః ॥ ౬౮ ॥
 ఇతి దృఢకృతభక్తి ర్వాసుదేవే పరస్మి న్నకళనకళమి శ్రేత్రేయసి శ్రీనివాసే ।
 విగతకలిలకాయో ౭సాయశూన్యాత్తభూతి ర్విమలధిషణభూత స్సంయ
 మీ వ్యాససూనుః ॥ ౭౦ ॥ హృదయకమలమధ్యాధ్యాసితం పఙ్కుజాక్షం
 పరిజన పరిబర్తాభూషణాస్త్రాది సేవ్యమ్ । బహి రివ పురత స్తం వీక్ష్య చ
 ట్సుగిపదన్దం నియమితనిగమాన్తః పూర్ణ కామో బభూవ ॥ ౭౧ ॥ ఈదృ

—◆◆◆ శ్రీనివాసకృపయా శుకబ్రహ్మచే ర్ముక్తిప్రాప్తిః. ◆◆◆—

శం తాదృశ మృషిం భక్తివిహ్వలచేతసమ్ । భక్తార్తిభజ్జనకిరో భగవాం
 స్తాక్ష్య వాహనః ॥ ౭౨ ॥ దయా౭మితామ్భో ధితుజ్ఞ లోలకల్లోలకేళినా ।
 సమీక్ష్య కమలాభోగభాగధేయేన చక్షుషా ॥ ౭౩ ॥ శబ్దబ్రహ్మపూహ
 గర్భం సంస్కర్తు ఞ్చ సముద్యతః । స్నేహగర్భేణ వచసా బభాషే హ్లా
 దయ స్థరిః ॥ ౭౪ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ మునే తాపసశార్దూల తపస్తప్తం
 సుదుశ్చరమ్ । ఆనన్దకన్ద సద్గర్భ నిశ్చేయనకర మ్పరమ్ ॥ ౭౫ ॥ ముక్తి

* సుధాభిలాషదేవభూః - సుధాయాం స్వస్వయోగ్యసర్వవిధ భగవదనుభవ లక్ష
 ణాయాం - అభిలాషో యేషాం తేషాం - దేవానాం సర్వేంద్రియాణాం - భూః - స్థాన
 నభూతః - సుధాభిపూరితేక్షణ ఇతి పాశేతు - భగవత్సాక్షాత్కారజానన్దపూరితలోచన ఇతి
 సుగమార్థః.

ర్దతా ముదాకారా సశరీరా ౭వినశ్వరీ ! కల్పక్షయే చసాయుజ్య మస్మ
స్తన్యాజ్ఞసమ్భవమ్ ॥ ౭౬ ॥ ఇత్యుక్త్వా భగవాన్విష్ణుః కృష్ణద్వైపాయ నాత్మ
జమ్ । భక్తిప్రతారితో భక్తై స్తత్రై వా స్తద్దధే స్వతః ॥ ౭౭ ॥ ముక్త
శ్శుకో ముని రపి ముకున్దగతచేతనః । అప్రాకృతాఙ్ఞః ప్రథయ స్ప్రకృత్యా
ప్రకృతిప్రభామ్ ॥ ౭౮ ॥ ప్రణమ్య దణ్డవ ద్భూమా సాష్టాఙ్గం తత్ర సత్ప
రః ! అవాప్తాభీష్ట కామ స్సం స్తత్రా స్తే సుఖ మాశ్రమే ॥ ౭౯ ॥

ఇతి శ్రీపాద్మపురాణే త్షేత్రకాణ్డే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే దేవలదే
వదర్శనసంవాదే శ్రీనివాస ముద్దిశ్య రమ్భాద్యస్సరస్వజ్ఞుభీత
శుక స్తుత్యాదికథనం నామ షడ్వింశోధ్యాయః.

—◆◆◆ శుకమునికృతశుకపురాష్టా త్తరశతవిప్రనిర్దాణాని. ◆◆◆—

దేవదర్శనః తత్ర శ్రీపద్మతీర్థస్య తీరే ౭ స్త్రిన్ద్రి వస ఇచ్చుకః ధ్యానయో
గపరో ౭ధ్యాత్మబ్రహ్మవిద్యావిశుద్ధధీః ॥ ౧ ॥ ఏకాంతభావ మాతిష్ఠ స్నేకా
యనవిదాం వరః । సాఙ్ఖ్య యోగ పరో నిత్యం సధ్యానాధ్యయనాన్వితః ॥ ౨ ॥
ద్వాదశాక్షర శిక్షాక్షః ప్రత్యక్షర నిరీక్షకః । పరాశరాత్మజనుత స్సుతరాం
పరమో మునిః ॥ ౩ ॥ ఉవాస సుచిర జ్ఞానం శ్రీనివాసపరాయణః । స్వా
మిపుష్కరిణీతీర్థ ముపగన్తుమనా స్తతః ॥ ౪ ॥ చక్రే స్వనామ్నా ౭గ్రహార
మష్టోత్తరశత ద్విజాన్ । నిత్యత్రయీంకాం స్త్రయ్యస్తముఖా న్తఖముఖ
క్రియాన్ ॥ ౫ ॥ సువృత్తా ఇచ్చుభ్రమనసో నివృత్తా ౭వైదికక్రియాన్ । నానా
గ్రోతా నబ్జదళై ర్నిర్మమే నను నాదరాన్ ॥ ౬ ॥ బలభద్రదేణ బలినా మాయ

—◆◆◆ శుకపురే బలభద్రసహకృత కృష్ణ ప్రతిష్ఠాకరణమ్. ◆◆◆—

యా సహమాయినమ్ । దేవక్యావ నుదేవస్య యశోదానన్ద గోపయోః ॥ ౭ ॥
ఆనన్దవర్ధకం కృష్ణం భద్రం భువన హర్షకమ్ । భూభారం హర్తుకామం చ
కామరూపిణ మవ్యయమ్ ॥ ౮ ॥ కుమానాగోపవపుషం మేఘశ్యామం పురా
తనమ్ । పారాశరిః పరమర్షిః ప్రతిష్ఠా ప్యే హ భూతలే ॥ ౯ ॥ వ్యజ్ఞిజ్ఞ ప
త్సన్నిధాన మత్ర బ్రహ్మముని శ్శుకః । వైకుణ్ఠే తు యథా వాసః క్షీరామ్బా
ధౌ యథా విభో ॥ ౧౦ ॥ వాసో యథా ౭ స్తరాచిత్యే యోగినాం హృదయే
యథా । తథాసదా కురుష్వా త్ర సన్నిధి జ్ఞమలేక్షణ ॥ ౧౧ ॥ ఇతి విజ్ఞా
ప్య దేవేశం దణ్డవ త్ప్రణిపత్య చ । స్నిహ్యతా మనసా ధ్యాయ స్వీక్షమాణ

—◆◆◆ శుకస్య స్వపురాచ్ఛేపాచలగమనమ్. ◆◆◆—

౯౨ చతుషా ॥ ౧౨ ॥ ఆజగామ ప్రసన్నాత్నా స్వామి పుష్కరిణీం ప్రతి ।
స్తే చో క్షణై లస్యో పేత్య నిర్మల నిర్ఘరమ్ ॥ ౧౩ ॥ తత్ర త్రిషవణస్నా

సం కృత్వా వ్యాసారసో మునిః । ఉపత్యకాయా మాసీన ముదయాదిత్యవ
ర్చసమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఉపాంశుమానసజప ముదారం దారసంయుతిమ్ । మ
హాత్మలనిభం త్యక్తుం మహాపనిషదజ్ఞకమ్ ॥ ౧౫ ॥ అగ్నిజ్వాలాజటా
జాలలనద్గజేస్తుభోగినమ్ । వ్యాఘ్రాజినోత్తరాసజ్జవాససం కృత్తివాససమ్ ॥
౧౬ ॥ కాలకూటస్ఫురత్కణ్ఠనాశం నభినవక్త్రకమ్ । సమీత్యహృప్తమన
సా నమస్కృత్య చ తం హరన్ ॥ ౧౭ ॥ ఉపిత్యా త్రిదినం తతో
పాసకః పూర్ణమానసః । దృష్టుకామోఽఖలాశ్చర్యం పున రప్యజ్ఞనాచలే॥
౧౮ ॥ సిద్ధే ర్విద్యాధరై స్సార్థం యోగిభిః కిన్దరస్థితైః । శనై శ్చనై సృష్ణ
రం శ్చ నిర్ఘరేషు కృతాస్తవః ॥ ౧౯ ॥ ధ్యాయ నృహ్మసభావృత్తం వృత్తా

—◆— స్వామిపుష్కరిణీతీరవర్ణనమ్. —◆—

స్తం తస్య వై గిరేః । స్వామిపుష్కరిణీతీర మాససాద శుభాస్పదమ్ ॥ ౨౦ ॥
సుగంధపుష్పవల్లీభి ర్వేల్లితై ర్వకుళై ర్యతమ్ । ఖర్జూరై ర్మౌరీకేళై శ్చ కేతకై
స్సర్వై కేతకైః ॥ ౨౧ ॥ పటీర పాటలాశోకకింశుకాసనచమ్పకైః । న క్తమా
లై శ్చ పనసై ర్నృధూకై స్సరళై ర్ధవైః ॥ ౨౨ ॥ పున్నాగసురపున్నాగశిశు
పున్నాగపూగకైః । కదళీకృష్ణకదళై ర్నృహఃకదళికాగణైః ॥ ౨౩ ॥ హరిద్రా
భి శ్చృజ్జపేరైః కస్తూరీ రజనీకులైః । మల్లికామాలతీభి శ్చ మాధవీభి ర్నృధూ
త్కలైః ॥ ౨౪ ॥ యూధిభి శ్చతపత్రీభి ర్జాతిభి ర్వనజాతిభిః । నన్ద్యావర్తాదిసు
మనః కత్తైః కుఱీపథజ్జలైః ॥ ౨౫ ॥ సమస్తత సమకీర్ణం సాన్ద్యచ్ఛాయాస
మజ్జనైః । సాగన్ధికై స్సుగన్ధీభి స్తుళనీభి స్సుమోదితిమ్ ॥ ౨౬ ॥ దమనీభిః
పుష్పగంధ గర్భపుష్పలతాశతైః । ఆతిమృష్టామోదపుష్పామోదితాశావకాశ
కమ్ ॥ ౨౭ ॥ తాపసై స్తరుణాదిత్యవరోచ్చిభి రభితో వృతమ్ । వరాహసింహ
శార్దూలమాతజ్జకులనఙ్కులమ్ ॥ ౨౮ ॥ సితాసితై స్సారమేయ గణై ర్దుర్వార
గర్వకైః । సేవితేనాతిభీమేన తైత్రపాలేన పాలితమ్ ॥ ౨౯ ॥ విచర న్నత్ర
విపినే నునిర్విగతతృణ్చుచిః । పరమాం ముదమాపన్నో ముకుందానందకన్దభీః॥

—◆— స్వామిపుష్కరిణీవర్ణనమ్. —◆—

స్వామి పుష్కరిణీం పుణ్యాం దదర్శ విమలోదకామ్ । కాఞ్చనామ్బు జకల్తారక
మలై శ్శ్వేతపఙ్కుజైః ॥ ౩౦ ॥ నీలోత్పలై రుత్పలై శ్చ ఘటైః కువలయై రపి
కై రవై రపి కీర్ణాం తా ముద్గిరత్పుణ్యగన్ధకైః ॥ ౩౧ ॥ తరజ్జాన్తరసఞ్చారై
ర్మతైః కారణైవై రపి । తారాభి శ్చ తరస్తీభి ర్నైర్వర్జలపతత్రిభిః । కలహంస
కలాలాపై ర్వాచాలితదిగన్తరామ్ । తస్యా స్తీరసముల్లాసినమగ్రాభీష్టనస్తతే॥
౩౨ ॥ తీర్థ స్తోయ ముపస్పృశ్య లక్ష్మోన్య సజ్చిస్తయ నివభుమ్ । ప్రసన్నమా
నసోల్లాస శ్చక్రే తత్రా ఘమర్షణమ్ ॥ ౩౩ ॥ బద్ధ పద్మానసాసీనోఽభితటం

యోగమేయివాన్ । పరమైకాన్తానిభిస్సార్థం బ్రహ్మవిద్యహ్మదర్శనః ॥ ౩౬ ॥
తత్రైవ సుచిరజ్కాల మువాస పరమర్షిభిః ॥ రహస్యస్యోస్య సల్లాప స్యా

—◆— శ్రీనివాసావిర్భావఘటనః —◆—

న్తాన్తే వాసిన స్తత్రైః ॥ ౩౭ ॥ కదాచిద్భగవాన్విష్ణుః కారుణ్యాగణ్యపుణ్యధీః ।
దర్శయ స్సకలాన్లోకాన్ సాక్షాదక్షిపథజ్జతః ॥ ౩౮ ॥ దివ్యానన్దమయాకా
రైర్గరుత్మచ్ఛేషసైనికైః । పఞ్చాయుధైః పరికరైర్గణైస్తు కుముదాదిభిః ॥ ౩౯ ॥
పరిబర్తాభూషణాన్యజనవస్త్రాంశుకాని చ । ఆయుధాన్యప్రమేయానిదధానైర్భ్ర
హ్మశక్తిభిః ॥ ౪౦ ॥ శక్తిభిశ్చాఙ్కరీభిశ్చ సేవ్యమానో ముదాన్వితః । శ్రీభూ
మినీశాపూర్వాభి రపూర్వాకల్పభూతిభిః ॥ ౪౧ ॥ మహిషీభిర్ముదా న
న్దమావహన్తీభి రీశితుః । ముమోద సహ సర్వాత్మా క్రీడాడమ్బరడామ్బి
కః ॥ ౪౨ ॥ లీలావిభూతి విహిత వివిధానన్ద వేషభాక్ । కాలకాదమ్బినీ కా
న్తాన్త కుఞ్చితాశకబన్ధనః ॥ ౪౩ ॥ ఉద్వద్వ్యమణిబిమ్బశ్రీశిఖామణిమహా మహాః ।
అప్రమీన్దకళాకారిలలాటస్థోర్ధ్వపుణ్ణికః ॥ ౪౪ ॥ సౌవర్ణ పద్మకల్పారపుష్ప
కర్ణావతంసకః । సేవాన్తరసాన్తాసి శార్ఙ్గభ్రామణ్ణల ద్వయః ॥ ౪౫ ॥ అతినూ
త్మ స్ఫురతారాన్త కర్ణపూర్ణారుణేక్షణః । కరుణాభి సముద్భూతలోల పద్మ
విలోచనః ॥ ౪౬ ॥ తిలపుష్పసమాకార నాసాకాణ్డపుటద్వయః । పక్వబిమ్బ
ఫలాకార రమణీయోష్ఠయుగ్మకః ॥ ౪౭ ॥ ప్రభావినారి శిఖరి దశనావళివక్త్ర
కః । భూకారకర్ణపాశాత్త ముక్తా మాణిక్యకర్ణికః ॥ ౪౮ ॥ శరన్నిర్మల
పూర్ణేన్ద్ర మణ్ణలాః నమణ్ణలః । కమ్బుకణ్ఠో వృషకణ్ఠో భోగిభోగోల్ల
సద్భుజః ॥ ౪౯ ॥ శార్ఙ్గజ్యోహతికార్మశ్యరమణీయప్రసోవ్యకః । విశాల
వత్సోవిలసచ్ఛ్రివతః శాన్తుభోజ్యలః ॥ ౫౦ ॥ శభ్రచక్ర గదాపద్మ పరి
ష్కృత చతుర్భుజః । నిమ్ననాభిసముల్లాసిమాణికోదరబన్ధనః ॥ ౫౧ ॥ మేఖ
లాన్తలజ్మృతకటీతటీచ్ఛురికయోద్భటః । హస్తహస్త సదృశ్శీరు జానుమణ్ణల
మణ్ణితః ॥ ౫౨ ॥ క్రమవృత్తాయతా భోగ జఙ్ఘాకాణ్డ సుపార్షికః । కూర్మ
పుష్టప్రపదకః కిష్కిణీహంసకాఙ్ఘ్రికః ॥ ౫౩ ॥ శిష్టన్తాణిక్యమజ్జీరప్రభాసిత
పదామ్బుజః । నానా సేవారసోద్భాసితస్త్రబిమ్బనభావళిః ॥ ౫౪ ॥ సుధా
సూతి గృహణాద్దామస్ఫురదజ్మృతసౌప్తవః । పంజర శ్రీ పరిచితాన్యోన్య తుల్యా
ఙ్ఘ్రిపంజరః ॥ ౫౫ ॥ అతసీకుసుమజ్యోతిః ప్రఖ్య విఖ్యాతవిగ్రహః । సంవీత
వివిధాశ్చర్యతప్తచామికరామ్బరః ॥ ౫౬ ॥ ఆంసాదప్రపదాలమ్బివన
మాలావిరాజితః । విచిత్రరత్న ఖచితతపసీయ కిరీటకః ॥ ౫౭ ॥ హారకేయూర
కటకకంజుణాజ్ఞ సకణ్ఠికః । మణికుణ్ణల తాటజ్మ వీరపట్టాఙ్గళీయకః ॥ ౫౮ ॥
అంసలమ్బిసమాయుక్త సౌవర్ణ బ్రహ్మసూత్రకః । త్రిశచ్ఛ సప్తసరిభిర్ముక్తా

దామాభి రజ్జితః ॥ ౧౯ ॥ సర్వాభరణసంయుక్త స్సర్వగదానులేపనః । సర్వర్తు
కాలోత్థపుష్పదామోద్దామ భుజాంతరః ॥ ౨౦ ॥ భక్తానుకమ్పాసహిత శ్రీని
వాసః పరఃపుమాన్ । ఆవిర్భూవ భగవాన్ స్వామిపుష్కరిణీతటే

—◆◆◆శుక బ్రహ్మశిష్యత శ్రీ శ్రీనివాసస్తుతిః◆◆◆—

॥ ౨౧ ॥ వ్యాసాత్మజో ముని ర్ముక్త స్తద్దృష్టా హృష్టమానసః । ప్రణమ్య
దణ్డవద్భూమా వవాజ్ఞససగోచరమ్ ॥ ౨౨ ॥ తుష్టావచ హృషీకేశం
కేశవం క్లేశనాశనమ్ । జితస్తే పుణ్డరీకాక్ష వాసుదేవా మితద్యుతే ॥ రాగాది
దోష నిర్ముక్తసమగ్రగుణమూర్తయే । నాథ జ్ఞానబలోత్కృష్ట నమస్తే విశ్వ
భావన ॥ ౨౩ ॥ సజ్కుర్వణ విశాలాక్ష సర్వజ్ఞ పరమేశ్వర । నమస్తే ౨స్తు
హృషీకేశ సర్వేశ్వరజగత్తయ ॥ ౨౪ ॥ దేవ ఐశ్వర్యవీర్యాత్ స్వద్యుమ్న
జగతాంపతే । స్థిత్యుత్పత్తిలయ త్రాణహేతవే శక్తితేజసే ॥ జయా ఎనిరుద్ధ
భగవన్ నమఃపురుషపూర్వజ । జితస్తే పుణ్డరీకాక్ష నమస్తే విశ్వభావన
॥ ౨౫ ॥ నమస్తే ౨స్తు హృషీకేశ మహాపురుషపూర్వజ । శ్రీనివాస
జగన్నాథ నారాయణ దయానిధే ॥ ౨౬ ॥ కృతార్థో ౨హం కృతార్థో ౨హం
కృతార్థా స్సర్వజస్తవః । ప్రసీద భగవన్విష్ణో ప్రసీద పురుషోత్తమ ॥ ప్రసీద
పుణ్డరీకాక్ష ప్రసాదా దాత్త సాత్కురు । ఇతి స్తువంత మాగత్య మహర్షి మ్ము
ల్లలోచనమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఆసద్దనిర్భరాపూర్ణ మానసం శ్రీశుకం మునిమ్ ॥
సమీత్య సుప్రసన్నస్తం ప్రసాద్య ప్రణయాన్వితః ॥ ౨౮ ॥ దివ్యైః పరిజనై
స్సార్థం శ్రీనివాస స్తిగోదధే । మునిః పునః ప్రణమ్యా త్ర దణ్డవచ్చ ముహూ
ర్తుహుః ॥ ౨౯ ॥ పరమైకాన్తిభి ర్యోగివరైః రాజైః ససహ పరైః । అ
ర్చావతారవిభవ పరపూజాస్తరాదికాన్ ॥ ౩౦ ॥ ఆవిర్భావాత్సరస్వి
ష్టో ర్యయా మేరుగిరి మృతి ॥ ౩౧ ॥

ఇతి శ్రీపార్థపురాణే క్షేత్రకాండే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే దే
వలదేవదర్శనసంవాదే శుకమునికృత శుకపురాణాష్టోత్తర
శతవిప్రనిర్వాణాదికథనం నామసప్తవింశోధ్యాయః.

—◆◆◆శ్రీవరాహవిర్భావ వృత్తాంతః◆◆◆—

దేవలః ॥ సింహసానుమతః కుక్షౌ స్వామిపుష్కరిణీతటే । శ్వేతస్య
పోత్రిపోతస్య ప్రాదుర్భావః కథం విభో ॥ ౧ ॥ దేవదర్శనః ॥ చరాచరగురౌ
రస్య చారిత్ర జ్ఞాన పోత్రిణః । శృణు విద్వన్విశేషేణ వ్యాచక్షే ౨

—అనురోపద్యవమసహమానాయా ధరాయాః పాతాళగమనమ్.—

హం విచక్షణ ॥ ౨ ॥ పురా ధర్మచ్ఛిదో దృష్టా దైత్యా స్సేచ్ఛాచ్ఛావిహారిణః ।
ఛాయాం స్వకీయా మపి ఛ హస్తకామా మదోద్ధతాః ॥ ౩ ॥ మునిభి ర్గౌత

మాద్యై ర్యే శస్త్రా భూమి జ్ఞతా ఇతి । తేఽ భిజాతే కులే జాతా రాజ్ఞా
మాజ్ఞావిలక్ష్మినః ॥ ౮ ॥ పాపిష్ఠా హ్య సురశ్రేష్ఠా నృప శ్రేష్ఠవపుర్ధరాః । నక్త
ద్రివం హి బాధస్తే త్రిలోకీధూమకేతవః ॥ ౯ ॥ ఊభం మహీక్షితా మేవం
దుర్దర్పబలశాలినామ్ । సర్వంసహఃసహమానా నిమమజ్జ రసాతలే ॥ ౧౦ ॥

—♦—పాతాళగతభూమ్యుద్ధరణోద్యుక్త వరాహవిగ్రహవర్ణనమ్.—♦—
భూతధాత్యాం నిమగ్నాయా మధోభువనసద్దని । సంరక్షక స్సర్వసాక్షీ కరు
ణావా నధోక్షజః ॥ ౧౧ ॥ సముద్ధర్తుమనా స్తూర్ణం పాతాళనిలయా మ్భువమ్ ।
మహావరాహా భగవా న్బభూవ పరమః పుమాన్ ॥ ౧౨ ॥ యత్కిరీటస్థర
త్నాని సత్యలోకనివాసినః । అకాణ్డోదితమార్తాణ్డప్రచణ్డమలమణ్డలమ్ ॥ ౧౩ ॥
పఞ్చాపనిషదాత్మాన స్సిద్ధా ముక్తా శ్చ మేవితే । యస్య శ్రోత్రైకదేశస్థం
ఖపదం శబ్దమాత్రకమ్ ॥ ౧౪ ॥ తేజాంసి నిమమజ్జ శ్చ నేత్రయో ర్వివరాస్త
రే । నాసాగ్రే చ సమాయుక్తో మాతరిశ్వా బభూవహ ॥ ౧౫ ॥ బభూవ పా
రావారోదో పాదపఙ్కుజ పఙ్కుడః । ఖురోదశేకణకా స్సురాద్రి శ్చ కులాద్ర
యః ॥ ౧౬ ॥ దశోత్తరై రావరణై గ్లోకా లోకాచలస్థితః । బభూవబాహ్య
వయవభావనాఽశేషవేషభాక్ ॥ ౧౭ ॥ పోత్రీపాదై కరోమా న్తర్వివరస్థాం వసున్ధ
రామ్ । సపత్నీం పద్మవాసిన్యా స్సర్వభూతనివాసినీమ్ ॥ ౧౮ ॥ ముస్తాభిః
పూర్ణపఙ్కాఙ్కాం మార్గమాణోబభూవహ । తాం దృష్ట్వా వేపమానాన్గీం
లజ్జాలోలవిలోచనామ్ ॥ ౧౯ ॥ పోత్రీరోమాన్తరాసీనాం పావనీం పరమే
శ్వరీమ్ । వైకుంఠోఽ కుంఠితోదస్తః కణ్ఠమూల మధోక్షజః ॥ ౨౦ ॥ రహ

—♦—పాతాళగతధరణీవరాహాయోర్నర్మవ్యాపారాదిః.—♦—
స్యస్యా స్సమాఘ్రాయ వరాహవపు రాత్మభూః । గాఢాజ్ఞసాళీకబలీ భూత
గూఢాజ్ఞసాళికామ్ ॥ ౨౧ ॥ సత్యస్థో హి ముముదే సమౌధా ఇచ్చ వధూ
మివ । శరత్ప్రత్యగ్రవజ్జేజాఽభినవాభోగలీలయా ॥ ౨౨ ॥ స్నేహ
కామనయా దృష్ట్వాఽ భివీత్య విగతజ్వరః । తామ్బభాషే సుర
సయా సుధాకల్లోలలీలయా ॥ ౨౩ ॥ సర్వభావనయా వాచా శ్రీమా
న్నశినలోచనః । వసుధే దేవి భద్రస్తేభద్రే భద్రదాణి పశ్యసి ॥ ౨౪ ॥
స్థాపయా ఽఖిలభూతాని స్వస్థా స్వస్థానమాస్థితా । ఏవం వరాహవపుషా
పుంసా భూమి స్సుభూషితా ॥ ౨౫ ॥ స్నేహసాగరపూర్ణేన ప్రీతాలోల విలో
కినా । నేత్రాఽఞ్చలేన స్వపతిం వీత్య కోలాసనం విభుమ్ ॥ ౨౬ ॥ స్నేహ
సందర్భగర్భేణ మాధురీ మహితాత్మనా । త్రిస్థానస్థేన వచసా ధర్మశ్రవణ

—♦—వరాహభగవత్తత్త్వవిధరణ్యుక్తిః.—♦—
తత్త్వరా ॥ ౨౭ ॥ బభాషే పురుషశ్రేష్ఠం పోత్రీవక్త్రం పురాతనమ్ । భగ
వదే వ దేవేశ దైత్యాఽమిత్ర దయానిధే ॥ ౨౮ ॥ దైత్యదాసవదుర్ధర్షభారా

న్నగ్నాంరసాతలే । రక్ష మాం పక్షిరాడ్వాహ సర్వభారక్షమాక్షమామ్ ॥
ఆధారశక్తయే తుభ్య మనస్తశిరసే నమః । అవ్యాజనుహృదే భూయో
నమోఽనస్త విభూతయే ॥ ౨౬ ॥ ఏనం వసుధయా దేవ్యా వేపమా
నాఖిలాజయా । విజ్ఞాపితో విశ్వరక్షాదీక్షితః ప్రత్యువాచ తామ్ ॥ ౨౭ ॥
సాధు దేవి త్వయా పృష్టం శృణు వత్సే వసుధరే । సర్వంహం విశ్రుతా త్వం

◆◆◆ధరణ్యా సాకం పాతాళా ద్వరాహస్య శేషాచలాగమనమ్.◆◆◆

తథ్యనామా భవప్రియే ॥ ౨౮ ॥ పరాహరూపీ భగవా నేవ ముక్త్యా వసుధ
రామ్ । దేవీ మశిక్షయ ద్ధర్మం స్వభారభరణక్షమామ్ ॥ ౨౯ ॥ శిక్షితా వ
సుధా దేవీ తేన శుద్ధమనా ధరా । బభూవ మహితా తేన స్వభారభరణక్ష
మా ॥ ౩౦ ॥ తదా ప్రభృతి దేవేశో వరాహవపు రూర్జితః । పాతాళలోకా
ల్లోకేఽస్మి స్కొతూహలసమాకులః ॥ ౩౧ ॥ స్వామిపుష్కరిణీకూలే ఎల్లిమే
ఽస్మి స్థరాతలే । వల్లీకబిల మాసాద్య తద్వారా విజిహ్వయా ॥ ౩౨ ॥
గమనాగమనం కుర్వం స్త దధోభువనం ప్రతి । భూత్వా శ్వేతః పోత్రిపోత
స్సచ్చర న్నాత్మనాయకః ॥ ౩౩ ॥ దివ్యైర్గజై స్సేవ్యమానః కదా చిద న
పాయిభిః । భూషణైః పారిబర్హై సైన్యై రాయుధై శ్చేతనాత్మభిః ॥ ౩౪ ॥
అవ్యాజమిత్యోఽత్ర పోత్రీ వర్తతే దివ్యగాత్రభృత్ । హ్లాదయ న్నాత్మన స్స
ర్వాన్జానానస్తమయా న్సురాన్ ॥ ౩౫ ॥ పరావరాణా మ్భూతానా మ
స్తర్యామిణి శార్జిణి । ఏవం హి వర్తమానే త్ర పవిత్రే చిత్రపోత్రిణి ॥ ౩౬ ॥

—దూర్వాసశ్యాపా త్కిన్నరదమ్పత్యోః కైరాతరూపప్రాప్తిః.—

కదా చిత్స్వాశ్రమే పుణ్యే దూర్వాసాః కోపనో మునిః । క్రీడంతా కామమో
హేన దృష్ట్వాకిన్నరదమ్పతీ ॥ ౩౭ ॥ శశాప నిర్దురే పుణ్యే సింహనామ్ని మ
హీధరే । కైరాతం మిథునం స్యాతం వన్యాహారం యువా మితి ॥ ౩౮ ॥ తతః
కిన్నరదమ్పత్యో ర్నిర్విణ్ణమనసో స్సతోః । శాపమోచన మాచఖ్యాకృపయా
సచ తాపసః ॥ ౩౯ ॥ తత్ర స్వామినర స్తీరే సచ్చరన్ శ్చేత్సూకరః । శాపా
న్నదీర్వావిహితా న్తోచయిష్యతి తౌ యువామ్ ॥ ౪౦ ॥ తథేతి దీనమనసా
పుక్త్వా కిన్నరదమ్పతీ । తూర్ణం తం దేశ మాగత్య జిజ్ఞాశే వ్యాధదమ్పతీ

—కైరాతదమ్పత్యో శ్చేషాచలే పుత్రప్రాప్తిస్త్రియజ్ఞకృషికరణాదీని.—

॥ ౪౧ ॥ శాకమూల ఫలాహారౌ దుష్టసత్త్వి నిబర్హణౌ । ఆసాతే సుచిర
జ్కాల మస్తి సింహశిలోచ్చయే ॥ ౪౨ ॥ ఋక్షశార్దూల శరభసి హేభవ్యా
శదుర్గమే । అరణ్యేఽగణ్యపుణ్యోఽఘే భీషణే రోమహర్షణే ॥ ౪౩ ॥ వసత్కిరా
తమిథునం పుష్పాసవమదోద్ధతమ్ । అనూత పుత్ర ఇచ్చిత్రాజ్ఞం చిరకాలసమీ

స్థితమ్ || ౪౪ || ప్రసూతం తం సమీక్ష్యోధ సుకుమారం సుతం తదా ।
 రశ్వబరీచైతా వాస్తాం సమ్పూర్ణమానసా || ౪౫ || స్తన్యైర్వన్యరస్నై రన్యై
 మాపఞ్చపవర్షకమ్ । తావదర్థయతాం పుత్రం చిత్రావయవ మర్భకమ్ || ౪౬ ||
 సింహమాస్తనఖత్రోటినిశితశతధారతః । విభిన్న మత్తమాతజ్జకు మ్భాద్భిన్
 దుమాక్తికైః || ౪౭ || దణ్డశేఖరవాసోభి ర్భర్తై ర్భర్తృపతత్రిణామ్ । త్రిమ
 ద్రిక్తమాతజ్జ మదపఙ్కుద్రవై రపి || ౪౮ || శ్రేయస స్సరసాం స్వామిస
 శ్వేత్తమృత్స్నియా । అలఞ్చక్రతు రన్యోన్యం పితరా సుతరాం సుత
 || ౪౯ || కదా చిత్పర్యటం స్తత్ర విపినే న వనేచరః । కస్య చిద్వటవృక్ష
 సమీక్ష్య స్కన్ధకోటరే || ౫౦ || పక్వం కార్తస్వరనిభం ప్రియఙ్గుం ప్రి
 దన్ధనమ్ । గృహీత్వా శబర స్సర్వం గృహీన్యై త త్సమర్పయత్ || ౫౧ ||
 సా పి వ్రైయజ్జవన్ధాన్య ముచ్ఛోష్య చ సమాచినోత్ । తత స్సన్యంచ
 తు శ్చ వ్రైయజ్జవమతద్భితౌ || ౫౨ || వృతిభి గ్గోపయన్తా తౌ శుశ్రూషా
 స్సమస్తతః । ఆపక్వ ఫలనూకాఙ్క్ష నిఘనం త ద్భభూవ హ || ౫౩ || గ
 నార్థం హి తస్యై వ పుత్రం ప్రేషితవా న్స్వయమ్ । తుష్టో బభూవ
 త్తేత్రం వీక్ష్య పక్వఫలోద్ధతమ్ || ౫౪ ||

ఇతి శ్రీపాదపూరాణే తేత్రకాండే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే
 దేవదర్శనసంవాదే శ్రీవరాహవిర్భావ వృత్తాంత
 కథనంనామాష్టావింశోధ్యాయః.

◆◆◆ ప్రియఙ్గుగోష్ఠౌకిరాతసమిపమ్పృతివరాహగమనమ్. ◆◆◆

దేవదర్శనః || ప్రియఙ్గా వభితో గుప్తే వాద్రాభి ర్వృతిభిస్తతః
 త వ్రచామిక రాభోరు పక్వధాన్యభరానతే || ౧ || శబర స్తం సమీక్ష్యో
 మధ్యే కృత్వా తు మఞ్చికామ్ । తద్రక్షణార్థం తత్రై వా తిష్ఠ న్నక్తం దిః
 న్స్వయమ్ || ౨ || కదాచి ద్భగవా న్స్వేతః పోత్రిపోతోబుభుక్షుయా ।
 ల్మీకరధ్యా నిర్గత్య తేత్రమధ్యం వివేశ హ || ౩ || తం దృష్ట్వా బహుశ స
 షి శబరో విస్తయం యమా । తత స్తన్తణ్డలేశాయ రాజ్ఞే విజ్ఞాపితుం ప్ర
 తిమ్ || ౪ || రాజధానీం ప్రవిశ్యా స్యాఽవేదయ చ్చక్రవర్తినః । త చ్చృత

◆◆◆ శ్రీవరాహదర్శనార్థం శేషాచలమ్పృతినృపాగమనమ్. ◆◆◆

సార్వభౌమ స్తు రాజా కాతూహలాన్వితః || ౫ || మృగయా వేషభృ దు
 త్వా పదాతి రుపనిష్క్రమన్ । ఏకాక్షీ తేన సార్థం హి జగామ జగతాం ి
 తః || ౬ || స్వామిపుష్కరిణీ పుణ్యాం విగాహ్య విగతక్లమః । దణ్డవత్తా
 ప్రణమ్యా థ వ్యాధవాక్య విచిత్రతామ్ || ౭ || మనసా లోచయ న్నవ

కస్మిన్వైకాస్యపరాక్రమః । ప్రియజ్ఞోః తేత్రమాసాద్య ప్రియజ్ఞప్రియ
దర్శనః ॥ ౮ ॥ చతుస్తమ్భసమాయుక్తాం చతుగ్రశాం సముచ్చి
తామ్ । మృదుషల్లవ సంస్తీర్ణాముపాస్తీర్ణ మృదుత్వచమ్ ॥ ౯ ॥ ఆదా
య సశరం చాపం తుజ్జశృజ్జ వినిర్మితామ్ । మఞ్చికా మారు గోహైతాం

◆◆◆ సృపస్య వల్క్లికవివరాగతవరాహదర్శనస్మాప్తిః. ◆◆◆

తేన సార్థం నరాధిపః ॥ శబర స్సార్వభౌమ శ్చ జాగ్రతౌ నిశ్య తిష్ఠతామ్ ।
వల్క్లికవివరా చ్చిత్ర సూకరో నిర్జగమ హ ॥ ౧౧ ॥ వృతిం విలజ్జ్య వాద్రా
భిః పాతై రప్య తి దుర్గమామ్ । తేత్రమధ్య ఞ్చ ధావంతం సూకరం సుభ
గాజ్జకమ్ ॥ ౧౨ ॥ ఆత్తాభిలాష మాహారే ధంష్ట్రాదీధితిసంజ్ఞయైః । ధావంతం
శకలయంత్ర ఞ్చ భాస్వద్వివాజ్జసజ్జతైః ॥ ౧౩ ॥ రాజా తం వీక్ష్య సహసా విస్తయం
వరమజ్జతః । సజ్యే ధనుషి సన్ధాయ సాయకం సాధువిక్రమః ॥ ౧౪ ॥ తూర్ణ
మాకర్ణ మాకృష్య చలలక్ష్యప్రవేధిసమ్ । గ్రహీతుకామో సృపతి స్తేనసా
ర్థం త మన్వగత్ ॥ ౧౫ ॥ సూకరో వీక్ష్య ధావంతం చాపహంతం మహీప
తిమ్ । రుషితి క్షణమాత్రేణ వల్క్లికవివరం యయా ॥ ౧౬ ॥ వ్యర్థప్రతిజ్ఞా
సృపతిః ప్రాజ్ఞః ప్రఖ్యాతవిక్రమః । వల్క్లికమూల మాగత్య ద్రష్టుం సూకర
మత్వరః ॥ ౧౭ ॥ శిశ్యే చ దర్భశయ్యాయాం స్వప్నం కాజ్ఞ స్మి తీశ్వరః । ప్ర
బుద్ధః ప్రాకృతః ప్రాత రదృష్ట్యా స్వప్నదర్శనమ్ ॥ ౧౮ ॥ కిం కర్తవ్యత్వశూ
న్యాత్నా చింతయ న్కాయశోధనమ్ । మహదాశ్చర్య మాహర్తం స్నాత్వా
స్వామిసరోజలే ॥ ౧౯ ॥ తపోవేషం సమాస్థాయ ధ్యాయన్ తుస్కర మీశ్వ
రమ్ । కర్తుం ప్రవవృతే వీర స్తతః ప్రాయోపవేశనమ్ ॥ ౨౦ ॥ నిర్దవన్దో
ఽవన్ద్యనిష్ఠ శ్చ నిష్ఠావా నన్యదర్శనే । ఏవం హి వర్తమానే ఽస్మి స్మృపతో

◆◆◆ సృపమ్మృత్యశరీర్యుక్తిః. ◆◆◆

నియతాత్మని ॥ ౨౧ ॥ శబరేణ శబర్యా చ షరిష్కృతసపర్యకే । వృత్తం
విష్ణుపదే వాక్యం విశుద్ధ మమృతోపమమ్ ॥ ౨౨ ॥ ద్రష్టుకామో యది
భవాన్ తస్మాధుప్రవృత్తం మహీపతే । తపసా ఽలం సగర్వేణ సూకరార్భక
దర్శనే ॥ ౨౩ ॥ యత స్సవృత్తం తచ్ఛర్తుం యద్వత్సామి చ సువ్రత ।
సవత్సాఽసితగోక్షీరధారాభి రభిషేచయ ॥ ౨౪ ॥ అచ్ఛిన్నసంతాభి శ్చ
వల్క్లికస్థంవరాహకమ్ । ఏవం సిక్త స్స భగవా న్సౌత్రివక్త్రః పురాతనః ॥ ౨౫ ॥
ప్రాదురాసిష్యతే తస్మా ద్వల్క్లికవివరా ద్విభుః । ఏవ ముక్త్యా తు వాక్యం
త త్పున ర్హి వాచకించన ॥ ౨౬ ॥ సృపతి స్త నిశమ్యాశు విస్తయో
విస్తయ జ్జతః । తం ప్రయత్నం ప్రవవృతేప్రయతో ఽప్రాకృతాత్మనః ॥ ౨౭ ॥
అస్య నారాయణగిరే ర్లక్ష్మీనారాయణేశితః । వసతే ర్లక్ష్మణే భాగే ద్వియో
జననియోజితే ॥ ౨౮ ॥ తిరే స్వర్ణముఖర్యా శ్చ దక్షిణే దక్షిణాక్రమే । ప్రా

గృహే గణ్డశైలస్య సర్వోపకరణాన్వితే || ౨౯ || గ్రామే సజ్జామవిజయీ
సమాహితమనా స్తతః | సజ్జిత్య సర్వాన్ సమృద్ధిరాం స్తస్మా దాహృత్య
సత్వరః || ౩౦ || తం వరాహం చ వల్మీక మభిషేక్తుమనా మనాక్ |
విశుద్ధవాసా నిష్ఠాతో వైష్ణవః పూర్ణమానసః || ౩౧ || నిష్ఠాత స్తత్సపర్యా
యాం బభూవ వసుధాదిపః | సావధాన స్సహమాత్య సాపత్య శబరాన్వితః ||
౩౨ || అతన్ద్రిత సాంధ్య సాన్ద్య మశరీరిచ స్మరన్ | గోక్షీరై స్తోమకమ్భిశ్చే

—◆◆◆క్షీరాభిషేకా ద్వరాహస్య వల్క్లీకా దావిర్భావః◆◆◆—

ర్వల్క్లీక వివరోదరమ్ || ౩౩ || అనుష్యాతాచ్ఛిన్నధారై రభిషేక్తుం ప్రచ
క్రమే | క్రియామాణే రభిషేకే తు వల్క్లీకవివరాన్తరాత్ || ౩౪ || ఆవిర్భ
భూవ భగవా న్వరాహవపు రీశ్వరః | కోటిరకోటివిలసన్నాశిమణ్డలమణ్డితః || ౩౫ ||
అమృతాంశుకలాకల్పసంస్త్రాదన్తరప్రోతః | లలాటపట్టఘటిత వేణువత్సోర్ధ్వ
పుణ్డ్రకః || ౩౬ || కమ్బుబిమ్బసదృశ్శృంగో మాంసశస్కన్ధమణ్డలః | సుపారి
జాతవిటపవిడమ్బితచతుర్భుజః || ౩౭ || శబ్దచక్రధరో వామణోరుపీరే స్థితాం
మహీమ్ | దేవీం త్రపాగోపితాక్షీం లోలావిలవిలోచనామ్ || ౩౮ || సర్వాత్మ
సంభృతదయాకాయినీం హర్షదాయినీమ్ | గాఢం గాఢం సమాలింగన్నస్యా అజ్ఞం
పదద్వయమ్ || ౩౯ || గృహ్లాన సాన్ద్యహర్షేణాలోకయ న్వక్తృపఙ్కుజమ్ |
విశాలవక్షా శ్రీవత్సకాన్తభాభ్యాశ్చ లాశ్చితః || ౪౦ || యజ్ఞోపవీతోత్తరీ
యదృఢబన్ధనబన్ధరః | హారకేయూరకటకరమ్యహీరాఙ్గుళీయభృత్ || ౪౧ ||
సమభ్యుత్థితవామాఙ్ఘ్రిశిఙ్గనృజ్జీరహంసకః | నవరత్నాన్తరప్రోత ముక్తా
హారభుజాన్తరః || ౪౨ || అప్రమేయై రభినవై రాకల్పై రాత్మహారిభిః |
తపనీయై శ్చిత్రవస్త్రై శ్చిత్రై శ్చీనాంశుకై రపి || ౪౩ || మాలాభి రమలా
మోదమాలాభి ర్మధుసూతిభిః | అష్టాత్మగర్భసదైర్భి రపారై శ్చ పరిష్కృ
తః || ౪౪ || ఆజాను చా విర్భవతి పురుషే సూకరాత్మని | విచ్ఛిన్నాక్షీరధా
రాభూ ధారాళా తు ప్రమాదతః || ౪౫ || తావా స్ప్రత్యక్షదృష్ట స్స త
దధో న హ్య దృశ్యత | పశ్చా దనేకవిధయా రాజాపి ద్రష్టు మక్షమః || ౪౬ ||
ప్రయత్నా దప్రతీకారో రతిష్ఠ త్తూష్ణీం సత్పన్ఠసీః | శుష్కజిహ్వకణ్ఠాస్పృక్ష్విణ్యో
ష్ఠా సోస్థ్లం వినిశ్వసన్ || ౪౭ || విదీర్ణమానసో మానీ వికీర్ణాఙ్గో విఘ్నార్ణితః |

—◆◆◆రాజానమ్పృతిభగవదుక్తిః◆◆◆—

ఏవం వృత్తే రాజ్ఞీ తదా భగవా న్భూతభావనః || ౪౮ || వరాహయాపవిభవః
పురాణః పురుషోత్తమః | ఉవాచ వచనం శ్రీమా న్కరుణాపరిణామభూః ||
రాజ న్నల మలం వ్యర్థప్రయత్నేనా తిభూయసా | ఏతావాం స్తవ దృశ్యో
ఽహం త దధో న నృపాధిప || ౪౯ || ఏతద్రూపం ప్రతిష్ఠాప్య శుద్ధయా శిలయా

సృవ । తస్మై దేహ్య ఖిలా న్భేగా న్పూర్ణో భూత్వా సుపుష్కలాత్ ॥ ౫౧ ॥

అప్రాకృతాజ్ఞో విరజా స్సాత్వికో ఽయ మితి స్మరత్ । వైఘాన సై ర్మహర్షి
భి రర్చాపయ నరాధిప ॥ ౫౨ ॥ పశ్చా న్నా మాఘ్నయాగచ్ఛ సాధు శాధి
వసున్ధరామ్ । ఏవ ముక్త్యా కోలవపూ రాజ్ఞో ఽమూం కాలయాపనామ్ ॥

◆◆◆ శ్రీవరాహకృతకిన్నరమిథునకిరాతత్వనిర్ముక్తిః. ◆◆◆

౫౩ ॥ కిరాతవపుషో వీక్ష్య విష్ణుః కిన్నరదమ్పతీ । మునిశావా స్తోచయిత్వా
దదౌ తాభ్యాం స్వకం పదమ్ ॥ ౫౪ ॥ తత శ్చస్తద్దధే దేవో వరాహవపు

◆◆◆ సృవస్య శ్రీవరాహ పృతిష్ఠాకరణ పూర్వకస్వపురగమనమ్. ◆◆◆

రత్రవై । తతః పూర్ణమనా రాజా దివ్యం త్వష్టార మాహ్వాయత్ ॥ ౫౫ ॥
దేవం నిర్తాపయామాన మనసా విశ్వకర్తణా । భూవరాహశిశుం పూర్ణం
రాజానం నాకవాసినామ్ ॥ ౫౬ ॥ వారాహవపుషం శౌరిం దణ్డవ త్ప్రణిప
త్య చ । శిరస్యజ్జలి మాబధ్నత్ త్సర న్నాశ్చర్యమిదృశమ్ ॥ ౫౭ ॥ జితే
ద్రియో జితక్రోధో జితప్రకృతిసం స్తరః । జితామిత్రో జితాశేషో రాజర్షి
స్సాంస్వంపురీం యయా ॥ ౫౮ ॥ తదా ప్రభృతి దేవేశో వరాహవపు రాత్మభూః ।
అనంతాచలశృంగే ఽస్త ర్మితీష్టాజ్ఞీసరోరుహః ॥ ౫౯ ॥ దేవ్యా వసుధయా
సార్థం స్వామిపుష్క రిణీతపే । సుఖ మాస్తే సురేశాన సుఖీ రహసి సున్దరః ॥

◆◆◆ శ్రీనివాసస్య స్వామి తీర్థదక్షిణతీరవాసిత్వకథనమ్. ◆◆◆

౬౦ ॥ శ్రీనివాసో పి శేషాద్రా తత స్సాంస్విమిసర స్తపే । నివస న్నాత్మనః కుర్వ
న్నర్వాచీనా న్సుఖాత్మనః ॥ ౬౧ ॥ సచ్చిదానందసందోహో వృద్ధిక్షయ వివర్జితః ।
కారుణ్యోపుణ్యపదవీ కమలా కాముకః కవిః ॥ ౬౨ ॥ అభూమి రాపదాం
భూమి స్సమ్పదాం సంవిదుద్గమః । సమ స్తసామసక్షీతసచ్చరిత్రః పవిత్రహృత్ ॥
౬౩ ॥ పురాణ పురుషో ధాతా పురుష స్తమనః పరః । వై కుణ్డపూర్వవసతిం
త్యక్త్యేదానీం హి తివ్రతి ॥ ౬౪ ॥

ఇతి శ్రీపాద్మపురాణే త్షేత్రకాండే శ్రీవేంకటాచ మహాశ్వే దేవలదే
వదర్శనసంవాదే ప్రిసంజ్ఞగోష్ఠృకిరాతసమీప మృతి వరాహగమన
శ్రీవరాహవిర్భావాదికథనం నామైకోనత్రింశోధ్యాయః.

◆◆◆ శ్రీసృసింహచలస్థనీలకణ్ఠపరిక్షేత్రవర్ణనమ్. ◆◆◆

దేవలః ॥ సంచస్కరే సపర్యాం క్వ నీలకణ్ఠో మహేశ్వరః । వై కుణ్డ
స్యా ముత్ర గోత్రే నరకణ్ఠీరవాకృతేః ॥ ౧ ॥ దేవదర్శనః । శృణు విప్ర సమా
చక్షే పురాఽరాతేః పురాభిదః । చరితం చరితార్థానాం యోగినా మ్భృగసా

ధనమ్ || ౨ || అభీష్టఫలదం రమ్యం చతుర్వర్గఫలప్రదమ్ | సరశేసరిణో విష్ణోః
 పరబ్రహ్మస్వరూపిణః || ౩ || ప్రసాదప్రసవప్రాప్తిహేతుబద్ధ నిబద్ధనే | ఇత ఉత్త
 రభాగే తు త్రింశద్వ్యజనసమ్మితే || ౪ || ప్రదేశే భీషణే రోమహర్షణే భూతభీ
 షణే | కల్పి త్త్వితిధరః కుక్షికక్షుక్షీతిరుహాం ఉతయః || ౫ || త్యక్తాశ్రమః పక్షి
 యూధవాసస్త్వత్ క్షుక్షోటరః | విశక్కుటతటరూఢ వృక్షగుల్మగుహా తమాః ||
 ౬ || శృంగక్రోడ గుహావాస వై ఘనస వనేచరః | తుజ్జశృంగదరీ నిర్వదోఘ నిర్మల
 నిర్మరః || ౭ || నిర్మ రాపాతపర్యస్తస్మిద్ధానోకమా వాటికః | త వృహటక సజ్జాశ
 నైరికాక్షీర్ణకన్దరః || ౮ || భానూపలముఖాత్కీర్ణ చిత్రభానుశిఖాశతః | చన్ద్ర
 ప్రభాభిన్న ముఖ చన్ద్రకాన్త సుధాద్రవః || ౯ || కణ్ఠీరవనఖత్రుట్యత్కుజ్జరీ
 కుమ్భమాక్షికః | గళితై రాక్షాక్షికై ర్విప్స గాక్షీర్ణప్రస్థదుష్ఫలః || ౧౦ || మా
 ణిక్యధామన్య గుభతరవిమణ్డలచణ్డరుక్ | నానావిధమగ్నివాత మయూఖోద్వ్యో
 తిఖన్డలః || ౧౧ || విద్రుమప్రతతివాత సంవృతాస్తరకన్దరః | విక్షీర్ణ పద్మపా
 మాణపాటలస్థల కుట్టిమః || ౧౨ || శృంగకోటీర సన్దీత సంవివాద్యప్సరోగణః |
 లతాకుసుమసంక్తృప్తలీలాలయని వాసిభిః || ౧౩ || మిథునైః కిన్నరాణాం హి
 తాశశ్రుతివికల్పనైః | దివ్యావిర్భావచరితం సజ్జాయద్భి రిత స్తతః || ౧౪ ||
 అధిష్ఠితభృగు ప్రాన్తః ప్రథమగజ్జాభిరజ్జితః | గన్ధర్వై ర్వర్ణవిభవై ర్గీతవాద్య
 విశారదైః || ౧౫ || మన్ద్రమధ్యోచ్చమహితై ర్మహితానేక కన్దరః | మార్తా
 ణ్డ మణ్డలక్షీప్తస్ఫురన్నయనమణ్డలైః || ౧౬ || పుణ్డరీకసుహృచ్చుణ్డ మయూఖీమణ్డ
 లాదిభిః | తాపనై శ్చుణ్డతేజోభి ర్మణ్డేతోచ్చుజ్జ కన్దరః || ౧౭ || క్వచిడ్జమరు
 తోద్ధూర్ణతక్రై రుగ్రోర్ధ్వకేశకైః | విఘూర్ణమానసయనై ర్మదస్థలితకాయ
 కైః || ౧౮ || భైరవై రైభగవీభి శ్చ నిబిడాడమ్బరై ర్యుతః | దేవానాం
 పూర్వ దేవానాం సిద్ధానాం యోగినా మపి || ౧౯ || భూతానాం యో
 గినీనా శ్చ మాతృగాణాం యక్షరక్షసామ్ | అన్యేషాం దేవయోగినా మావా
 సోపత్యకాశ్రయః || ౨౦ || ధ్యాయద్భి శ్చ పరంబ్రహ్మ క్వచి ద్యోగాసనస్థితైః |
 యోగివర్తై రార్యభావై ర్యోగాభ్యాసవిచక్షణైః || ౨౧ || ఏకాయనై రేక
 భావై రాలక్షితగుహాక్షయః | కృష్ణసారపురోయాయ హరిణీకులసమ్మూలః ||
 పరస్పరపరిత్యక్తవైరై ర్భీమై ర్మృగై ర్వృతః | అప్రమేయప్రభాప్రాయః | ప్ర
 సిద్ధః పర్వతోత్తమః || ౨౩ || తస్య పర్వతపర్వస్య పుణ్యాగణ్యసమీపతః |
 ప్రత్యగ్రపల్లవైః కీర్ణసుబిల్వవనవాటికైః || ౨౪ || ప్లతై రుద్రాక్షవృక్షై శ్చ
 శ్చక్షై సుశ్శక్ష్మపర్ణకైః | అభ్రంలిహార్యశాఖాగై ర్జ్ఞాతజ్ఞాతసం
 జ్ఞికైః || ౨౫ || యజ్ఞశాఖాభి రాక్షీర్ణం సంక్షీర్ణం యజ్ఞవాటకైః | అనోకహై
 రవిరళై స్సరిళై స్సర్వతో వృతమ్ || ౨౬ || సమాశ్రితార్తిహరణసానుచ్ఛా
 యం సమస్తతః | అహిర్బుధ్నృతపఃక్షేత్రం క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞబ్రహ్మత్ || ౨౭ ||

నరకణీరవస్థానం కణీరవరప్రాధతమ్ । భైరవా భైరవాశ్చర్యం భూరిభీష

—◆◆◆ సీలకణ్ఠాశ్రమస్థ పుణ్యపుష్కరిణీవర్ణనమ్. ◆◆◆—

ణభీషణమ్ ॥ ౨౫ ॥ పవిత్ర మత్ర విపినే వైడూర్యవిమలోదకా । కాశ్చ
నామ్బుజకల్పార కమలేందీవరోత్కటా ॥ ౨౬ ॥ ప్లవమానప్లవా మీనమక
రగ్రాహమణ్డతా । మరాళమల్లమహితా కారణ్డపకులాకులా ॥ ౩౦ ॥ తారాత
రళకల్లాలమాలాలోలా స్తరాళకా । ఉత్ఫుల్లకై రవాపుల్లపుణ్డరీక పురస్కృతా ॥
౩౧ ॥ మకరందరసాస్వాదమాద్య ద్వనవయోగణా । త్రిమదోన్మత్త మాతజ్జ
మదవార్యా విలా ౭మలా ॥ ౩౨ ॥ దేవర్షిభి స్తపస్యద్భి రాజర్షిభి ర్నహాత్స
భిః । ఉపాస్తపర్యస్త భువి నివసద్భి స్సమస్తతః ॥ ౩౩ ॥ తపోవిమలవిశ్వాజ్ఞై
ర్విశజ్కుటతటోత్కటా । మన్త్రగ్రంథాంతరీభేదం జపద్భి ర్నారసింహకమ్ ॥ ౩౪ ॥
నిష్కళం సకళం మిశ్ర మాశ్రితా ౭వసవిశ్రుతమ్ । శ్రీవత్సాజ్కుం నారసింహ
గర్భాగర్భక మద్భుతమ్ ॥ ౩౫ ॥ జ్ఞానానందమయం జ్ఞానగమ్యం వై రాగ్యభో
గ్యకమ్ । ధ్యాయద్భి స్తత్పరం బ్రహ్మ౭తీంద్రియం విజితేంద్రియైః ॥ ౩౬ ॥ బ్రహ్మ
ర్షిభి స్సేన్యమానా బ్రహ్మభూయజ్జతై స్సదా । పురుజిచ్ఛరణస్పర్శ పూతా
పురుషపావనీ ॥ ౩౭ ॥ పురాణపుణ్యభవనం పురుషోత్తమపూర్తిదా । పూర్వసే
వాపురస్కారిపుష్కణ్డల పురస్కృతా ॥ ౩౮ ॥ పుణ్యపుష్కరిణీ స్వామిపుష్కరి
ణ్యాత్మభూమికా । దర్శనా త్స్పర్శనా త్పానా త్సర్వేషాం సర్వకామదా ॥ ౩౯ ॥

—◆◆◆ అశ్చస్యగ్రంథమూలస్థ సీలకణ్ఠాశ్రమవర్ణనమ్. ◆◆◆—

తస్యా స్తీరే మహా సత్సా స్యగ్రోథో గిరికన్దరే । శాఖాశతైః పరిచ్ఛన్నదశా
౭శాచక్రవాళకైః ॥ ౪౦ ॥ సంవర్ధితా స్థతమస స్సాన్వస్తధాన్వ మలాపహాః ।
తాపత్రయార్తమససాం జన్తూనా మార్తిహాగకః ॥ ౪౧ ॥ కల్పవృక్షప్రతినిధి ర్ని
ధి ర్నిగమవర్చసామ్ । సరాణా మాశ్రితవతాం మహాపాతకనాశనః ॥ ౪౨ ॥
తస్యోపలవటాఖ్యస్య మూలే శూలిన ఆశ్రమమ్ । హరిజై ర్హరిణీభి శ్చ నార
సింహ వివర్ధితైః ॥ ౪౩ ॥ సమధ్యాసితపర్యస్త భూతలం వృషమూర్తిభిః । చణ్డ
క్రమైః పుణ్డరీకై ర్నణ్డతాశా స్తమణ్డలైః ॥ ౪౪ ॥ విశ్వామిత్రైః కుశై ర్ముజ్జైః
కాశై శ్చాపి సమావృతమ్ । మందారకున్దమాకన్దహరి చన్దనచన్దనైః ॥ ౪౫ ॥
పాటలాశోకతిలకకృతమాలతమాలకైః । స క్తమాలై ర్నారికేతైః పనసై రస
నై ర్ధవైః ॥ ౪౬ ॥ పున్నాగపూగరుద్రాక్ష వకుళాక్షహరీతకైః । సమస్తత
స్సమచ్ఛాయం వన్ద్యై రన్ద్యై రనోక హైః ॥ ౪౭ ॥ సన్ధ్యావర్తై ర్జాతియూ
ధీకరవీరాతి వీరకైః । శతపత్రీ దమనకీమాధవీమాలతీన్దుభిః ॥ ౪౮ ॥ తులసీభి
ర్గన్ధలతాజాతిభిః పరితోవృతమ్ । పశ్చుభిః పారిజాతాది పాదపై శ్చ పరిష్కృత
మ్ ॥ ౪౯ ॥ పవిత్రే ౭స్త్రి స్థరితే హరిం సరహరిం హరః । అభ్యర్చితు

—◆— నీలకణ్ఠకృతనృసింహారాధనసంకల్పః. —◆—

మనాస్థానైః రాజగామ జగన్నయః ॥ ౫౦ ॥ స్నాత్వా స్నానం పుణ్యపూర్వాయాం పుష్కరిణ్యాం పురాస్తకః । హో దివ్యామృతధరో హరిచందనచర్చితః ॥ ౫౧ ॥ సర్వర్తుకాలోత్థ ఫల మాలాశతపరిష్కృతః । దివ్యై రా భరణై ర్ముక్తా ఫలరత్నప్రవాళకైః ॥ ౫౨ ॥ సమలఙ్కృతసర్వాఙ్గ స్తుభ్దమఙ్గళసంయుతః । కల్యాణవేషకలితై ర్నన్దిప్రముఖైర్గణైః ॥ ౫౩ ॥ సేవితో భూతతతిభి సేవారసవిశారదైః । సితాసితై స్సారమేయై ర్ద్వర్వారైః ప్రమథై స్సహ ॥ ౫౪ ॥ నరసింహ సపర్యాయాః ప్రత్యూహప్రతిఘాతినా । సేవితః క్షేత్రపాలేన సుప్రసన్నో మహేశ్వరః ॥ ౫౫ ॥ పరావరాణా మ్భూతానాం స్రష్టారం పరమేశ్వరమ్ । సంహర్తారం చ పాపానాం నిగ్రహీతార మచ్యుతమ్ ॥ ౫౬ ॥ ఆనుగ్రహీతార మిశ మిశానస్య తపఃఫలమ్ । సకళం నిష్కళం మిత్రం పరస్తా త్పర మవ్యయమ్ ॥ ౫౭ ॥ లక్ష్మీనృసింహం సహార నృసింహం దివ్యసింహమ్ । అఖలార్తిహరం వీర ముగ్రం ప్రత్యగ్రవిగ్రహమ్ ॥ ౫౮ ॥ శబ్దబ్రహ్మమయం శబ్దా తీతం శబ్దవిజృమ్భణమ్ । అర్థబ్రహ్మవపుః పూతం పురాణం పుణ్యపూరణమ్ ॥ ౫౯ ॥ అవ్యాజమిత్రం శత్రుఘ్నం శరణ్యం శరణాత్మకమ్ । భక్తార్తిభజ్జనపర మాత్మనా మభయప్రదమ్ ॥ ౬౦ ॥ సచ్చిదానందసందోహం వృద్ధిక్షయవివర్జితమ్ । పూర్ణషాస్త్రణ్యవిభవం త్రైగుణ్యవిభవాస్పదమ్ ॥ ౬౧ ॥ శ్రీవత్సలక్షణం సర్వం సర్వలక్షణలక్షితమ్ । అప్రపఞ్చం ప్రపఞ్చాత్మ ప్రపఞ్చిత పరాక్రమమ్ ॥ ౬౨ ॥ విశ్వేశం తత్పరం బ్రహ్మ ధ్యాయన్నే కాగ్రమానసః । వసానః కృత్తివసనం పాణ్డరీకో త్తరచ్ఛదః ॥ ౬౩ ॥ పఞ్చరాత్రవిధానేన పఞ్చ కాలపరాయణః । తస్యోపలవటస్యాధో నరకేసరిణ స్వయమ్ ॥ ౬౪ ॥ సర్వలోకహితార్థాయ సర్వావాసస్య శార్ఙ్గిణః । సపర్యాయ సుకృతాం కర్తు మగ్ని రేతాః ప్రచక్రమే ॥ ౬౫ ॥

ఇతి శ్రీపాద్మపురాణే క్షేత్రకాండే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే దేవదేవదర్శన సంవాదే శ్రీనృసింహాచలస్థ నీలకణ్ఠతపఃక్షేత్రాది వర్ణనంనామ త్రింశోధ్యాయః.

—◆— నీలకణ్ఠకృతనృసింహారాధనవిధిః. —◆—

దేవదర్శనః ॥ శ్రీకణ్ఠ శృంగార శ్చాన్తో నరకణ్ఠీరవం మహాః । వైకుణ్ఠం వై జయన్త్యాభ్య మకుణ్ఠితమనా స్మరన్ ॥ ౧ ॥ సర్వలోకహితార్థార్థాఙ్గాఙ్గా స్వస్థాత్తమానసః । అస్మిన్నగ్రోధమూలస్య మూలే వైయాఘ్రచిహ్నః ॥ ౨ ॥ అగర్భసాగ్రదర్భాగ్య సద్దర్భాక్షతనిర్మితే । పద్మాసనే

సమాసీన స్సంయమీ సమదర్శనః ॥ ౩ ॥ కారుణ్యార్ణవకల్లోలలోలలీలా
కులేక్షయా । త్రిక్షణ్యా వీక్షయ నిష్పవృత్తిలోకీం త్రిపదాక్షిత్వామ్ ॥ ౪ ॥
తరుణాదిత్యకిరణసహోదరజటాసటః । నీలకణ్ఠః పశుపతి శ్రీకణ్ఠః పరమే
శ్వరః ॥ ౫ ॥ కపర్దశూట కలితకమలారి కలాలయః । విలయోదంత వీరశ్రీ
రిద్వర్కాగ్ని త్రిలోచనః ॥ ౬ ॥ జటాటవీలనద్గజ్ఞా శిరోమాలాభిమణ్డనః । అష్ట
మూర్తి రసంతాత్తా విశిష్టవిభవేష్టభూః ॥ ౭ ॥ శరన్నిర్మలపూణ్డేన్దు మణ్డలాన
నమగడలః । ఉద్యత్సంవర్తమార్తాణ్డ చణ్డరుచ్యజ్ఞ మణ్డనః ॥ ౮ ॥ పవిత్రితాజ్ఞో
ఽహిర్బుధ్ని శ్చిక్రీష్ట నిష్కళ రక్షణమ్ । దక్షిణామూర్తి రవ్యగ్ర సమగ్ర
ద్రవ్యసాధనః ॥ ౯ ॥ శత్రువిధ్వంసకం బ్రహ్మ నృకేసరికిశోంకమ్ । నిష్కలం
సకలీకృత్య నిత్యాభ్యర్చనకాముకః ॥ కారుణ్యపుణ్యపదవీమృడః కాత్యాయనీసఖః ।
చరాచరాణాం సర్వేషా మమీషాం మిత్ర మాత్మనామ్ ॥ ౧౦ ॥
ఆనందకన్దమహిమా బభూవభువనేశ్వరః । నృసింహగర్భం సకళం శత్రుసాద

—◆◆◆ నీలకణ్ఠప్రతిష్ఠిత శ్రీనృసింహభగవద్వర్ణనమ్. ◆◆◆—

కర మ్పరమ్ ॥ ౧౧ ॥ త్రిక్షణీకోణసన్నిర్యతగ్రష్టనర్మశిఖాజటమ్ । దంష్ట్రా
కోటివిటజ్ఞాగ్ర నిస్సరద్వప్పీకీలకమ్ ॥ ౧౨ ॥ ఊరూపరి సముత్తాన నిపా
తితహిరణ్యకమ్ । నఖత్రుటితదై త్యేన్ద్రవక్షోవివరగహ్వరమ్ ॥ ౧౩ ॥ అసురా
సృక్కణ్ఠశిరోలుణ్టాకానేక బాహుకమ్ । అనేక శస్త్రాస్త్రధరా నేక బాహుసహస్ర
కమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఘోరాట్టహాసనినదవిపాటిత వియత్తటమ్ । భవద్భవ్యాత్మకం
బ్రహ్మ భాసకం భక్తవత్సలమ్ ॥ ౧౫ ॥ అతిభూతి ప్రదం దేవం విభవానంద
దాయకమ్ । దేవానాం పూర్వదేవానాం సామాన్య మధిదైవతమ్ ॥ ౧౬ ॥
రత్న ప్రతాన ప్రత్యుష్ట కిరీట మకటోజ్జ్వలమ్ । ద్యుమణి ప్రతికాశాభ్యాం
కుణ్డ లాభ్యాం విరాజితమ్ ॥ ౧౭ ॥ నవరత్నాన్తర ప్రోతమాక్షిక త్రిసరాన్ని
తమ్ । పంచసప్తసరీభి శ్చ మణ్డితోరుభుజాన్తరమ్ ॥ ౧౮ ॥ స్ఫురత్కటక కే
యూరకఙ్కుణాఙ్కుళి భూషణమ్ । ఉత్తరీయ బ్రహ్మసూత్రోదర బన్ధనబన్ధరమ్ ॥
ఘణ్టానినాదలుణ్టాకఘణ్టికాదామ నాదకమ్ । ప్రపదప్రస్ఫురద్రోచిర్కణి మజ్జీ
రహంసకమ్ ॥ ౧౯ ॥ చిన్నఃకుతస్సమాయుక్త పాదకింకణిశోభితమ్ । ప్రత్య
గ్రోత్ఫుల్లరక్తాబ్జ ప్రతిమాఙ్ఘ్రికరస్థలమ్ ॥ ౨౦ ॥ విచిత్రరత్నఖచిత వీత
కాశేయవాసనమ్ । సర్వర్తుకామోదయుక్త ప్రసూనస్రగలఙ్కృతమ్ ॥
౨౧ ॥ దివ్య సద్గన్ధసన్దర్భ గర్భారణ విలేపనమ్ । అనేక చీనాం శుక స్రగా
లేపాలఙ్కృతాఙ్గకమ్ ॥ ౨౨ ॥ సేవ్యమానం సురశ్రేష్ఠపురుషాత పురోగమైః ।
బృహ్దారకై శ్చ మందారపుష్పాఙ్జలిలసత్కరైః ॥ ౨౩ ॥ సమస్తత సేవ్యమా
నం సనన్దసనకాదిభిః । సప్తతస్త్రినాదగర్భాధర్వశ్రుతి విలాసినా ॥ ౨౪ ॥

ఉపవీణయతా యంత్రాపదానం భక్తితో మయా । సంస్తూయమానం గర్భరైః
 స్తుమ్బురుప్రముఖై ర్మదా ॥ ౨౭ ॥ పక్షీన్ద్రవిష్వక్సేనాభ్యాం గజై స్తు
 కుముదాదిభిః । రహ స్సదా యత్తపర్య న్దే సంవృతం పరిచారకైః ॥ ౨౮ ॥
 పరిబర్హాభూషణాని హేతి మిశ్రితవేదినీమ్ । దదతీభి రైష్ట్యనీభి శ్శక్తిభి ర్వృత
 మన్తికే ॥ ౨౯ ॥ రాదీభి శ్శక్తిభి శ్చైస్స బ్రాహ్మీభిః పరితో వృతమ్ ।
 పరమాత్మాన మాత్మీయ మాత్మనా మభయప్రదమ్ ॥ ౩౦ ॥ సేవ్యమానం
 సిద్ధస్త్వే స్సప్తలోక నివాసిభిః । నరసింహ త్తకం బ్రహ్మ ప్రతిష్ఠా ప్యేహ భూతలే
 ॥ ౩౧ ॥ సన్నిధిం ప్రాప్య సర్వేషాం దృష్టాదృష్టఫలప్రదమ్ । ఉపచారై స్సమ
 భ్యర్చ్య సంస్కారై స్సంస్కృతో భవత్ ॥ ౩౨ ॥ పరాపరాణా మ్భూతానా
 మిశ్వర స్స మహేశ్వరః । సమత్రివ్రత సర్వాత్మా కుర్వ న్నయన మాత్మని
 ॥ ౩౩ ॥ ధర్మం భాగవతం తత్ర చర న్భగవతీసఖః । పురాణే సుఖమాస్తే
 యస్మిన్పురారిః పురుషస్సదా ॥ ౩౪ తస్మా దయం నీలకణ్ఠః ప్రసిద్ధ స్సర్వభో
 - ❖❖❖ శ్రీసృసింహసాన్ని ధ్యేన నీలకణ్ఠాశ్రమస్యా ధిక్యవర్ణనమ్. ❖❖❖

మహాత్ ॥ జన్తూనా మపి జీవాతు ర్జజ్జమా జజ్జమంతస్సనామ్ ॥ ౩౫ ॥ పుణ్యపు
 ష్కరిణీ సే యం పుణ్యా పుణ్యఫలప్రదా । పురుషార్థప్రదా పుంసాం పురారి
 ప్రీతిపూరణీ ॥ ౩౬ ॥ వన మేత దహిచ్ఛుద్వృతపఃతేత్రం పవిత్రభూః । పుణ్యా
 రణ్యం యత్ర తప్తం తపః కోటివిధం భవేత్ ॥ ౩౭ ॥ అసా వత్రో పలవటః
 పటః పాపవినాశనే । సకృ ద్దర్శనమాత్రేణ సర్వాభీష్టఫలప్రదః ॥ ౩౮ ॥ నర
 కణ్ఠీరవతనో ర్దన్దిరం త్వి ద్దిరాపతేః । శ్రీకణ్ఠార్చితత్ప్రస్తస్య వై కుణ్ఠస్య మహా
 త్కనః ॥ ౩౯ ॥ సింహహార్యో హరః పాపా త్కృతశౌచ స్త్య హోబిలే । నీల
 కణ్ఠాశ్రమ ఇతి స్థానాని నృహరే ర్హరేః ॥ ౪౦ ॥ ఏతేషా మపి పఞ్చానాం
 స్థానానాం స్థానసేవితమ్ । స్థాన మేత త్సముద్దిష్టం ప్రథితం సుప్రతిష్ఠితమ్
 ॥ ౪౧ ॥ నీలకణ్ఠాశ్రమే సింహమహీధరమహాహ్వయమ్ । మహితాశ్చర్యమా
 హత్యభూమి ర్భూమి ర్నిరాగసామ్ ॥ ౪౨ ॥ కి ఇచ్చ వత్సౌమి విప్రవ్రే సమా

—❖❖❖ పాణ్డవతీగ్రమహాత్మ్యమ్. ❖❖❖—

హితమనా శ్శృణు । ప్రాచీన బర్హి ర్హరి తి శ్రీనివాసగిరే స్సరిత్ ॥ ౪౩ ॥
 ప్రస్తృతా ప్రస్థత స్సాస్వమిపుష్కరి ణ్యవిదూరతః । విద్రావిణీ చా వద్యానాం
 నిరవద్యా యతిభూమిదా ॥ ౪౪ ॥ మాయావినో మహావిష్ణో ర్మహామాయా
 సమాశ్రయాః । పురా జ్ఞాతివధం కృత్వా పాణ్డవా శ్చృణ్డవిక్రమాః ॥ ౪౫ ॥
 సమేత్య యత్ర తత్త్వప నుత్తయే దీనమానసాః । కాళీయవ్యాళకాలేన
 వాసుదేవేన చోదితాః ॥ ౪౬ ॥ సమ్పూర్ణమానసా శ్చక్ర రాష్ట్రపం నిరు
 పప్లవాః । మలప్రధ్వంసినీం మాయాం మహిషాసురమర్దినీమ్ ॥ ౪౭ ॥

సమూజ్య సంతూయ తే ౭పి శ్రీనివాస మధోక్షజమ్ । అతీద్రియం సమ
భ్యర్చ్య స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౨౮ ॥ నిరేనస శ్చుద్ధధియో యయు స్తస్తా
ద్యధాగతమ్ । విధిజ్ఞా విమలప్రజ్ఞా నానాజ్ఞానవిలాసినః ॥ ౨౯ ॥ అమూ

—◆◆◆ నారాయణగిరిప్రభావకథనమ్ ◆◆◆—

ముశన్తి సరితం తీర్థం వాణ్ణవ మిశ్యతః । పశ్యాన్తస్యాః పుష్కరిణ్యా నారాయణ
గిరి ర్మహాన్ ॥ యస్య దర్శనమాత్రేణ ముచ్యంతే జన్తవ స్వతః । సంవహో
దితదుర్దర్శ సహస్రకిరణప్రభః ॥ ౫౦ ॥ తేజఃపుష్టో రజ్జితాశః కంజకంజల్క పిఞ్జరః ।
పర్వతాధిపతి స్తత్ర సుఖ మాప్తే సుగోత్రమః ॥ ౫౧ ॥

ఇతి శ్రీపాద్మపురాణే త్కేత్రకాణ్డే శ్రీవేంకట చలమూహత్మ్యే దేవలదే

వదర్శనసంవాదే నీలకణ్ఠాశ్రమవర్ణనే నీలకణ్ఠాశ్రమసంహితా

రాధనవిద్యాధికధనం నామైకత్రిశోధ్యాయః.

—◆◆◆ నారాయణాద్విష్ణుభైరవాఖ్యతేత్రపాలకోదస్తః ◆◆◆—

దేవలః ॥ కుతూ పుక్షుక్షేతిభృతో దివ్యదేశస్య వైభవమ్ । దేవదర్శన
మాచక్షు వైష్ణవం వైదికర్షభః ॥ ౧ ॥ దేవదర్శనః ॥ శృణు దేవల మేధావి
స్సమాహితమనా మునే । కణ్ఠీరవగిరే ర్వృత్తం వైకుణ్ఠవసతే రిదమ్ ॥
వైకుణ్ఠాదీ దివ్యలోకా స్సస్త్యజ్య భగవా స్స్వయమ్ । మాయావీ తత్ర
రసిక శ్రీనివాసః పరఃపుమాన్ ॥ ౩ ॥ సర్వావాస స్సహస్రాక్షః పరమా
త్మా సనాతనః । ఇచ్ఛాప్రప్యత్తప్రపఞ్చో హృషీకేశ శ్చ కేశవః ॥ ౪ ॥ తం
దేశం రక్షతి సదా భైరవః పరిచారకః । అసితై స్సాగరమేయై శ్శప్రమథై ర్మధి
తానురైః ॥ ౫ ॥ కాకోదరాలఙ్ఘృతాఙ్గ స్ఫురత్పద్మకపాలభృత్ । రవస్ఫుర్జ్వ
ద్దమరుకత్రిశూల శ్శూలిభృత్యకః ॥ ౬ ॥ ప్రాచీనే తస్య దేశస్య ఫిత్తో

—గౌర్యా నారాయణాద్వితపనికరణేన దుర్గాత్వశివార్థశరీరత్వప్రాప్తిః—

౭జ్జనగిరే స్తటే । తరుణాదిత్యసజ్జాశా ౭ఖిలాభీష్టఫలప్రదా ॥ ౭ ॥
పరిభూతా పురా గౌరీ దక్షయాగే పురా౭రిణా । అస్త్యైతా ౭ భూదుద్యే
గా త్కపర్దీ చ తిరోదధే ॥ ౮ ॥ ఆహర్తుకామా వామార్థం తనోతస్యహరస్య
సా । తప స్తప్తుమనా స్మార్థ మాజగామ తటీ మిమామ్ ॥ ౯ ॥ సమాహిత
మనా స్తస్యాం సా తేపే దుర్గమం తపః । ఘోరేణ తపసా తాం తు దుగ్ధే
త్యూచు ర్మహర్షయః ॥ ౧౦ ॥ ప్రీతః కపర్దీ దత్వా ౭స్యై శరీరార్థంప్రసాదతః
అర్ధనారీషపూ రుద్రో యయా సోపి యథా౭గతమ్ ॥ ౧౧ ॥ పురారిదయి
తా పుణ్య పురుషార్థఫలప్రదా । సమీపే శ్రీనివాసస్య సైషా ౭జ్జనగిరే స్తటే

—అత్యుదిపశ్చా శస్త్రహర్షి ప్రశంసిత స్వామిపుష్కరిణీ మాహాత్మ్యమ్.—
 స్వామిపుష్కరిణీ తత్ర పురాణీ పుణ్యపురణీ । స్వర్భూపాతాళవాసిన్యా స్త్రి
 ప్రోతసః ప్రపూతిభూః ॥ -౩॥ త్రివిక్రమకృతో విష్ణో స్సపర్యాయో యదా
 త్నజా । సురజ్యేష్ఠేన నియమాత్కమణ్డలుసముద్భృతా ॥ ౧౪ ॥ యస్యా
 స్త్రీరే చ విద్వన్తి చతుర్వర్గా నభీప్సితాః । సురా నరా శ్చ తిర్యగ్భుః ప్రప
 ఞ్చీకృతకారణాః ॥ ౧౫ ॥ మాహాత్మ్య మూచిరే తస్యాః పరస్పర మతీద్వి
 యమ్ । ఆప్లుతావిమలప్రజ్ఞా మునయోబ్రహ్మవాదినః ॥ ౧౬ ॥ అత్రిః ॥ జవం
 కుర్వన్మపాం మధ్యే తద్విష్ణో రితి య స్సకృత్ । స్వామిపుష్కరిణీస్నాతో
 ముచ్యతే పాతకా త్సతు ॥ ౧౭ ॥ వ్యాసః ॥ అవగాహ్య జలే స్వామిపుష్కరి
 ణ్యా స్సమాహితః । వ్యపోహ్య భూణహత్యాఽఘ మశ్ను తే ఽభీష్టసమ్పదమ్ ॥
 ౧౮ ॥ వసిష్ఠః ॥ య స్సన్నియా ద్వారిణి స్వామిపుష్కరిణ్యా స్సగ్గర స్తారిమ్ ।
 సప్తజన్మకృతం పాపం సమాసా స వ్యపోహతి ॥ ౧౯ ॥ పరాశరః ॥ యః కరో
 త్యాష్టవం స్వామి సరసీజలమధ్యతః । సో ఽతీత్య నిరయం సర్వం బ్రహ్మభూ
 యాయ కల్పతే ॥ ౨౦ ॥ శాతమః ॥ కీర్తయిత్వా జలే ఽచ్యత్రస్వామిపుష్క
 రిణీ తి యః । స్నాయా ధ్యాయ ఇచ్చినివాసం ముచ్యతే సోఽతిపాతకాత్ ॥
 ౨౧ ॥ భరద్వాజః ॥ ప్రాత రుత్థాయ యేప్రాజ్ఞా స్వామిపుష్కరిణీ తి వై ।
 కీర్తయన్త్యా హితాత్తాన స్తే యాన్తి పరమంపదమ్ ॥ ౨౨ ॥ మనుః ॥ స్వా
 మిపుష్కరిణీతీర్థజలం ప్రీతాః పిబన్తి యే । తే ఽపి నిర్ధూతపాప్తానో యాన్తి
 బ్రహ్మ సనాతనమ్ ॥ ౨౩ ॥ యమః ॥ స్వామిపుష్కరిణీకూలే నరా న క్తన్దివచ్చ
 యే । వసన్త్యభోజనా స్తే ఽపి లభేర స్సరమం పదమ్ ॥ ౨౪ ॥ యజ్ఞవ
 ల్క్యః ॥ విగాహ్య స్వామిసరసో జలం వీతక్లమా జనాః । ప్రార్థితం ప్రాప్ను
 యుః ప్రాజ్ఞాః ప్రజాపతి రువాచ హ ॥ ౨౫ ॥ హరీతః ॥ హరిం స్గరన్తసి
 కుర్వన్తి స్నానం స్వామిసరోజలే । వీతాఽంహసో వీతనిద్రా విశన్తి విమలం
 పదమ్ ॥ ౨౬ ॥ అశ్విరాః ॥ యే ఽనుతిష్ఠన్త్యనుష్ఠానం స్వామిపుష్కరిణీ
 జలే । అనేకజన్మజనిత మేషా మేనో వినశ్యతి ॥ ౨౭ ॥ ఉశనాః ॥ ఉదీరయ
 న్తి యే నిత్యం స్వామిపుష్కరిణీ తి చ । దుష్కర్మపఙ్కు నిర్ధూ యాఽశ్ను
 వతే తే ఽపి సత్ఫలమ్ ॥ ౨౮ ॥ సంవర్తః ॥ యే కీర్తయన్తి సర్వత్ర సదా
 స్వామి సరోవరమ్ । తే ఽప్యవద్యం వినిర్ధూయ నిరవద్యా భవన్తి వై ॥
 ౨౯ ॥ ఆపస్తమ్బః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతోయే స్నానపానాదికర్తృ యే । కుర్వ
 న్తి పాప స్తమ్భం తే పరిత్యజ్యాప్నువన్తి సత్ ॥ ౩౦ ॥ మరీచిః ॥ నారాయ
 ణగిరేః ప్రాప్తే స్వామి పుష్కరిణీతే యః కిల్బిషీ వసత్యే కం దినం నిష్కిల్బి
 షీ భవేత్ ॥ ౩౧ ॥ మృకణ్డుః ॥ కణ్ఠీరవగిరేః కుక్షే పక్షిరాడ్వాహమార్షకే । య
 స్సేవతే స్వామిసర స్స సర స్సరసమ్మతః ॥ ౩౨ ॥ పులస్త్యః ॥ క్రోడే వే

జ్ఞుత్వై లస్య సరః క్రోడాభినద్దకమ్ । గాయతే య స్త్రిపవణం స సర స్సర్వ
 సమృతః ॥ ౩౩ ॥ కాత్యాయనః ॥ వైకుణ్ఠస్య ప్రీతికరే కణ్ఠీరవగిరేస్తతే ।
 స్వామిపుష్కరిణీం యోఽ సా సేవతే స మహాస్థవేత్ ॥ ౩౪ ॥ బృహస్పతిః ॥
 కుజ్ఞోఽజ్ఞానగిరే స్వామిపుష్కరిణ్యపు యో నరః । కృతాష్టవ స్సకృత్సత్యం
 కృతకృత్యో భవే న్నరః ॥ ౩౫ ॥ భృగుః ॥ ప్రాత రుత్థాయాఽనుదినం స్వా
 మిపుష్కరిణీం స్మరన్ ॥ గోఘ్నా యో మా సమాసీత గోప్రదానా త్స శు
 ద్ధ్యతి ॥ ౩౬ ॥ వాల్మీకిః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే యోవస త్యుపపాతకీ । మా
 సం గోదానతశ్చుద్ధోభవేన్నరః శ్రుతిః ॥ ౩౭ ॥ శఙ్ఖలిఖతౌ ॥ పారే స్వామి
 సరో విద్వాన్ త్స్మిన్ తం శ్రౌతం కరోతి యః । సహస్రభా కృతం తేనేత్యుశ
 స్త్రి బ్రహ్మవాదినః ॥ ౩౮ ॥ శాతాతపః ॥ హవ్యకవ్యాత్సకం కర్క స్వామి
 పుష్కరిణీతతే । వార్ధుషి రాస్త్రీకో వా పి యః కరోతి స సత్ఫలః ॥ ౩౯ ॥
 బోధాయనః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతర నివాసీ హరిమేధసః । అశ్వమేధాదికం య
 జ్ఞం యః కరోతి మహేశ్వరః ॥ ౪౦ ॥ మార్కణ్డేయః ॥ మృగరాడద్రుహరే
 హరే రానద్దదాయని । కీర్తయన్ త్స్వామిసరసీం నావసీదతిమానవః ॥ ౪౦ ॥
 మాణ్డవ్యః ॥ గోవిందమన్దిరే స్వామిపుష్కరిణ్యాస్తతే వసన్ ॥ వాసుదేవరో
 మత్యో భవేద్వాసవపూజితః ॥ ౪౧ ॥ శాణ్డిల్యః ॥ సామిపుష్కరిణీతీరే పఞ్చ
 కాలవరో వసన్ ॥ అపఞ్చత్యో భవే న్సుక్తః పఞ్చాపనిషదాత్మకః ॥ ౪౨ ॥
 కాశ్యపః ॥ యో నర స్వామిసరసి స్మరన్ శౌరిం కృతాష్టవః । కర్కనిర్మూల
 కో ధీరః కృతకృత్యో భవే త్స హి ॥ ౪౩ ॥ కణ్వః ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థం
 యః పిబే చ్చుళుకత్రయమ్ । అహంరాత్రకృతం పాపం తత్క్షణా దేవ నశ్యతి
 ॥ ౪౪ ॥ అగస్త్యః ॥ ఇన్ద్రియైః కర్కభిజ్ఞానై ర్గనసా సహ య త్కృతమ్ ।
 ఆప్లవా త్స్వామిసరసి తదేన శ్చుద్ధ్యతి క్షణాత్ ॥ ౪౫ ॥ దూర్వాసాః ॥ కీర్తయే
 త్స్వామిసరసీం సహసర్వేన్ద్రియై ర్హి యః । పూజ్యతే సిద్ధసంఘై సనద్దనకా
 దిభిః ॥ ౪౬ ॥ విశ్వామిత్రః ॥ పవిత్రం స్వామిసరసి స్పృష్ట్యా తోయం నిరేసనః ।
 విజ్ఞానసమ్పదో విష్ణుం ద్రష్టుకామా భవన్తి హి ॥ ౪౭ ॥ శక్తిః ॥ పవిత్రవస్త్రః
 పరమాః పఞ్చ సన్నస్త్రవిగ్రహః । భవన్తి తే ఽవగాహన్తే యోస్వామిసరసీ
 జలమ్ ॥ ౪౮ ॥ శుకః ॥ స్వామిపుష్కరిణీ సై మా పురాణీ పుణ్యపూరణీ ।
 నురాణా ఇన్ద్ర నరాణా ఇన్ద్ర తిరశ్చా ఇన్ద్ర త్త్యశోధినీ ॥ ౪౯ ॥ యస్యాం కోలవపు
 ర్భూత్వా శ్రీనివాసః పరః పుమాన్ ॥ దేవిభి శ్చక్తిభి శ్చై వ క్రీడానుగుణ
 భూతిభిః ॥ ౫౦ ॥ విచిత్రవివిధానేకశృంగయస్త్రధృతిక్రమైః । జలక్రీడాం వితను
 తే విశ్వాప్యాయకరీం సదా ॥ ౫౧ ॥ శౌనకః ॥ సై మా హి స్వామిసరసీ సమ
 జ్ఞానజగద్ధితా । కీర్తనన్నానపానై శ్చ తాపత్రయనివారిణీ ॥ ౫౨ ॥ నారదః ॥
 మాధవానద్దజనసీ మదనజ్వరమాధినీ । మదయత్యాత్మజాతాని స్వామిపుష్క

రిణీ హ్య సా ॥ ౫౪ ॥ క్రతుః ॥ స్వామిపుష్కరిణీ సామ్యా సోమవీధీ సురర్ష
భః । యస్యా మవభృథస్నానం కురుతే ౭ద్యా పి విశ్వసూః ॥ ౫౫ ॥ కుజ్జ
రారి గిరేః కుజ్జావ్యజ్జేతా ఖలభావనాః । సాధవస్సామిసరసి స్నానా త్సంసార
తారితాః ॥ ౫౬ ॥ వేదప్రధానా విబుధా యస్యాంస్తాత్వా నిరంహసః విష్ణుం సా
తౌత్కర్తృకామాస్సామిపుష్కరిణీ హి సా ॥ ౫౭ ॥ సత్యాషాఢః ॥ ఆషాఢానా మా
శ్రమశ్రీరాశ్రమాచారశాలినామ్ । అన్యేషాం భూతిభూమి శ్చ సై షా స్వామి
సరో౭భిధా ॥ ౫౮ ॥ కుణ్డినః ॥ కుహరే సింహశైలస్య సరసీ స్వామిపూర్వికా ।
శీలాచారవతాం నృణా మశీలానామపీష్టదా ॥ ౫౯ ॥ హరీతః ॥ జయస్త్రీ
చా పదామృచ్చామి స్సమ్పదాం సర్వకామదా । సరసీ స్వామ్యుపపదా సై
షా విష్ణుపదీజనిః ॥ ౬౦ ॥ జైమినిః ॥ శిరస్యజ్జాలిమాబధ్నా త్స్వామిపుష్కరి
ణీం స్తువన్ ॥ స్మరన్తరిం స్వామిష్ఠానం యః కరోతి స పుణ్యభాక్ ॥ ౬౧ ॥
స్నానం సకృత్కుర్వతే యే స్వామిపుష్కరిణీజలే । హవ్యకవ్యేషు తే యో
జ్య సరా నారాయణప్రియాః ॥ ౬౨ ॥ జాబాలిః ॥ స్నానా దన్యేషు తోయే
షు స్వామిపుష్కరిణీం స్మరన్ ॥ కృతకృత్యః కృతాత్తా స మర్త్య స్తత్ఫల మా
ప్నుయాత్ ॥ ౬౩ ॥ పితామహః ॥ స్వామిపుష్కరిణీ తీర్థసరిచర్యాపరో హి
యః । సమర్త్యో వైష్ణవీం భూతిం మర్త్యత్వే సమవాప్నుయాత్ ॥ ౬౪ ॥
సనకః ॥ యస్యా స్త్రీరే నివసతి శ్రీనివాసః పరాత్పరః । సా ధన్యా స్వామిసరసీ
సేవతే తాం య ఆత్మవాన్ ॥ ౬౫ ॥ సనన్దనః ॥ విష్ణుపాదోద్భవం బ్రహ్మకరస్పర్శవ
వ్రిత్రితమ్ । పవిత్రితే శానజటాజూటం స్వామిసరోజలమ్ ॥ ౬౬ ॥ సనత్కుమారః ॥
యా పునాత్యా ప్లవా త్సమ్యగ్భవనాని చతుర్దశ । స్వామిపుష్కరిణీ ధన్యా
సా సర్వఫలదాయినీ ॥ ౬౭ ॥ వామదేవః ॥ సరాంసి యాని దివ్యాని సన్తి
త్రిజగతీతలే । తేషా మేషా స్వామినీ హి స్వామిపుష్కరిణీ త్య తః ॥ ౬౮ ॥
సనాతనః ॥ యే సరాః ప్రాతరుత్థాయ తా మిమాం కీర్తయన్తి తే । స్వా
మిపుష్కరిణీ భక్తా విశన్తి విమలం పదమ్ ॥ ౬౯ ॥ దేవదర్శనః ॥ ఇత్యూచి
వాంసో విద్వాంసః కృతకృత్యా హ్య మర్షణాః । తస్యా స్త్రీరే పుణ్యభూమా
వాసతే ఋనిపుజ్జవాః ॥ ౭౦ ॥ క్వచి త్కదా చి త్క్రీడార్థం దివైః పరిజనై
స్సహ । శేషసేనేశగరుడ ప్రధానై స్సేవితం శుభమ్ ॥ ౭౧ ॥ సేవమానా శ్రీని
వాసం సాతౌ దక్షిపథ జ్గతమ్ । చతుర్భుజ ముదారాజ్ఞ మతసీగుచ్ఛసచ్ఛవిమ్ ॥

ఇతి శ్రీపాద్మపురాణే తేత్రకాండే శ్రీవేంకటాచల మహాత్మ్యే దేవ

లదేవదర్శన సంవాదే అత్యౌదిపజ్ఞా శనన్దహర్షి కృతస్వామి

పుష్కరిణీప్రశంసాదికథనం నామ ద్వాత్రింశోధ్యాయః.

—◆◆◆ దైత్యోపద్రవజ్ఞాపనార్థం బ్రహ్మాదీనాం క్షీరసాగరగమనమ్. ◆◆◆—

దేవలః || స్వామిపుష్కరిణీకూలే నారాయణగిరే ర్భృగౌ । ఆవిర్భావో
కథం విష్ణో శ్రీనివాసస్య శాశ్వతాః || ౧ || దేవదర్శనః || శృణు బ్రహ్మస్సమా
చక్షే సమాహితమనా మునే । ప్రశ్నం సర్వాణ్ణగర్భస్య ప్రాదుర్భావా
త్కథం విభోః || ౨ || పురా దుర్వేధసా దైత్యప్రవరేణామరారిణా ।
పీడితా రుద్రభక్తేన భృశం బ్రహ్మాదయ స్సురాః || ౩ || శాంతాన్ని సదృశా
శ్శుష్కవదనా శ్శోకవిహ్వలాః । పరాజితా జడాత్తానః కింకరవ్యాఽవివేకినః
|| ౪ || దైత్యారిం శరణం ప్రాప్తుం ప్రయతా యతమానసాః । క్షీరాబ్ధిం
ప్రాపు రప్రాప్తస్వావాసా స్తస్య శాంతయే || ౫ || తుష్టుపు స్తత్ర దైతేయ

—◆◆◆ బ్రహ్మాదికృతక్షీరాబ్ధినాథస్తుతిః. ◆◆◆—

విధ్వంసనవిచక్షణమ్ । లక్ష్మ్యోపలక్ష్ితం విష్ణుం విశ్వరక్షణదీప్తితమ్ || ౬ ||
దేవాః || ఓన్నమోదేవదేవాయ పూర్వదేవాయ ఖడ్గినే । శ్రీవత్సాజ్ఞా
య చ నమః పరమస్మై పరమాత్మనే || ౭ || నమః పరస్మై పూర్వహో
పపూర్వహో నరవిభూతయే । విధవాయ నమ స్తస్మై విశ్వానర్యామిణే
|| ౮ || అర్చావతారాయ నమో జన్మనే జన్మభాజినే । మాయా
వినే జగత్ప్రప్త్యే లక్ష్మీనారాయణాత్మనే || ౯ || జగత్ప్రత్యవరోహాయ జగ
దానన్దినే నమః । జగత్సజ్జగభూతాయ జాహ్నువీజనకాజ్ఞయే || ౧౦ || జగ
మాజగమజగద్ధాతుర్జననకారిణే । జనార్దనాయ జమ్భరేరనుజాయ నమో
నమః || ౧౧ || శ్రియఃపతే నమ స్తుభ్యం సభ్యసన్దోహసజ్జినే । సదా విష్ణో
మహావిష్ణో విష్ణో జసారాదిరూపిణే || ౧౨ || నమో నళిననేత్రాయ నేత్రభూ
తాయ నాకినామ్ । నారాయణాయ నాథాయ నాగభోగశయాయ తే || ౧౩ ||
విశ్వేశ్వరాయ విశ్వాయ విశ్వాతీతాయ తే నమః । విశ్వాధ్యతాయ వీశాన
వాహనాయా దివేధసే || ౧౪ || నిత్యాయ నిరవద్యాయ నిరాకారాయ
నీతయే । నిస్సీమకళ్యాణగుణగుణాతీతాయ తే నమః || ౧౫ || సచ్చిదానంద
సన్దోహదేహపృథ్విక్షయజ్జయే । అచ్యుతా నస్త గోవింద నమ స్తుభ్యం మహా
త్మనే || ౧౬ || అపారకరుణామ్భోధే నిస్తరక్లాత్తనిశ్చల । లక్ష్మీవిలక్షణవిభో
విచక్షణ నమో జస్తు తే || ౧౭ || ఋతసత్యపరబ్రహ్మ కృష్ణపిఙ్గళపూరుష ।
ఊర్ధ్వరేతో విరూపాక్ష విశ్వరూప నమో జస్తుతే || ౧౮ || నమో నమః
కారణ కారణాయ నమో నమో జన్మ మహావిభూతయే । నమో నమ
శ్శుక్లరచాపహరిణే నమో నమ శ్శాశ్వతశాశ్వతాధన్వినే || ౧౯ || నమో
జన్మరాదిత్యహిరణ్యరూప నీరూప తుభ్యం పురుషోత్తమాయ । నమోన
మోభి ర్నిగమాస్తభూతైః కృతస్తుత ప్రస్తుతభావనాయ || ౨౦ || ప్రసీద

పుణ్డరీకాక్ష ప్రసీద పురుషోత్తమ । ప్రసీద పరమానంద ప్రసీద పరమేశ్వర
॥ ౨౧ ॥ ప్రసీద కమలాకాంత ప్రసీదకరుణాకర । ప్రసీద భక్తార్తిహర ప్రసీద
విబుధర్షభ ॥ ౨౨ ॥ దేవదర్శనః ॥ దేవ మేవం స్తుతవతాం దేవానాం

—◆— బ్రహ్మాదీనాం మృతశిక్షిరాక్షవాల్లక్ష్మీసఖీప్రాదుర్భావః. —◆—
మహితాత్మనామ్ । హిరణ్యగర్భపూర్వాణాం భవిష్యద్భూతభావినామ్ ॥ ౨౩ ॥
ప్రాదుర్భూతావ పురతః క్షిరాబ్ధేర్దహితౌ స్సఖి । పుణ్డరీకనిభా సా పి పుణ్డరీకా
యతేక్షణా ॥ ౨౪ ॥ పుణ్డరీకాననా పుణ్యా పుణ్డరీకాక్షశాసనాత్ । అఖిల
క్షేత్రహరిణ్యా వ్యాహరిణ్యా ల్లసమ్పదామ్ ॥ ౨౫ ॥ సుధాం స్రవన్త్యా వాచా
—◆— లక్ష్మీసఖీకథితభగవదావాసజ్ఞాపనపూర్వకాభయోక్తిః —◆—

చ బభాషే తాన్ దివౌకసః । స్వాగతం భవతా మస్తు కార్యసిద్ధిశ్చ దేవతాః
॥ ౨౬ ॥ బాధా క్వచి దిదానీం కిం సురా దైత్యాస్తరై రపి । తేషా మ్ను
నిధనం కర్తుం ధ్రువ మవ్యాజరక్షకః ॥ ౨౭ ॥ శ్రీవత్సలక్షణ శ్శాక్తీ
దక్షిణో వ శ్చ రక్షణే । మా లభైష్టిప్త సురా యాయం మా ప్రత్యూహా
భవిష్యతి ॥ ౨౮ ॥ అచిరా దృగవా నిష్ఠు శ్రీనివాస స్స్వరా డ్విభుః ।
ప్రత్యక్షో భవితా వ శ్చ సర్వం సిద్ధం సమీహితమ్ ॥ ౨౯ ॥ ఆమోదాదీ
ద్వివ్యలోకా త్సన్త్యజ్య భగవాన్ స్థరిః । ఇదానీం రమతే లక్ష్మ్యా నారా
యణగిరే స్తతే ॥ ౩౦ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే సర్వాస్త్రామ్య ధోక్షజః ।
సహస్రశీర్షా పురుష సహస్రసాక్ష సహస్రవత్ ॥ ౩౧ ॥ తదితో దక్షిణం
భాగం భూమే ర్గచ్ఛత సత్వరాః । అవిష్ణు మస్తు వః కార్యం బ్రహ్మైష్ట్య
త్రిదివౌకసః ॥ ౩౨ ॥ ఇత్యుక్త్వా తు సఖి లక్ష్మ్యా సహసా ల్లర్దధే పి చ ।
తస్యా శ్శృత్యా వచో విష్ణుపత్నీసఖ్యా సమాహితాః ॥ ౩౩ ॥ ప్రణమ్య దణ్డవ
ద్దేశం తం పరియుః ప్రదక్షిణమ్ । సమ్ప్రీతమానసః దేవా

—◆— బ్రహ్మాదీనాం క్షిరాక్షవా చ్ఛ్చి నారాయణాచలాగమనమ్. —◆—
స్సావధానా స్ససమ్భ్రమాః ॥ ౩౪ ॥ తస్మా దక్షిణతో భూమిభాగం గన్తుం
ప్రచక్రముః । తత స్తే విబుధా స్సర్వే పరమేష్ఠిపురోగమాః ॥ ౩౫ ॥ భూ
యో నారాయణగిరేః పాదా నాశిశ్రయ ర్దుదా । పుణ్యాని పుణ్యతోయాని
సరాంసి సరిత శ్చహి ॥ ౩౬ ॥ సేవమానాః కృతాతిథ్యా సిద్ధస్థై శ్చ తాప
నైః । మిథునైః కిన్నరాణాం హి లతాగేహ నివాసిభిః ॥ ౩౭ ॥ గీయమానా
ని గీతాని ప్రాదుర్భావాత్కాని చ । మన్ద్ర మధ్యోచ్చ మహిమమాధురీ
ధూర్వహాని చ ॥ ౩౮ ॥ శిలాతలేషు శ్శ్వస్త స్సర్పా యేషు సమాశ్రితాః ।
సప్తత స్త్రీనాదగర్భసప్తస్వరవిభావనమ్ ॥ ౩౯ ॥ వేణువీణామృదజ్ఞాధ్యం నవ
నాట్య రసాన్వితమ్ । ఆవిర్భావాత్కం కాలశ్రుతి కల్పితమూఢనమ్ ॥ ౪౦ ॥

అప్పురోగణసంక్షేపం లోకయంతో ౭౪ తే శనైః । వీతక్షేళా వీతమోహా విమలా
నస్తభావనాః ॥ ౨౧ ॥ నారాయణాద్రా ప్రాపు శ్చ స్వామిపుష్కరిణీతటమ్ ।

—◆◆◆ శ్రీస్వామిపుష్కరిణీతీరవర్ణనమ్. ◆◆◆—

కౌశ్ఠైః కారణైః వ్యంసై స్సారసై సురసన్వరైః ॥ ౪౨ ॥ తారాభి శ్చ
బలాకాభి రన్యై ర్వనవయోగజైః । నిబిడాన్తరకల్లోలశోలాహలసమాకులమ్ ॥
౪౩ ॥ తమాలై స్తీలకైః పూగై ర్నారికేశై శ్చ పాటలైః । కేతకై స్సురపు
న్నాగైః పున్నాగైః పుత్రదీపకైః ॥ ౪౪ ॥ జమ్బూరై శ్చమృతై శ్చుచ్చై ర్లికు
చైః కుటజై ర్వృషైః । మద్దారైః కేసరై శ్చేవతమద్దారై ర్నరిచన్ద్రైః ॥ ౪౫ ॥
కింశుకాశోకసన్తాన సాలసీషహరితకైః । శ్రీవృక్షై శ్చన్ద్రై ర్బిల్వైః కదళీభిశ్చ
దాడిమైః ॥ ౪౬ ॥ మాతులుజైః కురవకైః కుద్దై రామలజమ్బుభిః । సమన్తత
స్సమాక్షిణ్యం సాన్ద్రచ్చాయై శ్చ భూరుహైః ॥ ౪౭ ॥ వీరుద్భిర్దమసీభి శ్చ మాధ
వీ మాలతీధవైః । ఫలపుష్పద్రుమైః పుల్లై ర్నల్లికావనజాతిభిః ॥ ౪౮ ॥ జాతీ
భి శ్చతపత్రీభి గ్వరాభి ర్విష్ణుపర్ణకైః । తులసీకృష్ణ తులసీవశర్క్ష తులసీశత్రైః ॥
నన్ద్యావరై స్త్రీసన్ధిభి ర్జపాభిః కరవీరకైః । శృంగబేరై ర్నరిద్రాభిః కర్పూరై
రజసీకులైః ॥ ౪౯ ॥ పనసై రాద్ద్రౌ పనసై రనేకైః కన్దజాతిభిః । పుణ్యగన్ధం కిర
న్తీభి ర్లతాతతిభి రావృతమ్ ॥ ౫౦ ॥ కల్పారకమలానీక మధుమత్తమధువ్రతైః
కూజభిః కోకిలై శ్చాపి మదాంధై ర్నహితాన్తరమ్ ॥ ౫౧ ॥ సమాశ్రితా
ర్తిహరణసాన్ద్రౌ చ్చాయం సమన్తతః । తత్రస్థిత్యా ముహూర్తం తే బ్రహ్మ
ద్యా దేవతా గణాః ॥ ౫౨ ॥ క్షీరాభిక్ న్యాసఖ్యా స్తు సంస్కరంతో నచ శ్చుభ

—కిమలాఽశ్చుక్త్యా బ్రహ్మాదికృత శ్రీనివాస సాక్షాత్కార ప్రయత్నః, —

మ్ । శ్రియ శ్చియం శ్రీనివాసం శ్రీవత్సకృతలక్షణమ్ ॥ ౫౪ ॥ శ్రీకణ్ఠకృతకై
జ్జుర్యం శ్రీమహీమహితం హితమ్ । ఏక మేకాయనవిదా మేకాన్త హృదయా
లయమ్ ॥ ౫౫ ॥ ద్వితీయామ్నాయనిష్ఠానా మాత్మనామాత్మిభూతిదమ్ । త్రిమూర్తి
మత్త్రికణకం త్రివిధాత్మక కాలకమ్ ॥ ౫౬ ॥ చతుర్నూర్తిధరం శాన్తం చతు
ర్వింశతి మూర్తికమ్ । చతుర్ధావస్థాఽతిభూమి ఇచ్ఛతుర్వర్గఫలప్రదమ్ ॥ ౫౭ ॥
పంచోపనిషదాత్మానం పంచరాత్ర ప్రవర్తకమ్ । పంచాధర్వశిరోరత్నం పంచ
మూర్తిధర మ్పరమ్ ॥ ౫౮ ॥ షడ్ధ్వమయచక్రస్థం షట్కోటిగృహమేధిసమ్ ।
సప్తార్చిః పంచరావాసహంసం పరమహంసకమ్ ॥ ౫౯ ॥ అష్టాజ్ఞయోగవిత్తిర్ధన
జ్ఞహృత్పద్మవాసకమ్ ॥ ౬౦ ॥ దశావతారచతురం దశాననశిరశ్చిదమ్ । చర
మోపాయనుగమం చరాచరగురుం హరిమ్ ॥ గణ్ఢాజన్మగృహంజ్ఞప్రపాదపద్మజ
వైభవమ్ । ప్రణతార్తిహరం ప్రాజ్ఞం ప్రణవార్ణప్రభావకమ్ ॥ ౬౧ ॥ ప్రసా
దమాత్ర ప్రభవ ప్రమామాత్ర ప్రమాణకమ్ । అవ్యాభిమిత్రం శత్రుఘ్నం

లీయచ్ఛన్నకరో దరబద్ధనశోభితః । ప్రవాళముక్తాప్రత్యుప్తనవరత్నసుదామకః ॥
 ౮౦ ॥ శృంఖలాబద్ధ కాఠేయకిశ్కిణీక కటిస్థలః । వీరకాశేయవసనో దీప్తమణ్డ
 రహంసకః ॥ ౮౧ ॥ కిశ్కిణీదామాఙ్గలీయ విరాజితపదామ్బుజః । సర్వాభరణ
 సంయుక్తసర్వాపయవ సుందరః ॥ ౮౨ ॥ పుణ్డరీకవిశాలాక్షః పుష్పదామ విరా
 జితః । అష్టాక్షైర్ధూపకైర్ద్రివ్యాలేపనైః పుణ్యగన్ధిభిః ॥ ౮౩ ॥ సమ్యక్థానకి
 తాఙ్గశ్రీః పూర్ణచంద్రసభానసః । అప్రాకృతాఙ్గమహిమా ప్రాకృతాఙ్గ విడ
 మ్బనః ॥ ౮౪ ॥ ప్రాదుర్బభూవ భగవాన్సృక్తభావాత్మః పుమాః । ఈషదు

—◆◆◆ బృహదీ స్మృతి భగవత్కృతకుశలవృక్షగి. ◆◆◆—

తస్మిన్మహానస్తు గీర్వాణా న్వీక్ష్యవిస్మితాః ॥ ౮౫ ॥ బభాషే చ సురశ్రే
 ష్ఠ పూర్వా న్సూర్యవి దాత్తభూః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ కచ్చిద్దేవా స్సౌగతం వ
 స్సహస్రాక్షపురోగమాః ॥ ౮౬ ॥ పితామహం పురస్కృత్య కిమర్థం యూయ
 మాగతాః । కచ్చి త్ప్రాయేణ బాధ్యద్వే ధృవ మవ్యాజతత్రుభిః ॥ ౮౭ ॥

—◆◆◆ భగవతే బృహత్కృతలోకోపద్యవకార్యసురోద స్తజ్జాపనమ్. ◆◆◆—

ఏవ ముక్తేహృషీకేశే కేశవే కేశిమర్దనే । ప్రత్యూచే విబుధశ్రేష్ఠః ప్రణిపత్య
 పితామహః ॥ ౮౮ ॥ జాగరూకే త్ర భవతి భగవన్సృక్తవత్సలే । సర్వత్రా
 రిప్త మాపన్నం త్వదధీనా వయం హి యతః ॥ ౮౯ ॥ కిం వా కుశల మనాన్
 కం జీవితం కజ్జలోచన । ఇంద్రాదయో లోకపాలా వివర్ణవదనా ఇమే ॥ ౯౦ ॥
 స్వపదప్రచ్యుతా దుష్టాస్వస్థానప్రచకాశిరే । దైవతానా మమీషాం తు భీతివి
 హ్వలచేతనామ్ ॥ ౯౧ ॥ సక్తం దివం నచేరు శ్చ విమానాని నియత్రలే । ఏతే
 హిద్వాదశాదిత్యా స్తమోవిధ్వస్తదీప్తయః ॥ ౯౨ ॥ గ్రస్తా ఇవ తమోభి
 స్తు నబభు ర్విగతప్రభాః । అష్టే వసుగుణాః ప్రాయో నాసత్యో ద్వా చ నా
 కినా ॥ ౯౩ ॥ బభాసీరే న పీతాభాః ప్రణిప్తవనుకా ఇవ । మమ లోకేనివా
 స శ్చ యస్థితో ల్లస్వస్థచేతసః ॥ ౯౪ ॥ కైలాసవాసో రుద్రస్య మహాక్షేతక రో
 లభవత్ । స్వకృతిప్రళయా సో పి తత్రైవ వ్యవతిష్ఠతే ॥ ౯౫ ॥ క శ్చిన్నిదాన
 మేతేషాం తృణీకృతజగత్త్రయః । అమరారి రితి ఖ్యాతో దైతేయేన్ద్రో మహే
 న్ద్రజిత్ ॥ శిపివిష్టం సముద్దిశ్య దుఃస్వీతగణాధిపమ్ । ఘోరాకారో ఘోరతరం
 చకారాతిచిరం తపః ॥ ౯౬ ॥ తపసా తేన సన్తుప్తః పినాకీ స చ తామసః ।
 అజయ్యత్వ మవధ్యత్వ మమరై రమరాధిపైః ॥ ౯౭ ॥ అన్యై రతిబలై శ్చైచ
 వ తస్తే దుశ్శేధసే దదౌ । అమరారి ర్ద్విషదా మన్యేషాం చసతా మరిః ॥ ౯౮ ॥
 దుష్టాత్తా దుష్టచేతా స్స త్రిషు లోకేషు చేష్టతే । విశేషతో దేవవర్గా స్తరి
 ద్రా న్దీనమానసాః ॥ ౯౯ ॥ దివానిశం సదా క్రూర స్తదా ప్రభృతి బా
 ధతే । దైత్యారి దేవతామిత్రం శాన్తీ ఖడ్గీ చ చక్రభృత్ ॥ ౧౦౦ ॥ దేవఃప్ర

మాణం సర్వేషా మస్త్రామీ భవా స్వతః । సమ స్తే కమలాకాంత
సమః కమలలోచన ॥ ౧౦౯ ॥ సమః కారుణ్యపుణ్యశ్రీ ర్నమః కాలాత్మక
ప్రభో । అర్దితా నసురేంద్రేణ దుర్మృదా చా మరారిణా ॥ ౧౧౦ ॥ అస్తా
సనేకవిధయా భవా న్నక్షతు రక్షతు । ఇతి బ్రువాణే గీర్వాణగణ శ్రేయోభి

—◆◆◆ బ్రహ్మాదిపార్థసయా భగవదుక్తాభయోక్తిః ◆◆◆—

శంసిని ॥ శరత్ప్రత్యగ్గుల్లాబ్జవక్త్రాభేపరమేష్ఠిని । కారుణ్యమృత వారాశిక
ల్లోలామృతలీలయా ॥ ౧౧౧ ॥ వీక్షయం వీక్ష్య విశ్వాత్మా విధ్వస్తజరయా
ఽదరాత్ । ఉవాచ భగవా న్విష్ణు స్సయమానముఖామ్బుజః ॥ ౧౧౨ ॥
దస్తప జ్జిదుర్బిత్యోత్సాహస్పితాఽశాస్తరాశకః । మాభిభ్యస్తు భవంతో
ఽహం కరిష్యే తత్ప్ర తిక్రియామ్ ॥ ౧౧౩ ॥ స్వస్తి స్వస్తి స్వదే యూయం
స్థాతానో వార్త మేవ చ । వధ్య ఏవత్వ వధ్యత్వం ప్రాప్తవా నపి శూలినః
॥ ౧౧౪ ॥ అమరారి రముష్యా స్తు త్రిలోక్యా దుష్టకణ్డకః । ఇత్యు

◆◆◆ రక్షోగణసంహారాయభగవత్కృతకుముదాక్షనియోజనమ్ ◆◆◆—

క్వాతా త్సురగణా న్సుప్రసన్న స్సురర్షభః ॥ ౧౧౫ ॥ ఇణ్ణితాకారచేష్టాజ్ఞ
మిన్దిరారమణః ప్రభుః । కుముదాక్షం గణాధ్యక్షం గదాపాణి ముదైక్షత ॥
శ్రీవత్సకాన్తుభాభ్యా ఇచ్చ ఋతే సారూప్యసమ్పదమ్ । విష్వక్సేనాభిధాన ఇచ్చ
నైనావత్యం ప్రదాయచ ॥ ౧౧౬ ॥ నియుజ్య తు తస్య వధే ఽమరారాతే

—◆◆◆ భగవతో బ్రహ్మాదిప్రేమణపూర్వకాస్తర్థానఘట్టగః ◆◆◆—

గ్గణాధిపమ్ । దేవా న్సమ్భాష్య సహసా సర్వాస్వపదకాక్షిణః ॥ ౧౧౭ ॥
కృత్వా ఽభయప్రదాన ఇచ్చ దత్వా ఽశిష మనేకశః । స్నయమానముఖ
శ్రీమా నచ్యుత స్తు తిరోదధే ॥ ౧౧౮ ॥ తతో దేవా దేవదేవా ఽభిహితం
వచనం హితమ్ । శ్రుత్వా ప్రీత్యా ప్రణమ్యై తం దేశ ముద్దిశ్య చో ర్జితమ్ ॥
౧౧౯ ॥ శిరస్యజ్జలిపుష్పాన ప్యా ఒద్ధస్త స్సుధాన్ధసః । ప్రదక్షిణం పరిక్రమ్య

—◆◆◆ శ్రీనివాసావాసఫలస్య సర్వఫలప్రదత్వవర్ణనమ్ ◆◆◆—

యయుస్సంహృష్టమానసాః ॥ ౧౨౦ ॥ ఇతి దేవార్యమిత్రస్య సర్వాస్త్రామీ
ణో విభోః । ఆవిర్భావౌ మయా ఽఖ్యాత శ్రీనివాసస్య దేవల ॥ ౧౨౧ ॥
శృణ్వతాం పరతాం చై వ చతుర్వర్గఫలప్రదః । ఏత ద్వై వైష్ణవం క్షేత్రం
పవిత్రం చిత్రవై భవం ॥ ౧౨౨ ॥ అనాయాసేన జగతా మభీష్ట ఫలదాయ
కమ్ । ముక్తిభాజాం ముముక్షూణాం లక్ష్మీవై భవకాక్షిణమ్ ॥ ౧౨౩ ॥
కిన్నరాణాం నరాణా ఇచ్చ సురాణాం సుఖశాలినామ్ । భూతానాం భూతయో
నీనాం భైరవాభైరవాత్మనామ్ ॥ ౧౨౪ ॥ పరమైకాన్తినాం పచ్చికాలాఽ

కలుషితాత్మనామ్ । పఞ్చ శాఖాఽధర్వవిదాం పఞ్చోపనిషదాత్మనామ్ ॥
౧౨౪ ॥ నిత్యానాం నియమస్థానాం నివాసో యోగినా మపి । మాహాత్మ్య
మస్య దేశస్య వక్తుం వర్షశతై రపి ॥ ౧౨౫ ॥ అశక్యం దేవల భవా న్మృత

—◆◆◆ శ్రీ శ్రీనివాసావతారదేశకాలనిర్ణయః. ◆◆◆—

కృత్య శ్శుచిశ్రవాః । ఇథ మాత్మభువః కల్పే హార్దామ్భాజభువో హణేః ॥
౧౨౬ ॥ ఆదౌ కృతయుగే జమ్బూద్వీపే భారతవర్షకే । గంగాయా దక్షిణే
భాగే యోజనానాం శతద్వయే ॥ ౧౨౭ ॥ పఞ్చయోజనమాత్రే తు పూర్వా
మ్భాధే స్తు పశ్చిమే । మాసే భాద్రపదే విష్ణు తిథౌ విష్ణుసమన్వితే ॥ ౧౨౮ ॥
సిద్ధయోగే సోమవారే గిరా నారాయణాహ్వయే । స్వామిపుష్కరిణీతీరే పశ్చిమే
భూత్యపశ్చిమే ॥ ౧౨౯ ॥ బృహద్రకాణాం బృందై స్తు ప్రార్థితో లోకరక్షకః ।
ఆవిర్భూవ భగవా ఇచ్చినివాసః పురః పుమాన్ ॥ శ్రీనివాసాయ మహసే
నిష్కళాఽనిష్కళాత్మనే । నమోఽస్తు పద్మనేత్రాయ పవిత్రాయా దివే
ధనే ॥ ౧౩౦ ॥

ఇతి శ్రీపద్మపురాణే క్షేత్రకాండే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే
శ్రీ శ్రీనివాసావిర్భావకథనం నామత్రయ స్త్రింశోధ్యాయః.

—◆◆◆ పద్మసరోవరమాహాత్మ్యమ్. ◆◆◆—

దేవలః ॥ దేవదర్శన భూయో పి శ్రోతుం కాతూహలం హి మే ।
పద్మాఖ్యసరసో బ్రహ్మ న్నాహాత్మ్యం జన్మ మే వద ॥ ౧ ॥ యస్మిన్ స్తవస్యత
స్తస్యవై యాసే సిద్ధిరాగతా । శుక స్తు ముక్త ఇతి వై ప్రసిద్ధి ర్జగతీతలే ॥
౨ ॥ బ్రహ్మలోకా దాగతో య శ్శుకో ఽన్యో వా వదస్వ మే । కృపాం
మయి కురుష్వా ద్య వద సర్వజ్ఞ మే గురో ॥ ౩ ॥ దేవదర్శనః ॥ శృణు

—◆◆◆ భృగుపాదాహతికుపితా యాలక్ష్మ్యోః కపిలాలయగమనమ్ ◆◆◆—
పద్మాఖ్యసరస ఉత్పత్తిం దేవలా ఽద్య భోః । భృగోః ఖ్యాత్యాం సముత్పన్నా
శ్రీః పూర్వం ధర్మనాయకా ॥ ౪ ॥ భృగుపాదాహతస్యా స్య విష్ణో రైవ్వికుణ్ఠ
శాయినః । విప్రసా దరజస్సప్తస్తా కుపితా కపిలాలయమ్ ॥ ౫ ॥ గత్వా
పాతాళమూలం సా మునినా తేన పూజితా । శ్రీమతా సా హితేనై వ కపి
లేన కృతాలయా ॥ పూజితా చ చిర జ్కాలం తత్ర వాసం తదా ఽకరోత్ ।

—◆◆◆ లక్ష్మ్యన్వేషణార్థం ధరాతల మ్పృతి భగవదాగమనమ్. ◆◆◆—
ధరణీసహితో విష్ణు ర్నీళ యాధృతచామరః ॥ ౬ ॥ తం మునిం పూజయిత్వా
ఽథ భృగుంబ్రహ్మర్షి స త్తమమ్ । నీలాం నితీస్య వైకుణ్ఠే భూదేవ్యా భూమి
మాగతః ॥ ౭ ॥ శఙ్ఖచక్రగదాకు స్తపాణిః పద్మదళేక్షణః । శ్రీదేవ్యన్వేషణం

కుర్వ న్నానారూపీ జనార్దనః ॥ ౯ ॥ షట్పంచాశత్సు దేశేషు విచిన్వ న్పురు
షోత్తమః । కోల్లాపురం సమాగమ్య శ్రియో ౭ధిష్ఠానము త్తమమ్ ॥ ౧౦ ॥
తత్రా పశ్య న్నహాలక్ష్మీ మర్చారూపేణరాజతీమ్ । అగస్త్య రాధితాం
పూర్వం ప్రతిష్ఠాప్య లయోత్తమే ॥ ౧౧ ॥ తా దృష్ట్వా తత్ర దేవేశో
మహితాం మునిసత్తమైః । అర్చయం శ్చ స్వయం విష్ణు రువాస దశవత్స

— శ్రీకోల్లాపురవాసిలక్ష్మీ మర్చయ స్తం భగవ స్తం మృత్యుశరీర్భృక్తిః —

రాణ ॥ ౧౨ ॥ అథా ౭బ్రవీ త్తదా విష్ణు మశరీరా సరస్వతీ । విష్ణో ప్రసీద
భగవన్ లక్ష్మీదర్శనలాలస ॥ ౧౩ ॥ ఇతో దక్షిణతో గచ్ఛ కృష్ణవేణ్యా శ్చ
దక్షిణే । ద్వావింశద్యోజనే విష్ణో సువర్ణముఖరీనదీ ॥ ౧౪ ॥ తీర మాసాద్య
తస్యా స్తవ ముత్తరం మునిసేవితమ్ । కుస్తే నా హత్య తత్తీరే సరః
కృత్వా తపః కురు ॥ ౧౫ ॥ ఆహృత్య దేవలోకా త్వం సువర్ణకమలాని చ ।
స్థాప్య తస్మిం శ్చ సరసి సర్వాణి కమలాని చ ॥ ౧౬ ॥ తత్తీరే పుష్పజాతీ శ్చ
పుష్పపుష్పశతాని చ ॥ పద్మరామే చసరసి పద్మయాగి పద్మవల్లభ ॥ ౧౭ ॥
జప స్తే కాక్షర మనుం సహస్రాక్షర మేవ వా । అర్చయ న్కమలైః పద్మాం
ద్వాదశాబ్దం వస ప్రభో ॥ ౧౮ ॥ తతః ప్రసన్నా సా దేవీ స్వయ మావిర్భ
వివ్యతి । సువర్ణకమలే దేవ సువర్ణకమలాకృతిః ॥ ౧౯ ॥ ఊనపోడశవర్షా సా
శ్రీః పద్మ నయనా తతః । గచ్ఛ కీఘ్ర మితో విష్ణో సువర్ణముఖరీతటమ్ ॥ ౨౦ ॥

— శేషాచలాధ్వనా రాజరూపస్య భగవత్సువర్ణముఖరీతీరాగమనమ్. —

ఇతి సామ్యం వచః శ్రుత్వా విష్ణు రాకాశసమ్భవమ్ । జగామ గరుడారూఢ
సువర్ణముఖరీతటమ్ ॥ ౨౧ ॥ పశ్యం శ్చ వివిధా ద్వేశా స్పర్వతాం శ్చ
వనాని చ । వరాహాధిష్ఠితం పుణ్య మజ్జనాద్రం సురారిహా ॥ ౨౨ ॥ స్వామి
పుష్కరిణీ స్తృప్త్యా భూవరాహస్య సన్నిధౌ । గరుడా దవతీర్యా సా స్నాత్వా
స్వామిసర్వజలే ॥ ౨౩ ॥ వైఘానసే శ్చ మునిభి రాతిథ్యేన సుపూజితః ।
స జ్ఞాతో రాజరూపేణ మునిభిః పురుషోత్తమః ॥ ౨౪ ॥ యయా ప్రాత స్సము
త్థాయ మునీ నామస్త్యతా నివిభుః । అశ్వరూప స్తు గరుడ మారుహ్య పురు
షోత్తమః ॥ గదాకు న్తథరో దేవో గిరే ర్దక్షిణతో వ్రజన్ । సువర్ణపఙ్కు జాకీ

◆◆◆ భగవత్క్రొతపద్మసరోవరనిర్మాణ ప్రకారః. ◆◆◆

ద్ధాం సువర్ణముఖరీం హరిః ॥ ౨౬ ॥ దృష్ట్వా సవిస్మయో భూత్వా గరుడా
దవరుహ్య చ । తత్ర పుణ్యే సమే దేశే కుస్తేనా హత్య భూతలమ్ ॥ ౨౭ ॥
గోకర్ణమాత్రవిస్తారం చకారరుచిరం సరః । స్తృత్వా వాయుం సమాహూయ
త మువాచ మహామనాః ॥ ౨౮ ॥ ఇన్ద్రస్యా నుమతే వాయో రుక్మపద్మాని
చా హర । స్థాపయిష్యామి సరసి లక్ష్మీపూజావిధౌ మరుత్ ॥ ౨౯ ॥ త

చ్చుత్వా వాయు రాహౌ న మన్యాం నద్యాం హి సన్ని వై । కాశ్చనాని చ
పద్మాని కిమర్థం సురలోకతః ॥ ౩౦ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ కోల్లాపురే మహావాణీ
హ్యశరీరా బ్రహ్మీత్పురా । దేవలోకా త్సమానీయ కాశ్చనాజ్ఞాని చార్చయ ॥
౩౧ ॥ ఇతి మామబ్రవీ ద్వాయో తస్మా దానయమే ఽమ్బుజమ్ । గత్వా
లోకం తతో వాయు తిస్త్రిలోకా దుదారధీః ॥ ౩౨ ॥ దేవేంద్రానుమతే
శీఘ్ర మానయామాస తాని వై । కాశ్చనాజ్ఞాని నిక్షిప్య తస్మిన్ తస్రసి
— సద్భవికాసనైర స్తర్వాధ్యం భగవత్కృత సూర్యనారాయణ ప్రతిష్ఠా —
మాధవః ॥ ౩౩ ॥ విష్ణు స్సూర్యం ప్రతిష్ఠాప్య వ్రాజ్ఞుఖం సరస స్తటే ।
అర్చయ న్పజ్కుజాధీశం కమలాఽవాప్తయే విభుః ॥ ౩౪ ॥ శక్తిపూర్వం
శ్రియోబీజం కామబీజ మతః మరమ్ । ఆద్యస్తప్రపావ్రాపేత మక్షరత్రయస

—◆◆◆◆◆ లక్ష్మీ మన్త్రోపాసనపూర్వకభగవత్కృత తపోవిధిః. ◆◆◆◆◆—

మ్పుటమ్ ॥ ౩౫ ॥ త్రిసహస్రం జప నిత్యం దశాంశం తర్పయ నిభుః ।
అర్చయ న్పద్మసాహస్రై ర్దివ్యైః కాశ్చనసమ్భవైః ॥ ౩౬ ॥ తర్పయ
న్పద్మసరసో రసేనోషసి మాధవః । క్షీరాఽహరో యతాఽహరో లక్ష్మ్యా
రాధనతత్పరః ॥ ౩౭ ॥ తద్భానుసన్నిధౌ తీరే పశ్చిమాభిముఖో విభుః ।
దీక్షాం వివేశ దేవేశో ద్వాదశాబ్ద మసన్యధీః ॥ ౩౮ ॥ ఏవం స్థితే మహావిష్ణౌ
— సృపశజ్కయా భగవత్తపోభక్తాయే న్ద్రాదికృతరమ్భాదిప్రేషణమ్. —
శ్రీకాష్ఠీణి సమాహితే । ఇంద్రాదిదేవా స్సజ్జుభా మాయామోహసమ
న్వితాః ॥ ౩౯ ॥ భూపతేః పార్థివేంద్రస్య విష్ణో రానుషరూపిణః । విఘ్న
శ్చ తపసః కర్తు ముద్యమం చక్రు రుద్ధతాః ॥ ౪౦ ॥ ఆహూ యాప్సరస స్స
ర్వాః ప్రోచు స్సేంద్రాదివౌకసః । యూయం గచ్ఛత భూలోక మజ్ఞానా ద్రే
స్సమీపతః ॥ ౪౧ ॥ సువర్ణముఖరీ నామ నదీ మునినిషేవితా । తస్యా ఏవై
త్తరే తీరే కుమ్భయోనే ర్మహాఽశ్రమః ॥ ౪౨ ॥ తదాశ్రమా శ్చూర్వభాగే
క శ్చే ద్రాజా తపస్యతి । కనకాబ్జసర స్తీరే పురస్తా ద్భాస్కరస్య చ ॥ ౪౩ ॥
త్రైలోక్యలక్ష్మీ మాకాజ్ఞా న్నాయావీ స చతుర్భుజః । క్షోభయద్ధ్వం సృ

—రాజవేషభృద్భగవత్తపోవసమ్పత్తి స్త్రప్రేషితరమ్భాద్యాగమనమ్. —

త్తరీతై ర్వైశ్చ శ్శృంగారచేష్టితైః ॥ ౪౪ ॥ ఇతి దేవై స్సమాదిష్టా స్సర్వా
హ్యా ప్సరసాం వరాః ॥ వస స్తకామసహితా జగ్గుః పద్మసరోవరమ్ ॥ ౪౫ ॥
అవతీర్ణో వస స్త స్తు జజృమ్భే తద్వనే భృశమ్ । చూతకింశుక మందారకర్ణికా
రాఽసనోజ్జ్వలైః ॥ ౪౬ ॥ కోకిలై ర్భృంగరాజై శ్చ శోభితే వివిధైః ఖగైః ।
రమ్యే వనే తపస్యస్తం పురుషం సుభగాకృతిమ్ ॥ ౪౭ ॥ దృష్ట్వా చతుర్భుజం
చిత్రం మోహితా శ్చా ప్సరోగణాః । జగుః కల ఇచ్చనవృతు స్తదగ్రే తా

వరాజ్ఞనాః ॥ ౪౮ ॥ కల్హారశీతలో వాయు శ్చలయన్పుష్పవాటికామ్ । వవౌ
మలయసమ్భూతో మదయ స్వనవాసినః ॥ ౪౯ ॥ ఏతస్మిన్నస్తరే విష్ణుః
— స్వాశ్రమాగతాపురోవశ్చనార్థం భగవత్క్రొతమాయానిర్దాణమ్. —
కింబి దుస్మిల్య చక్షుషీ । మాయా మన్యాం వినసృజే తాసాం సంమోహ
నాయ వై ॥ ౫౦ ॥ తాం విష్ణు మాయాం వీక్ష్యై వ వివశా వినతాననాః ।
స తు పద్మాని సశ్చిన్వం శ్చచార సరసీజలే ॥ ౫౧ ॥ యథా పూర్వం పూజ
యం శ్చ నిర్వికారోనిరజ్జనః । తం దృష్ట్వా నిర్వికారం తా వికర్తుం పురుషోత్త
మమ్ ॥ ౫౨ ॥ అశక్తా జగ్గు రాకాశం విష్ణుమాయావిమోహితాః । తాం
మాయాం భగవా నాహ లోకపూజ్యా భవిష్యసి ॥ ౫౩ ॥ ఇత్సుచాసాసిచ
క్రాజ్జ పుష్పబాణధరా సతీ । చతుర్వర్గప్రదా పుంసాం పర్ణక్షీరాది పూజితా ॥
ఇత్యాదిశ్య చ తాం దేవీ మర్చయా మాస పద్మినీమ్ । ఏవంతపస్యత స్తస్య

—◆◆◆ పద్మసరోవరా ల్లక్ష్మీపాదుర్భావఘట్టః. ◆◆◆ —

ద్వాదశాష్టా గతా ద్విజ ॥ ౫౪ ॥ తత స్త్రయోదశే వషరే కార్తికే శుక్లపక్షకే ।
పశ్చిమ్యాం శుక్రవారే చ నుహారే మైత్రసంజ్ఞికే ॥ ౫౬ ॥ వపుః పుణ్యా
స్సుఖా వాతా ఉత్తరాషాఢతారకే । ప్రసన్నం సలిలం సర్వం త్రైలోక్యాంతర్గత
ద్విజ ॥ ౫౭ ॥ సుప్రభో భానుమా నా సీ త్ప్రసన్నాని మనాంసి చ । తతః
పద్మసరోమధ్యే తేజోరాశి ర్మహా నభూత్ ॥ ౫౮ ॥ బాలభానుసహస్రప్రభ
స్సువర్ణసదృశచ్ఛవిః । తన్మధ్యే కాశ్చనైః పద్మై ర్నిర్మితో రథఉత్తమః ॥ ౫౯ ॥
పద్మిభి ర్ధృతపార్శ్వశ్చ చతుర్భి ర్మదగన్ధిభిః । తన్మధ్యే కాశ్చనే పద్మే సహస్ర
దశశోభితే ॥ ౬౦ ॥ తత్పద్మకర్ణికామధ్యే పద్మాసనసమన్వితా । పద్మహస్తా
పద్మనేత్రీ రక్తపద్మపదద్వయా ॥ ౬౧ ॥ సువర్ణపద్మముకుళద్వయశోభికుచాన
తా । స్తేరపద్మరజోగన్ధిసముచ్ఛాన్వసముఖామ్భుజా ॥ ౬౨ ॥ బిమ్బాధరసు
సంవర్ధిస్థితశోభినుధారసా । సమ్పల్లక్ష్మీసమావాస విశాలనయనద్వయా ॥ ౬౩ ॥
సర్వరత్న సముత్పజామ్భూనదవిభూషణా । కర్ణికోత్పలతాటజ్జుమాక్తికాన
లకబద్ధనా ॥ ౬౪ ॥ ఆముక్తముక్తామకుటకటకాజ్జదకజ్జుణా । విద్యుత్పుష్ప
ప్రతీకాశవిచిత్రామృరచిత్రితా ॥ ౬౫ ॥ మన్దస్థితా మనోజ్ఞాజీ మాధవం
వీక్ష్య సాదరమ్ । కల్హారమాలా మాదాయ యతుకర్దమలేపనామ్ ॥ సుగన్ధి
తులసిదూర్వా మధూకకమలోత్పలామ్ । స్థితాపద్మ రథే దేవీ దేవం వీక్ష్యచతు
ర్భుజమ్ ॥ ౬౬ ॥ తతో దేవగణా స్సగ్ధౌ ౭ వాదయ దైవదున్దుభిః । శఙ్ఖా
నాపూరయామాసు ర్వీణా శ్చ ముముచు స్స్వరాన్ ॥ ౬౭ ॥ వజ్రాదీన్ తనమ
తాళేన గన్ధర్వాలలితం జగుః । నన్మతు ర్దివ్యాప్సరస స్సుస్వర జ్ఞీతలాలసాః ॥
తూర్యఘోషేణ మహతా కృత్స్న మాపూరితం జగత్ । తేన ఘోషేణ విజ్ఞా
య శ్రీయః ప్రత్యక్షతాం విధిః ॥ ౭౦ ॥ హంసారూఢ స్సహ ముని ర్భృహ

— లక్ష్యవతారదర్శనార్థం పద్మసరస్వతీర మ్మృతిబ్రహ్మాద్యాగమసమ్. —

తత్ర సమాయయా । కైలాసా చ్ఛజ్జర శ్చా పి గౌరీగణసమన్వితః ॥ ౭౧ ॥
 ఇంద్ర శ్శ్చా లోకపాలైః శ్శ్చ త్వా శ్శ్చ భవనిం యయా । వసిష్ఠాద్యా
 శ్శ్చ మునయ స్సనకాద్యా శ్శ్చ యోగినః ॥ ౭౨ ॥ కాంబునాంబుసరస్త్రీ
 పద్మనాభాశ్రమం యయుః । సర్వలోకేశ్వరీం తత్ర శ్రియం పద్మరథస్థి
 తామ్ ॥ ౭౩ ॥ దృష్ట్వా విద్యాధరాః సర్వే ఖుష్పవృష్టిచుచో దివి ।
 విస్మితా స్సస్మితా స్సర్వే దేవా స్తస్మత్ సస్పృహః ॥ ౭౪ ॥ డై
 తేయా దానవా శ్చా పి నాగా పాతాళవాసినః । సాభిలాషా రమాం వీ
 య్య స్థితామ దనమోహితాః ॥ ౭౫ ॥ మా మాశ్రయే న్తా మాశ్రయే త్స్య
 త్స్యేకం మేనిరే హృది । ఇతి తేషు స్మర త్స్వేన దేవదానవభోగిషు ॥ ౭౬ ॥

—●◆— అష్టాక్షతమాలా-ర్పణపూర్వకభగవద్వరణమ్. —◆●—

ఉత్తాయ సస్తితా లక్ష్మీ రాగత్య హరి మజ్జనా । కల్పారమాలా మున్నుచ్య
విష్ణోః కణ్ఠే సమర్ప్య చ ॥ ౭౭ ॥ ఆలిక్య తం చతుర్బాహుం సర్వలో
కా స్వ్యలోకయత్ । హరిః క్షయః ప్రతిష్ఠాయా శ్చియో దృప్యశ్చ లేకీ
తాః ॥ ౭౮ ॥ స్వస్వాధికారా సమృద్ధిపుద్గేపదానవయోగినః । శ్రియా
సమేతో భగవాన్కృతార్థః కమాలాపతిః ॥ ౭౯ ॥ పార్థం స ర సమీ

◆◆◆ భగవత్తః పద్మనరౌవరవరదాసపూర్వకశేషాచలగమనమ్. ◆◆◆

యోగం వరం తస్యై దదామహిః । హే నర స్తవ తీరే నస్తి పద్మకాన్త
 స్య భాస్వతః ॥ ౮౦ ॥ తపః కుర్వన్నహం పద్మామాప్తవానస్తి శాశ్వ
 తీమ్ । తస్మాత్త్వ మద్య ప్రభృతి పద్మవావీ తి నామతః ॥ ౮౧ ॥ పాద్మం
 పద్మనర శ్చేతి పద్మాప్రీతికరం భువి । త్రిలోకే ప్రథితం భూయా మృదే
 శకమలాలయమ్ ॥ ౮౨ ॥ ఇత్యుక్త్వా గరుడేశాన మధిరుహ్య రమానఖః ।
 భోగిరాజగిరిం గత్వా స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౮౩ ॥ రమతే రమయై కాన్తే

—●◆—నారదాద్యష్టమహర్షి ప్రశంసితపద్మసరోవరమాహాత్మ్యమ్—●◆—

రమణీయే శ్రియఃపతిః । తద్దైవస్త్వా మునయ స్సర్వే ప్రశశంసుస్సరోవరమ్ ॥
 ౧౪ ॥ నారదః ॥ యః పద్మసరసి స్నాత స్సప్తజన్మా ౭ఘనాశనే । శ్రియమా
 ప్నోతి విమలాంశ్రియః పతి రివా మలః ॥ ౧౫ ॥ వసిష్ఠః ॥ రుక్మాజ్జనరసి స్నాతో
 రుక్తనద్యా స్తతోద్భవే । గోటిజన్మకృతైః పాపై ర్గుచ్యతే శ్రియ మాప్ను
 యాత్ ॥ ౧౬ ॥ మరీచిః ॥ సువర్ణముఖరీకూలే స్నాతిః పద్మసరోవరే ।
 మహాపాతకయుక్తో య స్స ముచ్యేతా ౭ంఘసః క్షణాత్ ॥ ౧౭ ॥ అత్రిః ॥
 అత్రపద్మసరస్నాతో యోరుక్తతటినీతటే । స సర్వపాపనిర్ముక్తో శ్రియ
 మాప్నోత్యసంశయః ॥ ౧౮ ॥ అశ్వినీరాః ॥ భృష్టరాజ్యస్తు యో రాజా

స్నా త్యస్తి న్నణ్డలం యమీ । పద్మాకరాఖ్యే సరసి స రాజ్యం ప్రాప్నుయా
చ్ఛియమ్ ॥ ౮౯ ॥ పులస్త్యః॥ విప్రో యః పద్మసరసి వ్రాత్యో మస్త్ర
వివర్జితః । సో పి పూ త స్త్రీమవణా ద్దినేనై కేన శుద్ధ్యతి ॥ ౯౦ ॥ పుల
హః ॥ వైశ్యో యో వచ్చనాజీవీ ప్యవహరవిశారదః । స పద్మసరసి స్నాత్వా
రాజా భవతి ధార్మికః ॥ ౯౧ ॥ క్రతుః ॥ శూద్ర స్త్వాచారవిభ్రాజ్ఞో దేవ
బ్రాహ్మణదూషకః । స పద్మసరసి స్నాత్వా పూతో వైశ్యో భవిష్యతి
॥ ౯౨ ॥ దేవదర్శనః ॥ ఇతి ప్రస్తూయ మునయో యయు స్తే స్వాశ్రమా

—◆—శుకచరిత్రవర్ణనమ్.—◆—

న్మనే । ఉత్పత్తిః పద్మసరస స్తపాక్తా దేవలా మల ॥ ౯౩ ॥ ఇతః పరం
శుకోత్పత్తిం వదామి శృణుదేవల । పురా శుకో బ్రహ్మచారీ సాక్షా
ద్వైయాసి రాత్నవాక్ ॥ ౯౪ ॥ లభ్యా బ్రహ్మాపదేశే న్దు రుద్రా
జ్ఞానీ బభూవ హ । తపస్సిద్ధో జగమై వ పశ్య స్పృహ్యత్యకం జగత్
॥ ౯౫ ॥ ఏవం జగౌ చ సతతం జ్ఞానోన్మత్త స్స బాలవత్ । ఊనపాద
శవనోఽసౌ సాక్షా త్కృష్ణ ఇప్రాజ్ఞ్వలః ॥ ౯౬ ॥ మాతా చ కమలా
దేవీ పితా దేవో జనార్దనః । బాధవా విష్ణుభక్తా శ్చ స్వదేశో భవనత్ర
యమ్ ౯౭ ॥ ఇత్యుక్త్వా వ్యాస మున్నుచ్య భానుం ప్రతి జగమహ । గచ్ఛ
న్తం శుక మాలోక్య తీవ్రాంశో శ్చ సమీపతః ॥ ౯౮ ॥ వ్యాసః పుత్రే తి
చుక్రోశ పుత్రే తి చ పునః పునః । ఆలోక్యా ఽథ శుక మ్భీను రువాచ
ప్రణయా ద్వటుమ్ ॥ ౯౯ ॥ హేవలో గచ్ఛభూలోక మపుత్ర స్త్వమవా
క్చీరాః । ముక్తః పితృఋణా త్పుత్ర ముత్పాద్యా గచ్ఛశీఘ్రతః ॥
౧౦౦ ॥ అపుత్రస్య గతి ర్నాస్తి తపః కృత్వా ఽపి భూతలే ।
యజ్ఞం కృత్వా ఽపి లోకాధీ స్వర్గం నా వాప్నుయా త్పుమాన్

—◆—ఛాయాశుకోత్పత్తిః.—◆—

॥ ౧౦౧ ॥ ఇతి భానువచ శ్శ్శుత్వా శుకో ధ్యాత్వా జనార్దనమ్ । ఆత్మ
ఛాయా మధశ్శీర్షా మస్పృజ త్వాత్మపూరుషమ్ ॥ ౧౦౨ ॥ ఛాయాశుక ఇ
తం కృత్వా స్వాత్మపుత్ర మివా త్నవాక్ । పితుర్గే శోకనాశం త్వౌ కురు
పుత్ర త్వ మాగతః ॥ ౧౦౩ ॥ ఇ త్యుక్త్వా భాను మాలోక్యవివృతం తత్పథ
జ్ఞతః । ఛాయాశుక స్సమాగత్య వ్యాసం క్రోశన్త మాత్మజమ్ ॥ ౧౦౪ ॥
సమస్కృత్య పితుః పాదౌ శ్రుత్వా భాగవతం సుధీః । కృత్వా వైవాహికం
కర్ణ పుత్రౌ నుత్పాద్య పుణ్యధీః ॥ ౧౦౫ ॥ పురాణం శ్రీభాగవతం ప్రతిష్ఠా
ప్యౌ వనో సుధీః । కృష్ణప్రసాదా త్సశుక ఋషిత్య ఇచ్చ ప్రపద్య చ ॥ ౧౦౬ ॥
సశరీరో బ్రహ్మలోకం గత్వా ప్రీతో వస న్సుధీః । శ్రీవేంకటాద్రిమహా

తస్యం శ్రుత్వా పద్మసరోవరమ్ ॥ ౧౦౭ ॥ ప్రాప్యకృత్వా తప స్తీవ్రం
సరోఽమృజదత్తై స్సృజన్ । సభేయా న్నానసా న్స్పృతా న్మోక్షోత్తరశతం ఽ
జాన్ ॥ ౧౦౮ ॥ తా సభ్యాప్య బ్రహ్మవిద్యాం తై స్సహాద్రిం గతో మునిః ।
మాసి భాద్రపదే పుణ్యే బ్రహ్మణా నిర్మితోత్సవే ॥ ౧౦౯ ॥ వర్తమానే శ్రీని
వాససేవార్థం వ్యాసపుత్రకః । ఉత్సవే వాహకా న్కృత్వా శత మష్టోత్తర ద్వి
జాన్ ॥ ౧౧౦ ॥ ఉత్సవాస్తే చా వభృథే శ్రవణార్థే ప్రసన్నధీః । స్నాత్వా
చ స్వామి సరసి తైర్ద్విజైః కమలోద్భవైః ॥ ౧౧౧ ॥ సభాయాం వేంకటే
శస్య వాహకార్థం వ్యజ్జిజ్ఞపత్ ॥ స్వనామ్నా యత్సరం దేవ మయా క్షప్తం
నురేశ్వర ॥ ౧౧౨ ॥ తత్ప్రసన్నమృగం సస్యం జీవితం శ్రీపతే కురు । సేవాం
కుర్వన్త్యాప్రళయం వాహకా ఉత్సవేషు తే ॥ ౧౧౩ ॥ శ్రుత్వామునివచో దేవ
శ్రీనివాస స్తథా ఽస్త్వితి । ఛాయాశుక స్యాత్సజానాం సభ్యానాం జీవ మ
బ్రవీత్ ॥ ౧౧౪ ॥ బ్రహ్మలోకం జగమిషుః పున శ్చాయాశుకో మునిః । కృష్ణ
ఞ్చ బలభద్రం చ భా నుం పద్మసరోవరమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ ప్రదక్షణీకృత్య శుక
స్థీయతా మితి చా త్సజాన్ । భరద్వాజాదిషడ్లోతా న్శత మష్టోత్తరం
నుధీః ॥ ౧౧౬ ॥ సభ్యా స్సభాసదః పాద్మా నుక్త్వా ఽకాశం జగామ హ॥ దేవ
దర్శనః ॥ ఉక్తం పద్మసరోజస్న ఛాయాశుకమునే రపి ॥ సభార్హాణాం ద్విజా
తీనాం శుకమానస జన్మనామ్ ॥ దేవః ॥ దేవదర్శన సర్వజ్ఞ కృతార్థోఽస్త్రినతో
స్మితే ॥ ౧౧౮ ॥ నా స్త్రి శ్రోతవ్య మేతస్మా త్సంశయో విగతో మమ ॥ ౧౧౮ ॥

ఇతి శ్రీపాద్మే పురాణే డేత్రకాండే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే
దేవలదేవదర్శనసంవాదే పద్మసరోవరమాహాత్మ్యా
దికథనం నామ చతు స్త్రింశోధ్యాయః.

ఇథం శ్రీపాద్మపురాణే చతుర్వింశప్రభృతి చతు స్త్రిం
శపర్యవైకాదశాధ్యాయాత్మక శ్రీవేంకటా
చలమాహాత్మ్యపరో భాగ స్స
మాప్తి మగమత్ .

{ శ్రియః కాంతాయ కల్యాణ నిధయే నిధయే ర్థినామ్ ।
{ శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మజ్గళమ్ ॥
{ శ్రీవేంకటాద్రినిలయః కమలాకాముకః పుమాన్ ।
{ అభజ్గురవిభూతి ర్న స్తరజ్జయతు మజ్గళమ్ ॥
శ్రీపాద్మపురాణాంతర్గత శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే
సముదితాధ్యాయసంఖ్య ౧౧.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీయై శ్రీపద్మావత్యై నమః.

అ థ శ్రీ గా రు డ పు రాణా న్త ర్గ త

శ్రీ వేంకటాచలమాహాత్మ్య ప్రారంభ.

—వసిష్ఠ మ్పూతి శ్రీవేంకటాద్రిమాహాత్మ్యశ్రవణేచ్ఛవ్రసథతీప్రశ్నః. —

శ్రీగరుడః || అరున్ధతీ సమస్తానా మజ్జనానాం పతివ్రతా । పతిం స్వం
పరిపవ్రచ్చ లోకానాం హితకామ్యయా || ౧ || అరున్ధతీ || బ్రహ్మ త్నజ స
మ స్తుభ్య మిదం విజ్ఞాపనం శృణు । పతిశుశ్రూషణా దన్య స్త్రీణాం ధర్మో న
విద్యతే || ౨ || స యాగయోగా న తపో న తీర్థం సురార్చనమ్ । సర్వధర్మ
ధికం స్త్రీణాం పత్యు రేవ ప్రహర్షణమ్ || ౩ || ఇతి శ్రుత మ్మయా త్వత్త
ఋషిభ్యో ఒస్యేభ్య ఏవ చ । తథా పి జాయతే ప్రీతి ర్నమ కాచి ద్గరియసీ
|| ౪ || విష్ణుక్షేత్రే క్వచి త్పుణ్యే తీర్థే సర్వాతిశాయిని । క ఇన్ధి త్కాలం
తపః కృత్వా విష్ణు ముద్దిశ్య యత్నతః || ౫ || విష్ణో ర్నృభేన సద్గర్భం వాచ
యిత్వా జగత్కృతే । సర్వధర్మోత్తమం నృణాం దగ్ధయామితి మేమతిః
|| ౬ || అనుజ్ఞయా స్త్రీయో భ ర్తు ర్ధర్మచరణ ముత్తమమ్ । విష్ణుక్షేత్రం
తాదృశం మే వద తీర్థోత్తమం తథా || ౭ || గరుడః || అరున్ధత్యా పృష్ట ఇత్థం
వసిష్ఠో వాక్య మబ్రవీత్ । సమ్య క్పృష్ట మిదం దేవి సర్వలోక
హితేచ్ఛయా || ౮ || తథా వదామి శృణు మే యథాహృత్సమ్ప్రహృష్యతి ।
శ్రోత ర్యప్రతిపత్తౌ తు వక్తు ర్వాక్యం తథా భవేత్ || ౯ || యథా ఒధే
భ ర్తరి స్త్రీణాం సౌందర్యం సకలం వృథా । సావధానమనా భూత్వా శృణు
తస్మా ద్వచో మమ || ౧౦ || సువర్ణముఖరీ తీరే కల్పి ద స్తి మహీధరః ।

—◆◆◆ వసిష్ఠవర్ణిత శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యమ్. ◆◆◆—

వేంకటాచలనామా ఒసౌ సర్వభూభృత్కులోత్తమః || ౧౧ || అతిప్రీతి
ర్నృహఃవిష్ణో స్తత్ర వేంకటభూధరే । శ్వేతద్వీపా చ్చ వై కుణ్డా ద్భానుమణ్డల
మధ్యతః || ౧౨ || యన్నామ కీర్తయిత్వా ఒపి సర్వపాపక్షయో భవేత్ ।
సమ స్త్రశేయసాం సిద్ధి స్తాదృశో వేంకటాచలః || ౧౩ || యస్మై వేంకట

శైలాయ నమస్కృత్యా పి దూరతః । సర్వపాపైః ప్రముచ్యేత తత్పుణ్యం
 ఘోర ముత్తమమ్ ॥ ౧౪ ॥ తత్ర స్వామిసరోనామ తీర్థ మేకం విరాజతే ।
 తత్పశ్యమే భూమికోల స్తతే రాజతిదేవరాట్ ॥ ౧౫ ॥ శ్రీమద్వరాహ దేవస్య
 వేంకటాచలవాసినః । స మయా శక్యతే వక్తుం మహిమా బహుహయనైః ॥
 దక్షిణే స్వామితీర్థస్య తీరే నీరజలోచనః । శ్రీవేంకటేశో భక్తానాం వరదః శ్రీని
 కేతనః ॥ ౧౬ ॥ నివస త్యచ్యుతో నిత్యం సులభ స్సర్వదేహినామ్ । తస్య
 సేవా మపేక్ష్యతే బ్రహ్మరుద్రాదిదేవతాః ॥ ౧౭ ॥ తస్య వేంకటశైలస్య సన్ని
 నామా న్యనేకశః । కీర్తనా త్పాపహరీణి శ్రేయోదాని శృణుష్వ మే ॥ ౧౮ ॥
 అజ్ఞానాద్రి శ్చేషగిరి ర్వృషా ద్రిర్వృషభాచలః । నారాయణాద్రి సింహాద్రి
 శ్రీశైల సింహభూధరః ॥ ౧౯ ॥ ఏవ మాదీని నామాని యః కీర్తయతి మా
 నవః । ప్రాతః కాలే ప్రతిదినం తస్య పుణ్య మనంతకమ్ ॥ ౨౦ ॥ తస్మి ఛేచ్ఛి
 వేంకటాధీశే భక్తిమన్తః కలౌ యుగే । మనోరథా న్ప్రాప్నువన్తి మనుష్యా
 —◆◆◆శ్రీవేంకటాచలస్థాకాశగంగాపాపనాశనతుమ్బుతీర్థప్రశంసా◆◆◆

భాగ్యశాలినః ॥ ౨౧ ॥ ఉత్తరేస్వామితీర్థస్య వియద్గజావిరాజతే । తస్యా
 మాహత్స్య మతులం ప్రవదన్తి మనీషిణః ॥ ౨౨ ॥ తతః పాపవినాశాఖ్య
 ఉత్తరేతీర్థనాయకః । స్నానేన తత్ర నశ్యన్తి పాపాని వివిధా న్యపి ॥
 ౨౩ ॥ తత ఉత్తర ఐశానే భాగే గిరివనాంతరే । తుమ్బుతీర్థ మితి
 ఖ్యాతః కశ్చి దస్తి వరాననే ॥ ౨౪ ॥ అనేక పుత్ర వితతిసింహశార్దూ
 లసంయుతే । నిమ్నోన్నతస్థలే తత్ర ప్రకృప్త స్తీర్థనాయకః ॥ ౨౫ ॥
 దేవగర్భర్వమునయ స్తుమ్బుతీర్థే కృతాష్టవాః । కృతార్థా అభవ న్సూర్య
 మితి మే బ్రహ్మణ శృప్రతమ్ ॥ ౨౬ ॥ స్వామిపుష్కరిణీం గత్వా స్నా
 త్వా తత్ర యథావిధి । ఆదిపోత్రీణ మాలోక్య వేంకటేశే కృతాన
 తిః ॥ ౨౭ ॥ ఆకాశగంగాతీర్థే చ పాపనాశే కృతాష్టవా । తత్ర గత్వా తు
 మ్బుతీర్థే స్నాత్వా నిర్మలమానసా ॥ ౨౮ ॥ ప్రాజ్ఞుభి త్వం స్థితా భూత్వా
 తపః కుర్వీ త్య చోదయత్ । వసిష్ఠేనా భ్యనుజ్ఞాతాఽరున్ధతీ తం ప్రణమ్యచ ॥

—వసిష్ఠాక్త్యా యున్ధత్యా స్తుమ్బుతీర్థతపసికరణాయ శేషాచలగమనమ్.—
 ఆగత్య వేంకటాధస్తా త్కపిలాభ్యే సరోవరే । కృత్వా స్నానం తదా యు
 ప్యా వేంకటాద్రితటే శుభే ॥ ౩౦ ॥ కృతస్నానా స్వామితీర్థే భూవరా
 హం ప్రణమ్య చ । శ్రీనివాసం వేంకటేశం నమస్కృత్యా స్య సన్నిధౌ ॥
 ప్రార్థయామాన భగవన్ పరిపాలయ మాం హరే । తపః కరో మ్యహం
 తుమ్బుతీర్థం గత్వా కృపానిధే ॥ ౩౧ ॥ తత్ర త్వం రమయా సార్థం
 సన్నిధేహ్య చిరేణ మే । ఇతి విజ్ఞాప్య గగనగంగాం పాపవినాశనమ్ ॥ ౩౨ ॥
 గత్వా తత్ర నిమజ్జ్యా శు తుమ్బుతీర్థ ముపాగమత్ । స్మరన్తి భర్తృవచనం

తత్ర స్నాత్వా విధానతః ॥ ౩౫ ॥ పతిప్రోక్షం విష్ణుమస్త్రం
తపసిస్థితా । వయస్యా సుమతి ర్నామ శుశ్రూషా మకరో త్సదా ॥
ద్వాదశాబ్దం తప శ్చక్రే నిగాహారా యతవ్రతా । దేవగర్భర్షవ
స్తాం దృష్ట్వా తపసి స్థితామ్ ॥ ఆర్చర్య మాశ్చర్య మితి బ్రువాణా
మాయయుః । తస్యా స్తప స్సుప్రసన్నః ప్రాదురాసీ త్పరఃపుమాన్ ॥

—◆—◆—◆ అరున్ధతీసమిపే భగవదావిర్భావః. —◆—◆—◆

ఫాల్గునే మాసి పౌర్ణమ్యాం మీనే భాస్వతి భాస్వతి । తదా బ్రహ్మ
దేవా ఋషయో వ్యాసపూర్వకాః ॥ ౩౬ ॥ సనన్దసనకాద్యా శ్చ
స్సర్వ ఏవ హి । మునిపత్న్యో దేవపత్న్య స్సమీయు స్సజ్జితో మునే ॥
అరున్ధతీ మహాభాగా లక్ష్మ్యౌఽ లిక్లితవక్షసమ్ । దృష్ట్వా హరిం
తేజం ప్రణనామ ముదాన్వితా ॥ ౪౧ ॥ తాం దృష్ట్వా ప్రణతాం
రిద మాహ దయానిధిః । ఉత్తిష్ఠా రున్ధతీ దేవి తపసా క్లేశవ త్యసి ॥
తవేప్సిత మహం దాస్యే వరం వరయ నువ్రతే । నుప్రీతం తం

—◆—◆—◆ అరున్ధతీకృతభగవత్సుతిః. —◆—◆—◆

సా తుష్టా వా జ్ఞానశైలపమ్ ॥ ౪౩ ॥ అరున్ధతీ ॥ నమ స్తుభ్యం మః
నారాయణ కృపానిధే । పాహి మాం ఫణిశైలేశ భక్తబంధో దయా
రర ॥ న జానే వేంకటాధీశ లక్ష్మీనాయక కేశవ । త్వాం వినా
లోకానాం దృష్టాదృష్టఫలప్రదమ్ ॥ ౪౫ ॥ యస్యోర స్యనిశం విభాతి
సాభాగ్యధాత్రీ రమా ధత్తే యస్య పదావనేజనజలం మూర్ధ్నా
స్సదా । శ్రీమద్వేంకటశైలనిత్యనిలయం దేవూత్తమం త్వాం వినా
దృష్టఫలప్రదం కిమవరం దృష్టం క్షితౌ దైవతమ్ ॥ ౪౬ ॥ ఇతి స్తుత
ప్రాహ శేషశైలశిఖామణిమ్ । యది ప్రీతి ర్నాత్తపసా తవశేషాద్రివై
॥ ౪౭ ॥ తుమ్బుతీర్థస్య మాహాత్మ్యం వద లోకోపకారకమ్ । వసిష్ఠః
తి పుష్టః ప్రాహ వేంకటవైభవమ్ ॥ ౪౮ ॥ శృణ్వత్సు సర్వ
బ్రహ్మాదిషు సురేషు చ ॥ శ్రీనివాసః ॥ శృణ్వ రున్ధతీ మద్వాక్యం

—◆—◆—◆ భగవద్వర్ణితవేంకటాచలతుమ్బుతీర్థమాహాత్మ్యాని. —◆—◆—◆

లోకోపకారకమ్ ॥ ౪౯ ॥ వేంకటాద్రా స్వామితీర్థే వేంకటేశే
మయి । భక్తిమస్తః ప్రజ్ఞేశ్వర్యా ఽయుష్మన్త శ్చ భవన్తి తే ॥
వేంకటాద్రిస్వామితీర్థమన్నామాని చ కుర్వతే । పుత్రాణాం తే పున
సమ్పదా మేకభాజనమ్ ॥ ౫౦ ॥ శ్రీవేంకటేశే తి సదా వాచి పఞ్చ
యది । బహ్మాదీనా ఇచ్చ సర్వేషాం వద్వ్యా ఏవ న సంశయః ॥ ౫౧ ॥
తుమ్బుతీర్థాభిషేక మాచరన్తి యదా తదా । తే నిష్పా పా
పయా లక్ష్మ్యోః పాత్రం న సంశయః ॥ ౫౩ ॥ పాల్గున్యాం పౌర్ణః

స్తు ప్రత్యక్షదివసేమమ | స్నాన్యన్తి భక్తిమంతో యే తేషాం శృణు ఫలోన్న
తిమ్ || ౫౪ || య త్వర్వతీర్థస్నానేన త త్వలం భవతిధ్రువమ్ | ఫల్గునీతీర్థ
మి త్వస్య నామ లోకే భవిష్యతి || ౫౫ || బ్రహ్మవిష్ణుత్రేశూద్రాణా మపి
స్త్రీణా మరుద్ధతి | అత్ర స్నానేన దురితం నశ్యతి శ్రేయ ఏతి చ || ౫౬ ||
మనోవాక్కాయవిహితం పాపం నశ్యతి సర్వథా | య త్కించ దర్శ ముద్దిశ్య
పురుషా వా స్త్రీయో ఒపి వా || ౫౭ || స్నాన్య స్త్యత్రా ప్నవ స్త్యేవ
తం త మర్థం న సంశయః | పుత్రార్థీ పుత్ర మాప్నోతి ధనార్థీ లభతే
ధనమ్ || ౫౮ || ఆరోగ్యకామ ఆరోగ్య మపత్యం పుత్రకామవాన్ |
నశ్య న్త్యపద ఆశ్వస్య సిద్ధయో హ స్తసజ్జతాః || అత్ర స్నాత్వా తు దానాని
కుర్వతాం బహళం ఫలమ్ | యే చన్దన ఇచ్చ తామూర్బలం ప్రయచ్ఛ స్త్యపి
చో దకమ్ || ౬౦ || తే మత్ప్రియా స్తు విజ్ఞేయా స్సత్యం సత్యం వదా
మ్యహమ్ | అయం సర్వోత్తరో ధర్మ ఉక్త స్తవ వరాననే || ౬౧ || పతి
వ్రతానాం ముఖ్యా చ భవ త్వ ఇచ్చ నుపుత్రిణీ | ఇతి సర్వం వరం దత్వా
ఒస్తర్దధే వేంజ్కటేశ్వరః || ౬౨ || య ఇదం పఠతి ధ్యాయ ఇచ్ఛుణు యా
చ్చ సమాహితః | ఘోణతీర్థస్నానఫలం ప్రాప్నోతి హి న సంశయః || ౬౩ ||

ఇతి శ్రీగారుడపురాణే శ్రీవేంజ్కటాచలమాహాత్మ్యవర్ణనం

నామ త్రివష్టితమో ఽధ్యాయః.

ఇత్థం గారుడపురాణే త్రివష్టితమాధ్యాయాత్మక శ్రీవేంజ్కటాచల

మాహాత్మ్యపరో భాగ స్సమాప్తి మగమత్.

శ్రీగారుడపురాణా న్తర్గత శ్రీవేంజ్కటాచలమాహాత్మ్య

సముదితాధ్యాయసంఖ్య ౧.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీ యై శ్రీ ప ద్మా వ త్యై న మః.

అథ శ్రీహరివంశా న్తర్గత శ్రీశేషధర్మగుటక

శ్రీ వేంకటాచలమాహాత్మ్యప్రారంభ.

—◆—నారదాదీనాం భగవత్సేవార్థం శ్రీవేంకటాచలగమనమ్.—◆—

యుధిష్ఠిరః ॥ దేవవ్రత మహాభాగ సురసింధుసుత ప్రభో ।
సస్య మాహాత్మ్యం వద నో వదతాం వర ॥ ౧ ॥ వైకుంఠవాసీ దేవేశో వి
ర్వగతః ప్రభుః ॥ కథం ప్రాప్తో వృషగిరిం తన్నే త్వం కృపయా వద ॥ ౨
భీష్మః ॥ పురా వై నారద శ్రీమా న్భృహ్మపుత్రో మహాద్యుతిః । హ
ష్టుమనా స్తాత వై కుంఠం సముపాగతః ॥ ౩ ॥ తత్రా ఒదృష్త్వా హరిం
క్షీరోదధ్యుపకన్ఠతః । ఆయాన్త మృషయో దృష్త్వా ముదమాపు శ్చ
దమ్ ॥ ౪ ॥ అగస్త్యప్రముఖా స్సర్వే పారాశర్యపదానుగాః ।
తో మునిగణైః పారాశర్యో మహాద్యుతిః ॥ ౫ ॥ వ్యాసో వచన మక్ష్త్రీబం
రదం ప్రత్యువాచ హ । కృతకృత్యో మునేబ్రహ్మం స్త్వ మేకో జగతీత
విష్ణుభక్తో ఒసి నాన్యో ఒస్తి సదా కీర్తయసే యతః । అహో ఖలు మ
ణాం మోక్షదో విష్ణు రవ్యయః ॥ ౬ ॥ స త్వయా సేవ్యతే నిత్యం క
త్యో భవా నతః । స్రష్టా పాలయితా హంతా హ్యే క ఏన జనార్దనః ।
స త్వయా పూజితో నిత్యం తస్మా త్థలు కృతీ భవాన్ । యో ఒనన్త స్స
తానాం సేతుభూతో జగన్తయః ॥ ౭ ॥ సంసారపాశవిచ్ఛేదీ స
పూజితో హరిః ॥ ఏతే వయం మునిశ్రేష్ఠ ద్రష్టుకామా జనార్దనమ్ ॥
తన్నివేశితచిత్తా హి ప్రాప్తాః పరమధార్మిక । ఉదృశం వచనం
వ్యాసస్య జగతీపతే ॥ ౮ ॥ ప్రోవాచ నారదో ధీమా సృషీ న్వేద
వరః । కృతకృత్యో ఒస్తిభద్రం పౌ యూయం భూతహితే రతాః ॥ ౯ ॥
శాస్త్రైర్ధర్మై స్సదా లోకాన్ భక్త్యా రక్షితు మిచ్ఛథ । వైకుంఠో
మూర్భతా వార్తా పరమపావనీ ॥ ౧౦ ॥ అశ్రావి సా మయా సన్తో
శ్చృణ్వన్తు తాం కథామ్ । మాయావీ పరమానన్ద స్త్యక్త్వా వై కుం
మమ్ ॥ ౧౧ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే రమయా సహ మోదతే ।

ద్భుతతమం వాక్యం శ్రుత్వా సేన్ద్రా మరుద్గణాః ॥ ౧౫ ॥ తత్ర సేవితు
ముద్యుక్తాస్తదా ఒహం చ జగద్గురుమ్ । కిం కరిష్యథ విప్రేన్ద్రా హ్యత్ర దు
ర్లభదర్శనాః ॥ ౧౬ ॥ తస్మా త్తత్ర గమిష్యామ ఇత్యుక్త్వా ఖం సమారు
హత్ । అగస్త్యప్రముఖా సుర్యే త్వౌ పయ శ్చ తపోధనాః ॥ ౧౭ ॥ జగ్న్య

—◆◆◆శ్రీవేంకటాచలవాసిమహాజనచరిత్రవర్ణనమ్.◆◆◆—

స్తే ప్యౌమమాద్దేణ యత్ర ధర్మగిరౌ హరిః । స్వామిపుష్కరిణీతీరం గత్వా
త ఋషయ స్సురాః ॥ ౧౮ ॥ స్నాత్వా పీత్వా శుభం తోయం హరిం ద్రష్టుం
తదా ఒచరత్ । పశ్చిమం భాగ మాసాద్య మునయో విష్ణుతత్పరాః ॥ ౧౯ ॥
తత్రా ఒపశ్య న్నహ ద్భూతం మేరుమద్దరసన్నిభమ్ । సహస్రనాదిత్యసజ్జా-
శం విద్యుచ్ఛుల్లలలోచనమ్ ॥ ౨౦ ॥ సర్వాయుధధరం దేవం దృష్ట్వా వి
స్తయ మాగతాః । దక్షిణాం దిశ మాజగ్న్య స్వామిపుష్కరిణీతటాత్ ॥ ౨౧ ॥
తత్రా ఒసురాన్ దానవాదీ న్రాక్షసా నిశితాశనాన్ । సమస్యతో ధ్యాయ
త శ్చ జపతశ్చాపి తా న్బహూన్ ॥ ౨౨ ॥ దృష్ట్వా విస్తయ మాపన్నాః పూ
ర్వాం దిశ ముపాయయుః । తత్రాసీనం దేవపతిం త్రిదశై రుపసేవితమ్ ॥ ౨౩ ॥
యక్షిన్నరగన్ధర్వచారణాద్యై రభిష్టుతమ్ । సిద్ధకింపురుషాద్యై శ్చ ఋషి
భి శ్చా పురోగతైః ॥ ౨౪ ॥ స్తూయమానం హరిం సాక్షా చ్ఛ్రినివాసం జ
గత్పతిమ్ । కదా ద్రక్ష్యమి తద్రూపం యోగినా మపి దుర్లభమ్ ॥ ౨౫ ॥
కదా మే జన్త సాఫల్యం భవిష్యతి సురార్చిత । దేహి మే దర్శనం దేవ ప్రణతా
ర్చిప్రణాశన ॥ ౨౬ ॥ త్వం గతి స్సర్వభూతానాం దేవానా మపి మోక్ష
దా పాహి పాహి జన్నాథ భూయో భూయో నమో ఒస్తు తే ॥ ౨౭ ॥ ఇతి
స్తువంతం దేవేశం దేవరాజం పురస్తరమ్ । వేంకటాదేః పురోభాగే స్వా
మిపుష్కరిణీతటే ॥ ౨౮ ॥ దేవతాభి స్సమాసీనం ధ్యాయంతం పురః
త్తమం । తం దృష్ట్వా విస్మితా సుర్యే హ్యగస్త్యప్రముఖా ద్విజాః ॥ ౨౯ ॥
కాబేరీం దిశ మాజగ్న్య ర్గ్రస్తుతామా జనార్దనమ్ । తత్రా పశ్యన్ ద్విజవరా
స్సప్త ద్వీపనివాసినః ॥ ౩౦ ॥ రాజ్ఞో మునిగణాం శ్చై వ భూసురా న్వేదవా
దినః । భూలోకవాసిన శ్చై వ మనుజా న్ననుజేశ్వర ॥ ౩౧ ॥ ముద మాపు
ర్నహత్కానో మునయ శ్శుద్ధబుద్ధయః । స్తువన్తి సృత్యన్తి నమన్తి కే చి దా
నన్దజాశ్రుణి సృజన్తి కే చిత్ ॥ ౩౨ ॥ ఆపుత్య చా ప్లుత్య నదన్తి కే చి
ద్దాయన్తి గీతం పరితో మహస్తః । రాత్ర్యాం శశీ దేహభృతాం చ చక్షు
ర్దీనార్తిహా నో దినకృ ద్దివా చ ॥ ౩౩ ॥ ఏకో ఒపి విష్ణు ర్భూతా విభిన్నో
ధాతా జనానాం దివి దేవతానామ్ । కృపానిధి స్తత్ర బభూవ లక్ష్మ్య స్సర్వస్య
లోకస్య హితాయ నూనం ॥ ౩౪ ॥ వన్యైః పుష్పఫలైః కే చి త్సోత్తై శ్చ
వివిధై ర్జలైః । వేదహారాయణైః కే చి త్పూజయన్తి జనార్దనం ॥ ౩౫ ॥

ధూపదీపై ర్గస్తమాద్యై రన్యే సామాదికీర్తనైః । దీప్తహటక కుమైభి శ్చ తో
 ర్గై ర్ధ్వజరాశిభిః ॥ ౩౬ ॥ విచిత్రకుసుమైః కే చి త్పుజయన్తి జనార్దనమ్ ।
 తులసీ మజ్జరీభి శ్చ కరవీరై శ్చ జాతిభిః ॥ ౩౭ ॥ మల్లికాకేతకీపుష్పై శ్చ మృ
 కైః పూజయన్తి శే । భూసురా ఋషయ శ్చై వ కలశైః పరిపూరితైః ॥ ౩౮ ॥
 పుణ్యోదకై ర్గస్త్రపూతైః కమణ్ణలుగ్తై శ్చుభైః । పత్రకుమ్భాహృతైః కేచి
 త్పుజయన్తి జనార్దనమ్ ॥ ౩౯ ॥ పత్రశాకై ర్దూలఫలై ర్మేవేద్యం కల్ప
 యన్తి చ । శుద్ధోదకై ర్గస్త్ర పుష్పై ర్ధ్యాయై స్తోనత్రజపైః పరే ॥ ౪౦ ॥
 ఏవం తేషాం తు పూజాభిః పూజితో మధుసూదనః । ఆస్తే తత్ర జగన్నాథ
 స్సాస్వమి పుష్కరిణీతటే ॥ ౪౧ ॥ హరే మురారే పురుషోత్త మే తి వదన్తి కే
 చి శ్చరీరమ్భయన్తి । తూష్ణీం తు తిష్ఠన్తి హసన్తి కే చి ధ్యాయన్తి కే చి
 త్కలశం వహన్తి ॥ ౪౨ ॥ పూర్ణం మురారే రభిషేకహేతోః పుష్పాణి సార
 భ్యయుతాని గర్ధాన్ । కర్పూరకస్తూరిసమగ్రమేళా నాదాయ సర్వే వృష
 భాద్రినాథమ్ ॥ ౪౩ ॥ తే మార్గమాణా విచరన్తి తత్ర దేవా మనుష్యా అపి

—◆— శ్రీభగవదావిర్భావవర్ణనమ్. —◆—

యోగినశ్చ ॥ భీష్మః ॥ ఏవం కృత్యేషు దేవేషు ఋషిగన్ధర్వకోటిషు ॥ ౪౪ ॥
 పుష్పపుష్టిః పపాతా ౭శు పర్వతోపరి సర్వతః । భేరీమృదఙ్గవటహై ర్నిస్సాణా
 ద్యై శ్చ డిణ్డిమైః ॥ ౪౫ ॥ శఙ్ఖకాహశసన్నాదై స్సంకూలం సమజాయత ।
 తస్మి న్నవసరే విష్ణుః ప్రాదురాసీ త్సర స్తటే ॥ ౪౬ ॥ మేరుమందరసంకూలై
 ర్జామ్బూనదపరిష్కృతైః । నానారత్నచిత్రై ర్దివ్యై ర్విమానై రుపశోభితః ॥
 ౪౭ ॥ కోటిసూర్యప్రతీకాశ శ్చంద్రకోటిసుశీతలః । స్వర్లోకా ద్భూమిపర్యస్తం
 ప్రాదురాసీ చ్ఛ్రియఃపతిః ॥ ౪౮ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే రవిమణ్ణలసన్నిభే ।
 విమానే సేవితో దేవై శ్రీనివాసో ౭వస త్ప్రభుః ॥ ౪౯ ॥ బ్రహ్మ శివ శ్చంద్ర
 దివాకరా ససేంద్రా యమాగ్నీ ధనరా ట్పు వాశీ । రక్షో ౭నిలో ౭సౌ వసవ
 శ్చద్రసౌ విరిఙ్గికోటిగణదేవతాశ్చ ॥ ౫౦ ॥ వితా విత్తాణాం జనక స్సరాణాం
 మాతా శిశూనాం మహతాం మహాత్మా । పతిః ప్రియాణాం తరణి ర్జనానాం ।
 నిధిః కృతానామివ నిర్ధనానాం ॥ ౫౧ ॥ ఆవిర్భూవా త్ర మహాఙ్జ్వలాఙ్గః
 ప్రియాయుత శ్రీవృషభాద్రినాథః । ప్రసన్నమూర్తి ర్జగదేకబంధుః ప్రసన్నధా

—◆— శ్రీనివాససేవార్థం శ్రీభీష్మకృతయుధిష్ఠిర ప్రేరణమ్. —◆—

మా ౭థ జగన్నివాసః ॥ ౫౨ ॥ తస్మా త్పుజయితుం రాజన్ శ్రీనివాసం
 జగద్గురుమ్ । గచ్ఛ సౌమ్య సదానందం భుక్తిముక్తిఫలప్రదం ॥ ౫౩ ॥ మహా
 పాతకయుక్తో వా యుక్తో వా సర్వపాతకైః । యస్య స్మరణమాత్రేణ సరః
 పాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౫౪ ॥ శ్రీనివాసస్య సేవార్థం యో వా కో వా వ్రజే
 ద్యది । తస్యై వ వంశజా స్సర్వేముక్తా ఏవ న సంశయః ॥ ౫౫ ॥ యాని త్యే

త్రాన్యని తీర్థాన్యాయతనాని చ । తాని సర్వాణి సేవన్తే శ్రీనివాసం
జగత్సయమ్ ॥ ౫౬॥ ఇదం యేషుణ్య మాఖ్యానం శృణ్వన్తి శ్రద్ధయా సరాః ।
తేషాం ముక్తిః కరస్థై వ గతానాం కిము వై భవమ్ ॥ ౫౭॥

ఇతి శ్రీశేషధర్మే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్య కథనం నా
మా అష్ట చత్వారింశోధ్యాయః.

ఇతి శ్రీ మహాభారతే హరివంశే - ఆశ్చర్యపర్వణి శేషధర్మే - అష్ట
చత్వారింశాధ్యాయాత్మకశ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్య
పరో భాగ స్సమాప్తి మగమత్.

శ్రీశేషధర్మాంతర్గత శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్య
సముదితాధ్యాయసంఖ్యే ౧.

—

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీయై పద్మావత్యై నమః.

శ్రీ మ తే విష్వ క్సే నా య న మః

అ థ శ్రీ బ్ర హ్మ ణ్డ పు రాణా చ్చ ర్గ త

శ్రీ వేంకటాచలమాహాత్మ్యప్రపా ర మ్భః.

{ శ్రియః కాంతాయ కల్యాణనిధయే నిధయే ధీనామ్ | }
{ శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మజ్గళమ్ || }

—భృగునారదసంవాదాత్మకసూతోక్త శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యమ్.—

ఋషయః || కథితాని మహాభాగ పుణ్యక్షేత్రాణ్య నేకశః | ప్రశ
స్తాని చ తీర్థాని తాని తాని మహీతలే || ౧ || తేభ్యోఽధికతమం క్షేత్రం
తీర్థం సాపవినాశనమ్ | య చ్ఛాస్తి తాదృశం తీర్థం త న్నో బ్రూహి
సునిశ్చితమ్ || ౨ || యస్తి న్యసతి సర్వాత్మా మాధపౌ భక్తనత్సలః |
విహర న్సుదిశో నిత్యం శ్రియా భూమ్యా చ నీళయా || ౩ || యస్మిం శ్చ
వసతిం ప్రాప్తో దుస్తరం భవసాగరమ్ | సుఖేన జన్తు స్తరతి ప్రాప్తవిత్త
శ్శుచం యథా || ౪ || తస్య క్షేత్రస్య మాహాత్మ్యం విస్తరా ద్వక్తు
మర్హసి | నచ కేఽవిదితం కి ఞ్చి త్పశ్యామో భువనత్రయే || ౫ ||
శ్రీసూతః || స్మారితోఽస్మి మహాభాగా స్సామృతం వచనేన వః | కథ
యిష్యామి మునయ శృణుతై కాగ్రమానసాః || ౬ || అము మేవా ధిృత్వా
ర్థం పురానారాయణాత్మకమ్ | అపృచ్ఛ మ్మునిశార్దూలం వ్యాసం సత్యవతీ
సుతమ్ || ౭ || అథ పుష్టో మయా ప్రాహ వ్యాస స్సత్యవతీసుతః || శ్రీవేద
వ్యాసః || శృణు సూత పురావృత్త మాఖ్యానం కథయామి తే || ౮ || కదా
చి త్పర్యట న్భూమిం నారదో మునిస త్తమః | ఆజగామా శ్రమం పుణ్యం
భృగో ర్ముదితమానసః || ౯ || శారదాభ్రనిభ శ్రీమా న్వీణాం చ మహతీం
దధత్ | ఉదతిష్ఠ ద్భృగు శ్చిప్యై ర్దృష్ట్యో దేవర్షి మాగతమ్ || ౧౦ ||
పూజయిత్వా చ తం హృష్టః పాద్యాఘ్నాసనవస్తనైః | పుష్ట్యా చ కుశలం
భూయః ప్రప్రచ్ఛ మునిపుంగవమ్ || ౧౧ || భృగుః || జగ త్పర్యటితం సర్వం
భగవ న్నారద త్వయా | తేన జానాసి జగతాం వృత్తాన్త మఖిలం మునే ||

॥ ౧౨ ॥ తేత్రాణా మధికం తేత్రం తీర్థానాం తీర్థ ముత్తమమ్ । య ద్యస్తి భువి విప్రేంద్ర త న్నే బ్రూహి తపోనిధే ॥ ౧౩ ॥ ఆస్తే విష్ణు రచిన్త్యాత్మా విహర ప్రమయా సహ । యత్ర నాత్మాత్మతో దేవౌ వరిష స్సర్వదేహీ నామ్ ॥ ౧౪ ॥ తపాంసి యత్ర సిద్ధ్యన్తి స చిరేణ తపస్వినామ్ । యస్మిం శ్చ నివస స్తన్తు రజ్జానా మోక్ష మాప్నుయాత్ ॥ ౧౫ ॥ ఏత దాచక్ష్య భగవ నిష్ఠస్తరేణ తపోనిధే । జ్ఞాతు మర్థ మిమం బ్రహ్మ స్మ త్వదన్యో ౭ స్తి

—వేంకటాచలస్వా నేకనామానువర్ణనపూర్వకమాహ త్యక్తిధనమ్.—

భూతలే ॥ ౧౬ ॥ శ్రీనారదః ॥ శృణుమైవ కమనా బ్రహ్మ స్తతః కథయతో మునే । తేత్రాణాం తేత్ర ముత్కృష్టం తీర్థానాం తీర్థ ముత్తమమ్ ॥ ౧౭ ॥ శ్రీవేంకటగిరి ర్నామ తేత్రం పుణ్యం మహీతలే । సర్వపాపప్రశమనం సర్వ పుణ్యవివర్ధనమ్ ॥ ౧౮ ॥ వక్తుం స తస్య మాహ త్యక్త్యం బ్రహ్మణా ౭పి సురై రపి । శశ్యతే వా తథా స్తన్తుం మననా పి మహామునే ॥ ౧౯ ॥ ఆరాధ్య స్సర్వదేవానాం మౌఢ్యే భక్తసత్సలః । విహాయ స్వం పరం ధామ రమ తే రమయా సహ ॥ అజ్ఞానాద్వి ర్వృషాద్వి శ్చ శేషాద్వి ర్గగుడాచలః ॥ ౨౦ ॥ తీర్థాద్వి శ్చీనివాసాద్వి శ్చిన్తామణిగిరి స్తథా । వృషభాద్వి ర్వరాహాద్వి జ్ఞానాద్విః కనకాచలః ॥ ఆనందాద్వి శ్చనీలాద్వి స్సుమేరుశిఖరాచలః । వైకుంఠా ద్విః పుష్కరాద్వి రితి నామాని వింశతిః ॥ ౨౧ ॥ బ్రాహ్మణః క్షత్రియౌ వైశ్య శూద్రా శ్చై తరజాతయః । తన్నామాని పఠేయు ర్యే ముచ్యంతే తే ౭ఘనస్థనాత్ ॥ ౨౨ ॥ వేంకటాద్విసమం స్థానం బ్రహ్మార్జునాస్తి కి శ్చ స । వేంకటేశసమా దేవౌ స భూతో స భవిష్యతి ॥ ౨౩ ॥ తస్మి న్నమానాని తీర్థాని సురసిద్ధనిషేవితే । గమ్యాణి సన్తి శతశ శ్చ సర్వాభూషుహరాణ్య పి ॥ ౨౪ ॥ సర్వతీర్థాతీశాయీని సర్వా శ్చర్యకరాణి చ । సర్వసిద్ధ్యనుకారీణి సర్వమజ్జశిదా న్యపి ॥ ౨౫ ॥ స్వామిపుష్కరిణీనామ సరసీ రాజతే శుభా । యస్యా స్తీరే ౭రవిద్యా తో వసతి ప్రీతమానసః ॥ ౨౬ ॥ భృగుః ॥ తస్మి నిరా శ్రియా సార్థం హిత్యా వైకుంఠ ముత్తమమ్ । కిమర్థం వసతి బ్రహ్మ న్నాత్మో న్నారాయణ స్స్వయ

—నారదకృతక్షీరాబ్ధివాసిభగవద్వర్ణనమ్.—

మ్ ॥ ౨౭ ॥ శ్రీనారదః ॥ కథం మ్యామి తే సర్వం వైకుంఠో యేన హేతునా । తస్మి నిరివరే రమ్యే చిర మాస్తే శ్రియా సహ ॥ ౨౮ ॥ నారాయణ మహం ద్రష్టుం కదా చి త్త్వి కసాగరమ్ । గతివాం స్తత్ర చా౭ ద్రాక్షం శ్వేతద్వీపం మ హోచ్చింతమ్ ॥ ౨౯ ॥ తత్ర కల్పద్రుమవనే శాతకుమ్భమయం గృహ మ్ । నానారత్నసమాకీర్ణ మనేక స్తమ్భశోభితమ్ ॥ ౩౦ ॥ సహస్రారక

ప్రతీకాశం దీప్యమాన మివ శ్రియా । దుష్కృప మమరేంద్రైశ్చ సుప్రా
 పం కృతభక్తిభిః ॥ ౩౨ ॥ తత్రా పశ్యం సఖా నివ్యాం దేవదేవస్య శాశ్వతః ।
 అనన్తవిహగాధీశ సేనాన్యాద్యై రధిష్ఠితామ్ ॥ ౩౩ ॥ తత్రా పశ్యం హృ
 షీకేశం సర్వలోకైకకారణమ్ । సర్వాశ్చర్యమయం దేవం శయానం శే
 షతల్పకే ॥ ౩౪ ॥ ద్విలక్షయోజనోపేతవిగ్రహం కామరూపిణమ్ । రజ
 తాచలసంలీన నీలజీమూతసన్నిభమ్ ॥ ౩౫ ॥ పుణ్డరీకవిశాలాక్షం పురా
 ణపురుషం శుభమ్ । తథా సర్వావినీతానాం శాసితారం సురైః త్రయమ్ ॥
 సంవాహ్యమానచరణం శ్రియా భూమ్యా చ సాదరమ్ । శ్రీవత్సాంజ్ఞ ముదా
 రాజ్ఞం శతప్రతనిభాననమ్ ॥ ౩౬ ॥ యుగపన్నిర్గతాదిత్యసహస్రసదృశద్యుతిమ్ ।
 శక్తచక్రధర దేవం జ్వలచ్ఛృంగులకుణ్డలమ్ ॥ ౩౭ ॥ వైజయన్త్యా చ విపులే విభూ
 షిత మురస్థనే । సాదామనీ శతాధిశ్యజ్వలత్ప్రీతామృతోజ్జ్వలమ్ ॥ ౩౮ ॥ లావ
 ణ్యామృతసంద్రోహం భవ సంతాపనాశకమ్ । యుగాన్తార్కసహస్రభమకుటో
 జ్జ్వలమస్తకమ్ ॥ ౪౦ ॥ అచలస్నేఘసజ్జాశ మతీవ ప్రియదర్శనమ్ । కర్ణ
 భూషోజ్జ్వలం దీప్తకణ్ఠికాద్యోతికాస్తుభమ్ ॥ ౪౧ ॥ అర్కాభమణిరత్నాద్యై
 ర్జ్వలచ్ఛృంగులకుణ్డలమ్ । అత్యుజ్జ్వలితహరిచ్ఛవనమాలా విభూషితమ్ ॥ ౪౨ ॥
 సురతా బ్రహ్మసూత్రేణ ప్రోద్భాసితభుజాన్తరమ్ । అనేకసూర్యసజ్జాశ కే
 యూరమణికాన్తికమ్ ॥ ౪౩ ॥ మణికాచ్ఛనముక్తాద్యైః కటకై రుపశోభితమ్ ।
 అజ్ఞాశ్యాభరణై స్సర్వై ర్నవరత్నై రలంకృతమ్ ॥ ౪౪ ॥ కర్పూరగన్ధితా
 స్యాజ్ఞం సురక్తాధరవల్లవమ్ । తటిచ్ఛతసహస్రభవీతనిర్మలవాససమ్ ॥ ౪౫ ॥
 నూపురైః కటిసూత్రేణ తటిన్నాటాయుతోపమమ్ । బాలసూర్యసహస్రభ
 నాభిపజ్జుజ మద్భుతమ్ ॥ ౪౬ ॥ మార్కణ్డేయభరద్వాజపుణ్డరీక శుకాఢిభిః ।
 యాజ్ఞవల్క్యమృగిషాద్యై రనైశ్చ మునిపుంగవైః ॥ ౪౭ ॥ చతుర్భుజై స్స్వ
 సారూప్యై శ్శక్తచక్రగదాధరైః । ప్రహ్లాదప్రముఖై ర్భక్తై స్త్వాయమానమ
 నేశః ॥ ౪౮ ॥ సనన్దసనకాద్యై శ్చయోగిముఖై రభిష్టుతమ్ । భుక్తిముక్తి
 ప్రదం నౌణాం సర్వాభీష్టప్రదాయినమ్ ॥ ౪౯ ॥ సేవితం విధిరుద్రాద్యై ర్ది
 కాపై శ్చ భయాన్వితైః । ప్రణమ్య శిరసా దేవం స్తుత్వా స్తుతిభి ర్

—◆— నారద మృతి ధరాతలవిజిహ్నుభగవదుక్తిః. —◆—

శ్వరమ్ ॥ ౫౦ ॥ భక్త్యా చా వనతో భూత్వా కృతాజ్ఞలి రహం స్థితః । స్వా
 గతం చై వ పృష్ట్యా మాం బహు మేనే గదాధరః ॥ ౫౧ ॥ దేవదేవో ఒభ
 మాంవీక్ష్య పాత్రస్సేహతిశీతలైః । వీక్ష్యై ర్ద్వాదయన్నితం బభాషే మధు
 సూదనః ॥ ౫౨ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ నారద శ్రూయతాం వత్స త్వయాదృష్టం జగ
 త్త్రయమ్ । బ్రహ్మణ్డే కుత్ర వా వాసో మమ దేశే భవే దిహ ॥ ౫౩ ॥ విహ

రయోగ్య శ్చ తథా విశ్రమస్థానముత్తమమ్ । కథయ త్వం మహాభాగ య

—◆— నారదకృతభగవత్కీర్తనార్హ దేశప్రకాశనమ్. —◆—

ద్యస్తీ భువి తాదృశమ్ ॥ ౫౪ ॥ శ్రీనారదః ॥ న త్వయా ౭విదితం కి ఞ్చి త్త్రి
షు లోకేషు విద్యతే । తథా ౭వ్యయం తవ ప్రశస్తి మయిస్నేహవశా త్వభో ॥
త్వద్విహారోచితం స్థానం రమణీయం విలోక్యతే । ఆశ్చర్య ప్రభవం స్థానం
తత్సమం నా స్తి భూతలే ॥ ౫౬ ॥ తవ పాదప్రభూతాయా గజ్జాయా శ్చై
వ దక్షిణే । దిగ్భాగే దణ్డకారణ్యే ద్విశతై ర్యోజనై ర్నితే ॥ ౫౭ ॥ దక్షి
ణామ్బునిధే శ్చాపి దక్షిణేతరభాగకే । పూర్వాభ్యః పశ్చిమే భాగే పశ్చిభి
ర్యోజనై ర్నితే ॥ ౫౮ ॥ రమణీయ మిదం స్థానం క్రిడాయోగ్యం విభో తవ ।
తత్రత్యా శ్చ జనా స్సర్వే తపస్సాన్విధ్యాయవర్జితాః ॥ ౫౯ ॥ అధివ్యాధి
హతా శ్చైవ పశ్యంతి శరణం న చ । అనుగ్రహాయ వై తేషాం స్థాతవ్యంభవ
తా హరే ॥ ౬౦ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ చోళరాజసుతః కశ్చి త్కలౌ ఖలుభవి
ష్యతి । చక్రవర్తి తి మచ్ఛక్త స్తత్ర మా మర్చయిష్యతి ॥ ౬౧ ॥ అనుగ్ర
హాయ తస్యాపి తత్ర స్థాస్యా మ్యహంమునే ॥ ౬౧౪ ॥ ... *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్డపురాణే తీర్థఖండే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే భగవన్నారద
సంవాదే శ్రీవేంకటాచలమహిమానువర్ణనంనామ ప్రథమోధ్యాయః.

—◆— అనన్తస్య భగవత్కీర్తనార్హ ద్విత్వప్రాప్తిః. —◆—

అథా హ భగవా శ్చోష మాహూమ పురత స్థితమ్ । మేఘగమ్భి
రయం వాచా హస్తోత్ఫుల్లవిలోచనః ॥ ౧ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అనన్త
మత్ప్రియో లోకే న త్వ దన్యో ౭స్తి క శ్చన । తస్మా న్నమ ప్రియం కి
ఞ్చి త్కర్తవ్యం భవతా ౭నఘ ॥ ౨ ॥ శ్రుతం హి భవతా సర్వం నార
దోదిరితం వచః । క్రిడాసముచితే దేశే వస్తవ్య మితి మే మతిః ॥ ౩ ॥
తత్ర భూత్వా గిరివరో భవా న్వసతు భూతలే । త్వత్ఫణామణ్డబుభువి
స్థాతవ్యం రమయా సహ ॥ ౪ ॥ శేషః ॥ అనన్తో ౭హం మహాదేవ స్థాస్యా
మి గిరిరూపధృత్ । భవాంస్తు రమయా సార్థం మమ సానుషు రంస్య
తామ్ ॥ ౫ ॥ గజ్జాద్యా స్సరితః పుణ్యాస్తీర్థాని చ సరాం సిచ । వసన్తు
సర్వదా తత్ర మమో పరి తవా జ్ఞయా ॥ ౬ ॥ మమో పరి ప్రభూతానాం
బజ్రమస్థాపరాత్మనామ్ । య ద్య దిష్టం హి త త్వర్వం తవానుగ్రహపేషునా
॥ ౭ ॥ అ స్త్వితి ప్రార్థయామాస శేష స్సర్వహితాయ వై ॥ శ్రీభగవాన్ ॥
సిద్ధ్య త్వేవం ఫణిన్ద్రా ౭ద్య భవతా యో వరో వృతః ॥ ౮ ॥ తపాసి

తత్ర సిద్ధ్యస్తు నిర్విఘ్నాని తపస్వినామ్ । అహం హి సర్వజన్మానాం
దృష్టిహానరతాః గతః ॥ ౯ ॥ వసిష్యామి శ్రియాసార్థం దద దిష్టాని దేహి

—◆— భగవతోలక్ష్మ్యాదిమహిమీపరిజనైస్సహ కీడాచలగమనమ్. —◆—

నామ్ । ఇ త్యుక్త్వా ఒధ శ్రియం ప్రాహ భగవా న్నాగ్నృవృత్తినీమ్ ॥ ౧౦ ॥
భూమిః నీశాం తథా దేవీః ప్రసన్నవదనామ్బుజామ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ సఖిభిః
స్సహితా యూచం సమాగచ్ఛత తత్ర వై ॥ ౧౧ ॥ విహారయోగ్యో
దేశో యం నిర్దిష్టో మునినా యునా । ఇ త్యుక్త్వా భగవా న్స్సహ
సేనాపతి మరిష్టమమ్ ॥ ౧౨ ॥ త్వదీయానుచరై స్సార్థం సర్వైః పారి
షదై ర్యతః । బ్రహ్మదైవ ప్రీదతై స్సార్థం యతః క్షోగణాన్వితైః ॥ ౧౩ ॥
సిద్ధవిద్యాధరై శ్చ పి కిన్నరై శ్చ మహాసింహైః । ఋషిసన్న్విత ర్హిత శ్శీఘ్రం

యాహి శేషాచలం ప్రతి ॥ ౧౪ ॥ వస్తవ్యం తత్ర హి మయా రమయా
సహితేన వై । అనుగ్రహాయ సాధూనాం నిత్యం చ ప్రయత్యాత్మనామ్
౧౫ ॥ ఇ త్యుక్త్వా భగవా దేవ శ్శ్రియా భూమ్యా చ నీశయా । విః

—◆— అద్విరూపధార్యనస్తస్య శిరఃపుచ్ఛప్రదేశవర్ణనమ్ —◆—

తానుత మారూఢో యయా వహిమహీధరమ్ ॥ ౧౬ ॥ భృంగః ॥ శేష
కిం క్షిరివరో బభూవ స మహావపుః । కుత్ర పుచ్ఛప్రదేశోఽస్య శిరః పత్యభువ
తథా ॥ ౧౭ ॥ నారదః ॥ తస్య దక్షిణకై లాసనామకం స్థాన ముత్తమమ్
కాశహస్తీ తి విఖ్యాతం శిరోదేశః ప్రకీర్తితః ॥ ౧౮ ॥ శివస్య శివదః పుణః
శ్శిరోదేశో విశాక్షతే । పుచ్ఛస్తూతరతః ప్రోక్తో మహతోఽస్య మహీభృం
॥ ౧౯ ॥ ప్రసిద్ధః పుచ్ఛదేశో యం శ్రీశైల ఇతి విశ్రుతః । క్రీశైలన

—◆— వ్యాఘ్రపాదవృత్తాంతః. —◆—

ప్రదేశే యస్మి న్నీలకణ్ఠాశ్రమే శుభే ॥ ౨౦ ॥ వ్యాఘ్రపాదాభిః
త్రవస్వీ నియతేంద్రియః । చిరకాలం తప స్తప్తా నీలకణ్ఠ మమాపతిమ్
౨౧ ॥ తోషయామాన నియమై స్సమగ్ర స్తం తపోనిధిః । అథ కేనా
కాతేన నీలకణ్ఠో మహాద్యుతిః ॥ ౨౨ ॥ పరితుప్తః ప్రాదు రభూ ద్దా
న్వర మభీప్సితమ్ । ఆలిక్లితో గిరిజయా గాఢ మశ్రితపార్శ్వయా ॥ ౨౩ ॥
కై లాసగౌర మారుహ్య వృషం గగనచారిణమ్ । ప్రమథాదైవః పరివృత్
గతై స్సమ్పూరితమానసైః ॥ ౨౪ ॥ కిం ద్దవిలసత్సిద్ధసిద్ధువీదిభి రాకులైః
సిద్ధగర్భరయతౌదైవః పన్నగైః పరివారితః ॥ ౨౫ ॥ భక్తానుకమ్పాం ఎరిమా
భృశ మావేదయన్నివ । వ్యాఘ్రపాదః ప్రణమ్యై నం భక్త్యా పరమం
యన్వితః ॥ ౨౬ ॥ స్తుతిభిః పరితుష్టావ పుష్కలాభిః పునః పునః ॥ వ్యా

పాదః ॥ భగవన్మహానాసార సర్వలోకైకకారణ ॥ ౨౭ ॥ ప్రసీద త్వం
 ప్రసన్నాక్ష విశ్వాకార వృషస్వజ ॥ ౨౮ ॥ యథా వేదా స్త్రిపురదహనే వేద
 వక్త్రా చ వేదా స్సూక్తో యస్య స్వయం ముపగతౌ పుష్పవక్త్రాధాజ్ఞే ॥ చాపో
 సేను స్త్రివశవసతి ర్వాసుకి శ్చాపమార్వీ బాహో విష్ణుస్త్రి దశవపుష్కమ్మహే
 తే నమస్యాయ ॥ ౨౯ ॥ స్తుత్యై వం పరయాభక్త్యా వ్యాఘ్రపాద
 స్తపోనిధిః ॥ ౩౦ ॥ తూష్ణీం భూవ పురతో మస్తకే విహితాజ్జాలిః ।
 వ్యాఘ్రపాదం తపోనిధం శాస్త్రం ధర్మసరాయణమ్ ॥ ౩౧ ॥ నీలకణ్ఠ స్సమా
 మూయ ప్రహసన్నిద ముద్రవీత్ ॥ నీలకణ్ఠః ॥ తససా పరితుష్టోఽస్మి కృతే
 నా నేన సువ్రతి ॥ ౩౨ ॥ పరం వరయ భద్రస్తే వరదో హ మిహాగతః ॥ వ్యా
 ఘ్రపాదః ॥ అశ్రమేఽస్మి హహాదేవ నస్తవ్యంభతా నదా ॥ ౩౩ ॥ భవన్నా
 మ్నా సర శ్చేదం ప్రసిద్ధి మధిగచ్ఛతు । అత్ర స్నాన్యతి యో మర్త్య స్తీర్థే
 ఽస్మిన్సకృదాప్లుతః ॥ ౩౪ ॥ స సిద్ధియాతు శుద్ధాత్మా పుమర్థానా మభీ
 ష్మయా ॥ నీలకణ్ఠః ॥ తిథై వా స్త్వితి తం ప్రోక్త్వా తత్రాస్తే చన్ద్రశేఖ

—◆—◆—◆ అద్విరూపధార్యనస్తస్య పక్షస్య దేశవర్ణనమ్. —◆—◆—◆

రః ॥ ౩౫ ॥ చిర శ్శీరిజయా సార్థం నరద స్సర్వదేహినామ్ । అథ పక్షప్రదేశో
 ఽస్య హ్యహోబిల మితి స్మృతః ॥ ౩౬ ॥ పరం స్థానం నృసింహస్య సర్వసిద్ధి
 ప్రదాయకమ్ । హిరణ్యకశిపు హస్తం బ్రహ్మరుద్రపురస్కృతః ॥ ౩౭ ॥ ప్ర
 హ్లాదానుగ్రహార్థాయ హ్య వతీన్ఢోఽత్ర వర్తతే । న తత్సమం భువి స్థాన
 మస్తి లోకత్రయే పి వా ॥ అమృతత్వ మకాపన్నతి జన్తు ర్దగ్ధన మాత్రతః ।
 తస్మిన్నేకదినం వా పి యోవా నమధిగచ్ఛతి ॥ ౩౮ ॥ సర్వపాపవిరుక్తో
 విష్ణులోకే మహీయతే । ఘణామణి ప్రదేశో ఽయం వేంకటాద్రి రితి స్మృతః ॥

—◆—◆—◆ క్రిడాద్విత్వాపన్నానస్తస్య ఘణామణివర్ణనమ్. —◆—◆—◆

శేషాద్విర్వృషభాద్రి శ్చ నారాయణగిరి స్తథా । న చా స్యమహిమా శక్యో
 వక్తుం వర్షతతై రపి ॥ ౪౦ ॥ బ్రహ్మరుద్రపురైశ్చ సనకాద్యైశ్చ యోగిభిః
 అగస్త్యాద్యా మునివరా స్తపన సిద్ధ్యపేక్షయా ॥ ౪౧ ॥ తపాంసి సుచిర స్తే
 పు స్తన్నిర్ఘోరసమాప్లుతాః । విష్ణోరపరదేహత్వా దాక్రమేన్నపదైర్గిరిమ్ ॥
 నారాయణాంశసమ్భూత శ్చేషోఽహి ర్గిరిరూపధృత్ । తస్యో పరి ప్రభూతా
 యే తృణగుల్మలతాదయః ॥ ౪౩ ॥ తే హి స్థావరరూపేణ వసంతో యోగిపూ
 రుషాః । బ్రహ్మరుద్రాదిదేవేభ్యో యోగినోఽమితతేజసః ॥ ౪౪ ॥ సర్వదా

యక్షగన్ధర్వసిద్ధకిర్నరచారణైః । విద్యాధరగణై శ్చ పి మహారగ గణై స్త
థా ॥ ౪౫ ॥ ఋషిభి ద్వేవబృద్ధై శ్చ సేవావసరకాక్షిభిః । సేవ్యతే హర్షి

శం ప్రీత్యా మహాగిరివరో హ్య యమ్ ॥ ౪౬ ॥ ...

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మణ్యపురాణే తీర్థఖండే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే భృగునాదర
సంవాదే శ్రీవేంకటాచలవిస్తారవర్ణనం నామ ద్వితీయో ధ్యాయః.

—◆◆◆ భగవత్కృడాచలవర్ణనమ్. ◆◆◆—

భృగుః॥ శ్రీవేంకటగిరి మ్భ్యాశ్చ భగవా న్పురుషోత్తమః । ఆవా
స మకరో త్తత తతః కి మకరో త్వయమ్ ॥ ౧ ॥ ఉదన్త మిమ మాచక్ష్య
విస్తరేణై వ నారవ । న త్వదన్యో హస్తి విప్రేన్ద్ర రహస్యానాం హి వేదితా
॥ ౨ ॥ శ్రీనారదః ॥ ఇదం రహస్యం వక్ష్యే హద్య విస్తరేణై వ తే భృగో న
త్వదన్యో హస్తి విప్రేన్ద్ర కథాయాం శ్రవణే యతః॥ ౩ ॥ యదై వ రమయాసా
ర్థ మనాదిః పురుషోత్తమః । అవతీర్ణో గిరివరం నానాధాతువిభూషితమ్ ॥ ౪ ॥
గిరినిర్ఘరసంయుక్త నదీప్రసవణైర్ఘ్రతమ్ । వివిధై ర్వృక్షపక్ష్యై శ్చ పుష్పి
తై రుపశోభితమ్ ॥ ౫ ॥ మాలతీకున్దకుటజై సిన్ధువారైః కురణ్ణకైః । కద
మృచ్ఛనవంశై శ్చ చన్దనైః పనసైస్తథా ॥ ౬ ॥ అశోకపకుళై ర్దుష్పై స్త
మాలై స్సమలఙ్కృతమ్ । నానావిహగసంఘృష్టం మయూరారావనాది తమ్
॥ ౭ ॥ తుప్త పుప్త మృగాక్షీర్ణం సింహశార్దూలశోభితమ్ । విగళన్న
దధారై శ్చ గజ సజ్జై స్సుశోభితమ్ ॥ ౮ ॥ గోలాంజ్ఞాలగణై శ్చ పి వా
నరై ర్మనగర్జితైః । క్రీడావిలాసనిరతై ర్ఘృగపక్షిభిరావృతమ్ ॥ ౯ ॥ నానా
రత్నసంసూక్ష్మం సానుభి ర్ఘృషిత జ్ఞిరిమ్ । బ్రహ్మణా చ సమాదిప్త్యో నారా

—◆◆◆ నారాయణాఖ్య విప్రవృత్తాంతః. ◆◆◆—

యణదిదృక్షయా ॥ ౧౦ ॥ నారాయణాఖ్యో విప్రేన్ద్రో గిరా వస్మి ఇచ్ఛభోత్త
రే । స్వామిపుష్కరిణీతీరే సురసిద్ధనిషేవితే ॥ ౧౧ ॥ ఇన్ద్రియాణి నియమ్యా
స్త రాస్థితో యోగభావనామ్ । నారాయణం త్రిజగతా మధీశం భక్తవత్స
లమ్ ॥ ౧౨ ॥ శ్రీభూమినీశాసహితం ధ్యాయ స్త్పది శుభాస్పదమ్ । నానా
గ్రన్యస్తనయనో విశుద్ధాత్మా చిర ద్ద్విజః ॥ ౧౩ ॥ తప శ్చచార ధర్మాత్మా
దుశ్చరం దుష్టమానసైః । విశుద్ధాత్మాని విప్రేన్ద్రే తపస్యతి చిరన్తదా ॥ ౧౪ ॥
ఫలన్తి వివిధా వృక్షా స్తత్రత్యా స్సమయం వినా । సత్త్వేషు బలవ త్సత్త్వం

—◆— నారాయణాభ్యుత్పత్తయస్తు ప్రభగవదావిర్భావః —◆—

బహుధేనైవ చుగ్ధులమ్ || తుచ్యుతి స్వకేశాన్తే శాన్తా స్వామభూద్యవమ్ | ౬౫౭
స్తిన్నస్త్యతేతస్య తపసా పరితోపితిః | ౧౬ || వాసుదేవః ప్రచురభూ ద్వరిద స్సర్వ
జేహినామ్ | వింతాసుక మారూః స్సుసేగశేఖ సమమ్ || ౧౭ || దయితా మ
జ్జ మాతస్య జ్వలత్కా చ్చైవ మాతసీమ్ | యుగప త్సురితా నేతటిత్సిదృశ
వర్చసమ్ || ౧౮ || సహధర్మిచక్ర విష్ణో రసతారాసుకారిణీమ్ | భక్తానుమా
భరితై రహతై శ్శీతై స్సదా || ౧౯ || ఆహ్లాదమస్తీ మసమృ జ్జగ త్థానవరజ

జ్జమసే | సన్నప్రియాం సన్నహస్తాం సన్తాలమనివాసిసీమ్ || ౨౦ || ఉన్ని
ద్రహన్మహానాం సన్నహాధిమః | ప్రియామ్ | నీల జీమూతసజ్జాశ స్సుర
త్పితామృత జ్వలః || ౨౧ || సులసదామపృ ద్యేన స్ఫుచ్చ్యతస్సలక్షణా |
కాన్తభయైకే ప్రేన సలమా సునిరాజితః || ౨౨ || నిబద్ధోనిబద్ధేన తనుమ
ద్యేన శోభితః | నిభోన్మృతానాభేన సలమః స్ఫుత పేసనా || ౨౩ || నాభి
వ్యాదేన పన్నుచ గమిభృవాః గ్రకోభినా | రిష్భభపాన్తకోభాభ్యా మూహిభ్యా
ముపశోభితః || ౨౪ || జ్ఞాభ్యా చారుతు శేస్సశీభ్యా విరాజితః | ప్రస
న్నసదనా మృదః సన్నప్రిసభేతుణః || ౨౫ || జ్యోత్స్నియేన వపుమా దీప్య
మానో అగ్రస స్థితిః | అథ నారాయణ విప్రహ్వా సర్వాకులేతుణః || ౨౬ ||
సర్వదా అహ్వనోహాయనా మ్రుసమాప్లుతః | అన్తామృతసారాజ్ఞామగ్నః
కింభృన్న బుద్ధ్యతే || ౨౭ || ప్రాక్షీణ తదాపృత్వా భగినస్తం దయానిధిం |
భక్త్యా పరిమళిత విష్ణో వివేదా స్సర్వరి స సః || ౨౮ || కిం కర్తన్య

—◆— నారాయణాభ్యుత్పత్తయస్తు ప్రభగవత్పుత్రః —◆—

మజ నానో మహాన్తాన్తా పతిష్ఠతే | అర్ధే నం పరితుష్టాన వాగ్భి రగ్యా
భి రాకులః || ౨౯ || విప్రః | దేవ దేవ జగన్నాథ ప్రసీద పురుషోత్తమ |
పరిచాలయ మాం భక్త | శిరసాగతంస్సల || ౩౦ || కాలాభకిరుణాసారకరీంద్ర
వనిప్రభో | అహోరాయ మాం నాథ శీతలై స్సయనాశ్చలైః || ౩౧ || త్వ
మేవ ధాతాస్వస్య జగతో అస్య జగన్తయ | రక్షితా చ త్వ మేవాస్య
సంహర్తా చ సురేశ్వర || ౩౨ || ప్రకృతిః పుష్కలైచ్చ వ సగ్గకాలే నుసజ్జతే |
తవేతుణ శశేన్ద్రవ సృజతో జగ ద్యాయ || ౩౩ || సత్వగ్నిమా అస్తి లోకే
స్నిన్నాథ లోకప్రియే పి వా | కుత స్త్వదధిక్ స్తన్తా నిస్సమాభ్యధికో
భవాత్ || ౩౪ || వేత్తా త్వ మసి వేద్య ఇవ వేదనోపాయ ఏవ చ | వేదన ఇచ్చ
ఫలం తస్య త్వదృతే నా స్తి కి ఇచ్చ స || ౩౫ || పితా త్వ మసి లోకస్య
సర్వస్య జగతః పతే | మాతా స్వయం విశాలాక్షి లక్ష్మీ స్త్వదనసాయినీ ||
విధాత్ప్రముఖా దేవా స్సనకాద్యా శ్చ యోగినః | మహతా తపసా వా పి

న త్వాం జానంతి తత్త్వతః || ౩౭ || సవేదాధ్యయసేన త్వాం సయజ్ఞైర్నియ
మై రపి || నదానై శ్చ పాపాయోగైర్విదా భక్త్యా స దృశ్యసే || ౩౮ || మ
ద్భాగ్యోచయేన త్వం దృగ్గోచర సుసా తః | నిజరూప ఇన్ద్ర దేవేశ ప్రదర్శ
య దయానిధే || ౩౯ || ధన్యోఽస్త్వం సుగృహీతోఽస్మి దర్శనేన తవ ప్ర
భో | చక్షుః సృఫలం జన్త జాతి మద్య సురేశ్వర || ౪౦ || న త్వాం పశ్య
తి యో మర్త్యో న్యర్థజన్తా స మే మతః | దర్శనేనై వ మచ్ఛిత్త మాప్నో
త్యున్నత్తితుల్యతామ్ || ౪౧ || ఏవం స్తునతి విప్రేద్వే భగవా స్ప్రితమాన
సః | తస్మి వాచ ప్రసన్నాత్మో మేఘగమ్భీరయా గిరా || ౪౨ || శ్రీభగవాన్ ||
తప శ్చరసి విప్రేద్వ క స్త్వ మత్ర జితేంద్రియః | కిమర్థ ఇ వదా ద్య త్వం

—◆◆◆ భగవన్త ముద్దిశ్యవిప్రతసర్వజనదృశ్యత్వాదిపార్థనా. ◆◆◆—

దాస్య మ్య హ మభీష్ణిమ్ || ౪౩ || నారాయణః || వరదో యది దేవేశ
శ్రీనిధే కిరుణానిధే | స్మిణోమి వర మిష్టం మే శృణుష్య ప్రీతమానసః || ౪౪ ||
అహం నారాయణో నామ భవద్దగ్ధకాఙ్క్షయా | భువం సర్వాం పరిక్రమ్య
నాపశ్యం త్వా మహం ప్రభో || ౪౫ || ప్రహ్లాణం తపసాఽరాధ్య తన్నిద్ది
ష్టోఽహ మాగతః | స్వామిపుష్కరిణీతీరే తపసాఽరాధితో భవాన్ || ౪౬ ||
తప శ్చర న్వనామ్య ద్య చిరేణ నియతేంద్రియః | ఏవం కిల తప శ్చర్తు మశ
క్యం భువి మానవైః || ౪౭ || తేషా మనుగ్రహార్థాయ సర్వప్రత్యక్షగోచరః |
సర్వాభీష్టం దదంత్యం స్వామిపుష్కరిణీతీరే || ౪౮ || అనన్తవిహగే శాన
సేనాపతిముఖై స్సదా | సేన్యమాన శ్శ్రియా సార్థం విహరన్వస మాధవ ||
౪౯ || గిరి శ్చ యం హి మన్నామన్న ప్రసిద్ధి మధిగచ్ఛతు || శ్రీభగవాన్ ||

— భగవత్క్రొతనారాయణాఖ్యవిప్రపార్థనాభ్యుపగమప్రకారః. —

తథా భవతు విప్రేద్వ వచనం తవ సువ్రత || ౫౦ || బ్రాహ్మణో యది వా
వైశ్యః క్షత్రియ శూద్రజోఽపి వా | స పాపో యది వాఽపాప స్సాన్వి మిపు
ష్కరిణీజలే || ౫౧ || స్నాత్వా చా త్ర వసన్తం మాం యే నమస్యంతి మా
నవాః | దదామ్యా కల్ప మేవా హం తేషాం వాసం త్రివిప్రపే || ౫౨ ||
యః కిన్తోత్యా స్థవం స్వామిసంసీజలమధ్యతః || సోఽతీత్య నిరయం సర్వం
బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే || ౫౩ || భుక్తిముక్తి ప్రదం శ్రూణం సర్వసిద్ధిప్ర
ధాయకమ్ | ఇదం స్థానం సర శ్చేదం నా త్ర కార్యా విచారణా || ౫౪ ||
అద్య ప్రభృతి వై వా యం గిరి స్త్వన్నామత స్సదా | నారాయణాచల ఇతి
ప్రసిద్ధో భవతు ద్విజ || ౫౫ || ఇతి తస్మై వర స్థత్వా స్వసాయుజ్య స్థదౌ హరిః ||
స్వామిపుష్కరిణీతీరే స్వసంకల్పాగతే తతః || ౫౬ || దివ్యే విమానే సర్వే
షాం విలోచనపథ జ్ఞతః | శ్రీభూమినీళాసహిత శ్శృంఖచక్రగదాధరః || ౫౭ ||

కోటికన్దర్పలావణ్యో నీలజీమూతసన్నిభః । దయాపరవశో నిత్యం వసతి ప్రీత
మానసః ॥ ౫౮ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్డపురాణే తీర్థఖండే భృగునారదసంవాదే శ్రీవేంకటాచల
మాహాత్మ్యే భగవదావిర్భావౌ నామ తృతీయోధ్యాయః.

◆◆◆ భగవతః క్రీడాదౌ లీలార్థమృగయావిహారః. ◆◆◆

భృగుః ॥ తత్ర వాస ముపేత్యా థ దేవః కి మకరో త్తతః । విస్తరే
ణ సమాఖ్యాహి పృచ్ఛతో మమ సర్వశః ॥ ౧ ॥ నారదః ॥ తతిః కదాచి
స్మృగయా విహారాకాక్షీ మానసః । సేనాపతి మువాచే దం ప్రహసన్ నివ
మాధవః ॥ ౨ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ సేనేశ వివినోద్దేశే విహస్తుం మతి రస్తి మే
సింహవ్యాళసమాక్షిణే మత్తద్విపనిషేవితే ॥ ౩ ॥ సజ్జీభవస్తు సైన్యాని నిదే
శా ద్భవతో ౭ధునా । చతురజ్జసమేతాని సమరేష్వ జితాని వై ॥ ఇత్యు
క్త్వా భగవాం స్తూర్ణం నిర్యయా మృగయామతిః । సేనాపతిముఖా శ్చ
త మేవా ను యయు స్తదా ॥ ౪ ॥ అధోత్తరగిరౌ రమ్యే విచచార సదై
త్యహః । సింహవ్యాళగణా నిర్దధ్య స్మరై రాశీవిహేపమైః ॥ ౫ ॥ తత్రత్యా
శ్వబరా౭ధీశా సోపహారా స్సమాగతాః । ప్రణమ్య దేవదేవేశ మతిష్ఠ స్మ
మ్రమాళయః ॥ ౬ ॥ నిర్దిశ్యమానమార్గ స్తు తై సై శ్వబరపాలకైః । విచచార

◆◆◆ వృషభాఖ్యానురవృత్తాస్తః. ◆◆◆

బహూ ద్వేశా స్మృగయాఽప్యమానసః ॥ ౭ ॥ తస్మి న్కాలే శివే భక్తౌ వృష
భాఖ్యో మహానురః ॥ శ్రీశైలా ద్దక్షిణే దేశే విచచార మహామనాః ॥ ౮ ॥
తతో గిరివర స్తృప్త్యా ప్రాదుర్భూతం నువిస్తృతమ్ । విస్తయావిష్టచేతా స్తు
చిస్తయామాస కారణమ్ ॥ ౧౦ ॥ అహణ కోప్య స్య మాయావీ స్రష్టా౭
ద్రే రుపరి ధ్రువమ్ । త మన్వేష్టుం యతిష్యామి మాయినం గతభీ రహమ్ ॥ ౧౧ ॥
అన్యిష్య సహసా౭నేన యోత్స్యామి గతభీ రహమ్ । ఇతి సశ్చిన్త్య తత్రా
యం మృగయ స్సపకారిణమ్ ॥ ౧౨ ॥ బలగర్వసమావిష్ట స్తత్ర తత్ర వ

◆◆◆ వృషభానురశబరవేషధారిభగవతోద్యుద్ధప్రకారః. ◆◆◆

చార హ । అథా పశ్య త్స దేవేశం విహరన్త మభీతవత్ ॥ ౧౩ ॥ శార్ఙ్గపాణి
హయారూఢం శబరాకృతిధారిణమ్ । త స్తృప్త్యా దైత్యరాట్కూర్ణ స్స య
మేవే తి నిశ్చితః ॥ ౧౪ ॥ అభ్యధావత తం తూర్ణం తిష్ఠ తిష్ఠే తి చా బ్రవీత్ ।
తత స్సమభవ ద్యుద్ధం ఘోరరూపం భయానకమ్ ॥ ౧౫ ॥ శబరాధిపతిం దై
త్య స్సమాహూయా ౭శప త్తదా । తత స్సశబరః క్రుద్ధ స్సర్వసన్నాహసం

యుతః ॥ శ్వగణై స్స్వగణై శ్చైవ బాణై శ్చ నిశితై స్తథా । ప్రాసైః
ఖడ్జై ర్గదాభి శ్చ శక్తి శూలపరశ్వధైః ॥ ౧౭ ॥ కునై ర్దుసల సజ్జై శ్చ పుష్పైః
పామాణరాశిభిః । అయుధ్య త తదా తేన ఘోరం యుద్ధ మభూ ద్వనే ॥ ౧౮ ॥
తతస్తా న్సృబరా స్సర్వా నివిర్జిత్యా గ్రతః పరమ్ । ఆయాన్త మసుర స్తృప్తౌ
విష్వక్సేనం దిదేశ సః ॥ ౧౯ ॥ సో పి గర్భర్వసజ్జై శ్చ సహితః ప్రత్య యుధ్యత ।
తత స్సుతుములం యుద్ధం బభూవ భయదాయకమ్ ॥ ౨౦ ॥ అస్మై శ్చస్మై ర్జఘా
నా శు విష్వక్సేనః ప్రతాపవాన్ । దైత్య స్తం దుర్జయం జ్ఞాత్వా మాయావీ
చ మదోద్ధతః ॥ ౨౧ ॥ తత స్స్వమాయా మాస్థాయ దైత్యః పరపురజ్ఞయః ।
అసృజ ప్రదాక్షుసా న్ఘోరా నృతశోఽథ సహస్రశః ॥ ౨౨ ॥ అస్త్రాణ్య పి చ దివ్యా
ని శస్త్రాణి వివిధాని చ । ప్రాయు జ్ఞు దైత్యరాట్సు ధో నారాయణజిహ్వాం
సయా ॥ ౨౩ ॥ య దనేన ప్రయుక్తం వై శస్త్ర మస్త్ర మథా పి వా । భస్మీ
కృత ఇచ్చ త త్సర్వం హరిణా నిజమాయయా ॥ ౨౪ ॥ తత స్తమసురో మత్వా
దుర్జయం హరి మాహవే । మాయాం ప్రయుజ్య మాయావీ స్వయ మస్తద్ద
ధే తతః ॥ ౨౫ ॥ తాం మాయా మాయతీ స్తృప్తౌ తత స్సర్వేశ్వరో హరిః ।
ప్రేషయామాస నాశాయ తత శ్చక్రం జనార్దనః ॥ ౨౬ ॥ నాశకం సర్వ
దుష్టానాం సర్వదేవనమస్కృతమ్ । చక్రరాజా తతో జ్వాలాః ప్రాదు
ర్భూతా స్సహస్రశః ॥ ౨౭ ॥ తాభి స్తతైస్సృ మత్యుగ్రం జ్వలితం కాన
నం యథా । జ్వలత్కచ్చుకినో వీరా దగ్ధశ్శశుశిరోరుహః ॥ ౨౮ ॥ ఆయు
ధాని విదిత్రాణి దగ్ధాన్యా స స్తవిర్భుజా । తేన చక్రప్రభావేణ హ్య సురం
బల మద్భుతమ్ ॥ ౨౯ ॥ స కిఞ్చి ద్దృశ్యతే తత్ర పర్వతే పరమాద్భుతే ।
తత స్సమీక్ష్య దైత్యో వై మాయాం స్వీయాం వినాశితామ్ ॥ ౩౦ ॥

—భగవన్త మృతి సంహారాభ్యుపగ స్తవృషభాసురప్రార్థనా —

చి స్తయామాస చ మునే విస్మయాకులమానసః । నిహనివృత్తి మాం చా పి
చక్రం నూనం తదీరితమ్ ॥ ౩౧ ॥ సమయో మరణస్యా పి సంవృత్తో నై వ
సం శయః । అమానుష మిమం మన్యే పరబ్రహ్మస్వరూపిణమ్ ॥ ౩౨ ॥
స్రష్టారం సర్వలోకానాం సర్వదేవనమస్కృతమ్ । అనేన నిహతో నూనం
విముక్త స్సర్వకల్పిషాత్ ॥ ౩౩ ॥ సంసారార్ణవ ముత్తీర్య గమిష్యే ముక్తి
సమ్పదమ్ । ఇతి సఞ్చిన్తయ దేవం వథా త్సంహృష్టమానసః ॥ ౩౪ ॥ ప్రార్థ
యామాస చా భీష్టం కిఞ్చి ద్ధృవయసంశ్రితమ్ ॥ వృషభః ॥ దేవదేవ జగ
న్నాథ సర్వలోకైకకారణ ॥ ౩౫ ॥ శరణం త్వా మనుప్రాప్తః ప్రణతా
త్రిహరప్రభో । త్వయా తత మిదం సర్వం జగ త్సంపరజ్జగమమ్ ॥ ౩౬ ॥
త్వయా విహీనం నో కిఞ్చి త్త్రిషు లోకేషు విద్యతే । బ్రహ్మద్యాస్సకలా

దేవా స్త్వన్ని దేశకరా మతాః ॥ ౩౭ ॥ నిదేశా ద్వాతి తే వాత స్సూర్య శ్చో దేతి చా న్వహమ్ । వహ్ని ర్జ్వలతి తే భీత శ్శక్ర శ్శాసతి శాసనాత్ ॥ ౩౮ ॥ యమో ధావతి భీత స్త ఇతి వేదానుశాసనమ్ । త్రాహి త్రాహిమహాదేవ నజానే శరణం పరమ్ ॥ ౩౯ ॥ యోగినో యం విచిన్వన్తి నియతా స్త్వాం వి ము క్తయే । స త్వ మద్య మహాబాహూ దృగ్లోచరగతో ౭సి మే ॥ ౪౦ ॥ క్షమస్య మత్కృతం సర్వ మపకారం సుదుస్సహమ్ । కృతాగసాం త్వాదృ శేషు ప్రణామః ఖలు నిష్కృతిః ॥ ౪౧ ॥ జీవితం తు న యాచే ౭హం క్షు ద్రం వాపస్య కారణమ్ । అతో యాస్యామి నిహత శ్చక్రేణ పరమాం గతిమ్ ॥ ౪౨ ॥ తస్మాత్క్ష మస్య భగవన్ శ్రీనిధే కరుణానిధే । త్రాతారం నై వ పశ్యా — అసురప్రార్థనయా కీడాద్యై ర్భగవద్దత్తవృషభనామధేయప్రాప్తిః —

మి త్వాం వినా మధుసూదన ॥ ౪౩ ॥ అద్య ప్రభృతి చా యం వై గిరి రు చ్చిత్రశేఖరః । మదాఖ్యయా ప్రధాం యాతు వృషభాచల ఇత్య పి ॥ ౪౪ ॥ ఇ త్యేవం శోకన స్తప్త మశ్రుపూర్ణాశులేక్షణమ్ । వృషభం త మువాచే దం ప్ర హాన స్త రుడధ్వజః ॥ ౪౫ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ వృషభాసుర మద్భక్త్యా విము క్తిం యాస్యసి ధ్రువమ్ । గిరి శ్చా యం భవన్నామ్నా ప్రసిద్ధి మధిగచ్ఛతు ॥ ౪౬ ॥ ఇత్యు క్తవతి గోవిందే దై త్యేన్ద్రగః ప్రీతమానసః । చిన్తయామాన నిధన మను

—◆◆◆వృషభాసురవధవృకారః◆◆◆—

గ్రహ మధో మునే ॥ ౪౭ ॥ తత స్సుదర్శన శ్చా పి జ్వాలాజటిలవిగ్రహః । జ హార సురశత్రో ర్హి కణ్ఠనాళా చ్చిగ్లో౭మ్బుజమ్ ॥ ౪౮ ॥ తతో నిపాతితే భూమా వసురే యుద్ధదుర్మదే । వవృషః పుష్పవర్షాణి దేవా స్సమ్ప్రీతమా నసాః ॥ ౪౯ ॥ దేవదున్దభయో నేదు ర్నసృతు శ్చా ప్సరోగణాః । దిశః ప్రసేదు ర్విమలా వాతా శ్చై వ సుఖం వపుః ॥ ౫౦ ॥ గోవిన్దో పి దయాసా రో వరం దత్వా ౭సురాయ వై । పున రభ్యేత్య శేషాద్రా యథాస్థానం స్థి

—◆◆◆ అజ్ఞానాదేవ్యత్పత్తిక్రమః◆◆◆—

తో మునే ॥ ౫౧ ॥ భృగుః ॥ భూయః కథయ దేవస్య చరితాని మహాత్మనః । శృణ్వతో నా స్తి మే తృప్తి రద్భృతాని మహామునే ॥ ౫౨ ॥ శ్రీనారదః ॥ శ్రుణుష్వై కమనా బ్రహ్మ న్మత్తః కథయతో మునే । మాహాత్మ్యం దేవదే వస్య చిత్రం హి మునికీ ర్తితమ్ ॥ ౫౩ ॥ త్రేతాయుగే ౭సురః క శ్చి త్యేసరీ త్యేవ విశ్రుతః । పుత్రార్థి దేవ ముద్దిశ్య తప స్తేపే మహామనాః ॥ ౫౪ ॥ ని యతా త్తా శుచి ర్నిత్యం నిరాహారో జితేంద్రియః । పశ్చాత్తు రేణ జప్యేన తో ష యామాన శఙ్కరమ్ ॥ ౫౫ ॥ ప్రీతః ప్రాదు రభూ దగ్రే శఙ్కరో లోకశ ఙ్కరః । భక్త్యా త మానతం భూమా పువాచ చ మాన స్త్రివ ॥ ౫౬ ॥ శ

జ్ఞురః || పరితుష్టోఽస్మి భద్రస్తే తపసాఽనేన సువ్రత | వరం వృణీష్వ ద
స్యామి మనసా య దిహే చ్ఛసి || ౫౭ || కేసరీ || దేవదేవ మహాప్రాజ్ఞ
రితుష్టోఽసి చే న్నమ | వరదో భవ మేఽభీష్టం వరయామి నువిశ్చితమ్
౫౮ || పుత్ర మిచ్ఛామి బలినం సమరేష్వ నివర్తినమ్ | మహాధైర్యం మః
ప్రాజ్ఞంత్యత్తి సున్తుష్టమానసాత్ || ౫౯ || శజ్ఞురః || న పుత్రం దాతు మిచ్ఛా
మి పరితుష్టోఽప్యహం తపా యస్తా చ్ఛ విధినా పూర్వం విహితా పుత్రహీనత
తథాపి దాస్యే కన్యాం వై రూపయావనశాలినీమ్ | తస్యా ముత్పత్స్యతే
క్రస్త్యదభీష్టోఽచిరా ధ్యువమ్ || ౬౦ || ఇతి సన్నిశ్య భగ్నోఽసి తత్త్రై
స్త రథీయత | ఆసుకేన్ద్రోఽపి లభ్యాఽఽయం వర మిష్టం ముదం యయా
౬౧ || తత స్తస్యా భవ త్కన్యా లోకవిస్మయకారిణీ | చకార నామ
స్యా వై హ్యజ్ఞనే తి సదైత్యరాట్ || ౬౨ || క్రమేణ వన్పథే సే య వ
నా మజ్ఞుభాషిణీ | కలే వ శశినః పక్షే సితే నయననన్దినీ || ౬౩ || పితృ
స్యాం చవన్పథే ప్రమోద స్తు దినే దినే | పుత్రప్రీతి రభూ త్తస్య తస్యాః
చ న శ్శృతిమ్ || ౬౪ || ప్రకృతాన్తకన్తుః క్రీడా మాభి సృహ కన్యకాః
వీక్ష్య వీక్ష్య యయా తృప్తిం ప్రహర్షోత్ఫుల్లలోచనః || ౬౫ || తతః కపి
క శ్చి త్కేసరీ తి భువి శ్రుతః | అభిగమ్య యయాచే తాం కన్యాం యా
శాలినీమ్ || ౬౬ || తస్మై తా మజ్ఞానాం ప్రాదా దైత్య సమీప్రతమాన
న చిక్రీడ కపి శ్చా యం కన్యయా కామరూపాయా || ౬౭ || ...

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మణ్డపురాణే తీర్థఖండే భృగు నారదసంవాదే శ్రీవేంకటాచల
మహాత్మ్యే వృషభాచలహేతు కథనం నామ చతుర్థోధ్యాయః.

—అజ్ఞానాయా శ్రీవేంకటాద్రా తపఃపరణేనా జ్ఞనేయాఖ్యసుతోత్పత్తి
నారదః || విహరన్తీ చిరం తేన కపినా సాధు కన్యకా | సలే భే
శం పుత్రం చింతాశోకపరాయణా || ౧ || అహో మమ పితా మాం వై
స్నేహసమాకులః | పోవయామాన తస్యా హ మాస్మణ్యం కేన వా
యామ్ || ౨ || తస్యా మే మన్దభాగ్యాయా సన్తతి శ్చ వినా క్మితా
ణాం పుత్రహీనానాం న సుఖం సారలౌకికమ్ || ౩ || పుత్రేణ మే వి
యాః కిన్న విశ్రమ్యతే కులమ్ | ధన్యాః ఖలు స్త్రీయస్తా వై యాః
న్తి శుచిస్మితమ్ || ౪ || ముఖ మజ్ఞేశయానానాం పుత్రతాగాం
త్సలాః | ఇతి సజ్జిత్య బహుభా పుత్రార్థం సా సులోచనా || ౫ ||
సభ్యర్చ్య విధివ దాశిషో వాచయన్త్యథో | దదా వభీష్మితం తేభ్య
దై వ యశస్వినీ || ౬ || నిమి త్రజ్ఞాం శ్చ పృచ్ఛన్తీ తా నువాచ తద

నా । ప్రతేషు చా ప్య నేకేషు నియతా చా వస త్స్వయమ్ ॥ ౭ ॥ ఆస్తీర్య
 ముసలాం శ్చా పి గోష్ఠేషు నియతేన్ద్రియా । ఉపవాసపరా భూత్వా తు
 హ్వావ జగదీశ్వరమ్ ॥ ౮ ॥ ఏవం విధా న్యనేకాని కృత్వా నియతమానసా ।
 చరన్తీ నై వ లేభే ఒసా పుత్రజన్మకృతం సుఖమ్ ॥ ౯ ॥ కస్య చి త్త్వీథకాల
 స్య దయయా ధర్మదేవతా । బిభ్రతీ పుల్కసీయాపం ధృత్వా వేత్రం చ పుత్రి
 కామ్ ॥ ౧౦ ॥ పృచ్ఛధ్వం చే త్యనుపదం భాషమాణా గతశ్రమాపశ్యన్తీ
 బాలిశా న్నాణో వసన్తీ లక్షణా న్యథ ॥ ౧౧ ॥ అజ్ఞానాయాస్సమీపం వై ప్ర
 యాతా ధర్మదేవతా । అజ్ఞానా తాం సమాహూయ వినివేశ్య వరాసనే ॥ ౧౨ ॥
 శూర్వే స్వర్ణమయే నుక్తా తణ్డూలా స్ప్రణిధాయ వై । తర్పయిత్వా నిమి
 త్తజ్ఞాం పర్యపృచ్ఛ దనాకులా ॥ ౧౩ ॥ అజ్ఞానా ॥ నిమిత్తజ్ఞే కథం బ్రూ
 హి మమపుత్రో ఒస్తి వా న వాసిత్యేన వద ధర్మజ్ఞేపృచ్ఛన్త్యామమసర్వశః॥
 య ద్యహం ప్రాప్నుయాం పుత్ర మిష్టం బలిన మజ్ఞసా । దాన్యామి తప తత్స
 ర్వం య ద్యది చ్ఛసి చేతసా ॥ ౧౪ ॥ పుల్కసీ ॥ అభీష్ట స్తవ పుత్రోవై భవి
 ష్యతి స సంశయః । మా శోకం కురు కల్యాణి ధర్మేణ మమ తేశపే ॥ ౧౫ ॥
 శ్రీవేంకటగిరౌ సప్త సాహస్రం వత్సరా న్మనః । తపః కురు తతః పుత్ర మవా
 ప్స్యసి సుశోభనమ్ ॥ ౧౬ ॥ ఇత్యుక్త్వా సా నిమిత్తజ్ఞా యథా ఒగత మథో
 యయా । అజ్ఞానా చిన్తయన్తీ త ద్వాక్యం తస్యా మనోహరమ్ ॥ ౧౭ ॥
 ప్రచక్రమే తప శ్చర్తుం శ్రీవేంకటగిరే స్తటే । ఆకాశగణ్గా నికటే సిద్ధసం
 నిపేవితే ॥ ౧౮ ॥ వాయ్వాహరా చ వాయుం వై సముద్దిశ్య సుదారుణమ్ ।
 తప శ్చచార దాన్తేయం ప్రీణయన్తి ప్రతై రిమమ్ ॥ ౧౯ ॥ తతః ప్రీతమనా
 వాయుః ఫల మేకం దినే దినేభక్షణార్థం దదా తస్యై దృగ్లోచర ముపాగతః॥
 అతీతే సప్తసాహస్రే వత్సరాణా మనన్తరమ్ । పార్వతీసహిత శ్శమ్భు స్త
 దాశ్రమ ముపాగమత్ ॥ ౨౦ ॥ విజహర చ తత్రా యం తత్ర తత్ర వనా
 స్తరే । తస్మి న్నవనరే తత్ర విలాసార్థ ముపాగతమ్ ॥ ౨౧ ॥ చిక్రీడ వానరద్వ
 ద్వం త దద్భృత మివా భవత్ । పార్వత్యై దిర్భయామాస పశ్య పశ్యే తి ధూ
 ర్జటః ॥ ౨౨ ॥ సా చ దృష్ట్వా కపిద్వద్వం క్రీడితం ప్రీషితా శనైః । అధతస్యా
 మన శ్చాసీ దావాం కపితనూధరా ॥ ౨౩ ॥ విహరిష్యావ ఇతి హి లోకస్య
 యచి రీదృశీ । తతః కపియుగం భూత్వా పార్వతీపరమేశ్వరా ॥ ౨౪ ॥
 చిక్రీడతు ర్వనాస్తే ఒస్మి న్నుభౌ ముదితమానసా । తయో ర్వీర్యం తదా వా
 యు రథపత్రపుటాస్తరే ॥ ౨౫ ॥ ఆహృత్య ప్రదదౌ తస్యా అజ్ఞానాయాః
 కరాస్తరే । మన్వానా భక్త్య మి త్యేవ తద్భక్తితపతీ హ్య సా ॥ ౨౬ ॥ దధౌ
 దాహృదచిహ్నాని క్రమేణ నియతేన్ద్రియా । అజ్ఞానా కజ్ఞనయనా ప్రఫుల్లన
 లినాఒననా ॥ ౨౭ ॥ చిన్తయన్తీ కిమేత స్తే నిర్దోషాయా స్సమాగతమ్ । అథ

వా విధివైరూప్య మహా మే మద్వభాగ్యతా ॥ ౩౦ ॥ కేన దోషేణ చా మాం
వా ఈదృశం రూప మాగతా । చిన్తయన్తీ చిరం సా వై ప్రీళితా దుఃఖితా
స్థితా ॥ ౩౧ ॥ ఆశ్వాసయన్తీ తాం ప్రాహ దివి వాగ శరీరీణీ । మా విషాదం
గమః పుత్రి భవితవ్య మిదం తవ ॥ ౩౨ ॥ దుష్టాత్నా రావణో నామ రాక్షసో
లోకకణ్ఠకః । సతు దేవస్త్రియ స్సర్వా బన్దీగ్రాహం గ్రహిష్యతి ॥ ౩౩ ॥ త్రి
లోకీ మపి యన్తా ద్వై రావయిష్యతి కర్తృణా । తన్తా ద్రావణ ఇ త్యేవ ప్ర
సిద్ధి మధియాస్యతి ॥ ౩౪ ॥ తత స్త్సిగ్రహార్థాయ హరిః ప్రత్యర్థిత స్సరైః ।
ఆగమిష్యతి భూలోకే రఘూణా మన్వయే శుభే ॥ ౩౫ ॥ తత స్తస్య సహా
యార్థ మసహ్యబలవికమః । శౌర్యధైర్యగుణోపేతో బలియా నివిజితే
ద్రియః ॥ ౩౬ ॥ అప్రమేయగుణోపేతః పుత్ర స్తవ భవిష్యతి । ఇమా మా
కాశగం వాచం శ్రుత్వా సమ్ప్రీతమానసా ॥ ౩౭ ॥ పితౄ న్యవేదయ త్స
ర్వం చరితం చ నభస్వతః । త చ్ఛృత్వా చ పితా తస్యాః ప్రయయా పర
మాం ముదమ్ ॥ ౩౮ ॥ సుతోత్పత్తి మధా కాజ్ఞం స్తస్యా నిభృత మున్న
నాః । ఆశాన్ఠరీకృతా తస్యా రరాజ తనువల్లరీ ॥ ౩౯ ॥ కశ్యపీనా చన్ద్రస్య
లేఖే వా సితపక్షకే । వీలచూచుకం రేజే కుచమణ్డల మున్నతమ్ ॥ ౪౦ ॥
పద్మకోశస్య సంలీనభ్రమరస్య శ్రియం దధత్ । న శశాక భువం గన్తుం గర్భ
స్యా తిథరా త్తతః ॥ ౪౧ ॥ ఇథం ప్రవవృధే తస్యా గర్భః ప్రీతివివర్ధనః । తతో

—◆◆◆ ఆజ్ఞానేయోత్పత్తివివరమునకృతమాసనిర్ణయః. ◆◆◆—

వై దశమే మాసి సమ్ప్రాప్తే నళినేక్షణా ॥ ౪౨ ॥ అసూత పుత్రం బలిన ముద
యత్య హిమత్విషి । శ్రావణే మాసి నక్షత్రే శ్రవణే హరివాసరే ॥ ౪౩ ॥ కుణ్డ
లో ద్భాసిగణ్డాస్త ముపవీతిన ముజ్జ్వలమ్ । శాపీనోద్భాసితం చై వ దీప్యమాన
మివ శ్రియా ॥ ౪౪ ॥ బిభ్రాణం వానరాణాం వై రూపమత్యద్భుతం మహత్ ।

—◆◆◆ ఆజ్ఞానేయస్య ఫలబుద్ధ్యా రవిమణ్డలం ప్రత్యుత్పతనమ్. ◆◆◆—

రక్తాస్యపుచ్ఛమూలం తు సువర్ణ సదృశద్యుతిమ్ ॥ ౪౫ ॥ అతో ౭యం జా
తమాత్రో ౭పి నితరా స్తు బుభుక్షితః । ఉదయాచలసంయాధం దదర్శరవిమణ్డ
లమ్ ॥ ౪౬ ॥ నితాన్తర క్తవర్ణేన ఫలబుద్ధి రభూ త్తదా । ఫల మిత్యే వ మ
న్వానో రవిం భక్షితు ముద్యతః ॥ ౪౭ ॥ గ్రహిష్యామి తి నిశ్చిన్త్య శ్రీవేంకట
గిరే స్తతాత్ । ఉదతిష్ఠ స్మహావేగా దుదయాచలశేఖరమ్ ॥ ౪౮ ॥ గ్ర
హీతు ముద్యతే తస్మిన్మిమ్మం సూర్యస్య తద్బలాత్ । హాహాకృత మభూ త్స
ర్వం జగ త్సావరజగ్గమమ్ ॥ ౪౯ ॥ తత శ్చతుర్ముఖో బ్రహ్మ స్వయ మా
గత్య వేగతః । బ్రాహ్మ మస్త్రిం యయోజా సైకుపిత స్తజ్జిఘాంసయా ॥ ౫౦ ॥
తదస్త్ర మాగతం దృష్ట్వా బాలః క్రీడ నివ త్షణాత్ । నిరస్య పుచ్ఛప్రాచేన

బభూవ విగతజ్వరః ॥ ౫౧ ॥ ప్రత్యాఖ్యాతం తతో దృష్ట్వా త దస్త్రం బ్రహ్మ
 ణే రితమ్ | విసిస్సయే సురాణాం వై గణః కిమిద మిత్య పి ॥ ౫౨ ॥ కథ మా
 కాశయానం వై కథం సూర్యాభిధావనమ్ | ప్రత్యాఖ్యానం కథం చా సీ ది
 త్యూచు ర్విస్మితా స్తదా ॥ ౫౩ ॥ ససురాసురగన్ధర్వం సయత్నోరగరా త్సున
 మ్ | భువనం విస్సయం ప్రాప కర్త దృష్ట్వా ఽదృశ్యతం కపేః ॥ ౫౪ ॥
 హనూమా నపి తం దృష్ట్వా సూర్యం నిర్విణ్ణమానసః | భూమా పపాత తేజ
 స్వీ బ్రహ్మణా ఽస్త్రేణ తాడితః ॥ ౫౫ ॥ అథా జ్ఞానా సమాగత్య శోకప
 ర్యాకులా స్వయమ్ | అశ్రుపూర్ణాక్షిపత్నోగ్రా బభాషే సురసత్తమామ్ ॥
 అజ్ఞానా ॥ భవంతో నిర్ఘృణా దేవా జాతమాత్రే శిశౌకథమ్ | బ్రాహ్మ మ
 స్త్యం ప్రయుజ్యా ఽశు కృతార్థా ఇవ సమ్ప్రతి ॥ ౫౬ ॥ ఈదృశా భవతాం
 పుత్రా న సన్తి కిము దేవతాః | ప్రారబ్ధ మీదృశం కర్త కథం ఘోరతరం మ

—◆—◆—◆ అజ్ఞనేయస్య బ్రహ్మాదిద త్తసర్వావధృత్యవరప్రాప్తిః ◆—◆—◆

హత్ ॥ ౫౭ ॥ వద స్త్రీం పరుషం వాక్య మజ్ఞానా మిత్య మజ్ఞానా | సా స్త్యయ
 స్త సుసరా స్సర్వే వీర్యజాత ముమాపతేః ॥ ౫౮ ॥ దేవకార్యం చ సంవీక్ష్య
 వాచ మూచు రిమాం తదా ॥ దేవాః ॥ అజ్ఞనే మావిషీద స్త్యం తవ పుత్ర
 స్య ధీమతః ॥ ౬౧ ॥ దాస్యామో దుర్లభా నస్య వరా న్వయ మమానుషామ్ |
 ససురాసురగన్ధర్వై ర్యత్తురత్నోగ్రై స్తదా ॥ ౬౧ ॥ పిశాచై ర్ఘహ్మకై
 సో య మవధ్యో భవతు ధ్రువమ్ | తథాచ శ స్త్రసంఘైశ్చ బాణై శ్చ వివిధై
 రపి ॥ ౬౨ ॥ అవధ్యత్వ మవాప్నోతి శాసనా న్న స్తవా త్తదః | బలేన ప్రజ్ఞ
 యా చా పి యాతు సర్వాతిశాయితామ్ ॥ ౬౩ ॥ శత్రూణా మపి దుర్ధ
 ర్షః పుత్ర స్తవ భవిష్యతి | ఇతి దత్వా వరం దేవగణేషు విరతే వృథ ॥ ౬౪ ॥
 చతుర్ముఖ స్సమాహూయ చా జ్ఞానా మిద మబ్రవీత్ ॥ బ్రహ్మ ॥ అజ్ఞనే

—◆—◆—◆ క్రిడాద్యేరజ్ఞనాచలనామధేయప్రాప్తిః ◆—◆—◆

త్వం హి శేషాద్రా తప స్తప్తా సుదారుణమ్ ॥ ౬౫ ॥ పుత్రం సూతవతీ
 యస్మా ల్లోకత్రయహితాయ వై | ప్రసిద్ధిం యాతు శైలో ఽయ మజ్ఞనే
 నామత స్తవ ॥ ౬౬ ॥ అజ్ఞనాచల ఇత్యేవ నాత్ర కార్యా విచారణా | ఇతి
 తస్యై వరం దత్వా దేవా బ్రహ్మపురోగమాః ॥ ౬౭ ॥ స్వం స్వం స్థానం
 సముద్దిశ్య యథాఽగత మథో యయుః | అజ్ఞనా పుత్ర మాదాయ శ్రీవేంకట
 టగిరే స్తటమ్ ॥ ౬౮ ॥ పున రాగమ్య సామోద మలచ్చకే నిజాశ్ర
 మమ్ ॥ ౬౯ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్ణపురాణే భృగునారదసంవాదే తీర్థఖండే శ్రీవేంకటాచల
 మాహాత్మ్యే-అజ్ఞనాచలాభిధాన హేతుకథనం నామ పంచమోఽధ్యాయః.

—◆◆◆శ్రీదాద్యే శ్రీవేంకటాభిధాన హేతుపాద్ధ్యతః◆◆◆—

భృగుః || అయం శిలోచ్ఛయః కేన వేంకటాచల ఇత్య పి । మునీ
 స్త్ర భువి విఖ్యాత స్త ద్వదస్వ సహేతుకమ్ || ౧ || శ్రీనారదః || అత్రా
 పి కారణం వక్ష్యే శైలో యం యేన హేతునా । వేంకటాద్రి రితి ఖ్యాత శ్శృం
 ణుష్వై కమనా మునే || ౨ || శ్రీగిరేః పశ్చిమే భాగే పురం నస్తనసంజ్ఞికమ్ ।
 హస్త్యశ్వగదసమ్బాధం బభూవ భువి విశ్రుతమ్ || ౩ || పురస్తరాభిధః కశ్చి
 త్సమయాజీ ద్విజోత్తమః । ఉవాస తస్మిన్నగరే యాజకో వే దపారగః ||
 ౪ || తస్య జ్ఞే తిమతి మా న్పుత్రో మాధవసంజ్ఞికః । కాలక్రమేణ
 వపుధే వేదాధ్యయనతత్పరః || ౫ || యో గుణైః పితరం సర్వై రత్యక్రామ
 దివా జ్ఞసా । క్రమేణ సూంసశౌ బహూ బభౌర ద్విజపుత్రకః || ౬ || యా
 వనే సమనుప్రాప్తే వక్ష్యే స్యతివిశాలతామ్ । తస్యా నీ చ్చస్త్రలేఖాఖ్యా
 పత్నీ కమలలోచనా || ౭ || సర్వలక్షణసమ్పన్నా దివ్యనారీ వ భామినీ ।
 స తస్యా మనురక్తో బభౌ ద్భృశం ద్విజకుమారకః || ౮ || తన్వ్యా హృతో
 యావనేన రూపేణా ప్రతిమేన చ । విహరన్తుదితో నిత్య మాస్తే స్త స
 హ భార్యయా || ౯ || విహరయోగ్యే దేశే చ వనోద్దేశే మనోహరే ।
 అథా ల్సిన్ధుస్తరే కాలో వసన్తః ప్రాదురాస హ || ౧౦ || ఉపదేష్టు
 మివ క్రీడా విశేషాం స్తు ద్విజన్దనః । పుంసోకిలా శ్చుకూజు ర్వై చూత
 వృక్షసమాశ్రితాః || ౧౧ || వియోగిమానసేష్వస్త ద్దనయన్తః పరాం
 రుజమ్ । అశోకకుసుమం లోకా న్నదనస్య దిధతుతః || ౧౨ || ప్రతప్త మి
 వ నారాచం వ్యరోచత మనోహరమ్ । ప్రసూనాపచయం కర్తుం నిర్గత శ్చ
 స్త్రలేఖయా || ౧౩ || విలాసవిహోద్దేశే సర్వపుష్పమనోరమే । ఆరామే
 విహరం స్తస్మిం స్తత్ర తత్ర సభార్యయా || ౧౪ || సరసీం సత్త్వ
 సమ్పన్నాం దదర్శ విమలోదకామ్ । పద్మపండ్తే శ్చ సంపూర్ణా మిందీవరవ
 నాకులామ్ || ౧౫ || సుగన్ధిభిః ప్రసూనై శ్చ పూరితాం తటభూరుహమ్ ।
 తన్వ్యా చ సశ్చరం స్తీరే స్నిగ్ధచ్ఛాయాసమావృతే || ౧౬ || చణ్డాల
 కన్యకాం తన్వీం దదర్శ సుమనోహరామ్ । ఇందీవరదళశ్యామాంప్రఫుల్లకమ
 లేక్షణామ్ || ౧౭ || పీనోన్నతకుచాం తన్వీం పూర్ణచంద్రనిభాననామ్ ।
 మూర్తా మివా జ్ఞాం మారస్య సుస్నిగ్ధకుటిలాలకామ్ || ౧౮ || తనుమ
 థ్యాం వరారోహం మాలినీం నామ నామతః । తాం దృష్ట్వావిస్మయావిష్ట శ్చి
 స్తయామాస వై ద్విజః || ౧౯ || జాతే రసనురూపాం తాం మత్వా ద్విజ
 కుమారకః । అత్యద్భుత మిదం రూపం విధినా కేన నిర్మితమ్ || ౨౦ || మ
 న్యే ద్రష్టు మశక్యం వై విధే ర్వా రూప మీదృశమ్ । అన్ధః ఖలు జగత్సృష్టా
 విధాలా రూప మీదృశమ్ || ౨౧ || యత శ్చకార వై వ్యర్థ మభోగ్య మపి

మాదృశామ్ । అథవా కిము రత్నస్య వ్యర్థయా జాతిచిన్తయా ॥ ౨౨ ॥
 కేనే ద మద్భుతం రూపం లభ్యతే సుకృతం వినా । అథై నా ముపసర్పామి
 సో ఽహం స్పృశ్యే తరా మపి ॥ ౨౩ ॥ చణ్డాలవాటికాదృష్టం కిం రత్నందూ
 వ్యతే ఽథవా । ఇతి సశ్చిత్వ వై తస్యా స్సమీప ముపజగ్మివాన్ ॥ ౨౪ ॥
 అనురాగవతీ చా స్తి నివ్రపే చణ్డాలకన్యకా । తయో ర్విద్ధ మభూ ఛేత శ్చి
 తై ర్మదనసాయకైః ॥ ౨౫ ॥ ప్రాపయిత్వా గృహం భార్యాం చన్ద్రరేఖాం
 ద్విజోత్తమః । శనై శ్చనై స్సమీపం వై తస్యా స్వయముపాగమత్ ॥ ౨౬ ॥
 అథై నాం వరయామాస హృష్టో ద్విజకుమారకః । అవిచార్య మహ త్పాపం
 తత్సజ్జమసముద్భవమ్ ॥ ౨౭ ॥ మాభేషీ స్త్వం వరారోహే ద్విజోఽయ
 మితి భామిని స్త్రీరత్నం దుష్కులా చ్చా పి గ్రాహ్య మిత్యనుశాసనమ్ ॥ ౨౮ ॥
 అతోఽహం భవతీం యాచే వాచా మధురపూరయా । మమచానుమతిం
 దాతుం త్వయా రోన్తు మిహో ర్హసి ॥ ౨౯ ॥ ఇత్యు క్త్వా పాణి మస్యా వైస్వి
 న్నం జగ్రాహ పాణినా । సజ్జత స్సో ఽథ మాలిన్యా తథా ద్విజకుమారకః ॥
 తదీయ మేవ మాం సాది మాహారం రోచయ స్సదా । సురామపి పిబ స్మిత్యం
 చిక్రీడ చిర మున్ననాః ॥ ౩౦ ॥ చిరకాలే వ్యతీతే తు దరిద్ర శ్చాభవ ద్ద్విజః ।
 విధాయ చౌర్యహత్యాది పాపాని ధనమార్జయన్ ॥ ౩౧ ॥ తచ్చ తస్యై ద
 ద ద్విత్తం కశ్చిత్కాలం నినాయ సః । తత స్తత్రా వ్యశక్తోఽయం తదీయైశ్చ
 నిరాకృతః ॥ ౩౩ ॥ చచార భవనే భ్రాన్తో న వాసం ప్రాప్య కుత్ర చిత్ ।
 ఆజగామ చర న్సో యం సమీపం శేషభూభృతః ॥ ౩౪ ॥ ఆరురోహ గిరిం
 చా పి కథం చి ద్దీనచేతసా । తస్మి న్నేవ తుణే తస్య శరీర మభిత స్తదా ॥ ౩౫ ॥
 ఆపాదచూడం జజ్జ్వాల త దద్భుత మివా భవత్ । త త్తస్య పాపజాత శ్చ
 భస్మీభూయ తుణాన్తరాత్ ॥ ౩౬ ॥ కృత్వా చటచటారావం పతితం ధరణీ
 తలే । జాజ్వల్యమానో విప్రో ఽపి బ్రహ్మతేజోభి రజ్జసా ॥ ౩౭ ॥ రరాజ విగ
 తై సస్క శ్చరదీ వ దివాకరః । త స్తప్తస్త్వా విస్మితా స్సర్వే మునయ స్తత్ర స
 జ్జతాః ॥ ౩౮ ॥ పప్రచ్ఛ స్తం మహాభాగా ద్విజపుత్రం మహర్షయః । కిమిదం
 వద విప్రేన్ద్ర సః పరో విస్మయో మహాన్ ॥ ౩౯ ॥ ఆచక్షౌ స్తాక్ మా
 మూలా ద్వృత్తాస్త మిహ సర్వతః । ఇతి తేషాం వచ శ్చ్యుత్వా మాధప్రౌ
 విస్మితో ద్విజః ॥ ౪౦ ॥ ఆదితః ప్రభృతి ప్రాహ వృత్తాస్తం నిజ మజ్ఞసా ।
 తచ్ఛ్యుత్వా మునయ స్సర్వే విస్తయం పరమ జ్ఞతాః ॥ ౪౧ ॥ ఊచు ర్వచన
 మక్లిప్తం వృషశైలాశ్రితం మహత్ ॥ ఋషయః ॥ అనేన పాపజాలం వై య
 స్నా ద్దగ్ధం ద్విజన్ననః ॥ ౪౨ ॥ వేంకటాచల ఇత్య స్య ప్రసిద్ధి ర్భువి వర్త
 తామ్ । సర్వపాపాని వేం ప్రాహుః కట స్త ద్దాహ ఉచ్యతే ॥ ౪౩ ॥ సర్వ
 పాపదహో యస్నా ద్వేంకటాచల ఇత్య భూత్ । ఇత్యు క్త్వా మునయ స్స

శ్వేయథాఽగత మథో యయుః || ౪౪ || ద్విజో పి శాస్త్రచిత్తో స్ని స్నచలే
సంయతేద్రియః | దుశ్చరం వై తపః కృత్వా తేన కైవల్య మాప్తవాన్ || ౪౫ ||

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మణ్డపురాణే తీర్థఖండేభృ గునారదసంవాదే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే శ్రీవేంకటాచల నామధేయహేతు

క థ నం నా మ ప ఘ్నో ధ్యా యః.

—◆— శ్రీవేంకటేశారాధకచోళరాజసుతోత్పత్తిక్రమః. —◆—

భృగుః || చోళరాజసుతః క శ్చి త్కలా ఖలు భవిష్యతి | చక్రవర్తీ తి
శేషాద్రా వైకుణ్ఠం హ్య ర్చయిష్యతి || ౧ || ఇ త్యేవం కథితం పూర్వం త్వ
యా మే మునిన త్తమ | తస్మామా చక్షు విప్రేంద్ర విస్తరేణై వ నారద || ౨ ||
చోళరాజసుతః కో ౭ యం కుత్ర దేశే వసిష్యతి | కథం వా శేషతై లేంద్రమర్చ
యిష్యతి భక్తితః || ౩ || తస్య వా కీదృశీ భక్తి ర్భవిష్యతి రమాపతౌ |
నత్య దన్యో ౭ స్తి భూలోకే వేదితా భావినాం క్వచిత్ || ౪ || మయ్య మగ్ర
హబుద్ధ్యా త్వం కథయస్వ కథా మిమామ్ || శ్రీనారదః || * కలా చోళనృపః
కశ్చిద్భూవ భువి విశ్రుతః || ౫ || ధార్మికో నీతిశాస్త్రజ్ఞ శ్శశాన పృథివీమిమామ్ |
స కదా చి ద్వనే రన్తు మాఖేటేన మహీపతిః || ౬ || కింకరా న్వనపాలాం శ్చ
వ్యాదిదేశ మహామనాః | స్వయం వినిర్యయా తూర్ణం హయ మారుహ్యారం
హసా || ౭ || శేషాచలవనోద్దేశే విచచార మృగాస్తకః | అశ్వానాం చ
గజానాం చ శ్రుత్వా ఘోరం మహారవమ్ || ౮ || గుహాభ్యః ప్రతినిర్యాతా
స్సింహవ్యాఘ్రముఖా మృగాః | ఇత స్సింహ ఇతో వ్యాఘ్రా ఇత శ్చ వనవా
రణాః || ౯ || ఇతి నిర్దిశ్య మానా న్వైజఘన మృగయాధపాన్ | సజ్జ
శ శ్చ పరాహణాం యూధాని నిశితై శ్వరైః || ౧౦ || ఖడ్గా స్థడేన నృపతి ర్వి
వ్యాధ విపినాస్తరే | మృగయాకృష్టచిత్తో ౭యం విచర న్మాననే ముహుః ||

* కలా చోళనృప ఇత్యా రవ్య పూర్వకల్పవృత్తాన్త ఉచ్యతే-తస్మిన్ కథితే సూర్యా
చంద్రమసా ధాతా యథా పూర్వ మకల్పయ దితి శ్రుతిన్యాయేనా త్రా పి కల్పే తథే వ భవి
ష్యతీ తి శ్రోతు స్సమాధానార్థ మితి బోధ్యం- అన్యథా భావివృత్తాన్తప్రశ్నే భూతకాల
వృత్తాన్తకథనకారణాభావాత్ - ధరణీపరాహసంవాదే ప్యేవ మేవ భూతవృత్తాన్తా భిధా
నేన భావివృత్తాన్తనిదర్శనా చ్చ-యద్వా భావివృత్తాన్త ఏవ భూతవ దుచ్యతే భావి వృత్తాన్తం
భూతవ త్సాక్షాత్కృత్య తత్కాలానుసంహిత సాక్షాత్కృతవృత్తాన్తోత్తర దశాపన్నేన పక్త్యా
యథావ త్సాక్షాత్కృతపాటవాతిశయేన భూతవ త్సాక్షాత్కృతస్య శ్రోతృమనో రజ్జానాయ
భూతవ దేవా బిద్ధానస్యా స్మిన్ ప్రకరణే ౭భిమతత్వాదితి వా బోధ్యం.

—♦—చోళరాజస్య మృగయావిహారకాలే నాగకన్యకాదర్శనాదిః.—♦—
 న లేభే విశ్రమం రాజా యథే ద్వియవశజ్ఞతః । తత స్తేన సరేద్ద్రేణ కన్యా
 కాఞ్చనరూపిణీ ॥ ౧౨ ॥ సఖినోత్ఫుల్లనయనా చన్ద్రబిమ్బనిభాననా ।
 విశ్వవిస్మయలావణ్యా శ్యామా పీనపయోధరా ॥ ౧౩ ॥ రాజహంసీ చ
 రస్తీ వ దృష్టా యావనశాలినీ । తతః ప్రసూనాపచయం కుర్వస్తీ సుమనోర
 మమ్ ॥ ౧౪ ॥ జహార చేత స్తస్యే యం నదీ వ పుళినం జలైః । ప్రసూనా
 న్యవ చిన్వన్త్యా సృన్నమధ్యవళిత్రయమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఉన్నమత్కుచ మాలోక్య
 పపు స్తస్యా భృశోత్సుకః । న శశాక వనోద్దేశా త్పదా త్పద మపి స్వయమ్ ॥
 చలితుం నృపతి స్తత్ర వ్యాధవిధ్ధో మృగో యథా । నిర్జిత స్తరబాణేన సో ౭
 యం మర్మసుభేదినా ॥ ౧౬ ॥ విసృజ్య సర్వసైన్యాని తత్సమీపంయయా
 నృపః । తత స్సా చ వరారోహ విలాక్య నృపతిం తదా ॥ ౧౭ ॥ మనో
 జ్ఞవేషం సమ్ప్రాప్తం న్యస్తచాప మివ స్తరమ్ । విధ్ధా మన్నధబాణేన బభూ
 వా యతలోచనా ॥ ౧౮ ॥ అపచేతుం న పుష్పాణి శక్తా తద్గతమానసా । ము
 హు ర్విలోకయన్త్యే నం రాజానం సా మనస్విని ॥ ౧౯ ॥ కరేణ పుష్పాప
 చయం దృగ్భ్యం రాజావలోకనమ్ । కుర్వస్తీ తన్ననా స్తస్వీ తథా చ స్నర
 విభ్రమా ॥ ౨౦ ॥ దర్శయస్తీ తథా తస్వీ నా తికాంతా చ దృక్పథమ్ ।
 తతో రాజా సనూగమ్య పృష్టవా స్తజ్జుభాషిణీమ్ ॥ ౨౧ ॥ కులం వృత్తం
 చ శీలం చ తస్యా స్వయ మనిద్దితమ్ ॥ రాజా ॥ కా త్వం చరసి కల్యాణి వనే వి
 గతభీః కథమ్ ॥ ౨౨ ॥ పితా తో జననీ కా వా కుత్ర వా వసతి స్తవ । పరిగ్ర
 హో ౭సి కన్య త్వం న వా పాణిగ్రహ స్తవ ॥ ౨౩ ॥ పాణిగ్రహణకాలో ౭
 యంవర్తతే తవ శోభనేన చేత్పరిగ్రహో ౭న్యస్య వరాక్లి వరయే తదా ॥ ౨౪ ॥
 స్వాయత్రీకర్తు మాత్మానం జీవితం చ త్వ మర్హసి ॥ కన్యకా ॥ ధనజ్ఞయాభి
 ధానస్య సర్పరాజస్య ధీమతః ॥ ౨౫ ॥ పుత్రీ వసామి పాతాళే లాలితా
 పితు రన్తికే । భోగా నమానుషాం శ్చా పి భుజ్జానా తత్ప్రసాదతః ॥ ౨౬ ॥
 క్రీడస్తీ చ వయస్యాభిః పాతాళే న్యవసం చిరమ్ । పాణిగ్రహణకాలే వై
 సమ్ప్రాప్తే ౭పి పితా మమ ॥ ౨౭ ॥ చిన్తయామాస తో వా ౭స్యా భవితా
 సదృశో వరః । పిత్రా నానుమతా చా హ మభిలాషం తవ ప్రభో ॥ ౨౮ ॥
 బద్ధభి శ్చ తతో ౭భీష్టై రనుమన్తు మిహో త్సహే । పితరం మమ పృచ్ఛస్వ
 గత్వా పాతాళ మజ్ఞసా ॥ ౨౯ ॥ దాస్యత్య నుమతిం నూనం గుణత శ్శీలత
 స్తవ । వినయం రక్ష కల్యాణ కథం చి దపి చా నఘ ॥ ౩౦ ॥ చన్ద్రోదయవి
 పృథ్ధో ౭భిః కిం వేలా మతిలజ్ఘతే ॥ రాజా ॥ నా యం వ్యతిక్రమ స్సుభ్య నా
 ధర్మ శ్చా త్ర విద్యతే ॥ ౩౧ ॥ గాన్ధర్వో ౭యం వివాహో హి మునిభిః ప
 రిక్తితః । పరస్పరానురాగేణ సజ్జతా రాజకన్యకాః ॥ ౩౨ ॥ శ్రూయ

స్తే బహవ శ్చాపి న విహతు మిహ ర్హసి | అయం వివాహో ధర్మ్యశ్చ స్వ
 ర్మ్య శ్చ నశినేక్షణే || ౩౪ || అస్మిన్నర్థే విశాలాక్షీ ప్రత్యవాయో న విద్యతే |
 అత స్త్వయ్య నుర క్తం మాం కృతార్థయితు మర్హసి || ౩౫ || జీవితం వా సు
 ఖం వా పి త్వాం విహాయ న రోచతే | ఇతి బ్రువతి భూపాలే కన్యా కామవ
 శంవదా || ౩౬ || లజ్జానతముఖీ భూమిం లిఖన్తి సఖరేణ సా | వక్తుకామే
 వ సంరథ్థా సంహృతా లజ్జయా ముహుః || ౩౭ || అగ్రీచకార చోద్వా
 హం రాజ్ఞా నాగస్యకస్యకా | జోష మాస్థాయ విపులం ముహూర్తం స్తా ప
 తిష్ఠతే || ౩౮ || అథా నయా సమాగత్య లతామణ్డపసంశ్రితః | అన్వ
 భూ త్సురతం తస్యా భూయో రాగవివర్ధనమ్ || ౩౯ || యామావశేషే ౭
 ధ దినే గన్తుకామా కృతత్వరా | ఆమన్త్రయామాస నృపం కథ శ్చి ద్విర
 హాకులా || ౪౦ || నృప శ్చ దుఃఖితో ౭త్యర్థ మాశ్లిష్యా శ్లిష్య భామినీమ్ |
 కథం చి దనుమన్తుం వై శశాక గమనం తదా || ౪౧ || నృపేణా నుమతా సా ౭
 థ సజ్జమశ్రమవిహ్వలా | నిమిలితార్థనయనా నిర్గతా వరపల్లినీ || ౪౨ ||
 తతః సాతాళ మావిశ్య గత్వా చపితు రన్తికమ్ | చోళరాజస్య చరితం కథ
 యామాస సర్వతః || ౪౩ || నాగరాజో పి తాం శ్రుత్వా కథితాం కస్య
 యా కథామ్ | ప్రహర్ష మతులం లేభే సదృశో ౭య మితి బ్రువన్ || ౪౪ ||
 నిర్గత్య నృపతి శ్చాపి లతామణ్డపసంశ్రయాత్ | భావయన్ప్రిభమాం స్త
 స్యా జగామ మృగయం శ్చమూమ్ || ౪౫ || పశ్చిమాచలశృంఖలాగ్రే లమ్బమా
 నే దివాకరే | వ్యలోకత మహారాజ స్సేనా మనుగతాం తదా || ౪౬ || అ
 పరాం దిశ మాసాద్య హ్య న్వరజ్యత భాస్కరః | బిభ్రతీ కుక్కుమార క్తం
 పయోధరభరం తదా || ౪౭ || బభౌ సన్ధ్యారుణం ప్రియమ స్ఫురత్తారకమ
 ణ్డలమ్ | ప్రవాళరక్తో ముక్తాభిరజ్జితో వారిధి ర్యథా || ౪౮ || జగాహే
 జగ దణ్డా స్తస్తిమిరం చ శనై శ్శనైః | హృదయం విషయానక్త మవిద్యాతి
 మిరం యథా || ౪౯ || స చ సైన్యాన్విత స్తావ త్ప్రయయా నిజ మాస్ప
 దమ్ | స్నారం స్నారం విశాలాక్షీం సురతశ్రమవిహ్వలామ్ || ౫౦ || ఆ
 —చోళరాజస్య నాగకన్యాయాం సార్వభౌమ లక్షణోపేత సుతోత్పత్తిః.—
 పన్నసత్త్వా దదృశే నాగరాజస్య కస్యకా | సర్వలక్షణసమ్పన్నా పితు
 ర్విదధతీ ముదమ్ || ౫౧ || తా మథా లోక్య దై వజ్ఞా ఇదమూచు ర్వచ స్తదా |
 అస్యా ముత్పత్స్యతే పుత్ర శ్చక్రవర్తీ మహాద్యుతిః || ౫౨ || పృథివీం సాగరో
 పేతాం సశైలవనకాననామ్ | పాలయన్మతి ధర్మేణ మహేన్ద్ర సదృశః ప్రభుః ||

౫౩ || అథ సా దశమే మాసి పుత్రం ప్రాసూత సుద్ధరమ్ । సర్వలక్షణమ్పన్నం
సార్వభౌమపదోచితమ్ || ౫౪ ||

ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్డపురాణే తీర్థఖండే భృగునారదసంవాదే శ్రీవేంకటాచల
మాహాత్మ్యే చోళరాజసుతోత్పత్తికథనం నామ సప్తమో ధ్యాయః.

◆◆◆ చోళరాజసుతస్య పాతాళా త్వపితృన్దికాగమనమ్. ◆◆◆

నారదః || పుత్రస్య ముఖలావణ్యే పుత్రికాయా ధనశ్చయః । తృప్తిం న
విస్తతి స్తా యం ప్రీత్యుత్పన్నేన చతుషా || ౧ || వస్మధే నాగరాజస్య పరితోషేణ
నై శిశుః । చంద్రమా ఇవకృష్ణాన్యపక్షే సతి దినే దినే || ౨ || కస్య చి త్వథ
కాలస్య పోషితో మాతు రన్తికే । సప్రచ్ఛ మాతరం బాలః పితరం దర్శయే
తి హా || ౩ || త చ్ఛృత్వా పూర్వస్మత్తాన్తం నా మాతా ౭ పై న్యవేదయత్ ।
తదాకర్ణ్య చ బాలో ౭యం పునః ప్రప్రచ్ఛ మాతరమ్ || ౪ || పితరం వీక్షితుం
శీఘ్రం త్తోణీతలనివాసినమ్ । వర్తతే హ్య భిలాషో మే మహా న్ననసి సమ్ప్రతి
|| ౫ || భూలోకగమనే యోగ్యం మార్గ మావేదయ స్వమే ! యేనా హం పితు
రుత్సజ్గం గమిష్యామి ముదా ౭న్వితః || ౬ || ఇతి తస్య వచ శ్శృత్వా ప్రహృ
ష్టా నాగకన్యకా । భూలోకగమనే యోగ్యం బిలం చా దర్శయ త్తదా || ౭ ||
సో పి తేనై వ మార్గేణ ప్రాప్యా శు ధరణీతలమ్ । చోళరాజ ముపాగమ్య వవ
ద్దే పాదయో స్తదా || ౮ || ప్రప్రచ్ఛ ప్రణతంభూమౌ క స్త్వ మిత్య వనీపతిః ।
పుష్టః ప్రాహ స బాలో ౭యం నృత్తాన్త మఖిలం మునే || ౯ || నృత్తాన్త మఖ
లం రాజా శ్రుత్వా తు తదుదీరితమ్ । గ్రహణే బాలకస్యా స్య సంశయం
పరమం యయూ || ౧౦ || సంశయావిప్లవితో ౭యః జ్ఞాపమాస్థాయ భూపతిః ।
ముహూన్త మివ భూయో పి తి మేవాలోకయన్ స్థితః || ౧౧ || తతి శ్చా కాశ

◆◆◆ చోళ రాజసుతస్యాశరీర్యుత్యై పితృర్పితరాజ్యభ్రమేరిర్యమః. ◆◆◆

గా వాణీ సృపం సంశయితం ముహుః । ఆశ్వాసయ స్త్రివచనై రుచ్చచార స
వీక్షితా || ౧౨ || మా విచార య రాజేంద్ర పుత్రో ౭యం గే న సంశయః ।
చక్రక్తి మహారాజో భవిష్య త్యసమో భువి || ౧౩ || అతీవ విష్ణుభ క్త శ్చ భవి
ష్యతి మహామతిః । శేషాద్రా చ స్వయం వ్యక్తం విష్ణు మభ్యర్చ యిష్యతి
|| ౧౪ || ప్రీత శ్చా పి మహాదేవో హ్య ర్చాభావ మతిక్రమన్ । సల్లాపం తేన
సుచిరం కరిష్యతి దినే దినే || ౧౫ || అభిషేచయ రాజేంద్ర పుత్రం రాజ్యే ౭విచా
రతః । ఇతి రాజా సమాకర్ణ్య నా నృతం సురభాషితమ్ || ౧౬ || శ్రద్ధధే పుత్ర
మిత్యే నం జయన్తం వాసవో యథా । తతో రాజా సమాగమ్య సంవృత్తో
యత్ర సజ్గమః || ౧౭ || ఆత్మన స్తస్య మాతు శ్చ తం దేశం సుమనోరమమ్ ।

తత్ర నిర్తాయ విపులం పురం పుత్రస్య నామతః ॥ ౧౮ ॥ తత్రా భ్యమేచయ
యై న మాధిరాజ్యే సమాగతః । తత ససచక్రవర్తీ తి ప్రథితో భువి పార్థివః

— చక్రవర్తిన మృతిగోపాలనివేదితవేంకటాచలవల్లీకోదంతః. —

॥ ౧౯ ॥ శశాస పృథీవీం కృతాన్నిం సముద్రవసవాన్వితామ్ । తతః కదా చి
ద్గోపాలా స్తదాజ్ఞాపరిపాలకాః ॥ ౨౦ ॥ సమాగమ్య మహీపాల మిదం వచన
మబ్రువన్ గోపాలాః ॥ శేషాచలే వయం రాజ నివహరామో గవాం వ్రజాత్
॥ ౨౧ ॥ క్షీరం నిదేశా ద్వేవస్య భాణ్డేషు నిహితం సదా । త దానయనకాలే
వై దృశ్యతే మహా దద్భుతమ్ ॥ ౨౨ ॥ విపృద్ధం తత్ర పల్నిక మేకం వసతి
భూధరే । ఆగచ్ఛామో హి మాగ్ధేణ వయం తేన మహీపతే ॥ ౨౩ ॥ ఆదా
య భాణ్డం క్షీరాణాం సర్వం తత్ర హి భజ్యతే । సావధానా అపి వయం న
పశ్యామో ౭ త్రకారణమ్ ॥ ౨౪ ॥ విచారయ మహీపాల కిమేత దితి సమ్ప్రతి
రాజా దై విక మేవే తి సునిశ్చిత్య సువిస్మితః ॥ ౨౫ ॥ సాయం ధ్యాయ స్థాప్త
కేశం తద్గతేనా స్తరాత్సనా । శుచి ర్భూత శ్చ సుష్వాప యతవాక్కాయమా

—◆◆◆ చక్రవర్తినో భగవత్ప్రకాశితస్వప్న దర్శనమ్. ◆◆◆—

నసః ॥ ౨౬ ॥ దదర్శస్వప్న మేకం చ నృప స్తస్మిన్నిశాంతరే । ప్రాత రుత్థా
య విధివ త్సన్ధ్యా మన్వాస్య భూపతిః ॥ ౨౭ ॥ ఆహూయ మన్త్రిప్రవరా నిదం
వచన మబ్రవీత్ ॥ రాజా ॥ మన్త్రిణ శృణుతా స్యాం వై నిశాయాంస్వప్న
మద్భుతమ్ ॥ ౨౮ ॥ అదృష్టపూర్వం చా న్యేన గుహ్యో ద్గుహ్యతరం మహత్ ।
కాలమేషునిభః కశ్చి దతిసుందరమూర్తిమాన్ ॥ ౨౯ ॥ అద్భుతః పురుషో దృష్టః
పుణ్డరీకాయతేక్షణః । అపృచ్ఛం పురుషం చాహం కుత్రత్యః కో భవా నీతి ॥ ౩౦ ॥
కిమర్థం చాగతో స్య ద్యుతవ కిం కరవాణ్య మామ్ । ఇతి పృష్టో మయా ప్రాహ దే
వేన గిరివాసినా ॥ ౩౧ ॥ ప్రేషితో ౭హం నరవ్యాఘ్ర శ్రీనివాసేన ధీమతా ।
అహం వసామి శేషాద్రే స్సదా తస్యాన్తికే ముదా ॥ ౩౨ ॥ శ్రీవేంకటగిరే ర
స్య ప్రభావం తు మహాద్భుతమ్ । నివేదయే తి దేవేన ప్రేషితో ౭స్తి తవాన్తి
కమ్ ॥ ౩౩ ॥ శిలోచ్ఛయే ౭త్ర వై శఙ్ఖచక్రవనతహస్తకః । శ్రీభూమిన
హితో నిత్యం విహర న్నాజతే తరామ్ ॥ ౩౪ ॥ అద్రే ర్దక్షిణత స్తస్య రాజ
ధానీ విరాజతే । గజవాజిరఘోపేతా సర్వాద్భుతమయీ సదా ॥ ౩౫ ॥
తస్మిన్నిరా త్రయ స్త్రింశ తోఁటిసఙ్ఖ్యా శ్చ దేవతాః । సర్వే మహర్షయ శ్చా
పి సిద్ధా యోగివరా స్తథా ॥ ౩౬ ॥ వసన్తి సర్వతీర్థాని తస్మిన్నిగివరే శుభే ।
అణిమా మహిమా చై వ గరిమా లఘిమా తథా ॥ ౩౭ ॥ ప్రాప్తిః ప్రాకామ్య
మిశిత్యం వశిత్యంచాష్టభూతయః । తస్యా ద్రేః పూర్వభాగే వై చరన్తి విపు
లం తపః ॥ ౩౮ ॥ పూర్వస్యాం దిశి తస్యా ద్రేః కాశహస్తీ తి విశ్రుతమ్ ।

తత్రాణ హేతుమ్ || ౧౧ || శ్రీవత్సాఙ్కం పుణ్డరీకాయతాక్షం
ధారయన్తం కరాభ్యామ్ | దాతారం తం పాణినా వై వరాణా
-ం బిభ్రతం భ్రాజమానమ్ || ౧౨ || పీతం వస్త్రం బిభ్రతం రాజమా
ప్రోతరత్నోపశోభమ్ | శాన్తాకారం శాశ్వతం శ్రీనివాసం సేవ్యం

—◆◆◆ చక్రవర్తికృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః. ◆◆◆—

దేవం దదర్శ || ౧౩ || స రాజపుత్రో దృష్ట్వా ధ దేవేశం భ క్త
పాదుర్భూతం ప్రణమ్యై నం తుష్టావ స్తుతిభి స్స్వయమ్ || ౧౪ ||
బ్రహ్మ రుద్రో వసశ్చాయే చ సాధ్యా విశ్వేదేవా మరుత
స్స | ఏతే చా న్యే దేవముఖ్యా నియోగం పశ్యన్త స్తే విష్టపా
|| ౧౫ || నా కారం వా రూప మత్యద్భుతం తే పశ్యన్త్యేతే
యః పురాణాః | ఇథం భూతే మాదృశాను గ్రహార్థం ప్రత్యక్షం
యత ద్భూభూవ || ౧౬ || హోతవ్యం త్వం పావకాన్త స్తు హోత్రం
త్వం పావకో పి త్వ మేవ | ఉద్దేశ్య స్త్వం సిద్ధి రస్య త్వ మేవ
స్మిన్నా న్య దత్రా స్తి దేవ || ౧౭ || సదైవై క స్త్వం పరం
ర్వం యస్మా న్నా న్యం ప్రాహు రేతత్ప్ర పశ్యమ్ | యత్సఙ్క
కృత స్సర్గ ఆదా యచ్ఛాన్తస్థం శాస్తి సర్వాత్మనే మమ్ || ౧౮ ||
సీ త్పూర్వ మిశో న చా సీ న్నే మే వ్యాప్తే రోదసీ వాప్య భూ
స్త్వం వై జాగరూక స్తు శేషే శేషే తల్పే చారు సృష్ట్వా తదా
లో లోక స్త్వాం వేద వేత్త త్వ మేనం నా ది ర్మథ్యం విద్యతే తే
ః | సత్యం రూపం తే శ్రుతిః కీర్తయన్తి జ్ఞానాకారం య త్త దేత
|| ౧౯ || కాలోసి త్వం లోకసంహరి హేతు స్సృష్టా చాదా రక్షక
వ | సంహర్య స్త్వం సృజ్యవస్తు త్వ మేవ ప్రాయో రక్ష్యం త్వం
స కర్ణ || ౨౦ || త్వం యజ్ఞో దీక్షిత స్త్వం చ స్వాహా ౭సా
కాశః | త్వయా వ్యాప్త *మినుం లోక మనువ్యాప్తా రమా తవ ||
సో హం త్వాం శరణః ప్రాప్తః పద్మాసఖ మజం విభుమ్ | శేషిణం
ం ప్రణతార్తి హరం శుభమ్ || ౨౧ || స్తుత్వే తి భూపః ప్రణతః
వాసస్య చక్రవర్తి ప్రార్థనయా సర్వజన దృశ్యత్వాభ్యుపగమః. :—
తుష్టావ భూయః ప్రణానామ భూయః | అథా న్య భ క్తిం స విలో
నృపాత్మజం పీతమనా జగద || ౨౨ || గుహాసు బద్ధైః ప్రతిశబ్ద
హు స్త్రిసక్రృత్య పయోధిఘోషమ్ || శ్రీభగవాన్ || పీతో స్మి రా

వాసం సంశ్రితత్రాణ హేతుమ్ || ౧౧ || శ్రీవత్సాఙ్గం పుణ్డరీకాయతాత్రం
శఙ్ఖం చక్రం ధాదయస్తం కరాభ్యామ్ | దాతారం తం పాణినా వై ఐరాణా
మన్యేనాఙ్గం బిభృతం భ్రాజమానమ్ || ౧౨ || పీతం వస్త్రం బిభృతం రాజమా
నం కోటిరాస్త్రప్రోతరత్నోపశోభమ్ | శాస్తాకారం శాశ్వతం శ్రీనివాసం సేవ్యం

—◆◆◆ చక్రవర్తికృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః. ◆◆◆—

దేవై ర్వాసుదేవం దదర్శ || ౧౩ || స రాజపుత్రో దృష్ట్వా థ దేవేశం భక్త
వత్సలమ్ | ప్రాదుర్భూతం ప్రణమ్యై నం తుష్టావ స్తుతిభి స్స్వయమ్ || ౧౪ ||
రాజపుత్రః || బ్రహ్మరుద్రో వసన్మాయే చ సాధ్యా విశ్వేదేవా మరుత
స్సప్త పూర్వే | ఏతే చా న్యే దేవముఖ్యా నియోగం పశ్యన్త స్తే విష్ణుశా
న్వర్తయన్తే || ౧౫ || నా కారం వా రూప మత్యద్భుతం తే పశ్యన్త్యేతే
యోగిముఖ్యాః పురాణాః | ఇథం భూతే మాదృశాను గ్రహార్థం ప్రత్యక్షం
తే రూప మేత ద్భూతమ్ || ౧౬ || హోతవ్యం త్వం పావకాన్త స్తు హోత్రం
హోతా చ త్వం పావకో పి త్వ మేవ | ఉద్దేశ్య స్త్వం సిద్ధి రస్య త్వ మేవ
త్వత్తః కి ఞ్చి న్నా న్య దత్రా స్తి దేవ || ౧౭ || సద్వైవేక స్త్వం పరం
బ్రహ్మ పూర్వం యస్మా న్నా న్యం ప్రాహు రేతత్ప్ర పఞ్చమ్ | యత్సిఙ్గు
ల్పా త్ప్రకృత స్సర్గ ఆదా యచ్ఛాన్తస్థం శాస్తి సర్వాత్మనే మమ్ || ౧౮ ||
స బ్రహ్మ సీ త్పూర్వ మిశో న చా సీ న్నే మే వ్యాప్తే రోదసీ వాప్య భూ
తామ్ | ఏక స్త్వం వై జాగరూక స్తు శేషే శేషే తల్నే చారు సృష్ట్వా తదా౭
పః || ౧౯ || నో లోక స్త్వాం వేద వేత్త త్వ మేనం నా ది ర్గర్భం విద్యతే తే౭
ధవా ౭న్తః | నత్యం రూపం తే శ్రుతిః కీర్తయన్తీ జ్ఞానాకారం య త్త దేత
స్సమామి || ౨౦ || కాలోసి త్వం లోకసంహరి హేతు స్సృష్టా చాదౌ రక్షక
శ్చ త్వ మేవ | సంహర్య స్త్వం సృజ్యవస్తు త్వ మేవ ప్రాయో రక్ష్యం త్వం
హి కర్తా చ కర్మ || ౨౧ || త్వం యజ్ఞో దీక్షిత స్త్వం చ స్వాహా ౭సౌ
త్వం హుతాశః | త్వయా వ్యాప్త *మిమం లోక మనువ్యాప్తా రమా తివ ||
౨౨ || సో హం త్వాం శరణం ప్రాప్తః పద్మాసఖ మజం విభుమ్ | శేషిణం
సర్వజగతాం ప్రణతార్తి హరం శుభమ్ || ౨౩ || స్తుత్వే తి భూపః ప్రణతిః
—: శ్రీనివాసస్య చక్రవర్తి ప్రార్థనయా సర్వజన దృశ్యత్వాభ్యుపగమః. :—
పృథివ్యాం తుష్టావ భూయః ప్రణనామ భూయః | అథా న్య భక్తిం స విహో
క్య దేవౌ నృపాత్మజం ప్రీతమనా జగద || ౨౪ || గుహాసు బద్ధైః ప్రతిశబ్ద
జాతై ర్గుహు స్తిరస్కృత్య పయోధిఘోషమ్ || శ్రీభగవాన్ || ప్రీతో సిద్ధి రా

* మిమం విశ్వమతిష్ఠత్పరమంతమ. ఇతి పాతాన్తరం.

జేంద్ర పరం తవా హం భక్త్యా నయాచా న్యసుదుర్లభం చ ॥ ౨౫ ॥ పరం
వృణీష్యా ద్య య దిచ్ఛసి త్వం దాస్యామి సర్వం తవ మా విషాదః ॥ ౨౫౪ ॥
రాజపుత్రః ॥ య త్తద్రూపం దుర్లభం యోగివర్త్యై రమ్యం భూయా దీదృ
శం సర్వదృశ్యమ్ ॥ అత్రై వ త్వం సర్వదా వాస మీయా స్స ర్వేషాం వై
మానవానాం హితాయ । ఓ మిత్యు క్త్వా ధా పరం ప్రాహ వాక్యం మద్భ
క్త స్త్వం నాస్తి తుల్య స్త్వయా ౭స్యః ॥ ౨౬ ॥ స స్తుప్తో హం మత్సఖత్వం
ప్రదాస్యే వేత్థ త్వం మాం సుహృదం భక్తవశ్యమ్ । ఇ త్యూచివా న్నాథపౌ
రాజపుత్రం భూయః ప్రాహా స్తే స్తేరవక్త్యారవిస్తః ॥ ౨౭ ॥ సేవాం రాజ స్స
న్వహం మే త్రిసన్ధ్యం కర్తుం భూయ శ్శాసనా న్నే ౭ర్హసి త్వమ్ । ఏత చ్ఛృ
త్వా రాజపుత్ర స్స ధీమాన్ తేవాం నిత్యం నో జహకా ప్రీతచిత్తః ॥ ౨౮ ॥
సేవాం కుర్వ స్వేజ్ఞ-కేశస్య రాజా తస్మి న్వాసం పత్తనే స్స ప్రయాతి ॥ ౨౯ ॥
సేవాకా లేషు తస్యా యం రాజ్ఞో వై భక్తవత్సలః ॥ ౩౦ ॥ ఆర్చాభావ మతి

—: శ్రీ శ్రీనివాసమహాత్మవసేవార్థం బ్రహ్మరుద్రాద్యాగమనమ్. :—

క్రమ్య హితార్థా నప్య పాదిశత్ । స కదా చిద్ధ్వజారోహమహాత్మన మత
న్ద్రితః ॥ ౩౧ ॥ అకారయ చ్చ ధర్మేణ కన్యాం యాతి దివాకరే । ధ్వజం ని
ర్ణాయ విధివ ద్దరు డాధిష్ఠితం శుభమ్ ॥ ౩౨ ॥ ఆరోపయ త్సమభ్యర్చ్య ధ్వ
జ స్తమ్భ మను త్తమమ్ ॥ ౩౨౪ ॥ బ్రహ్మణ మీశం సగణం శతక్రితుం యే
వై వా న్యే స ని దిక్పాల ముఖ్యాః ॥ ౩౩ ॥ తా నజ్ఞసా మస్త్రవర్త్యై ర్ది
జా శ్చ సేవార్థం వై సైర్వర మాహూతవస్తః ॥ ౩౩౪ ॥ తతో హంసం
సమారుహ్యప్రాజ్ఞలిః కమలాసనః ॥ ఆగతో మునిభి స్సార్థం కాఙ్క్ష స్సేవాం
రమాపతేః । శంకరో పి వృషాయాథ స్సేవాయై గిరిజాన్వితః ॥ ౩౪ ॥ ప్రమ
ధాద్యైః పారిషదైః రన్వితః ప్రయయా ముదా । ఇన్ద్రో పి సాస్త్రసిన్ధూర
ప్రస్ఫురత్కుమ్భమణ్డలమ్ ॥ ౩౫ ॥ ఆరుహ్యై రావతం నాగం ద్రష్టుం యాత్రో
త్సవం యయా । అన్యే చా పి దిశాపాలా స్స్వం స్వం వాహన మాస్థితాః ॥
౩౬ ॥ శేషాచలతటిదేశ మగమన్నా దృతోత్సవాః ॥ ౩౬౪ ॥ నారదో పి హరి
నామసహస్రం కలయ నిష్కమృశన్ మహతీం చ మహుః । ఆయయా హృది
చ భాస్వరభూతం కలయ నిష్కవృణ నిగమాదిమ పి ॥ ౩౭౪ ॥ అథా యయు
ర్ద్రష్టుకామా మహాన్తం క్షోణీపాలాః ప్రాణిన స్సర్వ ఏవ । పుత్రం నేత్రం
ప్రార్థయానా శ్చ భూయా నానాదిగ్భ్యో నప్రశీర్వా స్తదానీమ్ ॥ ౩౮౪ ॥ తస్య
చో త్సివయాత్రాయాం శేషాచలపతే స్తదా ॥ ౪౦ ॥ వేంకటేశం ప్రార్థ
యన్తో నానాదిగ్భ్యో స్సమాగతాః । కింకరా శ్చై వ గాయన్తి కీర్తిం తస్య
మహాత్మనః ॥ ౪౧ ॥ ఇత్థం ప్రవవృధే తస్య దివ్య శ్శౌరే ర్మహాత్మనః ।

అదృష్టపూర్వ స్సర్వేషాం విస్మయం వ్యతనో ద్భవశమ్ ॥ ౪౨ ॥ పజ్జలౌ
జవనా ఆస న్మాణా వై దౌరదర్శనాః । బభూవు ర్వాగ్నినో మూకా జనా
స్తస్మి న్మహాత్మవే ॥ ౪౩ ॥ తదా ప్రభృతి యస్మి న్నై వ్షరేవషే మహాత్మవే ।
నమస్యతి హరిం తత్ర సవృద్ధిం యాస్యతి ధ్రువమ్ ॥ ౪౪ ॥ తస్య చో త్సవ
యాత్రాయాం శేషాచలపతే స్తదా । పయోదా విరజీచక్రుః ప్రతోళీ

—◆— శ్రీ శ్రీనివాసస్య రథోత్సవావభృథోత్సవప్రాకారః. —◆—

ర్వాసవాజ్ఞయా ॥ ౪౫ ॥ సావర్ణం కల్పయామా స రథం రత్నపరిష్కృతమ్ ।
తస్మి న్నభవరే రమ్యే దీవ్యతిస్తా వ్తమేదినే ॥ ౪౬ ॥ అథా వ్యసు వ్యతీతేషు
దివసేషు మహాత్మవే । శ్రవణే విష్ణునక్షత్రే ముహూర్తే తు శుభే తదా ॥
౪౭ ॥ చక్రం భగవతా లజ్జప్తం స్వామిపుష్కరిణీజలే । చకారా వభృథ
స్నానం మఖేఽస్మిం శ్చ సమాపితే ॥ ౪౮ ॥ అథా స్నానం విధివ ద్రాతౌ
ధ్వజస్యా ప్య వరోహణమ్ । చక్రు ర్విప్రవరా స్తత్ర మహానై వేద్య మేవ చ ॥
౪౯ ॥ అథా న్యస్మి ద్దినే దేవ మానర్చ విధివ త్తదా । ప్రసూనై ర్వివిధై
శ్చాపి సుగంధై స్సుమనోహరైః ॥ ౫౦ ॥ హరి ర్విసర్జయామాస దేవా
తేవార్థమాగతాః । బ్రహ్మద్రువురోగాం శ్చ ప్రణమశి రసస్తదా ॥ ౫౧ ॥
ఇత్థం స రాజా వృషశైలభర్తు ర్మహాత్మవం దివ్య మిమం సమాప్య ।
హృప్తః కృతార్థం బహు మన్యమానో హ్య త్తా నమావాస మియాయ
భూయః ॥ ౫౨ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్డపురాణే తీర్థఖండే భృగునారదసంవాదే శ్రీవే
ంకటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీ శ్రీనివాసావిర్భావాది
కథనంనామ నవమోధ్యాయః.

—◆— చక్రవర్తినమిపాగతకృష్ణశర్కాఖ్యవిప్రోద స్తః. —◆—

నారదః ॥ ఉత్సవాన్తే ద్విజః క శ్చి దాజగామ తదన్తికమ్ । భార్య
యా సహిత శ్చై వ తద్దై వా చిరసూతయా ॥ ౧ ॥ ద్విజం త మాగతం
రాజా పాద్యార్థ్యాసనవస్తనైః । అభిపూజ్య యథాన్యాయం దృష్ట్వా కుశల మబ్ర
వీత్ ॥ ౨ ॥ రాజా ॥ క స్తే దేశో ద్విజశ్రేష్ఠ కిమర్థ మిత ఆగతః । వదస్య
కి మహం వా తే కరవాణి నిదేశకృత్ ॥ ౩ ॥ విప్రః ॥ దక్షిణామ్బునిధే స్తీ
రే శ్రుతా చస్త్రపురీ శుభా । తస్యాం వసతి ధర్మజ్ఞః కూర్మో నామ ద్విజోత్త
మః ॥ ౪ ॥ తస్యా హం వై సుతో రాజా కృష్ణశర్కే తి విశ్రుతః । భార్య
సుధర్మిణీ నామ్నా మమే యం పుత్రిణీ శుభా ॥ ౫ ॥ కాశీతేత్ర మహం ద్ర
ష్టుం ప్రయాసేయ ముక్తిసాధనమ్ । అస్యా శ్శిశు స్త్రిమాసో లయం దుర్బలా

చై వ భామినీ ॥ ౬ ॥ ప్రవాసాయోగ్యతా మస్యా దుర్బలాయా శ్చ మన్త
 యః । త్వత్సకాశ మహం రాజః సమ్ప్రప్త స్త్వం హి రక్షితా ॥ ౭ ॥
 విలోక్య కాశీ మాయాశ్చ సే యం తావ న్మనస్వినీ । సమీపే తవ రాజేన్ద్ర
 వాసం యా త్వితి మే మతిః ॥ ౮ ॥ ఓ మిత్యుక్తో ధ భూపేన త్యక్త్వా భా
 ర్యాం సుతాన్వితామ్ । ఆమన్త్య చ మహీపాలం యయా కాశీం ప్రతి ద్వి
 జః ॥ ౯ ॥ రాజా చ తస్యా వాసార్థం గృహ మేకం ప్రకల్ప్య సః । ధాన్యం
 షణ్ణానపర్యాప్తం దాపయామాస చ స్వయమ్ ॥ ౧౦ ॥ స నిర్గచ్ఛ గృహ
 చ్చే తి శశాన ద్విజభామినీమ్ । స్వవ్యాపారే స్థితో రాజా వై వ సన్తాప తాం
 తతః ॥ ౧౧ ॥ కృష్ణశర్తా తతో విప్రో గత్వా ప్రస్థాన ముత్తమమ్ । పున రా
 గత్య భూపాల మిదం వచన మబ్రవీత్ ॥ ౧౨ ॥ కృష్ణశర్తా ॥ ఆగతః కృష్ణ
 శర్తా హం గంగా దృష్ట్వా సుశోభనామ్ । న్యస్తా తవా నికే భార్యా దీయ
 తాం విరహాతురా ॥ ౧౩ ॥ ఇ త్యుక్తో భూపతి స్తేన చిన్తయామాస దుఃఖ
 తః । అహో మయా ప్రమత్తేన విషయాన క్తచేతనా ॥ ౧౪ ॥ స చిన్తితా
 మహాభాగా భామినీ తు ద్విజన్దనః । ధాన్యం షణ్ణానపర్యాప్తం దత్తమ
 న్యై పురా మయా ॥ ౧౫ ॥ స కాలన్తు వ్యతీతో ఒద్య కిం కరోతు ద్విజన్ద
 జా । గృహ నిర్గమనం చా స్యాః ప్రతిషిద్ధం నయా తదా ॥ ౧౬ ॥ ఇత్థం సజ్ఞ
 స్త్య రాజా ఒసౌ ప్రేషయామాస పూరుషమ్ । ద్రష్టుం న్యనిర్మితే గోహీ స
 చుత్రాం ద్విజభామినీమ్ ॥ ౧౭ ॥ సవిలోక్యా గత స్తూర్ణం రాజానం తం వ్య
 జ్ఞపత్ । శిశునా సహభార్యా ఒస్య కాలధర్మముపాగతా ॥ ౧౮ ॥ శరీ
 రే చా నయో శ్శుష్కేవరే తే చిరకాలతః । ఇతి తస్య వచ శ్శ్రుత్వా స రాజా
 భృశదుఃఖతః ॥ ౧౯ ॥ ద్విజ మామూయ సమ్ప్రప్త మిదం వచన మబ్ర
 వీత్ ॥ రాజా ॥ తవ భార్యా ద్విజశ్రేష్ఠ మా మనుజ్ఞాప్య భామినీ ॥ ౨౦ ॥
 దేవదేవస్య సేవార్థ మిదానీ మేవ నిర్గతా । శ్వ ఆనేష్యామి భద్రం తే గతాం సే
 వార్థ మజ్ఞసా ॥ ౨౧ ॥ దిన మేకం చ విశ్రమ్య తతో యాస్యసి భార్యయా ।
 ఇ త్యుక్త్వా ఒధ ద్విజశ్రేష్ఠం నృప శ్శక్కితమానసః ॥ ౨౨ ॥ గృహ నిర్గ
 త్య శేషాద్రి మారురోహ ట్కాన్తరాత్ । దేవస్యా వసరం వీక్ష్య ప్రాజ్ఞలిః
 ప్రయతస్థితః ॥ ౨౩ ॥ స ముహూర్తం వినిశ్చస్య సభేదం చ వ్యజ్ఞపత్ ।
 స్వామి నిష్కాపనా మగ్య శృణుష్వై కమనా మమ ॥ ౨౪ ॥ సో హం హి
 భ వతారక్ష్య శ్శరణ జ్ఞత ఇత్య పి । అప్రబుద్ధేన మత్తేన మయా వై దుష్కృ
 తం కృతమ్ ॥ ౨౫ ॥ న్యాసీకృతా మ్మహాభాగాం ద్విజవర్యేణ ధీమతా । స
 వ్యచారయ మాసక్తో విషయేషు యశస్వినీమ్ ॥ ౨౬ ॥ ఇదానీ మాగతే వి
 పూర్వవృత్త మనుస్మరః । కి మేత దితి భీతో హం త దువస్తం విచారయః
 ॥ ౨౭ ॥ శ్రుత్వా మృణానిరాహారాం సచుత్రాం శుష్కదేహినీమ్ । పరం

నిర్విణ్ణచిత్తో హ మవదం ద్విజ మగ్రతః ॥ ౨౮ ॥ గతా ౭సా దేవసేవార్థం
శ్వ ఆనేష్యామి తాం ప్రియామ్ । సపుత్రాం తవ భార్యాం వై మాభైషీర్ద్ధి
జన త్తమ ॥ ౨౯ ॥ భవిష్యతికథంచేతి భృశంచినాముపాగతః । త్వా మేవ
శరణం దేవ ప్రణతార్తిహరం గతః ॥ ౩౦ ॥ యథాపాపం న విద్దేయం చరితా
ర్థో యథా ద్విజః । దేవదేవ తథా కర్తుం శక్తో నా స్య స్త్వయా వినా ॥ ౩౧ ॥
త్రాహి మాం శరణం ప్రాప్త మిత స్త్వం దుఃఖసాగరాత్ । గతి స్త్వమేవ
చా స్తాకం నా న్యో స్తి జగతీపతే ॥ ౩౨ ॥ ఇతి ప్రణమ్య దేవేశం స్థిత స్త్వాష్ఠీం
నృపోత్తమః । సా స్త్వయ న్మధురై ర్వాక్యై రువాచ మధుసూదనః ॥ ౩౩ ॥
శ్రీభగవాన్ ॥ మాతేవ్యథా భూద్రాజర్షే మాభైషీ స్త్వం కదాచన । తస్మా
పాయ మహం వక్ష్యే ద్విజభార్యాప్రజీవనే ॥ ౩౪ ॥ విప్రః కాశీం ప్రయాన్య న్తాం
దృష్ట్వా ౭ సుజ్ఞాప్య వై గతః । సుధర్మణీ చ మద్భక్తా సాధ్వీ మద్గతమానసా ॥ ౩౫ ॥
తత స్తదీయాః ప్రాణా వై యమాయ కిల నా ర్పితాః । శరీరే మమ రాజే

—◆—◆—◆ అస్థికూటాభిధనరోవరమాహత్యమ్. —◆—◆—◆

స్య స్థాపితా స్తు ప్రియానవః ॥ ౩౬ ॥ ఇత్యుక్త్వా ౭ శ్వాన్య భూపాలు విష్య
క్సేన మభాషత । ప్రాజ్ఞలిం వినయానమ్రం వేత్రపాణిం పురస్థితమ్ ॥ ౩౭ ॥
విష్యక్సేన మహాభాగ మదీయాజ్ఞా మిమాం శృణు । ఇత ఈశానదిగ్భాగే
త్వ స్థికూటాభిధం శుభమ్ ॥ ౩౮ ॥ తీర్థ మస్తి తత స్తోయం సమాహృత్య సు
పావనమ్ । సుధర్మిణ్యా స్సృతస్యా పి శరీర మభిషేచయ ॥ ౩౯ ॥ సపు
త్రా ౭సా ప్రస్రప్తే వ తత ఉత్థాన్యతి ధ్రువమ్ । విష్యక్సేన స్తథేత్యుక్త్వా
తోయ మాహృత్య తీర్థతః ॥ ౪౦ ॥ సుధర్మిణ్యా శ్వరీరం త ద భ్యషిచ్ఛ త్సుత
స్య చ । ఉత్థితా స సుతా సాధ్వీ ద్విజభార్యా సుధర్మిణీ ॥ ౪౧ ॥ అథ రాజా
న మాహూయ ప్రోవాచ మధుసూదనః । దృష్ట్వా గిరివరస్యా యం మహి
మా భవతా ౭నఘ ॥ ౪౨ ॥ ప్రభావ మచలస్యా స్య సనకాద్యా శ్చ యో
గినః । బ్రహ్మాద్యా సకలా దేవా న జానంతి యథా మమ ॥ ౪౩ ॥ యద్య
దిచ్ఛతి వై జన్తు ర్ననసా భీష్మితం నృప । తథా సిద్ధ్యతి త త్సర్వం గిరే రన్య
ప్రభావతః ॥ ౪౪ ॥ అథ విప్రం సమాహూయ భార్యాం చా స్య సుధర్మిణీమ్ ।
ద్విజభార్యా మథా పృచ్ఛ ద్వద తే కి మభీష్మితమ్ ॥ ౪౫ ॥ సా తథోక్తా తు
దేవేన వరయామాన మాధవమ్ । త్వద్భక్తి స్తు దృఢా చా స్తు మమ దేవేశ
నిత్యశః ॥ ౪౬ ॥ ఏవం సంప్రార్థితో దేవో దదా తస్యా అభీష్మితమ్ । తతో
విధిశివాద్యా శ్చ సనకాద్యా శ్చ యోగినః ॥ ౪౭ ॥ వృషాద్రి మగమన్ త్సర్వే
ద్రష్టుకామా స్తద దృశంతమ్ । కృష్ణశర్కా చ సన్తుష్టా విస్థిత శ్చ మహామునే
॥ ౪౮ ॥ ప్రణమ్య స్తోత్రయామాన దేవదేవం రమాపతిమ్ । దేవదేవో నృపం
ప్రాహ న చా స్య సదృశో భువి ॥ ౪౯ ॥ విప్రస్య మయి భక్తస్య త్తథై వ

స్త్వి తి విరిచ్చనః । ఆభాష్యా స్తర్దధే సాకం యోగీశై రస్య పశ్యతః ॥౧౩॥
తదా ప్రభృతి దుష్టాత్ బబాధే దేవతాగణాః । క్షత్రియై స్సహ దేవాంశై

—●●◆— సింహాదభీతదేవానాం శ్రీనివాససమీపాగమనమ్. —◆●●—

ద్మనీ నన్యా శ్చ మానవాన్ ॥ ౧౪ ॥ ఏవ జ్ఞేనా ర్జితా దేనా మునయ శ్చ
 తపోధనాః । శరణ్యం శరణం జగ్గు ర్వేజ్గుఁతుశం యథా నిధిమ్ ॥ ౧౫ ॥
 దేవాః ॥ దైత్యారే దేవ దేవేశ శరణాగతవత్సల । త్రాహి నః పుణ్ణరీ
 కాక్ష సింహాదా దనురాధమాత్ ॥ ౧౬ ॥ త్రిలోకీం బాధతే నిత్య
 మనుభుక్త్యై చ రూపిణీః । సింహాదః కూరచారిత్రః పాపః ప్రాప్తవరో
 విధేః ॥ ౧౭ ॥ ఇతి తేషాం పంచ శ్మ్యత్వా భగవా న్మృతభాననః ।

— అభయగతదేవానాం చక్రవర్తినికటగమనాయభగవదాజ్ఞా.

మేఘధ్వనిగభీరేణ వచసాఽస్వగ్రహీత్సురాన్ ॥ ౧౮ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అ
భయం బ్రహ్మణా దత్తం దేవేభ్య స్సురసత్తమాః । న దాన వా శ్చ తం ఘ్న
న్తినా సురా నచ పన్నగాః ॥ ౧౯ ॥ నై వ శక్తి ర్ననుష్యాణాం సంహారేఽస్వ
దురాత్మనః । సహాయాస్తస్య బహవ స్సన్తి దైత్యాంశసమ్భవాః ॥ ౨౦ ॥
ఖరః కడారః పిష్టాక్షః కనకః కద్రుకః కపిః । ఏతేహిరణ్మకులజాష్ట్రా
త్ర సన్తిహి ॥ ౨౧ ॥ ప్రహ్లాదాయ వరో దత్తః పురా ప్రీతిజుషా మయా ।
తద్వంశ్యా నై వ హస్తవ్యా సృత్య పిత్రిజగత్త్వయే ॥ ౨౨ ॥ తత్రోపాయం
ప్రవక్ష్యామి సింహదక్షపణాయ వః । చక్రవర్తి వనత్యత్ర కాశహస్తీసమీప
తః ॥ ౨౩ ॥ సునర్ణముఖరీతీరే పశ్చిమే పుణ్యాధామని । సనూప్యాయయ
తస్వాంతై ర్నృష్యక్తం చక్రవర్తిసమ్ ॥ ౨౪ ॥ సింహాశం నుమహాశాహుం
మహాబలపరాక్రమమ్ । స సంహరిష్యతి బలీ రాక్షసాని న రాఘవః ॥ ౨౫ ॥
స్వస్థా భవత దేవేశా స్సర్వం భద్రం భవిష్యతి । ఇత్యుక్త్వా భగవాన్విష్ణుః
స్సర్వభూతాత్మభావనః ॥ ౨౬ ॥ విసర్జనూమాస సురాన్ విమానా చా

— భగవదాజ్ఞయా దేవానాం నిజచేషేణ చక్రవర్తినికటగమమ్. —

విశే త్ప్రభుః । తతో దేవా సుగంధర్వా సిద్ధాశ్చ పరమస్వయః ॥ ౨౮ ॥
అనుగ్రహీతుకామా స్త మాజగ్తు శ్చక్రవర్తిమ్ । బ్రాహ్మణకారి మాల
మ్యై దేవగంధర్వతాపసాః ॥ ౨౯ ॥ శుభాశివం ప్రయజ్ఞానా రాజాసము
పశస్థిరే ॥ అగతాం స్తాక మహాభాగః పూజయిత్వా యథావిధి ॥ ౩౦ ॥
పప్రచ్ఛ కుశలం సర్వా నభివాదనపూర్వకమ్ । పూజితా స్తేన భూపేన దే

—◆◆◆సింహాదవధాయ చక్రవర్తిని మృతి దేవప్రత్యోదనా◆◆◆—

వా బ్రాహ్మణవిగ్రహః ॥ ౩౦ ॥ అబ్రువ స్వేకకణ్ఠా స్తే రాజానం ప్రశయా
సతమ్ ॥ బ్రాహ్మణాః ॥ రాజ న్కుశల మస్మాకం త్వయి శాసతి మేది

నీమ్ || ౩౧ || న హి సూర్యే ప్రతపతి లోకే సమృద్ధ్యతే తమః । సింహదో
నామ దైత్యేన్ద్రో బాధతే బ్రాహ్మణా నిహ || ౩౨ || స యజ్ఞా స్సమృద్ధవర్త
స్తే సహోమా న చ సత్కియాః । ఉత్తరే పాపనాశస్య సార్థయోజన
దూరతః || ౩౩ || సవస త్యసదాచారః ఖలో బ్రాహ్మణహింసకః । తం
సంహర దురాత్మానం సర్వలోకైకకణ్డకమ్ || ౩౪ || కృత స్తే ౭నుగ్రహో ౭
స్సాభి స్సర్వదేవాత్సాభి ర్మృప || చక్రవర్తి || అనుగ్రహేణ యుష్మాకం
సంహరామి న సంశయః || ౩౫ || సింహదః కీదృశ స్తస్య బ్రూత కిం వా బ
లం బుధాః || బ్రాహ్మణాః || విరిశ్చినా దత్తవర సింహదః క్రూరవిక్రమః ||
అవధ్య స్సర్వదేవానాం దేవస్య చ రథాక్షిణః । త్వ మేవ తస్య రాజేన్ద్ర సం
హారా న చ సంశయః || ౩౬ || దేవాః కుర్వన్తు సర్వే పి సన్నిధానం త్వయి
ప్రభో । ఇత్యుక్త్వా బ్రాహ్మణా స్సర్వే సంప్రయజ్య జయాశిషః || ౩౭ ||

* సింహదవధోపాయవేదనాయ భగవత్సన్నిధి మ్మృతి చక్రవర్తిగమనమ్.

అస్తర్థానం గతా స్తత్ర త దద్భుత మివా భవత్ । అథ రాజా మహాతేజా శ్చ
క్రవర్తి స ధార్మికః || ౩౮ || మన్త్రిభి ర్హస్త్రయామాస వధోపాయం దురా
త్మనః । నిశ్చిత్త్య కృత్యవి తక్రత్యం మన్త్రిభి స్సహ మన్త్రవిత్ || ౪౦ || జగామ
వేంకటేశస్య సన్నిధిం సన్నిధిం యాథా । స్వర్ణపుష్పద్వై స్స్వర్ణపుష్పే స్తుల
నీదళసంయుతైః || ౪౧ || అర్చయిత్వా యథాపూర్వం వేంకటేశం సృహో
౭వదత్ । బ్రాహ్మణప్రవరా స్సాన్విమిన్ సింహదేన నివీడితాః || ౪౨ ||

—◆—చక్రవర్తికృతాసురవధార్థభగవద్దత్తపశ్చాయుధధారణమ్.—◆—

తత్సంహరనియోగం మే ప్రదదుః కిం కిరో మ్యహమ్ || శ్రీభగవాన్ || శ
ఙ్ఖచక్రే ప్రదాస్యామి భావిసాయుజ్యసూచకే || ౪౩ || తథా కామోదకీం
శార్ఙ్గం నన్దకం చ మహామతే । పశ్చాయుధధరో భూత్వా దురాత్మానం సు
రద్రుహమ్ || ౪౪ || సబద్ధవర్గం సామాత్యం జహి సక్లౌమమణ్డలే । ఇ
త్యుక్త్వా ప్రదదా తస్మై శుచయే చక్రవర్తినే || ౪౫ || శఙ్ఖచక్రదాశార్ఙ్గ
ఖడ్గాని మధుసూదనః । తతి స్స రాజతనయః పున శ్చ స్వపురం గతః || ౪౬ ||

—◆—సింహదేన సహ యుద్ధాయ కిరాతరూపేణ చక్రవర్తిగమనమ్.—◆—

సేనాం సంయోజయామాస దేవతేజ స్సమేధితామ్ । సంవృద్వై వత తేజో
భి రుపబృంహితవిగ్రహాః || ౪౭ || కైరాతం వపు రాస్థాయ ప్రతప్తే సహ
సై నికః । కిరాతవపుష స్సర్వే సహితా విశ్వకద్రుభిః || ౪౮ || సమేతం మృగ
యాసక్తం చక్రవర్తిన మన్వయుః । ఘ్నన్తో వ్యాఘ్రా వృకా సిం
హా తరక్షూ శల్యకా కిటీ || ౪౯ || ప్రతీరం పాపనాశస్య ప్రాపూ రా
జేన్ద్రసదృటాః । చోశరాజకుమారస్య వాహినీ బలగర్వితా || ౫౦ || మన్దం

మద్దం ప్రతీయాయ ఘోరసింహాదకానసమ్ । వనదుర్గా ద్వినిష్క్రమ్య సిం
హాదో దైత్యభూపతిః ॥ ౫౧ ॥ అవైత్యత కిరాతాం స్తా నిర్విషాదస్త్రినతా
ననః । న దేవా న చ దైతేయా న గన్ధర్వా న దానవాః ॥ ౫౨ ॥ న చ
క్రవర్తిన సైన్యాః కిమర్థం భయాభీతా । ఇతి నిశ్చిత్త్య ధీరాత్మా నిగ్గత
సైన్యైకై స్సహ ॥ ౫౩ ॥ సింహాద స్పృహ మాగుహ్య ప్రతీయాయ ప్రభో
ర్బలమ్ । శోటికతనహస్రేణ ఖరసైన్యేన నిర్వయీ ॥ ౫౪ ॥ నన్వత స్సహిత
సైన్యైః కడార వ్యప్తికోటిభిః । సింహై స్సన్త్కోటిభిః కింకో నశకోటిభిః ॥
౫౫ ॥ కద్రుకో న్యగ్నదానీకః కపిః పన్నసరావృతః ॥ అన్యే చ దైత్యసతయ
- - - - - పాచనాశనతర్థసమచక్రవృత్తచక్రవర్తిసింహాద యుద్ధము. - - - - -

స్వస్వసైన్యసమావృతాః ॥ ౫౬ ॥ ఆగతా స్స్వస్వ వృన్త తే ముఖిత్వాఽ త్సే
హిణీకతమ్ । త్రిదశా త్సహిణీనాథ శ్చక్రిన్త మహాబలః ॥ ౫౭ ॥ సింహాదేన
సమం యుద్ధం చకార భగవన్ప్రియః । సేయో మభయో శ్చాభ సింహ
దహరిభ క్తియోః ॥ ౫౮ ॥ సమం స్సమహా నాసీ ద్గజాయముసయో ర్యథా ।
విమానం త్నా న్యగుహ్య ప్రవీరనరశోభిషుమ్ ॥ ౫౯ ॥ ఆగతం దేనగా
ణీన్యం మధ్యే గగనమణ్డలమ్ । ఆగతా దేవతా స్సర్వాః పుమృష్టిపురోగ
మాః ॥ ౬౦ ॥ ద్రష్టు కామా మహాయుద్ధం దైత్యరాజాధి రాజయోః । తి
తో యుద్ధం సమభవ త్సింహాదనృపసేవయోః ॥ ౬౧ ॥ సర్వారే కిలహం చక్ర
ద్దేవ్య శ్చ స్సరసో మిథః । సేనాను క్షీయ మాణాను చక్రిన్తీ భృతాగ్రహః ॥
౬౨ ॥ శార్ఙ్గం ధను నుపదాయ సద్దధే నిశితా శరాః । బాణేన్త కేన
రాజేన్ద్రో జఘాన దశవిశతిమ్ ॥ ౬౩ ॥ శతం సహస్ర మయుతం నియుతం
ప్రయుతం తథా । తస్య విక్రమ మాలోన్య సింహాద స్సంహవాహనః ॥ ౬౪ ॥
గదయా రాజరాజాన్యం నిజఘానా త్రిమూనా । నిహతే సునిగే రాజా గజ
మైరాచికోపనుమ్ ॥ ౬౫ ॥ ఆగుహ్య మఘవే నా నన్య గదాం కామాదకీం
దధౌ । నా విస్మయో నృపేన్ద్రేణ హత్వా సింహాదవాహనమ్ ॥ ౬౬ ॥ మమ
ర్దా త్సహిణీ వ్యప్తిం పునారాజాన మాశ్రతా । మాయా మాస్థాయ సింహాదః
ప్రభూతాం చ త్సాన్తరే ॥ ౬౭ ॥ పునఃశ్చేమిమూమాస సేనాం కామాదకీ
హతామ్ । సైనికోన్దీవనం దృష్ట్వా సింహాదన్య మహాబజః ॥ ౬౮ ॥ విస్మితా
స్సస్మితా శ్చాస ద్దివి దేవా శ్చ తాపనాః । అర్థదన్ద్రేణ బాణేన శార్ఙ్గ మా
దాయ వీర్యవా ॥ ౬౯ ॥ శతవారిం చ చిచ్ఛద సింహాదన్య శిరో స్పృహః ।
కృత్తం కృత్తం పునః కృత్తం పున ర్జాతిం పునః పునః ॥ ౭౦ ॥ నీక్షమాణా
శ్శిరో దేవా విషాదం ప్రతిపేదరే । అన్త్రం సన్ధాయ గాన్ధర్వం శార్ఙ్గే శ్రీవతి
వల్లభః ॥ ౭౧ ॥ ప్రాయు జ్ఞై వైరసేనాయా రామో మూలబలే యథా ।
భాదస్తః ప్రహర స్త శ్చ దైతేయా స్తే పసింసుమ్ ॥ ౭౨ ॥ ఉన్నతా ఇన

—◆—సమరసమయేచక్రవర్తినేహాయుక్తతనుదర్శనమన్త్రోపదేశః.◆—
భూతేన గ్రస్తా ఇవ చ బభ్రముః । విరిఞ్చేనా భ్యనుజ్ఞాతో వాయు ర్భ్యా
హ్మణయాపధృత్ ॥ ౭౩ ॥ జజావ నృపతేజః కర్ణే సాదర్శన మడక్షరమ్ । గో
బ్రాహ్మణహితార్థాయ చక్రేణ నృపనందన ॥ ౭౪ ॥ హర దైత్యశిర శ్శీఘ్ర
మిత్యుక్త్వాఽస్తద్దధే న సః । బ్రాహ్మణస్య వచ శ్శృత్వా చక్రవర్తి మహా

—◆—చక్రాయుధేన చక్రవర్తికృతసింహాదవధవ్యకారః.◆— -

మనాః ॥ సుదర్శనం సమాసార మాదదే భగవా నివ । చక్రపాణిం నృపం
వీక్ష్య మత్వా చక్రధరం హరిమ్ ॥ ౭౬ ॥ భయవిభ్రాంత చిత్తస్య సింహాదస్య
శిరస్తదా । సుదర్శనేన చిచ్ఛేద చక్రవర్త్య పునర్భవమ్ ॥ ౭౭ ॥ అన్యే తుత
స్యా మచరా దైత్యవీరా స్ససైనికాః । గాఢర్ష మోహితా స్తన్థు స్తత్రై
వ రణమణ్డలే ॥ ౭౮ ॥ తస్యోపరి నరేంద్రస్య పుష్పవర్షాణి జజ్జరే । అథ
చా మరవాద్యాని వాద్యస్తే స్స సమస్తతః ॥ ౭౯ ॥ అశరీరిగిరం శ్రుత్వా
చోళరాజస్య సందనః । అస్త్రస్య మోహనస్యా స్య న చక్రే ప్రతిసంహృతిమ్ ॥
నారదః ॥ ఏవముక్త మగస్త్యేన తథోక్తం భవతో మయా । అన్యచ్ఛ కిఞ్చి
ద్వక్తవ్య ముచ్యతే చరితం మయా ॥ ౮౧ ॥ కలాయుగే నరా స్సర్వే తత్రా
యోధన మణ్డలే । శ్రోష్యన్తి దైత్యవీరాణాం రాత్రౌ కోలాహలం సదా ॥ ౮౨ ॥
క్షేత్రపాలాజ్ఞయా సర్వే సింహాదాఽ సురసైనికాః । నయనాగోచరా నృణాం
భ్రుమిష్యన్తి తతి స్తతిః ॥ ౮౩ ॥ తతి స్సింహాదసంహారీ చక్రవర్తి మహీ
వతిః । వ్యజిజ్ఞప త్స్వివృత్తాంతం వేంకటేశాయ సర్వతః ॥ ౮౪ ॥ శఙ్ఖచ
క్రగదాశాఙ్గానస్తకా స్సృజనస్తనః । అర్పయామాస హరయే వేంకటాద్రిని

—◆—భగవత్కృతసంఘ్నాయుధరత్ననిర్ణయః.◆—

వాసికే ॥ ౮౫ ॥ రాజానం చ తథా పఞ్చాయుధా న్యపి చ మాధవః । ఉ
వాచ మేఘనిర్ఘోష గమ్భీరిమభృతా గిరా ॥ ౮౬ ॥ రాజ న్యదే చ్ఛసి జయ
మజయ్యే సామ్పరాయకే । తదే మా న్యాయుధా న్యుచ్చై సాహాయ్యం కు
ర్వతాం తవ ॥ ౮౭ ॥ హేళస్థచక్రశాఙ్గానే కామోదకి మహాగదే ।
రాజ్ఞో స్య కామదాః కాలే స్వస్వతీర్థేషు తిష్ఠత ॥ ౮౮ ॥ స్నాతానాం
స్వస్వతీర్థేషు మమ సాయుజ్యభోగదాః । విహరద్ధ్వం యథాకామం మ
యి థ్యానపరాయణాః ॥ ౮౯ ॥ దత్తై ర్యుష్మాభి రేతస్య సాయుజ్యం య
ది హా దిశమ్ । తన్న వ్యాహన్యతాం సద్యః పునరాగమనేన వః ॥ ౯౦ ॥
నూనసా మే స్త సద్యో హం ప్రత్యక్షవిగతాయుధః । కఞ్చి త్కాలం వసి
ష్యామి తతః కేనా పి హేతునా ॥ ౯౧ ॥ కలౌ క శ్చి న్నహాభాగ శ్శఙ్ఖచ
క్రే తు కృత్రిమే । కారయిత్వా స్థాపయితా విమానాదీం శ్చ మే పునః ॥ ౯౨ ॥

తత స్తద్భక్తివశగ స్సర్వ ప్రత్యక్షగోచరః । ఆల్పం నివసిష్యామి పరాభయ
దహస్తదః ॥ ౯౩ ॥ ఊర్ధ్వాభ్యా మపి చాన్యాభ్యాం హస్తాభ్యా మతిసు
స్తరే । దధాన శృంభచక్రే చ కల్పితే లోకతుప్తయే ॥ ౯౪ ॥ దత్తంహి మ
మ సాయుజ్యం మయా తే రాజనస్తస । గచ్ఛ ప్రశాధి రాజ్యం చ మాం సేవస్య
దివానిశమ్ ॥ ౯౫ ॥ ఇ త్యాజ్ఞచ్ఛ భగవతో శృంభచక్రగదాఽసయః । శాస్త్రం
చ స్వస్వతీర్థాని పుణ్యాని స్రుతిపేషరే ॥ ౯౬ ॥ పుత్రో పి చోశరాజస్య
దేవతాఽశాస్య వై భవః । జగామ నగరీం స్వీయాం మఘవే వా మరావతీ
మ్ ॥ ౯౭ ॥ ఇథం నారదవాక్యాని శ్రుత్వా భృగురుదారిధిః । నేఙ్క-
తుశే పరాం ప్రీతి మవిస్తతి మహామనాః ॥ ౯౮ ॥ భృగు రపి నృషభాచల
ప్రభావం మునివరసఙ్కథితం నిశమ్య భూయః । తదను స చ విలోకితుం ర
మేశం స్థిరరతినా మనసా యయాం గిరీస్త్రమ్ ॥ ౯౯ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మణ్డపురాణ తీర్థఖండే భృగునారదసంవాదే
శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే చక్రవర్తిపరాక్ర
మకథనం నామై కాదశోధ్యాయః.

ఇథం శ్రీబ్రహ్మణ్డపురాణ తీర్థఖండే భృగునారదసంవాదే
ప్రథమప్రభుత్వేకాదశ స్కంధే తాదేశాధ్యాయా
త్మకీశ్వరేంకటాచలమాహాత్మ్యే పరోభా
గ స్సమాప్తి మగమత్ .

శ్రీవేంకటాచలనిలయః కమలాకాముకిః పుమాన్ ।
అభజ్జురభూతి ర్న స్తరజ్జయతు మజ్జశమ్.

శ్రీ బ్రహ్మణ్డపురాణ స్తవే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే
సముదితాధ్యాయసంఖ్యే. ౧౧

శ్రీ ర మ్మ.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీయై శ్రీపద్మావత్యై నమః.

శ్రీ మ తే వి ష్వ క్సే నా య నమః.

అ థ శ్రీ మా ర్క ణ్డే య పు రా ణా న్త ర్గ త.

శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యప్రారమభః.

శ్రీయఃకాంతాయ కల్యాణనిధయే నిధయే ఽర్థినామ్ ।

శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

—◆—తీర్థయాత్రేచ్ఛయా పితృనికటే మార్కణ్డేయవిజ్ఞప్తిః.—◆—

ఋషయః ॥ సూత సర్వార్థతత్త్వజ్ఞ వేదవేదాంతపారగ । వేంకటాచల
మాహాత్మ్యం వదస్వ మునిపుజవ ॥ ౧ ॥ శ్రీసూతః ॥ పురా మృకణ్డుతనయః ష
రుషోత్తమసేవయా । దీర్ఘమాయు రవాప్య ధ ముదా పరమయా మునిః
స్వమాశ్రమపదం గత్వా తపస్విజనసన్నిధౌ । మాతుః పితృ స్స మతిమాన్
ప్రణామ మకరో ద్భువి ॥ ౩ ॥ అత స్తాభ్యాం యథావృత్త మాఖ్యాయ ముని
పుజవః । శ్రేయస్కరం కింఞ్చిదిచ్ఛన్ కర్తుం వై వాక్య మబ్రవీత్ ॥ ౪
మాతః పిత ర్మమేష్టం య చ్ఛృణు తం బ్రువతో మమ । దేవతాన్మగ్రహ
ద్ధాయుః పరిపూర్ణ మభూ త్కిల ॥ ౫ ॥ పుణ్యస్థలేషు తీర్థేషు చరితుం విద్య
తే మతిః । సుఖం గచ్ఛే తి కృపయా మాం ప్రస్థాపయతం యువామ్ ॥ ౬
లాకకే వైదికే కార్యే పితృనుజ్ఞా విశిష్యతే । అథా బ్రవీ స్మృకణ్డు స్తు స్వప
త్రం పుత్రవత్సలః ॥ ౭ ॥ పావితో హం త్వయా పుత్ర కులం చ మమ పా
తమ్ । పుణ్యస్థలే పుణ్యతీర్థే చలనేచ్ఛా యత స్తవ ॥ ౮ ॥ తస్మా త్తవ మ
స్సామ్య సమ్య గేవే తి మే మతిః । త్వాం ప్రస్థాపయితుం పుత్ర కథం భవ
మానసమ్ ॥ ౯ ॥ పుత్రమాత్రస్య పిత్రో స్తు విరహో దుస్సహో భవేత్
లోకే సర్వత్ర విదితం సత్పుత్రస్య తు కిం పునః ॥ ౧౦ ॥ ఉత్తమోత్తమప
త్ర స్త్వం వియోగ స్తే హిదుస్సహః । సత్పుత్రలక్షణం సద్భి రుచ్యతే త త్తై
వ హి ॥ ౧౧ ॥ యః ప్రీణయే త్స్వచరితైః పితరం స పుత్రో యద్భుర్తు రే
హిత మిచ్ఛతి త త్కళత్రమ్ । తన్మిత్ర మాపది నుభే చ సమక్రియం య దే
త్రయం జగతి పుణ్యకృతో లభ స్తే ॥ ౧౨ ॥ అవయోః ప్రియకృత్త్వం త

మతిమా నాస్తికోఽప్యసి । కథం త్వద్విరహా స్సహ్యా భవిష్యతి సుతావ
యోః ॥ ౧౩ ॥ ఆనందేషు చ సర్వేషు స ఏకానంద ఉత్తమః । మాతా పిత్రో
స్సమీపే తు వర్తతే తనయో యతః ॥ ౧౪ ॥ తనయస్య స చా నంద స్తదేవ
సుకృతం మహత్ । పిత్రో శ్శూశ్రూషమాణ స్తు సజ్జరేత సమీపతః ॥ ౧౫ ॥
అత ఆవాం విహాయ త్వం కథం గచ్ఛసి తద్వద ॥ శ్రీసూతః ॥ మార్కణ్డేయ
స్స ఇత్యుక్తః పితరా వాక్య మబ్రవీత్ ॥ ౧౬ ॥ మారః పితర్తా చ శోకో యు
వయో ర్మత్కృతే క్వచిత్ । ప్రత్యబ్ధం సర్వథా ౭గత్య యువాం పశ్యామి స
ర్వదా ॥ ౧౭ ॥ పుణ్యక్షేత్రాభిగమనే పుణ్యతీర్థావగాహనే । యత్పు
ణ్యం తత్కులం సర్వం పావయే దితి హి శ్రుతమ్ ॥ ౧౮ ॥ కృత్వా శీర్షచ
నం భూయః ప్రస్థాపయ త మజ్జనా । ఇత్యుక్తవాక్యే తనయే నయశాలిని
తా వుభౌ ॥ ౧౯ ॥ ఆలిఙ్గ్య తనయం గాఢ మాశీర్వాదపరా తదా । చి
రం జీవ సుపుత్ర త్వం చిరమానందవా న్భవ ॥ ౨౦ ॥ చిరం ధర్మపత శ్చ త్వ
మావయో ర్హర్ష మావహాన్ । ఇత్యుక్త స్తనయః కృత్వా ప్రదక్షిణ ముదార

—పితృనుజ్ఞ యామార్కణ్డేయకృతపుణ్యదేశతీర్థయాత్రాక్రమః.—

ధీః ॥ ౨౧ ॥ తీర్థయాత్రాం జగమిషుః ఖేచరేణ జగామహ । కాశీస్థ
లే ౭వరుహ్య సా స్నాత్వా గంగాజలే శుచిః ॥ ౨౨ ॥ తీర మారుహ్య విశ్వే
శం సత్వా క్వచి దవస్థితః । తత్రా కాశే చరన్తం తం దదర్శ ఖగపుజ్జవమ్ ॥
వైష్ణవాగ్రేసరం శ్రీమద్గరుడం పృష్టవానసా ॥ మార్కణ్డేయః ॥ విష్ణువా
హ నమ స్తుభ్యం క్వ గచ్ఛసి మహామతే ॥ ౨౩ ॥ పుణ్యస్థలం పుణ్యతీర్థ మిచ్ఛ
న్నహ మిహాగతః । అతీవ పుణ్యం కిం కిం య త్తస్మై వద ఖగేశ్వర ॥ ౨౪ ॥

—మార్కణ్డేయం పృథి గరుడోపదిష్టశ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యమ్.—

శ్రీసూతః ॥ ఇత్యుక్తో గరుడ స్తస్మై రహస్య ముపదిష్టవాన్ ॥ గరుడః ॥
మార్కణ్డేయ మునిశ్రేష్ఠ శృణు తత్త్వం వదామితే ॥ ౨౬ ॥ తీర్థానా మధి
కం తీర్థం స్థలానా మపి చోత్తమమ్ । సర్వే వ్యపి చ తీర్థేషు శృణుష్వ గద
తో మమ ॥ ౨౭ ॥ ఇతో దక్షిణదిగ్భాగే సువర్ణముఖరీతతే ॥ ౨౮ ॥ అస్తి
శ్రీమాన్ వేంకటాఖ్యో నగేంద్ర స్వస్తి ప్రాపుమ్ శక్యతే తత్ర సర్వైః । వ
స్తుద్రష్టుం పరమం యోగివర్యాః స్తోతుం వా సం సర్వదా కుర్వతేత్ర ॥ ౨౯ ॥
నామాని సన్తి సుబహూని హి తస్య లోకే తాని బ్రహ్మిణి శృణు పుణ్యతమాని
తత్ర । శీవేంకటాద్రి రితి శేషమహీధరేతి నారాయణాద్రి రితి చాఙ్గానభూధ
రేతి ॥ ౩౦ ॥ స్వర్ణాచలే త్యపి చ రత్నమహీధరేతి భూయాంసి సన్తి భువ
నోత్తమపావనాని । తత్కిర్తనం సకలపాపహరం మునీంద్ర తద్వందనం సకల
సౌఖ్యద మేవ లోకే ॥ ౩౧ ॥ యాత్రా పి తం ప్రతి సురై రపి పూజనీయా

౧౯౮ శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే - శ్రీమార్కండేయపురాణా స్తవతే [అ-౨.

తాదృ జ్ఞహం భవతి వేంకటశైలముఖ్యః ॥ ౩౧౪ ॥ తస్యానుభావం ప్రవ
దామి భూయస్సమస్తతీర్థాని భవంతి తత్ర । ఏవం సమస్తేషు చ ముఖ్యతీర్థంశ్రీ
స్వామినామ్నా ౭స్తి సో వరం తత్ ॥ ౩౧౫ ॥ మాహాత్మ్య మేతస్య మయో
చ్యతే కథం య త్వశ్చిమే రోధసి భూపరాహః । ఆలిఙ్గ్య కాంతా మతిసౌమ్య
మూర్తి ర్విరాజతే విశ్వజనోపకారీ ॥ ౩౩ ॥ తద్దక్షిణతటే రమ్యే వై కుణ్డపుర
వల్లభః । ఆలిఙ్గితవపు ర్లత్యా వరదో వర్తతే చిరమ్ ॥ ౩౪ ॥ కుర్వంత ఏవ
తత్సేవాం వర్తంతే సర్వనిర్జరాః త్వం వేంకటాచలం గత్వా స్నాత్వా స్వామిసరో
జలే ॥ ౩౫ ॥ విలోక్య వేంకటాధీశ మానందాత్మా భవిష్యసి । అహం చ త
త్ర గచ్ఛామి సేవితుం వేంకటేశ్వరమ్ ॥ ౩౬ ॥ విష్వక్సే న శ్చ శేషశ్చ సేవే
తే తం దివానిశమ్ । పుణ్యదేశో వేంకటాద్రదే స్తుల్యో నై వ మహితలే ॥
౩౭ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీర్థతుల్యం భువి న విద్యతే ॥ శ్రీసూతః ॥ ఇత్యుక్త్వా
గరుడ స్తత్ర వేంకటాచల మాగతః ॥ ౩౮ ॥ స ముని ర్గారుడగిరా విస్మ
యావిష్టమానసః । అహా శ్రుతం మహాపుణ్యస్థలం తీర్థం గరుత్మతా ॥ ౩౯ ॥
ఇతి మత్వా ౭ద్రిసేవాయా మభవచ్ఛాభిలాషవా ॥ ౪౦ ॥

ఇతి శ్రీమార్కండేయపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే
గరుడమార్కండేయసంవాదో నామ ప్రథమోధ్యాయః.

—మార్కండేయస్య శుద్ధాఖ్యాగస్త్యశిష్యేణ సహ వేంకటాచలగమనమ్.—

శ్రీసూతః ॥ మార్కండేయో ౭థ మతిమాన్ సువర్ణముఖరీం గతః ।
తత ఉత్తరదిగ్భాగే దృష్టవాన్ శేషభూధరమ్ ॥ ౧ ॥ దైవా దగస్త్యశిష్యో
౭పి శేషాద్రినికటం గతః । వేంకటాద్రదే రథోభాగే తీర్థం కింఞ్చ త్సమాగతః ॥
౨ ॥ య తీర్థం కాపిలం చా పి చక్రతీర్థం విదు ర్బుధాః । తస్యోపరి క్రమా
త్సన్ని తీర్థాని కతి చి ద్దిరా ॥ ౩ ॥ ఇద్రస్య విష్వక్సేనస్య చక్రాదీనాం చ
పఞ్చకమ్ । అగ్నితీర్థం బ్రహ్మతీర్థం సప్తషీణాం క్రమేణ చ ॥ ౪ ॥ అగస్త్య
శిష్యసహితో మార్కండేయో మహామునిః । చక్రాదిసప్తదశసు తీర్థేషు స్నాన
కృచ్ఛుచిః ॥ ౫ ॥ తత్పశ్చిమే చ తీర్థాని విద్యంతే వేంకటాచలే । బ్రహ్మత్ర
విడన్త్యానా మవరోహక్రమేణ తు ॥ ౬ ॥ స్నాత్వా తేష్వ పి శుద్ధేనా గస్త్యశి
ష్యేణ సంయుతః । ఆరుహ్య వేంకటం శైలం మధ్యే మార్గం దదర్శ సః ॥ ౭ ॥
నాదసింహ గుహాస్థానం లోకే విఖ్యాతవై భవమ్ । లక్ష్మీనృసింహ ప్రహ్లాద వరదా
సన్తవై భవ ॥ ౮ ॥ దాసానుదాసం దేవేశ మాంపాహి మధుసూదన ।

— మార్కండేయస్య స్వామితీర్థస్నానపూర్వక శ్రీవరాహసేవాప్రాప్తిః —
 ఇతి ప్రణమ్య శుద్ధేన స్వామిపుష్కరిణీం గతః ॥ ౯ ॥ తత్ర స్నాత్వా మహా
 తీర్థే సజ్కుల్ప్య విధిపూర్వకమ్ । తత్పశ్చిమతటే శ్వేతసూకరం వసుధాధ
 రమ్ ॥ ౧౦ ॥ నాష్టాజ్ఞం చ ప్రణమ్యా ధ స్తోతుః సముపచక్రమే ॥ ౧౦౪ ॥
 మార్కండేయః ॥ జలౌఘమగ్నా సచరాచరాధరా విషాణకోట్యా లబ
 విశ్వమూర్తినా । సముద్భృతా యేన వరాహతూషిణా స మే స్వయమ్నాభి ర్భ
 గవాః ప్రసీదతు ॥ ౧౦౫ ॥ పోత్తిరూప సమ స్తుభ్యం పురుషోత్తమ తే నమః
 స్వామిపుష్కరిణీ తీరవాసినే వరదా చ్యుత ॥ ౧౦౬ ॥ శ్రీవేంకటవరా
 హాయ విశ్వమజ్జళకారిణే । భక్తానాం రక్షిణే తుభ్యం భగవత్ సతతం నమః॥

—◆◆◆ శ్రీమార్కండేయకృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతిః. ◆◆◆—

౧౩౪ ॥ ఇతిస్తుత్వా లభ పీత్వా చ తత్పాదసలిలం ముదా । నిర్గత్య దక్షిణే
 తీరే జగమ హరిమద్విరమ్ ॥ ౧౦౭ ॥ నమస్కృత్వా విమానాస్తః ప్రవిశ్యా
 సౌ దదర్శ హ । శబ్దచక్రధరం దేవం వరదం వారిజేక్షణమ్ ॥ ౧౦౮ ॥ వేంక
 టేశం ప్రణమ్యా సౌ చకార స్తుతి ముత్తమామ్ ॥ ౧౦౯ ॥ భాస్వచ్చ
 స్త్రమసౌ యదీయనయనే భార్యా యదీయా రమా యస్మా ద్విశ్వస్థ
 డవ్య భూద్యమికులం య ధ్యానయక్తం సదా । నాథో యోజగతాం సగేంద్ర
 దుహితు ర్నాథో లపి యద్భక్తిమాణ తాతో యో మదనస్య యో దురి
 తహః తం వేంకటేశం భజే ॥ ౧౧౦ ॥ పాహి మాం వేంకటాధీశ ప్రణ
 తార్తి ప్రభజ్జన । ఆత్మబంధో కృపాసింధో సతతం తే నమో నమః ॥ ౧౧౧ ॥
 నారాయణాద్రికృతవాస హరే నమ స్తే నారాయణా ఖలజగత్పతయే నమ
 స్తే । కారుణ్యపూర్ణ కమలాసతయే నమ స్తే కజ్జాక్ష రక్ష కమనీయతనో న
 మస్తే ॥ ౧౧౨ ॥ వినా వేంకటేశం న నాథో న నాథ స్సదా వేంకటేశం
 స్మరామి స్మరామి । హరే వేంకటేశ ప్రసీద ప్రసీద ప్రియం వేంకటేశ ప్ర
 యచ్ఛ ప్రయచ్ఛ ॥ ౧౧౩ ॥ అహం దూరత స్తే పదామ్బుజ యుగ్మ ప్రణా
 మేచ్ఛయా లగత్య సేవాం కరోమి । సకృత్సేయావ నిత్య సేవా ఫలం త్వం ప్ర
 యచ్ఛ ప్రయచ్ఛ ప్రభో వేంకటేశ ॥ ౧౧౪ ॥ అజ్ఞానినా మయా దోషా సశే
 షా విహితా హరేక్షమస్వ త్వం క్షమస్వ త్వం శేషశైలశిఖామణే॥౧౧౫॥
 మార్కండేయః॥ ఇతి స్తుత్వా తు భావేన శుద్ధేన సహ సాదరమ్ । తూష్ణీంబ

—◆◆◆ మార్కండేయస్య భగవదనుగ్రహేణ నిష్పావత్వప్రాప్తిః ◆◆◆—

భూవ పురతో మస్తకే విహితాజ్జలః ॥ ౧౧౬ ॥ త మాహ వేంకటాధీశో
 మార్కండేయం మహామునిమ్ । మార్కండేయ మహాబుద్ధే ప్రసన్నో సిద్ధి
 తవా నఘ ॥ ౧౧౭ ॥ శ్రుత్వా గరుడవాక్యం శ దాగతో య ద్వైమాచలమే॥

౧౦౦ శ్రీవేంకటాచలమహాహత్త్యే - శ్రీమార్కండేయపురాణా నర్గతే [౧-౧.

స్తుతి ర్ని విహితా సమ్య క్తస్మా దిష్టం దదామి తే || ౧౧ || ఇ త్యు క్త స్స మునిః
ప్రాహ మమే ష్టం కిం జనార్దన! యథా తవ స్మృతి ర్భూయా తస్మతతం వేంకట
శ్రీశ్వర || ౧౬ || తథా మాం పాహి దేవేశ భ క్తవత్సల తే నమః! తథా ౭ స్త్వి

—శుద్ధాఖ్యాగ స్త్యశిష్యస్య భగవదనుగ్రహేణ నిష్పాపత్వప్రాప్తిః.—

తి కృణాం కృత్వా హరి శ్శుద్ధ మువాచ హ || ౧౭ || శుద్ధ శుద్ధ దురంతాని పా
పాని విహితాని తే । తాని సర్వాణి శాంతాని సేవయా మే న సంశయః || ౧౮ ||
గుర్వాశ్రమ మితో గత్వా ధర్మతస్త్వం సమాచర । ప్రదక్షిణం మద్విమా
నం కురుతా దితి చో క్తవాః || ౧౯ || ప్రదక్షిణం తతః కృత్వా విమానం స
మృణమ్య చ! తిరావృత్త్యా క్వచి త్త్విత్ శుద్ధం ముని రథా బ్రవీత్ || ౩౦ ||
కుట స్త్వ మాగత శ్శుద్ధకో గురుః కుత్ర వాఽశ్రమః! త ఆసన్ కాని పాపాని

—◆◆◆ మార్కండేయ మృతి శుద్ధకృతస్వోద న్నజ్ఞాపనమ్. ◆◆◆—

శాంతాని హరిసేవయా || ౩౧ || ఏత త్సర్వం వద ఖీప్రం సఖే మయి దయా
యసి । ఇతి పృష్టో ౭గ స్త్య శిష్య స్సఖే శృణ్వ తి చా బ్రవీత్ || ౩౨ || యా
థార్థ్యం శృణు మ త్తస్త్వం మార్కండేయమునీశ్వర! కాఞ్చి దేశే మధ్యరాష్ట్రే
ద్విజో బహుకుటుమ్భ్య హమ్ || ౩౩ || కుటుమ్భభరణారథాయ దుర్దానా
ని గృహీతవాః । వసనాశనహీనత్వా ద్భృమామి గగతీతలే || ౩౪ || ఏ
కోద్దిష్టం షోడశాని బహుభుక్తాని పాపినా । ధనంధన మితి భ్రాంతం భ్రాంతచి
త్తేన కేవలమ్ || ౩౫ || స్నానం సన్ధ్యా జపో హోమో దేవాచారాః ౭తిథికర్మ
చ! వైశ్వదేవం బ్రహ్మయజ్ఞో న కదా చి త్కృతం మయా || ౩౬ || పాపినం మాం
సమాలోక్య సర్వే గ్రామ మహాజనాః । మహాబ్రాహ్మణ ఇ త్యే వ శపంతో
నామ చక్రిరే || ౩౭ || రేవతీనామ మే భార్యా మా మమ్రా చ న్ననీషీణీ । బ
హూని పాతకాన్య త్ర కుటుమ్భభరణేచ్ఛయా || ౩౮ || కుర్స్య న్న పిధనం కిఞ్చి
న్న ప్రాప్నోషి క్వచి ద్దిజ । ప్రేతో ద్వేశ కృతా గామ్రా గృహీతాః ప్రేతభో
జనమ్ || ౩౯ || ప్రేతవాసాంసి బహుశో నిన్ద్యోర్న సదా కృతం । ఏవం
కృతేషు పాపేషు గృహే కి ఞ్చిన్న దృశ్యతే || ౪౦ || అద్యాహారో నై వ గృహే
తుథితాః పుత్ర బాలకాః! తవ మే బాలకానాం చ ఛాదనం నై వివిద్యతే || ౪౧ ||
అతీవ దీనో ౭హ మితి నిశ్చయం నా ధి గచ్ఛసి । ఆయు రారోగ్య మైశ్వర్యం
దాతుం సర్వమనోరథమ్ || ౪౨ || సకృద ప్యానతికృతాం శక్తో వేంకట
నాయకః । ఇతి ప్రాజ్ఞా వద స్త్రీ హ తత్ప్రయాణం కురు ద్విజ || ౪౩ || ఉ
త్తరస్యాం దిశి నదీ సువర్ణముఖరీ తి వై । త త్తీరే వేంకటో నామ హరిః
త్రం మహాధరః || ౪౪ || తత్ర వేంకటనాధస్య సేవాం కర్తు మితో వ్రజ ।
లక్ష్మ్యంశా యోషిత స్సర్వా ఇతి విద్వద్భి రీరితమ్ || ౪౫ || ప్రమాణీకృత్య

మద్వాక్యం శీఘ్రం గచ్ఛ సుఖాయ వై ॥ శుద్ధః ॥ ఆకణ్యః ప్రేయసీవాక్యం
పశ్చాభి ర్దివసై రహమ్ ॥ ౪౬ ॥ సువర్ణముఖరీం ప్రాప్త్యా గస్త్యాశ్రమ ము
పేయివాక్ ॥ సువర్ణముఖరీతీరే తపస్వస్తం శివాగ్రతః ॥ ౪౭ ॥ ప్రణామ
మాచరం దృష్ట్వా నమ స్తుభ్యమితి బ్రువన్ ॥ కుమ్భార్థ్యపూ ౭థ మాం దృ
ష్ట్వా కృపాశు రృషిన త్తమః ॥ ౪౮ ॥ కుత స్త్వం కేన దుఃఖత్వం కిం కార్యమితి
పృష్టవాక్ ॥ శుద్ధః ॥ మాం పాహి కరుణాసిన్ధో పాహినా మపి పాహినమ్ ॥
మత్కృత్యం తపసా సర్వం త్వ మేవ జ్ఞాతుమహాసి ॥ కాశ్చీప్రదేశే మధ్య
మ స్తద్ధ్రామస్య మహాజనాః ॥ ౫౦ ॥ పాపీ తి కృత్వా మాం సర్వే మహా
బ్రాహ్మణ మబ్రువన్ ॥ తస్మా దహం దుఃఖత స్స నేజ్జుటాద్రీచ్ఛయా గతః ॥
౫౧ ॥ మత్పుణ్యే చ భవాన్ మధ్యే మాగే దృష్ట్వా ౭సి కేవలమ్ ॥ పూ
ర్వపుణ్యవిపాకేన దృశ్యస్తే ఖలు సజ్జనాః ॥ ౫౨ ॥ స్రతిగృహ్నిష్ఠాష్ట మాం శి
ష్యం తప శిష్యో ౭స్మి సామృతమ్ ॥ పాపో ౭హం పాపకర్మాణంపాపనీకురు
మాం మునే ॥ ౫౩ ॥ ఇతి వాదిన మాలోక్య మా మువాచ మహామునిః ॥
బహు త్వయా కృతం పాపం విదితం తపసా మమ ॥ ౫౪ ॥ బుద్ధి ర్నేజ్జుట
యాత్రాయాం యత శ్శుద్ధోసి సామృతమ్ ॥ అయం శుద్ధో ౭స్త్వి తిబూ
త సర్వే విప్రా ఇతి బ్రువన్ ॥ ౫౫ ॥ మా మాహ త్వరితం గత్వా వేజ్జుటా
హ్వయభూధరమ్ ॥ భూవరాహం చ లక్ష్మీశం సేవిత్యా పున రావ్రజ ॥ ౫౬ ॥
నష్టపాపస్య తే పశ్చాచ్ఛేయో దాస్యామి మా చిరమ్ ॥ ౫౬౫ ॥ ఇత్యే
వ ముక్త్వా భగవా నగస్త్య స్సేవాక్రమం చా పి మమో పదిశ్య ॥ ప్రస్థాపయా
మాస తదా గతో హం మార్గే భవంతం ఖలు దృష్టవా న్నుదా ॥ ౫౬౫ ॥ ఏ
— మార్కండేయస్య శుద్ధేన సహ స్వర్ణముఖరీరస్థాగస్త్యాశ్రమగమనమ్. —

వం త్వ గస్త్యశిష్యో హం శుద్ధనా మా స్మినామృతమ్ ॥ ౫౮ ॥ యా మ్యా
శ్రమం నదీతీరే హ్య గస్త్యస్య దయానిధేః ॥ వేజ్జుటాచలమాహాత్మ్య విదా
మగ్రేసరం మునిమ్ ॥ ౫౯ ॥ ద్రష్టుం మయా సహ త్వం చ కి మాయాసి వదా
ధునా ॥ ఇతి బ్రువంతం తం శుద్ధం మార్కండేయో ౭బ్రవీ ద్వచః ॥ ౬౦ ॥ అహ
మ వ్యాగమిష్యామి ద్రష్టుం తం మునిపుంగవమ్ ॥ సువర్ణముఖరీతీరే మాం న
యస్వ తదాశ్రయమ్ ॥ ౬౧ ॥ ఇత్యుక్త్వా సహితౌ విప్రా వవరుహ్య గిరే ర
ధః ॥ సువర్ణముఖరీతీరే త్వ గస్త్యాశ్రమ మీయతుః ॥ ౬౨ ॥ తత్రా శ్రమే మ
హర్షిభి స్సేవ్యమాన మనేకశః ॥ వేజ్జుటేశకథావ్యాఖ్యా తత్పరం త మపశ్య
తామ్ ॥ ౬౩ ॥ తేభ్యో నమస్కృత్య తదా తం ప్రణమ్య విశేషతః ॥ తపోధ
నేనా గస్త్యేన బహుమానేన పూజితౌ ॥ ౬౪ ॥ మార్కండేయ శ్చ శుద్ధశ్చ

—◆◆◆ అగస్త్యవర్ణిత శ్రీవేజ్జుటాచలవైభవమ్. ◆◆◆—

తస్మిన్ సదసి తస్థతుః ॥ విప్రా వేజ్జుటమాహాత్మ్యం శృణు తే తి ప్రసన్నధీః ॥

ఉవాచా సద్దభరితో లోపాముద్రాపతి స్తదా ॥ అనిత్యే ॥ సువృష్ణముఖ
 రీతిరద్వయనిత్యనివాసినః ॥ ౬౬ ॥ వేంకటాచలమహాత్మ్యే శ్రీతత్త్వం
 పాపనాశనమ్ ॥ శ్రీవేంకటాచలో నామ పుణ్యక్షేత్రం సువీర్యవత్ ॥ ౬౭ ॥
 శేషాద్రి ర్వృష్ణశైల శ్చ గరుడాచల ఇత్యే ॥ పుణ్యాలయైః పృథగ్మానాని పునః
 న్యాని కాని చిత్ ॥ ౬౮ ॥ వైకుంఠాలోకం గురువే నిష్ఠాః ప్రతాపాలో వేంకట
 టనామధేయః ॥ ఆనీయ చ స్వస్థమునిసమీపే స్యాద్భాషితో విష్ణునివాసహే
 తోః ॥ ౬౯ ॥ తత్రాచలే వస నిష్ఠాః సమలాంబుజా గౌరీ సుతా ॥ లోకస్థనిల

—శ్రీనివాససేవార్థంబ్రహ్మరుద్రాదీనాం శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే—
 యే చైవ వర్తతే లోకరక్షకః ॥ ౭౦ ॥ పురాతనా చిన్మయే దివ్యవతా
 వయం హరిం సర్వజగచ్చరణ్యమ్ ॥ అన్విష్య వైకుంఠాభిరేకేన స్పృశ్యేత్ సమాంతా
 బహ్మగిరా వృషాద్రిమ్ ॥ ౭౧ ॥ సమాగతా స్తాని చిత్ వికాశాః సమాశ్రితా
 సర్వతపస్విసజ్జాః ॥ శ్రీస్వామితీర్థస్య జలే పనిశీ ప్నానాః పుష్కరేష్వేద్యైః
 ఏవ ॥ ౭౨ ॥ తత్రాగతా బ్రహ్మముఖా స్సచుష్కాః పుణ్యాలయైః స్పృశ్యేత్
 స్మరంత ॥ ౭౩ ॥ గణైశ్చ సర్వైః సుహృశ్చ సర్వైః సాగతైః సర్వాభిరేకేన
 సజ్జాః ॥ బృహస్పతిశ్చైవ గురుశ్చ శుక్రో నమశ్చ సర్వైః పుణ్యాలయైః
 ౭౪ ॥ దేవాశ్చ ఋషయః సిద్ధాశ్చ సర్వాః సమన్వితాః సర్వైః పుణ్యాలయైః
 సి స్నాత్వా ప్రయతమానసాః ॥ ౭౫ ॥ పుణ్యాలయైః సర్వైః పుణ్యాలయైః

—◆◆◆శ్రీభగవత్ప్రార్థనాపర్వము◆◆◆

తత్రతే ॥ ప్రాదుర్భూతం తత స్తేజ ఏవ మన్వీకృతం సర్వం ॥ ౭౬ ॥ విమా
 న మేకం తస్మాధ్యే దదృశే దివ్యమద్భుతమ్ ॥ ౭౭ ॥ తస్మాద్భూతం సర్వమే
 ర్తిం వశేణ్యం శక్తం చక్రం ధారయన్తం సర్వాభ్యం ॥ తస్మాద్భూతం సర్వం
 మౌజయుగ్లం సర్వేషాం సర్వస్వయన్తం సర్వేషాం ॥ ౭౮ ॥ తస్మాద్భూతం
 స్వంసంశ్రితానాం జనానాం సంసారార్థాద్దానువక్తుమ్ ॥ తస్మాద్భూతం సర్వం
 వామతో దర్శయన్తం సర్వేనా శ్శేనా పి పాశ్తేః సర్వం ॥ ౭౯ ॥ తస్మా
 భీష్టం దాతు ముద్యుక్తహేతిం భక్తానాం శ్రీనివాసాయ నమః ॥ తస్మాద్భూతం
 ముఖం భూషణాభ్యం సర్వే శ్రీమద్వేంకటాచలం మానవైః ॥ ౮౦ ॥ తస్మా

—◆◆◆బ్రహ్మరుద్రాదికృత శ్రీశ్రీనివాసార్చనము◆◆◆

తప్రణామా స్తే సర్వే స్తోత్రయామాను రీశ్వరమ్ ॥ ౮౧ ॥ జనా నేనజాన్నా
 ధ సర్వలోకైకవర్దిత ॥ జయ వేంకటశైలేశే సర్వాభ్యం సర్వాభ్యం ॥ ౮౨ ॥
 త్వాం సమామో వయం విష్ణో వేంకటాచలనాయక ॥ బ్రహ్మరుద్రాదికృత
 సత్త్వా పాహి పాహి జగద్గురో ॥ ౮౩ ॥ ఇహ స్తుత శ్రీనివాసో దేవే ర్భక్తైః

శ్చ చారణైః । మునిభి ర్వసుముఖైశ్చ శ్చ బ్రహ్మదైవైశ్చ శ్చ జ్ఞురేణ చ ॥ ౮౩ ॥
సర్వా నివలోక్య తా నాహ కరుణాపయసాం నిధిః । సర్వేషా మపి యుష్మాకమ్
ప్రసన్నో స్థి ను రేశ్వరాః ॥ ౮౪ ॥ యుష్మాకం య ద్య దిష్టం స్యా త్త త్త ద్ద
త్తం మయా ౭నఘాః । ఇతి తేభ్యో వరం ప్రాదా త్సర్వేభ్యో వేజ్ఞుతేశ్వరః ॥
౮౫ ॥ అథ తే మునయ స్సర్వే బ్రహ్మద్యాః కిం చి దబ్రువన్ । కృపానిధే నమ
స్తుభ్యం వరదాయ నమో నమః ॥ ౮౬ ॥ వేజ్ఞుటాధీశ విశ్వేశ శతకృత్వో న
మో నమః । విజ్ఞాప్యం కిం చి దస్తీ హ శృణుష్వ కరుణాకర ॥ ౮౭ ॥ అన్యగృ
హ్ణా న్న శేషాం స్త్వం ధద దిష్టాని సర్వశః । మానవానా మపి సహన్న పరాథా
నశేషతః ॥ ౮౮ ॥ దయాళుత్వం ప్రకటయ న్నిహ త్వం తిష్ఠ కేశవ ! దృగ్గోచ
రం త్వా మాలోక్య వేజ్ఞుటాద్రిశిరోమణే ॥ ౮౯ ॥ కిలౌ యుగే మనుష్యా
శ్చ భూయాసు ర్వీతకల్తపాః । ఏవం సర్వోపకారార్థ మత స్స్వామిసర స్తటమ్ ॥ ౯౦ ॥
రమాసమేత స్సంతిష్ఠస్త్వై త న్నః ప్రార్థితం హరే । ఇతి సంప్రార్థిత స్సర్వై
స్తతే ॥ వా స్తే కృపానిధిః ॥ ౯౧ ॥

ఇతి శ్రీమౌర్కణ్డేయపురాణే శ్రీవేజ్ఞుటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీ
శ్రీనివాసావిర్భావకథనం నామ ద్వితీయో ధ్యాయః.

—◆—అగ స్త్యకృతస్వామితీర్థమాహాత్మ్యభగవద్వివోత్సవవర్ణనమ్.—◆—

అగ స్త్యః ॥ ఏతాదృశో వేజ్ఞుటాద్రి స్సర్వలోకేషు విశ్రుతః । గ
జ్ఞాదికాని తీర్థాని తత్ర సన్తి ఒహూస్య పి ॥ ౧ ॥ తాని వక్తుం న శక్నోమి
బహుత్వా దృషీన త్తమాః । రాజతే సర్వతీర్థానాం స్వామిస్వామిసరోవ
రమ్ ॥ ౨ ॥ తత్ర స్నాతుం సమాయాన్తి ప్రతివర్షం జనా భువి । ధనుర్నా
సే శుక్ల పక్షే ద్వాదశ్యై మరుణోదయే ॥ ౩ ॥ ఆయాన్తి సర్వతీర్థాని తత్ర
స్నాతా నిరేనసః । తస్య శ్రీవేజ్ఞుటేశస్య బ్రహ్మ లోకపితామహః ॥ ౪ ॥
చకార కన్యామాసే తు ధ్వజారోహమహోత్సవమ్ । ప్రతివర్షం చ త త్నే
వానిమి త్తం సర్వమానవాః ॥ ౫ ॥ అజ్ఞకోసలకర్ణాట కాశీఘూర్జరదేశ
గాః । చోళకేశపాణ్డ్యాది సర్వదేశసముద్భవాః ॥ ౬ ॥ సకుటుమ్బా
శ్చ సేవార్థ మాయాన్తి ప్రతివత్సరమ్ । దేవా శ్చ ఋషయ స్సిద్ధా యోగిన
స్సనకాదయః ॥ ౭ ॥ యే భాద్రపదమాసే తు వేజ్ఞుటేశమహోత్సవే ।
సేవాం కుర్వన్తి శే సర్వే నిష్పాపా ఉత్తమోత్తమాః ॥ ౮ ॥ పున స్త్వ హం
ప్రవత్యోమి తీర్థవైభవ మద్భుతమ్ । త చ్ఛృణుధ్వం సావధానం శ్రవణే పి మ
హాఫలమ్ ॥ ౯ ॥ ఉత్తరే స్వామితీర్థస్య పాపనాశనసంజ్ఞకమ్ । తీర్థం

—◆—కుమారధారామాహాత్మ్యమ్—◆—

మహత్స ర్వపాపవిరోచనసాధనమ్ ॥ ౧౦ ॥ తతో వాయవ్యదిగ్భాగేశో

౨౦౪ శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే - శ్రీమార్కండేయపురాణాన్తర్గతే [౨-౩

మారం తీర్థము త్రమమ్ । కుమారధారికా చేతి నామ లోకే ప్రశస్యతే ॥౧౧॥
అద్భుతం తస్య మాహాత్మ్యం శృణుత ద్విజపుష్పవాః । పురా క శ్చ ద్విజో
వృద్ధో దారిద్ర్యేణ చ వీడితః ॥ ౧౨ ॥ కుటుమ్భభరణా యోగ్యో విలలాపది
వానిశమ్ । ఇహ లోకే పరే లోకే సాఖ్యహేతు ర్థనం కిల ॥ ౧౩ ॥ తన్నాస్తి
మమ పాపేన పూర్వజన్మకృతేన చ । పరలోకహితం ధర్తాచరణేన హి
నాధ్యతే ॥ ౧౪ ॥ శక్తిస్తదస్తి కర్తుం న వృద్ధత్వా ద్దుర్బలస్య మే । వృథా
జన్మమమై తద్ధి కర్తవ్యం కిమితః పరమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఇతి నిన్దాపరో భూత్వా
పుత్రదారా నివహాయ చ । ఆగత్య దుఃఖత సోధ స్వర్ణముఖ్యా సమీపతః

◆◆◆ దారిద్ర్యదుఃఖానహమానవృద్ధకృతభృగుపతనయత్నః ◆◆◆

॥ ౧౬ ॥ అహం శేషాద్రిశిఖరా త్పతిష్య ఇతి నిశ్చితః । ఆరుహ్య వేంకటం
శైలం భృగోః పాతసమీహయా ॥ ౧౭ ॥ ఉచ్చైశ్చ స్వరేణ చుక్రోశ తత్ర స్థి
త్వా స భూసురః । బ్రహ్మవిష్ణుమహేశానా శ్చంద్రసూర్యా తథా లింగైః ॥౧౮॥
సర్వభూతాని శృణ్వన్తు దుఃఖతస్య వచో మమ । దారిద్ర్యా ద్వృద్ధభావా
చ్చ జన్మ వ్యర్థ మభూదితి ॥ ౧౯ ॥ పతిష్యే హం పతిష్యే హం పతిష్యే హం న

◆◆◆ భృగుపతనోద్యుక్తం వృద్ధ మ్పృతి భగవదుక్తిః ◆◆◆

సంశయః । ఇత్యా క్రోశస్త మాగత్య వేంకటేశో దదర్శ హ ॥ ౨౦ ॥ మృ
గయా రసికస్తత్ర సజ్జర న్యదుపుష్పవః । అధస్తా త్వర్వతప్రాప్తే రాజపు
త్రాకృతిం దధత్ ॥ ౨౧ ॥ హస్త ముద్భృత్య తం పశ్యన్నువాచే దం ద్విజం
తదా । విప్ర విప్రా వరోహ త్వం మా సాహస మిదం కురు ॥ ౨౨ ॥ విప్రస్య
తు భృగోః పాత శ్చాప్తేషు న హి నిశ్చితః । తస్మాత్ప్రేత్య చ దుఃఖాయ మా
సాహస మిదం కురు ॥ ౨౩ ॥ మయో చ్యతే తవ హిత మవరుహ్య శృణుష్వ
తత్ । శ్రుత్వేతి తం నృపాకారం దృష్ట్వా వృద్ధో మహీసురః ॥ ౨౪ ॥ అవ
రుహ్య త మాహే దం పుణ్యా చ్చైలోత్తమా త్రదా । పుత్రదారాం శ్చ
మాం రక్ష మహేశ్వర్యప్రదో భవ ॥ ౨౫ ॥ ఇత్యుక్తవతి విప్రే లిక్ష్మీ మా
ధృపౌ వాక్య మబ్రవీత్ । సర్వం దదామి హస్తం త్వ మవలమ్బ్య నయా

◆◆◆ వృద్ధస్య కుమారధారాస్నానేన కౌమార సమ్పత్ప్రాప్తిః ◆◆◆

హి మామ్ ॥ ఇ త్యుక్త స్తత్కరాలమ్బం కృత్వా మన్దం యయా ద్విజః । త
మాదాయ హరి శ్శీమదేంకటాచలనాయకః ॥ ౨౬ ॥ పాపనాశా దుత్తరత
ఏత త్తీర్థం నినాయ తమ్ । ఉవాచ ఖన్నం స భృశమ్ భేదశాన్త్యర్థ మత్ర
వై ॥ ౨౭ ॥ స్నానం కురు తతః భేదశాన్తి స్తత్ర భవిష్యతి । ఇ త్యుక్తే త
త్ర త త్తీర్థే స్నాతోన్థాయ యువా లభవత్ ॥ ౨౮ ॥ మనః ప్రసన్నతాం
యోతం కుమార శ్చ తదా లభవత్ । తీరం తు సర్వతః పశ్యం స్త మద్భు

—కుమారధారాస్నానస్మాప్తయావనవృద్ధ మ్మృత్యుస్త్రాంతభగవదుక్తిః.—

స్వా ౭స్వతస్వత ॥ ౩౦ ॥ మదిష్టదేవో మా మత్ర త్యక్త్వా కుత్ర గతో ను
కిమ్ । అస్త్రాంత స్స భగవా నాకాశస్థో ౭బ్రవీ దిదమ్ ॥ ౩౧ ॥ అయం తు
వేఙ్కటాధీశ స్తవ స్వామీన సంశయః । దత్తం తవ కుమారత్వం తీర్థస్నానే
న భూసుర ॥ ౩౨ ॥ వేఙ్కటేశేనతే దత్త మైశ్వర్య మిహ భూసుర ।
త్వదేశం గచ్ఛ శీఘ్రం వై స్త్రీబాలసహితో భవ ॥ ౩౩ ॥ శరీరే చ బలం
జాతం శారీరం ధర్మ మాచర । దానాని దిశ విప్రేభ్యో బద్ధభ్య శ్చ ధనం
దిశ ॥ ౩౪ ॥ భోజనం దిశ విప్రేభ్య స్స్వయం భుజ్జ్వ యథాసుఖమ్ । అనిషి
ద్ధసుఖత్యాగీ పశు రేవ న సంశయః ॥ ౩౫ ॥ నిషిద్ధసుఖభోక్తా చ పశు రేవ న
సంశయః । శ్రీవేఙ్కటేశః ప్రియతా మిత్యేవ సకలం కురు ॥ ౩౬ ॥ స్త్రీత్యా
గభోగాకరణే నిద్యే ఇతి విదు ర్బుధాః । ఇ త్యుక్తే సర్వదేవా శ్చ సమాగ
త్యా బ్రువ న్నచః ॥ ౩౭ ॥ అస్య తీర్థస్య మహిమా హ్య హో వాచా మగో
చరః । కుమారత్వం ధనిత్వం చ సద్య ఏవ ద్విజో ౭భజత్ ॥ యతః కుమా
రతాం యాత స్సద్యో వృద్ధమహీసురః । తస్మా త్కుమారధారే తి లోకే ఖ్యా
తిం గమిష్యతి ॥ ౩౮ ॥ కుమారతీర్థే యస్నాన్నతో నిష్పాప స్స సుఖి భవేత్ ।
ఇ త్యుక్త్వా సర్వదేవేషు గతేషు త్రిదివం ద్విజః ॥ ౪౦ ॥ యాత స్స్వదేశం
సంతోషా న్నహ దైశ్వర్య మాప్తవాన్ । పుత్రదారాదిసహితో బహుధర్మం
చకార హ ॥ ౪౧ ॥ శ్రీవేఙ్కటేశః ప్రియతా మిత్యేవ కథయన్ సదా । దృ
ష్టం ఫల మవాప్యా న్తే విష్ణుగోకం జగామ హ ॥ ౪౨ ॥ కుమారధారికే త్యే
వ విష్ణునా ప్యేకదో దితమ్ ॥ ఋషయః ॥ త త్కదా గత్య దేవేన విష్ణునా ప్ర
భవిష్ణునా ॥ కుమారధారికే త్యే త దుక్తం త ద్విస్తరా ద్విద ॥ ౪౩౪ ॥

ఇతి శ్రీమార్కండేయపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే కుమా

రధారామాహాత్మ్యకథనం నామ తృతీయోధ్యాయః.

—స్కందస్య కుమారతీర్థతపః కరణేన తారకవధోత్థబ్రహ్మహత్యావిముక్తిః.—

అగస్త్యః ॥ కుమారధారికా ౭౭ఖ్యానం వేఙ్కటేశకథాన్వితమ్ । సర్వే
శృణుత విప్రేంద్రా వాజపేయఫలాధికమ్ ॥ ౧ ॥ కదా చి చ్చఙ్కరసుత స్తారకా
ఖ్యం మహాసురమ్ । హత్వా త త్కర్మపాకేన బ్రహ్మహత్యా మవాప్తవాన్ ॥
౨ ॥ శమోఽస్స కాశ మాగత్య దుఃఖత స్తారకాస్తకః । ఉవాచ పితరం స్వా
మిన్ మత్స్వపం శృణు మే పితః ॥ ౩ ॥ దేవానా ముపకారార్థం తారకో
నిహతో మయా । తేన తస్య వధేనై వ హత్యా మాం బాధతే ౭ధికమ్ ॥ ౪ ॥

౨౦౬ శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే - శ్రీమార్కండేయపురాణా స్తవతే [౨-౪.

తత్ప్రాయశ్చిత్త మధునా ప్రబూహి మమ శఙ్కర । సర్వజ్ఞ శ్శఙ్కరః ప్రా
హ పుత్త్రం దేవహితావహమ్ ॥ ౫ ॥ సకృన్నారాయణే త్యక్తా పుమాన్
కల్పశతత్రయమ్ । గంగాదిసర్వతీర్థేషు స్నాతో భవతి పుత్రక ॥౬॥ ఏత త్ప్రాయ
హ రహస్యం వై సదా మనసి తిష్ఠతు । అన్య చ్చ క్షిప్య తే నక్ష్యే ప్రాయ
శ్చిత్త మను త్రమ్ ॥ ౭ ॥ సువర్ణముఖరీతిరే లక్ష్మీపతినివాసభూః । వేంకటాద్రి
రితి ఖ్యాత స్సర్వలోకేషు వర్తతే ॥ ౮ ॥ తత్ర తీర్థాన్య నస్తాని తేషు కిం చి
ద్వదామితే । చక్రతీర్థం స్వామితీర్థం మత్స్యపాణ్డవతీర్థకమ్ ॥ ౯ ॥ నాగతీర్థం
బిల్వతీర్థం జాబాలే స్తీర్థమేవచ । అకాశగంగాతీర్థం చ పాపనాశన మేవ చ ॥
౧౦ ॥ తుమ్బు వామనతీర్థే చ కామారం ముఖ్య మేవ చ । వేంకటాచలతీర్థా
ని యఃకీర్తయతి సర్వదా ॥ ౧౧ ॥ అనేకజన్మపాపాని నశ్య న్త్యే న న సంశ
యః । స్వామితీర్థస్య తీరే తు శ్రీనివాసః పరాత్పరః ॥ ౧౨ ॥ నిత్యం వసతి
సర్వేషాం లోకానాం హితకామ్యయా । తత్ర వేంకటశైలేశం వేంకటేశే
తి సర్వదా ॥ ౧౩ ॥ యో వై స్మరతి తం నిత్యం తస్య విష్ణుః ప్రసీదతి । గత్వా
తం చ ప్రణమ్య త్వం కామారం ప్రజ తీర్థకమ్ ॥ ౧౪ ॥ తత్ర స్నాత్వా తీర్థ
వర్యే తపః కురు జితేంద్రియః । శ్రీవేంకటేశాయ నమ ఏవం ప్రణవపూర్వ
కమ్ ॥ ౧౫ ॥ మన్త్రం జప న్మహాబుద్ధే తపః కుర్వీ త్య చోదయత్ । పితృవా
క్యం తత శ్శ్మృత్వా దేవసేనాపతి స్తదా ॥ ౧౬ ॥ చక్రతీర్థే కృతస్నాన స్నాన్వి
మిపుష్కరిణీం యయా । వేంకటాద్రేః క్రోశమాత్రే క్రోశ స్త్రీ విస్వరం స్థితా ॥
౧౭ ॥ బ్రహ్మహత్యా తస్య గిరే రాహత్యం వర్ణ్యతే కథమ్ । ప్రయాత
స్సాన్విమిసరసి స్నాత్వాసూను రుమాపతేః ॥ ౧౮ ॥ వేంకటేశం ప్రణమ్యా
ధ కృత్వా చా పి ప్రదక్షిణమ్ । బ్రహ్మరుద్రాదివన్ద్యం త్వాం భజే వేంకట
నాయకమ్ ॥ ౧౯ ॥ నివారయ స్సనిష్ఠాని సాధయే స్థాని మాధవ । ఇతి స్తు
త్వా వేంకటేశం పాపనాశన మాయయా ॥ ౨౦ ॥ తత్ర స్నానేన సర్వాణి
పాపాని విలయం యయుః । తతో వాయవ్యదిగ్భాగే కా శ్చిద్ధారాం జగా
మహా ॥ ౨౧ ॥ ధారాయాపేణ పతితా మత్యస్తగరిగహ్వరే । చూతమందారపన
సకుటజై శ్చాపి చా ర్జునైః ॥ ౨౨ ॥ నయనానన్దజననై ర్బహుశాఖభి రావృ
తే । సింహశార్దూలశరభై ర్వరిణాదిమృగాన్వితే ॥ ౨౩ ॥ తాపస్సై ర్నియతా
హరై స్తపోనిష్ఠై స్సమన్వితే । తస్మిన్ తీర్థే కృతస్నానః కృతదేవర్షితర్పణః ॥
వసానో వాససీ శుద్ధే యతవాక్కాయమాససః । ప్రాజ్ఞుఖ స్సుఖ మాసీనో
వేంకటేశ మనుస్మరక ॥ ౨౪ ॥ లక్ష్మీమహీభ్యాం సహితం భూషణోత్తమ
భూషితమ్ । స్నేరాసనామ్బుజం పీతవాససం త మధోక్షజమ్ ॥ ౨౬ ॥ మహా
దేవౌక్తమన్త్రేణ జపం కుర్వకా దివానిశమ్ । ఫలాహారో జలాహారో నిరా
హార స్తత స్థితః ॥ ౨౭ ॥ తపః కుర్వతి శేషాద్యా నీలకణ్ఠాత్మజే శుభే ।

—◆— కుమారధారా తీరే స్కన్దతపస్తుప్తభగవదావిర్భావః. —◆—

కుమ్భమాసే పౌర్ణమాస్యాం మఘాయాం సౌమ్యవాసరే || ౨౮ || మధ్యాహ్నే ప్రాదు రభవ ద్యధా మనసి చిన్తితః | భో కుమార కుమారే తి ప్రాహ గ మ్భీరయా గీరా || ౨౯ || ఉన్మీల్య చక్షూంషి తదా మణ్ముఖో ౭పశ్య దన్తి కే || ౩౦ || శఙ్ఖం చక్రం ధారయన్తం కరాభ్యాం ఫలప్రదర్శూర్వరుగవామ హస్తమ్ | ప్రాప్యే ఇమే ఇ త్యపరేణ పాదే సన్దర్శయన్తం కరపఙ్కుజేన || ౩౧ || లక్ష్మీమహీభ్యాం లలితాకృతిభ్యా మశేషభూ షో త్తమభూషి తాభ్యామ్ | అతిప్రసన్నాననపఙ్కుజాభ్యాం నిషేవ్యమాణం నితరాం ప్రహృ వ్యః || ౩౨ || దృష్ట్వా త్థితో దేవవరః కుమారః ప్రదక్షిణానాం త్రితయం విధా య | ప్రణమ్య సాష్టాజ్ఞ మనస్యచేతాః కృతాజ్ఞలి స్తోన్రత మధో చకార || ౩౩ || జయ దేవ జగన్నాథ జయలక్ష్మీపతే హరేజయ లోకేశ సర్వేశదోషా పహ నమో నమః | సర్వవాద్యా న్యవాద్యన్త శఙ్ఖధ్వని రభూన్మహా || ౩౪ ||

— భగవత్సేవార్థం కుమారధారా మృతి బ్రహ్మరుద్రాద్యాగమనమ్. —

తుమ్బురు ర్నారద శ్చై వ వీణాహస్తా సమాగతౌ | బ్రహ్మ చ స్కన్దసాన్ని ధ్యం జ్ఞాత్వా సర్వై స్సమాగతః || ౩౫ || పార్వతీసహిత శృమ్భుః పుత్ర స్నేహాదుపాగతః | ఆరుహ్య పృషథం విఘ్నరాజాద్యైః ప్రమథై ర్వృ తః || ౩౬ || ఇంద్రాదయో లోకపాలా స్త్వ శేషా అమృతాన్ధసః | వైఖా నసా వాలఖిల్యా ఋషయో యే తపోధనాః || ౩౭ || గన్ధర్వాప్సరసాం స జ్ఞా నాగవిద్యాధరాదయః | యే దేవయోనయ స్సన్తి తే పి సర్వే సమాగ తాః || ౩౮ || జయ జయ వేంకటశైలనాథ విష్ణో మునిజనసేవిత శేషశైల వాస | సకలజనహితావతీర్ణ దేవ జయ జయ భ క్తజనాభిరామ పాహి || ౩౯ || ఇతి స్తుత్వా ప్రణమ్యాధ దదృశు ర్వేంకటేశ్వరమ్ | శ్రీభూమిసహితం విష్ణుం చతుర్బాహుం కిరీటినమ్ || ౪౦ || శఙ్ఖచక్రధరం దేవం వనమాలావి భూషితమ్ | శేషేణ పక్షిరాజేన విష్వక్సేనేన పార్షదైః || ౪౧ || ప్రత్య హం సేవ్యమానం చ ప్రహ్లాదాదిభి రేవచ | శుకేన శుకసన్తానై శ్చత్రచామర ధారిభిః || ౪౨ || ప్రసన్నం వేంకటాధీశం ప్రణమ్య పున రుత్థితాః వ్యాసాద

—◆— స్కన్దకృత శ్రీ శ్రీనివాసస్తుతిః. —◆—

యః ప్రణమ్య థ సర్వే తూష్టిం స్థితా స్తదా || ౪౩ || సర్వేషు శృణ్వత్సు తదా హరస్సును స్త ముజ్జవీత్ || ౪౪ || నమా మ్యహం వేంకటనాథ విష్ణో నారాయణా శేష జగన్నివాస | భక్తార్తిహారి భగవ న్నురారే భాన్వి స్తునేత్రా ఖిలలోకపూజ్య || ౪౫ || బ్రహ్మరుద్రాదివద్ద్యాయ బ్రహ్మణే ౭నస్త శ క్తయే | నారాయణగిరీశాయ నమో నారాయణాయతే || ౪౬ || దేవాధి

౨౦౮ శ్రీవేంకటాచలమహాహిత్యే - శ్రీమార్కండేయపురాణా నైర్గతే [అ-౫.

దైవతపతే సతతం నమస్తే సేవాపరేషు సుతరాం కరుణాకరాయ । దావా
 నలాయ మహతే దనుజాటవీనాం శ్రీవాసవక్షసి ధృతో త్తమకాస్తుభాయ॥౪౬॥
 పశ్యన్తి త్వాం భాగ్యవన్తోహి లోకే విశ్వత్రాణాయో ద్యతం వేంకటేశమ్ ।
 లక్ష్మీభూభ్యాం పార్వ్యయుగ్మస్థితాభ్యాం ద్వాభ్యాం నిత్యం సేవితం నిత్య
 బంధమ్ ॥ ౪౭౪ ॥ అహో భాగ్య మహో భాగ్య మహో భాగ్య మహో
 మహత్ । వేంకటేశం కృపాసింధుం దృష్టవాన సి సామృతమ్ ॥ ఇ త్యుక్త్వా
 పార్వతీపుత్రః ప్రేమావేశవశా త్తదా । అశేషసదనై ర్విష్ణుమాబభాషే ఘన
 ధ్వనిః ॥ ౪౮౪ ॥ చక్షూంషి మేకృతార్థాని దర్శనా ద్వేంకటేశతే । శ్రీసూక్తా
 మృతసేకేన కర్ణా నపి తథా కురు ॥ ౫౦౪ ॥ ఇతి వాదిని పుత్రే తు మహాదేవ
 మువాచ హ । హరి స్నేరముఖామౌభజ శృణ్వత్సు సకలే వ్యపి ॥ ధన్యో సి
 సుతరాం శమ్భో సత్పుత్రేణా మునా త్వహో । అనేకజన్మతపసాం ఫలం
 సత్పుత్రతా ఖలు ॥ ౫౧౪ ॥ అనేకజన్మసాపానాం ఫలం దుష్పుత్రతా భువి ॥
 ఇత్యుక్త్వా పున రూచే తం తనయం శూలపాణినః ॥ ౫౩౪ ॥ ధన్యో సి కృతకృ
 త్యో సి వరం వరయ సామృతమ్ । తపసా తప సస్తుష్టి స్తోత్రేణ చ మ
 మా భవత్ ॥ ౫౪౪ ॥ ప్రమాణీకృత్య నచనం పితుః ప్రామాణికోత్తమ ।
 ద్వాదశాబ్ద తపః కృత్వా శ్రాన్తో సీ హ సుఖి భవ ॥ ౫౫౪ ॥ స్కందః ॥ అతః
 పరం కిం కరణీయ మాస్తే మయాద్య లభ్యా తవ దేవ సేవా । సమస్తలోకై
 రపి వేంకటేశ సంప్రార్థ్యతే తానక పాదసేవా ॥ ౫౬౪ ॥ అహో
 వ్యాస్యా పి భూభర్తు ర్గృహీమా సుతరాం హరే । మమా ద్య తాంకవధో
 ద్భూతా మాత్యా పృథ క్షితా ॥ ౫౭౪ ॥ శ్రీనివాస దయామౌభభే దురితక్షయ

◆◆◆ భగవద్వర్ణితకుమారధారాన్నాన కాలాదిచిర్ణయః ◆◆◆

కారక ॥ ౫౮ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ మదీయం మన్త్య ముచ్ఛార్య సుఖి భవ మ
 హామతే । ఏత త్వర్వత మారోఢుం వాఙ్మాయస్యా వివేకినః ॥ ౫౯ ॥ పా
 తకం దూరతో నశ్యే త్కిము భక్తిమత స్తవ । తత్రా పి స్వామి సరసి స్నా
 నంతోట్యఘనాశనమ్ ॥ ౬౦ ॥ శృణ్వన్తు దేవతా స్సర్వా శృణు స్కంద వచో
 మమ । కుమారధారికే త్యే వ త్వన్నామ్నే దం భవిష్యతి ॥ ౬౧ ॥ తత్ర
 స్నాతి పుమాం స్త్రీ వా ౭ వశ్యం కో పి తు మానవః । తస్య పాపాని నశ్యన్తి స
 త్యం సత్యం వదా మ్యహమ్ ॥ ౬౨ ॥ యో మాఘమాసే వరపఞ్చదశ్యాం
 మఘాయుతాయా మథవా పి క శ్చిత్ । స్నా త్యత్ర భక్త్యా చ కుమారధా
 రికా తీర్థే స వద్వ్యో విధిరుద్రజిష్ణుభిః ॥ ౬౩ ॥ మదావిర్భావదివసే య స్నాన్
 తి మనుజోత్తమః । తస్య పుణ్యఫలం వక్తుం శేషేణా పి న శక్యతే ॥ ౬౪ ॥
 వషే వషే చ దివసే స్నాతవ్య మఖలై రపి । కుమారధారికాన్నాన మశేషా
 ఘహరం విదుః ॥ ౬౫ ॥ తస్య పుణ్యఫలం వక్తుం శేషేణా పి న శక్యతే । త

స్మిన్ తీర్థే స్వర్ణదాన మణు మేరుసమం భవేత్ ॥ ౧౬ ॥ వస్త్రదానం చ గో
దానం భూదానం చ తతో ౭ధికమ్ । యో వా దదాతి మత్ప్రీత్యా తస్య ల
క్ష్మీర్గృహే స్థితా ॥ ౧౭ ॥ అన్నం దదాతి చై కస్తే త తీర్థదివసే తు యః ।
ఫలం స లభ తే విప్ర ససహస్రాన్నప్రదానజమ్ ॥ ౧౮ ॥ ప్రపాం యః కురుతే
మాగ్ధే శీతలోదక పూరితాం । త త్సంతతి మహం సర్వాం రతౌమి కృపయా ౭
సఘ ॥ ౧౯ ॥ తామూలం చందనం వా పి బ్రాహ్మణానాం దదాతి యః ।
తే నిష్పాపా భవన్త్యే వ దశపూర్వైర్దశాపరైః ॥ ౨౦ ॥ కుమ్భమాసే పౌ
ర్ణమాస్యాం ప్రాదుర్భావదినే హరేః । కుమారధారికాన్నానం కులకో
టిం సముద్ధరేత్ ॥ ౨౧ ॥ ఇతిమన్త్రం సముచ్చార్య స్నాత్వా ౭నన్తఫలం లభే
త్ । వర్షేవర్షే కుమ్భమాసే పౌర్ణమాస్యాం మఘాయుజి ॥ ౨౨ ॥ దేవా మను
ష్యా సర్వే చ స్నాతు మాయాస్తు సర్వదా । పుణ్యదేశేషు సర్వేషు వేఙ్క
టాద్రి ర్విశిష్యతే ॥ ౨౩ ॥ తత్ర సర్వేషు తీర్థేషు స్వామిపుష్కరిణీ వరా । త
తోవ్యే త ద్వరం తీర్థం మదావిర్భావవాసరే ॥ ౨౪ ॥ ఇహ శమ్భుకుమార
త్వ మాకల్పం పూజయ స్వస । ఏత తీర్థస్య మాహాత్మ్యం బుద్ధ్యావై సర్వ
దేవతాః ॥ ప్రతివర్షం స్నాతు మత్ర మాం ద్రష్టుం చ తపోధనాః । ఆయాన్తి
సావధానం వైమమా విభావవాసరే ॥ ౨౫ ॥ తస్మా చ్చమ్భుకుమార త్వం
సర్వదా వసపర్వతే । ఇత్యుక్త్వా తం తు హస్తేన పస్పర్శ గుహ మచ్యుతః ॥ ౨౬

ఇతి శ్రీమార్కండేయపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే కుమా

రధారాన్నానేన స్కన్దస్య తారకవధజనిత బ్రహ్మహ

త్యావినిర్ముక్తి కథనం నామ చతుర్థోధ్యాయః.

—అగస్త్యాదీనాం కుమారధారాతీర్థస్నానార్థం శ్రీవేంకటాచలగమనమ్.—

అగస్త్యః ॥ తత స్తు దేవా ఋషయ శ్చ సర్వే గన్ధర్వవిద్యాధర యక్ష
సిద్ధాః । ఆశ్చర్య మాశ్చర్య మితి బ్రువాణా దివ్యం హరే ర్నామ చ కీర్తయ
న్తః । కుమారధారాం సతతం స్తువన్తో యయు స్స్వధామాని ముదా నివృతా
స్తే ॥ ౧౪ ॥ శివాత్మజో పి తత్రై వ భజ న్యేఙ్కటనాయకమ్ । కుమార
ధారికాతీరే తిష్ఠత్యే వ చిరం కిల ॥ వర్షే వర్షే సమాయాన్తి సిద్ధగన్ధర్వదాన
వాః । ఋషయ శ్చ తిధా సర్వే భూలోకే ప్రాణిన స్తథా ॥ స్నాతుం త
స్మిన్ మహాతీర్థే త్వ హా వేఙ్కటవైభవమ్ । సువర్ణముఖరీతీరే లోపా
ముద్రదాపతి స్స్వయమ్ ॥ ఇ త్యుక్త్వా మునిముఖ్యేభ్యః పున రేవ మువాచ
హ । పఇచ్చ మేభ్యో దినేభ్యో ౭ ధ సే యం పఇచ్చదశీ శుభా ॥ యాయం స
ర్వే పి మునయో మార్కండేయ మహామునే । శుద్ధకాశ్చప్రదేశీయా సర్వే

గచ్ఛత వేంకటమ్ || పున స్వామిసరస్వీరే వేంకటేశం విహాక్య చ | త
దుత్తరే పాపనాశతీర్థే స్నానాదికారణః || కుమారధారికాం గత్వా స్నా
నం కురుత సత్తమాః | సర్వపాపవిశుద్ధ్యర్థ మైశ్వర్యసమవాప్తయే ||
మార్కండేయ మహాభాగ కిం తీర్థాచరణేన తే | సర్వతీర్థస్నానఫల మము
నై వ భవిష్యతి || శ్రీసూతః || ఇ త్యుక్తా స్సర్వ ఏవై తే సమారుహ్యా వృ
షాచలమ్ | స్వామిపుష్కరిణీస్నానం కృత్వా దృష్ట్వా చ కేశసమ్ || ౧౦౪ ||
పూర్ణిమాదివసే మాఘే పాపనాశే కృతాస్తవాః || కుమారధారికాత్మీ
స్నాతుం సర్వేసమాగతాః || ౧౦౫ || సమ స్తదేశజా స్తర్త్యాన్ సర్వా
ద్దేవా నృషీ నపి || యోగిన స్సనకాద్యాం శ్చ సిద్ధగద్ధర్వకిన్నరాన్ || ౧౦౬ ||
సమాగతాన్ స్వర్ణముఖతీర్జాన్ ఋషిసత్తమాన్ | అగస్త్యశిష్యం శు
ద్ధం చ మార్కండేయ మధాగ్నిజః || ౧౦౭ || దృష్ట్వా స స్నాతు మాయా
తాన్ ప్రహృష్టహృదయో ౭భవత్ | సర్వ కుమారధారాయాం సన్ను స్స
జ్కుల్పపూర్వకమ్ || ౧౦౮ || వేంకటేశార్చనం కృత్వా దానం చక్ర శ్చ
కే చ న || ౧౦౯ || గద్ధర్వయక్షోరగసిద్ధసాగ్య దేవాదిబృద్దేష్వ పి తీర్థవర్తే |
స్నాతేషు సర్వేషు ముదాన్వితో సా సస్నా స్వయం శజ్జరసద్దనో పి ||
విష్ణోస్సుక్తంచ శ్రీసూక్తం భూసూక్తం చ జన్తా నదా తీర మారుహ్యా విప్రా
ణాం నమ శ్చక్రే ప్రసన్నధీః || ౧౧౦ || నమో బ్రహ్మణ్య దేవాయే త్యుచ్ఛరన్ పా
ర్వతీసుతః | తదా ప్రాదు రభూ ద్దేవౌ పాద శ్చక్రచక్రధృత్ || ౧౧౧ || పశ్య
స్త స్తం సిద్ధజాకాశ్యపీఠ్యాం యుక్తం దేవ ఋషయోమానుషా శ్చ | మా
ర్కండేయ స్సర్వర్ణముఖ్యా ద్విజా శ్చ శుద్ధా శ్శేను స్సర్వ ఏవ ప్రణామం || ౧౧౨ ||
లక్ష్మీమహీసేవితవేంకటేశ కృపానిధే శ్చిష్ట బగత్ప్రయేశ | మాం సాల
యా ౭నాథ మనాథబద్ధో నమో నమ స్తే చగణముజాయ || ౧౧౩ || ఇతి
కృతసతీన్ దృష్ట్వా దేవః ప్రసన్నమనా స్తదా విజితజలవద్ధానగ వాక్యం
స్వయం హరి రబ్రవీత్ || ఇహ విధికృతం స్నానం దానం మమ ప్రిమబుద్ధిత
స్సకలదురితం హత్వా దత్తే సుఖాన్య ఖిలాన్య పి || ౧౧౪ || మార్కండేయ
మహాబుద్ధే సర్వతీర్థఫలం తవ | అనేన దత్తం శుభ్రహంసాం మాతాపిత్రోః కు
రుష్వ హ || ౧౧౫ || అగస్త్యశిష్య విప్రస్థృ త్విత్పాపా న్యఖిలా న్యపి |
గతాన్య నేన దత్తాని శ్రేయాంసి బహుశో మమా || ౧౧౬ || పుత్రదారాది
సంయుక్త స్సదాచారరత స్సదా | దానాని బహుగుర్వాణ స్సుఖీ భవ సుఖీ
భవ || ౧౧౭ || ఇతి బ్రువ వేంకటేశో ౭ దృగ్గో చర మఖో యయా | ఇత్థం దేవ స్వా
మినోక్తే గతేష్వ పి సురేషు చ || ౧౧౮ || శుద్ధ స్సర్వదేశ మాగత్య పుత్రదారస
మన్వితః | స్నానం దానం జపం కుర్వన్ వేంకటేశ ఇతి బ్రువన్ || ౧౧౯ || ఇహ
లోకే పరత్రా పి పరం సౌఖ్య మవాప్తవాన్ | మృగణ్ధో రాశ్రమం గత్వా మా

రక్మండేయః ప్రసన్నధీః ॥౨౭॥ పితౄణాం తు నమస్కృత్య వృత్తాంతం సర్వ మబ్ర
వీత్ । వాక్యం గరుత్తతః పూర్వం వేఙ్కటాచలవైభవమ్ ॥ ౨౮ ॥ అగస్త్య
శిష్యవృత్తాంతం సువర్ణముఖరీస్థలమ్ । శ్రీవేఙ్కటేశశసేవాం చ స్వామిపు
ష్కరిణీతపే ॥ ౨౯ ॥ కుమారధారికాతీర్థమాహాత్మ్యం స్కందవైభవమ్ ।
ఆవిర్భావం తస్య హరే ర్వాక్యం తస్య సుధామయమ్ ॥ ౩౦ ॥ ఉక్త్వా స్వపి
త్రో స్సకలం శుశ్రూషా మకరో త్తదా ॥ శ్రీసూతః ॥ వేఙ్కటేశస్య మాహా
త్మ్యం యశ్శృణో త్యపి వా సకృత్ ॥ ౩౧ ॥ సర్వసాపవినర్ముక్త స్సర్వశ్రే
యోనిధి ర్భవేత్ । వేఙ్కటాద్రే స్తు మాహాత్మ్యం కుమారసరస స్తథా ॥౩౨॥
శృణోతివా పఠతివా తస్య పుణ్య మనంతకమ్ । కుమారధారికాతీర్థచరే పఠతి
య స్త్విదమ్ ॥౩౩॥ శృణోతి వా తస్య తస్య సర్వాభీష్టప్రదో హరిః ॥౩౩౪॥*

ఇతి శ్రీమార్కండేయపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే - అగస్త్యాదీ
నాం కుమారధారాతీర్థస్నానాదికథనం నామ పంచమోధ్యాయః.

ఇత్థం శ్రీమార్కండేయపురాణాంతర్గతఃప్రథమప్రభృతి పంచ
మవర్తస్తపఞ్చాధ్యాయాత్మకశ్రీవేఙ్కటాచల
మాహాత్మ్యపరో భాగ స్సమాప్తి మగమత్ .

శ్రీమార్కండేయపురాణాంతర్గత శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యస
ముదితాధ్యాయసంఖ్య - ౫.

శ్రీ రస్తు.

శ్రీశ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యై నమః.

శ్రీ మ తే విష్ణ్వ క్షే నా య న మః.

అథ శ్రీవామనపురాణా న్తర్గత

శ్రీ వేంకటాచలమహా త్యక్తప్రార్థనమ్.

శ్రియఃకాంతాయ కల్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।

శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మజ్గళమ్॥

—◆—◆—◆— పర్యాయగమహాత్మ్యమ్. —◆—◆—

య చ్చరీరం త్రయో వేదా యచ్ఛేష్టా ఽధర్వణస్తృతః । యదక్షాని ష
డక్షాని తస్మై వాగాత్మనే నమః ॥ ౧ ॥ వ్యాసః ॥ కదా చి ద్దుఃఖతః ప్రాహ
జనకో మిథిలాధిపః । శతానందం మహాభాగం సర్వజ్ఞం త త్త్వదర్శినమ్ ॥ ౨ ॥

—◆—◆— సీతాదిన్వసుతావినాహాద్యర్థజనకస్స పతృతానుతాపకృమః. —◆—◆—

బ్రహ్మ న్నాం బాధతే దుఃఖం సీతాదర్శనజం మహత్ । కేన దుఃఖ మిదం త్వ
త్వే క ఆరాధ్యో ఽఘనాశనః ॥ ౩ ॥ దుష్టాత్మా రావణో రక్షఃపతి రై వ్విశ్ర
వణానుజః । హరే దయోనిజాం సీతాం క న్ను న జ్ఞాయతే మయా ॥ ౪ ॥ క
మారాధ్య మహాభాగ లక్ష్మ్యే జామాతరం వరమ్ । సమానోత్తమవంశ్యం
చ యోగ్య మస్యా మహామునే ॥ ౫ ॥ మమా పి దుహితా చై వా హ్యార్హి
శా నామ నామతః । కుశధ్వజస్య చ సుతే కనిష్ఠభ్రాతు రేవ మే ॥ ౬ ॥ మా
జ్జవీ శ్రుతకీర్త్యా ఖ్యే సుశీలే సుమనోహరే । ఆసాం చ కే వరా బ్రహ్మ న్నితి
చింతాకులో ఽస్య హమ్ ॥ ౭ ॥ పర మధ్యాత్మవి ద్యోగీ దృష్టలోకపరావరః ।
పురోహితో స్య వంశస్య గతి ర్నై ఽస్తు భవా నిహ ॥ ౮ ॥ వేదశాస్త్రపురా
ణజ్ఞః కాలవి త్కాలధర్మవిత్ । దుఃఖనాం దుఃఖహర్తా చ సుఖనాం స్థయ
నాశనః ॥ ౯ ॥ త్వం మే గతి శ్చ పరమా భవ దుఃఖవినాశనః । రాజానో
విషయాసక్తాః కామక్రోధసమన్వితాః ॥ ౧౦ ॥ కన్యారత్ననిమిత్తం చ
హ్య గ మిష్యన్తి కోటిశః । తేభ్యో యద్ధం కథం దాస్య ఏకో నాం బ్రహ్మవి
త్తమ ॥ ౧౧ ॥ ఏతావన్త మహం కాలం సుఖం రాజ్యమశాసిషమ్ । ఇదానీ
మస్మి దుఃఖార్తో వృద్ధఃపుత్రీ తపోధన ॥ ౧౨ ॥ అకో వివిక్తో విమలో విష్ణుభ

క్రోమమా త్నజాః । చత్వార ఏతే శిశవ శ్శిఖనో నా స్త్రకోవిదాః ॥ ౧౩ ॥
 మమా నుజస్య పుత్రా శ్చ విదికితో వికర్తనః । ప్రతిర్దన ఇతి త్వేతే త్రయ
 శ్చ శిశవ స్తథా ॥ ౧౪ ॥ పృథ్వా దాత్మన శ్చైవ పుత్రాణాం చైవ శైశ
 వాత్ కన్యకానాం చ రత్నత్వా ద్యుఃఖతో ఽహం తపోధన ॥ ౧౫ ॥ కస్తాద
 స్తాదహం మోహాన్నిర్గమిష్యామ్యుపాయతః । తం మే పదత్వం బ్రహ్మక్షేమి
 ష్యామిహ కాం గతిమ్ ॥ ౧౬ ॥ యేన మన్వాదయ స్తీర్ణా స్సంసారాఖ్యం
 మహర్ణవమ్ । ఇహ ద్యుఃఖం చ రాజాన స్తం మే బ్రూహి తపోధన ॥ ౧౭ ॥ కం
 ధ్యాత్వా పురుషో లోకే భుక్తిం ముక్తిం చ విస్తతే । ఆపదక్షాకరః కోవా తం
 —◆—జనకస్మవతాపాపనోదనార్థం శతానన్దోక్తపురాతనేతిహాసః, ◆—

దేవం బ్రూహి సత్తమ ॥ ౧౮ ॥ శతానన్దః ॥ రాజస్సనుష్యా అపి యం ప్ర
 పన్నా స్సస్త్య క్తద్యుఃఖా స్సుఖనో భవన్తి । వత్సామి దేవం వరదం రమేశం
 తం ప్రాప్య ద్యుఃఖామ్బునిధి తరిష్యసి ॥ ౧౯ ॥ పురాహం చ మృకారణ్యా
 త్తమసాతీర ముత్తమమ్ । వాల్మీకిం మునిశార్దూలం ద్రష్టు మస్మి గతో నృప ॥
 తేనా గమనత్తుష్టేన ప్రత్యుద్యాతో నృపోత్తమ । ఉపచారై శ్చ పాద్యాద్యై
 రతిథిః పూజితో ఽస్త్వహమ్ ॥ ౨౦ ॥ అభివన్ద్య మునిశ్రేష్ఠం తచ్చిష్యై
 శ్చ నమస్కృతః । క్రియాం మాధ్యాహ్నికీం కృత్వా భుక్త్వా వాల్మీకినా స
 హ ॥ ౨౧ ॥ అన్వైశ్చ మునిభి స్సార్థం భరద్వాజాదిభి స్తదా । వాల్మీకే
 రాశ్రమే రమ్యే హ్యసం వాల్మీకినా సహ ॥ ౨౨ ॥ ఉక్త్వా కాలోచితా
 వార్తాః కథా శ్చాత్ర పురాతనీః హృష్టా వనోన్యస్సగ్నేన హ్య భూవ పరమం
 నృప ॥ ౨౩ ॥ ఏతస్మి స్సన్తరే స్వర్గా దాజగామ చ నారదః । శుద్ధస్థి
 కసజ్కాశో మహాత్మా మహతీం దధత్ ॥ ౨౪ ॥ తం దృష్ట్వా మునిశా
 ర్దూల ముదతిష్ఠ త్తదా సనాత్ । సహశిష్యో మయా సార్థం వాల్మీకి ర్భగవా
 నృషిః ॥ ౨౫ ॥ కృతాజ్ఞలిపుటో భూత్వా ప్రీతినంహృష్ట మానసః ।
 సశిష్యః కల్పయామాస పూజాం తస్య విధానతః ॥ ౨౬ ॥ ఇదం పా
 ద్య మిదం త్వ ర్ఘ్య మిదంహాసన మేవ చ । ఇదం మూలం ఫలం స్వాదు భగవ
 న్సృతిగృహ్యతామ్ ॥ ౨౭ ॥ ఆగత స్త్వం చిరా ద్బ్రహ్మ స్యాగతం తే
 తపోధన ॥ శతానన్దః ॥ ఇతి వాల్మీకినా శిష్యే రభివాద్య చ పూజితః ॥ ౨౮ ॥
 నిషసాద చ సుప్రీతో నారదో మృగచర్మణి । ఆస్వాద్య ఫలమూలాని శ్రమం
 స్వ మపనీయచ ॥ ౩౦ ॥ కుశలం పరివప్రచ్ఛ వాల్మీకిం మునిపుజ్జవమ్ । ని
 ర్విష్ణుం తే తపో బ్రహ్మ స్వర్థతే త్రివిధం మునే ॥ ౩౧ ॥ అవధ్యా స్తరవః కాలే
 భవస్త్య పి తవా శ్రమే అపి క్రియార్థా స్సమిధ స్సులభా శ్చ కుశా అపి ॥ ౩౨ ॥
 ఇతి పుష్ట స్తదా ప్రీత్యా ప్రాహ నారద ముత్తమమ్ । త్వత్ప్రసాదా న్తునిశ్రేష్ఠ
 సర్వం మజ్జశ మేవ మే ॥ ౩౩ ॥ వర్థతే చ తపో బ్రహ్మం స్త్రీవిధం కాలవిత్త

మ । అకాలే పి ఫలస్త్యే వ తరశౌ వాసవాజ్ఞయా ॥ ౩౪ ॥ ఇ త్యుక్తో నార
ద స్తేన ప్రముమోద మహాద్యుతిః । కృతాజ్ఞలిపుటా స్సర్వే పరివార్య చ నా
రదమ్ ॥ ౩౫ ॥ తదాగమనసంహృష్టా స్తస్థు స్తద్వసవాసినః । నారదే
నా భ్యనుజ్ఞాతః ప్రాప్య కృష్ణాజినాసవమ్ ॥ ౩౬ ॥ కృతాజ్ఞలిపుటా
భూత్వా ప్రహోష్వా వాక్యవిశారదః । నారదం పరిప్రచచ్ఛ వాల్మీకి ర్మునిపు
జ్జవమ్ ॥ ౩౭ ॥ త్రైలోక్యే వైష్ణవం క్షేత్రం కిం శ్రేష్ఠం భువి నారద । ఆ
బ్రహ్మలోకం సర్వం త్వం విశేషం దృష్టవా నసి ॥ ౩౮ ॥ య త్తీర్థే సర్వతీ
ర్థాని సన్నిధానం వ్రజన్తి చ । య త్క్షేత్రవాసినాం పుణ్య మనస్త మితి కీర్త్య
తే ॥ ౩౯ ॥ యత్రా స్తే భగవా నిష్ఠుస్స స్రశ్రీభూః పురుషోత్తమః । త ద్భూ
హి మమ దేవర్షే క్షేత్రం త్రైలోక్యపావనమ్ ॥ ౪౦ ॥ నారదః ॥ సాధు
వృష్టం త్వయా బ్రహ్మ సర్వేషాం హితకామ్యయా । త త్తే వత్సోమి వా
ల్మీకే సమాహితమనా శృణు ॥ ౪౧ ॥ ఇమ మేవ పురా ప్రశ్నం పృష్టః ప్రా
హ మహేశ్వరః । పుత్రేణ ప్లబ్ధుభేనై న జిష్టునా హిమవద్గిరౌ ॥ ౪౨ ॥
స్కందః ॥ హత్వా దైవాసురే యద్ధే తారికాఖ్యం మహాసుమ్ ॥ ఆగ
తోఽస్మి జయీ తాత పాదమూలం త్రిలోచన ॥ ౪౩ ॥ బుభుక్షు బాధతే
తీవ్రా బ్రహ్మహత్యా సముద్భవా । స్నాత్వా భోక్త్యామి య త్తీర్థే త త్తీర్థం

—స్కంద మ్పూతి శంకరౌ క్తబ్రహ్మహత్యావిముక్తిహేతుపన్యాసః. —

తాత మే వద ॥ ౪౪ ॥ మహేశ్వరః ॥ సకృన్నారాయణే త్వక్తా పునూ
జ్కుల్పశతత్రయమ్ । గజ్గాదిసర్వతీర్థేషు స్నాతో భవతి పుత్రక ॥ ౪౫ ॥
శ్రుత్వా పరమ మిత్యుక్త్వా భుక్త్వా పితౄ సహో మయా । తతః ప్రప్రచ్ఛ
పితరం శంకరం లోకశంకరుమ్ ॥ ౪౬ ॥ ఉక్తో నారాయణో దేవ స్త్వ
యా సర్వాఘనాశనః । జనై రారాధితః కేన కర్తృణా దృశ్యతే భువి ॥ ౪౭ ॥
స కుత్ర సేవ్యతే దేవః ప్రియం తస్యా పి కిం పితః ॥ నారదః ॥ ఇతి పృష్టః పున
స్తేన పుత్రం ప్రాహా ధ శంకరః ॥ ౪౮ ॥ యం యోగినో మునివరా హృదిన
స్నిషణ్ణం జ్యోతిర్నయం ప్రణవరూప మచిన్త్యరూపమ్ । ఆదిత్యమణ్ణలనివా
స మనస్త మాద్య మారాధయన్తి సతతం తముదీరయామి ॥ ౪౯ ॥ శంకరః ॥
పురా దక్షాధ్వరే పుత్ర తస్య శీర్షం మయా హృతిమ్ । తి చ్చ హ స్తతలే లగ్నం బ్ర
హ్మహత్యా చ సజ్జతా ॥ ౫౦ ॥ స్వగ్నే కపాలీ భిక్షాగ్నీ పర్యటన్తి యతేంద్రియః ।
స మోక్షం బ్రహ్మహత్యాయా అపశ్యం తత్రపుత్రక ॥ ౫౧ ॥ మేరౌ బ్ర
హ్మసర స్తీరే తప ఉగ్ర ముపాశ్రితః । స్నాతు మభ్యాగతో బ్రహ్మ మా మప
శ్య చ్చతుర్ముఖః ॥ ౫౨ ॥ తం చ దృష్ట్వా ప్రణమ్యా హ మతిష్ఠం పురతస్త
దా । స మాం కపాలినం దృష్ట్వా కి మి త్యాహ పితామహః ॥ ౫౩ ॥ త చ్చు
త్వా బ్రహ్మణో వాక్యం తతో దేవం వ్యజిజ్ఞపమ్ । కిం బ్రువే తాత శప్తోఽస్మి

ర్వన్తి వాఙ్మన్త సామౌత్కర్తం జనార్దనమ్ । ఏవం విధ స్స తైలేన్ద్రో నిత్య
 మత్యన్తపావనః ॥ ౨౩ ॥ శిఖరం యస్య దృష్ట్వై వ సద్యః పాపైః ప్రముచ్యతే ।
 తత్రాస్తే కోలయాపీ తు మహావిష్ణు స్సనాతనః ॥ ౨౪ ॥ ఉద్భృతాం ధరణీం
 దేవీ మాలిన్యా జ్ఞే నిధాయచ । ఆరాధితో మునిగణై స్త్రీసన్ధ్యం శ్రద్ధయా
 నివృతైః ॥ ౨౫ ॥ తదా ప్రభృతి తత్పుణ్యం వారాహం తేత్ర ముచ్యతే ।
 తస్మిన్పుణ్యతమే తేత్రే వారాహే వేంకటాచలే ॥ ౨౬ ॥ సన్నిధౌ భూవ
 రాహస్య యే కే చిన్నియతవ్రతాః । శాస్త్రోక్తేన విధానేన వారాహం మన్త
 ముత్తమమ్ ॥ ౨౭ ॥ జపన్తి విజితాత్మానో మాస మేకం నిరస్తరమ్ । గృహ
 తేత్రాదికం తేషాం సద్య స్సిద్ధ్యతి వాఙ్మతమ్ ॥ ౨౮ ॥ పృథివీం యే చ వా
 ఙ్మన్తి రాజాన శ్శాసితం చిరమ్ । యే తు తత్ర ప్రకుర్వన్తి మహాదానాని
 షోడశ ॥ ౨౯ ॥ ప్రీత్యానో మహీం దేవీం దక్షిణాభి స్తదుద్భృతామ్ । తేషా
 మాదివరాహ స్తు భగవాన్భక్తవత్సలః ॥ ౩౦ ॥ ప్రయచ్ఛతి చిరం కాలం మ
 హీం సాగరమేఖలామ్ । ఋద్ధజానపదోపేతాం హతావగ్రహకణ్డకామ్ ॥ ౩౧ ॥
 అనాదృత్య తు య స్తత్ర వరాహవదనం హరిమ్ । ధరణీం చ తదబ్జుస్థాం
 పృథ్వీం శాసితం మిచ్ఛతి ॥ ౩౨ ॥ తేనదోపేత తద్రాజ్యం వీడ్యతే ౭ వగ్ర
 హై స్సదా । దన్యుభి శ్శత్రుభి శ్చైవ మహారోగై స్తథైవ చ ॥ ౩౩ ॥ త
 స్మాత్తత్ర స్థితం దేవం వరాహం ధరణీయుతమ్ । సమ్య గారాధయే ద్రా
 జా భక్తిశ్రద్ధాసమన్వితః ॥ ౩౪ ॥ తస్యా గ్రే దేవదేవస్య సరస్వై లోక్యపావ
 నమ్ । న్వామిష్కురిణీ నామ సరనాం వర మస్తి వై ॥ ౩౫ ॥ త్రైలోక్యే
 యాని తీర్థాని పావనాన్యపి దేహీనామ్ । ష్కురిణ్య శ్చ నద్యో యా స్సన్తి
 బ్రహ్మాణ్యోచరాః ॥ ౩౬ ॥ తాని సర్వాణిషడ్వక్త్ర స్వాత్మనాం పావనాయ వై ।
 వక్షే వక్షే సమాయాన్తి తత్తీర్థే స్నాతు మాత్మజ ॥ ౩౭ ॥ వైవస్వతే మనో
 పుత్ర లోకం శాసతి చా జ్ఞయా । ధర్మో మను స్తప స్తేపే సోయం వృష ఇ
 తీ రితః ॥ ౩౮ ॥ తప శ్చరతి తస్మిన్స్తు వవృధే ధర్మ ఉత్తమః । తతః ప్రసన్నో
 భగవాన్మహాకోలో మహీయుతః ॥ ౩౯ ॥ సమక్ష మబ్రవీ ధర్మం శరన్తేఘ
 ణవ స్థితః । ధర్మ త్వయా తప స్తప్తం వృష శ్చ వ వృధే యతః ॥ ౪౦ ॥
 తస్మా దయం గిరివరో వృషాభిఖ్యాం గమిష్యతి । తవాపి లోక పాలత్వం
 యమా త్పశ్యాన్భవిష్యతి ॥ ౪౧ ॥ ఇ త్యుక్త్వా స్తర్దధే దేవౌ గిరి
 మూర్ధ్నిషడానన । అథ లబ్ధవరో ధర్మో జగామ చ యథాగతమ్ ॥ ౪౨ ॥ ఇ
 దానీం చ మహాభాగ వాయు రాస్తే తప శ్చరన్ । జపన్ త్స తారకం మ
 స్త్యం గణయన్మక్షమాలయా ॥ ౪౩ ॥ పరా త్పరతరం రామ మర్చయన్వి
 ధిపూర్వకమ్ । శ్రీభూమిసహితం దేవం చతుర్బాహుం కిరీటినమ్ ॥ ౪౪ ॥ శక్భచక్ర
 ధనుర్బాణపాణిం నీలోత్పలద్యుతిమ్ । దేవదేవం జగన్నాథ మహరోతుం నిరీక్షి

౧౦౦ శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే - శ్రీమార్కండేయపురాణాన్తర్గతే [అ-౨.

తుమ్ || ౪౫ || సర్వప్రాణాత్మకో వాయు స్తప స్త్రీవం చర త్యహా || ౪౫౪ ||
 బ్రహ్మాదిదేవా అపి దేవదేవం వాఙ్మన్త్రి యం సేవితు మాత్మభావాః | తం వై
 వశేన్యం సకలాన్తరథం ద్రష్టుం తపో వర్ధయతే స వాయుః || ౪౫౫ || నార
 ణః! ఇ త్యుక్తో గురుణా స్కందః పప్రచ్ఛ పితరం పునః || ౪౬ || మమా పి వై
 స్థవం మన్త్రం వైష్ణవే వ్యపి చో త్తమమ్ | మన్త్రేషు వరదం శమ్భో బ్రూ
 హి తత్ప్రాప్తిసాధనమ్ || ౪౭ || ఇతి విజ్ఞాపిత శృణుభ్యః పుత్రేణా క్లిష్టకారి
 నా విధినా ౭శు తతః ప్రాణాన్మన్త్రం తస్మై స తారకమ్ || ౪౮ || లభ్యా

—◆—◆—◆ తపఃకరణాయస్క-స్థస్య శ్రీవేంకటాచలాగమమ్. —◆—◆—◆

మన్త్రం మహాదేవా త్సుందః ప్రీతో ౭భవ త్పితృః | ప్రహ్వః ప్రదక్షిణం
 కృత్వా పితరం సో ౭భ్యవాదయత్ || ౫౦ || ప్రణమ్య మాతరం పశ్యా త్ప్ర
 తస్థే శిఖవాహనః | తం ప్రస్థితం తతో దృష్ట్వా దేవా స్త్విద్యపురోగమాః
 || ౫౧ || అనుజగ్తు ర్మహాత్మానం దేవసేనాపతిం విభుమ్ | తై ర్దేవై రన్వితో
 ౭గచ్ఛ చ్ఛిఖనా వేగగామినా || ౫౨ || గిరిం సపాదలక్ష్యాఖ్యం ప్రాప ప్రసవ
 నాన్వితమ్ | అధ్వశ్రమహారే తస్మిన్నిషణ్ణ స మరుద్గణః || ౫౩ || అదృష్ట్వా

—◆—◆—◆ బృహస్పత్యుక్తస్కందోత్పత్తిక్రమః. —◆—◆—◆

తత్ర పితరౌవిషణ్ణో ౭భూ త్సురాగ్రణీః | తం విషణ్ణం తతో దృష్ట్వా గురుః
 ప్రాహే ద్ద్రుచోదితః || ౫౪ || మా విషీద మహాబాహా దేవసేనాపతే ౭గ్ర
 ణీః || కిం స స్మరసి చాత్మానం వైష్ణవం ధామ శాశ్వతమ్ || ౫౫ || నారదః ||
 ఇ త్యుక్తో గురుణా స్కందః ప్రీతః ప్రాహ బృహస్పతిమ్ | కో హం బ్రూహి గు
 రో నా హం జానామ్యాత్మాన మాత్మనా || ౫౬ || ఏవ ముక్తో గురు శ్చై
 నం వక్ష్యామి త్యాహ కారణమ్ | ఉపప్లుతే స్తారకేణ దేవై సేనాపతీపుత్రః
 || ౫౭ || యాచితః ప్రాహ భగవాన్ బ్రహ్మ కారణవి త్సురాన్ || ౫౮ || బ్ర
 హ్మః || సురేంద్ర దక్షేణ విమానితా థ సతీయదా యోగవిస్మయదేహః | తదా
 ప్రతిజ్ఞాం హ్య కరో త్రినేత్ర స్సతీం వినా న్యాం స భజామి చేతి || ౫౯ ||
 తపశ్చచారా తిమహ త్సుఖారం దిగమ్భర స్థాణు వదూర్ధ్వబాహుః | త్రిలో
 చస్త్వంతమ్భితవాయుచారో విచిన్తయ న్నాత్మని చాత్మభావమ్ || ౬౦ ||
 తాలే హి తస్మిన్మనుర స్తపో ౭చరన్తాం ప్రీతయన్ముగ్రతపా స్స తారకః |
 ప్రీత స్తతో ౭హం వరద స్త మబ్రువం వరం వృణీష్యే తి మనోరథేష్పితమ్
 || ౬౦ || అయాచతా న్యేన తదా హ్య వధ్యతాం వినా చ శమ్భో స్తనయే
 స సో ౭ సురః | తథా స్త్వితి ప్రాప్తవరో మయా తతో నాశే ౭ సురస్యా
 స్య పరో స విద్యతే || ౬౧ || సతీ చ సా పర్వతరాజకన్యకా ప్రవర్ధతే మేన
 కయో పలాలితా | తస్మై వ. సంయోజ్య చ శక్కురం విభుం సురేశ్వరం ప్రార్థ

య తారకాస్తకమ్ || ౬౨౪ || విష్ణోః కళాంశో భవితా భగవాన్ సుస్సఖా
 వహః || ౬౩ || బృహస్పతిః || ఏవ ముక్తో విరించేన కామ మామూయ దేవ
 రాత్ || రతీదేవీ సమాయుక్తం వసంతసహితం తదా || ౬౪ || అచోదయ
 త్కర్తృసిద్ధ్యై దేవానా మేవ శక్కురమ్ || వశీకర్తుం చ పార్వత్యా సంయోక్తుం
 కృతనిశ్చయః || ౬౫ || జగామ కామ స్థాణుం తం గిరిజా యాశ్చ సన్నిధౌ |
 జగ్రాహ స్త్రం త్వ భూ ద్దగ్ధ స్త్రిణేత్రేణ తపోవ్యయాత్ || ౬౬ || కామం
 దద్ధావ శివ స్తం చ జహా వాశ్రమ ముత్తమమ్ | తపస్వినా మయుక్తం హి
 సన్నిధానం తు యోషితః || ౬౭ || జగామ కైలాసగిరే రుత్తరే చా శ్రమో
 త్తమమ్ | తత శ్చిమా తపశ్శక్త్యా వశీకృతపరాక్రమః || ౬౮ || ఉపయేమే
 తదా శమ్భు రుమాం కామ మజీవయత్ | కైలాసశృంగే హిమవత్ప్రదేశే
 కళాధరః కామవశం ప్రపన్నః | రేమే హి సమ్ప్రప్య మనోరథాం స్తా ను
 మాసమేత శ్చరదాం శతం హి సః || ౬౯ || తత స్త మిన్ద్రప్రముఖా శ్చ
 దేవా యయాచిరే దేహి నుతం భవేశ | పాపేన తారేణ హి పీడితాస్సః
 పాపం చ తం హన్తు మలం మహాన్తమ్ || ౭౦ || ఇతి యాచిత్ గిరిజాపతి
 రేతా నమరా నివజనో భవతే తి బభాణ | కుపితం గిరిశం మరుతో విదితా
 స్సహ నా వివిశుః కకుభో హి దృశై తే || ౭౧ || విససర్జ తదా తేజః క్షుభితం
 గిరిజాపతిః || ౭౨ || త చ్చ తేజోమయం భూత మావవార హిమేదినీమ్ |
 తేన తేజోమయే నే యం వికీర్ణా సర్వమేదినీ || ౭౩ || ధర్తుం త దక్షమా దేవీ
 తేజః ప్రాహ మరుద్దణా | అహో దద్ధా సి మరుతః పాన్తు మాం భవ
 తేజసః || ౭౪ || తతో దృష్ట్వా తు దేవా స్తే మేదినీం పరితాపితామ్ | ఇ
 త్యూచు రగ్నిదేవం స్వే తేజస్తేజసిధారయ || ౭౫ || ఇ త్యాగిష్టో జాత
 వేదాస్తేజ ఆవార్య శామ్భవమ్ | రరక్ష మేదినీం దీనా మాపదో హవ్యవాహ
 సః || ౭౬ || తేజ స్తతో ధారయ స్తం శామ్భవం జాతవేదసమ్ | ప్రీతాఽహ
 పార్వతీదేవీ త్వ మగ్నే పుత్రవా న్భవ || ౭౭ || ధృతం తేజ స్త్వయా యస్మా
 త్తస్మా త్వం సర్వజన్తుషు | గర్భే గర్భధతో భూత్వా విహర త్వం మమా
 జ్ఞయా || ౭౮ || ప్రీతా స్త్రి తే త్వయా హ్యగ్నే న్కన్నం గర్భం ధృతం
 యతః | భక్త్యా యే త్వాం పూజయన్తి తేషాం పుత్రాభవన్తు వై || ౭౯ ||
 ఇతి తస్మై వరం దత్వా శశాప మరుత శ్శివా | ఇతః ప్రభృతి యుష్మాక చుప్ర
 జా ససన్తుపత్నయః || ౮౦ || ఉమా శశాప పృథ్వీం చ పుత్రప్రీతిం రలప్యసే |
 మత్పుత్రో న ధృతో యస్మా ద్భహుభార్యా భవిష్యసి || ౮౧ || తతఃప్రసన్నా
 సా దేవీ శక్కురేణ సమాగతా | తప స్తప్తం జగామా శు భృగుప్రసవణం
 తదా || ౮౨ || తతో విమనసో దేవాః పున రూచు శ్చతు ర్ముఖమ్ | భస
 పాక్షాక్షతాష్టభి ర్వ్యర్థా సా చా భవ త్పృభో || ౮౩ || శశాప సా తదా

౭స్తా నై కిం కుర్తో బ్రూహి కాగతిః । ధాతా విజ్ఞాపితో దేవై రామాతా
సాయథాబ్రవీత్ ॥ ౮౦ ॥ తద్వచ సృత్య మేవా స్తుతస్యా వా జ్ఞా నృతా
భవేత్ । కిం ఇచ్చి వత్సో మ్యుపాయం శ్రా జాతవేదాః ప్రదాస్యతి ॥ ౮౧ ॥
యూయం గజ్ఞాం ప్రార్థయద్ధ్వం సా గర్భం ధారయిష్యతి । ఇతి తస్య వచ
శ్శృత్వా దేవా జగ్తు ర్యథాగతమ్ ॥ ౮౨ ॥ గజ్ఞాం సమృద్ధయామాను
ద్దేవా స్సర్వే సమాగతాః । తత స్సా ప్రార్థితా దేవై ర్విసృష్టం పహ్నినా
విభో ॥ ౮౩ ॥ త్వాం దప్రథే పార్వతీగజ్ఞా తేజోరాశిం మహాద్యుతిమ్ । సా చ
త్వావ్యసృజ ద్దగ్ధా సస్తప్తా తేజసా తవ ॥ ౮౪ ॥ ఉమా౭శ్రమప్రదేశే త జ్ఞాత
రూప మభూద్వనమ్ । కుమారం త్వాం తదా దృష్ట్వా జాతం హృష్టా దివౌ

—◆◆◆ బృహస్పతికృతసగ్దస్తతిః. ◆◆◆—

కసః ॥ ౮౫ ॥ పట్నత్యాః ప్రేషితా దేవై రదధు స్త్వాం పడాననమ్ ।
ఏవం ప్రభాశ్రా బాల్యే త్వం కుమారసురతాపహా ॥ ౮౬ ॥ త్వాం ప్రపద్యే
సువర్ణాభ శంఖరాత్మజ శంఖర । త్వం విష్ణు స్త్వం విధాతా చ త్వం రుద్రః
కాలరూపధృత్ ॥ ౮౭ ॥ శిఖివాహన పద్వక్త్ర కుమార స్తారకాంతకః । ను
బ్రహ్మణ్య శ్శిఖీ స్కన్దః కుమార ష్టోడశాబ్దకః ॥ ౮౮ ॥ శరజన్తా శక్తిహస్తా
గాక్షేయో ౭గ్ని సముద్యవః ! ఏకవక్త్రో ద్విబాహు శ్చ కుమారః పురుషోత్త
మః ॥ ౮౯ ॥ మాతృప్రీత్యా చ పద్వక్త్రః పార్వతీప్రీతివర్ధనః ॥ ౯౦ ॥ ఉజ్జ్వల
పద్మీతయాతీవిరాజత్త్వ శ్శంఖ శంఖరనన్దన వీర । నర్వదిగీశ్వర సైనికనాథ
శం దిశ శక్తిధరేశ కుమార ॥ ౯౧ ॥ ద్వాదశహస్తవిరాజితపేతే
డుశిఖపరామరవైరిహరేశ । ద్వాదశకోటిరవిద్యుతితేజ శ్శం దిశ శక్తి
ధరేశ కుమార ॥ ౯౨ ॥ యే తవ బాలరవిద్యుతిరాజ త్కుల్లసరో
రుహకాన్తిపదాబ్జమ్ । నో శిరసాప్రణమన్తికుమార తే తనయంతు న
హీ హ లభస్తే ॥ ౯౩ ॥ స్ఫురన్తం చలన్తం తటితోక్తికాన్తిం
మయూరాధిరూఢం మనోహారివేషమ్ । పుళిన్దాపతిం త్వాం ప్రపద్యే కుమారం
కుమారం చ మే దేహి మృత్యుజ్ఞాయత్వమ్ ॥ ౯౪ ॥ నారదః ॥ ప్రసన్నో
బభూవా థ వాగ్ని స్తుతో సా గురుం ప్రాహ భూతేశపుత్రో మహాత్మా ॥
సుబ్రహ్మణ్యః ॥ వరం తే దదామి హ పుత్రా నిభీష్టా స్వమృత్యుజ్ఞాయత్వం
చ తారుణ్య మేవమ్ ॥ ౯౫ ॥ స్తోత్రేణ నేన యో మర్త్య స్త్వయో క్షేన
గురో భువి ॥ ౯౬ ॥ ఆనన్దయతి మాం నిత్యం త్రిసన్ధ్యం మానశ్రోత్రమః
సపుత్రధనధాన్యాది సమ్పదో లభతే ధ్రువమ్ ॥ ౧౦౦ ॥ అపమృత్యుజయం
చా పి సౌభాగ్యం రాజపూజ్యతామ్ ॥ నారదః ॥ ఇతి దత్వా వరం తస్మై దేవా
స్సర్వా నివిసృజ్య చ ॥ జగామ శిఖినా తస్మా త్కుమారో వృషభాచలమ్ ।
తత్ర రమ్యే శుచౌ దేశే దదర్శ సర ఉత్తమమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ స్నానార్థం దేవ

పూజార్థం పద్మోత్పలనుశోభితమ్ । కృతస్నాన స్మరస్తీరే కుమార స్సముపా

—◆— స్కన్ధకృతతపసికరణప్రకారః. —◆—

విశత్ ॥ ౧౦౩ ॥ దృష్ట్వా తపస్తం వాయుం చ తత్సమీపే వదాననః । త్రిస
స్థ్యం దేవదేవేశం నారాయణ మనుస్మరన్ ॥ ౧౦౪ ॥ అతిష్ఠ త్తప ఉగ్రం చ
సమాధిధ్యానసంయుతః । ధ్యాయ న్నారాయణం దేవం శఙ్ఖచక్రధరం పరమ్ ॥
౧౦౫ ॥ పాదద్వయాలఙ్ఘితభూమిభాగో భాసా జ్వల న్నాఙ్ఘ్రినతుల్యతేజాః ।
ధ్యాయ స్మరం బ్రహ్మకుమార ఆస్త పరాత్పరం య స్సహతో మహ త్తత్ ॥
౧౦౬ ॥

ఇతి శ్రీ వామనపురాణే ఙ్గేత్రకాండే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే సుబ్ర
హ్మణ్యస్య పృషభాద్రిప్రాప్తికథనం నామై క వింశోధ్యాయః.

—◆— శంకరకథిత శ్రీనివాసావిర్భావహేతుపోద్భవతః. —◆—

ఋషయః ॥ తతః కి మకరో దమ్భా కుమారే వృషశైలగే । సా పు
త్రవత్సలా నూనం భవానీ శివసంయుతా ॥ ౧ ॥ నారదః ॥ తపసో ఒత్థే
ప్రయాతే తు స్కన్ధే కాఙ్ఘ్రినతేజసి । దేవసేనాసమాయుక్తే ధను శ్శక్తిధరే
ద్విజాః ॥ ౨ ॥ భర్తారం భక్తిసమ్రా ఽథ పుత్రవాత్సల్యచోదితా । పప్రచ్ఛ
సార్వభీ శమ్భుం హరం చంద్రార్థశేఖరమ్ ॥ ౩ ॥ కిం కరిష్యతి పుత్రో మే తత్ర
బాల స్త్రిలోచన । కథం ద్రక్షతి తం దేవ మచిన్త్యో బ్రహ్మణా ప్రియః ॥ ౪ ॥
ఇతి పృష్ట స్స తాం ప్రాహ సోత్ప్రాసం పరమేశ్వరః । శృణు దేవి పరం
గుహ్యం భవిష్య త్తే మయో చ్యతే ॥ ౫ ॥ సర్వేచ మునయ స్తస్మిన్నా
గమిష్యన్తి పర్వతే । ద్రష్టు కామాః పరం బ్రహ్మ తప స్తప్తు మను త్తమమ్ ॥
౬ ॥ దేవా మనుష్యాః పితరో గంధర్వా యక్షరాక్షసాః । సిద్ధా సాధ్యా శ్చ
గరుడాః పన్నగా ఋషయ స్తథా ॥ ౭ ॥ చరిష్యన్తి తప స్తస్మిన్నిరా గిరివ
రాత్మజే । ప్రత్యక్షం పరమాత్మానం ద్రష్టు కామా స్సనాతనమ్ ॥ ౮ ॥ అర్చ
యిష్యన్తి మాం కే చి త్కే చి ద్భృహ్మణ మేవ చ । కే చి త్సున్ద్రం మహా
త్మానం శక్రం కే చి త్తథా పరే ॥ ౯ ॥ యోధృ కామా స్తథా కే చి దమరై
రమరారయః । ఉగ్రం తపః కరిష్యన్తి ప్రీణయన్త శ్చ నౌ పరమ్ ॥ ౧౦ ॥
అవాం తత్ర గమిష్యావః కాలేన మహతా ప్రియే । ద్రష్టుం త త్పరమం
బ్రహ్మ తత్త్వం నారాయణం పరమ్ ॥ ౧౧ ॥ శ్రీవేంకటాచలే పుణ్యే య త్తు
ప్రాదు ర్భవిష్యతి । త త్ప్రాదు ర్భావ హేతో రై వ కర్తుం చా పి మహ

—◆— సుదర్శనస్యశక్తిరసమివప్రాప్తికృమః. —◆—

త్తపః ॥ ౧౨ ॥ ఆవాఖ్యామపి గస్తవ్యం తథా నైవ దైవతర్షిభిః । యత్కా
లాఖ్యం చ త చ్చక్రం కరిష్యతి తపో మహత్ ॥ ౧౩ ॥ మదర్థం హి మనత్పుత్ర
మన్వియోగైకదుఃఖతమ్ । విష్ణునై వా భ్యనుజ్ఞాతం చక్రతీర్థే వసిష్యతి ॥ ౧౪ ॥
నారదః ॥ శ్రుత్వై త త్పార్వతీ దేవీ వాక్యం శఙ్కర మబ్రవీత్ । ఆశ్చర్య
ముక్తం భవతా విష్ణుచక్రం ప్రతీ శ్వర ॥ ౧౫ ॥ త త్పవిత్రం క రే విష్ణో ర్వస
త్యేవ సదా ప్రభో । త్వన్నిమిత్తం కిమర్థం త త్తప స్తస్యతి శఙ్కర ॥ ౧౬ ॥
త్వయి స్నేహ శ్చ క స్తస్య బ్రూ హేత న్నే మహద్భుతమ్ ॥ నారదః ॥ ఏత
చ్ఛ్చూత్వా ఽమృతాం ప్రాహ శఙ్కరోలోకశఙ్కరః ॥ ౧౭ ॥ అనాదినిభనం దివ్య
మప్రమేయపరాక్రమమ్ । సహస్రారసమాయుక్తం శోటిసూర్యసమ ప్రభమ్ ॥
౧౮ ॥ సుదర్శనాఖ్యం తచ్చక్రం విష్ణో రేవ తు పార్వతి । ధర్మ మన్వై ర్మశ
క్యం త త్తం వినా పురుషోత్తమమ్ ॥ ౧౯ ॥ తేన చక్రేణ దివ్యేన దద్ధా
వారాణసీపురీ । సా రాజధానీ మే దివ్యా కృత్యాహేతో ర్విరాజితా ॥ ౨౦ ॥
కస్తిం శ్చ దధ కాలే తు మయి ప్రీతో జనార్దనః । కిమిచ్ఛసీతి మాం ప్రాహ
వరదానసముద్యతః ॥ ౨౧ ॥ ఏవ ముక్తే మయా తస్మా ద్యాచితం వర ముత్త
మమ్ । యేన చక్రేణ మేదద్ధా పురీవారాణసీ హరే ॥ ౨౨ ॥ త ద్యథా మద్య
శం యాయా స్తమ ప్రేష్యం చ మాధవ । తథా కురు మయి ప్రీతో నాన్యం
వర మహం వృణే ॥ ౨౩ ॥ ఏవం విజ్ఞాపితో దేవః ప్రహస్య మధుసూదనః ।
హస్తేన మమ హస్తాగ్రం గృహీత్వే ద మువాచ హ ॥ ౨౪ ॥ కథం సూర్యం
వరిత్యజ్య ప్రభా ఽన్యస్య భవిష్యతి । ఏవం శ్రీః కాస్తుభం చక్రం గరుడ
శ్చార్ణ మేవ చ ॥ ౨౫ ॥ ఏవ మాదీని వస్తూని నిత్యసిద్ధాని శఙ్కర । వై తే
షాం జన్మవిలయా నా న్య స్తేషాం వ్యపాశ్రయః ॥ ౨౬ ॥ అశక్య మిద మత్య
ర్థం యాచితం ప్రమథాధిప । సచా హ మనృతం వత్సే త్తథై వా స్తు యథేచ్ఛి
తమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఏత త్సుదర్శనం దివ్యం కుత శ్చ త్కారణాంతరాత్ । బ్రహ్మ
ణా నిర్మితం భూత్వా లేజేనా వతరిష్యతి ॥ ౨౮ ॥ అవతీర్ణం తు త చ్చక్రం త్వ
త్ప్రేష్యత్వం గమిష్యతి । దివ్యం వర్షసహస్రం తు త్వప్సమిషే వసిష్యతి ॥ ౨౯ ॥
త్వయా ప్రత్యర్పితం పశ్చాత్సర్వం భావ ముపయాస్యతి । ఏవం విష్ణుప్రసా
దేన వరదానసమాగతమ్ ॥ ౩౦ ॥ దేవి చక్రం మమై త ధి సహస్రరవిసన్ని
భమ్ । విష్ణవే చ పురాదత్తం మయా పురవిమర్దనే ॥ ౩౧ ॥ మన్మోహదేప్రే
కాలాఖ్యం దక్షిణార్థం హి పార్వతి । చిరం మయా ధృతం చక్రం బ్రహ్మణా
నిర్మితం పురా ॥ ౩౨ ॥ రక్షణార్థం చ దేవానాం నాశార్థం సురవైరిణామ్ ।
మయా విహీనం త చ్చక్రం మదర్థం వై వ తస్యతి ॥ ౩౩ ॥ నారదః ॥ శ్రు
త్వై త త్పార్వతీ ప్రీతా పునః ప్రప్రచ్ఛ శఙ్కరమ్ । చక్రతీర్థ మితి హ కం

త్వయా శఙ్కర కుత్ర తత్ ॥ ౩౪ ॥ బ్రూహి మేవిస్తరా చ్చమ్నా పావనం
తీర్థ ముత్తమమ్ | ఇతి పృష్ట స్తు పార్వత్యా ప్రా హౌనాం శఙ్కరః పునః ॥ ౩౫ ॥
వృషాదే ర్దక్షిణే పార్శ్వే బహుప్రసవణే తతే | స స్త్వాశ్రమా స్సప్తదశ చ
క్రాదీనాం మహాత్మనామ్ ॥ ౩౬ ॥ తావన్తి చై వ తీర్థాని తేషు పుణ్యతమా
ని వై | తత్రాద్యం చక్రతీర్థం యద్వజ్రతీర్థాదధస్థితమ్ ॥ ౩౭ ॥ కాలచక్ర
తపస్సానం కపిలోద్గమజం సరః | తత్ర స్నానేన సశ్యన్తి సర్వపాపా నివై స్మ
ణామ్ ॥ ౩౮ ॥ త ద్ధి విష్ణోః పరం తేత్రం మహాపుణ్యతమం స్మృతమ్ | ఇత్యు
క్తా పార్వతీ ప్రాహ భర్తారం భక్తిమ త్యథ ॥ ౩౯ ॥ వజ్రతీర్థ మితి ప్రో క్తం
కేనేదం హేతునా సరః | యదూర్ధ్వం చక్రతీర్థా శ్చువిద్యమాన ముదీరితమ్ ॥ ౪౦ ॥

◆◆◆ ఇంద్రస్య సహస్రాక్షత్వప్రాప్తిప్రకారః ◆◆◆

ఇతి పృష్ట స్తుపార్వత్యా ప్రాహౌ నాం శఙ్కరః పునః | పురా శక్రో మహాతే
జా గౌతమస్య స్త్రియం ప్రియామ్ ॥ ౪౧ ॥ భామినీం తాం సమాక్రమ్య
శప్తో ఒభూ చ్చ మహర్షిణా | తవై కా మిచ్ఛతో యోనిం తిత్సహస్రం భవ
త్ప్రీతి ॥ ౪౨ ॥ శఙ్కరః ॥ ఇత్యుక్తమాత్రే మునినా సర్వాక్షే యోనయో
భవత్ | దృష్ట్వాసహస్ర యోనీనాం విషణ్ణో ఒభూ చ్చచీవతిః ॥ ౪౩ ॥
కప్తం మయా బతకృతం యుక్తం గన్తుం క్వ వేతి చ | ఇతి సశ్చిన్త్య సహసా
జ గామ బ్రహ్మణస్సరః ॥ ౪౪ ॥ తత్ర పఙ్కజనాశే స నిలీనో ఒభూ త్సురేశ్వ
రః | తతో దేవా స్సగన్ధర్వా స్ససిద్ధా శ్చారణై స్సహ ॥ ౪౫ ॥ ద్రష్టుకా
మా మహేన్ద్రం తం నా పశ్య స్సమరాలయే | అనిన్ద్రం సురసైన్యం త ద్దీనం
దృష్ట్వా సురారయః ॥ ౪౬ ॥ ఆక్రమ్య దేవలోకం చ వివిశు శ్చ మరావ
తీమ్ | మరుత స్తే శచీం దేవీం వాక్పతిప్రముఖా యయుః ॥ ౪౭ ॥ ప్రణమ్య
తాం మహాభాగాం సర్వే ప్రాజ్ఞలయో ఒబ్రువత్ | క్వ యాత స్తే పతి ర్భ
ద్రే వయం శతుర్భి రద్దితాః ॥ ౪౮ ॥ అదృష్ట్వా రక్షితారం త మస్తాకం వ్యధి
తా వయమ్ | ఇత్యుక్తా సా శచీ దేవీ జగాద సురస త్తమా ॥ ౪౯ ॥ తే
నా హం నిశి శయ్యాయాం భర్త్రా సుప్తా సురోత్తమాః | క్వ యాత స్స తు
మాయావీ మయా స జ్ఞాయతే ప్రభుః ॥ ౫౦ ॥ గురు స్సురాణా మస్తాకం
నూనం జానాతి వాక్పతిః ॥ శఙ్కరః ॥ ఇత్యుక్తా స్తే ఒమరా స్సర్వే పులో
మసుతయా తదా ॥ ౫౧ ॥ ప్రణమ్య చ గురుం భక్త్యా బ్రహ్మణ మివ శాశ్వ
తమ్ | అస్తాకం బ్రూహి భగవ నిన్ద్రః క్వా స్తే మహేశ్వరః ॥ ౫౨ ॥ యా
చితస్స ఒథ దేవై స్తై రపశ్య ద్యోగవర్తనా | విహస్య కింఞ్చి దమరా న్నాహ
వాచస్పతి స్తదా ॥ ౫౩ ॥ కృత్వా ఒకృత్య మసా తస్య ఫలం ప్రాప్య శచీవ
తిః | ఆస్తే లజ్జాసమావిప్లవో మేరా పఙ్కజనాశకే ॥ ౫౪ ॥ గచ్ఛామ స్తత్స
రో దేవా ద్రక్ష్యామ స్తం సురేశ్వరమ్ | ఇత్యుక్తా తా సుధా సర్వా

జగామ సహ తైర్గురుః ॥ ౫౫ ॥ త త్సరః ప్రాప్య తా నాహ గాయద్ధ్వం
 నురస త్తమాః । ఇ త్యాదిష్టా జగు స్సర్వే గర్హస్థాపనగణాః ॥ ౫౬ ॥ దేవా
 శ్చ ఋషిభి స్సార్థం తౌర్యత్రికసమన్వితమ్ ॥ ౫౬౪ ॥ నాథ త్రయాణా మపి
 విష్ణుపానా ముపప్లుతాస్తస్మిన్ సురవైరిభిః ప్రభో । ఆగచ్ఛ దేవేద్వై జగ చ్ఛ
 రక్ష సర్వోజలీనో ౭సి కృతం చ కిం త్వయా ॥ ౫౬౪ ॥ శబ్దరః ॥ శ్రుత్వా గీతం
 ను రేశో ౭థ జ్ఞాత్వా తా నాగతా న్సురాన్ ॥ ౫౭ ॥ వహ న్యోనిశతం దేవై
 దృశ్యో ౭భూ ద్బలసూదనః । నిర్గత్యా న్తా త్పద్మనాభా త్స్వపదార్పితలో
 చనః ॥ ౫౮ ॥ అవాంబుభో గురోః పాదౌ జగ్రాహ వలసూదనః । ఉ
 వాచ దీనయా వాచా దేవేంద్రో ౭జ్జిరస స్సుతమ్ ॥ ౬౦ ॥ ఆదిత్యానాగ
 హితార్థాయ తపో విష్ణుం హి కుర్వతా । మయా ఫల మిదం ప్రాప్తం గౌత
 మస్య మహాత్మనః ॥ ౬౧ ॥ ఏత చ్ఛృత్వా థ ధిషణో విహస్య గిరితే ౭వద
 త్ । కృత మేత త్వయా వజ్రీ నామీనా జ్ఞాత మేవ మే ॥ ౬౨ ॥ దేవా
 ర్థం కర్ణ కృత్వై త త్ఫలం ప్రాప్తం భృగో రుషా । దేవా యూయం ప్రార్థ
 యద్ధ్వ మేతా మేధా భవ న్ద్వితీ ॥ ౬౩ ॥ గురో రేత ద్వచ శ్శృత్వాదేవా
 స్సర్వే వరాననే । తావ న్నేధా భవ న్నేతా యోనయ శ్చే స్త్రమాశ్రితాః ॥
 ౬౪ ॥ ఇథ ముక్తేషు దేవేషు యోనయో మేధతాం యయుః । అథ దృష్ట్వా
 సహస్రం తు మేధాణా మప్సరోగణః ॥ ౬౫ ॥ ఉవాచా స్నా నలం భాక్తుం
 బహ్వీ రేకక్షణాదయమ్ । ఇతి తాసాం వచ శ్శృత్వా ప్రీతో ౭భూ ద్బలసూ
 దనః ॥ ౬౬ ॥ తతో విమాన మారువ్యా దంశనం చో ద్వహన్నవాత్ । గీత
 వాదిత్రనిర్ఘోషైః పూరయన్న మృరం దిశః ॥ ౬౭ ॥ వివేశ చ పురీ విష్ణో
 నిహత్య సురవైరిణః । నుఖ మాత్య నికం భేజే బహుభి స్స ప్సరోగణైః ॥
 ౬౮ ॥ విజహ రైకవారేణ విషయాన క్తచేతనః । ఏవం స విహర న్న క్తం ది
 వా చ గిరికన్యకే ॥ ౬౯ ॥ స తృప్తిమాయయా కామీ కామభోగై స్సుదు
 స్త్యజైః । స జాతు కామః కామానా ముపభోగేన శామ్యతి ॥ ౭౦ ॥ హవిషా
 కృష్ణవర్షే వ భూయ ఏవా భివర్ధతే । దేవేంద్రో విహర న్నేవ మశ క్త స్సృధు మ
 ద్రిజే ॥ ౭౧ ॥ మేహనానాం సహస్రం తు తేషాం మోక్ష మచి న్తయత్ । కేనై
 త త్కర్మణా మోక్తుం శక్యం శిశ్న సహస్రకమ్ ॥ ౭౨ ॥ నాశయిష్యా మ్యహం
 త్వే త త్రపసే తి నునిశ్చితః । ధిషణేనా భ్యానుజ్ఞాతో విష్వక్సేనసరో యయా ॥
 ౭౩ ॥ విస్మయ దేవా నిన్ద్యాణ్యా హ్య తిష్ఠ త్రపసే సహ । విష్వక్సేనసరో ౭థ
 న్తా ద్వజేణా హత్య భూధరమ్ ॥ ౭౪ ॥ స్నానార్థం దేవపూజార్థం పాతాళా జ్జల
 మాదదే । క్షీరాహరో జితక్రోధో జితకామో జితేంద్రియః ॥ ౭౫ ॥ సాదాఙ్గుష్ఠే
 సమ్పాద్య హ్యతిష్ఠ న్నేదినీం శుభే । జపం శ్చ నియతం దేవీం గాయత్రీం
 వేదమాతరమ్ ॥ ౭౬ ॥ పూర్ణం వర్షసహస్రం తు తతః ప్రీతో ౭భవ

ధరిః । వరాహయాపో భగవాన్ ధరణ్యా సహ భూధరే ॥ ౨౨ ॥ ప్రాహ చే
స్త్వం సురేశా హం వరద స్తే సమాగతః । వృణీష్వ య దభీష్టం తే దదామి
సురస త్తమ ॥ ౨౩ ॥ ఏవ ముక్తో ౭థ దేవేస్త్వః ప్రణమ్య ధరణీధరమ్ । ప్రీత
స్త్వ మసి దేవేశ వరం దేహి దయానిధే ॥ ౨౪ ॥ సహస్ర మేత చ్చిత్తానాం
వినై కం సశ్యతాం మమ । ఏత మేవ వరం దేహి మమై తావ ద్ధి కాక్షితమ్ ॥
౨౫ ॥ తతో వరాహో దేవాయ వరం దత్వా యథే ప్సితమ్ । తత్రై వా
స్తద్దధే దేవౌ వృషభాద్రా వరాననే ॥ ౨౬ ॥ తత శ్చిత్తా సహస్రం తే
స్యపత స్వజ్జిదేహతః । సద్య స్తేజో మయా భూత్వా బ్రాహ్మణా వేదపారగాః
॥ ౨౭ ॥ సహస్ర మబ్రువ స్మిద్వం ప్రీత్యా పరమయా యుతాః । శృణు
దేవ వయం విప్రాః పౌలోమీసజ్జమేచ్ఛవః ॥ ౨౮ ॥ తపః కృత్వా తతో భూ
మా తవాగ్నే దేవస త్తమ । మేద్రా సహస్ర మేవై తే గౌతమస్య తపోబలాత్
॥ ౨౯ ॥ స్వర్గస్త్రియో ౭నుభుక్తా శ్చ తథే ద్ద్రాణీ యథాసుఖమ్ । వరం దదా
మ తే ప్రీతా వృణీష్వ వలసూదన ॥ ౩౦ ॥ ఇతి తేమాం వచ శ్శృత్వా ప్రీత్యా
వజ్ర్య బ్రవీ ధ్ధితాన్ । యది ప్రీతాస్థి మే విప్రా వ్రణానాం తు సహస్రకమ్
॥ ౩౧ ॥ భవన్తు చక్షూంషి సదా భవతాం తు ప్రసాదతః । తథా ౭ స్త్వి
తి బ్రువ స్త స్తే ద్విజా జగ్తు స్తపోధనాః ॥ ౩౨ ॥ సహస్రదృ క్చ దేవౌ ౭థ
జాతో ౭భూ దద్భుతాశ్చుతిః । సహ శ్చావ్య విశాలాత్యై ప్రవివేశా మరావ
తీమ్ ॥ ౩౩ ॥ దివ్యమజ్జశవాద్యై శ్చ హర్షయన్ తస్వదేహినః ॥ ౩౪ ॥ లభ్యా
వరం దేవవరో వృషాద్రా తుజ్ఞం సమారుహ్యా తురజ్జయు క్తమ్ । వజ్రీ రథం
కాఞ్చిన మప్పరోభి సుజ్ఞీయమాన శ్చ యయా స్వగేహమ్ ॥ ౩౫ ॥

ఇతి శ్రీవామనపురాణే తేత్రకాణ్డే శ్రీవేంకట చలమాహాత్మ్యే
స్కందకృతప్రతిపః కరణప్రకారాదికథనం నామ ద్వావింశోధ్యాయః.

—◆— సువర్చలాయాం శ్రీవిష్వక్సేనోత్పత్తిక్రమః ◆—

నారదః ॥ శ్రుత్వా చిత్రాం కథాం దేవీ పునః ప్రీతా ౭హ శజ్జరమ్ ।
విష్వక్సేన శ్చ కో వా సౌ కిమర్థం చ తపో ౭చరత్ ॥ ౧ ॥ కిం లేభే కుత్ర
చా స్తే సౌ బ్రూహి మే తత్త్వదర్శన । శ్రుత్వా థ పార్వతీ వాక్యం ప్రీతః
ప్రాహ ఘోషేశ్వరః ॥ ౨ ॥ పురా కృతయుగే దేవీ కున్తలా నామ చా పురాః ।
దూర్వాస అశ్రమం ప్రాప్య రమ్య మింద్రేణ చోదితా ॥ ౩ ॥ సా లాస్య మక
రో ద్బాలా మహర్షే ర్భావితాత్మనః । అగ్రతో రుచిరాం దృష్ట్వా సో ౭శప
తోక్తోపనో మునిః ॥ ౪ ॥ కిథాతీ భవ దుర్ముఖే కున్తలే నీలకున్తలే । సా శస్త్రా

కుస్తభా భీతా ప్రాజ్ఞలిః ప్రణతా ౨వదత్ ॥ ౫ ॥ స్వాధీనా నా స్తిభగవన్
 త్తమశ్చ మమ దుర్మయమ్ । ప్రాజ్ఞలిం ప్రణతాం దృష్ట్వా దూర్వాసా వాక్య
 మబ్రవీత్ ॥ ౬ ॥ నా నృతా వా శ్చ మే బాలే శాపమోక్షం వదామి తే ।
 భీష పుత్రముఖం దృష్ట్వా పున స్వర్గం గమిష్యసి ॥ ౭ ॥ ఇ త్యుక్తా సా పునః
 ప్రాహ పుత్రం విష్ణుపరాక్రమమ్ । దీర్ఘాయుషం తపోనిష్ఠం సూతాస్ని తవ వై
 భవాత్ ॥ ౮ ॥ ఇతి సన్మాం పున స్తాం తు తథా స్త్వి త్య బ్రవీ న్మునిః ।
 వీరబాహుః కిరాతస్య పత్న్యం జ్ఞజ్ఞే సువర్చలా ॥ ౯ ॥ పుత్రీ హ్య పుత్రిణ
 స్తస్య వవృధే ప్రీతివర్ధనీ । వరా సా రూపలావణ్యగుణై ర్నారీగణే వ్యభూత్ ॥
 ౧౦ ॥ ధర్మపుత్రాయ భద్రాయ తాం పితా ప్రదదౌ తదా । పీనోన్నత
 స్తనీ శ్యామా సా బాలా తనుమధ్యమా ॥ ౧౧ ॥ కదా చి త్కల్ప సే మాసి
 శుకపక్షే శుభే దినే । ఋతుస్నాతా నర్మదాయాం స్థితా ఋక్షవత స్తతే ॥
 ౧౨ ॥ అపశ్య త్తాం తు వరుణ స్సజ్జమ్య హ్య వద చ్చ తామ్ । ప్రీతో
 ౨హం సుభగే సుభ్రు పృణీష్వ వర మీస్థితమ్ ॥ ౧౩ ॥ సువర్చలా ॥ ప్రీతో
 యది భవా న్దద్యా దేవ మే పుత్ర ముత్తమమ్ । వరుణ స్త్వా హ కల్యాణి
 సుపుత్రా త్వం భవిష్యసి ॥ ౧౪ ॥ శంకరః ॥ ఇతి దత్త్వా వరం తస్మై య
 యా జలపతి స్తతః । త చ్ఛ్చృత్వా వచనం తస్య ప్రీతా సా ౨భూ త్సువర్చ
 లా ॥ ౧౫ ॥ సా ౨సూత పుత్రం తపనీయగాత్రం పూర్ణేంద్రువక్త్రం జలజాభ
 నేత్రమ్ । శంఖాసిబాణాసనకుమ్భ రేఖా సముజ్జ్వలా రక్తకరాఘ్రియుగ్మమ్ ॥
 ౧౬ ॥ దేవదున్దుభయో నేదుః పుష్పపృష్టి శ్చ ఖా చ్ఛృతా । ఎవో వాయు
 స్సుఖస్పర్శ స్తజ్జన్మదవసే తదా ॥ ౧౭ ॥ పుష్కరే కర్కటేకాత స్సువర్చలాను
 షో బలీ । వవృధే వీర్యవాం స్తత్ర శుక్ల పక్ష ఇమౌ దురాత్ ॥ ౧౮ ॥ పు
 త్రస్య దశమే వర్షే కాలధర్మం యయా చ సా । తత స్త్యక్త శ్చ పిత్రా సా
 కాశ్యపస్య శ్రమం యయా ॥ ౧౯ ॥ ఆయాస్తం తం ముని దృష్ట్వా జ్ఞాత్వా
 తం వరుణాత్మజమ్ । రాజపుత్రం మహాత్మానం రూపలావణ్యసంయుతమ్ ॥
 ప్రీతో జగ్రాహ తం శిష్యం మన్త్రం ప్రదా న్మహామునిః । లభ్యా మన్త్రం
 మునివరా ద్వేదాన్ సాక్షా నధీత్య చ ॥ ౨౦ ॥ అనుజ్ఞతో యయా తేన
 తపసే పుష్కరాచలమ్ । తప స్తప్తా చిరం కాలం తై సైశ్చ నియమై స్సహ ॥
 ౨౧ ॥ సమ్పూర్ణే ద్వాదశే వర్షే మాసి చా శ్వయుజే శుభే । పూర్వా
 మాధే చ పుణ్యే వరం లభ్యా జనార్దనాత్ ॥ ౨౨ ॥ సారూప్యం శ్రీపతే
 స్తస్య సేనాపత్య మవాప్య చ । శంఖచక్రగదాపాణి ర్విష్ణో జ్ఞాపరిపాలకః ॥
 ౨౩ ॥ పంచాయథాశ్రమాథస్థా ద్యయా స్వాశ్రమత స్తతమ్ । నారాయణ
 దే ర్నిరజే గన్ధర్వైః పరివారితః ॥ ౨౪ ॥ చతుర్దశానాం జగతా మధీశ్వరై
 గృహబలై ర్భృతగణై ర్గృహస్వనైః । జ్వలచ్ఛితై రుజ్జ్వలచిత్రహేతిభి ర్వృ

తోనైర్వత్యా మవసద్ధిరే నృతే || ౨౬ || విష్వక్సేనస్య య దిదం జన్మ ప్రో
క్తం మయా తవ! ఆశ్రమాణాం ప్రసక్లేన న తి త్కర్మనిబద్ధనమ్ || ౨౭ || అవతీర్ణ
స్తు దేవౌ సా దేవై రభ్యర్థితః పురా | విజ్ఞో రాజ్ఞాం పురస్కృత్య విమతుల్యప

◆◆◆ చక్రాదిసప్తదశతీర్థమాహత్మ్యమ్. ◆◆◆

రాక్రమః || ౨౮ || విష్వక్సేనాశ్రమా దూర్ధ్వం సరస్యః పఞ్చ చో జ్వలః |
పఞ్చాయుధై ర్భగవతో దేవి నిత్య ముపాశ్రితాః || ౨౯ || తత్తదాకారయు
క్తా స్తా దృశ్యస్తే ౭ద్యా పి పర్వతే | తాసా మూర్ధ్వం జాతవేదా స్తపస్తేపే
సరోవరే || ౩౦ || తత్సర స్తు దురాలోహ మగాధం పాపనాశనమ్ | ఆగ్నేయ
మితి విఖ్యాతం తీర్థానా ముత్తమోత్తమమ్ || ౩౧ || బ్రాహ్మం సర స్తత శ్చో
ర్ధ్వం పావనం పరికీర్తితమ్ | సప్తరీణాం తత శ్చోర్ధ్వ మాశ్రమా శ్చ సరాం
సి చ || ౩౨ || ఏషాం సప్తదశానాం చ హ్యేకైకం పాపనాశనమ్ | దర్శనా
త్కీర్తనా చ్చా పి స్నానా త్పానా చ్చ పార్వతి || ౩౩ || నారదః | శ్రుత్వై త
త్పార్వతీ ప్రాహ భర్తారం భక్తవత్సలమ్ | ఆదిత స్సరసా మేషాం మాహాత్మ్యం
వద శంకర || ౩౪ || సర్వలోకహితార్థాయ పావనం పుణ్యవర్ధనమ్ | శ
ంకరః ప్రాహ సద్దాక్షీ శృణు దూర్వాససే పురా || ౩౫ || బ్రహ్మణా పుచ్చ
తే ప్రోక్తం కాపిలం లింగ ముత్తమమ్ | ఋషిణా కపిలాఖ్యేన పాతాళే పూ
జితం సదా || ౩౬ || క్షీరాభిషిక్తం సురభే రుద్బిద్య భువ ముద్గతమ్ | కుపి
తా సురభి స్తస్య మూర్ధ్నా ధాయా న్వశా త్థీరమ్ || ౩౭ || మా వర్ధస్వే
తి లింగ స్తు నా వర్ధత ఖురాజ్జితమ్ | ఆదా రజతవర్ణం చ మధ్యే స్వర్ణప్రభం
మహత్ || ౩౮ || అగ్రే రుణాభం సమ్భూతం పఞ్చవక్త్రం త్రియమ్బకమ్ |
పఞ్చవర్ణం మహాభీమం పాతాళాధిష్ఠితం సదా || ౩౯ || కపిలేన మహర్షిణా
కృతే పూర్వం ప్రపూజితమ్ | కపిలేశ్వర ఇ త్యేత త్కృతే ఖ్యాతం యు
గే పురా || ౪౦ || త్రేతాయా మగ్నినా పశ్చా దాగ్నేయ మితి కీర్తితమ్ |
అనాద్యంతం మహాలింగం ద్వాపరే చక్రపూజితమ్ || ౪౧ || కలౌ యుగే భవి
ష్య త్తత్కపిలాపూజితం శివమ్ | అగ్రే కాపిలలింగస్య సరోవర మనుత్తమ
మ్ || ౪౨ || పాతాళా దుద్గతస్యా స్య కపిలస్య మహాత్మనః | మార్గో హి త
ద్భిలం గుహ్యం కాపిలం పరికీర్తితమ్ || ౪౩ || జలాభిపూరితం త త్తు సరోవర
మనుత్తమమ్ | దర్శనా దేవ త తీర్థం సర్వాభికామ విదాశనమ్ || ౪౪ ||
దర్శనా త్స్వర్గదం పుంసాం స్త్రీణా మపి చ పార్వతి | స్నానపానే కృతే త
స్మిన్ జరామరణనాశనమ్ || ౪౫ || సకృ త్స్నాతస్య తు ఫలం జనస్య శృణు
పార్వతి | వాజపేయాశ్వమేధానాం పుష్కలం ఫల మశ్ను తే || ౪౬ ||
వాజపేయా త్పున ర్జన్మ సకృ త్స్నాతస్య న చ్యుతిః | తదూర్ధ్వసరసి స్నా

తో వజ్రతీర్థ మితి స్మృతే || ౪౩ || దశాధికఫలం లభ్యావ శక్రలోకం స గచ్ఛతి । వజ్రతీర్థోద్ధృతః కుణ్డే విష్వక్సేనసరోవరే || ౪౪ || స్నాత స్తు య స్తస్య ఫలం శతాధిక మితి రితమ్ । ఏవం సప్తదశానాం తు తీర్థానా మధికం ఫలమ్ ||

—◆— కాపిలాఖ్యచక్రతీర్థస్నానకాలనిర్ణయాదిః. —◆—

౪౫ || త్రైలోక్యే సర్వతీర్థాని కార్తికే మాసి పర్వణి । మధ్యాహ్నే కాపిలే తీర్థేసాన్నిధ్యం యాన్తి పార్వతి || ౫౦ || తిష్ఠన్తి ప్రాణిరత్యార్థం మధ్యాహ్నే దశనాడికాః । తత్ర స్నాతా స్తు యే పాపాః పురుషా యోషితోఽమరే || ౫౧ || సర్వపాపవిఘ్నక్తా బ్రహ్మలోకం ప్రయాన్తి వై । తత్ర దానాని కుర్వన్తి యే సరా స్తీర్థసన్నిధౌ || ౫౨ || తిలమాత్రహిరణ్యం తు దత్తం మేరుసమం భవేత్ । భిక్షామాత్రం తథాన్యస్య దానం కాపిలసన్నిధౌ || ౫౩ || కుర్వన్తి యే సరా దేవి సోమలోకం ప్రజన్తి తే । కన్యాగోభూప్రదాతారో విద్యా మన్త్రోపదేశకాః || ౫౪ || స్వర్గకైలాసవై కణ్ఠబ్రహ్మలోకా న్యృజన్తితే । వషే వషే తు కార్తిక్యాం పౌర్ణమాస్యాం మహాతిథౌ || ౫౫ || ఆయాన్తి సర్వతీర్థాని మధ్యాహ్నే కాపిలం సరః । ఇమం మన్త్రం సముచ్చార్య స్నాత స్తత్ఫల మాఘ్నయాత్ || ౫౬ || స్నాన స్తు దుర్లభం తత్ర తద్విజ్ఞానోపదేశమం పదమ్ । ఇతి తే కథితం సర్వతీర్థనూహత్వై ముత్తమమ్ || ౫౭ || ఆతః పరం ప్రవత్యోమి పవనస్య తపో మహత్ || ౫౮ ||

ఇతి శ్రీవామనపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే చక్రేందినప్తదశతీర్థనూహత్వైకథనం నామ త్రయోవింశోధ్యాయః

—◆— భగవన్తముద్దిశ్య వాయ్వాదికృతతపసి ప్రకారః. —◆—

శంకరః || వాయో స్తపః ప్రభావం తు శృణు దేవి తతః ప్రియే । గ్రీష్మే పశ్చాతపా వాయు ర్వర్షాను భువి తిష్ఠతి || ౧ || హేమస్తే శిశిరే చాపి శేతే స్వామిసరోజలే । ఏవం వర్షసహస్రాస్తే దేవదేవౌ జనార్దనః || ౨ || ప్రాదు ర్భవిష్యతి హరి ర్వాయాః ప్రియచిక్రీర్షయా । తతః పశ్చాత్తు శఙ్ఖస్య రాజ్ఞః ప్రియచిక్రీర్షయా || ౩ || విశ్వవిఖ్యాతనుమహా ప్రాదు ర్భావం కరిష్యతి । సర్వలోకహితాయై వ శఙ్ఖవ్యాజేన వై హరిః || ౪ || శ్రీవేంకటాచలే పుణ్యే ప్రాదుర్భావం గమిష్యతి । తస్య హేతో స్తతః పూర్వం కర్తుంచ నుమహ త్తపః || ౫ || ఆవాం తత్ర గమిష్యావ శ్చిరకాలా దనన్తరమ్ । గమిష్యన్తి సురా సుర్యే సహ సర్వై ర్నహర్నిభిః || ౬ || తదా కుమారం ద్రత్యోమౌ విష్ణుభక్తిపరాయణమ్ । ఇత్యుక్తా శంకరేణ ధ మిరామ తదా

సతీ || ౭ || తతః కాలేన మహతా శక్కురో గమనోన్ముఖః | బభాషే
పార్వతీ దేవీం పుత్రదర్శనలాలసామ్ || ౮ || శక్కురః || అయం స కా
లస్సమ్యాప్తో యః పురా తే మయో దితః | శ్రీవేంకటాద్వాయం గన్తుం
మహాపుణ్యం సగోత్తమమ్ || ౯ || ఇతి సంస్మరితా దేవీ తగా ప్రపచ్ఛశక్కు
రమ్ || పార్వతీ | కిన్ను వాయో స్తపః పూర్ణం ప్రాదు ర్భూతః కిమీశ్వరః ||
౧౦ || కథం ప్రత్యక్షతాం యాతో వాయో ర్నారాయణోహరిః | కిం నుతస్తై
వరం ప్రాదా త్తత్సర్వం శంస మే విభో || ౧౧ || ఇతి పృష్టో మహాదేవః పా
ర్వతీ మబ్రవీ త్తదా || శక్కురః || చచార ఖలు వై వాయు ర్దారుణం నుమహా

—ప్రార్థదుర్భూతం భగవన్తముద్దిశ్య వాయుకృతవిశ్వరూపస్తుతిః.—

త్తపః || ౧౨ || తతో వర్షసహస్రాస్తే దేవదేవో జనార్దనః | ప్రాదు ర్భూ
వ భగవా న్నరమాత్మా సనాతనః || ౧౩ || శ్రీభూమిసహితో దేవో గరు
డోపరి సంస్థితః | స శేష శృంఖలక్రాభ్యా మన్విత శార్దూపాణధృత్ || ౧౪ ||
తం దృష్ట్వా విస్మితో భూత్వా వాయు స్సర్వాత్మగోచరః | ఆసనా దుదతిష్ఠ
త్స మత్తోన్నత ఇవ భ్రమన్ || ౧౫ || సమృత స్సుతృత స్తర్వా దుద్భ్రమ
న్విభ్రమ స్పి | అద్భుతం కి మిదం దృష్టం పృషభాదౌ మయా ద్యజై || ౧౬ ||
ఇ త్యున్మాదా ద్విసంజ్ఞో ఒభూ స్తుహూర్తం పరమేశ్వరి | ఉదతిష్ఠ త్సంజ్ఞో
థ దదర్శ హరి మజ్జసా || ౧౭ || యో వేదై శ్చ తపోభి శ్చ యోగిభి ర్మునిభి
స్తథా | ద్రష్టుం శక్యో న దేవ స్తు త మపశ్య త్సనాతనమ్ || ౧౮ || ప్రణనా
మ పున శ్చా పి సాష్టాక్షం పురుషోత్తమమ్ | వాయు స్తుష్టావ గిరిజే భగవన్తం
జనార్దనమ్ || ౧౯ || తత్త్వార్థయుక్తయా వాచా వేదవేద్యం సనాతనమ్ |
సమ స్తే దేవదేవేశ పురాణపురుషోత్తమ || ౨౦ || శ్రీధరా నస్త గోవింద జిహ్వా
వే విష్ణవే నమః | ఏక స్త్వంపురుష స్సాక్షా దాచా మాయాసమన్వితః || ౨౧ ||
జగ దేకార్ణవీకృత్య శేషే సాగరసమ్ప్లవే | త్వ న్నాభివక్కుజోద్భూతో బ్ర
హ్మ బ్రహ్మవిదాం వరః || ౨౨ || యేనే దం జగ దుత్సృష్టం చరాచరసమన్వి
తమ్ | రజోగుణం సమాశ్రిత్య జగ త్సృష్టం త్వయా విభో || ౨౩ || స త్వం గు
ణం సమాశ్రిత్య రక్ష్యతే హ్య ఖలం జగత్ | తమోగుణం సమాశ్రిత్య హ్రియ
తే చ పున స్త్వయా || ౨౪ || జాతా స్త్వయి బ్రహ్మరూపే తే ప్రజాపతయో న
వ | యేభ్య స్సమ్యూత మేత త్తు దైవమానుషరాక్షసమ్ || ౨౫ || మధుకైటభ
హంతా త్వం సంప్రాప్తై బ్రహ్మసంకృతే | తతో ఒనురం సోమకాఖ్యం హత్వా
వేద ఇచ్చ తత్కరాత్ || ౨౬ || గృహీత్వా బ్రహ్మణే ప్రాదా స్మీనరూపీ మహా
శ్వర | నిరాధారే జగ త్యస్మి స్మిరాలమ్బే చరాచరే || ౨౭ || ఆధారకూర్మ
రూపీ త్వం పురుషోత్త మ తిష్ఠసి | గతా ముద్ధృత్య సాతాశం భువం సగిరికా
ననామ్ || ౨౮ || ప్రాధా సి సోత్రిరాజేణ త్వం మహాత్మా సనాతనః |

పునః కృతయుగాదౌ తు హిరణ్యాభ్యో ౭నురే సతి || ౨౯ || సైంహీం ప్రహ్లాదర
 త్కం సరార్థతను ముద్వహా || స్తమ్భా త్కాలాయసా జ్ఞాతో విదార్యా
 థ మహాసురమ్ || ౩౦ || లక్ష్మీ మాలిజ్య భగవ న్రక్షితా త్వం జగత్ప్రయమ్ |
 అథ కాలాస్తరే విష్ణో యాగే వైరోచనే ర్విభో || ౩౧ || త్వ మింద్రచోదితో దే
 వ వామనో వాగ్నినాం వరః | పదాని త్రీణి యాచిత్యా ప్రతిగృహ్య మహాబ
 లేః || ౩౨ || ఆక్రమ్య భూర్భువౌ లోకాః దత్వే ద్ద్రాయ జగత్ప్రయమ్ |
 చంద్రమణ్డల మాసాద్య పద్మాసవగతో విభో || ౩౩ || అమృతాన్నాధిపో
 విష్ణో జగ త్పాసి చరాచరమ్ | జామదగ్న్యో మహాబాహు రాక్షసా న్య
 జరూపిణః || ౩౪ || హత్వా తద్రక్తకుణ్డేషు కృత్వా పితృజలక్రియామ్ |
 మహీం నిక్షత్రియాం కృత్వా యజ్ఞం కృత్వా శ్వమేధికమ్ || ౩౫ || దక్షిణా
 ర్థం మహీం దత్వా కాశ్యపాయ జగత్ప్రభో | గత్వా మహాదధిం తత్ర స
 ముద్రదేణ కృతాలయః || ౩౬ || సహ్యాద్రౌ రమణీయే త్వం తప శ్చరసి భార్గవ |
 రావణే రాక్షసే దేన సమ్భుతే దేవకణ్డకే || ౩౭ || తత స్త్రేతాయాగే జిష్ణో
 రామో దాశరథి స్వయమ్ | లక్ష్మణానుచరో భూత్వా భార్యహర్తార మా
 హవే || ౩౮ || సపుత్రపౌత్రం సగణం సామాత్యం సంహరిష్యసి | బలభ
 ద్రో థ కృష్ణ స్త్వం వానుదేవ సనాతనః || ౩౯ || కల్యణైకల్పిరూపీ చ భవి
 తాసి త్రిలోకధృత్ | ఆదిత్యానాం చ విష్ణు స్త్వం జ్యోతిషాం త్వం ప్రభా
 కరః || ౪౦ || వసూనాం పావక శ్చ త్వం రుద్రాణాం శమ్భు రుత్తమః |
 గ్రహాణా ఇచ్చ బుధో సి త్వం దేవానాం వలభి ద్భవా || ౪౧ || నీధానాం కపి
 లో సి త్వం దేవర్షిణాం ఇచ్చ నారదః | యజ్ఞానాం జపయజ్ఞో సి తప శ్చ సి తప
 స్వినామ్ || ౪౨ || యతౌణా ఇచ్చ ధనేశ స్త్వం యమ స్సంయమతాం
 భవా || మత్స్యానాం మకరోసి త్వం వరుణో యాదసాంపతిః || ౪౩ ||
 ఆపగానా ఇచ్చ గజ్ఞా త్వం సరసం సాగరో భవా || వాయూనాం ప్రాణ
 వాయు స్త్వం విధాతృణాం చతుర్ముఖః || ౪౪ || వర్ణానాం బ్రాహ్మణ శ్చ
 త్వ మాశ్రమాణాం గృహీ భవా || తారకాణా ఇచ్చ చంద్ర స్త్వ మింద్రి
 యాణాం మనో భవా || ౪౫ || సింహాసి త్వం మృగాణా ఇచ్చ గజేంద్రో సి
 చతుష్పదామ్ | ద్విపదాం బ్రాహ్మణ శ్చ సి పక్షిణాం గరుడో భవా || ౪౬ ||
 వాసుకి స్త్వం తు సర్పాణాం విషాణాం కాలకూటధృత్ | నాగానాం త్వ
 మనస్తో సి మేరు స్త్వం కులభూభృతామ్ || ౪౭ || గిరీణాం హిమవాం శ్చ
 త్వం వేదానాం సామరూపధృత్ | ఛందసా మపి గాయత్రీ మంత్రాణాం
 ప్రణమౌ భవా || ౪౮ || పశూనాం సురభి శ్చ త్వం హుతభు గృజ్జభోజినామ్ |
 అచలానాం గిరి శ్చ త్వం పృథ్విణాం పిప్పలో భవా || ౪౯ || సేనాసీనాం
 భవా స్కుందః క్షమా శౌర్యవతా మ్భవా | బీజానా మఙ్కుర శ్చ సి

ప్రాణినాం ప్రాణధృ గృహాన్ ॥ ౫౦ ॥ బ్రహ్మక్షీణాం వసిష్ఠ స్త్వం చరతాం
 పవన్ భవాన్ । మహాక్షీణాం భృగు శ్చ త్వం వ్యాసో వేదవిదా మృహాన్ ॥
 ౫౧ ॥ వాల్మీకి శ్చ కవీనాం త్వం జనానాం త్వం జనేశ్వరః । య త్సత్త్వం సర్వ
 దేవేషు తేజోబలసమన్వితమ్ ॥ ౫౨ ॥ తద్భవా నితి విజ్ఞేయ మిత బ్రహ్మవిదో
 విదుః । సహస్రశిరసే తుభ్యం పురుషాయ నమో నమః ॥ ౫౩ ॥ భుజాన
 హస్రయుక్తాయ తే సహస్రపదే నమః । నానావిధాని దేవ త్వదాయుధాని
 సహస్రశః ॥ ౫౪ ॥ దీప్యమానాని సర్వాణి ద్యోతయన్తి దిశో దశ । వక్త్రాణి
 తవ తీవ్రాణి దంష్ట్రాప్రతిభయాని చ ॥ ౫౫ ॥ బాలార్క మణ్డలాకారకుణ్డ
 లాభ్యాః విభాన్తి వై । త్వత్పదామ్భారుహౌ రేతే సహస్రై ర్భాతి తే
 పదమ్ ॥ ౫౬ ॥ బాలార్కద్యుతిసమ్భిన్న రక్తామ్భాజై రివా చితమ్ ।
 పృథివీ పూరితా పద్మి రాకాశం మూర్ధభి స్తవ ॥ ౫౭ ॥ బాహుభి శ్చ దిశో
 వ్యాప్తా మహావిష్ణో నమో స్తు తే । వేదా స్తవై వ నిశ్వాసా శ్చన్ద్రసూర్యా
 తవాక్షిణీ ॥ ౫౮ ॥ జ్యోతిష్కణా శ్చరోమాణి జగద్రూప నమో స్తు తే । కలా
 కాష్ఠామహూర్తాది దినరాత్రిశరీరీణే ॥ ౫౯ ॥ చతుర్ద్యుగాయ కాలాయ
 నమో నంతాయ తే విభో । కాలధృ క్కాలరూపీ చ కాలాత్మా కాలకారణః ॥
 ౬౦ ॥ కాలవిద్భి రవేద్య స్త్వం విశ్వమూర్తే నమో స్తు తే । అనాదీని చ భూ
 తాని మహాన్తి మధుసూదన ॥ ౬౧ ॥ తవ మూర్తాని రూపాణిభూతభావన తేనమః ।
 ప్రాణాత్మా ప్రాణ ధృ క్ప్రాణీ సాక్షీ త్వం సర్వకర్మణామ్ ॥ ౬౨ ॥ నిత్య
 స్సర్వగత స్థాణు రచల స్తే నమో నమః । శరీరభృ చ్చరీరీ త్వం శరీరాత్మా
 శరీరగః ॥ ౬౩ ॥ శారీరకర్మణా ౭స్పృష్ట శ్శుద్ధమూర్తే నమో స్తు తే । అణీయ
 సా మణీయాం స్త్వం మహీయాం శ్చ మహీయసామ్ ॥ ౬౪ ॥ బృహతాంచ
 బృహ చ్చ త్వం విశ్వమూర్తే నమో స్తు తే । ఖిన్ద స్త్వం ఖగుణ శ్చాపి ఖగుణా
 తీత ఏవ చ ॥ ౬౫ ॥ ఖమూర్తిః ఖగతి శ్చా సి ఖగేశ్వరూథ తే నమః । జ్ఞానా
 త్మా జ్ఞానదృష్టానీ జ్ఞానం జ్ఞానవతాం భవాన్ ॥ ౬౬ ॥ జ్ఞానవిద్భి రవిజ్ఞేయ
 స్తుభ్యం జ్ఞేయాన్తే నమః । వేదాత్మా వేదవి ద్వేద్యో వైద్యో వేదవిదాంవ
 రః ॥ ౬౭ ॥ వేదా స్తవేద్యరూపాయ బ్రహ్మరూపాయ తే నమః । అక్షరా
 యా త్మరాద్యాయ హ్య త్మరాకారధారిణే ॥ ౬౮ ॥ త్మరాత్మరవిభక్తా ద్వా
 వతీతాయ న తే నమః । నమో నిరస్తరానస్తమూలకందాయ జిష్టవే ॥ ౬౯ ॥
 ఉష్ణత్వ మగ్నౌ శైత్యం చ జలే పృథ్యాన్త్యం చ గన్ధితా । స్పర్శిత్వ శ్చ భవా
 న్వాయా నైర్మల్యం ఖే నమో స్తు తే ॥ ౭౦ ॥ ఘనాః కేశేషు నద్య
 భగవన్ సర్వసన్నిధిః కుక్షౌ చ సిన్ధవ స్సప్త నమ స్తే జలమూర్తయే ॥ ౭౧ ॥
 స్తోత్రై స్తు తాయ స్తోత్రాయ స్తోత్రకృ త్ప్రియకారిణే । స్తోత్రజ్ఞేయాయ
 స్తుత్యాయ స్తోతృరూపాయ తే నమః ॥ ౭౨ ॥ అద్భుతాకారరూపాయ నమ

స్తే శార్ఙ్గపాణయే । భక్తప్రియాయ శాంతాయ భక్తచిత్తానువర్తినే ॥ ౨౩ ॥
 భక్తపాపవినాశాయ నమస్తే శార్ఙ్గపాణయే । రక్షోకరాయ జగతాం రక్షోఘ్నే
 రాక్షసాయ ॥ ౨౪ ॥ శ్రీవత్సవక్షసే తుభ్యం శార్ఙ్గపాణే నమో నమః ।
 శ్రియా సరోజకరయా సరోజాన్తర వర్ణయా ॥ ౨౫ ॥ దివ్యాభరణ
 విద్యోతిదేహయా దివ్యవేషయా । పరాశశ్యామయా దేవ్యా ధరణ్యో
 ద్విలహన్తయా ॥ ౨౬ ॥ సంశ్రితో భయపార్శ్వావ్యయ నమస్తే శార్ఙ్గపాణ
 యే । చరాచరాణి భూతాని భీతాని చలితాని వై ॥ ౨౭ ॥ లభస్తే నస్థితిం
 దేవ భీమహంస నమోస్తుతే ॥ ౨౮ ॥ యుగాన్తకాలానలోటితుల్య ప్ర
 భాభి రావూరితలోకజాల । రత్నాజ్జడాలజ్ఞుత బాహుక్షణ్ణ నమో న
 మస్తేస్తు సహస్రబాహో ॥ ౨౯ ॥ నమోస్తు దేవా లపి లోకపాలా భూ
 తావిశేషణ విహంసేత్ర । విమానగా స్తే ప్రణమన్తిచై తే ప్రసీద దేవేశజ
 గన్నివాస ॥ ౩౦ ॥ శశ్యామి దేవేశ త వై వ దేహే చరాచరాణి హ గతా
 గతాని । భూతాని చై తాని చ భూతవాస తపఃప్రభావా చ్చ భవత్ప్రసా
 దాత్ ॥ ౩౧ ॥ అనేకరత్నాస్థితభూషణానాం ప్రభాభి రాదీపితలోక
 జాల । తటిద్గుణాలజ్ఞుతమేఘకాస్తే ప్రసీద దేవేశ జగన్నివాస ॥ ౩౨ ॥
 త్వదీయనక్త్రాణి మహాద్యుతీని కల్పాన్తసూర్యానలసన్నిభాని । దంష్ట్రా
 కరాళాని మహాన్వనాని బిభేమి షశ్య నృగవ స్ప్రసీద ॥ ౩౩ ॥ బ్రహ్మ త్రినే
 త్రప్రముఖాం శ్చదేవాం త్సయక్షగంధర్వమహోరగాం శ్చ । పశ్యామి సర్వాం
 స్తవ దేవ దేహే ప్రసీద దేవేశ జగన్నివాస ॥ ౩౪ ॥ దిశో న జానే న
 లభే చ శర్మ సీదా మ్యహో దేవ వరప్రసీద । భక్తానుకమ్పి స్వరమార్గరూ
 ప ప్రసీద క్షిప్తే భగవ స్ప్రసీద ॥ ౩౫ ॥ శంకరః ॥ ప్రసీదే తి నమస్కృత్య
 వాయుః శ్రాజ్జలి రాస వై ॥ ౩౬ ॥ ప్రీతో ఒధ భగవా నిష్ఠు శృంభచక్రగ
 దాధరః । శ్రీభూమిసహితో దేవో వరదో వాయు మబ్రవీత్ ॥ ౩౭ ॥ వరం
 వృణీష్వ భద్రం తే వాయో య న్ననసే చ్ఛసి ॥ వాయుః ॥ వరం న యాచే
 దేవేశ శ్రీనాథ వరమేశ్వర ॥ ౩౮ ॥ త్వత్సాన్నిధ్యం మమై వేదం నిత్య మస్తు

—వాయుమృతిభగవత్కృతాన వరతస్వసాన్నిధ్యవరస్యదానమ్.—

రమాపతే ॥ శంకరః ॥ ఏత ద్భృత్యా హరిః ప్రహ దేవతానాం చ సన్ని
 థా ॥ ౩౯ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ చతుష్టప్తిం త్వయోక్తానాం శ్లోకానాం యః పఠే
 స్మరః । భుక్తిం ముక్తిం స లభతే మత్ప్రసాదా న్న సంశయః ॥ ౪౦ ॥ త్రిస
 థ్యం యఃపఠే ద్భక్త్యా పూజయ త్తా మనశ్యధీః । షణ్మాసా న్నమ సాన్నిధ్యం
 లభతే స స సంశయః ॥ ౪౧ ॥ తవా స్తు య ద్య దిష్టం త ద్దేవానా మః
 దుర్లభమ్ । అస్య స్కందకుమారస్య పూజనం మమ నిత్యశః ॥ ౪౨ ॥ ఆకల్మా
 న్తం మయా దత్తం తథా సాన్నిధ్య మత్ర వై ॥ శంకరః ॥ వాయు ర్లభా

వరా నిష్ఠో ర్యయా వధ సురాలయమ్ || ౯౨ || ఆస్తే వృషాచలే దేవ శ్రీృ
భూమిసహితో ౭నఘే | అప్రత్యక్షాలయో ౭దృశ్యో విహర నిరిమూర్ధని ||
౯౩ || నానాద్రుమల తాక్షిణ్యే సర్వర్తుగణసంయుతే | స్వామివాపీసమీపే తు
కోటికన్దర్పరూపవాన్ || ౯౪ || ఆస్తే లక్ష్మ్యో చ ధరయా రమన్ షోడశవా
ర్షికః | దృష్ట్యా గుహా పితం దేవం చైత్రమాసి శుభే తిథౌ || ౯౫ || ఆరా
ధయం స్త్రీసన్ధ్యం వై దేవగన్ధర్వకిన్నరైః | నృత్యై రప్సరసాం చైవ గీతవా
దిత్రనిస్వనైః || ౯౬ || రమయం శ్చ రమానాథ ముత్తరే గహ్వరే గిరేః |
కుమారధారికా నామ తత్ర నిర్మిణీ శుభా || ౯౭ || మయూరవాహతో దేవి
తస్యా స్తీరే వసత్య హా | బ్రహ్మహత్యా తు యాతస్య దుస్సహా ఘోరీ
పిణి || ౯౮ || సా వృషాచలశృంగై దృష్టమాత్రే బహిష్ఠితా | కామయ
మాన శ్వేషాద్రా నిత్యసేవాం హరే రసా || ౯౯ || పున రాగమనం దేవి ష
ణ్ముఖో నా భివాఞ్చతి | అథ కాలే గతే దేవి బహువర్షగణాయుతే || ౧౦౦ ||
గరుత్మాం స్తు వృషాద్రిం తం కాఞ్చనం రత్నమణ్డితమ్ | ఉద్ధృత్యా హం విష్ణు
లోకం గమిష్యామి త్య చిన్తయత్ || ౧౦౧ || తద్జ్ఞాత్వా భగవా నిష్ఠు
గరుడం త్వా హ నుస్తితః || శ్రీభగవాన్ || పక్షిరాజ మహాసత్త్వ శృణు
కారణ ముత్తమమ్ || ౧౦౨ || గరుత్మ నిహ సర్వే వై వసామ గిరిమూ
ర్ధని | త్వం గిరే ర్దక్షిణం సాను మాసాద్య వస నిత్యశః || ౧౦౩ || శేషా
గచ్ఛ వసే హ త్వం తా ర్క్ష్యాథ శ్వేలరూపధృత్ | తావ నిత్యం మమ
ప్రీత్యై శ్వేల మాశ్రిత్య సర్వతః || ౧౦౪ || ఆఃల్పాంతం వసామి హ జగ
త్స్వాలనకారణాత్ | యుగే యుగే గిరి రయం నామాని వివిధాని వై || ౧౦౫ ||
గమిష్యతి వరాణ్యే వ వరదో యం వృషాచలః | కృతే వృషాద్రిం వక్ష్యన్తి
త్రేతాయాం గరుడాచలమ్ || ౧౦౬ || ద్వాపరే శేషశైలం చ వేఙ్కటాద్రిం
కతా యుగే | వకారో ౭మృతబీజం తు కట వైశ్వర్య ముచ్యతే || ౧౦౭ ||
అమృతైశ్వర్యసంజ్ఞాత్వా ద్వేఙ్కటాద్రి రితి స్మృతః | వివిధా మునయ శ్చై
వ మనుష్యా శ్చ యుగే యుగే || ౧౦౮ || నారాయణాద్రిం వక్ష్యన్తి నామభి
ర్వివిధై రముమ్ | ఇ త్యాజ్ఞాప్య చ తౌ దేవౌ రమయా విహరన్ తస్మాదా ||
౧౦౯ || ఆస్తే సురాసురై ర్వన్ద్య స్వామిపుష్కరిణీతటే | ఆవాం గచ్ఛావ
తం శ్వేలం గిరిజే గణసంయుతౌ || ౧౧౦ || నిత్యం వసావ తత్రై వ పశ్యన్తౌ
గుహ మవ్యయమ్ | దేవసేనాపులిన్దాభ్యాం విహరన్తం వృషాచలే || ౧౧౧ ||

— దేవ్యాసహగతస్య శమ్భో శ్వేషాచలాగ్నేయదిగవస్థానస్మాప్తిః. —

నారదః || ఇ త్యుక్త్వా వృషభారూఢః పార్వత్యా సహ శఙ్కరః | సగణ శ్చ
యయా స్కన్దం ద్రష్టుం తం వృషభాచలమ్ || ౧౧౨ || ఉపిత్వా వసతీ

ప్రసాదానాం పర్యతమూర్ధను । ఆరాధిత స్తదా తత్ర దేవై స్సోమో వృష
భృజః ॥ ౧౧౩ ॥ స జగామా స్థిరూటాఖ్యం వృషభాశ్రణా సరోవరమ్ । మృతా
నా మస్థిరూటాని ప్రక్షిప్తాని సరోవరే ॥ ౧౧౪ ॥ యేషాం తు పూర్వరూపా
స్తే సమగ్ధచ్చన్ది తజ్జలాత్ । తస్మా త్తదస్థిరూటాఖ్య మాగచ్ఛ త్సర ఉత్త
మమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ అవరుహ్య చ తత్తీరే వృషభా దుమయా సహ । స్నాత్వా
తీరే వఃహదేవః పార్వత్యా సహ శూలభృత్ ॥ ౧౧౬ ॥ సత్వాశ్రీశం వృషా
శ్రీశం దృష్ట్వాస్కందం తతః పరమ్ । మయూరవాహనం బాలం సోమ సోమ
కలాధరః ॥ ౧౧౭ ॥ ఆసనాద సరో ముఖ్యం శివ స్సోమిసర స్తతః । స్నాత్వా
శ్రీశాభ్యనుజ్ఞాతః పూర్వదక్షిణతో గిరేః ॥ ౧౧౮ ॥ కపిలస్య సర స్తీరే కాపిలం
లింగం త్రమమ్ । అపశ్య ద్దృష్టవభారూఢ శ్చక్రపూజిత ముత్రి వై ॥ ౧౧౯ ॥ ప్రాదు

—◆— చక్రతీర్థేతపస్యంతం సుదర్శనమృతిశక్రరవచనమ్ —◆—

ర్భభూవ సగణ సుదర్శనపుర శ్శివః । దృష్ట్వా సుకృష్ణో దేవం సత్వా బద్ధాజ్ఞా
నిష్క్రితః ॥ ౧౨౦ ॥ ప్రీతో థ భగవా నాహ నుద్భూత ముమావతిః । ప్రీత
స్తే తపసా చక్ర య దభీష్టం వృణీష్య తే ॥ ౧౨౧ ॥ దదామి దేవై రపి త
త్ప్రాప్తితం దుర్లభం చ యత్ । సుదర్శనో వరం వప్రే జ్ఞాత్వా ప్రీతం చ శంక
రమ్ ॥ ౧౨౨ ॥ యది ప్రీతో గిరిశ త్వ మస్తరాత్మని మే వన । నిత్యం
భీమ శ్చ సామ్య శ్చ పరదో మృత్యుహా భవ ॥ ౧౨౩ ॥ నారదః ॥ గిరిశః
ప్రాహ సుప్రీతః కాలచక్ర మను త్రమమ్ । హేతిరాజ మహాబాహూ పర్యా
ప్తం తపసా తప ॥ ౧౨౪ ॥ విష్ణో ర్వరప్రసాదేన క్షేహా మయి తవా
ధికః । ప్రా గేవ దర్శిత స్సమ్యక్ శార్యం తత్ర న కిచ్ఛిన ॥ ౧౨౫ ॥ దృష్టవా
నహ మద్య త్వాం మాం ప్రీణయసి కిం పునః । త దలం తపసా దేవ నా
వయో ర్విద్యతే ౨ స్తరమ్ ॥ ౧౨౬ ॥ అస్తరాత్మని తే వాసః ప్రార్థితో య
స్త్యరూ నఘ । తదశక్యం మహాచక్ర విష్ణో రన్యస్య కస్య చిత్ ॥ ౧౨౭ ॥
అస్తరాత్మా హి సర్వేషా మేకో నారాయణః ప్రభుః । స్నేహాతిశయత స్తే
నం భవా నాహే తి మే మతిః ॥ ౧౨౮ ॥ దక్షిణార్థం తు దత్త స్త్వం చి
మాకాక్షిణ్యో పి యత్ । తత్రై వా శంకరమా నేన హరిణా త్వ ముదీరతః
౧౨౯ ॥ ప్రసాదయ పున శ్శమ్భు మి త్యాహూయ మహాత్మనా । తదే
ద్విషితం సర్వం మయా యోగబలేన వై ॥ ౧౩౦ ॥ ఉపాయ శ్చ త్ర దృష్ట
మే త్వయి వాసో మమే ప్సితః । మమా పి హి మతం తావ త్వయా నిర
ర్వృతాం సఖే ॥ ౧౩౧ ॥ శుద్ధసత్త్వస్య తద్విష్ణో స్సర్వయజ్ఞమయం వపుః
సాక్షా త్స్పృష్టు మహం భీత స్తమోగుణసమాశ్రయః ॥ వస్తవ్యం చ మయా
విష్ణో ర్దివ్యమగ్గళవిగ్రహే । త్వా మేవ త దహం నిత్యం విష్ణో ర్నిత్యానపాం
సమ్ ॥ ౧౩౩ ॥ అనుప్రవిశ్య త ద్దేహే వసిష్యామి సుదర్శన । ఏవం సతి మహ

భీష్టం ప్రార్థితం చ తవా ద్భుతమ్ || ౧౩౪ || ఉభయం ప్రాప్య తే తస్మా త్కు
రుష్వ వచనం మమ । జ్వాలామాలా వృతో నిత్యం వహ మాం హృదయేస్థిత
మ్ || ౧౩౫ || సువర్ణాభం శతభుజ మష్టావింశత్కరం తథా । అథ వా షోడశ
భుజ మష్టబాహుం చతుర్భుజమ్ || ౧౩౬ || * జ్వాలాకేశం త్రిణయనం బ్రహ్మ
విష్ణుశివాత్మకమ్ । అర్చయిష్యన్తి మాం లోకే వసన్తం త్వయి నిత్యశః ||
౧౩౭ || ఉపచారై స్తథా సాక్షిః పీఠే శైవే చ వైష్ణవే । పురుషా వా స్త్రి
యో వా పి భవన్తు ఫలభాగినః || ౧౩౮ || ఇతి దత్వా వరం తస్మై వరదోష్పష
భధ్వజః । ఆస్తే తత్రే శ్వరో నిత్య మదృశ్యస్సగణస్తపే || ౧౩౯ || వరం
లభ్యా థ చక్రో పి పశ్చాయుధసరో యయా । ఆసాద్య స్వం సరో ఒదృశ్య
స్తపశ్చరతినిత్యశః || ౧౪౦ || శతానన్దః || శ్రుత్వై త న్దునయః ప్రీతా ఆ
ఖ్యానం నారదేరితమ్ । సార్థం వాల్మీకినా సర్వే జగ్ను స్తం పృషభాచలమ్ ||
౧౪౧ || అహం తై రభ్యనుజ్ఞాతో మిథిలా మాగతో నృప । ఇతి తే కథితం
సర్వ మాఖ్యానం తు యథాశ్రుతమ్ || ౧౪౨ || వ్యాసః || శ్రుత్వా సవిస్త
రం వాక్య మద్భుతం రోమహర్షణమ్ । పునః ప్రీతో ఒభవ ద్రాజా శతా
నన్దం పురోధసమ్ || ౧౪౩ || శృణ్వత స్తే కథాం బ్రహ్మం స్తృప్తి ర్నే నో
పజాయతే । భూయః కథయ మే బ్రహ్మ వేంకటాద్రిశ్వరం ప్రతి || ౧౪౪ ||
వ్యాసః || శతానన్దః పునః ప్రాహ జనకం మిథిలాపతిమ్ । వత్సోమి విస్తరే
ణా హం సావధానమనా శృణు || ౧౪౫ || వామదేవేన మునినా కథితాం
జనకాయ వై । నిమిపుత్రాయ చ పురా కథాం యజ్ఞాన్తరే నృప || ౧౪౬ ||

ఇతి శ్రీ వామనపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే వాయుమృతి భ
గవత్సాన్నిధ్య వరప్రదానాదికథనం నామ చతుర్వింశోధ్యాయః.

* జ్వాలాకేశ మిత్యాది - త్వయి నిత్యశో వసన్తం జ్వాలాకేశం త్రిణయనం మాం లోకే
కే చన జనా విష్ణుశివాత్మకం బ్రహ్మ ర్చయిష్యన్తి - విష్ణుశివాత్మక బ్రహ్మాత్మేనా ర్చయిష్య
న్తి - విష్ణ్వంశశివాంశ సమ్మిశ్రపరబ్రహ్మబుద్ధ్యా ర్చయిష్యన్తి తి యావత్ - అత్రవిష్ణుత్వ
కత్వం విష్ణుసమ్బుద్ధి సుదర్శనాంశ సమ్మిశ్ర చతుర్ముఖ నిర్మితకాలాఖ్యచక్రశరీర ప ర్వతయా పర
మృతయా విష్ణుసమ్బుద్ధిత్వరూపం - న తు సాక్షా త్తత్సమ్బుద్ధిత్వరూపం - పూర్వ మస్మిన్ ప్రక
రణే సాక్షా త్తత్సమ్బుద్ధా సర్వత్వాభిధానాత్ త్వయి వసన్త మిత్యత్రై వ శ్లోకేచక్రసంబం
ధిత్వస్య విష్ణుత్వకత్వ బీజతాయా స్సపృష్టతరం ప్రదర్శితత్వా ఛే త్వవధేయం - అత్రబ్రహ్మ
విష్ణుశివాత్మక మితి చ నై కం పదం - అత్ర చతుర్ముఖసంబంధ ప్రసక్తే రభావా దుత్తరశ్లోకే
పీఠే శైవే చ వైష్ణవ ఇతి విష్ణుశివసంబంధ మాత్రజ్ఞాపనాచ్చ.

—◆—◆—◆— జనకమృతిశతానందోక్తభగవదావిర్భావకథోపాద్భూతః. —◆—◆—◆—

శతానందః ॥ పురా తు జాహ్నువీ తీరే జనకం సంశ్రితవ్రతమ్ | అశ్వమేధే
మహాయజ్ఞే దీక్షితం ము-యో ౭భ్యయుః ॥ ౧ ॥ తా సభ్యర్చ్య మునీ స్స
ర్వానాజా స ఋషిసత్తమాః | జనకః ప్రీతిసంహృష్టో వాక్య మేత దువా
చ హ ॥ ౨ ॥ అద్య మే సఫలం జన్మ సుతప్తం చ మహ త్తపః | సజ్జమ్య
యూయ మస్తాకం యజ్ఞ చాట మిహ గతాః ॥ ౩ ॥ తేనై వ మునయ స్సర్వే
సంహృష్టాః పరమాం ముదమ్ | యయు స్తత్ర నిశా మేకా మవస న్మునిస త్త
మాః ॥ ౪ ॥ బహు సమ్భాషమాణానా మనోన్యం వై మహాత్మనామ్ | ప
ర్యస్తా రజనీ చా పి ప్రాతః కాలో హ్య వర్తత ॥ ౫ ॥ కృత్వా ప్రాత స్తనీం
సన్ధ్యాం మునయ శ్చ సమాగతాః | యజ్ఞవాటం మహాత్మానో జనకో యత్ర
తిష్ఠతి ॥ ౬ ॥ నారాయణకథా శ్చా పి కథయంతః పరస్పరమ్ | ఆసీనా స్తత్ర
తే సర్వే జనకేన మహాత్మనా ॥ ౭ ॥ తస్మి న్కాలే మహాతేజాః పర్యట స్పృ
ధివీ మిమామ్ | బ్రహ్మర్షి ర్వామదేవ స్తు సజ్గతో మునిస త్తమః ॥ ౮ ॥ అభ్యు
త్థితా స్తత్ర సర్వే ఋషయో వేదపారగాః | పప్రచ్ఛ స్సజ్గతా స్సర్వే వామ
దేవం ద్విజోత్తమమ్ ॥ ౯ ॥ భూ రియం వాసుదేవా ద్య పరిక్రాంతా త్వయా
విభో | శ్రోతు మిచ్ఛామహే త్వత్తో నారాయణకథాం శుభామ్ ॥ ౧౦ ॥ క్వ
వా వసతి దేవేశ శ్రీనివాసో జగత్పతిః | ఉత్కణ్ఠా విద్యతే చా స్య జనకస్య
మహాత్మనః ॥ ౧౧ ॥ ఇతి తైః పరిపూప్త స్తు వామదేవ స్తదా బ్రవీత్ | నారా
యణగిరి ర్వామ భూధరేంద్రో ద్విజోత్తమాః ॥ ౧౨ ॥ ఇతో దక్షిణత శ్చా పి
ద్విశతే యోజనే పునః | తత్ర దేవా స్సగన్ధర్వా సిన్ధా శ్చ పరమర్షయః ॥
౧౩ ॥ వసంతి నియతాహారా వేంకటాహ్వయభూధరే | అహ మప్య గత స్త
త్ర భూధరేంద్రో ద్విజోత్తమాః ॥ ౧౪ ॥ అగస్త్యం నారదం చై వ పులస్త్యం
పులహం తథా | ఆశ్లేరసం క్రతుం చై వ దక్షం జాబాలి మేవ చ ॥ ౧౫ ॥
యోగాభ్యాసరతాం స్తాం స్తు దృష్ట్వా ౭హం పున రబ్రువమ్ | కి మత్ర సజ్గతా
యూయ మాసీనాః పర్వతే ద్విజాః ॥ ౧౬ ॥ ఇతి పృష్టా స్తు తే సర్వే ప్రత్యూ
చు ర్నే స కిన్చన | అగస్త్యః పరమర్షి స్తు మా మాహూయ మహాయశాః ॥
౧౭ ॥ ఉవాచ మునిశార్దూలో నివాసే తత్ర కారణమ్ | భగవంత ముపాసీనో
నారదో యోగవిత్తమః ॥ ౧౮ ॥ వస న్లోదావరీతీరే స దదర్శ శ్రియఃపతిమ్ |
వైకుణ్ఠే తు పరే లోకే తేనో ద్విగ్మమనా మునిః ॥ ౧౯ ॥ బ్రహ్మణం సము
పాగమ్య పర్యపూచ్చ త్సనాతనమ్ | నివాస స్సర్వభూతానాం పరిమాత్మా సనా
తనః ॥ ౨౦ ॥ క్వ ప్రయాతః పరో దేవ స్త న్నే బ్రూహి పితామహ | ఇతి
పృష్ట స్తదా తేన బ్రహ్మలోకపితామహః ॥ ౨౧ ॥ ధ్యాత్వా చిర మువాచే
దం నారదం ప్రాజ్ఞలిం స్థితమ్ | నారాయణగిరి ర్వామ భూమా క్వా పి మహా

మునే || ౨౨ || తస్మిన్ని రమయా సార్థం రమతే పురుషోత్తమః । ప్రీతి
స్సమహతీ జాతా తస్మిన్ స్తు గిరిమూర్ధని || ౨౩ || గచ్ఛ నారద సర్వేశం
ద్రష్టు మిచ్ఛసి చే త్వభుమ్ । ఇతి తేన సమాదిప్టో నారదో మునిసత్తమః ||
౨౪ || తత స్తస్మా దపాక్రమ్య స శైలేష్వ ముపాగమత్ । ఆగచ్ఛంతం వయం
సర్వే సజ్జతాః పథి నారదమ్ || ౨౫ || అస్మాభి స్సహ సజ్జత్య పర్వతేష్వ ము
పాగమత్ । తత శ్చ తర్కుఖ శ్చ పి దేవై స్సహ సమాగతః || ౨౬ || అస్మా
భి స్సహితః పూర్వం తస్మి న్పర్వతసత్తమే । చచార భగవాన్సృహ్య పరమా
త్మాన మవ్యయమ్ || ౨౭ || అదృష్ట్వా నారదం చా స్తా ని త్యువాచ పితామ
హః । యావత్స స్మరిత శ్చా స్మిన్ సరాంసి చ మహామునే || ౨౮ || యా శ్చ
సన్తి మహాపుణ్యాః పుష్కరిణ్యా శ్శుభోదకాః । తటాకా న్యుదపానాని తథా
ప్రసవణాని చ || ౨౯ || వాప్య శ్చ సర్వదా పుణ్యా హ్రదా శ్చ మునిసేవి
తాః । యాని స స్త్యేవ మాదీని పుణ్యే స్మి న్పర్వతోత్తమే || ౩౦ || తాని
సర్వాణి విప్రేష్వ సేవమాన స్సమస్తతః । కుర్వ స్పృదక్షిణం చై వ విచరస్వ
మహీధరమ్ || ౩౧ || యావతా భగవాన్దేవః కాలేన ద్రక్ష్యతే వారిః । తావ
త్కాల మిహై వ త్వం విచరస్వ మహామునే || ౩౨ || ఇత్యుక్త్వా భగవా
న్దేవో బ్రహ్మలోకపితామహః । స్వానుగై స్సహ దేవై శ్చ తత్రై వా స్త
రధీయత || ౩౩ || వామదేవః || అగస్త్యో ధ మహీపాల తై రేవ మునిభి స్సహ ।
ప్రణమ్య తస్మై దేవాయ బ్రహ్మణే ౭వ్యక్తజన్మనే || ౩౪ || చిన్తయ న్వాసుదే
వాఖ్యం పరబ్రహ్మస్వరూపిణమ్ । ద్రష్టుకామ శ్చ తం దేవం వృషభాద్రినివాసి

• ♦ ♦ ♦ అగస్త్యస్య శేషాచలవాయవ్యదిశిమహాభూతవిలోకనం. ♦ ♦ ♦

నమ్ || ౩౫ || అతీత్య పశ్చిమం భాగం పర్వతస్య మహీయసః । ఉదీచీదశ మభ్యా
యా త్తపసా చ సమన్వితః || ౩౬ || చిన్తయ న్దేవదేవేశం భూపాలహరి మీశ్వర
మ్ । సంస్కర స్పృహణో వాక్యం విచచార తత స్తతః || ౩౭ || ఋషిభి స్సహి
త స్సర్వై స్తపసా భావితాత్మభిః । ఆదిత్యకల్పతేజోభి ర్జటామణ్డలధారి
భిః || ౩౮ || సంయుక్తో విచరం స్తత్ర భూపతే పర్వతోత్తమే । వాయవ్యాం
దిశి చా ద్రాక్షీ దిద మాశ్చర్య ముత్తమమ్ || ౩౯ || శుద్ధస్పటిక సజ్కాశా
తత్రా సీ న్నహతీ శిలా । దర్శనీయతమా స్నిగ్ధా విస్తీర్ణా విమలా శుభా || ౪౦ ||
తస్యాం శిలాయా మా స్తే స్త సముచ్ఛితతనుః పుమాన్ । దీప్యమాన స్స్వీవ
పుషా పర్వతేష్వ ఇవా పరః || ౪౧ || మహాబాహు ర్విశాలాక్షో మహాదం
ష్ట్రో మహాహనుః । రక్తమాల్యామృరధరో రక్తగన్ధానులేపనః || ౪౨ ||
బిభృ ద్రక్తే తథా దివ్యకుణ్డలే రత్నభూషితే । బిభృ చ్చన్ద్రప్రతీకాశం స్నిగ్ధ
హేమవిభూషితమ్ || ౪౩ || అనేకరత్నసంఘనై ర్భూషితై స్సువిభూ
షితమ్ । శ్యామం నానావిధై రతై ర్శోభమానకీరీటకమ్ || ౪౪ || త ము

పేత్య మహాకాయం మహావీర్యం మహాభుజమ్ । అగస్త్యో విస్తయావిష్టో
భూయో భూయో ఽన్వ వైక్షత ॥ ౪౫ ॥ తత స్త మృషిశార్దూలః పాహ వై
వం వచో నృప । ప్రణమ్య తస్మై దేవాయ జ్వలద్భస్కరతేజసే ॥ ౪౬ ॥
అగస్త్యః ॥ కో భవాన్ సుమహావీర్య కస్య వాప్రియదర్శన । ఏత న్న స్త్వం
తు తత్త్వేన పృచ్ఛతాం బూహి నా నృతమ్ ॥ ౪౭ ॥ వామదేవః ॥ ఏవ ము
క్తేతత స్తేన సరేన్ద్ర మునినా తదా । శృణ్వతాం ప్రీతిదాయిన్యా వాచా మ
ధురయా గిరౌ ॥ ౪౮ ॥ మహాజనం మునీన్ద్రం తం స కించి త్ప్రత్యభాష
త । స్తువ స్తం చ తదాగస్త్య ముదైక్షత పునః పునః ॥ ౪౯ ॥ పశ్యతాం వైవ సర్వే
షాం మునీన్ద్రాణాం మహాత్మనామ్ । అస్తద్దధే మహాతేజా స్త దద్భుత మివా
భవత్ ॥ ౫౦ ॥ తత స్తే మునయ స్సర్వే విస్తయోత్కుల్లోచనాః । అహో
దృష్ట మహో దృష్ట మాశ్చర్య మితి చా బ్రువన్ ॥ ౫౧ ॥ దర్శయిత్వా మహాశ్చ
ర్యం రూపం భాస్కరసన్నిభమ్ । మాయయా మోహయిత్వా ఽస్తాన్ స
ద్యో హ్యస్త రథీయత ॥ ౫౨ ॥ ఇతి బ్రువన్త స్తే సర్వే మునయో ఽద్భుత తేజసః ।
ప్రణమ్య తస్మై దేవాయ వ్యచరం స్తం మహీధరమ్ ॥ ౫౩ ॥ సంవృతో మునిభి
స్సర్వై రగస్త్యో భగవాం స్తదా । త మేవ దేవదేవేశం ద్రుష్టుకామో ఽనపా
యినమ్ ॥ ౫౪ ॥ భాగం పరిత్యజ్య సరేన్ద్ర పశ్యాన్నారాయణాద్యే ర్విమలం
విశాలమ్ । ద్విజేన్ద్రవర్య సుహసా మహత్తా తస్యో త్తరం భాగ మథ ప్రపేదే ॥

ఇతిశ్రీవామనపురాణేత్రకాణ్డే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే భగవదావిర్భావౌ
పోద్ఘాతాదికథనం నామ పంచవింశోధ్యాయః.

◆◆◆ శేషాచలోత్తరదిశ్యగస్త్యాదికృతభగవదన్వేషణప్రకారః. ◆◆◆

వామదేవః ॥ తత స్తస్మిన్మహాతేజా విచరన్పర్వతోత్తమే । ఉత్త
రం భాగ మాశ్చర్యం దదర్శా ద్భుతదర్శనమ్ ॥ ౧ ॥ లమ్బమానమహాశా
ఖై ర్జమ్బూపృత్తై శ్చ పాణ్డరైః । శుద్ధస్ఫటికసజ్జాశఫలవద్భి స్సుశోభితమ్ ॥
౨ ॥ సరితః పుణ్యదా స్తత్ర దదర్శ విమలోదకాః । సర్వపాపహరా
శ్శుద్ధా శ్శతశ శ్శుభదర్శనాః ॥ ౩ ॥ సర్వాసు తాసు పుణ్యాసు సరిత్సు విమ
లాసు చ । మునీన్ద్రో మునిభి స్సార్ధం కృతశౌచో యథావిధి ॥ ౪ ॥ స్నానం
చక్రే ప్రయత్నేన ప్రయత స్సుసమాహితః । చిన్తయ న్వాసుదేవాఖ్యం హృ
ది నారాయణం హరిమ్ ॥ ౫ ॥ కృత్వా స్నానక్రియా స్సర్వా అర్చయా
మాస కేశవమ్ । అర్చయిత్వా జగన్నాథం జగామ సుసమాహితః ॥ ౬ ॥
సరేన్ద్ర మునిభి స్సార్ధం ద్రుష్టుకామ స్సురేశ్వరమ్ । విచరన్ సర్వశ స్తత్ర

మునీంద్రః పర్వతోత్తమే || ౭ || దదర్శ చోత్తరం భాగం శోభితం వివి
 ధై ర్ద్రమైః | మేషై శ్చైలనిభై శ్చా పి శోభితం శుభదర్శనమ్ || ౮ ||
 మృగసర్పమహావ్యాళ ద్విజపక్షినిపేవితమ్ | బహుపుష్పలతాభి శ్చ ను
 సశ్శున్న మహీతలమ్ || ౯ || సుఖవతానుచరితం శీతోదకతటాకకమ్ |
 భ్రమరై ర్గీయమానం చ పిబద్భిః పుష్పజు మధు || ౧౦ || శైలకన్దరనిష్కా
 నైః శోకితై ర్మధురస్వనైః | సుస్వరై ర్గీయమానం చ గన్ధర్వై స్తు నిపేవితమ్ ||
 ౧౧ || సృత్యద్భి శ్చ మహాపక్షై ర్మయూరై రుపశోభితమ్ | అశ్వత్థస్థకుబ్జితై
 శ్చ శోభితం బహుశాఖభిః || ౧౨ || తిలకైః పుష్పితై శ్చా పి కృతమాతై శ్చ
 పుష్పితైః | కర్జ్జాః కోవిదారై శ్చ పాటలై శ్చా పి పుష్పితైః || ౧౩ || అ
 జ్జోలై ర్దుచుళిందై శ్చ శోభితం చిత్రశాఖభిః | శరీషశింశుపోద్దాలహిన్తా
 లపననై స్తథా || ౧౪ || తిమిలై ర్మక్తమాలై శ్చ స్పన్దనై శ్చ స్పన్దనై స్తథా |
 ఎకుళైః పుష్పితై శ్చా పి రాజన్భి రక్తచన్దనైః || ౧౫ || ఏవం బహువిధై ర్వృ
 త్తై ర్నానాశాఖాపశోభితైః | శోభితం శుభగన్ధాఢ్యం నానాధాతుసమన్వి
 తమ్ || ౧౬ || పర్వతస్యోత్తరం భాగం మణిప్రవరసేవితమ్ | దదర్శ సృప
 తే ధీమాన్ మునిభి ర్భగవాం స్తథా || ౧౭ || అథ తై ర్మునిభి స్సార్థం విరచన్తి
 రిమూర్ధని | దదర్శ దివ్యా మాశ్చర్యాం పద్మినీం పద్మశోభితామ్ || ౧౮ ||
 ఉత్కుటై రుత్పలై శ్చా పి ప్రపుటైః కుసుమై స్తథా | శోభితాం శుభగన్ధాఢ్యాం
 ప్రసన్నసలిలాం శుభామ్ || ౧౯ || ఇన్దుస్ఫటికసజ్జాశాం రాజహంసనిపేవి
 తామ్ | సింహవ్యాఘ్రమృగై శ్చా పి నిసద ద్భిర్ని పేవితామ్ || ౨౦ || జలా
 ర్థిభి శ్చ మాతృజ్జై శ్శోభితాం శుభదంష్ట్రీభిః | క్రాంతైః స్పన్దనై ర్వారాహై
 శ్శోభితాం శుభదత్తనైః || ౨౧ || ఆధికం శోభమానాం తాం కూజద్భి శ్చ
 విహజ్జమైః | సేవితాం దేవగన్ధర్వ యక్షవిద్యాధరాదిభిః || ౨౨ || ఏవ మత్య
 ద్భూతాం తాం తు సర్వదుఃఖప్రణాశినీమ్ | దృష్ట్వా సవిస్తయాశిష్టో మునీం
 ద్రః ప్రహ తాన్ మునీన్ || ౨౩ || అగస్త్యః || అస్యాం స్నాత్వా ౭థ
 గచ్ఛామో దిశం ప్రాచీం మహాగిరేః | లోకే స్త్రిన్ శూయతే చై షా
 పాపహనిప్రదే ివై || ౨౪ || సర్వపాపహరా శుద్ధా పద్మినీ లోకవిశ్రుతా |
 సర్వదుఃఖహరా చా పి సర్వతీర్థఫలప్రదా || ౨౫ || ఏవ ముక్త్యా తు తై
 స్సార్థ మృషిభి ర్భావితాత్మభిః | నివేశ్య హృది దేవేశం మమజ్జ సహసా
 జలే || ౨౬ || స్నానం కృత్వా ధ దేవేశం ప్రణమ్యా త్తని తం ప్రతి |
 అభ్యర్చ్య చ హృషీకేశం వాసుదేవం సనాతనమ్ || ౨౭ || విచచార యథా

— అగస్త్యాదీనాం సనత్కుమారవిలోకన పూర్వకపూర్వదిగ్గమనమ్. —

పూర్వ మృషిభి స్సహితో మునిః | తస్యా ఏవోత్తరే తీరే వృక్షమూలం సమా
శ్రితాన్ || ౨౮ || సమాహితాన్ సమాసీనా నృద్ధిన్యా స్సుమహశాః |
దక్షిణాభిముఖా న్భూప యోగీంద్రాన్ స దదర్శ హ || ౨౯ || సనత్కుమార
ప్రముఖాన్ భగవ స్త్వస్తమానసాన్ | భక్త్యా పరమయా యుక్తా నిమి
లితవిలోచనాన్ || తా ద్దృష్ట్వా సహసా హృష్టో యోగీంద్రా న్యోగపారగాన్ |
తేషాం సమీప మభ్యాగా దగస్త్యో ధ మహామునిః || ౩౦ || త మాయాస్తం
తతో దృష్ట్వా మునీంద్రం మునిభి స్సహ | సనత్కుమారప్రముఖా యోగీంద్రా
స్త మపూజయన్ || ౩౧ || సజ్జమ్య సహిత స్సర్వై ర్యోగీంద్రై ర్మునిపుంజవైః |
సంపూజితో యథాన్యాయం తత స్తై ర్నిధిలేశ్వర || ౩౨ || అథ తా న్నధురం
వాక్య మువాచే డం మహామునిః || అగస్త్యః || కి మత్ర దృష్ట మాశ్చర్యం
కో వా త్ర వసతే పుమాన్ || ౩౩ || యుష్మాభి శ్చిన్త్యమానః కః కిం వా
యూయం సమాగతాః | ఏత దిచ్ఛా మ్యహం శ్రోతు మేత న్నే శంసతా
మలాః || ౩౪ || ఏవం పృష్టా స్తదా తేన మునినా భావితాత్మనా | సనత్కు
మారప్రముఖా యోగీంద్రా స్త మధా బ్రువన్ || ౩౫ || సర్వాత్మా భగవా
న్విష్ణుర్వసత్య స్త్రి న్నహగిరా | చిన్తనీయ స్స ఏవై కో మునీంద్ర పురుషోత్తమః ||
౩౬ || త మచిన్త్యం విధాతారం చిన్తయామో ౨నపాయినమ్ | నాన్యం వయం
జగన్నాథా చ్చిన్తయామో జనార్దనాత్ || ౩౭ || ద్రక్ష్యసే తం మహాత్మానం
త్వం చా పి పురుషోత్తమమ్ | అచిరేణైవ కాలేన బ్రహ్మభూతం సనాతనమ్ ||
౩౮ || నారాయణం హరిం విష్ణుం సర్వలోక పరాయణమ్ | దృష్టవన్తో వయం
చా పి సకృ త్త మమరార్చితమ్ || ౪౦ || వేంకటాఖ్యగిరా వస్మి న్సూర్యం
పుణ్యప్రదాయినీ | అస్త్య స్య దృష్ట మాశ్చర్యం ప్రాచ్యం దిశి మహామునే ||
౪౧ || పర్వతస్యా స్య దివ్యస్య శృంగ త ద్వదతాం వర | శక్ర శ్చ సహితో
దేవై స్సాక్షౌ ద్వజధర స్స్వయమ్ || ౪౨ || ద్రష్టుకామో గిరా వస్మి న్వసత్య
స్య క్తయాపిణమ్ | త్వం చా పి సురలోకేశం ద్రక్ష్యసే తం శచీపతిమ్ || ౪౩ || ఏ
తై స్సార్థం మునీంద్రై స్త్వం ప్రాచీం గచ్ఛ శుభాం దిశమ్ || వామదేవః ||

ఇత్యు క్త్వా స్తర్జితా స్సర్వే మునీంద్రా స్తం మహశాః || ౪౪ || సనత్కు
మారప్రముఖా స్త దద్భుత మివా భవత్ | అస్తర్జితేషు సర్వేషు యోగీ
ంద్రేషు మహాత్మిను || ౪౫ || అగస్త్యో మునిభి స్సార్థం సర్వై స్తై ర్మునిసత్తమః |
పరాజితాయా మద్రాక్షీ దాశ్చర్యం దిశి భూపతే || ౪౬ || తస్యాం దిశి మ
హావృక్ష ఇంద్ర కేతు రివో చ్చింతః | లమ్బమానమహాశాఖః పుష్పభారనివీడి
తః || అసీ దాచ్ఛాదయ స్సర్వం భూధరం ఛాయయా నృప | తన్నూలే తు స

మాసీనా ఆదిత్యసమతేజసః ॥ ౪౮ ॥ స ప్రక్షయో మహాత్మానో భగవన్నయ్య
స్తమానసాః । తా స్తప్తప్త్యా స ముని స్తేమాం సమీప ముపచక్రమే ॥ ౪౯ ॥
అగస్త్యో మునిభి స్సార్థం తపసా భావితాత్మభిః । త మాయాస్తం తతో దృ
ష్ట్వా మునయో యమినాం వరమ్ ॥ ౫౦ ॥ స్నేహాన్వితా యథాన్యాయం మహా
త్తాన మపూజయన్ ॥ తతో బ్రవీ న్నహతేజా అభివాద్య చ తా న్మునీన్ ॥
౫౧ ॥ అర్థవ న్నధురం వాక్యం ప్రశ్రయా న్నృదుఃఖాక్షరమ్ ॥ అగస్త్యః ॥
కిమర్థ మాగతా యూయం దివ్యే స్ని స్వర్వతో త్తమే ॥ ౫౨ ॥ శో వాధ్యే
యో మహాదేవో యుష్మాకం మునిసత్తమాః । ఏత దాఖ్యాత మే యూ
యం సర్వం సత్యేన పృచ్ఛతః ॥ ౫౩ ॥ పృచ్ఛామి శ్రోతుకామో హం కౌ
తూహలసమన్వితమ్ ॥ వామదేవః ॥ ఏవం పృష్టా స్తదా తేన మునినా ము
నిపుజ్జవాః ॥ ౫౪ ॥ ఇదం ప్రోచు ర్మహాత్మానం వత్సోమ శ్శృణ్వతా
మితీ॥ఋషయః॥ వయ మత్రా గతా బ్రహ్మణ ద్రష్టుం గేవం జనార్దనమ్ ॥ ౫౫ ॥
నారాయణం విశాలాక్షం జగద్ధాతార మీశ్వరమ్ । స ఏవ దేవ స్సర్వాత్మా
ధ్యేయో నః పురుషోత్తమః ॥ ౫౬ ॥ స చా న్యో విద్యతే ధ్యేయ స్త మృతే
జగతాం పతిమ్ । త మజం సర్వలోకేశం కృష్ణ మచ్యుత మీశ్వరమ్ ॥ ౫౭ ॥
పూజ్యం వరేణ్యం వరదం చిన్తయిష్యామహే వయమ్ । త్వం చా పి సర్వలో
కేశం ద్రష్టా సి కమలేక్షుణమ్ ॥ ౫౮ ॥ సింహాభ్యే పర్వతే హ్య స్ని స్తచ్చ ప్రా
చీం దిశం మునే ॥ వామదేవః ॥ ఏవ ముక్తో మునిశ్రేష్ఠే ర్మృపశ్రేష్ఠ మహా
మునిః ॥ ౫౯ ॥ అభ్యనుజ్ఞాయ తా స్సర్వా స్తగామ మునిసత్తమాః । చిన్త
య న్మనసా దేవం విశ్వక్ సేనా మిశ్వరమ్ ॥ ౬౦ ॥ చిన్తయ న్మనసా వాక్యం
పితామహసమీరితమ్ । జగామ సహసా దివ్యం దిశం ప్రాచీం గిరే స్త
తః ॥ ౬౧ ॥ సృషేద్దృష్ట్వా భగవా నగస్త్య స్తస్యో త్తరం భాగ మదృ
ష్టపూర్వమ్ । తత్రా వ్య దృష్ట్వా భగవ స్త మాద్యం ద్రష్టుం తదా పూర్వ
మథప్రపేదే ॥ ౬౨ ॥

ఇతి శ్రీ వామనపురాణే క్షేత్రకాండే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్యే

అగస్త్యాదీనాం సనత్కుమారాది దర్శనపూర్వక భగవదన్వే

షణ్ప్రకారాదివర్ణనం నామ షడ్వింశోధ్యాయః.

◆◆◆ శేషాచలపూర్వదిశ్యగస్త్యాదీనా మద్భుతవస్తుదర్శనస్పృహః. ◆◆◆

వామదేవః॥ అథ పూర్వాం సమాసాద్య దిశం తాం మునిభి స్సహ ।
నారాయణగిరే స్తస్య ద్మమమణ్డలభూషితామ్ ॥ ౧ ॥ విచచార యథా
పూర్వం సహిత స్తై ర్మహాత్మభిః । జ్వలద్భాస్కరతేజోభి ర్మునిభి ర్భావితా

త్తభిః ॥ ౨ ॥ సో పశ్య ద్దిరిశృక్వాభా స్వయతో న్నుష్పఫలాన్వితాన్ । లమ్బ
మానమహాశాఖాన్ మృదుపల్లవశోభితాన్ ॥ ౩ ॥ సమదా న్నారణాం
శ్చాపి సుదంష్ట్రాన్ సమ్య గుచ్ఛితాన్ । నదత శ్చ మహాసింహాన్ వరా
హం శ్చాపి ధావతః ॥ ౪ ॥ గుహ్యాకిన్నరగన్ధర్వాన్ యతోద్భావం శ్చ స
హస్రశః । ఏవ మాదై య స్తథా నై య శ్చ శోభితం పర్వతోత్తమమ్ ॥ ౫ ॥
పశ్యత్ తనమన్తా తోస్ గస్త్యో విచచార మహామునిః । విచరన్ స దదర్శా ధ
మునిప్రవరసేవితమ్ ॥ ౬ ॥ మహాభాగం మహాపుణ్యం మృగయాధిపసేవి
తమ్ । నిత్యపుష్పఫలోపేతై ద్ద్యుమై ర్నానావిధై ర్యుతమ్ ॥ ౭ ॥ మత్త
ద్విశానుచరితం మత్తకోకిలనాదితమ్ । మహద్భి రుచ్ఛితై శ్చృక్షై శ్శోభ
నీయై శ్చ శోభితమ్ ॥ ౮ ॥ భయజ్కుర మహానాగం మహాసానుం శుభావ
హమ్ । ఉచ్ఛితామలకై శ్చాపి ఫలవద్భి శ్చ శోభితమ్ ॥ ౯ ॥ ఏవం భూ
తం మహాశ్చర్యం మహాభోగం మహాగిరిమ్ । అగస్త్యో భగవా న్పూర్వాం
దిశం దృష్ట్వా మహాగిరేః ॥ ౧౦ ॥ హృష్టో ధ విచచారా శు మునిభి స్తై స్స
మావృతః । తత్రా ద్భుత మథా పశ్య దగస్త్యః పర్వతోత్తమే ॥ ౧౧ ॥ బిలం
పాతాళసంక్రాంతం పశ్యతాం భయదాయకమ్ । మహాస్తం భైరవం దుర్గ మదృ
ష్టం మానుషై ర్నృప ॥ ౧౨ ॥ నిపతేయ ర్హి పశ్యంతో నరా యస్మి న్విమో
హితాః । తద్బిలం సముపాగమ్య మునీన్ద్రో మునిభిస్సహ ॥ ౧౩ ॥ పునః పునర్ని
రీత్యే దం వచః ప్రోవాచ భర్తవీత్ ॥ అగస్త్యః ॥ దృష్ట్వా చై వం విధంసర్వే
నిపతివ్యన్తి మోహితాః ॥ ౧౪ ॥ నూనవా ద్ద్రష్టుకామా యో సమారాధా మ
హీధరమ్ । తస్మా దేత న్న చై వాస్మి న్భవే ద్దతి మతి ర్కమ ॥ ౧౫ ॥ బిలం
తు భైరవం ఘోరం మృత్యునక్త్ర సమంగిరా ॥ వామదేశః ॥ ఇత్యు
క్తో మునినా తేన సద్య శ్చాన్తర్హితం బిలమ్ ॥ ౧౬ ॥ అగస్త్యర్య ప్రభా
వేన త దద్భుత మివా భవత్ । అన్తర్హితే తతి స్తస్మి న్విచచార మహామునిః ॥
౧౭ ॥ తస్మి న్నేవ మహాపుణ్యే వేంకటాఖ్యే మహాగిరౌ । దదర్శా ధ చిరిం
తత్ర శతశాఖాసముచ్ఛితమ్ ॥ ౧౮ ॥ సాలం మహాద్భు తాకారం మృదుపల్లవ
శోభితమ్ । మహాస్తం మహ దాశ్చర్య మదృష్టం భువి మానుషైః ॥ ౧౯ ॥
త ద్దృష్ట్వా శీఘ్ర మభ్యాసా దగస్త్యో ధ మహామునిః । తత్సమీపే నుహ
తేజా విన్నయావిష్టచేతనః ॥ ౨౦ ॥ త ముపేత్య మహాసాలం మునీన్ద్రో ముని
— భగవత్సాయోత్కారాయ తపః కుర్వంత మిద్యై మృత్యు గస్త్యోక్తిః —
భి స్సహాదదర్శ శక్ర మాసీనందేవం సాయో చ్ఛచీపతిమ్ ॥ ౨౧ ॥ సాలస్కన్ధప్ర
తీకాశబాహుశాఖం శతక్రతుమ్ । గత్న జాలోపసమ్పన్న మకుటేన విరాజితమ్ ॥
వైడూర్య మణిరత్నా ధ్యకుణ్డలాభ్యా మలజ్కృతమ్ । వజ్రసాణిం విశా
లాక్షం నారాయణ మివా పరమ్ ॥ ౨౨ ॥ సూర్యాగ్నియమవస్వశ్శికు

జేవరుణై స్తథా । గర్భరక్షిన్మరేంద్రై శ్చ శుభకుణ్డలధారిభిః ॥ ౨౪ ॥
 దివ్యామృతరథై రారా త్సర్వై స్సముపసేవితం । తం దృష్ట్వా సృపతే దేవం
 దేవజన్మా మహామునిః ॥ ౨౫ ॥ తత్సమీపం మహాతేజా స్సహసా వ్యగమ
 త్తవా । సంవృతం దేవదేవేశం త్రైలోక్యధిపతీం ద్విజః ॥ ౨౬ ॥ మునిభి
 సృహిత స్సర్వై రపూజయ దరిష్టమమ్ । దేవా శ్చ సహ శక్రేణ మునీంద్రా
 నాగతాం స్తథా ॥ ౨౭ ॥ అపూజయ న్యథాన్యాయం స్థితై స్సార్థం మహా
 త్తనా । తా నువాచ సశక్రాం స్తు తతో గ స్త్య స్సురోత్తమాన్ ॥ ౨౮ ॥
 శ్రూయతా మితి చా భావ్య ప్రహసన్నివ విస్మితః । కిమర్థ మాగతా
 యాయం కిం వా చిస్తయథా ౨మరాః ॥ ౨౯ ॥ ఆశ్చర్యం చాపి కిం
 దృష్ట మస్మి న్మణ్యే సగోత్తమే । ఏత త్సత్యేన మే సర్వ మాఖ్యేయం త్రిద
 శేశ్వరాః ॥ ౩౦ ॥ శ్రోతు మిచ్ఛా మ్యహం త్వే త ద్యుష్టాభి స్సముదీరితమ్ ॥
 వామదేవః ॥ అగస్త్యేనై వ ఋక్తా స్తే సర్వ ఏవ తత స్సురాః ॥ ౩౧ ॥ ఏవ
 మూచు ర్నునిశ్రేష్ఠం సృపశ్రేష్ఠా నురార్దనాః । ద్రష్టుకామా వయం దేవం
 పద్మపత్రనిశేఠుణమ్ ॥ నారాయణం హృషీకేశం శఙ్ఖచక్రగదాధరమ్ ॥ ప్రణ
 తార్తిహరం విష్ణుం బ్రహ్మభూతం సనాతనమ్ ॥ ౩౩ ॥ సమాగమ్య మునిశ్రేష్ఠ
 సింహాఖ్యే ౨స్మి న్నగోత్తమే । జయం దేవజిదాదీనాం దైత్యేంద్రాణాం
 మహాజనామ్ ॥ స్రార్థయామో వయం బ్రహ్మ దేవదేవా జ్ఞనార్దనాత్ ॥
 తం ద్రష్టు మజరం దేవం సమాసీనం మహాజనమ్ ॥ ౩౫ ॥ చిస్తయస్త స్తమేవే
 శం సృష్టిస్థిత్యస్తకారణమ్ । ఏవ మూచు ర్నునిశ్రేష్ఠం సృపశ్రేష్ఠా ౨నురార్దనాః ॥
 ౩౬ ॥ స ఏవ భగవాన్దేవో ధ్యేయో స్సాభి స్సనాతనః । నా న్యో ధ్యేయః
 పుమాం స్తస్మా ద్విద్యతే న చ దృశ్యతే ॥ ౩౭ ॥ దృష్టం చాపి మహాశ్చర్యం
 పర్వతే స్మి న్నహామునే । శుభే తు దక్షిణే భాగే గిరేరస్య మసీయసః ॥ ౩౮ ॥

— ఇంద్రోక్త్యా ౭గ స్త్యస్య శఙ్ఖరదర్శనాయాగ్నేయదిగ్గమనమ్. —

ఆశ్చర్యభూతో భగవాన్వసతీశ స్సదా వరః । వినాకపాణి స్సర్వాత్మా సర్వ
 శక్తి ర్మహేశ్వరః ॥ ౩౯ ॥ పైవ సంవృతో భూతైః కిన్నరోరగరాక్షసైః ।
 తత్ర గత్వా చ దేవేశం ద్రష్టాసి భువనేశ్వరమ్ ॥ ౪౦ ॥ ఋషిం దూర్వాసనం
 చాపి నద్దికేశ్వర మేవ చ । యే చా ప్యనుచరా స్తత్ర తాం శ్చాపి ద్రక్ష్య
 సే మునే ॥ ౪౧ ॥ ఇతో గచ్ఛ స్వ తం దేశం యత్రా స్తే భగవాన్వరః ।
 ఏభి ర్నునివరై స్సార్థం మా విశమ్భితు మర్హసి ॥ ౪౨ ॥ వామదేవః ॥ ఏవ
 ముక్త స్సర్వై రభ్యనుజ్ఞాయ తా త్సురాన్ ॥ పూర్వభాగం విహ
 యాథ భూధరస్య మహీయసః ॥ ౪౩ ॥ అభ్యగా ద్దక్షిణం భాగం త్రై రేవ
 మునిభి స్సహ ॥ స పశ్య ద్దక్షిణం భాగ మగస్త్యే ౭థ మహామునిః ॥ ౪౪ ॥
 ఆగ్నేయాయాం దిశి చా ద్రాక్షీ దిద మాశ్చర్య ముత్తమమ్ । శఙ్ఖచక్రగద

బేరవరుణై స్తథా । గన్ధర్వకిన్నరేంద్రై శ్చ శుభకుణ్డలధారిభిః ॥ ౨౪ ॥
 దివ్యామృరభరై రారా త్వరై స్సముపసేవితం । తం దృష్ట్వా సృపతే దేవం
 దేవజన్మా మహామునిః ॥ ౨౫ ॥ తత్సమీపం మహాతేజా స్సహసా వ్యగమ
 త్తవా । సంవృతం దేవదేవేశం త్రైలోక్యాధిపతిం ద్విజః ॥ ౨౬ ॥ మునిభి
 సృహిత స్సరై రపూజయ దరిష్టమమ్ । దేవా శ్చ సహ శక్రేణ మునీన్ద్రా
 నాగతాం స్తదా ॥ ౨౭ ॥ అపూజయ న్యథాన్యాయం స్థితై స్సార్థం మహా
 త్తనా । తా నువాచ సశక్రాం స్తు తతో గస్త్య స్సురోత్తమాన్ ॥ ౨౮ ॥
 శ్రూయతా మితి చా భాష్య ప్రహసన్ నివ విస్మితః । కిమర్థ మాగతా
 యూయం కిం వా చిస్తయథా ౭మరాః ॥ ౨౯ ॥ ఆశ్చర్యం చా పి కిం
 దృష్ట మస్మి న్నుత్యే నగోత్తమే । ఏత త్సత్యేన మే సర్వ మాఖ్యేయం త్రిద
 శేశ్వరాః ॥ ౩౦ ॥ శ్రోతు మిచ్ఛా మ్యహం త్వే త ద్యుష్టాభి సముదీరితమ్ ॥
 వామదేవః ॥ అగస్త్యేనై వ ఋక్తా స్తే సర్వ ఏవ తత స్సురాః ॥ ౩౧ ॥ ఏవ
 మూచు ర్నునిశ్రేష్ఠం సృపశ్రేష్ఠా సురార్దనాః । ద్రష్టుకామా వయం దేవం
 పద్మపత్రనిభేక్షణమ్ ॥ నారాయణం హృషీకేశం శఙ్ఖచక్రగదాధరమ్ ॥ ప్రణ
 తార్తిహరం విష్ణుం బ్రహ్మభూతం సనాతనమ్ ॥ ౩౩ ॥ సమాగమ్య మునిశ్రేష్ఠ
 సింహాఖ్యే ౭స్మి న్నగోత్తమే । జయం దేవజిదాదీనాం దైత్యేంద్రాణాం
 మహాజనామ్ ॥ ప్రార్థయామో వయం బ్రహ్మ దేవదేవా జనార్దనాత్ ।
 తం ద్రష్టు మజరం దేవం సమాసీనం మహాజనమ్ ॥ ౩౫ ॥ చిస్తయన్త స్తమేవే
 శం సృష్టిస్థిత్యన్త కారణమ్ । ఏవ మూచు ర్నునిశ్రేష్ఠం సృపశ్రేష్ఠా ౭సురార్దనాః ॥
 ౩౬ ॥ స ఏవ భగవాన్దేవో ధ్యేయో స్సాభి సునాతనః । నా న్యో ధ్యేయః
 పుమాం స్తస్మా ద్విద్యతే న చ దృశ్యతే ॥ ౩౭ ॥ దృష్టం చాపి మహాశ్చర్యం
 పర్వతే స్మి న్నహామునే । శుభే తు దక్షిణే భాగే గిరేరస్య మసీయసః ॥ ౩౮ ॥

— ఇంద్రోక్త్యా ౭గస్త్యస్య శఙ్ఖరదర్శనాయాగ్నేయదిగ్గమనమ్. —

ఆశ్చర్యభూతో భగవాన్వసతీశ స్సదా హరః । పినాకపాణి స్సర్వాత్మా సర్వ
 శక్తి ర్నహేశ్వరః ॥ ౩౯ ॥ పైవే రేవ సంవృతో భూతైః కిన్నరగరాక్షసైః ।
 తత్ర గత్వా చ దేవేశం ద్రష్టాసి భువనేశ్వరమ్ ॥ ౪౦ ॥ ఋషిం దూర్వాసనం
 చాపి నద్దికేశ్వర మేవ చ । యే చా ప్యనుచరా స్తత్ర తాం శ్చాపి ద్రక్ష్య
 సే మునే ॥ ౪౧ ॥ ఇతో గచ్ఛ స్వ తం దేశం యత్రా స్తే భగవాన్స్తరః ।
 ఏభి ర్నునివరై స్సార్థం మా విశమ్భితు మర్హసి ॥ ౪౨ ॥ వామదేవః ॥ ఏవ
 ముక్త స్సరై రపూజయ తాన్ తురాన్ । పూర్వభాగం విహ
 యాథ భూధరస్య మహీయసః ॥ ౪౩ ॥ అభ్యగా ద్దక్షిణం భాగం తై రేవ
 మునిభి ససహ ॥ స పశ్యన్దక్షిణం భాగ మగస్త్యో ౭థ మహామునిః ॥ ౪౪ ॥
 ఆగ్నేయ్యాం దిశి చా ద్రాక్షీ దిద మాశ్చర్య ముత్తమమ్ । శఙ్ఖచక్రగదా

శాఙ్గ శక్తిలాఙ్గలనన్దకాఁ ॥ ౪౫ ॥ వైవైవైవై రూపై స్సమాసీనాఁ
భ్రాజయద్భిర్దిశో దశః దివ్యాభరణమాలాభిర్భాజితాఁ శుభదర్శనాఁ ॥ ౪౬ ॥
రక్తచన్దనదిగ్ధాఙ్గా ద్వివ్యమాన్యోపశోభితాఁ । శుభనూపురకేయూరకటకాది
విభూషితాఁ ॥ ౪౭ ॥ అథ తాఁ తస్మాదా దృష్ట్వా మునీన్ద్రః పురుషర్షభాఁ ।
తేషాం సమీప మాగమ్య సహర్షో మునిభి స్సహ ॥ ౪౮ ॥ అగస్త్యశ్చ తత
స్తేభ్యః ప్రణామ మకరోత్తదా । ప్రణమ్య ప్రాజ్ఞలి యృత్వా ప్రస్తుతా
చ మహాద్యుతిః ॥ ౪౯ ॥ కృత్వా ప్రదక్షిణం చా పి దక్షిణం దిశ మభ్యగాత్ ।
అత్యంతం విస్మయావిప్లవో మునిభి స్సహితో నృప ॥ ౫౦ ॥ ఆదిదేవం మహా
దేవం ద్రష్టుకామో జనార్దనమ్ । ఆశ్చర్యరూప మారుహ్య ప్రేక్షమాణో
మహాగిరిమ్ ॥ ౫౧ ॥ పరీత్య శస్త్రై స్తే వ నగోత్తమస్య ప్రాచీం దిశం దేవగణాభి
జ్ఞాత్వా । అవాప్య తస్యై వ గిరే ర్నహంతా తం దక్షిణం భాగ మసా
ప్రపేదే ॥ ౫౨ ॥

ఇతి శ్రీవామనపురాణే ఊత్ర కాణ్డే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే
అగస్త్యస్య శేషాచలవాసీద్వ్యాదితపఃకరణప్రకారభగవద్వివ్యా
యుధదర్శనాదికథనం నామ సప్తవింశోధ్యాయః.

—◆◆◆ అగస్త్యకృతశేషాచలదక్షిణభాగస్థశఙ్కరసేవాక్రమః. ◆◆◆—

వామదేవః ॥ తస్యాథ దక్షిణం భాగం భూధరస్య మహీయసః । అవాప
పరయా ప్రీత్యా మునీన్ద్రో మేఘసన్నిభమ్ ॥ ౧ ॥ శుభగుల్మలతాగూఢం
నానాపాదపసంక్కులమ్ । మార్జారై ర్వానరై శ్చా పి గోపుచైశ్చ శ్చ నిషే
వితమ్ ॥ ౨ ॥ ఫలవద్ద్రుమవన్దై శ్చ పుష్పభారనిషీకితైః । దర్శనీయతమై
ర్దివై శ్శోభితం శుభశాఖభిః ॥ ౩ ॥ భిన్నాఙ్గానచయాకారం శిలాభి రుప
శోభితమ్ । హంససారసగృధ్రై శ్చ శతపత్రై శ్చ శోభితమ్ ॥ ౪ ॥
శోభితం రమణీయై శ్చ చక్రవాకై ర్నహస్వినైః । నానాధాతుసమాకీర్ణం నా
నాప్రసవణాకులమ్ ॥ ౫ ॥ గుహ్యవిద్యాధరైర్దై శ్చ సభారై శ్చ శుభదర్శ
నైః । శోభితం శుభగన్ధాఢ్యం శుభమారుతసేవితమ్ ॥ ౬ ॥ గాయద్భిః కిన్న
రై శ్చా పి గన్ధర్వై శ్చ నిషేవితమ్ ! ప్రసాదయద్భి ర్దేవేశం కృష్ణ మక్షిప్త
కారిణమ్ ॥ ౭ ॥ ఏవ మత్యద్భుతం దివ్యం దక్షిణం భాగ మాత్మనా । దద
ర్శ మునిశార్దూలః పరివ్రతస్య మహీయసః ॥ ౮ ॥ తత్రా పి నృపతే ఒద్రాక్షీ
త్పుష్పిశం బహుశాఖనమ్ । అత్యుచ్చితం మహాశ్చర్యం దర్శనీయతమం నృ
ప ॥ ౯ ॥ అతీవ శుభగన్ధాఢ్యం మృదుపల్లవశోభితమ్ । వృక్షం మహాద్యుతం
దివ్యం యో నదృష్టః పురాతనైః ॥ ౧౦ ॥ తం దృష్ట్వా సహసా ఒగస్త్యో య

యా శీఘ్రతరం మునిః । మునీన్ద్రైః సహిత స్సర్వై ర్మరేన్ద్రైః సహి విస్మితః ॥
 ౧౧ ॥ తత్సమీపం సమాగమ్య కాతూహలసమన్వితః । ఉదైక్షత మహాతేజా
 స్తం వృక్షం బహుశాఖనమ్ ॥ ౧౨ ॥ తత్రా సీనం తతోఽపశ్య ద్భగవన్త
 మునూపతిమ్ । నేత్రై ర్మరైః సమాయుక్తం త్రిభి స్త్రీభి రివా గ్నిభిః ॥ ౧౩ ॥
 ఉదఙ్ముఖం మహాశ్చర్యజ్ఞామణ్డలధారిణమ్ । చతుర్భుజం మహాదేవం నీలకణ్ఠం
 పినాకినమ్ ॥ ౧౪ ॥ తరుణాదిత్యసంజ్ఞాశ్చం జ్వలన్తం స్వేన తేజసా । స్వేనై వ
 తేజసా దేవం భాసయన్తం దిశో దశ ॥ ౧౫ ॥ కపిలాక్షం విశాలాక్షం చార్ధ్వో
 ఘ్నం చారువక్షసమ్ । సమున్నతతనూం సౌమ్యం సర్వలోకనమస్కృతమ్ ॥ ౧౬ ॥
 నానామణిగణచ్ఛన్నజ్వలత్కుణ్డలధారిణమ్ । తై స్తై రనుచరై శ్చాపి నానా
 రూపదరై స్తథా ॥ ౧౭ ॥ అనేకబహుసాహస్రై ర్బలవద్భి ర్నిషేవితమ్ । సద్వి
 కేశ్వరదూర్వాసో బాణాద్యై శ్చ విషేవితమ్ ॥ ౧౮ ॥ యక్షకిన్నరగన్ధర్వై
 ర్దేవై శ్చాపి నిషేవితమ్ । హాహాహూహూభ్యాం చ తథా గన్ధర్వాభ్యాం నిషే
 వితమ్ ॥ ౧౯ ॥ తై స్తై రభిష్టుతం చై వ మహాదేవం మహాద్యుతిమ్ । దృ
 ష్ట్వా శమ్భుం తదా గస్త్యై సనామ శిరసా భువి ॥ ౨౦ ॥ ప్రణేము ర్మునయ
 శ్చాపి భగవన్తం మహేశ్వరమ్ । బ్రువన్తో దేవదేవేశం ప్రసీదే తి పునః
 పునః ॥ ౨౧ ॥ ప్రస్తూయ తం మహాదేవం భగవన్తం మహేశ్వరమ్ ॥ ఉవాచ
 చ తదా గస్త్యై సమసీనం మహాజనమ్ ॥ ౨౨ ॥ నానారత్నవిచిత్రై శ్చ
 వలయై శ్చ విభూషితమ్ । జామ్బూనదమయై శ్చాపి కేయూరైః సమలఙ్కృ
 తమ్ ॥ ౨౩ ॥ వరదం సర్వభూతానాం సర్వదేవనమస్కృతమ్ । కిం స మాం
 భాషసే దేవ త్వత్సమీప మిహా గతమ్ ॥ ౨౪ ॥ కో వా ధ్యేయ స్త్వయా
 దేవ కో స్నిన్వా నివస త్యహం ॥ వామదేవః ॥ ఏవ ముక్తో మహాతేజా మ
 —◆◆◆ భగవత్సేవాకాంక్షిణ మగస్త్యమృతి శఙ్కరోక్తిః ◆◆◆

హాదేవో మహామునిమ్ ॥ ౨౫ ॥ జలదస్వనగ మ్భిరవచసా వాక్య మబ్రవీ
 త్ ॥ శఙ్కరః ॥ పరావరపతి ర్దేవో విశ్వయోని ర్జనార్దనః ॥ ౨౬ ॥ మయా
 చా నై శ్చ సర్వాత్తా ధ్యేయో నారాయణో హరిః । నా న్యో ధ్యేయః పు
 మాన్ లోకే దృశ్యతే న చ విద్యతే ॥ ౨౭ ॥ త మృతే జగతాం నాథం
 సర్వవ్యాపి న మిశ్వరమ్ । నారాయణగిరా వస్మిన్వస త్యేష సనాతనః ॥
 ౨౮ ॥ నారాయణో జగద్యోని ర్భగవా న్పురుషోత్తమః । అస్మి న్మన్వన్తం
 మనో యన్తా న్మయా సర్వేశ్వరే హరా ॥ ౨౯ ॥ తన్తా త్సమాగతం త్వా
 హం నా భిభాషే న చా న్యథా । త్వం చా పి తం విశాలాక్షం జనానా మి
 శ్వరేశ్వరమ్ ॥ ౩౦ ॥ శిరణ్యం సర్వభూతానా మనాదిని ధనంహరిమ్ । జ్వల
 న్నకుటకేయూరకటకాదివిభూషితమ్ ॥ ౩౧ ॥ మాలయా దివ్యయా చాపి
 వై జయన్త్యా విరాజితమ్ । పతత్రిరాజ మారూఢం ద్రక్ష్యసే విశ్వరూపిణమ్ ॥

౩౨ || బ్రహ్మణాపి మయా చాత్రప్రోక్త మేతత్తవానఘం । ద్రష్టానీతి జగన్నాథం భవత్యేతన్న సంశయః ॥ ౩౩ ॥ అచిరేణైవ కాలేన భగవాన్సురుషోత్తమః । కరిష్యతి స విశ్వాత్మా సాన్నిధ్యం తవ కేశవః ॥ ౩౪ ॥ విచరస్య యథాపూర్వం పరివృతేస్తి స్మహామునే । మా విషాదం కృథా బ్రహ్మ తస్మిన్న్యస్తమనా భవ ॥ ౩౫ ॥ ఏవ ముక్తస్తు దేవేన శమ్భునా పేరపిష్ఠినా । పునః పునః ప్రణమ్యే శం తస్మాన్నైవ భ్యయా న్సునిః ॥ ౩౬ ॥ స్నేహాన్వితో మునిశ్రేష్ఠ స్తస్మిన్ దేవే పినాకిని । పశ్యతాం తు మునీంద్రాణామగస్త్యస్య తు పశ్యతః ॥ ౩౭ ॥ సానుగ సహసా శమ్భుస్తత్రైవాస్త రథీయత । మునయ శ్చాపి తం దేవం సంస్తూయ పగమేశ్వరమ్ ॥ ప్రణమ్య చ మునీంద్రేణ సహ తే లభ్యగమం స్తదా । ఏవ మేతత్తహేశ్వర్యం సంవాదం శమ్భునా సహ ॥ ౩౮ ॥ ఋషిభిర్విస్మితం లోకే హ్యగస్త్యస్య మహాత్మనః । ఆఖ్యాతం తే మయా చాపి మిథిలేశ మహాద్భుతమ్ ॥ ౪౦ ॥ సర్వపాపప్రశమనం కి మన్య చోచ్చ్రతు మిచ్ఛసి ॥ జనకః ॥ ఆశ్చర్య మిద మాఖ్యానం కథితం మే మహామునే ॥ ౪౧ ॥ శృతం చాపి మయా సమ్యక్ప్ర హృష్టే నాస్తరాత్మనా । తతః పరం మునీంద్రో సా వకరోత్కిం మహాద్భుతః ॥ ఏత దాచక్షు మే బ్రహ్మ శ్రోతు మిచ్ఛాప్రసర్తతే ॥ వామదేవః ॥ అగస్త్యో ధ మహాతేజాః ప్రణిపత్య మహేశ్వరమ్ ॥ ౪౩ ॥ త్యక్త్వా ధ దక్షిణం భాగం నైరృతీం దిశ మాస్థితః ॥ ౪౩౪ ॥ తం దక్షిణం భాగ మతీత్య రాజన్నారాయణాదే సహ తైర్ద్యునీశ్వరైః । అథోత్తమాం దక్షిణ పశ్చిమాం దిశం ద్రష్టుం పరేశం ప్రయయా ప్రతాపవాన్ ॥ ౪౪౪ ॥

ఇతి శ్రీవామనపురాణే శ్రీత్రకాణ్డే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే

అగస్త్యకృతశేషాచల దక్షిణభాగవాసిశంకరదర్శన

ప్రకారాదికథనం నామాష్టావింశోధ్యాయః.

◆◆◆ శేషాచలనైరృతిదిశ్యగస్త్యాదీనాం విష్వక్సేనదర్శనప్రాప్తిః. ◆◆◆

వామదేవః ॥ తాం దిశం సమనుప్రాప్య నైరృతీం భగవానథ । మస్తరాద్రిప్రతీకాశం శతశాఖం మహాచ్ఛితమ్ ॥ ౧ ॥ వటం మహాస్తమాశ్చర్యం దదర్శ స మహామునిః । తస్య మూలే సమాసీనం భగవన్స్తం సురేశ్వరమ్ ॥ ౨ ॥ శిలాయా నుస్ఫుతాయాం తు మహత్యాం దీప్తతేజసమ్ । విత్వక్సేనం సురాధ్యక్షం భగవన్న్యస్తమానసమ్ ॥ ౩ ॥ సర్వై రనుచరై శ్చాపి మహేంద్రసమవిక్రమైః । సంవృతం బలిభి ర్దేవైశ్చతక్రతు మివా పరమ్ ॥ ౪ ॥ గ్రస్తస్త మివ చాకాశం భక్షయస్త మివ ప్రజాః । దైత్యే

న్ద్రా బలవస్తస్తం పరివార్యో పతస్థికే || ౫ || శతశో దృష్టకర్తాణో రాక్ష
సా శ్చ భయావహః | గర్ధర్వపతయ శ్చాపి యతూ శ్చాపి సహస్రశః || ౬ ||
తమాసీనం మహావీర్యం విష్వక్సేనం నరాధిప | ఉపాతిష్ఠస్తతే సర్వే గృహీ
తవివిధాయుధాః || ౭ || భూతయూధాని చో గ్రాణి వైష్ణవాని సహస్రశః |
మేరుమందరస్కాశరూపవన్తి మహాన్తి చ || ౮ || క్రుద్ధాని యాని భూతా
ని నిర్దహాయు రిమాః ప్రజాః | పిబేయు స్సహసా సర్వా మదధీం శ్చాపి సర్వ
శః || ౯ || తాని చా వార్య తం దేవ ముపాతిష్ఠస్త సర్వశః | ఏవ మేతైస్త
థా వై శ్చ సమేతైస్తత్ర భూధరే || ౧౦ || ఉపాస్యమానం తం దేవం ప్రాస
తోమరపాణిభిః | నుస్వరై ర్గాయమానా శ్చ గర్ధర్వా స్తస్య సన్నిధౌ || ౧౧ ||
జగు ర్నారాయణం దేవం కిన్న రేన్ద్రా స్తు సర్వశః | గాయస్త్య స్సుస్వనా
శ్చాపి సృత్యన్త్యో ౭స్సరస స్తథా || ౧౨ || విష్వక్సేనస్య దేవస్య సన్నిధౌ
తస్య ధీమతః | దేవా బ్రహ్మర్షయ శ్చాపి సిద్ధా శ్చాపి సహస్రశః || ౧౩ ||
ఉపతస్థు ర్హి తం దేవం నారాయణ మివా పరమ్ | తం దృష్ట్వా విస్మయావిప్లవీ
రోమాశ్చితతను స్తదా || ౧౪ || అగస్త్యో మునిశార్దూల స్తత్సమీప ముపే
యివాన్ | తత్సమీప ముపాగమ్య ప్రణామ మకరోద్భువి || ౧౫ || వ్యాహరన్
శ్శక్త్యయా వాచా ప్రసీదే తి పునఃపునః | ప్రణేము ర్గునయ శ్చాపి త మాసీ
నం మహాబలమ్ || ౧౬ || సుఖాసీనం మహేష్వానం నారాయణ మివా పర
మ్ | శఙ్ఖచక్రగదాపాణి మభయోద్యుతపాణికమ్ || ౧౭ || తా నబ్రవీ న్మహా
వీర్యో విష్వక్సేనో నరాధిప | అగస్త్యప్రముఖా స్సర్వా సృషీ స్సరపుర

—♦—♦—♦ అగస్త్యాదీ స్మృతి విష్వక్సేనకథితభగవద్దర్శనోపాయః. —♦—♦—♦

జ్ఞయ || ౧౮ || విష్వక్సేనః || యష్మాభి ర్భగవా ద్వేషా విశ్వరూప ధరో
హరిః | అస్మిన్నిరా మహాతేజా ద్రష్టుం శక్యో హి సో ౭వ్యయః || ౧౯ ||
సర్వవేదోదితస్య స్య దేవస్యానుచరా నయమ్ | దృష్టవన్తో ౭జితం పూ
ర్వం సంసూసీనం మహాజనమ్ || ౨౦ || నారాయణం సురాధ్యక్షం శఙ్ఖచ
క్రాసిధారిణమ్ | వసత్య స్త్రి స్య విశ్వాత్తా నారాయణగిరా ద్విజాః || ౨౧ ||
విచరద్ధ్వం యథాపూర్వ మస్మి స్సర్వతనత్తమే | ఏతస్మి స్సర్వతే దివ్యే ప్ర
సాదా త్రస్య శాక్తిణః || ౨౨ || అదృష్టయాప మాశ్చర్యం దృష్టవన్తః పురా వ
యమ్ | తప స్తస్యన్తి యే చా స్మిన్ ద్రష్టుకామా స్త మిశ్వరమ్ || ౨౩ ||
నదాతి భగవాన్ స్తేషాన్ దర్శనం పురుషోత్తమః | యూయ మ ప్యత్ర చాన్తాభి
ర్విమలే పర్వతోత్తమే || ౨౪ || పరమం తప ఆస్థాయ భక్త్యా పరమయాయు
తాః | చరతా ౭శేషభూతానా మిశ్వరే న్యస్తమావసాః || ౨౫ || విష్ణో బ్ర
హ్మణి గోవిందే జగద్ధాతరి కేశవే || వామదేవః || ఏవ ముక్త్యా ధ భగవా న్వి
ష్వక్సేన స్స వీర్యవాన్ || ౨౬ || అస్తద్దధే తదా దేవ స్తత్రై వ సృపతేప్రభః

ధీమతః । య స్సర్వలోకనాథస్య మధుకైటభఘాతినః ॥ ౪౮ ॥ హరే
రనుచర స్తస్య వయం బ్రహ్మన్నిదేశగాః । ఉపతిష్ఠంతి యం సర్వే విష్వక్సే
నం సమాహితాః ॥ ౪౯ ॥ యద్వశే వర్తతే విప్రా జగ దేత చ్చరాచరమ్ ।
ససురాసురగన్ధర్వం సయత్యోరగరాక్షసమ్ ॥ ౫౦ ॥ మునయో దేవగ
న్ధర్వా దైత్యా సిద్ధా స్తథో రగాః ॥ ప్రణేము ర్యం మహావీర్యం నారాయణ
మివా పరమ్ ॥ ౫౧ ॥ దేవదేవేన చా జ్ఞప్తఋషభం యో ౭వధీ త్పురా దై
త్యేన్ద్రం సుమహావీర్యం శక్రతుల్యపరాక్రమమ్ ॥ ౫౨ ॥ దైవాసురే మ
హాయుధే దారుణే రోమహర్షణే । సూదితా యేన దైత్యేన్ద్రా శ్శతశో ధ స
హస్రశః ॥ ౫౩ ॥ సదా హి యో జగద్ధాతు ర్నిదేశే పరివర్తతే । అచిన్త్య
బలవీర్యాజా విష్ణుపాదాబ్జసంశ్రయః ॥ ౫౪ ॥ సంక్రుద్ధ స్సహసా లో
కాన్తన్తుం శక్తస్స వాసవా ॥ సయత్యనాగగన్ధర్వ గుహ్యకిన్నరరాక్ష
సాః ॥ ౫౫ ॥ ఏవం ప్రభావో యో దేవో హరే రనుచరో బలీ । విశ్రు
త స్సర్వలోకేషు తస్యై వా నుచరా సయమ్ ॥ ౫౬ ॥ వామదేవః ॥
ఏవ ముక్త స్తదా తై స్తు గన్ధర్వా దై ర్నరేశ్వర । ప్రశశంస తదా దేవం వి
ష్వక్సేనం మహామునిః ॥ ౫౭ ॥ ప్రణమ్య చ తదా దేవం హరిం భక్త్యా చ
తై స్సహ । తపోబలసమాయుక్తై ర్మునిభి ర్భావితాత్మభిః ॥ ౫౮ ॥ తాన
నుజ్ఞాప్య సంహృష్టో గన్ధర్వాద్యాం స్తపస్వినః । విచచార యథాపూర్వం

—◆◆◆ అగస్త్యాదికృతశేషాచలస్థానేకపుణ్యతీర్థావలోకనకృమః. ◆◆◆—

నారాయణాదిదృక్షయా ॥ ౫౯ ॥ తస్మిన్నిరివరే రమ్యే నృపభాష్యే మహీ
యసి । గిరిమూర్ధసి రాజేన్ద్ర విచరన్తై తత స్తతః ॥ ౬౦ ॥ దదర్శ శత
శో వృక్షాన్పుష్పితాన్సర్వతోపమాన్ । శుభోదకపహా శ్శుద్ధాన్సరిత శ్చా
తిశోభనాః ॥ ౬౧ ॥ గుహా శ్చ వివిధా త్ర ద్రుమవృక్షవిభూషితాః ।
కన్దరాణి చ దివ్యాని దరీ శ్చ ప్రియదర్శనాః ॥ ౬౨ ॥ శిఖరాణి చ ముఖ్యా
ని నీలమేఘనిభాని చ । తటాకాం శ్చ తథా దివ్యాన్శోభితాం శ్చ శుభై ర్జలైః ॥
హంసకారణ్ణవాకీర్ణాన్ సారసై శ్చా నునాదితాన్ । జీవజ్జీవై శ్చ సారంగై
ర్వారణై శ్చ సదా మదైః ॥ ౬౩ ॥ రాజద్భి శ్చక్రవాకై శ్చ శకున్తై రనునా
దితాన్ । ఏవమాదై వ్యస్తథా నై వ్య శ్చ శోభితాన్విమలోదకాన్ ॥ ౬౪ ॥
సరసీ శ్చ తథా దివ్యా నారాయణమహాగిరా । కున్దై ర్నివై స్తథా సాలై ర
ద్భునై స్తీలకై స్తథా ॥ ౬౫ ॥ చమ్పకాశోక పున్నాగకోవిదారాసనాదిభిః ।
తీరజై ర్ద్రుమవృక్షై శ్చ శోభితేషుసరస్సు చ ॥ ౬౬ ॥ ప్రీత్యా స్నాత్వా తథా
చక్ర ద్వేషపూజాం యథావిధి । స గచ్ఛన్మథ విప్రేన్ద్రో సరేన్ద్ర ముసిభిర్వృ
తః ॥ ౬౭ ॥ దదర్శ పర్వతే భూయో దర్శనీయతమా న్మునీన్ । శషాంజు-

రక్తతాపఃరాణ హరిణా న్వనచారిణః || ౨౯ || చరత స్సర్వతో భూప స్థలేషు
మృగపోతకాః | కుజ్జరాన్మేఘసంజ్ఞాశాః శుభదంతవిభూషితాః || ౩౦ ||
శిఖరా చ్చిఖరం శ్రీఘం పతత శ్చాపి వానరాః | ఏవ మాదైవ్య స్తథా
నైవ్య శ్చ శోభితే గిరి మూర్ధని || ౩౧ || విచచార తథా గస్త్యశ్చిరకాలం
నృపేశ్వర! ఋషిభి స్సహిత స్సర్వైఃపితామహావచ స్త్సగ్రాః || ౩౨ || దిదృ
క్షుర్దేవదేవేశం భగవంతం సనాతనమ్ | అన్యా నపశ్య తో గస్త్య స్తస్మి
న్నదౌ జలాశయాః || ౩౩ || సరిత శ్చ మహాపుణ్యా వైడూర్యవిమలా
దకాః | పుష్కరిణ్యా శ్శుభా శ్చాపి సరాంసి విమలాని చ || ౩౪ ||
సర్వేషు తేషు పుణ్యేషు తీర్థేషు మునిసత్తమః | స్నాత్వా స్నాత్వా జగన్నాథ

—◆— అగస్త్యాదీనాంకుమారధారాస్నానప్రాప్తిః. —◆—

మర్చయామాస భక్తిమాః || ౩౫ || ఏకదా తున ధర్మాత్మా విచర నిరిమూ
ర్ధని | కామారీం మహతీం ధారాం పత స్తీం దదృశే మునిః || ౩౬ || అత్యుచ్చ
గిరిపృష్ఠా త్తు కార్తికేయేన సేవితామ్ | తం దృష్ట్వా విస్మయావిప్లవ స్సర్వపాప
హరాం శుభామ్ || ౩౭ || దేవర్షిసిద్ధమనుజై స్సేవితాం పుణ్యకాక్షిభిః | యత్ర
సా నిపత త్యుచ్చా చ్చిఖరా ద్విమలోదకా || ౩౮ || తటాకే విమలే దివ్యే
పవిత్రే పాపనాశనే | యస్మి న్వనతి రాజేంద్ర శమ్భుపుత్రః ప్రతాపవాః ||
౩౯ || దారుణం తప ఆస్థాయ ప్రీతయే మధుఘాతినః | దేవసేనాపతి శ్రీమా
న్సుబ్రహ్మణ్యోఽనుతార్దనః || ౪౦ || త్రికాల మర్చయ నిష్ఠుం శ్రీనివాసం
జగత్పతిమ్ | తస్మి న్నత్వా మునీంద్ర స్తు న రేంద్ర మునిభి స్సహా || ౪౧ || ఆచ
మ్య ప్రయతో భూత్వా మమజ్జ సుసమాహితః | సర్వపాపహరే శుద్ధే తీర్థే
తస్మి న్సదా ౨మలే || ౪౨ || చింతయ దేవదేవేశం నారాయణ మనామ
యమ్ | స్నాత్వా మునివర స్తస్మి న్నాచమ్య చ యథావిధి || ౪౩ || దేవ
దేవం జగద్యోనిం వాసుదేవ మథోక్షజమ్ | అర్చయామాస గోవిందం దివ్యైః
పుష్పైస్సుగన్ధిభిః || ౪౪ || ఋషయశ్చ మహాత్మాన స్సాత్వా తస్మి న్నహో
దకే | అర్చయామాసు రవ్యగ్రం దేవదేవం జనార్దనమ్ || ౪౫ || సమాధాయ
మన స్తస్మి న్సృష్ట్యా మిత తేజసి | మనో నివేశ్య జగతా మిశ్వరే పురుషో
త్తమే || ౪౬ || నారాయణే జగద్ధామ్ని సర్వపాపహరే హరా | అథ తం
వరదం విష్ణుం సర్వలోకనమస్కృతమ్ || ౪౭ || ప్రణేము ర్మునిశార్దూలా వేంకటా
ద్రినివాసినమ్ | ప్రణతార్తిహరం దేవం కృష్ణం సర్వేశ్వరం హరిమ్ || ౪౮ ||
రమంతం రమయా సార్థ మర్చయిత్వా సురోత్తమమ్ | యథాపూర్వం ముని
శ్రేష్ఠ శ్చచార గిరిమూర్ధని || ౪౯ || విచరం శ్చ తత స్తత్ర తీర్థా న్నాప
ప్రణాశనాః | దేవదానవగన్ధర్వై స్సిద్ధచారణవన్నగైః || ౫౦ || ఋషిభిః

ర్వాలఖలైశ్చ శ్చ సేవితం పర్వతోత్తమమ్ । అగస్త్య మునిభి స్తత్ర దదర్శ
విమలం గిరిమ్॥

ఇతి శ్రీవామనపురాణే త్మేత్రకాండే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే
అగస్త్యదిమహర్షి కృతవిష్వక్సేనతత్పారిషదాదిదర్శన
కథనం నామై శోనత్రింశోధ్యాయః.

—◆◆◆ శ్రీవేంకటాచలస్థపుణ్యతీర్థవర్ణనమ్. ◆◆◆—

జనకః ॥ మునినా తేన దృష్ట్వానా మగస్త్యేన మహాత్మనా । నామా
ని తేషాం తీర్థానాం పర్వతేస్త్రినివాసినామ్ ॥ ౧ ॥ మాహాత్మ్యం చా పి
సర్వేషాం పాపహాని వదస్వమే । యద్వాసం ప్రాప్యతే మర్త్యే స్నాన్
త్వా తేషు ఫలం మునే ॥ ౨ ॥ విస్తరేణై త దాశ్చర్యం వక్తు మర్హస్యశేష
తః । శ్రోతుకామో హ్య హం బ్రహ్మ స్మృచ్ఛామి త్వాం తపోధన ॥ ౩ ॥
వామదేవః ॥ శ్రూయతాం నృప తే పత్యే య త్ప్రప్తౌ హ మిహ త్వయా ।
తీర్థానాం నామధేయాని మాహాత్మ్యం చ తథా దృఢమ్ ॥ ౪ ॥ విస్తరా
నై త దాఖ్యాతుం శక్యం వర్షశతై రపి । సక్షి పేణ మయా త్వే త త్కథ్య
మానం నిశామయ ॥ ౫ ॥ వారాహం వామనం సామ్యం దివ్యం పశ్చిమ
దం తథా । శిలాతోయం మహాతీర్థం పాద్మం సౌరం తథా పరమ్ ॥ ౬ ॥
పాపనాశన మైంద్రం చ వాయవ్యం వారుణం తథా । బ్రహ్మతీర్థం తథా ౭ ఘ
న్న మాగ్నేయం సర్వకామదమ్ ॥ ౭ ॥ పశ్చిమతీర్థం మహాపుణ్యం సర్వ
లోకేషు పూజితమ్ । శారీరీర్థం చ విఖ్యాత మాశ్వినం పారమేశ్వరమ్ ॥ ౮ ॥
చక్రతీర్థం మహాపుణ్యం శఙ్ఖతీర్థ మతః పరమ్ । విజయగ విమలం ఛాపి శోకనా
శన మేవ చ ॥ ౯ ॥ మాత్స్యం కార్తం తథా నివ్యం గారుడం పాణ్డవం త
థా । మాయామయం మహాతీర్థం కాణ్డవగ కాహళం తథా ॥ ౧౦ ॥
దాడిమం మధురం చా పి సర్వపాపప్రణాశనమ్ । తీర్థా న్యేతాని పుణ్యాని వి

—◆◆◆ కపిలతీర్థపశ్చిమభాగస్థపశ్చిమతీర్థమాహాత్మ్యమ్. ◆◆◆—

ద్యస్తే వేంకటాచలే ॥ ౧౧ ॥ జనకః ॥ పశ్చిమతీర్థ మితి ప్రోక్తం య త్వయా
మునిసత్తమ । త న్నే బ్రూహి మహాభాగ శ్రోతు మిచ్ఛామి త త్వతః ॥ ౧౨ ॥
వామదేవః ॥ కాపిలం నామ య త్తీర్థం తస్య పశ్చిమభాగతః । పశ్చిమతీర్థ మి
తి ఖ్యాతం పావనం పుణ్యవర్ధనమ్ ॥ ౧౩ ॥ విప్రక్షత్రియవిత్సూచ్యా యే
చా న్త్యాః పాపయోనయః । తేషాం క్రమేణ తీర్థాని పఞ్చై తాని నరోత్త
మ ॥ ౧౪ ॥ దేవా స్తత్ర తపస్యన్తి పశ్చిజాత్యభిమానినః । వసన్తి కాపి
లం లింగం పశ్యన్తః పరయా ముదా ॥ ౧౫ ॥ వరాహరూపిణం దేవ మజ్ఞ

నాద్రినివాసినమ్ । అర్చయన్త మ్నువన్త శ్చ సదా తద్భావభావితాః ॥ ౧౬ ॥
 ఉపరి ప్రథమం తీర్థం బ్రాహ్మణానాం శుభోదకమ్ । సద్యః సిద్ధికరం తేషాః
 స్నానపానజపాదిభిః ॥ ౧౭ ॥ తస్యా ధస్తా న్నహాతీర్థం క్షత్రియాణా మ
 భీష్టదమ్ । అనన్తరం చ వైశ్యానాం తీర్థ మాశు ఫలప్రదమ్ ॥ ౧౮ ॥ తస్య
 త్వ నన్తరం తీర్థం శూద్రాణా మఘనాశనమ్ । చతుర్థా మప్య ధస్తాత్తు చక్షా
 లానాం చ పాపినామ్ ॥ ౧౯ ॥ తీర్థం పర్వతమూలే తు సద్యః పాపనిబర్హ
 ణమ్ ॥ వరాహరూపీ భగవా నిష్ఠు ర్భక్తానుకమ్పయా ॥ ౨౦ ॥ తేషు
 జ్ఞాను తీర్థేషు సాన్నిధ్యం కురు తేనదా । వర్ణాశ్రమాణా మాచారవైకల్య
 నాశయ త్యహో ॥ ౨౧ ॥ తేషా మన్యతమం తీర్థం సేవమానో నరో న్మ
 ప । తాం స్తాం శ్చ సమవాప్నోతి కామాం స్థీర్థప్రభావతః ॥ ౨౨ ॥ ప్రస
 దా త్తస్య దేవస్య ప్రాప్నోతి శుభ ముత్తమమ్ । తీర్థా న్యేతాని సమ్భూయః
 ర్తస్తే పర్వతోత్తమే ॥ ౨౩ ॥ సద్యః స్సవస్తాః పాపఘ్నస్య స్తాసాం సత్త్వా
 న విద్యతే । తథా పి శృణు వత్సోమి షట్పత్తిః కోటయ స్తథా ॥ ౨౪ ॥ నార
 యణాచలే తస్మి న్నృజ్ఞనాభ్యే నగోత్తమే । దేవర్షిసిద్ధగర్భర్వ యక్షరాక్ష
 పన్నగైః ॥ ౨౫ ॥ గుహ్యవిద్యాధిరై శ్చా పి హ్య పురోభి స్సమన్తతః । కిన్
 రై ర్గరుడై శ్చా పి దేవై రేవాధివై రపి ॥ ౨౬ ॥ ఏవమాద్యై స్తథానై
 శ్చ సేవితాః పుణ్యకాక్షిభిః । తీర్థాని తేషాం మాహాత్మ్యం గదితుం నై వ శక
 తే ॥ ౨౭ ॥ యస్మిన్ యస్మిన్ గిరే శ్చృణ్వే వారి సందృశ్య తే శుభమ్ । తద దృశ
 మహాపుణ్యం తీర్థేభ్య స్సమ్భవం నృప ॥ ౨౮ ॥ తేషు తేషు చ తీర్థేషు స్నాత
 స్నాత్వా బుధో జనః । ఆభ్యస్తరవిశుద్ధ్యర్థం విచరే త్స్స సమాహితః ॥ ౨౯
 వామదేవః ॥ పున రితి ప్రవత్సోమి తీర్థాని మునిస త్తమ । యాని తాని తు సర
 ణి శృణుష్యైః మనాః ॥ ౩౦ ॥ పర్వతస్యో త్తరే భాగే పుణ్యతీర్థాని

—♦— స్వామిపుష్కరిణ్యాదిసర్వతీర్థ మాహాత్మ్యవర్ణనమ్. —♦—

శృణు । సర్వదోషప్రశమనం గిరిరూప మతః పరమ్ ॥ ౩౧ ॥ శాలివాహ
 తథా చాన్య ద్రోగఘ్నం శాస్త మేవ చ । సర్వదుఃఖప్రశమనం కృష్ణనిధా
 మేవ చ ॥ ౩౨ ॥ స్వామితీర్థం మహాపుణ్యం సర్వపాపప్రణాశనమ్ ।
 స్య తీరే జగన్నాథో రమతే గమయా సహ ॥ ౩౩ ॥ విశ్రుతం సర్వల
 ఘ విశేషేణ నృపాత్మజ । వాణ్ణరాభ్యునునప్రఖ్యై రాజహంసై ర్ని పేవితకే
 ౩౪ ॥ కోకిలై శ్చ తథా మత్తై శ్చక్రవాకై శ్చ శోభనైః । ద్రుమై ర్నానాః
 శ్చా పి పుష్పభారనిషీడితైః ॥ ౩౫ ॥ తోయాథ మాపతద్భి శ్చ వై లేద్ద్ర
 తై ర్గజైః । ఋతైః సింహై ర్వరాహై శ్చ పృకై శ్చ హరిణై శ్చవైః ॥ ౩
 ఏవ మాద్యై స్తథానై శ్చ లోలితం విమలోదకమ్ । ధనుశ్చతైకవి
 చన్ద్రకాంతామలోదకమ్ ॥ ౩౭ ॥ ముఖ్యా న్యేతాని రాజేంద్ర తీర్థాని క

ని తే । సర్వతీర్థాని కథితుం నశక్యం నృపసత్తమ ॥ ౩౨ ॥ ఉద్దేశత స్తస్మా
 క్తాని నారాయణమహీధరే । యా మయా భవతఃప్రోక్తా స్వామిపుష్కరి
 ణీ శుభా ॥ ౩౩ ॥ తస్యాః ప్రభావ మతులం సనురై రపి మానుషైః । వక్తుం
 న శక్యతే చా పి యస్యా స్తీరే హరి స్వయమ్ ॥ ౪౦ ॥ రమతే హ్యాధికం త
 స్మిన్నారాయణగీరా వపి । యాం గత్వా సర్వపాపఘ్నీం దేవర్షి గణసేవి
 తామ్ ॥ ౪౧ ॥ విశ్రుతాం సర్వలోకేషు పూజితాం త్రిదశై రపి । అనేక
 బహుసాహస్రైః పాతకై రపి సంవృతః ॥ ౪౨ ॥ నర స్తేభ్య స్సమస్తేభ్యః
 పాపేభ్యః పి ప్రముచ్యతే । సాక్షాన్నారాయణస్యా ద్రే సర్వలోక విమో
 హినీ ॥ ౪౩ ॥ సర్వదోషప్రశమనీ మాయై పా పరమేశ్వరీ । పరిష్థా సర్వతీ
 ర్థే భ్యస్సామి పుష్కరిణీ నృప ॥ ౪౪ ॥ యే నరాః ప్రాత రుత్థాయ స్వామి
 పుష్కరిణీ తి వై । కీర్తయన్తి మహాత్మాన స్తే యాన్తి పరమాంగతిమ్ ॥ ౪౫ ॥
 తస్యాం న్నాత్వాచ తద్వారి దృష్ట్వా చ మహ దద్భుతమ్ । సర్వపాపవినిర్ము
 క్తా స్సర్వశోకవివర్జితాః ॥ ౪౬ ॥ విమానం దివ్య మారుహ్య ప్రజన్తి త్రిదశా
 లయమ్ । యే చా ప్య స్యా స్తథా వారి పిబన్తి మిథిలాధిప ॥ ౪౭ ॥ అనేకబహు
 సాహస్రైః పాతకై శ్చా పి సంయుతాః । నరా స్తేభ్యః విముచ్యంతే పాపే
 భ్యః పాపకృత్తమాః ॥ ౪౮ ॥ ముచ్యంతే రోగిణో రోగా స్తుచ్యంతే నుఖినో
 నుఖాత్ । ముచ్యంతే మోహ మాపన్నా నరా మోహాన్నరాధిప ॥ ౪౯ ॥
 శోకసాగర మాపన్నా ముచ్యంతే శోకసాగరాత్ । సంసారదుఃఖపాతా
 ర్తాః పురుషా ధ్వస్తమానసాః ॥ ౫౦ ॥ యాం సమాశ్రిత్య తద్భ్రష్టా ప్రా
 ప్నునన్తి సదానమతమ్ । యా పురా దేవదేవేన విష్ణునా ప్రభవిష్ణునా ॥ ౫౧ ॥
 బ్రహ్మణా లోకనాథేన ప్రభుణా వ్యక్తరూపిణా । గజ్జాదై వ్య సకలై స్తీర్థై స్స
 ర్వపాపప్రణాశనైః ॥ ౫౨ ॥ ప్రోక్తా సమే తి దేవేన మేఘగమ్భీరయా గిరా ।
 శృంగితాం సర్వదేవానా మృషీణాం చ తథా నృప ॥ ౫౩ ॥ జనకః ॥ కథం
 ప్రోక్తా పురా బ్రహ్మ సామిపుష్కరిణీ శుభా । గజ్జాదై వ్య సకలై స్తీర్థై స్స
 మే తి హరిణా పురా ॥ ౫౪ ॥ ఏత ద్భ్రష్టా స్తహాభాగ యాథార్థే నా ద్య శం
 స మే । ఏత చోచ్చ్రతు మిహే చ్చామి త్వత్తో హం మునిపుంగవ ॥ ౫౫ ॥ శతా
 నన్దః ॥ ఏవం పృష్ట స్తదా తేర జనకేన మహాత్మనా । మునిగి ప్రాహ నరేంద్రం
 తం వత్సే హం శ్రూయతా మితి ॥ ౫౬ ॥

ఇతి శ్రీవామనపురాణే త్రితకాండే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే స్వామి
 పుష్కరిణ్యాదిసర్వతీర్థమాహాత్మ్యవర్ణనం నామ త్రింశోధ్యాయః

—◆◆◆ శఙ్ఖాఖ్యసృపవృత్తాంతః. ◆◆◆—

వామదేవః ॥ శఙ్ఖో నామ పురా రాజా రాజ న్నాసీ స్తహాద్యుతిః ।
హేహయానాం కులే జాతః కర్మణా విశ్రుతో భువి ॥ ౧ ॥ శ్రుతస్య బలినో
రాజ్ఞః పుత్రః పరపురజ్ఞయః । సో వ్యశాస న్నహీం కృతాన్నిం సతే లవనకా
ననామ్ ॥ ౨ ॥ సో భవ ద్భగవద్భక్తః ప్రహ్లాదేన సమో భువి । గుణై స్సర్వై
స్సమాయుక్త శ్రీమా స్పరమధార్మికః ॥ ౩ ॥ సో యజ త్సర్వభూతేశ మ
శ్వమేధాదిభి ర్ముఖైః । నారాయణం జగన్నాథం ప్రణతా ర్చిహరం హరిమ్ ॥
అదదా ద్భక్తిమా నేవే దక్షిణా శ్చ సహస్రశః । సర్వేషు తేషు యజ్ఞేషు ప్రీ
తయే మధుఘాతినః ॥ ౪ ॥ న చా ద్రాక్షీ త్సతైర్వజ్ఞై ర్భగవన్తం సనాతనమ్ ।

నారాయణం నృపా చిన్త్యం పుణ్డ్రాకీనిభేక్షణమ్ ॥ ౫ ॥ ద్రష్టుం త మజరం
దేవం కృతవా న సితా స్తథా ॥ శ్రద్ధయా పరయా యుక్తో వివిధై ర్భూరిద
క్షిణైః ॥ ౬ ॥ సో భవ ద్దుఃఖసన్తప్త స్తతో ఽపశ్య జ్ఞనార్దనమ్ । భక్తిభావే

—స్వామిపుష్కరిణ్యాభగవదుక్తగణ్ధాద్యశేషపుణ్యతీర్థసామ్యప్రాప్తిః.—

న మనసా చే హ్త్వా సర్వమతై రపి ॥ ౭ ॥ ఏకదా తు మాహాత్మానంభూపతేభూప
తిం విభుః । అస్త్యర్థితోజగా దై వం భగవా న్పురుషోత్తమః ॥ ౮ ॥ తస్య
దుఃఖం సమాలోక్య వాసుదేవో మహీపతే । శృణ్వతాం సర్వభూతానాం
మేఘగమ్భీరయా గిరా ॥ ౧౦ ॥ నారాయణగిరౌ మాం త్వం ద్రక్ష్యసే
హే మహీపతే । భక్తిభావేన మనసా తప స్తప్త్యా సుదు స్తరమ్ ॥ ౧౧ ॥
తత్ర పుష్కరిణీ దివ్యా విపులా పాపహరిణీ । ధనుశ్చతపరీణాహః వైడూర్య
విమలోదకా ॥ ౧౨ ॥ త్రైలోక్యవిశ్రుతా పుణ్యా స్వామిపుష్కరిణీ తి
వై । గణ్ధాద్యై స్సకలై స్తీర్థై స్సా సమా విమలోదకా ॥ ౧౩ ॥ తస్యాం

స్నాత్వా భవిష్యన్తి నరాః పాపవివర్జితాః । తస్యా స్తీరే మహాపుణ్యే పు
ష్కరిణ్యాం నృపాత్మజ ॥ ౧౪ ॥ మహతా తపసా యుక్త స్తిష్ఠ త్వం సుస
మాహితః । వత్సరాణాం సహస్రే తు సమతీతే మహామునిః ॥ ౧౫ ॥
ఆయాస్యతి మహాతేజా అగస్త్యో ముని భిస్సహ । అనేకశతసహస్రైః ప
రీత స్తం మహీధరమ్ ॥ ౧౬ ॥ ద్రష్టుకామ శ్చ మాం విప్రో విచర్న్గిరిమూ
ర్ధని । వహ స్తయి పరాం భక్తిం సర్వబ్రహ్మవిదాంవరః ॥ ౧౭ ॥ ఆగ
తే ధ మునో తస్మి న్నుచిరేణై వ మాం నృప । ద్రష్టాసి మత్ప్రసాదేన తేన సా
ర్థమహాత్మనా ॥ ౧౮ ॥ త్వయా న శోకః కర్తవ్యో దాశ్యే తవ యథేషి
తమ్ । మా విషాదం కృథా వీర గచ్ఛ త్వం తం మహీధరమ్ ॥ ౧౯ ॥ వామ
దేవః ॥ ఏవం పురా హి భగవా న్గణ్ధాద్యై స్సామ్య మొదశత్ । దేవదేవో

—◆◆◆ భగవదుక్త్యా శఙ్ఖసృపకృతస్వామిరీర్థతపఃప్రకారః. ◆◆◆—

జగన్నాథ స్వామిపుష్కరిణీం ప్రతి || ౨౦ || శఙ్ఖో పి సృపతి ర్ధిమాన్ గది
తం తస్య శాఙ్గీణః । నారాయణస్య దేవస్య విష్ణోర స్తస్మి తస్య సః || ౨౧ ||
నిశమ్య మధురం వాక్యం స రేన్ద్రో ధ న రేశ్వరః । అభిషిచ్య సుతం వీరం మహే
న్ద్ర సమవిక్రమమ్ || ౨౨ || సౌమ్యం పురుషశార్దూలం వజ్రపాణి మివా
పరమ్ । నారాయణాలయం దివ్యం నారాయణగిరింతదా || ౨౩ || అభ్య
గాద్యష్టాకామ స్స వాసుదేవం సరాధిపత్రత్ర గత్వా మహీపాల స్స తేపే పర
మంతపః || ౨౪ || స్వామిపుష్కరిణీతీరే యథోక్తం పరమేష్ఠినా । ఐషయేభ్య
స్సమస్తేభ్య స్సమాహృతమనోరథః || ౨౫ || నివేశ్య చ మన స్తస్మి స్సకే
బ్రహ్మణి కేశవే । తప శ్చరం శ్చ విశ్వేశ మర్చయం శ్చ యథావిధి || ౨౬ ||
వత్సరాణాం సహస్రం తు సో భవ స్మియతాత్మవాన్ । ఏవ మేషా మహా
పుణ్యా స్వామిపుష్కరిణీ శుభా || ౨౭ || ఏనాం పురాతనీం పుణ్యాం సేవ
మానో స నీదతి । నర సృమ స్తసావై స్తు సంయుక్తో పి నరేశ్వర || య స్తే
నాం సేవతే భక్త్యా స గచ్ఛే త్పరమాం గతిమ్ । దేవదేవప్రసాదేన కృష్ణస్య
పరమాత్మనః || ౨౮ || సకామా శ్చా పి సేవ స్తే యే సరానియతేన్ద్రియాః ।
స్వామిపుష్కరిణీ మేనాం తా న్కామా నామ్నవన్తి హి || ఋషయో వాల
ఖిల్యా శ్చ సిద్ధా శ్చా పి సహస్రశః । అస్యాం స్నాత్వా జగన్నాథ మర్చ
యన్తి దినేదినే || ౩౦ || అన్యా స్తీరం సమాగమ్య గర్భర్వా శ్చ సహస్రశః ।
ప్రసాదయన్తో దేవేశం సుస్వరం బహుకిన్నరాః || ౩౧ || గాయన్తి వివిధై
ర్ద్విత్యైః కర్తృభి స్తమహర్షిశమ్ । సృత్యస్త్య పురస శ్చా పి గాయన్తి శుభ
లోచనాః || ౩౩ || ప్రసాదయన్తో దేవేశందివారాత్ర మతన్ద్రితాః || ౩౩౪ ||
ఏషా మహాశ్చర్యతమా మహీపతే మహీతలే దేవగణై రభిష్టుతా । నారా
యణాద్రిప్రవరం సమాశ్రితా నారాయణేనా ప్యు దితా ప్రియే తి సా || ౩౪౫ ||

ఇతి శ్రీవామనపురాణే తేత్ర కాణ్డే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే
స్వామిపుష్కరిణీ మాహాత్మ్యకథనం నామై కత్రింశోధ్యాయః.

— స్వామిరీర్థే భగవన్త ముద్దిత్యా గస్తాదికృతతపశ్చిన్తా ప్రకారః. —

వామదేవః || అగస్త్యో ధ మునీన్ద్ర స్తు స రేన్ద్ర మునిభి స్సహ । ఏతా
ని తీర్థాని ముని స్వామిపుష్కరిణీం వినా || ౧ || మనఃప్రహ్లాదజననీం దృష్ట్వా
హర్ష ముపాగమత్ । తేషు తేషు చ సర్వేషు తీర్థేషు శుభవారిషు || ౨ ||
స్నాత్వా స్నాత్వా ప్రణమ్యే శ మర్చయామాస కేశవమ్ । మునయశ్చా పి
తే సర్వే పరాం ప్రీతి ముపాగతాః || ౩ || దృష్ట్వా తీర్థాని పుణ్యాని శతశోఽథ

సహస్రశః । తే చాపి తేషు తేష్వే వం స్నాత్వా స్వాత్వా ద్విజోత్తమాః॥
 ౪॥ అర్చయామాసు రవ్యగ్రా భగవంతం సనాతనమ్ । అథ తై స్సహితై
 స్సర్వై రగస్త్యై నియతాత్మవాన్ ॥ ౫ ॥ అర్చయిత్వా జగన్నాథ మభ్యగా
 త్పురుషోత్తమమ్ । ద్రష్టుకామో మహీపాల భూతభవ్యభసత్ప్రభుమ్ ॥ ౬ ॥
 ఆదిదేవం విశాలాక్షం కృష్ణ మక్లిష్టకారిణమ్ । మునీంద్రగి పరమా యత్రో
 విచరన్తిరీమూర్ధని ॥ ౭ ॥ కాలేన మహతా చాపి నా ద్రాక్షీ త్పురుషోత్త
 మమ్ । సప్తార మిశ్వరం దేవం సర్వలోకపరాయణమ్ ॥ ౮ ॥ దుఃఖేన మహ
 తా విప్రో మునీంద్రో మునిభి స్సహ । నిషసాద తతో భూప కస్త్రిం శ్చి ద్ధిరి
 వ్యారే ॥ ౯ ॥ భూధరం సర్వతః పశ్యన్ కి మేత దితి చిన్తయన్ । య త్పుర
 బ్రహ్మణా ప్రోక్తం ద్రష్టా సీ తి ను రేశ్వరమ్ ॥ ౧౦ ॥ త చ్చాపి సంస్త
 న్వాక్యం నిషసాద నుదుఃఖతః । ఋషయ శ్చాపి దుఃఖార్తా వ్య పశ్యన్
 స్సురేశ్వరమ్ ॥ ౧౧ ॥ పరివార్య మునీంద్రం తం నిషేదు రవనీపతే । రాజ
 స్తేషాం మునీంద్రాణాం చరతాం తత్ర భూధరే ॥ ౧౨ ॥ వేంకటాభ్యే ౭భ
 గా త్పుణ్యే వర్షాణా మధికంశతమ్ । తత స్తేషాం పవిత్రేషుమునీంద్రేషుమహీధ

— భగవత్సేవార్థం వేంకటాచల మృతి గురుశుక్రాద్యాగమనమ్. —

౧౩॥ ఆజగ్మ శ్శిఖరే తస్మిన్ ద్రుమపణ్డవిభూషితే । బృహస్పతి శ్చ భగవా
 శుక్ర శ్చాపి తథా తన్మవాన్ ॥ ౧౪ ॥ తథా చ భగవద్భక్తో రాజో పరిచరో వస
 సాన్నిధ్యం కరుతే యస్య సదా కృష్ణో మహీపతే ॥ ౧౫ ॥ యః పురా వి
 శాపేన పాతాళతలపాతితః । ఉద్ధృతో హరిణా తస్మా స్సంసారగహనాదిః
 ౧౬ ॥ జనకః ॥ కథం స విప్రశాపేన పాతాళతలపాతితః । ఉద్ధృతో హరి
 కస్మా త్సంసారగహనా దివ ॥ ౧౭ ॥ ఏత న్తువే మహాశ్చర్యం శ్రోతు మి
 మ్యశేషతః । నారాయణాశ్రిత త్వేన ప్రసాదసుముఖో నద ॥ ౧౮ ॥ శతాన
 ఇత్థం నిశమ్య వచనం జనకస్య ముని స్తదా । వామదేవో మహీ
 శ్రూయతా మితి చా బ్రవీత్ ॥ ౧౯ ॥ ఇదం చో వాచ భగవాన్
 శాస్త్రవిశారదః । పుణ్య మేత న్మహాశ్చర్యం శ్రుత్వా చై నా వధారయ ॥
 వాసుదేవాశ్రయం పుణ్య మితిహాసం పురాతనమ్ ॥ వామదేవః ॥ ఋః
 శ్చ పురా రాజన్ సేన్ద్రా శ్చ త్రిదివౌకసః ॥ ౨౦ ॥ తం దేశం ప్ర

—◆◆◆ ఉపరిచరపనువృత్తాంతః. ◆◆◆—

స్సర్వే యత్రోపరిచరోవసుః । ధర్మసంశయ మాపన్నాః ప్రప్యం తం
 ధాధిపమ్ ॥ ౨౧ ॥ అత్రాన్తరే సమాయాత స్సోయం మార్గవశా ద్ద
 అభిజగ్మ శ్చ తం దేవా ఋషయ శ్చ తదా వసుమ్ ॥ ౨౩ ॥ తా నాగత
 తో దృష్ట్వా దేవా స్సృష్టాః పునః । పూజయామాస ధర్మాత్మా

తాయ వరాసనాత్ ॥ ౨౪ ॥ సంపూజ్య తా న్యథాన్యాయం ప్రణమ్య చ
కృతాంజలిః । స కాతుక సమావిష్టః ప్రాహ చే దం వచో నృప ॥ ౨౫ ॥ కృ
తార్థో స్తి మహాభాగా య ద్యాయం మమ చా న్తికమ్ । ఆగతాస్త్రిషు లో
కేషు పూజితా వేదపారగాః ॥ ౨౬ ॥ ఏష్యా సనేషు సర్వేషు విశంతు చ
యథావిధి । ప్రసీదన్తు భవన్తో త్ర దేవా బ్రహ్మర్షయో ౭మలాః ॥ ౨౭ ॥
ఇ త్యుక్త్వా ప్రదదా తేషా మాసనాని మహాన్తి వై । మణికాఞ్చనచిత్రాణి
దీప్యమానా న్యనేకశః ॥ ౨౮ ॥ మునీంద్రాణా ఞ్చ సర్వేషాం త్రిదశానాం చ
ధర్మవిత్ । తేషు తేషూ పవిత్రేషు దేవేషు మునిభి స్సహ ॥ ౨౯ ॥ కృతా
ంజలి ర్ముదా యుక్తః పప్రచ్ఛా ధ స చేదిరాట్ । కిమర్థ మాగతా యూయం
కిం కార్యం భవతాం మయా ॥ ౩౦ ॥ ఏత త్సర్వం సమాసేన త్వా ఖ్యాత

◆◆◆ ఉపరిచరవసు మ్పూతి మహర్షి కృతస్నత్నః : ◆◆◆

మునిస త్తమాః । వామదేవః ॥ ఇ త్యుక్త్వా వసునా హృష్టా మునీంద్రా స్తే
సురై స్సహ ॥ ౩౧ ॥ ధర్మసంశయ మాపన్నా ఆచఖ్యు స్తస్య భూపతే ।
ధర్మసంశయ మాపన్నా వయం సర్వే సమాగతాః ॥ ౩౨ ॥ ధర్మతత్త్వం
పరిప్రప్టుం ఛిన్ది నో ధర్మసంశయమ్ । భో రాజ స్కేన యష్టవ్యం సద్భిః కిం
పశునా ౭థవా ॥ ౩౩ ॥ ఔషధై రేవ యష్టవ్యం త దేత ద్వద త త్త్వతః ।
ఏతం స స్సంశయం ఛిన్ది ప్రమాణం నో భవా న్తతః ॥ ౩౪ ॥ ఇ త్యేవ
ముక్త స్స వసుః కృతాంజలి రభావత । కస్య నై శో మతః పక్షో బ్రూత
సత్యో ద్విజో త్తమాః ॥ ౩౫ ॥ ఇ త్యుక్త్వా ఋషయః ప్రోచుః పక్షౌ ద్వా చ
పృథ క్పృథక్ । ధాన్యై ర్యష్టవ్య మి త్యేష పక్షో ౭స్తాకం సరాధిప ॥ ౩౬ ॥
పశుపక్ష స్తు దేవానాం మతో రాజ న్వదస్వ నః । నిశమ్య వచనం తేషాం
సృపేంద్రో వసు రాత్తవాన్ ॥ ౩౭ ॥ ప్రశ్న మేతం సమాధిత్సు ర్ననస్యే వ
మచి స్తయత్ । మహర్షి భ్య స్తు దేవానాం పూర్వం పూజ్యా హి దేవతాః ॥
౩౮ ॥ తతో మయా ౭ద్య సంగ్రాహ్యః పక్షో ౭త్ర మరుతా మితి । దేవా
నాం తు మతం జ్ఞాత్వా వసు స్తత్పక్షసంశ్రయాత్ ॥ ౩౯ ॥ ఛాగేనై వ తు
యష్టవ్య మిత్యూచు రమరా స్తు యత్ । ఏవ మేనై త ది త్యాహ నా ౭స్యథే
తి సరోత్తమ ॥ ౪౦ ॥ తేనో క్తం వచనం శ్రుత్వా వసునా ర క్తవీక్షణాః ।

◆◆◆ మహర్షి శాపేనో పరిచరవసాః పాతాళకుహరస్యాస్తి : ◆◆◆

మునీంద్రా స్తే తు సంక్రుద్ధాః ప్రోచు రేవం వచో నృపమ్ ॥ ౪౧ ॥ యది
త్వయో క్తం పరమో ధర్మో స స్యా త్పరంతప । రసాతలతల భ్లోరం నివిశేధా
హ్య కానుతః ॥ ౪౨ ॥ యది స్యా త్పరమో ధర్మ స్త్వయో ద్విప్తో సరే
శ్వర । వయ మేవా ద్య త ద్భోరం ప్రవిశేమ రసాతలమ్ ॥ ౪౩ ॥ విధాతా

భగవా దేవ స్సర్వాత్మా పరమేశ్వరః । నారాయణ స్స భగవాన్ కృష్ణః
కమలలోచనః ॥ ౪౪ ॥ స ఏవ దేవదేవేశో వేత్త్యే ష మధుసూదనః । స
వేదా న్యః పుమాన్ లోకే వేదై త ద్వా పితామహః ॥ ౪౫ ॥ వేద దేవవర
స్సాక్షో చ్చుక్కురో వా పురాన్తకః । యం విదు స్సర్వభూతానాం సంహారే
తి పురావినః ॥ ౪౬ ॥ ఏవ ముక్తే తత సై స్తు నిపచాత స చేదిరాట్ । అనిచ్ఛ
న్నేవ భూపాల భూరదుర్గే రసాతలే ॥ ౪౭ ॥ భావయన్ మృది దేవేశం
త్రతాతారం మధుఘాతినమ్ । భక్త్యా పరమయా యుక్తః కృష్ణ మక్లిష్టకారి
ణమ్ ॥ ౪౮ ॥ పతమానం తతో వాయు ర్విచర నై తదా బిలే । దధౌ పర
మయా ప్రీత్యా భక్తో య మితి శాన్తిః ॥ ౪౯ ॥ వహ స్నేవ శనై ర్దేవౌ
వాయు స్తంచేదిపుష్పమ్ । ప్రవేశయామాస తదా పాతాళం దై త్యసేవితమ్ ॥
౫౦ ॥ ప్రవిష్ట స్స సరేంద్రో థ చేదిరాడ్వి త్రుణోభువి । మనస్య చ్యుత మీశే
శం కృత్వా సర్వేశ్వరం హామి ॥ ౫౧ ॥ వాసుదేవం సురాధ్యక్షం శంభుచక్ర
గదాధరమ్ । స్థితిసంయమకర్తారం కృష్ణ మక్లిష్టకారిణమ్ ॥ ౫౨ ॥ నారాయ
ణం సమస్తానాం లోకానాం ప్రభు మీశ్వరమ్ । ద్వాదశాక్షర మేవై కం
పరం మస్త్రం జజాప హ ॥ ౫౩ ॥ సర్వేంద్రియాణి సంయమ్య భక్త్యా పరమ
యా యుతః । విషదం నాగమ ద్ధారం ప్రవిష్టోఽపి రసాతలమ్ ॥ ౫౪ ॥ శోకం

—◆◆◆భగవత్ప్రేరిత చక్రకృతవసుహాననోద్యుక్తానురవధన్యకారః◆◆◆—
మోహం భయం వా పినాగమ త్పృథివీపతిః । ప్రవిష్ట మథ తం దృష్ట్వా చేదిరా
జంజిఘాంసవః ॥ ౫౫ ॥ పూర్వవైరం స్మరన్త స్తు దై తేయా శ్శస్త్రపా
ణయః । ఆజగ్ను స్సజ్ఘశ స్త్రే శతశో థ సహస్రశః ॥ ౫౬ ॥ మహాబలా
మహావీర్యా మహాదండోస్త్రా మహాజనః । తే సమేత్య మహాత్మానం చేదిరా
జం మహాభుజమ్ ॥ ౫౭ ॥ నిజఘ్నూ సహసా తై సై రస్త్రై శ్శస్త్రై స్తరస్వినః ।
సశేకు స్తం మహాత్మానం హస్తం దై తేయాదానవాః ॥ ౫౮ ॥ బ్రహ్మద్యై రస్త్ర
జాలై శ్చ శస్త్రై శ్చా పి నుదాగుణైః । చక్రం భగవతా జ్ఞప్తం రక్షార్థం త
స్య ధీమతః ॥ ౫౯ ॥ ఆగతం తత్ర పాతాళే దుర్దగ్ధం త ద్దురాసదమ్ । చక్రా
గ్నౌ దైత్యనిర్ముక్త శస్త్రాణ్య స్త్రాణి భూపతే ॥ ౬౦ ॥ లయం యాతాని స
ర్వాణి పతజ్ఞా ఇవ పాపకే । లభ తే చాపకర్తాణో దై తేయా దానవా స్త
దా ॥ ౬౧ ॥ జగ్గు ర్యథాగతం సర్వే స్వాలయాన్నిధితేశ్వర । వసు శ్చా పి
స రాజర్షి శ్చింతయ న్నధుసూదనమ్ ॥ ౬౨ ॥ ఇష్టాభి ర్వాగ్భి రీశేశంతుష్టావ
పురుషోత్తమమ్ । భగవా నపి విజ్ఞాయ చేదిరాజం రసాతలే ॥ ౬౩ ॥ పతి

— వస్వానయనాయ పాతాళబిల మ్మృతి భగవత్కృతగరుడప్రేషణమ్. —
తం విప్రశాపేన సర్వేశ స్సర్వభావనః । పరః పరాత్మా పురుషః పరమాత్మా
ననాతనః ॥ ౬౪ ॥ అవ్యక్తరూపో విశ్వాత్మా విష్ణు ర్నారాయణ స్సవి

యమ్ । నాగేంద్రశయనే రమ్యే శయానో మధుసూదనః ॥ ౬౫ ॥ భ
 క్తానుకంపీ దేవేశః క్షీరార్ణవనికేతనః । వైనతేయం జగన్నాథ స్సస్తార శుభ
 లోచనః ॥ ౬౬ ॥ సంస్కృతో గరుడ స్తేన వినతానందన స్తతః । శీఘ్ర
 మేవ హరే స్తస్య పార్శ్వ మభ్యాగమ త్తదా ॥ ౬౭ ॥ ఆగతం తం గరుత్మ
 న్తం సమీక్ష్య వసుధాధిప । మేఘగమ్భీరయా వాచా ప్రోవాచే దం ప్రజాప
 తిః ॥ ౬౮ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ వైనతేయ స రాజర్షి ర్వసు ర్నిత్యం మమ ప్రి
 యః । విప్రశాపభయా ధ్ధోరే పాతాళే పతితః కిల ॥ ౬౯ ॥ పతితో పి స
 పాతాళే భక్త్యా పరమయా యుతః । మా మేవ భజతే నిత్యం మమ్యువేశ్య
 మనోగతమ్ ॥ ౭౦ ॥ త మానయస్య భూపాలం గరుత్మ న్వచనా న్వచ ।
 తస్మా దుద్భృత్య పాతాళా త్వదేశం ప్రాపయా వ్యయమ్ ॥ ౭౧ ॥ క్షీప్రం
 గచ్ఛస్వ రాజర్షి ర్మద్యక్తో యత్ర సంస్థితః । నై వ మర్హతి భూపాల స్స వసు
 ర్గరుడా మలః ॥ ౭౨ ॥ వామదేవః ॥ ఇ త్యుక్తో గరుడ స్తేన హరిణా పరమే
 ష్ఠినా । తథే త్యుక్త్వా తత శీఘ్ర మభ్యుగా ద్వై రసాతలమ్ ॥ ౭౩ ॥ భూప
 ప్రవిశత స్తస్య పాతాళం తు తరస్వినః । గరుడస్యో గ్రవేగస్మ్య పక్షవాతేన
 వేగతః ॥ ౭౪ ॥ ఆహతా శ్శతశో నేకుః పన్నగేంద్రా రసాతలే । పాతాళ
 వాసిన శ్చా పి దై తేయా శ్శతశ స్తదా ॥ ౭౫ ॥ తద్భయా చ్చ మహావీర్యా
 నిపేతు శ్శతశ స్తతః । చుక్షుభు స్సాగరా శ్చా పి పర్వతా శ్చ చకంపిరే ॥ ౭౬ ॥
 సమూలా న్యవత స్వృతౌ భగ్నస్కంధౌ స్సుమూర్చితాః । పరిత్యజ్య తదా
 కాశం ఖే చరాగి ప్రయయు ర్దివమ్ ॥ ౭౭ ॥ అంత ర్గత్వా థ పాతాళే గరు
 త్నా నివనతానుతః । దదర్శ తం సమాసీనం చేదిరాజం మహీపతిమ్ ॥ ౭౮ ॥
 భగవంతం జగన్నాథం స్తువంతం పురుషోత్తమమ్ । గరుత్మనం తతో దృష్ట్వా
 సహసా వసు రుత్థితః ॥ ౭౯ ॥ ధృతాంజలి ర్మహాతేజాః పూజయామాస
 భక్తిమాన్ । గరుడ శ్చా పి భూపాలం సంపూజ్యేద మథా బ్రవీత్ ॥ ౮౦ ॥
 స్నయన్నివ మహావీర్యో హర్షయన్నివ తం వసుమ్ । శ్రూయతాం భూపతే
 వాక్యం కృష్ణస్యా క్షిప్తకారిణః ॥ ౮౧ ॥ సృష్టినయమనేశస్య విష్ణో రమి
 త తేజనః । ఆనయస్వ వసుం భక్తం రసాతలతలం గతమ్ ॥ ౮౨ ॥ స్తువం
 తం మాం సమావేశ్య మయ్యే వ మతి ముత్తమామ్ । ఇ త్యుక్తో లోకనాథేన
 తవా నయన కర్మణి ॥ ౮౩ ॥ ఆగతో హం మహీపాల సమారోహ మమో
 పరి ॥ వామదేవః ॥ వైనతేయేన తేనై వం ప్రోక్త స్స పథునీపతిః ॥ ౮౪ ॥
 ఉవాచ పరయా వ్రీత్యా గరుత్మనం వసు ర్నృపః । తవ పృష్ఠం సమారోఢు
 న చే చ్ఛామి శుభేక్షుణ ॥ ౮౫ ॥ యత్రా రోహతి గోవిందః కృష్ణ శ్శుభవిలో
 చనః । నాథ శ్చ జగతాం ధాతా యస్మిం శ్చక్రగాదాధరః ॥ ౮౬ ॥ ఆరోహ
 తి మయా తస్మిన్నా స్థాతుం నై వ చోచితీ ॥ వామదేవః ॥ ఇ త్యుక్తో గరుడస్తేన

చేదిరాజేన ధీమతా॥౨౭॥ తవా నురూపం వచన ముక్త మి త్యబ్రవీ త్తతః॥ఇత్యుక్త్యాతం తథాభూతం గరుత్మా స్పన్నగాశనః ॥ ౨౮ ॥ బాహుభ్యాం సంపరివృజ్యప్రాహ చై సం పునః పునః॥ ఉత్పతా తు వేగేన బాహుభ్యాం పరిగృహ్య తమ్ ॥ ౨౯ ॥ మహాబహూ మహావీర్యో మహాదంష్ట్రో మహామనాః । త త ఉత్పతత స్తస్య గరుడస్య తరస్వినః ॥ ౩౦ ॥ పక్షివాతేన సంత్రస్తాః పాతాళతలవాసినః । మహారగా మహావీర్యాః ప్రయయు స్సర్వతో దిశమ్ ॥ ౩౧ ॥ డై తేయా దానవా శ్చా పి రాక్షసా శ్చ సహస్రశః । దిశో ద శ సమాజగ్న్యః కృష్ణాగమనశ్చక్రయా ॥ ౩౨ ॥ పాతాళం సమతీత్యా భ వైన తేయః ప్రతాపవాక్ । స్వదేశం ప్రాపయామాన తం వసుం చేదిపుష్ప వమ్ ॥ ౩౩ ॥ హస్తాభ్యాం భువి నిక్షిప్య తం వసుం గరుడ స్తదా । అత్రై న స్థీయతాం రాజ ని త్యుక్త్యా ప్రయయా బలీ॥ ౩౪॥ వసు శ్చా పి స రాజర్షి స్స్వరాజ్యం ప్రాప్య భూపతిః । బుభుజే సకలా న్కామాన్ శశాన చ వసుస్థరామ్ ॥ ౩౫ ॥ విష్ణో రేవ ప్రసాదేన సర్వభూతనివాసినః । జగద్ధాతు రనస్తస్య పశ్చా న్నుక్తి మవాప్తవాన్॥ ౩౬ ॥ ఏవ మేత త్పురావృత్తం కథితం తే నృపోత్తమ । నారాయణాశ్రితం పుణ్యం యః పరే దృక్తిమా న్నరః ॥ ౩౭ ॥ ప్రణమ్యా చ్యుత మీశేశం న యాతి పరమాం గతిమ్ । నారాయణే తిహాసం య శ్శ్రోతి శ్రావయిష్యతి ॥ ౩౮ ॥ శ్రద్ధయా భగవద్భక్తిం ప్రాప్నోతి న సరాధిప । ముచ్య న్తే తే సరా స్సర్వో దుష్కృతై స్సకలై ర్నృప ॥ ౩౯ ॥ ఉద్ధ్రియన్తే చ సంసారా త్పాతాళా చ్చేదిరా డివ । విభునా వానుదేవేన కష్టే నై వ దయాభునా ॥ ౪౦ ॥ హరిణా లోక నాథేన సర్వకామ ప్రదాయినా ॥

ఇతి శ్రీవామనపురాణే షేత్రకాండే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే
ఉపరిచరవసూపాఖ్యానకథనం నామ ద్వాత్రింశోధ్యాయః.

—◆◆◆ శఙ్ఖాదీనాం భగవద్దివ్యమజ్జలవిగ్రహసేవాప్రాప్తిః ◆◆◆—

వామదేవః ॥ తత స్తే త్రయ ఆశ్చర్యం గిరే స్తస్య సమాయయుః । శిఖరం మేరుసజ్జాతం నానాధాతువిభూషితమ్ ॥ ౧ ॥ శ్రియా పరమయా యుక్తం భాసయస్త స్వతేజసా । శిఖరేణ చ యేనై వ పర్వత స్సవిరాజ తః ॥ -౨ ॥ యస్మిం శ్చా పి సమాసీనా మునయ శ్శతశో నృప । అగస్త్య ప్రముఖా స్సర్వే భాస్కరోపమతేజసః ॥ ౩ ॥ అగత్య సహసా భూప దీప్య మానా ఇవా గ్నయః । భాసయంతో దిశ స్సర్వా స్తేజోభి ర్భాస్కరోపమైః॥౪॥ అగస్త్యప్రముఖా నిప్రప్రా స్సర్వాం స్తా న్దదృశు స్తదా । నిషణ్ణాం స్తస్య శిఖరే నిషణ్ణా స్ఫృశదుఃఖతాన్ ॥ ౫ ॥ తా నాగతాం స్తో దృష్ట్వా హ్య

దిత్యా నపరా నివ । సముత్తస్తు ద్విజా స్తత్ర నిషణ్ణా యే నగోత్తమే ॥ ౬॥
 పూజయన్తి స్స తా స్సర్వా నగస్త్యప్రముఖాం స్తదా । సజ్జత్య మునిభి
 స్సర్వై స్త్రయ స్తే ధ మహాజనః ॥ ౭॥ ప్రోచుః పరమసంహృష్టా నాదయన్తో
 డిశో దశ । శుభాప్యష్టా నిశా స్నాకం శుభా శ్చ తిథయో ౭మలాః ॥ ౮ ॥
 యుష్మాభి సజ్జతా యస్నా ద్వయం బ్రహ్మర్షి సత్తమాః । కిమర్థ మాగతా
 యూయం పర్వతే స్ని స్నహీయసి ॥ ౯ ॥ విషణ్ణా శ్చ కిమర్థం వై కం వా
 ద్రష్టు మిహా గతాః । ఏత న్మునినరా యూయమస్నాకం పృచ్ఛతాం ద్విజాః ॥
 ౧౦॥ సర్వమాఖ్యాత త త్తేన్వన శ్రోతు మిచ్ఛామహే వయమ్ । ఏవం మునివరా
 స్తై స్తు సమ్యక్ప్రప్తా మహాత్మభిః ॥ ౧౧ ॥ శ్రూయతా మితి చా భాష్య
 ప్రోచు స్తే మిథిలేశ్వర ॥ ఋషయః ॥ శంఖచక్రధరం దేవం వీతవాసస మచ్యుతమ్ ॥
 ౧౨ ॥ నారాయణగిరా వస్ని న్వస స్తం పురుషోత్తమమ్ । ఈశితారం సమ
 స్తస్య స్రష్టారం జగతో ౭వ్యయం ॥ తం వయం శుభదాతారం ద్రష్టుకామా
 స్సమాగతాః । న చ దృష్టో జగన్నాథో విచరద్భి స్సమన్తతః ॥ ౧౪ ॥ కాలేన
 మహతా చా పి విషణ్ణా స్తేన తే వయమ్ । అదృశ్యమానే గోవిందే హరా
 వవ్యక్తజన్మని ॥ ౧౫ ॥ శోకేన మహతా విష్టా భృశ ముద్విగ్నమానసాః ।
 నిషణ్ణా శ్చ శుభే హ్య స్నిక్వా శిఖరే ధాతుమన్డితే ॥ ౧౬ ॥ ఏవ ముక్తే మునీం
 ద్వై స్తు తత స్తై ర్జనకామరాః । మునీంద్రాం స్తా సమాభాష్య ప్రోచు స్తే
 శ్రూయతా మితి ॥ ౧౭ ॥ వస్వాదయః ॥ శశ్ఙ్ఖే నామ మహీపాలో హేహయాధి
 పతిః ప్రభుః । అసీచ్ఛృతస్య తనయ స్సత్పథే నిష్ఠిత శ్శుభే ॥ ౧౮ ॥ స్వామి
 పుష్కరిణీతీరే స చ రాజా ర్చయన్ హరిమ్ । తప శ్చరతి రాజేన్ద్ర తస్య
 రాజ్ఞో జనార్దనః ॥ ౧౯ ॥ సాన్నిధ్యం కురుతే దేవో భగవా నితి విశ్రుతమ్ ।
 సోయం సమాగతః కాలో యస్నిక్వా కాలే జనార్దనః ॥ ౨౦ ॥ శశ్ఙ్ఖేన ద్రక్ష్యతే
 రాజన్ విశ్వరూపధరో హరిః । తాం తు గచ్ఛామహే పుణ్యాం స్వామిపుష్క
 రిణీం శుభామ్ ॥ ౨౧ ॥ సర్వకావప్రదాం శుద్ధాం సేవితాం త్రిదశై రపి ।
 తత్ర గత్వా వయం చా పి ద్రక్ష్యమామః పురుషోత్తమమ్ ॥ ౨౨ ॥ సర్వకామ
 ప్రదాతారం సర్వేశం సర్వభావనమ్ । తస్మా ద్యూయం వయం చా పి గచ్ఛా
 మ ద్విజసత్తమాః ॥ ౨౩ ॥ నా ౭త్ర స్థేయం క్షణ మపి త్వర్యతాంత్వర్యతామితి ఇ
 త్యుక్తే ధ తదా భూప వస్వాద్యై స్తై ర్మహాత్మభిః ॥ ౨౪ ॥ సంహృష్టమనస
 స్సర్వే బభూవు ద్విజసత్తమాః । ప్రోచు శ్చ శీఘ్ర మేవా స్నా గ్ధమ్యతాం
 గమ్యతా మితి ॥ ౨౫ ॥ గతమోహం మహాత్మానో గతశోకా గతజ్వరాః । మున
 యా ౭ధ యయు స్సర్వే వస్వాద్యై స్సహితా నృప ॥ ౨౬ ॥ స్వామిపుష్కరిణీ
 తీర్థం మునీనాం గణసేవితమ్ । గచ్ఛన్త స్తే ధ సంహృష్టాః ప్రోచు రేవం పర
 స్పరమ్ ॥ ౨౭ ॥ సరేన్ద్ర మునిశార్దూలా వీక్షమాణా మహీధరమ్ । అయం కిల

జగద్ధాతు ర్వాసుదేవస్య శాశ్వతః ॥ ౨౮ ॥ భూధరో బహుపుత్రాధ్య స్సదా
 ప్రియతమో భువి ఏనం సమాశ్రితాః పుణ్యం మునయ శ్చ పురాతనాః ॥ ౨౯ ॥
 పురాతనం సురాధ్యక్షం దృష్టవన్తః కిలా వ్యయమ్ । భక్తా శ్చాపి జగద్ధాతు
 స్తువన్తః పురుషోత్తమమ్ ॥ ౩౦ ॥ ఏన మారుహ్య శ్చైలేన్ద్రం ద్రక్ష్యన్తి పురుషాః
 కిల । స్థానేభ్య శ్చ సమస్తేభ్య స్తస్యే శస్య మహత్మనః ॥ ౩౧ ॥ అయం గి
 రి ర్మహాద్విప్య స్సమ్యక్ప్రియతరః కిల । నారాయణాద్గిరి త్యేత న్నామైవ వద
 తి స్వయమ్ ॥ ౩౨ ॥ నారాయణస్య స్థానేషు నైతన్తా ద్విద్యతే పరమ్ ।
 ఏవం విధాని వాక్యాని బ్రువన్తస్తే ద్విజోత్తమాః ॥ ౩౩ ॥ యయు స్తే సర్వ
 త స్తత్ర శతశో మిథిశాశ్వతాః । ఏత స్తి స్మన్తరే తత్ర సమాజగ్ను స్సహస్రశః ॥
 త ద్విజ్ఞాయ తత సిద్ధా శ్వేతద్వీపనివాసినః । యైః ప్రాప్తం దేవసారూప్యం
 ప్రసాదా తస్య శాశ్వతః ॥ ౩౪ ॥ నారాయణస్య దేవస్య హరేః క్షీరో
 దశాయినః । సర్వదా నుగతా యే వై ప్రీతయన్తి జనార్దనమ్ ॥ ౩౬ ॥ క్షీ
 రోదశాయినం దేవం విశ్వకర్మార మిశ్వరమ్ ॥ తేసంగతా స్తు తై స్సర్వైర
 గన్త్యప్రముఖై ర్ద్విజైః ॥ ౩౭ ॥ తపసా మహతా యుక్తై ర్విచరద్భి ర్మహీ
 ధరమ్ । అగన్త్యప్రముఖాన్ సర్వాన్ శ్వేతద్వీపనివాసినః ॥ ౩౮ ॥ హర్షేణ
 మహతా యుక్తా యథాన్యాయ మపూజయన్ ॥ తే చాపి మునయ స్సర్వే
 ప్రహర్షోత్పుల్లలోచనాః ॥ ౩౯ ॥ తా నాగతాం స్తతో దృష్ట్వా భాస్కరో
 పమతేజసః । అపూజయన్తహత్తానో యథాన్యాయ మరిష్టమ ॥ ౪౦ ॥
 సర్వే తే సంగతా స్తత్ర తై స్సర్వై ర్మునిపుంజవైః । యయుః పరమయా
 ప్రీత్యా శ్వేతద్వీపనివాసినః ॥ ౪౧ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరం దేవానురనిషే
 వితమ్ । సర్వే మునివరా శ్చాపి సిద్ధా శ్చాపి సహస్రశః ॥ ౪౨ ॥ బృహ
 స్పతి శ్చ భగవాన్ శుక్ర శ్చాపి తథా వసుః । స్వామిపుష్కరిణీతీర మవాపు
 రవసీపతే ॥ ౪౩ ॥ సాన్నిధ్యం కురు తే యత్ర భగవాన్ సృతభావనః । తత్ర
 గత్వా ఽథ తే సర్వే నా పశ్యన్పురుషోత్తమమ్ ॥ నీలమేఘప్రతీకాశం
 పద్మపత్రనిభేక్షణమ్ । తత్రా పశ్యన్ స్తతో రాజం స్తవ్యంతం సుమహా త్తపః ॥
 విష్ణో రారాధనార్థాయ శఙ్ఖం చనియతేన్ద్రియమ్ । తా నాగతాం స్తతో
 దృష్ట్వా శఙ్ఖో ధ స్తుపతే స్సుతః ॥ ౪౬ ॥ రోమాశ్చితాన్ల స్సహసా పరాంప్రీ
 తి ముపాగమత్ । కృతకృత్యం తదా త్తానం మేనే నరవరాత్మజః ॥ ౪౭ ॥
 సంస్కరన్సూర్య మేనౌ క్తం హరిణా హరిమేధసా । అథ తేషు మునీంద్రేషు
 ద్రష్టా సీ తి వచన్తస్మిన్ ॥ ౪౮ ॥ సహసో త్థాయ తా స్సర్వాన్ ప్రణామ
 స్తుప స్తజా । వ్యాకులీకృతసర్వాన్ల స్తత స్సమ్భ్రాన్తమానసః ॥ ౪౯ ॥ సిద్ధాం
 శ్చాపి తథా సర్వాన్ శ్వేతద్వీపనివాసినః । వాగీశం చ తథా శుక్రం వసుం
 చాపి మహామతిమ్ ॥ ౫౦ ॥ కృతాంజలిపుటో భూత్వా ప్రణామ చ తా

స్మృప । అగస్త్యప్రముఖా శ్చా పి సిద్ధా శ్చా పి సహస్రశః ॥ ౫౧ ॥ బృహ
స్పతి శ్చ భగవాన్ శుక్ర శ్చా పి మహామునిః । తథా చ భగవద్భుకో రాజో
పరిచరో వనుః ॥ ౫౨ ॥ శ్రుతస్య తనయ శ్చా పి శఙ్ఖః పరపురజ్ఞయః । ఏతే
సర్వే మహత్మాన స్సమవేతా హ్య కల్గమాః ॥ ౫౩ ॥ స్వామిపుష్కరిణీతీరే
ద్రష్టుకామా జనార్దనమ్ । అపశ్యస్త స్తు తే సర్వే గోవిందం విభు మచ్యుతమ్ ॥
౫౪ ॥ అనాదిమధ్యనిధనం సర్వభూతనివాసినమ్ । తపః పరమ మాస్థాయ
ప్రయతా నియతేంద్రియాః ॥ ౫౫ ॥ చింతయస్త స్తు దేవేశం తత్రా తిష్ఠం
స్తతో నృప । తస్యా మేవ తదా సర్వే స్నాత్వా పీత్వా ముదాన్వితాః ॥ ౫౬ ॥
పుష్కరిణ్యాం శుభాయాం తు విమలాయాం దినే దినే । అర్చయంతో హృషీ
కేశం దివ్యైః పుష్పై స్సుగంధిభిః ॥ ౫౭ ॥ అకుర్వం స్తే తపో ఘోరం ద్రష్టు
మవ్యక్తరూపిణమ్ । త్రిరాత్ర మేవం భూపాల వ్యతిష్ఠం స్తే దివానిశమ్ ॥ ౫౮ ॥
తతో విమల ఆదిత్యే చతుర్థే లిప్నో శుభే దినే । తపసో లిప్తే చ పుణ్యక్షే
విమలే చా మృరే శుభే ॥ ౫౯ ॥ తదా ప్రసన్న స్సర్వాత్మా సాత్మా న్నారా
యణ స్వయమ్ । అవిర్భభావ భగవా స్మృపతే పురుషోత్తమః ॥ ౬౦ ॥
భృజయన్ సర్వలోకేశ సర్వాన్ లోకాన్ స్వతేజసా ॥ ౬౦౪ ॥

ఇతి శ్రీవామనపురాణే త్షేత్రకాండే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే శఙ్ఖా
దీనాం భగవత్సేవాప్రాప్తికథనం నామ త్రయస్త్రింశోధ్యాయః.

—◆◆◆ అవిర్భూతభగవద్దివ్యమజ్గళవిగ్రహవర్ణనమ్. ◆◆◆—

జనకః ॥ కీదృశం వై హరే స్తస్య రూప మవ్యక్తరూపిణః । కియన్తో
వా భుజా స్తస్య కియంతి వదనాని చ ॥ ౧ ॥ కియన్తో వా ధృతా స్తేన తీర్ణ్వాః
ప్రహరణా స్తథా । బ్రూహి తద్రూపసంస్థానం విశ్వమూర్తేర్హరే ర్గునే ॥ ౨ ॥
దృష్టవన్తో యథా సిద్ధా మునయ శ్చ పురాతనాః ॥ శతానన్దః ॥ జనకేనై వ
ముక్త స్తు వామదేవో మహామునిః ॥ ౩ ॥ శూయతా మిత్యథా భాష్య జన
కం తం వచో బ్రవీత్ । వత్సే హం నృపతే సమ్యక్సూయతా మిద మాద
రాత్ ॥ ౪ ॥ యథాశ్రుతం మయా గస్త్యా న్మనీంద్రా త్కుమ్భజన్తనః ।
వామదేవః ॥ తద్రూపం వామదేవస్య హరే రవ్యక్తరూపిణః ॥ ౫ ॥
ఉద్యతాదిత్య సజ్జాతై ర్నయనై శ్శోభితం శుభైః । నానారత్నచిత్రై శ్చ
త్రైగి కీర్తితై రుపశోభితమ్ ॥ ౬ ॥ ప్రసన్నై ర్భహుభి శ్చా పి వదనై రుపశో
భితమ్ । ప్రవాళమణిహేమాదై శ్చ త్రితై ర్హేమకుణ్డలైః ॥ ౭ ॥ నానా

వర్ణై రనేకై శ్చ రుచిరై స్సమలఙ్కృతమ్ । దివ్యాభరణజాలై శ్చ నానార
త్నవిచిత్రితైః ॥ ౮ ॥ అనేకశతసాహస్రై శ్శోభితం శుభలోచనైః ।
కమ్బుగ్రీవం మహోరస్కం మహాబాహుం మహాద్యుతిమ్ ॥ ౯ ॥ సహ
స్రబాహుకం దివ్యం రత్నజాలవిభూషితమ్ । ఆయతా శ్చ సుపీనా శ్చ సువృ
త్తా శ్చ భుజా శ్శుభాః ॥ ౧౦ ॥ నానాప్రహరణోపేతా నానాభూషణ భూ
షితాః । సాలస్కన్ధోపమా శ్చాఽపి భూషితా భూషణోత్తమైః ॥ ౧౧ ॥
శ్యామాః పృథుతరా దివ్యా స్తరుణాదిత్య తేజసః । తరుణాస్త్రిధ్వజాశ్చ
సుఖస్పర్శసఖాఙ్కురాః ॥ ౧౨ ॥ శుభరేఖా స్సురక్తా శ్చ సమా మృదుతరా
స్తథా । దృశ్యస్తే శతశ స్తత్ర రాజ స్కరికరోపమాః ॥ ౧౩ ॥ యై రణ్ణ
మేత ద్భూపాల ససాగర మహీధరమ్ । సపాతాళతలం సర్వం సదే వాసుర
నూనుపమ్ ॥ ౧౪ ॥ ససస్త్రలోకం సదీపం సర్వభూతసమాకులమ్ । రక్షితం
బహుశో దివ్యై ర్నిహతా యై శ్చదానవాః ॥ ౧౫ ॥ యే దుఃఖహానిదా
నిత్యం వైష్ణవానాం విశేషతః । వసన్తి యా స్సమాశ్రిత్య దైత్యోభ్యో నిర్భ
యా స్సురాః ॥ ౧౬ ॥ తేకరా స్సురనాథస్య దృశ్యమానా శ్చ కాశిరే ఉదయా
దుద్యత స్తస్య భాస్కరస్య కరా ఇవ ॥ ౧౭ ॥ సద్రత్నజాలకా కీర్ణహారేణా పి
సుశోభితమ్ । మేఘకాలే తటిన్ద్రాలాశోభితస్య మహాత్మనః ॥ ౧౮ ॥ మేఘజాలస్య
వర్ణేన సదృశం రుచిరం వపుః । చారుర క్తతలోష్ఠం త చ్చారు ర క్తతరేక్షణమ్ ॥
౧౯ ॥ మృదు చారుకపోలై శ్చ కుణ్డలై రుపశోభితమ్ । శోభమానం జ్వలద్భి శ్చ
లలాట ఫలకై రపి ॥ ౨౦ ॥ శోభమానై స్తథా చారుభూచాపై రుపశోభితమ్ ।
ఐరావతక రాకార చారుపీనశుభోరుకమ్ ॥ ౨౧ ॥ ద్యుతిమన్నణిరత్నాభ్యచలన్నా
పురశోభితమ్ । కాఞ్చనేన విచిత్రేణ బ్రహ్మసూత్రేణ శోభితమి ॥ ౨౨ ॥ స
ప్రాదిత్యసంజ్ఞాశ్చ మచిన్త్యం మహా దద్భుతమ్ । మేరుమందర సంజ్ఞాశ్చం నీల
పర్వతసన్నిభమ్ ॥ ౨౩ ॥ సముచ్చితోరసం సౌమ్యం నమాయతవిలో
చనమ్ । దివ్యపీతామృతధరం దివ్యగన్ధానులేపనమ్ ॥ ౨౪ ॥ దివ్యయా
వైజయన్త్యా చ సుస్కన్ధగతయా తథా । చకాశే త దృథా మేఘా విద్యు
న్తాలావిరాజితః ॥ ౨౫ ॥ జామ్బూనదమయై ర్దివ్యై ర్ని స్సవనద్భి రనేక
శః । కిక్కిణీజాలసంఘై శ్చ శోభనై రుచిరప్రభైః ॥ ౨౬ ॥ స్వనద్భి
ర్మణిజాలై శ్చ శోభయద్భి ర్దిశో దశ । సురక్తై ర్భూసాహస్రై ర్ద్వలద్భి
ర్భాస్కరోపమైః ॥ ౨౭ ॥ ఉద్యదిన్దుప్రతీకానై ర్దివ్యై శ్చ సఖమణ్డలైః ।
రక్తానై రున్నతై శ్చా పి శోభమానం సదా ఽమ్బుజైః ॥ ౨౮ ॥ అఙ్కుశ
ధ్వజచక్రాబ్జశఙ్ఖవజ్రాఙ్కితై స్తథా । సుపాదతలపద్మై శ్చ శోభితం వసుధా
ధిప ॥ ౨౯ ॥ ముక్తాదామభి రన్యై శ్చ వజ్రసూర్యాంశుసన్నిభైః । ప్రభ
యా ద్యోతనూనై శ్చ శోభమానపదామ్బుజమ్ ॥ ౩౦ ॥ అనేకశతసాహ

సై రజ్జుళీయకభూషణైః । నానారత్నచిత్రై శ్చా పి సంశోభికరశాఖభిః ।
 మూర్ధజైః కుంభితై శ్చా పి నీలై ర్మృదుతరై స్తథా । లమ్బమానై ర్వినిష్కా
 నైః కిరీటా చ్చుభదర్శనాత్ ॥ ౩౨ ॥ ప్రచ్ఛాద్య మానవదనం మేఘైరివ నిశా
 కరమ్ । రత్నసూతేన సూత్రేణ కాఞ్చ నేన విరాజితమ్ ॥ ౩౩ ॥ నానామణి
 నిబద్ధేన శోభమానేన శోభితమ్ । శోభితం దివ్యమాలాభి ర్భూషితం పృథు
 లోచనమ్ ॥ ౩౪ ॥ నానాశ్చర్యసమాయుక్తం నానామణిగణాన్వితమ్ । స
 మంతా దీప్యమానం త ద్భూరిణా న్వేన తేజసా ॥ ౩౫ ॥ ఆదిత్య ఇవ తేజోభి
 రుద్య న్నుదయవర్వతాత్ । తేజోభిః కాఞ్చనాభే శ్చ సమంతా నిర్గతై
 స్తథా ॥ ౩౬ ॥ జాఙ్గ్వల్యమానం తద్రూపం చకాశే ఽద్భుతదర్శనమ్ । స్వ
 భాసా దుర్నిరీక్షం త న్నునిభి శ్చ సురై రపి ॥ ౩౭ ॥ తప్యతే తేజసా తస్మా
 నిర్గతేన స్థా భూరిణా । ససురాసురగర్భరవం జగ దేత చ్చరాచరమ్ ॥ ౩౮ ॥ జ్వ
 లద్భి రర్కవణై శ్చ జామ్బూనదమయై స్తథా । అనేకశతసాహస్రై స్సం
 యుక్తం హేమభూషణైః ॥ ౩౯ ॥ కరేషు తేషు సంయుక్తా స్తీర్ణాః ప్ర
 హరణా స్తథా । జ్వలన్త శ్చ స్ఫురన్త శ్చ మిథిలేశ చకాశిరే ॥ ౪౦ ॥ అర్చిం
 పి తేభ్యో నిషేతు రై ర్దిశో విమలీకృతాః । ఉదయాద్రసమారూఢా త్సు
 ర్యా దీప్తాంశఘో యథా ॥ ౪౧ ॥ వ్యాలోలా లోకనాథస్య ప్రసన్నా శ్శు
 భదర్శనాః । ఆయతాః కృష్ణరక్తా శ్చ భూచాపా దృష్టిమార్గణాః ॥ ౪౨ ॥
 రక్తపద్మదళప్రఖ్యాః కాన్తిమంత స్సువర్చసః । శ్రియా పరమయా యుక్తాః
 పక్షురాజవిరాజితాః ॥ ౪౩ ॥ యేషాం నిషాత్తై ర్దైతేయా నేదు ర్భీతా స్స
 హస్రశః । రత్నాంసి దానవా శ్చా పి జన్తు రై వ్సవతక్షయమ్ ॥ ౪౪ ॥ దు
 ర్లభం చా పి దేవత్వం ప్రాప్నువన్తి సరా అపి । అన్యాం శ్చ దుర్లభా న్మా
 మాముక్తిం చా పి సుదుర్లభామ్ ॥ ౪౫ ॥ యా స్త్రృష్టుకామా స్తద్భక్తా
 శ్శోచంతి హి దివా నిశమ్ । తే భూప శతశో దివ్యా రాజన్తే రుచిరప్రభాః ॥
 ౪౬ ॥ అనేకశతసాహస్రాః కాలాగ్నిసదృశప్రభాః । నానాప్రహరణా ఘోరా
 స్సంయుక్తా స్తత్ర బాహుషు ॥ ౪౭ ॥ భయదా స్సురశత్రుణాం దైత్యే
 న్ద్రాణాం మహాజనామ్ । సర్వగా స్సర్వదేశేషు భక్తానా మభయప్రదాః ॥
 ౪౮ ॥ జాఙ్గ్వల్యమానా స్తేజోభి రూక్షితై స్సౌమ్యై రపి । అకుర్వన్తిష్కృ
 భౌ సద్య శ్చస్త్ర సూర్యా స్వరశ్శిఖిః ॥ ౪౯ ॥ తద్రూప మాశ్చర్య మనేక
 వర్ణం కిరీటమాలాభి రశేష మూర్తేః । వ్యరాజతా దిత్య ఇవాం తకాలే స్వరశ్శి

— భగవత్సేవాధానం వేంకటాచల మ్మృతి బ్రహ్మరుద్రాద్యాగమనమ్. —
 నివాసినః || ౧౬ || శ్రుత్వా తం శబ్దక్రమతులం బ్రహ్మ లోకపితామహః । జ్ఞా
 త్వా థ వాసుదేవం తం హరిం ప్రత్యక్షతాం గతమ్ || ౧౭ || ఆజగామా థ త
 త్పార్శ్వం కృష్ణస్యా క్లిష్టకారిణః । మునీంద్రై ర్దేవసంఘై శ్చ గర్భై ర్విశ్వ సమా
 వృతః || ౧౮ || భగవాన్ శంకర శ్చా పి త్ర్యమ్బక స్త్రీపురాన్తకః । జ్వలద్భా
 స్కరసంజ్ఞాశబటామణ్డలశోభితః || ౧౯ || తేన శబ్దేన విజ్ఞాయ సాన్నిధ్యం
 హరిమేధసః । అభ్యగా దాశు తత్పార్శ్వం ద్రష్టుం తు వసుధాధిప || ౨౦ ||
 దూర్వాససా మునీంద్రేణ నన్దినా చ సమంవిభుః । శక్ర శ్చ త్రిదశశ్రేష్ఠ శ్చ
 త్వా తం శబ్ద మద్భుతమ్ || ౨౧ || హరిం ప్రత్యక్షతాం యాం తం జ్ఞాత్వా
 దేవం జనార్దనమ్ । దేవైః పరివృతః పార్శ్వం యయా వవ్యక్తజన్మనః || ౨౨ ||
 తత శ్శంఖధ్వనిం శ్రుత్వా విష్వక్సేనః ప్రతాపవాన్ । జ్ఞాత్వా ప్రత్యక్షతాం
 యాంతం నారాయణ మనామయమ్ || ౨౩ || సహస్ తాయ భూ
 పాల శీఘ్ర మేవా భ్యగా త్తదా । సప్తభి సుచివై స్సార్ధం సకాశం శాఙ్గధ
 న్వనః || ౨౪ || అనురక్తై ర్మహవీరై ర్ఘో ప్రయతై స్సుసమాహితైః । సనం
 దనాదయ శ్చా పి యోగిన స్తే థ చక్రిణః || ౨౫ || పార్శ్వ మభ్యాయయు
 శ్శ్రుత్వా తం శబ్దం మిథిలేశ్వర । సప్తర్షయ శ్చ యే పూర్వం మయోక్తా
 మునిస త్తమాః || ౨౬ || తే పి శ్రుత్వా చ తం శబ్దం హరేః పార్శ్వం య
 యు స్తదా । య శ్చా పి మునిభి ర్దృష్టో వాయవ్యాం దిశి భూభృతః || ౨౭ ||
 శిలాతలే సమాసీనః పురుషో ఽద్భుతదర్శనః । సో పి శంఖధ్వనిం శ్రుత్వా భ
 గవత్పార్శ్వ మాయయా || ౨౮ || బ్రహ్మ ప్రజాపతి శ్చా పి భగవా ఇచ్చ
 మ్మురేవ చ విష్వక్సేన శ్చ భగవాన్ శక్ర శ్చ త్రిదశాధిపః || ౨౯ || సప్తర్షయ
 శ్చ మునయ స్ససకాద్యా శ్చ యోగినః । వాయవ్యాం దిశి యో దృష్టో మునిభి
 సో పి భూపతే || ౩౦ || ఏతే సర్వే సమాగమ్య సకాశం శాఙ్గధన్వనః ।
 భక్త్యా పరమయా యుక్తా రాజన్ సంహృష్టమానసాః || ౩౧ || దదృశు
 స్తే సమారాధం వై నతేయం మహాబలం । హరిం హేమాద్రిశిఖ రే నీలమేఘ
 మివ స్థితమ్ || ౩౨ || శిరోభి స్తే ప్రణేము స్తం విశ్వేశం విశ్వరూపిణమ్ ।
 జయ దేవ జయే శే తి వదంత స్సహసా భువి || ౩౩ || సర్వే దేవగణా శ్చా పి
 ప్రణేముః పృథులోచనమ్ । ప్రసీద దేవ దేవే తి వదంత స్తే పునః పునః || ౩౪ ||
 బ్రహ్మాద్యా దేవతా శ్చా పి మునయ శ్చ తపోధనాః । సిద్ధా శ్చా పి తథాసర్వే
 శ్వేతద్వీపనివాసినః || ౩౫ || ఏతే సర్వే హరే స్తస్య రూపం పరపురంజ
 య । ద్రష్టుం నా శక్నువ స్మైత్రై స్తేజసా తస్య తాపితాః || ౩౬ || ప్రతపంత మి
 వాదిత్యం సంహారసమయే సరాః । న్యమిలయంత నేత్రాణి బ్రహ్మాద్యా స్తే

◆◆◆ బ్రహ్మకృతభగవత్స్తుతిః. ◆◆◆

తతో నృప ॥౩౭॥ తేజసా వీడితా స్తస్య దేవదేవస్య శాక్తిణః । తుష్టానా ధ
తదా బ్రహ్మ దేవాధిపతి మవ్యయమ్ ॥ ౩౮ ॥ పతత్రిరాజ మారూఢం శిరోభిః
ప్రణిపత్య తమ్ ॥ బ్రహ్మ ॥ నమామి త్వాం జగన్నాథ సహస్రవదనేక్షణ ॥౩౯॥
జ్వలత్కిరీటసాహస్రధారిణం పురుషోత్తమమ్ । రుచిరై ర్బహుభి ర్దివ్యై
ర్బాహుభిః పరిఘోషమైః ॥ ౪౦ ॥ సంయు క్తం త్వాం నమామ్యా ద్యం విశ్వే
శం విశ్వతోముఖమ్ । అణీయసా మశేషాణా మణీయాంసం సనాతినమ్ ॥౪౧॥
భూతాదీనాం సమస్తానాం గరిష్ఠం చ గరీయసామ్ । నారాయణం త్వాం వర
దం నమామి వరమేశ్వరమ్ ॥ ౪౨ ॥ యోగిభి ర్గమ్యమానం త్వాం జనలోక
గతం విభుమ్ । వరం పురాణం పురుషం నమామి సురనాయకమ్ ॥ ౪౩ ॥
ప్రసీద తు భవా నిష్ఠిష్ఠో రహితః ప్రాకృతై ర్ముఖైః । శుద్ధః పుమా న్సమస్తేభ్యో
భూతేభ్య స్సర్వసమ్భవః ॥ ౪౪ ॥ సాక్షిభూత స్సమస్తస్య జగతో ౭స్య జగ
త్పతే । నమామి త్వా మహం నిత్యం వ్యాలోలాయతలోచనమ్ ॥ ౪౫ ॥
యః ప్రోచ్యతే విశుద్ధో హి సర్వేశ ఇతి కేశవ! తం త్వాం నమామ్య శేషాణా
మాత్మానం సర్వదేహీనామ్ ॥ ౪౬ ॥ సమస్తకారణానాం త్వం కారణం
ప్రభు రవ్యయః । బ్రహ్మవిద్యోగినాం చా సి ప్రజానాం చ ప్రజాపతిః ॥ ౪౭ ॥
య స్సజానంతి మునయో నా పి దేవా న దానవాః । నా హం న శమ్భు ర్విష్ణో
ఽఖ్యం తత్పదం పరమం భవాన్ ॥ ౪౮ ॥ ఇంద్రాద్యా శ్శతశో యస్య దేవా
స్త్రీభువనేశ్వరాః । ద్రష్టుకామా నజానంతి రూప మవ్యక్తరూపిణః ॥ ౪౯ ॥
తదహం విమలం దేవ శాశ్వతం పద మవ్యయమ్ ౪౯౫ ॥ న స్తోతు మీశో
న చ దేవ వక్తుం గుణాం స్తవే శా చ్యుతలోకనాథ । ప్రసీద దేవాధిపతే సమ
స్తా నాలోకయా స్తా నిష్ఠమలై స్సునేత్రైః ॥ ౫౦౫ ॥ ఇ త్యుక్తే బ్రహ్మణా తే

◆◆◆ శమ్భుకృతభగవత్స్తుతిః. ◆◆◆

న శమ్భు రవ్యక్తరూపిణమ్ ॥ ౫౧ ॥ అస్తామీ ద్భగవంతం త మచ్యుతం పురు
షోత్తమమ్ ॥ శమ్భుః ॥ పరావరేశం పురుషం దుష్టదై త్యేంద్రఘాతినమ్ ॥
జగత్పాలనకర్తారం జగదుత్పత్తికారణమ్ । ప్రజాపతీనాం సర్వేషాం స్ర
ష్టార మమలేక్షణమ్ ॥ ౫౩ ॥ భక్తార్తిహానిదాతారం భక్తానాం ప్రియకా
మదమ్ । త్వాం నమామి హరే దివ్యం పరబ్రహ్మస్వరూపిణమ్ ॥ ౫౪ ॥
ప్రధానపుంసో రజయో ర్జగత్కారణభూతయోః । నిత్యయో ర్వాప్యసి
శ్చా పి ప్రభుం త్వాం కారణం పరమ్ ॥ ౫౫ ॥ తం త్వాం నమామి భూతేశం
భూతానా మపి కారణమ్ । సూరయో య చ్చ పశ్యంతి పరమం ధామ శా
శ్వతమ్ ॥ ౫౬ ॥ త త్వ మేత త్పరం ధామ పరం బ్రహ్మ సనాతనమ్ ।

తంత్యాం సమామి గోవిందం సహస్రాదిత్యసన్నిభమ్ || ౫౭ || మునయ స్త్వా
సమభ్యర్చ్య బహువర్షతానివై | త్వత్ప్రసాదా చ్చ దేవేశ త్వయ్యే వ
లయ మాగతాః || ౫౮ || పురందరో పి దేవేశ త్వా మేవ పురుషోత్తమమ్ |
అశ్వమేధశతై రిష్ట్యా దేవేంద్రత్వ మవాప్తవాః || ౫౯ || బ్రహ్మశ్వమేధ
సాహస్రై స్త్వా మిష్ట్యా జగదీశ్వరమ్ | ప్రాప బ్రహ్మపదం దివ్యం దుఃఖ
శోకవివర్జితమ్ || ౬౦ || అహ మారాధ్య దేవ త్యాం సర్వమేధే మహాక్రతౌ |
ప్రాప్తవా దేవదేవత్వం దుర్లభం సర్వదైవతైః || ౬౧ || త్వ మేవేశ జగ
ద్ధాతా త్వ మేవ జగతో గతిః | స్రష్టా త్వ మేవ జగత స్సంహర్తా చ త్వ మేవ
హి || ౬౨ || తం త్యాం సమామి శోకార్తిమోహహానిప్రదాయినమ్ | ప్ర
సీదేశ మహామాయ సహస్రపదనేక్షణ || ౬౩ || సర్వలోకపతే నాథ సర్వ
లోకపరాయణ || ౬౩౪ || విష్ణు తవై త ద్బహుబాహుశాఖం తమాల
వర్ణం బహువక్త్రనేత్రమ్ | జ్వలత్కిరీటై ర్బహురత్నవద్భి ర్జాజ్వల్యమా
నం ప్రణమామి రూపమ్ || ౬౪౪ || వామదేవః || ఏవం స్తుతే జగన్నాథే

—◆◆◆ మహర్షి కృతభగవత్స్తుతిః. ◆◆◆—

శమ్భునా పరమేష్ఠినా || ౬౫ || తుష్టువు ర్మునయో భూప ప్రణమ్యా మల
చేతసః || మునయః || సమః కృష్ణాయ హరయే పరస్మై బ్రహ్మరూపి
ణే || ౬౬ || సమో భగవతే తస్మై విష్ణవే పరమాత్మనే | సర్వభూతశర
ణ్యాయ సర్వజ్ఞాయ సమో సమః || ౬౭ || వాసుదేవాయ భక్తానాం
సర్వకామప్రదాయినే | సమః పంక్కుజనేత్రాయ జగద్ధాత్రే ఽచ్యుతాయ
చ || ౬౮ || హృషీకేశాయ సర్వాయ సమః కమలమాలినే | అనంతనాగ
పర్యజ్ఞే సహస్రఫణశోభితే || ౬౯ || దీప్యమానే ఽమలే దివ్యే సహస్రా
ర్కసమప్రభే | యోగనిద్రా ముపేతాయ తస్మై భగవతే సమః || ౭౦ || య
ద్రూపం స చ పశ్యంతి సూరయో స చ యోగినః | తం సతాత్మనా జగన్నాథం
క్షీరోద్ధార్ణవశాయినమ్ || ౭౧ || త్వా మేవా ర్తాః ప్రపన్నాత్మనా శరణ్యం
వయ మీశ్వరమ్ | అస్మా న్సాహి శరణ్యే శ ప్రణతార్తిహరా వ్యయః || ౭౨ || త్వ
ద్రూప మేత ద్గోవింద సహస్రార్కసమద్యుతే | జాజ్వల్యమానం తేజోభి ర్మే
క్షీతుం శక్నుమో వయమ్ || ౭౩ || కురు ప్రసాద మస్మాకం ప్రసన్నపదనే
క్షణ | త్వ మేవ గతి రస్మాకం సర్వేషా మేవ కేశవ || ౭౪ || సతాత్మనా దివ్యం
పురుషం పురాణం త్వా మేవ సర్వేశ్వర మీశ్వరాణామ్ | యుగాంతకాలా
గ్నిసమప్రతాపం ప్రదీప్తనక్త్రేక్షణ మప్రమేయమ్ || ౭౫ || వామదేవః ||

—◆◆◆ సప్తర్షి కృతభగవత్స్తుతిః. ◆◆◆—

ఇతి తేషాం మునీంద్రాణాం పంచ శ్శృత్వా తతో నృప | సప్తర్షయో మహాత్మా
నో వాగీశ శ్చ మహాద్యుతిః || ౭౬ || వసు శ్చ భగవద్భక్తో మహేంద్ర శ్చ

[ప్రతాపవాక్ । తుష్టపు ద్వేషదేవేశం శిరోభిః ప్రణిపత్య తమ్ ॥ ౨౨ ॥ సస్త
 వ్యయః ॥ నమో నమో స్తు విశ్వాత్మం స్త్వం బ్రహ్మ త్వం పినాకిఘృత చంద్రో
 న్ద్వారాశ్విమరుత స్త్వ మేవ జగతిః పతే ॥ ౨౩ ॥ సహస్రాదిత్యసంజ్ఞాశ
 చక్రహస్తాయ తే నమః । శబ్దహస్తాయ తే నిత్యం నమో విష్ణో మహాత్మనే ॥
 నమః కిరీటినే నిత్యం నమః కాస్తభధారిణే । నీలమేఘపతీకాశవపుషే బ్రహ్మ
 ñే నమః ॥ ౨౪ ॥ అసిరత్నగదాచాపశక్తితోమరపాణయే । ప్రణిస్తాయ
 ధజాలాయ ప్రదీప్తవపుషే నమః ॥ ౨౫ ॥ యజ్ఞేశాయ నమ స్తుభ్యం జ్వల
 త్కుండలధారిణే । నమోఽస్తు పద్మనాభాయ నమ స్తే విశ్వయోనయే ॥ ౨౬ ॥
 పరావరాణాం పతయే కరాశవపుషే నమః । కాలనేమిహిరణ్యాక్షహిర
 ñ్యాదివిఘాతినే ॥ ౨౭ ॥ ఉగ్రరూపాయ తే నిత్యం సృసింహాయా ప్య
 నాదయే । నమో స్తు పద్మనాభాయ నమో స్తు వరదాయ చ ॥ ౨౮ ॥ భూయో
 భూయో నమో నిత్యం వ్యాపినే శాఙ్గపాణయే ॥ ౨౯ ॥ సతాస్త్యం చై త
 త్తవ విశ్వరూపం సర్వాయుధోపేత మపాస్తదోషమ్ । విద్ధో న చా ద్యం పర

—◆◆◆ సనకాదిపరమయోగీకృతభగవత్పుత్రిః. ◆◆◆—

మం తవా ద్య రూపం పరం వేద స చా బ్జయోనిః ॥ ౩౦ ॥ వామదేవః ॥
 ఏవ ముక్తే తత స్తే తు సనకాగ్యా శ్చ యోగినః ॥ ౩౧ ॥ ప్రణమ్య సుష్టువు ద్వే
 వం వై నతేయోపరిస్థితమ్ ॥ సనకాద్యాః ॥ జయ యజ్ఞ పతే దేవ జయ నా
 థ జయా తర ॥ ౩౨ ॥ జయ శబ్దధరా చిన్త్య జయ చక్రధరా వ్యయ । విభో
 జయ విశాలాక్ష పరమాత్మక జయా చ్యుత ॥ ౩౩ ॥ జయ దంష్ట్రాగ్రవిన్య
 స్తమహీపద్మ జయే శ్వర । జయ సర్వద సర్వేశ జయ సర్వహృది స్థిత ॥ ౩౪ ॥
 పద్మనాభ జయా జయ్య జయపూరుష మానద । నూయయా తవ మోహి
 న్యా దేవా శ్చా పి విమోహితాః ॥ ౩౫ ॥ అనేకరత్నసంఘాన్న సువర్ణమ
 కుటాయ తే సతాస్త్యం చిన్త్యరూపాయ యోగిభ్యోయాయ తే నమః ॥ ౩౬ ॥
 సతాస్త్యం త్యంతశుద్ధాయ సర్వజ్ఞాయా దివేధసే । పరబ్రహ్మస్వరూపా
 య సతాస్త్యం వరదాయినే ॥ ౩౭ ॥ అప్యక్తాయా ప్రమేయాయ శ్రీధరాయ
 సువర్చసే । శ్రియఃకాంతాయ దాంతాయ భక్తానాం ముక్తిదాయినే ॥ ౩౮ ॥
 శక్రాదిలోకపాలానాం పాలయిత్రే నమో స్తు । పీతాంబురాయ తే
 నిత్యం సతాస్త్యం పురుషోత్తమ ॥ ౩౯ ॥ వ్యాప్తం త్వయా నాథ నభ స్సదీప్తం
 విశ్వాత్మనా ఽశేషనివాసినా విభో త్వా మద్య సర్వే వయ మీశితారిం సతా
 స్త్యం పద్మాభవిలోలలోచన ॥ ౪౦ ॥ త న్నాస్తి కించి ద్రహితం త్వయా మారే
 సమస్తలోకే వ్యపి జాతు య త్స్యత్ । వన్దామహే త్వాం విమలార్క
 వర్ణం కిరీటహారోజ్జ్వలితం శుభోరుకమ్ ॥ ౪౧ ॥ ఏతత్పరం రూప మపేతజన్మ
 జరాదిదోషం విమలం విశోకమ్ । అదృష్టపూర్వం మనుజామరాద్యై ర్మతా

—◆◆◆ ఇంద్రుని శోభా యః ◆◆◆—

స్తన విమృశ్యైవ తోషశోభమ్ ॥ ౧౮ ॥ వామదేవః ॥ ఏవం స్తుతే జగన్నాథే సన
కాదిమహాత్మభిః ॥ శక్రాద్యా లోకపాలా స్తం తుష్టువు ర్మధుసూదనమ్ ॥ ౧౯ ॥
వస్తమానా శ్శిరోభి స్తం భూతభావనభావనమ్ ॥ అజ్ఞలిం మూర్ధ్ని సన్ధాయ
విస్తయోత్ఫుల్లలోచనాః ॥ ౨౦ ॥ ఇంద్రాదయః ॥ సమో స్తు విశ్వరూపాయ
పీతామృతధరాయ తే ॥ సమస్తే స్తు జగద్ధాత్రే శాశ్వతాపాసిధారిణే ॥
మధుహస్తే సమో నిత్యం సమః కైటభఘాతినే ॥ కాలాగ్నిసమచక్రేణ
నిహంత్రే సురవైరిణామ్ ॥ ౨౧ ॥ సర్వకల్యాణభూతాయ వరదాయ
వరాధినామ్ ॥ సమో నిత్య మదృశ్యాయ దృశ్యరూపాయ తే సమః ॥ ౨౨ ॥
పరస్మై బ్రహ్మణే తుభ్యం సమో యజ్ఞస్వరూపిణే ॥ సమో భవ్యాయ తే నిత్యం
శ్రీవత్సాక్షితవక్షసే ॥ ౨౩ ॥ భయదాయ సమో నిత్యం దైత్యేంద్రాణాం
బలీయసామ్ ॥ భోగదాయ సమో నిత్య మస్తాకం స్వర్గవాసినామ్ ॥ ౨౪ ॥
వరేణ్యాయ సమో నిత్య మచలాయా వ్యయాయ చ ॥ శరణ్యాయ సమో
నిత్యం సమః క్షీరోదశాయినే ॥ ౨౫ ॥ యోగాత్మనే సమో నిత్యం
సమో దామోదరాయ చ ॥ క్షయవృద్ధివిహీనాయ నిర్గుణాయ సమో సమః ॥
య త్తత్పర మసిద్ధేశ్వ మచిన్త్య మజ మక్షరమ్ ॥ అవ్యక్త మజరం నిత్య మవ్య
యం ధామ శాశ్వతమ్ ॥ ౨౬ ॥ అరూప మమలం బ్రహ్మ సర్వేశ మ
చలం విభుమ్ ॥ య ద్భృష్ట త త్పరం ధామ భవా నేవ న చా పరః ॥ ౨౭ ॥
తన్న విద్మః పరం రూపం తవ య త్తు పురాతనమ్ ॥ ఏత చ్ఛాపి న జానీమో
య దేత ద్దర్శితం త్వయా ॥ ౨౮ ॥ ప్రసీద విశ్వేశ్వర విశ్వతోముఖ ప్రసీద
విశ్వక్షయపాలనేశ ॥ ప్రసీద విశ్వానయ విశ్వమూర్తే విశ్వస్య యోనే భగవ

—◆◆◆ శ్వేతద్వీపవాసిసిద్ధకృతభగవత్స్తుతిః ◆◆◆—

స్పృశీద ॥ ౧౧౦ ॥ వామదేవః ॥ ఏవం స్తుతే ౭థ దేవేశే శక్రాద్యై
స్త్రీదశేశ్వరైః ॥ తుష్టువు స్తం ప్రణమ్య శం శ్వేతద్వీపనివాసినః ॥ ౧౧౧ ॥
సిద్ధాః ॥ యః విష్ణు మాద్యం పురుషం పురాణం దేవా సమస్యన్తి శుభోరు
బాహుమ్ ॥ సతా స్తన తం దేవ మజం సురేశం విశ్వస్య కర్తార మనాది
మూర్తిమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ యేనై వదంప్త్యాగ్రసముద్భూతా ధరా బిభర్తి
విశ్వం ససురాసురేంద్రమ్ ॥ సతాస్స తస్మై వరదాయ పుంసే సర్వాత్మనే ౭
శేషవిభూతిదాయినే ॥ ౧౧౩ ॥ యేనే ద మణ్డం సకలం మహీయనా వ్యాప్తం
త్వయై కేన సురారిఘాతినా ॥ తం త్వాం సతాస్తా ౭చ్యుత మీడితారో
వయం విభుం లోక విభూతిహేతుమ్ ॥ ౧౧౪ ॥ యేనా స్తకాలే జగ దేత
దాదినా గ్రస్తం త్వయా హ్యక్షయశక్తిరూపిణా ॥ జ్ఞానై కదృశ్యం పరమార్థ

౨౭౨ శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే - శ్రీవామనపురాణాంతర్గతే [౨-౧౭.

తత్త్వం తం బాలరూపం ప్రణమామ నిత్యమ్ || ౧౧౫ || యేనా దికాలే
విభునా మహీయసా స్వనాభిపద్మాన్తరుపేత మణ్డమ్ | విస్మయ మపు
స్వపతాత్తలీలయా తం త్వాం సతాన్తాన్ మరలోకనాథ || ౧౧౬ || యేనే
ద మణ్డం బహుశోభి భూతం దురాత్తభి దైత్యవరై స్సుఖైరైః | నిహత్య దై
త్యా సహసా మహారణే సంరక్షితం తం ప్రణమామ నిత్యమ్ || ౧౧౭ || జాన
న్తి య నై వ పితామహాద్యాః పరం పదం నై వ పయన్తు నాన్తైః త్వం
తత్పదం వృద్ధివినాశహీనం రక్షస్వ చా స్మా న్భగవ స్ప్రసీద || ౧౧౮ ||

ఇతి శ్రీవామనపురాణే త్రైతకాండే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే
|బ్రహ్మదికృతభగవత్సత్త్రకథనం నామ పంచత్రింశోధ్యాయః.

—|బ్రహ్మద్యావృతభగవన్త మ్మృతి నాగకన్యకాదికృతగీతికమః.—

వామదేవః || ఏవం స్తుత్వా థ తేనర్వే బ్రహ్మద్యా దేవతా గణాః |
అగస్త్యప్రముఖా శ్చా పి మునయో ౭మలచేతసః || ౧ || సిద్ధా శ్చాపి తథా
సర్వే శ్వేతద్వీపనివాసినః | వాగీశవసుశుక్రా శ్చ దూర్వాసా శ్చ మహా
మునిః || ౨ || సప్తర్షయ శ్చ క్షిరాజేన్ద్ర సనకాద్యా శ్చ యోగినః | సర్వ ఏతే
మహీపాల యే చా ప్య న్యే సమాగతాః || ౩ || ద్రష్టుం త మీశ్వరం దేవం
తత్ప్రసాదానువ ర్తినః | భూయో భూయః ప్రణమ్యేశం నారాయణ మరి
ష్టమమ్ || ౪ || కృతాంజలిపుటా స్తం తు ఫరివార్యో పతస్థిరే | తత స్తేషాం
స భగవాన్ మధ్యే రాజీవలోచనః || ౫ || స్తయ స్నివ మహాబాహు ర్విసతా
నన్దనే స్థితః | అతిష్ఠ ద్వేదదేవేశ స్స తాన్ సర్వా నివ్రోకయన్ || ౬ ||
దీప్యమాన స్స్వతేజోభి రంశుమా నివ రశ్మిభిః | ఏతస్మి న్నన్తరే దేవం
వాయ్వాహరాన్జనా నృప || ౭ || అగాయన్ కల్పభి ర్దివ్యై ర్దివ్యభూషణ
భూషితాః | రావణాదివధం కేచి ద్గన్ధర్వపతయో జగుః || ౮ || కంసకేశి
జరాసన్ధసాల్వాదీనాం వధం తథా | బాణదుర్యోధనాదీనాం వధం చా పి మ
హాచ్ఛతమ్ || ౯ || అగాయ న్నవరే తత్ర గన్ధర్వపతయో ౭మలాః | హిర
ణ్యకేశివో స్తత్ర వధం చా పి జగుః పరే || ౧౦ || అవతారేషు చా న్యేషు యా
ని యాని కృతాని వై | కేచి జగు ర్జగత్సృష్టిం బ్రహ్మదిష్ఠాపరాన్తికామ్ ||
గన్ధర్వపతయ స్తత్ర సుస్వరా హరిసన్నిధౌ | నృత్యన్త్యో ౭ప్పరస స్తత్రా
దృశ్యస్త శతశో నృప || ౧౧ || గాయన్త్యో దేవదేవేశం నాదయన్త్యో దిశో ద

—◆◆◆ బ్రహ్మాదీనాంభగవద్విశ్వరూపదర్శనప్రాప్తిః. ◆◆◆—

శ | అథ తే ప్రేక్షమాణా స్తం నారాయణ మనామయమ్ || ౧౩ || విస్త
యావిష్టహృదయా బ్రహ్మద్యా దేవతాగణాః | అగస్త్యప్రముఖా శ్చా పి

మునీంద్రా శ్చ సహస్రశః ॥ ౧౪ ॥ దదృశు ర్దేవదేవస్య దివ్యేరూపే మహా
ద్భుతే । తస్మి న్సహతి భూపాల పద్మపత్రనిభేక్షణే ॥ ౧౫ ॥ అణ్ణ మేత
దశేషం వై సాద్రిగ్రామనదీవనమ్ । సపర్వతం ససాతాళం సదేవాసురమా
నుషమ్ ॥ ౧౬ ॥ ససప్తలోకం సద్వీపం సయత్కోరగరాక్షసమ్ । సాసురం
సామరపురం జగ్జమాజగ్జమాకులమ్ ॥ ౧౭ ॥ సతిర్యక్తరుపాషాణం సకానన
మహారగమ్ । ఏవ మాద్యై స్తథా ౭నై య శ్చ సంయుక్తం మహా
దభ్యుతమ్ ॥ ౧౮ ॥ అదృష్టపూర్వ మాశ్చర్యం దృష్ట్వా హర్ష ముపాగమన్ ।
విస్మితా శ్చా భవం స్తే ౭థ ముదతా శ్చా భవ న్నుప ॥ ౧౯ ॥ వ్యాకులీకృత
నేత్రా స్తే వ్యాకులీకృతమానసః । వ్యాకులీకృతసర్వాజ్ఞా ఆసన్ సర్వే
భయాకులాః ॥ ౨౦ ॥ అథ తా న్భగవా న్భూప ప్రసన్నై ర్విమలై శ్శుభైః ।
వద్దోత్పలదళాభే స్తై ర్మేత్రై స్తా న్సమలోకయత్ ॥ ౨౧ ॥ అథ తే భూప
తే సర్వే బ్రహ్మద్యా స్తేన శాశ్వతాః । ప్రసన్నై ర్నయనై ర్దివ్యై రాయతై
రవలోకితాః ॥ ౨౨ ॥ ప్రసన్నతాం యయు స్సర్వే త్యక్తమోహ
భయాస్థితాః । మునీంద్రానవలోక్యా థ భగవా నిద మబ్రవీత్ ॥ ౨౩ ॥

—◆— మహర్షీ స్మృతి భగవదుక్తిః. —◆—

సృపతే సర్వలోకేశో విశ్వరూపధరో హరిః । శృణ్వతాం సర్వదేవానాం
బ్రహ్మదీనాం సనాతనః ॥ ౨౪ ॥ మేఘగమ్భీరయా వాచా శ్రావ్యయా
శ్శత్రురూపయా । జగ దాపూరయ స్సర్వం సుతరాం ప్రియయా తదా ॥ ౨౫ ॥
శ్రీభగవాన్ ॥ యుష్మాభి ర్భూరితేజోభి రత్తో య త్సౌర్భ్యతే ద్విజాః ।
ప్రియతాం త దశేషేణ నా త్రకార్యా విచారణా ॥ ౨౬ ॥ మా స్తృప్త్యా పృ
థితా న్కామాన్ ప్రాప్నువన్తి సరా భువి । అచిరేణై వ కాలేన ముక్తిం చా
పి సుదుర్లభామ్ ॥ ౨౭ ॥ అప్రాప్య ప్రార్థితా న్కామా న్న యాస్యన్తి ద్వి
జోత్తమాః । మయి దృష్టే ౭చిరా త్తస్మా ద్భూత ప్రార్థిత ముత్తమమ్ ॥
మునయః ॥ కృతార్థాస్స వయం దేవ త్వయి దృష్టే సనాతనే । త్వత్ప్రసాదం
వినా నాథ న త్వం ద్రష్టుం హి శక్యసే ॥ ౨౮ ॥ త్వాం ద్రష్టుకామా గోవింద
విచరన్తో వయం విభో । నారాయణగిరా వస్మిం స్తవత్పాదతలవాసితే ॥
త్వాం దృష్ట్వా భృశ ముద్విగ్నా భగవ న్పురుషోత్తమమ్ । సంసారా న్నో
క్ష మిచ్ఛన్తో దేవ త్వత్పాద మాశ్రితాః ॥ ౩౦ ॥ ముక్తిం ప్రయచ్ఛ దేవేశ
సంసారా ద్భీతివర్ధనాత్ ॥ వామదేవః ॥ ఏవ ముక్తో థ గోవిన్దో వ ర్ణ్యః
పురుషోత్తమః ॥ ౩౧ ॥ భగవా న్భూతభవ్యేశః ప్రోవాచే దం వచో సృప ।
యేన య త్సౌర్భీతం మతో దత్తం తద్ధి న సంశయః ॥ ౩౩ ॥ ముక్తిర్న వై
షాభవతాం ప్రసన్నే మయి దుర్లభా । కల్పాన్తే మత్ప్రసాదేన ముక్తిం ప్రా
ప్యథ సత్తమాః ॥ ౩౪ ॥ తావత్కాలం జగత్వస్మిన్ తపసే కృతనిశ్చ

తత్త్వం తం బాలరూపం ప్రణమామ నిత్యమ్ || ౧౧౫ || యేనా సకాశే
విభునా మహీయసా స్వనాభిపద్మాన్తరువేత మణ్డమ్ | విస్మయ మభ్యు
స్వపతాత్తలీలయా తం త్వాం సతాన్తాన్ మరలోకనాథ || ౧౧౬ || యే
ద మణ్డం బహుశోభి భూతం దురాత్తభి దైత్యవరై స్సుఖైరైః | నిహత్య దై
త్యాన్ సహసా మహారణే సంరక్షితం తం ప్రణమామ నిత్యమ్ || ౧౧౭ || జాన
న్తి య నై వ పితామహాద్యాః పరం పదం నై న వయస్స నాన్తైః త్వం
తత్పదం వృద్ధివినాశహీనం రక్షస్వ చా స్మాన్ భగవన్ప్రసీద || ౧౧౮ ||

ఇతి శ్రీవామనపురాణే త్త్రైతకాండే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే
|బ్రహ్మదికృతభగవత్స్తోత్రకథనం నామ పంచుత్తమోధ్యాయః.

—|బ్రహ్మద్యావృతభగవన్త మృతి నాగకన్యకాదికృతగీతిక్రమః.—

వామదేవః || ఏవం స్తుత్వా థ తేన ర్వే బ్రహ్మద్యా దేవతా గణాః |
అగస్త్యప్రముఖా శ్చా పి మునయో ౭మలచేతనః || ౧ || సిద్ధా శ్చాపి నిధా
నర్వే శ్వేతద్వీపనివాసినః | వాగీశవసుకుక్తా శ్చ దూర్వాసా శ్చ మహా
మునిః || ౨ || సప్తర్షయ శ్చ క్షిరాజేంద్ర సనకాద్యా శ్చ యోగినః | సంస్థా ఏతే
మహీపాల యే చా ప్య న్యే సమాగతాః || ౩ || ద్రష్టుం త మీశ్వరం దేవం
తత్ప్రసాదానువర్తినః | భూయో భూయః ప్రణమ్యేశం నారాయణ మరి
ష్టమమ్ || ౪ || కృతాంజలిపుటా స్తం తు ఫరివార్యో పతస్థిరే | తత స్తేషాం
స భగవాన్ మధ్యే రాజీపలోచనః || ౫ || స్త్యయన్నివ మహాబాహు ర్విసతా
నన్దనే స్థితః | అతిష్ఠ దేవదేవేశ స్స తాన్ సర్వా నిల్లోనియన్ || ౬ ||
దీప్యమాన స్వతేజోభి రంకుమా నివ రశ్మిభిః | ఏతస్మి స్సన్తరే దేవం
వాయుహారాజ్ఞానా నృప || ౭ || అగాయన్ కర్మభి ర్దివ్యై ర్దివ్యభూషణ
భూషితాః | రావణాదివధం కేచి ద్గన్ధర్వపతయో జగుః || ౮ || కింసకేశి
జరాసన్ధసాల్వాదీనాం వధం తథా | బాణదుర్యోధనాదీనాం వధం చా పి మ
హామృతమ్ || ౯ || అగాయ స్స పరే తత్ర గన్ధర్వపతయో ౭మలాః | హిర
ణ్యకశిపో స్తత్ర వధం చా పి జగుః పరే || ౧౦ || అవతారేషు చా న్యేషు యా
ని యాని కృతాని వై | కేచి జ్జగు ర్జగత్సృష్టిం బ్రహ్మదిష్ఠావరాన్రికామ్ ||
గన్ధర్వపతయ స్తత్ర సుస్వరా హరినన్నిధా | నృత్యన్త్యో ౭ప్సరస స్తత్రా
వృశ్యస్త శతశో నృప || ౧౧ || గాయన్త్యో దేవదేవేశం నాదయన్త్యో దిశో ద

—◆◆◆ బ్రహ్మాదీనాం భగవద్విశ్వరూపదర్శనస్మాప్తిః. ◆◆◆—

శ | అథ తే ప్రేక్షమాణా స్తం నారాయణ మనామయమ్ || ౧౩ || విస్త
యావిష్టహృదయా బ్రహ్మద్యా దేవతాగణాః | అగస్త్యప్రముఖా శ్చా పి

మునీంద్రా శ్చ సహస్రశః || ౧౪ || దదృశు ర్దేవదేవస్య దివ్యేరూపే మహా
ద్భుతే | తస్మి న్నహతి భూపాల పద్మపత్రనిభేక్షణే || ౧౫ || అణ్ణ మేత
దశేషం వై సాద్రిగ్రామనదీవనమ్ | సపర్వతం ససాతాశం సదేవాసురమా
నుషమ్ || ౧౬ || ససప్తలోకం సద్వీపం సయత్నోరగరాక్షసమ్ | సాసురం
సామరపురం జగ్గమాజగ్గమాకులమ్ || ౧౭ || సతిర్యక్తరుపాషాణం సకానన
మహారగమ్ | ఏవ మాద్యై స్తథా ఽనైశ్చ శ్చ సంయుక్తం మహా
దభ్యుతమ్ || ౧౮ || అదృష్టపూర్వ మాశ్చర్యం దృష్ట్వా హర్ష ముపాగమత్ |
విస్మితా శ్చా భవం స్తే ఽథ ముదితా శ్చా భవ న్నృప || ౧౯ || వ్యాకులీకృత
నేత్రా స్తే వ్యాకులీకృతమానసాః | వ్యాకులీకృతసర్వాజ్ఞా ఆసన్ సర్వే
భయాకులాః || ౨౦ || అథ తా న్భగవా న్భూప ప్రసన్నై ర్విమలై శ్శుభ్రైః |
పద్మోత్పలదళాభై స్తై ర్మేత్రై స్తా న్సమలోకయత్ || ౨౧ || అథ తే భూప
తే సర్వే బ్రహ్మాద్యా స్తేన శాశ్వతాః | ప్రసన్నై ర్నయనై ర్దివ్యై రాయతై
రవలోకితాః || ౨౨ || ప్రసన్నతాం యయు స్సర్వే త్యక్తమోహ
భయాస్థితాః | మునీంద్రానవలోక్యా థ భగవా నిద మబ్రవీత్ || ౨౩ ||

—◆— మహర్షీ స్మృతి భగవదుక్తిః. —◆—

నృపతే సర్వలోకేశో విశ్వరూపధరో హరిః | శృణ్వతాం సర్వదేవానాం
బ్రహ్మాదీనాం సనాతనః || ౨౪ || మేఘగమ్భీరయా వాచా శ్రావ్యయా
శ్లక్ష్యరూపయా | జగ దాపూరయ స్సర్వం సుతరాం ప్రియయా తదా || ౨౫ ||
శ్రీభగవాన్ || యుష్మాభి ర్భూరితేజోభి ర్మత్తో య త్సౌభ్యతే ద్విజాః |
ప్రియతాం త దశేషేణ నా త్రకార్యా విచారణా || ౨౬ || మా స్దృష్ట్వా పౌ
ర్ణితా న్కామాన్ ప్రాప్నువన్తి సరా భువి | అచిరేణై వ కాలేన ముక్తిం చా
పి సుదుర్లభామ్ || ౨౭ || అప్రాప్య ప్రార్థితా న్కామా న్న యాస్యన్తి ద్వి
జోత్తమాః | మయి దృష్టే ఽచిరా త్రస్తా ద్భూత ప్రార్థిత ముత్తమమ్ ||
మునయః || కృతార్థాస్సౌ వయం దేవ త్వయి దృష్టే సనాతనే | త్వత్ప్రసాదం
వినా నాథ న త్వం ద్రష్టుం హి శక్యసే || ౨౮ || త్వాం ద్రష్టుకామా గోవింద
విచరన్తో వయం విభో | నారాయణగిరా వస్మిం స్త్వత్పాదతలవాసితే ||
త్వాం దృష్ట్వా భృశ ముద్విగ్నా భగవ న్సురుషోత్తమమ్ | సంసారా న్నో
క్ష మిచ్ఛన్తో దేవ త్వత్పాద మాశ్రితాః || ౩౦ || ముక్తిం ప్రయచ్ఛ దేవేశ
సంసారా ద్భీతివర్ధనాత్ || వామదేవః || ఏవ ముక్తో థ గోవిన్దో వరేణ్యః
పురుషోత్తమః || ౩౧ || భగవా న్భూతభవ్యేశః ప్రోవాచే దం వచో నృప |
యేన య త్సౌభ్యతం మత్తో దత్తం తద్ధి న సంశయః || ౩౩ || ముక్తిర్న వై
షాభవతాం ప్రసన్నే మయి దుర్లభా | కల్పాన్తే మత్ప్రసాదేన ముక్తిం ప్రా
ప్యథ సత్తమాః || ౩౪ || తావత్కాలం జగత్సస్మిన్ తవసే కృతనిశ్చ

దుర్జయ గతి రుత్తమా || ౫౪ || దుర్జయ మపి తాం సమ్య జ్ఞాతుమిచ్ఛా
మ్య హం హరే । సహస్రశ స్తు యా శ్రుత్వా దుర్జయే చ నురై రపి || ౫౫ ||
తప్తస్సాదేన భగవ స్భవే తస్మి విదితా మమ । త్వయి భ క్తిః పరా చాపి నిశ్చ
లా స్యా స్సమా మలా || ౫౬ || వామదేవః || ఇ త్యుక్తే మునినా భూప ప్రహస
న్నివ లోకధృత్ । ఉవాచ శ్శక్త్యయా వాచా మేఘగమ్భీరయా తదా || ౫౭ ||
శ్రీభగవాన్ || అగ స్త్యయ త్వయా ప్రో క్త మేత ద్దత్తం మయా తవ ప్రసన్నే
నాత్ర భవతా పూజితేన మహీధరే || ౫౮ || అగ స్త్యః || త్వం చ దృశ్యో వసే
హేత సర్వేషాం ప్రాణినా మపి || శ్రీభగవాన్ || అహం దృశ్యో వసామి హ శ్రీ
భూమిసహితో నఘ || ౫౯ || విమానం మమ దివ్యం తు గూఢం ము క్తిప్రదం
భవేత్ । ఆకాశగ మచిన్త్యం చ నానా రత్న సమన్వితమ్ || ౬౦ || అన్యేఽపి
యే మునీన్ద్రా స్త్రిన్ నారాయణగిరౌ సరాః । సమారుహ్య మలాం చే మాం
స్వామిపుష్కరిణీం శుభామ్ || ౬౧ || దృష్ట్వా స్నాతా ౭థ పీత్వా తు
తస్యాః పుణ్యజలం శుభమ్ । అస్యా స్తీరే మహ త్యస్త్రిన్ విమానే మదధిష్ఠి
తే || ౬౨ || మమ ప్రీతికరే పుణ్యే సర్వసాపహరే శుభే । భక్తా మా మర్చ
యిష్యంతి మయి సన్యస్తమానసాః || ౬౩ || దదామి స్థితమా న్కామాం
స్తేషా మపి సుదుర్లభాన్ । యే సరాః కుర్వతే విప్ర యోజనానాం శతేవ్య
పి || ౬౪ || ప్రణామం దిశ ముద్దిశ్య భక్త్యా మత్పర్వతోత్తమే । తే సరా
మత్ప్రసాదేన పాపరాశిం వ్యపోహ్య వై || ౬౫ || ప్రాప్నువంతి పదం పుణ్య
మప్రవిప్తం దురాత్మభిః । య ఏనాం సేవతే నిత్యం స్వామిపుష్కరిణీం
శుభామ్ || ౬౬ || సో పి భు క్తి మవాప్నోతి ము క్తిం చా పి స సంశయః || ౬౬ ||

ఇతి శ్రీ వామనపురాణే త్తైత్రకాండే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మే స్యా భగవ
త్కృతాగస్త్యాద్య భీష్టవరప్రదానకథనం నామ షట్త్రింశోధ్యాయః.

..◆ మహర్షీణాం భగవద్దివ్యవిమానదశకసంస్కృతిః. ◆..

వామదేవః || మునయ స్తే థ భూపాల తద్వాక్య సమనంతరమ్ ।
దదృశు ర్విమలం దివ్యం విమానం భాస్కరోపమమ్ || ౧ || స్వామిపుష్క
రిణీతిరే దక్షిణే లోక విశ్రుతే । నారాయణాశ్రితం దివ్యం నిత్యం చ మహా ద
దృశ్యమ్ || ౨ || పాణ్డరాభఘనప్రఖ్యం నానాశృక్తే రలఙ్కృతమ్ । అ
నేకరత్నసంఘన్నం ముక్తాదామవిభూషితమ్ || ౩ || భాసయ త్తేజసా సర్వా
దిశో ఘోర సరాధిప । దీప్యమానం స్వతేజోభి ర్నానారత్నవిభూషితమ్ || ౪ ||
అత్యుచ్చితం సుదుష్ప్రేక్షం షళ్యతాం హర్షవర్ధనమ్ । య స్మ దృష్టం
మునీన్ద్రై సై ర్దేవై రపి సవాసవైః || ౫ || తస్మి స్సహీధరే దివ్యే విచరన్తి రిత

స్తతః । మునీంద్రాస్తేతు త దృష్ట్వా విమానం పరమాద్భుతమ్ ॥ ౬ ॥ అద్భు-
 పూర్వ మన్యస్మి న్నాతే నరవరాత్మజ । ఇత స్తతో విచిన్వద్భి స్తస్మి న్నే-
 మహీధరే ॥ ౭ ॥ విస్మయం పరమం జగ్గు స్తతో మునిగణా స్తదా ।
 మిదం నై ప చా స్మాభి ర్దృష్ట మాసీ త్పురాతనమ్ ॥ ౮ ॥ పురా విమా-
 మాశ్చర్యం విచరద్భి రిత స్తతః । విమాన మద్భుతాకారం తం చా పి పు-
 షో త్తమమ్ ॥ ౯ ॥ దృష్ట్వా త తోవ్రుచు రాశ్చర్యం తే హన్వోత్సుల్లలోచనాః
 అహో బత మహాశ్చర్యంనూన మేత న్నహాత్మనా ॥ ౧౦ ॥ అనేనాం తర్హిత-
 యస్మా త్పుర్యం త న్న హ్య దృశ్యత । విమానం పుణ్య మాశ్చర్యం జ్వ-
 ద్భాస్కరసన్నిభమ్ ॥ ౧౧ ॥ అస్యా ఏవ శుభే తీరే పుష్కరిణ్యా స్థితై రపి
 అస్మాభి సహితై స్సర్వై స్సద్భి రత్రై వ చా దరాత్ ॥ ౧౨ ॥ హరిణా
 ధ్రువ మేత త్స్య దనే నై ప స్వమాయయా । అస్తర్హితం కృతం దివ్య-
 విమానం సిద్ధసేవితమ్ ॥ ౧౩ ॥ ఏవం విధాని వాక్యాని మునయ స్తే పరిస్ప-
 రమ్ । ప్రోచుర్దేవాధిదేవస్య సన్నిధౌ తస్య శార్ఙ్గిణః ॥ ౧౪ ॥ ఏతస్మి

◆◆◆ శఙ్ఖస్పవరప్రదానపూర్వకభగవత్తిరోభాసఘట్టః. ◆◆◆

న్నస్తరే దేవ శ్శఙ్ఖం ప్రోవాచ కేశవః । హేహయాధిపతేః పుత్రం శ్రుతస్య న
 మహాత్మనః ॥ ౧౫ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ పరం పరయ భూపాల య త్తే ముని-
 వ ర్తతే । త ద్దాస్యే తవ తుష్టో హం పరద స్సముపస్థితః ॥ ౧౬ ॥ వామ-
 దేవః ॥ ఇదం నిశమ్య వచనం గదితం తస్య శార్ఙ్గిణః । జగద్ధాతు రస స్తస్య
 విశ్వయోవే ర్నహాత్మనః ॥ శఙ్ఖః పరమసంహృష్టో రోమాఞ్చితితను స్తదా ।
 ఇత్థం విజ్ఞాపయామాన బ్రహ్మణే ౭స్య క్తజన్మనే ॥ ౧౭ ॥ ఏతస్మై దేవ
 దేవాయ పరస్మై హరిమేధనే । శఙ్ఖః ॥ త్వల్లోకం ప్రాప్తు మిచ్ఛామి త్వత్ప్ర-
 సాదా దధోక్షజ ॥ ౧౮ ॥ త్వత్ప్రదే వస్తు కామో హం తవ స్త్రీప్రసం సమా-
 స్థితః । త్వం మమై త త్ప్రయచ్ఛా శు విష్ణో రాజీవలోచన ॥ ౧౯ ॥ నా న్య
 దిచ్ఛామి దేవేశ త్వత్తః ప్రాప్తం సురేశ్వర ॥ వామదేవః ॥ ఇ త్యుక్త స్తు
 ప్రహస్యై నం శఙ్ఖం ప్రాహ జనార్దనః ॥ హర్షయ న్నివ భూతాని న్యయా-
 మధురయా గీరా ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ యావత్కల్పం మహాభాగ న్వల్లోకే నివ
 సిష్యసి ॥ ౨౦ ॥ సదా సమ్భూజిత స్సర్వై రింద్రలోకసివాసిభిః ॥ వామదేవః ॥
 ఇ త్యుక్త్వా భగవా దేవ స్తత్రై వా స్త రథీయత ॥ ౨౧ ॥ పశ్యతా మేవ
 సర్వేషాం బ్రహ్మాదీనాం సురేశ్వరః । నారాయణః పరో నిత్యః పరమాత్మా
 ప్రజాపతిః ॥ ౨౨ ॥ సర్వస్వభూతో భక్తానాం సర్వలోక పరాయణః । అస్త

◆◆◆ భగవద స్తర్ధానానస్తరం దేవాద్యనుభూతానుతాపవర్ణనమ్. ◆◆◆

ర్హితే తత స్తస్మిన్ జగద్ధాతరి కేశవే ॥ ౨౩ ॥ విష్ణౌ సమస్తజగతా
 మాధారే పురుషోత్తమే । సర్వస్వభూతే దేవానాం సర్వేశే పరమాత్మని ॥

౨౬ || తేజోరాశియుతే కృష్ణే రాజీవాయతలోచనే । దేవా బ్రహ్మర్షయ
శ్చాపి మునీంద్రా శ్చ తపోధనాః || ౨౭ || సిద్ధా శ్చాపి తథా సర్వే
మునీంద్రా విమలాశయాః । వాగీశవసుముఖ్యా శ్చ సనకాద్యా శ్చ యోగినః ||
౨౮ || సర్వే సప్తర్షయ శ్చాపి శ్వేతద్వీపనివాసినః । ఏతే చా న్యే చ యే
తత్ర సమేతాద్రష్టు మిశ్వరమ్ || ౨౯ || సర్వ ఏతే మహీపాల భూయో
భూయ స్సనాతనమ్ । అస్తర్ధానన గతం దేవం ప్రణేము ర్విస్త్రితేక్షణాః || ౩౦ ||
దీనచిత్తా స్తత స్సర్వే సశ్యన్తి స్స దిశో దశ । ఏతే సర్వే మునిశ్రేష్ఠా రురుదు
స్తే థ తత్ర వై || ౩౧ || ప్రణమ్య హరయే తస్మై దేవాయా న్తర్హితాయ తే ।
బ్రహ్మద్యా స్తే థ భూపాల సర్వ ఏవే ద మబ్రువత్ || ౩౨ || అహో భగ
వత స్తస్య మాహత్మ్య మమితోజసః । బ్రహ్మణ్ణక మశేషం త త్రేన వ్యాప్తం
స్వతేజసా || ౩౩ || ఆయుధాని జ్వలన్తి స్స చక్రాదీని ధృతాని వై । దహన్తీ
వ జగ త్సర్వం శోషయన్తీ వ చో దధీత్ || ౩౪ || ప్రసన్నా స్తే కటాక్షా శ్చ
దీపయన్తో దిశో దశ । చకాశిరే స్వతేజోభి శ్శతశ స్తస్య శాక్తిణః || ౩౫ ||
శతశో బాహవ శ్చాపి మారేః కరికరోపమాః । స్పర్ధస్త ఇవ చా న్యోన్యం
రేజిరే రుచిరప్రభాః || ౩౬ || వదనాని జ్వలన్తి స్స పూర్ణేష్టనదృ
శాని వై । శోభితాన్య మలై ర్దిప్తై స్సరత్కైః కుణ్డలై స్తథా || ౩౭ ||
ఇన్దుమణ్డలసజ్కాశనఖమణ్డలశోభితే । పాదపద్మే హరే స్తస్య శోభితే
విమలప్రభే || ౩౮ || అహో ౭ హి భూధరేన్ద్రస్య మాహత్మ్య మమి
తోజసః । యస్మి న్నేవం విధో దేవో నివస త్యచ్యుతో హరిః || ౩౯ ||
న శక్య మస్య మాహత్మ్యం వక్తుం వర్షశతై రపి । అన్తాభి స్రహితై
స్సర్వై ర్విమలేనా పి తేజసా || ౪౦ || వేంకటాద్రిసమం స్థానం బ్రహ్మణ్ణే
నా స్తి కి ఇచ్చన । వేంకటేశసమో దేవో న భూతో న భవిష్యతి || ౪౧ ||
నా స్తి పుణ్యతమం తీర్థం స్వామిపుష్కరిణీసమమ్ । సమ మస్తీ తి యో బూ
యా త్తత్సమో నా స్తి పాతకీ || ౪౨ || యా శ్చ సప్త మహాపుర్యణి కీర్త్యంతే
ముక్తిదాయికాః || తా వేంకటాద్రిపర్యస్త గ్రామకోట్యంశశక్తయః ||
వామదేవః || ఏవం విధాని వాక్యాని వదన్త స్సుబహూని వై । సర్వే సంహృష్ట
మనసో బ్రహ్మద్యా స్తే నురోత్తమాః || ౪౪ || స్వామిపుష్కరిణీతీర్థే స్నాత్వా

—◆◆◆ భగద్విమానాదిదర్శనపూర్వకబ్రహ్మాదిప్రతిప్రయాణమ్. ◆◆◆—

వీత్వా ద్విజోత్తమాః । దదృశు స్తం మహాశ్చర్యం విమానం పున రద్భు
తమ్ || ౪౫ || అప్య దృష్టం పురా సర్వై ర్బ్రహ్మద్యై రపి సత్తమైః ।
ప్రహృష్టా స్తే మహాత్మానో విమానే హరిమేధసః || ౪౬ || దదృశు ర్దేవ
దేవేశం విమలార్కసమప్రభమ్ । చతుర్బాహు మశేషేశం దివ్యకుణ్డలధా
రిణమ్ || ౪౭ || తిష్ఠన్త మచ్యుతం దేవం నానాభూషణభూషితమ్ । శోభ

మానం కిరీటేన నానారత్నచితేన వై || ౪౮ || సుధృతాయుధజాతం తం
వరదం సర్వదేహినామ్ | దివ్యరత్నచిత్రై శ్చిత్రై ర్వలయై రుపశోభితమ్ ||
దివ్యామృతధరం సామ్యం దివ్యరత్నవిభూషితమ్ | ప్రణతార్తిహరం
విష్ణుం త్రైలోక్యతిలకం విభుమ్ || ౫౦ || స్ఫురన్మణిగణచ్ఛన్నచారుహార
విరాజితమ్ | స్ఫురన్నూపురసంశోభి పాదం పద్మనిభేక్షణమ్ || ౫౧ || సే
వ్యమానం శ్రియా చా పి స్వపార్శ్వగతయా తథా | చారుమత్యా పృథివ్యా
చ సేవ్యమానం స్వకాంతయా || ౫౨ || ఏవం భూతం తదా దృష్ట్వా బ్రహ్మ
ద్యా విస్మితేక్షణాః | ప్రణేము ర్ముదితా స్రుర్యే శిరోభి ర్భువి కేశవమ్ || ౫౩ ||
ప్రస్తూయ చ జగద్యోనిం స్తుతిభి శ్శుభలోచనాః | నిశ్చక్రము స్తదా తస్మా ద్వి
మానా ద్దీప్తచక్రిణః || ౫౪ || నిష్క్రమ్య సహితా నేము శ్శిరోభి ర్భువి కేశ
వమ్ | కృత్వా ప్రదక్షిణం చా పి తద్విమాన మనుత్తమమ్ || ౫౫ || యథాఽ
గతం యయు స్రుర్యే ప్రశంసంతో మహీధరమ్ | పితామహ శ్చ భగవాన్
ఖచరైః పరివారితః || ౫౬ || సంస్తూయమాన స్త్రిదశై ర్నిజలోక మథా
ఽభ్యయాత్ | పినాకపాణి ర్భగవా ఇచ్ఛజ్జర స్త్రిపురాంతకః || ౫౭ ||
జగామ విశ్రుతం దివ్యం కైలాసం రజతాచలమ్ | నానారత్నై ర్విరా
జన్తం పారిజాతై రలఙ్కృతమ్ || ౫౮ || నానాతపస్విభి ర్యుక్తంసానాసిద్ధని
షేవితమ్ | ఋషయ శ్చ తథా సర్యే కైలాసం ప్రతి నిర్భయః || ౫౯ ||

ఇతి శ్రీవామనపురాణే తేత్రకాణ్డే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే

భగవద్విమానదర్శనపూర్వక బ్రహ్మదిప్రతిప్రయాణవర్ణ
నం నామ సప్తతింశోధ్యాయః.

శ్రీవేంకటాచలాత్కైలాసగన్తృశఙ్కరగమనవర్ణనమ్.

జనకః || కథం స భగవా ఇచ్ఛమ్భు శ్శజ్జర శ్చన్ద్ర శేఖరః | ప్రయతః
పర్వతా ద్దిన్యం కైలాసం స్వాలయం శివః || ౧ || ఏత స్తునిసరా కేషం శ్రో
తుమిచ్ఛామి తత్త్వతః | కథయై త న్మహాశ్చర్యం శృణ్వతాం హర్షవర్ధన
మ్ || ౨ || వామదేవః || శూరయతా మిద మాశ్చర్యం వత్స్యామి నృపతే తప
యదా హి భగవాన్దేవః ప్రయాత స్వాలయం ప్రతి || ౩ || వృషభం తం
మహావీర్యం మేరుమందరసన్నిభమ్ | నానామణిగణై శ్చిత్రై స్స్వవద్భి రనే
కశః || ౪ || అలఙ్కృతం మహావీర్యం మహాకాయం మహాబలమ్ | మే
ఘాభం మేఘసన్నాదం ద్విషతాం శోకవర్ధనమ్ || ౫ || విశ్రుతం సర్వలో
కేషు సర్వరత్నవిభూషితమ్ | ఉదగ్రకకుదం దివ్యం వాయువేగసమం జనే || ౬ ||
రజ్జభి శ్చ తదా దివై ర్దామ్బూనదమయై శ్శుభైః | స్ఫురన్మణిగణాకీర్తనైః
మస్తా త్పరివేష్టితమ్ || ౭ || ఆకాశగం మహాశృంగం హేమమాలాపరిష్కృతమ్ |

జాబ్యల్యమానం వపుషా దర్శనీయతమం శుభమ్ || ౮ || అనేకశత
సాహస్రైర్జామూనదమయై స్తథా | కింకిణీజాలసంఘై శ్చ సమంతా త్పరివేష్టి
తమ్ || ౯ || ముక్తాదామభి రాలాలై భ్రాజమానై స్సురశ్శిఖిః | అలఙ్కృత
మహాకర్ణం మహాకాయం మహాక్షకమ్ || ౧౦ || ఆరుహ్య భగవా ద్వేవ
స్సర్వసాపహరో హరః | బలిభి ర్భూతసంఘై శ్చ భేతాలై శ్చ మహాబలైః || ౧౧ ||
అనేకబాహుభి శ్చైవ సంవృతః పరమేశ్వరః | సంస్తూయమాన స్సద్భుతైః
భేదరై రప్యభిష్టుతః || ౧౨ || స్వభాసా భాసయ ద్ద్వయం జగ దేత చ్చరాచరమ్ |
శృణ్వం శ్చ వదతాం తేషాం నారాయణగిరేణ కథాః || ౧౩ || శనై ర్జగమ
భూపాల కైలాసనిలయం శివః | సమస్తాః పరివారైశ్చ నం భూతసజ్జా సహ
స్రశః || ౧౪ || తన్ని దేశకరా జగ్తు ర్నానారూపా భయావహాః | కేచి న్నీలా
చలప్రఖ్యాః కేచి ద్బీసనిభా స్తథా || ౧౫ || సన్ధ్యామేఘునిభాః కేచి
తేజో దైవ సూర్యవర్చసః | కేచి త్కూలాగరునిభాః కేచి దగ్నిశిఖోప
మాః || ౧౬ || కే చిద్దశభుజా రాజా కేచి దేశభుజా స్తథా | జానుదే
శశిరాగ క శ్చి నూరుదేశశిరా స్తథా || ౧౭ || పాణిదేశ శిరాః కశ్చి త్తత్రాస
న్ద్ధిలేశ్వరః | తేషాం వర్ణం చ రూపం చ వక్త్రం నామ న శక్యతే || ౧౮ || కేచిద్ద్వి
పముఖా స్తత్ర కేచి దశశముఖా స్తథా | కేచి త్తరాభవదనాః కేచి ద్ద్యౌః
ముఖా స్తదా || ౧౯ || శక్యం దేవై ర్మకాలేన హహతా చాపి తానివై | రూ
పాణి తేషాం భూతానాం వక్త్రం సానాకృతీని వై || ౨౦ || ఏవం విధై ర
నేకై స్తు భూతసంఘై సమూవృతః | త్రిపురా స్తకరో దేవౌ జగమ రజతా
చలమ్ || ౨౧ || హరిస్య తద్రూప మపాస్తదోషం సితాచలాభం శితి
కణ్ఠకాయమ్ | వ్యరాజతా శేషజగత్ప్రభో స్త న్నారాయణస్యేవ వపు
స్త్రీవిక్రమే || ౨౨ || సృషేన్ద్ర సంశాస్త్ర మపేతదోషం సమీక్ష్య దేవం
త్రిపుతారి మీశమ్ || సర్వాణి భూతాని సమేత్య పార్శ్వం భక్త్యా ప్రణేముః
ప్రణతై శ్శిరోభిః || ౨౩ || అథ తం భీమకర్తాణం భగవన్త ముమాపతిమ్ |
వహ స్వృషేన్ద్రః ప్రయయా లీలయై వా స్తరిక్షగః || ౨౪ || రరాజ సో త్య
ద్భూతచారుశృంగ స్సతస్తచామికరచారుభూషణః | హంసేన్దుకున్దస్ఫటికా
చలాభో గచ్ఛ స్తహామేఘ ఇవా స్తరిక్షే || ౨౫ || తం యాన్త మనుజ
గ్నుస్తే దేవా బ్రహ్మరయ స్తదా | కృతాంజలిపుటా దేవం స్తువన్త స్త్రిపురా
స్తకమ్ || ౨౬ || జనకః స్తువంతి స్త కథం దేవం దేవా బ్రహ్మరయ స్తదా |
శూలపాణిం ప్రయాన్యం తం కైలాసనిలయం ప్రతి || ౨౭ || శతానందః
జనకే నైవ ముక్త స్తు వామదేవౌ మహాతపః | వక్ష్యే హ మేత ద్భూపాల
శ్రూయతా మి త్యథా బ్రవీత్ || ౨౮ || దేవాద్యాః | పినాకపాణిం దేవే
శం నతాన్తస్స గిరిశేష్వరమ్ | గరు త్తతి యథా విష్ణు స్తద్రూప మివ సంస్థితమ్ ||

త్రిపురస్య నిహంతారం త్రిణేత్రం శూలధారిణమ్ । విష్ణుభక్తం విరూపాక్షం
విష్ణుప్రియకరం శుభమ్ ॥ ౩౦ ॥ దుష్టదైత్యనిహంతారం కైలాసనిలయం
హరమ్ । శర్వం భవంత మిశానం శజ్జరం కామరూపిణమ్ ॥ ౩౧ ॥
ఉగ్రరూపం మహాదేవ మప్రథమ్యం దురాసదమ్ । నీలకణ్ఠం విరూపాక్షం
సర్వసంహారమూర్తికమ్ ॥ ౩౨ ॥ కపిలాక్షం విశాలాక్షం జటామకుట
ధారిణమ్ ॥ సతాన్త చర్మవసనం వయం త్వాం వృషభధ్వజమ్ ॥ ౩౩ ॥
త్రాహ్య స్తా త్వర్వలోకేశ త్వా మద్య శరణం గతా । త్వ మేవ గతి
రస్తాకం సర్వేషా మేవ శజ్జర ॥ ౩౪ ॥ ఏవం స్తువంతో దేవేశం దేవా బ్రహ్మ
ర్షయ స్తదా ॥ అనుజగ్గు ర్మహాత్మానం నారాయణ మివా పరమ్ ॥ ౩౫ ॥
ఏవం సంస్తూయమానో ౭సా తదా పశుపతిర్నృప । ప్రపేదే తం మహాపు
ణ్యం కైలాసం పర్వతో త్తమమ్ ॥ ౩౬ ॥ తత్రాపి న్ద్వాలయః దివ్యం సర్వ
భూతని పేవితమ్ । దేవర్ష సిద్ధమనుజై గ్గంధర్వై శ్చాపి సేవితమ్ ॥ ౩౭ ॥
అతీ వ శుభగన్ధాఢ్యం ప్రపేదే త్రిదశేశ్వరః ॥ ౩౮ ॥ తేషాం మునీనా మథ పశ్య
తాం తదా గౌరీశ్వరో దేవవరః ప్రతాపవాన్ । అంతర్దధే సానుచరః ప్రభావ
తస్తత్రై వ రాజం స్త దభూ న్మహద్భుతమ్ ॥ ౩౯ ॥ కిమన్య దిచ్ఛసే భూయ
స్త త్త చ్ఛోతుం మహీపతే! వానుదేవాశ్రితం పుణ్యం తి త్ప్రచ్ఛకథయే తివ ॥

ఇతి శ్రీవామనపురాణే తే త్రకాణ్డే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే

శ్రీవేంకటాచలా చ్ఛజ్జరస్య కైలాసగమనవర్ణనం నా

మా ప్రతింశోధ్యాయః.

◆◆◆భగవద్విమలానా స్తర్ధానహేతుకథనమ్.◆◆◆

జనకః ॥ అస్తర్జితం కథం తేషాం మునీనా మంజనాచలే । ఆసీ ద్వి
మాన మాశ్చర్యం శ్రోతు మిచ్ఛామ్య శేషతః ॥ ౧ ॥ ఆఖ్యాహి మే మహాశ్చ
ర్య మేత త్పుణ్య మను త్తమమ్ ॥ వామదేవః ॥ లీలయా దేవదేవేన విష్ణునా
ప్రభవిష్ణునా ॥ ౨ ॥ తదా సీ దద్భుతం దివ్యం నిమానం మునిసేవితమ్ । అం
తర్జితం కృతం రాజా మాయయా దివ్యయా స్వయా ॥ ౩ ॥ సర్వ ఏతే
మునిశ్రేష్ఠా స్సుచిరం గిరిమూర్ధనిచ రేయు రితి దేవేన హ్య దా వంతర్జితం కృ
తమ్ ॥ ౪ ॥ స్వేనై వ తేషాం సర్వేషాం మునీంద్రాణాం మహాత్మ నామ్ । మా
యా మహాస్య స్వాం దివ్యాం విమానం దర్శితం పునః ॥ ౫ ॥ తస్మా న్ముని
వరాః పూర్వం నా పశ్యన్ దివ్య ము త్తమమ్ । విమానం సర్వపాపఘ్నం సర్వ
లోకేషు విశ్రుతమ్ ॥ ౬ ॥ అప్రాకృత మనాద్యంతం వైకుణ్ఠాదాగతం మ
హత్ । శ్రీసహాయస్య తద్విష్ణో ర్విహారాయతనం సదా ॥ ౭ ॥ దృష్టవంత

శ్చ త ద్వివ ర్ణం ప్రసాదా జ్జగదీశితః । హరే ర్భగవత స్తస్య తదద్భుతమి వా
భవత్ ॥ ౧౮ ॥ ఏత చ్చా పి సమాఖ్యాతం య త్వత్ప్రేక్షా హం త్వయా నృప ।
శ్రోతవ్యం య త్వయా చా న్య త్త త్వచ్చ కథయామి తే ॥ ౧౯ ॥ జనకః ॥
అగస్త్యప్రముఖా స్తత కిమకుర్వం స్తతః పరమ్ । మునయో మునిశార్దుల

—స్వామిపుష్కరిణ్యామగస్త్యాదికృతభగవద్గ్రంథోపాసనప్రకారః—

తస్మై కథయ నువ్రత ॥ ౧౦ ॥ వామదేవః ॥ అగస్త్యాద్యా స్తత స్తస్మిన్ భగవ
త్య చ్యుతే ౭మలే । అంతర్నితే జగద్ధామ్ని పరే బ్రహ్మణి కేశవే ॥ ౧౧ ॥ కృ
తవన్తో మహాత్మానో య త్తత కథయా మ్య హమ్ । చిరకాలం విమానే స్తి
న్పుణ్యే పుణ్యప్రదాయినీ ॥ ౧౨ ॥ వసామ తత్పరం బ్రహ్మ చిన్తయామో
జనార్దనమ్ । పుష్కరిణ్యా విశాలాయా స్తస్యా ఏవ శుభే జలే ॥ ౧౩ ॥ సర్వపాప
హరే శుద్ధే స్నాత్వా స్నాత్వా దినేదినే । సర్వేశం పూజ్య తపసా సమా
సాద్య దివానిశమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఏవ ముక్త్యా తత స్సర్వే మునయో ౭మలచేతసః ।
ఊష స్తస్మి నివమానే తే ద్వాదశాబ్దం నరాధిప ॥ ౧౫ ॥ తప స్తీవ్రం సమా
స్థాయ విష్ణో రారాధనోద్యతాః । స్వామిపుష్కరిణీం దివ్యాం సేవమానా
అహర్నిశమ్ ॥ ౧౬ ॥ జేపు రష్టాక్షరం మంత్రం ముక్తిబీజ మనుత్తమమ్ ।
విద్వద్భిః పత్యతే పూర్వై ర్యో మంత్రో ముక్తికాక్షిభిః ॥ ౧౭ ॥ అర్ధార్ధిభి స్త
థా నై శ్చ కామసంసిద్ధయే నృప । జజాప యం పరం మంత్రం పురాబ్రహ్మ
సనాతనమ్ ॥ ౧౮ ॥ కల్పాదా సర్వదేవేశ సిస్సృక్షు ర్వివిధాః ప్రజాః ।
తథా సంహారసమయే సంప్రాప్తే చన్ద్రశేఖరః ॥ ౧౯ ॥ య మభ్యస్య
మహామంత్రం శక్తిం ప్రాప్నోతి దుర్లభామ్ । యత్సమం చా ధికం వా న త్రిషు
లోకేషు విద్యతే ॥ ౨౦ ॥ తథా సర్వేషు మంత్రేషు వైదికేషు శుభేషు చ ।
యం జ్ఞాత్వా సర్వపాపేభ్యో విముచ్యంతే ౭త్ర మానవాః ॥ ౨౧ ॥ సర్వా నా
మాం శ్చ విన్దన్తి యం జప్త్వా మంత్ర ముత్తమంత్రం మంత్రం సర్వపాపఘ్నం

—అగస్త్యాదికృతభగవత్సేవాపూర్వకస్వావాసగమనోద్యోగః—

సర్వశోకప్రణాశనమ్ ॥ ౨౨ ॥ జేపు స్తే మునయ స్సర్వే ద్వాదశాబ్ద మహ
ర్నిశమ్ । సమాప్తే ద్వాదశే వర్షే మునయ స్తే తపోధనాః ॥ ౨౩ ॥ అగ
స్త్యప్రముఖా స్సర్వే సమారాధ్య జగత్పతిమ్ । శబ్దచక్రధరం దేవం చతు
ర్బాహుంకిరీటినమ్ ॥ ౨౪ ॥ శ్రీఘృమిసహితం దేవ ముదయాదిత్యసన్ని
భమ్ । సమాసశో విమానం త త్కృత్వా చా పిప్రదక్షిణమ్ ॥ ౨౫ ॥ ప్రణ

—భగవద్విమానమస్త్యైతందృష్ట్వా౭గస్త్యాదికృతచింతాక్రమః—

మ్య చ జగన్నాథం సర్వలోకేశ్వరం హరిమ్ । గంతుం ప్రచక్రము స్తస్మా ద్వే
జ్జుటాఖ్యా స్మగో త్తమాత్ ॥ ౨౬ ॥ ఏతస్మి న్నంతరే తత్ర విమానం ముని

సేవితమ్ । పశ్యతా మేవ సర్వేషాం మునీంద్రాణాం మహాత్మనామ్ ॥ ౨౭ ॥
 పున శ్చ పి జగద్ధాతు ర్తాయయా దివ్యయా స్వయా । అంతర్హితం కృతం
 చా సీ త్త దద్భుత మివా భవత్ ॥ ౨౮ ॥ తత స్తు మునయ స్సర్వే పరం విస్తయ
 మాగతాః ॥ మునయః ॥ అహో ౭తీ వ మహాశ్చర్యం కృత మేత స్తహత్త
 నా ॥ ౨౯ ॥ పునశ్చ దేవదేవేన హరిణా ద్భుతకారిణా । య దేత స్తహ
 దాశ్చర్యం విమానం పుణ్యసేవితం ॥ ౩౦ ॥ అంతర్హితం కృతం పూర్వం దర్శి
 తం చపున స్తథా । ఇదాసీం చ పున స్తేన మాయయా ౭ంతర్హితం కృతమ్ ॥
 అహో బత మహాశ్చర్య మహో బత మహాద్భుతమ్ । దృష్ట మే త త్తదధ్యక్షే
 సేవితే మాధవే శుభే ॥ ౩౧ ॥ ఏవం విధాని వాక్యాని ప్రోచ్య ప్రోచ్య పునః
 పునః । విస్తయావిష్టహృదయా స్తస్థ స్తత్రై వ తే ద్విజాః ॥ ౩౩ ॥

ఇతి శ్రీవామనపురాణే త్కేత్రకాండే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే
 భగవద్విమానాంతర్ధాన హేత్వాదికథనం
 నామైకోనచత్వారింశోధ్యాయః.

— శేషాద్రివాయవ్యభాగస్థితమహాభూతస్య నారాయణాద్రితవర్ణనమ్ —

జనకః ॥ వాయువ్యాం దిశి యో దేవౌ గిరీ స్తస్య మహీయసః ॥
 దృష్ట్వా మునివరైః పూర్వం కో సౌ బ్రహ్మ స్వదస్య మే ॥ ౧ ॥ వామదేవః ॥
 స రాజ స్సగరాజ స్తు నారాయణగిరి స్స్వయమ్ ॥ ఆసీన్ ఏపు రాష్ట్రాయ

—◆◆◆వసోర్భగవ స్తస్మాద్రాసనపూర్వకస్వామితీర్థస్థితకథనమ్◆◆◆—

స్వకం దివ్యం మహాద్భుతమ్ ॥ ౨ ॥ జనకః ॥ అంతర్హితే జగన్నాథే వసుః
 పరమధార్మికః । తతః పరం సరాజర్షి రకరో త్కిం మహామునే ॥ ౩ ॥
 వామదేవః ॥ స రాజాం తర్హితే దేవే వేదవేద్యే సనాతనే । కృతవా స్య
 స్తహీపాల త దాఖ్యాస్యే నిశామయ ॥ ౪ ॥ తస్మి స్తేవ విమానే సౌ రాజో
 పరిచరో వసుః । ఆరాధయన్ వ్యాప్తికేశం వాసుదేవం సనాతనమ్ ॥ ౫ ॥
 ద్వాదశాక్షర మేవై కం పరం మంత్రం జజాప హ । సేవమానశ్చ తాం దివ్యాం
 స్వామిపుష్కరిణీం శుభామ్ ॥ ౬ ॥ ఉవాచ పరయా భక్త్యా ద్వాదశాక్షం
 మహామతిః । నృపేంద్ర కథయిష్యే స్య చూర్చయతా మి త్యథాబ్రవీత్ ॥ ౭ ॥

— శ్వేతద్వీపవాసిసిద్ధాదీనాం శ్రీవేంకటాచలా త్స్వావాసగమనమ్. —

తే సర్వే సంగతా స్తత్ర నారాయణగిరౌ నృప । శబ్దచక్రధరా స్సర్వే శ్వేత
 ద్వీపనివాసిनః ॥ ౮ ॥ సమో భగవతే వాసుదేవాయే త్య జపం స్తదా తస్మి ని
 మానే న్యవసం శ్చిరకాల మథోన్మథ ॥ ౯ ॥ అర్చయ స్తశ్చ గోవిందం భక్త్యా పర
 మయా తదా । అనుజ్ఞాతా శ్చ దేవేన శ్వేతద్వీప మథా గమన్ ॥ ౧౦ ॥ ఏత

—◆—◆—◆— దేవజిదాద్యనురకృతలోకోపద్యవకథనమ్. —◆—◆—◆—

జనకః || బ్రహ్మన్నియుక్తో దేవేన విష్వక్సేన సృ వీర్యవాన్ | తేషాం
పథం కథం చక్రే దై త్యేన్ద్రాణాం తరస్వినామ్ || ౧ || ఏత స్తే మహా దాశ్చ
ర్యం చరితం తస్య ధీమతః | విష్వక్సేనస్య దేవస్య త త్యేనా ఖ్యాతు మర్హసి ||
వామదేవః || ఏత త్తే కథయిష్యామి శృణుష్వ శ్రద్ధయా నివృతః | పురావధీద్య
థా దైత్యా నిష్వక్సేనో మహాబలః || ౩ || పురా భవ న్మహావీర్యా హిరణ్యా
క్షస్య వంశజాః | దేవజి న్నృత్యుజి చ్చా పి శత్రుజి చ్చే తి తే త్రయః || ౪ ||
భ్రాతర స్సమహాసత్వా మహామాయా మహాజనః | బ్రహ్మణం తే సనూ
రాధ్య సృష్టారం భువనేశ్వరమ్ || ౫ || సర్వదేవై రవధ్యత్వ మవాపు ర్మను
జేశ్వర | తత స్సకలదై తేయై ర్మహామూత్రై ర్మహాబలైః || ౬ || అనేక శత
సాహస్రై స్సంవృతా స్తే మహీ మిమామ్ | విచేరు రవనీపాల నాశయంత
ః ప్రజాః || ౭ || క్షోభితా స్తై స్తు సహసా శోషితా వరుణాలయాః |
తేషాం వీర్యేణ మహతా పర్వతా శ్చ చకంపిరే || ౮ || యయు ర్విదాశం సహ
సా ప్రజా స్సర్వాః ప్రజేశ్వర | యజ్ఞ భాగభుజో దేవా యజ్ఞ భాగం న లేభిరే ||
త ఏవ బుభుజు ర్దైత్యా యజ్ఞ భాగా త్సుదుర్మదాః | న యజ్ఞా స్సమవర్తం
త తప శ్చ క్రు ర్మ తాపసాః || ౧౦ || న తతాప తదా సూర్యో న జజ్జ్వల చ
పావకః | నిర్జితా శ్చా భవ దేవా యుద్ధే పరమదారుణే || ౧౧ || దై తేయై ర్వి
జితా దేవా శ్వరణం ప్రతి పేదిరే | నారాయణాచలే దివ్యే వసంతం పురుషో

—◆—◆—◆— దేవజిదాద్యనురవధార్థం సపరికర విష్వక్సేనగమనమ్. —◆—◆—◆—

త్తమమ్ || ౧౨ || ఏవం ప్రవృత్తే లోకే స్త్రిన్ దై తేయై స్సైర్మదోత్కృతైః | విష్వ
క్సేన సమూజ్ఞాప్తో విభునా హరిణా బలీ || ౧౩ || తేషాం వధార్థం సర్వేషాం
దై త్యేన్ద్రాణాం బలీయసామ్ | అభ్యగా త్సచివై స్సార్థం సప్తభిర్బలశాలిభిః ||
అనేకశతసాహస్రై ర్భూతసంఘై స్సమావృతః | మహాబలై ర్మహావీరై ర్వి
ర్భుభారహరణక్షమైః || ౧౪ || సంవృత స్తై మహాహతేజా సో ౭౪ చ్చ ద్విమలే
మృరే | వ్యరాజత యథా శక్ర స్సంవృత స్త్రిదశేశ్వరైః || ౧౫ || ఆకాశం
త దనాకాశం కృత మాసీ దభాస్కరమ్ | ఆయాస్త మథ చా కర్ణ్య విష్వ
క్సేనం చ తద్బలమ్ || ౧౬ || తే పి దైత్యా మహావీర్యా బలవంతో యశస్వినః |
ఆహూయ సర్వా నసురా పాతాళతలవాసినః || ౧౭ || సాగరేషు చ
తై లేషు నదీషు చ వనేషు చ | యే వసన్తి మహావీర్యా దారుణా దానవేశ్వరాః ||
తాన్ సర్వాం స్తే సమాహూయ సమరేష్వ నివర్తినః | యుద్ధాభిమానిన
స్తే ౭౪ సహ దై తేయదానవైః || ౧౮ || దేవజిత్ప్రముఖా జగ్తు ర్యోధుం
తేన మహాత్మనా | విష్వక్సేనే న తే తేన గిరిశేనే వ రాక్షసాః || ౧౯ || దేవస్య

—◆—◆—◆ విష్వక్సేనానురనైనిక ప్రవృత్తయధ్యక్షమః. —◆—◆—

సైనికా శ్చాపి దైత్యేన్ద్రాణాం చ సైనికాః తతో యుద్ధం మహారాద్రం సమ
వర్తత దారుణమ్ ॥ ౨౨ ॥ సేనయో రుభయో శ్చాపి దైవానుర మివా పరమ్
నానాప్రహరణై రుక్తై ర్విజఘ్నై స్తే పరస్పరమ్ ॥ ౨౩ ॥ విష్వక్సేనానుగా
శ్చాపి దైత్యేన్ద్రా శ్చ బలీయసః తై ర్ముక్తై రస్త్రజాలై శ్చ శస్త్రైశ్చై శ్చాపి
సంయుగే ॥ ౨౪ ॥ దహ్యమాన మివా కాశ మాసీ త్స్వర్వగ్రహకులమ్ జాజ్వ
ల్యమానం త ద్దృష్ట్వా గగనం గగనే చరాః ॥ ౨౫ ॥ పరిత్యజ్య స్మహా కాశం ధ
యా జ్జగ్ను ర్దిశో దశ తతో దేవజితా ముక్తా మాయా ఘోరా మహాజనా ॥
తా త్స్వర్వా స్తోహయామాస విష్వక్సేనస్య సైనికా ॥ విష్వక్సేనస్య స
చివ స్తతః క్రుద్ధో మహామతిః ॥ ౨౬ ॥ మేధావీ నామ బలవా త్స్వర్వమాయా
విశారదః మాయాబలేన తాం మాయా మజయ త్స్వర్వమోహినీమ్ ॥ ౨౭ ॥
తతో ధను ర్మహ ద్వివ్ర మాదాయ విమలప్రభమ్ అచ్ఛేద్యం సర్వశత్రూణాం
దత్త మవ్యక్తరూపిణా ॥ ౨౮ ॥ అనేకరత్న సజ్జన్నం జామ్బూనదపరిష్కృ
తమ్ ముమోచ నిశితా న్యాణా దైత్యేన్ద్రాణాం మహాజనామ్ ॥ ౩౦ ॥
నిహతా స్తేన దైత్యేనా శ్చ తతో ధ సహస్రశః ముక్తా ప్రియతరా న్యాణా
న్నిపేతు ర్ధరణీతతే ॥ ౩౧ ॥ నిహతాం స్తా నథా లోక్య మృత్యుజి తోక్తృధ
మూర్ఛితః మోహయామాస సర్వాం స్తాన్తాయయా దేవసైనికా ॥
శత్రుఘ్నా నామ శత్రుఘ్నః క్రోధేన మహతా ౭న్వితః ॥ అసిరత్నం సమా
దాయ విమలార్కసమప్రభమ్ ॥ ౩౩ ॥ చిచ్ఛేద తస్య దైత్యస్య శిరో జ్వలిత
కుణ్డలమ్ తస్యా సీద్భూయ ఏవా శు శిర స్తుజ్జకిరీటవత్ ॥ ౩౪ ॥ శత్రుజి తస్య త
త్కర్త శత్రుఘ్నస్య బలీయసః సమ్మశ్యే ఘోరసజ్జాశో మాయాఘ
గ్రా మథా దదే ॥ ౩౫ ॥ విజేతుం దుర్తద స్వర్వా నిష్పక్సేన ముఖా న్నృపే ॥
తయా తే నిష్ప్రభా ఆస నిష్పక్సేనస్య సైనికాః ॥ ౩౬ ॥ తా స్తృప్త్యా సహసా
క్రుద్ధ సచివ స్తస్య ధీమతః మాయా ముగ్రాం మహాతేజాః కాలాగ్ని ర్నా
మ వీర్యవా ॥ ౩౭ ॥ ఆనురీం నాశయామాస త దద్భుత వివా భవత్ ॥ ఆదదే
మహతీం శక్తిం శత్రుజి ద్వధకారణాత్ ॥ ౩౮ ॥ ముమోచా ధ సతాం దీప్తాం
కాలాగ్ని స్తరసా బలీ ॥ శక్త్యా విదారితో దైత్యః పహతా ధ మహీతతే ॥ ౩౯ ॥
గతాను రివ నిశ్చేష్టః పున శ్చాపి సముత్థితః దేవజి న్నృత్యుజి చ్చాపి శత్రుజి
చ్చాప్య ధా త్తవా ॥ ౪౦ ॥ క్రోధేన మహతా ౭న్విష్టా స్త్రయ స్త్రయ
ఇవా గ్నయః ధనూంష్యా కృష్య దివ్యాని దత్తాస్య వ్యక్తజన్మనా ॥ ౪౧ ॥
బ్రహ్మణా దేవదేవేన కల్పాదా పరమేష్ఠినా ॥ బ్రహ్మస్త్రం చ తథా దివ్యం
భీమం సాశుపతం తథా ॥ ౪౨ ॥ వాయవ్యం వారుణం చాపి సౌర మాగ్నే
య మేవ చ ॥ ఐంద్రం చాపి తథా రాద్రం యామ్యం చాపి సుదు స్తరమ్ ॥ ౪౩ ॥

మా దితి జేశ్వరాత్మజాః । ప్రచ్ఛాదయ స్త సృకలా మ్మహీ మిమాం ప్రదగ్ధ
కేశామృరభూషణోత్తమాః ॥ ౬౫౪ ॥ సా చోగ్రవేగా దితి జేశ్వరాణాం సే
నా ౭తిభీమా సమరేష్వ జేయా । అస్త్రాగ్నిదగ్ధా న చ భూతనమ్మై రదృశ్య

◆◆◆దేవాదికృతవిష్వక్సేనవిజయోపచారస్తుత్యాది:◆◆◆

తాకాశగతై ర్న దేవైః ॥ ౬౬౫ ॥ తత స్తు దేవాశ్చ నిశాచరాశ్చ గన్ధర్వయత్యో
రగపన్నగాశ్చ । మహర్షయ శ్చా ప్రతిమప్రభావా నిపాతితాం స్తా నవలోక్య
దైత్యాన్ ॥ ౬౬౬ ॥ అపూజయం స్తే సముపేత్య సర్వే దేవం మహావీర్య ము
పస్థితం తమ్ । ప్రణమ్య దేవాధిపతే రమాత్యం శిరోభి రుత్పల్లవిలోలలోచ
నైః ॥ ౬౬౭ ॥ త మూచు రేనం వచనై ర్న రేన్ద్ర సర్వే సురాద్యైః పరమం
ప్రహృష్టైః । సమస్తత స్తం పరివార్య దేవం గృహీతచాపం నిహతేన్ద్రశత్రు
మ్ ॥ ౬౬౮ ॥ ఇన్ద్రాదయః ॥ కృతం త్వయై త ద్భగవత్ త్సురాణాం సుదుష్క
రం కర్మ తవానురూపమ్ । అన్యేన నై తే సమరే నిహన్తుం శక్త్యా వినా త్వాం
సముదగ్రవీర్యమ్ ॥ ౬౬౯ ॥ తై రేవ ముక్త సహసా మహాత్మా నంపూజిత
స్తా స్మృతిపూజ్య సర్వాన్ । అస్తర్దధే సానుచర స్సవాహన స్తత్రై వ తేమా
మథ పశ్యతాం తథా ॥ ౬౭౦ ॥ మయా నృపేన్ద్రా ఖిల మేత దుక్తం తవా ద్భు
తం దేవజిదాదినాశనమ్ । ఏవం విధం నై వ పురా ప్రవృత్త మృతే దశగ్రీవ
సథా త్సుఖేరాత్ ॥ ౬౭౧ ॥

ఇతి శ్రీవాసునపురాణే త్రైతకాండే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే విష్వ

క్సేనకృత దేవజిదాదీవధకధనం నామై కచత్వారింశోధ్యాయః

◆◆◆భవిష్యచ్ఛ్రీభగవద్విషయమానవర్ణనమ్.◆◆◆

వాసుదేవః । ఏవం దైత్యవధం దేవౌ విష్వక్సేన స్తు వీర్యవాన్ । చ
క్రే పురా మహీపాల దేవదేవాజ్ఞయా బలీ ॥ ౧ ॥ ఏత స్తయాసమాఖ్యాతం పు
రావృత్త మను త్తమమ్ । ఇతిహాసం మహాపుణ్యం సర్వలోకేషు విశ్రుతమ్ ॥
వేంకటాఖ్యే గిరా తస్మి న్నత్యర్థం తే ధీమతా । అగస్త్యేన మునీంద్రాణాం
భవిష్య త్కథితం నృప ॥ ౩ ॥ ఆగామిని యుగే చా పి సమ్ప్రాప్తే తు కలా
యుగే । అదృశ్యత్వా ద్విమానస్య నిత్యస్యా మితతేజసః ॥ ౪ ॥ తస్యా
ఏవ శుభే తీరే పుష్కరిణ్యా మహాద్భుతమ్ । అతులం కారితం భక్తై ర్విమానం
సూర్యసన్నిభమ్ ॥ ౫ ॥ భవిష్యతి తి తస్యా పి మాహాత్మ్యం కథయే తవ । తచ్ఛా
పి మహా దాశ్చర్యం విమానం సురపూజితమ్ ॥ ౬ ॥ శోభితం దేవదేవేన భవి
ష్యతి న సంశయః । బహువర్షతై రాజ న్న చ శక్యం మరై రపి ॥ ౭ ॥ వక్తుం
తస్య విమానస్య మాహాత్మ్యం విస్తరేణ తు । యత్ర దేవాధిదేవౌ సా సా

ధ్యం కురుతే హరిః || ౮ || స్వభక్తానాం హితార్థాయ త్రైలోక్యనుగ్రహ
య చ శోభితం దేవదేవేన శ్రీభూమిసహితేన తత్ || ౯ || విమానం మనుజై
రాజా యై ర్దృష్టం పాపనాశనమ్ | విష్ణో స్తస్య ప్రసాదేన తే నరా ధ్వస్తబం
ధనాః || ౧౦ || ప్రాప్నువంతి పరం భామ బ్రహ్మ య త్త త్సనాతనమ్ | తత్రా పి
తు యుగే రాజం స్తద్విమానం దిదృక్షువః || ౧౧ || దేవా స్సర్వే పి గచ్ఛంతి
సిద్ధా శ్చ సహ చారణైః | ఋషయ శ్చ సగంధర్వా యతా శ్చ సహ పన్నగైః ||
అదిత్యా వసవౌ రుద్రా దిక్పాలా మరుత స్తథా | బ్రహ్మ చతుర్ముఖోదేవౌభ
గవా ఇచ్ఛంభు రేవ చ || ౧౩ || ఏవ మాద్యాస్తథా స్వేచ భక్త్యాపరమయా
యుతాః | ఉపతిష్ఠంతి తం దేవం దేవదేవేశ మిశ్వరమ్ || ౧౪ || స్నాత్వా చ
మనుజా స్తస్మిన్ స్వామిపుష్కరిణీజలే | ప్రణమ్య దేవదేవేశం నారాయణ మనా
మయమ్ || ౧౫ || తస్మిన్విమానే గోవిందం వసంతం పురుషోత్తమమ్ | స్తువం
తి ద్వివై స్తోన్మత్రైశ్చ సమస్త శ్చా ప్య హర్షితమ్ || ౧౬ || సర్వే పాతకిన శ్చా
పి త ద్దృష్ట్యా పుణ్య ముత్తమమ్ | విమానం సర్వశోకఘ్నం సర్వరోగప్రణా
శనమ్ || ౧౭ || విముక్తా స్సర్వపాపేభ్యో భవిష్యంతి న సంశయః | యత్ర
క్వా పి వసన్దేశే విమానాభిముఖం నరః || ౧౮ || వేంకటాద్రిం నమస్కృత్య
సద్యః పావై ర్విముచ్యతే | సంక్షేపేణ మయా ప్యే త న్నాహత్యం కథి
తం తవ || ౧౯ || తస్య పుణ్యస్య భూపాల విమానస్య మహీయసః | అతః
పరం తు స్నేహేన స్వయ మేవ వదామ్య హమ్ || ౨౦ || త్వయా న పృష్టం
రాజేంద్ర గుహ్య ధ్నువ్యాతరం మహత్ | అత్యద్భుత మిదం భూప శృణుష్వ
గదతో మమ || ౨౧ || నారాయణగిరౌ తస్మిన్ స్తే నారాయణ స్స్వయ
మ్ | గుహాను చా పి సర్వాను సర్వేషు శిఖరేషు చ || ౨౨ || కందరేషు చ
సర్వేషు నిర్ఘరేషు శుభేషు చ | భగవా న్దేవదేవేశ స్సర్వస్మిన్ నిరిమూర్ధని || ౨౩ ||
నానావిధాని రూపాణి బిభ్ర ద్విహరతి స్వయమ్ | క్వచి చ్చ దేవరూపేణ క్వచి
స్నానుషరూపతః || ౨౪ || క్వచి చ్చ మృగరూపేణ క్వచి ద్వృతౌదిరూపతః |
యత్ర కుత్ర చిదా సీన స్తస్మిన్ దివ్యే మహాగిరౌ || ౨౫ || దేవదేవం సమా
రాధ్య య ఉపాస్తే జనార్దనమ్ | కరోతి తస్య సాన్నిధ్యం భగవా నాధిహృద్ధరిః ||
వృషభాచలభూభాగే ఘటికా మపి యోవసేత్ | సప్తజన్మకృతం పాపం
తత్క్షణా దేవ నశ్యతి || ౨౬ || యే తత్ర కుర్వతే పాప మజ్ఞానా ద్వేంకటాచలే |
హన్యుస్తాన్ సర్వ ఏవై తే గంధర్వా శ్చస్త్రపాణయః || ౨౭ || ఆజ్ఞ
యా తస్య దేవస్య విష్వక్సేనస్య ధీమతః | తస్మాన్మ కుర్యాత్పాపం తు నరస్త
స్మిన్ స్తహీధరే || ౨౮ || న హి తత్ర గిరౌ క శ్చి ద్వృతుః పక్షి మృగోభవా | ప్రా
కృతో జాయతే దేవా స్సర్వే తద్రూపిణ స్తథా || ౩౦ || తస్య దేవస్య సేవా
ర్థం సాన్నిధ్యం కుర్వతే నదా | ఏవం ప్రాహ పురా గస్త్యో భగవాన్ న్మునిస త్ర

మః || 3౧ || మయా పృష్ట స్సమాచఖ్యా గంధమాదనపర్వతే । నారాయ
ణగిరే స్తస్య మాహాత్మ్యం పరమాద్భుతమ్ || 3౨ || విస్తరేణ సమాఖ్యా
తం మయా పి తవ భూపతే । అన్య చ్చా పి సమాఖ్యాస్యే త్వయా ౭పృష్టం
సరాధిప || 33 || త స్తి న్నద్రా తు యత్పుణ్యం దానాని దదతాంసృప । ఇత్సు
క్తో జనక స్తేన పప్రచ్ఛా థ మునిం పునః || 3౪ ||

ఇతి శ్రీవామనపురాణే త్తైత్రకాణ్డే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే
భవిష్యద్విమానవర్ణనం నామ ద్విచత్వారింశోధ్యాయః.

◆◆◆స్వామిపుష్కరిణీతీరకృతాన్న దానాదిప్రశంసా◆◆◆

జనకః || శ్రుత మేత స్తయా ఖ్యానం వామదేవ త్వయో దితమ్ । స
ర్వజ్ఞం పరమం బ్రహ్మ జానీమో మునిస త్తమ || ౧ || త్తైత్రకాణ్డే త్వయా
సర్వాణ్యుక్తాని తవతాం వరత్తైత్రాణి యాని పుణ్యాని తీర్థాని విమలాని చ॥
తేషు తేషు చ దానాని ప్రశస్తాని త్వయా మునే । నారాయణగిరావ స్థితౌ కృ
త్వా దాన మను త్తమమ్ || 3 || యత్ఫలం ప్రాప్నుయా ద్దేహీ పాపరాశిం
విధూయతే । త ద్వద స్వ మునిశ్రేష్ఠ శ్రోతుం కాతూహలం హి మే || ౪ || శతా
నందః || ఇతిపృష్ట స్తదా తేన జనకేన మహాత్మ నా । యత్పుణ్యం దదతాం
తత్ర దానానాం చ యథాఫలమ్ || ౫ || తత్సర్వం మునిశ్చార్దూలో వక్తుం సముప
చక్రమే॥ వామదేవః॥ శృణుష్వా వహితో రాజ న్య త్పృష్టో హ మిహాత్వయా॥
నారాయణగిరా వ స్థితౌ స్వామిపుష్కరిణీతటే । అన్నదానం ప్రశస్తం హి
దానాసాం దానము త్తమమ్ || ౬ || నిత్య మస్తి న్నివసతా మన్నపానాదికం
తు యః । ప్రయచ్ఛే త్స ఇహై వా శు సర్వరోగై ర్విముచ్యతే॥ ౭॥ భూమే గ్లో
శ్చ హిరణ్యస్య వస్త్రగంధాదికస్య చ । కన్యాయా శ్చ చరే ద్దానం తిలానా
మపి యో సరః || ౮ || ప్రేత్య సో ను త్తమాలోకా ప్రాప్నుయా త్పుణ్య
కర్మణామ్ । తేషాం వసతి లోకేషు యావత్కల్ప మరిందమ || ౧౦ || తతో
భక్తిం పరాం ప్రాప్య విష్ణో గ్లోకే మహీయతే॥ నిష్కామో యో దదా త్యన్నం
స్వామిపుష్కరిణీతటే || ౧౧ || స పుష్కలాం ప్రశస్తా త్తా విష్ణుభ క్తిం ప్రయా
స్యతి । తద్భక్తభావ మాపన్నః కాలేనా ల్పేన భూపతే || ౧౨ || ప్రాప్యయో
గం మునిప్రో క్తం పరమాం గతి మాప్నుయాత్ । స్వామిపుష్కరిణీం ప్రాప్య
స్నాత్వా పీత్వా చ తజ్జలమ్ || ౧౩ || విధూయ సర్వపాపేభ్యో విష్ణులోకే
మహీయతే । యావచ్ఛక్త్యనుసారం వై సువర్ణం గా మథా పి వా || ౧౪ ||
వస్త్రాణి వసుధాం వా పి తిలాన్ గంధా నను త్తమాన్ । యో దదాతి సదీ
ర్ఘాయు రారోగ్యం చా పి విందతి || ౧౫ || ప్రాప్నుయా త్సర్వకామాం శ్చ భోగా

స్ఫుట్కే చ పుష్కలాః । ముక్త శ్చ సర్వపాపేభ్యః ప్రాప్నుయా త్పర
మాంగతిమ్ ॥ ౧౬ ॥ శృణు చా స్తి స్పరావృత్త మాఖ్యానంపర్వతోత్తమే ।

— వామదేవ మృతి బ్రహ్మోపదిష్టస్వామిపుష్కరిణీమాహాత్మ్యమ్. —

యథా మే కథితం పూర్వం బ్రహ్మణా పరమేష్ఠినా ॥ ౧౭ ॥ పూర్వం భూమి
ధరేంద్రేఽస్తి బ్రహ్మణం కమలాసనమ్ । ఉపాసీన స్సమాసీనో వర్షాణా
మధికం శతమ్ ॥ ౧౮ ॥ అహం తీవ్రంతపోఽకార్యం బ్రహ్మణం ప్రతి భూమిప
కాలేన మహతా తాత భగవా న్కమలాసనః ॥ ౧౯ ॥ ఆవి ర్భూమి పురత
స్తపసా తోషితో మయాస్వయ మేవ చతుర్వక్త్రో మాం ప్రబోధ్య జనాధిప
మేఘగమ్భిరయా వాచా ప్రసన్నో వాక్య మబ్రవీత్ । పరితుష్టో స్తి తే బ్రహ్మ
న్వామదేవ ద్విజోత్తమ ॥ ౨౦ ॥ య దిచ్ఛసీ హ త ద్దాతుం వరదో హ మిహాగ
తః । వరం వరయ భద్రం తే య దిచ్ఛసి మహామునే ॥ ౨౧ ॥ ఇ త్యుక్తో బ్రహ్మణా
తేన ప్రసన్నేన మహత్మనా । అహ మేవం నృప శ్రేష్ఠ పృణే వర మను త్తమమ్ ॥
స్వామిపుష్కరిణీ యే య మత్రా స్తే పర్వతోత్తమే । తస్యా ఏవ తుమాహా
త్మ్యం జ్ఞాతు మిచ్ఛామి తత్త్వతః ॥ ౨౨ ॥ మాహాత్మ్యం చ ఫలం చాపి
దర్శనేన్నాసనాయోః । అస్యా స్తీరే చ దానానాం య త్ఫలం త ద్వదస్య మే ॥
బ్రహ్మ ॥ అస్యా స్తీరే పురా బ్రహ్మ చంద్రః క్షీరోదసంభవః । సావర్ణం భూష
ణం దత్వా లావణ్యం పరమం యయా ॥ ౨౩ ॥ కన్యాం దత్వా పురాబ్రహ్మ
న్కామః కామత్వ మాప్తవాః । ధనదో పి ధనేశత్వం స్వర్గదానా దవాప్త
వాః ॥ ౨౪ ॥ ఇంద్ర ఙ్గోడశదానాని స్వామి పుష్కరిణీతతే । కృత్వా వలాది
నసురాః దుర్జయా నజయత్పురా ॥ ౨౫ ॥ అస్మిన్నిరౌ పురా క శ్చిదాగత్యబ్రా
హ్మణోత్తమః । జిజ్ఞాసుం కావ్యవి న్నామ బ్రహ్మజ్ఞానస్య మానద ॥ ౨౬ ॥
స్వయ మాహూయ విప్రేంద్రం బ్రహ్మజ్ఞాన మను త్తమమ్ । దద త్పర
మధర్మాత్మా వాచస్పతి రభూ న్తునే ॥ ౩౦ ॥ ధరణ్యాం నిత్యసాన్నిధ్యం వేంక
టాచారా విశేషతః । తస్మా త్తత్రై వ కార్యాణి మహాదానాని పార్థివైః ॥ ౩౧ ॥
య త్కించ చ్చ మునే తస్మిన్ స్వామిపుష్కరిణీతతే । దద్యా దను త్తమా
లోకా నాప్నుయా త్పుణ్యకర్మణామ్ ॥ ౩౨ ॥ మాసి భాద్రపదే పుణ్యే

—◆— బ్రహ్మకారితశ్రీవేంకటాచలాధీశమహాత్మవప్రశంసా. —◆—

శుక్లపక్షే తు చైత్రధే । స్వామిపుష్కరిణీతీరే దేవస్య పరమాత్మనః ॥ ౩౩ ॥
ఉత్సవః కారితః పూర్వం మయై వ ప్రీతయే హరేః । తత్ర తత్ర యుగేచాస్య
విష్ణో స్సామిసర స్తతే ॥ ౩౪ ॥ ఉత్సవా న్కారయిష్యంతి నరాః పుణ్య
కృతోఽమలాః । కిం చి దారాధనే వై వ విష్ణు ర్భాద్రపదోత్సవే ॥ ౩౫ ॥
దదాతి సర్వలోకానాం వరా నత్యంతదుర్లభాః । ఉత్సవేషు చ దేవస్య

నారాయణగిరిం ప్రతి ౩॥ ౬॥ గచ్ఛంతియేనరాః పుణ్యా స్తేషా మపి ఫలంశృణు॥
యాని త్వా దధతే పదాని చ మునే నారాయణాద్రిం ప్రతి స్తోకం స్తోక మపి
ద్విజా అపి జనా స్తేషాం ఫలం యచ్ఛృణు । యావ ద్వేఙ్కటశైలమాత్మ
గృహత స్తావ త్పదానాం క్రమా త్ప్రాయ శ్చైవ పదేపదే క్రతుఫలం భూయా

—◆◆◆ మహాత్మనసేవార్థమాగతజనారాధకపుణ్యఫలవర్ణనమ్. ◆◆◆—

ద్భువి ప్రాణినామ్ ॥ ౩౭౪ ॥ యే సేవార్థ ముపాగతావృషగిరా దేవస్యదిప్యౌ
త్సవే యావచ్ఛ క్తుప్రలాలయంతి భగవాం స్తేషా మభీష్టప్రదః । య స్తేషా
ముపకార మీష దపి వా కుర్యా న్న లోభాదినా తస్యాకల్ప మవస్థితీశ్శృణు
మునే ఘోరే మహాకారవే ॥ ౩౭౫ ॥ య స్వామిసరస స్తీరే పుష్పాద్యానాని
కారయేత్ । నందనోపవనే తస్య యావత్కల్ప మవస్థితః ॥ ౩౭౬ ॥ కి మనేన
బహుక్తేన య స్వామిసరస స్తతే । య త్కించి త్కురుతే పుణ్యం తస్యా ౭౦
తో నై వ విద్యతే ॥ ౩౭౭ ॥ వామదేవః॥ ఇ త్యుక్త్వా భగవా న్భృహ్మ లోకకృ
ల్లోకపూజితః । అ స్తర్దధే తదా తస్మా చ్చుత మేత న్మయా పురా ॥ ౩౭౮ ॥ శతా
నందః॥ ఇతీ రితం త స్మనినా సమ స్తం శ్రుత్వామహాజా జనకో మహాత్మా ।
ప్రపుల్ల నేత్రః పులకాంచితాంగో నారాయణాద్రిం ప్రయయా ప్రహృష్టః ॥
సమాప్య యజ్ఞం జనకో మహాత్మా ధురం ధరిత్యా సుచివే నియోజ్య । ద్రష్టుం
పరం బ్రహ్మ వృషాద్రిమూర్ధ్ని స్వయం యయా మైథిలరాజరాజః ॥ ౩౭౯ ॥

ఇతి శ్రీవామనపురాణే తేత్రకాండే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే

శ్రీస్వామిపుష్కరిణీతీరకృతదాన ఫలవర్ణనం నామ

త్రిచత్వారింశోధ్యాయః.

—స్వామిపుష్కరిణీం వ్రతి సార్థత్రికోటితీర్థాగమనకామనిర్ణయః.—

వ్యాసః॥ శ్రుత్వై త దధ మాహాత్మ్యం స్వామిపుష్కరిణీం ప్రతి జన
క స్తు శతానందం ప్రప్రచ్ఛే దం యుదా నివృతః ॥ ౧ ॥ జనకః॥ లోకేషు సర్వతీర్థాని
కథ మాయాన్తి తజ్జలే । కిమర్థం వా త దేత న్నే కథయస్వ మహామునే ॥ ౨ ॥
శతానందః॥ పురా భాగీరథీతీరే మార్కండేయో మహామునిః । తపః పరమ
మాస్థాయ స తేవే పరమం తపః ॥ ౩ ॥ ధ్యాయ నిశ్చలస్య జగత స్సృష్టారం
భవ నేశ్వరమ్ । తతః కాలేన మహతా బ్రహ్మ లోకపితామహః ॥ ౪ ॥ సాన్నిధ్య

మకరో త్ప్రీత్యా మార్కణ్డేయస్య ధీమతః । వచనం వ్యాజహారే దం
 మార్కణ్డేయం పితామహః ॥ ౫ ॥ వరం వరయ దాస్యామి య దిచ్ఛసి
 మహామునే ॥ మార్కణ్డేయః ॥ వరం దేహి మమ బ్రహ్మ యాచే శ్రద్ధా
 సమన్వితః ॥ ౬ ॥ త్రైలోక్యే యాని పుణ్యాని సంతి తీర్థాని వై ప్రభో ।
 తేషు సర్వేషు తీర్థేషు యాత్రాయాం శక్తిరస్తి తి ॥ ౭ ॥ తస్య తద్వచ
 నం శ్రుత్వా భగవాం శ్చతురాననః । ప్రహసన్వ్యాజహారే దం మార్కణ్డే
 యం తపస్వినమ్ ॥ ౮ ॥ బ్రహ్మ ॥ లోకే సర్వేషు తీర్థేషు స్నానం వర్షశతై ర
 పి కర్తుం న శక్యతే బ్రహ్మ న మయా న చ శమ్భునా ॥ ౯ ॥ అన్యం వత్స్యామి తే
 బ్రహ్మ న్నుపాయం మునిసత్తమ । ఇతో దక్షిణదిగ్భాగే మునే ద్విశతయో
 జనే ॥ ౧౦ ॥ అస్తి శ్రీవేంకటో నామ ప్రథితః పర్వతోత్తమః । ద్రుమిడేషు
 మహాపుణ్య స్సేవిత స్త్రీదశై ర్గిరిః ॥ ౧౧ ॥ తస్య శృంగే సుమహతీ పుణ్యా
 పాపవినాశినీ । స్వామిపుష్కరిణీ నామ సరసీ సర్వకామదా ॥ ౧౨ ॥ త్రైలో
 క్యవర్తినాం బ్రహ్మం స్తీర్థానాం స్వామినీ హి సా । మాసే తు మార్గశీర్షాభ్య
 ద్వాదశ్యాం పూర్వపక్షకే ॥ ౧౩ ॥ అరుణోదయవేళాయాం త్రిషు లోకేషు
 విశ్రుతాః । తిస్రశ్లోక్యార్ధకోటి చ తీర్థానాం సుమహామతే ॥ ౧౪ ॥ సా
 న్నిధ్యం తత్ర కుర్వంతి స్వామిపుష్కరిణీజలే । పాపం స్వేషు వినిర్ముక్తం లోకై
 రఘసమన్వితైః ॥ ౧౫ ॥ నిర్మరంతీ హ తీర్థాని తస్యా స్తీర్థ సమన్వయాత్ ।
 మార్కణ్డేయ మహాభాగ భువనత్రయవాసినామ్ ॥ ౧౬ ॥ తీర్థానాం తత్ర
 గత్వా త్వం సేవాఫల మవాప్నుహి । స్వామిపుష్కరిణీ త్యే త స్నామధేయం
 చ త త్కృతమ్ ॥ ౧౭ ॥ మార్కణ్డేయ సమస్తానాం తీర్థానాం స్వామినీ యతః ।
 అన్య చ్చ తవ వత్స్యామి రహస్యం ధర్మగోచరమ్ ॥ ౧౮ ॥ య జ్ఞాత్వా ముని
 శార్దుల జ్ఞాతవ్యం నా వశిష్యతే గంగాదిపుణ్యతీర్థాని యావంతీ హ మహీతలే ॥
 యాని వా మేరుశృంగాగ్రే కైలాసే మందరోపరి । పాతాళసింధుతీరేషు
 తథా ద్వీపాంతరే ష్వపి ॥ ౨౦ ॥ తేషు తేషు చ దానానాం వ్రతానాం
 జపహోమయోః । శ్రుతిస్మృతిపురాణేషు వివిధం శ్రూయతే ఫలమ్ ॥ ౨౧ ॥
 త త్సర్వం యుగప త్ప్రాప్తుం య ఇచ్ఛేన్మునిసత్తమ । స మార్గశీర్ష ద్వాదశ్యాం
 శుక్లాయాం నియతాత్మకః ॥ ౨౨ ॥ వేంకటాదౌ మహాపుణ్యే స్వామిపుష్క
 రిణీతటే । కుర్యా దేకతరం దానం విప్రాయ శ్రుతశాలినే ॥ ౨౩ ॥ విష్ణుభక్తాయ

శాంతాయ దరిద్రాయా నసూయవే । తేన సర్వేషు తీర్థేషు త ద్దత్తం
నా త్ర సంశయః ॥ ౨౪ ॥ యాని షోడశ దానాని మహాం త్యాహు ర్దునీశ్వరాః ।
తేషా మేకం తు యః కుర్యా త్స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౨౫ ॥ మార్గశీర్షే
సితే పక్షే ద్వాదశ్యాం విజితేంద్రియః । తేన షోడశదానాని తీర్థేషు సకలేష్వ
పి ॥ ౨౬ ॥ మార్కణ్డేయ కృతాని స్యు ర్యుగప త్త న్నహద్భుతమ్ । ధనుర్మాసే
సితే పక్షే ద్వాదశ్యా మరుణోదయే ॥ ౨౭ ॥ అయాంతి సర్వతీర్థాని స్వామి
పుష్కరిణీజలే । ఇమం మంత్రం సముచ్చార్య స్నాత స్తత్ఫల మాప్నుయాత్ ॥
౨౮ ॥ ఏత ద్గుహ్యం పురా విష్ణుః ప్రోవాచ భగవా న్నమ ॥ శతానందః ॥
ఇ త్యుక్త్వా స్తర్దధే బ్రహ్మ మార్కణ్డేయస్య పశ్యతః ॥ ౨౯ ॥ మార్కణ్డేయ
స్తు నృపతే విస్మయావిష్టమానసః । నారాయణగిరిం ప్రాయా త్తథై వ
ప్రీతమానసః ॥ ౩౦ ॥ గత్వా తస్మి న్నిరా పుణ్యే స్వామిపుష్కరిణీం శుభాం ।
దృష్ట్వా స్నాత్వాఽ ధ తస్యా వై విపులే విమలే జలే ॥ ౩౧ ॥ తస్యాస్తీరే మహీ
చాల భగవంతం జనార్దనమ్ । సమభ్యర్చ్య హృషీకేశం ప్రసన్నేనాం తరా
త్ననా ॥ ౩౨ ॥ పత్సరాణాం త్రయం రాజ న్నువాస స మహీధరే । ప్రతి
వర్షం చ తీర్థానా మాగమం ప్రేత్య త త్తిథౌ ॥ ౩౩ ॥ మార్కణ్డేయో మహీ
చాల ప్రసాదా చ్ఛార్ణధన్వనః । అవాప పరమానంద మనంతం శాశ్వతం
మునిః ॥ ౩౪ ॥ వామదేవః ॥ య ఇదం శ్రావయే న్నిత్యం న్వామితీర్థస్య వైభ
వమ్ । శృణోతి పరయా భక్త్యా ద్వాదశ్యాం మార్గశీర్ష కే ॥ ౩౫ ॥ తస్య
ప్రసన్నో భగవాన్ తస్య మిష్టం ప్రయచ్ఛతి । ఏకాదశ్యా ముపోష్యా స్మి
న్సర్వతే వేంకటాహ్వయే ॥ ౩౬ ॥ ద్వాదశ్యాం మార్గశీర్షే తు పూర్వపక్షే చ
యే నరాః । స్నానం కృత్వా యథాన్యాయం న్వామితీర్థే స మాగతాః ॥ ౩౭ ॥
ప్రణమంతి జగన్నాథం త త్తీరతలవాసినమ్ । తే నరా తత్ప్రసాదేన పాప
రాశిం విధూయ వై ॥ ౩౮ ॥ తత్ప్రయాంతి పరం ధామ శాశ్వతం బ్రహ్మ

— స్వామితీర్థస్నానార్థం శ్రీవేంకటాచల మ్మృతి జనకనృపాగమనమ్. —

సంజ్ఞితమ్ । శాస్త్రాణాం పరమో వేదో దేవానాం పరమో హరిః ॥ ౩౯ ॥
తీర్థానాం పరమం తీర్థం స్వామిపుష్కరిణీ నృప । తస్మా త్త్వ మపి రాజేంద్ర
గత్వా నారాయణాచలమ్ ॥ ౪౦ ॥ స్వామిపుష్కరిణీ తోయే స్నాత్వా నియత
మానసః । త త్తీరవాసినం దేవం శరణ్యం సర్వదేహినామ్ ॥ ౪౧ ॥ నారాయణం

౨౯౪ శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే - శ్రీవామనపురాణాంతర్గతే [౨-౨౫.

సమారాధ్య సర్వా నామ నవాప్యసి || శ్రీవేదవ్యాసః || ఏత చ్చ్యుత్వా
 తు జనక శ్మతానందోదితం తదా || ౪౨ || ప్రహర్ష మతులం లభ్యా మంత్రీభి
 స్సహితో నృపః | గత్వా పృథాచలం తీవ్రం స్వామిపుష్కరిణీ జలే || ౪౪ ||
 స్నాత్వా దృష్ట్వా ధ దేవేశం శ్రీభూమిసహితం తతః | తత్ర స్థిత్యా చిరం కాలం
 సర్వా నామ నవాప్య చ || ౪౪ || ఆగత్య మిథిలాం రాజా శశాస పృథివీ
 మిమామ్ || ౪౪౫ ||

ఇతి శ్రీవామనపురాణే క్షేత్రకాండే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే
 స్వామిపుష్కరిణీ మృతి సార్ధత్రికోటితీర్థాగమనతత్కాల
 కృతదానఫలాదివర్ణనం నామ చతుశ్చత్వారింశోధ్యాయః.
 ఇత్థం శ్రీవామనపురాణే వింశప్రభృతి చతుశ్చత్వారింశ పర్యంత
 పంచవింశాధ్యాయాత్మక శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే
 పరో భాగ స్సమాప్తి మగమత్.

శ్రీవేంకటాద్రినిలయః కమలాకాముకః పుమాన్ ||

అభజ్గురవిభూతి ర్న స్తరజ్జయతు మజ్గుశమ్ ||

శ్రీవామనపురాణాంతర్గత శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే
 సముదితాధ్యాయసంఖ్యే ౨౫

శ్రీ రస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రియై శ్రీపద్మావత్యై నమః.

శ్రీ మ తే విష్వ క్సే నా య న మః.

అ థ శ్రీ బ్రహ్మ పు రాణా స్త గ్గ త

శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

శ్రియః కాంతాయ కణ్యాణనిధయే నిధయే ర్థినామ్ ।

శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మజ్జశమ్ ॥

శ్రీవేంకటాచలాధీశం శ్రియా ధ్యాసితవక్షసమ్ ।

శ్రితచేతనమందారం శ్రీనివాస మహం భజే ॥

—◆— దుర్వాససం వృతి దిలీపకృతపృశ్నః. —◆—

శ్రీసూతః ॥ రాజా దుర్వాససం పృష్ట్వా దిలీపో గృహ మాగతమ్ ।
శ్రుత్వా శ్రీరజమాహాత్మ్యం శ్రీముష్ణస్య చ వైభవమ్ ॥ ౧ ॥ వేంకటాచల
మాహాత్మ్య మథ ప్రవచ్ఛ సాదరమ్ ॥ దిలీపః ॥ నిర్దిశ్య దేవదేవస్య స్వయం
వ్యక్తాప్త వైభవమ్ ॥ ౨ ॥ శ్రీరజవైభవం తత్ర శ్రీముష్ణస్య చ వైభవమ్ ।
ఉక్తం త్వయా దయాసిన్ధో సామృతం వద వైభవమ్ ॥ ౩ ॥ శ్రీవేంకటా
ద్రిసంజ్ఞస్య తేత్రస్యా నుత్తమస్య చ । వేంకటేశ్వరదేవౌ సా యత్ర సన్ని
హితో హరిః ॥ ౪ ॥ తస్యా గతిం వైభవం చ తీర్థసంఖ్యం తత్రైవ చ । యేన

— దిలీప మృతి దుర్వాసఃకథిత శ్రీవేంకటాచల వైభవమ్. —

ప్రథాకృతా లోకే త దాచక్ష్య కృపా యది ॥ ౫ ॥ దుర్వాసాః ॥ శృణు
రాజ స్మృవత్కౌమి వేంకటాచల వైభవమ్ । తస్యా ౬౬గతిం ప్రవత్కౌమి
దేవస్యా పి మహాత్మనః ॥ ౬ ॥ మేరోః పుత్రో మహాశైలో జామ్బూనదనదీ
తతే । యోజనత్రయ విస్తీర్ణ స్త్రీంశద్యోజనమాయతః ॥ ౭ ॥ వేంకటేశ
కృతం నామ పిత్రా తస్య మహాత్మనః । అమృతస్యే నిరాయా శ్చ యతో
విస్తారకారకః ॥ ౮ ॥ జీవానాం భారతే వన్నే తతో యం గుణనామకః ।
నిర్దోషవిష్ణో రయనం నారాయణ మిమం విదుః ॥ ౯ ॥ వృషస్య భరణ తోషా
ద్వృషభం చా పి తం విదుః । ప్రసవా దజ్జనా దేవ్యా విదు రజ్జనసంజ్ఞకమ్ ॥

౧౦ || సశేషాగమన శ్చా పి శేషాద్రిం ప్రాహు రుత్తమాః || దిలీపః || స
శేషాగమనం తస్య కుత ఏత స్సహావిభో || ౧౧ || త దాచత్స్వ మహాప్రాజ్ఞ

— వాయుశేషయాః క్షీరాభిష్రవృత్తకలహోహోద్ధాతాది కథనమ్. —

శ్రోతుం కాతూహలం హి మే || దూర్వాసాః || అనంతశయన శ్రీమన్
కదా చి త్తీరసాగరే || ౧౨ || లక్ష్మీవిలాసనిర్విష్టో భగవా స్సద్గుసూదనః |
బ్రహ్మసద్దవనే రేమే రమయా ౭స్తఃపురే సహ || ౧౩ || సమాది దేశ చ
తదా భగవాన్ రమయా యుతః | శేష మస్తఃపురద్వారే భావికృత్యం చ
చిస్తయన్ || ౧౪ || తదా శయానుగ శ్చేష స్సర్వలోకధురన్ధరః | తస్మా
వస్తః పురద్వారే తస్య చా నుమతే తదా || ౧౫ || ఖ్యాపయామాస చా
త్మానం బలిప్తం సర్వతో ధికమ్ | ఏతస్మి న్నంతరే వాయు ద్గుర్ధాభిశయనం
యయా || ౧౬ || తదా వాయుం సమారాత్సీ త్ఫణీంద్రో బలదైవతమ్ | స
చ తే సమయ శ్చా త్ర ప్రాప్తు మంతఃపురం గృహమ్ || ౧౭ || నా త్నజ్ఞో
హి భవా న్వాయో కదా తే భూ ద్గతిః పురా | ఇతః పర మతీత్య త్రికత్వా
అంతఃపురే గృహే || ౧౮ || ఇతి తద్వచనం శ్రుత్వా వాయు స్తం ప్రత్య
ఘ్రాచత || వాయుః || నా త్నజ్ఞో ౭సి త్వ మేవా త్ర త్వయో క్త మవిచా
రతః || ౧౯ || శేషః || బహి రంత శ్చ యో నిత్య మహం నాథ సమీపగః |
త్వం భృతోఽమీధుషో విష్ణో ర్నాం తరంగో న మత్సమః || ౨౦ || తిష్ఠ తావ
ద్ధరే ద్దావీ త్య హీశో వాయు మబ్రవీత్ | తచ్చుత్వా ప్రహస న్వాయు
ర్వాయుభక్ష మధా బ్రవీత్ || ౨౧ || వాయుః || దాసీదాసజనా యే తు యే చా
న్యే పరిచారకాః | త్వా న్వదంతి తు మిత్రాణి న తే ర్హం త్యాసనం విభోః ||
బిడాలోం తస్మిన్తో వా పి బహిష్కేభసమో న హి | మాం త్వం జానాసి నా
ధ్యక్షం ప్రాణినాం ప్రాణ మీశ్వరమ్ || ౨౩ || బలే జ్ఞానే విరాగే చ విష్ణుభక్తా
న మత్సమః | సాత్త్వా ద్విష్ణు ప్రసాదస్య పాత్రభూతో సి సర్వదా || ౨౪ || మర్యా
దయా ౭వస్థాతవ్యం వక్తుం నా ర్హసి చా ధికమ్ | ఇ త్యుక్త స్తేన సంక్రుద్ధః

—♦— వాయుశేషకృతపరస్పరబలపరీక్షా. —♦—

ప్రత్యువాచ బిలేశయః || ౨౫ || శేషః || కిం జల్పి తేన బహునా పరీక్షా
త్రవిధీయతామ్ | ఆవాభ్యాం బలశాలిభ్యాం గృశ్యతే ౭త్రబలాబలమ్ || ౨౬ ||
ఇ త్యు క్త స్తేన ఘణినా మాతరిశ్వా బ్రవీ త్తతః || వాయుః || ఆవయో స్సస్య
త్కథం చా త్ర పరీక్షా పౌరుషే గతౌ || ౨౭ || త ద్వదస్య మహాబాహో
యేన తే నిశ్చయో భవేత్ | ఏవం వృత్తే వినోదే తు తత్రాగా ధ్ధరి రీశ్వరః || ౨౮ ||
కి మేత దితి తౌ పృష్ట్యా శేషేణో క్తో తివిస్తరాత్ | ప్రాహో ద్వృత్తం త
దా శేషం భావికార్యం స చింతయన్ || ౨౯ || శ్రీభగవాన్ || లోకాంత

రాత్వా బలదేవతా యః ప్రాణో మమా పి హ్యధికో మత ౭యమ్ । త్వం
 లోకభరే తి మహాన్నదస్తే తవా పి వై కూర్మవరో హి వోధా ॥౩౦॥ తచ్చు
 త్వా ప్రాహ దేవేశం శేషస్తస్య శయానుగః ॥ శేషః ॥ భగవన్నమ
 వాయో శ్చ పశ్యాద్యబలపౌరుషే ॥౩౧॥ యో సా మత్పాలిత శ్చైలో భారేణ
 మహతా వృతః । మేరుపుత్రో మహాపుణ్యో జామ్బూనదనదీతటే ॥ ౩౨ ॥
 యోజనత్రయవిస్తీర్ణ స్త్రింశద్యోజన మాయతః । అహ మ్నేరు మవష్టభ్య
 బద్ధ్వా తం కాయరజ్జనా ॥ ౩౩ ॥ స్థాస్థామి తం మహాశైలం వాయురుద్ధరతే
 యది । తదా మత్తోధికో వాయుః ప్రభో సత్యం న సంశయః ॥ ౩౪ ॥
 ఏవ ముక్తో హృషీకేశ శ్చేషేణా త్యంతగర్విణా । వాయు ముద్వీక్షయామాన
 వాయుర్జాత్యేం గితం హరేః ॥ ౩౫ ॥ తథా కుర్వితి తం శేషం హరిణా
 ప్రేరితో బ్రవీత్ । తత శ్చేషో యయా భూమిం తత్రా పశ్యద్గిరిం శుభమ్ ॥
 తప్తహాటకసజ్జాశం రత్నసానుం మనోహరమ్ । మేరోర్దక్షిణదేశే తు
 జామ్బూనదనదీతటే ॥ ౩౬ ॥ మేరుపుత్రం మహాపుణ్యం వేంకటాచలసం
 జ్ఞకమ్ । మేరువేంకటశ్చైలేంద్రా వవష్టభ్య మహారుషా ॥ ౩౭ ॥ స్వ
 కాయరజ్జనా బద్ధ్వా శేషస్తథా జ్వలన్ రుషా । సన్నద్ధ సహ సర్వాశ్చైః
 పశ్చాద్వాయు మువాచ హ ॥౩౮॥ యద్యస్తి తే బలం ఘోరం గిరి ముద్ధర
 సాంప్రతమ్ । ఇ త్యుక్తో వాయు రాయాత స్సస్పృశ న్నాదేన వేంకటమ్ ॥౪౦॥
 చిత్తేసాం గుప్తత శ్చైలం దర్శేణా నా దరాత్తదా । అవిచాల్యం యదా మేనే
 శేషసంవేష్టితం గిరిమ్ ॥ ౪౧ ॥ తతః ప్రయేతే బాహుభ్యాం తం తోల
 యితు మాదరాత్ । న శశాక యదా వాయు ర్భాహుభ్యా మపి వీడయన్ ॥
 తం చాలయితు మీష ద్వా భగ్నదర్పస్తదా ౭భవత్ । అక్రీడితంకీచ తతో
 వాయు ర్భ్రష్టాపూరణః ॥౪౩॥ ఆత్మీయా మఖిలాం శక్తిం కంపనే శోషణే
 తథా । న్యంజయ స్కంపయామాన సర్వాన్ స్థావరజ్జమాన్ ॥ ౪౪ ॥
 అథ బ్రహ్మాదిభి రేవై రనుసీతే పి మారుతే । అకృతోపరమే శేష స్సామ్నా
 విజ్ఞాపిత స్తుతేః ॥ ౪౫ ॥ లఘు ర్భూత్వా క్వచిత్కించి త్పణాం సంశ్లేఢయన్
 స్థితః ॥ తత స్తద్విపరం వాయు ర్మహావేగో వివేశహ ॥ ౪౬ ॥ తతః క్షణే
 నోచ్చలిత స్తూలరాశి రివాంబరే । ప్రచల స్వత్క చోల్లంఘ్య దూరం లఘౌ
 ర్థయోజనమ్ ॥ ౪౭ ॥ ఉత్తరే దక్షిణాంభోధేర్ద్వాత్రింశ ద్యోజనాంతరే ।
 పూర్వాంభోధేః పశ్చిమే తు పుణ్యే స్వర్ణముఖతటే ॥ ౪౮ ॥ పపాత వేగతో
 వాయో శ్చైల శ్చేషసమన్వితః । సహస్రథా శీర్యమాణో బలేన బలశా
 లినః ॥ ౪౯ ॥ తత స్తుష్టావ మరుతం మేరు స్సృతహితేచ్ఛయా । త్రాహి
 త్రాహి జగత్ప్రాణ పుత్రభిక్షాం ప్రయచ్ఛ మే ॥ ౫౦ ॥ అపరాధో హి
 శేషస్య న చ మే పుత్రహేతుకః । ఇతి తేన స్తుతోవాయుః పాలయామీ తి చా

బ్రవీత్ ॥ ౫౧ ॥ తం గిరిం స్వయ మూవిశ్య తేన సార్థం పపాత హ । * వాయో
రావేశనా చైస్స సం ప్రాహు రజ్జుచసంజ్ఞకమ్ ॥ ౫౨ ॥ శేషో విశీర్ణ
దేహ స్తు తేన సార్థం పపాత హ ॥ ౫౩ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే దిలీపదూర్వాస స్సం
వాదే వాయుశేషపరస్పరబలపరీక్షాదికథనం నామ ప్రథమోఽధ్యాయః.

—◆— వేంకటాద్వౌ శేషకృతతపఃప్రకారకథనమ్. —◆—

దిలీపః ॥ కిమర్థం దేవదేవేశో హిత్యా వైకుణ్ఠ ముత్తమమ్ । నాన్ని
ధ్యమకరో త్తత్ర వేంకటాభ్యో నగోత్తమే ॥ ౧ ॥ కిం తత్ర కారణం బ్రూహి
శ్రోతుం కాతుహలం హి మే ॥ దూర్వాసాః ॥ శేషో గతమదః పశ్యా త్త
స్మి స్మే వ నగోత్తమే ॥ ౨ ॥ వాయవ్యే స్వామిసరసో నాగతీర్థే మనో
రమే । నానాసానుసమాక్తిరే నానాపాదపమణ్డితే ॥ ౩ ॥ ఉత్తరే శిఖరే
పుణ్యే సాన్నిధ్యార్థం జగత్పతేః । తప స్తేపే మహాఘోరం దివ్యం వర్షసహ
స్రకమ్ ॥ ౪ ॥ తపసా తోషితో దేవః ప్రత్యక్ష స్సమజాయత । వరం

—◆— శేషతపస్తుపభగవదావిర్భావః. —◆—

వరయ భద్రే తి తేనో క్తశ్చేష ఆహ తమ్ ॥ ౫ ॥ శేషః ॥ యది ప్రసన్నో
భగవన్నిదం మే దేహి భో వరమ్ । యథా శేషే మదంగే త్వం వైకుణ్ఠే భువ
నోత్తమే ॥ ౬ ॥ కైలాశారే చ మద్దేహే నిత్య మత్ర వసప్రభో । ఇతి శే

— శేషస్వార్థనయా భగవత్కృతవేంకటాద్రివాసాభ్యుపగమః. —

షేణ చో క్త స్సౌ భగవా స్ప్ర త్యువాచ హ ॥ ౭ ॥ పురా విచారితం స్థానం
భూమా క్రీడాస్పదం శుభమ్ । ఏతస్మిన్నస్తరే ప్రాయాన్నారణో మునిసత్ర
మః ॥౮॥ దృష్టే మునౌ మయా చో క్త మృషే కస్తాది హా గతః! సోపి మాం
ప్రాహ విప్రేంద్రో దృష్ట్వా భూగోళ మాగతః ॥ ౯ ॥ ఇ త్యుక్త స్తేన చా పౌ
ఛం మఘ రంతుం భువస్థితే యోగ్యం కిం స్థాన మి త్యుక్త స్స చో వాచ ము
నీశ్వరః ॥ ౧౦ ॥ నారదః ॥ అస్తి కశ్చి ద్గిరివరో వేంకటాభ్యో మనోహ
రః । త్రింశద్యోజన మాయామీ యోజనత్రయవిస్తృతః ॥ ౧౧ ॥ అష్టోత్తరస
హస్రేణ తీర్థవర్త్య శ్చ శోభితః । జామ్బూనదనదీతీరే మేరుశైలస్యదక్షిణే ॥
కింఞ్చి దూన శ్చ వైకుణ్ఠా ద్విహారోఽయ మ్మనోహరః । విహరస్వ రమానాథ

* వాయో రావేశనా చై త్యాది - అజ్యతే లభిగమ్యతే - ఆవిశ్యత ఇ త్యంజన ఇతి
త్యుత్పత్త్యా వ్యాప్తికర్తృవాచీ హ్యంజనశబ్దో వాయువ్యాప్తిమూల ఇ త్యభిప్రాయః - అం
జా ప్యక్తిశ్శక్తికాంతిగతిస్యితి గత్యర్థకత్వాత్థాతో ర్గతి ర్వాప్తిరూపా భవతు మర్హతి -
చకారేణ ప్రాగుక్తాజంనాదేవీ ప్రసవనిమిత్తకత్వ మంజనసంజ్ఞా స్పృశుచ్ఛ్రియతే.

వాసయోగ్య స్తవై వ సః ॥ ౧౩ ॥ తదా త ద్వచనం శ్రుత్వా గన్తు మిచ్ఛా
బభూవ మే ఏతస్మి న్నంతరే వాయో స్తవ సంవాదహేతుకః ॥ ౧౪ ॥ గీ
రత్రాగతః పుణ్య స్వయాఽపి తపసా ఽర్థితః ఇష్టం మే ప్రార్థితం పూర్వం తథా
స్మితి వరందదా ॥ ౧౫ ॥ తేన విష్ణు ససూయాతో హిత్వా వై కణ్ఠ ముత్తమ

.. ♦ భగవత స్సామిత్థీర్థతీరై కవాసనిమిత్తకథనమ్. ♦ ..

మ్ । స్వామిపుష్కరిణీతీరే రమయా సహ మోదతే ॥ ౧౬ ॥ దిలీపః ॥ తస్మి
న్నగోత్తమ పుణ్యే నానాపాదపమణ్డితే । ఆదా వంతే చ మధ్యే చ సంతి
తీర్థా న్యనేక శః ॥ ౧౭ ॥ దేశా మనోహరాః పుణ్యా స్సానూని వివిధాని చ ।
హిత్వా తత్సకలం స్థానం స్వామిపుష్కరిణీతటమ్ ॥ ౧౮ ॥ ఆశ్రితో రమయా
తత్ర మమ తత్కారణం వద ॥ దూర్వాసాః ॥ పురా సరస్వతీ దేవీ తీర్థో
త్కృష్టత్వకాఙ్క్షయా ॥ ౧౯ ॥ సరస్వతీ నదీ నామ బ్రహ్మవర్తే బభూవ
హ । తస్యా స్తీరే తప స్తప్తం పులస్త్యో భగవాన్ యయా ॥ ౨౦ ॥ పు
త్రభావేన తం దేవీ నా ర్చయంతీ స్థితా మునిమ్ । తత స్తాం కుపితః ప్రాహ యా
తే కాఙ్క్షా సరస్వతి ॥ ౨౧ ॥ తవ సా విఫలా భూయా న్నదీరూపేణ సర్వ
థా । *గుణసామాన్యభావే పి విష్ణుపాదప్రభావతః ॥ ౨౨ ॥ తపా ధికేన య
శసా భవిష్యతి సరి ద్వరా తీర్థోత్కృష్టా సై వ భూయా ద్భువి గఙ్గాఖ్యయా
శుభా ॥ ౨౩ ॥ ఇతి శస్తా పున ద్దేవీ తం శశాప మహామునిమ్ । రాక్షస స్తే
భవే ద్వంశో విష్ణో రప్రియకారకః ॥ ౨౪ ॥ పునః ప్రసాదితా తేన విశాప మ
పి సాదదా । అంతిమో వైష్ణవౌ భూయా త్కల్పస్థాయీ విభీషణః ॥ ౨౫ ॥
పున శ్చ తపసా దేవీ తీర్థోత్కృష్టత్వకాఙ్క్షయా । తోషయామాన దేవేశం
తస్యై సాన్నిధ్య మాహవత్ ॥ ౨౬ ॥ వాఙ్మో మే విఫలా బ్రహ్మ బ్రహ్మ
దణ్డేన భూయసా । భూమా వేవ యథాతీర్థ స్వామిత్వం మే భవే ద్భువమ్ ॥
వరయామి వరం దేహ దేహి మే పురుషోత్తమ । తయై వం ప్రార్థితో దేవౌ
దేవీం తాం ప్రత్యు వాచ హ ॥ ౨౭ ॥ బ్రహ్మదణ్డో నదీ రూపే పుష్కరిణ్యాం న
వై కృతః అత శ్చేషగిరిం గచ్ఛ వాసార్థం యామ తం గిరిమ్ ॥ ౨౮ ॥ గీరే
ర్దక్షిణభాగే తు మూర్ధదేశే నుఖం వస । స్వామిపుష్కరిణీ నామ్నా వసే
యం తవ దక్షిణే ॥ ౩౦ ॥ తిస్రః కోట్యో ఽర్ధకోటిచ తీర్థాని భవన
త్రయే । స్వస్వపాపవిమోక్షార్థం యాచయిష్యంతి మాంశుభే ॥ ౩౧ ॥
తేషాం పాపవిమోక్షార్థం త్వయి స్నానం దదామ్య హమ్ । ధనుర్తాసే
సితే పక్షే ద్వాదశ్యా మరుణోదయే ॥ ౩౨ ॥ స్నానార్థ మాగతం
తీర్థజాలం ప్రేష్య త్వ మామ్నయాత్ । తీర్థాధిరాజ్యే త తీర్థజాలం త్వామభి

షేక్యతి || 33 || ఇతి దత్వా వరం దేవ స్తత్తీరే న్యవసత్ప్రభుః । దేవ
 న్య పాచికా కా చి న్నామ్నా వకుళమాలికా || 34 || ప్రసాద్య దేవం పాకేన
 శ్రియా సంహోదితా ద్విభోః । తీర్థభూమ్యాధిపత్యం చ తేభే వర మనుత్తమ
 మ్ || 35 || తత్రై వ వాసం దేవస్య యయాచే సా పున ర్హరిమ్ । * వాణీ
 దేవీ తీర్థరూపా భూమిరూపా చ వాలికా || 36 || భోగపత్న్య జల
 నిధేః శృంగ్వేణ్యాచ యా సమా । ఇతి సర్వం సమాఖ్యాతం దేవసాన్నిధ్యకా
 రణమ్ || 37 ||

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే భగవత స్సాన్నిమి
 తీర్థతీర్థైకవాసనిమిత్తకథనం నామ ద్వితీయాఽధ్యాయః.

—♦—నాయో ర్భగవద్దత్తప్రధానాజ్ఞత్వప్రాప్తిః—♦—

దిలీపః || దేవర్షి సరస్వజ్ఞేషు శైలస్యా న్య ప్రథా కథమ్ । దేవేన కేన
 దేవేషు మునిష్వ పి చ కేన వా || ౧ || నృణాం కేన సరేణా త్రబ్రూహి
 విస్తరతః క్రమాత్ || దూర్వాసాః || పురా వాయు ర్మహాతేజా విష్ణో రమిత
 తేజసః || ౨ || † ప్రధానాంగత్వ మాకాంక్ష్యం స్తప స్తేపే నగోత్తమే । దివ్య
 వర్ష సహస్రాంతే సహస్రభుజకంధరః || 3 || అవిరాసీ త్తదా తస్మై సీలాం
 బుదసమప్రభః । వరం ప్రాదా త్ప్రధానాంగం భవేతి పురుషోత్తమః || ౪ ||
 అహ మత్ర నివత్స్యామి వస త్వం చ మయా సహ । తారకానురవిధ్వంస

* వాణీదేవీత్యాది - జలనిధే ర్భోగపత్న్య కృష్ణవేణ్యా చ యునయా చ యా
 సమా - సా పాచికా వకుళమాలికా - భూమిరూపా - తీర్థభూమ్యాధిపత్యవరలాభేన తీర్థ
 భూమ్యధిమానితయా తీర్థభూమిశరీరిణీ - అత్ర వకుళమాలికాయా తీర్థభూమిరూపతయా స్వామి
 పుష్కరిణీరూపేణ పరిణతయా సర్వత్యా సంగతత్వవర్ణనం - యమునానదీ తుల్యత్వవర్ణనం చ -
 సకలతీర్థాధిరాజ్యకామిన్యా అస్యాస్మరస్వత్యాః స్వామిపుష్కరణీ తీర్థరూపేణపరిణతాయా
 యమునానదీసంగతగంగాతో న్యూనతాపరిహారకతయా ౭స్యా అపీ యమునానదీసమకీలవకుళ
 మాలికా సమాగమో ౭స్తీ తి ప్రతిపాదనాయకృత మి త్యవగమ్యతే.

† ప్రధానాంగత్వ మిత్యాది—ప్రధానాంగత్వం శర్వప్రాణినాంస్వేతరదేహేంద్రియాది
 సకలోపకరణసత్త్వాని ర్వాహకత్వలక్షణప్రధాన్యవిశిష్టప్రాణాభ్యాంగరూప త్వం - అమిత తేజసో
 విష్ణో స్సకాకా దాకాంక్షం స్తప స్తేప ఇ త్యన్వయః — ఛాందోగ్యవాజసనేయకయోః —
 ప్రాణవిద్యాయాం—యో హ వై జ్యేష్ఠంచ శ్రేష్ఠంచ వేద జ్యేష్ఠ శ్చ హ వై శ్రేష్ఠ శ్చ
 భవతి—ప్రాణోహవా ప జ్యేష్ఠ శ్చ శ్రేష్ఠ శ్చ త్యా దినో క్తంస్వేతరదేహేంద్రి యాదిసకలోపక
 రణసత్త్వాకార్యాదినిర్వాహకత్వలక్షణం జ్యేష్ఠ్యశ్చై ిష్ట్యాదిరూపం ప్రాణవాముగతం ప్రాధా
 న్య మేవే హ ప్రధానాంగత్వ మిత్యనేన వివక్షిత మి త్యవగమ్యతే.

జాతదోషాపను త్తయే॥౫॥కుమారధారికాతీర్థే స్కందో ప్య త్ర తపస్వతి । ఇతి
 వాయుం సమాదిశ్య పశ్చా దంత రధీయత ॥౬॥ మృడాద్యా వశగాయస్య సో
 పి బ్రహ్మ చతుర్ముఖః । శ్రీవేంకటాచలే శ్రీశం వాయో రమిత తేజసః ॥౭॥ తపః
 ఫలప్రదానార్థం సమాయాతం విదం స్తతః । త త్తపోబలసామర్థ్యా త్సదా సా
 న్నిధ్య మత్ర వై ॥౮॥భవిష్య చ్చా పి విజ్ఞాయ తత్ర తేపే స్వయం తపః । తథా
 న్యే బ్రహ్మణా జ్ఞప్తా స్తప స్తేషు స్సుదుష్కరమ్ ॥ ౯ ॥ సబ్రహ్మేశా స్సురా
 స్సర్వే సనకాద్యా శ్చ యోగినః । అగస్త్యాద్యా శ్చ మునయ శ్చ జ్ఞాద్యా శ్చ సృ
 పా స్తథా ॥ ౧౦ ॥ తథా ౭ న్యే పి సహ ద్రాక్షు రావిర్భూతం వృషాచలే ।
 అసాకృతవిమూనేన సార్థ మేవ శ్రియఃపతిమ్ ॥ ౧౧ ॥ ఇత్థం వాయు ముఖా
 ద్దేవా బ్రహ్మేశానముఖా అపి భేజరే చా పరే సిద్ధిం బహవస్సిద్ధికాక్షిణః ॥౧౨॥

—◆◆◆శ్రీవేంకటా ద్రా వగ స్త్యతపస్తుప్తభగవదావిర్భావః◆◆◆ .

యతో ౭త్ర తస్మా చ్చైచ్చలో ౭యం ఖ్యాతో దేవేషు వాయునా॥దిలీపః ॥
 భగవన్న స్య శైలస్య కేనా భూ న్నునిషు ప్రథా ॥ ౧౩ ॥ దూర్వాసాః॥ । దేవం
 ద్రష్టుం తప స్తేపే హ్య గస్త్య మలయాచలే । తదా గత్వా ౭వద ద్బ్రహ్మ
 మునే వేంకట మావ్రజ ॥ ౧౪ ॥ తత్ర తేభవితా సిద్ధి ర్భీత్యుక్త్వాం తర్దధే
 విభుః । సో పి శైలం సమాపాద్య తప స్తేపే నుదుశ్చరమ్ ॥ ౧౫ ॥ తతో వర్ష
 సహస్రనాంతే త మేవా హః ౭శరీరివాక్ । అష్టోత్తరసహస్రాణి సంతి తీర్థాని
 చా త్ర వై ॥ ౧౬ ॥ న్నాత్వా తీర్థేషు సర్వేషు లోకే ఖ్యాపయ తాని చ ॥
 నా న్య త్తపో ద్విజాతీనా మృతే శాస్త్ర ౧పదేశతః ॥౧౭॥కిం కాయక్లేశధర్మేణ
 కా సిద్ధి ర్భవితా ద్విజ । ఉక్తం మాధ్యందినే మంత్రే మాహాత్మ్యం భూధర
 స్య చ ॥ ౧౮ ॥ వదం స్త్వ మంతేవాసిభ్యో గిరేః కురు ప్రదక్షిణమ్ । ఏవం
 తే భవితా తత్ర కృతే షష్ఠే ప్రదక్షిణే॥౧౯॥బ్రహ్మణోదర్శనం మధ్యే రాదే
 దేవాదిదర్శనమ్ । దేవేష్ట ౧దర్శనం పూర్వే హ్యగ్నే యే చ హవిర్భుజః ॥
 దక్షిణే చ ర్విసంజ్ఞానాం సరుద్రాణాం భవే ధృ ౧వమ్ । యక్షరక్షఃపిశాచా
 నాం నైర్వృత్యే దర్శనం భవేత్ ॥ ౨౦ ॥ విష్వక్సేనఋషేః పశ్చా ద్వాయ
 వ్యే గిరిదర్శనమ్ । ఉత్తరే భగవద్యోగిగణదర్శన మేవ చ ॥ ౨౧ ॥ మాహా
 త్మ్యజ్ఞానపూర్వం తు స్వామిపుష్కరిణీ తతే । ధ్యానయోగం సమాసా
 ద్య తతో జ్ఞాస్యసి తం విభుమ్ ॥ ౨౩ ॥ ఏతావదుక్త్వా విరరామ వాణీ
 మాహాత్మ్యయోగం.స తతో వివృణ్వా । ప్రదక్షిణం తస్య గిరే శ్చ కృత్వా
 ధ్యానా ద్విభుం వీక్ష్య పరాం గతిం యయా ॥ ౨౪ ॥ తతో ౭గస్త్యేన
 మునినా శైలో ౭యం ప్రథితో ౭భవత్ ॥ దిలీపః ॥ మాసుషే ష్వస్య శైల

— శ్రీవేంకటాచలే శఙ్ఖాఖ్యసృపతపస్తుప్తశ్రీశ్రీనివాసావిభావకథనమ్. —
 స్య కేన జాతా ప్రథా భువి || ౨౫ || దూర్వాసాః || పురా శఙ్ఖో మహా
 ప్రాజ్ఞ సూర్యపంశోద్భవౌ విభుః | సాక్షాత్కృత్య మహావిష్ణుం యాచేయ
 వర ముత్తమమ్ || ౨౬ || యావ చ్ఛంద్ర శ్చ సూర్య శ్చ యావ త్త్రివృత్తి మేదిసి |
 తావ త్త్రివృత్తు మేసేవా కృతా విష్ణో ర్మయా విభోః || ౨౭ || ఇతి సంచిత్వ
 మనసా రాజ్యే పుత్రం నిధాయ వై | గత్వా వసిష్ఠం ప్రప్రచ్ఛ యత్ర విష్ణుః ప్ర
 సీదతి || ౨౮ || త త్రేత్రం బ్రూహివిప్రేంద్ర యత్ర ద్రక్ష్యమ్య హం విభుమ్ |
 ఇతి పృష్టో మునిః ప్రాహ యత్రా గస్త్యో దిదృక్షుః || ౨౯ || తప శ్చరతి ధ
 ర్మాత్తా త ముద్దిశ్య మహామునిః | భగవా న్యత్ర సర్వాత్మా సాన్నిధ్యం చ కరి
 వ్యతి || ౩౦ || త్వం చ తం గచ్ఛ శేషాద్రిం పుణ్యం స్వర్ణముఖతతే | తత్ర బ్రహ్మ
 శిలా కా చిత్సరిన్తథ్యే చ వర్తతే || ౩౧ || అగస్త్యతపసా పశ్యాద్ధయాసా
 న్నిధ్య మత్ర వై | పాదా ఈశానవిష్ణోదిదేవానాం తత్ర సంతి హి || ౩౨ ||
 నువర్ణముఖరీ తత్ర కల్యాయా సంగతా విభో | తయో స్తు సంగమే రాజ స్యే
 కే చన నరా భువి || ౩౩ || సంకల్ప్య విధివ త్సత్త్వా దేవర్షీ నభితర్వ్య
 చ | మధ్యే బ్రహ్మశిలాయా స్తు పితౄ నుద్దిశ్య భక్తితః || ౩౪ || శ్రాద్ధతర్పణ
 పిండాదీన్ శ్రద్ధయా సహ వై విభో | సమాచరంతి రాజేన్ద్ర తేషాం సప్త
 కులావధి || ౩౫ || గయాయాం పిన్డదాసేన యథా తృప్తా భవంతి వై | తథా
 తృప్యంతి పితర స్సత్య మేవ స సంశయః || ౩౬ || తస్మిన్దినే ౭న్నం దద్యా
 చ్చ తామ్బూలం చస్తనాదకమ్ | గోభూతలహిరణ్యా దివస్త్రధాన్యాని
 సర్వశః || ౩౭ || తత్ర దత్తో యథా శక్తి రేణు ర్గోరో స్సమో భవేత్ || త్వం
 చా పి తత్ర రాజేంద్ర మహానద్యో స్సమాగమే || ౩౮ || స్నానదానక్రియా
 దీని శ్రాద్ధపిండాం స్తిలోదకమ్ | కృత్వా సర్వాణి కర్మాణి ధ్యానయోగం
 సమాస్థితః || ౩౯ || వాసుదేవే మనః కృత్వా తపఃకురు వృషాచలే
 తదా కాలాంతరే ౭గస్త్య స్సశివ్య స్సంగమిష్యతే || ౪౦ || మునినో
 క్తం చ మాహత్మ్యం శృణ్వ న్కుర్వ స్ప్రదక్షిణమ్ | సాకం తేన సమాధిన్
 సాక్షాత్పశ్యసి తం విభుమ్ || ౪౧ || త్వయా పి సుశ్రుతో దేవ స్తవా భీష్టం
 ప్రయచ్ఛతి || దూర్వాసాః || గురుణా చోడిత స్తే వం న గత్వా తం వృషా
 చలమ్ || ౪౨ || తత్కృమేణ తప స్తప్తా మునినా తేన సంగతః | ఆవి ర్భూ
 తం హరిం దృష్ట్వా యయాచే వర ముత్తమమ్ || ౪౩ || యావ చ్ఛంద్ర శ్చ సూ
 ర్య శ్చ యావ త్త్రివృత్తి మేదిసి | తావ న్మయా కృతా సేవా వై లేంద్రే తప సం
 —◆◆◆శ్రీశ్రీనివాసాజ్ఞయాశఙ్ఖసృపకృతభగవద్దివ్యవిమాననిర్మాణమ్◆◆◆
 భవేత్ || ౪౪ || ఇ త్యక్తో భగవా న్స్పృహ శ్శుభ్రాప మదో మమ |
 అర్చావిగ్రహరూపో ౭హం సద్బిదాపందవిగ్రహః || ౪౫ || స్వతుర్యక్త

ప్రదేశేషు దృశ్యో బ్రహ్మదియోగినామ్ । తా మేవ ప్రతిమాం కేచి జ్ఞానంతి
 సృపపుష్పవ ॥ ౪౬ ॥ తథా త్వేనాపి వా యోగ్యందర్శనం మే కలా యుగే ।
 యుగేష్వపి చ సర్వేషు దుర్దర్శం య త్తు సాపినామ్ ॥ ౪౭ ॥ తద్రూపస్య
 సిధానాయ సాదృశ్యథ్యానహేతవే । విమానం చ శిలాదారులోఽప్తేష్టకచి
 తం కురు ॥ ౪౮ ॥ ప్రతిమాం చ శిలారూపాం తాం పశ్యంతి కుయోగినః ।
 రూపద్వయం ప్రపశ్యంతి జ్ఞానినో బ్రహ్మవిత్తమాః ॥ ౪౯ ॥ భానుమా
 న్భానుసక్తే స్తురసగ్రాహీ యథాభువః । సాక్షో త్పుజాశ్రయో నిత్య మ
 హం బింబాంతరేణ చ ॥ యథా దృష్టం విమానం తే మద్రూపం
 పురుషర్షభ । తథా కురు మహాభాగ తేన తే భవితా గతిః ॥ ౫౦ ॥ ఇ త్యు
 క్త్వాం తర్హదే దేవ సర్వేషా మేవ పశ్యతామ్ ॥ ౫౧ ॥ తేనో క్తమార్గేణ
 విధాయ పుణ్యం విమానవర్యం ప్రతిమాం చ పుణ్యామ్ । ప్రఖ్యాప్య శక్తో నర
 లోకసక్తే జగామ విష్ణోః పద మవ్యయం శుభమ్ ॥ ౫౨ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మే య శంఖసృపాది
 తప స్తుష్టభగవదావిర్భావాదివర్ణనం నామ తృతీయోఽధ్యాయః.

— — —

శ్రీవేంకటాచలస్థము క్రిందస్వామిపుష్కరిణ్యాదిన ప్తతీర్థవర్ణనమ్.

రిలీపః॥ అస్మి న్నగోత్తమే పుణ్యే కతి తీర్థాసనంతి వై । తేహం సజ్ఞ్యాం
 చ మే బ్రూహి కతి ముఖ్యాని తత్ర వై ॥ ౧ ॥ తత్రా ప్య త్యంతరూఖ్యాని
 వద మే మునిసత్తమ । సద్ధర్మరతిదా న్యత్ర కతి సజ్ఞ్యాన్వితాని చ ॥ ౨ ॥
 కతి చ జ్ఞానదా న్యత్ర భక్తివై రాగ్యదాని చ । ముక్తిప్రదాని కాన్యత్ర తాని
 మే వద సువత్ర ॥ ౩ ॥ సూర్వాసాః ॥ పట్నప్తికోటి స్తీర్థాని పుణ్యా న్య
 త్ర నగోత్తమే । అష్టోత్తరసహస్రం తు తేషు ముఖ్యాని సువత్ర ॥ ౪ ॥
 తీర్థాని సమృతానీ హ సద్ధర్మరతిదాని వై । అష్టోత్తరసహస్రా చ్చ ముఖ్య
 తీర్థాని వై తతః ॥ ౫ ॥ సద్విజ్ఞానప్రదాన్య త్ర తీర్థాన్య ష్టోత్తరం శత
 మ్ । తస్మా చ్చ ష్టోత్తరశతా న్ముఖ్యతీర్థాని భూపతే ॥ ౬ ॥ భక్తి
 వై రాగ్యదాన్య త్ర ప్తపి మష్టోత్తరాం విదుః । ముక్తిదాన్య త్ర సప్తై వ ము
 క్తిదాన్య త్ర తే బ్రువే ॥ ౭ ॥ స్వామిపుష్కరిణీ చై వ వియద్గత్తా తితిః పరమ్ ।
 జశ్చా త్పావనినాశం చ పాణ్డుతీర్థం తతః పరమ్ ॥ ౮ ॥ కుమారధారికా
 తీర్థం తుమ్బా స్తీర్థం తతః పరమ్ । కృష్ణతీర్థ మితి ఖాతం సర్వపాపహరం శుభ
 మ్ ॥ ౯ ॥ తత్ర స్నాంతి చ యే మర్త్యాస్తే యాంతి పరమం పదమ్ । పవే

వన్నే చ తీర్థానాం సప్తానాం పర్వతోత్తమే || ౧౦ || తిథి నక్షత్రయోగేన
 సర్వతీర్థసమాగమః । తం చ కాలం ప్రవక్ష్యామి సమాహితమనా భవ || ౧౧ ||
 మకరస్థే రవౌ రాజ నౌర్జమాస్యాం మహాతిథౌ । పుష్యనక్షత్రయుక్తా
 యాం స్నానకాలో విధీయతే || ౧౨ || తద్దినే స్నాతి యో మర్త్యః కృష్ణ
 తీర్థే మహామతిః । సర్వపాపవిన్ముక్త స్సర్వకామాన్ లభేత్ సః || ౧౩ ||
 కుమ్భమాసే పౌర్ణమాస్యాం మఖాయోగో యదా భవేత్ । కుమారధారి
 కాం యాంతి సర్వతీర్థాని వై తదా || ౧౪ || తత్రయ స్నాత్వి రాజేంద్ర
 రాజసూయఫలం లభేత్ । పుత్రో విజాయతే తస్య తస్మిన్నేవ హి జన్మని || ౧౫ ||
 ముక్తి శ్చ భవితా తత్ర నాత్ర కార్యా విచారణా । కుమారధారికాయాం చ
 సార్థం దక్షిణయా విభో || ౧౬ || అన్నదానం చ కర్తవ్యం పితౄ నుద్దిశ్య
 యత్నతః । యుక్తే చో త్తరఫల్గున్యా శుక్లపక్షీయపర్వణి || ౧౭ || తుమ్భా
 స్తీర్థం మీనసంస్థే రవౌ తీర్థాని సర్వశః । అపరాహ్ణే సమాయాంతి తత్ర
 స్నాత్వా న జాయతే || ౧౮ || వివాహమాజ్ఞోబంధౌ చ కారయే ద్ద్రవ్యదానతః ।
 మేషసంక్రమగే భానౌ సంయుతాయాం తు చిత్రియా || ౧౯ || పౌర్ణ
 మాస్యాం సమాయాంతి వియద్గజాం తద్దై వ చ । తత్ర స్నాత్వా సర స్సద్య
 శ్చ తక్రతుఫలం లభేత్ || ౨౦ || సువర్ణదానం కర్తవ్యం కన్యాదానం విశే
 షతః । వృషభస్థే రవౌ రాజన్ గావదశ్యాం రవివాసరే || ౨౧ || శుక్లే
 వా ప్య థ వా కృష్ణే భౌమస్యా పి చ వాసరే । పాణ్డుతీర్థం సమాయాంతి
 గజ్గాదీని జగత్ప్రయే || ౨౨ || తత్ర స్నాత్వా చ గాం దత్వా ముచ్యతే ప్రతి
 బంధకాత్ । కాల స్తు సంగవ స్తత్ర ఋషిభిః పరికీర్తితః || ౨౩ || ఆశ్వినే
 శుక్లపక్షే తు భానువారేణ సప్తమీ । యో త్రరాషాఢయా యుక్తా తస్యాం
 పాపవినాశినే || ౨౪ || ప్రాప్తాయా ముత్తరాభాద్రాదాం ద్వాదశ్యాం
 వా సమాగమః । తదా పాపవినాశాభ్యే స్నాతు ర్ముక్తై ర్భవిష్యతి || ౨౫ ||
 సాలగ్రామశిలాం దత్వా స్నాత్వా చ విధిపూర్వకమ్ ! ముచ్యతే సర్వ
 పాపై శ్చ జన్మకోటిశతోద్భవైః || ౨౬ || ధనుర్మాసే సితే పక్షే ద్వా
 దశ్యా మరుణోదయే । ఆయాంతి సర్వతీర్థాని స్వామిపుష్కరిణీజలే || ౨౭ ||
 తత్ర స్నాత్వా సర స్సద్యో ముక్తి మేతి న సంశయః । యేన జన్మసహస్రేషు
 పుణ్య మేవా ర్జితం పురా || ౨౮ || తస్య స్నాతం తత్ర భవే న్నా స్య
 స్యా నుకృతాత్మనః । తత్ర స్నానం సం ద్యస్య జన్మకోటిశతేషు సః || ౨౯ ||
 గజ్గాదిసర్వతీర్థేషు స్నాతో భవతి మానవః । విభవానుగుణం గానం కార్యం
 తత్ర యథావిధి || ౩౦ || సాలగ్రామశిలాం చా న్నం గాం చ దద్యా
 ద్విశేషతః । భూమిం దద్యా త్ప్రయ త్నేన బ్రహ్మలోకజగీషయా || ౩౧ ||

పితౄ నుద్దిశ్య దాతవ్యం శ్రాద్ధాద్యం తత్త తేన వై । అరుణోదయ మారభ్య
తత్ర షడ్భుటికావధి ॥౩౨॥ సంగమ స్సర్వతీర్థానాం తత్ర పుణ్య మనంతకమ్ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే ముక్తిప్రదస్వామి
పుష్కరిణ్యాదిసప్తతీర్థమహిమానువర్ణనం నామ చతుర్థోఽధ్యాయః.

◆◆◆◆◆ శ్రీవేంకటాచలస్థాష్టషష్టితీర్థమహిమానువర్ణనమ్: ◆◆◆◆◆

దిలీపః ॥ భక్తివై రాగ్యదానాం చ తీర్థానాం నామ వైభవమ్ ।
శ్రోతు మిచ్ఛామి చా త్రేయ ప్రాప్తానాం చా షష్టషష్టితామ్ ॥ ౧ ॥ దూ
ర్వాసాః ॥ భక్తివై రాగ్యదం పుణ్యం సద్యః పాపవిమోచనమ్ । తీర్థానా
మష్టషష్టే స్తు తప వత్సామి వైభవమ్ ॥ ౨ ॥ తీర్థానాం చా త్ర పుణ్యానాం
నామసంకీర్తనా స్మృతామ్ । సద్య ఏవ మహాపాపకోటినాం చ క్షయో
భవేత్ ॥ ౩ ॥ కిము స్నానాదిసత్కర్మ నిరతానాం మహాత్మనామ్ । తాని
క్రమేణ వత్సామి సమాహితమనా భవ ॥ ౪ ॥ దేవస్య పూర్వదిగ్భాగే
తత్రై వాగ్మేయకోణకే । చక్రతీర్థ మితి ఖ్యాతం చక్రేణాధిష్ఠితం
పురా ॥ ౫ ॥ తస్యో పరి తథా ఖ్యాతం వజ్రతీర్థ మ్మనోహరమ్ । వై ౩ షష్ట
కేసం తథా తీర్థం శక్రపాపహరంపరమ్ ॥ ౬ ॥ తతః పాంచాయుధం
తీర్థం తన్మధ్యే చ హాలాయుధమ్ । తత ఏశాన్యభాగేతు నాకరిసింహం మనో
హరమ్ ॥ ౭ ॥ తతః కాశ్యపతీర్థం చ మూర్త్యధంతు తతః పరమ్ ।
బ్రహ్మతీర్థం చా ంగ్నితీర్థం గౌరితమం తు తతఃపరమ్ ॥ ౮ ॥ దైవివ
తీర్థం దైవివలం చ వైశ్వానరమిత్ర మతః పరమ్ । భాగ్యవం తు తథా
తీర్థ మాష్టావక్ర మతః పరమ్ ॥ ౯ ॥ దుర్గిరారోహణ తీర్థం త దాగ్నే
య్యా మస్తి వై దిశి । ఏశాన్యాం భైరవం తీర్థం పిశాచానాం విమోచ
నమ్ ॥ ౧౦ ॥ మేఘహతీర్థ మితి ఖ్యాత ముదరవ్యాధినాశనమ్ । తేత్ర
పాలశిలాపార్శ్వే పశ్చిమే పాండ్లివం తథా ॥ ౧౧ ॥ వాయు
తీర్థం తథా పుణ్యం సేవితం భూరి వాయునా । అశ్విత్తీర్థం మహాపుణ్యం
మృతాస్థితేపణా దిహ ॥ ౧౨ ॥ పూర్వదేహసమాయుక్తాః పున స్త్రివంతి
జంతవః । మూర్తిగ్రణ్డేయం తథా తీర్థంస్నానా దాయుష్యవర్ధనమ్ ॥ ౧౩ ॥
తథాజూరబాలితీర్థం చ వాయోలఖిల్య మతః పరమ్ । తతో జ్వాలరహరం తీర్థం
సర్వజ్వరనివారణమ్ ॥ ౧౪ ॥ తతో విషాహరం తీర్థ మ్మస్తికేన వినిర్మితమ్ ।
తక్షకేనా పి సందప్త స్నాన్మనే నై వే హ నిర్విపః ॥ ౧౫ ॥ లక్ష్మీతీర్థం తతః పశ్చా
త్పూర్వస్యాందిశి సంసితమ్ । వాయుప్యా దిశితీర్థాని చో త్రరస్యాం తథై వ
చ ॥ ౧౬ ॥ ఋషీతీర్థ మ్మహాపుణ్యం శతానందంసుతీర్థకమ్ । వై ౩.౧

భాణ్డక మ్మహాపుణ్యం బిల్వ³³తీర్థ మతః పరమ్ ||౧౭|| అథస్తా ద్విష్ణు^{3౪}తీర్థం చ
పుణ్యం మారుతినిర్మితమ్ | శర్వ³⁵తీర్థ మితి ఖ్యాతం శా^{3౬}రభంతు తతః పరమ్ ||
౧౮|| తతో వాయవ్యదేశే తు బ్రహ్మ^{3౭}తీర్థ మ్మనోహరమ్ | అశ్వమేధేన యత్రే
జే భగవంతం సనాతనమ్ || ౧౯ || అథస్తా దిం^{3౮}ద్రతీర్థం తు భా^{౩౯}రదావాజ
మతః పరమ్ | తత స్త్వ^{౪౦}రంబురగజ్జాఖ్యం తతః ప్రా^{౪౧}చేతనం తథా || ౨౦ ||
తతః పా^{౪౨}పవినాశం చ తీర్థం సా^{౪౩}రస్వతం తథా | యత్ర పాపాని
సర్వాణి త్సా^{౪౪}లితాని చ సర్వశః || ౨౧ || తోయే చ శ్వేతతాం యాంతి జనా
నాం పాపకారిణామ్ | కు^{౪౫}రమారధారికా నామ వాయవ్యాం దిశి వర్త
శే || ౨౨ || అథస్తా ద్ద^{౪౬}జతీర్థం తు ఋ^{౪౭}శ్యశృజ్జ మతః పరమ్ | తత
స్తూ^{౪౮}మురుతీర్థం చ నారదాద్వై^{౪౯}శ్చ సేవితమ్ || ౨౩ || తన్న^{౫౦}ధ్యేష్టాదశం
తీర్థం సర్వపాపవినాశనమ్ | దశా^{౫౧}వతారతీర్థం చ హ^{౫౨}లాయుధ మతః
పరమ్ || ౨౪ || తత స్స^{౫౩}ప్తరితీర్థం చ గజ^{౫౪}కోణ మతః పరమ్ |
వై^{౫౫}ష్వకేసం తథా తీర్థం పశ్చి^{౫౬}మే తు విరాజితమ్ || ౨౫ || పశ్చా^{౫౭}ద్యుధ
స^{౫౮}రస్తీర్థం విష్వ^{౫౯}కేసజయావహమ్ | ఇతి ముఖ్యాని తీర్థాని మహాపాత
కసంతుయే || ౨౬ ||

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే భక్తివైరాగ్య
ప్రదాప్తపప్తితీర్థనామవై భవకథనం నామ పంచమోఽధ్యాయః.

—◆◆◆ మన్వాద్యష్టోత్తరశతతీర్థనామాని. ◆◆◆—

దూర్వాసాః || మ^౧న్విం^౨ద్రవ^౩సుసంజ్ఞాని రు^౪గద్రా^౫దిత్యాహ్వా
యాని చ | స^౬ప్రజేశసంజ్ఞాని హ్య^౭శ్విసం శు^౮క్రసంజ్ఞకమ్ || ౧ ||
వా^౯రుణం జా^{౧౦}హ్మవీతీర్థం కారంపేయం ర^{౧౧}కాణ్య మేవ చ | ఆ^{౧౨}
గ్నేయం నా^{౧౩}రదం తీర్థం సో^{౧౪}రమతీర్థం చ భా^{౧౫}ర్గవమ్ || ౨ || ధ^{౧౬}ర్త
తీర్థం య^{౧౭}జ్జతీర్థం ప^{౧౮}శుతీర్థం గ^{౧౯}ణేశ్వరమ్ | భా^{౨౦}మాశ్వం పా^{౨౧}రి
భద్రం చ జ^{౨౨}గజ్జాడ్యహరం పరమ్ || ౩ || విశ్వ^{౨౩}కల్లోలతీర్థం చ తీర్థం
య^{౨౪}రమవినిర్మితమ్ | బా^{౨౫}ర్తస్పత్యం రా^{౨౬}మహర్ష మజా^{౨౭}మోదం
జ^{౨౮}నేశ్వరమ్ || ౪ || ఇ^{౨౯}ష్టసిద్ధి కర్త^{౩౦}సిద్ధి ర్వా^{౩౧}ట మాదుం^{౩౨}బరం
తథా | కా^{౩౩}ర్తికేయం కు^{౩౪}బ్జతీర్థం దశ^{౩౫}ప్రచేతనం తథా || ౫ || గా^{౩౬}
రుడం శే^{౩౭}వతీర్థం చ వా^{౩౮}సుకి ర్విష్ణు^{౩౯}లవర్ధనమ్ | కర్త^{౪౦}కాణ్డం పు^{౪౧}ణ్య
వృద్ధి ర్పు^{౪౨}ణమోచన మేవ చ || ౬ || పా^{౪౩}ర్జన్యం మే^{౪౪}ఘ^{౪౫}తీర్థం చ యత్ర
నిత్యప్రవర్షణమ్ | సాం^{౪౬}కర్షణం వా^{౪౭}సుదేవం నా^{౪౮}రాయణ మతః పరమ్
|| ౭ || దే^{౪౯}వతీర్థం య^{౫౦}కు^{౫౧}తీర్థం కార్^{౫౨}లతీర్థం చ గో^{౫౩}ముఖమ్ | ప్రా^{౫౪}

ద్నుమ్న మాని^౨రుద్ధం చ పి^౩త్పత్తిర్థ మతః పరమ్ || ౮ || అ^౧ర్హి^౨యం
వై^౩శ్వదేవం చ స్వ^౪ధా స్వా^౫హ వినిర్తితే | అ^౬ర్హస్తి^౭త్తిర్థం చాం
జ్జ^౮నేయం శు^౯ంధో^{౧౦}దక మతః పరమ్ ||-|| అ^{౧౧}ర్హస్తి^{౧౨}రవత్తిర్థం చ శ తమ
ప్రో^{౧౩}త్తరం త్వి దమ్ | తీ^{౧౪}ర్థజాత మిదం సృ^{౧౫}ణాం జ్ఞా^{౧౬}నప్రద మను త్తి^{౧౭}మమ్ || ౧౦ ||
తీ^{౧౮}ర్థాస్య ప్రో^{౧౯}త్తరశతం సంతి నై^{౨౦}ర్పతకో^{౨౧}ణకే | దక్షపు^{౨౨}త్రసహ^{౨౩}స్రేణ యత్ర
త^{౨౪}ప్తమ్నహ త్త^{౨౫}పః || ౧౧ || నారదస్యో పదేశేన య చ్చ తై^{౨౬} రేవ నిర్తి^{౨౭}తమ్ |
అ^{౨౮}స్తి^{౨౯}త్తిర్థసహస్రం త త్స^{౩౦}ద్య సిద్ధి^{౩౧}ప్రదాయకమ్ || ౧౨ || కా^{౩౨}శ్యసా^{౩౩}శ్రమ
మారభ్య హ్యర్థయోజనమధ్యతః | కు^{౩౪}మారధారికా^{౩౫}తీ^{౩౬}ర్థా త్ప^{౩౭}శ్చి^{౩౮}మే సంస్థితం
చతత్ || ౧౩ || సా^{౩౯}ప్తభై^{౪౦}రవత్తిర్థం త త్క^{౪౧}ర్తసిద్ధి^{౪౨}ప్రదం సృ^{౪౩}ణామ్ || ౧౩ || *

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే మన్వా
ద్యప్రోత్తరశతతీర్థనా మానువర్ణనం నామ షష్ఠో^౨ధ్యాయః.

—◆—తొండమాన్నామకసృషోత్పత్తిక్రమః.—◆—

దిలీపః || కేన నామ్నా ప్రసిద్ధో^౨ సౌ భగవాన్ హరి రీశ్వరః | కిం
లక్షణ శ్చ తత్రా^౩ స్తే త న్నే^౪ బ్రూహి తపోధన || ౧ || దూర్వాసాః || శ్రీనివాసా
ఖ్యయా దేవ శృ^౫జ్ఞచక్రధరో విభుః | శాంతభావం సమాపన్నో^౬ మృగయో
ద్దామలోచనః || ౨ || కటిం స్పృ^౭శన్ నామకరా ద్వరముద్రాం చ దక్షి
ణాత్ | తిరోహితరమాభూ^౮భ్యాం దృ^౯శ్యతే మృగయు ర్యథా || ౩ || నీల
జీమూతసంకాశః పీతకా^{౧౦}శేయశోభితః | పీనవృ^{౧౧}త్తబృహద్బాహు స్సనా
న శ్చార్చు^{౧౨}లోచనః || ౪ || దోషగంధవిదూర శ్చ గుణసాంద్ర స్సృ^{౧౩}భోచితః |
కోటికందర్పలావణ్య స్ఫు^{౧౪}రన్నకరకుణ్డలః || ౫ || బృహద్వక్షు^{౧౫} ధ్ధ^{౧౬}స్థ^{౧౭}లావాస
మహాలక్ష్మ్యో చ శోభితః | త త్త దిష్టతమం కామం దద దృ^{౧౮}క్తానుకంపయా ||
దర్శయ స్ఫ^{౧౯}క్తవాత్సల్యం యోదదౌ హస్తగే శుభే | శ^{౨౦}జ్ఞచక్రే నృ^{౨౧}పేంద్రాయ
చక్రవర్తి^{౨౨}తి యం విదుః || ౬ || అత ఏవా రిశ^{౨౩}జ్ఞాభ్యాం దృ^{౨౪}శ్యేతే రహితౌ
కరా | అర్చారూపశిలారూపవిగ్రహస్య మహాత్మనః || ౭ || దిలీపః || కో^{౨౫} యం
సృ^{౨౬}ప శ్చక్రవర్తి^{౨౭}కిం పూర్వ స్సుచిరా దభూత్ | ఇదానీం వర్తతే వా యం కా
వా భూ ద్విప దస్య వై ||౮||యదర్థం దేవదేవేన శ^{౨౮}జ్ఞచక్రే ప్రసాదితే | బ్రూహి
విస్తరతో^{౨౯} బ్రహ్మ^{౩౦} శ్రో^{౩౧}ణం శాతుహలం హి మే || ౧౦ || దూర్వాసాః ||
పురా కశ్చి^{౩౨} ద్విజవర ఆసీ^{౩౩} ద్వై^{౩౪}ఖానసో నృ^{౩౫}ప | కృ^{౩౬}ష్ణతే^{౩౭}త్రే చో^{౩౮}శదేశే^{౩౯}యా హరి
ద్రానదీ శుభా || ౧౧ || త త్తీ^{౪౦}రే^{౪౧} వర్తత^{౪౨} ప్రీ^{౪౩}త్యా హరి ర్గో^{౪౪}పాలవేషవా^{౪౫} |
త^{౪౬}ప్తే తపసి^{౪౭} చో^{౪౮}శేన ధృ^{౪౯}తవర్తాభి^{౫౦}ధేన చ || ౧౨ || గో^{౫౧}పాలకృ^{౫౨}ష్ణరూపస్య దర్శ
నార్థం శతౌ^{౫౩} యగే | పంచవింశే^{౫౪} తు యో భూమా పురా వై^{౫౫}వస్వతాంతరే ||

భావికృష్టావతారస్య కథాం శ్రుత్వా లలికాతుకాత్ || తదానీ మేవ తద్రూప
దర్శనాన్లఃకామతః || ౧౪ || నిత్యత్వా తీవ్రయరూపాణాం తథా ప్రత్యక్ష
తాం గతః | వైఖానసో ద్విజ స్తత్ర తపసా తి మతోపయత్ || ౧౫ ||
ముక్త్యర్థం ప్రీతిమా నిష్ఠా తస్య స్వప్నే హరి స్వయమ్ | త్వయా ధ్యేయ
శ్రీనివాసో నా హం ధ్యేయో ద్విజోత్తమ || ౧౬ || యో యోగ్యో యస్య
జీవస్య తేన ధ్యేయ స్స ఏవ హి | యోగ్యో పాసనయా జీవాన్ముక్తిం యాంతి స
సంశయః || ౧౭ || లభిధా శ్రీనివాసస్య తవ యోగ్యా ద్విజోత్తమ | వేంక
టాద్రిం తతో గచ్ఛ శ్రీనివాస స్వయం హరిః || ౧౮ || స్వామిపుష్క
రిణీతీరే రమయా సహ మోదతే | ఇ త్యాహ భగవాన్సృష్టం పున స్వప్నం
తరే లవదత్ || ౧౯ || పురా కృతయుగే పశ్చాద్భాగే శఙ్ఖేన వై కృతమ్ |
విమానం కల్పప్రళయే నష్టప్రాయ మభూద్ద్విజ|| ౨౦ || వలీకన్యాం తరే విష్ణోః
ప్రతిమా వర్తతే శుభా | శఙ్ఖేన నిర్మితా పుణ్యా సర్వపాపహరా లమలా ||
జానుమాత్రే నిమగ్నా హి తిత్రిణీవృక్షమూలతః | ధను ర్ద్వయాంతరే
పుణ్యం భూతీర్థం వర్తతే శుభమ్ || ౨౧ || పాకార్థం దేవదేవస్య భూమ్యా వై
నిర్మితం పురా | తత్రాస్తే గౌతమీ ధేను స్సించంతీ పయసా విభుమ్ || ౨౨ ||
చించావృక్షస్య వాయవ్యే భూతీర్థే వాస మ్నిముషీ | యుగాంతప్రళయే ధేన్వా
పూజితో వర్తతే విభుః || ౨౩ || దాసనామ్నా చ శూద్రేణ సహ తం పూజయ
ప్రభుమ్ | త్వదాగమనకాలే తు పాణ్డ్యదేశా త్సుధీ శ్శుభః || ౨౪ || రజ్జ
దాస ఇతి ఖ్యాత శ్శూద్ర స్తాన్వం సంగమిష్యతి | ఉభాభ్యాం పూజితో దేవ
ఇష్టసిద్ధిం ప్రయచ్ఛతి || ౨౫ || ఏతావ దుక్త్వా స్వప్నే తు గోపీనాథే తి
నామ చ | దదౌ తస్య ప్రియం విష్ణు సోపి బుద్ధ్వా లలికితః || ౨౬ || ప్రీత్యా
జగామ శైలేంద్రం వేంకటాఖ్యం స్వసిద్ధయే | గిరిప్రవేశకాలే తు రజ్జ
దాస స్సమాగమత్ || ౨౭ || పుష్పద్వానకర శ్శూద్రః పూజక
శ్చద్విజోత్తమః | తిత్రిణీవృక్షమూలస్థవల్మీకస్థం హరిం పరమ్ || ౨౮ ||
ఉద్ధృత్య పశ్చిమే భాగే స్థాపయామాసతు శ్చ తౌ | లలిత్వికాశలాభి శ్చ
శిలాభి భృత్తి మంజసా || ౨౯ || కృత్వా తదంతరే రమ్యం తృణైః కృత్వా
చ మణ్డపమ్ | తన్నధ్యే దేవదేవస్య పరిచర్యాం చ చక్రతుః || ౩౦ || భూస్వామి
పుష్కరిణ్యో శ్చ మధ్యే క్రిడాస్పదం హరేః | పుష్పద్వానం చకారా లసా
శూద్రో భాగవతోత్తమః || ౩౧ || ఉపాహృత్య చ పుష్పాణి త్రికాలే పి చ
దామకృత్ | పూజాకాలే విప్రహస్తే ప్రత్యహం చ సమార్పయత్ || ౩౨ ||
పశ్యంతౌ తా పుభౌ పుణ్యో ప్రత్యహం చ దివౌకసామ్ | పూజాభికాంతీ
ణాం సంఘం విస్తయం జగ్ముతుః పరమ్ || ౩౩ || పన్ద్యైః ఫలై శ్చ పుష్పైః శ్చ
కందిమూలాదిభి శ్చ తౌ | సపర్యాం చక్రతు స్సమ్యగ్భక్తుద్రిక్తసుఖాన్వి

తౌ || 3౫ || తతః కాలాంతరే కశ్చిద్దంధర్వో నామ కుండలః । దివ్యం
విమాన మారుహ్య సప్తీకో గిరిగహ్వరే || 3౬ || స్వామిపుష్కరిణీతీరే దేవం
దృష్ట్వా భిపూజ్య చ । తత ఉత్తరదేశే తు మనోరమ్యే వనాంతరే || 3౭ ||
నానావిలాసభావాభీ రేమే రామాభి రంజనా । తం దృష్ట్వా రంగదాసోఽపి
పంచబాణశరద్ధితః || 3౮ || నీరీత్య కుంజే లీన స్సక్ రేత స్సద్యో విముక్త
వాక్ । పశ్యాద్గతమదో భూత్వా మనసై వా తిశంకితః || 3౯ || తదో ప
హృతపుష్పాణి విసృజ్యా ధిగతప్రపః । శుద్ధికామో మమజ్ఞా ౭థ స్వామి
పుష్కరిణీజలే || ౪౦ || పునరాహృత్య పుష్పాణి తాన్యా దాయా లయం
యయా । గోపీనాథో పి తం పృష్ట్వా ప్రాహ స్నా తామ్రలోచనః || ౪౧ ||
పూజాకాలో గతః క్వా ద్య గతో సి గతసంస్త్తుతిః । కిం తే విలంబహేతు
స్తు క్వా వాత్సీక కథ్యతా మితి || ౪౨ || గోపీనాథేనై వ ముక్తో రంగదాసోఽపి
లజ్జయా । న ప్రత్యువాచ తం విప్రం తదా ౭వనతకంధరః || ౪౩ || పునః పు
నః కృతే ప్రశ్నే తస్మిం స్తూష్ణీం స్థితే పి చ । ఆకాశవాణీ తం ప్రాహ శృణు
శూద్రే తి సాదరమ్ || ౪౪ || కామేన వ్యాకులం చిత్తం నై వ స్వాస్థ్యంగమి
వ్యతి । అన్వస్థచిత్తో న క్వా పి సిద్ధి మేతి న సంశయః || ౪౫ || తస్నా ద్విసృజ్య
కాయం త్వం ప్రజ దేహాంతరం శుభమ్ । తస్మి న్నై పోత్తమో భూత్వా జీర్ణ
మేతం మమాలయమ్ || ౪౬ || గోపురాద్వై శ్శుభైః పూర్ణం మణ్డపై
రద్భుతై రపి । శోభమానం నవం కుర్యా త్తేన తే భవితా గతిః || ౪౭ || తదా
నారీ సహస్రాణి భోక్తృసే త్వం న సంశయః । భుక్త్వా భోగా ననేకాం శ్చ
మత్పాదాన క్తచేతనః || ౪౮ || తస్మిన్ జన్మని తే శత్రు వీడా చై వభవిష్యతి
తదా తవ జయార్థాయ చక్రశఙ్ఖ జయావహా || ౪౯ || దాస్యామి చాంతే
ముక్తిం చ సకులస్య న సంశయః । ఇ త్యుక్త్వా ౭౭ కాశవాణీ తు విర
రామ తతః పరమ్ || ౫౦ || రజ్జదాసో నిరాహారః క్రమా త్త్యక్త కళేబరః ।
నారాయణపురే జజ్ఞే చక్రవర్తీతి నామతః || ౫౧ || తొణ్ణమా నితి తం
ప్రాహుః ద్రావిడా ద్రవిడేశ్వరమ్ । జన్మప్రభృతిదాస స్సక్ సదా విష్ణు
పరాయణః || ౫౨ || మణ్డలాధిపతి యృత్వా దివ్యనారీసహస్రభుక్ । ప్రత్య
హం చ బిలద్వారా ద్గత్వా వేఙ్కటపర్వతమ్ || ౫౩ || అన్వహం చ కరోతి

— శ్రీవేంకటాద్వై తొణ్ణమాన్నైవకృతగోపురాదినిర్మాణకృమః. —

స్నా పూజాం తస్య మహాత్మనః । భక్త్యుద్రిక్తమనా భూత్వాదదా గ్రామా
ననేకశః || ౫౪ || ప్రాకారద్వయసంయుక్తం గోపురద్వయసంయుతమ్ । గర్భా
గారసమాయుక్త మకరో ద్దివ్య మాలయమ్ || ౫౫ || తథా మహానసాగారం
యాగమణ్డప మేఘ చ । ధాన్యాగారం చ గోశాలాం య ద్య దంగం హరే
శ్శుభమ్ || ౫౬ || కారయామాప తత్సర్వ మష్టావంశే కలా యుగే । తథో

త్సవవిధిం తస్య కారయామాస వై ద్విజైః ॥౫౭॥ భూషణాని దదౌ తస్యనానా రత్నచితానిచ । స్థితే కదాచి త్క్షితిపే శ్రీనివాసస్య సన్నిధౌ ॥౫౮॥ శత్రవ శ్చ

—◆— తొణ్ణమాన్న వస్య భగవద్దత్తచక్రాద్యాయుధప్రాప్తిః —◆—
 బహుద్రిక్తా రురుధు స్తస్య వై పురీమ్ । శ్రుత్వా బలార్ణవం ఘోర మాయాం తం నా తిశంకితః ॥౫౯॥ యోధుకామో జగామా ౭థ పున స్తై శ్చ పరా జితః । తతః ఖన్నమనా భూత్వా త మేవ శరణం యయా ॥ ౬౦ ॥ బిల ద్వారేణ దేవేశం గత్వా పాదా ప్రగృహ్య చ । రుగోద త్రాహి త్రాహీతి తం ప్రాహః ౭ర్చాస్వరూపవాక్ ॥ ౬౧ ॥ మాభైషీః పుత్ర భద్రం తే చక్ర శంఖా దదామి తే । తాభ్యాం గచ్ఛ పురీం దివ్యాం తౌ తే శత్రూన్ హని వ్యతిః ॥ ౬౨ ॥ ఇ త్యుక్త్వా తౌ దదౌ తస్మై తాభ్యాం సహ జగామ సః । తౌ చ శత్రూ స్నిహత్యా శు కృత్వా రాజ్య మకణ్ఠకమ్ ॥ ౬౩ ॥ ఆజగ్మతుః క్షీతిభృతా సాకం దేవస్య సన్నిధౌ । రాజా దేవం వసందే ౭థ స్తుత్వాస్తోత్రై రనేకశః ॥ ౬౪ ॥ వరం వరయ భద్రే తి దేవౌ రాజాన మబ్రవీత్ । రాజా మమా యుధప్రదానస్య ఖ్యాత్యై దేవౌ త్తమ ప్రభో ॥ ౬౫ ॥ అర్చాబిమ్బే శిలాబింబే చక్రశంఖా న ధారయ । ఇతి సంప్రార్థితో దేవౌ నదధార పున శ్చ తౌ ॥ ౬౬ ॥ అదృశ్యౌ తిష్ఠత శ్చౌ భౌ పార్శ్వత శ్చార్ణధన్వనః । ఇ త్యేత త్కథితం సర్వం యత్ప్రప్తో హం త్వయా ౭నఘ ॥ ౬౭ ॥ సకారణం చక్ర దానం కిమన్య చోచ్చృతు మిచ్ఛసి ॥ ౬౮ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే తొణ్ణమా
 న్నామకన్యపోత్పత్తి భగవద్దత్తశబ్దచక్రధారణప్రా
 ప్త్యాదికథనం నామ సప్తమో౭ధ్యాయః.

—◆— శ్రీవరాహస్య స్వామితీర్థవాయవ్యభాగస్థితకథనమ్. —◆—

దిలీపః ॥ స్థితాని స్వామిసరసి తీర్థాని మునిపుజ్యవ । కతి తాని చ పుణ్యాని నామధేయాని కాని చ ॥౧॥ కా దేవతా కిం ఫలం చ వద వి స్తరతో మునే ॥ దూర్వాసాః ॥ తీర్థానా ముత్త మం తీర్థం స్వామిపుష్కరిణీ శుభా ॥౨॥ స్తర్తవ్యా సర్వతీర్థేషు గక్లే వా ౭ఘాపహారిణీ । తస్యా వాయవ్యభాగే తు వారాహం తీర్థ ముత్తమమ్ ॥ ౩ ॥ య దాహృతం కాశ్యపేన భూతలం బ్రహ్మణా తదా । సంస్తుతో భగవా నిన్దిష్ఠు ర్భూముద్ధరణ మిచ్ఛతా ॥ ౪ ॥ తన్నాసాపుట సంభూతః కిటిః పోత్రీ మహాబలః । గత్వా రసాతలం హత్వా హిరణ్యాకుం మహాబలమ్ ॥ ౫ ॥ ఉజ్జహర క్షీతిం దంష్ట్రా కోట్యా చ పురు

సోత్తమః । తద్యుపం లోకరక్షార్థం స్థాపితం వేంకటాచలే ॥ ౬ ॥ స్వామి
పుష్కరిణీతీరే బ్రహ్మణా పరమేష్ఠినా । జలాధివాసనం తస్య వాయవ్యే
౭స్యాం చకార సః ॥ ౭ ॥ మమజ్ఞా ధ ప్రతిష్ఠా ౭స్తే దేవర్షిపితృభి స్సహా ।
— బ్రహ్మపార్థసయా శ్రీనివాసాభ్యుపగతపార్థమికవరాహసేవాక్రమః. —
ఉవాచ వచనం చే దం సర్వలోకస్య పశ్యతః ॥ ౮ ॥ వరాహతీర్థనామ్నా చ
భాగో యం ప్రథితో భవేత్ । యో ౭త్రా యాతి౭హరిం సో ౭త్ర నా
౭న్నత్యై వా శుచి ర్నమేత్ ॥ ౯ ॥ వరాహదర్శనా త్పూర్వం శ్రీనివాసం
నమేన్న చ । దర్శనా త్పూర్వం గృహావస్య శ్రీనివాసో న తృప్యతి ॥ ౧౦ ॥
ఇతి కృత్వా వ్యవస్థాం స పరమేష్ఠీ పితామహః । దృష్ట్వా ౭థ శ్రీనివాసం చ
స్తుత్వా చ వివిధై స్సంప్రదైః ॥ ౧౧ ॥ పాదా ప్రగృహ్య దేవస్య యయాచే
పర ముత్తమమ్ । మథ్యాపితవరాహస్య పూర్వం స్యా త్పూజనం హరే ॥ ౧౨ ॥
దర్శనం స్నానదానాద్యై రి త్యుక్తో ధ శ్రియఃపతిః । తథా స్త్వి౭తి వరం
దత్వా కారయామాస త త్తథా ॥ ౧౩ ॥ తస్మా త్పుణ్యతమం తీర్థం
వాయవ్యాం దిశి సంస్థితమ్ । పున ర్యుగాంతసమయే నష్టే దేవాలయే పి చ

—◆◆◆ నిషాదకృతవరాహదర్శనప్రకారః. ◆◆◆—

॥ ౧౪ ॥ నిషాదో భూ ద్ధిరివరే శ్యామాకా౭౭వాపక శ్శుచిః । ఆహారభూత
శ్యామాకతణ్డలం ప్రత్యహం సృప ॥ ౧౫ ॥ వైఖానసే ద్విజవరే దత్వా
సాకం విధాయ చ । దాపయిత్వా చ నైవేద్యం స్వయం భుక్త్యై త దేవ చ
॥ ౧౬ ॥ కదా చి త్తణ్డలం కృత్వా దత్వా పుత్రవశే త్వ గాత్ । వనా
ద్వనాంతరం వ్యాధో మధ్వన్వేషణతత్పరః ॥ ౧౭ ॥ తస్మి న్నే
వాంతరే పుత్రః క్షుధయా పరిపీడితః । కృత్వా శ్యామాకపక్వాన్నం
మనసా విష్ణవే ౭ర్పయత్ ॥ ౧౮ ॥ అభుజ్ఞా ధ పితా ప్యా గా న్నధు
చ్ఛత్రం ప్రగృహ్యచ । శ్రీనివాసస్య నైవేద్య తణ్డలం దేహి పుత్రక ॥ ౧౯ ॥
పిత్రే త్యుక్త స్సుతః ప్రాహ తాతా హం క్షుధయార్దితః । తా న్పక్వా భుక్త
వా నస్మి విష్ణవే మనసా౭ర్పయత్ ॥ ౨౦ ॥ ఇత్యుక్త వతి పుత్రే స త చ్ఛృత్వా
క్రోధమూర్ఛితః । ప్రాయ శ్చిత్తం చిక్షీర్షు స్సృగ కరవాల మధా దదే ॥ ౨౧ ॥
శిర చేచ్ఛత్తుం స్వపుత్రస్య తదా వల్గీకగః కిటిః । ప్రగృహ్య తరసా ఖడ్గం తన్ని
షాద మువాచ హ ॥ ౨౨ ॥ నా పరాధో ౭స్తి తే పుత్రే యతో న్నంచార్పి
తం మమ । త్వతో ప్య ధికభక్తో యం భక్త్యా త దహ మద్దినై ॥ ౨౩ ॥ ఇ త్యు
క్తోవిహ్వలః పశ్యాద్దదర్శా ద్భుతకర్మ తత్ । పున ర్విమృశ్య తద్రూపంబహుధా
న చదృష్టవా ॥ ౨౪ ॥ తమేవద్రష్టు కామ ససన్నిషాదో౭ న్నవివర్జితః । వసే చచార
ధర్మాత్నా తదా కోల మ్నహద్భుతమ్ ॥ ౨౫ ॥ శ్యామాకవనమధ్యస్థం శ్యా
మాకాంకురభక్షిణమ్ । కుర్వంతం శ్వేత ముద్వీత్యు తం హంతుం చా న్వగా

ద్రుమా ॥ ౨౬ ॥ సో పి నానా వనోద్దేశాం శ్చారయిత్వా పునః క్రమాత్ ।
ప్రవివేశ స్వవర్ణికం స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౨౭ ॥ అయ మేవ విభు ర్వి
ష్ణు రితి జ్ఞాత్వా యయా ద్రుతమ్ । వర్ణికం పరయాభక్త్యా జగౌ ప్రాకృతయా
గిరా ॥ ౨౮ ॥ తదా వర్ణికగః ప్రాహ హరి రేనం మృగాంతకమ్ । నా
హం దృశ్యోఽస్మి తే పుత్ర సచ్చిదానందవిగ్రహః ॥ ౨౯ ॥ కిం తు వత్సామితే
పుత్ర బ్రహ్మణా స్థాపితం పురా । శిలారూపం చ వర్ణికే వర్తతే త త్సముద్భ
ర ॥ ౩౦ ॥ విమానం కారయిత్వా చ తస్య పుష్కరిణీతటే । బ్రాహ్మణైశ్చ
విధానజ్ఞైః పూజాం కారయ మే విభోః ॥ ౩౧ ॥ ఇ త్యుక్త మాత్రేణ నిషాద
వర్యో వర్ణికగం విష్ణు మథో జ్ఞహర । హయవృథాగే చ విమాననర్త్యం విధా
పయామాస విధానవిత్తమైః ॥ ౩౨ ॥ తతో నిషాదం తం ప్రాహ కటి

—◆— స్వామితీర్థమధ్యగతధనదాదినవతీర్థవర్ణనమ్ —◆—

రూపీ హరి స్వయమ్ । పూర్వం సేవ్యం విమానం మే తీర్థంచ శ్రీనివాస
తః ॥ ౩౩ ॥ తతః ప్రభృతి త తీర్థం పూర్వసేవ్యం బభూవ హా ఉత్తరే ధనదం
తీర్థం ధనదేన వినిర్మితమ్ ॥ ౩౪ ॥ యత్ర స్నాత్వా లఘునిర్మూల్యో ధనసంపద
మాప్నుయాత్ । ఐశాన్యాం గాలవం తీర్థం గాలవేన వినిర్మితమ్ ॥ ౩౫ ॥
యత్ర స్నాత్వా చ పీత్వా చ భుక్తి మ్ముక్తిం చ విందతి । మార్కణ్డేయం
పూర్వభాగే మార్కణ్డేయవినిర్మితమ్ ॥ ౩౬ ॥ తత్ర స్నాంతి నరా యే తు
తేషా మాయుగి ప్రవర్ధతే । అగ్నినా నిర్మితం తీర్థ మాగ్నేయాం పాపమోచ
నమ్ ॥ ౩౭ ॥ దక్షిణే యమతీర్థం తు నరకోత్తారకారణమ్ । వసిష్ఠనిర్మితం
తీర్థం రాక్షసే త్వృణమోచనమ్ ॥ ౩౮ ॥ వారుణే వాయుతీర్థం చ సద్యః
కైవల్యదాయకమ్ । మధ్యే సరస్వతీతీర్థం మహాపాతకనాశనమ్ ॥ ౩౯ ॥
య ఏషు నవతీర్థేషు స్నాన మేకదినే నరః కృత్వా పశ్యేచ్ఛ్రీనివాసం న పున
ర్జాయతే తు సః ॥ ౪౦ ॥ స్వామిపుష్కరిణీస్నానం శ్రీనివాసస్య దర్శనమ్ ।
సహస్రనామపరనం నా ల్పస్య తపసః ఫలమ్ ॥ ౪౧ ॥ అస్మాతు ర్నవతీర్థేషు
వరాహం చా ప్య పశ్యతః । సర్వం నిష్ఫలతాం యాతి శ్రీనివాసో న తుష్యతి ॥
౪౨ ॥ ఫలం ధర్మాధికం చై వ న యచ్ఛతి నృణాం విభుః । త త్త త్ప్రశంసి
సిం దిప్యాం కథాం న శృణుయా ద్యది ॥ ౪౩ ॥ తీర్థయాత్రా చ విఫలా
భస్స న్యేవ వృతం యథా । తస్మా త్కూరు మహాభాగ కథాయా శ్శృవణం
సదా ॥ ౪౪ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే శ్రీ

వరాహవిర్భావ స్వామి పుష్కరిణీగతతీర్థమహా

త్స్యవర్ణనంనామా ప్రమోదధ్యాయః.

—◆— శ్రీవేంకటాద్రిగతపుణ్యతీర్థస్నానప్రశంసా. —◆—

దిలీపః || కోవిధి స్తీర్థయాత్రాయాం కః కాలః కిం ఫలం భవేత్ | ఏత
ద్విస్తార్య మే బ్రూహి తృప్తి ర్నా ద్యా పి జాయతే || ౧ || దూర్వాసాః || భువి
జన్త సమాసాద్య సంస్కారై రపి సంస్కృతః | అధీతవిద్యో బాల్యే చ స్నాతక
ప్రతనిష్ఠితః || ౨ || తీర్థయాత్రాం ప్రకుర్వీత శాస్త్రాణాం ప్రత్యయాయ చ |
నిత్యం నై మి త్తికం కామ్య మితి కర్తృ త్రిథా మతమ్ || ౩ || తత్ర నై మి త్తికం
ప్రామా స్తీర్థయాత్రా మ్మహా త్తమాః | నా విద్యస్యా ధికారోఽత్ర విద్యావిధి
రను త్తమః || ౪ || న తీర్థయాత్రాం కుర్వీత మనీషీ మన నేరతః | యాత్రాయాం
మననాభావా చ్చిత్తవిక్షేపహేతుతః || ౫ || సరో విస్తృతవిద్యత్వా జ్ఞానహీనో
భవే త్స్వయమ్ | నష్టసంజ్ఞో విమార్శస్థో నిరయం చా ధిగచ్ఛతి || ౬ || నిరా
గమ స్తు తీర్థస్య తథా చా కృతసత్క్రియః | న తత్ఫల మవాప్నోతి శ్రమ
ఏవ హి కేవలమ్ || ౭ || సత్సంగీ సత్కథాం శృణ్వన్ సదాచారసమన్వితః |
తీర్థయాత్రాం ప్రకుర్వాణో బ్రహ్మనిర్వాణ మృచ్ఛతి || ౮ || తీర్థయాత్రా
పరో య స్తు విధిజ్ఞో విధివి త్తమైః | నిర్ధూతాఖిలపాప స్సన్ స యాతి పరమాం
గతిమ్ || ౯ || కామ్యం న కుర్వీత నరః కామాఽస్త్యా జన్తచా శ్చ తే జాతః
కర్తాణి కురుతే కర్తృణా చ పున ర్జ్ఞనిః || ౧౦ || ఐహికాముష్మికం సర్వం నిష్కామో
లభతే ఫలమ్ | సర్వేషా మేవ జంతూనాం విద్యయా మననే విధిః || ౧౧ ||
అభ్యస్తానాం చ విద్యానాం శ్రవణా న్ననా దపి | పరాపరోక్ష శాస్త్రార్థ
ప్రత్యయో లేశతో భవేత్ || ౧౨ || దృష్టప్రత్యయశాస్త్రార్థే పున శ్శృద్ధా ఽభి
జాయతే | శ్రద్ధయా జాయతే భక్తి ర్భక్త్యా తువ్యతి కేశవః || ౧౩ || తీర్థయా
త్రాం ప్రకుర్వీత శాస్త్రాలాపసమన్వితః | శాస్త్రాలాపా చ్చ జానాతి మనసా
విభు మవ్యయమ్ || ౧౪ || తథా దేవా శ్చ ఋషయ స్సదాలాపసమన్వితాః |
ఉపాసతే సంజానానా భగవంత మథోక్షజమ్ || ౧౫ || వసిష్ఠాద్యా శ్చ
ఋషయో దేవతా అపి సర్వశః | తీర్థే కృతాధివాసా శ్చ సమాధిస్థాః పరం
యయుః || ౧౬ || అనాగమ స్తు యో మర్త్యో య శ్చ జ్ఞాతవిధి స్తథా |
నస్నానఫల మవాప్నోతి కాకమణ్డూకవ త్తు సః || ౧౭ || అధీతవిద్య స్సుకృతీ
కృతస్నానాదినస్క్రియః | శుద్ధాంతరో జ్ఞానవాం శ్చ తేన మోక్షం చ
విందతి || ౧౮ || సత్కర్మసంతతి ర్యా తు జ్ఞానవిజ్ఞానసంయుతా | అపరోక్ష
దృశా చా పి భక్తిశ్రద్ధావిరక్తిభిః || ౧౯ || పుంసః కైవల్యదా సా హి క్రమేణా
సుకృతాత్మనః | దృష్టశ్రుతానుభావా యే దేవా శ్చ ఋషయ స్తథా || ౨౦ ||
విశుద్ధ్యర్థం ప్రకుర్వంతి సత్తేతస్యా నువర్తనమ్ | భక్తిశ్రద్ధావిహీనానాం
మనుష్యాణాం తు కా కథా || ౨౧ || లబ్ధవిద్యాధికార శ్చ సత్సంగత్యా చ

సంయుతః | య శృణ్వన్ శ్రావయం శ్చా పి సతాంసం గేన సంయుతః || ౨౨ ||
 తీర్థవై భవ మాకర్ణ్య సమ్యక్తేనై వ నిర్వృతః | తీర్థయాత్రాం ప్రకుర్వీత
 భక్తి శ్రద్ధాసమన్వితః || ౨౩ || తేన నిర్హతపాప స్సౌ స యాతి పరమాం
 గతిమ్ | యత్ర యత్ర త్వయా కార్యా తీర్థయాత్రా క్షీతీశ్వర || ౨౪ || తత్రా
 నేనవిధా నేన ప్రీణయస్వ జనార్దనమ్ | త్వదీయధనధాన్యాదీ న్భక్త్యాకురు సమ
 ర్పితాః || ౨౫ || వేంకటేశస్య యాత్రాం వై కురు నిత్య మతంద్రితః || ౨౫ ||

ఇతి శ్రీబ్రహ్మపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే తీర్థయా
 త్రాప్రకారవర్ణనం నామ సవమోఽధ్యాయః.

—◆◆◆— శ్రీవేంకటాచలకర్తవ్యమహాదానవ్యశంసా. ◆◆◆—

దిలీపః || కాని దానాని శస్త్రాని కర్తవ్యాని మహీధరే | ప్రితయే
 శ్రీనివాసస్య తాని మే వద సువ్రత || ౧ || దూర్వాసాః || శృణు భూప
 ప్రవక్ష్యామి కర్తవ్యాని మహీధరే | అన్నదానం పితృశ్రాద్ధం ద్వయ మేవ ప్రశ
 స్యతే || ౨ || సువర్ణం యే ప్రయచ్ఛంతి ప్రితయే మధుఘాతినః | తే యాంతి
 మోక్ష మమృతం వాసోదా ఆయు రేవ చ || ౩ || కాజ్ఞున్తి పితర స్సర్వే
 శ్రాద్ధం వేంకటభూధరే | కృతే శ్రాద్ధే ప్రహృష్యంతి ప్రయాంతి పరమాం
 గతిమ్ || ౪ || యః కుర్యా త్కపిలాదానం ప్రితయే శ్రీవతే ర్నృప | రోమ
 సజ్జ్యప్రమాణేన విష్ణులోకే మహీయతే || ౫ || యో దద్యా దేవభోగాయ
 గాం భూమిం భక్తిసంయుతః | స సద్యో ముక్తి మాప్నోతి జ్ఞానాజ్ఞాన
 కృతా దఘాత్ || ౬ || దేవభోగాయ యోదద్యా ద్దా మనడ్వాహ మేవ చ |
 స మోక్షభోగ మాప్నోతి స పున ర్దాయతే భువి || ౭ || కర్పూరం చందనం
 శబ్దం యాని వై భూషణాని చ | యో విష్ణవే ప్రదద్యా త్స గురుతల్పం వ్యపో
 హతి || ౮ || బహుభి ర్భూషణై ర్యస్తు పూజాం కుర్యా జ్జగత్పతేః | లింగభంగ
 మవాప్నోతి స్వానుభూతిం చ విదతి || ౯ || సమస్తదేవపూజార్థం యో
 వై గ్రామాన్ప్రయచ్ఛతి | సయాతి పరమాం సిద్ధిం నిర్ధూతాఖిలబంధనః ||
 కన్యాకోటః ప్రదానా ద్య తస్య దర్బదగవాం తథా | ఏకస్తా ద్రథనిర్మాణా
 ద్విష్ణో స్తత్ఫల మశ్నుతే || ౧౦ || ఛత్రం చ కనకం వైవ వ్యజనం చామరం
 స్రజమ్ | యో దద్యా చ్ఛ్రీవతే ర్విష్ణో ర్వేంకటాభ్యే మహీధరే || ౧౧ ||
 ఆబ్రహ్మకల్పపర్యంతం మహీపాలో భవే ధ్ధ్రువమ్ | పశ్చా న్తోక్ష మవా
 ప్నోతి పితృవై తామహై ర్వృతః || ౧౨ || యో దద్యా ద్దజ మశ్వం వా భువ
 నాధిపతేర్విభోః | సలోకపాలతా మేతి నా త్ర కార్యా విచారణా || ౧౩ ||
 యద్యదిష్టతమం వస్తు దీయతే మధుఘాతినః | తేనా త్మయఫలం ప్రాప్య మో

ఓ తే విష్ణుమందిరే || ౧౫ || ఫలం పాత్రానుగుణ్యా తస్య త్పాత్ర మత్రహరి
 స్వయమ్ | అక్షయ్య మితి కిం బ్రూయా ద్య త్కించి దపి మోక్షదమ్ || ౧౬ ||
 తత్ర పుణ్యతమే కాలే శ్రోత్రియే బ్రాహ్మణోత్తమే | య త్కించి ద్దీయ తే
 తత్తు వర్ధతే వటబీజవత్ || ౧౭ || ముక్తికామేన దాతవ్యా కన్యా పృథ్వీ సర
 స్వతీ | న తాసాం సదృశం దానం త్రిషులోకేషు విద్యతే || ౧౮ || గీత వాదిత్ర
 సృతాద్యం యః కారయతి మానవః | సద్య ఏవ స ముచ్యేత మహా పాతక
 కోటిభిః || ౧౯ || కుర్యా ద్ధ్వజపతాకాభి స్సపర్యాం పరమాత్మనః | తేన
 ధూతాఖిలాఘు స్సౌ స యాతి పరమాం గతిమ్ || ౨౦ || ఘట్టాం దదాతి యో
 మర్యో విష్ణవే పరమాత్మనే | దివ్యజ్ఞాన మవాప్నోతి ప్రతిష్ఠాం చా ధిగచ్ఛతి ||
 యః కుర్యా దుత్సవంవిష్ణో స్సద్వజై ర్గరుడాదిభిః | దేవేంద్రపద మాప్నోతి
 మోక్షం చై వా ధిగచ్ఛతి || ౨౧ || పంచపర్యాణి దేవస్య యః కారయతి
 మానవః | తస్యా పరాధసాహస్రం క్షమతే నాత్ర సంశయః || ౨౨ ||
 ఇహా పి భుక్త్వా భోగాం శ్చ మోక్షం చై వా ధిగచ్ఛతి | యః కారయతి
 నై వేద్యం స్వాదు మద్రససంయుతమ్ || ౨౩ || ఐహికాముష్మికా లోకే
 సర్వా న్కామా నవాప్నుయాత్ | సహస్రనామభిః పూజాం శ్రీపతేః కార
 యేత యః || ౨౪ || తేనై వ సకలా పూజా కృతై వ స్యా న్న సంశయః |
 శారికాశుకపూర్వాం శ్చ విహంగా న్నర్మకూర్మ రురూకా || ౨౫ || సారజ్ఞా
 న్నవయా న్వన్యా న్దత్వా స్వర్గ మవాప్నుయాత్ | పుష్పద్వానాని రమ్యాణి
 వనాని వివిధాని చ || ౨౬ || క్రిడాస్పదాని హర్త్యాణి యః కరోతి
 సముచ్యతే | యః కుర్యాద్దీపదానం తు నిత్యం విష్ణో శ్చ సన్నిధౌ || ౨౭ ||
 బ్రహ్మహత్యాసహస్రాణి గురుతల్పార్బదాని చ || తథా న్యపాపకోటి శ్చ
 నిర్దహే త్సూర్యవ ధిమమ్ || ౨౮ || అత్రైవై దాహరంతీ మ మితిహాసం

◆◆◆ విష్ణువర్ధాఖ్యద్విజబద్ధవృత్తాంతః. ◆◆◆

పురాతనమ్ | శ్రవణా త్సర్వపాపఘ్నం సర్వమంగళదాయకమ్ || ౩౦ || ద్విజ
 బంధుః పురా కశ్చి ద్విష్ణువర్ధాభిధో నరః | హత్వా స్వం గురు మత్యుగ్రో
 దేవస్వామీ తి యం విదుః || ౩౧ || దాసవృత్త్యా గృహే తిష్ఠ తస్య పత్నీ
 సహస్రకమ్ | నివృత్తా ర్యపథో మూర్ఖో బుభుజే కామమోహితః || ౩౨ ||
 భూయా న్కాలో ౭త్యయా త్తస్య ప్రత్యహం పాపవర్తనః | తేన దోషేణ
 మహతా శ్వేతకుష్ఠో ౭భ్యజాయత || ౩౩ || అజ్ఞాని వ్యగ్రతాం ప్రాపూ
 రోగోత్కృతాని ఖణ్డశః | దరిద్రా గురుపత్న్య స్తాః పాతిత్యాత్యంతదుః
 ఖతాః || ౩౪ || మదాదై శ్వర్యజా ద్భుక్తా బలా త్రేన తదా పి చ | తతో
 లోకాపవాదా చ్చ గృహస్యా ప్యగ్ని దాహనాత్ || ౩౫ || అయం చ
 బంధుభి స్త్యక్తో వన మేవా విశే ష్టః | సృగాలభక్ష్యతాం ప్రాప్తో నీతో

యం యమకింకరైః ॥ ౩౬ ॥ జగామ నరక జ్ఞోరం చణ్డకోలాహలం పరమ్ |
యత్ర వై నారకం దుఃఖం సకలం చాపి వర్తతే ॥ ౩౭ ॥ తత్పుత్రో

—◆◆◆శ్రీవేంకటాచల వేదాభిధద్విజకృత దీపారోపస్రశంసా◆◆◆—

వేదనామా చ కదా చిద్వేంకటాచలే । పితుః పాప ఇచ్చ సంస్తృత్య దేవదే
వస్య సన్నిధౌ ॥ ౩౮ ॥ అహో రాత్రం దదా వేకదినే దీపం నృపోత్తమ ।
తత్పితా తేన పుణ్యేన విధ్వస్తాఖిల పాతకః ॥ ౩౯ ॥ ధిక్కృత్య యమదూతాం
శ్చ విష్ణులోక ముపాయయా । తస్మా ద్దీప్రదో మర్త్యో న పున ర్దుఃఖ
మశ్నుతే ॥ ౪౦ ॥ య త్కించి త్కురుతే దానం వేంకటాచలమూర్ధని ।
తదా కల్ప మవిచ్ఛిన్నం వర్ధతే వటబీజవత్ ॥ ౪౧ ॥ తదేత త్సకలం
శ్రుత్వా వేంకటేశస్య వైభవమ్ । చలతి స్వగృహః ద్యస్తృ కృతనిశ్చయయా
ధియా ॥ ౪౨ ॥ పదే పదే సో శ్వమేధ ఫలం ప్రాప్నోత్య సంశయమ్ ।
వేంకటేశస్య మాహాత్మ్యే శ్లోకం చార్ధం చ భక్తితః ॥ ౪౩ ॥ పదం చా
ప్యక్షరం చాపి యః పఠే చ్ఛృణోతి తస్మాత్ । బ్రహ్మహత్యాసహస్రాణి
పాతకాన్య పరాణ్య పి ॥ ౪౪ ॥ ఉపపాతకముఖ్యాని నిర్దహే త్సూర్యవ
ద్ధినుమ్ । వేంకటేశస్య మాహాత్మ్యం యస్య గేహే ప్రవర్తతే ॥ ౪౫ ॥
ఆయు రారోగ్య మైశ్వర్యం సోఽం తే విష్ణుపదం లభేత్ । సూతః ॥ ఇతి
శ్రుత్వా దిలీపోఽపి వైభవం పరమాద్భుతమ్ ॥ ౪౬ ॥ ఆనందాం బుధి
సమ్మగ్నో న వివేద తదా పరమ్ । అశ్రుత్వా మహిమానం తు ఫలం నప్రాప్య
తే సరైః ॥ ౪౭ ॥ శ్రుత్వా వై వ ఫలం యాంతి విష్ణోస్సాయుజ్య మప్యథ ॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే

శ్రీవేంకటాచలకృత మహాదానమాహాత్మ్యే

వర్ణనం నామ దశమోఽధ్యాయః.

ఇత్థం శ్రీబ్రహ్మపురాణాంతర్గతః ప్రథమప్రభృతి దశమపర్యంతదశా
ధ్యాయాత్మక శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యపరః ప్రథమో
భాగ స్సమాప్తి మగమత్ .

శ్రీబ్రహ్మపురాణ శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్య ప్రథమభాగాంతర్గత
సముది తాధ్యాయసంఖ్య ౧౦.

శ్రీ ర మ్మ.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీయై శ్రీపద్మావత్యై నమః.

శ్రీ మ తే విష్వ క్సే నా య న మః.

అ థ శ్రీ బ్ర హ్మో త్త ర ఖ ణ్డా స్త గ్గ త

శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యప్రారమ్భః.

శ్రియఃకాంతాయ కల్యాణనిధయే నిధయే శ్రీనివామ్ |

శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మజ్గళమ్ ||

శ్రీవేంకటాచలాధీశం శ్రియాధ్యాసితవక్ష్యమమ్ |

శ్రితచేతనమందారం శ్రీ ని వా స మ హం భ జే ||

— బ్రహ్మణ మ్పూరి వసిష్ఠపార్థితస్వపారోహిత్యోత్థపాపనివృత్తికృమః. —

ఋషయః || సూత వేదార్థతత్త్వజ్ఞ వేదవ్యాసకృపానిధే | బ్రూహి న
స్సర్వతీర్థేషు తీర్థం సర్వాఘనాశనమ్ || ౧ || సూతః || కథయామి కథాం
సమ్య క్సర్వపాపాపనోదినీమ్ | యస్యా శృంగవణమాత్రేణ దృష్టాదృష్టఫలా
గమః || ౨ || ప్రాప్నువంతి మహత్పుణ్య మితి సర్వర్షి సమృతమ్ | కథాయాం
కథ్యమానాయాం యే భవంత్యపరాజ్ఞుభాః || ౩ || తస్మా దేకాగ్రహృదయైః
కార్యాస్తరవినిస్సృప్తయైః | భవాదృశైః పుణ్యకథా శ్రోతవ్యాంజలి
కారిభిః || ౪ || పురా కదా చి ద్వి ప్రాణా ము త్తమో త్తమతాం గతాః | వసి
ష్ఠాద్యా బ్రహ్మసదః కించిత్కార్యేచ్ఛయా గతాః || ౫ || తత్ర దేవై స్తథా
సిద్ధైః పుణ్య శ్లోకై శ్చ రాజభిః | సనందసనకాద్యై శ్చ యోగాచార్యై శ్చ
స త్తమైః || ౬ || గణ్గాద్యాభి ర్మదీభి శ్చ సర్వతీర్థై స్సవిగ్రహేః | సంసేవ్యమానం
సదసి బ్రహ్మణం చతురాననమ్ || ౭ || వేదై రనంతై శ్చాస్తై శ్చ మూర్తిమద్భి
రుపాసితమ్ | సురజ్యేష్ఠ ముపాగమ్య వసిష్ఠో మునిసత్తమః || ౮ || ప్రణమ్య
సహజానందో వాక్య మేత దువాచ హ | బ్రహ్మ స్సమస్తలోకానాం నాయకా
మరశేఖర || ౯ || ఇదం వందన మాయాతి దయయా మాం విలోకయ | ఇతి
ప్రణమ్యా త్థితం తం వసిష్ఠ మృషినత్తమమ్ || ౧౦ || దయయా విధి రాలోక్య
నిషీదే త్య బ్రవీ త్తదా | తత్ర బ్రహ్మసభామధ్యే వర్తమానకథాను చ ||

యం యమకింకరైః ॥ ౩౬ ॥ జగామ నరక జ్ఞోరం చణ్డకోలాహలం పరమ్ |
యత్ర వై నారకం దుఃఖం సకలం చా పి వర్తతే ॥ ౩౭ ॥ తత్పుత్రో

—◆◆◆శ్రీవేంకటాచ్య వేదాభిధద్విజకృత దీపారోపస్యశంసా◆◆◆—

వేదనామా చ కదా చిద్వేంకటాచలే । పితుః పాప ఇచ్చ సంస్తృత్య దేవదే
వస్య నన్నిధౌ ॥ ౩౮ ॥ అహో రాత్రం దదా వేకదినే దీపం నృపోత్తమ ।
తత్ప్రితా తేన పుణ్యేన విధ్వస్తాఖిల పాతకః ॥ ౩౯ ॥ ధిక్కుత్య యమదూతాం
శ్చ విష్ణులోక ముపాయయా । తస్మా ద్దీపప్రదో మర్త్యో న పున ర్దుఃఖ
మశ్నుతే ॥ ౪౦ ॥ య త్కించి త్కురుతే దానం వేంకటాచలమూర్ధని ।
తదా కల్ప మవిచ్ఛిన్నం వర్ధతే వటబీజవత్ ॥ ౪౧ ॥ తదేత త్సకలం
శ్రుత్వా వేంకటేశస్య వైభవమ్ । చలతి స్వగృహం ద్య స్తు కృతనిశ్చయయా
ధియా ॥ ౪౨ ॥ పదే పదే సో శ్వమేధ ఫలం ప్రాప్నోత్య సంశయమ్ ।
వేంకటేశస్య మాహాత్మ్యే శ్లోకం చార్ధం చ భక్తితః ॥ ౪౩ ॥ పదం చా
ప్యక్షరం చా పి యః పఠే చ్ఛృణోతి తత్స తు । బ్రహ్మహత్యాసహస్రాణి
పాతకాన్య పరాణ్య పి ॥ ౪౪ ॥ ఉపపాతకముఖ్యాని నిర్దహే త్సూర్యవ
ద్ధిమమ్ । వేంకటేశస్య మాహాత్మ్యం యస్య గేహే ప్రవర్తతే ॥ ౪౫ ॥
ఆయు రారోగ్య మైశ్వర్యం సోఽం తే విష్ణుపదం లభేత్ । సూతః ॥ ఇతి
శ్రుత్వా దిలీపోఽపి వైభవం పరమాద్భుతమ్ ॥ ౪౬ ॥ ఆనందాం బుధి
సమ్మగ్నో న వివేద తదా పరమ్ । అశ్రుత్వా మహిమానం తు ఫలం నప్రాప్య
తే నరైః ॥ ౪౭ ॥ శ్రుత్వా చై వ ఫలం యాంతి విష్ణోస్సాయుష్య మప్యథ ॥

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే

శ్రీవేంకటాచలకృత మహాదానమాహాత్మ్యే

వర్ణనం నామ దశమోఽధ్యాయః.

ఇత్థం శ్రీబ్రహ్మపురాణాంతర్గతః ప్రథమప్రభృతి దశమపర్వస్తదశా

ధ్యాయాత్మక శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యపరః ప్రథమో

భాగ స్సమాప్తి మగమత్ .

శ్రీబ్రహ్మపురాణ శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్య ప్రథమభాగాంతర్గత

సముది తాధ్యాయసంఖ్య ౧౦.

నివృత్తాను తతః పశ్యాదువాచ చ పితామహః | కిమర్థమాగతోఽస్తి తి వసిష్ఠం
వాక్య మబ్రవీత్ || ౧౨ || తతో వసిష్ఠః ప్రణతో వినయావనతో మునిః | వా
క్యం విజ్ఞాపయామాన బ్రహ్మణేఽనంతతేజసే || ౧౩ || ప్రసీద భగవ స్స ౧౫౫౯
పంకజానన తే నమః || విజ్ఞాప్యం కిం చిదస్త్యే త ద్దయయాఽకర్ణయ
ప్రభో || ౧౪ || య ద్వసిష్ఠ వసిష్ఠే తి మానం ఖర్వంతి మే జనాః | త త్సర్వం
మమ దుఃఖాయ జాయతే నాత్ర సంశయః || ౧౫ || జానాతి మాం రాజపు
రోహితం భవా న్పురోహితానాం బహుళం హి పాపమ్ | తే రాజానో య ద్వ
దఘం చరంతి పురోహితానాం త దితి ప్రవాదః || ౧౬ || ప్రాయశ్చిత్తేనా
ప్రవార్యం బహుళం పాప మస్తి మే | తత్పాపశాంతి మిచ్ఛ నైవ సదా
వ్యగ్రో భవా మ్యహమ్ || ౧౭ || అన్యచ్ఛ కిం చిదస్తీ హ తచ్ఛృణుష్వ మహా

—◆◆◆ సర్వాబద్ధోపాఖ్యానమ్. ◆◆◆—

మతే | క్వ చి ద్ద్రామే క శ్చి దస్తి సర్వదా మత్పరాయణః || ౧౮ || స నా స్తికో
దుష్ప ౧౪౫౫ సర్వపాపరత స్సదా | దరిద్ర శ్చ దురాచార స్సర్వాబద్ధ ఇతి
ద్విజః || ౧౯ || యజ్ఞస్థానే షు సర్వేషు సంతిష్ఠత్సు ద్విజాతిషు య త్కించి
ద్దక్షిణాపేక్షీ సో ప్యా గత్య స్థితః క్వచిత్ || ౨౦ || తం దృష్ట్వాఽవద భన్యో
వై ద్విజో రోషేణ పూరితః | సర్వాబద్ధ కి మర్థం త్వ మిహా గత్య ద్విజా
తిషు || ౨౧ || వసిష్ఠవ త్త్రిష్ఠసి త్వం స్నానాచారవివర్జితః | సర్వాబద్ధ స్తు
తచ్ఛృ ౧౫౫౯ గతో న్యత్రా తిదుఃఖతః || ౨౨ || కోపా ద్వసిష్ఠ వ దితి
మాం ప్రత్యు క్తం ద్విజన్తనా | స వసిష్ఠో రక్షతు మాం పాపనం చ కరోతు
మామ్ || ౨౩ || ఇతి నిత్యం వద త్యేవం ధ్యాయతే హృదయే చ మామ్ |
వా గ్వసిష్ఠ వసిష్ఠే తి సర్వదా తస్య వర్తతే || ౨౪ || కాయికం మానసం
పాపం వాచికం నా స్తి తద్భువి | య న్నా నేన కృతం పాపం తాదృ
క్క్వా సి న మే మతః || ౨౫ || తథా పి మా మాశ్రయతే తస్మా త్తస్మిన్
కృపా మమ | మా మాశ్రితస్య మమ చ పాపం రాజపురోధనః || ౨౬ ||
యథా శుద్ధ్యతి త స్తే త్వం వద లోకపితామహ || శ్రీసూతః || బ్రహ్మ
తదాఽబ్రవీ దేనం వసిష్ఠం మునిన త్తమమ్ || ౨౭ || ప్రాయశ్చిత్తాపనోద్యాని
పాపానీ త్య వధారయ | ముని ర్బృహ్మణ మవ ద త్సాన్వమిం స్త చ్ఛృణు
సాంప్రతమ్ || ౨౮ || మమ తస్య చ పాపాని ఘనాని బహుళాని చ |
ప్రాయశ్చిత్తే ర్న నశ్యంతి తస్మా త్త్వా మాగతో స్త్యహమ్ || ౨౯ || నమ
స్కరోమి ధర్మాత్తం స్త్వా మేవ శరణం గతః | ఆవయో రల్పయత్సేన
నశ్యంతే పాపరాశయః || ౩౦ || యేన దృష్టం ఫలం చ ప్యా త్త ముపాయం
వదన్య మే | ఇతి పుష్ట స్తతో బ్రహ్మ విచార్య హృదయే హరిమ్ || ౩౧ ||

—◆—◆—◆ బ్రహ్మజ్ఞయా శ్రీవేంకటాచలమ్మృతి వసిష్టాద్యాగమనమ్. —◆—◆—◆

వేంకటేశం నమ స్కృత్య వసిష్ఠ మిద మబ్రవీత్ || బ్రహ్మ || కాశ్యా దక్షిణ
దేశే వై క శ్చి దస్తి మహీధరః || ౩౨ || వేంకటాద్రి రితి ఖ్యాతో విశ్వ
లోక్తకసమ్మతః | శ్రీవేంకటే తి య న్నామ మర్త్యో వాచా వద న్నపి
|| ౩౩ || దేవానాం వందనీయత్వం యాతి తాదృ జ్ఞహీధరః | తత్ర తీర్థాని
సర్వాణి సర్వపాపహరాణి చ || ౩౪ || షట్షష్టికోటితీర్థాని విద్యంతే వేంకటా
చలే | స్వామితీర్థ మితి ఖ్యాతం సర్వతీర్థోత్తమోత్తమమ్ || ౩౫ || తత్తీరే
దక్షిణే విష్ణు ర్లత్యౌ సహ వినోదతే | అగస్త్యశృంగాదీనా మభీష్టవరదాయ
కమ్ || ౩౬ || వేంకటేశం నమస్కృత్య దృష్ట్వా దృష్టం చ విందతి | తస్య
వేంకటశైలస్య మధ్యే ఘోణ మితి స్మృతమ్ || ౩౭ || ఏకం తీర్థం పవిత్రం
వై తత్ర స్నాత శ్శుచి స్సదా | మీనసంస్థే సవితరి పార్ణమాస్యాం మహా
తిథౌ || ౩౮ || ఘోణస్నానేన సర్వాణి నశ్యంతి దురితాని హి | త్వదాశ్రిత
స్త్వం చ తత్ర గత్వా వేంకటభూధరే || ౩౯ || మీనమాసే పార్ణమాయాం
స్నాతౌ పూతౌ భవిష్యథః | ఇత్యుక్తవంతం బ్రహ్మణం నమస్కృత్యాథ
హృష్టధీః || ౪౦ || అవరుహ్య బ్రహ్మలోకా దత్యం తం త్వరయా నివృతః |
సర్వాబద్ధ ముపాగమ్య వసిష్ఠో వాక్య మబ్రవీత్ || ౪౧ || రే రే బ్రాహ్మణ
మాం నిత్య మాశ్రితో సి సదా నదత్ | త్వత్పాపపరిహారాయ కిం చి
ద్వత్సౌమి త చ్ఛృణు || ౪౨ || గచ్ఛామి వేంకటగిరి మే హి శీఘ్రం
మయా సహ | ఇ త్యుక్తమాత్రో విప్రో సా తేఽ సాగ్ధంజగామ హ || ౪౩ ||

—◆—◆—◆ ఘోణతీర్థస్నానేన వసిష్టాదీనాం పాపనివృత్తిప్రకారః. —◆—◆—◆

స బ్రాహ్మణో వసిష్ఠో సా వేంకటాచల మేయివా || కుతస్య వరదం కృష్ణం
సువర్ణముఖరీతి తే || ౪౪ || దృష్ట్వా ప్రణమ్య పశ్చాత్స వేంకటాచల
మూలగః | కపిలాభ్యే కృతస్నాన స్తీర్థే పాపప్రణాశనే || ౪౫ || ఆరుహ్య
వేంకటం శైలం స్వామిపుష్కరిణీం యయా || ౪౫౪ || తత్ర స్నాత్వా భూ
వరాహం ప్రణమ్య హ్యే నశ్శాంతిం ప్రార్థయిత్వా స విప్రః | లక్ష్మీనాథం
దక్షిణే కూలభాగే సత్వా నాథం స్తోత్రయామాస సమ్యక్ || ౪౬౪ || జయ
ధాత్మగిరా నిదర్శితో జయ లోకావనదక్ష రక్ష మామ్ | జయ శంఖణ
పూజితే హమాం ద్విజ మేనం చ పునీహి కేశవ || ౪౭౪ || తవ వేంకటనాయకా
చలే మహతి శ్రీధర ఘోణతీర్థ కే | అభిషేకవిధిత్యయో ౭ జతో భగవం స్తత్ర
ఫలం ప్రయచ్ఛమే || ౪౮౪ || ఇతి స్తుతోవ్య త్తరే దేశే పాపనాశనతీర్థకే ||
సర్వాబద్ధేన సహిత స్సాత్వా ఘోణం జగామ హ | ఏకాదశ్యాం తత్ర
గత్వా పంచరాత్ర మువాస హ || ౪౯ || మీనమాసే పంచదశ్యాం మధ్యాహ్నే

స్నాతు మాగతాః । ఋషీం దేవాం శ్చ యతాం శ్చ గంధర్వా నిన్సరాం
స్తథా ॥ ౫౦ ॥ ఆశ్చర్యం పరమం గత్వా వసిష్ఠో విప్రసంయుతః । స్నాత్వా
సంకల్ప్య విధివ ద్దేవర్షీ సభితర్వ్య చ ॥ ౫౧ ॥ సహ విప్రో పవిశ్య జపం
చక్రే విధానతః । జపంతే శ్రీహరిం ధ్యాయ స్సమాధిస్థో లభవ స్తునిః ॥ ౫౩ ॥
స్నాత్వాతిష్ఠత్సు సర్వేషు తత్ర ఘోషే పురో మునేః । ఆవిరాసీ ద్వేజ్కుటేశ

—◆—వసిష్ఠ మృతి భగవద్వర్ణితఘోషతీర్థమాహత్త్యమ్—◆—

శ్శ్రియా సార్థం జగత్పతిః ॥ ౫౪ ॥ గరుడాసన మారూఢః పీతామ్బరధరో
హరిః । ప్రసన్నవదనాంమౌఞ్చ స్సర్వప్రాణి దయాపరః ॥ కటాక్షయ స్కరు
ణయా సర్వాం స్తీర్థార్థ మాగతాః । సనందసనకాద్యై శ్చ సేనేశానంత
సంయుతః ॥ ౫౫ ॥ సేవ్యమానో వేంకటేశో వసిష్ఠం వాక్య మబ్రవీత్ ।
వసిష్ఠా హం ప్రసన్నో స్మి తవ వర్ధస్య వైభవాత్ ॥ ౫౬ ॥ మమ తీర్థస్య
మాహాత్మ్యం శ్రుత్వా బ్రహ్మముఖాద్భవాః । భక్త్యా సమాగతో యస్తా
తత స్తుష్టో స్మి తే మునే ॥ ౫౭ ॥ పరం పరయ విప్రేంద్ర య త్తే మనసి
వర్తతే । ఇ త్యుక్తో వేంకటేశేన మునిః ప్రోవాచ కేశవమ్ ॥ ౫౮ ॥ వసిష్ఠః॥
నమో స్తు వేంకటాధీశ విశ్వరూపానామహే హరే । విజ్ఞాపనాం మదీయాం త్వం
సావధానమనా శృణు ॥ ౬౦ ॥ అయం విప్రో మమ సఖా కృతవాసపి పాత
కమ్ । మయ్య నుగ్రహబుద్ధ్యా చ తీర్థస్యా స్యప్రభావతః ॥ ౬౧ ॥ సర్వం
సోధ్యా పవిత్రం చ కురు పాప విసర్జితమ్ । ఉక్తో వసిష్ఠేనై వం తు వేంకటాచల
నాయకః ॥ ౬౨ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ వసిష్ఠజాత స్సంతోషో మమా తీవ మహా
మునే । మమా శ్రితో య మి త్యే వ దయా తస్మిం స్త్వయా కృతా ॥ ౬౩ ॥
య ఆశ్రితేషు వాత్సల్యం కురుతే స ఇహో త్తమః । తస్మి న్మమ మహాప్రీతి
స్త స్తదీయగుణో మహాన్ ॥ ౬౪ ॥ అయం చ త్వయి విశ్వాసా ద్భక్తిం
విహితవా సహో । మహత్సుభక్తిం యః కుర్యా త్స ఏవ పురుషో త్తమః ॥ ౬౫ ॥
తస్య లక్ష్యా సమేతో లహం వసామి సతతం హృది । అయం తు బహు
పాపాని కృతవా న్లోకగర్హితః ॥ ౬౬ ॥ ఏకో గుణో పి నాస్త్య స్మి న్సర్వా
బద్ధ ఇతీ రితః । తథా పి త్వత్సహాయేన తీర్థ మాగత్య భక్తితః ॥ ౬౭ ॥
స్నాత శ్చ పూర్ణిమాయోగే పాపం సర్వం లయం గతమ్ । సర్వే చా స్మి
న్లుణా జాతా సహవాసేన తే మునే ॥ ౬౮ ॥ తస్మా త్స సర్వసిద్ధ్యాఖ్యా మద్య
ప్రభృతి యాస్యతి । అస్యా హం హృదయే తిష్ఠః సత్కర్మాణి ప్రవర్తయన్ ॥
౬౯ ॥ ధనికం ధార్మికం చై వ కరోమి సుఖతం తదా । వసిష్ఠ శృణు
మద్వాక్య మేతేషాం సన్నిధౌ బ్రువే ॥ ౭౦ ॥ పౌరాహిత్యేన సంజాతం తవ
దోషం హరా మ్యహమ్ । పురుషో వా లభవా నారీ బ్రాహ్మణః శూద్రయో
లపి వా ॥ ౭౧ ॥ పాపా న్తుక్తో వాఙ్మితాని ప్రాప్నోతి హి స సంశయః । మా

ముద్దిశ్య తప స్తప్తా తుమ్బురు ర్భగవా నిహ ॥ ౭౨ ॥ తీర్థస్య స్వస్య
 నామై వ ఖ్యాతిం ప్రార్థితవా నభూత్ । అజ్ఞానా ద్విహితం జ్ఞానా న్ననో
 వాక్యాయకర్తృభిః ॥ ౭౩ ॥ యత్పాపం త దశేషం చా ప్య త్ర స్నానేన
 శామ్యతి । నారీ వా పురుషో వా౭ పి స్నాత్వా తీర్థే శుభే దినే ॥ ౭౪ ॥ ఇష్టాకరం
 స్వం స్వ మాప్నోతి నా త్ర కార్యా విచారణా । ఉత్తా తుమ్బురుతీర్థాఖ్యా
 తీర్థస్య స్వ మహామునే ॥ ౭౫ ॥ వర్షే వర్షే మిసమాసే పూర్ణిమాయాం శుభే
 దినే । స్నాతి తుమ్బురుతీరే స్తి స్య ధన్యో భవనత్రయే ॥ ౭౬ ॥ కన్యాభర్తార
 మాప్నోతి లోకే సర్వగుణోత్తరమ్ । యువతీ దీర్ఘమాంగల్యం కులోత్తారం
 నుతం తథా ॥ ౭౭ ॥ వృద్ధా పాపవినిర్ముక్తా పుత్రపౌత్రాదినయుతా । ధనా
 నివితా బంధుమతీ జీవభర్తా చిరం వసేత్ ॥ ౭౮ ॥ సుధ్యా పుత్రం ప్రసూతే
 హ స్నానా దత్ర న సంశయః । పురుషో ధన మన్విచ్ఛన్ ధనీ భవతి నిత్యదా ॥
 ౭౯ ॥ పుత్రార్థీ లభతే పుత్రం పౌత్రం పౌత్రేపు రాపుయాత్ । మానార్థీ
 లోకసమ్మానం విద్యాార్థీ బహువిద్యతామ్ ॥ ౮౦ ॥ లోకో వైదికే కార్యే
 పటు ర్భవతి సర్వదా ॥ అత్ర స్నాతా ముక్తపాపా సమస్తా ధాన్యం ద్రవ్యం
 పుత్రభాగ్యం చ లభ్యా । సౌఖ్యం లభ్యా బంధుమధ్యే సమస్త మాయు
 వ్యంతో విష్ణులోకం వ్రజంతి ॥ అత్ర తీర్థే అత్ర దినసే స్నాత్వా యే భాగ్య
 శాలినః ॥ ౮౧ ॥ దానం కుర్వంతి విప్రేభ్య స్తేష్వ త్యంతిదయా మమ । నువర్ణం
 యే ప్రయచ్ఛంతి తేషాం లక్ష్మీ స్థిరా భవేత్ ॥ ౮౨ ॥ గోదానం రాజతం
 దానం భూదానం చ ఫలం తిలక్ । విద్యాం వస్త్రం చ విప్రేభ్యో దాతా
 సో౭తీవ మే ప్రియః ॥ ౮౩ ॥ తామూర్తా చ నుగంధం చ దధి తక్రిం గుడో
 దకమ్ । ఉత్వా బ్రహ్మశివాదీనాం వందనీయా భవంతి తే ॥ ౮౪ ॥ యే బ్రాహ్మణ
 న్యోజయంతి భక్త్యా భాగవతా నిహ । తా నాలోక్య మహానందో మమ
 లక్ష్మ్యో శ్చ జాయతే ॥ ౮౫ ॥ కలౌ యుగే చ ప్రఖ్యాతిం తీర్థ మేత ద్భవి
 ష్యతి । స్నానం దానం మనుష్యాణాం సర్వాభా ఘవినాశనమ్ ॥ ౮౬ ॥ అత్ర
 మాగ్నే ప్రసాం యే వై కుర్వంతి శ్రమహరిణీమ్ । తా న్నదంకా సృషిగణా
 వదంత్య త్ర న సంశయః ॥ ౮౭ ॥ సన్వం దానం కోటిగుణం భవత్య త్ర న
 సంశయః । తస్మా త్కుర్వంతు దానాని సర్వే మనుజభుజ్జివాః ॥ ౮౮ ॥
 సర్వదా స్తి న్పుణ్యదినే సన్నిధిం విదధామ్య హమ్ । స్నాతానా మత్ర సర్వేషాం
 వాఙ్మితాని దదామ్య హమ్ ॥ ౮౯ ॥ తీర్థార్థ మాగతా స్సర్వా నాహూయా
 ఘననిస్సృణః । భగవా న్వేంకటాధీశో వాక్య మర్థవ దబ్రవీత్ ॥ ౯౦ ॥
 సర్వేషాం వ సుర్వపాపక్షయో భూ త్సర్వేషాం ప్రా వాంఛితం దత్త మేవ ।
 సర్వేషాం వ స్సంతు కాలాంతరే చ లోకా శ్రేష్ఠా యోగినా మవ్య లభ్యాః ॥
 కలౌ తు భారతే వర్షే మానుషం జన్మదుర్లభమ్ । తతో వేంకటయాత్రా

తు దుర్లభా సుకృతం వినా॥ ౯౩॥ తతో వ్యస్తిన్దినే పుణ్యే తీర్థే తుమ్మరు
నామకే । స్నానం దానం చ లబ్ధం చే త్రే కృతార్థా న సంశయః ॥ ౯౪ ॥
ఇ త్యుక్త్వా వేంకటాధీశో హరి ర్గరుడవాహనః । రమయా సహితో రేమే
వేంకటాఖ్యే మహీధరే ॥ ౯౫ ॥ ఏవం తుమ్మరుతీర్థే వై స్నాత్వా దేవర్షి
మానవాః । హరిం సత్వా తద్వదనసుధాం పీత్వా యథాగతమ్ ॥ ౯౬ ॥
ప్రశంసంత స్తు త తీర్థం యయు స్సంతుప్తమానసాః । వసిష్ఠ స్సర్వసిద్ధేన తుప్త

— ఘోణస్నానేన సర్వసిద్ధం సర్వాబద్ధ మ్మృతి వసిష్ఠాదిప్రశంసా. —

స్నాన్వాస మాగమత్ ॥ ౯౭ ॥ కిం చి త్కాలానంతరం తం వసిష్ఠో వాక్య
మబ్రవీత్ । గచ్ఛ విప్ర స్వకం గ్రామం ధనవ త్స్వగృహం వ్రజ ॥ ౯౮ ॥
వేంకటేశప్రసాదేన ధనధాన్యాదికం బహు । స్నానదానజపాదీని విప్రకర్మాణి
చా చర ॥ ౯౯ ॥ మహత్సు పూజాం కుర్వాణో భోజయ న్బ్రాహ్మణా నపి ।
వేంకటేశే త్య భవద౯ పుత్రపౌత్రై స్సుఖీ భవ ॥ ౧౦౦ ॥ ఇ త్యుక్త స్స పసి
ష్ఠేన సత్వా తత్పాదపజ్జజమ్ । స్వగ్రామ మగమ చ్చుద్ధ స్సర్వై రభ్యుద్ధతో
౭భవత్ ॥ ౧౦౧ ॥ సర్వసిద్ధ భవా స్థనో వేంకటేశకృపానిధిః । వసిష్ఠస్య
ప్రసాదేన త్వత్సమః పురుషో న హి ॥ ౧౦౨ ॥ ఏవం సంపూజిత స్సర్వై
ర్బ్రాహ్మణక్షత్రియాదిభిః ॥ ౧౦౩ ॥ ధనధాన్యయుత స్స పుత్రపౌత్ర స్స
సదాచారయుత స్స జానకర్మః । అప వేంకటనాయకే తి జల్ప న్నవనా
బ్రాహ్మణపుజ్యవ్రా బభూవ ॥ ౧౦౪ ॥ ఏవం సత్సంగమహిమా త్వే వంవేంకట
వై భవః । ఏవం తుమ్మరుతీర్థస్య మహిమా లోకసమ్మతః ॥ ఇమం ప్రసంగం
యో విద్వాన్ వేంకటాచలవై భవమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ మినమాసే పూర్ణిమాయాం
పరతే జనసంసది । వక్తు శ్చ భక్త్యా శ్రోతృణాం వాంఛితాని దదా
త్య సా ॥ ౧౦౬ ॥ య స్తు వేంకటమహాత్మ్యకథాకథన కోవిదః । విష్ణ్వంశం
తం ప్రశంసంతి వ్యాసాద్యా మునయ స్తథా ॥ ౧౦౭ ॥ సూతః ॥ వేంక
టాచలమహాత్మ్యం శ్రుతం వా పావనం ద్విజాః । యస్మిన్ శ్రుతే ౭స్యమా
హాత్మ్యే శ్రవణేచ్ఛా న జాయతే ॥ ౧౦౮ ॥ నా స్తితుమ్మరుతీర్థస్య సమం
పాపప్రణాశనమ్ । తస్మిన్ పూర్ణిమాస్యాం చే త్సర్వపుణ్యోత్తమోత్తమమ్ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మోత్తరఖండే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే

తీర్థమహాత్మ్యే ఘోణతీర్థమహాత్మ్యవర్ణన

న్నామ పంచాశోఽధ్యాయః.

—◆—తుమ్బురో ర్నారదశాపేన ఘోణతీర్థస్యాప్తిః◆—

ఋషయః ॥ సూత సర్వార్థవిజ్ఞాన విచక్షణ మహామతే । కిం చి
ద్భూమో వయం సర్వే త న్నో వక్తుం త్వ మర్హసి ॥ ౧ ॥ తుమ్బురు ర్నామ
భగవాన్ కస్తా ద్వేజ్జుటపర్వతే । తవ స్తప్తా క్వచి త్తీర్థే లబ్ధవాన్ కిం
ఫలం వద ॥ ౨ ॥ కస్తా ద్వా ఘోణతీర్థస్య స్వాఖ్యాం ప్రార్థితవా సభూత్ ।
కి ముద్దిశ్య తవ స్తప్త మస్తాకం వక్తు మర్హసి ॥ ౩ ॥ సూతః ॥ వేజ్జుటేశం
సమస్కృత్య కథాం కల్త్వ వనాశినీమ్ । ప్రవదామి ముదా యుక్తా శ్చృణుత
బ్రహ్మవాదినః ॥ ౪ ॥ కదా చి ద్దగనే యాంతో వీణావాదనతత్పరా ధ్యాయంతో
హరి మేకాగ్రా మునీ తుమ్బురునారదౌ ॥ ౫ ॥ ఆకాశమారే దేవర్షి స్తుమ్బురుం
వీక్ష్య విస్మితః । సర్వరత్నమయాం వీణాం దధతం వాక్య మబ్రవీత్ ॥ ౬ ॥
తుమ్బురో తవ వీణేయం మద్వీణాతో విరాజతే । కేనై వం శోభ తే వీణా
పూర్వమేవం స శోభతే ॥ ౭ ॥ సత్యం వదే తి పృష్టో సౌ తుమ్బురు ర్వాక్య
మబ్రవీత్ । ప్రాచీనబర్హిషం భూషం గత్వా హం స్తుతి ముక్తవాన్ ॥ ౮ ॥
సంతుప్త స్తేన మే వీణా మేవం రాజా త్వ కారయత్ । నారద స్త ద్వచ
శ్చృత్వా కోపావిప్లవో జగాద హ ॥ ౯ ॥ నారదః ॥ సరస్తుతిః కృతా సాధో
లోకే సత్సు వినిందితా । తస్తా స్తత్సంగయోగ్యత్వం స పశ్యామ్య ధమే
త్యయి ॥ సర్వేషా మపి లోకానాం నాయకం కేశవం పనా । సరం స స్తోత్రయా
మ్యేవ తాదృ గన్తి హరిప్రియః ॥ ౧౦ ॥ మయా సహ స తే సఖ్య ముచితం
త స్మర స్తుతేః । అవాక్చిరాః పత త్వం తు ఖేచరత్వం స తే భవేత్ ॥ ౧౧ ॥
ఇత్యు క్తమాత్రే మునినా నారదేన త్నై వ సః । అవాక్చిరాః పపాతా శు
వేజ్జుటాచలమధ్యతః ॥ ౧౩ ॥ ఘోణతీర్థే క్వచి ద్భాగే మనుష్యాదివిసర్జితే ।
సింహశార్దూలసహితే భీరూణాం భయదాయినీ ॥ ౧౪ ॥ పత స్మపి హరిం
ధ్యాయన్ ప్రణతప్రీతికారకమ్ । న వ్యధామా స్తవన్ ఘోణ మధ్యం కేవల

—◆—ఘోణతీర్థే భగవద్ధ్యాసపూర్వకతుమ్బురుకృతపఃపృకారః◆—

మాస్తవాన్ ॥ ౧౫ ॥ తతో దృష్ట్వా తు తం ఘోణం దిశ స్సమవలోక్య చ ।
హరిభక్త్యా ధీరబుద్ధి రేవం చింతాం చకార హ ॥ ౧౬ ॥ వేజ్జుటాద్రే ర్నధ్య
దేశో నా న్నో భవితు మర్హతి । తస్తా దేత ద్వేజ్జుటేశో మాం రక్షతు సదా
హరిః ॥ ౧౭ ॥ గతి ర్వేజ్జుటనాథో మే నా న్యా గతి రితి బ్రువన్ । సశఙ్ఖ
చక్రం లక్ష్మీశం తం ధ్యాతు ముపచక్రమే ॥ ౧౮ ॥ స్నాత్వా తీర్థే తత్ర భక్త్యా
ప్రాజ్ఞుఖ స్తూ పవిత్ర్య చ । ప్రాణాయామశతం కృత్వా తుమ్బురు ర్ధ్యాన
మాస్థితః ॥ ౧౯ ॥ పీతామ్బరం పీనభుజాచతుష్కం భుజాంతరాశస్థితలక్ష్మీ
యుక్తమ్ । ప్రసన్నవక్త్రం ప్రకటీభవత్కృపాపాఘోధినేత్రం పరమం పుమాం
సమ్ ॥ ౨౦ ॥ అనంతపక్షీశచమూపముఖ్య భక్తై స్సమేతం పరమర్షి సేవ్యమ్ ।

దేవాది దేవం దితిజాస్తచక్రం సేవాపరాణాం సులభం నిధానమ్ || ౨౧ ||
హృదమ్బుజేహృద్యవపు ర్ధరంతం సంచితయ స్వేంకటశైలనాథమ్ | సము
చ్చరం స్త్ర్యక్షర మర్థయుక్తం నివాతనిష్కంప ఇవ స్థితో భూత్ || ౨-౨ || ఏవం

—◆—◆—◆ తుమ్బురుతపస్తుష్టభగవదావిర్భావాది: ◆—◆—◆

తు నియమేనై వ సంవత్సర మువాస హ | తతః ఘాల్మనమాసే తు పార్థ
మాస్యాం మహాతిథౌ || ౨౩ || ప్రాదు ర్భభూవ భగవాం స్తత్ర వేంకట
నాయకః | పీతామృతో దివ్యగంధ స్స శ్రుగ్భూషాభి రలంకృతః || ౨౪ || రాకా
చంద్రోపమముఖో రాజీవాయతలోచనః | లక్ష్మ్యో సర్వజగన్తాత్రా రమణీయ
భుజాంతరః || ౨౫ || సమ స్తవాద్యనినద సంఘుష్టగిరికందరః || శ్రీభగవాన్ ||
తుమ్బురో తుమ్బురో వత్స మాం పశ్య కి ముపేక్షసే || ఇతి బ్రువంతం త
మృషి ర్దదర్శో నీల్య చతుషీ | సాష్టాంగం సంప్రణమ్యా థ దేవ మేవం
దదర్శ హ || ౨౬ || తస్య పార్శ్వే సేవమానం దదర్శా నంత మవ్యయమ్ |
గరుడం గిరిసంకాశం విష్వక్సేనం మహాప్రభుమ్ || ౨౭ || అగస్త్య మృషి
ముఖ్యం చ దేవపాదావలోకినమ్ | అన్యాన్ దై వపాయనాదీం శ్చ ఋషీ
నజ్జలిబంధనాన్ || ౨౮ || సనకాద్యా న్యోగిన శ్చ వైఖానసమునీ నపి | శుక
మానసపుత్రాం శ్చ శుకం చ మునిసత్తమమ్ || ౩౦ || దేవగంధర్వసిద్ధాం శ్చ
విశ్వావసుముఖా నపి | యతౌ నిమింపురుషాం శ్చై వ కిన్నరోరగనాయకాన్ ||
౩౧ || జయ దేవ జగన్నాథ సావధానమనో జయ | ఇతి మేఘరఘోదగ్రా
న్వేత్రపాణీం శ్చ కాం శ్చ న || ౩౨ || ఆబ్రహ్మలోకా దాయాతా నప్సరోగణ
మాగతమ్ | ఆహూయా శేషలోకం త మాహ శేషగిరిశ్వరః || ౩౩ || భో భో
సర్వే పి తీర్థే స్త్రిన్ స్నానం కురుత మా చిరమ్ | సమస్తపాపహరణే సర్వశ్రే
యోవిధాయినీ || ౩౪ || ఇతి వాక్యం సమాకర్ణ్య భక్త్యా సంకల్ప్య వాగ్మతాః |
గోవిందే తి తత స్సాస్త్వా తీర మారురుహు శ్చ తే || ౩౫ || శుద్ధహృ త్తుం
బురు శ్చా పి స్నాత్వా తై స్సహిత స్తథా | భగవత్సన్నిధిం ప్రాప్త స్తోన్త్రం
చక్రగి పృథ క్పృథక్ || ౩౬ || జయ సర్వగుహావాస లోకరత్నామణే హరే |
భక్తార్తపాలనపర ప్రణతార్తిహర ప్రభో || ౩౭ || లక్ష్మీనాథ జయా నంత
రక్షితావేష భూసుర | పునీహి సకలా స్తోకా న్పాలయ త్వం కృపాలయ || ౩౮ ||
తుమ్బురుః || వందే సదా వేంకటశైలనాథ త్వా మేవ మే పాపహరో భవ
త్వమ్ | తీర్థానుభావం చ తవా నుభావం శ్రోతుం మమే చ్చా పరివర్ధతే హి ||

—◆—◆—◆ భగవదాజ్ఞయా ౭గ స్త్యవర్ణితతుమ్బురుతీర్థమాహాత్మ్యమ్ ◆—◆—◆

౩౯ || సూతః || ఇతి స్తుతో వేంకటేశః కుంభసమ్భవ మబ్రవీత్ | ఏతేషా
మద్య సర్వేషాం వేంకటాచలవై భవమ్ || ౪౦ || మాహాత్మ్య మపి తీర్థస్య

వద కిం చి న్నహమతే । ఇత్యుక్తా బేవదేవేన తత్ర తాగస్త్యో బ్రవీ దిదమ్ ॥ ౪౧ ॥
 పుణ్యో యం వేంజుటగిరి స్సర్వపుణ్యస్థలేష్వ పి । సమ స్తతీర్థాన్యత్రై వ పుణ్యాని
 నివసంతి హి ॥ ౪౨ ॥ భక్తాపరాధాన్ సోధ్యై వ వేంజుటేశో దయాపరః ॥
 రక్షత్యే వ తత స్సాయం సేవ్య శ్రీవేంజుటేశ్వరః ॥ ౪౩ ॥ స్నాతానా మత్ర
 తత్తీర్థే సర్వపాపక్షయో భవేత్ । సర్వశ్రేయాంసి సిద్ధ్యంతి నా త్ర కార్యా
 విచారణా ॥ ౪౪ ॥ సువర్ణమన్నం తామూబలం సుగంధం శీతలం జలమ్ । అత్ర
 దత్వా సరః పూత స్సర్వా న్కామా నవాప్నుయాత్ ॥ ౪౫ ॥ తుమ్బురుః ॥
 భగవ న్నమ నామ్నై వ తీర్థ మేత త్ప్ర సిద్ధ్యతు । తథా స్త్వి త్యుక్తవా
 నిష్ఠు స్తుంబురుం పున రబ్రవీత్ ॥ ౪౬ ॥ భగవాన్ ॥ నాగదేన సహై వ
 త్వం పూతో మత్కిర్తనం కురు । యే త్ర ఫాల్గునరాకాయాం స్నానదా
 నాది కుర్వతే ॥ ౪౭ ॥ ఇహ లోకే పరత్రా పి తేషా మిష్టం దదామ్య హమ్ ।
 ఇత్యుక్తా స్తుంబురుముఖా స్తుష్టా యతా యథాగతమ్ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మోత్తరఖండే తీర్థమాహాత్మ్యే శ్రీవేంజుటాచలమాహాత్మ్యే
 ఘోణతీర్థస్య తుమ్బుర్వభిధాన కథన నామ్నై క ప జ్ఞానో ౨ ధ్యా యః.

ఇత్థం బ్రహ్మోత్తరఖండే పజ్ఞానైక పజ్ఞానాశాధ్యాయాత్మక
 శ్రీవేంజుటాచలమాత్మ్యపరో భాగ స్సమాప్తః.
 బ్రహ్మోత్తరఖండానర్గత శ్రీవేంజుటాచలమాత్మ్య
 సముదితాధ్యాయసంఖ్య-౨.

శ్రీ ర మ్మ

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీయై శ్రీపద్మావత్యై నమః.

శ్రీ మ తే విష్ణ్వ క్షే నా య న మః.

అ థ శ్రీ భ విష్యో త్త ర పు రా ణా స్త ర్గ త

శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యపారమ్భః.

శ్రీయశికాంతాయ కల్యాణనిధయే నిధయే ఽర్చినామ్ ।

శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మజ్జశమ్ ॥

శ్రీవేంకటాచలాధీశం శ్రీయాఽభ్యాసితవక్షుసమ్ ।

శ్రితచేతనమందారం శ్రీనివాస మహం భ జే ॥

—◆— జనకనృపానుభూతశోకాతిరేకప్రకారః. —◆—

శౌనకః ॥ సూతసూత మహాభాగ సర్వశాస్త్రవిశారద । త్వత్ప్రొ
ఽహం శ్రోతు మిచ్ఛామి మాహాత్మ్యం పుణ్యవర్ధనమ్ ॥ ౧ ॥ కథితం రజ్జ
మాహాత్మ్యం త్వయా హ స్తిగీరిశితుః । జగన్నాథస్య నై విష్ణో ర్మాహాత్మ్య
మతులం మునే ॥ ౨ ॥ ఇదానీం శ్రోతు మిచ్ఛామి మాహాత్మ్యం వేంక
టేశితుః ॥ శ్రీసూతః ॥ సాధు పుష్టం త్వయా బ్రహ్మ చరితం వేంకట
శితుః ॥ ౩ ॥ యథాశ్రుతం మయా పూర్వం వ్యాసా దమితతేజసః ।
త త్తథా ఽహం సమాచక్షే సావధానమనా శృణు ॥ ౪ ॥ పురా తు జనకో
నామ రాజా పరమధార్మికః । సత్యవా క్సర్వశాస్త్రేషు కోవిదః కోపవర్జి
తః ॥ ౫ ॥ వాసు దేవప్రసాదస్య ముఖ్యపాత్ర మభూ న్నృపః । నిర్జమో
నిత్యతృప్త శ్చ నిరహంకృతి రాత్మదృక్ ॥ ౬ ॥ తస్య భ్రాతా ఽభవ త్పుర్వం
కుశకేతు రితి స్మృతః । కుశధ్వజస్య తనయా స్త్రయ స్తై ౧౮౦౯ క్యనున్దరాః ॥ ౭ ॥
దుహితృణాం త్రయం తస్య కుశకేతో ర్మాహాత్మనః । జనకస్యా ఽభవ త్పుత్రీ
జానకీ నామ సా రమా ॥ ౮ ॥ భ్రాతా చ కారయామాస రాజ్యం జనక
భూపతిః । స భ్రాతృ రాజ్యయా రాజ్యం చకారా ర్జ్యేషు భక్తిమాణా ॥ ౯ ॥
కదా చి జ్జనకో రాజా మనసీ త్థ మచింతయత్ । సుఖ మేవ సదా మే స్యా
ద్దుఃఖం మాఽభూ త్కదా చన ॥ ౧౦ ॥ దుఃఖం స వీక్ష్య నేత్రాభ్యాం సుఖం

వీక్ష్యే సదా త్సనః । అసాధు సంమతం వాక్యం శ్రుత్వే త్థ ముదితం హరిః ॥
 దుఃఖం ప్రదర్శయామాస రాజ్యమత్తస్యభూపతేః । కదా చి ద్దైవయోగేన
 కుశకేతు రగా న్స్మృతిమ్ ॥ ౧౨ ॥ హతే యజ్ఞే చ తద్భార్యా తేనసాకం
 మమార చ । రాజ్యం పుత్రాం స్తత స్త్యక్త్వా జగామ పతిలోకతామ్ ॥ ౧౩ ॥
 తౌ దంపతీ నృపౌ దృష్ట్వా త్యక్తపుత్రౌ సుఖోచితౌ । విలలాప మహారాజో
 భ్రాతరం భ్రాతృవత్సలః ॥ ౧౪ ॥ హాభద్రే బాలకాం స్త్యక్త్వా వృద్ధ మ్మాం
 జానకీం తథా । క్వ గచ్ఛసి వరాహోహే పతి మాలింగ్య మద్భరే ॥ ౧౫ ॥
 అశీతివర్ష సాహస్రం సంప్రాప్తం మమ భామిని । ఏతావత్కాలపర్యంతం న
 దృష్ట్వా దుఃఖసంచయః ॥ ౧౬ ॥ అద్య దృష్ట్వా వరాహోహే త్వద్వియోగేన కేవ
 లమ్ । ఇతి సంచింత్య మనసి వారం వారం మహీపతిః ॥ ౧౭ ॥ చకార ప్రేత
 కార్యాణి పుత్రాణాం చై వ శైశవాత్ । మాతృహీనాం స్తతో బాలా
 నాలింగ్యైం కే నిధాయ చ ॥ ౧౮ ॥ భోః పుత్రా బాలభావే తు మాతృ
 హీనా శ్చ కర్మితాః । కథం పశ్యామి నేత్రాభ్యాం మాతృహీనాం శ్చ బాల
 కాః ॥ ౧౯ ॥ ఇతి చింతాపర స్సభూ త్యక్తరాజ్యో యతిదుఃఖతః । త్యక్తా
 న్న స్త్యక్తభోగ శ్చ త్యక్తనిద్రో యతికర్మితః ॥ ౨౦ ॥ తస్య దుఃఖోప
 శాంత్యర్థం శతానందగి పురోహితః । సంప్రాప్తో దైవయోగేన వామదేవా
 నుజో మునిః ॥ ౨౧ ॥ ప్రాప్తం పురోహితం దృష్ట్వా రాజా పూజా మకల్ప
 యత్ । న పూజితో మునివరో నివిష్టో మృగచర్మణి ॥ ౨౨ ॥ తతః కాలో

— శతానంద మృతి జనకకృతస్వశోక నివృత్త్యపాయపార్థనా. —

చింతాం వార్తాం కథయామాస గౌతమిమ్ ॥ జనకః ॥ శతానంద మహా
 ప్రాజ్ఞ కాగతి స్సస్య దితో మమ ॥ ౨౩ ॥ వృద్ధత్వా దాత్తన శ్చైవపుత్రాణాం
 చై వ శైశవాత్ । కన్యకానాం చ రత్నత్వా ధృతబంధో ర్మహామునే ॥
 బహవ శ్శత్రవ స్సంతి రావణేంద్రజిదాదయః । తేభ్యో యుద్ధం కథం దాస్యే
 హ్య సహాయోఽ తిజీర్ణ వాః ॥ ౨౪ ॥ దివాన క్తం సమాయాతి రావణగి కేన
 హేతునా । న జానే మునివర్యా హం ప్రజ్ఞాచక్షు ర్న విద్యతే ॥ ౨౫ ॥ నిమిత్త
 మేకం కథితం ద్వితీయం ప్రవదామి తే । సీతాయా శ్చ సురూపాయా స్సురూపగి
 పురుషగి కథమ్ ॥ ౨౬ ॥ లభ్యతే వద విప్రేంద్ర తృతీయం ప్రవదామి తే । ద్విర్భా
 యుషశ్చమే పుత్రాః పుత్ర్య శ్చ పి సభ ర్తృకాః ॥ ౨౭ ॥ ఏక దేశాధిపస్యై వ
 న్నుషాస్తా శ్చ భవంతు మే । జామాతర శ్చ చత్వార ఏకరాజనుతా స్తథా ॥

— జనకాయశతానందో క్తశ్రీవేంకటాచలప్రభావః —

వర్ధితం చై వమే రాజ్యం స్వయ మేవ పురోహిత । కేనో పాయేన వై భూయా
 త్తదేత త్కారణం వద ॥ ౩౦ ॥ శతానందః ॥ అస్తి క శ్చి ద్విశేషో యస్మిన్

భూలోకే భూమిపాలకః । దుహితు స్తవ కల్యాణసుఖినం శత్రునాశనమ్ ॥ ౩౧ ॥
 వైకుణ్ఠగిరిమహాత్మ్యం సభవిష్యం సహాత్తరమ్ । కలా తత్కిర్తనం
 పుణ్యం సర్వదుఃఖహరం శివమ్ ॥ ౩౨ ॥ ధనకామస్య ధనదం పుత్రకామస్య
 పుత్రదమ్ । రోగార్తస్య చ రోగఘ్నం జ్ఞానినాం జ్ఞానసాధనమ్ ॥ ౩౩ ॥ య
 చ్ఛ్చుత్వా సర్వలోకేశో బ్రహ్మ బ్రహ్మపదం గతిః । నీలకణ్ఠ స్తు య చ్ఛ్చుత్వా
 నిర్విష స్సుఖ మాప్తవాన్ ॥ ౩౪ ॥ వజ్రీ నాకపదం ప్రాప్తో యత్కథా
 శ్రవణాదరాత్ । పదాన్యా పుర్లోకపాలా యత్కథాశ్రవణేన వై ॥ ౩౫ ॥
 కి ముక్తేన విశేషేణ త దనంతఫలం శృణు । ఇత్యుక్తో మునినా తేన జనకో
 వాక్య మబ్రవీత్ ॥ ౩౬ ॥ జనకః ॥ వద వైకుణ్ఠమహాత్మ్యం కలా త
 చ్చరితం కథమ్ ॥ శతానందః ॥ కృతే వృషాద్రిం వత్స్యంతి త్రేతాయా మంజ
 నాచలమ్ ॥ ౩౭ ॥ ద్వాపరే శేషశైలే తి కలా శ్రీవేంకటాచలమ్ । నామాని
 యుగభేదేన శైలస్యా స్య భవంతి హి ॥ ౩౮ ॥ జనకః ॥ చతుర్భుగే త్వయా
 ప్రోక్తం నామ య ద్య ద్ధిరే ర్తున । తస్య తస్య చ వై హేతుం విస్తరా ద్విద

—◆◆◆ వృషభాచలనామనిష్పత్తిః. ◆◆◆—

మే గురో ॥ ౩౯ ॥ కృతే వృషాచల ఇతి కథం నామ భవిష్యతి । శతా
 నందః ॥ పురా తు వృషభో నామ రాక్షసో దూక్షకర్తృకృత్ ॥ ౪౦ ॥ ఆక్రమ్య
 శేషశైలం చ తాపసా నత్య బాధత । తేన సంక్లిప్తతపస స్తదర్థం శరణం
 గతాః ॥ ౪౧ ॥ శ్రీనివాసం హృషీకేశం భక్తానా మభయంకరమ్ । తుష్టుపు
 ర్హృష్టమనస స్సృష్టారం సర్వచేతసామ్ ॥ ౪౨ ॥ ప్రాదు ర్భూవ భగవా
 న్మునీనాం పురతో హరిః । వృజ్ఞాపయ స్తునిశ్రేష్ఠా అస్మ త్కృతనం స్తవాః
 ॥ ౪౩ ॥ మునయః ॥ భగవ న్నరవిందాక్ష వృభభో నామ రాక్షసః । సంభా
 ధతే సదా క్రూర స్తపోభంగకరః ఖలః ॥ ౪౪ ॥ తస్మా ద్రక్ష్య త్కరాతీత భయా
 ద్రాక్షసకల్పితాత్ । బాధ మిత్య క్తవా న్సృష్టో దుష్ట మభ్యుద్రవ
 ద్రుమా ॥ ౪౫ ॥ స రాక్షసో మహావీర్య స్తీర్థే తుంబురుసంజ్ఞికే । స్నాత్వా
 త్రిషవణం పుణ్యం సాలగ్రామశిలాం నృప ॥ ౪౬ ॥ నారసింహాత్మికాం
 దివ్యాం సకరాళా మధో ముఖామ్ । నిత్య మారాధయేయా హ మితి
 నిశ్చిత్య పూజయన్ ॥ ౪౭ ॥ పూజాంతే స్వశిరఃపుష్పం ఖడ్గేన హత్య
 భూపతే । సమర్పయామాస తత స్తచ్చిరః పున రాగతమ్ ॥ ౪౮ ॥ ఏవం
 పంచ సహస్రాణి వర్షాణి విగతాని చ । తస్మి న్కాలే లరవిందాక్షః ప్రత్యక్ష
 స్సమజాయత ॥ ౪౯ ॥ శిలాంతర్యామీ భగవాన్ శ్రీనివాస స్సతాం గతిః ।
 త మాలోక్య హృషీకేశం వృషభో దండవ ద్భువి ॥ ౫౦ ॥ పశాత రాజ
 శార్దూల స విసంక్షా ముపేయివాన్ । ముహూర్తాంతే సముత్థాయ ప్రత్యభా
 పత కేశవమ్ ॥ ౫౧ ॥ వృషభః ॥ కేశవా నంత గోవింద శ్రీనివాస మురోత్తమ!

న చ మోక్షం న చ స్వర్గం పారమేష్ఠ్యపదం హరే ॥ ౫౨ ॥ న యాచే గజతాం
నాథ యుద్ధభిక్షాం చ దేహి మే । దశావతారవిభవే శ్రుత స్తే విక్రమో
హరే ॥ ౫౩ ॥ అద్య తం సత్య మాధత్స్వ విక్రమం పురుషోత్తమ । దేవ
స్తద్భారతీం శ్రుత్వా కిం చి ధ్ధాస్యముఖో హరిః ॥ ౫౪ ॥ ఉవాచ వచనం తం
చ రాక్షసం యుద్ధదుర్మదమ్ । శ్రుత్వా త దుక్తవాన్కృష్ణ స్తథా స్త్వి త్యరి
మర్దనః ॥ ౫౫ ॥ తయో ర్యుద్ధ మభూ త్తత్ర వృషభశ్రీనివాసయోః ॥
య త్కృతం శ్రీనివాసేన తత్కృతం వృషభేణ చ ॥ ౫౬ ॥ త దద్భుత
మభూ త్తత్ర దేవానాం పశ్యతా మసి । తద్యుద్ధకాశలం దృష్ట్వా భగవా
న్సర్వపూజయత్ ॥ ౫౭ ॥ భోరాక్షసకులోత్పన్న పశ్య మే పౌరుషం
బలమ్ । ఇత్యుక్త్వా దర్శయామాస గరుడం వికృతాకృతిమ్ ॥ ౫౮ ॥
తత్రస్థం వానుదేవం చ విశ్వరూపిణ మవ్యయమ్ । సహస్రభుజసంయుక్తం
సహస్రాయుధభూషితమ్ ॥ ౫౯ ॥ తన్తాయాం రాక్షసో దృష్ట్వా స్వయంచ
గరుడం హరిమ్ । ద ర్శయ స్వ్యంజయామాస స్వమాయాం సుర
మోహినీమ్ ॥ ౬౦ ॥ న క్తంచరస్య చరిత మతి క్రాంతం తుమో ౭ప్య
యమ్ । ప్రశంస న్నాక్షసం వీరం సాధు సాధ్వీ త్య భాషత ॥ ౬౧ ॥
శే శే రాక్షసవర్యా ద్య చక్రేణ శతనేమినా । హరిష్యే తే శిరః కాయా
ద్యథా పక్వఫలం ద్రుమాత్ ॥ ౬౨ ॥ ఇత్యుక్తో దేవరాజేన వృషభో దణ్డవ
ద్భువి । ప్రణిపత్యై ధ విశ్వేశ మస్తుప ద్రాక్షసేశ్వరః ॥ ౬౩ ॥ వృషభః ॥
చక్రపాణే నమ స్తుభ్యం చక్రస్య చరితం శ్రుతిమ్ । య చ్చక్రేణ ప్రతప్త స్తు
ముక్తి మేతి న సంశయః ॥ ౬౪ ॥ యచ్ఛక్రేణ పురా రాజా కీర్తిమా
న్కీర్తి మాప్తవాన్ । త్వ చ్చక్రేణ హతో రాజన్ గచ్ఛామి తవ మద్వి
రమ్ ॥ ౬౫ ॥ ఏవ ముక్త్వా హరేః పాదౌ పస్పర్శ వృషభానురః । వరం
యయాచే వృషభ శ్చైలో మదభిధో ౭స్త్వి తి ॥ ౬౬ ॥ సమాలింగ్య భవే
దేవ మిత్యుక్త్వా హరిణా౭థ సః । విసృష్ట శ్చక్రసంఘిన్న స్త్యక్తవా స్స్వకథే

—◆— త్రేతాయుగే అజ్ఞానాచలనామనిష్ఠత్విః ◆—

బరమ్ ॥ ౬౭ ॥ తస్మా ద్వృషభశ్చైలో౭యం కృతే ఖ్యాతి ముపేయివాన్ ।
జనకః ॥ కథ మంజన శ్చై లేతి త్రేతాయాం నామ మే వద ॥ ౬౮ ॥ శతా
నందః ॥ పురా కేసరిణః పత్నీ హ్యంజనా కంజలోచనా । అనపత్య త్వ దుగిభేన
మతంగముని మాగమత్ ॥ ౬౯ ॥ ఆనమ్య మునిశార్దూల మనపత్యాతిక
ర్శితా । ఉవాచ వచనం నేత్రనీరసిక్తకశేబరా ॥ ౭౦ ॥ అంజనా ॥ అహో
తాపసశార్దూలా ౭పుత్రాయా మమ కా గతిః । ఏవ ముక్తో౭ం జనాదేవ్యా
మతంగో వాక్య మబ్రవీత్ ॥ ౭౧ ॥ మతంగః ॥ పంపాయాః పూర్వదిగ్భాగే
పంచాశద్యో జనాంతరే । నారసింహశ్రమం దేవి వ ర్తతే వసుధాతలే ॥ ౭౨ ॥

తస్య దక్షిణదిగ్భాగే నారాయణగిరే స్తపే । ఉత్తరే స్వామితీర్థస్య వర్తతే
 క్రోశమాత్రకే ॥ 23 ॥ వియద్గంగే తి విఖ్యాతా తత్ర గచ్ఛ యథానుఖమ్ ।
 తత్ర స్నాత్వా ధ కల్యాణి ద్వాదశాబ్దం తప శ్చర ॥ 24 ॥ తేన పుణ్యేన తే
 పుత్రో భవిష్యతి గుణాధికః । మతంగేనై న ముక్తా సా నారాయణగిరిం
 యయా ॥ 25 ॥ కృత్వా స్వామిసరస్సాన మశ్వత్థస్య ప్రదక్షిణమ్ । వరాహ
 రూపిణం సత్వా పీత్వా తత్ఫలం శుభమ్ ॥ 26 ॥ ఆకాశగంగా మాసాద్య
 తపః కర్తుం ప్రచక్రమే ॥ మునీం శ్చ మంత్ర్య భర్తారం వ్రతార్థం భక్ష్య
 వర్జితా ॥ 27 ॥ ఉపవాసరతా బాలా బాహ్యభోగవివర్జితా । కాష్ఠవత్స ర్యవ
 స్థాప్య శరీరం స్వాత్మన శ్శుచి ॥ 28 ॥ పూర్ణే సంవత్సరే జాతే వాయుదేవౌ
 మహాబలః । ఫల మాహృత్య భక్షార్థం ప్రత్యహం హ్య దదా న్నరుత్ ॥ 29 ॥
 అథై కస్తి ద్వినే వాయుః ఫణే వీర్యం ప్రపూరయన్ । వీర్యగర్భం ఫలం తస్యాః
 ప్రాక్షిప త్కరసంపుటే ॥ ౩౦ ॥ ఫలం సా మన్యమానా హి త్సుధార్తా త
 దభక్షయత్ । తతో గర్భ సముదభూ దంజనా యా శ్చ భూమిప ॥ ౩౧ ॥
 మునీనా మభవ ద్ధర్షో వాయుగర్భసముదభవః । అథ సా దశమాసాంతే సుషువే
 పుత్ర ముత్తమమ్ ॥ ౩౨ ॥ హనూమంత మిమం ప్రాహు ర్మునయో వీత
 కల్మషాః । అంజనా వ్రత మాస్థాయ పుత్రం ప్రాప గిరీశ్వరే ॥ ౩౩ ॥ తస్మా
 దంజనశైలోఽయం లోకే విఖ్యాతకీర్తిమాన్ ॥ జనకః ॥ సంతోషో హ్య భవ

—♦♦♦ ద్వాపరయుగే శేషాచలనామనిష్పత్తిప్రకారః ♦♦♦—

స్తవ్యాం శ్రుత్వా తన్నామకారణమ్ ॥ ౩౪ ॥ ద్వాపరే శేషశైలే తి కథం
 ఖ్యాతి ర్భవిష్యతి ॥ శతానందః ॥ పురా వై కుణ్ఠనగరే ద్వారి శేషం సమాది
 శత్ ॥ ౩౫ ॥ జాన న్భగవతో భావం సోఽతిష్ఠ ద్భావికర్షణి । చిక్షీత్ తే
 మారు తేన ద్వారి జాగ్రత్కుతూహలీ ॥ దేవాదిదేవౌ భగవాన్ రేమే చ
 రమయా సహ । తస్మి న్కాలే మహారాజ మారుత స్తు కదా చ న ॥ ౩౬ ॥
 అకస్మా త్కరణా త్ప్రప్తో భగవంతం జనార్దనమ్ । ద్వారే తం రోధయా
 మాస రుక్మదణ్డేన సర్పరాట్ ॥ ౩౭ ॥ కి మర్థం రుద్ధ్యతే మూర్ఖ కాంక్షస్య
 మహతీ త్వరా । ఇత్యుక్తో వాయునా శేష ఉవాచ వచనం పునః ॥ ౩౮ ॥
 శేషః ॥ అహ మాజ్ఞాధరో విష్ణో ర్వా త్వ మంతఃపురం గమః । ఇతి తస్య వచ
 శ్శ్రుత్వా జగత్ప్రణో బ్రవీ దిదమ్ ॥ ౩౯ ॥ వాయుః ॥ జయ స్తు విజయ
 శ్చై వ శాపితౌ మునిభిః పురా । అహంకారేణ తౌ జాతౌ కుంభకర్ణదశా
 ననౌ ॥ ౪౦ ॥ విస్మృతౌ కిం త్వయా మూర్ఖ ద్వాపరపత్వే నియోజితౌ । తద్వా
 క్యాం తే చ రాజేంద్ర ప్రజజ్వాల విఘోల్బణః ॥ గహాయ న్వచన్తై స్తే
 ర్జగత్ప్రణమహీశ్వరః ॥ శేషః ॥ కిం గరిష్ఠం వచః ప్రోక్తం జీవనేచ్ఛా న

విద్యతే || ౯౩ || కాలేనా నుగతో లోకో నై వ జానాతి మోహితః । త్వం
తాదృ జ్వర వ ద్వాయో వృథా మోహో త్ప్రభాషసే || ౯౪ || బలే జ్ఞానే
విరాగే చ విష్ణుభక్తో న మత్సమః । సదా మే ఽస్త్యపురే వాసః పుత్రా
దవ్యధికో హి రే || ౯౫ || లోకానాం చ హితార్థాయ హితార్థం జగదీశితుః
స్థాపితో ఽస్మి ద్వారపత్యే లఙ్కృత్య నారాయణేన చ || ౯౬ || వాయుః ||
బిడాలో ఽస్తస్థితో వా పి బహిష్ఠేభసమ్మో న హి శయానం రత్నపర్యంకే
రాజాన మపి సేవతే || ౯౭ || క శ్చిద్దూతో నియుక్త స్తు పర్యంకాధిష్ఠిత
స్వయమ్ । కి మాధిక్యం తస్య శేష పుత్రే కా న్యూనతా వద || ౯౮ ||
తయో ర్వివాదో హ్య భవ చ్ఛేషవాద్వో ర్మహాత్మనోః । లఙ్కృత్య ఽవ
బోధిత శ్శ్రీమా ను త్తస్థా గరుడధ్వజః || ౯౯ || కిమర్థం క్రోశసే శేష కశిపుమా
నాగతః పరః । ఇత్యుక్తో దేవదేవేన ఘణిరాజో ఽభ్యభాషత || ౧౦౦ ||
శేషః || మలయాచలవాస స్తు వాయు రత్యంతగర్వితః । అకాలే ఽస్త్యపురం
శీఘ్రం ప్రవేష్టుం చ సముద్యతః || ౧౦౧ || అవాచ్యవచనం ప్రోక్త మనేనా
త్యంతమానినా । ఇత్యా మాతః ఘణీంద్రేణ భావజ్ఞేన తదా హరిః || ౧౦౨ ||
సంజ్ఞాపయన్నిజం భావ మింగితై ర్ద్వార మాయయా । ఏతస్మిన్నేవ కాలే
తు సాష్టాంగం ప్రణిపత్య తమ్ || ౧౦౩ || వాయు స్తుష్టావ పురుషం పురాణం
వేదగోచరమ్ । వాయు మాలోక్య వచనం వారిజాత్తో ఽబ్రవీ త్స తమ్ ||
భగవాన్ || కిమర్థం కలహః పుత్ర శేషేణా త్యంతమానినా । ఇత్థం హరే
ర్వాగమృతం పీత్వా కర్ణపుటద్వయాత్ || తూష్టీం బభూవ నృపతే వాయు
గత్యంతభక్తిమాన్ || శేషః || అహం సమర్థో భగవ నృపే జ్ఞానే తవ ప్రియే ||
మత్సమో నా స్తి భూలోకే నాకే వా బ్రహ్మసద్వని । సరీసృపవచ శ్రుత్వా
ప్రహస న్ఘటనం హరిః || ౧౦౪ || సాధు సాధ్వీ తి సంభావ్య చో వాచ ఘణి
నాం పతిమ్ || శ్రీభగవాన్ || న వాక్సాత్రేణ పారుష్యం క్రియాకేవలముత్త
రమ్ || ౧౦౫ || బలాబలం పరీక్ష్యం తాందేవా శ్చేంద్రపురోగమాః । అత్రై
వౌ త్తరదిగ్భాగే పర్వతం మేరునందనమ్ || ౧౦౬ || స్వకాయరజ్జనా బద్ధా
బలం తే యావ దస్తి హి । తావతై వ బలేన త్వం సంయుక్త స్సుస్థిరాత్మనా ||
తిష్ఠ భద్ర మహాభాగ విషఫూత్కారశృంభితః । హృషీకేశనచ శ్రుత్వా
హృష్టపుష్టాంగవిగ్రహః || ౧౦౭ || స్వకాయరజ్జనాబద్ధా న్నానందాద్రిమహీ
శ్వరః । స్థిరో బభూవ చా మంత్ర్య వాయుం వేగవతాం వరమ్ || ౧౦౮ ||
త మాలోక్యా గ్నిదయితః పర్వతం త ముపాగతః । ఆజ్ఞయా వాసుదేవస్య
దేవానాం పశ్యతాం సతామ్ || ౧౦౯ || స్వస్మిన్భగవతిః ప్రీతి మ్మత్వా ఽతి
శయితాం మరుత్ । మదోద్ధతో మహావేగం చక్రే పర్వతచాలసే || ౧౧౦ ||
న చకంపే గిరిః కిం చి దపి శేషేణ వేష్టితః । తతో ఽపి నుమహావేగం చక్రే

వాయుః ప్రకోపనః ॥ ౧౧౫ ॥ సంస్పర్శమానయో రిథం శేషవాయోర్నమా
త్తనోః । హాహాకారో జగత్త్యా సీ దధరోత్తరితే తదా ॥ ౧౧౬ ॥ తపోబ్రహ్మ
దిభి ర్దేవై ర్యాచితోఽపి యదా మరుత్ । ప్రపేదే న శమం కిం చి త్తదా
ఽసౌ ఫణినాం పతిః ॥ ౧౧౭ ॥ జానన్యగవతశ్చ పి భానం దేనాం శ్వ తోష
యా ॥ క్వచి త్ఫణాంతరం కిం చి చ్చధయామాస వై లఘుః ॥ ౧౧౮ ॥ తపో
ప్రకుర్వతో వేగం మారుతస్య మహాత్మనః ॥ కనిష్ఠాంగులిమాత్రే సు ప్రదేశే
శ్లథబంధనే ॥ ౧౧౯ ॥ మహావేగస్య సంపర్కా త్సర్వతో భోగిసంయుతః ।
యోజనాన్య తిలక్షణి దక్షిణాభిముఖోయయా ॥ ౧౨౦ ॥ మేఘ స్తుష్టావ
న్మపతే బలదేవ మ్నుహాబలమ్ । త్రాయతాం త్రాయతాం స్వామిః పుత్రం
బాలం భవా న్నమ ॥ ౧౨౧ ॥ ఏవ ముక్తో మేఘణఽయం తత్పుత్రం సర్వకాల
యత్ । స్వర్ణముఖ్యా మహానద్యాః ప్రతీరే చ తథో త్తతే ॥ ౧౨౨ ॥ ఘోష
యామాస రాజేంద్ర గిరిరాజం సపన్నగమ్ । తపో వాయుం ముగిసా బోధ
యామాసు రాదరాత్ ॥ ౧౨౩ ॥ అయం శేషాంశజో వాయో శ్చై లశ్చై వశ్వ
రాత్తజః । హరే స్సంచోదనే వై న జాత స్సావాసహేతివే ॥ ౧౨౪ ॥
వ్యాజ్యేనై వ త్వయా నీత స్తేన స్వర్ణముఖతటమ్ । త్వత్సంవాదచ్చ తేనై వ
స్వస్థానోత్థానితోఽహినా ॥ ౧౨౫ ॥ మాయావీ భగవా నిష్ఠం శేష
త్వాం వ్యమోహయత్ । త దద్య ఫణిరాజం త్వ మంతరంగం హరే రిమమ్ ॥
౧౨౬ ॥ ప్రసాదయాపరాధ్ధోఽసీ వృథా తస్మి న్నహత్స్మిని । ఇతి సుహృద్భిః
దేవై ర్హితకాంక్షిభి రాదరాత్ ॥ ౧౨౭ ॥ శేషం గత మదిః పశ్యా త్తుష్టావ
మరుతాంపతిః । క్షమస్వ మమ దౌరాత్మ్య మజ్ఞానేనా గతిం విభా ॥ ౧౨౮ ॥
త్వయీ హ భగవా న్సాక్షౌ దాగమిష్యతి వై హరిః । మయా పచరిన్మూర్ఖ్యా
న్నహాభాగే వృథా త్వయి ॥ ౧౨౯ ॥ ఇత్థం ప్రసాదయామాస ఫణిరాజం
తదా మరుత్ । నిరై వ్వరత్నా త్ప్రసాదం స చకార మరుతి స్వయమ్ ॥ ౧౩౦ ॥
ఇత్థం శేషాంశజం శైలం శేషేణ పరివేష్టితమ్ । స్వావాసహేతో ర్మరిణా
వాహితం వాయునా ఛలాత్ ॥ ౧౩౧ ॥ రాజ స్థేష నిమిత్తేన శేషాచలమిమం

—◆— కలియుగే శ్రీవేంకటాచలనామనిష్పత్తిప్రకారః. —◆—

విదుః ॥ జనకః ॥ కలౌ వేంకటశ్చై లేతి కథం నామ మహామునే ॥ ౧౩౨ ॥
శతానందః ॥ పురా పునందరో నామ సోమయాజీ దృఢవ్రతః । కాశహస్త్యా
ఖ్యనగరే సత్యవా గ్భ్రాహ్మణోఽభవత్ ॥ ౧౩౩ ॥ అపుత్రస్యా పి విప్రస్య
నా భూ ద్భుజిఖం సుతాప్తయే । దైవేన పూర్వపుణ్యేన వృద్ధస్యా స్య సుతో
ఽభవత్ ॥ ౧౩౪ ॥ చకార నామ్నా స సుత మ్నాధనం విప్రసంసది । కిత్రోప
నీతో బాల స్తు వపుధే చంద్రవన్నుప ॥ ౧౩౫ ॥ వేదవేదాంగత త్వజ్ఞ స్సర్వ

విద్యావిశారదః । తతః కాలాంతరే పుత్రం సదారం తం చకార హ॥ ౧౩౬॥
 స చంద్రలేఖయా రేమే బహుకాలం చ మాధవః । పశ్చియజ్ఞపరో నిత్యం
 పశ్చాననసమద్యుతిః ॥ ౧౩౭ ॥ త్రిస్సప్తవర్షో రేజే స ద్వితీయ ఇవ భాస్కరః ।
 సా కన్యా పాణ్డ్యదేశీయా పాణ్డ్యానాం చ తథా ప్రియా ॥ ౧౩౮ ॥ పత్యో
 నుప్తే స్వయం శిశ్యే పత్యో భుక్తే త్వ భుజ్జ్ఞు చ । కదా చిద్విప్రపుత్ర
 న్తుదివా సంగమతత్పరః ॥ ౧౩౯ ॥ రాజపుత్రీం సమాసాద్య రాజ న్నామా
 తురో బ్రహ్మీత్ । మమే చ్చా నర్తతే భద్రే సంగమే తవ భామిని ॥ ౧౪౦ ॥
 పతివాక్య ముపాకర్ణ్య పతిం ప్రాహ ప్రజాపతే॥ చంద్రలేఖా॥ శరీర మస్థిమాం
 సాదైగ్యి పూరితం పురుషర్షభ ॥ ౧౪౧ ॥ శరీరేణ శరీరస్య సంగమ సాధ్య
 సంమతః ॥ తత్రా పి దివసక్రీడా మయుక్తాం మునయో విదుః ॥ ౧౪౨ ॥
 నికేతనే పితా మాతా చా స్నిహోత్ర శ్చ దేవరాట్ । ప్రభాకర ప్రభాం
 పశ్య త్యజకామం ద్విజాత్మజ ॥ ౧౪౩ ॥ వధూవచన మాకర్ణ్య మాధప్రా
 వాక్య మబ్రవీత్ ॥ మాధవః॥ భవ భామిని సౌఖ్యే మే పూరయా ద్య మనో
 రథమ్ ॥ ౧౪౪ ॥ తవ స్యా త్పుత్ర సౌభాగ్యం పరత్ర పతిలోకతా । భర్తు
 ర్వచన మాకర్ణ్య భర్తారం వాక్య మబ్రవీత్ ॥ ౧౪౫ ॥ చంద్రలేఖా॥ గచ్ఛామి
 జలహేతో స్తు గచ్ఛ త్వం పురతో మమ తదా జగామ రాజేంద్ర కుశార్థంస
 స్వభావతః ॥ ౧౪౬ ॥ సా జగామాఽ ధపానీయపాత్ర మాదాయ భామినీ ।
 తా మన్వగా న్నాధప్రాఽ పి వటకుట మభిద్రుతః ॥ ౧౪౭ ॥ తత్రాం తరే
 విప్రపుత్రో దదర్శాఽ న్యాం స్త్రీయం పునః । వనాంతరే వసంతే చ వసంతీం
 ద్రుమమూలగామ్ ॥ ౧౪౮ ॥ ధవళాం బరసంబద్ధాం కటిమేఖల యాన్వితామ్ ।
 సునాసాం సుభగాం సుభ్రూం నీలాశకవిరాజితామ్ ॥ ౧౪౯ ॥ సుమోహ
 విప్ర స్తాం దృష్ట్వా సువర్ణాం సుపయోధరామ్ । స్నిగ్ధకంచుకసంబద్ధాం కోకిల
 స్వరరంజితామ్ ॥ ౧౫౦ ॥ అంజనాలిప్తనయనా మంత్యజాం నామ కున్తళామ్ ।
 పాదేన విలిఖంతీం గాం జానుస్థితశిరోరుహామ్ ॥ ౧౫౧ ॥ దృష్ట్వా ఖన్న
 మనా భూత్వా చింతయ స్పృహన్నిర్ణయమ్ । స భార్యాం ప్రత్యు వాచే
 దం గచ్ఛ ప్రాణప్రియే గృహమ్ ॥ ౧౫౨ ॥ ఇచ్ఛా మే పూర్ణతాం ప్రాప్త
 త్వద్భక్త్యా పరితుష్యతః ॥ చంద్రలేఖా ॥ యుక్త ముక్తం త్వయా భద్ర
 గచ్ఛామి భవనం స్వకమ్ ॥ ౧౫౩ ॥ భర్తు రాజ్ఞా ముపానీయ చంద్రలేఖా
 గృహం గతా । యావ ద్గచ్ఛతి సా భార్యా తావ త్తత్ర స్థితోఽభవత్ ॥
 గతాయాం స్వప్రియాయాం తు తాం బాలాం పర్య వద్యత । శనై ర్జగామ
 రాజేంద్ర స్మరేణ హృతచేతనః ॥ ౧౫౪ ॥ సమీపస్థం మునిం ప్రేక్ష్య సా రాజ
 స్పృగులోచనా స్వరభేదం ప్రకుర్వంతీ వాక్య మూచేఽథ మాధవమ్ ॥ ౧౫౫ ॥
 కుంతలా॥ మాయా హి మునికూర్మల మత్సమీపం మహామతే । స చ తద్వ

చనం శ్రుత్వా సహసా వాక్య మబ్రవీత్ || ౧౫౭ || మాధవః || కా త్వం
 కల్యాణి భద్రం తే జననీ జనితా చ కః | ఆవాస స్తవ భద్రం తే సిన్ధి
 ప్రాప్త్యే వరాననే || ౧౫౮ || సా చేత్థ ముక్తా మునినా జాతి మాహ మనస్విని |
 కుంతళా || కిం మాం పృచ్ఛసి పాపిష్ఠాం వ్యభిచారకులోద్భవామ్ || ౧౫౯ ||
 అంత్యజాన్త్యజయో ద్జాతాం సురామాం సాశినీం ఖలామ్ | మధ్యదేశే
 నివాసో మే కిం త్వం పృచ్ఛసి భూసుర || ౧౬౦ || వేదవేదాంత వేదిం స్త్వం
 న మాం ద్రష్టు మిహ ర్హసి | మాం స్పృష్టం క్రీడితుం వా పి కథ మిచ్ఛసి
 మూఢధీః || ౧౬౧ || ఏవ మాది ప్రజల్పంతీ మ్నాధవ స్తా మథా బ్రవీత్ ||
 మాధవః || వృథా నారాయణా జ్ఞాతో బ్రహ్మలోకపితామహః || ౧౬౨ ||
 అంధ మేన మ్నహరాజ మ్నన్యతే మే మతి స్సదా | వృథా య జ్ఞనయా
 మాస వనితాం వనహేతవే || ౧౬౩ || తథాపి మమ బుద్ధి స్తు త్వయ్యే వ
 రమతే సదా | యత స్త్వయ్యే వ నిరత మ్ననో మే కృతవా నజః || ౧౬౪ ||
 అతో మనో మే సంపూర్య జీవయా ద్య శుచిస్సితే || కుంతలా || కులాటనం
 ప్రకుర్వాణః కుల మాశతపూరుషమ్ || ౧౬౫ || దహంతీ తి వదంతి స్న కులజా
 పరమానినః | మాధవః || లవణోదకజాతాని రత్నాని వివిధాని చ || ౧౬౬ ||
 అంగీకుర్వంతి దేవా శ్చ తేజః ప్రాధాన్యకారణాత్ | తస్మా దహం సురూ
 పత్వా త్వయి భోగం కరోమి చ || ౧౬౭ || నరకం వా మృతో యాస్యే
 పితృభి స్సహ సుస్సితే || ౧౬౮ || ఇత్యే వ ముక్తా ద్విజబాలకేన రురోద
 కన్యా తరుణారుణాభా | దివోకసో విప్రవరో విమోచోఽదోషా దముష్టా సతీ
 ప్రసంగాత్ || ౧౬౯ || ద్విగేవతాయా శ్చ గణాధిపా యే భాన్విందుఘోర్వా
 శ్చ నవగ్రహా యే శృణ్వంతు వాక్యం మమ తే వృథా౭ యం విప్రో మృతిం
 యాస్యతి పాపసంగాత్ || ౧౭౦ || విలలాప మహారాజ బ్రాహ్మణాన్ధం
 సుమధ్యమా || ౧౭౧ || మా స్పృశా ద్య మహీదేవ పాపినీం న్యభిచారిణీమ్ |
 క స్పృశే దగ్నిమార్త స్సౌ సర్పం వ్యాఘ్రం గజం ద్విజ || ౧౭౨ || పర
 పత్న్యే హి తత్తుల్యాః కిము చండాలకృతా | ఉత్తమం పద మాస్థాయ
 నీచా ఇచ్ఛంత్య భోగతిమ్ || ౧౭౩ || జ్ఞానినో న తథా విప్రా స్తవబుద్ధి స్తు
 తాదృశీ | జాతీ ద్వే నిర్మితే పూర్వం విష్ణునా ద్విజనత్తమ || ౧౭౪ || స్త్రీత్వం
 పుంస్త్వం యథా త ద్వ చ్ఛాతుర్వర్ణ్యం చ భూసుర | బ్రాహ్మణస్య బ్రహ్మ
 యోన్యాం రంతు మిచ్ఛా ప్రశస్యతే || ౧౭౫ || తథా న్యేషాం చ సర్వనాం
 స్వస్వజాతౌ ప్రశస్యతే | విపరీత మిమం మన్యే ధర్మత్యాగం ద్విజన్మనామ్ ||
 ౧౭౬ || శరీరం తవ విప్రేంద్రవేదపూతం విశేషతః | ఋతుకాలే చ యన్తాతు
 స్తవ పితౄసమాగమే || ౧౭౭ || రేతస్సృష్టం వేదపూతం గర్భాధాన మిదం
 విదుః | సీమంతం కల్పయామాను ర్ంత్యే ర్వేదమన్యై ర్విజాః || ౧౭౮ ||

దశమే మాసి సంప్రాప్తే ప్రాసూత జననీ తవ । తదా పితౄణాం జాతకర్తృకృతం
 నామ చ. మంత్రవత్ ॥ అన్నప్రాశనచాలాది బ్రహ్మవాచనపూర్వకమ్ । అగ్ని
 సాక్షివిధానేన ప్రాప్తదారశి కృతో భవా ॥ ౧౭౯ ॥ అధీతవేదశాస్త్రస్స
 న్నాహితాగ్నిప్రతే స్థితః । ఏతాదృశస్య దేహస్య మయా సంగశి కథం
 భవేత్ ॥ ౧౮౦ ॥ కర్తా హరికథాశ్రుత్యా పావితౌ నాసికా తవ । హర్యర్పిత
 సుగంధేన పావితా జతరం తవ ॥ ౧౮౧ ॥ వాసుదేవార్పితాన్నేన పవిత్రం
 పురుషర్షభ । కృష్ణార్చనప్రసంగేన కర్తా పావనతాం గతో ॥ ౧౮౨ ॥ హరి
 నామకలాపేన జహ్వ తే పావనాత్మికా । పుణ్యక్షేత్రానుచారేణ పాదౌ తే
 పావనీకృతౌ ॥ ఏతాదృశేన దేహేన కథం సంగం ప్రశంససి । మమా పి శృణు
 మాహాత్మ్యం దేహస్యా మితదోషిణః ॥ ౧౮౩ ॥ అవాచ్యవచనైః క్రూరై
 ర్జిహ్వ మే దహ్యతే సదా । సురామాంసాశనేనైవ జరరే గుల్మ మాగతమ్ ॥
 ౧౮౪ ॥ వ్యభిచారకథాలాపా త్కర్ణా మే శిథిలీకృతౌ । పాదౌ జారగృహం
 గత్వా పామాణసదృశౌ మమ ॥ ౧౮౫ ॥ గోవథా న్తత్కరా క్రూరా యమ
 దండ సమప్రభౌ । ఏతాదృశస్య దేహస్య త్వయా సంగశి కథం భవేత్ ॥ ౧౮౬ ॥
 ఉత్తమో నీచతాం ప్రాప్య కథం స్వర్గం గమిష్యతి । పరస్త్రీసంగదోషేణ
 బహుభౌ మరణం గతాః ॥ ౧౮౭ ॥ తస్మా దుత్తిష్ఠ భద్రం తే తవ దాసీ
 భవామి భోః । వనితావచనం శ్రుత్వా వాక్య మూచే ద్విజాత్మజః ॥ ౧౮౮ ॥
 మాధవః ॥ త్వదీయసంగో బహుకాలపుణ్య ప్రభావజో ముక్తికర శ్శుభావహః ।
 దైవేన యోగేన హరేః ప్రసాదా త్పుణ్యేన లబ్ధః పురుషార్థహేతుః ॥ తస్మా
 ద్భజన్వా నుగతోఽస్మి భామిని త్యజా ద్య లజ్జాం కురు మే మనో గతమ్ ।
 గచ్ఛం త్యద్య మమ ప్రాణా స్త్వద్వియోగేన కేవలమ్ ॥ ౧౮౯ ॥ తస్మా
 జ్జీవయ భద్రం తే మరణాభిముఖం చ మామ్ । ఏవ ముక్తా ద్విజేంద్రేణ
 పృథుశ్రోణీ సముత్థితా ॥ ౧౯౦ ॥ పలామనాయా శు మతిం చక్రే చండాల
 కన్యకా । ధావమానా మనుద్రుతః మాధవ స్తా ముపాస్మృశత్ ॥ ౧౯౧ ॥
 రారవం జనకస్యా పి జనన్యాః కులయౌ ధ్రువమ్ । స్వాదితి క్రోశమానాం తాం
 మాధవౌ మన్తధావతః ॥ ౧౯౨ ॥ బలాత్కారేణ సంగృహ్య బుభుజే భోగ
 ముత్తమమ్ । భోగాత్యయే ద్విజం బాలా వాక్య మూచే మనస్వినీ ॥ ౧౯౩ ॥
 కుంతలా ॥ అద్య ప్రభృతి భో విప్ర పతి స్త్వం మమ భూసుర! త్యజ యజ్ఞోప
 వీతం త్వ మ్ముండయిత్వా శిరస్తథా ॥ ౧౯౪ ॥ అబ్రాహ్మణ్య ముపాగమ్య
 భుంక్తు గోమాంస ముత్తమమ్ । పిబ మద్యోదకం శీఘ్రం చండాలత్వ
 ముపాశ్రితః ॥ ౧౯౫ ॥ తద్వాక్య మాకర్ణ్య తదా తయౌ క్తం సర్వ మాచరణ
 చండాలచరితాచారం జగామ విధిచోదితః ॥ ౧౯౬ ॥ విప్ర స్తయా సమేత
 స్తు కష్టవేదీనదీతటమ్ । ద్వాదశాబ్దం వస నిప్ర స్తత్సంగపరిమోహితః ॥

౧౯౯ || అనిత్య త్వా చ్ఛరీరాణాం కాలపాశేన యంత్రితా । జగామ
మరణం రాజన్ కుంతలా నీలకుంతలా ॥ ౨౦౦ ॥ తయా విరహిత శ్రీమాన్
మాధవౌ దుఃఖకాతరః । అచర ద్భవనం సర్వ మున్నాదేనో ద్భ్రమ
న్నివ ॥ ౨౦౧ ॥ అకస్మాద్దైవయోగేన రాజాన శ్చైత్రా స్తదా ।

యాత్రార్థం సముపాజగ్ను ర్వరాహస్యచ పర్వతమ్ ॥ ౨౦౨ ॥ మార్గమధ్యే
దదర్శాఽసౌ మాధవ స్తా స్తహీపతీగచ్ఛ స్నేవ చత్రై స్సార్థం తదుచ్ఛిష్టాన్న
భోజనః ॥ ౨౦౩ ॥ ప్రాప సర్వగిరిం రాజన్ దైవయోగేన కర్తృణా ।
తే రాజాన స్తత్ర గత్వా తీర్థే కపిలసంజ్ఞికే ॥ ౨౦౪ ॥ స్నాత్వా భక్తిసమో
పేతా వపనం చక్ర రాదరాత్ । మాధవ స్స్వయ మప్యే త్య వాపయామాన
వై శిరః ॥ ౨౦౫ ॥ పార్వణాని ప్రకుర్వంత స్తత్ర రాజన్ ఓతీశ్వరాః ।
పిండాని చ నుసంహృష్టా శ్శృద్ధీయాని దదు స్తదా ॥ ౨౦౬ ॥ మాధవౌఽపి
శుభే తీర్థే స్నాత్వా తద్వ చ్ఛ పార్వణమ్ । కుర్వ సిండా న్నృదా కృత్వా
పితృభ్య శ్శృద్ధయా దదౌ ॥ ౨౦౭ ॥ దైవా త్తత్కర్మణై వాఽసౌ తదా భూద్గత
కల్మషః । తస్మా ద్యో మానవౌ భక్త్యా కుర్యా త్తీర్థావగాహనమ్ ॥ ౨౦౮ ॥
పితృశ్రాద్ధం పిండదానం ముక్తి స్తస్య న సంశయః । మృత్పిండం కృతవా
న్విప్రసి పుణ్యక్షేత్రే పురాతనే ॥ ౨౦౯ ॥ కిం వర్ణయామః పురుషోత్తమస్య క్షేత్రస్య
తీర్థస్య చ పుణ్యశక్తిమ్ । మృత్పిండదానా త్పితర శ్చ తస్య ముక్తిం ప్రపన్నా
మురవై రిశాననాత్ ॥ ౨౧౦ ॥ ప్రభాతే విమలే జాతే రాజానో రాజసత్తమ ।
సమారోహ నిరిశేషం సపుత్రా శ్చ సబాంధవాః ॥ ౨౧౧ ॥ తేషా మను
పదం రాజన్ ప్రాప శేషగిరిం చ నః । విశ్రామ్యంత సర్వ ఏవ తే తస్థ స్తత్ర
తత్ర చ ॥ ౨౧౨ ॥ సో పి తస్థా మహారాజ మాధవౌ గిరిమస్తకే । భూధర
స్పర్శమాత్రేణ తదఘం పర్యకంపత ॥ ౨౧౩ ॥ మాధవస్యాభవ త్కష్టం యథా
వై మక్షికాశినః । వమంత మేనం స్వం పాపం సమాప్నోత్వా న్నమంతతః ॥
తదంగజాతః కో వ్యగ్ని రద్రమాహాత్మ్యత స్తదా । ప్రజజ్వాల దహ న్నాపం
సురామాంసాశనోద్భవమ్ ॥ ౨౧౪ ॥ తస్య దుర్గంధధూమేన వాసితా సర్వ
దేవతాః । తద్భావం వేదితుం దేవా బ్రహ్మరుద్రపురోగమాః ॥ ౨౧౫ ॥
విమానాని విచిత్రాణి భాసయంత స్సమాగతాః । ఖమాగ్నే సంస్థితా సుర్వే
దృష్త్వా త చ్ఛరితం నృప ॥ ౨౧౬ ॥ వపుషః పుష్పవర్షాణి మాధవస్యోత్తమాం
గకే । దృష్త్వా పితామహ శ్రీమాన్విమానా దవరుహ్య సః ॥ ౨౧౭ ॥ మాధవం
గతపా ప్తాన మజామిశం యథాహరిః । కృపయౌ ధృతవా నేనం కృపాభు
ర్ద్విజపుంగవమ్ ॥ ౨౧౮ ॥ ఇతి సంచింతయం స్తస్య నికటం ప్రాప సాదరమ్ ।
జిహ్వం శ్చ తచ్ఛిర శ్రీమాన్ బ్రహ్మ వాణీ మథా బ్రవీత్ ॥ ౨౧౯ ॥ భో

భో మాధవ విప్రేంద్ర గతపాపోఽసి కేవలమ్ । స్వామితీర్థస్య నికటం గత్వా
స్నాత్వా చ తజ్జలే ॥ ౨౨౧ ॥ ఘరాహవదనం నత్వా త్యజ దేహం మహీ
సుర । మహీపలోఽథ భూత్వాఽత్ర కురు రాజ్య మకంటకమ్ ॥ ౨౨౨ ॥
పాణ్డవానాం చ దౌహిత్రకులేజాతోఽసి కీర్తిమాన్ । సుధర్మస్య సుతో
భూత్వాఽఽకాశనామా ధ దక్షిణే ॥ ౨౨౩ ॥ నారాయణపురే వీర తోండ
దేశాధిపో భవ । తవ పుత్రీజగన్నాతా జామాతా చ జగత్పతిః ॥ ౨౨౪ ॥
భవిష్యతి మహారాజ పశ్చాద్వైకుణ్ఠ మాపుష్పి । ఇతి తస్య వరం దత్వా
చతుర శ్చ తురాననః ॥ ౨౨౫ ॥ తదా నామ చకారా ద్రే ర్వేంకటాచల
ఇత్య పి సర్వపాపాని వేం ప్రాహుగి కట స్తద్దాహ ఉచ్యతే ॥ ౨౨౬ ॥ తస్మా
ద్వేంకటాచైలోఽయం లోకే విఖ్యాతకీర్తిమాన్ । ప్రభాతకాలేరాజేంద్ర యగి
కీర్తయతి భూధరమ్ ॥ ౨౨౭ ॥ తస్య పుణ్యఫలం వక్ష్యే శృణు రాజ న్యథా
స్థితమ్ । ఫలం భవే ద్భ్రువం గంగాసేతుయాత్రా సహస్రజమ్ ॥ ౨౨౮ ॥
ఇతిహాస మిదం ప్రోక్తం గౌతమేన మమో దితమ్ । పుణ్యం పరమకల్యాణం
శ్రవణా ద్భద్రదాయకమ్ ॥ ౨౨౯ ॥

ఇతి శ్రీభవిష్యత్పరపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే
భగవత్కీర్తిద్రాదేయగణేదేన వృషభాదినామ
భేదవర్ణనం నామ ప్రథమోధ్యాయః.

—◆◆◆భగవత శ్రీవైకృణ్ఠా ద్వేంకటాచలాగమనం.◆◆◆—

జనకః ॥ మరు త్పాహ హిరాజానం భగవా నాగమిష్యతి । ఇతి
త్వయో దితం పూర్వం త న్నమా చక్షు విస్తరాత్ ॥ ౧ ॥ కథం నారాయణగి
ప్రాప్తగి కేన వా కారణేనభోః । తత్రా గత్య కృతం కిం ను త న్నమా చక్షు
విస్తరాత్ ॥ ౨ ॥ కథం వైకుణ్ఠలోకం తు త్యక్తవా న్దురుషోత్తమః । చరితః
తస్య మాహాత్మ్యం తీర్థానాం పర్యవస్య చ ॥ ౩ ॥ వరాహకూపిణో విష్ణో
ర్మాహాత్మ్యం వద విస్తరాత్ । ఆకాశనామ్నశ్చరితం రాజ్య స్తస్యమహాత్మనః ॥
యస్య పుత్రీ రమా దేవీ జామాతా చ జగత్పతిః । దేవానాం చ ఋషీణాం చ
దేవ స్త్రీణాం సమాగమమ్ ॥ ౪ ॥ శతానందః ॥ పురా తు ఋషయ స్సర్వే కశ్య
పాద్యా మునీశ్వరాః । సన్నఖం జాహ్నువీతీతే సంతోషా చ్చక్రితే ద్విజాః ॥ ౫ ॥ తస్మి
న్కాలే మునీ శ్రేష్ఠా నారదో మునిస త్తమః । ఉవాచ వచనం వీప్రా కిమర్థో
ఽయం క్రతూ త్తమః ॥ ౬ ॥ కో పా భుక్త్యై యజ్ఞ ఫలంకో పా ధ్యేయస్సరోత్తమః ।
కృతయజ్ఞ ఫలం కస్య చా ర్ప్యతే మునిస త్తమః ॥ ౭ ॥ ఇతి నారదవాక్యం
తు శ్రుత్వా తే మునిపుంజవాః । సంశయార్థం సమాసన్నాగి కథ మత్ర విచార్య

తామ్ || ౯ || సంమిళిత్యా తదా సర్వే భృగుం బ్రహ్మవిదాం పరమ్ | తమూచు
 ర్భక్తిసమాం గాః కృతాంజలిపుటా స్థితాః || ౧౦ || గచ్ఛశీఘ్రం మహాబుద్ధే
 పరీక్షార్థం సుతో త్తమామ్ | ఇతి తేషాం వచ శ్రుత్వా యయా కంజజమంది
 రమ్ || ౧౧ || తత్ర దృష్ట్వా ప్రబాహుం తం సాతౌ ద్భ్రష్టాణ మగ్రజమ్ |
 చతుర్ముఖ ముదారాంగం సరస్వత్యా మసేవితమ్ || ౧౨ || చతురాస్యన
 ముద్బూత వేదఘోషవిరాజితమ్ | దిక్పాలకగణై స్సార్థం కిరీటమకుటో
 జ్జ్వలమ్ || ౧౩ || స్తువంతం జగదీశానం నారాయణ మసామయమ్ | ప్రణమ
 న్భక్తిభావేన మదదీ ప్తివిరాజితమ్ || ౧౪ || పాతయామాన కాయం స్వం
 పురతః కంజజన్మనః | పతితం స భృగుం దృష్ట్వా నో హచ వచనం విధిః ||
 తం మత్వా కింబి దజ్ఞానా దపూజ్య మ్మునిపుంజవః | అలభ్యా స్వాత్మనః కార్యం
 కైలాసం స ఋషి ర్యయా || ౧౬ || కైలాసగిరి మాసాద్య తత్రా ద్రాక్షీ
 త్త్రిలోచనమ్ | కాముకం పార్వతీ దేవ్యా క్షేడంతం నిజమందిరే || ౧౭ || తస్మి
 న్కాలే త మాయాతం నా జానా త్కాముకో హగః | ఆగతం సా మునిం
 దృష్ట్వా పార్వతీలజ్జయా ౭వదత్ || ౧౮ || త్యజ శీఘ్రం మహాబాహు
 హ్యగతో మునిపుంజవః | ఇతి తస్యా వచ శ్రుత్వా క్రోధా త్తామ్రవిలో
 చనః || ౧౯ || తం హంతు మద్రవచ్ఛీఘ్ర మృషి శ్శాపా నిర్మాకరోత్ | శశాప
 స ఋషి శ్శంభుం లోకే త్వం నై వ పూజ్యసే || ౨౦ || త్వం శేషః పూజనేనై
 వ లోకే ఖ్యాతిం గమిష్యసి | ఇత్యుక్త్వా స ఋషి శ్చా గా దై వ్వికృణ్ణం హరి
 మందిరమ్ || ౨౧ || ప్రాకారగోపురద్వార నవతోరణభూషితమ్ | చతు
 ర్దిక్షు చతుర్ద్వార పాలకై రుపశోభితమ్ || ౨౨ || తత్ర శయ్యాగృహే రమ్యే
 శేషమంచక శాయినమ్ | లక్ష్మ్య సమేతం దేవేశం దదర్శ స భృగు స్తదా ||
 తతాహో రసి గోవిందం భృగుః పాదతలేన తమ్ | తాద్యమానో హరి స్సాతౌ
 దుత్థాయ వినయాన్వితః || ౨౪ || పపాత భగవా న్భక్త్యా ఋషిపాదస
 రోచుహే | ఆలిలింగే ౭ థ భక్త్యై వ చో వాచ ఋషిపుంగవమ్ || ౨౫ ||

◆◆◆ భృగు మృతి శ్రీవైకుంఠనాథోక్తవినీతవచనమ్. ◆◆◆

శ్రీభగవాన్ || కిమర్థం త్వ మృషిశ్రేష్ఠ మచ్ఛరీరం కఠోరకమ్ | అతా
 డయా ౭జరాయుక్త మభేద్యం దేవమానుషీః || ౨౬ || ఏతా దష్ట
 గుణాం విద్ధి మచ్ఛరీరే కఠోరతామ్ | కిమర్థం తాదితం విప్ర కోమలాం
 ఘ్రితలేన తత్ || ౨౭ || పాదా లే కోమలా దివ్యా మచ్ఛరీరపమాంగ
 మాత్ | కియ ద్దుఃఖం సమాపన్న స జానామి ద్విజో త్తమ || ౨౮ || ఇత్యు
 క్త్వాద్విజపాదా తౌ ప్రత్యుభ్యోష్టోదకేన వై | దధార శిరసా భక్త్యా విప్ర
 పాదోదకం శుభమ్ || ౨౯ || జగృహే సకటుంబ శ్చ సర్వలోకం విడంయబన్ |

◆◆◆ భగవతో భృగుకృతసాత్వికదేవతాత్వసమర్థనమ్ ◆◆◆

విబుధా దర్శనేనైవ పునంతి చ జగత్ప్రయమ్ । ౩౦ ॥ ఇత్యుక్తో దేవే దేవేన ఋషి శ్చ గా ధ్రరాతలమ్ । ఋషీణా మగ్రజాతీనాం సభయాం స ఋషి స్తదా ॥ ౩౧ ॥ బోధయామాస తాన్ తస్మాత్ హరి స్సర్వోత్తమ స్స్వయమ్ । హరి స్సర్వోత్తమ స్సాక్షా ద్రమాదేవీ తదంతరా ॥ ౩౨ ॥ తదథో విధివాణ్యో చ తదధ శ్శర్వపూర్వకాః । ఏవం తరతమా జ్ఞేయా స్సుర దైత్యసరేషు చ ॥ ౩౩ ॥ ఇత్యే వం బోధితా విప్రా భృగుణా తత్త్వవేదినా ।

◆◆◆ భృగుపాదాహతికుపితాయా లక్ష్మ్యః కరవీరపురాగమనమ్ ◆◆◆

హరిం నిశ్చిత్వ సర్వేశం చక్రు స్తస్మై మఖార్పణమ్ ॥ ౩౪ ॥ తత స్తు భగవా న్దేవ ఏకాంతే నిజమందిరే । సార్థం చ రమయా త్తిష్ఠ త్తదో వాచ రమా హరిమ్ ॥ ౩౫ ॥ శ్రీరమా ॥ గచ్ఛామి దేవదేవేశ త్యక్త్వా త్వాం జగదీశ్వరః । తాడితోఽసి జగన్నాథ ఋషిణా త్వం జగన్నయః ॥ ౩౬ ॥ మదాలింగస్థలే దేవ పాదేనై వ జగత్పతే । కరవీరపురం దివ్యం గచ్ఛామి గరుడధ్వజ ॥ ౩౭ ॥ ఇతి ప్రేష్ఠా చ కలహం కృత్వా తు హరిణా సహ । రమా జగామ తత్త్రేత్రం కరవీరపురాహ్వయమ్ ॥ ౩౮ ॥ యదా గతా మహాలక్ష్మీ స్తదానారాయణో హరిః । అష్టావింశతమే ప్రాప్తే ద్వాపరాంతే కలా యుగే ॥ ౩౯ ॥ యస్మి న్దేశే యదా ప్రేమ కలహో ఽస్యాః ప్రళామ్యతి । కర్మణా యేన చ యథా

—లక్ష్మ్యస్వేషణార్థం శ్రీవేంకటాచల మృతి భగవదాగమనమ్.—

త త్తథా చ కరోమి తత్ ॥ ౪౦ ॥ ఇతి సంకల్ప్య గోవిందో లీలామానుష విగ్రహః । మాయావీ పరమానందం త్యక్త్వా వై కుణ్ఠ ముత్తమమ్ ॥ ౪౧ ॥ గంగాయా దక్షిణే దేశే యోజనానాం శతత్రయే సువర్ణమఖరీ నామ నదీనాం ప్రవరా నదీ ॥ ౪౨ ॥ శుకస్య పరదా పుణ్యా హ్యగస్త్య మునిపూజితా । తస్యా ఏషా త్రరే తీరే శ్రోశార్థద్వయమాత్రకే ॥ ౪౩ ॥ శ్రీవేంకట గిరి ర్నామ వర్తతే పుణ్యకాననః । సువర్ణగిరిపుత్రస్తుసర్వతీర్థసమన్వితః ॥ ౪౪ ॥ సాక్షా చ్ఛేషాపతారోఽసౌ సర్వధాతువిరాజితః । వై కుణ్ఠసదృశో దిప్యో నారా యణసమాశ్రయః ॥ ౪౫ ॥ శేషమారుతసంవాదా దాగతః పుణ్యకాననః । యోజనత్రయవిస్తీర్ణ స్త్రింశద్వ్యోజన మాయతః ॥ ౪౬ ॥ పదనం వేంకటగిరి ర్మృసింహాద్రి శ్చ మధ్యమః । శ్రీశైలః పుచ్చభాగస్థ స్సర్వక్షేత్రమయో గిరిః ॥ ౪౭ ॥ సర్వవృక్షసమాకీర్ణ స్సర్వధాతువిభూషితః । కుండమందార పనస ప్లక్ష్యోదుంబరకింశుకైః ॥ ౪౮ ॥ పింఛమందైః పారిజాతై స్త్రింత్రీ జిహ్ముమణ్డలైః । సరళై శ్చ మహాపుత్రైః కృష్ణాగరుభి రంచితః ॥ ౪౯ ॥ తాల హింతాలపున్నాగై ర్దేవదారుభి రాశ్రితః । హంసకారణవాకీర్ణో బకకోకశుకై

ద్యుతః ॥ ౫౦ ॥ కపోతైః కీరహంసాద్యై ర్మృగమంజై శ్చ భూషితః ।
 సింహశాద్దులశరభక్రోడమాతజ్జవానరైః ॥ ౫౧ ॥ జమ్బుకై శ్చైవభల్లుకైః
 కస్తూరీమృగమాహిషైః । తురగై ర్వాన్యశ్శబ్దై శ్చ గోమాయుభి రపి శ్రితః
 ॥ ౫౨ ॥ మల్లికామాలతీజాతీసంద్యావరై ర్విరాజితః । చమ్పకాశోక
 పున్నాగ కేతకై స్స్వర్ణకేతకైః ॥ ౫౩ ॥ ఏవం మనోహర శ్రీమాన్ పర్యతః
 పుణ్యకాననః । తరపౌ దైవతగణా మృగా శ్చ ఋషిపుష్పవాః ॥ ౫౪ ॥ పితరః
 పక్షిణ స్సర్వే పాషాణాయతుకిన్నరాః ॥ ౫౫ ॥ ఏవం ప్రభావౌఽస్య గిరిం
 ద్రజన్తన శ్రీవేంకటాదే స్తు హరే స్తత్రై వ చ । జానంతి న బ్రహ్మశివేంద్ర
 పూర్వకా అత్యల్పవీర్యా మనుజా స్తు కిం పునః ॥ ౫౫ ॥ ... *

ఇతి శ్రీభవిష్యత్తరపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహా
 త్మ్యే భగవతో శ్రీవైకుంఠా ద్వేంకటాచలాగ
 మనవర్ణనం నామ ద్వితీయాధ్యాయః.

◆◆◆ శ్రీస్వామిపుష్కరిణీమహాత్మ్యమ్. ◆◆◆

శతానందః ॥ తస్యో పరి వరా దివ్యా స్వామిపుష్కరిణీ శుభా ।
 మత్స్యకచ్ఛపసంభాధా జలకుక్కుటభూషితా ॥ ౧ ॥ శింశుమారగణాకీర్ణా
 మణ్డూకస్వరహంకృతా । తీరజై ర్వృక్షసంఘై శ్చ తుంగై రాచుంబితా
 మ్బరా ॥ ౨ ॥ గంగాదిసర్వతీర్థానాం జన్మభూమి ర్విరాజతే । తస్మాం
 యే స్నాంతి మనుజా స్తే ధన్యాః పుణ్యవర్ధనాః ॥ ౩ ॥ ధను ర్తాసేసితే
 పక్షే ద్వాదశ్యా మరుణోదయే । కాంతుంతి విబుధక్రేష్ణా మజ్జనం తజ్జలే
 శుభే ॥ ౪ ॥ కాంతుంతి మనుజా స్నాన మితి భోః కిం వదామి తే ।
 యేఽత్ర శాద్ధాదికర్మాణి పితౄణాం కుర్వతే ద్విజాః ॥ ౫ ॥ తేషాం చ
 పితర స్తుష్టా నృత్యంతి హరిమందిరే । జన్మనా కి మనేనే హ వ్యర్థేన భవతా
 మహో ॥ ౬ ॥ స్నానదానేన తత్తీర్థే మనుజా భాగ్యశాలినః । శఙ్ఖో
 నామ నృపః క శ్చి త్స్నానమాత్రేణ రాజ్యగః ॥ ౭ ॥ పురా నారాయణో
 నామ బ్రాహ్మణోఽగ్నేరస స్సుతః । స్వామిపుష్కరిణీతీర్థే మహిమ్నా స్నాన
 జేన హి ॥ ౮ ॥ వరం లభ్యా హరిం దృష్ట్వా జగామ హరిమందిరమ్ । రామో
 ఽపి తత్ర స్నానేన హృతాం సీతా మగా త్పురా ॥ ౯ ॥ ఏవం తీర్థవరాతత్ర
 స్వామిపుష్కరిణీ శుభా । తస్యాః పశ్చిమదిగ్భాగే వరాహవదనో హరిః ॥
 ౧౦ ॥ ధరా మాలింగ్య వల్లీక ఆస్తే పిప్పలరాజితే । త్రికోటితీర్థజాతానాం
 జన్మస్థానం స భూధరః ॥ ౧౧ ॥ ఏతం గిరివరం ప్రాప్య భగవా న్వేంకటా
 చలమ్ । వైకుంఠా దధికం మత్వా విచఛార తత స్తతః ॥ ౧౨ ॥

శ్రీనివాసస్య స్వామితీర్థపశ్చిమతీర్థవల్లీకప్రవేశప్రకారః. —

స ప్రాప కించి దాస్థానం గూహనార్థం రమాపతిః । ఇత్థం విచార్యమాణే తు
స్వామిపుష్కరిణీతటే ॥ ౧౩ ॥ దక్షిణే విమలం దివ్యం వల్లీకం దృష్ట్యా
న్ముదా । తింత్రీణీవృక్షమూలస్థం భగవాన్ జ్వగదీశ్వరః ॥ ౧౪ ॥ మత్స్యే
దం పరమం స్థానం తత్ర లీనో ౭భవద్ధరిః । ఏవం దేవే స్థితే తత్ర విగతం వత్స
రాయుతమ్ ॥ ౧౫ ॥ అతీతే ద్వాపరే వై వ త్వష్టావింశతమే కలా । అతీతే
వత్సరే క శ్చి చోళరాజో నృపాత్తమః ॥ ౧౬ ॥ అవతారం సమాసన్నో
నాగకన్యోదరే తథా । తస్మిన్మాసతి భూఖణ్డం బహుపుణ్యపల ప్రదమ్ ॥
౧౭ ॥ బహుక్షీరప్రదా గావః పుత్రా వై పితృవత్సలాః । కాలే వవర్ష
పర్జన్య స్సస్యా వై బహుధాన్యదాః ॥ ౧౮ ॥ నార్యః పతివ్రతా
స్సర్వాః పురుషా శ్చ సతీవ్రతాః । ఇత్థం శాసతి రాజ్య స్త్రిజనా ఆనందత

— ఆకాశస్మపగృహేబ్రహ్మాదీనాంధేన్వాదిరూపేణస్థితిః —

త్పరాః ॥ ౧౯ ॥ తస్మిన్మాసే విధి స్సాక్షా ధేనురూపం సమాశ్రితః । బ్రహ్మ
ధేవోః పాలికా భూ ద్దోపాలీ కమలాలయా ॥ ౨౦ ॥ సాక్షా ద్రుద్యో
వత్సరూపీ తాభ్యాం చే యం సమాగతా । పశ్యంతీ పతిమార్గం తు చోళ
రాజం సమభ్యగత్ ॥ ౨౧ ॥ చోళరాజగృహం ప్రాప్య సా మాల్వేన సవ
త్సకాం । విక్రీయ గాం మహాలక్ష్మీ ర్జగమ నిజధామ చ ॥ ౨౨ ॥ గృహీత్వా
తా మ్నహీపాలో ముద మాప ప్రియాన్వితః । బహుక్షీరప్రదాం తాం స
పుత్రార్థ మకరో త్తదా ॥ ౨౩ ॥ తతో ధేనుసహస్రేణ సాకం శ్రీవేంకటా
చలే । సా గౌ ర్జగమ నిత్యం తు రమానాథం విచిన్వతీ ॥ ౨౪ ॥ తత్ర తత్ర
సమాజఘ్ర్ణ భూధరేంద్రే వృషాకపిమ్ । విచినోతిస్త సర్వత్ర ధేనురూపీ విధి
స్తదా ॥ ౨౫ ॥ తతః కాలేన మహతా స్వామిపుష్కరిణీతటే । వల్లీకస్థం
హరిం జ్ఞాత్వా తుతోష మనసా విధిః ॥ ౨౬ ॥ సమసిద్ధి చ్చ వల్లీకం సమ
న్తా త్తీ రధారయా । తదా ప్రభృతి నిత్యం తు రాజధేనుగణై స్సహ ॥ ౨౭ ॥
తత్ర గత్వా౭తిభక్తై వ వల్లీకే క్షీరసేచనమ్ । జగన్నాథస్య సంప్రీత్యై ధేను
రూపీ పితామహః ॥ ౨౮ ॥ చకారా నుదీనం గేహే వై వ క్షీరం దదాతదా
చిర మేవం గతే కాలే చోళరాజసతీ స్వయమ్ ॥ ౨౯ ॥ ధేనుపాలం
సమావళాయపచనం చే ద నుబ్రవీత్ । గవాంపాలక దుర్బుధేపయో ౭స్యాః
కిం కరోషి రే ॥ ౩౦ ॥ కిం త్వం భుంక్షే ౭భ వా వతో భుక్షే త ద్వద మే
ద్రుతమ్ । ఇతి తస్యా వచ శ్రుత్వా గోపలోభయవిహ్వలః ॥ ౩౧ ॥

— గోక్షీరపాలనం శ్రీనివాస మృతి గోపాలకృతతాడనప్రకారః. —

ఉవాచ వచనం మందం రాజభార్యాం సగద్గదమ్ ॥ గోపాలః ౪౧౯ జానే ౭
హం చుత త్కర్మణ మయా పీయతే పయః ॥ ౩౨ ॥ స్వయంపిబుతి వా

ధేనుర్వత్సో వే తి న విద్మహే । సత్యం వచన మేత ద్ధి విచారం కురు భామిని॥
 ఇతి గోపవచ శ్చుత్వా సా సతీ విహ్వలేక్షణా । తాడయామాస తం గోపం
 రజ్జుభి శ్చుర్మనిర్మితైః ॥ 3౪ ॥ తతః పరదినే ప్రాప్తేతాడితో రాజభార్యయా ।
 కంఠాఘ్రిబద్ధరజ్జుం తాం త్యక్త్వా తత్ప్రవృత్తో యయా ॥ 3౫ ॥ ధేనుః
 ప్రాప్త్యా ఒథ వల్మీకం దీప్యం తద్ధరిమందిరమ్ । అభ్యషించ త్ప్రయోభి శ్చ
 స్వపయోధరసంభవైః ॥ 3౬ ॥ తాం దృష్ట్వా ధేనుపః కోపా త్కుతారం
 హస్తమాత్రకమ్ । ఉద్భృత్య తరసా తస్యా వధోద్యోగం సమాచరత్ ॥
 తదా వల్మీకగ్ సాస్వమీ వాత్సల్యం దర్శయన్ హరిః । స్వభక్తహననం లోకే
 స్యాత్కార్యం సహతే తు యః ॥ 3౭ ॥ స ఏవ సరకం భుక్త్యేయావదాచస్త్య
 తారకమ్ । మదగ్ధే చ కురారేణ హనివ్యతి చ గాం ఖలః॥ ౩౮ ॥ ఇతిమత్స్వా
 రనూకాంతః శ్రీనివాసో నిరామయః । తులసీదళమాత్రేణ మామేకేనై
 వ యః పుష్కా ॥ ౪౦ ॥ పూజయే ద్భక్తిభావేన తం రత్నామీ తి మత్పణః ।
 ఇయం తు భక్త్యా మాం నిత్యం సించతి క్షీరధారయా ॥ ౪౧ ॥ ఇత్థం విచా
 ర్య గోవింద స్తత్రప్రహరం నిగృహ్య చ । స్వయం జగ్రాహ తం ఘాతంమాళౌ
 స్వే చ జగత్పతిః ॥ ౪౨ ॥ కురారేణ తిలీక్షేన తాడితే వేంకటేశ్వరే ।
 శిరస్సొట్టం సమాపన్నే కురారేణ సహోత్థితా ॥ ౪౩ ॥ సప్తతాళ ప్రమా
 ణేన రక్తస్ఫూర్తి రభూ త్తదా । స తం కోలాహలం దృష్ట్వా గోపాలో మర
 ãం యయా ॥ ౪౪ ॥ హతే గోపే తదా సా గౌ రవరుహ్య గిరే స్తటాన్ ।
 రాజానం సమనుప్రాప్య వత్సహీ నే వ దుఃఖితా ॥ ౪౫ ॥ లుణ్ఠనం పరిచక్రే
 ఒథ రాజాగ్రే రాజమందిరే । తాందృష్ట్వా విహ్వలాం గాం స లుఠంతీం చార

— మృతగోపవిలోకనార్థం శ్రీవేంకటాచల మృతి స్మపాగమనమ్. —
 మబ్రవీత్ ॥ ౪౬ ॥ కిమర్థం లుఠంతీ యం గౌస్త్యక్తా గోసంతతిః కుతః । గవా
 సార్థం గచ్ఛచారమేళయై నాం గవాంగణే॥ ౪౭॥ ఇతి రాజ్ఞా సమాజ్ఞప్త శ్చార
 స్తత్ప్రవృత్తో యయా । ఆరుహ్య వేంకటగిరిం వల్మీకాగ్ర ముపాశ్రితః॥ ౪౮॥
 పతితం ధేనుపం దృష్ట్వా వల్మీకాగ్రాత్సముత్థితామ్ । రక్తవృష్టిం ఘోరతరాం
 సప్తతాళప్రమాణికామ్ ॥ ౪౯ ॥ సంవీక్ష్య నృపచాోఒథ జగామనృపమం
 దిరమ్॥ ౫౦॥ చార స్త మాసమ్య స రేంద్రసన్నిధౌ గోపాలకృత్యం చగవా
 ప్రదర్శితమ్ । గోపాలఘాతేన కృతం సరక్తం వల్మీకరంధ్రం త మువాచ దీనః
 ౫౦౪ ॥ రక్తవృష్టిం తత శ్చుత్వా రాజా విస్మితమానసః ॥ ౫౧ ॥ ఆరు
 హ్య సరయానం చ శీఘ్ర మాగా ద్వృషాచలమ్ । వల్మీకస్యా న్నికేఢ్ఢిత్యా
 స ఇదం వాక్య మబ్రవీత్ ॥ ౫౨ ॥ కిమిదం భో మహాత్మవ్రం కేన
 ఘాతేన వైకృతమ్ । ధేనుపాలస్య మరణం వల్మీకం రక్తపూరితమ్ ॥ ౫౩ ॥
 గవా వృత్తాంతకథనం కిమిదం వేంకటాచలే । ఇతి రాజవచో ఒశ్రౌషీ

—◆— సృప మృతి వల్లీకనిర్గతశ్రీనివాసశాపః. —◆—

ద్వస్త్రీకస్థో జగత్పతిః ॥ ౫౪ ॥ ఉద్భిద్వస్త్రీక మనంతవీర్యవా ననంతశైలేం
ద్రతలం సమాశ్రితః । శ్రీస్వామితీర్థస్య చ దక్షిణే తపే వల్లీకగ శ్రీభగవా
నువాచ ॥ ౫౫ ॥ సగద్దదోత్కణ్ఠసమాకులానన స్సరక్తబాష్పోదకపూర్ణలో
చనః । చోశం నృపేంద్రం బహుకష్టయా గిరా సశంఖచక్రప్రతిమాం సమా
శ్రితః ॥ ౫౬ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ పాపిష్ఠో సిందూరాచార రాజ్యగర్వమహాన్నత
లనాథం భక్తహీనం మాం దరిద్రం వనచారిణమ్ ॥ ౫౭ ॥ పితృమాతృ
విహీనం చ భార్యాబంధువివర్జితమ్ । సుభాతృహీనం కుటిలః కుతారేణాసిధారిణా ॥
అతాడయ స్సప్రశేష్ఠ తద్దుఃఖ మతులంహ్య భూత్ । ధేనుపాలాయుధా
ఘాతా జ్ఞాతం దుఃఖ మ్నహద్భుతమ్ ॥ ౫౮ ॥ శిరోభిన్నం ధేనుపేన దయా
హీనేన దుర్జతే ॥ యజమానో గృహే య స్తు న విచారపరో భవేత్ ॥ ౬౦ ॥
స్త్రీపుత్రాద్యైః కృతం కర్మ తస్యా నిష్ఠకరం విదుః । ఇత్యుక్త్వా భగవా
న్దేవ శృశాప సృపపుజ్యమ్ ॥ ౬౧ ॥ పిశాచో భవ దుర్బుధే మద్దుఃఖాభాన
కర్తృణా । ఇత్థం శస్త్రో సృపశ్రేష్ఠః పతిత శ్శాపమూర్ఛితః ॥ ౬౨ ॥ ముహూ
ర్తాంతే సముత్థాయ ప్రావాచ జగదీశ్వరమ్ ॥ ౬౨౪ ॥

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మే
స్వామితీర్థపశ్చిమతీర్థసవల్లీకా చ్ఛ్రీనివాసావిర్భావ
కథనం నామ తృతీయోధ్యాయః.

—◆— సృప మృతి శ్రీనివాసకృతశాపహేతుపన్యాసః. —◆—

రాజా ॥ కిమర్థ మశపో దేవ మా ౭పరాధవివర్జితమ్ । అవిచార్య జగ
న్సా క కిం మయా చరితం తవ ॥ ౧ ॥ సజానే ౭హం కించి దపి దుఃఖదం తే
రమావతే । హా కిష్ట మతులం ప్రాప్తం కథ మత్ర జగత్పతే ॥ ౨ ॥ ఇతి తేన
స నిజ్ఞప్త శ్రీనివాసో ౭తిదుఃఖితః । ఉవాచ మందం వచనం రాజానం
శ సమూర్ఛితమ్ ॥ ౩ ॥ శ్రీనివాసః ॥ పాపిష్ఠో హం దురాచారో స్త్య
విచార్య సృపోత్తమ । అజ్ఞానేనా తిదుఃఖేన వృధా శాపో మయా ర్పితః ॥ ౪ ॥
అజ్ఞా పి మాం విదుర్దేవా భగవంతం సనాతనమ్ । యతో ౭తో మేద్వచ
స్సత్యం ఘృద్భక్తా మా ముపాసతే ॥ ౫ ॥ మచ్ఛాపో హ్య సృతో న న్యా దితి భేద
విభో విదుః । భక్తవాత్సల్యదోషేణ దుఃఖితో హం భవామి చ ॥ ౬ ॥ యావ
త్కలియుగం తిష్ఠే త్తావ ద్దుఃఖి భవా స్సృప । ఉభౌ దుఃఖం సమాపన్నౌ
సత్యసంకల్పదోషతః ॥ ౭ ॥ భవిష్యతి సృపశ్రేష్ఠ ఆకాశ ఇతి నామవాన్ ।
సోపి మే దాస్యతే కన్యాం నామ్నా పద్మావలీం శుభామ్ ॥ ౮ ॥ కన్యాదానస్య

988 శ్రీవేంకటాచలమహాత్యే - భవిష్యత్తరపురాణా నర్తకే [అ-

కాలే చ దదాతి పరదక్షిణామ్ । కిరీటం శతభారం చ రత్నవజ్రసమాకులమ్
శుక్రవారే తు సాయాష్నో కిరీటం ధారయా మ్యహమ్ । కిరీటధారణే స్వా
నేత్రే మే జలపూరితే ॥ ౧౦ ॥ ఘటికాపట్కమాత్రం తే నుఖం తత్ర
వ్యతి । ఇతి కాలావధిం కృత్వా రాజ్య స్వస్య చ మాధవః ॥ ౧౧ ॥ సు
కాలం సంసూచ్య స్వావతాప్రయోజనమ్ । స్వావతారస్య చరితం

◆◆◆భగవత్తాపనోదనాయ గురుకృతచికిత్సాప్రకారః◆◆◆

కన్యాపరిగ్రహమ్ ॥ ౧౨ ॥ ఇతి సంగభాష్య రాజానం తత్రాస్తభా
హరిః । క్షతశాంత్యర్థ మాకాంక్షా వైద్యశాస్త్రవిశారదమ్ ॥ ౧౩ ॥
సురపతీనాం చ సస్తార జగదీశ్వరః । ఆగతం చ గురుం దృష్ట్వా స్వామిః
మే ద్రుతమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఇతి తేన సమాజ్ఞాప్తా జీవో జీవవతాం వరః
మాదుంబరం దేవ తథా కార్పాస మర్కజమ్ ॥ ౧౫ ॥ మేళయిత్వా రమా
తత్త్వోపరిధార్యతామ్ । ఇత్యేవం గురుణా జ్ఞాస్తస్త చ్చకార యః

◆◆◆శ్రీవేంకటాచలస్యా యోధ్యామధురాదితౌల్యవర్ణనమ్◆◆◆

ఏవం కుర్వన్రమానాథ స్తత్ర లీనో భవ ధరిః । కాసల్యా కీటకగృహ
దశదిగ్రధః ॥ ౧౬ ॥ గిరిరూపోఽనుజ స్సాత్మా దయోధ్యాభూ దధిత్య
రామావతారేణ సమాం క్షిడామకల్పయత్ ॥ ౧౭ ॥ వల్మీకీ
సాత్మా ద్వసుదేవోఽథ తింత్రిణీ । బలభద్ర శ్శేషశైలో మధురా
త్యకా ॥ ౧౮ ॥ స్వామిపుష్కరణీ తత్ర యమునా చ వ్యరాజత ।
శ్చ మృగా స్సర్వే ఖగా వై గోపికాదయః ॥ ౧౯ ॥ ఏవం శ్రీకృష్ణ
క్రీడితో వేంకటాచలే । *ఆరాయణే వికటే గిరిం గచ్ఛే తి తం విదుః
ఏవం వేదమయ స్సాత్మా ద్ధిరింద్రః పన్నగాచలః ! స్వదేహచ్ఛ
వైకుణ్ఠా దధికో హ్య భూత్ ॥ ౨౦ ॥ సువర్ణముఖరీనామ నదీ సా
నదీ । వై కుణ్ఠో వేంకటగిరి ర్వాసుదేవో రమాపతిః ॥ ౨౧ ॥ ము
పక్షిగణా ముక్తారుద్రా మృగోత్తమాః । సనత్కుమారప్రముఖా వా
ద్విజోత్తమాః ॥ ౨౨ ॥ మానుషం జన్మ చాస్థాయ యగి పుమా
చలమ్ । గంతు మిచ్ఛతి ధర్మిన్మ స్తేన సర్వ మనుష్ఠితమ్ ॥ ౨౩ ॥ శ్రీ
ద్రమానాథ స్సర్వదేవనమస్కృతః ॥ ౨౪ ॥ శ్రీవేంకటాచలే ర్న

* ఆరాయణేవికటే - గిరింగచ్ఛనదాన్వే - శిరింబితస్యసత్త్విభిః - తే
యమకిత్యేషాబుక్ - బుగ్వేదేష్టమాప్తకేష్టమాధ్యాయే త్రయోదశేవలైప్రథమా.

ము త్తమం జానంతి స బ్రహ్మశివేంద్రపూర్వకాః । కి మల్పవీర్యా మనుజాస్త
మోగతా జానంతి విష్ణోస్సల మద్భుతం హి తత్ ॥ ౨౬౪ ॥

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే

నృప మ్పృతి శ్రీనివాసకృతశాపహేతుపన్యాసాది

వర్ణన న్నామ చతుర్థో ౭ ధ్యాయః.

—◆◆◆ పద్మావతీపరిణయాః పోద్ధాతః. ◆◆◆—

ఋషయః ॥ సూతసూత మహాభాగ సర్వశాస్త్రవిశారద । శ్రుతం
శ్రీవేంకటేశస్య మాహాత్మ్యం పాపనాశనమ్ ॥ ౧ ॥ అవతార ప్రభావ శ్చ
చోళరాజనిబద్ధనమ్ । వైకుంఠా వై వా గమనం చరితం లౌకికం పరమ్ ॥ ౨ ॥
శృపాళోఽసి దయాసార శ్శిష్యప్రీతిపరాయణః । తత్కల్యాణవిధిం బ్రూహి
కోవా ౭౭ కాశనృపోత్తమః ॥ ౩ ॥ కథం పుత్ర్యభవ త్పురస్కం కథం జామా
త్మతాం గతిః । యోగినా మ్మనసా ౭చింత్య శ్శ్రీనివాస స్సతాం గతిః ॥ ౪ ॥
తత్త్వేన బ్రూహి భగవన్ సాక్షం వై వాహికం శుభమ్ । యః పుమా న్వేంకట
ేశస్య మహిమక్షీరసాగరే ॥ ౫ ॥ స్నానాచారపరో నిత్యం స ధన్యః పుణ్య
వర్ధనః ॥ ౫౪ ॥ ఏవం మునీనాం వచనం నిశమ్య సూతో నితాంతం నిజశిష్య

—◆◆◆ శ్రీకేశాచలప్రవృత్త శ్రీనివాసవరాహసంవాదః. ◆◆◆—

సంఘా ॥ ఉవాచ భక్త్యా హ్య తినమ్రదేహ సాధ్యి త్య సౌ తా స్కృపయా
భినందన్ ॥ ౬౪ ॥ శ్రీసూతః ॥ శృణ్వంతు మునయ స్సర్వే భక్తిభావేన
సంయుతాః ॥ ౭ ॥ పన్నగాచలనాథస్య కన్యాసంగ్రహణం శుభమ్ । కదాచి
ద్వేంకటేశ స్తు స్వాప్నధార్థం స్వయం హరిః ॥ ౮ ॥ గమనాభిముఖో
భూత్వా నిర్జగామా రుణోదయే । తస్మి న్కాలే వరాహ స్తు మృగయాయాం
స సూకరః ॥ ౯ ॥ శ్యామాకహరిణం జత్వా దైత్యం వృషభనామకమ్ ।
సమాగచ్ఛ త్తదా దేవో వేంకటేశం దదర్శ సః ॥ ౧౦ ॥ గర్జంతః కోఽసి
కోఽసీ తి సూకరా స్తత్ర చా యయుః । తా దృష్ట్వా జగదీశ స్తు తత్ర లీనో
౭భవ ద్ధరిః ॥ ౧౧ ॥ లీనం తం వేంకటేశ దృష్ట్వా వరాహవదనో హరిః । వైకుంఠా
దాగతం మత్వా వేంకటేశం శ్రియఃపతిమ్ ॥ ౧౨ ॥ ఉవాచ వచనం దేవం
ధైర్య మాలంబ్య బుద్ధిమాన్ । సో పి శ్వేతవరాహం తం జాన న్నస్త్రికత
స్తదా ॥ ౧౩ ॥ సీతమాణ స్సోత్కణ్ఠం నిర్గత్యో త్తర మభ్యధాత్ । తతో ౭

నోన్యన్యవిలోకోత్థ బాష్పసందిగ్ధలోచనా || ౧౪ || క్రోడనారాయణో సాక్షా
ద్రూపద్వంద్వవిరాజితౌ | ఊచతు ర్భాషణం చో భౌ కృతలోకవిడం
బనౌ || ౧౫ || తయో స్త దద్భుతం కర్త దృష్ట్యా బ్రహ్మపురోగమాః | వపు
షుః పుష్పవర్షాణి క్రోడనారాయణోపరి || ౧౬ || యథా యుగం యథా
దేశం యథా కాలం యథా వయః | తథాఽవతార మాకాంక్షా రమతే
ప్రాకృతో యథా || ౧౭ || ఏవం వద స్త స్సురపుంగవా స్తే విచిత్రమాయాం
జగదీశచేష్టామ్ | స్తువంత ఊచు స్త మనంతవీర్య మనంతశైలం చ రమాప
తించ || ౧౮ || ఇత్య నోన్యన్యం భాషమాణౌ సాక్షా న్నారాయణా పుభౌ |
సకాతుకం చ సంవీక్ష్య స్తుత్వా స్వం స్వం వదం తతః || ౧౯ || గ తే దేవగణే

—◆—శ్రీవరాహానుజ్ఞయా శ్రీనివాసస్య శేషాచలావకాశస్యాప్తిః—◆—

తత్ర నరాహా హరి మబ్రవీత్ || శ్రీవరాహః || త్యక్త్వా వైకుంఠలోకం తు
క్కిమర్థం త్వ మిహా గతః || ౨౦ || త ద్వదస్య మహాభాగ జగదానందకారణ |
ఇతి తేన సమాజ్ఞప్తో న్యగద త్కోలరూపిణా || ౨౧ || శ్రీనివాసః || భృగో
రంభుప్రసాతా చ్చ రమా కోల్లాపురం గతా | తేన దుఃఖేన సంత ప్త స్త్యక్త్వా
వైకుంఠ ముత్తమమ్ || ౨౨ || ఆగతోఽస్మి ధరాకాంత వల్మికే తవ వక్షిణే |
నివసంతం చ మాం దేవ ధేనుసాలో హ్యతాడయత్ || ౨౩ || కుతారేణా
సిధారేణ తస్య త మ్నాం ప్రబాధతే | బౌషధార్థం వరాహాత్మక గచ్ఛామి
హ నిరంతరమ్ || ౨౪ || దై వేన దృష్టవాన స్మి త్వా మద్యేహ ధరాధరమ్ |
అత్రై వ నివసామి తి సంకల్పో మమ వ ర్తతే || ౨౫ || స్థలం దేహ్యా వసీ
కాంత యావత్కలియుగం భవేత్ | ఇతి తేన సవిజ్ఞప్తో వరాహవదనో హరిః ||
౨౬ || ఉవాచ వచనం దేవ స్థలం మావ్యేన గృహ్యతామ్ | ఇతి వాక్యం తత
శ్రుత్వా ప్రోవాచ మధురం వచః || ౨౭ || ప్రథమం దర్శనం చ స్యా
న్నైవేద్యం క్షీరసేచనమ్ | ఇద మేవ షరం ద్రవ్యం దదామి కరుణానిధే ||
౨౮ || దాస్యామి య త్తే భూకాంత తదంగీకురు మాధవ | వరం ద్రవ్య
మిదం తాత కృపాం కురు కృపానిధే || ౨౯ || ఇత్యుక్తో హరిణా పోత్రీ
హరయే స్థానకాంక్షిణే | తదా దదౌ స్థలం పాదశతమాత్రం రమాపతేః ||
పరస్పరం వినోదం తౌ కుర్వాణా వేకరూపిణౌ | మోహనార్థ మభక్తానాం
భక్తానాం భక్తిసిద్ధయే || ౩౦ || చిక్రిడాతే వేంకటేశ క్రోడరూపా సునో
త్తమా | తదారభ్య ధరాకాంతో వకుళాం పాకకారిణీమ్ || ౩౧ || అర్ప
యామాస దేవస్య సేవార్థం వేంకటేశితః | భోజనార్థం రమేశస్య శ్యామా
కాన్నం నిరంతరమ్ || ౩౨ || సమధు ప్రేషయన్నిత్యం తయా వకుళమా
లయా | సా బాలా భక్తినిరతా శ్రీనివాసస్య సన్నిధౌ || ౩౩ || అన్నపానౌష

—◆—వకుళమాలికాఖ్యభగవత్పరిచారికాపూర్వజన్మవృత్తాంతః—◆—

ధాద్యై శ్చ పాదసంవాహనాదిభిః । పూజయామాస సోవిందం శ్రీనివాసం
నిరామయమ్ ॥ ౩౫ ॥ ఋషయః ॥ శ్రుతం సూత మహాభాగ దేవాగమన
ముత్తమమ్ । న శ్రుతం శ్రీవరాహస్య ప్రథమం దర్శనే ఫలమ్ ॥ ౩౬ ॥ శ్రీని
వాసస్య కృష్ణస్య కల్యాణం శుభదం మహత్ । పున శ్రీవేంకటగిరౌ వాస
శ్రీశార్ఙ్గధారిణః ॥ ౩౭ ॥ వకుళా సేవికా ప్రోక్తా కా సా పూర్వం వదస్య
నః ॥ సూతః ॥ పురా యశోదా వకుళా కృష్ణస్య జననీ హ్య భూత్ ॥ ౩౮ ॥
అదృష్ట్యా నంతరూపస్య కృష్ణస్య తనయస్య సా । కల్యాణం సుఖదం స్వస్య
తదయాచత తం హరిమ్ ॥ ౩౯ ॥ యశోదా ॥ మన స్సీదతి మే కృష్ణ తవ
కల్యాణవీక్షణే । దర్శయస్వగమానాథ యశోదానందవర్ధన ॥ కల్యాణాదమహా
పుణ్యం పావనం చరితంతవ । తయే త్యక్తో రమానాథ సో వద స్తథురం
వచః ॥ ౪౦ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ జన్మన్య నంతరే దేవి తావకినం మనోరథమ్ ।
శ్రీకై లేపూరయిష్యామి కించిత్కాలాదనంతరమ్ ॥ ౪౧ ॥ దేవేనే త్థం దత్త
వరా సా త్యజ త్తేనే హేతునా । కళేబరం తు కల్యాణీ యశోదానందవల్లభా ॥
౪౨ ॥ తస్యాః ప్రీత్యై వానుదేవౌ హ్యష్టావింశే కలా యుగే । ఆనిర్భూయ
యశోదాయా స్తోషకై ర్గుణకర్తృభిః ॥ ౪౩ ॥ క్రీడ న్నాస్తే జగద్యోని ర్నిర్దోషో
౭పి శ్వరో పి చ । దైత్యానాం వంచనాయై వ సురాణా మ్ముక్తిహేతవే ॥
౪౪ ॥ స్వభక్తానాం హితార్థాయ విరక్తానాం విశేషతః । ముక్తి మాపాదయ
ద్దేవః క్రీడతే ప్రాకృతాకృతిః ॥ ౪౫ ॥ ఇత్యేవం కారణా దేవ యశోదా వకుళా
౭భవత్ । సా కరిష్యతి కల్యాణం హరే ర్వేంకటవాసినః ॥ కి మలభ్యా
హరౌ తుష్టే జ్ఞానవిజ్ఞానసంపదః । క శ్చి ద్దేవం పూజయతి కశ్చి ద్దేవన
పూజ్యతే ॥ ౪౬ ॥ హనూమాతా పూజితో ౭పి స్వయ మర్జున మర్చతి ।
కో వర్ణయే ధరేః క్రీడాం విచిత్రాం జనపావనీమ్ ॥ ౪౭ ॥ నిత్యశుద్ధస్య వై
విష్ణో ర్యతో ౭ముష్యా భవందనే । కృతే పుణ్య మృషీణా మప్య కృతే దోష
సంగ్రహః ॥ ౪౮ ॥ తస్మా త్పుజ్యో హరి స్సర్వై రృషిభి స్తత్త్వకోవిదైః ।
పితృభి ర్భూమివై ర్వివై ర్ధానవై రాక్షసై ర్జడైః ॥ ౪౯ ॥ కలా కలుషచి
త్తానాం పాపాచారతాత్త నామ్ । రక్షణార్థం రమాకాంతో రమతేప్రాకృతో
యథా ॥ ౫౦ ॥ దైత్యానాం మోహనార్థాయ సురాణాం మోదనాయ చ ।
క్రీడతే బాలకై ర్బాలో జగత్పాలకబాలకః ॥ ౫౧ ॥ జగన్మోహనసౌందర్య
లీలామానుషవిగ్రహః । నై త ద్రూపం కృతం దేవై ర్న కృతం విశ్వకర్షణా ॥
౫౨ ॥ స్వేచ్ఛయా క్రీడతే తత్ర స్వేచ్ఛారూపవిరాజితః । క్షేత్రస్య మహిమా
దివ్య స్తథా తీర్థస్య వై భవమ్ ॥ ౫౩ ॥ తత్ర సాక్షౌ ద్రమాకాంతః కిం తత్ర
సుకృతం కృతమ్ । బహుజన్మార్జితైః పుణ్యై ర్లభ్యతే క్షేత్రదర్శనమ్ ॥ ౫౪ ॥

తత్రా పి వేంకటగిరే ర్దర్శనం ముక్తిదంపరమ్ । దుర్లభం దేవసంఘానాం
మనుష్యాణాం తు కా కథా ॥ ౫౭ ॥

ఇతి శ్రీభవిష్యత్తరపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే పద్మావతీ
పరిణయోపోద్ఘాతాది కథనం నామ పంచమోఽధ్యాయః.

—◆— మృగయావిహారోద్యుక్త శ్రీనివాసాలంకారవర్ణనమ్. —◆—

శ్రీనూతః ॥ స కదా చి ద్రమేశ స్తు చింతయామాస వై హయమ్ ।
మనసా చింత్యమానే తు హయః ప్రత్యక్షతాం గతః ॥ ౧ ॥ వాయు రశ్వత్వ
మాపన్నో రజ్జతత్వాభిమానినీ । ఉపాసర్ప త్స్వయం లక్ష్మీ స్తతోఽశ్వం
తం స పూజయన్ ॥ ౨ ॥ తస్యో పరి సమాతిష్ఠ త్సర్వాభరణభూషితః ।
శుభ్రవస్త్రం పశ్చదశ హస్తం బిభ్ర త్తథో పరి ॥ ౩ ॥ కాంచీ బద్ధ్వా
రమాకాంతః కాంచీదామవిభూషితః ॥ శుభ్రవర్ణం చోత్తరీయం పంచ
హస్తం తథా౭ దధత్ ॥ ౪ ॥ ఆదర్శాలోకితే వక్త్రే ధృత్వా శుభ్రాం చ
మృత్తికామ్ । తన్నధ్యే కుంకుమేనా పి తిలకం సుమనోహరమ్ ॥ ౫ ॥ పూగీ
ఫలం చ తాంబూలం చూర్ణనిక్షేపపాత్రకమ్ । కర్పూరవాసితైః పూగకాచై
ర్జాతీఫలై శ్శుభ్రైః ॥ ౬ ॥ లవంగైః పత్రసమిశ్లే ర్గర్భితాం రత్నపేటి
కామ్ । ఆదర్శ మృత్తికాం శుభ్రాం తథా కుంకుమభాజనమ్ ॥ ౭ ॥ స్వర్ణ
నిర్మితవస్త్రేణ బద్ధ్వాతు కటిమధ్యతః । స్వర్ణయజ్ఞోపవీతాంగః కణ్ఠాభ
రణభూషితః ॥ ౮ ॥ కంకణాంకితదోర్భ్యాం చ సంపూర్ణవరగాత్రకః ।
భుజీర్త్య రత్నమయ్యా రాజమానోఽఙ్గుళీయకైః ॥ ౯ ॥ కుంకుమాక
సుగంధేన లిప్తో రో బాహురంజితః । కబరీకృతకేశేషు రక్తవస్త్రం సువేష్ట్య
॥ ౧౦ ॥ లంబితైః పుష్పజాలై శ్చ స్కంధగైః పరిభూషితః । సువర్ణరత్న
సంబద్ధపాదుకాగూహితాంఘ్రికః ॥ ౧౧ ॥ ధనుర్బాణధర శ్రీమాన్ సాక్ష
న్నధమన్నధః । ఏవం మనోహరం రూపం ధృత్వా శ్రీవేంకటేశ్వరః
హయం రత్నసమాక్షిర్ణై రుపబద్ధై ర్విభూషితమ్ । సువర్ణతిలకోల్లాసి వక్త్రే
వాయుమనోజవమ్ ॥ ౧౩ ॥ నీలవర్ణం పాణ్డుపాదం హస్తపశ్చదశోన్నతమ్

—◆— మృగయావిహారసమయే శ్రీనివాసస్య కన్యాదర్శనప్రాప్తిః. —◆—

ఆరుహ్య దేవమణ్యాది సర్వలక్షణసంయుతమ్ ॥ ౧౪ ॥ అవరుహ్య
శ్రేష్ఠా న్మృగయాథం జగామ సః । మృగా నృహువిధాకారాన్ స్థిం
శార్దులజమ్బూకాన్ ॥ ౧౫ ॥ మాతం గా నృరభా స్థిరాన్ తథా
మాహిషా నపి । జఘాన తా న్వనే దేవ స్సంచరన్ ఇత స్తతః ॥ ౧౬ ॥ తత్క
కం హస్తినం ధృష్ట్వా మదోన్నతం వనేచరమ్ । తం హంతు మగః

తృప్త మనుసృత్య రమాపతిః ॥ ౧౭ ॥ స జగామ వనే దూగం భయాద్భీతో
 పృషాకపిః । యోజనం సార్ధకం గత్వా తత్ర దేవం జనార్దనమ్ ॥ ౧౮ ॥
 దణ్డవ తృతితో భూత్వా శుండా ముద్భృత్య గర్జయన్ । యదా గత స్తదా
 కన్యా దృష్టిమార్గ ముపాశ్రితా ॥ ౧౯ ॥ ఋషయః ॥ సా కన్యా కస్య సంబధ్దా
 కిమర్థం వన మాగతా । కస్యే యం తనయా కన్యా త ద్వదస్వ మహాముసే
 ॥ ౨౦ ॥ ఇతి తై శ్చ స విజ్ఞప్త సూతసి పరమధార్మికః, ఉవాచ వచనం భక్త్యా
 సంతోషోద్యుక్తమానసః ॥ ౨౧ ॥ శ్రీసూతః ॥ శృణ్వంతు మునయ స్సర్వే
 కన్యాయా జన్మపావనమ్ । పురా తు ద్వాపరస్యాం తే పాణ్డవానాం మహాత్మ
 నామ్ ॥ ౨౨ ॥ యుద్ధే తు భారతే ౭తీతే త్వష్టావింశే కతా యుగే విక్రమార్కా
 దయో భూపా స్స్వర్గలోకం యదా యయుః ॥ ౨౩ ॥ తత్కాలాంతే వత్సరేషు
 సాహస్రేషు గతేషు వై । చంద్రవంశే నృపసి కశ్చి త్సువీర ఇతి నామకః ॥ ౨౪ ॥
 జజ్ఞే సుధర్మ స్తత్పుత్ర స్తత్పుతౌ నృపపుజ్జవా । ఆకాశతో ణ్డమానాభ్యా
 జాతౌ లోకయశస్కరా ॥ ౨౫ ॥ ధర్మిష్ఠౌ దృఢభక్తౌ నారాయణపరాయణౌ ।
 జ్యేష్ఠో వియన్నృప సాగుః కనిష్ఠ స్తోణ్డమా న్నృపః ॥ ౨౬ ॥ తోణ్డదేశాధిపా
 భూత్వా శశాస పృథివీ మిమామ్ । తస్మిన్ శాసతి భూచక్ర మిహ స్వర్గ ఇవా
 భవత్ ॥ ౨౭ ॥ నిరాంతక మభూ త్వర్వం జగ త్సావరజంగమమ్ । గామౌ

—◆— పుత్రాలాభేన వియన్నృపానుభూతచింతాప్రకారః. —◆—

బహుపయోదా శ్చ నార్యః పతిపరాయణః ॥ ౨౮ ॥ కదా చిత్పుత్రకాంక్షీ
 స హ్యే కాంశే భవనే స్థితః । అపుత్రో నృపతి ర్దగిఖా ద్దురుం చో వాచ
 భక్తితః ॥ ౨౯ ॥ ఆకాశరాజః ॥ అనుభూత మిదం రాజ్యం హ స్త్యశ్వరథసం
 కులమ్ । నానాదాన మకార్షం చ తీర్థయాత్రాం విశేషతః ॥ ౩౦ ॥ నా
 నుభూతం పుత్రసుఖం పితౄణాం ముక్తిదం ద్విజ । కి మ్నయా చరితం పాపం
 కస్య పుత్రో హతః పురా ॥ ౩౧ ॥ కేన పాపేన విప్రేంద్ర స ప్రాప్తం పుత్రజన్మ
 మే । నేత్రాభ్యాం నై వ దృష్టం చ పుత్రస్య ముఖపంకజమ్ ॥ ౩౨ ॥ కర్ణాభ్యాం
 సశ్రుత శ్శబ్దః పుత్రేణ రుదతా కృతః । ద్విజేంద్రపితృబంధూనాం దుర్గతి శ్చ
 భవే త్తథా ॥ ౩౩ ॥ అపుత్రస్య గతి ర్నాస్తీ త్యే వం వేదవిదో విదుః । పుత్రేణ
 రుక్మపాత్రే తు నాన్నం భుక్తం మయా సహ ॥ ౩౪ ॥ కృతదోషేణ స
 మయా కదా చిల్లాలిత స్సతః । భూషాణా న్యాదరా త్కృత్వా స పుత్రో
 లంకృతో మయా ॥ ౩౫ ॥ ససంజాతో స మేయ స్సాన్య త్పుత్రః పితృహితే
 రతః । సుతార్థం కవచం కృత్వా త్వ మేహీ తి స నోదితః ॥ ౩౬ ॥ పుత్రహీనం
 చ మాం దృష్ట్వా కర్షంతి యమకింఠరాః । గచ్ఛ రాజః జవేనై వ యమస్య
 భవనం త్వి తి ॥ ౩౭ ॥ పాశకుణ్డితసర్వాంగః కిము వయ్యో మ్యపుత్రవాన్ ।
 చిత్రగుప్తేన లిఖిత మపుత్రత్వం మహామతే ॥ ౩౮ ॥ మద్గర్భజాత పుత్రేణ

మార్జితం తు కదా భవేత్ । సురాచారోఽసి దుర్బుద్ధి రపుత్రే తి యమే న
 చ॥ ౩౯॥ భాషితం వచనం శ్రుత్వా కః పుమా స్సుఖ మాఘ్నయాత్ । నష్ట
 దీపోఽతిన్వేష్యర్యః కష్టో ద్భూతకలేబరః ॥ ౪౦ ॥ వృధాజాతోఽతిపాపాత్నా
 ఽస్త్యా త్ననో నరకావహః । తం తు హీనం కులం చా పి విగతాం బుం చ
 వాపికామ్ ॥ ౪౧ ॥ అంగనాం భర్తృహీనాం చ సంతో నిందంతి సంసది ।
 కిం కరోమి మహీదేవ క్వగచ్ఛామి హ కా గతిః ॥ ౪౨ ॥ కం దేవం శరణం
 గత్వా భవాద్ధిం ప్రతరా మ్యహమ్ । రుదంతం పుత్ర మాలోక్య కదా.
 ప్రేష్టా త మాహ్వాయే ॥ ౪౩ ॥ ఘంటాం చ ప్రతిహం దిత్వా పుత్రస్య
 ఫలకందుకా । గజ మారోప్య మాం తాత కుర్వ స్వామప్రదక్షిణమ్ ॥ ౪౪ ॥
 సభాం గచ్ఛా ధ రాజేంద్ర తథా తాళస్వనేన చ । ఇతి పుత్రేణ సోత్కంఠం
 కృతాం మంజుళభాషిణా ॥ ౪౫ ॥ కదా చి దపి నై వా హం శ్రుశవా
 న్స్పృగ్ధనామితి । అజాతపుత్ర శ్శోకేన మూర్ఛా మాప మహీపతిః ॥ ౪౬ ॥
 పున స్సంజ్ఞా మవాప్యా ధ విలలాప సుదుఃఖతః । కవచం కారయిత్వా తు
 శిరోభూషణ మప్య ధ ॥ ౪౭ ॥ కేశభూషణ మత్వర్జం రత్నవజ్రసమాకులమ్ ।
 కదా చి దం క మారోప్య న మయా లంకృత స్సుతః ॥ ౪౮ ॥ నో పనీతో
 ఽపి చ ప్రీత్యా సుతో మేపంచవార్షికః । ఆప్తమే వాఽ ధ దిశమే న కృతో
 దారసంగ్రహః ॥ ౪౯ ॥ బాలస్య జాతకర్మా పి నా కార్షం నా పి చా
 భిధామ్ । పుత్రార్జితం ధనం బ్రహ్మ నోఽ పజీవిత మద్య మే ॥ ౫౦ ॥ అభిషిచ్య
 సుతం రాజ్యే భార్యయా కృణిభోజినా । న గతం చ వనం విద్వక్ పారంపర్య
 క్రమా న్మయా ॥ ౫౧ ॥ అహో దరిద్రస్య మహానుభావ మే పుత్రేణ హీనస్య
 కథం గతి ర్భవేత్ । వృధా శరీరం ఘటకుడ్యసన్నిభం జాతం సుధర్మస్య కులే
 సుపావనే ॥ ౫౨ ॥ మనుష్యాణా మనాథానాం దుర్లభం పుత్రజన్మ చ ।
 బహుపుణ్యవశా త్పు త్రో జాయతే మానవైదరే ॥ ౫౩ ॥ కన్యకా పి న
 సంభూతా హ్య స్తాక మతి పాప్తనామ్ । స త్పుత్రాః క్వ ను జాయేరక
 ధర్మసంతానసంజ్ఞికాః ॥ ౫౪ ॥ వరదా చ్యుత రంగేశ జగన్నాథ జగన్గురో ।
 సుబ్రహ్మణ్య సురాధీశ రామకృష్ణ నమో స్తు తే ॥ వేంకటేశ రమాకాంత
 వరాహవదనా చ్యుత । నారాయణ రమాధీశ కృపాం కురు కృపానిధే ॥ ౫౫ ॥
 సుపుత్రవంతః ఖలు భాగ్యవంతో హ్య పుత్రవంతో భువి దుఃఖవంతః । సంసార
 సింధో స్తరణేఽస్మ్య శక్తః కా మే గతిః కర్మ ఫలానుభోగినః ॥ ౫౬ ॥ ఏవ
 ముక్త్వా మహీదేవం విరరామ మహీపతిః । పాపిష్ఠోఽహం దురాచారః
 పుత్రేణా హం దరిద్రతః ॥ ౫౭ ॥ హ కా న్లోకా న్లమిష్యామి క్రూరం వా
 నరకం గురో । క ఉపాయో మహాప్రాజ్ఞ పుత్రలాభే ద్విజోత్తమ ॥ ౫౮ ॥
 ఇతి రాజవచ శ్శృత్వా గురు ర్వాక్య మువాచ హ । గురుః ॥ యజ్ఞం

చ । వర్ధమానౌ సుతౌ దృష్ట్వా రాజా సంతోషమాగతః ॥ ౩౯ ॥ అకళశ్కే
 న్దుసదృశౌ రమాచంద్రమసా వివ । కిం తేన సుకృతం రాజ్ఞా బహుజన్తమ
 సంచితమ్ ॥ ౪౦ ॥ అగ్రజాం పుత్రికాం దృష్ట్వా తదంతే పుత్రముత్త
 మమ్ । దృష్ట్వా తతోష మనసా సంపూర్ణానందవిభ్రమః ॥ ౪౧ ॥
 ఇత్థం కాలే గతే తస్మిన్ సా బాలా యశావసం గతా । యశావ
 నాస్తాం విశాలాక్షీం దృష్ట్వా రాజా వ్యచింతయత్ ॥ ౪౨ ॥ విచారయ
 న్న నృపతిః పుత్ర్యర్థం నర ముత్తమమ్ । న ప్రాప దుఃఖసంతప్తః కస్తై దేయా
 మయా సుతా ॥ ౪౩ ॥ ఇతి చింతాభిమగ్నోఽ సా పుత్రీపరిణయే తదా । అన
 మ్నతో ఒకరో త్పుత్రంపరం సంస్కారసంస్కృతమ్ ॥ ౪౪ ॥ శ్రుత్వా
 రాజసుతా బాలా బ్రాహ్మణై రనుజం పరమ్ । తదోపసీతం సద్యో ఒభూ
 త్పుత్రీ యశావసీడితా ॥ ౪౫ ॥ సా కదా చి ద్వనం బాలా సఖిభిః పరి
 వారితా । జగామ పుష్పాన్యా హస్తం కన్యా కమలలోచనా ॥ ౪౬ ॥
 వసంత మాగతం వీక్ష్య వనే తాభి ర్భయాకులా । పుష్పాన్యా హారయామాస

—◆— నారదో క్తపద్మావతీశరీరసల్లక్షణాని. ◆—

తరుమూల ముపాశ్రితా ॥ ౪౭ ॥ తదా గతో నారద స్తు వృద్ధో భూత్వా
 జటాధరః । ధూళీధూసరితాంగ శ్చ కర్పూరసదృశద్యుతిః ॥ ౪౮ ॥ ఆగతం
 తం మునిం దృష్ట్వా విస్తయాకులమానసా । పద్మావతీ సఖిః ప్రాహ చటులా
 భృశకాతరా ॥ ౪౯ ॥ కోఽ సా భయంకరో బాలాః క్వా యా త్యత్ర విచార్య
 తామ్ । ఇత్యుక్తా స్తా స్తదా కన్యాః పప్రచ్ఛ స్థవిరం ద్విజమ్ ॥ ౫౦ ॥
 కన్యాః ॥ కోఽసి విప్ర మహాప్రాజ్ఞ కిమర్థం త్వ మిహో గతః । వాక్యం తాసాం
 సమాశ్రిత్య గురుః ప్రోవాచ సద్వచః ॥ ౫౧ ॥ నారదః ॥ అహం కులగురు
 స్సాక్షా ద్యుష్మాకం వరయోషితామ్ । హస్తం దర్శయ మే పుత్రి లక్షణాని
 వదామి తే ॥ ౫౨ ॥ ఉవాచ లజ్జయా దేవీ కిం వదిష్యసి హే ద్విజ ॥ నారదః ॥
 విద్ధి త్వం పితృతల్పం మాం మనసా నిర్మలేన చ ॥ ౫౩ ॥ ఇత్యుక్తా మునినా
 తేన దత్వా హస్తం వరాగనా । ప్రాహ భావిశుభం శ్రోతుం నిజలక్షణలక్ష్మీ
 తమ్ ॥ ౫౪ ॥ పద్మావతీ ॥ సత్యం వద మహాప్రాజ్ఞ లక్షణాని విలోక్య
 మే । తతో దృష్ట్వా పాణితలం ప్రాహ స్తా జతనూభవః ॥ ౫౫ ॥ నారదః ॥
 పతి ర్భవతి ధర్మజ్ఞే త్రిలోకేశో రమాపతిః । పాణీ పద్మదళోపేతౌ పాదౌ
 తే స్వస్తికాయుతౌ ॥ ౫౬ ॥ ముఖం చంద్రసమాకారం చక్షుః కమల
 కుట్టలమ్ । తిలపుష్పసమాకారా నాసికా తే విరాజతే ॥ ౫౭ ॥ కపోతా
 ముకురాభౌ తే భ్రువౌ తే ధనుషా సమే । దంతా దాడిమబీజాభౌ ఆస్యం
 కర్పూరభాజనమ్ ॥ ౫౮ ॥ అధరం రక్తపద్మాభం జిహ్వ మృదుతరా
 శుభా । అరాళాలకసంబద్ధా శ్యామలా భాతి వేణికా ॥ ౫౯ ॥ లలాటం

రత్నపీఠాభం శ్రోతే శక్కులికా సమే । తను స్తేమన్నథాగారప్రతిమా
 ౭ప్రతిమప్రభా ॥ ౧౦౦ ॥ కణ్ఠ స్సూర్యాంశుసదృశతాంబూలరస దర్శకః ।
 స్తనౌ పీనౌ ఘనౌ కుజ్జౌ శుభౌ తే మగ్నచూచుకౌ ॥ ౧౦౧ ॥ ఉదరం
 కదళీపర్ణసదృశం నిమ్ననాభికమ్ । కటి స్తప కరిధ్వంస కటిసౌమ్యయుతా
 శుభా ॥ ౧౦౨ ॥ రంభా స్తంభసమాకారం తస్మా రుయుగళం రమే । పృష్ఠం
 తే వేదివ ద్భృతి కింత్వయా సుకృతంకృతమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ గమనం కరిరాజస్య సదృశం
 తే వరానసే । ఇతి సంభాష్య తాం దేవీం దేవర్షిః పద్మసంభవామ్ ॥ ౧౦౪ ॥
 అంతర్దధే నారద స్తు సర్వాసాం పురతో మునిః । సంస్తుత్య కమలాం దేవీం
 మనసా చింతయన్రమామ్ ॥ ౧౦౫ ॥ మనసా వస్తనం కృత్వా జగామా థ
 ఋషి స్తదా ॥ ౧౦౫౪ ॥

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే మృగయావిహా
 రోద్వ్యుక్త శ్రీనివాసాలక్ష్మారాది వర్ణనం నామ షష్ఠోఽధ్యాయః.

◆◆◆ పద్మావత్యాః పుష్పావచయసమయే శ్రీనివాసదర్శనమ్. ◆◆◆

శ్రీసూతః ॥ కన్యాయా జననం ప్రోక్తం కుమారస్యా పి వై తతః ।
 తస్యా వదామి చారిత్రం వైవాహం పుణ్యవర్ధనమ్ ॥ ౧ ॥ కరీంద్రసంగేన సమా
 గతో హరి స్తురజ్ఞ మాస్థాయ వరాజ్ఞనానామ్ । శ్రీగర్భలేపారుణచారు
 వతు బాలార్కభా సోఽధ సమీప మాయయా ॥ ౨ ॥ గర్జస్తం గజరాజం
 తం దృష్ట్వా పద్మావతీముఖాః । వనస్పతి ముపాశ్రిత్య తత్ర లీనా స్తదా
 ౭భవన్ ॥ ౩ ॥ నిమిల్య సేత్రవర్తాని పూహం కృత్వా వరాజ్ఞనాః । పశ్యన్తో
 ౭భ తరుచ్ఛన్నాః పునః పున రవస్థితాః ॥ ౪ ॥ తదస్తరే ౭బలా స్సర్వా దదృశు
 ర్జయ ముత్తమమ్ । బాలార్కసదృశాకారం స్వర్ణాభరణభూషితమ్ ॥ ౫ ॥
 పురుషేణ సమాయుక్తం మన్నథాకారతేజసా । తం దృష్ట్వా గజరాజో ౭పి
 హయస్థం పురుషోత్తమమ్ ॥ ౬ ॥ సమస్కృత్య యథాన్యాయం జగామ
 విపినం నదన్ । తం దృష్ట్వా యోషిత స్సర్వా విన్తయాకులమానసాః ॥ ౭ ॥
 కరిసముట మాపన్నా శ్చలితా స్తు భయాతురాః । పృక్షమూలం గతా
 బాలా అన్యోన్యం వాక్య మబ్రువన్ ॥ ౮ ॥ కోయ మత్ర వరాణో హే సఖ
 కజ్ఞాతలోచనే । కో౭ సా కిరాతరూపీ చ కిం న దృష్ట స్త్వయా పురః ॥ ౯ ॥
 తురజ్ఞోపరి సంస్థాయ య ఆగచ్ఛతి హే సఖ । ఏవం వదన్త్య స్తా స్తస్థు స్సా
 చపాద్మావతీ శుభా ॥ ౧౦ ॥ ఉవాచ మన్దం వచనం సఖి స్తా స్తు తతో ద్విజాః ।
 పృచ్ఛన్తు తస్య పృత్తాస్తం పితృమాతృస్వబాన్ధవాన్ ॥ ౧౧ ॥ దేశం వృత్తం

కులం శీలం నామ గోత్రాదికం తథా । ఇతి సఖ్యా సమాజ్ఞస్తాస్తా ఊర్వచనం స్త్రీయః ॥ ౧౨ ॥ ఆగతం పురుషం దృష్ట్వా కోఽసి కోఽసీతి బ్రువన్ ॥ కన్యాః ॥ కిమర్థ మాగతోసి త్వంకిం తే కార్యం వద ప్రభో ॥ ౧౩ ॥ న సన్తి పురుషా హ్యత్ర గచ్ఛ గచ్ఛేతి చాబ్రువన్ ॥ తాసాం తద్వచః శ్రుత్వా హయస్థో వాచ మూచివాన్ ॥ ౧౪ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అస్తి కార్యమరా రోహ రాజపుత్ర్యా సమీపకే ॥ స్త్రీయః ॥ కిం కార్యం వద శీఘ్రేయ తే మనసి వర్తతే ॥ ౧౫ ॥ క్వి తే వాన శ్చ కిం నామ కా తే మానచ కః పితా ॥ కో భ్రాతా కా చ భగినీ కిం కులం గోత్ర మేవ చ ॥ ౧౬

—◆—◆— పద్మావతీశ్రీనివాసయాః పరస్పరసంవాదః. —◆—◆—

ఇతి తాసాం వచ శ్శ్రుత్వా న్యగద జ్జగదీశ్వరః ॥ శ్రీనివాసః ॥ కన్యా పేతే ముఖ్యకార్యం తదస్తే ప్రవదామి వః ॥ ౧౭ ॥ ఇతి తాః ప్రోచ్య చో వాదేవీం పద్మావతీ మథ ॥ సిన్ధుపుత్రకులం ప్రాహు రస్తాకం తు పురావిడః ॥ ౧౮ ॥ జనకో వసుదేవస్తు దేవకీ జననీ మమ ॥ అగ్రజ శ్వేతకేశ స్తు నుభద్ర భగినీ మమ ॥ ౧౯ ॥ పార్థోపి మే సఖా దేవి పాణ్డవా మమ బాన్ధవాః పణ్డాం తు మృతపుత్రాణాం కృతనామ్నా మృహత్క నామ్ ॥ ౨౦ ॥ వియోతస్తా పితరా సప్తమం రామ ఇత్యథ ॥ చక్రతు స్సంస్కృతం నామా పితృలింజ ముపాగతమ్ ॥ ౨౧ ॥ జాతో హ మప్యమోఽప్యమ్యాం నుభద్ర మదన స్తరమ్ ॥ మాతృ వర్ణ శ్చ మే దేవి కృష్ణపక్షే జని ర్మమ ॥ ౨౨ ॥ తస్మా త్కృష్ణేతి మాం దేవి చక్రతు ర్నామ సంస్కృతమ్ ॥ వర్ణతో నామ శ్చాపి కృష్ణం ప్రాహు ర్మనీషిణః ॥ ౨౩ ॥ వృత్తాంతో హ్య ఖలౌ మత్ శ్శృతః పణ్డితనన్దిని ॥ భవత్యా ఉచ్యతాం వార్తా గోత్రనామకులాదికమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఇతి తేన సమాజ్ఞస్తా ప్రోవాచ నృపనన్దినీ ॥ పద్మావతీ ॥ ఆకాశరాజ తనయాం నిపాదాధిప విద్ధి మామ్ ॥ ౨౫ ॥ నామ్నా పద్మావతీం కృష్ణ కుల శీతకరస్య చ ॥ అత్రిగోత్రం కిరాతేన్ద్ర శీఘ్రం గచ్ఛేతి చాబ్రవీత్ ॥ ౨౬ ॥ శ్రీనివాసః ॥ కిమర్థం నిష్ఠురం వాక్యం మన్దం కిం న ప్రభాషసే ॥ అన్న కాజ్ఞున్తి వై లోకా యో దదాతి నరోత్తమః ॥ ౨౭ ॥ స పుమా న్నున్య మాప్నోతి జలదోపి ఫలం లభేత్ ॥ అదిశ న్నృదుభాషీ చ న తు నిష్ఠురభాషణః ॥ ౨౮ ॥ అథాఽహం కామ ముద్దిశ్య పాత్రభూతోఽస్మి సామృతమ్ ॥ నుఖ మేష్యసి దానేన త్వ న్నే స్వర్గం గమిష్యసి ॥ ౨౯ ॥ ఆత్మానం దిశ మహ్యం త్వం కిం వృథా నిష్ఠురోక్తిభిః ॥ నా తస్య వచనం శ్రుత్వా క్రోధా త్తామ్రవిలోచనా ॥ ౩౦ ॥ పద్మావతీ ॥ అవాచ్యం వదసే మూఢ జీవ నేచ్ఛా న విద్యతే ॥ ఆకాశరాజ స్త్వాం దృష్ట్వా హనిష్యతి న సంశయః ॥ ౩౧ ॥ చూచ స్సా యాతి తావత్త్వం గచ్ఛ శ్రీఘ్రం స్వ మాతయమ్ ॥ శ్రీని

వాసః ॥ కార్యాస్తే మరణం సౌఖ్యం కార్యహనౌ మృతిః కుతః ॥ ౩౨ ॥
 కథం హన్యా త్సరాజేంద్ర స్త్వ ధర్మాభిముఖో హి మామ్ । త్వం కన్యా
 ౭హం పరో దేవి కో త్రాన్యా యో మహీసుతే ॥ ౩౩ ॥ పద్మావతీ ॥ శృణు
 మూఢ స జానాసి బాలభావేన కిం వృథా । త్వాం దృష్ట్వా ౭౭ కాశరాజో
 పి కృత్వా తే గళబద్ధనమ్ ॥ ౩౪ ॥ బద్ధీయా నిగతై ర్దూర్భ భవిష్య
 త్ప్రవదా మ్యహమ్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ నిశ్చిత్త వరణం దేవి రస్తుకామో
 స్త్య హం త్వయా ॥ ౩౫ ॥ జాతస్య మరణం నిత్యం పూర్వకర్మ ఫలాను
 గమ్ । ఆకాశరాజో ధర్మాత్మా కథం హన్యా దనాగనమ్ ॥ ౩౬ ॥ పద్మా
 వతీ ॥ గౌరవం యన్నిషాదేంద్ర నృపస్యా స్య హరే ర్యథా । వరదస్యా థ
 రజస్య వేంకటాచలవాసినః ॥ ౩౭ ॥ తద్రక్ష త్వ మ్మహాబాహో సుఖం
 గచ్ఛ స్వ మూలయమ్ । ఇత్యుక్తో పి తయా దేవ్యా నిషాదేంద్రాకృతి ర్హరిః ॥
 నిరాకృత్య చ తద్వాక్యం హయస్థగి పున రాపతత్ । హయ మగ్రాగతం వీక్ష్య
 సా బాలా వాక్య మబ్రవీత్ ॥ ౩౮ ॥ పద్మావతీ ॥ త్యక్త్వా చ షితరౌ బన్ధూన్
 భ్రాతృముఖ్యా స్వనేచరన్ । అనాథో మ్రియసే వ్యర్థం కిమర్థం కాశ భాజ
 నమ్ ॥ ౪౦ ॥ ఇతి తస్యా వచ శ్శృత్వా తా మూచే వారిజేక్షణః । శ్రీని
 వాసః ॥ విధినా లిఖితం య త్తు న త ద్వ్యర్థం భవిష్యతి ॥ ౪౧ ॥ జయో వా
 ౭పజయో వా స్యా త్వయి భోగం కరో మ్యహమ్ । ఇత్యుక్తా కోప
 తామ్రాక్షీ సఖిభిః పరివారితా ॥ ౪౨ ॥ తర్జయ స్తీ జగద్యోనిం శిలాపాణి స్సమా
 గమత్ । తాడయామాస గోవిందం శిలౌఘై శ్శీఘ్రగత్వరైః ॥ ౪౩ ॥ తాడ్య
 మాన శ్శిలావర్షై ర్మృత ద్ఘోటరాట్స్వయమ్ । త్యక్తాసుం స హయం దృష్ట్వా
 ముక్తకేశో మహు ర్ముహుః ॥ ౪౪ ॥ పశ్య స్పశ్య ద్విశ స్సర్వా అభ్రమ
 ద్విభ్రమ స్త్వివ । హయౌవై సజ్కటం ప్రాప్తో మమా త్ర శృతసన్నిధేః ॥
 ఇత్యుచ్చర న్రమాకాంతో జగామో త్తరదిజ్ముఖః ॥ ౪౫ ॥ ఆరూఢసోపాన
 గణో గిరే ర్విడమ్బయన్ లోక మవాప శయ్యామ్ । ప్రాప్త్యా ధి మానన్ద
 యతో ౭పి మాధవౌ యథాయుగాన్తే వటపత్రశాయీ ॥ ౪౬ ॥

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యేపద్మావతీ శ్రీనివాస
 పరస్పర ప్రవృత్తసంవాదాదికథనం నామ సప్తమోధ్యాయః.

— పద్మావతీపరాజి తశ్రీనివాసమ్మృతి వకుళమాలికాసా స్త్వై వచనం. —

శ్రీమూతః ॥ శయనం ప్రాప పర్యజ్ఞే శ్రీనివాసో వృషాక్షిపిః । తదా
 ౭గతా చ సా దేవీ సేవార్థం వకుళా శుభా ॥ ౧ ॥ పడ్డిధాన్యం సమాదాయ

సూపాపూపకసాన్నితమ్ । రమాపతే స్తు బహుళభక్తి భావేన సంయుతా॥౨॥
 శయానం శ్రీనివాసం చ వల్లీకస్థానసంస్థితమ్ । శ్వసంతం దీర్ఘనిశ్వాసం
 రుదంతం నేత్రబిందుభిః ॥ ౩ ॥ అభాషమాణం శ్రీకాంతం బభాషే వకుళా
 శుభా ॥ వకుళా ॥ ఉత్తిష్ఠోత్తిష్ఠ గోవింద కిం శేషే పురుషోత్తమ ॥ ౪ ॥
 న కదా పి దివా ౭స్వాప్నీర్నా క్షాంతీ రోదనం హరే । కిమర్థం దుఃఖ మేణాక్ష
 ఆర్తవద్వైశ్యసే కుతః ॥ ౫ ॥ మనోగతం వా కిం దేవ తద్వదస్వ యథా
 ర్థతః । పరమాన్నం కృతం దేవ భోక్తు మాగచ్ఛ మాధవ ॥ ౬ ॥ ఫణితం
 వచనం శ్రుత్వా నో వాచ వచనం హరిః । హరిం దృష్ట్వా హిరణ్యాంగీ పున
 ర్వాచ మువాచ హ ॥ ౭ ॥ వకుళా ॥ కిం దృష్టం విపినే కృష్ణ కిమర్థం దుఃఖ
 ముబ్బణమ్ । ఆర్తిహీనో పి దేవ త్వ మార్తవద్వైశ్యసే కుతః ॥ ౮ ॥ మనో
 గతం వదా దేశం గౌరవం మయి మా కృధాః । గౌరవం బలరామే స్యా
 ద్దేవకీపసుదేవయోః ॥ ౯ ॥ దుఃఖం భవతి దృష్ట్వా త్వా మభుక్తం భూత
 భావన । సర్విలోకార్తినంహర్తః పుణ్యమూర్తే నమో ౭ స్తు తే ॥ ౧౦ ॥ కా
 దృష్టా కన్యకా కృష్ణ గాంధర్వీ వా సురోత్తమ । కస్యా స్సంగం సమాపేక్ష్య
 చిత్తవైకల్య మద్య తే ॥ ౧౧ ॥ కా చ పుణ్యవతీ బాలా బాలా భక్తవశం
 హరిమ్ । మోహయామాస కామార్తా న జానామి జగద్గురో ॥ ౧౨ ॥ పద
 గోవింద తే కార్యం క్షణమాత్రాత్కరోమ్య హమ్ । మృగం దృష్ట్వా భయం
 వా ౭ ప్తం చోరం వా క్రూరరూపిణమ్ ॥ ౧౩ ॥ పిశా చ భూతప్రేతా న్వా న
 జానామి రమాపతే । మంత్రం వా యంత్రపూగా న్వా మూలికా ఔషధా
 న్యపి ॥ ౧౪ ॥ కారయిత్వా యథాశాస్త్రం త త్సర్వ మ్నాచయామ్య హమ్ ।
 ఇత్యుక్తే ౭ పి హరా తూష్ణీం స్థితే వకుళమూలికా ॥ ౧౫ ॥ ఆనీతం తత్ర నిక్షిప్య
 తత్సమీప ముపాశ్రితా । పాదసం వాహనం కృత్వా సాంత్యయామాస చా
 సకృత్ ॥ ౧౬ ॥ సాంత్యయంత్యా తయా ౭ ౭ యాసస్విన్నం దేహం సమంతతః ।
 ఆపాద మ్నాళిపర్యంతం కరాభ్యాం పరిమృజ్య చ ॥ ౧౭ ॥ బోధతో ౭పి రమా
 కాంతో నో వాచ వచనం యదా । తదా సా వకుళా ఖేదా దువాచ వచనం
 హరిమ్ ॥ ౧౮ ॥ పృథ క్కృత్వా చ్ఛన్నవస్త్రం హస్తేన పరిమృజ్య చ । దేవ
 దేవ జగన్నాథ పురాణపురుషోత్తమ ॥ ౧౯ ॥ మనోగతం కరిష్యామి నా త్రకారావ్రా
 విచారణా । సత్యం పద మనన్తం తే మా లజ్జా మ్నా భయం కృధాః ॥ ౨౦ ॥
 పూరయామ్య విలంబేన యావ న్నే వర్తతే బలమ్ । ఇతి తద్వచనం శ్రుత్వా హరి
 రుష్ణం సముచ్ఛ్వాస ॥ ౨౧ ॥ ఉవాచ చా తిదుఃఖేన మందం మంద మ్మనోగ

— వకుళా మృతి శ్రీనివాసోక్తస్వమనోనిర్వేదహేతు కథనమ్. —

తమ్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ నా మోహాయ న్తాం గాంధర్వీ న ర్నిపుత్రీ న రాక్షసీ ॥ ౨౨ ॥
 పిశాచా భూతగణా ప్రేతా వా మే భయావహాః ॥ మృగా శ్చ రణ్యకా శ్చోర

న క్రూరా మే కదా చ న || ౨౩ || మన్నామస్తరణా దేతే విద్రవంతి దిశో
 దశ | తత స్తేభ్యో భయం నే హ మృత్యుమృతో ర్మమానఘే || ౨౪ ||
 మయా దృష్టా వరా కన్యా నామ్నా పద్మావతీ శుభా | తాం దృష్ట్వా మే
 మనో భ్రాంతం కామమోహవశం గతమ్ || ౨౫ || సురూపాం సుందరీం సుభ్రూం
 నీలాలకవిరాజితామ్ | పూర్ణేందుసదృశీం శ్యామాం నీలమాణిక్యవిగ్రహామ్ ||
 ౨౬ || సాక్షౌ ద్రమాసమాం కన్యాం ఘటయా శు వరాననే | బహుజన్తా
 ర్జితే నై వ పుణ్యే నై హి లభ్యతే || ౨౭ || మత్పుణ్యం పక్వతాం
 యాతం దర్శనేన సులోచనే | మానుషం దేహ మాసాద్య తాం కన్యాం కః
 పుమాం స్త్యజేత్ || ౨౮ || లోకే వినా జడమతి మన్నపానవివర్జితమ్ |
 జీవనేన కి మేతేన కార్యహీనేన మే సఖి || ౨౯ || ఘటయా శు వరాంగీం
 తా మాకాశనృపనందినీమ్ | తాం వినా న హి జీవామి సత్యమిత్య వధా
 రయ || ౩౦ || తాడితోఽహం శిలావర్షై ర్హతాశ్చోఽస్మి వరాననే | మజ్జీవనం
 పృథా మాత ర్జాతం నై వేఙ్కుటాచలే || ౩౧ || యతోఽభూ దవతారో
 ఽత్ర పద్మావత్యర్థ మేవ మే | పుత్రో మే నైర మాపన్నః కిం కృతం పూర్వ
 జన్మని || ౩౨ || దృష్టిహీనేన విధినా నిర్జితా కన్యకా వరా | అనాయాసేన
 మే సా స్యా దితి మే నిశ్చితా మతిః || ౩౩ || కిం దృష్టం బ్రహ్మణా పూర్వం
 మత్పాపం ఘోరదర్శనమ్ | యత్పాపమనుసృత్యై వం ఘటనం నా కరో
 ద్విధిః || ౩౪ || మద్భాగస్థో విధి స్త్వం హి సాహాయ్యం కురు మే ఽఙ్గనే |
 న కరోషి యదా బాలే తదా మే మరణం ధ్రువమ్ || ౩౫ || మరణే జీవనో
 పాయం యే కుర్వంతి నరోత్తమాః | తే దివం యాంతి యానేన పుణ్యమా
 రేణ కన్యకే || ౩౬ || ఇత్థం ధర్మార్థకామా త్వం ధర్మమార్గ ముపాశ్రయ | కి
 ముక్తేన విశేషేణ విదితా శా సి సజ్జమే || ౩౭ || త్వం మే మాతా పితా దేవ
 భ్రాతా మాతుల ఏవ చ | త్వం ప్రహ్లాద స్త్వ మక్రూర స్త్వం ధ్రువ స్త్వం
 గజేశ్వరః || త్వ ముద్ధృష్టా ఽతిభక్తో మే త్వం కిరీటీ బలి స్తథా | అజామిలో
 ద్రాపదీ చ భక్తో మే త్వం విభీషణః || ౩౮ || త్వాం దృష్ట్వా మే మనోహర్షం
 గచ్ఛతీ హ నిరంతరమ్ | మద్దుఃఖవ్యపనోదాయ నిర్జితా విధినా ఽఙ్గనా || ౪౦ ||
 గవాం కోటిసహస్రేణ హయానా మయుతై స్తథా | సువర్ణలిలదానై శ్చ
 సమం మాంగల్యవర్ధనమ్ || ౪౧ || కన్యాం దృష్ట్వా తు సంతోషం లభసే నా
 త్ర నంశయః | ఇతి తేన సమాజ్ఞప్తా వకుళా వాక్య మబ్రవీత్ || ౪౨ || వకుళా ||
 కుత్రా స్తే జగదాధార త్వయా యా ఽత్ర నిరీక్షితా | తన్మార్గం వద గోవింద
 గచ్ఛామి కరుణానిధే || కా సా పూర్వం కిమర్థం చ కన్యకా జనితా భువి |
 తద్వృత్త మఖిలం బ్రూహి సత్యేన మమ కేశవ || ౪౪ || ఇత్యా జ్ఞప్తో విరిం

—◆— వకుళామృతిశ్రీనివాసవర్ణితపద్మావతీపూర్వజన్మోదస్తః —◆—

చేశ వినతాంఘ్రిసరోరుహః । ఉవాచ మందం వచనం వకుళాం ధరిణీధరాః ॥
 ౪౫ ॥ శ్రీనివాసః ॥ శృణు బాలే పురావృత్తం పద్మావత్యా జనే శ్శుభమ్ ।
 త్రేతాయాం రామయావేణ త్వ వతార మహం గతః ॥ ౪౬ ॥ పితృనూత్మ
 వచ శ్శృత్వా దణ్డకారణ్య మాగతః । లక్ష్మణేన సహాభ్రాతా సీతయా ఎకుళ
 శుభే ॥ ౪౭ ॥ పురా తు రావణో నామ రాక్షసో లోకకణ్ఠకః । లోకభ ద్దు
 స్సతీం హృత్వా లంకాం గంతు మవర్తత ॥ లక్ష్మణో ప్య గ్రజం ద్రిష్టుం
 సీతయా ప్రేషితో బలాత్ ॥ ౪౮ ॥ తత్కాల మాలక్ష్మ్య స రాక్షసేష్ట్య
 విమాన మారోపయితుం హి సీతామ్ । ప్రావర్తతైషా చ తదా రురాన హ
 రామ హ లక్ష్మణ రాఘవే తి ॥ ౪౯ ॥ తదార్తరావేణ తదావనే కసో విచు
 క్రుశు స్తత్ర వనాన్తరస్థితాః । తద్వాక్య మాకర్ణ్య చ హవ్యవాహనా
 పాతాళలోకా దుదగా ద్ధరాతలమ్ ॥ ౫౦ ॥ సమాయాంతం దురాధర్ష
 మాకర్షంతం చ జానకీమ్ ॥ ౫౧ ॥ సంభాష్య రావణం క్రూరిం పాతాళ
 దువగమ్య చ । రావణేన చ పాపేన సహిత స్సీతయా తయా ॥ ౫౨ ॥
 రావణం బోధయామాస నానావాక్యగణై స్తదా । ఇయం జనకిపుత్రీ స
 విప్రవత్నీ తు భేచర ॥ ౫౩ ॥ రాఘవ స్త్వద్భయా ద్రక్ష్య జానకీం మమ
 సన్నిధౌ । సంస్థాప్య విపినే రామో వ్యచర త్సహ లక్ష్మణః ॥ ౫౪ ॥ శిష్య
 సివరమోదార మమ కల్యాణరావణప్రియో ౭సి మాగమో విప్రపత్నీయం
 సీతాభ్రమం వృధా ॥ ౫౫ ॥ ఇతి ప్రతారయ న్రక్ష శ్శుద్ధనా జనకా
 త్తజామ్ । ఇత్థం స్వలోక మాదాయ తాం సంపూజయితుం ద్రుతిమ్ ॥ ౫౬ ॥
 స్వాహాయాం సన్నివేశ్యాథ నామ్నా వేదవతీం శుభామ్ । ప్రా గ్రామణాం
 చారేణ ప్రతిశ్రుత్య చ తద్వధమ్ ॥ ౫౭ ॥ కృతప్రవేశాం త్రోధేన సమిధ్దే
 జాతవేదసి । తత ఆరభ్య సమయ మా కాంక్షంతీం స్థితాం సతీమ్ ॥ ౫౮ ॥
 సీతాకృతిధరాం కృత్వా మాయయా మేషవాహనః । ప్రదిర్భయ న్నువాచా
 థ రావణం ప్రీణయ న్నివ ॥ ౫౯ ॥ ఇమాం సీతాం సమాదాయ గచ్ఛ
 శీఘ్రం నిశాచర । ఇత్యుక్తః పాపకేనా యం తా మాదాయా గమ
 ద్యుతమ్ ॥ హరే చా గ్నా విశేషేణ భక్తిరైవ రావణస్య చ । తస్మా దగ్ని
 వచ శ్శృత్వా జానకీ మేవ తాం తదా ॥ ౬౦ ॥ అజ్ఞానా స్తస్యమానో ౭ సా
 రావణో మోహదర్పితః । లంకాం గత్వా ౭శోకవనే శింశుపాపృక్షమూలతః ॥
 ౬౧ ॥ సీతాకృతిం తాం సంస్థాప్య విష్ణావిష్ణాం స రాక్షసః । కృతకృత్యం
 తదా ౭౭త్తానం మేనే వై కాలచోదితః ॥ ౬౨ ॥ రామో గత్వా తు తిం
 హత్వా రావణం సగణం భలమ్ । సీతాం ప్రాప్య జగన్నాథో యుద్ధాంతే పర్య
 చింతయత్ ॥ ౬౩ ॥ తాం తు లోకాపవాదేష పాపకేన విశోధితామ్ । బహు

త్సుణా రాఘవేణ సీతా చా గ్నా ప్రవేశితా ॥ ౧౫ ॥ సీతాద్వంద్వం తత్ర
 దృష్ట్వా ప్రోవాచ నిజభామినీమ్ । కా నా దేవీ తవ సమా తవ యాపనమ
 న్వితా ॥ ౧౬ ॥ న జానేఽహం వరాంగీం తాం తవ బింబనిభాం శుభామ్ ।
 రాఘవేణై వ ముక్తా సా జానకీ వాక్య మబ్రవీత్ ॥ ౧౭ ॥ జానకీ॥ మద్ధుఃఖం
 హ్యే తయా భుక్తం నిర్మిమిత్తం దయాజుషా । యా నా వేదవతీ దేవ
 స్వాహాయా సున్నిధౌ స్థితా ॥ ౧౮ ॥ తా మంగీకురు గోవింద వివాహ
 విధిపూర్వకమ్ । ఇతి సీతావచ శృంగార్వా రామో వచన మబ్రవీత్
 ॥ ౧౯ ॥ శ్రీరామః ॥ ఏకపత్నీవ్రతం మేఽద్య కృతం జానాసి భామిని ।
 ద్వాపరే లక్ష్మీకరోమితి బహునాం పరదో యతః ॥ ౨౦ ॥ తవ వాక్యం
 కరిష్యామి త్వష్టావింశే కలాయుగే । తావ దేషా బ్రహ్మలోకే బ్రహ్మణా
 పూజితా భవేత్ ॥ ౨౧ ॥ శ్రుత్వై వం రామవాక్యం సా జగామ భవనంవిధేః ।
 పద్మావత్యాః కారణంతు భణితం తవ సువ్రతే ॥ ౨౨ ॥ న మే వాక్య మసత్యం
 స్యా దితి వేదవిదో విదుః । శ్రుత్వాతజ్జననే హేతుం వకుళా నందనిర్భరా ॥ ౨౩ ॥

— శ్రీనివాసానుజ్ఞయా నారాయణపుర మ్పూరి వకుళాగమనమ్. —

కాతూహలసమావిష్టా శ్రీనివాస మభావత॥ ఎకుళా॥ ౭౩౪॥ గచ్చామి రాజేంద్ర
సభాం సభాసదో యత్రా సతే సర్వకలావిశారదాః । ఆకాశరాజస్య పురీం
సురోత్తమైస్సంస్తూయమానాం చ రమావిగూహితామ్ ॥ ౭౩౪ ॥ ఇత్యే వ
ముక్తో భగవాన్ జగద్గురు స్సంప్రేషయిష్య న్నకుళాం స్వకారణాత్ । ఉత్థాయ
తల్పా త్రిమితాంతరంగ స్తస్థా తదానీం భృశహృష్టచేతాః ॥ ౭౩౫ ॥
భుక్త్వా ౭న్న ముత్తిమ మసౌ వకుళాప్రదత్త మానందపూర్ణ సుమనా స్సుర
బృందపంద్యః । తస్థా వలంకృతవపు శ్చ విభూషణౌ ధై ర్ముక్తాఫలై స్సుమచిరై
రథ పుష్పసంఘైః ॥ ౭౩౬ ॥ దివ్యాం తురంగీ మాః హ్య నిర్మితాం దేవమా
యయా ॥ ౭౭ ॥ మార్గం విజ్ఞాతుకామా త మాప్రచచ్ఛ్య ఎకుళా ౭నదత్ ॥
వకుళా॥ మార్గం పద రమాధీశ గచ్చామి స్వపస త్తమమ్ ॥ ౭౮ ॥ శ్రీనివాసః॥ అస్మా
దేవే వరా న్తార్గా దవరుహ్య గి రే స్తటాత్ । త్వం గచ్చా ధగ ప్రదేశే చ కాపిలం
లిజ్జ ముత్తమమ్ ॥ ౭౯ ॥ తత్రా స్తే తీర్థరాజో యః కపిలేశ్వర సన్నిహా తత్ర
స్నాత్వా యథాయోగ్యం మదర్థం తీర్థపుజవే ॥ ౮౦ ॥ కపిలేశ్వర మాసాద్య
యాచ్యతాం పర మవ్యయమ్ । శ్రీనివాసేన బాలేన సదా కల్యాణకాం
క్షిణా ॥ ౮౧ ॥ ప్రేషితా ౭హం తదర్థం వై కురు మే ౭ భీష్మితం ప్రియమ్ । ఏవ
ముక్త్వా శివం దేవి తతిః పద్మతటం గతా ॥ ౮౨ ॥ తత్ర దృష్ట్వా కృష్ణరామా
సత్త్వా తౌ భక్తిభావతః । పద్మతీర్థసముద్భూతైః కమలైః కమలాననే ॥ ౮౩ ॥
పూజాం కురు మదర్థం తౌ భ్రాతృభూతౌ హి మే మతౌ । సువర్ణముఖరీం
తీర్థ తత్ర గచ్ఛ యథానుభవమ్ ॥ ౮౪ ॥ ఉచితం కురు కల్యాణి కన్యాధే

కమలాననే । ఆజ్ఞప్తా దేవదేవేన త్వి త్థం పకుశమాలికా ॥ ౮౫ ॥
జగామ శనకై శ్వేషశైలా దుత్తీర్య చాం గనా । యదు క్తం శ్రీనివాసేన త
చ్చుకార తదా ౭బలా ॥ ౮౬ ॥ హయ మారుహ్యా ఏకుళా నువర్ణముఖరీం
తదా । తీర్త్వా ౭గస్త్యాశ్రమం ప్రాప్య సఖీ స్తస్యా వ్యలోకయత్ ॥ ౮౭ ॥

❖❖❖ పకుళా మృతి పద్మావతీసఖీజ్ఞాపితపద్మావత్యుద స్తః. ❖❖❖

శివాలయే శివం ద్రష్టు మాగతాయా స్తు తత్ర వై । తత్ర దృష్ట్వా వరాః కన్యాః
కా యాయ మితి చా బ్రవీత్ ॥ ౮౮ ॥ తయా సంభాషితా బాలా ఊచు
రేనాం తదోత్తరమ్ ॥ కన్యాః ॥ వయ మాకాశరాజస్య సన్నిధానగతా
స్సదా ॥ ౮౯ ॥ ఇతః పూర్వదినే కం చిత్పురుషం తురగాస్థితమ్ । పద్మావత్యా
స్సమీపం చ సంప్రాప్తం మన్మథాకృతిమ్ ॥ ౯౦ ॥ దృష్టవతో వయం
సర్వాః కిరాతాకృతిశోభనమ్ । దృష్ట్వా పద్మావతీ భీత్యా జ్వరతాప విమూ
ర్ఛితా ॥ ౯౧ ॥ తత్తాపస్యో పశాంత్యర్థం రాజ్ఞా ౭౭జ్ఞప్తా వయం త్వి హ ।
అగస్త్యేశాభిషే కార్థం వసామో ౭ద్య సమాగతాః ॥ ౯౨ ॥ ఇదానీం
కన్యకారూపాం త్వం తు వీక్షామహే వయమ్ । ఇతి తద్వచనం శ్రుత్వా
పకుళా వాక్య మబ్రవీత్ ॥ ౯౩ ॥ పకుళా ॥ కో౭సా కిరాతరూపీ చ భవతీ
భిశ్చ సంగతః । వదధ్వం కన్యకా స్సర్వా స్తద్వృత్త మఖిలం మమ ॥ ౯౪ ॥
కన్యాః ॥ పద్మావత్యా చ సహితాః కదా చి ద్వయ మాగతాః । పుష్పాపచ
యనం కర్తు మారభ్యా స్తు వనాంతరే ॥ ౯౫ ॥ తత్ర క శ్చి త్పుమా న్ప్రాప్తో
విచిత్రతురగాన్వితః । అస్మా స్పృత్య దితం తేన హ్య వాచ్య సచనం తదా ॥
త చ్చుత్వా తనయా రాజ్ఞో రుష్టా వచన మబ్రవీత్ । తయోః కలహ ఆపన్నః
కలహే తాడితో హయః ॥ ౯౬ ॥ నిపపాత తదా శ్వ స్తు శిలాభి ర్వృతచేతనః ।
స ఘోటం సంపరిత్య జ్య జగామో త్తరదిక్కుఖః ॥ ౯౭ ॥ గతే కిరాతే కమ
లోద్భవా ౭థ మూర్ఛా ముపాగమ్య పపాత భూమా । కన్యాం తత్ర స్తా
ముపవేశ్య యానే వయం స్వకం రాజపురం గతాస్తః ॥ ౯౮ ॥ తా మాగ
తాం యానగతాం నుతాం నృప శ్చింతా ముపాగమ్య రురోద దీనః । అంకే
నిధాయా త్తనుతాం చ పశ్యన్ ముఖం ముదా హీన మభావణం చ ॥ ౧౦౦ ॥
కా వా ౭భవ స్తే దుహితు ర్దురాసదా బిభీషికా విశ్వవినాశకారిణీ । తస్యా వి
నాశం స విజానతే నరా గురుం వినే తి ప్రసమీత్య భూమిపః ॥ ౧౦౧ ॥ తత
స్సురాణాం గురు మాత్తకంప ససమానయ త్రత్ర నుతేన శీఘ్రమ్ । తద్వాక్య
మాకర్ణ్య గురు ర్ధరాతలం శీఘ్రం ప్రపన్నో నృపమందిరం చ ॥ ౧౦౨ ॥
ప్రాప్తం గురుం ప్రాణ మివా గతం తదా ప్రాప్యే వ పుణ్యం పరిపక్వ మాగతమ్ ।
దత్వా౭ సనం రత్నమయం సమర్పయన్ సుసాధనై స్సార్థ్యై నుపుష్పభోజనైః ॥
౧౦౩ ॥ కృతాతిథేయా ద్విజ మాబభాషే నుతానిమిత్తం గగనాభిఘో

నృపః । తద్వాక్య మాకర్ణ్య గురు స్మతాంపతి స్సంప్రీణయ న్వాక్య మువాచ
 భూపమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ బృహస్పతిః ॥ దుహితు స్తవ సంక్షప్తనిమిత్తం శృణు
 భూమిప । పుష్పార్థం తు గతా బాలా భీతా పురుషదర్శనాత్ ॥ ౧౦౫ ॥
 తస్య శాంతిం ప్రవక్ష్యామి శూయతా మవధానతః । కారయ స్త్వ ధునా
 విప్రా అభిషేకం శివస్య చ ॥ ౧౦౬ ॥ ఆగస్త్యేశస్య వై రుదైః స్త్వ
 మేకాదశభిః ప్రభో । ఏవ ముక్తోఽథ గురుణా రాజా విప్రాన్ సమాదిశత్ ॥
 సంపాద్య సర్వసంభారాన్ వయం విప్రసమన్వితాః । తత్పుత్రీ జ్వరతా
 పేన శాయితా నిజమందిరే ॥ ౧౦౭ ॥ తచ్ఛాంత్యర్థం వయం ప్రాప్తా అభిషే
 కార్థ మంగనే । ధిషణేన సమాజ్ఞప్తా ద్విజవర్యా స్సమాగతాః ॥ ౧౦౮ ॥
 తేషాం సంగా ద్వయం ప్రాప్తాః కైలాసపతిమందిరమ్ । గచ్ఛసి త్వం కుత్ర
 బాలే కిమర్థం త్వ మిహ గతా ॥ ౧౦౯ ॥ వదా దేశ మితి స్త్రీభి ర్వసుశా

—◆— పద్మావతీసఖీః పృతి వకుళావేదితస్వాగమనవృత్తాంతః. —◆—

చోదితా బ్రవీత్ ॥ వకుళా ॥ శృణ్వం తు కన్యకా స్సర్వా మద్వాక్య
 మవిచారతః ॥ ౧౧౦ ॥ ప్రభావ మాత్మానుభవస్య విష్ణో ర్యాయం న
 జానీథ పురాణపుంసః । కృష్ణం ముకుందం తనయం విదంత్యా వృథా శరీరం
 పునరాగతం మమ ॥ ౧౧౧ ॥ జగద్విధీశా న మహేంద్ర పూర్వం సృజ
 న్నయం మానునవ ద్విభాతి । యష్మా స్సహా స్నాభి రిహా న్యదైవతాన్
 సం ప్రార్థయంతీ స్వశుభం కరోత్య సా ॥ ౧౧౨ ॥ హరి రేవ బలం యన్తా
 త్సర్వార్థానా మలం భవేత్ । ధ్రువం తతో నృణాం మోహా త్కుపధోఽస్య
 సమాశ్రయః ॥ ౧౧౩ ॥ హరే ర్వమమృతం యన్తా త్కుం పదం చ తదా
 శ్రయమ్ । లాలయామి తతో మాం వై వకుళా మవగచ్ఛత ॥ ౧౧౪ ॥
 మా మాం లాలయతీ త్యేవ మ్మాలా మప్య వగచ్ఛత । అహం శ్రీవేంకటాధీశ
 దాసీ భూతాఽస్మి సాంప్రతమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ ధరణ్యా శ్చ సమిపే మే కించిత్కా
 ర్యం తు వర్తతే । నారాయణపురం దివ్య మభేద్యం పరదేశిభిః ॥ ౧౧౬ ॥
 భవతీసంగమాత్రేణ కరిష్యే స్తనిప్రవేశనమ్ । ఇత్థ ముక్త్వా స్థితా బాలా

—◆— శ్రీనివాసస్య పుల్కసీరూపేణ నారాయణపురగమనమ్. —◆—

కన్యాభి స్సా చ సంగతా ॥ ౧౧౭ ॥ ఏవంగతానాం తస్యాం తు న విశ్వాస
 మగా ధ్ధరిః ! ఏకపుత్రో హ్య పుత్ర స్సా దేకనేత్రో హ్య నేత్రవాన్ ॥
 స్త్రీభి స్తు యత్యుతం కర్ణ స తత్కార్యం ఫలప్రదమ్ । ఇతి సంచింత్య
 గోవిందో లీలామానుషవిగ్రహః ॥ ౧౧౮ ॥ స్వయం శ్రీవేంకటాధీశో వనితా
 రూప మాయయా । చీరవస్త్రం తతో బద్ధ్వా ఛిద్రకంచుకగంజతా ॥
 బ్రహ్మాణం చ శిశుం కృత్వా యష్టిం కృత్వా మహేశ్వరమ్ । బ్రహ్మాంజం
 జగదాధారం త్రైగుణ్యం గుల్మ మేవ చ ॥ ౧౧౯ ॥ ఆకీర్య కేశపుంఖాని

పంచాశద్ధర్మ సంయుతా । గుంజామణివిభూషంగా శంఖబద్ధనుహరికా ॥
 ౧౨౩ ॥ వేణుగుల్మం స్వశిరసి దధానా ధాన్యపూరితమ్ । లంబాదరీ
 లంబకర్ణా లంబితార్థపయోధరా ॥ ౧౨౪ ॥ అదంతా శుష్కవదనా తదా
 భూ ధర్మదేవతా । బ్రహ్మణం నాభిసంజాతం సప్తమాసవయోయుతమ్ ॥
 ౧౨౫ ॥ రుదంతం శుష్కవదనం కృశాంగం దీర్ఘబాహుకమ్ । శిశుం బద్ధ్వా
 చీరవస్త్రే నృత్యుతీ జగదీశ్వరీ ॥ ౧౨౬ ॥ యష్టిం ధృత్వా కరే చా
 గా త్స బాలా ధర్మదేవతా । నారాయణపురం ప్రాప్తా నారదాబ్జజవద్వితా ॥
 ౧౨౭ ॥ పురీం సమాగత్య జగర్జ చ త్థం పతీన్సుతా నృంధుగణా స్తదామి ।
 శ్రుత్వా వచ స్తద్గదితం పురాంగనా ఊచు స్తదా తాం నృపవల్లభాం

— పుల్కసీరూపధారిభగతః పద్మావతీజనన్యా శ్చాన్యోన్యసంవాదః. —

[ప్రతి ॥ ౧౨౮ ॥ గ్రామికాః ॥ ధర్మదేవీ సమాయాతా నరనారాయణాశ్ర
 మాత్ । నృధా సా వర్తతే హ్య మ్భుమితభాషే వ దృశ్యతే ॥ మనో
 గతం వదామి తి వదతీ యం పునః పునః । తా మాహ్వయ మహాభాగే
 ధర్మదేవీం పతిప్రతామ్ ॥ ౧౩౦ ॥ తా మిథ మావేదితచిత్తవేదితా విద్యాం
 నిడగ్రామభవాజ్ఞనాగజైః । ఆహ్వయ తత్ర సఖిభి రాదరా త్సంప్రా
 ప్తభాగ్యా లహ మితి స్మరంత్య సా ॥ ౧౩౧ ॥ ఆజ్ఞప్తా ధరణీదేవ్యా సృఖి
 భూతా వరాంగనాః । ఊచు స్తా గ్రామగా స్సర్వాస్స బాలాం ధర్మదేవ
 తామ్ ॥ ౧౩౨ ॥ గ్రామికాః ॥ యాహి మజ్జశదే దేవి రాజభార్యా మిమా
 మితి । సా శ్రుత్వా వచనం తానాం మంద మాహ్మ వనస్విసీ ॥ ౧౩౩ ॥
 ధర్మదేవీ ॥ అహం దరిద్రా కుటిలా సబాలా లభాగ్యసంయుతా । ఆహ్వనం
 కిం వినోదార్థం హాస్యార్థం హసితాననాః ॥ ౧౩౪ ॥ మద్వస్త్రం పశ్యత
 చ్చిద్ర మ్మదాభరణమణ్డలమ్ । నవధాన్యసమాకీర్ణం గుల్మం గుంజా విభూషి
 తమ్ ॥ ౧౩౫ ॥ అన్నహీనం శిశు మ్తాం చ దృష్ట్వా దేవీ హసే ధ్మవమ్ ।
 నా గచ్ఛామి విశాలాక్ష్యుకిం కార్యం రాజమందిరే ॥ ౧౩౬ ॥ ధర్మదేవీ
 వచ శ్రుత్వా జగ్తు స్తా ధరణీం ప్రతి । యథోక్తం ధర్మదేవ్యా తు త
 దాచక్యుశ్చ తా మృతి ॥ ౧౩౭ ॥ తాసాం తిద్వచనం శ్రుత్వా ధరణీ
 తాం యయా స్వయమ్ । ఉవాచ ధర్మదేవీం తాం ధరణీ రాజసుందరీ ॥ ౧౩౮ ॥
 ధరణీ ॥ ఏహి భద్రే మహాభాగే సాక్షాత్త్వం ధర్మదేవతా । దైవయోగా
 దాగతా లసి మమ కల్యాణవర్ధినీ ॥ ౧౩౯ ॥ మనోరథో మనస్సంస్థ స్తథ్య
 మ్నే కథ్యతా మితి । భాషితా రాజపత్న్య సా సత్య మాహ ధరాం ప్రతి ॥
 ధర్మదేవీ ॥ కఠినం మమ వాక్యంతు శృణు రాజన్యవల్లభే । మయాతు గదితం
 వాక్య మసత్యం చే న్ననస్విని ॥ ౧౪౦ ॥ పురా న్నిష్కాన్య మాం దేవి
 జహ్వయా శ్చేదనం కురు । నరనారాయణస్వామీమధ్యర్తా రాజసుందరి ॥ ౧౪౧ ॥

తద్వీర్యజాతపుత్రం తు ప్రజాతే మిమం విదుః । తేనాజ్ఞప్తా త్వదగ్నే చ
సంప్రాప్తా తవ మందిరం ॥ ౧౮౩ ॥ భూతం భవ్యం భవిష్యం చ జానామి జగదీ
శ్వరి । ఇత్యుక్తా ధర్మదేవ్యా సా రాజశ్రీ పతివ్రతా ॥ ౧౮౪ ॥ నువచోభి
స్సాంత్యయిత్వా ధరణీ ధర్మదేవతాం । ప్రాప యద్భవనం స్వస్య మందం
మంద మ్ముదాన్వితా ॥ ౧౮౫ ॥ తా మాదాయ గృహం ప్రాప్య వరం సింహా
సనం దదౌ । సింహాసనగతా సా చ ధర్మదేవీ ఎచో బ్రవీత్ ॥ ౧౮౬ ॥
ధర్మదేవీ ॥ మజ్జనం కురు కల్యాణీ వస్త్రాలంకారభూషితా । గురుదేవన
మస్కారం కురు దేవి హరిప్రియం ॥ ౧౮౭ ॥ ఏవ ముక్తాఽథ కల్యాణీ తథా చక్రే
యథోదితం । తస్యా శ్వాభిముఖీ భూయ పశ్యా ద్వాన్వ మువాచ సా ॥ ౧౮౮ ॥
ధరణీ ॥ కిం కార్యం వద భద్ర మ్మే కరోమి తవ శాసనాత్ ॥ పుళిందా ॥
వాయనం దేహి కల్యాణీ దేవానాం ప్రీతిసాధకం ॥ ౧౮౯ ॥ ఇత్థం పుళిం
దావచనం శ్రుత్వా సా ధరణీ తదా । స్వర్ణశూర్పం సమాదాయ ముక్తా
తండులపూరితం ॥ ౧౯౦ ॥ నిశీప్య పురతః శ్రీఘ్నం ధర్మదేవీం ఎచో
బ్రవీత్ ॥ ధరణీ ॥ సత్యం వద మహాప్రాజ్ఞే మమ దుగ్ధఖం ప్రణో
దయ ॥ ౧౯౧ ॥ ధరణీవాన్వ మాకర్ణ్య ధర్మదేవీ వచో బ్రవీత్ ॥
ధర్మదేవీ ॥ సత్యం నదామి సుశ్రోణి శిశో రన్నం ప్రయచ్ఛ మే ॥ ౧౯౨ ॥
అహాకృతం రాత్రికృతే నుపశ్చరసంయుతం । శ్రుత్వా తద్వచనం రమ్యం
త్వగయాఽనీయ భామినీ ॥ ౧౯౩ ॥ క్షీరాన్నం స్వర్ణపాత్రస్థ మభా
కాయ దదౌ నృప । తి దృష్ట్వా స్వర్ణపాత్రస్థం మానుషాన్నం న
భుక్తవా ॥ ౧౯౪ ॥ రురోద చ శిశు స్తస్యా ధర్మదేవ్యా స్స భూమిప ।
రుదంత మాత్మజం దృష్ట్వా వినిద్య ప్రతితాడ సా ॥ ౧౯౫ ॥ దరిద్రోఽసి
దురాచార కందమూలఫలాశనః । కథం న భోక్త్యసే మృష్టం క్షీరాన్నం
రాజనిర్జితం ॥ ౧౯౬ ॥ కదా పి రోదన మ్మాతగి కిం కరోమి తి భూమిప ।
శిశుం తం భర్తృయిత్వాఽథ స్వయం భోజ్యేఽన్న ముత్తమమ్ ॥ ౧౯౭ ॥
మమోదరగతం చా న్నం పుత్రస్య హితకారణం । ఇత్యుక్తా సా ధర్మదేవీ
శిశో ర్దత్తం నృపోత్తమ ॥ ౧౯౮ ॥ క్షీరాన్నం స్వర్ణపాత్రస్థం భుక్త్యా
స్వస్థా తదా బ్రవీత్ । సత్యం నదామి సుశ్రోణి తాంబూలం దేహి మేఽఙ్గునే
॥ ౧౯౯ ॥ ఇత్యుక్తా ధరణీ దేవీ ధర్మదేవ్యా పుళిందయా । ఏలాల
పంగ కపూరనాగవల్లదళై ర్యుతిమ్ ॥ ౨౦౦ ॥ తాంబూల మపయాయాస
పుళిందాయై పతివ్రతా । తతి స్సా ప్రాజ్ఞుఖి భూత్వా పుత్ర మంకే నిధాయ
చ ॥ ౨౦౧ ॥ నిశీప్య పురతో గుల్మం పాదా వాస్తీర్య సంస్థితా । ఏనం
రూపం గతం కృష్ణం శ్రీనివాసం సురోత్తిమాః ॥ ౨౦౨ ॥ ద్రష్టుకామా స్సమా
యాతా బైఖరీం ప్రాకృతోచితాం । సంశ్యంతి స్తస్య ఖడ్గా స్సవిమానగణాః

3౬౪ శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే - భవిష్యత్తరపురాణాంతర్గతే [౧౬౯.

స్తథా॥ ౧౬౩॥ సల్లాపం చక్ర రన్యోన్యం సంభ్రమా త్కౌతుకాన్వితాః । కిం
తయా సుకృతం రాజ్ఞాన్య కృతం పూర్వం యయా ౭ధునా ॥ ౧౬౪ ॥ లక్ష్మీ
సహాయో భగవాన్ క్రిడతే ప్రాకృతో యథా॥ ౧౬౪౫॥ ఏవం హరే శ్చిత్ర
విచిత్ర కర్మ గాయంతి కంజోద్భవశంభుశక్రాః । కలౌ యుగే పాపకృతాం
సరాణాం హ్యుద్ధారణార్థా జగదీశచేష్టాః ॥ ౧౬౫౫ ॥

ఇతి శ్రీభవిష్యత్తరపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే
శ్రీనివాసస్య పుళింద స్త్రీరూపవర్ణనం
నామాష్టమోఽధ్యాయః.

— ధరణ్యై పుళిందోక్త పద్మావతీదేహ శోషణనివృత్త్యపాయః. —

శతానందః ॥ భోజనాస్తే ౭స్సర ద్వేవీ దేవాన్ స్వకులపూజితాన్ ।
ఆదౌ నారాయణం ధ్యాత్వా పశ్చాల్లక్ష్మీం పితామహం ॥ ౧ ॥ సర్వసతీ
ముమాకాంత ముమా మిద్ర మతః పరం । శచీ మగ్నియమాద్యాం శ్చ
సదారాన్ దిక్పతీ నథ ॥ ౨ ॥ దేవా నృషీ నిత్యా న్రాజన్ గన్ధర్వా న్రాజ
సత్తమాన్ । కాశీశం విశ్వనాథం చ బిందు మాధవ మేవ చ ॥ ౩ ॥ విష్ణు
పాదం ప్రయాగం చ గోదాతీరనివాసినం । నారసింహం జగన్నాథం పాణ్డు
రంగ మహాబిలం ॥ ౪ ॥ పశ్చాద్ధ్యక్షం విరూపాక్షం శ్రీశైలం పుణ్యకాననం ।
శ్రీవేంకటగిరిశం చ కాశహ స్తీశ్వరం హరమ్ ॥ ౫ ॥ ఘటికాచల సంస్థానం
వృద్ధాచల నివాసినం । వరదం సర్వలోకేశం శ్రీరంగం శ్వేతరూపిణం ॥ ౬ ॥
కుమ్భఘోణాలయం కృష్ణం శార్ఙ్గపాణిం మహీపతే । సేతుం రామకృతం
రాజన్ పద్మనాభం జనార్దనం ॥ ౭ ॥ సుబ్రహ్మణ్యం కుమారాఖ్యం మధు
సూదనశంకరా । చంద్రేశ్వరం చ గోకర్ణం తథా హరిహరా నృప ॥ ౮ ॥
గంగాం గోదావరీం కృష్ణాం తుంగభద్రాం మలాపహాం । కావేరీం కపిలాం
క్షీరాం సువర్ణముఖరీం తథా ॥ ౯ ॥ మూకామ్బికాం భైరవం చ కాలభైరవ
మేవ చ । కామాక్షీం చ చిత్రాలాక్షీం మత్స్యాక్షీ మపి సౌఖ్యదాం ॥ ౧౦ ॥
సస్సార లోకభావేన చో వాచ మధురం వచః । రమే కోల్లాపురాధ్యక్షే
పాహి మాం పరదేశగాం ॥ ౧౧ ॥ ఇతి స్వకీయభావేన స్మరంతీ ధర్మదేవతా ।
కృత్వా మాక్తికరాశీం స్త్రీన్ మధ్యరాశౌ విచిన్త్య తాం ॥ ౧౨ ॥ హస్తే
దత్వా పరాం యష్టి మే ప్సేకమనయా స్పృశ । ఇత్యుక్తయా తయా దేవ్యా
మధ్యరాశౌ వివోడితే ॥ ౧౩ ॥ భావసామ్యం తతో జ్ఞాత్వా ప్రహృష్టా వాక్య
మబ్రవీత్ ॥ ధర్మదేవీ॥ వదేయం కారిణం దేవి దుహితృ స్తే ౭జ్ఞశోషణే ॥ ౧౪ ॥

ఆగతః పురుషేణా స్యా యేన కేనా ప్యుపద్రవః । ఇతః పూర్వదినే కం చి
 త్పురుషం తురగా స్థితం ॥ ౧౫ ॥ దృష్ట్వా మోహవశం యాతా కామజ్వరసు
 పీడితా । శృణు మాత స్సవిస్తారం శపే గుల్మం సపుత్రకం ॥ ౧౬ ॥ భర్తారం
 బదరీవాసం మాతరం పితరం గరుం । పతిం శ్రీవేంకటాధీశం కిర్తు మిచ్ఛతి
 తే నుతా ॥ ౧౭ ॥ తథా భవిష్యతి శుభం వా గియం నా న్యథాభవేత్ ।
 స్వాత్మానం తు శపే రాజ్ఞి సత్య మిత్య వధారయ ॥ ౧౮ ॥ సత్యం వదామి
 నుశ్రోణి తామ్బూలం దేహి మే లజ్జననే । ఏలాలవంగ కర్పూరజాతీపత్రై
 స్సపూగైః ॥ ౧౯ ॥ నాగవల్లీదళై ర్యుక్తం పున ద్దేహి వరాననే । ఇత్యు
 క్తా ధరణీ దేవీ తామ్బూలం పున రప్య దాత్ ॥ ౨౦ ॥ పున రాలోచ
 యన్తీ సా పుళిన్దా వాక్య మబ్రవీత్ ॥ పుళిన్దా ॥ యోఽసా తురగమారూఢః
 పురుషః పూర్వ మాగతః ॥ ౨౧ ॥ కిరాతరూపధారీ స సాక్షా న్నన్నభ
 మన్నభః । తం దృష్ట్వామోహ మాయాతా కామజ్వరసు పీడితా ॥ ౨౨ ॥
 దుహితా తే లభప ద్రాజ్ఞి తతో లస్యా అంగశోషణమ్ । తచ్ఛాం త్యర్థం
 వరారోహే తస్మై సా సమ్ప్రదీయతాం ॥ ౨౩ ॥ ఇత్యుక్తా ధరణీ దేవీ
 ధర్మదేవీం వచో బ్రవీత్ ॥ ధరణీ ॥ క్వా స్తే కిరాతరూపీ స దుహితు ర్నే
 లజ్జశోషకః ॥ ౨౪ ॥ వద తన్నామ కిం భద్రే వరం దాస్యే తవే స్థితం ।
 ఇతి పృష్టా ధర్మదేవీ ధరణీం వాక్య మబ్రవీత్ ॥ ౨౫ ॥ ధర్మదేవీ ॥
 వైకుంఠాస్థో హరి స్సాక్షా ద్వర్తతే వేంకటాచలే । శ్రీనివాసే తి విఖ్యాతో
 విద్యావాన్ ధనవాన్ బలీ ॥ ౨౬ ॥ తస్యా శ్వం త్వత్సుతా బాలా
 తాడయామాస చా శ్శుభిః । ఆరామద్వారనికటే పతిత స్స హయో
 త్రమః ॥ ౨౭ ॥ అశ్శుభి స్తాడితో లత్యన్తం విహ్వలః పృచ్ఛ తత్సఖిః ।
 గౌరవా ద్రాజపుత్ర్యా స్తు క్షమతే పురుష స్స తత్ ॥ ౨౮ ॥ ఇతి మే
 సత్యవచనం దత్వా తాం సుఖ మేష్యసి । అదత్వా దుఃఖమాప్నోషి న మే వాణీ
 మృషా భవేత్ ॥ ౨౯ ॥ అదానే దినమాత్రేణ సా మ్రియేత స సంశయః ।
 ఇతి తస్యా వచ శ్శ్రుత్వా ధరణీ పున రబ్రవీత్ ॥ ౩౦ ॥ ధరణీ ॥ కిం మాం
 వదసి దుర్వాక్య మసత్యం వామలోచనే । ఇతి తస్యా వచ శ్శ్రుత్వా పున
 రాహ మనస్విని ॥ ౩౧ ॥ ధర్మదేవీ ॥ నా సత్యం వచనం దేవి మయోక్తం
 పూర్వ మేవ తత్ । ఇతి భీతా తద్వచనా ద్రాజ్ఞీ వాక్య మథా బ్రవీత్ ॥ ౩౨ ॥
 ధరణీ ॥ అయాచితా మయా కన్యా కథం దేయా భవిష్యతి । ఇతి చిన్తాపరా
 రాజ్ఞీ ధర్మదేవీం వచోలబ్రవీత్ ॥ ౩౩ ॥ ధర్మదేవీ ॥ అదై వ ఘటికాం తే త్వా
 మాగమష్య తి కా చన । అబలా బహువృద్ధా చ ధర్మార్థకుశలా భువి ॥ ౩౪ ॥
 మద్వాక్యం విశ్వసంతీ త్వం రాజానం పరిచోదయ । తోండమానం చ తే భర్తు
 ర్భారతరం సనుహృద్దణం ॥ ౩౫ ॥ సంబోధ్య సాధుమార్గం త్వం సమాశ్రయ

నృపప్రియే । సన్నిభౌ మమ సంకల్పం కురుకన్యానిమిత్తకం ॥ ౩౬ ॥ ధరణీ ॥
యేన కేనా ప్యుపాయేన జీవితా స్యా త్సుతా మమ । నుతాం తస్యై వ
దాస్యామి గిరిగహ్వరివాసినః ॥ ౩౭ ॥ ధర్మదేవీ ॥ ఏవం చే త్రే సుతా రాజ్ఞి
జీవిష్యతి న సంశయః । పతిర్నే వర్తతే యత్ర దేవి తత్ర ప్రజామ్యహం ॥ ౩౮ ॥
ఇత్యుక్త్వా తద్వచ సృత్యం ద్రష్టుకామా ధరాఽబ్రవీత్ ॥ ధరణీ ॥ తదా తే
వచనం సత్యం యద్యే వం సంభవిష్యతి ॥ ౩౯ ॥ ఇత్యుక్త్వా సా జగామా శు
నిజభామవరాజ్ఞనా । సా పి తాం బాధ మి త్యుక్త్వా నిజఃకామ పురా ద్బహిః ॥
కక్షే బద్ధా నుతం రాజా స్వర్ణ శూర్పం సగుత్తకం । జగామో త్రర మభ్యేత్య
పులిన్దీ మిథిలేశ్వర ॥ ౪౦ ॥ పులిందాయాం గతాయాం తు ధరణీవామలో

—ధరణ్యే పద్మావత్యుక్తం శ్రీనివాసస్యాస్తిరూపమనశ్చింతాప్రకారః —

చనా । పుత్రత్యా నికేతనం ప్రాప్య రుదంతీ భృశదుఃఖతా ॥ ౪౧ ॥ ధరణీ ॥
కిం తే మనోగతం పుత్రియ త్వ మిచ్ఛసి తి ద్వద । న చ మాత్మనమం మిత్రం
పుత్రీణా మ స్తి నద్దినీ ॥ ౪౨ ॥ కిన్ను కార్య మకార్యం వా త స్తమా చక్ష్య
భామిని । పూరయామి మనస్థం చ కిమర్థం తవ శోషణం ॥ ౪౩ ॥ అభాగ్యాఽహం
మహాభా గే విషచానం కరోమి చ । ఇత్యుక్త్వా సా పరాధీనా దుఃఖితా రుదితా
ఽభవత్ ॥ ౪౪ ॥ దుఃఖితాం జననీం దృష్ట్వా మంద మాహ మనోగతం ॥
పద్మావతీ ॥ కిం వదిష్యామి హే మాత స్సుతికాదుఃఖి మాగతం ॥ ౪౫ ॥
అథ వా పుత్రలాభం కిం ప్రవదామి నిగూఢజం । నా కృత్యం తాదృశం కిం
జ్ఞాతా క్వా పి తు మే వరే ॥ ౪౬ ॥ కాంతౌ సమృతి తా మద్య వక్తుం శత్యైమి
న స్వయం । తథా పి తవ వత్స్యామి మాతృత్వా చ్ఛృణు భామిని ॥ ౪౭ ॥

—పద్మావతీకథితభగవల్లక్షణతద్భక్తలక్షణాని—

త్వయా జ్ఞప్తాఽగమం మాతః పుణ్యరామం సఖీయుతా । తత్రాఽఽయాతః
పుమాన్ క శ్చి త్పురాణపురుషోత్తమః ॥ ౪౮ ॥ మాత స్స సరామి తద్వ
క్త్యం పుణ్డరీక నిభేక్షణం । తం వినా న హి జీవామి సత్య మిత్య వధారయ ॥ ౪౯ ॥
చరితం తస్య కృష్ణస్య జానన్తి విబుధేశ్వరాః । పాపాలయా శ్చ మనుజా న
జానన్తి హరిం పరమ్ ॥ ౫౦ ॥ సత్యం సర్వోత్తమ స్సాక్షా త్స ఏవ పురుషో
త్తమః । దక్షిణం పాణి మాశ్రిత్య రాజతే చక్ర ముత్తమం ॥ ౫౧ ॥ తథా
సవ్యే శఙ్ఖరాజో రాజతే రాజవల్లభే । యత్కంఠే కా స్తుభం రత్నం శ్రుతోఽ
ర్క కరకుణ్డలే ॥ ౫౨ ॥ యస్య చక్రప్రభావేన దగ్ధావారాణసీ పురీ । యస్య
శఙ్ఖధ్వనిం శ్రుత్వా విద్రవ స్త్యసురాదయః ॥ ౫౩ ॥ తద్భక్తలక్షణం వక్ష్యే
శృణు మాతస్సవిస్తరం । వేదశాస్త్రపరా యే చ స్వధర్మాచరణేరతాః ॥ ౫౪ ॥
వేదోక్తం కర్మ కుర్వన్తి తద్భక్తా విద్ధి వైష్ణవాన్ । శంఖచక్రాంకితా యే
చా పూర్వ ర్థ వుండభరా శ్చ యే ॥ ౫౫ ॥ నా సత్యవచనా యే తు పితృ

మాశ్వుమ తే స్థితాః । తద్భక్తలక్షణం త్వే త త్తం వినా కో నుజీవతి ॥ ౫౭ ॥
తనయానచనం శ్రుత్వా సానన్దా వాక్య మబ్రవీత్ । సత్యం వద మహాప్రాజ్ఞే
భ్రమో వా జ్వరకారణం ॥ ౫౮ ॥ పద్మా ॥ సత్యం వదామి మాతర్వో
దృష్టపూర్వో మహాప్రభుః । తద్దర్శనధియా మేఽద్య జాయతే దేహశోషణమ్ ॥
౫౯ ॥ సాంత్యయిత్వా సుతాం భద్రా భర్తు ర్భవన మభ్యగాత్ । పాకార్థం
పరమానన్దా భరితా భాగ్యసంపదా ॥ ౬౦ ॥ పుత్ర్యంగశోషసంక్షుబ్ధం
కృచ్ఛ్రసంతాపసంయుతం । అవద త్స్వపతిం ప్రాప్య పుత్రికాయవిశోషణే ॥
౬౧ ॥ కారణం ధర్మదేవ్యుక్త మథ తచ్ఛాంతికారణం । సర్వం సంబోధ

◆◆◆ధరణీ మృతి పద్మావతీసఖీభి స్సహ వకుళాగమనమ్.◆◆◆

యామాస పుత్ర్యా హృద్గత మాదరాత్ ॥ ౬౨ ॥ ఏతస్మి స్నేహ
సమయే కన్యా శ్చ వకుళాన్వితాః । అభిషిచ్యా ప్య గస్త్యేశం శంకరం
బ్రాహ్మణై స్సహ ॥ ౬౩ ॥ సంభారాన్ శిరసా ధృత్వా బ్రాహ్మణై స్సపురో
హితైః । రాజధానీం సమాసాద్య భర్తు ర్భవన మభ్యయః ॥ ౬౪ ॥ సమా
గతాన్ ద్విజాన్ త్వర్వాన్ త్సంపూజ్య విధిపూర్వకమ్ । గంధ పుష్పాక్ష
తాద్యై శ్చ వస్త్రాలంకార భూషణైః । విప్రాశీర్వాద మంత్రై శ్చ మార్జ
యిత్వా స్వకాం సుతామ్ ॥ ౬౫ ॥ అభుజ్జ్ఞు చ స్వయం రాజా బ్రాహ్మ
ణానా మథా జ్ఞయా । సా భుక్త్వాఽథ మహాభాగా ధరణీ బహి రాగతా ॥ ౬౬ ॥
దదర్శ తాం మహారాజ వకుళాం నవరూపిణీమ్ । ధర్మదేవ్యా వచ స్సన్న్యాత్వా
తత్సమీప ముపాగతా ॥ ౬౭ ॥ పప్రచ్ఛ తా స్తదా కన్యా ఏతద్వృద్ధాంత
కోవిదాః ॥ ధరణీ ॥ కై షా కన్యా దుపాయాతా పూజ్యే వ ప్రతిభాతి మే ॥ ౬౮ ॥
పృచ్ఛ్యతాం కన్యకా అస్యాః కి మాగమన కారణమ్ । ఏవ ముక్తాః కన్యకా స్తు
ధరణీ మబ్రువం స్తదా ॥ ౬౯ ॥ కన్యకాః ॥ వాసః పన్నగై శ్చై లేఽస్యాస్సా వ్విమీ
శ్రీవేంకటేశ్వరః । తదాజ్ఞా కారికా కా చి న్నామ్నా వకుళమాలికా ॥ ౭౦ ॥
అనయా ధరణీదేవ్యా స్సస్మిధౌ మమ కించన । కార్య మస్తీ తి కథితం తత స్తు
సహితా స్తయా ॥ ౭౧ ॥ వయం ప్రాప్తా మహాభాగే త్వత్సమీప మిహాఽధునా ।
పృచ్ఛ్యతాం సై వ వృత్తాంతం తదా గమన కారణం ॥ ౭౨ ॥ ఏవ ముక్తాఽథ
కల్యాణీ వకుళాం సమభాషత । తిష్ఠ భద్రే వరాహోహే రత్నపీఠే సునిర్మలే ॥
౭౩ ॥ ఇత్యుక్తాఽఽనందభరితా వకుళా తత్ర సంస్థితా । మేనే కృతార్థ
మాత్మానం సాఫల్యం జన్తనో పి చ ॥ ౭౪ ॥ ధరణీ ॥ స్వాగతం తే వరా
హోహే మమ పుణ్యసముచ్చయాత్ । మన్యే కృతార్థ మాత్మానం సఫలం
సాధుసంగమాత్ ॥ ౭౫ ॥ నిర్దేష్టవ్యం భవత్కర్త త దద్య విదధీమహి ।
కిమర్థ మాగమో మాత శ్శీఘ్రం తత్కథ్యతా మితి ॥ ౭౬ ॥ బభాషే

పశ్యామి కల్యాణం వధూవరసమాగమం || ౯౭ || సభర్తృకాం రాజ
పుత్రీం రాజసింహాసనే స్థితాం | కదా పశ్యామి నేత్రాభ్యాం బంధుమండల
మధ్యగాం || ౯౮ || ఇత్యుక్త్వా భవనం చా గా ద్దుహితు ద్దుహితృ
ప్రియః | సృపః పద్మావతీం ప్రాహ సాంత్యయా వచనా నుతామ్ || ౯౯ ||
సృపః || భద్రే దుఃఖం మనస్థం తే త్యజ శ్రీఘ్న మతః పరం | హృదయే తవ
కల్యాణి కా ౭వేత్తో వర్తతే వద || ౧౦౦ || తా మద్యా హం కరిష్యామి నా
త్ర కార్యా విచారణాజనకస్య వచ శ్శృత్వా జననీం వాక్య మబ్రవీత్ || ౧౦౧ ||
పద్మా || మాత స్తే కథితం సర్వం జనకస్య వచో మమ | సమాచక్షౌ ద్య
సంకోచా న్నా హం వక్తుం సముత్సహే || ౧౦౨ || పుత్రీగిరిం విదిత్వా సా
భర్తారం వాక్య మబ్రవీత్ || ధరణీ || సాధయస్వ మహాభాగ వివాహం విధి
పూర్వకమ్ || ౧౦౩ || విలంబో నై వ కర్తవ్య శ్శుభార్థం తు శుభాసన |
రాజా || తస్మై దాస్యామి కృష్ణాయ శ్రీనివాసాయ ధీమతే || ౧౦౪ || ఇత్యా

—♦—వియస్మిన్ పాజ్ఞయా ధరాతలమృతిబృహస్పత్యాగమనమ్—♦—

శ్వస్య నుతాం రాజా పుత్ర మింద్రనికేతనం | ప్రేషయామాస రాజేంద్ర గుర్వా
నయనకాంక్షయా || ౧౦౫ || విలిఖ్యపత్రికాం రాజా పుత్రీకల్యాణసూచి
కాం | సంప్రేషయామాస తదా స్వపుత్రేణ వియస్మిన్ పః || ౧౦౬ || స
గత్వా వాయువేగేన చంద్రదాంశత్వా త్తు భూమిప | అవందతా నందపూర్ణో
గురు మింద్రస్య చ క్షణాత్ || ౧౦౭ || సపత్రం రాజపుత్రం చ సమాలోక్త్యా
గతం గురుః | ప్రతిష్ఠాప్య సనే తంచ తేనా నీతాం తదా శుభామ్ || ౧౦౮ ||
పసాత చ మహారాజ పత్రికాం శుభసూచికామ్ | తత్క్షణా దాగమ ద్రాక్ష
రాజానం స పురోహితః || ౧౦౯ || ప్రాప్తం పురోహితం దృష్ట్వా కృత్వా
౭ర్చాం విధిపూర్వకమ్ | కాలోచితం వాచయిత్వా వస్తమాన ఉవాచసః ||
౧౧౦ || రాజా || తవాజ్ఞయా కరిష్యామి వివాహం దుహితు మ్నమ |
శ్రీనివాసస్య సంబంధో విదితస్య ప్రశస్యతే || ౧౧౧ || కన్యార్థ మాగతా
సాధ్వీ విదితే గోత్రనామనీ | తథాపి తవ వాక్యేన వివాహం కర్తు
ముత్సహే || ౧౧౨ || స రాజ్ఞో వచనం శ్రుత్వా రాజానం ప్రత్య భాషతి ||
గురుః || సఫలం వృక్ష మాశ్రిత్య జీవంతి బహుస్మా భువి || ౧౧౩ || తథా
వయం చ జీవామ స్తవ భాగ్యావలంబినః | అహం కదా చి దేవాత్రి సమా
గచ్ఛామి భూతలం || ౧౧౪ || స జానామి తత స్సమ్యక్ కృక ఆశ్రితివాక్ సదా |
స జానాతి మహారాజస్థితి మేతస్య శాజ్ఞానః || ౧౧౫ || అత్రై వ్రా త్తరదిగ్భాగే
పంచక్రోశమితే నృప | శుకో స్తి వ్యాసతనయ శ్రీనివాసపరాయణః || త
మాహ్వాయ మహారాజ శై ఘ్నేయోఽప్పథివీపతే | స వక్ష్యత్యా త్నన స్సఖ్యం
పృత్యంతం తస్య చా దితః || ౧౧౬ || ఏవ ముక్తో ధ గురుణా భృతిం

—◆◆◆ బృహస్పత్యుక్తావియన్నృపకృతశుకాహ్వనమ్. ◆◆◆—

[బ్రాహ్మణప్రియం । సందిదేశ మహారాజ శృకాశ్రమ మరిందమః ॥ ౧౧౮ ॥
స గత్వా వాయువేగేన రథేనా దిత్యనర్చనా । ధ్యానయోగా దుత్థితం తం
దృష్ట్వా శుక ఋవాచ హ ॥ ౧౧౯ ॥ తోండమాన్ ॥ శృణు తాపసశార్దూల
వచనం రాజభాషితం । పద్మావతీ వివాహార్థా సంపన్నా గురుపూజితా ॥
శ్రీనివాసాయ తాం కన్యాం ప్రదాతుం కాక్షంతే నృపః । యుక్తాయు క్తవిచిం
తాయై గురు మాహూతవా నపి ॥ ౧౨౦ ॥ తిదర్థ మేవ చా ద్య త్వాం సమా
హ్వయతి భూమిపః । యుక్తాయుక్తే విచింత్యా ధ ల్లిఖతుం శుభపత్రికామ్ ॥
౧౨౧ ॥ అవకాశం చ కృత్వాఽ ద్య గచ్ఛతాం నగరీం ప్రతి । ఏవ ముక్తో
మహీదేవో మహీపాలేన భూమిప ॥ ౧౨౨ ॥ స సంభ్రమా త్సముత్థాయ
వ్యభ్రమ ద్విభ్రమ న్నివ । భింద స్కమండలుం రాజం శ్చిందన్ కృష్ణమృగ
త్వచం ॥ విచ్ఛిద్య మణిమాలా శ్చ స ననర్త మహామునిః । మహూర్త మిత్థం
రాజేంద్ర తద్భుద్ధి రవశం గతా ॥ ౧౨౩ ॥ ఉవాచ పశ్చా ద్రాజానంకార్షణై స్స
పాయని ర్భునిః ॥ ౧౨౪ ॥ శ్రీశుకః ॥ సాధూ దితం వాక్య ముదారవిక్రమ
త్వయా హరే ర్వేంకటశైలవాసినః । కన్యాప్రదానం పురుషార్థసాధనం సమ
స్తలోకస్య పవిత్రతాళరం ॥ ౧౨౫ ॥ ఆకాశరాజధిషణౌ శ్రీనివాసకృపా
బలాత్ ॥ ౧౨౬ ॥ మహాదానపరా విత్తం భూయాస్తాం చ దినే దినే । ఇత్యా
శిషా ప్రశస్యా ధ పద్మతీర్థేఽ వగాహ్య చ ॥ ౧౨౭ ॥ కృత్వా సూర్యాహ్నికీం
సంధ్యాం త్యక్త్వా జీర్ణోపబర్హణమ్ । స నవాని కుశాగ్రాణి నికృత్య మునిస
త్తమః ॥ ౧౨౮ ॥ కిరీటం బంధయిత్వా తై రుత్తమాంగనిబంధనం । కవచం కల్ప
యామాస కుశాగ్రైః కుసుమై స్తదా ॥ ౧౨౯ ॥ తులసీమణిమాలాభిః కంఠకర్ణ
విభూషితః । ఆపాదలంబికృష్ణత్వక్కువచై స్సమలంకృతః ॥ ౧౩౦ ॥ అశ్వయానే
ఽధిరోవై స సం నినాయ స సృపానుజః । తిమాయాంతం మునిం దృష్ట్వా చతు
రంగబలాన్వితః ॥ ౧౩౧ ॥ పురోహితం పురస్కృత్య కుశమూలఫలౌదకైః । అభి
యాత స్తదా రాజా సంతోషం ప్రాప సా పురీ ॥ ౧౩౨ ॥ యానా దుత్తీర్ణ
రాజేంద్ర స్సాష్టాంగం ప్రణివత్య తం । గజ మారోప్య నగరీం స పురోహిత
ఆనయత్ ॥ ౧౩౩ ॥ నికేతనాం తర్భవనే నివేశ్య నిధి మునీనాం ప్రవరం స
రాజా । సంపూజయామాస విధానవిత్తమో విద్యాగురుం జ్ఞానగురుం చ నత్వా ॥

— పద్మావతీపరిణయోద్యుక్తవియన్నృప మృతి శుకకృతశ్లాఘాకృమః. —

రాజా ॥ తాపసం సరివప్రచ్ఛ కన్యార్థం ధిషణా గ్రతః । పద్మావతీం ప్రదా
న్యామి భవద్భ్యా మనుమోదితః ॥ ౧౩౪ ॥ శ్రీనివాసాయ కృష్ణాయ నిశ్చితే
ర్థం మయా మతిః । స తద్వచన మూకర్ణ్య రాజానం రాజనర్తమ ॥ ౧౩౫ ॥

శుకో బ్రహ్మ ద్విరం పుత్రీకారణా త్కరుణాన్వితః ॥ శ్రీశుకః ॥ మాకురుష్వ మహా
రాజ సందేహం దానకర్మణి ॥ ౧౩౮ ॥ ధన్యో సి త్వం మహీపాల కులం పావ
నతాం గతమ్ । పితర స్తు దివం ప్రాప్తా నా త్రకార్యా విచారణా ॥ ౧౩౯ ॥
కిం త్వయా చరితం పుణ్యం పూర్వజన్మని భూమిప । భగవా నరవిద్రాక్షః
శ్రీనివాస స్సతాం గతిః ॥ ౧౪౦ ॥ జామాతృత్వం సమాపన్న స్తస్మా న్నా
స్తి తవా ధికః । విశంభో నై వ కర్తవ్య శ్శుభం శీఘ్రం విధీయతామ్ ॥ ౧౪౧ ॥
వయం ధన్యాః కృతార్థా స్సన్తస్థా సంగేన భూమిప । వయం తు తపసా
ఽరాధ్య కన్దమూలఫలాశేనాః ॥ ౧౪౨ ॥ సర్వసంగం పరిత్యజ్య న పశ్యామో
ఽత్ర తం విభుమ్ । సంగతే స్తవ పశ్యామ శ్రీనివాసం శ్రియాయుతమ్ ॥ ౧౪౩ ॥
సంగతి స్తవ భద్రా నో భవే జ్జన్మని జన్మని । ఏనం త ముక్త్యా రాజర్షిం
తూష్ణీ మాస స తాపసః ॥ ౧౪౪ ॥ శుకవాక్యం తత శ్శృత్వా స రాజా నంద
నిర్భరః । వైయ్యాసికే ర్వచ శ్శృత్వా ప్రశశంస ప్రజాపతిః ॥ ౧౪౫ ॥ మన్యే
కృతార్థ మాత్మానం వ్యాసపుత్ర నమో స్తు తే । గ్రహణాం చ గతి స్తాత
తయో ర్యోగో విచిన్త్యతామ్ ॥ ౧౪౬ ॥ ఋషయోగం గోత్రయోగం పశ్య
విప్ర బలాబలమ్ । ఇతి రాజ్ఞో వచ శ్శృత్వా సురాచార్య స్ససంభ్రమమ్ ॥

—◆— గురుకృతపద్మావతీ శ్రీనివాసయోగాద్యా సుకూల్యవిచారః. —◆—
౧౪౭ ॥ ఛాయాశాస్త్రవిధానజ్ఞో వకుళాం వాక్య మబ్రవీత్ ॥ బృహస్పతిః ॥
గోత్రం శ్రీవేంకటేశస్య తన్నామా చక్షు భామిని ॥ ౧౪౮ ॥ నక్షత్రం చ
ఎరారోహే కథ్యతా మితి చా బ్రవీత్ । సా తస్య వచనం శ్రుత్వా కించి
తోపాన్వితా బ్రవీత్ ॥ ౧౪౯ ॥ వకుళా ॥ బ్రాహ్మణా స్సత్యసంపన్నాః
కతా మిథ్యా ప్రవాదినః । జానంతో పి మహారాజం న వదంతి హితా
హితమ్ ॥ ౧౫౦ ॥ శ్రీశుకః ॥ అవిశ్వాస శ్చ విప్రేషు క్షత్రియాణాం పరా
ననే । ధర్మో ప్య ధర్మతా మేతి హ్య ధర్మో ధర్మతాం గతః ॥ ౧౫౧ ॥
తస్మా త్వయా మహాభాగే కథనీయం హితాహితమ్ । వకుళా ॥ నక్షత్రం
శ్రవణం తస్య గోత్రం వాసిష్ఠసంజ్ఞకమ్ ॥ ౧౫౨ ॥ ఊచుః పురాతనా
మత్స్య కూర్మకృష్ణాదిరూపిణః ॥ రాజా ॥ గోత్ర మత్రే ర్మహాభాగ నక్షత్రం
మృగశీర్షకమ్ ॥ ౧౫౩ ॥ సీతా సత్యాదిరూపాయాగి పద్మాపత్యా విదు
ర్బుధాః । ఉభయో ర్వచనం శ్రుత్వా గురు ర్యోగం విచింత్య సః ॥ ౧౫౪ ॥
హర్షోద్రిక్తమనా భూత్వా సత్యరూపా మహామణిః ॥ గురుః ॥ నాడీకూటం
విశేషేణ సూత్రకూటం విశేషతః ॥ ౧౫౫ ॥ యోనికూటం చా సుకూలం
గ్రహ శ్చ శుభదర్శనాః । సర్వం విచార్య భూపాల స్వార్థభావం సమా
శ్రితః ॥ ౧౫౬ ॥ సమ్మన్త్య బంధుమిత్రాదై ర్గి కన్యాదానం కురు ప్రభో ।
మనం గురువచ శ్శృత్వా విచార్యా శు విచక్షణః ॥ ౧౫౭ ॥ భక్త్యా పర

మయా రాజా స్వార్యభావం సమాశ్రితః । జ్ఞాతిబాంధవసంబంధి సుహృన్ని
త్రజన్వై ర్యుతః ॥ ౧౫౮ ॥ మంత్ర ఇచ్చకార రాజేంద్ర కన్యాదాననిమిత్తకం ।
తే సర్వే బంధువర్గా శ్చ రాజానం ప్రత్య పూజయన్ ॥ ౧౫౯ ॥ సభాం చ
కారయామాస రత్నసింహాసనే స్థితః । వాచయిత్వాఽథ పుణ్యాహం కన్యా
నిశ్చయకారణాత్ ॥ ౧౬౦ ॥ తామూర్బలం దక్షిణాం చా దా త్పూజయిత్వా
గణాధిపమ్ । భుజ ముద్భృత్య రాజేంద్ర స్సభామధ్యే వచో బ్రవీత్ ॥ ౧౬౧ ॥
రాజా ॥ పద్మావతీం ప్రదాస్యామి శ్రీనివాసాయ శార్థిణే । యూయం బంధు
గణా శ్చ త్ర దయాం కురుత మాం ప్రతి ॥ ౧౬౨ ॥ ప్రతిజ్ఞా మకరో
దీప్తం కన్యాశ్చ వేంకటేశితః । స చో వాచ మహారాజో గురుం గురుజన
ప్రియః ॥ ౧౬౩ ॥ రాజా ॥ కిం కార్యం వద నిప్రేంద్ర సంకల్పానంతర
మ్మయా । రాజాన మబ్రవీ ద్రాజ స్సంగిరా దేవతా గురః ॥ ౧౬౪ ॥

◆◆◆శ్రీనివాస మృతి వియస్నృపలిఖిత వివాహపత్రికాప్రకారః◆◆◆

బృహస్పతిః ॥ విలిఖ్య పత్రికాం రాజన్ శ్రీనివాసాయ విష్ణవే । విప్రం
ప్రేషయ రాజేంద్ర తస్యా గమనకారణాత్ ॥ ౧౬౫ ॥ స్వగురో ర్వాక్య
మాకర్ణ్య రాజా గురు మభావత ॥ రాజా ॥ కిం లేఖ్యం ప్రాకృతై ర్విద్వ
న్నప్రాకృతశరీరిణః ॥ ౧౬౬ ॥ తథా పి లేఖనీయం య త్త ద్బృహి గురుస
త్తమ । ఆకాశరాజవచనం శ్రుత్వా గీష్పతి రాదరాత్ ॥ ౧౬౭ ॥ లేఖ్యే శం
ఖాధయామాస రాజ్ఞ స్తస్య మహాత్మనః । గురూపదిష్టమాగ్నేణ విలిలేఖ స
పత్రికామ్ ॥ ౧౬౮ ॥ అప్రాకృతాయ నిత్యాయ సచ్చిదానందమూర్తయే ।
స్వతంత్రాయా ద్వితీయాయా నంతరూపాయ శార్థిణే ॥ ౧౬౯ ॥ భక్తప్రి
యాయ భక్త్యైకవేద్యోపాదేయరూపిణే । దేవాదిదేవపూజ్యాయ బ్రహ్మ
పూజ్యాయ విష్ణవే ॥ ౧౭౦ ॥ శ్రీనివాసాయ కృష్ణాయ వేంకటాచలవాసినే ।
సాక్షి స్సర్వై శ్చ వేదామై రాగమై స్సపురాణకైః ॥ ౧౭౧ ॥ ఆవేదితా
సంతగుణకర్మణే శ్రీధరాయ తే । ఆశీర్వాదం కరిష్యామి బంధుత్వా త్తే
నురోత్తమ ॥ ౧౭౨ ॥ త్వత్పాదపద్మసంపీఠౌ కామ ఆకాశనామకః । త్వదా
శ్రయం సమాకాంక్షన్ లేఖయామ్య ద్య మాధవ ॥ ౧౭౩ ॥ స్త్రీపుత్ర
భ్రాతృభి స్సాకం సర్వైః కుశలినో వయమ్ । త్వదనుగ్రహమాత్రేణ వసామో
ఽత్ర హరేశీపురే ॥ ౧౭౪ ॥ సర్వేషాం భవతాం క్షేమం పత్రద్వారాని
ఖాధయ । వైత్రశుక్లత్రయోదశ్యా మేతత్పత్రం విలిఖ్య తే ॥ ౧౭౫ ॥ కన్యాం
పద్మావతీం తుభ్యం దాస్యామి తి మతి ర్మమ । తా మంగీకురు గోవింద
వివాహవిధిపూర్వకమ్ ॥ ౧౭౬ ॥ శుతో వేత్తి గురు ర్వేత్తి హృదయం మమ
సర్వదా । మా కురుష్వాత్ర సందేహం కన్యార్థం పురుషోత్తమ ॥ ౧౭౭ ॥
వై శాఖశుక్లదశమీభృగువారే శుభే దినే । బంధుభి స్సహసంప్రాప్య మా

స్సహభోజనమ్ । సత్యలోకాధిపత్యం చ సీతావార్తావలంబినే ॥ ౧౯౯ ॥
తస్మాద్దర్శితం తే కర్మ మునే తానపుంగవ । ఏవ ముక్త్వా సుభద్రాణి
వాక్యాని వివిధాని చ ॥ ౨౦౦ ॥ తతః ప్రోవాచ భగవాన్ కత్తే కిం భూతి భాను

— శ్రీనివాససన్నిధౌ వియన్నృపప్రేషితశుక్లవివాహోదంతః —

వత్ ॥ శ్రీశుకః ॥ రాజరాజేన లిఖతా పత్రికా పురుషోత్తమ ॥ ౨౦౧ ॥
ప్రోక్తం తే చ మహాభాగ పూర్వ మేవా న్యకారణం । ఇత్యుక్త స్సౌరమా
కాంతః పత్రికాం శిగసా దధౌ ॥ ౨౦౨ ॥ శ్రీనివాసః ॥ కుశలీ వర్తతే రాజా
భార్యా తస్య పతివ్రతా । భ్రాతా తస్య మహాభాగః పుత్ర స్తస్య విశాం
పతేః ॥ ౨౦౩ ॥ శ్రీశుకః ॥ సర్వం తు కుశలం తస్య భగవన్ భూతిభావన ।

—◆◆◆ వియన్నృప మృతి శ్రీనివాసవిలిఖితశుభవత్రికా. ◆◆◆—

ఏవ ముక్తః పసాతా థ పత్రికాం పురుషోత్తమః ॥ ౨౦౪ ॥ పరన్ హృష్ట
మనా భూత్వా వాచ మూచే రమాపతిః ॥ శ్రీనివాసః ॥ పత్రికా లిఖ్య తే విప్ర
మయా ౭౭ కాశన్మపాయ చ ॥ ౨౦౫ ॥ త్వద్వాచ మనుస్మత్యై వ రాజ్ఞః
ప్రీతివిధాయికా ॥ ౨౦౫ ॥ తత స్స పత్రం పురుషాతమిత్రం స్వయం లిఖేభా థ
మహాభగనంయుతమ్ । అత్యంతసంహృష్టమనఃప్రసూచకం కృష్ణాపతారే
ప్రతి రుక్మిణీ మివ ॥ ౨౦౬ ॥ రాజాధిరాజపూజ్యాయ సుధర్మతనయాయ చ ॥
నమో నమో తిభక్త్యై వ కృత్యే యం పత్రికా ధునా । లిఖ్యతే శ్రీనివాసేన
శుభవిజ్ఞప్తిగణిణీ ॥ ౨౦౭ ॥ శ్రీమద్రాజాధిరాజేంద్రకిరీటాఘృష్టపాదుక ।
అస్తద్భంధువరేణ్య ధ్య గుణపూర్ణసమ్మగ్ధిమన్ ॥ ౨౦౮ ॥ సుధర్మ
తనయాకాశనామ్నా ౭౭ శాసు సుకీర్తినున్ । నమో నమో స్తు తే రాజః
శ్రీనివాసస్య శాస్త్రిణః ॥ ౨౦౯ ॥ శ్రీనివాసేన బాలేన విజ్ఞప్తిః క్రియతే
త్వియం । భవద్భి లిఖితం దృష్ట్వా సంతోషో హ్య భవ స్తమ ॥ ౨౧౦ ॥
వై శాఖశుద్ధదశమీభృగువారే మహాత్మవే । అంగీకరోమి రాజేంద్ర కన్యాం
తవ విశాంపతే ॥ ౨౧౧ ॥ యదా పురా సాగరో మే కన్యాదాససుకీ
ర్తిమాన్ । తథా దత్వా తు మే కన్యాం భవే స్త్వం బహుకీర్తిమాన్ ॥ ౨౧౨ ॥
యథా వై సాగరాన్ పూర్వాన్ కపిలేన నిపాతితాన్ । భగీరథో మహారాజో
గంగా మాదాయ వై పురా ॥ ౨౧౩ ॥ ఉద్ధృత్య కీర్తి మాపే తథాత్వం
రాజసత్తమ । దత్వా మే సుభగాం కన్యాం తవ పూర్వోత్తరం కులం ॥
ఉద్ధృత్య బహుశాం కీర్తిం లభస్వ తరదులభాం । లిఖితవ్యం విశేషేణ
కిం తే ౭స్తీ నృపసత్తమ ॥ ౨౧౪ ॥ విశేషజ్ఞో ౭సి ధర్మాత్మా వేత్తి సర్వం
శుకో మునిః । ఇతి విజ్ఞాపనం జ్ఞేయం మమ ప్రణతిపూర్వకం ॥ ౨౧౫ ॥
ఇత్రం లిఖత్వా వరపత్రికాం శుభాం శేషాద్రినాథో మునినా శుకేన । సంప్రేష

యామాస సురేంద్రపూజ్యం పురం సృపేంద్రస్య వియస్నృపస్య || ౨౧౮ ||
 శ్రీనివాసః || అవిదిత్వా కులం గోత్రం నామసంస్థానమందిరం | కథం
 దాస్యతి రాజేంద్రః కన్యాం మమ మహీసుర || ౨౧౯ || శ్రీశుకః || న కులం న చ
 గోత్రం తే న జన్మ మరణే హరే! న జరా న చ వృద్ధిశ్చ న చ స్థానసమాశ్రయః ||
 విడంబమాత్రం గోవిద కురుషే పురుషోత్తమ | న తే ఽవేక్ష్యం కులం గోత్రం
 విదితస్య జగత్పతేః || ౨౨౦ || మమ వాక్యా ద్వియద్రాజః కన్యాం తే
 సంప్రదాస్యతి | మమ వాక్యా జ్జగన్నాథ దయాం కృత్వా వియస్నృపే ||

—◆— శ్రీనివాసాజ్ఞయా శుకస్య వియస్నృపసగరగమనమ్. —◆—

ఇయం చ కన్యా గోవింద స్వీకార్యా కృపయా త్వయా | ఇతి స్తుత్వా శుక
 స్త్రీప్రసం విస్మయో హరిణా పునః || ౨౨౩ || హరిసందర్శనాల్లబ్ధహర్షో రాజపురం
 యయా | గతే తు మునిశాదూర్ణే భగవాన్ భక్తవత్సలః || ౨౨౪ ||
 మాతరం సందదశాన్ ధ మాగ్ శాంతాం వయోగతామ్ | పకుళాం

—◆— శ్రీనివాస మృతి వకుళాకథితపద్మావతీపరిణయోదస్తః. —◆—

ప్రణిపత్యాథ మాధవౌ వాక్య మబ్రవీత్ || ౨౨౫ || శ్రీనివాసః ||
 అంబ కాలవిశంబ స్తే కిమథాం కమలాననే! కా తత్ర వార్తా నగరే తన్నమా
 చక్షు భామిని || ౨౨౬ || వకుళా || సాధితా బహుయత్నేన కన్యా తే
 పురుషోత్తమ | దైవ మేవ పరం మన్యే పౌరుషం నై వ కారణం || ౨౨౭ ||
 నారాయణాశ్రమా త్కృష్ణ ధర్మ దేవీ సమాగతా దైవయోగేన సా భద్రా సం
 ప్రాప్తా రాజమందిరం || ౨౨౮ || ఉవాచ తాం భవద్దాసయోగ్యాం కన్యాం
 సృపాత్మజాం | కన్యా పితృద్రతా ఽన్యం సానై వా కాంక్షతి లోకిం ||
 తయో ర్వాక్యం సమాకణ్య దాతుం తే సో ఽన్యమన్యత | ఇమాం దాస్యా
 మహే పుత్రీం వేంకటాద్రినివాసినీ || ౨౨౯ || ఇత్యం సంకల్పమాయాస
 సభామధ్యే ముదా సృపః! త్వయై వ జాత మేతిద్ధి న దైవం భవతఃపరం || ౨౩౦ ||
 ఇతి మాతృవచ శృణ్వత్వా కించిద్ధాస్యముఖో హరిః | మాతరం ప్రతినన్ద్యా
 థ చింతయాన్ వాక్య మబ్రవీత్ || ౨౩౧ ||

ఇతి శ్రీమద్భవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీ వేంకటాచలమాహాత్మ్యే
 పద్మావతీ పరిణయనిశ్చయో నామ నవమోధ్యాయః.

—◆— శ్రీనివాసాజ్ఞయా బ్రహ్మద్యానయనార్థం శేష గరుడగమనమ్. —◆—

జనకః || మాతు ర్విచన మాకర్ణ్య కృతవాన్ కిం రమాపతిః | త
 న్నమా చక్షు భగవాన్ స విస్తారం సతాం ప్రియ || ౧ || శతానందః || త్వం

హరే రసి భక్తేషు ప్రథమోఽతిప్రియ స్సదా । తస్మాద్ధరికథా సక్తమనా
 స్తే తు వదామి తత్ ॥ ౨ ॥ స్వయ మానందపూర్ణోఽపి కర్మభు జ్జ్వరవ
 ధ్ధరిః । మాత్రా చోదిత మాకర్ణ్య తా మూచే మధురం వచః ॥ 3 ॥ శ్రీని
 వాసః ॥ మహాత్మనం విధాతుం హి మమ బుద్ధి ర్న జాయతే । అబంధో
 ర్బంధుయైక్తస్య సంబంధో న ప్రశస్యతే ॥ ౪ ॥ యయో రేవ సమం
 విత్తం యయో రేవ సమోఽన్వయః । తయో ర్వివాదో మైత్రీ చ నో త్తమాధ
 మయో రపి ॥ ౫ ॥ వివాహశ్చ వివాద శ్చ సమయో రేవ శోభతే । అహ
 మేక స్సోఽపి బంధుసమేతో ధరణీపతిః ॥ ౬ ॥ కథం నృపస్యా స్య మయో చిత
 స్స్యా దబంధునా బంధుయతస్య సంగః । భవే త్సుఖం నే తి వదంతి సంత
 ఇత్య ద్య చింతా ఖలు బాధతే మాం ॥ ౭ ॥ బంధుహీనస్య మే రాజా కథం
 కన్యాం ప్రదాస్యతి । వాసుదేవవచ శ్శృత్వా వకుళా వాక్య మబ్రవీత్ ॥౮॥
 వకుళా ॥ త్వాదృశః పురుషో లోకే నా సత్యం వదతి క్వచిత్ । సత్య మేవ
 ప్రశశంసంతి మునయో వీతకల్తపాః ॥ ౯ ॥ శుక స్త్వత్కార్యనిష్ఠ స్తు దేవా
 నాం గురు రక్షిరాః । సద్ధర్మిణో మహేశస్య తస్యా శాం మా వృథా కురు ॥౧౦॥
 స్మరబంధూః త్వరాం త్వర్వాః బ్రహ్మరుద్రపురోగమాః । పుత్రాపౌత్రాం
 స్తథా భ్రాతృన్ స్తుషాశ్చ పురుషోత్తమ ॥ ౧౧ ॥ తదా గతి స్తు గోవింద
 దులభా చ కలౌ యుగే । సోఽపి పశ్య తు రాజషిః స్త్వత్సంబంధిజనా
 నిహ ॥ ౧౨ ॥ మాతు ర్వచన మాకణ్య మనసా శేషపక్షిణౌ । సన్తార
 పృథివీచాల శ్రీనివాస స్సతాం గతిః ॥౧౩॥ తా వాగతౌ శేషవియచ్చరా తదా
 త్మజేన శేషాచలవల్లభాంతికం । దదశః భక్త్యా పురతస్థితా విమా నిదేశయా
 మాస పురాణపూరుషః ॥ ౧౪ ॥ శ్రీనివాసః ॥ పక్షిరాడ్ల చ్చ మే పుత్రం సత్య
 లోకేశ్వరం నృపగచ్ఛాహిభూషణం శేష మమ పౌత్ర ముమాపతిం ॥ ౧౫ ॥
 ఇత్యుక్త్యా పత్రికాం తాభ్యాం విలిఖ్యా దా చ్ఛుభాత్మికాం । ప్రణిపత్యా థ
 విశ్వేశం ఖగమాగేణ జగత్తుః ॥ ౧౬ ॥ సత్యలోకం తతో గత్వా బ్రహ్మణా
 భాస్కరోపమం । దృష్ట్వా సత్వా థ భక్త్యై వ పక్షిరాట్ పత్రికా మదాత్ ॥
 పితామహ స్తు తిం దృష్ట్వా గరుడం ప్రత్య భాషత ॥ బ్రహ్మ ॥ చిరకాలేనసం
 ప్రాప్తః పక్షిరాట్ కశ్యపాత్మజ ॥ ౧౭ ॥ కుత్రా స్తి శ్రీనివాస స్స వాసు
 దేవః పితా మహు । పితా మహవచ శ్శృత్వా పక్షిరా డ్వాక్య మబ్రవీత్ ॥
 గరుడః ॥ వాసుదేవో వసత్యం గ వైకుంఠగిరీమూర్ధని । తద్వివాహార్థ మా
 యాతం మాం విద్ధి చతురానన ॥ ౧౮ ॥ నారాయణేన లిఖితాం పత్రికా
 మవలోకయ । పాత పత్రికా మిత్థం చోదితో నేన వై విధిః ౨౧ ॥ చిరం
 జీవాయ పుత్రాయ బ్రహ్మణే నాభిజన్మనే । శ్రీవేంకటాద్రినాథస్య శ్రీనివా
 సస్య మంగళాః ॥ ౨౨ ॥ వైదిక్య ఆశిష స్సర్వాస్సర్వదా సంతా పుష్కలాః ।

కలా వాకాశరాజో మే కన్యాదానం కరిష్యతి || ౨౩ || పత్రికాదశకానా
దేవ సపుత్ర స్సపరిగ్రహః | సలోకపాల స్సస్త్రీక స్సగంధర్వ స్సహారగః
|| ౨౪ || సమాగత్యా శు కల్యాణం దృష్ట్వా గచ్ఛ యథాముఖం | పత్రికాథా
మితి జ్ఞాత్వా కించి ధ్యాన ముపాగతః || ౨౫ || సంతోషమతులం లేభే

— శ్రీనివాసవివాహదర్శనార్థం శేషాచల మృతి బ్రహ్మాద్యాగమనమ్. —

విధిః కల్యాణకాతుకీ | ద్వారపాలా త్సమాహూయ చే దం వచన మబ్ర
వీత్ || ౨౬ || బ్రహ్మ || శేరీదుందుభయ శ్చ ద్య వాద్యంతాం సర్వతో
ముఖం | భవద్భి మే ఖ్యాపయద్భి గమనం ధరణీతలే || ౨౭ || ఇత్యుక్తా
ద్వారపాలా స్తే వాద్యాని సమవాదయత్ | బ్రహ్మణం ప్రణివత్యా ధ
నిదేశజ్ఞో వచో బ్రవీత్ || ౨౮ || ప్రయాణభేరినిదద స్సమంగళ స్సంశ్రూ
యతే సర్వజనైః కుతూహలాత్ | కం దేశ ముద్దిశ్య పితామహోద్వ సంతా
డ్యతే వాద్యగణో వదా ద్య || ౨౯ || చతుర్ముఖః || భారతే స్త్రి
మహావషేజంబూద్వీపస్య దక్షిణే | శేషాచలం సముద్దిశ్య నియుంక్ష్య చ
తురంగిణీం || ౩౦ || సేనాం పరాం మమే త్యుక్త్వా సేనాపతి మథా బ్రవీత్ |
స్కందాహ్వయసురా త్సర్వా త్సర్వా దిక్పాలకా నితి || ౩౧ || సత్య
లోకజనాం త్సర్వా స్వయ మాహ పితామహః | భవంతో రసికా స్సర్వే
కల్యాణార్థం కతా యుగే || ౩౨ || శ్రీనివాసస్య కృష్ణస్య పితు ర్నే పురుషో
త్తమాః | సమాగచ్ఛంతు సర్వే మే సేనాధీశా మయా సహ || ౩౩ || ఇతి
బ్రహ్మవచ శ్శ్రుత్వా సేనానాథా స్త మబ్రువత్ || సేనాపతయ ఊచుః ||
వాషిష్ఠకం దేహి నో బ్రహ్మ న్నా గచ్ఛామ స్త్వయా సహ | ఏవ ముక్తో ధనం
తేషాం దత్తవాన్ స పితామహః || వాహనాని విచిత్రాణి రథాం శ్చ వివిధా
నపి || ౩౪ || భూషణాని చ వస్త్రాణి రత్నాని వివిధాని చ | పత్నీ స్సందేశ
యామాస వివాహార్థం పితామహః || ౩౫ || స్వయ మంత గత శ్రీమా
నాత్మానం సమభూషయత్ | దధార శిరసా శీఘ్రం కిరీటం పశ్చిమేన
తు || ౩౬ || అన్యేన శిరసా థాతా రక్తోష్ణీష మధారయత్ | దక్షిణేనో
త్తమాంగేన శిరోవేష్ట మబంధయత్ || ౩౭ || నీలమాక్తికవైడూర్య
యుతే మకరకుండలే | కర్ణయో ర్భూషయామాస కరా కనకకంకణైః ||
కవచం ధారయామాస సవరత్నసమాకులమ్ | కాశ్చీదామసమాబద్ధం
ముక్తామణివిభూషితమ్ || ౪౦ || కుశకేతుం కుశశ్రేష్ఠే ధృతవా వై సస్య
మూర్ధని | సరస్వతీం చ సావిత్రీం గాయత్రీం వై తతః పరమ్ || ౪౧ || పుత్రా
న్పౌత్రాం స్తథా సర్వా త్సవాజిరథకుంజరాన్ | మనఃపుత్రా నీ్వర్య
పుత్రాన్ సమాహూయ పితామహః || ౪౨ || అలంకారయుతా స్కృత్వా

గమనాభిముఖోఽభవత్ । స్వసేనాం పురతః కృత్వా నాభిజో నిర్యయా
 పురాత్ ॥ ౪౩ ॥ హంసం చంద్రప్రతీకాశ మారురోహ పితామహః । విమా
 నాని విచిత్రాణి వధ్వ ఆరురుహు స్తదా ॥ ౪౪ ॥ ఘట్టా శ్చమరనిష్ఠోపై
 స్సహితా నృప రేజరే । శూరా వీరాసనా ధీరా గజాశ్వగదసంస్థితాః ।
 సముచ్చితై ర్ధ్వజై ర్దీర్ఘపతాకై స్సమలంకృతాః । నానాయుధధరా వీర
 స్తేహం మధ్యే పితామహః ॥ ౪౫ ॥ రరాజ చంద్రమా రాజం స్తారాశీ
 ర్గగనే యథా । శ్వేతచ్ఛత్రం హేమదణ్డం రత్నకుంభయుతం ధృతమ్ ॥ ౪౬ ॥
 యోజనత్రయవిస్తీర్ణం దశలక్షజనై ర్వృతమ్ । సభాప్రకాశయామాస దేవ
 దేవస్య వై తదా ॥ ౪౭ ॥ అవాదయ స్మహారాజ వాద్యాని వివిధాని చ
 భేరీ శ్చ నవసాహస్రం దుందుభీనాం శతత్రయమ్ ॥ ౪౮ ॥ మృదంగపణవాన్
 ధక్కామడ్డునిస్సాణడిండిమాన్ । గోముఖా న్దురజాన్ వీణా స్తథా వై
 రుర్మురాదికాన్ ॥ ౪౯ ॥ బర్బరై శ్శతశృంగై శ్చ దీర్ఘశృంగై శ్చ సుస్వరైః
 సప్తస్వరై స్సప్తరాగై స్సర్పాణా మపి మోహకైః ॥ ౫౦ ॥ పూత్యైశ్చ
 శ్చ నవమూర్తై ర్ధ్వనయద్భి శ్చ వారిజాన్ । గంధర్వై గ్రాసనిపుణై
 స్స్వరభేదవిచక్షణైః ॥ ౫౧ ॥ వీణాదండస్థసూత్రై శ్చ వాదయద్భి స్సుఖా
 వహైః । సర్తకై ర్మృతకై శ్చైవ హహహహహహముఖై ర్వృతమ్ ।
 స్తూయమానం తుంబురుణా సూతమాగధవందిభిః । నురా స్సర్వే శ్రీనివా
 సమహోత్సవదిదృక్షవః ॥ ౫౨ ॥ అనుజగ్తు ర్మహారాజం బ్రహ్మణం యాంత
 మగ్రతః । సత్యలోకే తపోలోకే జనలోకే తతః పరమ్ ॥ ౫౩ ॥ మహ
 ర్లోకే సువర్లోకే స్వర్గలోకేమహీతలే । ఏవం క్రమా న్మహాభాగం బ్రహ్మణం
 దదృశు ర్జనాః ॥ ౫౪ ॥ ఋషయ స్సత్త్వసంపన్నా స్తదాఽత్యద్భుత
 దర్శనమ్ । వాసుదేవసమాకారం వై శ్వానరసమాననమ్ ॥ ౫౫ ॥ దదృశు
 స్సర్వలోకేశం సాక్షా ద్బ్రహ్మణ మగ్రజమ్ । కేచి న్నారాయణం తం
 హి గాంభీర్యా దబ్రువం స్తదా ॥ ౫౬ ॥ కేచి న్నారాయణో నా యం
 వదనానాం విపర్యయాత్ । ఇత్య బ్రువం స్తత స్సర్వే మత్వా తం చతురాన
 నమ్ ॥ ౫౭ ॥ హంసస్థం భూషణై ర్యుక్తం కవచాడంబరాన్వితమ్ । అపృచ్ఛం
 స్తే మహీదేవా బ్రహ్మహోఽనుచరాన్ జనాన్ ॥ ౫౮ ॥ మహీదేవాః ॥
 కం వా దేశం ప్రతి జనాః కుతో వాఽగమనం విధేః ॥ జనాః ॥ గచ్ఛామోఽ
 ద్య వివాహార్థం శ్రీనివాసస్య భూతలమ్ ॥ ౫౯ ॥ తేనై వా వాహితా స్సర్వే
 సత్యలోకా స్తహీసురాః । తచ్చృత్వా వచనం తేషా మనుజగ్తుర్మ
 హర్షయః ॥ ౬౦ ॥ సాగ్నిహోత్రా స్సపుత్రా శ్చ సశిష్యా స్సపరిగ్రహాః ।
 ఏవం విభవ మాస్థాయ బ్రహ్మఽగ్రా ద్వేంకటాచలమ్ ॥ ౬౧ ॥ వాది
 త్రాణాం స్వనేనై వ దుందుభీనాం చ నిస్వనైః । ఆపూరితం జగ దిదం

—◆◆◆ శ్రీనివాస మృతి చారాదిజ్ఞాపిత బ్రహ్మగమనమ్. ◆◆◆—

సశైలవనకాననమ్ || ౬౪ || ఏతస్మిన్నేవ కాలే తు భగవాన్ లాకికై
స్సమః | అదృష్ట్యా ఖగరాజం తం మాతరం వాక్య మబ్రవీత్ || ౬౫ || శ్రీని
వాసః || కిన్నా గతో ౭మ్బు ఖగరాట్ పుత్రార్థం ప్రేషితో మయా |
మార్గే నిరోధితః కేన కిం వా స్యా త్కారణం వద || ౬౬ || ఏనం వదతి
గోవిందే చారో దృష్టిపథం గతః | చారం దృష్ట్యా ౭తిసంతోషం స లేభే
పురుషోత్తమః || ౬౭ || శ్రీనివాసః || క్వ చార మమ పుత్ర స్తు కేన వై
ప్రేషితో భవాన్ || చారః || ఆగమిష్యతి గోవింద గంగాం తరతి తే
సుతః || ౬౮ || ఏవం వదతి తచ్ఛారే పున రేకో ౭భ్యభాషత || ద్వితీయః ||
గోదావరీం తరతి తే పుత్రః పారజన్తై స్సహ || ౬౯ || స దూతవచనం
శ్రుత్వా కించిద్ధాస్యముఖో ౭భవత్ | తదా ౭జగామ గరుడః పక్షిరా డ్భృ
హ్నాచోదితః || ౭౦ || ప్రణివత్య శ్రీనివాసం ప్రోవాచ చ వచ స్తదా |
గరుడః || కృష్ణాం తీర్త్వా తు తే పుత్ర శ్శీలైల ముపగమ్య చ || ౭౧ ||
అహోబిలం చా ససాద తత్రాజ్ఞప్తో ౭హ మాగతః | ఇత్యే వ ముచ్యమానే
తు గరుడేన మహాత్మనా || ౭౨ || తత్తేనై వ రాజేంద్ర విష్వక్సేనో ౭భివంద్య
చ | వినీతో వాచ మూచే ౭థ శ్రీనివాసం పరాత్పరమ్ || ౭౩ || విష్వ
క్సేనః || తుంబునో స్తీర్థ మాసాద్య హరే తత్రా వగాహతే | పుత్ర స్తవ
మహారాజః పరమాత్మా చతుర్ముఖః || ౭౪ || పుత్ర స్తవా గచ్ఛతీ హ భవద్ద
ర్శన కాతుకీ | సేనాపతౌ వదత్యే వం భగవా నుత్థితో ముదా || ౭౫ ||
గరుడస్కంధ మారూఢః ప్రయాణాభిముఖో హరిః | ఉత్తరాభిముఖిః ప్రాయా
త్పుత్రస్నేహేన భూమిప || ౭౬ || విష్వక్సేనో ౭తివేగేన బ్రహ్మణ ముపగమ్య
చ | ఆనమ్య శిశసా భక్త్యా ప్రోవాచ వచనం విధిమ్ || ౭౭ || విష్వక్సేనః ||

— చతుర్ముఖ శ్రీనివాసయోగి పరస్పరప్రణయావ లోకనసంవాదః. —

భగవా నరవిందాక్ష స్తవదర్శనలాలసః | గరుడస్కంధ మారూఢ్యా సమా
గచ్ఛతి తే ౭న్తికమ్ || ౭౮ || త చ్ఛృత్వా వచనం తస్య విష్వక్సేనస్య
ధీమతః | చంద్రబింబనిభా ధ్ధంసా దవరుహ్యా పితామహః || ౭౯ || పాదాభ్యా
మాగమ చ్ఛీఘ్రం యత్రా గచ్ఛతి కేశవః | స దదర్శ మహారాజ జనకం
చతురాననః || ౮౦ || దండవ త్ప్రణివత్యా థ చా గ్రే బద్ధ్యా కరా స్థితః |
స చా వరుహ్యా గరుడా దాససాద పితామహమ్ || ౮౧ || ఉత్థాప్యా లింగ్య
చా ప్యే న మువాచ మధుసూదనః || శ్రీనివాసః || ఉత్తిష్ఠ తాత భద్రం
తే షశ్య మా మాతురం కృశమ్ || ౮౨ || బహుకాలేన తే బుద్ధి ర్నమ దర్శన
లాలసా | త చ్ఛ దై వ మరిం మన్యే త్వద్బుద్ధి ర్నమ దర్శనే || ౮౩ || కాతూ

హలం నో పసీతా కదా చి దపి యేన వై । న క శ్చి ద్ధియతే క్వా పి త్వాం
 వినా చతురానన ॥ ౮౪ ॥ వదత్యే వం హృషీకేశే నో వాచ చతురాననః ।
 ముహూర్తద్వయమాత్రం తు శ్రీనివాసో పి నో చివాన్ ॥ ౮౫ ॥ ఆనంద
 బాష్పసందిగ్ధనయనౌ తౌ పరస్పరమ్ । స్నేహత్ప్రపుల్లవదనౌ ముఖం దద్దు
 శతు ర్ముదా ॥ ౮౬ ॥ పితు ర్ముఖం సుతో ఽవశ్య తుతవక్త్రం హరి స్తథా ।
 తత స్సంతుష్టమనసౌ లేభాతే పరమాం ముదమ్ ॥ ౮౭ ॥ తౌ క్రీడంతౌ
 శ్రీనివాస బ్రహ్మణౌ దేవసంసది । పితృపుత్రౌ తదా దృష్ట్వా సత్యలోకని
 వాసినః ॥ ౮౮ ॥ లేభిరే పరమానందం తన్నాయామోహితా స్సुरాః ।
 దేవాః ॥ న తేన సదృశః పుత్రో న తేన జనకో భువి ॥ ౮౯ ॥ ఇత్యే వం ప్రశ
 శంసు స్తే భక్తిస్నేహవశంగతాః । తత స్సుతం సమాశ్వాస్య పరిమృజ్యా
 క్షిజం జలమ్ ॥ ౯౦ ॥ బ్రహ్మణః పాణి ముద్ధృత్య స్వనేత్రజల మున్నృజన్ ।
 పల్లీకస్థాన మాశ్రిత్య పుత్రేణ సహ తస్థివాన్ ॥ ౯౧ ॥ తత్ర చ శ్రీనివాస స్త
 మువాచ పురుషోత్తమః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ కచ్చి త్తే కుశలం తాత స్నుషాయా
 మమ సంప్రతి ॥ ౯౨ ॥ పుత్ర పౌత్రప్రపౌత్రాణాం క్షేమం ప్రబ్రూహి మే
 సుత ॥ బ్రహ్మ ॥ సర్వమజ్జశ మస్తాకం త్వత్ప్రసాదేన కేశవ ॥ ౯౩ ॥ తాత మే వద

—◆◆◆ చతుర్ముఖస్య తి శ్రీనివాస జ్ఞాపితస్వపరిణయోద స్తః ◆◆◆—

తే క్షేమం పురాణం పురుషోత్తమ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ద్వాపరాం తే కృతం కర్మ
 శృణు పుత్ర సమాధినా ॥ ౯౪ ॥ వైకుణ్ఠే శేషతల్పస్థం భృగుః పాదతలేన
 మామ్ । తతాడో రసి తే మాతు రాస్పదే కమలాసన ॥ ౯౫ ॥ తదా తే జననీ
 పుత్ర కిరవీరపురం గతా । తేన దుఃఖేన సంత ప్త స్త్యక్త్వా వైకుణ్ఠ ముత్త
 మమ్ ॥ ౯౬ ॥ ఇహా గతో వేంకటాద్రిం నా త్రా పశ్యం నికేతనమ్ । అత్ర
 వల్లీకగం నిత్యం చోళభృత్యః కుతారతః ॥ ౯౭ ॥ ప్రాహర న్తాం రాజభార్యా
 తాడితో ధేనుకోపతః । బృహస్పతేః ప్రసాదేన జీవామి కరుణానిధేః ॥ ౯౮ ॥
 అభివాదయ కల్యాణీ మ్నాతరం మమ నందన । ఇత్యుక్తో వకుళాం బ్రహ్మ
 వపందే హరిమాతరమ్ ॥ ౯౯ ॥ బ్రహ్మ ॥ జననీ తవ గోవింద కుత్రే యం
 జనితా పురా ఏత దాఖ్యాహి భగవన్ శ్రోతుం కాతూహలం హి మే ॥ ౧౦౦ ॥
 శ్రీభగవాన్ ॥ యశోదా వకుళా భూత్వా వర్తతే వేంకటాచలేరక్షితోఽహం
 తయా భద్ర బహుకాలం పితామహ ॥ ౧౦౧ ॥ ఆపత్కాలే తు యో రక్షే
 త్రం విద్యా త్పితరం గురుమ్ । కదా చి న్నృగయానక్తః పద్మతీర్థ సమీ
 పతః ॥ ౧౦౨ ॥ ఆగా మహం తత్ర పుష్పవనే కన్యా ఉపాగమన్ । తాసాం
 మధ్యే విరాజంతీ కన్యా కా చి గుపాగమత్ ॥ ౧౦౩ ॥ యా మాకాశ ప్రభోః
 పుత్రీం నామ్నా పద్మావతీం విదుః । తా మవేక్ష్యౌ తిమోహా న్నే మన స్తా మేః
 కాగత్త తే ॥ ౧౦౪ ॥ తా మేవఘటయా శు త్వం పుత్రో సి పరమో మమ

— శ్రీనివాసపరిణయార్థం శేషాచల మృతి రుద్రాద్యాగమనమ్. —

వదత్యే వం హృషీకేశే శుశ్రువే దుందుభిస్వనః || ౧౦౫ || భగవాన్ || కస్య
వాద్య మిదం బ్రహ్మ క శ్చ మా ముపగచ్ఛతి | వదత్యే వం పరే ఖామ్ని
నీలకణ్ఠో ౭న్వపద్యత || ౧౦౬ || పితామహం చ పితరం వపందే వసుధాధిప |
పార్వత్యా వణ్ణుభేనా పి ప్రమథాధిపసేవకైః || ౧౦౭ || త మాలింగ్య హృషీ
కేశః ప్రాహ శజ్జర మాగతమ్ | వత్సా త్రా యాహి నికటం తిష్ఠ భద్ర
వరాసనే || ౧౦౮ || ఏవం సంభాషమాణే తు నీలకణ్ఠేన కేశవే | తత స్సమా
గమ త్సద్యః కుబేరో నరవాహనః || ౧౦౯ || యత్యేంద్రః పుత్రభృత్యై శ్చ
భార్యాబంధుభి రన్వితః | త మాయాంత ముపాలక్ష్య భగవా నాహ భూమి
ప || ౧౧౦ || ధనాధిప మహాప్రాజ్ఞ ధనవా స్భవ సర్వదా | ఇత్యా శిషా
నందయతి హృషీకేశే ధనేశ్వరమ్ || ౧౧౧ || స్వాహా స్వధాభ్యాం సహిత
ఆరూఢో మేషవాహనమ్ | అగ్ని శ్చ గా త్సపుత్ర శ్చ సబంధు ర్వేజ్కటా
చలే || ౧౧౨ || సజాతవేదసం దృష్ట్వా జాతాహ్లాదో జగత్పతిః | తమా
లింగ్యా తివేగేన తిష్ఠ తిష్ఠే తి చా బ్రవీత్ || ౧౧౩ || తతః ప్రేతపతి శ్చా పి
స్వదూతై శ్చ స్వభార్యయా | స్వవాహనం సమారుహ్య ప్రాప శేషగిరిం
స్వయం || ౧౧౪ || చిత్రగుప్తో మహాప్రాజ్ఞ స్సంప్రాప్తో రాజసత్తమః | తతో
జలపతి శ్చా గా న్నక్ర మారుహ్య భక్తిమాన్ || ౧౧౫ || భార్యయా బహు
రత్నాఢ్యో నారాయణగిరిం ప్రతి | ఆరుహ్య గజరాజం స్వ మింద్ర స్సాతౌ
చ్ఛచీపతిః || ౧౧౬ || భోగిరాజగిరిం రాజన్ సర్వభోగాలయో మహాన్ |
పౌలోమ్యా సహ పుత్రేణ సంప్రాప్త స్త్రీదశేశ్వరః || ౧౧౭ || యథార్హం
శ్రీనివాసేన సత్కృతో నిషసాద చ || ౧౧౮ || ఏణం సమారుహ్య చ భారతీ
యుత స్సంగంధయుక్త స్సముపాయయా గిరిమ్ | భక్తో ౭థ వాయు స్త మిమం
జనార్దనః క్షేమం చ ప్రప్రచ్ఛ తదా ముదాన్వితః || ౧౧౯ || స్థీయతా మితి రాజేం
ద్రహతి ర్వాయు మభాషత || ౧౨౦ || ఏతస్మి న్నేవ కాలే తు సంప్రాప్తా చంద్ర
భాస్కరా | మన్నథో ప్యా గమ ద్రూపీ సరతి స్తురగోపరి || మునయ శ్చ
మహారాజ సమాజగ్ను ర్నహాగిరిమ్ | కశ్యపో ౭త్రి ర్భరద్వాజో వామదేవ
శ్చ కౌతమః || ౧౨౧ || విశ్వామిత్రో వసిష్ఠ శ్చ వాల్మీకి ర్జమదగ్నిజః | పుల
స్త్య శ్చ దధీచి శ్చ శునశ్శేఫ శ్చ గాలవః || ౧౨౨ || గార్గ్యః కృష్ణో మహా
రాజ సపుత్రా స్సపరిగ్రహః | గర్ధర్వాపురస త్చై వ సర్వే సిద్ధా స్సహా
రగాః || ౧౨౩ || ఏవం మహర్షయో దేవా రాజాన శ్చ సమాగతాః |
వివాహార్థం సమాజగ్తు స్సర్వే సంభ్రమకాతరాః || ౧౨౪ || సమాశ్వాస్యా
థ గోవిందో యథాయోగ్యం తదా నృప | స్థీయతా మితి చో వాచ సర్వే

—◆— బ్రహ్మాంజయ విశ్వకర్మకృతపరిణయార్హ పురనిర్మాణకృమః. ◆—
 మాం పురతోహరిః ॥ ౧౨౫ ॥ తతో ఒభూ ద్వాసు దేవస్య విశ్వకర్మోఽక్షిగో
 చరః । త మాలోక్య హృషీకేశ ఇంద్ర మాహస్త్వ మన్యుమాన్ ॥ ౧౨౬ ॥
 శ్రీభగవాన్ ॥ ఇంద్రా స్య గర్వబహుశ్యం పశ్య విశ్వకృతో ఒధునా । భ్రాతు
 ర్బాహుబలా దేష న జానాతి హి తాహితమ్ ॥ ౧౨౭ ॥ యథా ఒన్యా
 స్పశ్యతి సురాం స్తథా మా మపి పశ్యతి । సాధుజాతం సురశ్రేష్ఠ త్వజై న
 మసమంజసమ్ ॥ అన్యం శాలాకర్మరతం శుద్ధం మద్భక్తిసంయుతమ్ । నియో
 జయ సురశ్రేష్ఠ దేవతాగృహకర్తృణి ॥ ౧౨౮ ॥ ఇత్యప్రియం వచ శృణ్వత్వా
 విశ్వకర్మ సరేశ్వర । ప్రణిపత్యా హ గోవిందం వర్ధకీ భయవిహ్వలః ॥ ౧౩౦ ॥
 వర్ధకీ ॥ భగవం స్త్వదభీష్టం య దజ్ఞానా న్మ మయాకృతమ్ । త్మమస్య
 మమ దారాత్మ్యం భగవ స్కరుణానిధే ॥ ౧౩౧ ॥ దేవాదిదేవ దేవేశ స్వల్ప
 స్య మమ కారణాత్ । ఇయా న్కోపహి కిమర్థం తే సంజాతో భగవాన్ హరే ॥
 ౧౩౨ ॥ ఏవం సంప్రార్థిత శ్శక్రం శ్రీనివాస ఉవాచ హ । సభాం కారయ
 దేవేంద్ర దేవార్థం మునికారణాత్ ॥ ౧౩౩ ॥ పంచాశద్ద్యోజనగణ విశాలాం
 సుమనోహరామ్ । సువిచిత్రాం చ మహతీం త్రింశద్ద్యోజనమాయతామ్ ॥
 ౧౩౪ ॥ ఇత్యేవం శాసిత శ్శక్ర స్తేన వర్ధకినా తదా । కారయామాస విపు
 లాం విచిత్రాం మహతీం సభాం ॥ ౧౩౫ ॥ చక్రే శక్రకాజ్ఞయా తత్ర విశ్వ
 కర్మ మయా గ్రజః । అనంతరం వాక్య మూచే శత క్రతు మనామయమ్ ॥
 ౧౩౬ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ఆకాశరాజనగరం శీఘ్రం గచ్ఛ శచీపతే । రాజానం
 సాంత్యవచనైః కార్యే కర్మణి ఖోధయ ॥ ౧౩౭ ॥ తత్రా ప్య సేన కర్తవ్యం
 సభాగోహాది కారయ । వాసుదేవస్య వాక్యాని శ్రుత్వా తస్య శచీపతిః ॥
 ౧౩౮ ॥ జగామ రాజనగరం సహితో విశ్వకర్మణా । విస్తార్య నగరం రాజ్ఞః
 పరితో బహుయోజనమ్ ॥ ౧౩౯ ॥ సంచిచ్ఛద్య చ మహారాజ వనాని గిరిగవ్వ
 రాన్ । విషమాం చ సమాం చక్రే ధరాం తాం ధరణీపతేః ॥ ౧౪౦ ॥ గృ
 హాణి చ విచిత్రాణి సభా శ్చ పటమంటపాన్ ॥ ౧౪౧ ॥ కల్యాణవేదీం స
 దదర్శ రత్నైః సృపూర్ణకక్షైః సుకృతాం విచిత్రామ్ । స్తోభై ర్యుతాం మాత్రిక
 రత్ననిర్మితై ర్నారాయణస్థైః ప నృపేణ నిర్మితామ్ ॥ ౧౪౧ ॥ వాసుదేవస్య
 భవనం వాసపూ విశ్వకర్మణా ॥ ౧౪౨ ॥ కారయామాస రాజేంద్ర సరత్పస్తం
 భగోపురమ్ । ధనధాన్యసమాక్షిప్తం రత్నతోరణమండితమ్ ॥ ౧౪౩ ॥ వాఘీ
 కూపశతం వాజిగజానాం భవనం తథా । వాసవే తు గతే రాజన్ వాసు

—◆— దేవాదికృతపరిణయార్థ భగవత్ప్రార్థ నాభ్యుపగమః. ◆—
 దేవౌ ఒవద త్సురాన్ ॥ ౧౪౪ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ఆకాశరాజస్య సుతా ఒస్తి
 యా సురా ఇచ్ఛామి కర్తుం కిల తత్కరగ్రహమ్ । అంగీకృతం చే ద్భవదీయ

మండలై రంగీకరో మృద్య తు రాజకన్యకామ్ ॥ ౧౮౫ ॥ వాసుదేవవచ
శ్శృత్వా వాసుదేవాత్మజాదికాః । వాక్య మాహు ర్మహారాజ వాసుదేవ
పరాయణాః ॥ ౧౮౬ ॥ బ్రహ్మాదిదేవాః ॥ వయం తు దాసభావేన తిష్ఠామసి
పురుషోత్తమ । త్వత్ప్రసాదా ద్వయం సర్వే పశ్యామో త్ర మహా
త్మవమ్ ॥ ౧౮౭ ॥ శంకరః ॥ వినోదవచనం కృష్ణభాషసే ప్రాకృతో
యథా । మనస స్తే ప్రశస్తం చేత్క్రియతా మితి చా బ్రవీత్ ॥ ౧౮౮ ॥
శంకరస్య వచ శ్శృత్వా ప్రశశంస మానా హరిః । తత శ్చ తుర్ముఖః
ప్రాహ శేషాచలపతిం ప్రతి ॥ ౧౮౯ ॥ బ్రహ్మ ॥ సర్వజ్ఞ స్త్వం దయా
సార సత్యసంకల్పవా ససి । అష్టవర్గం తతః కార్యం వివాహ త్పూర్వ
మేవ హి ॥ ౧౯౦ ॥ తస్మా దాజ్ఞాం దేహి మమ పుణ్యాహే పురుషోత్త

— వసిష్ఠాదీ స్మృతి భగవత్కృతవివాహకార్యనియోజనప్రకారః. —

మ । సపుత్రవచనం శ్రుత్వా వసిష్ఠం ముని మానయత్ ॥ ౧౯౧ ॥ వసిష్ఠం చ
మహాభాగం పారోహిత్యే న్యయోజయత్ । యాజుశ్శాఖై ర్మహామంత్రైః
కర్తవ్యం స్వస్తివాచనమ్ ॥ ౧౯౨ ॥ సర్వేషా మపి దేవానాం యజమానో
భవానితి । దేవానాం చ ఋషీణాం చ మానసే శంకరం న్యథాత్ ॥ దేవా
హ్వసే కుమారం తు ప్రత్యుత్థానే చ మన్నథమ్ । దత్వా తేషాం వీటికాం
తు కృష్ణవర్ణాన మాహ్వయత్ ॥ ౧౯౩ ॥ గృహాంత్యం వీటికాం చ పాకా
ర్థం హవ్యవాహన । ఋషీణాం సర్వదేవానాం తవ పాక స్తు సంమతః ॥ ౧౯౪ ॥
తస్మా త్పాకం కురుష్వ త్వం న్యథా స్వాహా సమన్వితః । ఇతి శిష్టో యజ్ఞ
మూర్తి స్తథా స్త్వి త్య బ్రవీ ధ్ధరిమ్ ॥ ౧౯౫ ॥ తత స్స ప్రాహ వరుణం
జలార్థం సర్వదేహినామ్ । దుష్టానాం దండనే రాజా శిష్టానాం పరిపాలనే ॥
॥ ౧౯౬ ॥ యమం సంకల్పయామాస సుగంధే వాయు మాదిశత్ । ధనదానే
బ్రాహ్మణార్థే వస్త్రాలంకారదాపనే ॥ ౧౯౭ ॥ కుబేరం యోజయామాస భగవా
న్నృపసత్తమ । ప్రదీపధారణే రాజ న్నిశాకగ మయోజయత్ ॥ ౧౯౮ ॥
వసూ స్సన్దేశయామాస భాండానాం శుద్ధికారణాత్ । గ్రహం శ్చ ద్రోణ
పాత్రేషు న్యయోజయ దరిందమ ॥ ౧౯౯ ॥ ఏవం సంశాసితా సర్వే
పురాణపురుషేణ చ । ఆజ్ఞా మాదాయ తే ౭భూవన్ సర్వే స్వస్థా స్స్వక
ర్మసు ॥ ౨౦౦ ॥ తతో వాక్య మువాచే దం బ్రహ్మ లోక పితామహః ।
బ్రహ్మ ॥ మజ్జనం కురు గోవింద మంగళం మధుసూదన ॥ ౨౦౧ ॥

— వివాహార్థం కరవీరపురా ద్రమాహ్వనమ్. —

పుణ్యాహవూర్వం కర్మాణి స్వేష్టదేవ ప్రపూజనమ్ । కులదేవ ప్రతిష్ఠాం
చ సాంగం కురు రమాపతే ॥ ౨౦౨ ॥ స పుత్ర వచనం శ్రుత్వా

సస్సార జగదీశ్వరః | రమాం రాజీవనయనాం కరవీరపురాలయామ్ || ౧౬౪ ||
 మత్వా వియోగినీం రాజన్ దుఃఖిత స్సురసత్తమః | రురోద లోకరీత్యైవ
 భగవాన్ లోకైః స్సమః || ౧౬౫ || స శోభతే సభా దివ్యా తయా విరహితా
 సుత | భవా నహం మహాప్రాజ్ఞ దేవా శ్చ సపరిగ్రహః || ౧౬౬ || స శోభంతే
 యథా కాశే తారా స్తారాపతిం వినా | అపాదపం యథా ఋణ్య మపయో
 శ్చ విహంగమాః || ౧౬౭ || అఫలా శ్చ యథా వృక్షౌ అథనా స్సుహృదో
 యథా | తథా వయం మహాప్రాజ్ఞ రహితా రమయా తయా || ౧౬౮ || వాసు
 దేవవచ శ్శృత్వా వాసుదేవ మభావత | శంకరః పృథివీపాల సముత్త్రిష్ణన్
 మహాభుజః || శంకరః || కిమర్థం రోదనం తాత కిం తే కార్యం విడంబగమ్ |
 అసంగస్యా ప్రమేయస్య చా కూరవరదస్య చ || ౧౭౦ || అక్షేశకస్య దేవేశ
 కిమర్థం రోదనం వృథా | స చతద్వచనం శ్రుత్వా నీలకంఠ మభావత || ౧౭౧ ||
 శ్రీభగవాన్ || త్వం స జానాసి భో శృంభో బాలభావేన పౌత్రక | యదా
 బ్రహ్మ వసానే చ న కిం చి దవశిష్యతే || ౧౭౨ || తదా క్షీరోదకే శంభో నిరా
 లంబే నిరాశ్రయే | సా మే శయ్యా సఖి భూత్వా క్షీడతే హితకారిణీ || ౧౭౩ ||
 ఏతాద్వశీం వినా శంభో మమ సౌఖ్యం కథం భవేత్ | వదత్యే వం జగన్నాథే
 వేధా వాక్య మభావత || ౧౭౪ || బ్రహ్మ || నోక్తం త్వయో దం గోవింద పూర్వ
 మేవం జనార్దన | అద్య మాం కమలానాథ రమాహ్వనే నియోజయ || ౧౭౫ ||
 శ్రీభగవాన్ || సో పి పుత్రవచ శ్శృత్వా ద్యుమణిం శీఘ్ర మహ్వయత్ |

— భగవదుక్త్యా రమానయనాయ కరవీరపుర మ్పూతి సూర్యగమనమ్. —

షణ్ముఖేన మహారాజ సో పి తత్ర సమాగతః || ౧౭౬ || సనామ భక్త్యా
 స్తుత్వాఽథ ప్రాంజలి స్సమ్ముఖస్థితః | భాస్కరం భక్తిసమాంగం భగవా
 నాహ హృద్గతమ్ || ౧౭౭ || శ్రీభగవాన్ || సృగాలవాసుదేవస్య నగరం గచ్ఛ
 భానుమన్ | తత్రా స్తే జగతాం మాతా తా మానయ మనూం తికమ్ ||
 ౧౭౮ || భారతీం వాసుదేవస్య శ్రుత్వా పౌత్రో దివాకరః | వినయేన సమా
 యుక్త శ్శిరసా ఽనమ్య చా వదత్ || ౧౭౯ || భానుః || కథం తాం లోకజ
 ననీ మానయిష్యే తవాంతికమ్ | త స్తమా చక్ష్వ గోవింద కథం మాం
 విశ్వసే ద్రమా || శ్రీభగవాన్ || అస్తి తస్యా స్తవ్యి స్నేహ స్సదా లోక
 మహాదయే | త్వదాగమనసంహృష్టా సమాయాణి మమాం తికమ్ || ౧౮౦ ||
 ఉపాయం ప్రవదిష్యామి తదాగమనకర్తృణి | అశ్రుముంచ స్నప మృజం
 స్తద్ద్వారి కురు సంస్థితమ్ || ౧౮౧ || త్వాం తు దృష్ట్వా జగన్తాతా సాంత్య
 యివ్యతి భానుమన్ | ఏవం వదంతీ వాక్యం త్వాం కించిద్దుఃఖసమాకులా ||
 ౧౮౩ || శాసనం తే హృతం కేన ధరణ్యాం కథ్యతా మితి | త్వం సమాచక్ష్య
 తాం దేవీ మిథ మత్యంతదుఃఖితః || ౧౮౪ || స శాసనం హృతం మేఽద్య

మాతః కేనా పి భూతలే । శయనం తు కృతం తేన తవ భర్తా౭ ద్యభూతలే॥
౧౦౫ ॥ యేన వై శాసనం దత్తం మాత ర్నే కృపయే దృశమ్ । నిశ్చేతనో
౭ద్య పతితో భర్తా జీవతి తే న వా ॥ ౧౦౬ ॥ భర్తా తవ జగన్నాథ స్వశ
క్తో౭ద్య విభాతి మే । కదా ద్రక్ష్యమి దేవీం తా మిత్యా స్తే ప్రలపన్నితి ॥
౧౦౭ ॥ సా త్వద్వచన మాకర్ణ్య సమాయాతి న సంశయః । ఉపాయం తు
తత శ్శ్చుత్వా కించి ధ్ధాస్యముఖాన్వితః ॥ ౧౦౮ ॥ బభాషే భక్తిసమాంగో
భయభక్తిసమన్వితః । సర్వజ్ఞా సర్వలోకేషు విశ్రుతా కమలాలయా ॥ ౧౦౯ ॥
జానాతి హృద్గతం సర్వం కథం మాం విశ్వసే ద్విభో । అరోగస్య చ రోగం
హి కథం వక్ష్యామి తే హరే ॥ ౧౧౦ ॥ స భానో ర్వచనం శ్రుత్వా భాను
మాహ మనోగతమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ మన్నాయయా మోహితా సా భవి
ష్యతి న సంశయః ॥ ౧౧౧ ॥ ఇత్యుక్త క్షి ప్రణిపత్యా ధ వానుదేవం రథేస్థితః ।
కరవీరపురం గత్వా యథోక్తం త త్తథా ౭కరోత్ ॥ ౧౧౨ ॥ సా తద్వచన

—◆◆◆కరవీరపురా చేష్ఠాచల మ్పృతి రమాగమనమ్.◆◆◆—

మాకర్ణ్య యథాదేశం తదా రమా । రథ మారుహ్య ఖేదేన భానువాక్యాద
రేణ సా ॥ ౧౧౩ ॥ సంప్రాప్త వాయువేగేన రవియుక్తా రమా పతిమ్ । తదా
గమనవారాం చ శ్రుత్వా తస్మిన్ క్షణే హరిః ॥ ౧౧౪ ॥ జగామ దర్శనా
పేక్షీ హ్య శక్త ఇవ సమ్ముఖమ్ । తాదృశీ మాకృతిం ప్రాప్య త దద్భుత
మివా భవత్ ॥ ౧౧౫ ॥ దేవానాం పూర్వదేవానాం మునీనా మూర్ధ్వరేత
సామ్ । భుజే భుజంగభూషస్యవామం సంస్థాప్య వై భుజమ్ ॥ ౧౧౬ ॥ తథా
౭పరం బ్రహ్మకంఠే నిధాయా గా ద్భుజం స్వభూః । ఏవం భూతం శ్రీని
వాసం దదర్శ కమలాలయా ॥ ౧౧౭ ॥ రథా దుత్తీర్య వేగేన కించి
ద్ధాస్యముఖాంబుజా । చాంపకం పుష్పనిచయం వికీర్య పదపంకజే ॥ ౧౧౮ ॥
సమాలింగా త్తిభక్త్యై వ మహూర్తద్వయ మాస్థితా । తదాలింగనమా
త్రేణ పుష్టాంగో విష్టరశ్రవాః ॥ ౧౧౯ ॥ కుశలం పరిప్రచచ్ఛ తస్యా స్నా పి
హరే స్తదా । పితరౌ సర్వలోకానాం రమానారాయణౌ పుభౌ ॥ ౧౨౦ ॥
సంప్రాప్తా స్వస్థతాం రాజన్ సర్వదేవనమస్కృతో ॥ శ్రీరమా ॥ మాం

—◆◆◆రమాయై శ్రీనివాసకథిత పద్మావతీ పరిణయోద స్తః.◆◆◆—

మోహయతి గోవింద తవ మాయా దురత్యయా ॥ ౧౨౧ ॥ భానునా మయి
గోవింద కర్ణ చిత్రంత్యయాకృతమ్ । త్వన్తాయా మోహితా స్సర్వే బ్రహ్మే
శానాదయ స్సరాః ॥ ౧౨౨ ॥ వదా దేశం వానుదేవ మమా ద్యా హ్వన
కారణమ్ । స రమావచనం శ్రుత్వా సాధ్వీ మాహ మహీపతే ॥ ౧౨౩ ॥
శ్రీనివాసః ॥ త్వయా రామావతారే తు కథితం స్మర భామిని । వేద

3౮౬ శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే - భవిష్యత్తరపురాణాంతర్గతే [అ-౧౧.

వత్సా వివాహస్య సంప్రాప్తః కాల ఏష వై || ౨౦౪ || త్వత్సన్నిధౌ
 ప్రాథు మేనాం కామయే ౭హం కతా యుగే । వదత్యే వం హృషీకేశే సా
 ౭స్తర త్సూర్వికాం గిరమ్ || ౨౦౫ || శ్రీరమా || తా మంగీకురు గోవింద
 వివాహవిధి పూర్వకమ్ | ఇతి మే వచనం కృష్ణ సఫలం కురు వత్సల || ౨౦౬ ||
 ఇత్యుక్త్వా శ్రీనివాసం సా ననామ చ ముదాన్వితా । హరి స్తు లోకజననీ
 మానందయ దుదారధీః || ౨౦౭ || స రమాగిర మాకర్ణ్య పరిపూర్ణ మనో
 రథః । పరమానంద సంపూర్ణ ఉరగాద్రా వ్యరాజత || ౨౦౮ || సం
 తోషనంసూచక సర్వగాత్ర ఆనందబాష్పేణ సమృద్ధనేత్రః । బ్రహ్మాదిదేవై
 ర్నుతనచ్ఛరిత్ర స్తదా బభౌ వేంకటశైలమిత్రః || ౨౦౯ ||

ఇతి శ్రీభవిష్యత్తరపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే సర్వబంధు
 లక్ష్మీసమాగమయోగో నామ దశమో ౭ధ్యాయః.

—◆◆◆ భగవతః పద్మాదికారితపరిణ యార్హ మంగళాభిషేకక్రమః. ◆◆◆—

జనకః || తతః కి మకరో త్కృష్ణ శ్రీనివాస స్సతాం గతిః । తన్తమా
 చక్ష్య భగవత్ విస్తరేణ మహామునే || ౧ || శతానందః || శ్రీలక్ష్మీసహిత
 శ్రీమాత్ శ్రీనివాసః పితామహమ్ । అబ్రవీ త్ప్రీతమనసా ప్రయంజానగి
 ప్రయోజనే || ౨ || శ్రీనివాసః || కర్తాణి పుత్రకార్యాణి కురు శీఘ్ర మతం
 ద్రితః । స తద్వచన మాకర్ణ్య సంతోషః పితామహః || ౩ || కటా
 హభాండనిచయ మానేతుం వైషయ త్సురాత్ । గరుడప్రముఖా న్వీరాత్
 నారాయణపరాయణాత్ || ౪ || తే తస్య వచనం శ్రుత్వా క్షణేన గరుడా
 దయః । కటాహాదీ స్త్రహితా ౭ థ సమాజగ్తు రనేకథా || ౫ || అపూరయ
 త్తత స్తేషు సవాయు స్సలిలాధిపః । సుగంధం తోయనిచయం దివ్యతీగ్ధో
 ద్భవం శుభమ్ || ౬ || తత స్సర్వా సువాసినో వస్త్రాలంకారమండితాః ।
 అరుంధతీం పురస్కృత్య కృతమంగళకాతుకాః || ౭ || నదీపకలశా న్రాజ
 న్నార్వతీప్రముఖా స్త్రియః । చక్ర స్సమంతా స్తంగళ్యాన్ ససావి
 త్రీపురోగమాః || ౮ || గాయం త్య శ్శుభగానాని నిరాతంకకృతం తథా ।
 కృష్ణావతారవిభవం గాయంత్య శ్చ మరాంగనాః || ౯ || సిద్ధాజ్ఞనా
 శ్చ రాజేంద్ర తన్తు రై వ్విఘ్నసాజ్ఞనాః ఏవం ప్రవృత్తే పుణ్యే ౭ స్త్రి వివాహే
 వేంకటేశితః || ౧౦ || స్నుషా శ్చ వాసుదేవస్య జహను శ్చారులోచనాః ।
 శ్వశ్రూం చ పురతః కృత్వా మాతరం వకుళాం హరేః || ౧౧ || ఏవం
 మహోత్సవ స్తత్ర సమభూ త్సప్తమీదినే । చతుర్దిక్షు చ సంస్థాప్య
 కలశాన్ జలపూరితాన్ || ౧౨ || సూత్రేణ వేష్టయిత్వా తు తన్తధ్యే రత్ని

వీరికామ్ । సంస్థాప్య సంభ్రమై ర్యుక్తా ఇదమాహు స్సురాంగనాః ॥ ౧౩ ॥
 ఉత్తిష్ఠ పురుషశ్రేష్ఠ తిష్ఠ త్వం సూత్రమండలే । స ఇత్థ ముక్తో భగవాన్
 యోషితాం పురతో హరిః ॥ ౧౪ ॥ ప్రోవాచ దీనవదనః ప్రసవ స్నేత్రజం
 జలమ్ । పితామహ మహాప్రాజ్ఞ వివాహవిభవే మమ ॥ ౧౫ ॥ కః కరోత్యభి
 షేకం తు తైలే నాశీఃక్రమేణ వై । యస్య నా స్తి మహారాజ మాతా వా
 పి పితా తథా ॥ ౧౬ ॥ వివాహే చ వివత్తై చ తస్య ధిక్ జన్మ జీవనమ్ । భగినో
 భ్రాతర శ్చైవ మాతులా భాగినీయకాః ॥ ౧౭ ॥ స మే సంతి మహాప్రాజ్ఞ
 కః కరోత్యభిషేచనమ్ । మాతాపితృవిహీనానాం కా గతి రైవ భవిష్యతి ॥
 స చ మాతృసమం మిత్రం జనకేన సమం నుఖమ్ । భార్యాససృశం భాగ్యం
 స పుత్రేణ సమాగతిః ॥ ౧౮ ॥ స హి భ్రాతృసమో బంధు ర్న విష్ణో ద్వేషతా
 పరా । ఇతి సంభాష్య గోవిందో లీలామానుసవిగ్రహః ॥ ౨౦ ॥ రురోద
 లోకరీత్యైవ పశ్య స్పృహాననం హరిః । ఉపధార్య హరే ర్వాక్యం స భవః
 కంజసంభవః ॥ ౨౧ ॥ సాంత్యయ న్వాసుదేవం తు భారతీ మాహ భూపతే ॥
 బ్రహ్మ ॥ కిమర్థం మోహయసి నో మాయాపంజరవాసినః ॥ ౨౨ ॥ కోపి
 నాస్తి తి యత్రోక్తం తదసత్యం చతుర్భుజ! పుత్రో హం తవ కల్యాణపాత్ర
 స్సాతౌ త్రిలోచనః ॥ ౨౩ ॥ మన్మథోఽన్యః పుమా న్నుత్రః పాత్రపుత్ర
 ష్షడాననః । జగత్ప్రాణో జ్యేష్ఠపుత్ర స్సృషా తే భారతీ హరే ॥ ౨౪ ॥ సరస్వత్యా
 దికా స్వర్వా స్త్రిన్య స్త్వత్పాదసేవికాః । త్వం పుమా న్నరమ స్సాతౌ జ్జగ
 ధ్ధాత్రీ తివాం గనా ॥ ౨౫ ॥ క్షిడామాత్ర మిదం మన్యే త్వత్కృతం పురుషోత్తమ ।
 ఏవం విభవ మాపన్న స్త్వం నో మోహయసే వృథా ॥ ౨౬ ॥ ఇత్థ ముక్త్వా
 చతుర్వక్రో వాసుదేవం రమాసఖమ్ । రమాం సంకేతయామాస సా రమా
 సఖ మబ్రవీత్ ॥ ౨౭ ॥ శ్రీరమా ॥ విదితం హృదయం దేవ తవ వేఙ్కటవల్లభ ।
 తైలాభ్యంగాదికర్మాణి కరిష్యే పురుషోత్తమ ॥ ౨౮ ॥ ఉత్తిష్ఠ త్యజ దుఃఖం
 తే సమారోహ వరాసనమ్ । స రమాగిర మాకర్ణ్య సంతోషా న్నయనా
 జ్జలమ్ ॥ ౨౯ ॥ ముంచ న్మునివరా న్రాజ స్సందయ స్మరసారధిః । కశ్య
 పాత్రిభరద్వాజవిశ్వామిత్రపురోగమాన్ ॥ ౩౦ ॥ ప్రణిపత్య వసిష్ఠం స ఆహ
 విశ్వం విడంబయన్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ అనుజ్ఞాం దేహి మే బ్రహ్మన్ మజ్జనార్థం
 మహామునే ॥ ౩౧ ॥ తథా స్త్వి త్య బ్రవీత్కృష్ణం వసిష్ఠ స్సపురోహితః ।
 సపత్నీకాన్ త్సురాన్ సర్వాన్ సభార్యా నృషిమణ్డలాన్ ॥ ౩౨ ॥ అనుజ్ఞాప్యా
 నుగై స్సార్థ ముదతిష్ఠ త్సురోత్తమః । వికీర్య కేశమూలాని పూర్వాశాభి
 ముఖం తతః ॥ ౩౩ ॥ ఆరోపయ న్రత్నపీఠే శ్రీనివాసం సుయోషితః ।
 తాసాం మధ్యే సింధుపుత్రీ రమాక మలోలచనా ॥ ౩౪ ॥ రుక్మపాత్రం సమా
 ధాయ తైలపూరిత మాదరాత్ । అభ్యాంజయ త్తదా దేవీ స్వాశీర్భి రభి

300 శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే - భవిష్యత్తరపురాణా స్తవతే [అ-౧౧.

నంద్య తమ్ || 3౫ || శ్రీరమా || దీర్ఘాయు ర్భవ గోవింద బహుపుత్రో ధనాధిపః |
 చతుర్దశానాం లోకానా మేకచ్ఛత్రాధిపో భవ || 3౬ || ఏవ ముక్త్యా తదా
 దేవీ సా భవనక్తిస్స మాధవమ్ | దేవాంగం మర్దయామాస తైలేనా తిసు
 గంధినా || 3౭ || తదా దదౌ బ్రహ్మపత్నీ చంద్రకాశ్మీరకర్దమమ్ | తేన
 మార్జాల తైలేన తథా మృగమదేన చ || ౩౮ || హరిద్రాచూర్ణ పిష్టేన
 నిర్మృజ్య చ వృషాకపిమ్ | సుమంగళై ర్వాద్యఘోషే స్సహ సర్వపరిచ్ఛదైః ||
 ౩౯ || సమంతా త్సర్వవిధీషు కరికుంభే రుచాహృతైః | సమంతా త్పుణ్యతీర్థస్థ
 పుణ్యతీర్థాభిపూరితైః || ౪౦ || సరత్సైః కాంచనైః కుంభే స్థాపితోదక
 మిశ్రితైః | అభిషేకం తత శ్చక్రే కమలా జగదీశితుః || ౪౧ || ఆపాద మ్నాళి
 పర్యంతం సా కృతోద్వ ద్వర్తనం హరేః | మేనే కృతార్థ మాత్మానం సేవ
 యాకేశవస్య తు || ౪౨ || చతస్ర స్తు సువాసిన్యగి పాణిభిః కలశా స్పృశ |
 ధృత్వా మాక్తికతోయై స్త మభ్యుపిచక్ సురేశ్వరమ్ || ౪౩ || జలై ర్హిరాజ
 యామానుః పుత్రవా స్థనవా స్భవ | ఇత్యా శిషా భవనందంత్య శ్శ్రీనివాసం
 సురాంగనాః || ౪౪ || గాయంత్య శ్శుభగీతాని కాఙ్కుమై స్సలిలై స్తతః |
 ఆరాత్రికాం మాంగళికీం సర్వా శ్చక్రు స్తథా జ్ఞనాః || ౪౫ ||
 తదా దదౌ బ్రహ్మపత్నీ సావిత్రీ వస్త్ర ముత్తమమ్ | తేన వస్త్రేణ సర్వాంగం
 మమార్జ విధివ ద్రమా || ౪౬ || పార్వతీ ధూప మాదాయ దదౌ లక్ష్మీ
 కరాంబుజే | ధూపయిత్వా సుధూపేన వికీర్ణో జ్ఞితబంధనా || ౪౭ ||
 బబంధ కమలా దేవీ మూర్ధజా న్నధుఘాతినః | ఆదర్శం దర్శయామాస
 సావిత్రీ స్వర్ణభూషితమ్ || ౪౮ || రతీశఛ్యా చామరే చ వీడయంత్యే స్థితే
 తదా | ఛత్రం దధార సా దేవీ భారతీ భక్తి సంయుతా || ౪౯ || పాదుకే
 ప్రదదౌ భద్రా గణ్గా గణ్గాపితు స్తదా || ౫౦ || నిధాయ పాదౌ వరపాదు
 కాద్వయే యయా ప్రపన్నార్తిహరో హరి స్స్వయమ్ | యాభ్యాం పురా
 పాసనతాం గతా మునే శ్శాపేన శైలీత్వ ముపాగతా బల || ౫౧ ||
 పాదుకాభ్యాం చరన్యూమిం వరాసన మగా ధ్ధరిః || ౫౨ || బ్రహ్మదయ
 స్సురశ్రేష్ఠా ఇంద్రాద్యా లోకపాలకాః | కశ్యపాది మునిశ్రేష్ఠా వసిష్ఠాదితపో
 ధనాః || ౫౩ || ససకాద్యా శ్చ యోగీంద్రా భృగ్వాద్యా శ్చ ఋషీశ్వరాః |
 అర్యమాద్యా శ్చ పితర స్తుంబుర్వాద్యా శ్చ గాయకాః || ౫౪ || రంభా
 ద్యాశ్చైవ సర్వకృత్ సూతమాగధవందినః | ఉపాసతా సనే రమ్యే పశ్యంతః
 పురుషోత్తమమ్ || ౫౫ || స్వామి పుష్కరిణీతీరే దక్షిణే పక్షివాహనమ్ | అష్ట
 మిందుకలాకారే లలాటే దర్పణస్ఫుటే || ౫౬ || ఊర్ధ్వపుండ్రం దధారా
 థ శ్రీనివాస స్సతాం గతిః || ౫౭ || తదా హ కమలాం రాజన్ వకుళా
 లోకమాతరమ్ | రేఖాం రచయ కల్యాణి లలాటే కుంకుమేన తు || ౫౮ ||

ఏవ ముక్తా దేవమాత్రా రమా కుంకుమ మాలిఖితే || ౫౮ || తదా
ముహూర్తకాల స్తు దర్శితో దైవచింతితైః । భూషణాని *స్వపుత్రస్య పాత్రం
తు జగదీశితః || ౫౯ || యాచయిత్వా మహారాజ కుబేర మథ సా రమా ।
ఆదాయతం దదర్శా ధ భగవా నాహ తాం నృప || ౬౦ || భగవాన్ || సంభూ
షయ వరాహోపే భూషణై ర్థాం వరాననే । ఏవ ముక్తా హసంతీ సా భూషణై
స్త మభూషయత్ || ౬౧ || వీతాంబరం దధారా శు కటిసూత్ర మనర్ఘ్యకమ్ ।
స్వర్ణై రాభరణై ర్వస్త్రై ర్ఘృపిత స్తు తతో హరిః || ౬౨ || కశ్యపాత్రి
భరద్వాజ వసిష్ఠాదీ న్నహఃమునీన్ । నమ శ్చక్రే విరించేశ వినతో పి విడం
బయన్ || ౬౩ || సంధ్యా ముపాస్య విధివ త్ప్రత్యా తాత్కాలిక క్రియాః ।
వసిష్ఠ మాహాయో వాచ సంతోషోద్రిక్త మానసః || ౬౪ || శ్రీభగవాన్ ||
మునిశ్రేష్ఠ వసిష్ఠ త్వ ముత్తరం కార్య మాచర । వాసుదేవవచ శ్శృత్వా
వసిష్ఠో వదతాంవరః || ౬౫ || విరచ్య వేదికాం తత్ర మా క్షిక్తై శ్చతురశ్రికామ్
శ్రీనివాసం ప్రతిష్ఠాప్య సంకల్ప్య విధిపూర్వకమ్ || ౬౬ || చక్రే పూణ్యాహ
కర్తా ధ వరయిత్వా ద్విజన్మనః । అష్టవర్గం తత శ్చక్రే సృష్టికర్తా పితామహః ||
౬౭ || తతో నియుక్తా విధినా దత్వా తాంబూల దక్షిణాః । వివాణాం వేద
విదుషాం తథా మజ్జశవాదినామ్ || ౬౮ || దదు ర్దేవా ధనం వస్త్రం వాసు
దేవస్య యే ప్రియాః । తత ససమాప్య కర్తాణి శాస్త్రోక్తాని యథావిధి || ౬౯ ||

—◆◆◆భగవత్కృతపరిణయాజ్ఞకులదేవతాప్రతిష్ఠావిధానం.◆◆◆—

కులదైవ మపుచ్ఛ త్తం వసిష్ఠో వసుధాధిపాన తస్య పచనం శ్రుత్వా భగవా
నాహ వై మునిమ్ || ౭౦ || శ్రీభగవాన్ || వసిష్ఠ మమ కల్యాణీ కులదేవీ
శమీ స్మృతా । మమా పి పాండవానాం చ నాత్ర కార్యా విచారణా || ౭౧ ||
క్వ చా స్తి స ద్రుమశ్రేష్ఠ ఇత్యుక్తే లగ స్త్య ఊచివాన్ || అగ స్త్యః || అత్రై
వై త్తరదిగ్భాగే తీర్థే కామారసంజ్ఞకే || ౭౨ || వర్తతే వృక్షరాజ స్స తత్ర
గత్వా త మానయ | అగ స్త్యవచనేనై వం తత్ర గత్వా లగ తం ద్రుమమ్ || ౭౩ ||
క్వత్వా ప్రదక్షిణం రాజన్ భగవాన్ లోక్తికై ససమః | నమ శ్చక్రే శ మివృక్షం
కులదైవం వృషాకపిః || ౭౪ || శ్రీనివాసః || శమి పాపం శమయ మే శమి శత్రు
వినాశి । అర్జునస్య ధనుర్ధాత్రి రామస్య ప్రియదర్శని || ౭౫ || మాత ర్మే కురు
కల్యాణ మవిఘ్నేన సురప్రియే । కలహ స్సర్వదేవానాం రాజ్ఞ స్తస్య చ
నోద్భవేత్ || ౭౬ || ఇతి సంప్రార్థ్య దేవేశః కులదేవీం సురార్చితామ్ । అర్చ
యిత్వా విధానేన స్కంధ మల్పం మహీపతే || ౭౭ || నికృత్య శిరసా ధృత్వా

* స్వపుత్రస్య జగదీశితః బ్రహ్మణః - పాత్రం కుబేరం - పులస్త్య పుత్రత్వా తాపత్రం.

హదితాణాం స్వనేన చాపూరయన్మంబరం సర్వం పున స్వస్థానమాగతః॥ ౭౮
 శ్రీనివాసః॥ సా కుత్ర స్థాప్యతే బ్రహ్మ వసిష్ఠకులదేవికా । వద త్యేవం
 వాసుదేవే వసిష్ఠం వసుధాధిప ॥ ౭౯ ॥ నారద శ్చం తికం గత్వా ప్రోవాచ
 మధుసూదనమ్ ॥ శ్రీనారదః ॥ వారాహశరణే దేవ స్థాప్యతాం కులదేవతా॥
 ౮౦ ॥ యస్మిన్ స్థానే స్వకం ధామ తత్ర తాం కృష్ణ పూజయేత్ । ఏవం
 విద్వన్మతం పూర్వం నిర్మితం పరమేష్ఠినా ॥ ౮౧ ॥ స నారదవచ శ్శృత్వా
 వసిష్ఠసహితో హరిః । వరాహశరణం గత్వా వచ ఏత త్త మబ్రవీత్ ॥ ౮౨ ॥
 శ్రీనివాసః ॥ ప్రసాదా త్తవ గోవింద వివాహం కర్తు ముత్సుకః । సహితో
 ధరయా సార్థం త్వమాగచ్ఛ స్మపాలయమ్ ॥ ౮౩ ॥ గరు స్త్వం సర్వలోకా
 నాం కృతకృత్యం చ మాం కురు । శ్రీనివాసవచ శ్శృత్వా భూధరో వాక్య
 మబ్రవీత్ ॥ ౮౪ ॥ శ్రీవరాహః ॥ మమ స్థానే మహారాజ వకుళాం విద్ధి మే
 సఖమ్ । తేత్రం పక్ష్యం మదీయం య త్తస్మా న్నాం త్యక్తు మర్హసి॥ ౮౫ ॥
 వరాహవచనం శ్రుత్వా వాసుదేవో భృభాషత ॥ శ్రీనివాసః ॥ కులదేవీప్రతి
 స్థాం చ కరిష్యే శరణే తవ ॥ ౮౬ ॥ ఇత్యే వం ప్రార్థయన్తం తం శ్రీనివాసం
 పరాత్పరమ్ । తథా స్త్వి త్యబ్రవీద్రాజా కోలరూపీ హరి స్స్వయమ్॥ ౮౭ ॥
 కలశే స్వర్ణఖచితే ముక్తారాశిం ప్రపూర్య చ । వస్త్రేణ వేష్టయిత్వా ౭థ
 పూజాం కృత్వా విధానతః॥ ౮౮ ॥ ప్రతిష్ఠాప్య వరాహస్య సన్నిధౌ ప్రాకృతో
 యథా । స్వస్థానం పున రాగత్య శ్రీనివాస స్సతాం గతిః ॥ ౮౯ ॥ అభోజ
 —◆—కు పేరా చ్ఛ్రీనివాసకృతస్వపరిణయార్థముణాదానప్రకారః. ◆—
 నేన గంతవ్యం నారాయణపురాహ్వయమ్ । ఆకాశరాజనగర మితి నిశ్చిత్వ
 చేతసి॥ ౯౦ ॥ బ్రహ్మణ మబ్రవీద్రాజం స్త్వరయా గమనే రతః॥ శ్రీనివాసః॥
 విధే ౭దై వ నియుక్త్యే తాం సేనాం తే చతురంగీశమ్ ॥ ౯౧ ॥ శీఘ్రం
 గంతుం చతుర్వక్త్ర నారాయణపురం ప్రతి । మా భూ త్కాలో వృథైవా
 త్ర దూరో ధ్యా హ్య స్య వర్తతే॥ ౯౨ ॥ బలం సర్వం వనే తాత వృద్ధబాలా
 బలాన్వితమ్ । శనై ర్గచ్ఛ తు రాజేంద్ర మునిమండలపూర్వకమ్ ॥ ౯౩ ॥ స
 తస్య వచనం శ్రుత్వా చక్రపాణే శ్చతుర్ముఖః । వచనం వ్యాహర చ్ఛీఘ్రం
 పితరం పురుషోత్తమమ్ ॥ ౯౪ ॥ బ్రహ్మ ॥ కృత్వా పుణ్యాహకర్తాణి ప్రతి
 ష్ఠాప్య కులేశ్వరీమ్ । నో పవాసేన గోవింద గంతవ్య మితి మే మతిః ॥ ౯౫ ॥
 మునయః యుధితా స్సర్వే బాలవృద్ధాదయ స్తథా । వద త్యేవం చతుర్వక్త్రే
 చక్రపాణి రభాషత ॥ ౯౬ ॥ శ్రీనివాసః ॥ వచనాని మహర్హాణి తవ పుత్ర
 పితామహ । కథం కార్య మకార్యం చ నై వ జానాసి పుత్రక ॥ ౯౭ ॥ దేశ
 కాలా వనాలోచ్య భాషసే బాలిశో యథా । ద్రవ్యాణా మయుతం తాత
 గతం మే కాననేగిరా॥ ౯౮ ॥ ఏవం వ్యయం సమాపన్నం కథం పశ్యసి చక్షుషా ।

జ్ఞాత్వా పి రి క్తతాం వాచా త్వే వ ముక్తే కథం భవేత్ ॥ ౯౯ ॥ వదత్యే
 వం స్వపితరి బ్రహ్మ లోకపితామహః । తూష్ణీమాస మహారాజ భగ
 నత్పురత స్తదా ॥ ౧౦౦ ॥ నీలకంఠో బ్రహ్మ ద్వాక్యం పితరం స్వపితృ స్తతః ।
 నీలకంఠః ॥ శ్రోతవ్యం వచనం తాత మమ బాలస్య మాధవ ॥ ౧౦౧ ॥ వివాహ
 కరణే దేవ తథా భవనకర్తృణి । ప్రారబ్ధస్యాంతిపర్యంతం యో హి యత్నం
 సమాచరేత్ ॥ ౧౦౨ ॥ స ఏవ పుణ్యవాక్ లోకే కీర్తి మేతి స సంశయః ।
 సంపాద్యా స్వర్వసంభారా శ్శుభకార్యేషు పుష్కలాః ॥ ౧౦౩ ॥ బహు
 శార్థవ్యయేనా పి తదభావే త్వృణం చరేత్ । స శంభువచనం శ్రుత్వా
 శంబరారిపితాబ్రహ్మ ॥ ౧౦౪ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ సభాయాం కి మిదం
 ప్రోక్తం పౌరుషేణ వచ శ్శివ । కో వాబద్ధ్య ఋణదాతా బ్రహ్మ వివాహస్యా
 స్య పుష్కలమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ పురుషసి పౌరుషా ద్యత్న మాచరే నై వ భాష
 యేత్ । ఏవ ముక్త్యా శివం ప్రాహ కుబేరం పురుషోత్తమః ॥ ౧౦౬ ॥ శ్రీ
 భగవాన్ ॥ నిమిత్తం వర్తతే కిం చి దిత్ ఏహి ధనాధివ । ఇత్యే వ ముక్తో ధన
 దగి పితామహసమన్వితః ॥ ౧౦౭ ॥ సముత్తప్థా సభామధ్యా త్వరితం శివ
 సంయుతః । బ్రహ్మణా సకుబేరేణ శంకరేణ రమావతిః ॥ ౧౦౮ ॥ ఏకాం
 తే స్వామితీర్థస్య పశ్చిమే బద్ధస్థసన్నిధౌ । గత్వో వాచ ధనేశానం శ్రీని
 వాస స్సతాం గతిః ॥ ౧౦౯ ॥ శ్రీనివాసః ॥ సాధయస్వ మహాభాగ కల్యా
 ãం మే కతా యుగే । దత్వా ధనం యావ దిష్టం పుత్రస్య నరవాహన ॥
 వాసుదేవవచ శ్శ్రుత్వా వసుపాలో బ్రహ్మ ధరిమ్ ॥ కుబేరః ॥ త్వదధీనం దేవ
 సర్వం జగ దే త చ్చరాచరమ్ ॥ ౧౧౦ ॥ బహునాం జీవరాశీనాం మధ్యే
 కో హం జగత్పతే । నియోజితేన భవతా రక్షితం త్వద్ధనం మయా ॥ ౧౧౧ ॥
 తద్దానాదానయో శ్చక్తి ర్నమ నా స్తి ఖగద్వజ । గ్రహీతా త్వం చ దాతా
 చస్వతంత్రో బ్రహ్మ త్వ మేవ హి ॥ ౧౧౨ ॥ బ్రువ త్యేవం ధనవతో శ్రీపతి
 ర్వాక్యమబ్రవీత్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ ఏకస్మి న్భ్రష్టాదినసే త్వ వతారా దత స్త్రృ
 తాః ॥ ౧౧౩ ॥ మమా వతారసమయే నా నయామి ధనం గృహీత్ । భూగ
 తం చ ధనం రాజ నై వ నేష్యామి మద్గృహమ్ ॥ ౧౧౪ ॥ యథాయుగం
 యథాకాలం యథాదేశం యథావయః । అవతార మహం కుర్వన్ రేమే బ్ర
 త రమయా సహ ॥ ౧౧౫ ॥ నిమిత్తమాత్ర మపి మే ధనం త్వం ధనదా ధు
 నా । యుగానుసారిణే దేహి దేశకాలానుసారతః ॥ ౧౧౬ ॥ స తస్య వచనం
 శ్రుత్వా కుబేరో వాక్య మబ్రవీత్ ॥ కుబేరః ॥ యుగానుసారిణ స్తేబద్ధకథం
 దాస్యామి చక్రభృత్ ॥ ౧౧౭ ॥ యది దత్తం త్వయా పత్రం తదాదా
 స్యామి తే వసు ॥ అధన స్సధనం లోకే యథా కాంక్షతి మాధవ ॥ ౧౧౮ ॥
 తద్దేవ నరశార్దుల భగవాన్ లోకీకై స్సమః । ఏవం తద్వచనం శ్రుత్వా హరి

ర్భృహ్మణ మబ్రవీత్ || ౧౨౦ || శ్రీనివాసః || కథంలేఖ్యం మయా పత్ర
మృణాదానే వదా ద్య మే || బ్రహ్మ || ఋణగ్రాహీ శ్రీనివాసో ధనదాయీ
ధనేశ్వరః || ౧౨౧ || ఆత్మకార్య నిమిత్తం తు కల్యాణార్థం కలౌ యుగే ।
వైశాఖే శుక్ల సప్తమ్యాం విశంబే చై వ వత్సరే || ౧౨౨ || నిష్కాణాం రామ
ముద్రాణాం లఘ్నే చ చతుర్దశ । ద్రవ్యం దత్తం ధనేశేన వృద్ధిగ్రహణకాం
క్షీణా || ౧౨౩ || సవృద్ధిదిత్సతా మూలం స్వీకృతం చక్రపాణినా । వివాహ
వర్ష మారభ్య సమాప్రాంతే ధనం పునః || ౧౨౪ || దాతవ్యం యక్షరాజా య
శ్రీనివాసేన శార్థిణా । ఏకస్సాక్షీ చతుర్వక్త్రో ద్వితీయస్తు త్రిలోచనః || తృతీ
యోఽశ్వత్థరాజ స్తు వేత్తి సర్వ మిదం దృఢమ్ । ఇత్యే త దృణపత్రం తు
శ్రీనివాసో లిఖ త్వయమ్ || ౧౨౬ || ఏవం పత్రార్థ మాకర్ణ్య ఋణప
త్రం రమాపతిః । లిఖత్వా తత్కరే దత్వా ధనేశం చా బ్రవీద్ధరిః || ౧౨౭ ||
ధనం దేహి ధనేశాన పత్యేలిఖతమానకమ్ । ఏవ ముక్తో వసుపతి ర్వాసుదే
వేన భూమిప || ౧౨౮ || దదౌ ధనం కుబేర స్తు క్లృప్తసంఖ్యం వృషాకపేః ।
దృష్ట్వా తద్దనరాశిం తు తత్కరే లదాద్ధరి ర్మృప || ౧౨౯ || కుబేర మబ్రవీ

— శ్రీనివాసాజ్ఞయాకుబేరకృతవైవాహికసదార్థసజ్జీకరణవృత్తాంతః. —

ద్వేవ స్సంభారానయనం ప్రతి || శ్రీభగవాన్ || ఆసీయతాం తిండులం చ మి
తం ప్రప్తై ర్ధనేశ్వర || ౧౩౦ || మాషాదికం చ ముద్గాదీన్ గోఘూమాం శ్చ
సమానయ । గుడతైలమధుక్షీరశర్కరాజ్యదధీని చ || ౧౩౧ || వస్త్రాణి
యోగ్యమూల్యాని నాఃత్తరీయాణి చా నయ । తిలహింగుమరీచాదిబీరసర్వ ప
మేధికాన్ || ౧౩౨ || హరిద్రాక్తాని కుర్వీథా వస్త్రాణి ద్విజయోపి తామ్ ।
కంబళా శ్చ ధనాధీశ క్రీయంతా మితి చా బ్రవీత్ || ౧౩౩ || దేవానా
ముత్తరీయం చ దేవస్త్రీణాం దుకూలకమ్ । పూగీఫలాని దివ్యాని నాగవల్లీ
దళాని చ || ౧౩౪ || ఏలాలంకరయ్యరమృగనాభీరసం తథా । మాంగల్యతిం
తుం కన్యాయాః పాదాంగుష్ఠాదిముద్రికామ్ || ౧౩౫ || హస్తాంగుళీయకం
మేఽద్య కుబేర కురు శీఘ్రతః । ఇతి గోవిందవచనం శ్రుత్వా లసా నిర్ణమే
క్షణాత్ || ౧౩౬ || కుబేరః || త్వత్ప్రసాదేన గోవింద సంస్థం సజ్జీకృత
మన్మయా । పాకార్థం పుణ్డరీకాక్ష నియుంత్యాగ్ని మతః పరమ్ || ౧౩౭ ||

— భగవదాజ్ఞయా వహ్నికృతదివ్యాన్న సజ్జీకరణవృత్తాంతః. —

ఏవ ముక్తః కుబేరేణ శ్రీనివాస స్సతాం గతిః । వన్ముఖం ప్రేషయామాస వ
హ్నే రాహ్వనకారణాత్ || ౧౩౮ || స గత్వా త్వరితం స్కంద శ్శాస
నం జ్ఞాపయన్ హరేః । సప్రాప్తో వాయువేగేన సహితో జాతవేదసా ||
తతః ప్రోవాచ భగవాం స్త్వరితం హవ్యవాహనమ్ || శ్రీభగవాన్ || క్షణ

దృఢ్యాన్నశాకాది పచ స్వాహాసమన్వితః ॥ ౧౪౦ ॥ ఇతి నారాయణవచ
 శ్శుభ్రత్వాగ్నిస్త మభావత ॥ అగ్నిః ॥ పాకార్థం భాజనం కృష్ణ నా స్త్రేక
 మపి మే హరే ॥ ౧౪౧ ॥ కార్యః పాశో మహారాజ బహూనాం భక్తవత్సల
 ఇతి తస్య వచ శ్శుభ్రత్వా శాజ్యై గ్నిం ప్రత్య భావత ॥ ౧౪౨ ॥ భవతాం
 భవనే తాత కించి జ్ఞాతే మహాత్మనే । భాజనాని మహాభాగ వర్ధంతే
 వటబీజవత్ ॥ ౧౪౩ ॥ మమ కల్యాణసమయే భాణ్ణ మేకం న దృశ్యతే ।
 దైవ మేవ పరం మన్యే సర్వేషాం సర్వసాధనే ॥ ౧౪౪ ॥ ఉపాయం శృణు
 సప్తస్య పాకార్థం భాజనై ర్విना । అన్నం స్వామిసరోమధ్యే సూపం
 పాపవినాశనే ॥ ౧౪౫ ॥ వియద్గజాజలే వహ్నే పరమాన్నం గుడాన్వితమ్ ।
 దేవతీర్థే శాక మగ్నే తుంబుతీర్థే తు చిత్రకమ్ ॥ ౧౪౬ ॥ కుమారధారి
 కాతీర్థే భక్ష్యాణి వివిధాని చ । పాణ్డుతీర్థే చ కర్తవ్య స్త్రింత్రీణీరస ఉత్తమః ॥
 ౧౪౭ ॥ వ్యంజనా న్యన్యతీర్థేషు కందమూలఫలై స్సహ । క్రియంతాం
 లేహ్య పేయాని తీర్థేష్వ న్యేషు పావక ॥ ౧౪౮ ॥ ఇతి దేవస్యవాక్యాని
 ప్రశశంసు ర్మహర్షయః । తథా చ కృతవా జ్ఞాతవేదా వేదవిశారదః ॥
 ౧౪౯ ॥ ఏవం విచిత్రకర్తాణి హరే రై కుణ్ణవాసినః । యుగానుసారిణ
 స్తస్య తదదృశ్యతవిడంబనమ్ ॥ ౧౫౦ ॥ అచింత్యం దేవతాకార్య మవాక్షాన
 సగోచరమ్ ॥ అగ్నిః ॥ దధ్యోదనతీలాన్నే చ పరమాన్నం మధుస్రవమ్ ॥
 ౧౫౧ ॥ మాషాపూపాగుడాపూపా శ్శాకద్వయ మతః పరమ్ । సర్వం
 సువక్యతాం నీతం త్వత్ప్రసాదేన కేశవ ॥ ౧౫౨ ॥ ఆమంత్రయ ద్విజేం
 ద్రాం శ్చ సురా నపి మునీ నపి । అగ్నివాణీం సమాకర్ణ్య శ్రీనివాసో
 —◆—శ్రీశేషాద్రా కశ్యపాదిభ్యో బ్రహ్మాదికృతోపచారప్రకారః—◆—
 నిరామయః ॥ ౧౫౩ ॥ సంప్రేషయ చ్చివసుతిం షణ్ముఖం మిథిలేశ్వర ।
 స జగామా తివేగేన జపతోగ్నిపరాయణా ॥ ౧౫౪ ॥ బ్రాహ్మణాన్వేద
 విదుష ఆజహావ జనాధిప । పాక స్స పూర్ణతాం ప్రాప్త ఉత్తిష్ఠత సుర
 ద్విజాః ॥ ౧౫౫ ॥ ఇతి తేన సమాహూతాః కశ్యపాత్రిపురోగమాః । దేవా
 శ్చ నికటం తస్య పాకస్థానస్య భజరే ॥ ౧౫౬ ॥ విభజ్య తత్ర విధివత్పాత్ర
 భూతా నృపధ కృపధక్ । పక్షీ శ్చ కారయిత్వా ౭థ తారతమ్యాను
 సారతః ॥ ౧౫౭ ॥ పాత్రాణి వ్యస్తృణో చ్ఛంభుః పాత్రాపాత్ర విచ
 షణః । పాణ్డుతీర్థం సమారభ్య శ్రీశైలావధిభూసురాః ॥ ౧౫౮ ॥ దేవా
 శ్చ నిబిడిభూతా స్తస్మి న్కృష్ణమహాత్మనే । స్థితా దేవద్విజా స్తత్ర
 స్వస్వపాత్రాంతికే పృథక్ ॥ ౧౫౯ ॥ తదా౭౭ హ భగవా న్రాజా బ్రహ్మణం
 చతురాననమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అనర్పితం న దాతవ్యం దేవానాం చ
 ద్విజన్తనామ్ ॥ ౧౬౦ ॥ బ్రహ్మ ॥ సర్వజ్ఞం సర్వభూక్తారం సర్వలోకేశ్వ

రేశ్వరమ్ । త్వా మేవ వేద్మి గోవింద న త్వత్తుల్యో న చా ధికః ॥ ౧౬౧ ॥
 కస్తే నివేదయేయం భోః ప్రశాధి కమలాపతే । సపుత్రవచనం శ్రుత్వా
 పుత్ర మాహ మాన నివ ॥ ౧౬౨ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అహోబిలస్ససిం
 హస్య పూజాం కృత్వా నివేదయ । ఇత్యుక్తో వాసుదేవేన సృహింహస్యా
 ర్పణం నృప ॥ ౧౬౩ ॥ బ్రహ్మ చ కార సర్వేషాం ముసీనా మపి సమ్మతమ్ ।
 గృహారాధనదేవాం శ్చ మంత్రాన్య సర్వ తతః పరమ్ ॥ అక్షతార్హ్యంబు
 గంధై శ్చ ధూపదీపానులేపనైః । విప్రాణా మర్చనం చక్రే బ్రహ్మ చ
 విధిపూర్వకమ్ ॥ ౧౬౪ ॥ ననామా నందనంపూర్ణో హరిస్తా తాకికై స్సమః ।
 పరివేషం తత శ్చక్ర రిష్టే దిక్పాలకా స్తదా ॥ ౧౬౫ ॥ పాత్రసంస్కార
 పూర్వం చ చక్ర స్తే పరివేషణమ్ । పరివేషం చ సంపూర్ణ మాకర్ణ్యా
 గ్నిముఖా ధ్ధరిః ॥ ౧౬౬ ॥ ఏకో విష్ణు ర్మహద్భూతం పృథగ్భూతా స్యనే
 కతః । త్రీణ లోకా న్వాప్యభ్య భూతాత్తా భుక్త్యై విశ్వభుగవ్యయః ॥
 ౧౬౭ ॥ ఇత్థం కృష్ణార్పణం చక్రే శ్రీసృసింహాయ విష్ణవే । కశ్యపాద్యాం
 శ్చ గోవిందో జపధ్వ మితి చా బ్రవీత్ ॥ ౧౬౮ ॥ భవతాం జ్ఞానపూ
 ర్ణానాం కిమనేనా ద్య పూర్ణతా । భవిష్యతి మహాప్రాజ్ఞా దయావంత
 స్తపోధనాః ॥ ౧౬౯ ॥ దరిద్రం మాం చ జానంత స్త్వన్నం మే సజలం
 లఘు । బహుకృత్య స్వీకురు త కృపయా నితరా మితి ॥ ౧౭౦ ॥ ప్రార్థనాం
 బ్రాహ్మణానాం తు కృతవా న్ప్రాకృతో యథా । వాసుదేవవచ శ్శృత్వా
 వాక్య మాహు ర్మహీసురాః ॥ ౧౭౧ ॥ ఋషయః ॥ తవాన్న మమృత
 ప్రఖ్యం ముక్తిమార్గస్య సాధనమ్ । వయం ధన్యాః కృతార్థా స్త్వ కతో
 పాపాకులే హరే ॥ ౧౭౨ ॥ అభినంద్య త మిత్థం తే నుసంతుష్టా ఆభుం
 జత । భోజనానంతరం రాజన్ బ్రాహ్మణానాం యథార్హితః ॥ ౧౭౩ ॥
 తాంబూలం దక్షిణాం చై వ ప్రదదౌ భగవాన్ హరిః । స విప్రభోజనస్యా
 స్తే స్వయం భోజన మాచరత్ ॥ ౧౭౪ ॥ పుత్రేణ పుత్రపుత్రేణ భార్యయా
 బంధుభి ర్యుతః । సాగ్ని స్సలోకపాల శ్చ సశేషో గరుడాన్వితః ॥ ౧౭౫ ॥
 భోజనాంతే దినాధీశో రాత్రిస్థాన ముపాగతః । శయనం కృతవా న్కృష్ణః
 పర్యంకే రమయా సహ ॥ ౧౭౬ ॥ స్వయం నిద్రావిహీనో ౭పి రేమి
 ప్రాకృతవ ధ్ధరిః ॥ బ్రహ్మదయ స్సగ్రశేష్ఠాః శక్యపాత్రిపురోగమాః ॥ ౧౭౭ ॥
 శయనం చక్రీరే రాజన్ కందరేషు గృహేషు చ । వృక్షమూలేషు శైలా

—◆—భగవదాజ్ఞయా బ్రహ్మకృతనైస్యసజ్జీకరణవ్యకారః.—◆—

నాం గహ్వరేషు ధరీషుచ ॥ ౧౭౮ ॥ తతః ప్రభాతే విమలే శ్రీనివాస స్సతాం
 గతిః । గరుడం ప్రేషయమాన బ్రహ్మణం వ్రతి భూమిప ॥ ౧౭౯ ॥ స
 గత్వా వాయువేగేన బ్రహ్మణం తల్పసంస్థితమ్ । ప్రత్యువాచ మహారాజ

ముద్భృత్య శిరసి పద్భ్యు మేవ స్స గచ్ఛతి తస్మి న్కాలే మహారాజ రథస్థా
స్సురయోషితః || ౨౦౨ || పంథాన మనురుంధంత్యోఽతర్జయం శ్చా ధనా
స్కృశాన్ | తదా వియోగ మాపన్నా భర్తా సా భారపీడితా || ౨౦౩ ||
కూజంతీ నాథ హః నాథ వనే న త్యక్తు మర్హసి | ఏవ ముక్త్వా విప్రపత్నీ
సపుత్రా పతితా భువి || ౨౦౪ || రుదితా శ్శిశవ స్తత్ర పహృష్టా స్తత్ర కేచన |
కేచి త్వయ స్స క్షాంక్షంతి కేచి దన్నం మహీపతే || ౨౦౫ || భుంజంతి కేచి
త్తీరాన్నం కేచి ద్దధ్యోదనంనృప || ౨౦౬ || హసంతి కేచి త్వరుదంతి కేచి
త్ప్రయాంతి కేచి త్వలపంతి కేచిత్ | పతంత మన్యే కరపల్లవేన సముద్ధరం
తిస్స హసంతి కేచన || సురాంగనా శ్చ రాజేంద్ర తథా వైఘానసాంగనాః ||
ఋష్యంగనా శ్చ గంధర్వ వనితా శ్చారులోచనాః | అవారోహన్ గిరే శ్చైచ
వ శ్రీనివాసపరాయణాః || ౨౦౮ || శేషాచలం సమారభ్య నారాయణపురా
వధి | తిలమాత్రావకాశ స్స మార్గమధ్యే న దృశ్యతే || ౨౦౯ || మధ్యే
కృత్వా పద్మతీర్థం గతా సావాహినీహరేః | ఋగ్యజుస్సామాధర్వాద్యైర్గీర్ణియ
మానో జగద్గురుః || ౨౧౦ || శ్రీపతిః పద్మతీర్థాఖ్యం మహాతీర్థం మహీపతే |
ఆససాద జగద్యోని స్సచ్చిదానం విగ్రహః || ౨౧౧ || ససురాసురగంధర్వ సిద్ధ
సాధ్యమరుద్ధణః | ప్రాప్తం గరుడ మారూఢం కృష్ణద్వైపాయ నాత్మజః ||

◆◆◆ భగవన్త మ్మృతి శుకమునికృతోపచారకృమః. ◆◆◆

సాష్టాంగన్యసనం రాజన్ ప్రణిపత్య శుకో బ్రవీత్ | తప శ్చ సఫలం మన్యే
కృత మ్నే పురుషోత్తమ || ౨౧౩ || యో భవా స్ప్రహ్లాదుద్రాద్యై రగమ్యై
వేదగోచరః | తం భవంతం ప్రపశ్యామి నేత్రాభ్యాం పురుషోత్తమ || ౨౧౪ ||
సపుత్రమిత్రాఖిల లోకపాలం శేషేణ లక్ష్మ్యో చ యుతం యతోఽహమ్ |
పశ్యామి భాగ్యోదయ శాలిదృగ్భ్యాం తత్పాదపూజా సఫలా తతో మే ||
విజ్ఞాపనం మే శృణు దేరాజ ప్రసాదహేతో స్తవ వాసుదేవ | కృత్వా కృపాం
వేంకటశైలనాథ భుక్త్వా మదీయం ఫలకంద మూలమ్ || ౨౧౬ || ఇత్యుక్తో
మునినా తేన వాసుదేవోఽభ్యభాషత || శ్రీభగవాన్ || శృణు తాపసశార్దుల
వచనం సాధుసమ్మతమ్ || ౨౧౭ || భవా స్కృశో విరాగీ చ బ్రహ్మచారీ దృఢ
వ్రతః | వయం సంసారనిరతా బహవ శ్చా త్ర భూసుర || ౨౧౮ || అద్యైవ
నగరీం గత్వా రాజ్ఞ స్తస్య మహాత్మనః | తత్రైవ భోజనం కుర్న ఇతి మే
వ ర్తతే మనః || ౨౧౯ || వదత్యే వం హృషీకేశే వ్యాసపుత్రోఽభ్యభాషత |
శ్రీశుకః || నిష్కించనోఽహం గోవింద నిష్కించన జనప్రియ || ౨౨౦ ||
త్వయి భుక్తే జగద్భుక్తం నాత్ర కార్యా విచారణా | వదత్యే వం శుకే కృష్ణం
వకుళా వాక్య మబ్రవీత్ || ౨౨౧ || వకుళా || శృణు తద్వచనం కృష్ణ తద్వివా

హే రమాపతే । యత్నం బహువిధం చక్రే రాజానం స హి బోధయన్ ॥
 ఇతి మాతృ ర్వచ శ్శుత్యా మాధవ శ్శుక మబ్రవీత్ ॥ శ్రీనివాసః॥ త్వద్వా
 క్యామృతపానేన తృప్తి ర్నైభూ న్నునీశ్వర॥ ౨౨౩॥ కి మన్వేన ప్రాకృతేన
 ఫలేనా ల్పరసేన మే తథాపి తవ వాక్యేన కరిష్యే భోజనం మునే॥ ౨౨౪॥
 సాంత్యయిత్వా మునివరం గరుడా దవరుహ్యా సః । కుటీరం సంప్రవిశ్యా థ
 సపుత్ర స్సపరిగ్రహః ॥ ౨౨౫ ॥ ఋంజైః కృతాసనే రమ్యే సంస్థితః పర
 మేశ్వరః। శుక స్సాన్విత్యా పద్మతీర్థే కృత్వా స్నం భక్తిసంయుతః ॥ ౨౨౬ ॥
 అమృతాబీజనిచయం ముష్టిభిః ప్రవిహత్య చ । తత్తంషులై ర్గహారాజ
 కృతవా నన్న ముత్తమమ్ ॥ ౨౨౭ ॥ బృహతీ ఫలసంయుక్తం తింత్రీణీరస
 సంయుతమ్ । స్వాంతరస్థస్య యద్యోగ్యం పూజాసాధన మేవ చ ॥ ౨౨౮ ॥
 తేనై వ బాహ్యామూర్తే స్తు పూజనం సాధుసంమతమ్ । ఇతి మత్వా
 ర్థతత్త్వజ్ఞః కృత్వా పాదావనేజనమ్ ॥ ౨౨౯ ॥ పద్మ పత్రాణి చా స్తీర్వ
 తత్రా స్నం రస ముత్తమమ్ । వినిశ్చిప్య విశేషేణ కృతసాస్తాంగసన్నతిః॥ ౨౩౦॥
 భోజనం కురు గోవింద సదా పూర్ణమనోరథ । ఏవం సంప్రార్థితో దేవ శ్శుకేన
 పరమర్షిణా ॥ ౨౩౧ ॥ తద్భక్తి పారవశ్యేన భగవానా త్కృభూ స్వయమ్ ।
 ఋషీణా మచితాహారా బుభుజే సర్వభోజనః ॥ ౨౩౨ ॥ లక్ష్మీస్తస్యా
 జ్ఞయా మాత్రా సార్థం వకుళ మాలయా । బుభుజేమునినా దత్తం తదన్న
 మమృత ప్రభమ్ ॥ ౨౩౩ ॥ తస్మి న్భుక్తపతి శ్రీశ ఋషయశ్చ కోపపూరితాః।
 తదా శుకం భీషయన్త స్సముత్తస్థు ర్వరాసనాత్ ॥ ౨౩౪ ॥ శాపానుగ్రహ
 సామర్థ్య సాధనా శ్చ తపోధనాః। తేషాం మతం తు విజ్ఞాయ భగవా న్బహి
 రాగతః॥ ౨౩౫॥ పూత్కారం కృతవా న్కృష్ణ స్సర్వేషాం తృప్తిహేతవే ।
 తన్ముఖాం భోజనం భూతవాయునా తృప్తిహేతునా ॥ ౨౩౬ ॥ సురధేన్వా
 యథా తృప్తా స్తథై వ మునిపుంగవాః । శుకం సంతోషయామాను ర్వచనై
 స్తీవ్రమిశ్రితైః ॥ ౨౩౭॥ కృత్వా వ్రత్యం తత్ర వాసం సవమ్యాం గురు
 వాసరే। ప్రభాత సమయే ప్రాప్తే శ్రీనివాస స్త్వరాన్వితః ॥ ౨౩౮॥ పున
 ర్గరుడ మారుహ్య గురువారే జగద్గురుః । చతురంగ బలాధ్యక్షం బ్రహ్మణం చ

— శ్రీనివాసాభిముఖతయా స్వపురా త్సపరికరవియన్న సాగమనమ్. —

పితామహమ్ ॥ ౨౩౯ ॥ నిధాయ పురతో రాజన్ జగామ జగదీశ్వరః ।
 అస్త్రాదిం ప్రస్థితే భానౌ తస్మి న్కాలే మహీపతే॥ ౨౪౦॥ అష్టవర్గం స్వయం
 కృత్వా కృతకాతుకమంగళః। పద్మావతీం స్నాపయిత్వా గంధతై లేన భూమిప॥
 అలంకృత్య వరాం కన్యా మలంకారై ర్గహీపతిః । గజ మారోఘ్య తరసా
 పుత్రీం పుత్రీహితే రతః ॥ ౨౪౧ ॥ ఆకాశరాజో ధర్మాత్మా పుత్రేణ సహ

దేవీం సత్త్వై రావత మాశ్రితా । గరుడస్కంధ మారూఢో భగవా స్సక్త
 వత్సలః ॥ ౨౬౨ ॥ దీపకై నైలసంసిక్తై స్సహస్రాంశుతసంఖ్యకైః । లాజా
 మ్పష్పాణ్య త్తతాం శ్చ వికిరద్భి రిత స్తతః ॥ ౨౬౩ ॥ స్తువద్భి ర్వందిబృందై శ్చ
 ససూతై ర్నాగధై రపి । ఆశీర్వాదం ప్రకుర్వద్భి ర్వేదఘోషపురస్సరమ్ ॥
 ౨౬౪ ॥ బ్రహ్మాదిభి స్సురశ్రేష్ఠై ర్భూమై శ్చ కపూర్వకైః । శ్రీని
 వాసం ప్రపశ్యద్భిః పారనారీనరై ర్వృతః ॥ ౨౬౫ ॥ వీణావేణుమృదంగాం
 శ్చ పణవానకదుందుభీః । వాదయద్భి ర్జనై శ్చ నై ర్నావారనారీగణై
 స్తథా ॥ ౨౬౬ ॥ గంధర్వై ర్గ్రాననిపుణై స్సూతామూత్యై శ్చ సంయుతః ।
 ఆకాశరాజో ధర్మాత్మా శ్రీనివాసపరాయణః ॥ ౨౬౭ ॥ పద్మావత్యా
 సమేతం తం శ్రీనివాసం ససంభ్రమమ్ । సంచారయ స్సమంతా చ్చ నారాయ
 ణపురే శనైః ॥ ౨౬౮ ॥ రంభాస్తంభై రిక్షుదండైః పూగీపోతై రలంకృ
 తమ్ । రసాలపల్లవయుతైః పూర్ణకుంభై రలంకృతమ్ ॥ ౨౬౯ ॥ ముక్తాజా
 లానృతై శ్చ నై ర్గి పద్మరాగవిరాజితైః । వజ్రవైడూర్యఖచితై రింద్రనీల
 సమప్రభైః ॥ ౨౭౦ ॥ తథామరకతప్రభై ర్స్తోరణై రుపశోభితమ్ । కుంకుమో
 దకసంపూర్ణకనత్కనకభాజనైః ॥ ౨౭౧ ॥ స్త్రీభి ర్నీరాజయంతీభి రాజ
 మానచతుష్పథమ్ । వీధీత్రయం పరిక్రమ్య వాసుదేవాలయం యయా ॥
 ప్రవేశయామాస వరం సుమందిరం శ్రీవేంకటేశం బహురత్నసంమితమ్ ।
 తద్బంధుపండం మునివర్యగుప్తం బలం యయోజా ధ నికేతనేషు ॥ ౨౭౩ ॥

—శ్రీనివాసాజ్ఞయా తోడ్డమాన్నప్రసక్తతదివాన్నసజ్జీకరణమ్.—

రాత్రి స్తు పంచఘటికా సమభూ చ్చ తదా తతః । జగామ భవనం రాజా
 స్వకీయం రాజవల్లభః ॥ ౨౭౪ ॥ తదా గతో మహారాజ తోండమానో
 మహీపతే । త మాహ కరుణం శ్రీమాన్ శ్రీనివాసః త్సుధార్ధితః ॥ ౨౭౫ ॥ శ్రీని
 వాసః ॥ వైవాహికజనా స్సర్వ ఉపవాసపరాయణాః । అహం చ మమ
 పుత్ర శ్చ మమ మాతా సురాదయః ॥ ౨౭౬ ॥ భార్యాపతివ్రతా లక్ష్మీః
 త్సుధయా పరిమోహితా । తేషా మన్నం మహారాజ భక్ష్యాణి వివిధాని చ ॥
 కురు రాజా త్సత్త్వర స్త్వ మృషీణా మూర్ధ్వరేతసామ్ । పాక స్త్వత్ర విశే
 షేణ క ర్తవ్యాజాతవేదసా ॥ ౨౭౭ ॥ మమా పి చ ప్రేషణీయం పక్వాన్నం
 రాజసత్తమ । వాసుదేవవచ శ్శృత్వా వసుధే శోబ్రవీ ధ్ధరిమ్ ॥ ౨౭౮ ॥
 తోండమానః ॥ ఇదం శరీరం జగదీశ రాజ్యం త్వదీయ మేత ద్ధి ముకుంద
 మూర్తేనరో యథా లోకగతిం ప్రపన్న స్తథా మమా న్నం ప్రతి ముహ్యసి
 త్వమ్ ॥ ఏవ ముక్త్యా మహారాజ జగామ భవనం స్వకమ్ । త్తేన కారయామహాస
 పాకం రాజా హవిర్భుజా ॥ ౨౮౧ ॥ ఋషీణాం వేదవిదుషాం సురాణాం

సురయోషితామ్ । రాజాఽన్న మర్పయామాస విప్రాణాం చా న్నకాంతీ
 ణామ్ ॥ ౨౦౨ ॥ భోజనం కృతవంత స్తే భత్యైన్నరసంయుతమ్ ।
 వాసుదేవాయ రాజేంద్రః ప్రేషయామాస సాదరః ॥ ౨౦౩ ॥ అన్నం
 బహువిధం భక్ష్యం సమాపం మధుసంయుతమ్ । స్వయం సమేత్య రాజేం
 ద్రోఽకల్పయ ద్భోజనం హరేః ॥ ౨౦౪ ॥ బుభుజే పురుషశ్రేష్ఠో లత్యై
 చ పరమేష్ఠినా । మాత్రా చ సహితో రాజన్ సశేషో గరుడాన్వితః ॥ ౨౦౫ ॥
 దత్వా వస్త్రాణి దివ్యాని జామాతు శ్రీపతే ర్మృప । జగామ భసనం రాజా
 వాసుదేవాజ్ఞయా తదా ॥ ౨౦౬ ॥ గతే రాజ్ఞి మహారాజ శ్రీనివాస స్త్వ
 రాన్వితః । నిద్రాం చకార విధివ న్నిర్దోషోఽపి నుఖాసనే ॥ ౨౦౭ ॥ ఏవం
 గతా చ సా రాత్రిః ప్రభాతసమయోఽభవత్ । పూర్వదేవగురో ర్వార స్సం

—వివాహానియమాభ్యుపగ స్త్రుభగవదుక్త్యా నృపకృతమహర్ష్యసచారః—

ప్రాప్తో దశమీదినే ॥ ౨౦౮ ॥ సముత్థితో వాసుదేవః కృతమజ్జళమజ్జనః ।
 వసిష్ఠ మబ్రవీ ద్రాజన్ భగవా న్వేంకటేశ్వరః ॥ ౨౦౯ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥
 న మయా భోజనం కార్యం లత్యైశ్చ చ పరమేష్ఠినా । మాత్రా పురోహితేనా
 పి వయం పంచా న్నవర్జితాః ॥ ౨౧౦ ॥ రాజ్ఞ స్తు భవనే రాజా రాజపత్నీ
 పతివ్రతా । కన్యా పురోహితో భ్రాతా తే పి పంచా న్నవర్జితాః ॥ ౨౧౧ ॥
 ఏవ ముక్త్యా వసిష్ఠం తు పురోహిత మరిందమ । కుబేర మబ్రవీ ద్రాజన్ శ్రీని
 వాస స్సతాం గతిః ॥ ౨౧౨ ॥ శ్రీనివాసః ॥ గచ్ఛ యక్షగణాధ్యక్ష రాజా
 నం విప్రకారణాత్ । ఇతి తద్వచనం శ్రుత్వా యక్షరా డ్రాజసత్తమమ్ ॥
 గత్వాఽహ భారతీం పుణ్యాం శ్రీనివాసేన భాషితామ్ ॥ కుబేరః ॥ భోజనం
 త్వప్సిముఖ్యానాం కర్తవ్యం పూర్వ మేవ హి ॥ ౨౧౪ ॥ ముహూర్తకాలే
 రాత్రౌ తు నాశికా స్సుప్త స్తయోదశ । తదాఽసాధ్యం మహారాజ
 రాత్య్రం బ్రాహ్మణభోజనమ్ ॥ ౨౧౫ ॥ ఇతి సందిశ్య రాజానం కుబేరః
 పున రాగతః । తథా చకార రాజర్షి ర్భోజనం బ్రహ్మవాదినామ్ ॥ ౨౧౬ ॥
 దదౌ చ దక్షిణాం నిష్కం తాంబూలం చ ద్విజన్తనామ్ । ఏవం భూతే మహీ
 పాల కల్యాణదివసే హరేః ॥ ౨౧౭ ॥ శుక్రవారే దశమ్యాం చ సాయం

—వివాహార్థం శ్రీనివాసాసయనాయ తస్యన్దిర మృతి సృపాగమనమ్—

కాలే వియన్నృపః । చతురంగబలం సర్వం నిధాయ పురత స్సుతమ్ ॥ ౨౧౮ ॥
 వసుదానం మహారాజ తోడ్టమానం చ సోదరమ్ । పురోహితం పురస్కృత్య
 సహ సంబంధిబాంధవైః ॥ ౨౧౯ ॥ ఐరావతం మహానాగం రత్నకం
 బళభూషితమ్ । మేఘరా డ్వర్ణసంయుక్తం బద్ధఘంటాకులావ్హితమ్ ॥ ౩౦౦ ॥
 రక్తదంతం మహారావం కర్ణబద్ధనుచామరమ్ ! పురందరం పురస్కృత్య గజ
 మైరావతం తథా ॥ ౩౦౧ ॥ ఆహ్వానకారణా త్ప్రాప్త శ్రీనివాసాలయం

తదా । తస్మిన్నహంగృహే రాజ స్నయుతస్తంభశోభితామ్ ॥ ౩౦౨ ॥
 సభాం చకార రత్నాధ్యం విశ్వకర్తా విభోః ప్రియామ్ । తత్రా సీనా మహా
 భాగా బ్రహ్మద్యా సర్వదేవతాః ॥ ౩౦౩ ॥ విశ్వామిత్రో భరద్వాజో
 వసిష్ఠో గౌతమ స్తథా భృగు రతిః పులస్త్య శ్చ వాల్మీకి ర్సిద్ధిలేశ్వరః ॥ ౩౦౪ ॥
 వై ఘనస శ్చ దుర్వాసా మార్కణ్డేయోఽథ గాలవః । దధీచ శ్చ్యవనో
 రాజన్ సనక శ్చ సనందనః ॥ ౩౦౫ ॥ ఏతే శ్రేష్ఠతమా లోకే మునయో
 వీతకల్పమాః । జటామకుటభూషాంగా జ్వలత్కృష్ణాజినాంబరాః ॥ ౩౦౬ ॥
 కశ్యపం తు పురస్కృత్య సమాసీనా స్సభాంతరే । తస్మద్ధ్యే వాసుదేవ సు
 రత్నకంబళసంస్థితః ॥ ౩౦౭ ॥ కృతాంజలిపుట స్తస్మా బ్రహ్మ లోక పితా
 మహాః । తత్సభాద్వార మాసాద్య రాజా సత్యపరాక్రమః ॥ ౩౦౮ ॥ పురో
 హితం పురస్కృత్య సంప్రాప్తో హరిసన్నిధిమ్ । సముత్తస్థా వాసుదేవో
 దృష్ట్వా రాజాన మాగతమ్ ॥ ౩౦౯ ॥ పరిరంభణ మాసాద్య భగవా న్వాక్య
 మబ్రవీత్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ భవాన్ శ్రేష్ఠతమోఽత్యంతం వృద్ధోఽసి నృప
 సత్తమ ॥ ౩౧౦ ॥ కిమర్థ మాగతో సి త్వం మద్గృహం రాజసత్తమ । వసు
 దానం తు రాజేంద్ర సమాహ్వానే నియోజయ ॥ ౩౧౧ ॥ వదత్యే వం శ్రీని
 వాసే పురోహిత మభావత ॥ రాజా ॥ విలంబః క్రియతే కస్తా త్పుజాం

—♦—వియస్నృపోక్త్యై వసిష్ఠప్రేరితధరణీకృతశ్రీనివాసోపచారః.—♦—
 కురు రమాపతేః ॥ ౩౧౨ ॥ స రాజవచనం శ్రుత్వా ధరణీం వాక్య మబ్ర
 వీత్ ॥ వసిష్ఠః ॥ అరుంధతీం పురస్కృత్య కురు పూజాం రమాపతేః ॥ ౩౧౩ ॥
 సా సంభ్రమా త్సముత్థాయ బాష్పసందిగ్ధనోచనా । ముఖం విలోక్య రా
 జేంద్ర కృష్ణస్య నృపవల్లభా ॥ ౩౧౪ ॥ మత్వా కృతార్థ మాత్మాన మానంద
 పరిపూరితా । సలజ్జా పూజయామాస సచ్చిదానందవిగ్రహమ్ ॥ ౩౧౫ ॥
 తాం దృష్ట్వా యోషిత స్సర్వా విస్తయాకులమానసాః । ప్రాహుః ప్రహృ
 వ్తహృదయా ధరణీం రాజవల్లభామ్ ॥ ౩౧౬ ॥ యోషితః ॥ కిం త్వయా
 చరితం పుణ్యం పూర్వజన్మని హే ధరే । వాసుదేవార్చనవిధౌ నిర్మితా పర
 మేష్ఠినా ॥ ౩౧౭ ॥ యా త్వ మిత్యం పూజయసి సాక్షా న్నారాయణం స్వ
 యమ్ । ఇ త్యేవం సంస్తుతా దేవీ ధరణీ రాజవల్లభా ॥ ౩౧౮ ॥ తైలకర్పూ
 రగంధేన చందనేన సుగంధినా । అర్చయామాస కల్యాణీ శ్రీనివాసం సురేశ్వ
 రమ్ ॥ ౩౧౯ ॥ వస్త్రై ర్నానావిధై రత్యై ర్ముక్తానిర్మితభూషణైః । తతః

— దివ్యాలంకారాలంకృతశ్రీనివాసస్య సపరికిరనృపమద్విరప్రవేశః. —

పురోహితాజ్ఞప్తః పురాణపురుషోత్తమమ్ ॥ ౩౨౦ ॥ గజమా రోపయ
 ద్రాజా జామాతర మనామయమ్ । సహితో వాసుదేవ స్తు బ్రహ్మణా శం
 భునా తథా ॥ ౩౨౧ ॥ కుబేరేణా హిరాజేన గరుడేనా గ్నానా తథా । వా

యునా వరుణేనా పి యమేన మరుతాం గణైః || ౩౨౨ || వసిష్ఠాదిమునిశ్రేష్ఠై
స్సదానై స్సనుతై స్తథా | జగామ రాజభవనం రత్నతోరణమణ్డితమ్ | మ
హావాద్యస్వనై ర్యుక్తం దీపాయుతవిదీపితమ్ || ౩౨౪ || జామాత్యసహితో
రాజా ద్వారతోరణసన్నిధౌ | చతురజ్జబలం ముక్త్యా గృహంత గ్గంతు ముద్య
తః || ౩౨౫ || తత్రాం తరే శ్రీనివాసం నీరాజయితు మాగతా | తోణ్డ
మాన్నుపతే ర్భార్యా కుంకుమోదకభాజనమ్ || ౩౨౬ || సమాదాయా
శు కల్యాణీ వాసుదేవ మపూజయత్ | తతః పశ్చాచ్ఛీనివాసః ప్రావిశ
ద్రాజమందిరమ్ || ౩౨౭ || ద్వారాణ్య తీత్యా భ బహూని మాధవై
రాజ్ఞా సమేతో భవనం ప్రవిశ్య | రత్నాసనే రాజవినిర్మితే హరీ రరాజ
రాజీవసమాననేత్రః || ౩౨౮ || చతుస్తంభాం రత్నవేదీ మధిష్ఠాప్య ఖగధ్వ
జమ్ | పరివార్య చ తస్మ స్తే మునయో వీతకల్పమాః || ౩౨౯ || బ్రహ్మణ
మగ్రతః కృత్వా సర్వే దేవా యథాసుఖమ్ | స్వర్ణాసనే సమాసీనాః పశ్యం
తో నయనోత్సవమ్ || ౩౩౦ || తత స్సరాజా ధర్మాత్మా చక్రే మజ్జళమజ్జనమ్ |
సా పి స్నాత్వా మహారాజ తై లేన చ సుగంధినా || ౩౩౧ || అలంచకారా

—♦—వియన్నుపకృతవరపాదామ్బుజతూళనమ్.—♦—

లంకారై స్స్వాత్మానం రాజవల్లభా | స్వామిపుష్కరిణీతోయం హేమకుంభ
ప్రపూరితమ్ || ౩౩౨ || సమాసీయ బ్రాహ్మణై శ్చ హరిపాదావనేజనమ్ |
సంకల్పం విధివ చ్చక్రే కన్యాదానస్య సాదరమ్ || ౩౩౩ || తత శ్చకార
రాజేంద్ర మధువర్కం పురోహితః | పురోహితో క్తమంత్రేణ తస్య పాదావ
నేజనమ్ || ౩౩౪ || సహస్రశీర్షా పురుష ఇతి మంత్రం సముచ్చరన్ | ధరణ్యా
ప్రావీతైః కృత్వా స్వామితీర్థజలై శ్శుభైః || ౩౩౫ || హరిపాదోదకం పుణ్యం
దధార శిరసా నృపః | భార్యాం పుత్రం భ్రాతరం చ భవనం కోశ మేవ చ ||
గజాగారం రథాగారం వస్త్రాగారం చ తజ్జలైః | మార్జయమాస రాజేం
ద్ర శ్రీనివాసపరాయణః || ౩౩౬ || రాజా | అద్య మే సఫలం జన్మ జీవితం
చ సుజీవితమ్ | అద్య మే పితర స్తుష్టా వాసుదేవపదోదకాత్ || ౩౩౭ ||
ఏవ ముక్త్యా మహారాజః కన్యాం కమలలోచనామ్ | అలం చక్రే విచిత్రై
స్తా మలంకారై ర్మహిపతే || ౩౩౮ || తత స్తు ఘంటికాఘోషం కృతవా
ద్దేవచింతకః | సుముహూర్తే తదా ప్రాప్తే మజ్జళాష్టక ముబ్రవీత్ || ౩౪౦ ||

—♦—వరాయ వియన్నుపదత్తవైవాహికభూషణాదికమ్.—♦—

కన్యాప్రదానసమయే దక్షిణాం రాజసత్తమః | కోటిసంఖ్యా నిష్కపుంజాన్
దత్తవా న్వేంకటేశితః || ౩౪౧ || తం దృష్ట్వా ధనరాశిం తు భగవా నాహ
భూమిపమ్ || శ్రీనివాసః || దాతవ్యం కిం త్వయా రాజన్ పుత్రస్య తవ
భూపతే || ౩౪౨ || వివాహకర్మనిపుణో భవా న్దానపరాయణః | దదన్య

భూషణా న్యంగ బహురత్నాన్నితాని చ ॥ ౩౪౩ ॥ ఇత్యుక్తో వానుదేవేన
భూషణాని దదౌ స్మపః । కిరీటం శతభాఽం తు కంఠికా మపి తావతీమ్ ॥ ౩౪౪ ॥
పున రేకాం తదర్థం చ తదర్థం వై వ కంఠికామ్ । పదకాని దదౌ సప్తా న్ఘా
ణ్యధ సృపోత్తమః ॥ ౩౪౫ ॥ మాలికామౌ క్తికానాం చ భుజభూషణయుగ్మ
కమ్ । కర్ణభూషౌ మౌ క్తికాధ్య వంసపర్యంతలంబినౌ ॥ ౩౪౬ ॥ కంక
ణే రత్నమాణిక్యవజ్రవై డూర్యనిర్మితే । ద్వాత్రింశద్భార సంయుక్తే అనన్తే
దత్తవా న్నృప ॥ ౩౪౭ ॥ నాగభూషణయుగ్మం చ బాహుపూరాదికాం
స్తథా । భూషణా న్యంగులీనాం చ దళానాం వీరముద్రికామ్ ॥ ౩౪౮ ॥
కటిసూత్రం స్వర్ణమయం వరవజ్రసమన్వితమ్ । ఏకాదశశతీభారం బహు
రత్నసమన్వితమ్ ॥ ౩౪౯ ॥ పాదుకే చ తతో రాజా దత్తవా న్నధుఘాతినే
దదౌ భోజనపాత్రం చ షష్టిభారయుతం ప్రభోః ॥ ౩౫౦ ॥ లఘుపా
త్రసమోపేతం బృహత్పాత్ర మపాం తథా । కంబళానాం చతుష్షష్టిం దత్త
వా న్రాజసత్తమః ॥ ౩౫౧ ॥ భూషణై ర్భూషితాంగస్య కన్యాదాన మథా

—◆—◆—◆ గురువసిషకభితవధూవరప్రవరాదికమ్. ◆—◆—◆

కరోత్ । కన్యాప్రవర మూచేఽథ గురు స్సాక్షౌ ద్బృహస్పతిః ॥ ౩౫౨ ॥
బృహస్పతిః ॥ అత్రిగోత్రసముద్భూతాం సువీరస్య ప్రపాత్రికామ్ । సుధ
ర్మణ స్తు పౌత్రీం చ పుత్రీ మాకాశభూపతేః ॥ ౩౫౩ ॥ త్వ మంగీకురు
గోవింద కన్యాం కమలలోచనామ్ । ఏవ ముక్తే మహారాజో ముదా రత్నాం
బరం దదౌ ॥ ౩౫౪ ॥ వసిష్ఠః ॥ ప్రపాత్రస్య యయాతే స్తు పౌత్రస్యా మిత
తేజసః । శూరసేనస్య రాజేంద్ర వసుదేవస్య భూపతేః ॥ ౩౫౫ ॥ పుత్రస్య
వేంకటేశస్య గోత్రే వాసిష్ఠసంజ్ఞితే । జాతస్యా త్రికులోత్పన్నాం కన్యాం
కనకభూషితామ్ ॥ ౩౫౬ ॥ గ్రహిష్యామో వయం రాజం స్తవ పుత్రీం
సృపోత్తమ । కన్యావరప్రవరయౌ రిత్యు చ్చారితయౌ రథ ॥ ౩౫౭ ॥
ధరణ్యా సహ రాజేంద్రః కన్యాదానపరాయణః । ప్రహృష్టహృదయః ప్రాహ

—◆—◆—◆ శ్రీనివాసస్య వసిష్ఠాదికారితపద్మావతీపాణిగ్రహణోత్సవః ◆—◆—◆

శ్రీనివాసం పరాత్పరమ్ ॥ ౩౫౮ ॥ ఆకాశరాజః ॥ కన్యా మిమాం ప్రదా
స్యామి గృహణ పురుషోత్తమ । ఇత్యుక్తౌ త్వా ప్రాప్తీప ద్రాజా ధరణ్యా
స్రావితాం తదా ॥ ౩౫౯ ॥ మంత్రపూతాం స్వామితీర్థధారాం సకనకాం
కరే । దక్షిణే శ్రీనివాసస్య దదౌ పద్మావతీం తతః ॥ ౩౬౦ ॥ విధానం చ తత
శ్చక్రే రాజేంద్ర సృపురోహితః । పూజయిత్వా జగన్నాథం గంధవస్త్రా
నులేపనైః ॥ ౩౬౧ ॥ కంకణం బంధయామాస వానుదేవకరాంబుజే । పద్మ
వత్యాగ్ని కరాంభోజేఽబంధయ త్కంకణం గురుః ॥ ౩౬౨ ॥ తథా మంగ
ళ్యసూత్రస్య బంధం వై వాహికం తదా । శ్రీనివాసేన దేవేనా కారయ త్స

యునా వరుణేనా పి యమేన మరుతాం గణైః ॥ ౩౨౨ ॥ వసిష్ఠాదిమునిశ్రేష్ఠైః
స్సదారై స్సనుతై స్తథా । జగామ రాజభవనం రత్నతోరణమణ్డితమ్ । మ
హావాద్యస్వనై ర్యుక్తం దీపాయుతవిదీపితమ్ ॥ ౩౨౪ ॥ జామాతృసహితో
రాజా ద్వారతోరణసన్నిధౌ । చతురజ్జబలం ముక్త్యా గృహంత ర్గంతు ముద్య
తః ॥ ౩౨౫ ॥ తత్రాం తరే శ్రీనివాసం నీరాజయితు మాగతా । తోడ్డ
మాన్నృపతే ర్భార్యా కుంకుమోదకభాజనమ్ ॥ ౩౨౬ ॥ సమాదాయా
శు కల్యాణీ వాసుదేవ మపూజయత్ । తతః పశ్యా చ్చీనివాసః ప్రావిశ
ద్రాజమందిరమ్ ॥ ౩౨౭ ॥ ద్వారాణ్య తీత్యా ధ బహూని మాధవౌ
రాజ్ఞా సమేతో భవనం ప్రవిశ్య । రత్నాసనే రాజవినిర్మితే హరీ రరాజ
రాజేవసమాననేత్రః ॥ ౩౨౮ ॥ చతుస్తంభాం రత్నవేదీ మధిష్ఠాప్య ఖగధ్వ
జమ్ । పరివార్య చ తస్థు స్తే మునయో వీతకల్పమాః ॥ ౩౨౯ ॥ బ్రహ్మణ
మగ్రతః కృత్వా సర్వే దేవా యథానుఖమ్ । స్వర్ణాసనే సమాసీనాః పశ్యంత
తో నయనోత్సవమ్ ॥ ౩౩౦ ॥ తత స్సరాజా ధర్మాత్మా చక్రే మజ్జశమజ్జనమ్ ।
సా పి స్నాత్వా మహారాజ తైలేన చ సుగంధినా ॥ ౩౩౧ ॥ అలంచకారా

—♦♦♦వియన్నృపకృతవరపాదామ్బుజతాళనమ్.♦♦♦—

లంకారై స్సాన్వితానం రాజవల్లభా । స్వామిపుష్కరిణీతోయం హేమకుంభ
ప్రపూరితమ్ ॥ ౩౩౨ ॥ సమాసీయ బ్రాహ్మణై శ్చ హరిపాదావనేజనమ్ ।
సంకల్పం విధివ చ్చక్రే కన్యాదానస్య సాదరమ్ ॥ ౩౩౩ ॥ తత శ్చకార
రాజేంద్ర మధువర్కం పురోహితః । పురోహితోక్తమంత్రేణ తస్య పాదావ
నేజనమ్ ॥ ౩౩౪ ॥ సహస్రశీర్షా పురుష ఇతి మంత్రం సముచ్చరన్ । ధరణ్యా
ప్రావిత్రైః కృత్వా స్వామితీర్థజలై శ్శుభైః ॥ ౩౩౫ ॥ హరిపాదోదకం పుణ్యం
దధార శిరసా నృపః । భార్యాం పుత్రం భ్రాతరం చ భవనం కోశ మేవ చ॥
గజాగారం రథాగారం వస్త్రాగారం చ తజ్జలైః । మార్జయామాస రాజేం
ద్ర శ్రీనివాసపరాయణః ॥ ౩౩౬ ॥ రాజా ॥ అద్య మే సఫలం జన్మ జీవితం
చ సుజీవితమ్ । అద్య మే పితర స్తుష్టా వాసుదేవపదోదకాత్ ॥ ౩౩౭ ॥
ఏవ ముక్త్యా మహారాజః కన్యాం కమలలోచనామ్ । అలం చక్రే విచిత్రై
స్తా మలంకారై ర్మహిపతే ॥ ౩౩౮ ॥ తత స్తు ఘంటికాఘోషం కృతవా
ద్దేవచింతకః । సుముహూర్తే తదా ప్రాప్తే మజ్జశాష్టక మబ్రవీత్ ॥ ౩౪౦ ॥

—♦♦♦వరాయ వియన్నృపదత్తవైవాహికభూషణాదికమ్.♦♦♦—

కన్యాప్రదానసమయే దక్షిణాం రాజనత్తమః । కోటిసంఖ్యాన్నిష్కపుంజాన్
దత్తవా న్వేంకటేశితః ॥ ౩౪౧ ॥ తం దృష్ట్వా ధనరాశిం తు భగవా నాహ
భూమిపమ్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ దాతవ్యం కిం త్వయా రాజన్ పుత్రస్య తవ
భూపతే ॥ ౩౪౨ ॥ వినాహకర్మనిపుణో భవా న్దానపరాయణః । దదస్య

భూషణా న్యంగ బహురత్నాన్వితాని చ || ౩౪౩ || ఇత్యుక్తో వాసుదేవేన
 భూషణాని దదౌ సృషః | కిరీటం శతభాఽం తు కంఠికా మపి తావతీమ్ || ౩౪౪ ||
 పున రేకాం తదర్థం చ తదర్థం చై వ కంఠికామ్ | పదకాని దదౌ సప్తా న్ధ్య
 ణ్యధ సృపోత్తమః || ౩౪౫ || మాలికామా క్తికానాం చ భుజభూషణయుగ్మ
 కమ్ | కర్ణభూషా మా క్తికాధ్య వంసపర్యంతలంబినౌ || ౩౪౬ || కంక
 ణే రత్నమాణిక్యవజ్రవైడూర్యనిర్మితే | ద్వాత్రింశద్భార సంయుక్తే అనన్త
 దత్తవా స్మృప || ౩౪౭ || నాగభూషణయుగ్మం చ బాహుపూరాదికాం
 స్తథా | భూషణా న్యంగుళీనాం చ దశానాం వీరముద్రికామ్ || ౩౪౮ ||
 కటిసూత్రం స్వర్ణమయం వరవజ్రసమన్వితమ్ | ఏకాదశశతీభారం బహు
 రత్నసమన్వితమ్ || ౩౪౯ || పాదుకే చ తతో రాజా దత్తవా న్నధుఘాతినే |
 దదౌ భోజనపాత్రం చ షష్టిభారయుతం ప్రభోః || ౩౫౦ || లఘుపా
 త్రసమోపేతం బృహత్పాత్ర మపాం తథా | కంబళానాం చతుష్షష్టిం దత్త
 వా న్రాజపత్తమః || ౩౫౧ || భూషణై ర్భూషితాంగస్య కన్యాదాన మథా

—◆— గురువసిషకథితవధూవరప్రవరాదికమ్. —◆—

కరోత్ | కన్యాప్రవర మూచేఽథ గురు స్సాక్షౌ ద్భృహస్పతిః || ౩౫౨ ||
 బృహస్పతిః || అత్రిగోత్రసముద్భూతాం సువీరస్య ప్రపౌత్రికామ్ | సుధ
 ర్మణ స్తు పౌత్రీం చ పుత్రీ మాకాశభూపతేః || ౩౫౩ || త్వ మంగీకురు
 గోవింద కన్యాం కమలలోచనామ్ | ఏవ ముక్తే మహారాజో ముదా రత్నాం
 బరం దదౌ || ౩౫౪ || వసిష్ఠః || ప్రపౌత్రస్య యయాతే స్తు పౌత్రస్యా మిత
 తేజసః | శూరసేనస్య రాజేంద్ర వనుదేవస్య భూపతేః || ౩౫౫ || పుత్రస్య
 వేంకటేశస్య గోత్రే వాసిష్ఠసంజ్ఞితే | జాతస్యా త్రికులోత్పన్నాం కన్యాం
 కనకభూషితామ్ || ౩౫౬ || గ్రహిష్యామో వయం రాజం స్తవ పుత్రీం
 సృపోత్తమ | కన్యావరప్రవరయౌ రిత్యు చ్చారితయౌ రథ || ౩౫౭ ||
 ధరణ్యా సహ రాజేంద్రః కన్యాదానపరాయణః | ప్రహృష్టహృదయః ప్రాహ

—◆— శ్రీనివాసస్య వసిష్ఠాదికారితపద్మావతీపాణిగ్రహణోత్సవః. —◆—

శ్రీనివాసం పరాత్పరమ్ || ౩౫౮ || ఆకాశరాజః || కన్యా మిమాం ప్రదా
 న్సామి గృహణ పురుషోత్తమ | ఇత్యుక్తౌ ప్రాక్షిప ద్రాజా ధరణ్యా
 ప్రావితాం తదా || ౩౫౯ || మంత్రపూతాం స్వామితీర్థధారాం సకనకాం
 కరే | దక్షిణే శ్రీనివాసస్య దదౌ పద్మావతీం తతః || ౩౬౦ || విధానం చ తత
 శ్చక్రే రాజేంద్ర స్సపురోహితః | పూజయిత్వా జగన్నాథం గంధవస్త్రా
 నులేపనైః || ౩౬౧ || కంకణం బంధయామాస వాసుదేవకరాంబుజే | పద్మ
 వత్సాగ్ని కరాంభోజేఽబంధయ త్కంకణం గురుః || ౩౬౨ || తథా మౌంగ
 శ్యసూత్రస్య బంధం వైవాహికం తదా | శ్రీనివాసేన దేవేనా కారయ త్స

౪౦౪ శ్రీవేంకటాచలమహావేద్యే - భవిష్యత్తరపురాణాస్తోత్రే [అ-౧౧.

పురోహితః || ౩౬౩ || సువాసిన్యః || సావిత్రి వ చ కల్యాణీ బహుపుత్రవతీ భన |
 సర్వలోకస్య జననీ భవ మంగళదాయినీ || ౩౬౪ || ఇత్థం సుమంగలీస్త్రీషు
 గాయంతీషు శుభాశిషః | బ్రాహ్మణానాం కరస్పర్శా ద్రాజ్ఞ శ్చ పి మహా
 త్మనః || ౩౬౫ || బబంధ పూతం మంగళ్యసూత్రం మంత్రాభిమంత్ర
 తమ్ | కంఠే పద్మావతీదేవ్యా శ్రీనివాసో జగత్పతిః || ౩౬౬ || మునిభి
 స్సహ విద్వద్భి ర్దాతై ర్లోమం పురోహితః | వసిష్ఠోఽకారయ త్పద్మానత్య
 జ్జల్యర్పితై స్తతః || ౩౬౭ || యజుశ్శాఖాక్రమేణై వ జహావాగ్నో యథా
 విధి | సర్వం వైవాహికవిధిం వసిష్ఠోఽథ సమాపయత్ || ౩౬౮ || తతః
 పురోహితో రాజ్ఞ స్వస్తివాచసపూర్వకమ్ | ముసీనా మంజలిపుటే నన
 రత్నాక్షతా స్తదా || ౩౬౯ || తే వేదమంత్రై ర్జగదీశమూర్ధ్ని రత్నాక్షతా
 న్యేదవిదగి ప్రచిక్షిపుః | తదా నృణాం తత్ర మహాత్మనామౌభూ దాకా
 శరాజస్య పురీనివాసినామ్ || ౩౭౦ || తస్మి న్కాలే మహారాజో దక్షిణం
 బ్రహ్మవాదినామ్ | దాపయామాన సంహృష్టో విప్రై స్తాంబూలోఘోర్వి
 కమ్ || ౩౭౧ || గవాం కోటిసహస్రాణి చా శ్వినా మయుతం తథా | వస్త్రా
 నాం నిచయం రాజా విప్రేభ్యో దత్తవా నివభుః || ౩౭౨ || ఏనం మహా
 త్మన స్తత్ర సమభూ ద్దశమీదినే | వధూపరౌ ప్రతిష్ఠాప్య భోజయా
 మాన వై తతః || ౩౭౩ || అన్నం బహువిధం సూప రసభక్ష్యసమన్వితమ్ |
 పరమాన్నం చ సఘృతం సక్షీరం శర్కరాయుతమ్ || ౩౭౪ || పురోహితేన
 సహితో భోజనం కృతవాన్ హరిః | మాత్రాలక్ష్యో చ సహితః పుత్రేణ
 సహిత స్తథా || ౩౭౫ || ఆకాశరాజో ధర్మాత్మా భుక్తవా న్కృష్టస
 న్నిధౌ | లక్ష్యో సమేతా ధరణీ తథా వకుళమాలయా || ౩౭౬ || అభుక్త్వా
 న్నం రసై ర్యుక్తం పతిపుత్రసమన్వితా | తతః ప్రభాతే రాజేంద్ర సువా
 సిన్య స్సురేశితుః || ౩౭౭ || మజ్జనం కారయామాను ర్గంధతైలై స్సుని
 ర్గతైః | అన్యోన్యపూజనం తత్ర చా న్యోన్యోద్వర్తనం తథా || ౩౭౮ ||
 హరిపద్మావతీదేవ్యా స్తా స్సహాస మకారయన్ | స రాజా విప్రముఖ్యానాం
 సుధాణాం బహుభోజనమ్ || ౩౭౯ || స్త్రీణాం చ పురుషాణాం చ బహు
 మానపురస్కరమ్ | యథేష్టం దాపయామాన హృష్ట ఆకాశభూమిషః ||
 అపూపా నివవిధాం శ్చక్రే సూపశాకాదికాం స్తథా | ఘృతకుల్యాం క్షీర
 కుల్యాం దధికుల్యాం తతః పరమ్ || ౩౮౦ || తత ఉద్భృత్య నిక్షిప్తం బహిర్భు
 క్తవతాం నృణామ్ | ఉచ్ఛిష్టపత్రజాలం చ పుష్కలాన్నాదిసంయుతమ్ ||
 సారమేయగణైః కీర్ణం రాక్షసానాం గణై స్తథా | ఏవం కోలాహలం చక్రే
 దివసాం శ్చతుర స్తథా || ౩౮౩ || హస స్తత్ర వినోదేన నిత్య మానీ చ్చ
 మజ్జనమ్ | దివసే పంచమే ప్రాప్తే కృత్వా నాకబలిం తథా || ౩౮౪ || కల

శాం శ్చతురో న్యస్య దీపజ్వాలావిరాజితాః । వధూవరా ప్రతిష్ఠాప్య గత్వా
సింహాసనే స్మప ॥ ౩౦౫ ॥ పూజయామాస గోవిందం జామాతర మనా
మయమ్ । ఆకాశరాజో ధర్మాత్మా క్షీరపాత్రం కరేదధత్ ॥ ౩౦౬ ॥
మాతరం వాసుదేవస్య నామ్నా వకుళమాలికామ్ । పూజయిత్వా విధానేన
వస్త్రాలంకారభూషణైః ॥ ౩౦౭ ॥ నాభిం క్షీరేణ సమ్మృజ్య పుత్రీం పద్మా
వతీం తదా । అర్పయామాస దుఃఖేన బ్రహ్మణ్యో రాజసత్తమః ॥ ౩౦౮ ॥
మహాలక్ష్మ్యో నాభిమూలం సమృతక్షీరసేచనమ్ । కృత్వాఽర్పయామాస

—◆◆◆శ్రీనివాసేన సహ శేషాచల మృతి పద్మావతీప్రేషణమ్.◆◆◆—

పుత్రీం రుద్రా గర్భవకణ్ఠవాః ॥ ౩౦౯ ॥ శ్రీనివాసస్య కృష్ణస్య శేషాచ
లనివాసినః । రాజభార్యా మహాభాగా రుదంతీ కురరీ వ చ ॥ ౩౧౦ ॥ పుత్రీ
హస్తం ప్రదాయా ధ హస్తే రాజకులాంగనా । క్షీరం సంయోజ్య కృష్ణస్య
నాభిమూలేఽతిదుఃఖతా ॥ ౩౧౧ ॥ భృశం రుదంతీ మంత్రేణ దుర్ధనందిగ్ధలోచ
నా । అర్పయామాస కృచ్ఛేణ పుత్రీం పద్మావతీం తతః ॥ ౩౧౨ ॥ ప్రోవాచ
చ శ్రీనివాసం రుదంతీ రాజవల్లభాధరణీః । పాలితాం లాలితాం పుత్రీం నవమాస
ధృతాం మయా ॥ ౩౧౩ ॥ త్వదధీనాం జగన్నాథ కరిష్యే మమ నందినీమ్ ।
ఇత్యే వ మర్పయంత్యాం తు ధరణ్యాం రాజసత్తమః ॥ ౩౧౪ ॥ స తస్యా
రోదనం దృష్ట్వా రాజా దుఃఖపరాయణః । రురోద దీనవదనః పుత్రీ మాలింగ్య
భూషతిః ॥ ౩౧౫ ॥ రాజా ॥ హా పుత్రీ మందభాగ్యోఽహం త్వద్వియో
గేన కేవలమ్ । జీవనం మమ కల్యాణి న స్థిరం చ భవిష్యతి ॥ ౩౧౬ ॥ క్రిడా
గృహే రాజపుత్రీ తథా భోజనసద్దాని । భ్రాతా తవ కథం క్రిడాం భోజనం
వా కరిష్యతి ॥ ౩౧౭ ॥ ఏవం రుదంత మాలాక్య భ్రాతరం దీనచేతనమ్ ।
తోడ్డమానో నృపశ్రేష్ఠో దుఃఖతో వాక్య మబ్రవీత్ ॥ ౩౧౮ ॥ తోడ్డమా
నః ॥ వయం దరిద్రా నిర్భాగ్యాః కృపణా దీనచేతనః । వయం మరణ మాప
న్నా నా త్ర కార్యా విచారణా ॥ ౩౧౯ ॥ ఏతాద్భుతే చ కల్యాణీ నై వ లభ్యా
కతా యుగే । ఇత్థం వయం నిశ్చినుమో వియోగభృశదుఃఖతాః ॥ ౪౦౦ ॥
ఏవం తాః రుదతో దృష్ట్వా వసుదానోఽతిదుఃఖతః । భగినీం దీనవదనా
మాలింగ్య హ రుద స్తుహుః ॥ ౪౦౧ ॥ వసుదానః ॥ మాతరం బాలకం
త్యక్త్వా యథా లోకే ధనార్జకః । గచ్ఛే త్తథా మాం భగిని త్యక్త్వా త్వం క్వ
ను గచ్ఛసి ॥ ౪౦౨ ॥ ఏవం ప్రసంగా త్తతా నీ ద్వేవానా మపి భూమిపా
ఋషీణాం కశ్యపాదీనాం దుఃఖ మత్యంతదారుణమ్ ॥ ౪౦౩ ॥ రుదంతం స్మప
తిం దృష్ట్వా శ్రీనివాస స్సతాం గతిః । స్వయం రురోద గోవిందో భగినీం
పార్థవల్లభామ్ ॥ ౪౦౪ ॥ స్మత్వా శ్రీదేవకీపుత్ర స్తథ ద్భుత మివా భవత్ ।
ఇత్థం కృత్వా లోకరీతి మైరావత ముపాస్థితః ॥ ౪౦౫ ॥ పద్మావత్యా తయా

సార్థం సర్వవాద్యసమన్వితః । గ్రామం ప్రదక్షిణీకృత్య రమయా సహిశో
హరిః ॥ ౪౦౬ ॥ స్వనివేశగృహం భేజే పద్మాసనభవాద్వికైః । తతో
హరి శ్రీనివాస స్వస్థానం గంతు మైహత ॥ ౪౦౭ ॥ గరుడస్కంధ
మారూఢః పత్నీం పద్మావతీ మపి । ఆరోపయ స్వరారోహ మన్యోన్యం
పరిరభ్య చ ॥ ౪౦౮ ॥ గరుడస్కంధ మారూఢో గంతుం స్వస్థాన ముత్సు
కః । హరి రామంత్రణార్థం తు శ్వశ్రూశ్వశురయో స్తదా ॥ ౪౦౯ ॥ పున
ర్లహం సంప్రవిశ్య గమనేచ్ఛు రభూ దధ । శ్వశురౌ పర్యపుచ్చు చ్చ సాష్టాం
గం ప్రణిపత్య వై ॥ ౪౧౦ ॥ ఆశీర్వాదం తత శ్చక్రే స్వజామాతు రనామ
యమ్ । ఆకాశరాజ శ్వశుర శ్వశ్వాశ్చ చ ధరయా సహ ॥ ౪౧౧ ॥ ఆకా
శరాజః ॥ దీప్తాయు ర్భవ గోవింద సర్వలోకధురంధర । ఇత్యా శిషాఽ
భినంద్యా థ వాసుదేవ మభాషత ॥ ౪౧౨ ॥ రాజా ॥ మాసాంతే గచ్ఛ
గోవింద వధ్వా సహ వయోగతమ్ । శ్వశుర మ్హం చ తే శ్వశ్రూం మానయ
స్వ మహామతే ॥ ౪౧౩ ॥ ఇతి తస్య వచ శ్శృత్వా వాసుదేవైః బ్రవీ న్ను
వమ్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ నృప వాక్యం శృణు మమ కార్యస్య మహతీ త్వరా ॥ ౪౧౪ ॥
తస్మా దాజ్ఞాం చ మే దేహి రాజం స్త్రీస్యా త్కృపా మయి । ఇత్యుక్త్యా
వాసుదేవ స్తు గరుడస్కంధ మాస్థితః ॥ ౪౧౫ ॥ జగామ భగవా న్నామోత్సర్వదేవ
సమన్వితః । ఆకులా వ్యాకులా స్సర్వే సగరస్థా జనా స్తదా ॥ ౪౧౬ ॥ ప్రాకా
రగోపురారూఢాః పశ్యంత స్సద్భక్తాఽవదన్ ॥ జనాః ॥ ధన్యా రాజకులో

—◆◆◆పద్మావతీశ్రీనివాసయో ర్వియన్నృపప్రేషితపారిబర్తాదిః◆◆◆—

త్పన్నా పద్మాకషలలోచనా ॥ ౪౧౭ ॥ అనుగచ్ఛతి గోవిందం పశ్యతే తి పర
స్పరమ్ । తదా దదౌ మహారాజః పారిబర్తం శ్రియఃపతేః ॥ ౪౧౮ ॥ తండు
లాన్ శాలిసంభూతాన్ నృపభాణం రథోపరి । ఆరోప్య ప్రేషయామాస
శతం ఖారీ ర్వియన్నృపః ॥ ౪౧౯ ॥ ముద్గాన్ గోస్వామిసంరూఢాన్ త్రింశ
త్ఖారీ ర్దదౌ హరేః । గుడభారం మహంతం చ తింత్రిణీభార మేవ చ ॥ ౪౨౦ ॥
పయోఘటసహస్రాణి దధిభాణ్ణశతాని చ । సహస్రార్థం ఘృతాపూర్ణచర్మ
పాత్రాణి సర్వపాన్ ॥ ౪౨౧ ॥ మేధికాన్ హింగులవణతిలపాత్రాణి చైవ
హి । తథా శర్మరయా పూర్ణాన్ ఘటాం స్తు ద్వే శతే తథా ॥ ౪౨౨ ॥
వార్తాకం చూతకదళీఫలజంబీరకాణి చ । కూశ్మాండకందమూలాని మరీచా
మలకాని చ ॥ ౪౨౩ ॥ మధుభాణ్ణశతే ద్వే చ రంభాకావ్యచయాం స్తథా ।
రంభాత్వ చ శ్చ రాక్షేద్ర పత్రాణాం నిచయం తథా ॥ ౪౨౪ ॥ అశ్వనా
మయుతం దత్వా గజానాం చ సహస్రకమ్ । ధేమానాం పంచసహస్ర
మావికానాం శతం తథా ॥ ౪౨౫ ॥ దాసీనాం ద్వేశతే రాజా దాసానాం
తిశతం తథా । వస్త్రాణి వివిధాన్యా శు పర్యంకం రత్నభూషితమ్ ॥ ౪౨౬ ॥

ఉపబర్హం రత్నయుతం పారిబర్హేణ సంయుతమ్ । ఏవ మాదీని వస్తూని గృ
హీత్వా సృపసత్తమః ॥ ౪౨౭ ॥ పుత్రేణ సహితో రాజా శ్రీనివాసపరా
యణః । ఆకాశరాజో ధర్మజ్ఞ శ్రీనివాసస్య సన్నిధిమ్ ॥ ౪౨౮ ॥ ఆగత

— వియన్నృపస్య శ్రీనివాసదత్తస్వభక్తిన్యైరస్తర్యయావవరప్రాప్తిః. —

శ్వశురం దృష్ట్వా చో త్తప్తా జగదీశ్వరః ॥ శ్రీనివాసః ॥ దూరాధ్యానం మ
హారాజ కిమర్థం త్వం సమాగమః ॥ ౪౨౯ ॥ దాతవ్యం కిం సృపశ్రేష్ఠ తవ
పుత్రస్య మే ౭నఘః । కన్యా దత్తా సుతః ప్రాప్త స్సుకృతం కిం కృతంత్వయా ॥
సంతోష శ్చాతులః ప్రాప్తో మమ తాత స సంశయః । కిం తే మనోగతం రా
జంస్త న్నమా చక్ష్య భూపతే ॥ ౪౩౦ ॥ సందేహం మాకురుష్వాత్ర దానాదానే
మహీపతే । వాసుదేవవచ శ్చృత్వా వాసుదేవ మభాషత ॥ ౪౩౧ ॥ రాజా ॥
సర్వమృజ్జళ మస్తాకం త్వత్ప్రసాదేన కేశవ । నాస్య ద్యాచే జగన్నాథ తవ
పాదసరోరుహే ॥ ౪౩౨ ॥ భక్తిం దేహ్య చలాం కృష్ణ సకుటుంబస్య మే ౭
నఘ । త చ్చృత్వా వచసం తస్య శ్వశురస్య మహాత్మనః ॥ ౪౩౩ ॥ దత్త
వాంస్తస్య సాయుజ్య మాకాశసృపతే స్తదా । స్యాలకస్య దదౌ వస్త్రం
స్వాంగఘం మధుసూదనః ॥ ౪౩౪ ॥ జామాతా చ సమాజ్ఞప్తః పుత్రీభవ
న మభ్యగాత్ । పుత్రి గచ్ఛామి నగరం విహరస్వ హరిప్రియే ॥ ౪౩౫ ॥ శ
యనే శ్రీనివాసస్య శయనం కురు మంగళే । ఇతి రాజా స్వాంత్యయిత్యా
పుత్రీం కమలలోచనామ్ ॥ ౪౩౬ ॥ శశాస సాస్వపిత్రోక్తా శీఘ్ర మ్తాభవ మభ్య

—◆◆◆భగవత్కృతషణ్ణాసావధికాగస్త్యాశ్రమవాసప్రతిజ్ఞా.◆◆◆—

గాత్ । రుద్రా గద్గదకంఠేన జగామ నగరం సృపః ॥ ౪౩౭ ॥ పద్మావత్యనుగో
దేవౌ బ్రహ్మరుద్రాద్వికై ర్యుతః । సువర్ణముఖినీం ప్రాప్య తత్ర వాస మకల్ప
యత్ ॥ ౪౩౮ ॥ షణ్ణాసావధి పర్యంతం దీప్తితో ౭యం మహామతే న శైలరాజ
మారోహామీ తి నిశ్చిత్వ దేవరాట్ ॥ ౪౩౯ ॥ అగస్త్యభవనం గత్వా తత్రవా

—◆◆◆స్వావాసమృతిభగవత్కృతదేవాదిప్రేషణమ్.◆◆◆—

స మకల్పయత్ । దేవా స్సంప్రేషయామాస స్వధామాని వృషాకపిః ॥ ౪౪౦ ॥
బ్రహ్మాదీనాం సురాణాం చ మునీనా మూర్ధ్వరేతసామ్ । దదౌ వస్త్రం యథా
యోగ్యం భగవా న్భక్తవత్సలః ॥ ౪౪౧ ॥ తేనా జ్ఞప్తా జగద్ధాతా జగ్ము
ర్లోకం స్వకం సురాః । ఋషయ శ్చ తపోరణ్యం జగ్ము ర్నారాయణాజ్ఞయా ॥
లక్ష్మీర్జగమ రాజేంద్ర కరవీరపురం తదా ॥ ౪౪౨ ॥ మహాత్మవం తం త్వను
భూయ దేవతా బ్రహ్మేశపూర్వా సమహర్షి సత్తమాః । జగ్ము స్స్వకం
థామ మహానుభావా రాజేంద్ర పూజ్యం ప్రశశంసు రాదరాత్ ॥ ౪౪౩ ॥
గతే దేవగణే తత్ర త్వ గస్త్యనిలయం గతః ॥ ౪౪౪ ॥ భుంజానో భోగ

—◆—వివాహాధ్యాయఫలశ్లోకః—◆—

గమతులం తత్రా స్త భగవాన్ హరిః॥ శతానందః ॥ వివాహాధ్యాయమహా
త్వం యే శృణ్వంతి జనేశ్వర ॥ ౪౪౬ ॥ తేషాం భాగ్యోదయం వక్ష్యే శృణు
రాజన్ సవిస్తరమ్ । కోటికన్యాప్రదానేన యావద్భూమిప్రదానతః ॥
యత్ఫలం లభతే దేహీ తత్ఫలం శ్రవణాదరాత్ । య ఉత్సవం కారయతి వై
వాహం వేంకటేశితః ॥ ౪౪౮ ॥ తస్యో త్సపూ భవే ద్రాజన్ వేంకటేశ
ప్రసాదతః । ఇతి తే కథితం రాజన్ వివాహచరితం హరేః ॥ ౪౪౯ ॥ శృ
ణుయా చ్ఛ్రావయే ద్వా పి సర్వాభీష్ట మవాప్నుయాత్ । శుభదం శృణ్వతాం
వై వ సర్వేషాం మంగళప్రదమ్ ॥ ౪౫౦ ॥

ఇతి శ్రీభవిష్యత్తరపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే
శ్రీనివాసవివాహప్రశంసనం నామై కాదశోధ్యాయః.

—◆—శ్రీనివాసమృతి వియన్నప్రపాదంతజ్ఞాపకదూతాగమనమ్.—◆—

జనకః ॥ తతః కి మకరో త్కృష్ణో రాజ్యేఽస్మిన్ పార్థసారథిః । తన్న
మా చక్ష్య విప్రేంద్ర యత్కృతం చక్రపాణినా ॥ ౧ ॥ శతానందః ॥
ఏవం కాలే గతే తస్మిన్ షణ్ణాసా శ్చ సమత్యయః । నారాయణపురా
ద్దూత ఆగతో వేంకటేశ్వరమ్ ॥ ౨ ॥ దూతం దృష్ట్వాఽబ్జజాతా సా నునర్ద
ముఖరీజలే । స్నాతుకామాఽ రవిందాక్షీ దూతం వచన మబ్రవీత్ ॥ ౩ ॥ పద్మా
వతీ ॥ కిమర్థ మాగమో దూత కేన త్వం ప్రేషిత స్త్విహ । రాజ్ఞా వా రా
జపుత్రేణ తోడ్డుమానేన వా పునః ॥ ౪ ॥ పప్రచ్ఛ కుశలం తం చ రాజ్ఞ స్తస్య
పితృ స్తథా । కుశలీ వర్తతే చార జనకో జననీ మమ ॥ ౫ ॥ తోడ్డుమాన్
రాజశార్దులః కుశలీ వర్తతే బలీ । రాజ్ఞః ప్రకృతయ స్సర్వా వర్తంతే తేమ
సంయుతాః ॥ ౬ ॥ ఏవ ముక్త స్తదా దూతో దుఃఖసందిగ్ధలోచనః । ఉ
వాచ దీనయా వాచా రాజపుత్రీం నిదేశతః ॥ ౭ ॥ దూతః ॥ కిం నదిష్యామి
హే మాతః పితృ స్తే కాల ఆగతః మరణాభిముఖో భూత్వా కించి జ్ఞేనస
మన్వితః ॥ ౮ ॥ త్వాం ద్రష్టుకామో రాజేంద్ర శ్రీనివాసం సుహృద్వృత్తి
మ్ । నయ శీఘ్రం పతిం భద్రే రాజధానీం పితృ స్తు తే ॥ ౯ ॥ సా పి దూత
వచ శ్చుత్వా పపాత గతచేతనా । అగస్త్యభార్యా తాం బాలా ముత్థాప్య
కమలాలయామ్ ॥ ౧౦ ॥ శ్రీనివాసాంతికం నిన్ద్యే రాజపుత్రీం పితృప్రియా
మ్ । తద్వార్తా మవద ద్దేహీ శ్రీనివాసాయ విష్ణవే ॥ ౧౧ ॥ త చ్చుత్వా
వాసుదేవ స్తు రురోద సరసత్తమ ॥ శ్రీనివాసః ॥ అహో బత మహత్తమం

సంప్రాప్తం మమ భామిని ॥ ౧౨ ॥ కిం కరోమి క్వ గచ్ఛామి బ్రూహిత్యం
పద్మసంభవే । ఇత్యే వ ముక్త్యా తాం దేవీ మబ్రవీ త్కుంభసంభ
—♦— వియన్నృపవిలోకనాయగస్త్యేన సహ శ్రీనివాసగమనమ్. —♦—

వమ్ ॥ ౧౩ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అగస్త్య మునిశార్దూల గచ్ఛామి సగరం
ప్రతి । పద్మావత్యా సహ ద్యై వ సార్థం వకుళమాలయా ॥ ౧౪ ॥ ఇత్యుక్త్వా
ప్రయయా రాజన్ భగవాన్ స్ఫుక్తవత్సలః । అగస్త్యే నా పి సహిత స్త్య
రయై వ మహర్షిణా ॥ ౧౫ ॥ ఆదిత్యేస్తం గతే రాజన్నగరద్వార మాగతః ।
పప్రచ్ఛ ద్వారపాలాం శ్చ రాజక్షేమం సురేశ్వరః ॥ ౧౬ ॥ రాజమాన్లే
మహారాజ భగవాన్ ప్రియయా సహ । అంతర్నికేతనం ప్రాప్య రాజానం

—మరణోద్యుక్తం వియన్నృప ముద్దిశ్య శ్రీనివాసాదికృతనిర్వేదనమ్.—

పృథివీపతే ॥ ౧౭ ॥ శయానం దర్శయామాస వినిశ్శ్వాససమన్వితమ్ ।
పపాతా స్య మహారాజ కాయే కమలలోచనః ॥ ౧౮ ॥ ముఖే ముఖం వినిశ్చిప్య
లలాటం చ లలాటకే । ఉదరే చోదరం బద్ధ్వా నేత్రం నేత్రే సమర్పయత్ ॥
అంగసంగం దదౌ తస్య శ్వశురస్య మహాత్మనః ॥ ౧౯ ॥ హ తాత నాథ క్వ
గతో సి చ త్వం సంత్యజ్య దేహం స్వసుతం స్వపుత్రీమ్ । స్వభ్రాతరం సూక్ష్మ
మతిం సరావ్యకం రాజ్యం త్వదీయం క్వ విసృజ్య గచ్ఛసి ౨౦ ॥ మాతాపి
తృప్తిహీనానా మస్తాకం జనకో భవాన్ ॥ ౨౧ ॥ కథం పశ్యామి నేత్రాభ్యాం
త్వన్ముఖాంభోజ ముత్తమమ్ । ఉత్థాపయ సుతాం రాజన్ రుదంతీం తనయం
తథా ॥ ౨౨ ॥ వసుదానం శిశుం రాజ నిప్తృహీనం చ మాం సృప । క
స్త్రాతా త్వాం వినా రాజ స్సస్తాకం తు భవిష్యతి ॥ ౨౩ ॥ అనాథా న్నాథ
నశి పాహి ప్రజాశి పాహి ప్రజాపతే । ప్రలప స్పృశ రప్య హ లోకా నిత్యం
విడంబయన్ ॥ ౨౪ ॥ కశేబరం కథం దాస్యామ్య గ్నయే లోకమోహనమ్ ।
ఏతదర్థం స్వపుత్రీం మే దత్వా మృతి మవాప్స్యసి ॥ ౨౫ ॥ శ్రీనివాస స
గచ్ఛే తి పూర్వ మేవ త్వయోదితమ్ । ఉక్తం హితం మయా తాత స
శ్రుతం తే మహీపతే ॥ ౨౬ ॥ స తృప్తం నేత్రయుగళం దృష్ట్వా త్వన్ముఖ
పంకజమ్ । తోణ్డమాన్తండలాధీశో వసుధాయాం మహామతే ॥ ౨౭ ॥ కా
గతి ర్కమ రాజేంద్ర కా వార్తా క్వ భవిష్యతి । విలోకయ మహారాజ మాం
చ పద్మావతీం తథా ॥ ౨౮ ॥ మునిః । జామాతాయం సమాయాతః
పద్మావత్యా సమన్వితః । బహి ర్గచ్ఛ పురే వ త్వం సమానయనకార
ణాత్ ॥ ౨౯ ॥ భోజనం దీయతాం తస్య జామాతుశి పరిశోషకమ్ ।
గజా సశ్వా స్తహారాజ వస్త్రాణి చ్చృతి తే నుతః ॥ ౩౦ ॥ తాన్దదస్య
మహారాజ ప్రీతయే మధుఘాతినః । ఇత్య గస్త్యేన వై రాజ్ఞి బోధితే ప్య
ప్రబోధిని ॥ ౩౧ ॥ విలలాప మహారాజ భగవాన్ లోక్తికై స్సమః ॥ ౩౧౪ ॥

త దద్భుతం కర్త చకార దేవో విడంబయ స్సర్వజనం జగత్పతిః । యథా
కుయాణాం రణరంగమధ్యే కణ్ఠే హతే ధర్మరాజ శ్చకార ॥ ౩౨౫ ॥ ఏవ
రుదతి గోవిందే రాజా౭కాశ శ్శ్వసన్మృప ॥ ౩౩ ॥ సింహి త్సంజ్ఞాయుతో
భూత్వా వాసుదేవ మభావత ॥ రాజా ॥ పుత్రం సభ్రాతగం త్రాహి శ్రీః
వాస నిరామయ ॥ ౩౪ ॥ ఇత్యుక్తా భూపతీ రాజా కరే శ్రుష్టస్య తే
దదౌ । భార్యాం సందేశయామాస స్వహోకగమనాయ చ ॥ ౩౫ ॥ ఇత్యా

—•••మృతాయవియన్నృపాయవసుదాన కృతచరమకృత్యక్రమః•••—

దిశ్య త్యజ న్నాణా౯ సత్యలోకం జనాధిపః । దివ్యం విమాన మరూఢౌ
జగామ స నృపోత్తమః ॥ ౩౬ ॥ సా పి తేన జగామా శు ధరణీ రాజసత్తమ ।
తత శ్చిత్తాం సమారోప్య రాజానం సపరిగ్రహమ్ ॥ ౩౭ ॥ ఎసిష్ఠో గౌతమో
త్రిశ్శ్చ భరద్వాజో తి విశ్రుతః । వహంతో రాజశార్దులం శ్రీనివాసప్రియం
నృపమ్ ॥ ౩౮ ॥ జహువు ర్భృహ్మమేధేన ముత్తైశ్చ శ్చ విధిపూర్వకమ్ ।
తతః కృతాని సర్వాణి ప్రేతకార్యాణి భూపతేః ॥ ౩౯ ॥ షోడశే దినసే
ప్రాప్తే మాసికా న్యకరో త్సుతః । నిమంతితా శ్చాసు పుణ్యా బ్రాహ్మణా
వేదపారగాః ॥ ౪౦ ॥ కశ్యపో త్రిభృరద్వాజో విశ్వామిత్రో౭థ గౌతమః ।
వామదేవః పులస్త్యో౭థ వాల్మీకి ర్వసుధాధిప ॥ ౪౧ ॥ జమదగ్ని ర్భృగు
శ్రీమా౯ సనంద శ్చ పరాశరః । యజ్ఞనల్కృ శ్చ జాబాలి శ్శునశ్శేషో౭థ
కామాశః ॥ ౪౨ ॥ ఏతే మహర్షయో రాజా౯ రాజాథే బ్రాహ్మణోత్త
మాః । అభుంజతా న్నసారం చ వసుదాననిమంతితాః ॥ ౪౩ ॥ సమాప్య
సర్వకార్యాణి హరి స్వస్థాన మాశ్రితః । పద్మావతీం పురస్కృత్య పురాణ
పురుషోత్తమః ॥ ౪౪ ॥ అగస్త్యులయ మాసాద్య సుఖ మాస్త సురేశ్వరః ।

—•••తోండమానవసుదానయో రాజ్య ముద్దిశ్య కలహపృవృత్తిః•••—

మృతే రాజ్ఞి గతే కృష్ణే కలహః ప్రత్యవద్యత ॥ ౪౫ ॥ తోణ్డమానపతే
స్తస్య * విష్వక్సేనస్య భూమిప ॥ తోణ్డమా౯ ॥ జ్యేష్ఠే మృతే కనిష్ఠస్య
రాజ్య మేతద్విదో విదుః ॥ ౪౬ ॥ పరం పరాజ్ఞితం హీ తి తోణ్డమా
నబ్రవీ త్సుతమ్ ॥ వసుదానః ॥ పరాక్రమార్జితం రాజ్యం పితౄ మమ
నృపోత్తమ ॥ ౪౭ ॥ మమై వ స్యా దిదం హీ తి తోణ్డమానం నుతో౭బ్ర
వీత్ । ఏవం వివాద మాపన్నౌ తోణ్డమాన్నృపపుత్రకా ॥ ౪౮ ॥ రాజ
శార్దుల రాజ్యార్థ ముభా వపి మహాబలౌ । అంతరం కృతవంతౌ తౌ
యుద్ధే యస్య జయో భవేత్ ॥ ౪౯ ॥ తస్య రాజ్య మిదం సర్వ మస్య
ధా౭ధో వ్రజే దితి । కృత్వా సమయ మారబ్ధా సంగరం జయకాంక్షిణౌ ॥

* విష్వక్సేనశ్శేతివసుదానస్యైవ విష్వక్సేన ఇతిసామాంతరంబోధవ్యం.

౪౧౨ శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే - భవిష్యత్తరపురాణాంతర్గతే [౨-౧౨

శూరాణాం రణధీరాణాం సమ్మర్ద స్తు బభౌ తదా ॥ ౨౦ ॥ సింహనాద శృంఖ
నాద స్తథా దుందుభి నిస్సవనః । శస్త్రాణా మస్త్రముఖ్యానాం గజానాం చ
మహాస్వనః ॥ ౨౧ ॥ హయానాం వృషభాణాం చ రథానాం చ పరస్పరమ్ ।
పద్మగుద్ధ్రవ్యూహకారీ తయో ర్నద్యే జగత్పతిః ॥ ౨౨ ॥ రరాజ భగవా
న్సాక్షో ద్రణమండల మధ్యగః । విష్వక్సేన స్తోన్డమానం దశభి స్సాయక్తై
ర్మృప ॥ ౨౩ ॥ తాడయామాస రాజేంద్ర మర్ధచంద్రై రజింహగైః । శ్రీని
వాస స్తోన్డమాన రాజపుత్రో ౨తిబాలకః ॥ ౨౪ ॥ శరాణాం పంచసాహస్యా
శ్రీనివాసం చ వక్షసి । తాడయామాస వేగేన సర్వా నివిస్సాయయన్
జనాన్ ॥ ౨౫ ॥ తోన్డమానో పి రాజర్షి ర్విష్వక్సేనం చ మాధవమ్ । వాసు
దేవో రాజ పుత్రం బాణై ర్దశభి రేవ చ ॥ ౨౬ ॥ జఘాస తరసా బాలం
త దద్భుత మివా భవత్ । చతుర్భి శ్చతురో వాహన్ బాణేనై కేన సార
ధిమ్ ॥ ౨౭ ॥ ఛత్ర మేకేన రాజేంద్ర రథం పంచేషుభి స్తథా ॥ ౩౨౪ ॥ రథా
దవప్లుత్య మహానుభావ స్స రాజపుత్ర స్త్రీదళం చ చక్రమ్ । చిత్తేప కృష్ణే చ

— రణరంగే మూర్ఛితం శ్రీనివాసం దృష్ట్వా పద్మావత్యనుశోచనమ్. —

హయోత్తమే చ వక్షస్థలే వాసవ వజ్రకల్పమ్ ॥ ౨౮౪ ॥ తేనా తివిద్ధో నిపపాత
భూమా చక్రేణ చక్రాంకిత బాహుదండః । శేషా చలేశో రణరంగగామినో
మనుష్య భావేన విడంబయన్ జనాన్ ॥ ౨౮౫ ॥ మూర్ఛా ముపాగమ్య హయోత్త
మా ధ్ధరి ర్యథా మనుష్యో రణరంగ మధ్యతః । తథా హ్య సౌ దేవగణస్య
మధ్యే సవిస్మయోత్సుల్లవిలోచనస్య ॥ ౨౮౬ ॥ తదా ప్రాకార మారూఢా
రాజపుత్రీ హరిప్రియా ॥ ౨౮౭ ॥ అగస్త్య మబ్రవీ ద్రాజం శ్చక్రపాణే ర్నిపాత
నమ్ । పద్మావతీ ॥ అగస్త్య పశ్య గోవిందం పతితం రణమండలే ॥ ౨౮౮ ॥ అవస్థా
కి మియం ప్రాప్తా రణే కృష్ణే నదృశ్యతామ్ । మూర్ఛాం గతో వా కి మయం
మనో మే భ్రమతే మునే ॥ ౨౮౯ ॥ కి మత్ర కార్యం యోగేంద్ర త న్నమా చక్షు
కుంభజ ॥ పద్మావతీవచ శ్శ్చుత్వా పద్మనాభం చ సంస్మరన్ ॥ ౨౯౦ ॥ ఉవాచ
వచనం శ్లాఘ్యం రాజ న్కాలోచితం మునిః ॥ అగస్త్యః ॥ దేశకాలా వతి
క్రమ్య యః కర్మ కురుతే నరః ॥ ౨౯౧ ॥ న స గచ్ఛే త్కర్మఫలం న నుఖం
విందతే నరః । న ర్వే స్వకార్యే నిపుణః పరకార్యే న క శ్చ న ॥ ౨౯౨ ॥ నా
లోకయతి కో వా పి త్వత్పతిం పతితం రణే । క్షత్రియాణాం శరీరాణి రణరంగ
గతాని చ ॥ ౨౯౩ ॥ వికసత్సం గరోత్సాహ కాతుకా న్యుత్తరోత్తరమ్ । జవన్తి
కుసుమాయంతే సజీవాని సతాం ప్రియే ॥ ౨౯౪ ॥ నిర్జీవాని తు తాన్యే వ
వీక్షతే నై వ క శ్చ న । ఆజీవ మేవ శూరేభ్యః కార్యం గృహ్యేత రాజభిః ॥
తస్మా త్వద్వల్ల భదశాం న కో వ్య త్రా నుశోచతి । తస్మా త్వ మస్య
భద్రేచ్ఛ ర్నివర్తయ పతిం రణాత్ ॥ ౨౯౫ ॥ స్త్రీణాం తు పరమో ధర్మః

పతిభక్తిః పతిప్రియో భద్రం తే భ్రాతు రేవ స్యా త్కనిష్ఠపితౄ రేవవా ॥ ౯౧ ॥
ఏవ మ్మత్వా మహాభాగే కురు త్వం త్వత్పతే ర్హితమ్ । మనసో మమ
కల్యాణి సంధియత్నః ప్రశస్యతే ॥ ౯౨ ॥ తా పుభౌ రాజ్యకర్తారా పితౄతౌ
న సంశయః । ఇత్యుక్తా మునినా తేన రాజపుత్రీ సముత్థితా ॥ ౯౩ ॥
ప్రాకారా న్మునినా సార్థం సంగ్రామ ధరణీం యయా । ఆందోళికాం మహా
రాజ హేమదండ విభూషితామ్ ॥ ౯౪ ॥ ఆరుహ్య రాజతనయా శ్రీనివాస
పరాయణా । గరుడధ్వజ మాలోక్య పతితం పృథివీతలే ॥ ౯౫ ॥ రణాగ్రే
స్వపతిం కృష్ణం శ్రీనివాసం నురేశ్వరమ్ । సఖిద్గవర్ణ సహితం సముత్థాప్య
రణాంగణే ॥ ౯౬ ॥ సశీతలోద కామోదై ర్వ్యజనై స్సమ మార్జయత్ ।

— కుపితం శ్రీనివాస మ్మృత్య గస్త్యకృతపద్మావత్యాశయజ్ఞాపనమ్. —

పద్మావత్య బ్రవీ చ్చా పి శోచంతీ తం పతివ్రతా ॥ ౯౭ ॥ పద్మావతీ ॥ ఉత్తిష్ఠ
రణభూమ్యా స్త్వం త్యక్త్వా మూర్ఛాం ఖగధ్వజ ॥ ౯౮ ॥ ఇతి విజ్ఞాపితో
దేవ్యా పద్మావత్యా తదా నృప । ముహూర్త మాత్రం గోవిందో నరలోకం
విడంబయన్ ॥ ౯౯ ॥ మూర్ఛాం గత ఇవ స్థిత్యా ప్రబుద్ధ ఇవ చో త్థితః ।
ఉత్థాయ రణభూమ్యాం స పశ్య ద్దశ దిశోహరిః ॥ ౧౦౦ ॥ దదర్శ స్వప్రియాం
రాజన్ స్థితాం పద్మావతీం విభుః । భ్రుకుటీయుత నేత్ర స్తు గర్జయ న్వాక్య
మబ్రవీత్ ॥ ౧౦౧ ॥ శ్రీనివాసః ॥ అస్మిన్ రణాజిరే ఘోరే వనితానాం ప్రయో
జనమ్ । కి మస్తి మునిర్దూల ద్రుత మేషా ద్యై గచ్ఛతు ॥ ౧౦౨ ॥ ఇత్థ
ముక్తో భగవతా పద్మావత్యా సహ గతః । అగస్త్య శ్రీనివాసం తం ప్రత్య
భాషత తాపనః ॥ ౧౦౩ ॥ అగస్త్యః ॥ సంధి రత్ర ప్రకర్తవ్య శ్రీనివాస
సతాం గతే ఉత్తిష్ఠ స్యా లకం బాలం సమానయ నృహోత్తమమ్ ॥ ౧౦౪ ॥
తోండమానం మహారాజం తత్సుతం తం మహాబలమ్ । శ్రీనివాసాభిధానం చ
తవ రోషాకరం హరే ॥ ౧౦౫ ॥ సమాధానం కర్తుకామా సంప్రా వైషా
రణాంగణే । శోచంతీ తవ దుఃఖేన భ్రాతు శ్చ మరణం ప్రతి ॥ ౧౦౬ ॥
అగస్త్యవచనం శ్రుత్వా కించిత్కోధ సమన్వితః । భర్తృయ స్పద్యన
యనాం సంగ్రామస్థల మాగతామ్ ॥ ౧౦౭ ॥ అయుక్తం యోషితాం ధీమన్
సంగ్రామాగమనం మునే । అథా హం తోడ్డమానస్య శిరః కాయా ధ్రురామ్య
హమ్ ॥ ౧౦౮ ॥ తత్సుతం తం మహాభాగం శ్రీనివాసం మహాబలమ్ ।
హత్వా రాజ్యం ప్రదాస్యమి విష్వక్సేనాయ ధీమతే ॥ ౧౦౯ ॥ వాసుదేవ
వచ శ్శ్రుత్వా సాష్టాంగం ప్రణివత్య సా । కృతాం జలిపుటా భూత్వా దేవం
— పద్మావతీ పార్థనయా శ్రీనివాస కృతతోడ్డమాన్వనుదాన సంధిక్రమః —
వాక్య మభాషత ॥ ౧౧౦ ॥ శ్రీపద్మావతీ ॥ స్వామి న్నాథా రవిందాక్ష శ్రీని
వాస కృపానిధే । దయాం కురు దయాసింధో భక్తానా మభయం కురు ॥

శ్రీమణేన జగన్నాథ లోకనాశనకారిణా । ఉభౌ రాజ్యస్య కర్తారౌ భవతాం
 రాజ సత్తమా ॥ ౧౧౨ ॥ విభజ్య రాజ్యం సంస్థం చ కోశం దేహి రమా
 పతే । స్వస్త్వ స్తు సర్వలోకేభ్యః పిత్రే చా పి కనీయసే ॥ ౧౧౩ ॥ ప్రసా
 దాత్తవ గోవింద నివర్తస్వ రణాంగణాత్ । ఇతి ప్రియావచ శ్చుత్వా శ్రీని
 వాస ఉవాచ తామ్ ॥ ౧౧౪ ॥ శ్రీనివాసః ॥ తుత్రధర్మం న జానాసి త్వం గచ్ఛా
 ద్య రణాంగణాత్ । అథా హం తోడ్డమానస్య స్థపుత్రస్య రణేశిరః ॥ ౧౧౫ ॥
 పాతయిష్యే మహాసంఖ్యే పశ్యతాం సర్వదేహినామ్ । స్యాలకార్థం మ్రియే
 చా పి నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ౧౧౬ ॥ ఇత్యుక్తా సా కంపమానా
 ఘుని మాహ కృపానిధిమ్ ॥ పద్మావతీ ॥ నివర్తయ రణా త్వం వా వేంక
 టేశం ఘనీశ్వర ॥ ౧౧౭ ॥ ఇతి విజ్ఞాపితో దేవ్యా లోపాముద్రా పతి
 స్తదా । మునిః ప్రోవాచ రాజేంద్ర శ్రీనివాసం రణప్రియమ్ ॥ ౧౧౮ ॥
 సాంత్యయిత్వా శ్రీనివాస విష్వక్సేనం మహీపతిమ్ । విభక్తం కురు గోవింద
 రాజ్యం కోశం తయో రితి ॥ ౧౧౯ ॥ అగస్త్యవచనం శ్రుత్వా తోడ్డమానం
 నృపాత్మజమ్ । సమాహూయా హ వచనం సంధికారో జనార్దనః ॥ ౧౨౦ ॥
 కిం తే మనోగతం రాజన్నిత్యుక్తో వాక్య మబ్రవీత్ ॥ తోడ్డమానః ॥ త్వ
 మేవ గతి రస్తాకం త్వయ్యే వరమతే మనః ॥ ౧౨౧ ॥ త చ్చుత్వా తం సమా
 హూయ స్యాలకం వాక్య మబ్రవీత్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ భగినీ తవ కల్యాణీ
 సంధిం స్యాలక వాంఛతి ॥ ౧౨౨ ॥ హృద్గతం తవ యద్బృహి సత్యం
 త త్ప్రధీపతే । వాసుదేవవచ శ్చుత్వా విష్వక్సేనోఽభ్యభాషత ॥ ౧౨౩ ॥
 రాజపుత్రః ॥ శాసనే తవ గోవింద స్థితోఽహం సర్వదా హరే । యథై
 వేచ్ఛా తవ హరే తథై వ కురు కేశవ ॥ ౧౨౪ ॥ ఇతి విజ్ఞాపిత స్తాభ్యాముభా
 భ్యాం వేంకటేశ్వరః । సంధిం చకార రాజేంద్ర శ్రీనివాస స్తయో స్తదా ॥
 తదా రాజ్యం విభజ్యా ధ హస్త్యశ్వరధసంయుతమ్ । ధనం కోశం తథా
 గ్రామాన్ దుర్గాని నగరాణి చ ॥ ౧౨౬ ॥ వివిచ్య సర్వరాజ్యం చ వస్త్ర
 మాస్తీర్య దేవరాట్ । యయాచే ఘోషశం భాగం రాజ్యానం రాజనందనమ్ ॥
 భవద్భి స్తు రణం కృత్వా వృథామరణ మిచ్ఛతః । దాతప్ర్యా రాజభాగ స్తు
 మను వా దుహితు స్తు వా ॥ ౧౨౭ ॥ ఇత్యే వం శ్రీనివాసేన పృష్టౌ రాజనృపా
 త్తతౌ । దదతు స్తా మహారాజ గ్రామా న్ద్వాత్రింశతం హరేః ॥ ౧౨౮ ॥
 తోడ్డమానం ప్రతిష్ఠాప్య తోడ్డరాజ్యే తదా హరిః । విష్వక్సేనం ప్రతిష్ఠాప్య
 నారాయణపురే నృప ॥ ౧౩౦ ॥ తద్గృహే భోజనం కృత్వా స్యాలకస్య గృహే
 తథా । స్వయం భుక్త్వా భోజయిత్వా పద్మావత్యనుగో యయా ॥ ౧౩౧ ॥
 అగస్త్యనిలయం రాజన్ ॥ శ్రీనివాస స్మృతాం గతిః । ముముక్షే రమయా

సార్థం భగవా ఇచ్ఛభదర్శనః ॥ ౧౩౨ ॥ య ఇదం పుణ్య మాఖ్యానం శృణు
యాచ్ఛా ౧వయే చ్చ యః శ్రీనివాసప్రసాదా త్స సర్వమంగళవాన్భవేత్ ॥ ౧౩౩

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే తోణ్డమాన
వనుదానయుద్ధ ప్రశంసనంనామ షోడశోఽధ్యాయః.

—◆—తోణ్డమా స్మృతదివ్యస్వరూపజ్ఞానపూర్వక శ్రీనివాసస్తుతిః.◆—

జనకః ॥ తతః కి మకరో త్కృష్ణ శ్చతానందస్థప శ్చ వా । తన్మమా
చక్ష్య యాగీంద్ర రాజ్ఞ స్త చ్చరిత మ్మహత్ ॥ ౧ ॥ శతానందః ॥ కదా
చి ద్వేంకటేశస్య దర్శనార్థం సరాధిపః । ఏక ఏవా ధిగమ్యాథ ననామ చరణౌ
హరేః ॥ ౨ ॥ తం దృష్ట్వా రాజశార్దుల మాలింగా హ వచో హరిః ॥ శ్రీని
వాసః ॥ కి మాగమనకార్యం తే త స్తమా చక్ష్య భూపతే ॥ ౩ ॥ స
చనం శ్రుత్వా వాసుదేవ మభాషత ॥ రాజా ॥ దర్శనా త్తవ గోవింద
ధికం వర్తతే హరే ॥ ౪ ॥ త్వాం వదంతి సురాధ్యక్షం వేదవేద్యం పురాతనమ్
మునయౌ మనుజశ్రేష్ఠా స్త చ్చుత్వా హ మిహా గతః ॥ ౫ ॥ స్వామి
న్నచ్యుత గోవింద పురాణపురుషోత్తమ । అప్రాకృతశరీరోఽసి లీలామానుషవి
హః ॥ ౬ ॥ త్వా మేవ సృష్టికరణే చాలసే హరణే హరే । కారణం ప్రకృతే
ర్యోనిం వదంతి చ మనీషిణః ॥ ౭ ॥ జగ దేకాన్తవం కృత్వా భవా నేకత్వ
మాప్య చ । జీవకోటిధనం దేవ జరరే పరిపూరయ ॥ ౮ ॥ క్రిడతే రమయా
సార్థం రమణీయాంగవిభ్రమః । సహస్రశీర్షా పురుష స్సహస్రాక్ష స్సహస్ర
పాత్ ॥ ౯ ॥ త్వమ్మఖా ద్విప్రనిచయా బాహుభ్యాం క్షత్రమండలమ్ ఊరు
భ్యా మభవ నైవశ్యాః పద్భ్యాం శూద్రాః ప్రకీర్తితాః ॥ ౧౦ ॥ ప్రభు స్త్వం
సర్వలోకానాం దేవానాం మపి యోగినామ్ । అంత సృష్టికర స్త్వం హి
బహి సృష్టికరో భవా ॥ ౧౧ ॥ సమ శ్శ్రీవేంకటేశాయ నమో
బ్రహ్మాండరాయ చ । నమో నాథాయ కాంతాయ రమాయాగి పుణ్యమూ
ర్తయే ॥ ౧౨ ॥ సమ శ్శాంతాయ కృష్ణాయ సమ స్తేద్యుతకర్తణే అప్రా
కృతశరీరాయ శ్రీనివాసాయ తే నమః ॥ ౧౩ ॥ అనంతమూర్తయే నిత్య మనం
తశిరసే నమః । అనంతబాహవే శ్రీమ న్ననంతాయ నమో నమః ॥ ౧౪ ॥
సరీస్రపగిరీశాయ పరబ్రహ్మ న్నమో నమః । ఇతి స్తుత్వా శ్రీనివాసం కమనీ
యక శేబరమ్ ॥ ౧౫ ॥ విరరామ మహారాజ రాజేంద్రో రణగోవిదః ।
స్తోత్రేణా నేన సుప్రీత స్తోణ్డమానకృతేన చ ॥ ౧౬ ॥ సంతృప్తః ప్రాహ గోవింద
శ్రీమంతం రాజస త్తమమ్ ॥ శ్రీనివాసః ॥ రాజ స్థల మలం స్తోత్రం కృతం
పరమపావనమ్ ॥ ౧౭ ॥ అనేన స్తవరాజేన మా మర్చంతి చ యే జనాః ।
తేషాం తు మమసాలోక్యం భవిష్యతి న సంశయః ॥ ౧౮ ॥ ఆకాశరాజో

ధర్మాత్మా ప్రాప ముక్తిపదం నృప | తేన రాజ్ఞా ప్రసిద్ధోఽహం భూలోకే భూమి
పాలకః || ౧౯ || కృత్వా వివాహవిభవం దృష్ట్వా మా మాగతం గృహమ్ |
సంతోష మతులం తేభే రాజా పరమధార్మికః || ౨౦ || దైవ మేవ పరం
మన్యే మమ భాగ్యఫలోదయమ్ | కృతం కర్త సుఖం దుఃఖ మనుభోక్తవ్య మం
జసా || ౨౧ || కా గతిః పురతో రాజా వినా రాజ్ఞా మహత్త్వ నా | శ్రీధరస్య
వచ శృణ్వత్వా తోడ్టామూ నాహ మాధవమ్ || ౨౨ || తోడ్టామానః | ప్రార
భకర్తణః పుంసః కథం సౌఖ్యం భవేద్ధరే | కిమర్థం రోదిషి భృశం హతం
బంధుం స్మరణ మారే || ౨౩ || మా శోకం కురు గోవింద రాజానం స్వర్గం
ప్రతి | పశ్య మాం పుణ్డరీకాక్ష విష్వక్సేనం చ బాలకమ్ || ౨౪ || సాంత్విత
స్తేన రాజ్ఞే త్థం శ్రీనివాస స్సతాం గతిః | ప్రాహ వాణీం జగన్నాథ స్తోడ్టామా
—♦—తోడ్టామాన మ్పూతి దివ్యాలయకరణాయ శ్రీనివాసచోదనా—♦—

నలోపజాపతిమ్ || ౨౫ || శ్రీనివాసః || కుటుంబ స్థాపిత స్తేన రాజ్ఞా భాత్రా
గరీయసా || నా స్తి మే భవనం తాత వాసార్థం దుహితు స్తన || ౨౬ ||
వియస్మృపస్య జామాతా వర్తతే పరమందిరే ఏషాఽకీర్తి ర్మమా సంతదుః
ఖదా దుఃఖనాశన || ౨౭ || సారతంత్ర్యం మహత్కష్టం మనుష్యాణాం తుకా
కథా | తస్మా న్నే భవనం కార్యం త్వయా రాజకులోద్భవ || ౨౮ ||
త్వాం వినా రాజశాస్త్రాల కీర్తిం స్థాపయితుం స్థిరాం | క స్సమర్థో ధరామృ
త్మే నాకే నాగాలయేఽపి వా || ౨౯ || పదత్యే పం వాసుదేవే తథాఽస్త్వి
త్యపద స్మృపః | సుముహూర్తే సులగ్నే చ సునక్షత్రే శుభే తిథౌ || ౩౦ ||
భోగిరాజగిరిం రాజ న్నరురోహ ఖగధ్వజః | సహితః కమలాదేవ్యా రాజ్ఞా
యుక్త స్సదేవరాట్ || ౩౧ || నివేశం దర్శయామాస వరాహాను
మతేన చ | స్వామిపుష్కరిణీతీరే దక్షిణే పక్షివాహనః || ౩౨ || అత్రైవ
కార్యం రాజేంద్ర చైత్యం పూర్వముఖం శుభమ్ | గోపురద్వయసంయుక్తం
ప్రాకారత్రయ మవ్యయమ్ || ౩౩ || సప్తద్వారసమోపేతం దేహళీ
తోరణాన్వితమ్ | ధ్వజస్తంభ సమోపేతం సర్వలక్షణసంయుతమ్ ||
౩౪ || ఆస్థానమణ్డపం దివ్య మద్భుతం యాగమణ్డపమ్ | గోశాలాం ధాన్య
భవనం తతో మాలాకరం గృహమ్ || ౩౫ || వస్త్రగేహం త్రైలశాలాం
ఘృతార్థం భవనం పృథక్ | భక్ష్యశాలాం విశాలాం చ భూషణానాం
గృహం తథా || ౩౬ || కర్పూరగంధమార్జాలత్రైలకస్తూరికాగృహమ్ |
కల్పయా శుచ రాజేంద్ర గజాశ్వభవనం పృథక్ || ౩౭ || తామ్రపత్రై
స్సుసంబద్ధం స్వర్ణాలంకారమణ్డితమ్ | శ్రీతీర్థ మన్నశాలాగ్రే భూతీర్థం భూ
మిపాలక || ౩౮ || త్వయా వినిర్మితం పూర్వం తోడ్టామాన మహీపతే |
తదద్య కురు శోభాధ్యం శిలాబంధనపూర్వకమ్ || ౩౯ || ఇత్యుక్తో వాసుదే

—◆—◆—◆ భగవత్కథితోజ్జమాన్నప్రపూర్వోదయః. —◆—◆—

వేన రాజా వచన ముబ్రవీత్ ॥ తోజ్జమానః ॥ కథం పూర్వం మయా కూషగి
కృత స్తే కేన జన్మనా ॥ ౪౦ ॥ కోఽహం పూర్వం చ కా జాతి స్తన్నమా
చత్స్వవిస్తరాత్ ॥ రాజ్ఞే త్యుక్తోఽబ్రవీద్రాజన్ శ్రీనివాస స్సతాం గతిః ॥
౪౧ ॥ శ్రీనివాసః ॥ పురా వైఖానసో నామ ఋషిరత్యంతనిష్ఠధీః ॥ భావికృష్ణా
వతారస్య కథాం శ్రుత్వాపురాతనీమ్ ॥ ౪౨ ॥ కాలానాం కర్మణాం చైవ
శరీరాణాంచ న స్థితిః ॥ జనానామితి నిశ్చిత్య తప స్తప్తం ప్రచక్రమే ॥ ౪౩ ॥
ద్రావిడే చోళదేశే తు ప్రకృప్యే కుశవిస్తృతే ॥ కృష్ణరూపం ప్రపశ్యామి నిరా
హరో జతేంత్రియః ॥ ౪౪ ॥ తపసా దుష్కరేణేతి నుదృఢం కృతనిశ్చయః ॥
తపసా తప్యమానస్య తస్య వై భక్తవత్సలః ॥ ౪౫ ॥ ప్రాదుర్భూవ భగవాన్
పురా గోపాలవేషభాక్ ॥ ప్రాదుర్భూతం హరిం దృష్ట్వా తుష్టావ స ముని
స్తదా ॥ ౪౬ ॥ శ్రీవైఘానసః ॥ పూజాం కరోమి పురుషోత్తమపుణ్యమూర్తే
గోపాలవేష కరుణాకర దేవదేవ ॥ ఇత్థం సమీరిత ఉవాచ మునీశ్వరం తం
తస్యో చితం వచన మేష మహానుభావః ॥ ౪౭ ॥ శ్రీకృష్ణః ॥ త్వయా ధ్యేయ
శ్రీనివాసో నా హం ధ్యేయో మునీశ్వర ॥ గచ్ఛ శేషగిరిం తత్ర వత్సికే
వర్తతే శుభా ॥ ౪౮ ॥ ప్రతిమా శ్రీనివాసస్య తత్పూజాం కురు సంతతమ్ ॥
సంగమిష్యతి తే మాగ్ధే శూద్ర శ్రీరంగదాసకః ॥ ౪౯ ॥ పూజకస్య భవే
చ్ఛూద్ర స్సేవక స్తే మహామునే ॥ ఏవ ముక్తోఽథ హరిణా సంప్రాప్తో వేఙ్కు
టాచలమ్ ॥ ౫౦ ॥ సంగమ స్తు బభూవా స్య మునే శూద్రదేణ వత్సని ॥
తత స్తు తేన సహితో గత్వా శ్రీవేఙ్కుటాచలమ్ ॥ ౫౧ ॥ వత్సకన్ఠం హరిం
దృష్ట్వా పూజయామాస వై మునిః ॥ పుష్పాన్యా హరయామాస రంగదాసో
మహాయశాః ॥ ౫౨ ॥ అకన్తా ద్వైవయోగేన గంధర్వః కుండలాహ్వయః ॥

స్నానార్థ మాగమ చ్ఛీఘ్రం స్వాభి స్తీన్రభి ర్జలాశయమ్ ॥ ౫౩ ॥ వసంతే
విజనే తత్ర స్వామిపుష్కరిణీజలే ॥ జలక్రీడాపరా స్తత్ర దృష్ట్వా తా రంగదా
సకః ॥ ౫౪ ॥ మదోద్రిక్తమనా భూత్వా రేతోఽత్యాక్షీ ధరాతలే ॥ పున
స్సన్నిత్వా శుచి త్కృత్వా పశ్చాత్తాపేన నిందితః ॥ ౫౫ ॥ బద్ధం మాలా
కులం సర్వం పరిత్యజ్య పున స్తదా ॥ పున రాహృత్య పుష్పాణి శీఘ్ర మాదాయ
పాదజః ॥ ౫౬ ॥ దేవాగారం సమాసాద్య స్థితవా నగ్రతో హరేః ॥ రంగ
దాసం ముని ర్దృష్ట్వాఽగర్హయ ద్వచసా ముహూః ॥ ౫౭ ॥ పూజాకాలో
హ్యత్రికాంత శ్చక్రపాణే ర్మహత్తనః ॥ కిమర్థం కృతవా న్కాలవిశంబం
శూద్రనందన ॥ ౫౮ ॥ నిందిత్వా మునిశార్దూలే శూద్రం పూజావిలోపి
నమ్ ॥ ఏవం వదతి విప్రేంద్రే స్థితే తూష్ణీం చ పాదజే ౫౯ ॥ శంఖచక్రధవ

౪౧౮ శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే - భవిష్యత్తరపురాణా స్తర్గతే. [౮-౧౩.

శ్శూద్ర మువాచ పరయా గిరా || శ్రీనివాసః || మాభైః పితృభిః పుత్ర భద్రం తే
రంగదాస మహామతే || ౬౦ || మాయయా మోహితం విశ్వం ససురాసురమాను
షమ్ | తత్రా పి తవ బుద్ధి స్తు పశ్యాత్తాపేన యోజితా || ౬౧ || తస్మా త్వ
మశుభ శ్శూద్ర సంత్యజా త్ర కళేబరమ్ | స్వామిపుష్కరిణీతీరే సర్వపాపని
వారణే || ౬౨ || మరణా త్పుణ్యదేశేఽస్తి శుద్ధో జన్మాంతరే పునః | సుధ
ర్మతనయో భూత్వా తోడ్టదేశాధిపో భవ || ౬౩ || తోడ్టమా నితి విఖ్యాతో
లోకే కి ర్తిం గమిష్యసి | శత స్త్రీవల్లభో భూత్వా మమ భక్త శ్చ కేవలమ్ || ౬౪ ||
తత స్త్వం సార్వభౌమ స్సర్వా రాజ్యభోగ ముపైష్యసి | కన్యాదానప్రసం
గశ్చ భవిష్యతి న సంశయః || ౬౫ || తస్మా ద్దేహం త్యజా త్రై వ నిరాహారో
౭తి నిర్మలః | సుధర్మరాజతనయో రాజా ౭ కాశానుజో భవే || ౬౬ || ఇత్యుక్తో
వాసుదేవేన తనుం తత్రై వ సో ౭త్యజత్ | స త్వ మద్యా కాశరాజా
౭నుజో భూ ధార్మికో నృపః || ౬౭ || తదా త్వయా కృత స్తేష కూప ఆరామ
కారణాత్ | ఇతి తే కథితం పూర్వం జన్మకర్మనముద్భవమ్ || ౬౮ || గోవింద

— తోడ్టమాన్మృతపార్థనయా భగవత్కృతసవీనమద్విరప్రవేశః:—

వచనం శ్రుత్వా తోడ్టమా న్యజసత్తమః | కూపం సంశోధయామాస
స్వకృతం పూర్వజన్మని || ౬౯ || విమానం కారమామాస రత్నచిత్రం మహా
న్నతమ్ | చతుర్ముర్రినమోపేతం వై న తేయవిభూషితమ్ || ౭౦ || కల
శేన సమోపేతం సోపణేనా ద్భుతేన వై | ఆగతానాం జనానాం చ సమా
రోహావరోహయోః || ౭౧ || మార్గం యోజనవిస్తీర్ణం ససోపానం చ కార
హ | మధ్యే మధ్యే మంటపాని ప్రసాకూపాం శ్చకార చ || ౭౨ || శ్రీని
వాసం సమాగమ్య తోడ్టమాన బ్రవీ త్తతః || రాజా || త్వయా నియమితం
దేవ సర్వసంపూర్ణతాం గతమ్ || ౭౩ || ఆగచ్ఛా ద్య జగన్నాథ చైత్యం
తవ జనార్దన | ఇతి రాజవచ శ్శృత్వా భగవా నాహ భూపతిమ్ || ౭౪ || అవశ్య
మనుగచ్ఛామి తవ భక్త్యా ప్రతోషితః | ఇత్యుక్త్యా ప్రస్థితం దేవం దేవై శ్చే
ప్రపురోగమైః || ౭౫ || వైఘానముషిశ్రేష్ఠై ర్బ్రహ్మణై ర్బ్రహ్మవి
త్తమైః | ఋక్సామగాయత్రై వై వ మంత్రై శ్చ విధిపూర్వకమ్ || ౭౬ ||
వాదిత్రై ర్వాద్యమానై శ్చ ఘోషయద్భి ర్దిశో దశ | దేవై ర్బ్రహ్మపురోఽ
శ్చ స్తువద్భి స్తుతిభి ర్హరిమ్ || ౭౭ || ప్రవేశయామాస వరం సుమందిరం
శ్రీశ్రీనివాసం పురుషం పురాణమ్ | పద్మావతీం చా పి ముదా మహీపతి స్సమ
స్తలోకై ర్మునిభి ర్మహాత్మనైః || ౭౮ || పుష్పాణ్యవర్షం శ్చ సురాసురాద్యా
స్సయత్సంగంధర్వనరోరగా శ్చ | దేవస్య మూర్ధ్నాశ్చ విఘాన వర్జ్యే తం
పూజయంత స్త్వౌవయ శ్చ హర్షాత్ || ౭౯ || తత ఆనందనిలయే తోడ్ట
మాన్మృతపనిర్మితే | విమానాగ్యే శ్రీనివాసో రరాజ భగవాన్ హరిః ||

ఆనయస్వ సృష్టా త్సర్వా న్నానాదేశగతా నితి । శాసితో వాసుదేవేః
 భృత్యాః సంప్రేష య స్సృపః ॥ ౧౩ ॥ అంగవంగకళింగాద్యాః పౌగ
 డాః కాశికా స్తతః । కాంభోజాః కేరళద్వీపా విరాటకురుజాంగలాః ॥ ౧౪ ॥
 బర్హరాః పాణ్డ్యదేశీయా శ్చైద్యా మాతస్య స్ససైంధవాః । ఆగతా స్తే హ
 హీపాలా స్సకుటుంబా స్సవాహనాః ॥ ౧౫ ॥ కేచిద్భాగతాః కే చి
 జ్ఞాః కే చి దశ్యగాః । కే చి చ్చ శిబికాయాథాః కే చి త్పద్భ్యాం సమాయ
 యుః ॥ ౧౬ ॥ ఛత్త్రై స్సచామరై ర్దివ్యై మయూరశుకపింఛకైః
 ఆరాధనం ప్రకుర్వాణా విప్రాణాం వై వ భోజనైః ॥ ౧౭ ॥ బ్రహ్మక్షత్రియః
 ట్పుద్రా యే చా న్యే నవజాతిజాః । చండాలయవనాం స్త్యక్త్వా నర
 ఏవ సమాగతాః ॥ ౧౮ ॥ సమాగమే మార్గమధ్యే సంకీర్ణజనమణ్డలే
 అశ్నంతః కే చి దాయాంతి కే చి ద న్నవివర్జితాః ॥ ౧౯ ॥ కే చి త్తీరప్రవ
 నాశ్చ కే చిద్ధారణపారణైః । సర్వేభవ స్తరే ర్భక్తా శ్రీనివాసస్య భూమిప
 థనాని వస్త్రాణి చ భూషణాని కాయా స్స జీవాని సుఖాని సర్వే । శ్రీవేంక
 ఠేశస్య పదార్పితాని చక్రు ర్జనా భాగవతాః కలౌ యుగే ॥ ౨౦ ॥ తత్ర
 హూయ మునీన్ త్సర్వా స్తహీపాలా న్యథాక్రమమ్ । కన్యామాసం గత
 భానౌ ద్వితీయాయాం జగత్పతేః ॥ ౨౧ ॥ ధ్వజారోహణ మాధాయ సా
 కురార్పణ మేవ చ । వైఘానసమునిశ్రేష్ఠేః పూజామంత్రైః ప్రకల్పితా
 నరయానం రత్నమయం నిధాయ పురతో హరేః । వాసుదేవం బభాషే ౭౩
 బ్రహ్మ లోకపితామహః ॥ ౨౨ ॥ నరయానం సమారుహ్య కురు వైత్యప్ర
 ఠీణమ్ । ఏవ ముక్తః ప్రత్యువాచ శ్రీనివాసః పితామహమ్ ॥ ౨౩ ॥ శ్రీనివా

—భగవదాజ్ఞయాబ్రహ్మకృతభగవత్పూర్ణచతుష్టయనిర్మాణప్రకారః—

సః ॥ భో పుత్ర బాలభావేనసి శాసితో వేదనిర్ణయః । స చా ద్య విస్తృత
 స్తాత పరీతౌ దీయతాం మమ ॥ ౨౪ ॥ స తద్వచన మాకర్ణ్య కిం చి చ్ఛింత
 సమాకులః । పరీతౌ చ దదౌ విష్ణుః ర్వేదానాం వేదపితృమః ॥ ౨౫ ॥ స్థాలిత్య
 మభవ త్కిం చి త్పరీతౌయాం విధే స్తదా । తతోఽవబోధిత స్సమ్యగ్వేదా
 వేదానుశాసనమ్ ॥ ౨౬ ॥ నిర్తమే త్తణమాత్రేణ శ్రీనివాసాత్మికా శ్శుభాః
 మూర్తీ శ్చత్రస్ మంత్రై స్తు చతు ర్వేదసముద్భవైః ॥ ౨౭ ॥ పృథ
 జ్ఞామాని తాసాం వై చకార సుమహామతిః । ఉత్సవశ్రీనివాసాఖ్యా
 త్వద్వ్యాఽన్య చో గ్రనామికా ॥ ౨౮ ॥ సర్వాధిపసమాఖ్యాన్య లేఖ
 కాఖ్యా తథాఽపరా । మూలమూర్తి రభూ త్తాసాం మూర్తీనాం చతురాత్మ
 నామ్ ॥ ౨౯ ॥ స్వయం శ్రీవేంకటాధీశ స్సర్వాత్తా జగదీశ్వరః । దేవానాం
 కల్పయామాస తత్తస్మాత్యభిమానినామ్ ॥ ౩౦ ॥ అసంకీర్ణానికార్యాణి
 తాని తాని విధి స్తతః । పఞ్చనా మపి దేవానాం తత్తస్మార్త్యభి

మానినామ్ || ౩౩ || చతుర్ముఖేషు చతురో మన స్వేకం విధి స్తదా । అను
సందధదా తేనే సర్వం కర్త మహోత్సవే || ౩౪ || ఉత్సవశ్రీనివాస
స్తు యాత్రాకర్మణి దీక్షితః । తేన నిర్వర్తయామాస యాత్రాకర్మోత్సవం
విధిః || ౩౫ || వైవేద్యం బహుధా చిత్రం చక్రే బ్రహ్మోత్సవే శుభే ।
గుడోదనం తిలాన్నం చ పరమాన్నం పయశ్శ్రితమ్ || ౩౬ || ముద్గాన్నం
మాషకాన్నం చ దధ్యోదన మతః పరమ్ । షడ్విధాన్నం చ సాపూపం సపా
యససశర్కరమ్ || ౩౭ || గుడాపూపాం స్తిలాపూపా న్నామాపూపా న్ననో
హరాః । మోదకాం శ్చ శతచ్ఛిద్ర ప్రముఖా న్కారయ నివిధిః || ౩౮ ||

—◆◆◆బ్రహ్మకారితశ్రీనివాసమహోత్సవవైభవప్రకారవర్ణనమ్.◆◆◆—

అర్పయామాస దేవాయ శ్రీనివాసాయ విష్ణవే । ఉత్సవశ్రీనివాసస్య వీధి
యాత్రాం మహోత్సవే || ౩౯ || కారయామాస వైవేధా ధ్వజారో
హణపూర్వకమ్ । సాయం కాలే చ పూర్వేద్య ర్ధ్వజారోహణవాసరాత్ ||
౪౦ || అనంతగరుడాద్యా శ్చ బ్రహ్మ ద్యా శ్చ తథా౭ మరాః । సర్వేచా
స్యే మహర్ష్యాద్యా విష్వక్సేనపురస్సరాః || ౪౧ || వల్మీకాదిభవాం మృత్వాన్నం
పవిత్రాం నగరా ద్భూహిః । ఖానితాం విధివ స్తుత్యైర్హస్తామస్తకరోపి
తామ్ || ౪౨ || సర్వమజ్జళవాద్యై శ్చ సహ సర్వపరిచ్ఛదైః । ససంభ్రమం
సమానీయ ప్రాదక్షిణ్యేన వీధిషు || ౪౩ || ఆంకురార్పణ మాతేను స్సహర్ష
పులకాంకురాః । తతో౭పరేద్య రుషసి ధ్వజారోహ మహోత్సవమ్ || ౪౪ ||
ఆరభ్యా వభృథాం తం చ పుష్పయాగాంత మేవచ । ఉత్సవం శ్రీనివాసస్య
చకార విధివ ద్విధిః || ౪౫ || తస్మి స్తహోత్సవే విష్ణో ర్ధ్వజారోహణవా
సరే । ప్రథమే ప్రథమం యానం మనుష్యాన్దోళికా౭భవత్ || ౪౬ ||
ద్వితీయం చ తథా రాత్రా వభవ చ్ఛేషవాహనమ్ । శేషే శయనశీలస్య
శేషాచలనివాసినః || ౪౭ || సదా శేషప్రియస్యా స్య శ్రీనివాసస్య శాక్తిః ।
ద్వితీయదివసే చా ద్యం భూయో౭భూ చ్ఛేషవాహనం || ౪౮ || ద్వితీయం చ
తథా రాత్రా వభ వద్ధంసవాహనమ్ । తృతీయదివసే చా ద్య మభవత్సింహ
వాహనమ్ || ౪౯ || ద్వితీయం చ తథా యానం రాత్రౌ మాక్తికమండపమ్ ।
చతుర్థదివసే యాన మాదిమం కల్పభూరుహః ౫౦ || ద్వితీయ మభవ ద్రాత్రౌ
సర్వభూపాలవాహనమ్ । పంచమే దివసే చా ద్యం యాన మాంధోళికా౭
భవత్ || ౫౧ || హరే రమృతసందాయి మోహినీవేషధారిణః । ద్వితీయం
రజనౌ యానం వేదవేద్యస్య వై హరేః || ౫౨ || బభూవ చ స్వయం సాక్షౌ
చ్ఛందోమూర్తిః ఖగేశ్వరః । ఆద్యం యానం షష్ఠదినే హనూమా నభ
వద్ధరేః || ౫౩ || ద్వితీయ స్తుంగళగిరి స్సాయం యాన మభూ ధ్ధరేః । మహిషీ
సంయుతస్యా స్యవసంతోత్సవరాగిణః || ౫౪ || తృతీయం రజనౌ యాన

మాసీదై రానతోగజః । సప్తమేభూద్దినే యాన మాద్యం భాస్కరమణ్డ
లమ్ ॥ ౫౫ ॥ ద్వితీయ మ్మంగళగిరి స్సాయ మాసీ ద్రమాపతేః । రమణీ
యతమోద్యానవిహారోత్సవరాగిణః ॥ ౫౬ ॥ కుసుమాపచయవ్యగ్రమహిషీ
జనశాలినః । తృతీయం రజనో యాన మభవ చ్చంద్రమండలమ్ ॥ ౫౭ ॥
అష్టమే దివసే చాద్య మభవ ద్వాహనం హరేః । నానావిధై రలంకారై
ర్మండిత స్సుమహాన్రథః ॥ ౫౮ ॥ ద్వితీయం రజనో యాన మభూ దుచ్చై
శ్శృవా హయః । నవమే దివసే చా ద్యం యాన మాందోళికాభవత్ ॥ ౫౯ ॥
ద్వితీయం మంగళగిరి ర్యాన మాసీ ద్రమాపతేః । హరిద్యైః పింగళై
శ్చుజైః రభిషి క్తస్యమంగళైః ॥ ౬౦ ॥ సముద్యుక్తస్యా వభృథస్నాన
మాంగళికోత్సవే । స ఇత్థ మ్మంగళై శ్చుజైః ర్హారిద్యై రభిషేచితః ॥ ౬౧ ॥
సుందర మ్మంగళగిరిం సమారుహ్య సతాం గతిః । చైత్యం ప్రదక్షిణీకృత్య
సహ సర్వైర్మహాజనైః ॥ ౬౨ ॥ జపద్భి ర్వైదికా న్తంత్రా సహిత శ్చ
ద్విజో త్తమైః । చకారా వభృథస్నానం భగవా నాదిపూరుషః ॥ ౬౩ ॥
స్వామిపుష్కరిణీతీర్థే సర్వలోకైకపావనే । అవతారదినే తస్మి న్నక్షత్రే శ్రవణే
ప్రగే ॥ తృతీయమృజ్జళగిరి ర్యానం రాత్రా వభూ త్తతః । ధ్వజావరోహణా
భిఖ్య ఉత్సవోభూ త్తదా హరేః ॥ ౬౪ ॥ తతోపరేద్యు రభవ త్పుష్ప
యాగమహోత్సవః । దేశాంతరా దాగతానాం సపర్యాసీ త్తతో నృణామ్ ॥
దేవా జగ్తు స్స్వకం ధామ రాజానో రాజస త్రమ । జగ్ను స్స్వనగరం దివ్యం
దృష్ట్వా దేవమహోత్సవమ్ ॥ ౬౫ ॥ బ్రహ్మ జగామ స్వం లోకం నత్వా
వేంకటవల్లభమ్ । సమాప్య చో త్సవం సర్వం స రాజా తోడ్డమాన్నృపః ॥
౬౬ ॥ వాసుదేవం నమస్కృత్య చా జ్ఞా మాదాయ మాళినా । స్వపురం
ప్రాప్య ధర్మాత్మా కృత్వాఽర్చ్యం వేంకటేశితః ॥ ౬౭ ॥ సంస్థాప్య పూజ
యామాన స్వపురే నిజమందిరే । రాజ్యం చకార ధర్మాత్మా సత్యేన పృథివీ
పతిః ॥ ౬౮ ॥ గోబ్రాహ్మణహితార్థాయ చా తిథీనాం హితాయ చ । సద్ధర్మ
నితర శ్శాంతో జితమన్యు ర్జితేంద్రియః ॥ ౬౯ ॥ నిత్యమారాధయ న్కృష్ణం
బిలమాన్దేణ చా గతః । ఇత్థం కుర్వతి రాజేంద్రే రాజరాజ కులోద్భవే ॥ ౭౦ ॥

—◆గంగాస్నానగంతృకూర్గాఖ్యద్విజవృత్తాంతః◆—

కార్తికే మాసి సంప్రాప్తే దై వయోగేన భూపతే ॥ సమాయయా ద్విజ
శ్రేష్ఠః కూర్గో వాసిష్ఠగోత్రజః ॥ ౭౩ ॥ పితౄ రస్థి సమాగృహ్య గంగాస్నాన
సముత్సుకః । అకస్మాద్రాజనగరం విప్రక్షత్రియసంకులమ్ ॥ ౭౪ ॥ సమంతత
స్సమాకర్ణ్య తోడ్డమాన్కి ర్నిసంభ్రమమ్ । రాఘవాఖ్యసుతేనై వ మహా
లక్ష్మ్యోఖ్యభార్యయా ॥ ౭౫ ॥ పురా ధృషి ర్వినిక్షిప్య భార్యాం పుత్రం
చ సద్విజః । సమాసద ద్రాజగృహం రాజదర్శనలాలసః ॥ ౭౬ ॥ సింహాసన

గతం కాంతం విద్యస్తండలమండితమ్ । త మాశీర్భి ర్విశేషేణ సంస్తుత్య
 పృథివీపతిమ్ ॥ ౭౭ ॥ రాజాన మబ్రవీ ద్విప్రః కూర్మో వేదాంతపారగః ॥
 కూర్మః ॥ శ్రుతా బహుముఖా త్కిర్తి స్తప భూప విశాంపతే ॥ ౭౮ ॥
 త చ్ఛ్చుత్వాఽద్య సమీపం తే సంప్రాప్తోఽహం నృపోత్తమ । ఇతి విప్రపచ
 శ్చుత్వా పూజయామాన స ద్విజమ్ ॥ ౭౯ ॥ తోడ్టమానః ॥ కి మాగ
 మనకార్యం తే త న్లమా చక్షుభో ద్విజ । ఇత్థ ముక్తో బ్రవీ గ్రాజ్ఞ
 కూర్మో వేదవిదాం పరః ॥౮౦॥ కూర్మః ॥ మత్పితా ప్రేతతాం ప్రాప్తః కాలే
 న పృథివీపతే । తస్యాస్థినిచయం నీత్వా గంగామజ్జనహేతవే ॥౮౧॥ కాశీం
 గచ్ఛామి రాజేంద్ర మనసాకృత నిశ్చయః । దైవా చ్ఛ గర్భిణీ జాతా మమ
 భార్యా పతివ్రతా ॥ ౮౨ ॥ పశ్చి వర్ష శ్చ మే పుత్రో న శక్తో గంతు మాత్త
 నా । తస్మా త్త్వయా మహారాజ రక్షణీయా చ తా పుభా ॥ ౮౩ ॥ అశక్తో
 హం తయా గంతుం గర్భిణ్యా తు ద్విజప్రియ । స్త్రీణాం పత్న్య ర్గృహే వాసో
 నియత శ్చోదితోఽన్యథా ॥ ౮౪ ॥ పిత్రో స్సమీపే వాస స్తు తదభావే స్వసు
 ర్గృహే । అథ వా మాతులగృహే త్వ థ వా రాజమందిరే ॥ ౮౫ ॥ ష
 డేతే పితర స్త్రీణా మితి జానామి తథ్ఞి నతిమ్ । తస్మా త్త్వం రక్ష రాజేంద్ర
 నుతం భార్యాంచ గర్భిణీమ్ ॥ ౮౬ ॥ ఇ త్యేవ ముక్తో విప్రేణ కూర్మ సంజ్ఞేన
 తోడ్టమాన్ । బాధ మిత్య క్తవా గ్రాజా తస్య దత్వా ధనం బహు ॥౮౭॥
 తత్ర సంస్థాప్య తౌ విప్రో బాష్పసందిగ్ధలోచనః । అబ్రవీ త్సనుతాం పత్నీం
 బాష్పపర్యాకులేక్షణామ్ ॥ ౮౮॥ గచ్ఛామ్య హం వరాహోహే గంగాం భాగీ
 రథీం ప్రియే । మారుద స్త్వం వరాహోహే పశ్యపుత్రం భయాతురమ్ ॥౮౯॥
 ఇత్యే వ ముక్తా సా విప్రపత్నీ భర్తార మబ్రవీత్ । నిజనాధస్య వదనం పశ్యం
 తీ దుఃఖభాగినీ ॥ ౯౦ ॥ శీఘ్ర మాగచ్ఛ భో స్వామిన్ కృత్వా గంగావగా
 హనమ్ । పుత్రో పి తే మహాప్రాజ్ఞ స్త్వా మేవ మనుమన్యతే ॥ ౯౧ ॥ ఇత్థం
 వదంతీం స్వాం భార్యాం పశ్య న్నాలింగ్య చా త్నజమ్ । జగామ విప్రో రా
 జేంద్ర పశ్య నై వ్వి పృవృతః పునః ॥ ౯౨॥ సా జగామ గృహంరాజ్ఞః పశ్యంతీ
 పతి మాత్మనః । పరిమృజ్యా క్షీజగ తోయం సాంత్యయిత్వా నుతం తథా
 ॥ ౯౩ ॥ రాజపత్నీం సమాసాద్య పుత్రేణ సహ సంస్థితా । గణే విప్రే సరా
 జన్వి స్తస్య భార్యాం చ నుందరీమ్ ॥ ౯౪ ॥ దృష్ట్వా చింతాకులో భూత్వా
 మనసీ త్థ మచింతయత్ । త్రివిధాః పురుషాః ప్రోక్తా ధియ స్తేహం పృథగ్వి
 ధాః ॥ ౯౫ ॥ తస్మా న్నయా తియత్నేన స్థాపనీయా ద్విజప్రియా । ఇతి సం
 చింత్య ధర్మాత్మా తోడ్టమా గ్రాజసత్తమః ॥ ౯౬ ॥ ఏకాంతే భవనం కృ
 త్వా స్థాపయామాన తత్ర తామ్ । అన్నం పక్షాసపర్యాప్తం సకృ త్సోపస్క
 రం దదా ॥ ౯౭ ॥ తండులాదై వ్వి శ్చ కాష్ఠాంతై స్సర్వోపకరణై స్సంఘమ్ ।

౪౨౪ శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే - భవిష్యత్తరపురాణా న్నర్గతే [౪-౧౪.

తద్భూహం శృంఖలైర్భద్రా న రాజా తోడ్డమా స్మృపః || ౮౮ || దూతా
 నిగ్రహాయ వై దూరే చార్థక్రోశాయతే నిజే | గృహ ఏవ క్వ చి తోడ్డ
 నిగూఢం తాం తదా న్యథాత్ || భూర్తానాం తు యథా సే యం న గచ్ఛే
 ద్దోచరం దృశామ్ | తతో రాజ్యే సమాసక్తో రాజా కార్యవశం గతః || ౧౦౦ ||
 రాజ్యభారేణ రాజేంద్ర వ్యస్తర ద్భ్రాష్టాప్రియామ్ | ద్వివత్సరాంతే విప్రేం
 ద్రజః కృత్వా గంగావగాహనమ్ || ౧౦౧ || గయాం గత్వా గయాశ్రాద్ధం కృ
 త్వా నిజపితౄ స్తథా | గంగాయా వీవధం చో ధ్వా స్కంధదేశే ద్విజోత్త
 మః || ౧౦౨ || తోడ్డమానపురం ప్రాప్య ప్రవివేశ నృపాలయమ్ || రాజాన
 మబ్రవీ ద్రాజన్నాశీర్భి రభినంద్య చ || ౧౦౩ || దీర్ఘాయు ర్భవ రాజేంద్ర పుత్ర
 వాన్ జ్ఞానవాన్భవ | త్వత్ప్రసాదేన రాజేంద్ర కృతం గంగావగాహనమ్ ||
 ౧౦౪ || గంగావగాహనం రాజన్ కురు తత్సలిలై శ్శుభైః | ఏవ-మృక్త స్స
 రాజర్షి ర్విస్తృతాం బ్రాహ్మణీం స్తరన్ || ౧౦౫ || స్తభ్యో బభూవ చా కస్మా
 ద్దండాహత ఇవౌ రగః | పద్మప్ర్యాహే మద్రధికై ర్ద్రోణకర్ణపురోగమైః ||
 ౧౦౬ || నిరుద్ధానాం సైంధవేన బాల మర్జుననందనం | నిహతం పశ్యతాం
 రాజన్ పాండవానాం మహాత్మనాం || ౧౦౭ || వాసుదేవముఖా చ్ఛృత్వా
 చార్జునస్య మనో యథా | రామబాణేన విధస్య రావణస్య మనో యథా ||
 తథై వ తోండమానస్య హృదయం పర్యకంపత | ధైర్యేణ మనస సాన్విత్యం
 ప్రాప్తవాన్ స ప్రజాపతిః || ౧౦౮ || తదా హ భారతీం విప్రః కిం చి ద్దుఃఖిన
 మన్వితః | రాజానం రాజశాస్త్రాలం పప్రచ్ఛ కుశలం తదా || ౧౦౯ || భార్యా
 మే గర్భిణీ పూర్వం ప్రసూతా కిం సుతం సుతామ్ | న శ్రూయతే తయో
 ర్వారా మమ చిత్తప్రతోషిణీ || ౧౧౦ || పుత్రో మే నిరుణో రాజన్ సర్వ
 దా క్షీడనే రతః | తటాకే పుష్కరిణ్యాం వా కూసే వా విపులాంభసి || ౧౧౧ ||
 తస్మా న్నే మనసో దుఃఖం సదా భావి విశాంపతే | భార్యా మే రాజశాస్త్రాల
 మమ దర్శనకారణాత్ || ౧౧౨ || న చా గతా వరారోహ కుతో మే భ్రమ
 తే మనః | సుతం భార్యాం చింతయామి దివానక్తం చ గర్భిణీమ్ || ౧౧౩ ||
 తస్యా లాప మితి శ్రుత్వా రాజా ధైర్యేణ భారతీమ్ | వ్యాహర తోడ్డమా
 నోపి యథా ధీరో హ్య వర్తత || ౧౧౪ || తోడ్డమానః || భో భూసురకులో
 త్పన్న మాజైషీః పుత్రకారణాత్ | క్షేమప్రసూతా తే భార్యా పుత్ర్యా పు
 త్రేణ తిషతి || ౧౧౫ || బహుౌ యోషితో విప్ర మయా దృష్టా ఇతః పురా
 న సుతో న చ తే భార్యా మమ దృష్టిపథం గతా || ౧౧౬ || అథ తద్వృత్త
 మఖిలం శ్రూయతాం భూసురోత్తమ | పూర్వదేవగురో ర్వార స్సంప్రాప్తస్త్వ
 గతే దినే || ౧౧౭ || తద్దినే వేంకటేశస్య ప్రసక్త మభిషేచనమ్ | తద్దర్శ
 నార్థం మే కన్యా స్సర్వా జగ్తు ర్మహీసుర || ౧౧౮ || తాభి స్సమేతా తే భార్యా

పుత్రీ పుత్రసమన్వితా । జగామ వేంకటం శైలం దేవదర్శనకారణాత్ ॥
 ౧౨౦ ॥ అద్య శోష్వ వా పరశోష్వ వా సా గమిష్యతి తేఽంతికమ్ । ఇతి తం
 సాంత్యయిత్వా స గూఢం పుత్ర మభాషత ॥ ౧౨౧ ॥ గచ్ఛాద్య పుత్రభవ
 నం విప్రపత్న్యా స్తుశోభనమ్ । ఛింధి శృంఖల మవ్యగ్రః ప్రవిశ్యాం తర్లహం
 పుంః ॥ ౧౨౨ ॥ తాం దృష్ట్వా పుత్రసహితాం శీఘ్రమానయ భూసురీమ్ ।
 స చ గత్వా తివేగేన కృతవా స్తనకేరితమ్ ॥ ౧౨౩ ॥ దదర్శ తత్రాస్థి మాత్రం
 రుద స్తద్దకంఠవాక్ । ధ్రువం నో వంశనాశం తు చ్చిన్నమూలం భవిష్యతి ॥
 ౧౨౪ ॥ ఇతి సంచిత య న్నేత్య పితరం వాక్య మబ్రవీత్ । భో తాత రాజ
 వంశస్య నాశకాల స్సమాగతః ॥ ౧౨౫ ॥ యత స్స బ్రాహ్మణీ పూర్ణగర్భా
 సహసుతా మృతా । అస్థిభూతా నిజే గేహే తదన్నాద్యవిచారణాత్ ॥ ౧౨౬ ॥
 ఇత్యుక్తో విప్రవర్యాయ పాకార్థం తణ్డూలాదికమ్ । దదా శ్చైర్యేణ రాజేంద్ర
 తోడ్డమాన్పార్థసయా భగవత్కృతహర్షద్విజపుత్రాద్యుజ్జీవనకృమః.
 స్స జగామ జలాంతికమ్ ॥ ౧౨౭ ॥ తస్మిన్లతే విప్రముఖ్యే రాజా శేషా
 చలం యయా । పుత్రేణ సహితో రాజా శరణార్థం రమాపతేః ॥ ౧౨౮ ॥
 పాదద్వయం ప్రపన్న స్తు రుద న్నాసీ న్నహీపతిః । రుదంతం చ నృపం దృష్ట్వా
 శ్రీనివాస స్తదా బ్రవీత్ ॥ ౧౨౯ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అకాలే చకి మర్థం త్వ
 మాగమో నృపస త్తమ । రాజరాజ కి మర్థం తే రోదనం జాయతేఽధునా ॥
 ౧౩౦ ॥ ధీరత్వం చ ధనుష్కత్వం ప్రసృతం భూతలే తవ । అద్య కిం కారణం
 తాత రోదనే వద త న్నమ ॥ ౧౩౧ ॥ ఇత్యుక్త శ్రీనివాసేన నా బ్రవీ త్స
 చ కిం చన । విదిత్వా హృదయం తస్య జగాద వచనంతతః ॥ ౧౩౨ ॥
 శ్రీభగవాన్ ॥ విదితం హృదయం రాజ న్నాతురస్య తవాధునా । త్వయా
 కృత మిదం పాపం మయై వా చరితం నృప ॥ ౧౩౩ ॥ నివర్తస్వ చ పాపా
 త్త్వ కిం కరోమి నృపాత్తజ । అకార్యం కర్త భూపాల త్వయా కృత మరిం
 దమ ॥ ౧౩౪ ॥ అహం పాపో దురాచారో నిత్యదుఃఖసమన్వితః । హఃకాలే
 కాల మేష్యామి క్రూరం వా సరకం నృప ॥ ౧౩౫ ॥ ఆదాతవ్యం హి దౌర్భా
 గ్యం స్వభక్తస్య దురాత్మనః । దరిద్రత్వం తథా భక్తస్యైవం ధర్మవిరో
 విదుః ॥ ౧౩౬ ॥ మయి తే భక్తిభావే చ లోపో నై వ త్వయా కృతః ।
 కిం కరోమి క్వ గచ్ఛామి క్రూరం పాపం త్వయా కృతమ్ ॥ ౧౩౭ ॥ తథా
 ఽపి తవ సాహార్దా త్కరిష్యే జీవితాన్మృతాన్ ॥ కిలా వేంకటనాథేన నృపస్యా
 స్య విమోక్షణమ్ ॥ ౧౩౮ ॥ కృతం మహాపాతకిన ఇతి కీర్తి ర్భవిష్యతి ।
 పుత్రం ప్రేమయ భూపాల శాపభీరు మరిందమ ॥ ౧౩౯ ॥ తేషాం మృతానా
 మానేతుం సర్వాణ్య స్థీని సంప్రతి । ఇతి శ్రీవేంకటపతే ర్వాక్యం శ్రుత్వా
 స చా తురః ॥ ౧౪౦ ॥ ప్రేమయామాస పుత్రం తాన్య స్థీ న్యానేతు

మాత్మనః । స జగామా తివేగేన మృతానాం భవనం నృప ॥ ౧౪౧ ॥ బద్ధ్వా
తదస్థినిచయం వస్త్రేణా చ్ఛాద్య భూపతే । నరయానే వినిఘ్నేష్య చా చ్ఛాద్య
నృపనందనః ॥ ౧౪౨ ॥ తదా శేషగిరిం ప్రాప్య పితరం వాక్య మబ్రవీత్ ।
తదస్థిమండలం తాత సంప్రాప్తం విద్ధిభూపతే ॥ ౧౪౩ ॥ శ్రీనివాసాయ శాం
తాయ తదా నీతం వదాధునా । స పుత్రవచనం శ్రుత్వా శ్రీనివాస మభా
షత ॥ ౧౪౪ ॥ రాజా ॥ సమానీతః పుత్రకేణ మృతాస్థినిచయో హరే ।
యథా తే జీవితం కృష్ణ ప్రాప్నువంతి తథా కురు ॥ ౧౪౫ ॥ ఏవ ముక్త
శ్రీనివాస స్తదస్థినిచయం నృప । కరాభ్యాం ప్రతిగృహ్య ధ స్వోత్తరీయే
బబంధ హః ॥ ౧౪౬ ॥ స్వామిపుష్కరిణీ యత్ర తస్య పూర్వదిశి స్థితమ్ ।
పాండుతీర్థం సమాసాద్య తస్య తీర ముపాగతః ॥ ౧౪౭ ॥ తత్ర కించి ద్వేవ
ఖాత మాసాద్య మధుసూదనః । తోడ్డమానం చ తత్పుత్రం త్యక్త్వా తీర్థ
ముపాగతః ॥ ౧౪౮ ॥ ఆకంఠజలమధ్యే చ నిమమజ్జ జనార్దనః । అస్థిని తత్ర
నిఘ్నేష్య శిలాయాం తీర్థసన్నిధౌ ॥ ౧౪౯ ॥ ప్రత్యాశ్య విష్ణుః పస్పర్శ స్వాత్మలి
ఙ్గీ ప్రవారిణా । జీవనం సన్నిపతితం తదస్థినిచయే తదా ॥ ౧౫౦ ॥ ఇతి తే
జీవితా విష్ణోః పాణిస్పర్శప్రభావతః । వపుషుః పుష్పవర్షాణి తత్తీర్థే వాసవా
దయః ॥ ౧౫౧ ॥ విస్తేరచిత్రా స్సర్వే పి దృష్టత తీర్థవైభవాః । యదా తీర్థ
ప్రభావేన జీవితా మృతకా శ్చ తే ॥ ౧౫౨ ॥ తదా సర్వే సురా రాజా
బ్రహ్మదేవైర్పూర్వకాః । అస్థితీర్థ మితి ఖ్యాతం తస్య నామ దదు ర్దుదా ॥
౧౫౩ ॥ యేషా మత్రా స్థి నిపతే న్నరకే వసతా మపి । తే సర్వే స్వర్గ
మృచ్ఛంతు సద్య ఇత్య పి తేఽవదత్ ॥ ౧౫౪ ॥ ఉజ్జీవయ న్సోఽథ మృతాం
సపుత్రాం తాం కూర్మభార్యాం నిజగర్భవాసితామ్ । దదా నృపాయా తివి
మూఢచేతసే దత్వా ఽథ తం పార్థివ మాబభాషే ॥ ౧౫౫ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥
కృతోపకారస్య కృతాహ్యు పక్రియా శతాధికా తే నృపతే మయాఽధునా ।
తవాగ్రజస్యా ప్తతయా కృతా మయా హ్యు పక్రియే యం ధరణీపతే తవ ॥
౧౫౬ ॥ ఇతః పరం మాన మహం ప్రపద్యే నా త్యంత మేకాంతిజనా త్పరేణ
కేనా పికుర్వే సహ వాగ్విలాసం సాక్షా త్కలా వన్యముఖా ద్ధి భాషే ॥ ౧౫౭ ॥
గచ్ఛ త్వదీయం పుర మద్య రాజన్ తస్మై ద్విజాయా ఖలలోక సాక్షిణీమ్ ।
భార్యాం సపుత్రా మతిభ క్తియుక్తాం ప్రదాయ రాజ్యం త్వ మకంటకం కురు ॥

—తోడ్డమానాజ్ఞయా స్వావాస మ్ప్రతి సకుటుమ్బకూర్చ ద్విజగమనమ్. —
ఇత్యుక్తో వాసుదేవేన తత్పత్నీసహితో నృపః । గత్వా చ సగరం పుత్రసహి
తః కూర్మ మబ్రవీత్ ॥ ౧౫౮ ॥ భూదేవ తవ భార్యే యం నుపుత్రీ పుత్రసం
యుతా । సంప్రాప్తా ద్వైవయోగేన తాం గృహ్ణీష్య ద్విజోత్తమ ॥ ౧౬౦ ॥
ఇత్యుక్త్వా ససుతాం పత్నీం స విప్రాయ న్యవేదయత్ । వృత్తాంత మఖలం

జ్ఞాత్వా పత్న్య రాజముఖా ద్విజః || ౧౬౧ || రాజ్య సమక్షం ప్రప్రచ్ఛ
పత్నీం శిశునుతాన్వితామ్ | క్వ గతాఽసి మహాభద్రే యథావ త్కథ్యతా
మితి || ౧౬౨ || మహాలక్ష్మీః || కిం వదిష్యామి హే స్వామి దేవమాయాం
దురత్యయామ్ | తస్యో దరే మయా దృష్టో విచిత్రో లోకవిస్తరః || ౧౬౩ ||
లోకాలోకో మయా దృష్టో దృష్టా బ్రహ్మముఖా స్సురాః | సాత్త్వికా
రాజసా శ్చైవ తమప్రకృతయ స్తథా || ౧౬౪ || రాఘవః || తాతా
ద్భుతం మయా దృష్టం త్రినేత్రాణాం గణ స్తథా || శిశుః || సాగరా స్సప్త
మే తాత దృష్టిమార్గ ముపాగతాః || ౧౬౫ || గుహాగిర్యటవీవుతా దేవదాన
వరాక్షసాః | ఇత్యుక్తో లజ్జతోఽవాదీ తృప్తీనుతశిశూ వ్విజః || ౧౬౬ ||
ధి శ్చే జన్మ తపో ఘోరం ధి శ్వేదాధ్యయనం తథా || ౧౬౬౪ || నారాయణస్వా
ఖలలోక ధామ్నాం నివాసభూతస్య చరాచరాణామ్ | దృష్టం భవద్భి ర్జత రే
విచిత్రం భూగోళ ముఖ్యాఖలలోకజాలమ్ || ౧౬౭ || త్రినేత్రమృణ్మయస్సహ
చీర్ణపూర్ణపుణ్డై రపీ దం మనుజై ర్న లభ్యమ్ || ౧౬౮ || ఇత్యే వం సం
స్తువ స్వీయ్యా పత్నీనుతశిశూ ద్విజః | రాజానం చా పి సంస్తుత్యదేశం
గంతుం ప్రచక్రమే || రాజా || అహో భాగ్య మహో భాగ్యం త్వత్పత్నీ
నుతయో శ్శిశోః || ౧౬౯ || యద్దృష్టం శ్రీనివాసస్య జరణే సర్వమద్భుతమ్ |
ఇత్యుక్తో నృపవర్యేణ సహ భార్య స్సతాన్విజః || ౧౭౦ || జగామ విప్ర
ముఖ్యోఽసా రజ్జతేత్రం స్వ మాశ్రమమ్ | శ్రీనివాసప్రసాదేన తోడ్టమా
న్భక్తిసంభ్రమాత్ || ౧౭౧ || స విప్ర స్సహితః పుత్రభార్యాభ్యాం భవనం
యయా | విసృజ్య విప్రం భూచాల స్సకుటుంబం సపుత్రకమ్ || దధ్యా చిత్రం
హరేః కర్మ నిగ్రహం తస్య చా త్తని || ౧౭౨౪ || వ్యచింతయ ద్వేజ్కుట
నాథవై భవం తీర్థానుభావం ద్విజదేవభ క్తః | కరోమి కిం వేజ్కుటనాథ తుష్టయే
దాన్యామి కిం తస్య హరేః ప్రస త్తయే || ౧౭౩౪ || ఇతి చింతాపరో భూత్వా
— అగ్గిరసోక్త్యా శ్రీనివాస మర్చయంతం తోడ్టమాన మృతిభగవదుక్తిః —
విప్రా శ్వేదవిదోఽబ్రవీత్ || ౧౭౪ || తోడ్టమానః || భూదేవాదేవతుష్ట్యధే
క ఉపాయో హ్య నామయః | కథం తువ్యతి గోవిందో వద మే గురు
స త్తమాః || ౧౭౫ || రాజ్య స్తు వచనం శ్రుత్వా నృప మాంగిరసో గురుః |
అబ్రవీ చ్ఛ్రీనివాసస్య నిగ్రహః ద్భీత మాతురమ్ || ౧౭౬ || గురుః || తద
నుగ్రహసిద్ధ్యర్థం తత్పూజాం కురు భో నృప | సహస్రనామ భి ర్దివ్యై సా
హస్రై స్తులసీదళైః || ౧౭౭ || తత్ప్రీతిహేతు స్తులసీ తస్మా త్త్వం పూజయా
చ్యుతమ్ | తేనా పరోక్ష మాయాతి తవ వేజ్కుటవల్లభః || ౧౭౮ || తత
స్తద్వచనం శ్రుత్వా త చ్చకార తథా నృపః | తులసీదళసాహస్రం స్వర్ణ
రత్నవినిర్మితమ్ || ౧౭౯ || వేజ్కుటేశాత్మకై ర్నామసహస్రై స్తత్పదే

౪౨౫ శ్రీవేంకటాచలమహావ్యత్యే - భవిష్యత్తురపురాణా స్తర్గతే [అ.౧౪.

ర్వయన్ | క్రమేణ మాసత్రితయం పూజాం తస్య చకార సః || ౧౮౦ ||
 ఏవం పూజాం కృతపతి భూపాలే భూరివిక్రమే | త్యక్తవా న్న చ వైముఖ్యం
 నారాయణగిరీశ్వరః || ౧౮౧ || తదా సరాజా దుఃఖేన సర్వజ్ఞం వాక్య
 మబ్రవీత్ || తోడ్డమానః || భక్తానా మపరాధం న గణయంతి గుణాధికాః ||
 క్షమస్వ మమ దారాత్త్వం భక్తస్య పురుషోత్తమ | పరదానే వాసుదేవ
 భవాన్ శ్రేష్ఠతమో మతః || ౧౮౩ || దధూం కురు దయాసింధో భక్తోపరి
 భయాపహ | ఇత్యుక్త స్తోడ్డమానేన భగవా న్వేంకటేశ్వరః || ౧౮౪ ||
 తదాఽహ భారతీం రాజ న్నా కాశశభ మాశ్రితః | భక్తాశ్చ బహవ స్సంతి నా
 స్తి తత్సదృశో భువి || ౧౮౫ || కర్ణ కృత్వా సుఘోరం తు బ్రహ్మస్త్రీ
 పుత్రఘాతుకమ్ | ప్రపిత్ససి కథం పారం దుఃఖా ద్రాజకుమారక || ౧౮౬ ||
 తవా గ్రజోపకారేణ జీవితం తు మయా కృతమ్ | ఏవ మాకాశగాం వాణీం
 శ్రుతవా వ్రాజసత్తమః || ౧౮౭ || తదాఽహ దేవదేవేశం రాజా మోహ
 వశం గతః || రాజా || కృతోపకారాః పురుషా న వదంతి కృతంహరే || ౧౮౮ ||
 కో వదేద్ధి కృతాం సేవాం మూఢో పి గుణవర్జితః | మాం వినా న హి తే
 భక్త స్త్రీషు లోకేషు విద్యతే || ౧౮౯ || కో వా పురాణ పురుష త్వయ్యే
 కాంతరత స్సదా | భక్తానా మగ్రణీ శ్చా హం దయాభూనాం త్వ
 మగ్రణీః || ౧౯౦ || ఏవం గర్వోక్తి మాకర్ణ్య తూష్ణీ మాసీ ద్రమా
 పతిః | తతో భూయోఽతిభక్త్యాఽయం పూజయామాస మాధవమ్ || ౧౯౧ ||

◆◆◆కుర్వగామస్థభీమాఖ్యకులాలోదస్తః◆◆◆

సౌవర్ణరత్నఖచిత తులసీకుసుమవజ్రైః | తతః కదా చి దద్రాక్షీ తోడ్డమా
 స్నృపసత్తమః || ౧౯౨ || సౌవర్ణరత్నఖచిత తులసీకుసుమోపరి | సం
 స్థితాం మృణ్మయీం శ్యామాం తులసీకుసుమావళిమ్ || ౧౯౩ || తతః కదాచి
 స్నృపతి ర్నిరస్తాం చ సుదూరతః | సౌవర్ణరత్నఖచితతులసీకుసుమావళిమ్ ||
 ౧౯౪ || దదర్శ మృణ్మయీం చై వ సులగ్నాం హరిపాదయోః | శ్యా
 మాం సురుచిరా మార్ద్రాం తులసీకుసుమావళిమ్ || ౧౯౫ || దప్త్యై వ శ్రీ
 పతే స్వస్తి స్నిగ్రహం చింతయ స్నృపః | ముక్తకంఠం రుద న్నూచే తోడ్డ
 మా స్ఫృశదుఃఖతః || ౧౯౬ || భగవ న్మూరపాపం మా మనాథం కి ము
 పేక్షసే | కేన భక్తాగ్రగణ్యేన స్వీకరోషి సమర్పితామ్ || ౧౯౭ || మృణ్మయీ
 మేవ సంప్రీత్యా తులసీకుసుమావళిమ్ | ఇత్యే వ ముక్తో భగవాం స్తోడ్డ
 మానేన వై హరిః || ౧౯౮ || రాజానం రమణీయాంగం ప్రత్య భాషత

◆◆◆ తోడ్డుమానస్సుతి భగవద్భాషితభీమాభ్యుక్కులాలోదస్తః. ◆◆◆

భూపతే || శ్రీభగవాన్ || భక్తాశ్చ బహవస్సంతి త్రిగుణాస్త్రీవిధాత్తుకాః ||
తేషాం మధ్యే దరిద్రో స్తి కులాలో భీమనామకః | అత్రైవై త్వరదిగ్భాగే
రాజన్యోజనదూరతః || ౨౦౦ || స కులాలోతిభక్తైశ్చ వభిత్తికాబిలమధ్యతః |
దారుభూతిం చ మాం శూద్రః ప్రత్యహం పూజయత్యసా || ౨౦౧ || స్వస్థ
శ్శాంతస్సవ్యోత్యం చ ప్రసమాస్య హరిప్రియః | న్నాత్వా విధివదాత్
జ్ఞోమృణ్మయైస్తులసీనుమైః || ౨౦౨ || తద్భక్త్యా పరితుప్తేన తదంగీక్రి
యతే మమ | తత్ర గణ్యాప్రతిదిను తద్భక్త్యా తత్ప్రియాం తథా || ౨౦౩ ||
రాజస్సహువిధాస్సంతి మధ్యక్తాశ్చ విరాగిణః | యదుక్తం తు త్వయా
పూర్వమేకోఽహం భక్తిమానితి || ౨౦౪ || తద్వచస్తద్దహంకారమహా
చ్ఛాయవిజృంభితమ్ || ౨౦౪ || తదుక్తమాకర్ణ్య విసమ్రమస్తకస్సంత్యజ్య

◆◆◆ భీమాభ్యుక్కులాలనగరస్సుతి తోడ్డుమానగమనమ్. ◆◆◆

చైత్యం తదను ప్రజాపతిః | పద్భ్యం జగామోజ్ఞితరాజగౌరవస్తదాస్య
మార్గం ప్రణమస్తుహుర్ముహుః || ౨౦౫ || తం చక్రవర్తినం దృష్ట్వాపద్భ్యం
ధానంత మాతురం || ౨౦౬ || పృచ్ఛంతం తస్య భవనం పరితో ఘటకారిణః |
ప్రాహుస్తం భగవద్భక్తం కులాలం మార్గనర్తినః || ౨౦౭ || వసత్యత్రైవ
రాజా స కులాలో భీమనామకః | భక్తిగ్యస్య హరా కృష్ణసేవాం నిత్యం కరో
తియః || ౨౦౮ || ఏవ ముక్తస్స లోకైశ్చ పథికైః పృథివీపతిః | జగామ
తస్య భవనం తోండమాన్ రాజనత్తమః || ౨౦౯ || తద్గృహం దృష్టి రాష్ట్రా
యస్తుతవాంస్తద్గృహం నృపః | ద్వారతోరణ మాసాద్య పపాత గతవిభ్ర
మః || ౨౧౦ || తతః కులాలో భ్రమితో జనైర్విజ్ఞాపితస్తదా | దదత్
రాజశార్దూలం పతితం ప్రాంగణే తదా || ౨౧౧ || కిమిదం భో మహాత్మ్యం
రాజా సాపతికః కుతః | మమా పరాధో నాస్య త్రతథాపి మమదండనే
|| ౨౧౨ || శక్తో సా రాజశార్దూలస్సజ్జో హంతస్య కర్తరి | నైవేద్యార్థం హగే
స్తస్య ఘటనాం శతకం మమ || ౨౧౩ || కథితి తేన భూషేన తథాద్య ప్రద
దామి తాన్ | ఏవం శూద్రే చోక్తనతి రాజా సజ్జా ముపేయివాన్ ||
౨౧౪ || కో సా భీమా హరే ర్భక్తః కులాలః కృష్ణతోషణః | తత్పాదయుగ
ళం నందేనతతం సాధుసమ్మతం || ౨౧౫ || ఏవం వదతి రాజమో భగవాన్

◆◆◆ స్వపురస్తాత్ప్రదుర్భుతం భగవస్తస్మృతికులాలస్తుతిః. ◆◆◆

భక్తవత్సలః | ఆవి భాభూన పురతః కులాలస్య మహాత్మనః || ౨౧౬ || ఆవి
భూతం హరిః దృష్ట్వా కులాలో భక్తినయతః | తుష్టావహాషాపుష్టాంగః
శ్రీనివాసం నిరామయం || ౨౧౭ || త్వదామ వైకుంఠపురం మహాత్మం స్వ

ద్వల్లభా సాగరనందనా చ । త్వన్నాభిజాతో హి పితామహోఽపి కిం త్వాం
స్తరామీ శ కులాలజన్తా ॥ ౨౧౮ ॥ త్వత్పాదసంభవా దేవీ సాక్షా
ద్భాగీరథీ శుభా । తవ పుత్రీం వదతి తాం చతుర్ద్వదమయో విధిః ॥ ౨౧౯ ॥
తవా సనం సదా దేవా వదంతి ఫణినం విభో । సహస్రవదనం శేషం సుప
ణణం వాహనం విదుః ॥ ౨౨౦ ॥ నక్షత్రమాలా తవ దంతపంక్తి ర్విద్యుత్ప్ర
కాశ స్తవ దేహకాంతిః । మహీధరా మేరుహిమాద్రిముఖ్యా స్త్వదస్తిభూ
తాః పురుషోత్తమా ద్యాః ॥ ౨౨౧ ॥ తవా క్షిణీ భానువిధూ చ విష్ణో విరా
ట్పదం త్వాం శరణం ప్రపద్యే ॥ ౨౨౨ ॥ ఏవం స్తువతి శూద్రదే తం ప్రసన్నా
కమలాలయా । జగద్భాతీ జగద్దై వం పురుషం పరమేశ్వరం ॥ ౨౨౩ ॥ క్వా
యం కులాలః పురుషోత్తమా స్య కథం బభూవ త్వయి భక్తి రీదృక్ । కా జాతి
రస్య క్వ చ సద్గుణా స్తే కి మస్ఫుతం భో కరుణాంబురాశే ॥ ౨౨౪ ॥ ఇత్యుక్త
స్య జగద్భాత్యా గరుడః ప్రత్యభాషత ॥ ౨౨౫ ॥ భగవాన్ ॥ త మాస
యా తివేగేన మత్సమీపం కులాలజం । ఇత్యుక్తో గరుడో వేగా దానినాయ చ
శూద్రజమ్ ॥ ౨౨౬ ॥ ఇతి ఏహీ తి సంభాష్య సమీపం పరమాత్మనః । స
నత్వాశిరసా దేవం ప్రత్యభాషత మాధనం ॥ ౨౨౭ ॥ కులాలః ॥ కిమథ
మాగమో దేవ గృహం మే శూద్రజన్తనః । నచాహం విదురో దేవ నచాహం శ
బరీ ప్రభో ॥ ౨౨౮ ॥ న చా హం గజరాజేంద్రో న చోద్ధవవిభీషణా । కిం దేయ
మస్తి మద్దేహే త్వదర్థం పురుషోత్తమ ॥ ౨౨౯ ॥ వదత్యే వం కులాలే
తు తస్య పత్నీ తమాలినీ । ప్రాసాదయత గోవిందం ద్రాపదీ వ జనార్దనం ॥
తమాలినీ ॥ అనాథనాథ గోవింద బుద్ధి స్త్వయ్యే వ వర్తతే । న జానే
మంత్రమార్గం తు న జానే కర్మనిర్ణయం ॥ ౨౩౦ ॥ అశౌచ కులజా
తానాం కుతో వేదః కుత స్తపః । భక్త్యా మే పరితుష్ట స్సౌ మద్భర్తు శ్చ
విశేషతః ॥ ౨౩౧ ॥ మయా పాచిత మన్నం చ యావనాశ కులోద్భవం ।
యథేష్టం భుజ్శ్చ మద్దత్తం సహమోదరసాదరం ॥ ౨౩౨ ॥ ఇత్థ ముక్తో జగ

◆◆◆ భగవత్కృత భీమాఖ్య భక్తోపచారాభ్యుపగమః. ◆◆◆

ద్యోని స్తయా భక్త్యా తమాలయా । కమలాముఖ మాలోక్య జహాన జగ
దీశ్వరః ॥ ౨౩౩ ॥ సుప్రసన్నోఽథ భగవాం స్తా మువాచ తమాలినీం । అవశ్య
మన్నం భోజ్యేతే భక్త్యా దత్తం తమాలినీ ॥ ౨౩౪ ॥ ఇత్యే వ ముక్త్యా
భగవాన్ భక్తవాత్సల్య వారిధిః ॥ ౨౩౪ ॥ రమాసమేతో రమణీయ విగ్రహః
కులాలవర్యేణ కులాలజాయయా । అభుజ్శ్చ దత్తం చ తదన్న ముత్తమం
భుక్త్యా తయో శ్చ ప్రదదౌ పదం స్వకం ॥ ౨౩౫ ॥ ఏత త్కృతుక మాలోక్య
బ్రహ్మేశానపు రోగమాః ॥ ౨౩౬ ॥ తుష్టువు ర్హృష్టమనస స్సృష్టారం సర్వదే
హినాం । దేవదుందుభయో నేదుః ఖా త్యేతుః పుష్పవృష్టయః ॥ ౨౩౭ ॥ ఏతస్మి

న్నేవ సమయే విమానం ప్రాప్త ముత్తమం । విమానం ప్రాప్త మాలోక్య
శ్రీనివాస స్సతాం గతిః ॥ ౨౩౮ ॥ స్వరీటం దదౌ తస్య శంఖచక్రే చ
కాస్తుభం । పీతాంబర మలం కారం కులాలస్య మహాత్మనః ॥ ౨౩౯ ॥

◆◆◆ భగవదనుగ్రహేణ కులాలదమ్పత్యో సారూప్యప్రాప్తిః. ◆◆◆

రమాయా భూషణం తాప త్తమాలాయా శ్చ సందదౌ । దిన్యం విమాన
మారూఢౌ విష్ణునా ద త్తవైభవౌ ॥ ౨౪౦ ॥ కులాలదంపతీ భక్తౌ పశ్యత స్తస్య
భూసతేః । జగ్గుతు ర్విష్ణుభవనం సాయుజ్య పదవీం గతౌ ॥ ౨౪౧ ॥ కులాల
పదవీం దృష్ట్వా తోండమా న్మృపస త్తమః । వ్రీడితః పుండరీకాక్షం శ్రీనివాస

◆◆◆ తోడ్డిమానస్య భగవద్దత్తసారూప్య ప్రాప్తిప్రకారః. ◆◆◆

మభావత ॥ ౨౪౨ ॥ మద్రాష్ట్రగత శూద్రస్య సర్వదా పాపకారిణః । సద్గతి స్తు
త్వయా దత్తా కా గతి ర్నమ బాంధవ ॥ ౨౪౩ ॥ శ్రీనివాసః ॥ ఏత ద్వేహం పరి
త్యజ్య చా న్యం దేహ ముపాశ్రయ । తత్రా రాధ్య హృషీ కేశం గచ్ఛ
సారూప్య ముత్తమం ॥ ౨౪౪ ॥ శతానందః ॥ ఇత్సుక్తో నృపతి స్సద్య
సాన్నిత్యా స్వామిసరోజలే । కశేబరం పరిత్యజ్య పున ద్వేహంతరం గతిః ॥ ౨౪౫ ॥
తత్రా రాధ్య హృషీ కేశం శ్రీనివాసం నిరామయం । సారూప్యం గతవాన్
రాజా స్వామినా పూర్వకల్పితం ॥ ౨౪౬ ॥ ఏవం హరి స్తత్ర చరిత్రమద్భుతం
కుర్వన్ జగన్నాథ సమన్వితో గిరా । ఆస్తే జగత్యాం చ సురాధిపాజితో
దద ద్యధేష్టం చ మనోరాథాన్ తస్మాత్ ॥ ౨౪౭ ॥ ఇత్యే వం కథితం రాజన్
మాహాత్మ్యం వేంకటేశితః । య శ్శృణోతీ దమాఖ్యానం మనోరథ ఫలప్రదం ॥
ఇహ లోకే సుఖం భుక్త్వా సోఽథయాతి హరేః పదం ॥ ౨౪౮ ॥

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీ వేంకటాచలమాహాత్మ్యే

కులాలభక్తి ప్రశంసనం నామ చతుర్దశోధ్యాయః.

ఇత్థం శ్రీభవిష్యోత్తరపురాన్తర్గతః ప్రథమప్రభృతి చతుర్దశపర్యంత
చతుర్దశాధ్యాయాత్మక శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్య
పరో యం భాగ స్సమాప్తి మగమత్.

శ్రీయః కాంతాయ కల్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినాం ।

శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మజ్గళమ్ ॥

శ్రీవేంకటాద్రినిలయః కమలాకాముకః పుమాన్ ।

అభజ్జురవిభూతి ర్న స్తరజ్జయతు మజ్గళమ్ ॥

శ్రీ ర మ్మ.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీ యై శ్రీ ప ద్మా న త్యై న మః.

అ థ శ్రీ భ వి ఙ్గో త్త ర పు రా ణా స్త గ్గ త

శ్రీ వేంకటేశరహస్యాధ్యాయ ప్రారంభః.

హ రిః ఓ మ్.

శ్రీసూతః ॥ శృణుధ్వం మునయ స్సర్వే శౌనకాద్యా స్తపోధనాః ।
తద్విష్ణో ర్వేంకటేశస్య రహస్యాను భవం పరమ్ ॥ ౧ ॥ బ్రహ్మణ్డే యాని
తీర్థాని స్వయం వ్యక్తాని యాని చ । చిరంతనాని తేత్రాణి పుణ్యారణ్యాని
పర్వతాః ॥ ౨ ॥ పూర్వం శ్రుతాని సర్వాణి పురాణాని ద్విజోత్తమాః ।
సామాన్యాని చ ముఖ్యాని రహస్యం ముఖ్య ముత్తమమ్ ॥ ౩ ॥ అష్టాదశపురా
ణానాం సారం చాం తే మయా శ్రుతమ్ । వ్యాసప్రసాదా త్కరుణ్యా
త్పరిప్రశ్నేన సేవయా ॥ ౪ ॥ వైకుంఠ పదసాయ్యుజ్యం పరమానందదం పరమ్ ।
భవిష్యత్పురాణం సారాంశ స్సర్వవేదాంత సంగ్రహః ॥ ౫ ॥ తత్రా పి చోత్తరే
ఖణ్డే సాత్వా త్సంసారమోచకః । ఉమా మహేశసంవాదే రహస్యానుభవౌ
ద్విజాః ॥ ౬ ॥ అనంద నిలయస్యై వ తేత్రమాహాత్మ్య ముత్తమమ్ ।
మంత్రాణాం మంత్రతత్త్వే ద్వే ద్వివిధం ధ్యాన ముత్తమమ్ ॥ ౭ ॥ శృణుధ్వం
పరమానంద పదావాప్త్యై చ దుర్లభమ్ । దేవానా మపి సిద్ధానాం మహతాం
యోగినాం నృణామ్ ॥ ౮ ॥ అచికిత్స్య గ్రహగ్రస్త వికలాంగ విరూపిణామ్ ।
రోగిణా మచికిత్స్వానాం దుష్కర్తృ పరిపాకినామ్ ॥ ౯ ॥ ఆపద్భి రనివార్యాభి
రావృతానాం చ దుఃఖినామ్ । మహాపాతక సంభూత కుష్ఠరోగకురూపిణామ్ ॥
కాణాంధ బధిరాణాం చ మూకానాం పంగుకుబ్జయోః । ప్రాయశ్చిత్త విహీ
నానాం పాపినాం దుఃఖజీవనామ్ ॥ ౧౦ ॥ క్వా పి నిర్గతికానాం చ సర్వదా
క్రూరకర్మణామ్ । భవే త్ప్రతివిధి స్సద్యః ప్రత్యక్షో వేంకటాచలాత్ ॥ ౧౧ ॥
భక్తానాం భవతప్తానాం గతి శ్చాన్యత్ర నా స్త్య హాః । స పర స్సర్వలో
కానాం సర్వవ్యాధీ స్మృపాంబుధిః ॥ ౧౨ ॥ నికృష్ట స్మస్తి చక్రేణ యత్ర తస్మా
ద్ధి వేంకటాత్ । తస్మా త్స ఏవ గంతవ్యో భోగమోక్షరత్నై ర్జనైః ॥ ౧౩ ॥
విశేషతః క్రూరకలా సరాణాం పాపకరాణాం పరిపీడితానామ్ । భూగోళ
మధ్యే ద్రవిడే చ పుణ్యే శ్రీవేంకటాద్రి గ్గతి రేవ నా న్యా ॥ ౧౪ ॥ కలా
యుగే మనుష్యాణాం సంకీర్ణానాం చ రక్షితా । శ్రీవేంకటేశా న్మా న్యోఽ

స్త్రీ సర్వానిష్టనివారణాత్ || ౧౬ || యం దృష్ట్వా నా పరం స్థానం యం
 దృష్ట్వా నా పరో గిరిః | యం దృష్ట్వా నా పరం తీర్థం యం దృష్ట్వా నా పరం
 తపః || ౧౭ || యం దృష్ట్వా నా పరో దేవో యం దృష్ట్వా నా పరో మనుః |
 యం దృష్ట్వా నా పరా భక్తి ర్యం దృష్ట్వా నా పరా గతిః || ౧౮ || యం
 దృష్ట్వా నా పరం జ్ఞానం యం దృష్ట్వా నా పరం పదం | యం దృష్ట్వా నా
 పరో లాభో యం దృష్ట్వా నా పరః ప్రియః || ౧౯ || యం దృష్ట్వా నా పరం
 ధామ సాక్షా దానందసాంద్రకమ్ | యం దృష్ట్వా నా పరం ధ్యానం సమాధి
 రపి నా పరః || ౨౦ || యం దృష్ట్వా నా పరా ముక్తి స్సర్వేంద్రియమనో
 హరా | యం దృష్ట్వా నా పరో నిత్యో యస్య కాలభయం న హి || ౨౧ ||
 యం దృష్ట్వా నా పరో విష్ణు ర్భక్త్యా సర్వజగన్తయః | యం దృష్ట్వా త్రివిధం
 కృత్యం కృతవా న్నా త్ర సంశయః || ౨౨ || యం దృష్ట్వా నా పరో దాతా
 రమేశా న్నా స్తి కామదః | యం దృష్ట్వా నా పరం బ్రహ్మ సచ్చిదానందవిగ్ర
 హాత్ || ౨౩ || యం దృష్ట్వా నా పరో యోగ స్సాష్టాంగ స్సర్వసిద్ధిదాత్ |
 యం దృష్ట్వా నా పరః పూర్ణ స్సర్వగో వేజ్ఞుః శ్రీశ్వరాత్ || ౨౪ || నవేదాం
 తా త్సరం శాస్త్రం న దేవో వేజ్ఞుః శ్రీశ్వరాత్ | న వైకుంఠా త్సరం ధామ
 నగిరి ర్వేజ్ఞుటా త్సరః || ౨౫ || సత్యం సత్యం పున సత్యం న దేవో వేజ్ఞు
 శ్రీశ్వరాత్ | బ్రహ్మణే నా స్తి య త్కించి న్న భూతం న భవిష్యతి || ౨౬ ||
 వేజ్ఞుః శ్రీశ్రీ సమో దేవో నే తి వేదాంతనిర్ణయః | తద్రహస్యసుసంవాదం స్వచి
 త్రస్థ ముమేశయోః || ౨౭ || శృణుధ్వ మవధానేన సిద్ధాంతం మునిపుం
 గవాః || శ్రీసూతః || కైలాసేనంతశిఖరే పర్వతే నిర్మలాజ్జ్వలే || ౨౮ ||
 జ్ఞాననిర్మల చిత్తాధ్యయోగిమణ్డలసేవితమ్ | సుఖాసీనం మ హా దేవం
 రత్నసింహాసనోత్తమమ్ || ౨౯ || ప్రణిపత్య కృపాసింధుం పార్వతీ పర్య పృచ్ఛ
 త || పార్వతీ || దేవదేవ వియాసాక్ష త్రైలోక్యతిమిరాపహ || ౩౦ || తవాం
 తఃకరణానందరహస్యానుభవం పరమ్ | ముక్తిక్షేత్రేషు సిద్ధానాం ముక్తానాం
 కర్మబంధనాత్ || ౩౧ || తేషా మానందసాంద్రాభే రవాప్తి ర్యత్ర శంకర |
 తద్ధామ గోప్యం త్వద్ధ్యాన వైభవానంద మీశ్వర || ౩౨ || పూర్ణానందకృపా
 దృష్టి రస్తి చే త్రవ మే వద || ఈశ్వరః || సాధు పృష్టం త్వయా దేవి భక్తా
 నాం హితకామ్యయా || ౩౩ || ప్రియా త్ప్రియతరం మేఽస్తి త ద్రహస్యం వ
 దామి తే | బ్రహ్మణమణ్డలే పుణ్యే ద్రవిడే వేజ్ఞుటాచలే || ౩౪ || రహస్యం
 సర్వలోకానాం పావనం పరమాద్భుతమ్ | స్వామిపుష్కరిణీతీర్థం భక్తిజ్ఞానసు
 ఖప్రదమ్ || ౩౫ || దర్శనా త్సర్వజంతూనా మాశ్చర్య భువి రాజతే | ఆజన్మ
 సంచితం పాపం దర్శనా దేవ సశ్యతి || ౩౬ || తత్క్షణ జ్ఞానసంపన్నా ముక్తా
 స్సంసారబంధనాత్ | పరానందపదే స్థిత్యా మోదంతే వేజ్ఞుటాచలే || ౩౭ ||

స్నానపానస్పర్శనై స్తు కిము వక్తవ్య మిశ్వరి | స్వామిపుష్కరిణీతీర్థమహిమా
 కేన వర్ణ్యతే || ౩౮ || మయా వక్తుం విరించాద్యై ర్మశకోయ లోకదుర్లభః |
 కిం పున సిద్ధయోగీంద్రైః ససరాసురమానవైః || ౩౯ || సార్థత్ర ణోటితీర్థా
 నాం పాతకఘ్ని సుపావనీ | వేంకటేశ్వరసద్ధామ్న సమంతా ద్యోజనత్రయ
 మ్ || ౪౦ || ముక్తిభూమి శ్చిదానంద ఘనసందోహమణ్డలమ్ | తత్ర స్థితానాం
 జంతూనాం భాగ్యం భాగ్య మహా నృణామ్ || ౪౧ || యద్దర్శనం సదా హ్లాది
 సచ్చిదానందసంభృతమ్ | అహా చిత్ర మహాచిత్ర మస్మి నై వ్వికుణ్డమణ్డలే ||
 ౪౨ || నిద్రాసమాధిసంపత్తి ర్నివాసః కేవలం తపః | కృతకృత్య మభూ జ్జన్మ
 శేషాచలనివాసినామ్ || ౪౩ || ప్రార్థయామో వయం నిత్యం తన్నివాసం నృ
 ణాం కిము | తథా పి భక్తిసంయుక్తం కర్మాచారవ్రతాదికమ్ || ౪౪ || మనః
 ప్రసాదనం శక్త్యా స్వామిప్రీతికరం చరేత్ | అన్నదానం మహాపూజ్యో త్సవ
 నైభవ ముత్తమమ్ || ౪౫ || స్వామిప్రసాదికైంకర్య మానం త్యాయో పక
 ల్పతే | య త్కించి త్వర్ణదానాన్న పితృశ్రాద్ధాది కర్మచ || ౪౬ || అత్ర
 స్థానే కృతం సర్వ మనంత ఫలమిష్యతే | జ్ఞానినోఽజ్ఞానినో వాఽపి సమానం
 భక్తిపూర్వకమ్ || ౪౭ || కాలక్షేపార్థ ముత్సాహే కర్మణా బంధనం న హి |
 చిరంతనేషు తేత్రేషు ముక్తిత్రయ ముదాహృతమ్ || ౪౮ || సాయుజ్యముక్తి
 రానంద ప్రాప్తి శ్చీకైలమస్తకే | ముక్తితేషు ముక్తానాం స్వానందాను
 భవాగమః || ౪౯ || తద్విష్ణో ర్వేంకటేశ్వర్య పరానందపదే స్థితిః | ఏత ద్విచి
 త్ర మత్రైవ వేంకటేశ్వరమణ్డలే || ౫౦ || వస్తుస్వభావవై చిత్యా త్పరమా
 నందకారణమ్ | ముక్తానాం యోగినాం మధ్యే క శ్చి త్పరమయోగిరాట్ ||
 ౫౧ || ఏత త్పరం రహస్యం తు లోకే జానాతి నా పరః | సర్వవేదాంతసి
 ధ్ధాంత సారస్యానుభవం ప్రియే || ౫౨ || బ్రహ్మనందపదప్రాప్తికారణత్వా
 న్నను ప్రియమ్ | నై త ద్రహస్య మాఖ్యానం వక్తవ్యం యస్య కస్య చిత్ ||
 ౫౩ || భక్తియుక్తాయ శాంతాయ వక్తవ్యం వేంకటేశ్వరే | సచ్చిదానందస
 న్తూర్యేః కల్యాణగుణవారిధేః || ౫౪ || వేంకటేశ్వరే ధ్యాన వైభవం శృణు
 పార్వతి | అనంతకల్పసంజాతపాపరాశివినాశనమ్ || ౫౫ || వాఙ్మనశ్శృవణా
 నంద మకరందఫలప్రదమ్ | ధ్యానశ్రవణమాత్రేణ బ్రహ్మనందపదప్రదమ్ ||
 ౫౬ || న శక్యతే మయా వక్తుం తద్ధామధ్యానజం ఫలమ్ | తద్ధామ స్వామిన
 శ్చిత్ర మవాఙ్మనసగోచరమ్ || ౫౭ || కిము గీర్వాణసిద్ధేంద్రై ర్భ్రహ్మద్యై ర్ముని
 మణ్డలైః | అతఏవ రహస్యోఽయం ధ్యానానుభవ ఉత్తమః || ౫౮ || తేత్రే
 చా దివరాహస్య సాక్షా జ్ఞానమయే శుభే | స్వామిపుష్కరిణీతీరే నిర్మలాత్మ
 భి రీడితే || ౫౯ || సార్థత్రణోటిసంఖ్యానైః పుణ్యతీర్థైః సమావృతే | పుణ్యవృ

తులసత్పుష్ప శ్రీఽంధతరువాసితే || ౬౦ || పారిజాతవనోద్భావ రత్నమణ్డపమ
 ఙ్గితే । నానాద్రుమలతారామ పుష్పవాటిభి రావృతే || ౬౧ || నిర్మరీదేవతా
 పక్షి మృగాణాం ధ్వనిపూరితే । సమస్తదేవతాసిద్ధయోగిమండలసేవితే || ౬౨ ||
 రమ్యే మనోహరా సందే భక్తిసారమహోత్సవే । వైకుంఠే విరజానద్యా స్తతే
 బాధావివర్జితే || ౬౩ || నవరత్నమయోద్భూత సహస్రస్తంభమణ్డపే । జాం
 బూనదమయాశ్శస్తరత్న ప్రాకారభాస్వరే || ౬౪ || రత్నప్రభాలసర్వే
 మవై చిత్ర్యవివిధోజ్జ్వలే । చతుర్దిక్షు చతుర్ధామ చతుర్ముక్తి ఫలప్రద
 మ్ || ౬౫ || అనంతార్కతటిచ్చంద్ర మండలోపరి మండలమ్ । దుర్నిరీ
 తుం దురాధర్షం దుస్సహం దేవతాదృశామ్ || ౬౬ || అచింత్యం తేజసా
 వ్యాప్త మప్రమేయ మగోచరమ్ । ఛాదితం మాయయా విష్ణో ర్జ్వలితం
 సర్వతోముఖమ్ || ౬౭ || మధ్యే తురీయబ్రహ్మఖ్యం స్వప్రకాశం *త దేవ
 సత్ । స్వశక్తిగుణవైచిత్ర్యా ద్విసృజద్విశ్వ మవ్యయమ్ || ౬౮ || ఉపా
 దానం నిమిత్తం చ కారణం జగత స్సతిః । ఊర్ణనాభే స్తంతునే వ విహార
 స్తస్య మాయయా || ౬౯ || మూలప్రకృతిసంగ తత్కార్యత్వేనా పి సం
 గతమ్ । తత్త్వద్వారా బహి ర్వ్యక్తం తేజ స్తస్య త్రిధా కృతమ్ || ౭౦ ||
 తత్త్వత్కర్మానుగుణ్యేన భాతి స్థూల మ్నాన త్కృతమ్ । విషయగ్రహణే
 పూర్వం దృశ్యతే హి త దేవ సత్ || ౭౧ || విదుషా మహ ముల్లేఖపరామర్శావ
 భాసకమ్ । తదుపాధిభి రచ్చిన్నం మహత్సూలం తథా కృతమ్ || ౭౨ ||
 స్థూలసూక్ష్మచిద్రూపా ద్యథో ద్దచ్చతి దీపభాః । తథై వ బ్రహ్మణ స్తేజో
 భాతి భిన్న ముపాధిభిః || ౭౩ || ఉపాధిత్రయ మేత త్తు చిత్వా భక్తిమతాం
 నృణామ్ । ఏక మేవా ద్వితీయం త త్త్రిశూన్యం భాతి జృంభితమ్ || ౭౪ ||
 మేఘచిద్రాణి సంచిద్య భాను తేజ ఇవౌ త్థితమ్ । నానాత్వకల్పనాయు
 క్తం విశ్వప్రకృతివర్జితమ్ || ౭౫ || నేతి నేతి తి చ శ్రుత్వా బోధితం య త్పరం
 పదమ్ । పరిచ్ఛేత్తు మశక్యత్వా త్స్వప్రకాశం త దేవ సత్ || ౭౬ || సత్యం
 జ్ఞాన మనాద్యంత మానంద మమృతోత్థితమ్ । నిత్యశుద్ధప్రబుద్ధాత్మ
 స్వరూపం వాగగోచరమ్ || ౭౭ || సర్వతోవ్యాప్త మాత్మానం నిర్మలం
 నిష్కళం శివమ్ । శూన్యాశూన్యపదం హిత్యా ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మజృంభి
 తమ్ || ౭౮ || భావాభావవినిర్ముక్తం ద్వైతాద్వైతవివర్జితమ్ । సచ్చి
 దానందసాంద్రాభిపరిపూర్ణ మనామయమ్ || ౭౯ || సత్యచిద్భవసూ
 త్సాగ్ర్య మఖండ మకుతోభయమ్ । కైవల్యపదసాయుజ్యపరానందప
 దప్రదమ్ || ౮౦ || నిర్గుణం చేం ద్రియాతీతం నిరాకారం నిరంజనమ్ । స్వ
 భక్తదర్శనార్థాయ లోకానాం రక్షణాయ చ || ౮౧ || కృపయా సర్వదే

వానాం సిద్ధానాం యోగినాం హితమ్ । కాలప్రవాహగంభీరమాయావ
 ర్తభవాంబుధేః ॥ ౮౨ ॥ తారణార్థం వరం దాతుం భక్తిజ్ఞానపురిస్స
 రమ్ । భజతాం వాంఛతాం సంపదాయురాలోగ్యనర్థనమ్ ॥ ౮౩ ॥ అణి
 మాద్యప్తసిద్ధిం చ యోగసిద్ధిం చ సందిశత్ । అష్టాంగయుక్తాం సద్విద్యా
 సిద్ధిం చ విజయాన్వితామ్ ॥ ౮౪ ॥ మంత్రయంత్రమహాతంత్ర దేవతాసిద్ధి
 కారణమ్ । స్వాంశావతారమూర్తీనాం సర్వశక్తిఫలప్రదమ్ ॥ ౮౫ ॥
 త్రికాలయోగ్యం రక్షార్థం స్వప్రసిద్ధ్యర్థకారణమ్ । స్వీకుర్వ త్సగుణం బ్ర
 హ్మ మూర్తిమ త్తదనామయమ్ ॥ ౮౬ ॥ వైకుంఠేన సహా గతం పర మిదం
 శ్రీవేంకటాద్రిస్థలం పూర్వం జ్ఞానవరాహమూర్తిహరిణా భూమ్యా సహా
 ధిష్ఠితమ్ । లక్ష్మ్య లింగితరూప మద్య సగుణం కల్యాణమాస్తే దధత్ శుద్ధం
 బ్రహ్మ త దేవ విశ్వజననస్థేమవ్యయానాం ప్రభు ॥ ౮౭ ॥ అనంతకల్యాణ
 గుణం దధతం సగుణం వపుః । అనంతశక్తిం సర్వజ్ఞం సర్వకర్తార మిశ్వ
 రమ్ ॥ ౮౮ ॥ సర్వాధ్యక్షం మహావిష్ణుం సర్వలోకైకనాయకమ్ ।
 కారుణ్యానందబాహుళ్యా త్సర్వాశ్చర్యమయం విభుమ్ ॥ ౮౯ ॥ అసం
 తమూర్తి మానంద మంచితైశ్వర్యసంయుతమ్ । కోటిబాలార్కసం
 కాశం తటిత్కోటిసమప్రభమ్ ॥ ౯౦ ॥ చంద్రకోటిప్రభం రత్నజాం
 బూనదపరిష్కృతమ్ । విమానదేవతామూర్తి తేజోమండలసంయుతమ్ ॥ ౯౧ ॥
 దివ్యం విమాన మారూఢం స్థితం పరమశోభనమ్ । సర్వోత్తమం మహా
 ప్రఖ్యం సర్వాలంకారభూషితమ్ ॥ ౯౨ ॥ నీలజీమూతసంకాశం పీతాంబర
 తటిద్వృతమ్ । రత్నతోరణవిద్యోత మానద్యారప్రభాన్వితమ్ ॥ ౯౩ ॥
 పంచాయుధవరై ర్దివ్యై ర్హృత్పిమద్భి రుపాసితమ్ । చండప్రచండప్రముఖై
 ర్ద్యౌరపాలై రభిష్టుతమ్ ॥ ౯౪ ॥ సునందనందప్రముఖైః పారిషద్యై స్సమ
 న్వితమ్ । రవికోటిసుప్రకాశం చంద్రకోటిసుశీతమ్ ॥ ౯౫ ॥ అనర్గురత్నఖచిత
 దివ్యాభరణభూషితమ్ । అచ్యుతానంత గోవిందప్రముఖానంతవిగ్రహమ్ ॥ ౯౬ ॥
 పూర్ణబ్రహ్మతనుప్రఖ్యకృష్ణరామావతారకమ్ । ఆద్యంతరహితం సత్యజ్ఞాన
 విజ్ఞానవిగ్రహమ్ ॥ ౯౭ ॥ నిఖిలోపనిషత్సారఘనసంవేద్యవిగ్రహమ్ ।
 శ్రీభూమిసహితం శ్యామంసుందరం వేంకటేశ్వరమ్ ॥ ౯౮ ॥ అనేకకోటికం
 దర్పలావణ్య మథనోత్థితమ్ । జగన్మోహనగోపాలలీలావైచిత్ర్యకారణమ్ ॥
 ౯౯ ॥ నానాగమరసాభిజ్ఞవైఖానససమర్చితమ్ । బ్రహ్మగస్త్యభరద్వాజ సనక
 వ్యాసనందనైః ॥ ౧౦౦ ॥ వామదేవతానంద భృగ్వద్యైశ్చ ప్రపూజితమ్ । జన
 కాద్యై ర్మృపశ్రేష్ఠై రర్చితం పురుషోత్తమమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ మయా ప్యంగిరసా
 దేవి లోకపాలై స్సమర్చితమ్ । బహువర్ష సహస్రాణి స్వామి పుష్కరిణీ
 తతే ॥ ౧౦౨ ॥ మత్కుమార తపోభ్యాన సమాధికుసుమార్చితమ్ ।

కుమారం పరమానంద పరం నిత్యాభిషేచితమ్ || ౧౦౩ || మమాం తగిరణా
నందః స్వానుభూతి రసాలయమ్ | శంఖచక్రా భయోద్యుక్త నితంబస్థ చతు
ర్భుజమ్ || ౧౦౪ || దర్శనీయతనుం లోకే ప్రసన్న వదనాంబుజమ్ | ఆక
ర్ణాంత విశాలాక్షి కటాక్షాబ్ధి తరంగిణమ్ || ౧౦౫ || మందస్థితం సునా
సాగ్రం సుభ్రువం ఫాలశోభితమ్ | జాంబూన దేదు కస్తూరీ కుంకుమాద్యు
ర్ధ్వపుండ్రకమ్ || ౧౦౬ || పాదనూపుర మారభ్య కిరీటంతై స్సమర్చితమ్ |
వజ్రాం కుశధ్వజాబ్జాది రేఖపాదలమయోః || ౧౦౭ || సఖమండల
చంద్రాణాం జ్యోత్స్నయా జితమాయయోః | కమలా *కరకాతన్య భావి
మృదిమ శాలినోః || ౧౦౮ || భజతాం పరమానంద మకరంద వదన్యయోః |
లసన్నాణీక్య మంజీర విద్యుత్పంజ ప్రభార్కురైః || ౧౦౯ || మణికింకిణి
కాజాలఘోషే ర్వేదాంతయాపిభిః | పాదారవింద సాందర్య యోగ్యానంద
సుభూషణైః || ౧౧౦ || చారుజానూరులవణ్య ప్రభారంజిత భూషణైః |
నితంబ విలసత్ప్విత కాశేయాంబరమేఖలైః || ౧౧౧ || అనర్ఘ రత్నఖచిత్రై
ర్జాంబూనద పరిష్కృతైః | విచిత్ర తేజసాం పుంజైః కాంచీ వైడూర్య
మండలైః || ౧౧౨ || నాభీపుటలసత్ప్విత పద్మకోశ శ్రియోజ్జ్వలైః |
ఊర్ధ్వరోమావళీభాభి ర్జితేంద్ర మణికాంతిభిః || ౧౧౩ || ముక్తా దామ
లసద్వక్షః స్థలపద్మాతటితలైః | జ్యోతిర్నయై ర్భృహస్పత్యైః స్తవనీయ
మయోజ్జ్వలైః || ౧౧౪ || కంబుగ్రీవాల సత్కంఠ మాలారత్న ప్రభాం
కురైః | పద కేషు లసన్నానామణి దీపావళీవరైః || ౧౧౫ || సురత్నాం
గదకేయూరకంకణై రంగుళీయకైః | ఇంద్ర నీలమణి శ్యామరమణి యాహ్ని
భూషణైః || ౧౧౬ || శంఖచక్రా భయానామభూషితై శ్చ భుజోత్తమైః |
సుచారుచుబుకోల్లాసిపల్లవాధరపాటలైః || ౧౧౭ || వజ్రప జ్జ్వలనద్వంత
కాంతిచంద్రాతపస్వితైః | పూర్ణచంద్రముఖాంభోజ రమ్యనాసాసమో
న్నతైః || ౧౧౮ || సువర్ణమకర ప్రఖ్యకుణ్డలాభ్యాం కపోలయోః | జితబాలార్ఘ్య
బింబాభ్యాం సాందర్యా కరసీమయోః || ౧౧౯ || దయాంబుధి సుధాస్నాన
కమలాక్షి ద్వయోత్పవైః | మణిచాపలతా చారు భూల్లసత్ఫల పట్టకైః ||
ఆనీలచికురాంతస్థ ముక్తారాజి విరాజితైః | రమణీయ సుకర్ణాక్షి నిటలాలక
కుంతలైః || ౧౨౦ || రాజత్కరీట సాందర్య జితకందర్ప కోటిభిః | త్రితే
జోఽధిక సంకాశై ర్నానారత్నై ర్నహశ్శితైః || ౧౨౧ || తప్తహటిక
సంలగ్నై ర్నానావైచిత్ర్య రశ్మిభిః | అలం కృతం కిరీటేన స్కందద త్రేన
తేన చ || ౧౨౨ || రాజమానం దయాంభోధిం సుధాధారాభి వర్షిణమ్ |
సర్వాంగ భూషణై స్సర్వజగన్నోహన విగ్రహమ్ || ౧౨౩ || రూపలావణ్య

సర్వాంగ భూషణాద్యై రతిప్రియమ్ ॥ ౧౨౧౫ ॥ ఆపాద కేశవిలసన్నుణి
 మన్నహస్తానై పథ్యజాలమణికాంతితటిత్కులానామ్ । జాంబూనద ప్రఖ
 చితామలరమ్య భాసాం సోపానపాళిభి రతీవ భృశాభిరామమ్ ॥ ౧౨౧౬ ॥
 తారాగణేం దురవిమండల మండితోద్య త్సేదామినీత్రిపథగాగ్రహరాశి
 యుక్తమ్ । తార్క్ష్యాయాద్రికనకాచలశృంగనిష్ఠం కాలాభ్యుదయమివ
 కాంతికులాభిరామమ్ ॥ ౧౨౧౭ ॥ శ్రీవేంకటేశ మతిసుంగరమోహనాంగం
 శ్రీభూమికాంత మరవిందదళాయతాక్షమ్ । ప్రాణస్త్రియం ప్రవిలసత్కు
 రుణాంబు రాశిం బ్రహ్మేశవంద్య మమృతం వరదం భజామి ॥ ౧౨౧౮ ॥
 సతతం హృదయాంభోజమధ్యే శ్రీవేంకటేశ్వరమ్ ॥ ౧౨౧౯ ॥ ప్రణవార్థ
 స్వరూపం తం త్రిమండలసుసంస్థితమ్ । చంద్రసూర్యాగ్ని బింబానాం
 ప్రకాశకర మచ్యుతమ్ ॥ ౧౨౨౦ ॥ భ్యానస్వరూపం దేవేశం సర్వదానందదం
 మమ । పాదారవింద మారభ్య కిరీటాంతం సుభాషితమ్ ॥ ౧౨౨౧ ॥ చంద
 నాగరు కర్పూరకస్తూరి మృగరోచనైః । కుంకుమై ర్ఘనసారభ్యసువాసిత
 దిగంతరైః ॥ ౧౨౨౨ ॥ మిశ్రితై ర్దివ్యగంధై శ్చ సులిప్తాంగం మనోహరైః ।
 నానావర్ణలసత్పుష్పదివ్యసారభ్యమాలయా ॥ ౧౨౨౩ ॥ హిమాంబు
 సిక్తయా దివ్యవైజయంత్యా విరాజితమ్ । కుమారస్వామి నా నిత్యం
 భక్త్యా నిర్మలచేతసా ॥ ౧౨౨౪ ॥ దివ్యాత్మనై ర్దివ్యరస ప్రవాహామృత
 పాయ సైః । దధిక్షీరఘృతై ర్దివ్యసూపాన్న మధుశర్కరైః ॥ ౧౨౨౫ ॥
 దివ్యసారభ్యనై వేద్యై ష్టద్రవసామృత పాయసైః । దివ్యాపచారైః కల్యాణ
 వైభవై ష్టాదశాభిధైః ॥ ౧౨౨౬ ॥ దివ్యసారభ్యతాంబూలై ర్ముక్తాచూర్ణ
 విమిశ్రితైః । కర్పూరవీటికాభి శ్చ దివ్యభోగై స్సుపూజితమ్ । ౧౨౨౭ ॥
 సర్వాంగ భూషణాధిక్యలసత్కమలయా సహ భూషదీపమహాదీపరాజి
 నీరాజనోత్తమైః ॥ ౧౨౨౮ ॥ సుందరై శ్చామరై శ్చతైః రవ్యజనై ర్ద
 ర్పణోత్తమైః । గీతవాదిత్రన్మత్యై శ్చ మృదంగపటహానకైః ॥ ౧౨౨౯ ॥
 వీణావేణుసతాళాద్యై గ్లోముఖస్వరమండలైః । తూర్యభేరిసుశంఖేప
 ద్రదివ్యఘోషై ర్దివాకసామ్ ॥ ౧౨౩౦ ॥ సిద్ధకిన్నరగంధర్వాప్సరఃకింపురు
 షప్రజైః । సతుంబురుహాహహహహహనారదాదిసురర్షిభిః ॥ ౧౨౩౧ ॥ గరు
 డోరగయతౌణాం విద్యాధరవిनోదినామ్ । సంగీతమధురాలాపై స్కంద
 స్తాతైః స్సుతోషితమ్ ॥ ౧౨౩౨ ॥ శుద్ధసత్త్వమయాకార మపి స్వామిసరస్త
 ఠే । రమంతం రమయాసార్థ మానందకరమానసమ్ ॥ ౧౨౩౩ ॥ వసంతమమ
 లానంద మాత్మారామ మ్ముదా నివృతమ్ । సమస్తదేవతావంద్యం సార్వభౌ
 మశిఖామణిమ్ ॥ ౧౨౩౪ ॥ కర్తారం సృష్టికాలే చ భర్తారం పాలనే జగత్ । హ
 ర్తారం ప్రళయే కాలే వేంకటేశ్వర మవ్యయమ్ ॥ ౧౨౩౫ సర్వదేవ నియంతా

రం సర్వదేవేశ్వరేశ్వరమ్ । చరాచరాత్మకం విశ్వం రక్షితారం కృపాని
 ధిమ్ ॥ ౧౮౫ ॥ కిరీటాంగదనం రాజద్విర్భు బాహు మరిందమమ్ । సర్వాంగలక్ష
 ణానందం దర్శయంతం పదాంబుజమ్ ॥ ౧౮౬ ॥ సత్యం విశుద్ధవిజ్ఞానం ఘనప్ర
 జ్ఞాప్రదం హరిమ్ । కారుణ్యవిగ్రహం దేవం సర్వజీవదయాపరమ్ ॥ ౧౮౭ ॥
 ఉపాస్మహే వయం నిత్యం హృదయేఽష్టదశాంబుజే । అష్టాక్షరపదానం
 దం రమేశం కర్ణికోపరి ॥ ౧౮౮ ॥ ఏవం ధ్యేయం పురస్కృత్య పశ్చాద్ధ్యాన
 మిదం వదేత్ ॥ ౧౮౯ ॥ యన్నామ శ్రుతిసారసాంద్ర జలధిస్థానేలసత్కౌ
 స్తుభం స్వాజ్ఞానాంధతమింద్రదుఃఖహరణం మత్పుత్రసంజీవనమ్ । విశ్వా
 భీష్టవరప్రదానఫలదం భోగీంద్రసదృశమణం సర్వైశ్వర్యనిదాన మాత్మ
 వరదం శ్రీవేంకటేశం భజే ॥ ౧౯౦ ॥ సంతోషో మమ వేంకటేశనికటే
 శ్రీస్వర్ణముఖ్యా స్తటే స్వావాసో భవతీ తి దివ్యసరిత స్స్వర్గాపవర్గప్రదే ।
 కైలాసే విధికుంభసంభవమతే శ్రీకాళహస్తిస్థలే కైవల్యే వసతా మనంత
 మహిమా యోగీశ్వరై ర్దుర్లభః ॥ ౧౯౦ ॥ తారం నతిం సముద్భృత్య శ్రీపూ
 గ్యం మంత్ర ముచ్చరేత్ ॥ ౧౯౧ ॥ నవాక్షర మిదం దేవి సర్వగోప్యం హృది
 స్థితమ్ । త్వయి స్నేహ తస్మాత్పూజితం పరానందపదప్రదమ్ ॥ ౧౯౨ ॥ నమ
 శ్శ్రీవేంకటేశాయ శుద్ధజ్ఞానస్వరూపిణే । వాసుదేవాయ శాంతాయ శ్రీని
 వాసాయ మజ్గళమ్ ॥ ౧౯౩ ॥ మంత్రధ్యాన మిదం ధ్యాత్వా పశ్చాన్నంత్ర
 మిదం వదేత్ । నమ శ్శ్రీవేంకటేశాయనమోంతం వా సముచ్చరేత్ ॥ ౧౯౪ ॥
 అష్టాక్షర మిదం ఖ్యాతం భుక్తిముక్తిఫలప్రదమ్ । రహస్యం సర్వమంత్రా
 ణాం గోపనీయం ప్రయత్నతః ॥ ౧౯౫ ॥ స్వామిపుష్కరిణీస్నానం వేంకట
 టేశ్వరదర్శనమ్ । మహాప్రసాదస్వీకార స్త్రయం త్రైలోక్యదుర్లభమ్ ॥ ౧౯౬ ॥
 సర్వత్ర కీర్తయే త్పూజ్య స్వామిపుష్కరిణీం పరామ్ । సువర్ణముఖరీం
 దివ్యాం వేంకటేశ్వర మవ్యయమ్ ॥ ౧౯౭ ॥ అజ్ఞానాంధ తమసూర్యం
 పాపినాం తు న రోచతే । ఏత త్సూక్ష్మతరం పుణ్యం యోగినా మపిదుర్లభమ్ ॥
 స్వామిపుష్కరిణీం గంగాం సువర్ణముఖరీం పరామ్ । వేంకటేశం హరిం
 సేతుం సర్వతీర్థేషు సంస్మరత్ ॥ ౧౯౮ ॥ మహాపాతకసంఘేభ్యో ముక్తిప్రజ్ఞా
 నవా నృపేత్ । ఏత త్ఫూల మ్మహాపుణ్యం పాపినాం తు న రోచతే ॥ ౧౯౯ ॥
 స్వామిపుష్కరిణీతీర్థం దివ్యావధరసాయనమ్ । వైద్య శ్శ్రీవేంకటేశోఽయం
 మృత్యురోగనికృంతనః ॥ ౨౦౦ ॥ యావద్వేంకటనాయకస్య శిఖరా వ్రాప్తి
 ర్మృణాం యోగినాం తావ జ్జన్మజరాదిదుఃఖనిలయ స్సంసారకోలాహలః ।
 బ్రహ్మాండంత పరిభ్రమ త్కృతమహాపుణ్యోఘచంద్రోదయే సత్సంగమృత
 సేవనా ధరిమయే ప్రీతిర్భవే ద్వేంకటే ॥ ౨౦౧ ॥ యావ న్నా స్తి సమస్త
 లోకరమణ శ్శ్రీవేంకటేశాభిధస్సాన్వనందానుభవస్థిరోఽమలధియూం యోగీశ్వ

రాణాం నృణామ్ । నానాయోనిషు గర్భవాస మసాఖం విన్నానైశ్చ కావ్యతర
సంప్రాప్యాశు వినాశదుఃఖసంకాం స్తాన దృవాత్థా ధీతిః ॥ ౧౬౩ ॥ భిక్షానం
దేవతాగోప్యం బ్రహ్మగోప్యం సమాసతిః । ఇద మేన మమానా దిం భావ్యం
హృదయగోచరమ్ ॥ ౧౬౪ ॥ అస్య శ్రీవేంకటేశస్య సీమాయాం యాత్రానే
జనే । వాఙ్మనః కాయగర్వేణ యే కుర్వంతి నరాధమాః ॥ ౧౬౫ ॥ ఉపద్రవం
చ ఘాతం చ ద్రవ్యం చా పహరంతి తే । హరివాదిషు సర్వేషు సరి కేషు చ దా
రుణమ్ ॥ ౧౬౬ ॥ బ్రహ్మకల్పసహస్రాంతం పంచ్యంతే నా గ్రామశివయాః ।
భక్త్యా శ్రీవేంకటేశస్య సీమరయోం కరోతి యః ॥ ౧౬౭ ॥ స ఏవ రాజ్యోర్నా
స్యా ద్దేహంతే ముక్తి మాప్నుయాత్ । పరమానందదం భావ్యం భావ్యత్వా
ఽన్నం భుజ్యతే మయా ॥ ౧౬౮ ॥ త్వయా సహ చ హి భావనసమగ్ర బ్రహ్మం
డగోళకే । కిము శ్రీవేంకటేశస్య సమం కాలత్రయే పి వా ॥ ౧౬౯ ॥ ఏతం
రహస్య మధ్యాయం శ్రీవేంకటేశ తే । ప్రియమిది జపిత్యా భుజ్యతే యేన శ్రవ్య
హం పరమాత్మనః ॥ ౧౭౦ ॥ నృత్యంతి పితర స్సర్వే సుసంహృతాః స్వస్య సుశిఖాః ।
దేవా శ్చ ఋషయ స్త్వస్తాః ప్రయాంతి పరమం పదమ్ ॥ ౧౭౧ ॥ ఋషయః
ఆశ్చర్య మతులం శ్రుత్వా పరమానందనిర్వృతాః । ఆనందా శ్రుపరిక్లిన్నా
రోమాంచితనపుద్గరాః ॥ ౧౭౨ ॥ విస్తృతా శౌనకాద్యా స్తు భక్త్యాః స
సందం పున ర్గతాః । పున ర్ధ్యానం సమాసాద్య పున ర్గర్గదయా గిరా ॥ ౧౭౩ ॥
ఉచ్యతే శ్చైవై ర్మహాత్మానం సూతం పౌరాణికోద్దమమ్ । వ్యాసశిష్యుగ మహా
భాగం శాస్త్ర సిద్ధాంతకోవిదం ॥ ౧౭౪ ॥ అద్య శ్రుతిం శ్రుతిం ముఖ్య మధ్య
నందం గతా వయమ్ । అద్వైత జగ్గ సభలు సాతో త్సగపామంచ
కమ్ ॥ ౧౭౫ ॥ త్వత్ప్రసాదాద్గమిష్యామో వయం శేషావలంబకాః ॥ శ్రీ
సూతః ॥ అష్టాదశపురాణేతిహాసానా ముపధర్సిరామ్ ॥ ౧౭౬ ॥ పురా
ణానాం స్మృతీనాం చ సర్వేషాం శ్రుతిసారిణామ్ । అఖ్యోపనిషత్సాని వే
దాంతానాం మునీశ్వరాః ॥ ౧౭౭ ॥ శ్రవణైశ్చ కృతై ర్వ్యక్తై ర్భక్తిభా
విరాగదైః । యజ్ఞదానతపఃకర్మనైవమత్రజపార్చనైః ॥ ౧౭౮ ॥ ఆజ
న్మనై మిశారణ్యకృతపుణ్యై రనేకైః । భవతా నూగతం హస్తే సాధితం త్సం
సారమోచకమ్ ॥ ౧౭౯ ॥ వైకుంఠస్థానశేషాద్విప్రార్చితయాం మహర్షి
లమ్ । అహం గోప్య మిదం వేద్మి శుకో వేత్తి న చా వరః ॥ ౧౮౦ ॥ మద్భక్త
కృపయాఽధీత ముక్తం చ భవతాం ద్విజాః । గచ్ఛధ్య మ్మునయ స్సర్వే స
స్త్రీసృధా స్సఖాలకాః ॥ ౧౮౧ ॥ సమాప్య నత్రం సకిలం విలంబో నూస్తు
శీఘ్రతః । తత్ర గత్వో పవాసేన స్నాత్వాస్వామినరోవరే ॥ ౧౮౨ ॥ నత్వా
ఽద్యం భూమివారాహం జ్ఞానక్షేత్రనివాసిణమ్ । దివ్యం విమాన మాశ్చర్యం

రాణాం నృణామ్ । నానాయోనిషు గర్భవాస మనుభవ విధానైశ్చాత్మని-
 సంప్రాప్త్యాశు వినాశదుఃఖినాం స్థాన స్థవార్థః క్లితః ॥ ౧౬౧ ॥ అథాత్మ-
 దేవతాగోప్యం బ్రహ్మగోప్యం సమాసతిః । ఇది మేవ మమోక్ష మితి శాస్త్ర-
 వృద్ధయగోచరమ్ ॥ ౧౬౨ ॥ అస్య శ్రీవేంకటేశస్య సీమాగాఢాంతాంత-
 జనే । వాఙ్మనః కాయగర్వేణ యే కుర్వంతి సర్వామా ॥ ౧౬౩ ॥ తస్మాత్
 చ ఘాతం చ ద్రవ్యం చాపహరంతి తే ॥ ౧౬౪ ॥ అథాత్మనిష్ఠానాం శా-
 రుణమ్ ॥ ౧౬౫ ॥ బ్రహ్మోల్పసహస్రాంతం బద్ధ్యతే నాగ్రాంతాంతాః ।
 భక్త్యా శ్రీవేంకటేశస్య సీమరక్షం కరోతి యః ॥ ౧౬౬ ॥ స విచారాత్మనా
 స్యా ద్దేహంతే ముక్తి మాప్నుయాత్ ॥ ౧౬౭ ॥ సమానాంతం భావం భావత్వా
 ఒన్నం భుజ్యతే మయా ॥ ౧౬౮ ॥ త్వయా సహ న పి భావనమితి భక్త్య-
 డగోళకే । కిము శ్రీవేంకటేశస్య సమ కాలత్రయే పి న ॥ ౧౬౯ ॥ సర్వ-
 రహస్య మధ్యాయం శ్రీవేంకటేశే"ప్రియమ్ ॥ జపిత్వా ఘృత్యతే యః ప్రవృ-
 వాం పరమాత్మనః ॥ ౧౭౦ ॥ నృత్యంతి పితృ స్పృశ్యంతి పృథ్వా స్పృశ్యంతి చ ॥
 దేవా శ్చ ఋషయ స్తృప్తాః ప్రయాంతి పరిమం పదమ్ ॥ ౧౭౧ ॥ ఋషయః
 ఆశ్చర్య మతులం శ్రుత్వా పరమానందనిర్వృతాః । ఆనందా ప్రాప్తిర్నిష్ఠా
 రోమాంచితనపుద్గరాః ॥ ౧౭౨ ॥ విస్తృతా శ్శృంగారాద్వా మ్ని భక్త్యా
 సందం పున గ్గతాః । పున ర్థ్యానం సమానాద్య పున ర్నిర్దయా నిరా ॥ ౧౭౩ ॥
 ఊచు శ్చనై ర్మహాత్మానం సూతం పారాశికో నిమగ్నః । భావనాత్మనా మహా-
 భాగం శాస్త్రసిద్ధాంతకోవిదం ॥ ౧౭౪ ॥ అస్య శ్రుతిం శ్రుతిం ముఖ్య ముచ్య-
 నందం గతా వయమ్ । అద్యై వ జన్మ సర్వం నాశం నిగమో ముచి-
 కమ్ ॥ ౧౭౫ ॥ త్వత్ప్రసాదాగ్గమిష్యామామహి శేషాచలప్రభాః । శ్రీ-
 సూతః ॥ అష్టాదశపురాణేపిహానానా ముఖ్యర్థిగామ్ ॥ ౧౭౬ ॥ అథా-
 నానాం స్మృతీనాం చ సర్వేషాం శ్రుతీనానిగామ్ । అథాత్మనిష్ఠత్వా వ-
 దాంతానాం మునీశ్వరాః ॥ ౧౭౭ ॥ శ్రవణై శ్చ స్పృశ్యై శ్చ స్పృశ్యై శ్చ శ్రోత్ర-
 విరాగభైః । యజ్ఞదానతపఃకర్మనైవమిత్రజహ్నుభైః ॥ ౧౭౮ ॥ ఆజ-
 న్మనై మితారణ్యకృతపుణ్యై రహేళః । భవతా నూగరిం పుత్రే నాని ని-
 సారమోచకమ్ ॥ ౧౭౯ ॥ వైకుంఠస్థానశేషాద్రాస్తాత్మయాం మహర్షి-
 లమ్ । అహం గోప్య మిదం వేద్మి కుకో వేత్తి న చావరః ॥ ౧౮౦ ॥ మద్భా-
 కృపయాఒధీత ముక్తం చ భవతాం ద్విజాః । గచ్ఛధ్వ మ్మునయ స్పృశ్య ॥
 స్త్రీపుధా స్సఖాలకాః ॥ ౧౮౧ ॥ సమాప్య పత్రం సఖిలం విలంబో మోక్ష-
 శీఘ్రతః । తత్ర గతోఽపవాసేన స్నాత్వాస్వామిసరోవరే ॥ ౧౮౨ ॥ సత్వా
 ఒద్యం భూమివారాహం జ్ఞానక్షేత్రనివాసిసమ్ । దివ్యం విమాన మాశ్చర్యం

నత్వా శ్రీవేంకటేశ్వరమ్ || ౧౦౩ || ప్రదక్షిణనమస్కారైస్తుత్వా స్తోత్రైః
 ప్రణమ్య చ | నైవేద్యదానశరై శ్చ పూజాం కృత్వా చభక్తితః || ౧౦౪ ||
 మానవత మథ త్యక్త్వా ఊమాపూర్వం వరప్రదమ్ | సంపార్థ్య నిససామో
 ఒత్ర భూయా త్తే సుగ్రహా మహా || ౧౦౫ || ఇత్యే వం కాయవాక్పితై
 ర్నివాసం సత్యమీరితమ్ | కురుధ్వం త్వరయా భక్త్యా యూయం వైకుంఠ
 వేంకటే || ౧౦౬ || పరమానందసాంద్రాక్షాక్షీడధ్వం మునిపుంగవాః | సమ
 స్తదేవతాసిద్ధసన్నిధానాత్త వేంకటే || ౧౦౭ || స్వామినా క్షేత్రపాలేన సుప్ర
 సన్నేన రక్షితే | నివాస మపి నిర్విఘ్నం కురుధ్వ మవిశంకయా || ౧౦౮ ||
 తయోరనుగ్రహేణై వ వైకుంఠక్షేత్రపాలయోః | భద్రం పూ నసతాం నిత్యం
 శాశ్వతం భవతి ద్విజాః || ౧౦౯ || అస్మిన్క్షేత్రే కృతానాం చ సాహసం
 పాపకర్షణమ్ | క్షేత్రపాలస్యశూలాగ్రే యాతనాచక్రవ ద్భవేత్ || ౧౧౦ ||
 యుగాంతిః ఊణమాత్రేణ తేషాం కాల స్తు గచ్ఛతి | పాపాంతే ముక్తిరస్త్యే
 వ వేంకటాద్రా న సంశయః || ౧౧౧ || సత్యం సత్యం పున సత్యం మద్గురో
 ర్వచనం ద్విజాః | భవతాం పుణ్యశీలానాం నైమిశాఙ్గ్యావాసినామ్ || ౧౧౨ ||
 కృపయానుగ్రహం లభ్యా కాశీం గత్వా ప్రణమ్య చ | మద్గురోః పాద
 మూలం చ హ్యసస్యా మితతేజసః || ౧౧౩ || అనుజ్ఞయా గమిష్యామి వేంకటా
 ద్రాద్రా ద్విజోత్తమాః | సూతవాక్యం తదా శ్రుత్వా శౌనకాద్యా ఋషీ
 శ్వరాః || ౧౧౪ || సమాప్య సత్ర మాగత్య వేంకటాద్రిం నివాస్య చ | సూత
 వాక్యప్రమాణేన తత్రా నందపదామ్బుధిమ్ || ౧౧౫ || దేహాంతం ప్రాప్య
 మోదంతే ససూతా శ్శౌనకాదయః | ఇమం పవిత్ర మధ్యాయం సాక్షాత్సం
 సారమోచకమ్ || ౧౧౬ || సర్వవేదాంతసిద్ధాంతం చ శ్శానయతి నిత్యశః |
 వేంకటేశ్వరభక్తేభ్యో బ్రాహ్మణేభ్య శ్చ యోగినామ్ || ౧౧౭ || య శ్శృ
 ణోతి సదా భక్త్యా రహస్యానుభవోత్తమమ్ | య స్థాపయతి లోకేఽస్మిన్
 సిద్ధాంత మిమ మద్భుతమ్ || ౧౧౮ || విద్యాధీ లభ తే విద్యాం ధనాధీ లభ తే
 ధనమ్ | పుత్రాధీ లభ తే పుత్రా కన్యాధీ లభ తే వధూమ్ || ౧౧౯ || పశ్యాధీ
 వశ్య మాప్నోతి జయాధీ జయ మాప్నోయాత్ | మోక్షాధీ మోక్ష మాప్నోతి
 జ్ఞానాధీ జ్ఞాన మాప్నోయాత్ || ౧౨౦ || యాం యాం కామయతే సిద్ధిం
 తాం తా మాప్నోతి స ద్విజః | వేంకటేశే పరాం ప్రీతిం లభ తే సోఽతి
 భక్తిమాన్ || ౧౨౧ ||

ఇతి శ్రీభవిష్యోత్తరపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మేన్య - ఉమామహే

శ్వరసంవాదే సకలోపనిషత్సారసకలవేదాంతసిద్ధాంత శ్రీ

వేంకటేశ్వరరహస్యానుభవోత్తమామా శీతితమోఽధ్యాయః.

ఇతి శ్రీవేంకటేశరహస్యాధ్యాయ స్సమాప్తః.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీ యై శ్రీ ప ద్మా వ త్యై న మః.

శ్రీమతేవిష్వక్సేనాయ నమః

అ థ శ్రీ సూ న్ద పు రాణా న్త ర్గ త

శ్రీ వేంకటాచలమాహాత్మ్య ప్రారంభః.

శ్రియఃకాంతాయ కల్యాణనిధయే నిధయైర్థినామ్ ।

శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

హ రిః ఓ మ్.

—•—•— కాశ్యపాఖ్యవిష్వక్స్య స్వామితీర్థస్నానేన పాపవినిర్మక్తిః. —•—•—

శ్రీసూతః ॥ అథాఽత స్సమ్యవత్యౌమి స్వామిష్కరిణీం శుభామ్ ।
లక్ష్మీకృత్య కథా మేకాం పవిత్రాం ద్విజసత్తమాః ॥ ౧ ॥ కాశ్యపాఖ్యో
ద్విజః పూర్వ మస్మి న్తీర్థవరే శుభే । స్నాత్వాఽతిమహతః పాపా ద్విముక్తో
నరకప్రదాత్ ॥ ౨ ॥ ఋషయః ॥ మునే కాశ్యపనామా సా వకరో త్కింహి
పాతకమ్ । స్నాత్వా తీర్థవరే హ్య త్ర యస్తా న్ముక్తోఽభవ త్క్షణాత్ ॥ ౩ ॥
ఏత స్సశృంగధానానాం బ్రూహి సూత కృపాబలాత్ । త్వద్వచోఽమృత
తృప్తానాం స పిపాసా పి విద్యతే ॥ ౪ ॥ శ్రీసూతః ॥ శ్రీస్వామిపుష్కరిణ్యా
శ్చ మాహాత్మ్య ప్రతిపాదకమ్ । ఇతిహాసం ప్రవత్యౌమి పరతాం పాపనాశ

—•—•— పరీక్షిద్వృత్తాంతః. —•—•—

నమ్ ॥ ౫ ॥ అభిమన్యునుతో రాజా పరీక్షీ స్నామ నామతః । అధ్యాస్త
హస్తినపురం పాలయన్ధతో మహీమ్ ॥ ౬ ॥ స రాజా జాతు విపినే చచార
మృగయారతః । పప్లివర్షవయా భూపః తు తృప్తాపరిపీడితః ॥ ౭ ॥ నప్త
మేః స విపినే మార్గయన్మృగ మాదరాత్ । ధ్యానాయాథం మునిం దృ
ష్ట్వా ప్రాహ భూపాలకోత్తమః ॥ ౮ ॥ మయా బాణేన విపినే మృగో విధ్ధాఽ
ధునా మునే । దృష్ట స్స కిం త్వయా విద్వన్విద్రుతో భయకాతరః ॥ ౯ ॥
సమాధినిష్ఠో మానిత్వా స్స కింఞ్చి దపి సోఽబ్రవీత్ । తతో ధను రటన్యాఽసౌ
స్కన్ధే తస్య మహామునేః ॥ ౧౦ ॥ నిధాయ మృతసర్పం తు కుపిత స్వపురం
యయా । మునే స్తస్య సుతః కశ్చి చ్ఛృణోజీ నామ బభూవ వై ॥ ౧౧ ॥ సఖా
తస్యకృశాఽఖ్యోఽభూ చ్ఛృణోజీ ద్విజసత్తమాః । సఖాయం శృణ్ణిణం ప్రాహ

కృతాఖ్య స్స సఖా తతః ॥౧౨॥ పితా తవ మృతం సర్పం స్కన్ధేన వహతేఽ
ధునా । మాభూ ద్దర్ప స్తవ సఖే మాకృధా స్త్వ మిదం వృధా ॥౧౩॥ సోఽ
వదత్కుపిత శృప్రణీ దిత్సు శ్శాపం నృపాయ వై । మత్తాతే శవసర్పం యోన్య
స్తవా న్ముఖచేతనః ॥౧౪॥ ససప్తరాత్రా నియతాం సద్దప్త స్తక్షకాఽ
హినా । శశాపై వం మునిసుత స్సాభద్రేయం పరీక్షితమ్ ॥౧౫॥ శమీకా
ఖ్యః పితా తస్య శస్త్రం శ్రుత్వా సుతేన తమ్ । నృపం ప్రోవాచ తనయం శృ
ణ్ణిణం మునిపుంగవః ॥౧౬॥ రక్షకం సర్వలోకానాం నృపం కిం శస్త్రవా నసి ।
అరాజకే వయం లోకే స్థాస్యామః కథ మజ్ఞసా ॥౧౭॥ క్రోధేన పాతకం
భూయా ద్దయయా ప్రాప్యతే సుఖమ్ । య స్సముత్పాదితం కోపం క్షమ
యై వ నిరస్యతి ॥౧౮॥ ఇహ లోకే పరత్రాఽసా వత్యస్తం సుఖ మశ్నుతే ।
క్షమాయుక్తా హి పురుషా లభన్తే శ్రేయ ఉత్తమమ్ ॥౧౯॥ తత శ్శమీక
స్త్వం శిష్యం ప్రాహ గౌరముఖాభిధమ్ । భో గౌరముఖ గత్వా త్వం వద
భూపం పరీక్షితమ్ ॥౨౦॥ ఇమం శాపం మత్సుతోక్తం తక్షకాధిపదంశనమ్ ।
పున రాయాహి శీఘ్రం త్వం మత్సమీపం మహామతే ॥౨౧॥ ఏవ ముక్త
శ్శమీకేన యయా గౌరముఖో నృపమ్ । సమేత్య చా బ్రవీ ద్భూపం సాభ
ద్రేయం పరీక్షితమ్ ॥౨౨॥ దృష్ట్వా సర్పం పితౄ స్కన్ధే త్వయావినిహితం
మృతమ్ । శమీకస్య సుత శృప్రణీ శశాప త్వాం రుషాఽన్వితః ॥౨౩॥ ఏతద్ది
నా తస్మై మేఽహ్ని తక్షకేన మహాఽహినా । దప్తో విషాగ్నినా దగ్ధో భూ
యా దాశ్వ భిమన్యజః ॥౨౪॥ ఏవం శశాప త్వాం రాజా శృణ్వ తస్య మునే
స్సుతః । ఏత ద్వక్తుం పితా తస్య ప్రాహిణో న్నాం త్వదన్తికమ్ ॥౨౫॥ ఇతి
రయిత్రా తం భూప మాశు గౌరముఖో యయా । గతే గౌరముఖే షశ్వా
ద్రాజా శోకపరాయణః ॥౨౬॥ అభ్రంలిహ మధోత్తుజ్ఞ మేక స్తమ్భం సువిస్తృ
తమ్ । మధ్యేగఙ్గం వ్యతనుత మణ్డపం నృపపుంగవః ॥౨౭॥ మహాగరుడమస్త
జ్ఞై రాషధజ్ఞై శ్చికిత్సకైః । తక్షకస్య విషం హన్తుం యత్నం కుర్వ న్సమాహి
తః ॥౨౮॥ అనేక దేవబ్రహ్మర్షి రాజర్షిప్రవరాన్వితః । ఆస్తే తస్మి స్తృప
స్తుజ్ఞే మణ్డపే విష్ణుభక్తిమాన్ ॥౨౯॥ తస్మి స్త్వవసరే విప్రః కాశ్యపో మాన్త్రి
కోత్తమః । రాజానంఘరీక్షితుం ప్రాయా త్తక్షకస్య మహావిషాత్ ॥౩౦॥
సప్తమేఽహని విప్రేష్టో దరిద్రో ధనకాముకః ॥అత్రాస్తరే తక్షకోఽపి విప్ర
రూపీ సమాయయా ॥౩౧॥ మధ్యే మార్గం విలోక్యాఽథ కాశ్యపం ప్రత్య
భావత । బ్రాహ్మణ త్వం కుత్ర యాసి వద మేఽద్య మహామునే ॥౩౨॥ ఇతి
పృష్ట స్తదాఽవాదీ త్కాశ్యప స్తక్షకం ద్విజాః । పరీక్షితం మహారాజం తక్ష
కోఽద్య విషాగ్నినా ॥౩౩॥ ధక్షతే తం శమయితుం తత్సమీప ముపై మ్య
హమ్ । ఇత్యుక్త స్స చ తం విప్రం తక్షకః పున రబ్రవీత్ ॥౩౪॥ తక్షకో

౭హం ద్విజశ్చేష్ట హయా దప్త శ్చికిత్సితుమ్ । న శక్యోఽబ్ధశ తేనా పి మహా
 మస్త్రాయుతై రపి ॥ ౩౫ ॥ చికిత్సితుం చే స్తద్దప్తం శక్తి రస్తి తవా ధునా ।
 ఆనేకయో జనోచ్ఛాయం దశా మ్యుజ్జీవయ స్వయమ్ ॥ ౩౬ ॥ తతో భవాన్
 సమర్థో హీత్యే నం మే భాతి హే ద్విజ । ఇతి రయిత్యా తం వృక్ష మదశ
 త్తక్షక స్తదా ॥ ౩౭ ॥ అభవ ద్భస్మసా తో పి వృక్షోఽత్యస్తసముచ్చితః ।
 పూర్వ మేవ నరః కశ్చి త్తం వృక్ష మధిరూఢవాన్ ॥ ౩౮ ॥ తక్షకస్య విషో
 ల్కాభి స్సో పి దగ్ధోఽభవ త్తదా । తం నరం స విజజ్ఞాతే తౌ చ కాశ్యప
 తక్షకా ॥ ౩౯ ॥ కాశ్యపః ప్రతిజజ్ఞేఽథ తక్షకస్యా పి శృణ్వతః । మన్నస్త
 శక్తిం పశ్యన్తు సర్వే విప్రా దయోఽఘనా ॥ ౪౦ ॥ ఇతి రయిత్యా తం వృక్షం
 భస్మీభూతం విషాగ్ని నా । అజీవ య న్నస్త్రశక్త్యా కాశ్యపో మాన్త్రికోత్తమః
 ॥ ౪౧ ॥ స నర స్తేన వృక్షేణ సాక ఘుజ్జీవితోఽభవత్ । అథాఽబ్రవీ త్తక్షక
 స్తంకాశ్యపం మస్త్రకోవిదమ్ ॥ ౪౨ ॥ యథా స మునివా జ్ఞి ధ్యా భవే దేవం
 కురు ద్విజ । య త్తే రాజా ధనం దద్యా త్తతోఽపి ద్విగుణం ధనమ్ ॥ ౪౩ ॥
 దదామ్య హం నివర్తస్వ శీఘ్ర మేవ ద్విజోత్తమ । ఇత్యుక్తాఽనర్హరత్నాని
 తస్మై దత్వా స తక్షకః ॥ ౪౪ ॥ న్యవర్తయ త్కాశ్యపం తం బ్రాహ్మణం మ
 స్త్రకోవిదం । అల్పాయుషం నృపం మత్వా జ్ఞానదృష్ట్యా స కాశ్యపః ॥ ౪౫ ॥
 స్వాశ్రమం ప్రయయా తూష్ణీం లబ్ధరత్న శ్చ తక్షకాత్ । సోఽబ్రవీ త్తక్షక
 స్సర్వా సర్వా నాహూయ తత్త తే ॥ ౪౬ ॥ యూయం తం నృపతిం ప్రాప్య
 మునీనాం వేషధారిణః । ఉపహరఫలా న్యాశు ప్రయచ్ఛత పరీక్షితే ॥ ౪౭ ॥
 తథే త్యుక్తాఽ సర్వసర్వా దదూ రాజ్ఞే ఫలా న్యమీ । తక్షకోఽపి తథా తత్ర
 కస్తిం శ్చ ద్బదరీఫలే ॥ ౪౮ ॥ క్రిమివేషధరో భూత్వా వ్యతిష్ఠ ద్దంశితుం నృప
 మ్ । అథ రాజా ప్రదత్తాని సర్వైర్వ్రాహ్మణరూపకైః ॥ ౪౯ ॥ పరీక్షి న్న
 స్త్రివృద్ధేభ్యో దత్వా సర్వఫలాన్య పి । కాతూహలేన జగ్రాహ స్థూల మేకం
 కరే ఫలమ్ ॥ ౫౦ ॥ తస్మి న్నవసరే సూర్యోఽప్యస్తాచల మగాహత । మి
 ధ్యా ఋషివచో మాభూ దితి తత్రత్యమానవాః ॥ ౫౧ ॥ అన్యోన్య మవ
 దన్ త్సర్వే బ్రాహ్మణా శ్చ నృపా స్తదా । ఏనం నదత్సు సర్వేషు ఫలే తస్మి
 న్నదృశ్యత ॥ ౫౨ ॥ సాధుర క్తక్రిమి స్సర్వై ర్వాజ్ఞా చా పి పరీక్షితా । అయం
 కిం మాం దశే దద్య క్రిమి రిత్యుక్తవా స్మృతః ॥ ౫౩ ॥ నిదధే తత్ఫలం కణ్ఠే
 సక్రిమిం ద్విజసత్తమాః । తక్షకోఽస్త్రి స్థితః కణ్ఠే క్రిమిరూపీ ఫలేతదా ॥ ౫౪ ॥
 నిగత్య తత్ఫలా దాశు నృపదేహ మవేష్టయత్ । తక్షకావేష్టితే భూపే పార్శ్వ
 ణౌ దుద్రుపు ర్భయాత్ ॥ ౫౫ ॥ అనస్తరం నృపో విప్రా స్తక్షకస్య విషాగ్ని
 నా । దగ్ధోఽభూ ద్భస్మసా దాశు సప్రాసాదో బలీయసా ॥ ౫౬ ॥ కృత్వాఽర్హ
 దైహికం తస్య నృపస్య సపురోహితాః । మన్త్రిణ స్తత్సుతం రాజ్ఞే జనమేజ

యనాముఃమ్ ॥ ౫౩ ॥ రాజాన మభ్యపిచ్ఛన్వై జగద్రక్షణవాఞ్ఘాయా ।
 తక్షకా ద్రక్షితుం భూప మాయాతః కాశ్యపాభిధః ॥ ౫౪ ॥ యో బ్రహ్మ
 ñా మునిశ్రేష్ఠ స సర్వై ర్నిధితో జనైః । బ్రభామ సకలా ద్వేశాన్ శిష్టే
 స్సర్వై శ్చదూషితః ॥ ౫౫ ॥ అవస్థానం స లేభేఽసౌ గ్రామే వా ప్యాఽ
 శ్రమేఽపి వా । యాన్యా ద్వేశా నసౌ యాత స్తత్ర తత్ర మహాజనైః ॥ ౬౦ ॥
 తత్తద్వేశాన్నిరస్త స్సకా శాకల్యం శరణం యయా । ప్రణమ్య శాకల్య ము
 నిం కాశ్యపో నిధితో జనైః ॥ ౬౧ ॥ ఇదం విజ్ఞాపయామాస శాకల్యాయ
 మహాత్మనే ॥ కాశ్యపః ॥ భగవ స్సర్వధర్మజ్ఞ శాకల్య హరిపల్లభ ॥ ౬౨ ॥
 మునయో బ్రహ్మణో శ్చ నేమం నిదన్తి సుహృజ్జనాః । నాన్యా హం
 కారణం జానే కిం మాం నిదన్తి మానవాః ॥ ౬౩ ॥ బ్రహ్మహత్యా సురా
 పానం గురుస్త్రీగమనం తథా । స్త్రీయం సంసర్గదోషో వా మయా నా చరి
 తం క్వచిత్ ॥ ౬౪ ॥ అన్యా న్యపి చ పాపాని న కృతాని మయామునే ।
 తథా పి నిదన్తి జనా పృథా మాం బాధవాదయః ॥ ౬౫ ॥ జానాసి
 చేత్త్వం శాకల్య మయా దోషం కృతం వద । ఉక్తోఽథ కాశ్యపేనై వ శాక
 ల్యాభ్యో మహామునిః ॥ ౬౬ ॥ తుణ ధ్యాత్వా బభాషే తం కాశ్య పద్విజ

—◆◆◆ శాకల్యోక్త ధర్మాః. ◆◆◆—

సత్తమాః ॥ శాకల్యః ॥ పరీక్షితం మహారాజం తక్షకా ద్రక్షితుం భవాన్ ॥
 ౬౭ ॥ ఆయాసీ దర్శమాగ్ధే తు తక్షకేన నివారితః । చికిత్సితుం సమర్థో పి విష
 రోగాదిపీడితమ్ ॥ ౬౮ ॥ యో న రక్షతి లోకేఽస్మిం స్త మాహు ర్బ్రహ్మ
 ఘాతుఃమ్ । క్రోధా త్కామా ద్భయా త్లోభా న్మాత్సిర్యా న్మోహతోఽ
 పివా ॥ ౬౯ ॥ యో న రక్షతి విప్రేంద్ర విషరోగాతురం సరమ్ । బ్రహ్మహా చ
 సురాపీ వా స్త్రీయా చ గురుతల్పగః ॥ ౭౦ ॥ సంసర్గదోషదుష్ట శ్చ నా పి
 తస్య నిన్మృతిః । కన్యావిక్రయిణ శ్చా పి హయవిక్రయిణ స్తథా ॥ ౭౧ ॥
 కృతఘ్నస్యా పి శాస్త్రేషు ప్రాయశ్చిత్తం న విద్యతే । విషరోగాతురం య
 స్తు సమర్థోఽపి న రక్షతి ॥ ౭౨ ॥ న తస్య నిన్మృతిః ప్రోక్తా ప్రాయశ్చిత్తా
 యుతైరపి న తేన సహ పజ్ఞా చ భుజ్జీత సుకృతీ జనః ॥ ౭౩ ॥ న తేన సహ
 భాషేత స పశ్యే త్తం సరం క్వచిత్ । తత్సమ్భాషణ మాత్రేణ మహాపాతి
 కభా గృహేత్ ॥ ౭౪ ॥ పరీక్షి త్స మహారాజః పుణ్యశ్లోక శ్చ ధార్మికః । విష్ణు
 భక్తో మహాయోగీ చాతుర్వర్ణ్యస్య రక్షితా ॥ ౭౫ ॥ వ్యాసపుత్రా ధర్మికాం
 శ్రుతవా న్భక్తిపూర్వకమ్ । అరక్షిత్వా నృపం తం తు ఏచసా తక్షకస్య
 యత్ ॥ ౭౬ ॥ నిన్మృత స్తేన విప్రేంద్రై ర్భాధనై రపి దూష్యసే । న పరీక్షి
 న్మహారాజో యద్య పి తుణజీవితః ॥ ౭౭ ॥ తథాఽపి యావన్నరణం బుధైః

కార్యం చికిత్సితమ్ । యావత్కణ్ఠగతాః ప్రాణా ముమూర్షో రానుషస్య హి ॥
 ౭౮ ॥ తావ చ్చికిత్సా కర్తవ్యా కాలస్య కుటిలాగతిః । ఇతి ప్రాహుగి పురా
 శ్లోకం భిషగైర్వాభిపారగాః ॥ ౭౯ ॥ తత శ్చికిత్సాశక్తో పి యస్తా దకృత
 భేషజః । అర్థమార్గనివృత్త శ్చ తేన త్వం గర్హితో హ్య సి ॥ ౮౦ ॥ శాక లేన్ద్రై
 వ ముదితః కాశ్యపః ప్రత్యభాషతి ॥ కాశ్యపః ॥ మమై త ద్దోషశాస్త్ర్యర్థ
 ముపాయం వద నువ్రత ॥ ౮౧ ॥ యేన మాం ప్రతి గృష్ణీయూ ర్బాధవా స్సను
 హృజ్జనాః । కృపాం మయి కురుష్వ త్వం శాకల్య హరివల్లభ ॥ ౮౨ ॥ కాశ్య
 పేనై వ ము క్తస్తు శాకల్యో పి మునీశ్వరః । క్షణం ధ్యాత్వా జగాదై వం
 కాశ్యపం కృపయాతదా ॥ ౮౩ ॥ శాకల్యః ॥ అస్య పాపస్య శాస్త్ర్యర్థ
 ముపాయం ప్రవదామితే । త త్కర్తవ్యం త్వయా శీఘ్రం విలమ్బం మాకృథా
 ద్విజ ॥ ౮౪ ॥ సువర్ణ ముఖరీతిరే లక్ష్మీపతినివాసభూః । వేంకటాద్రి రితి
 ఖ్యాత స్సర్వలోకేషు పూజితః ॥ ౮౫ ॥ తస్మి న్నేవగిరా పుణ్యే సురాసుర
 నమస్కృతే । బ్రహ్మహత్యా సురాపాన స్వర్ణ స్తే యాదినాశికే ॥ ౮౬ ॥ స్వామి
 పుష్కరిణీ చే తి సర్వపాపాపనోదినీ । ఉత్తరే శ్రీనివాసస్య వర్తతే మృతశ
 ప్రదా ॥ ౮౭ ॥ తంగత్వా వేంకటం శైలం స్వామి పుష్కరిణీం శుభామ్ ।
 స్నాత్వానజ్కుల్ప పూర్వం తువరాహస్వామినం హరిమ్ ॥ ౮౮ ॥ సేవిత్యా
 పశ్చిమేతీరే నిర్గత్య హరిమన్దిరమ్ । గత్వా తత్ర విఘానేన స్వర్ణాచలనివాసి
 నమ్ ॥ ౮౯ ॥ శ్రీనివాసం పర దేవం భక్తానా మభయప్రదం । శక్త్యచక్రధరం
 దేవం వనమాలా విభూషితమ్ ॥ ౯౦ ॥ దృష్ట్వా నిర్ఘాతపాపోఽసి సంశయం
 మాకృథా ద్విజ । శాక లేన్ద్రై వ ము క్త స్తు కాశ్యపో మునిపుంగవః ॥ ౯౧ ॥
 గత్వా వేంకట శైలేన్ద్రం సురాసురనమస్కృతమ్ । పుష్కరిణ్యాం శుభాయాం
 తు స్నాతో నియమ పూర్వకమ్ ॥ ౯౨ ॥ స్వప్నోభూ త్కాశ్యపో విప్ర
 భిషగైర్వాభిపారగః । సర్వే బంధజనా విప్రాః కాశ్యపం బ్రాహ్మణోత్త
 మమ్ ॥ ౯౩ ॥ పూజయిత్వా విఘానేన పూజ్యో సి న చ సంశయః । ఏవంవశ
 కథితం విప్రా వేంకటాచల వైభవమ్ ॥ ౯౪ ॥ య శ్చణోతి ననో భక్త్యా
 విష్ణులోకే మహీయతే ॥ ౯౫ ॥

ఇతి శ్రీస్కందపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే శ్రీవేంకటాచలస్థ
 స్వామిపుష్కరిణీస్నానా త్కాశ్యపదోషనివృత్తి ర్నామ
 ప్రథమోధ్యాయః.

◆◆◆ స్వామిపుష్కరిణీస్నానా త్తామిస్మాదినరక నిస్తారకథనమ్. ◆◆◆
 ఋషయః ॥ సూత సర్వార్థ తత్త్వజ్ఞ వేదవేదాంజ్ఞపారగ । శ్రీస్వామి
 పుష్కరిణ్యా శ్చ వైభవం వద నః ప్రభో ॥ ౧ ॥ యస్యా స్మరమాత్రేణ

ముక్త స్వాస్య స్నానమౌ భువి || శ్రీసూతః || స్వామితీర్థం ప్రశంసన్తి స్నాన్తి
వాకధయన్తి వా || ౨ || అష్టావింశతి భేదాం స్తే సరకా నో పభుజ్ఞాతే | తామి
స్రమన్తతామిస్రం మహాకా రవరారవౌ || ౩ || కుమ్భిపాకం కాలసూత్ర మసి
పత్రవనం తథా | క్రిమిభక్షోఽన్ధకూప శ్చ సదంశ శ్చాలలీ తథా || ౪ || లాలా
భక్షో హ్య వీచి శ్చ సారమేయాదనం తథా | తద్ధే వ వజ్రకణకః క్షౌర
కర్దమ సాతనమ్ || ౫ || రక్షోగణాశనం చాపి శూలప్రోతవిరోదనమ్ | తిరోధానా
భిధం విప్రా స్తథా సూచీముఖాభిధమ్ || ౬ || పూయశోణితభక్ష శ్చ విమాగ్ని
పరిపీడనమ్ | అష్టావింశతినష్ట్యాక మేత స్సరకసన్ధాయమ్ || ౭ || స యాతి
మనుజో విప్రా స్వామితీర్థ సిమజ్జనాత్ | విత్తాపత్యకశ్రతాణాం యోఽన్యేషా
మపహరికః || ౮ || స కాలపాశబద్ధోఽయం యమదూతై ర్భయానకైః |
తామిస్రే సరికేఘోరే పాత్యతే బహువత్సరమ్ || ౯ || స్నాతి చేత్వామితీర్థే
స తస్మిన్నా సా నిపాత్యతే | మాతరం పితరం విప్రా యో ద్వేష్టి పురుషా
ధమః || ౧౦ || స కాలసూత్రసరకే విస్తృతాఽయుతయోజనే | అధస్తా దగ్ని
సస్తప్త ఉపర్య ర్కనురీచిభిః || ౧౧ || ఖశే తామ్రమయే విప్రాః పాత్యతే
క్షుధయాఽర్దితః | స్నాతి చే త్పుష్కరిణ్యాం వై తస్మిన్నా సా నిపాత్యతే ||
౧౨ || యోవేదమార్గ ముల్లఙ్ఘ్య వర్తతే కుపథే సరః | సోఽసిపత్రవనే
ఘోరే పాత్యతే యమకింకరైః || ౧౩ || స్నాతి చే త్వామితీర్థేతు తస్మి
న్నా సా నిపాత్యతే | యోఽశ్వాతి పక్షిభేదేన పక్ష్యం సూపాదికం
సరః || ౧౪ || ఆశృత్వా పృథ్వయజ్ఞా న్వా భుక్త్యే మోహేన స ద్విజాః |
పాత్యతేఽయం యచభస్మై ర్పరకే క్రిమిభోజనే || ౧౫ || భత్యమాః క్రిమి
శతై ర్భక్షయన్క్రిమిసన్ధయాః | స్వయం చ క్రిమిభూత స్సగ స్తిష్ఠేన్ద్యాన
దఘ్నుయమ్ || ౧౬ || స్నాతి చే త్వామితీర్థే వై తస్మిన్నా సా నిపాత్యతే |
యో హరే స్విప్రవిత్తాని స్నేహేన బలశోఽపి వా || ౧౭ || అన్యేషా మపి
విత్తాని రాజా తత్పురుషోఽపి వా | అయస్సయాగ్ని కుడ్డేషు సదంశై స్సోఽతిపీ
డితః || ౧౮ || సదంశే సరకే ఘోరే పాత్యతే యమపూరుషైః | స్నాతి చే
త్వామితీర్థే తు తస్మిన్నా సా నిపాత్యతే || ౧౯ || అగమ్యాం యోఽభిగచ్ఛే
త స్త్రియం వై పురుషాధమః | అగమ్యం పురుషం యోషి దభిగచ్ఛే త వా
ద్విజాః || ౨౦ || తా వయస్సయనారీం చ పురుషం చా ప్యయస్సయమ్ |
తస్తావా లిక్ల్య తిష్ఠన్తా యావచ్ఛ్రద్ధివాకరమ్ || ౨౧ || సూచ్యాభ్యే సరకే
ఘోరే పాత్యతే యమకింకరైః | స్నాతి చే త్వామితీర్థే చ తస్మిన్నా సా
నిపాత్యతే || ౨౨ || బాధతే సర్వజన్తా న్యో నానోపాయై రుప్రదవైః | శాల్య
లీసరికే ఘోరే పాత్యతే బహుకణ్ఠకే || ౨౩ || స్నాతి చే త్వామితీర్థే తు
తస్మిన్నా సా నిపాత్యతే | రాజా వా రాజభృత్యో వా యః పాషణ్డ మను

ద్రుతః ॥ ౨౪ ॥ భేదకో ధర్మసేతునాం వైతరణ్యాం నిపాత్యతే । స్నాతి
 చేత్స్వామితీర్థే తు తస్మిన్నా సా నిపాత్యతే ॥ ౨౫ ॥ పృషతీసజ్జదుష్టో వా
 శౌచాద్యాచారవర్జితః । త్యక్తలజ్జ స్త్యకవేదః పశుషర్యారత స్సదా ॥ ౨౬ ॥
 సపూయవిష్టా మూత్రాస్పృశ్యేష్య పితృదిపూరితే । అతి భీభత్సనరకే పాత్యతే
 యమకింకరైః ॥ ౨౭ ॥ స్నాతి చేత్స్వామితీర్థే తు తస్మిన్నా సా నిపా
 త్యతే । య శ్శ్వభి ర్మృగయు ర్వన్యా న్బావై ర్వా బాధతేమృగాః ॥ ౨౮ ॥
 సవిధ్యమానో బాణాఘ్నేః పరత్ర యమకింకరైః । ప్రాణరోధాఖ్యసరకే
 పాత్యతే యమకింకరైః ॥ ౨౯ ॥ స్నాతి చేత్స్వామితీర్థే తు తస్మిన్నా సా
 నిపాత్యతే । డామ్బికో యః పశూ స్యజ్ఞే విధ్యమహానవర్జితః ॥ ౩౦ ॥ హస్త్య
 సా పరలోకేషు వైశసే నరకే ద్విజాః । కృత్యమానో యమభయైః పాత్య
 తే యమకింకరైః ॥ ౩౧ ॥ స్నాతి చేత్పుష్కరిణ్యాం వై తస్మిన్నా సా నిపా
 త్యతే । ఆత్మభార్యాం సవర్ణాం యో రేతః పాయయతే యది ॥ ౩౨ ॥ పర
 త్ర రేతఃపాయా స ప్రేతఃకుణ్డే నిపాత్యతే । స్నాతి చేత్పుష్కరిణ్యాం వై
 తస్మిన్నా సా నిపాత్యతే ॥ ౩౩ ॥ యో దమ్యమార్గ మాశ్రిత్య గరదో
 గ్రామదాహకః । వణిద్గ్రవ్యాపహరీ చ స పరత్ర ద్విజోత్తమాః ॥ ౩౪ ॥ వజ్ర
 దంష్ట్రాభిధే ఘోరే నరకే పాత్యతే చిరమ్ । స్నాతి చేత్స్వామితీర్థే తు తస్మి
 న్నా సా నిపాత్యతే ॥ ౩౫ ॥ విద్యన్తే యాని చా న్యాని నరకాణి పరత్ర వై ।
 తాని నా ప్నోతి మనుజ స్సామితీర్థనిమజ్జనాత్ ॥ ౩౬ ॥ పుష్కరిణ్యాం సకృ
 త్స్నానా దశ్వమేధఫలం లభేత్ । ఆత్మవిద్యా భవేత్సాత్మాన్ముక్తి శ్చాపి
 చతుర్విధా ॥ ౩౭ ॥ స పాపే రమతే బుద్ధి ర్న భవేద్దుఃఖ మేవ వా । తులాపురుష
 దానేన యత్ఫలం లభ్యతే నరైః ॥ ౩౮ ॥ తత్ఫలం లభ్యతే పుమ్ని స్సామితీర్థ
 నిమజ్జనాత్ । గోసహస్రప్రదానేన యత్పుణ్యం హి భవేత్సృణామ్ ॥ ౩౯ ॥
 తత్పుణ్యం లభతే మర్త్య స్సామితీర్థనిమజ్జనాత్ । ధర్మార్థకామమోక్షా
 ణాం యం య మిచ్ఛతి పూరుషః ॥ ౪౦ ॥ తం తం సద్య స్సమాప్నోతిస్వామి
 తీర్థనిమజ్జనాత్ । మహాపాతకయుక్తో వా యుక్తో వా సర్వపాతకైః ॥ ౪౧ ॥
 సద్యః పూతో భవేద్విప్రా స్సామితీర్థనిమజ్జనాత్ । ప్రజ్ఞా లక్ష్మీ ర్యశ
 స్సమ్న జ్ఞానం ధర్మో విరక్తతా ॥ ౪౨ ॥ మనశ్శుద్ధి ర్భవేన్నాణాం స్వామితీర్థని
 మేవజాత్ । బ్రహ్మహత్యాఽయుతం చాపి సురాపానాయుతం తథా ॥ ౪౩ ॥
 అయుతం గురుదారాణాం గమనం పాపకారిణామ్ । స్త్రీయాయుతం సువ
 ర్ణానాం తత్సంసర్గా శ్చ కోటిశః ॥ ౪౪ ॥ శీఘ్రం విలయ మాయాన్తి స్వామి
 తీర్థనిమజ్జనాత్ । బ్రహ్మహత్యాసమానాని సురాపానసమాని చ ॥ ౪౫ ॥
 గురుస్త్రీగమనేనాపి యాని తుల్యాని చాస్తికాః । సువర్ణస్త్రీయతుల్యాని
 తత్సంసర్గసమాని చ ॥ ౪౬ ॥ తాని సర్వాణి సశ్యన్తి స్వామితీర్థనిమజ్జనాత్ ।

— స్వామితీర్థమహిమాశ్రద్ధాశూనాంమహానరకప్రాప్తికథనమ్. —

ఉక్తేష్వే తేషు సద్దేశాః న కర్తవ్యః కదా చన || ౪౭ || జిహ్వక్రే పరశుం
తప్తం ప్రక్షిపన్తి చ కింకరాః । అర్థవాద మిదం సర్వం బ్రువన్తే సరికం
ప్రజేత్ || సూకర స్స హి విజ్ఞేయ స్సర్వకర్మబహిష్కృతః । అహం మహర్ష్య
మహామహర్ష్య మహా మహర్ష్యం ద్విజోత్తమాః || ౪౮ || స్వామితీర్థాభిధే
తీర్థేనర్వపాతకనాశనే । అద్వైతజ్ఞానదే పుంసాం భుక్తిముక్తిప్రదాయినీ
|| ౫౦ || ఇష్టకామ్యప్రదే నిత్యం తథై వా జ్ఞాననాశనే । స్థితేఽపి తద్విహాయా
యం రమతేఽన్యత్ర వై జనః || ౫౧ || అహం మోహస్య మాహాత్మ్యం మయా
వక్తుం న శక్యతే । స్నాతస్య స్వామితీర్థే తు నా స్తకాద్యయ మస్తి వై
|| ౫౨ || స్వామితీర్థం చ పశ్యన్తి తత్ర స్నాన్తి చ యే నరాః । స్తువన్తి చ
ప్రశంసన్తి స్మృశన్తి చ నమన్తి చ || ౫౩ || న షిబన్తిహి తే స్తస్య మాత్రా
ణాం ద్విజపుష్కవాః । ఏవం వశ కథితం విప్రా స్వామితీర్థస్య వైభవమ్ || ౫౪ ||
భుక్తిముక్తిప్రదం నృణాం సర్వపాపనిర్హణమ్ || ౫౪ ||

ఇతి శ్రీస్కందపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీస్వామిపుష్కరిణీ

తీర్థ మహిమాశ్రద్ధానాశనం నామ ద్విత్వీయోధ్యాయః.

—◆◆◆ ధర్మగుప్త చరిత్రవర్ణనమ్. ◆◆◆—

శ్రీనూతః || భూయోఽపి సమృద్ధ్యామి స్వామితీర్థస్య వైభవమ్ ।
యుష్మాక మాదరేణా హం నైమి శారణ్యవాసినః || ౧ || సన్దో నామ మహా
రాజ సస్మిమవంశ సముద్భవః । ధర్మేణ పాలయామాస సాగరాంతాం ధరా
మిమామ్ || ౨ || తస్య పుత్ర స్సమభవ ధర్మగుప్త ఇతి శ్రుతః । రాజ్య
రత్నాధురం సన్దో నిజపుత్రే నిధాయ సః || ౩ || జితేంద్రియా జితాహారః ప్రవివేశ
యథా వనమ్ । తాతే తపోవనం యాతే ధర్మగుప్తాభిధో నృపః || ౪ || మేదిసీం
పాలయామాస ధర్మజ్ఞో నీతితత్పరః । ఈజే బహువిధై ర్యజ్ఞై ర్దేవా నిష్క
పురోగమాః || ౫ || బ్రాహ్మణానాం దదా విత్తం క్షేత్రాణి చ బహూని సః ।
సర్వే స్వధర్మనిరతా స్తస్మిన్రాజని శాసతి || ౬ || కదా చిన్నా భవ స్పీడా
స్తస్మింశ్చిరాదిసమృద్ధివాః । కదా చి ధర్మగుప్తోఽయ మారూఢతుర గోత్రమః
2 || వనం వివేశ విప్రేంద్రా మృగయారస కాతుకీ । తమాలతాలహింతాల
కురవాకుల దిబ్బుభే || ౮ || విచచార వనే తస్మిన్ త్సింహవాగ్రు భయా
నకే । మత్తాళికుల సన్నాద సమ్మూర్ఛిత దిగంతరే || ౯ || పద్మకల్పారకుముద
నీలోత్పలవనాకులే । తటాకే రససమ్పూర్ణే తపస్విజన మణ్డితే || ౧౦ || తస్మిన్

న్వనే సచ్చరతో ధర్మగుప్తస్య భూవతేః । అభూ ద్విభావరీ విప్రా స్తమసాఽ
 వృతదిబ్బుఖా ॥ ౧౧ ॥ రాజా పి పశ్చిమాం సన్ధ్యా ముపాస్య నియమాన్వితః ।
 జజాప చ వనే తత్ర గాయత్రీం వేదమాతరమ్ ॥ ౧౨ ॥ సింహవ్యాఘ్రాది
 భీత్యాఽస్మి న్మృత్యు మేకం సమాశ్రితే । రాజపుత్రే తదభ్యాశ మృత్యు స్సింహ
 భయార్దితః ॥ ౧౩ ॥ అన్వధావత ఋతుం త మేక స్సింహా వనేచరః ।
 అనుద్రుత స్స సింహేన ఋతుో వృత్య ముపారుహత్ ॥ ౧౪ ॥ ఆరుహ్య
 ఋతుో వృత్యం తం దదర్శ జగతీపతిమ్ । వృత్యస్థితం మహాత్మానం మహాబల
 పరాక్రమమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఉవాచ భూపతిం దృష్ట్వా ఋతుోఽయం వనగోచరః ।
 మా శీతిం కుగు రాజేన్ద్ర వత్సాన్యవౌ రజనీ మహా ॥ ౧౬ ॥ మహాసత్వో
 మహాలోయో మహాదంష్ట్ర స్సమాకులః । వృత్యమూలం సమాయాత
 స్సింహమృత్యు మతిభీషణః ॥ ౧౭ ॥ రాత్యర్థం భజ నిద్రాం త్వం రక్ష్యమాణో
 ఘయో ద్యతః । తతః ప్రసుప్తం మాం రక్షశర్వర్యర్థం మహామతే ॥ ౧౮ ॥ ఇతి
 తద్వాక్య మాకర్ణ్య సుప్తే నద్దనుతే హరిః । ప్రోవాచ ఋతుం సుప్తోఽయం
 నృపో మే త్యజ్యతా మితి ॥ ౧౯ ॥ తం సింహ మబ్రవీ దృతుో ధర్మజ్ఞో ద్విజ
 సత్తమాః । భవా న్ధర్మం న జానీతే మృగరాజ వనేచర ॥ ౨౦ ॥ విశ్వాసఘాతి
 నాం లోకే మహాకష్టా భవన్త్యహా । న హి మిత్రద్రుహం పాపం నశ్యే
 ద్యజ్ఞాయుతై రపి ॥ ౨౧ ॥ బ్రహ్మహత్యాది పాపానాం కథం చిన్నిష్కృతి
 ర్భవేత్ । విశ్వాసఘాతినాం పాపం న నశ్యే జన్మకోటిభిః ॥ ౨౨ ॥ నా హం
 మేరుం మహాభారం మన్యే పశ్చాస్య భూతలే । మహాభార మిమం మన్యే లోకే
 విశ్వాసఘాతుకమ్ ॥ ౨౩ ॥ ఏవ ముక్తోఽథ ఋతేణ సింహ స్తూష్ణీం బభూవ హా
 ధర్మగుప్తే ప్రబుధ్దే తు ఋతు స్సుపావ భూరుహే ॥ ౨౪ ॥ తత స్సింహాఽ
 బ్రవీ ద్భూప మేన మృత్యుం త్యజస్య మే । ఏవ ముక్తోఽథ సింహేన రాజా
 సుప్త మశక్కితః ॥ ౨౫ ॥ స్వాఙ్మన్యస్త శిరస్కం త మృత్యుం తత్యాజ
 భూతలే । పాత్యమాన స్తతో రాజ్ఞా సమాలమ్బిత పాదపః ॥ ౨౬ ॥ ఋతుః
 పుణ్యవశా ద్వృతౌన్న పపాత మహీతలే । న ఋతుో నృప మభ్యేత్య కోపా
 ద్వాక్య మభాషత ॥ ౨౭ ॥ కామరూపధరో రాజ న్నహం భృగుకులోద్భవః ।
 ధ్యానకాష్టాభిః నామ్నా ఋతు రూప మధారయమ్ ॥ ౨౮ ॥ కస్తా దనా
 గసం సుప్త మత్యాక్షీన్నాం భవా న్నృప । మచ్ఛాపా దతిశీఘ్రం త్వ
 మున్నత్త శ్చర భూతలే ॥ ౨౯ ॥ ఇతి శప్తా ముని ర్భూపం తత స్సింహ
 మభాషత । న సింహ స్త్వం మహాయక్షః కుబేరసచివః పురా ॥ ౩౦ ॥ హిమ
 వద్గిరి మాసాద్య కదా చిత్త్వం వధూసఖః । అజ్ఞానా ద్లాతమాభ్యాశే విహార
 మతనో ర్దుదా ॥ ౩౧ ॥ గౌతమో పుటజా దైవా త్సమిదాహరణాయ వై ।
 నిర్గత స్త్వాం వివసనం దృష్ట్వా శాప ముదాహరత్ ॥ ౩౨ ॥ యస్మా న్నమా

శమేద్య త్వం వివిస్త్రస్థితవా నసి । అతస్సింహత్వ మద్యై న భవితా
తే స సంశయః ॥ ౩౩ ॥ ఇతి గౌతమశాపేన సింహత్వ మగమః పురా । కుజేర
చిప్రా యతో భద్రనామా భవా న్పురా ॥ ౩౪ ॥ కుజేరో ధర్మశీలో హి
చిద్భృత్యా శ్చ తథై వ హి । అతః కిమర్థం త్వం హంసి మా మృషిం వన
రోచరమ్ ॥ ౩౫ ॥ ఏతత్సర్వ మహం భ్యానా జ్ఞానామి హి మృగాధిప । ఇత్యు
క్తో భ్యానకాష్టేన త్యక్త్వా సింహత్వ మాశు సః ॥ ౩౬ ॥ యక్షరూపం గతో
దిన్యం కుజేరసచివాత్మకమ్ । భ్యానకాష్ట మసా వామా ప్రాజ్ఞలిః ప్రణతో
మునిమ్ ॥ ౩౭ ॥ అద్య జ్ఞాతం మయా సర్వం పూర్వవృత్త మ్మహామునే గౌతమ
శ్యానకాలే మే శాపాస్త మపి చో క్తవాః ॥ ౩౮ ॥ భ్యానకాష్టేన సంవాద
ముక్షరూపేణ తే యదా । తదా నిర్భూయ సింహత్వం యక్షరూప మవా
ప్స్యసి ॥ ౩౯ ॥ ఇతి మా మబ్రవీ ద్భృహ్మ న్గౌతమో మునిపుంగవః । అద్య
సింహత్వనాశా న్నే జానామి త్వం మహామునే ॥ ౪౦ ॥ భ్యానకాష్టాభిధం
శుద్ధం కామరూపధరం సదా । ఇత్యు క్త్వా తం ప్రణమ్యా భ భ్యానకాష్టం
న యక్షరాట్ ॥ ౪౧ ॥ విమానవర మారుహ్య ప్రయయా వళకాపురీమ్ ।
ఉన్నతరూపం తం దిప్త్వా మన్త్రిణ స్తు నృపోత్తమమ్ ॥ ౪౨ ॥ పితు స్సకాశ
మానిన్యూ రేవాతీరే నృపోత్తమమ్ । తస్మై నివేదయా మాసు ర్మతిభ్రంశం
సుతస్య తే ॥ ౪౩ ॥ జ్ఞాత్వా తు పుత్ర వృత్తాంతం పితా వై నన్దనస్తదా ।

— జైమినివాక్యాత్స్వామి తీర్థస్నాతస్య ధర్మగుప్తస్యోన్మాదనివృత్తిః. —
పుత్ర మాదాయ సహసా జైమినే రన్తికం యయా ॥ ౪౪ ॥ తస్మై నివేదయా
మాస పుత్రవృత్తాంత మాదితః । భగవన్ జైమినే పుత్రో మమా ద్యోన్నతతా
జ్ఞతః ॥ ౪౫ ॥ ఆస్సో న్నాదవినాశాయ బ్రూహ్మ్య పాయం మహామునే । ఇతి
పృష్ట శ్చిరం దధ్యా జైమిని ర్మునిపుంగవః ॥ ౪౬ ॥ భ్యాత్వా తు సుచిరం కాలం
నృపం నన్దన మబ్రవీత్ । భ్యానకాష్టస్య శాపేన హ్యున్నత స్తే సుతోఽ
భవత్ ॥ ౪౭ ॥ తస్య శాపస్య మోక్షార్థ ముపాయం ప్రబ్రవీమి తే । సువిర్ణ
ముఖరీతీరే వేక్కుతు నామ పర్వతే ॥ ౪౮ ॥ సర్వపాపహరే పుణ్యే నానాధాతు
విచిత్రితే । స్వామి పుష్క రిణీ చే తి తీర్థ మస్తి మహాత్తరమ్ । ౪౯ ॥ ఏవి
త్రాణాం పవిత్రం హి మజ్జళానాం చ మజ్జళమ్ । శ్రుతిసిద్ధం మహాపుణ్యం
బ్రహ్మహత్యాదిశోధకమ్ ॥ ౫౦ ॥ సీత్వా తత్ర సుతం తేద్య స్నాపయస్వ
మహాముతే ఉన్నాద స్తత్త్వే దేవ తస్య సశ్యే న్న సంశయః ॥ ౫౧ ॥ ఇత్యుక్త
స్తం ప్రణమ్యా సా జైమినిం మునిపుంగవమ్ । నన్దః పుత్రం సమాదాయ స్వామి
పుష్క-రిణీం యయా ॥ ౫౨ ॥ తత్ర చ స్నాపయామాస పుత్రం నియమ
పూర్వకమ్ । స్నానమాత్రా తత్ర స్పద్యో నష్టోన్నాదోఽభవ త్సుతః ॥ ౫౩ ॥

స్వయం సన్నా స నందోఽపి స్వామిపుష్కరిణీజలే ఉపిత్యా దిన మేక స్తు సహ
పుత్రః పితా తదా ॥ ౫౪ ॥ సేవిత్యా వేంకటేశం చ శ్రీనివాసం కృపానిధిమ్ |
పుత్ర మాపుచ్ఛ్య నస్త స్తం ప్రయయా తపసే వనమ్ ॥ ౫౫ ॥ గతే పితరి
పుత్రోఽపి ధర్మగుప్తో నృపో ద్విజాః | ప్రదదా వేంకటేశస్య బహువిత్తాని
భక్తితః ॥ ౫౬ ॥ బ్రాహ్మణేభ్యో ధనం ధాన్యం తేత్రాణి చ దదా తదా |
ప్రయయా మన్త్రిభి స్సార్థం స్వాం పురీం తదనన్తరమ్ ॥ ౫౭ ॥ ధర్మేణ పాల
యామాస రాజ్యం నిహతకణ్ఠకమ్ | పితృవై తామహం విప్రా ధర్మగుప్తోఽతి
ధార్మికః ॥ ౫౮ ॥ ఉన్మాదై రప్య పస్కారై ర్గ్రహే ద్దృష్టై శ్చ యే నరాః | గ్రస్తా
భవన్తి విప్రేంద్రా స్తే పి చా త్ర నిమజ్జనాత్ ॥ ౫౯ ॥ పుష్కరిణ్యాం విముక్తా
స్సృజ్య స్సత్యం సత్యం వదామ్య హమ్ | స్వామి పుష్కరిణీం త్యక్త్వా తీర్థ
మన్య ద్యౌజే త్తు యః ॥ ౬౦ ॥ స్నిగ్ధం స గోపయన్త్యక్త్వా స్నుహిషీరం ప్ర
యాచతే | స్వామితీర్థం స్వామితీర్థం స్వామితీర్థ మితి ద్విజాః ॥ ౬౧ ॥ త్రిః
పరస్తో నరా యే తం యత్ర క్వా పి జలాశయే | స్నాన్తి సర్వే నరా స్తే వై
యాన్త్యన్తి బ్రహ్మణి పదిమ్ ॥ ౬౨ ॥ ఏవం వః కథితా విప్రా ధర్మగుప్త
కథా శుభా | యస్యా శ్శృవణమాత్రేణ బ్రహ్మహత్యా వినశ్యతి ॥ ౬౩ ॥

ఇతి శ్రీస్కందపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే స్వామి
పుష్కరిణీమహిమానువర్ణనం నామ తృతీయోధ్యాయః.

—◆◆◆— సుమత్యాఖ్యద్విజవృత్తాంతః. ◆◆◆—

శ్రీసూతః ॥ భో భో తపోధనా సర్వే నై మిశారణ్యవాసినః | స్వామి
తీర్థస్య మాహత్మ్యం భూయోఽపి ప్రవదామ్య హమ్ ॥ ౧ ॥ పురా కిరాతీ
సంసర్గా త్సుమతి ర్బ్రాహ్మణ స్సురామ్ | పీతవా స్పష్కరిణ్యాం స న్నాత్వా
పాపా ద్విమోచితః ॥ ౨ ॥ ఋషయః ॥ సుమతిగి కస్య పుత్రోఽసా కథం స
చ సురా మ్మపా | కథం కిరాత్యా సక్తోఽభూ త్సుత పారాణికోత్తమ ॥ ౩ ॥
సర్వేషాం విస్తరా దేత ద్వద త్వం కృపయాఽధునా ॥ శ్రీసూతః ॥ మహా
రాష్ట్రాభిధే దేశే బ్రాహ్మణి క శ్చి దాస్తికః ॥ ౪ ॥ యజ్ఞదేవ ఇతి ఖ్యాతో
వేదవేదాఙ్గపారగః | దయాళు రాతిధేయ శ్చ శివనారాయణార్చకః ॥ ౫ ॥ సు
మతి ర్నామ పుత్రోఽభూ ద్యజ్ఞదేవస్య తస్య వై | పితరం స పరిత్యజ్య భా
ర్యా మపి పతివ్రతామ్ ॥ ౬ ॥ ప్రయయా పుత్కళే దేశే విటగోష్ఠీపరాయ
ణః | కా చి త్కిరాతీ తద్దేశే వసన్తి యవమోహినీ ॥ ౭ ॥ యూనాం సమస్త
ద్రవ్యాణి ప్రలోభ్య జగృహే చిరమ్ | తన్యా గృహం స ప్రయయా

సుమతి ర్బ్రాహ్మణాధమః ॥ ౮ ॥ సుమతిం సా చ జగ్రాహ కిరాతీ నిర్ధనం

—◆— సుమత్యాఖ్యద్విజస్య కిరాతీసజ్ఞా స్తహాపాతకవ్యాప్తిః. —◆—

ద్విజమ్ । తయా యుక్తోఽథ సుమతి స్తత్సంయోగైకతత్పరః ॥ ౮ ॥ ఇత స్తత
శ్చోరియిత్వా బహుద్రవ్యాణి సస్తతమ్ । ఽత్వా తయా చిరరేమే తద్గృహే
బుభుజే చ సః ॥ ౧౦ ॥ ఏకేన చషకేణా సా తయా సహ సురాం పపా ।
ఏవం స బహుకాలం వై రమమాణ స్తయా సహ ॥ ౧౧ ॥ పితరౌ నిజపత్నీం
చ న్యస్త రద్విషయాతురః । స కదా చిత్కిరాతై స్తు చౌర్యం కర్తుం యయా
సహ ॥ ౧౨ ॥ విప్రస్య కిస్య చి ద్దేహే సో పి కై రాతవేషభృత్ । యయా
దోరియితుం ద్రివ్యం సాహసీ ఖడ్గహస్తవన్ ॥ ౧౩ ॥ తద్గృహస్వామినం
విప్రం హత్వా ఖడ్గేన సాహసాత్ । సమాదాయ బహుద్రవ్యం కిరాతీభవనం
యయా ॥ ౧౪ ॥ తం యాస్త మనుయాతి స్త బ్రహ్మహత్యా భయజ్ఞురీ ।
నీలస్త్రధరా భీమా భృశం రక్తశిరోరుహః ॥ ౧౫ ॥ గర్జన్తి నాట్టహాసం సా
కమ్పయన్తి చ రోదసీ । అనుద్రుత స్తయా సోఽయం బ్రభామ జగతీతలే ॥
౧౬ ॥ ఏవం భ్రమ న్భువం సర్వాం కదా చి త్సుమతి స్వయమ్ । స్వగ్రామం
ప్రయయా భీత్యా విప్రబన్ధు ద్దరాత్కవాన్ ॥ ౧౭ ॥ అనుద్రుత స్తయా
భీతిః ప్రయయా స్వగృహం ప్రతి । బ్రహ్మహత్యా ప్యనుద్రుత్య తేన సాకం
గృహం యయా ॥ ౧౮ ॥ పితరం రక్ష రక్షే తి సుమతి శ్శరణం యయా ।
మాభైషీ రితి తం ప్రోచ్య పితా రక్షేతు ముద్యతః ॥ ౧౯ ॥ తదానీం బ్రహ్మ
హత్యే యం తత్తాతం ప్రత్యభాషత ॥ బ్రహ్మహత్యా ॥ మై నం త్వం ప్రతిగృ
హ్ణాప్య యజ్ఞ దేవ ద్విజోత్తమ ॥ ౨౦ ॥ అసా సురాపీ స్తేయీ చ బ్రహ్మహ
చా తిచాతకీ । మాతృద్రోహీ పితృద్రోహీ భార్యత్యాగీ చ పాతకీ ॥ ౨౧ ॥
కిరాతీసజ్జదుష్ట శ్చ హ్యే నం ముఖ్య దురాత్మకమ్ । గృహ్లాసి చే దమం విప్ర
మహాపాతకినం సుతిమ్ ॥ ౨౨ ॥ త్వద్భార్యా మస్య భార్యాం చ త్వాం చ
పుత్ర మిమం ద్విజ । భక్షయిష్యామి వంశం చ తస్మా న్ముఖ్య సుతం త్వి మమ్
॥ ౨౩ ॥ ఇమం త్యజసి చే త్పుత్రం యుష్మా న్ముఖ్యామి సామృతమ్ । నైక
స్యా ధే కులం హస్తు మర్హసి త్వం మహామతే ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యుక్త స్స తయా
తత్ర యజ్ఞ దేవోఽబ్రవీ చ్చ తామ్ ॥ యజ్ఞ దేవః ॥ బాధతే మాం సుతస్మే
హః కథ మేనం పరిత్యజే ॥ ౨౫ ॥ బ్రహ్మహత్యా త దా కర్ణ్య ద్విజోక్తం తి
మభాషత ॥ బ్రహ్మహత్యా ॥ అయం హి పతితో భూత్వా వర్ణాశ్రమబహిష్కృ
తః ॥ ౨౬ ॥ పుత్రేఽస్మిన్తా కురు స్నేహం నిన్దితం తస్య దర్శనమ్ । ఇత్యుక్త్వా బ్రహ్మ
హత్యా సా యజ్ఞ దేవస్య పశ్యతః ॥ ౨౭ ॥ తలేన ప్రజహారా స్య పుత్రం సుమతినా
మకమ్ । రురోద తాత తాతే తి పితరం ప్రబ్రువన్ముహుః ॥ ౨౮ ॥ రురుదు ర్జనకో

—◆— రామకృష్ణతీర్థమాహాత్మ్యమ్. —◆—

శ్రీసూతః ॥ వేంకటాఖ్యే మహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే । కృష్ణతీర్థస్య
 మాహాత్మ్యం శృణుధ్యం సుసమాహితాః ॥ ౧ ॥ యత్ర మజ్జన మాత్రేణ
 త్రైత ఘ్నా పి విముచ్యతే । పితౄ నాత్మౄ గురూం శృణ్వ పి యేవమన్యన్తి
 మోహితాః ॥ ౨ ॥ యే చా ప్య న్యే దురాత్మానః కృతఘ్నా నిరపత్రపాః ।
 తేన ర్దేవ కృష్ణతీర్థేఽస్మి ఖ్చుధ్యన్తి స్నానమాత్రతః ॥ ౩ ॥ కృష్ణనామా మునిః
 బ్రహ్మం వేంకటాఖ్యాయభూధరే । అవర్తత తపః కుర్వ నిష్ఠుం ధ్యాయ
 స్సమాహితః ॥ ౪ ॥ స తత్ర కల్పయామాస స్నానార్థం తీర్థ ముత్తమమ్ ।
 తత్ర స్నాత్వా సకృ న్నర్త్యః కృతఘ్నా పి విముచ్యతే ॥ ౫ ॥ అత్రే తిహా
 సః సత్యమి పురాణం పాపనాశనమ్ । యస్య శ్రవణమాత్రేణ నరో ముక్తి
 మవాప్నుయాత్ ॥ ౬ ॥ పురా బభూవ విప్రేంద్రో రామకృష్ణో మహామునిః ।
 సత్యవాక్చలవా న్యాగ్ని సర్వభూతదయాన్వితః ॥ ౭ ॥ శత్రుమిత్రసమోదాంత
 స్తస్యే విజితేంద్రియః । పరేబ్రహ్మణినిష్ఠాత స్తత్ప్రబుద్ధైక సంశ్రయః ॥ ౮ ॥
 ఏనం ప్రభావ స్స ముని స్తప స్తేపే సుదారుణమ్ । స వై నిశ్చలసర్వాజ్ఞ సిష్ఠ
 స్సర్వత్ర భూతతే ॥ ౯ ॥ పరమాణ్వంతరం వా పి న స్వస్థానా చ్చుచాల సః ।
 స్థిత్యా తత్ర తపస్యంత మనేక శతపత్సరాః ॥ ౧౦ ॥ తంచా క్రమత వల్లీకం
 ఛాదతాజం చకార వై । వల్లీకాక్రాంతదేహో పి రామకృష్ణో మహామునిః ॥
 అగరో త్తప ఏవా సా వల్లీకం న త్వ బుధ్యత । తస్మిం శ్చ తప్యతి తపో
 వాస పూమునిపుంగవే ॥ ౧౧ ॥ విసృజ్య మేఘజాలాని వర్షయామాస వేగవాన్ ।
 ఏనం దినాని సప్తా యం వవర్ష చ నిరంతరమ్ ॥ ౧౨ ॥ ధారావహ్నేణ మహతా
 వృష్యమాణోఽపి వై మునిః । తద్వర్షం ప్రతిజగ్రాహ నిమిలితవిలోచనః ॥
 మహతా స్తనితేనా శు తదా బధిరయ ఖ్చుతీ । వల్లీకస్యో పరిష్టా ద్వై
 నిపతత మహాశనిః ౧౩ ॥ తస్మి న్వర్షతి పర్జన్య శీతవాతాదిదుస్సహే । వల్లీక

—◆— రామకృష్ణాఖ్యమహాద్వితపఃపరసన్న భగవదావిర్భావః. —◆—

శిఖరం ధ్వస్తం బభూవా శనితాడితమ్ ॥ ౧౪ ॥ తదాప్రాదురభూ ద్వేవ శ్శృంభ
 చక్రగదాధరః । వినతాసన్దనారూఢో వనమాలావిభూషితః ॥ ౧౫ ॥ రామ
 కృష్ణస్య తపసా తోషితో వాక్య మబ్రవీత్ । తపోనిధే రామకృష్ణ వేదశా
 స్త్రార్థపారగ ॥ ౧౬ ॥ మదావిర్భావదివసే య స్సాత్తి మనుజోత్తమః ।
 తస్య పుణ్యఫలం వక్తుం శేషేణా పి న శక్యతే ॥ ౧౭ ॥ మకరథే రవౌ విప్ర
 పౌర్ణమాస్యాం మహతిథౌ । పుష్యనక్షత్రయుక్తాయాం స్నానకాలో విధి
 యతే ॥ ౧౮ ॥ తద్దినే స్సాత్తి యో మర్త్యః కృష్ణతీర్థే మహామతిః । సర్వపాప
 వినిర్ముక్త స్సర్వా న్కామాన్ లభేత సః ॥ ౧౯ ॥ మదావిర్భావదివసే కృష్ణ

— సుమతి మృతి దూర్వాసః కథితబ్రహ్మహత్యాముక్త్యపాయః. —

మాతా భార్యాఽపి సుమతే స్తదా ఏతస్మిన్నస్తనే తత్ర దూర్వాసాశ్శబ్దరూపం
శకః || ౨౯ || దిష్ట్యా సమాయయా యోగీ ధార్మికో మునిస త్తమః | యజ్ఞదే
వో ధ తందృష్ట్యా మునిం రుద్రావతారకమ్ || ౩౦ || స్తుత్వా ప్రణమ్య శర
ణం యయాచే పుత్రకారణాత్ | దూర్వాస స్త్వం మహాయోగి న్నాతూ
ద్వై శబ్దరూపశకః || ౩౧ || త్వద్దర్శన మపుణ్యానాం భవితా న కదా చన |
బ్రహ్మహా చ సురాపీ చ స్తేయీ చా భూ త్సుతో మమ || ౩౨ || ఏనం ప్ర
హర్తు మాయాతా బ్రహ్మహత్యా పి వ ర్తతే | భూయా ద్యధా మే పుత్రోఽ
యం మహాపాతకమోచితః || ౩౩ || ఘోరా చ బ్రహ్మహత్యే యం యథా
శీఘ్రం లయం ప్రజేత్ | త ముపాయం వదస్వా ద్య మమ పుత్రే దయాం
కురు || ౩౪ || అయ మేవ హి పుత్రో మే నా న్యో స్తి తనయో మునే | అస్మి
న్నతే తు వంశో మే సముచ్చిద్యేత మూలతః || ౩౫ || తతః పితృభ్యః పిత్తా
నాం దాతాఽపి న భవేద్భవమ్ | తతః కృపాం కురుష్వ త్వ మస్తాసు భగవ
న్మునే || ౩౬ || ఇత్యుక్త స్స తదో వాచ దూర్వాసా శ్శబ్దరూపశకః | ధ్యా
త్వా తు సుచిరం కాలం యజ్ఞదేవం ద్విజో త్తమమ్ || ౩౭ || దూర్వాసాః ||
యజ్ఞదేవ కృతం పాప మతిక్రూరం సుతేన తే | నా స్య పాపస్య శాన్తి
స్సాస్య త్ప్రాయశ్చిత్తాయుతై రపి || ౩౮ || తథా పి తే సుతస్యా
హం తస్య పాపస్య శాన్తయే | ప్రాయశ్చిత్తం వదిష్యామి శృణు నా
న్యమనా ద్విజ || ౩౯ || వేంకటాచ్రా మహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే | స్నా
మిపుష్కరిణీ చే తి వతః తే మద్భశప్రదా || ౪౦ || స్నాతి చే త్తవ పుత్రోఽ

— సుమతే స్వామిపుష్కరిణీస్నానా ద్బ్రహ్మహత్యావిముక్తిః. —

యం పాతకా న్నోక్ష్యతే క్షణాత్ | ఏవం శ్రుత్వామునే ర్వాక్యం యజ్ఞదేవో
మహామతిః || ౪౧ || పుత్ర మాదాయ సుమతిం స్వామిపుష్కరిణీం గతః |
స్నాపయామాస సుమతిం హత్యయా పీడితం సుతమ్ || ౪౨ || ఆకాశవాణీ
తం విప్ర మువాచ మధురస్వరా యజ్ఞదేవ మహాభాగ స్నానేగా నేన సువ్రత
|| ౪౩ || పూతోఽభవ త్తవ సుత స్సంశయం మా కృథా ద్విజ | ఏవం ప్రభా
వం త త్తీర్థం పాపవృక్షకుతారకమ్ || ౪౪ || ఏవం వః కథితం విప్రా ఇతిహాసం
పురాతనమ్ | శ్రుణ్వతాం పరతాం చా పి వాజపేయఫలం భవేత్ || ౪౫ ||

ఇతి శ్రీస్కందపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే స్వామిపుష్కరిణీ
మహిమానువర్ణనం సామ చతుర్థోధ్యాయః.

◆◆◆ రామకృష్ణతీర్థమాహాత్మ్యమ్. ◆◆◆

శ్రీసూతః ॥ వేంకటాఢ్యే మహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే । కృష్ణతీర్థస్య
మాహాత్మ్యం శృణుధ్వం సుసమాహితాః ॥ ౧ ॥ యత్ర మజ్జన మాత్రేణ
కృతఘ్నా పి విముచ్యతే । పితౄ నాత్మనా గృహం శ్చ పి యేవమన్యన్తి
మోహితాః ॥ ౨ ॥ యే చా ప్య న్యే దురాత్మానః కృతఘ్నా నిరపత్రపాః ।
తేసర్వే కృష్ణతీర్థేఽస్మి ఇచ్ఛుధ్వన్తి స్నానమాత్రతః ॥ ౩ ॥ కృష్ణనామా మునిః
పూర్వం వేంకటాఢ్యాయభూధరే । అవర్తత తపః కుర్వ నిష్ఠుం ధ్యాయ
స్సమాహితః ॥ ౪ ॥ స తత్ర కల్పయామాస స్నానార్థం తీర్థ ముత్తమమ్ ।
తత్ర స్నాత్వా సకృ న్నర్త్యః కృతఘ్నా పి విముచ్యతే ॥ ౫ ॥ అత్రే తిహా
సం వత్స్యమి పురాణం పాపనాశనమ్ । యస్య శ్రవణమాత్రేణ నరో ముక్తి
మవాప్నుయాత్ ॥ ౬ ॥ పురా బభూవ విప్రేంద్రో రామకృష్ణో మహామునిః ।
సత్యవాక్సీలవా న్వాగ్మీ సర్వభూతదయాన్వితః ॥ ౭ ॥ శత్రుమిత్రసమోదాంత
స్తపస్వీ విజితేంద్రియః । పరేబ్రహ్మణినిష్ఠాత స్తత్త్వబ్రహ్మైక సంశ్రయః ॥ ౮ ॥
ఏవం ప్రభావ స్స ముని స్తప స్తేపే సుదారుణమ్ । స వై నిశ్చలసర్వాజ్ఞ స్తిష్ఠ
న్సర్వత్ర భూతతే ॥ ౯ ॥ పరమాణ్వస్తరం వా పి న స్వస్థానా చ్చచాల సః ।
స్థిత్యా తత్ర తపస్యస్త మనేక శతపత్సరా ॥ ౧౦ ॥ తంచా క్రమత వల్లీకం
ఛాదితాజ్ఞం చకార వై । వల్లీకాక్రాంతదేహో పి రామకృష్ణో మహామునిః ॥
అకరో త్తప ఏవా సా వల్లీకం న త్వ బుధ్యత । తస్మి శ్చ తప్యతి తపో
వాసపూమునిపుజ్యవే ॥ ౧౧ ॥ విసృజ్య మేఘజాలాని వర్షయామాస వేగవా ॥
ఏనం దినాని సప్తా యం వవర్ష చ నిర స్తరమ్ ॥ ౧౨ ॥ ధారావర్షేణ మహతా
వృష్యమాణోఽపి వై మునిః । తద్వర్షం ప్రతిజగ్రహా నిమిలితివిరోచనః ॥
మహతా స్తనితేనా శు తదా బధిరయ ఇచ్ఛతీ । వల్లీకస్య పరిష్టా ద్వై
నిపసాత మహాశనిః ౧౩ ॥ తస్మి న్వర్షతి పర్జన్యే శీతవాతాదిదుస్సహే । వల్లీక

◆◆◆ రామకృష్ణాఖ్యమహర్షితపఃప్రసన్న భగవదావిర్భావః. ◆◆◆

శిఖరం ధ్వస్తం బభూవా శనితాడితమ్ ॥ ౧౪ ॥ తదాద్రాదురభూ ద్వేవ శ్శృంభ
చక్రగదాధరః । వినతాసన్దనాయాఢో ననమాలావిభూషితః ॥ ౧౫ ॥ రామ
కృష్ణస్య తపసా తోషితో వాక్య మబ్రవీత్ । తపోనిధే రామకృష్ణ వేదశా
స్త్రార్థపారగ ॥ ౧౬ ॥ మదావిర్భావదివసే య స్నాన్తి మనుజోత్తమః ।
తస్య పుణ్యఫలం వక్తుం శేషేణా పి న శక్యతే ॥ ౧౭ ॥ మకరఫ్లే రవౌ విప్ర
పార్ణమాస్యాం మహాతిథౌ । పుష్యనక్షత్రయుక్తాయాం స్నానకాలో విధి
యతే ॥ ౧౮ ॥ తద్దినే స్నాన్తి యౌ మర్త్యః కృష్ణతీర్థే మహామతిః । సర్వపాప
వినిర్ముక్త స్సర్వా న్కామా లభేత సః ॥ ౧౯ ॥ మదావిర్భావదివసే కృష్ణ

తీర్థజలే శుభే । స్నాతుం తత్ర సమాయాన్తి స్వపాపపరిశుద్ధయే ॥ ౨౨ ॥
 దేవామనుష్యా స్సర్వే చ దిక్పాలా శ్చ మహాజనః । ఏతే సర్వే మహాత్మానః
 కోటిసూర్య సమప్రభాః ॥ ౨౩ ॥ తే సర్వే కృష్ణతీర్థేఽస్మిన్నానా త్పూతా
 భవన్తిహి । త్వన్నామ్నే దం మహాతీర్థం లోకే ప్రఖ్యాతి మేష్యతి ॥ ౨౪ ॥
 ఇత్యుక్తా శ్రీనివాస శ్చ తత్రైవా స్త రథీయత । ఏవం ప్రభావం త త్తీర్థం
 మహాపాపవిశోధనమ్ ॥ ౨౫ ॥ బుద్ధిశుద్ధిప్రదం పుంసాం సర్వైశ్వర్యప్రదాయ
 కమ్ । ఏవంవః కథితం విప్రాః కృష్ణతీర్థస్య వైభవమ్ ॥ ౨౬ ॥ శృణ్వతాం
 సతతా జ్ఞౌచ్చ విష్ణులోక ప్రదాయకమ్ ॥ ౨౭ ॥

ఇతి స్కందపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే రామకృష్ణతీర్థ
 మహిమానువర్ణనం నామ పంచమోధ్యాయః.

◆◆◆ శ్రీవేంకటాచ్యో జలదానవ్యశంసా. ◆◆◆

శ్రీసూతః ॥ వేంకటాభ్యే మహాపుణ్యే తృపార్తానాం విశేషతః । జల
 దాన మకుర్వాణ స్తిర్యగ్యోని మవాప్నుయాత్ ॥ ౧ ॥ తస్మా ద్వేంకటశ్చై
 లేద్యే యథాశక్త్య నుసారతః । జలదానం హి కర్తవ్యం సర్వేషాం జీవనం
 మహత్ ॥ ౨ ॥ అత్రై వా దాహారస్తీ మ మితిహాసం పురాతనమ్ । విప్ర
 స్య గృహగోధాయా స్సంవాదం పరమాద్భుతమ్ ॥ ౩ ॥ పురా చే త్సౌకువం

◆◆◆ హేమాఙ్గస్య జలదానాకరణేన గృహగోధికాత్వప్రాప్తిః. ◆◆◆

శ్లో౭భూ ధేమాఙ్గ ఇతి భూమిపః । బ్రహ్మణ్యో బ్రహ్మభూయిష్టోఽజితామిత్రో
 జితేంద్రియః ॥ ౪ ॥ యావన్తో భూమికణికా యావన్త స్తోయబిన్దవః । యావ
 న్మ్య ఊని గగనే తావతీ గ్గా దదాత్య సా ॥ ౫ ॥ యేనే ప్రయజ్ఞదర్శై శ్చ
 భూమి ర్భర్త్రి ష్ఠతీ శ్రుతా ॥ గోభూతిలహిరణ్యాద్యై స్తోషితా బహవౌ ద్విజాః ॥
 తేనా దత్తాని దానాని న విద్యన్త ఇతి శ్రుతమ్ । తేనా దత్తం జల జ్ఞౌచ్చకం
 సుఖలభ్యధియా ద్విజాః ॥ ౬ ॥ బోధితో బ్రహ్మపుత్రేణ వసిష్ఠేన మహాత్మనా
 అమూల్యం సర్వతో లభ్యం తద్దాతుః కిం ఫల మ్భవేత్ ॥ ౭ ॥ ఇతి దుర్ధీ
 ధ్నేతువాదై ర్న జలం దత్తవా నివృభుః । అలభ్యదానే పుణ్యం స్యా దితి వాదీ
 సయుక్తికమ్ ॥ ౮ ॥ స ఆనర్చ ద్విజా స్వ్యజ్ఞా ద్దరిద్రా స్ప్రృత్తికర్మితా ॥
 నా నర్చ శ్రోత్రియా నివ్రా స్పృహజ్ఞా స్పృహవాదినః ॥ ౧౦ ॥ ప్రఖ్యాతా
 న్నూజయిష్యన్తి సర్వలోకా స్సహా ర్హణైః । అనాథానా మవిద్యానాం వ్య
 జ్ఞానా ఇచ్చ కుటుమ్బినామ్ ॥ ౧౧ ॥ దరిద్రాణాం గతిః కా వా తస్మా త్తే మద్ద
 యాస్పదాః । ఇతి దుష్టేషు పాత్రేషు దత్తవా ని మపి స్వకమ్ ॥ ౧౨ ॥

తేన దోషేణ మహతా చాతకత్వం త్రిజన్మను । ఏకజన్మని గృధ్రత్వం శ్వాస
త్వం సప్తజన్మను ॥ ౧౩ ॥ ప్రాప్య పశ్చాద్ధృహ జాతో భూపోఽయం గృహ
గోధికా । శ్రుతిక్తిరే న్తు భూపస్య మిథిలాధిపతే ద్ద్విజాః ॥ ౧౪ ॥ గృహద్వార
ప్రతోఽన్యంస్య పర్వతే కీటకాశనః । అప్రాశీతిషు వర్షేషు స్థితం తేన దురా

—◆— శ్రుతదేవపాదోదకసేవనేన హేమాజ్ఞస్య జాతిస్త్వరణమ్. —◆—

త్తనా ॥ ౧౫ ॥ విదేహాధిపతే గ్లేహం కదా చి దృషిస త్తమః । శ్రుతదేవ ఇతి
ఖ్యాత శ్శాన్తో మధ్యాహ్నాదగమత్ ॥ ౧౬ ॥ తం దృష్ట్వా సహసో థాయ
జాతహర్షో సరాధిపః । మధుపరైః సుసంపూజ్య తస్య పాదావనేజనీః ॥ ౧౭ ॥
అపో మూర్ధ్నాఽవహ త్త్రిప్రం తదో త్త్రివై శ్చ బిన్దుభిః । దై ప్రాపదిప్తకాలేన
ప్రాక్షీతాగృహగోధికా ॥ ౧౮ ॥ సద్యో జాతిస్త్వృతి రభూ త్త్వన్మతకర్తాఽతి
దుఃఖతా । త్రాహి త్రాహీ తి చుక్రోశ బ్రాహ్మణం గృహ మాగతమ్ ॥
తిర్యగ్జన్మరవం శ్రుత్వా బ్రాహ్మణో విస్మితోఽభవత్ । కుతః క్రోశసి త్వం
గోధే దశే యంకేన కర్తణా ॥ ౧౯ ॥ ఉపదేప్రాఽథ దేప్రా వాత్వం నృపోఽథ
ద్విజోత్తమః । క స్త్వం బ్రూహి మహాభాగ త్వా మద్యాహం సముద్ధరే ॥
ఇత్యుక్తస్సనృపః ప్రాహ శ్రుతదేవం మహాప్రభుః । అహ మిత్యోకుకులజ శ్శస్త్ర
విద్యావిశారదః ॥ ౨౦ ॥ యావన్తో భూమికణికా యావన్త స్తోయబిన్దువః ।
యావన్త్యు డూని గగనే తావతీ గ్గా దదామ్యహమ్ ॥ ౨౧ ॥ సర్వైర్యజ్ఞైర్మయా

చేష్టం పూర్తాన్యా చరితాని మే । దానాన్య పి చ దత్తాని ధర్మజాతం స్వనుష్ఠి
తమ్ ॥ ౨౨ ॥ తథా పి దుర్మతి ర్జాతా న మే చోర్ధ్వగతి ర్విభోత్రివార ఛాతక
త్వం మే గృధ్రత్వ త్తైః కజన్మని ॥ ౨౩ ॥ సప్తజన్మను శ్వాసత్వం ప్రాప్తం పూ
ర్వం మయా ద్విజ । ధరతాఽనేన భూపేన చా పక పాదావనేజనీః ॥ ౨౪ ॥ బిన్దు
ప్రా దూరముత్క్షిప్తా పై సిక్తోఽహం కథ ఛిన । తదా జన్మస్త్వృతి రభూ తేన
మే హతపాప్తనః ॥ ౨౫ ॥ గోధాజన్మా ని భవ్యాని హ్యష్టావింశతి మే ద్విజాః ।
దృశ్యస్తే దైవదిప్తాని బిభ్యతే జన్మభి ర్భృశమ్ ॥ ౨౬ ॥ న కారణం ప్రపశ్యా
మి తన్నే విస్తరతో వద । ఇత్యుక్త స్స ద్విజః ప్రాహ జ్ఞాతం విజ్ఞానచతుషా ॥

—◆— శ్రుతదేవదత్తపుణ్యేన హేమాజ్ఞస్య గోధికాత్వవిముక్తిః. —◆—

శృణు భూప ప్రవక్ష్యామి తవ దుర్గతికారణమ్ । న జలం తు త్వయా దత్తం
వేఙ్మటాహ్వయభూధరే ॥ ౩౦ ॥ త జ్జలంసులభం మత్వా న మూల్య మితినిశ్చితః ।
నా ధ్వగానాం ద్విజాతీనాం ఘర్మకాలే ప్య జానతా ॥ ౩౧ ॥ తథా పాత్రం
సముత్సృజ్య హ్య పాత్రే ప్రతిపాదితమ్ । జ్వలన్త మగ్ని ముత్సృజ్య న హి
భస్మని మూయతే ॥ ౩౨ ॥ తులసిం తు సముత్సృజ్య బృహతీ పూజ్యతే ను

కిమ్ | అనాథవ్యజ్ఞపజ్ఞత్వం న ప్రయోజకతా మియాత్ || ౩౩ || పజ్ఞాద్యా
యే ప్యనాథా హి దయాపాత్రం హి కేవలమ్ | తపోనిష్ఠా జ్ఞాననిష్ఠా శ్శుభ్ర
శాస్త్రపరాయణాః || ౩౪ || విష్ణురూపాస్సదా పూజ్యా నే తరే తు కదా చన |
తత్రా పి జ్ఞానినోఽత్యర్థం ప్రియా విష్ణో స్సదై వ హి || ౩౫ || జ్ఞానినా మపి
భూపాల విష్ణు కేవ సదా ప్రియః | తస్మా జ్ఞానీ సదా పూజ్యః పూజ్యా త్పూజ్య
తర స్సన్న్యతః || ౩౬ || న జల న్తు త్వయా దత్తం సాధమౌ వా న సేవితాః |
తేన తే దుర్గతి శ్చేయం ప్రాప్తా చే త్వోకునన్దన || ౩౭ || వేంకటాద్రా కృతం
పుణ్యం తుభ్యంబాస్యామి శాస్త్రయే | భూత మ్భవ్యం భవ త్తేన కర్మజాతం
విజేవ్యసి || ౩౮ || ఇత్యుక్త్వాఽప ఉపస్సృశ్య దదౌ పుణ్య మనుత్తమమ్ |
య ద్దత్తం బ్రాహ్మణే వాపి స్నాన శ్చైకదినే కృతమ్ || ౩౯ || తేన ధ్వస్తా
ఖిలాగా స్తు త్యక్త్వా చ గృహగోధికా | రూపం కర్మోచిత జ్ఞోరం సద్వ్యోఽ
దృశ్యత పూరుషః || ౪౦ || దివ్యంవిమాన మారూఢో దివ్యస్రగ్వస్త్రభూషణః |
పశ్యతా మేవ సాధూనాం మైథిలస్య గృహాంతరే || ౪౧ || బద్ధాజ్జలిపుటో
భూత్వా పరిక్రమ్య ప్రణమ్య చ | అనుజ్ఞాతో యయా రాజా స్తూయమా
నోఽమరై ర్ద్రివమ్ || ౪౨ || తత్ర భుక్త్వా మహాభోగా న్వర్షాయుత మతద్విరతః |
న ఏవ చే త్వోకుకులే కకుత్స్థోఽభూ న్నహారథః || ౪౩ || సప్తద్వీపప్రతీపాలో
బ్రహ్మణ్య స్సాధుసమ్మతః | దేవేంద్రస్య సఖా విష్ణో రంశ ఏవ మహాప్రభుః || ౪౪ ||
బోధిత స్తు వసిష్ఠేన సర్వాన్ధర్తా న్ననోహరాత్ | అనుష్ఠాయా ఖిలా న్రాజా
తేన ధ్వస్తా శుభాదికః || ౪౫ || దివ్యం జ్ఞానం సమాసాద్య విష్ణో స్సాయుజ్య
మాప్తవాత్ | తస్మా ద్వేంకటశ్చైతేంద్ర్యః పుణ్యః పాపవిनाశనః || ౪౬ || తస్మిం
శ్చ జలదానన్తు విష్ణులోకప్రదాయకమ్ | ఏవం వః కథితం విప్రా జలదానస్య
వై భవమ్ || ౪౭ || వేంకటాద్రా మహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే || ౪౮ ||

ఇతి సృష్టపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే జలదాన

వై భవకథనం నామ షష్ఠోధ్యాయః.

◆◆◆ శ్రీవేంకటాచలక్షేత్రాదివర్ణనమ్. ◆◆◆

శ్రీసూతః || వేంకటాద్రే స్తు మాహాత్మ్యం భూయోఽపి ప్రవదామ్య
హమ్ | యుష్మాకం సావధానేన శృణుధ్వం నుసమాహితాః || ౧ || పృథివ్యాం
యాని తీర్థాని బ్రహ్మణ్ణాన్తర్గతాని చ | తాని సర్వాణి వర్తంతే వేంకటాహ్వా
యభూధరే || ౨ || తస్మి న్నగోత్తమే పుణ్యే వసన్తం పురుషోత్తమమ్ | శజ్ఞచ
క్రథరం దేవం పీతామ్బరధరం శుభమ్ || ౩ || కాన్తుభాలజ్ఞుతోరస్కం

భక్తానా మభయప్రదమ్ । దేవదేవం విశాలాక్షం వేదవేద్యం సనాతనమ్ ॥ ౪॥
 అజ్ఞకోసలకర్పాటకాశీ ఘూర్జరదేశగాః । చోళకేరళ పాణ్డ్యదిసర్వదేశసము
 ద్భవాః ॥ ౫ ॥ సకుటుమ్బాశ్చ సేవార్థ మాయాన్తి ప్రతివత్సరమ్ । దేవా
 శ్చ ఋషయ స్సిద్ధా యోగిన స్సనకాదయః ॥ ౬ ॥ యే భాద్రపదమాసే తు వేంకట
 తేజమహోత్సవే । సేవాం కుర్వన్తి తే సర్వే నిష్పాపా ఉత్తమోత్తమాః ॥ ౭ ॥
 తత్ర శ్రీవేంకటేశస్య బ్రహ్మ లోకపితామహః । చకార కన్యామాసే తు
 ధ్వజారోహమహోత్సవమ్ ॥ ౮ ॥ ప్రతివర్షం చ తత్సేవానిమిత్తం సర్వమాన
 వాః । సర్వదేవా శ్చ గర్భర్వా సిద్ధా సాధ్యా మహాజనః ॥ ౯ ॥ బ్రహ్మా
 త్సవే భగవత స్సమాయాన్తి ద్విజోత్తమాః । విద్యానాం వేదవిద్యే వ
 మన్తాణా మ్మృణలౌ యథా ॥ ౧౦ ॥ ప్రాణవ త్ప్రియవస్త్రానాం ధేనూనాం
 కామధేనువత్ । తథా వేంకటశైలేన్ద్రః క్షేత్రాణా ముత్తమోత్తమః ॥ ౧౧ ॥
 శేషవ త్సర్వనాగానాం పక్షిణా జ్ఞరుడో యథా । దేవానాం తు యథా విష్ణు
 ర్వర్ణానాం బ్రాహ్మణో యథా ॥ ౧౨ ॥ తథా వేంకటశైలేన్ద్రః క్షేత్రాణా
 ముత్తమోత్తమః । భూరుహాణాం సురతరు ర్భార్యే వ సుహృదాం యథా ॥ ౧౩ ॥
 తీర్థానాం తు యథా గజా తైజసానాం రవి ర్యథా । తథా వేంకటశైలేన్ద్రః
 క్షేత్రాణా ముత్తమోత్తమః ॥ ౧౪ ॥ ఆయుధానాం యథా వజ్రం లోహానాం
 కాశ్చినం యథా । వైష్ణవానాం యథా రుద్రో రత్నానాం కాస్తుభో యథా ॥
 ౧౫ ॥ తథా వేంకటశైలేన్ద్రః క్షేత్రాణా ముత్తమోత్తమః । నా నేన సదృశో
 లోకే విష్ణుప్రీతివివర్ధనః ॥ ౧౬ ॥ న మాధవసమో మాసో న కృతేన సమం
 యుగమ్ । న చ వేదసమం శాస్త్రం న తీర్థం గజయా సమమ్ ॥ ౧౭ ॥ న జలేన
 సమం దానం న సుఖం భార్యయా సమమ్ । న కృషే స్తు సమం విత్తం న లాభో
 శ్చ వితా త్పరః ॥ ౧౮ ॥ న తపోఽనశనా దన్య స్న దానా త్పరమం సుఖమ్ । న ధర్మ
 స్తు దయాతుల్యో న జ్యోతి శ్చక్షుషా సమమ్ ॥ ౧౯ ॥ న తృప్తి రశనాత్తుల్యా న
 వాణీజ్యం కృషే స్సమమ్ । న ధర్మేణ సమం మిత్రం న సత్యేన సమం యశః ॥
 ౨౦ ॥ యథా తథా భగవత స్సానేన సదృశం న హి ॥ ౨౦ ॥ యత్కిర్తనం సకల
 పాపహరం మునీంద్రా యద్వందనం సకలసౌఖ్యద మేవ లోకే । యాత్రాఽపి యరే
 ప్రతిసురై రపి పూజానీయా తాదృ జ్ఞహా న్భవతి వేంకటశైలముఖ్యః ॥ ౨౧ ॥
 తస్యా సుభావం ప్రవదామి భూయ స్సమస్తతీర్థాని వసన్తి యత్ర । ఏవం సమస్తేషు
 చ ముఖ్యతీర్థం శ్రీస్వామినామాఽస్తిసరో వరం తత్ ॥ ౨౨ ॥ మాహాత్మ్య
 మేతస్య మయో చ్యతే కథం యత్పిశ్చిమే రోధసి భూవరాహః । ఆలింగ్య కాన్తా
 మతిసౌమ్యమూర్తి ర్విరాజతే విశ్వజనోపకారీ ॥ ౨౩ ॥ శ్రీస్వామి పుష్కరిణ్యా
 శ్చ ధక్షిణే వేంకటేశ్వరః ॥ ౨౪ ॥ ఆలింగితవపు ర్లక్ష్మ్యో వరదో వర్తతే

చిరమ్ | ఏవం వః కథితం విప్రాః తేత్రమాహాత్మ్య ముత్తమమ్ || ౨౫ || య
శృణోతి సదా భక్త్యా విష్ణులోకే మహీయతే || ౨౫౪ ||

ఇతి సృష్టపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే తేత్ర
మహిమానువర్ణనం నామ సప్తమోధ్యాయః.

◆◆◆ శ్రీవేంకటేశ్వర వైభవర్ణనమ్. ◆◆◆

శ్రీసూతః || అథే దాసీం ప్రవక్ష్యామి వేంకటేశ్వర వైభవమ్ | య
చ్యుత్వా సర్వపాపేభ్యో ముచ్యతే నా త్ర సంశయః || ౧ || శ్రీవేంకటేశ్వరం
దేవం యః పశ్యతి సర స్సకృత్ | ససరో ముక్తి మాప్నోతి విష్ణునాయుజ్య
మాప్నుయాత్ || ౨ || దశవర్షై స్తు య త్పణ్యం క్రియతే తు కృతే యుగే |
తేతాయా మేకవరేణ తత్పణ్యం సాధ్యతే నృభిః || ౩ || ద్వాపరే పశ్చమాసేన
తద్దినేన కలా యుగే | తత్ఫలం కోటిగుణితం నిమిషే నిమిషే నృణామ్ || ౪ ||
నిస్సందేహం భవే దేవ శ్రీనివాస విలోకినామ్ | శ్రీవేంకటేశ్వరే దేవే తీర్థాని
సకలాన్య పి || ౫ || విద్యస్తే సర్వదేవా శ్చ మునయః పితర స్తథా | ఏక కాలం
ద్వికాలం వా త్రికాలం సర్వదై వ వా || ౬ || యే స్మరన్తి మహాదేవం శ్రీని
వాసం విముక్తిదమ్ | కీర్తయన్త్య భ వా విప్రా స్తే ముక్తాః పాపపఞ్చరాత్ ||
౭ || నారాయణం పరం దేవం వేంకటేశం ప్రయాన్తి వై | పూజితం శఙ్ఖ
రాజేన సచ్చిదానందవిగ్రహమ్ || ౮ || తస్య స్మరణ మాత్రేణ యమపీడాఽపినో
భవేత్ | శ్రీనివాసం మహాదేవం యేఽర్చయన్తి సకృ న్నరాః || ౯ || కిం దానై ః
కిం వ్రతై స్తేషాం కిం తపోభిః కి మధ్వరైః | వేంకటేశం పర స్తేషం యో న
చిన్తయతి తుణమ్ || ౧౦ || అజ్ఞానీ స చ పాపీ స్యా త్సమూహో బధిర స్తథా |
స డ్భోఽన్ధ శ్చ విజ్ఞేయ శ్చిద్రం తస్య సదా భవేత్ || ౧౧ || శ్రీనివాసే మహా
దేవే సకృ ద్దృష్టే మునీశ్వరాః | కి జ్ఞాశ్చా గయయా చై వ ప్రయాగేనా
పి కి మృలమ్ || ౧౨ || దుర్లభం ప్రాప్య మానుష్యం మానవా ఇహ భూతలే |
వేంకటేశం పర నైవం యే పశ్యన్త్య ర్చయన్తి వా || ౧౩ || జన్మ తేషాం
హి సఫలం తే కృతార్థాశ్చ నే తరే | వేంకటేశే పరే దేవే దృష్టే వా పూజితే
ఽపి వా || ౧౪ || శమ్భునా బ్రహ్మణా కిం వా శక్రేణా ప్యఖిలామరైః | వేంక
టేశే మహాదేవే భక్తియుక్తా శ్చ యే నరాః || ౧౫ || తేషా మ్మృణామస్మరణ
పూజాయుక్తా స్తు యే నరాః | స తే పశ్యన్తి దుఃఖాని నై వ యాన్తి
యమాలయమ్ || ౧౬ || బ్రహ్మహత్యా సహస్రాణి సురాపానాయుతాని చ |
దృష్ట్వా నారాయణే దేవే విలయం యాన్తి కృతస్మశః || ౧౭ || యే వాఙ్మన్తి

సదా భోగం రాజ్య ఇచ్చ త్రిదశాలయే । వేంకటాద్రినివాసం తే ప్రణమస్తు
 సకృన్నుదా ॥ ౧౮ ॥ యాని కాని చ పాపాని జన్మకోటి కృతాని చ । తాని
 సర్వాణి నశ్యంతి వేంకటేశ్వర దర్శనాత్ ॥ ౧౯ ॥ సమృక్తా త్కౌతుకా
 ల్లోభా ద్భయా ద్వాపి చ సంస్కరణాః । వేంకటేశం మహాదేవం నే హా ముత్ర
 చ దుఃఖభాక్ ॥ ౨౦ ॥ వేంకటాచల దేవేశం కీర్తయ స్మర్షయ స్మపి । అవశ్యం
 విష్ణుసాయాప్యం లభతే నాత్ర సంశయః ॥ ౨౧ ॥ యధై థాంసి సమిద్ధోఽగ్ని
 ర్భస్మసా త్కురుతే ఊణాత్ । తథా పాపాని సర్వాణి వేంకటేశ్వర దర్శనమ్ ॥
 ౨౨ ॥ వేంకటేశ్వర దేవస్య భక్తి రష్టవిధా స్సృతా । తద్భక్తజనవాత్సల్యం
 తత్పూజాపరితోషణమ్ ॥ ౨౩ ॥ స్వయం తత్పూజన మృక్త్యా తదర్థే దేహ
 చేష్టితమ్ । తన్మాహాత్మ్య కథావాం శ్చ శ్రవణేష్వా దర స్తథా ॥ ౨౪ ॥ స్వర
 నేత్ర శరీరేషు వికారస్ఫురణ స్తథా । శ్రీనివాసస్య దేవస్య స్మరణం సతత
 స్తథా ॥ ౨౫ ॥ వేంకటాద్రినివాసం త మాశ్రిత్యై పౌ పజీవనమ్ । ఏవ మప్య
 విధా భక్తి ర్యస్మిన్ స్తేచ్ఛేఽపి వర్తతే ॥ ౨౬ ॥ స ఏవ ముక్తి మాప్నోతి శౌన
 కాద్యా మహాజనః । భక్త్యా త్వ నన్యయా ముక్తి ర్భ్రహ్మజ్ఞానేన నిశ్చితా ॥
 ౨౭ ॥ వేదాంతశాస్త్ర శ్రవణా ద్యతీనా మూర్ధ్వరేతసామ్ । సా చ ముక్తి
 ర్విना జ్ఞానం వేదాంతశ్రవణోద్భవమ్ ॥ ౨౮ ॥ యత్యాశ్రమం వినా విప్రా
 విరక్తి ఇచ్చ వినా తథా । సర్వేషా క్షౌచ వ వర్ణానా మఖిలాశ్రమిణా మపి ॥
 ౨౯ ॥ వేంకటేశ్వర దేవస్య దర్శనా దేవ కేవలమ్ । అపునర్భవదా ముక్తి
 ర్భవిష్యత్స విలక్ష్పితమ్ ॥ ౩౦ ॥ క్రిమికీటా శ్చ దేవా శ్చ మునయ శ్చ తపో
 ధనాః । తుల్యా వేంకటేశై రేద్యే శ్రీనివాస ప్రసాదతః ॥ ౩౧ ॥ పాపం కృతం
 మయాఽనేక మితి మా క్రియతా మ్భయమ్ । మా గర్వః క్రియతాం పుణ్యం
 మయాఽకారీ తి వా జనైః ॥ ౩౨ ॥ వేంకటేశే మహాదేవే శ్రీనివాసే విలో
 కితే । న న్యూనా నా ధికా శ్చ స్యుః కిన్తు సర్వే మహాజనాః ॥ ౩౩ ॥ వేంక
 టాఖ్యే మహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే । శ్రీనివాసం పర దేవం యః పశ్యతి స
 భక్తికమ్ ॥ ౩౪ ॥ స తేన తుల్యతా మేతి చతుర్వేద్య పి భూతరే । వేంకటేశ్వర
 దేవేశం యః పూజయతి భక్తితః ॥ ౩౫ ॥ సకోటికుల సంయుక్తః ప్రయాతి
 హరిమద్విరమ్ । శ్రీనివాసార్చనసమం నా ధికం పుణ్య మస్తి వై ॥ ౩౬ ॥ వేంక
 టాద్రినివాసం తం దేవ్యష్టి యో మోహ మాస్థితః । బ్రహ్మహత్యా యుతస్తేన
 కృతం నరక కారణమ్ ॥ ౩౭ ॥ తత్సమ్భావణ మాత్రేణ మానసా సరకం
 ప్రజేత్ । శ్రీనివాసపరా వేదా శ్రీనివాసపరా మఖాః ॥ ౩౮ ॥ శ్రీనివాస పరా
 సర్వే తస్మా దన్య స్మ విద్యతే । అత స్సర్వం పరిత్యజ్య శ్రీనివాసం సమాశ్ర
 యేత్ ॥ ౩౯ ॥ సర్వయజ్ఞ తపోదాన తీర్థస్నానేషు య త్ఫలమ్ । త త్ఫలం కోటి

గుణితం శ్రీనివాసస్య సేవయా ॥ ౪౦ ॥ వేంకటాద్రినివాసం తం చింతయ స్థుటి
కాద్వయమ్ | కులైకవింశ ముద్భృత్య విష్ణులోకే మహీయతే ॥ ౪౧ ॥ స్వామి
పుష్కరిణీతీర్థే స్నానం దేవస్య దర్శనమ్ | యది లభ్యేత వై పుంసాం కిం గజ్ఞా
జలసేవయా ॥ ౪౨ ॥ వేంకటేశం పరం దైవం యః కదా పి న పశ్యతి | సజ్జ
రస్స తు విజ్ఞేయో న పితు ర్భజనమ్భవః ॥ ౪౩ ॥ తస్మా త్సర్వప్రయత్నేన వేంక
టేశో దయానిధిః | ద్రష్టవ్యోఽతి ప్రయత్నేన పరలోకేచ్ఛయా ద్విజాః ॥ ౪౪ ॥
ఏవం వః కథితం విప్రా వేంకటేశస్య వైభవమ్ | యస్త్యేత చ్ఛృణుయా
న్నిత్యం పరతే చ సభక్తికమ్ ॥ ౪౫ ॥ స వై వేంకటనాథస్య సేవాఫల మవా
ప్నుయాత్ ॥ ౪౫౪ ॥

ఇతి స్కందపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే వేంకట
శ్వరవైభవానువర్ణనం నామాష్టమోధ్యాయః.

◆◆◆ బ్రహ్మాదీనాం నైరస్తర్యేణ శ్రీవేంకటాచలస్థితకథనమ్. ◆◆◆

శ్రీనూతః ॥ అథా త స్సంప్రవక్ష్యామి వేంకటాచలవైభవమ్ | యుష్మా
కం సావధానేన శృణుధ్వం సుసమాహితాః ॥ ౧ ॥ లక్షకోటిసహస్రాణి సరాంసి
సరిత స్తథా | సముద్రా శ్చ మహాపుణ్యా వనాస్య వ్యా శ్రమాణి చ ॥ ౨ ॥
పుణ్యాని త్రైతజాతాని వేదారణ్యాదికాని చ | మునయ శ్చ వసిష్ఠాద్యాస్సిద్ధ
చారణకిన్నరాః ॥ ౩ ॥ లక్ష్మ్యో సహ ధరణ్యా చ భగవా న్మధుసూదనః |
సావిత్రిత్యా చ సరస్వత్యా సహై వ చతురాననః ॥ ౪ ॥ పార్వత్యా సహ దేవే
శ స్త్ర్యమ్భక స్త్రీపురాన్తకః | హేరమ్భవణ్ముఖాద్యా శ్చ దేవా స్సేన్ద్రపురో
గమాః ॥ ౫ ॥ ఆదిత్యాదిగ్రహా శ్చై వ తథాఽప్స్తౌ వసవౌ ద్విజాః | పితరో
లోకపాలా శ్చ తథాఽన్యే దేవతాగణాః ॥ ౬ ॥ మహాపాతకసంక్షానాం నాశనే
లోకపావనే | దివానిశం వసన్త్య త్ర వేంకటాచలమూర్ధని ॥ ౭ ॥ తస్య
దర్శ నమాత్రేణ బుద్ధిసౌఖ్యం సృణా మ్భవేత్ | తన్మూర్ధని కృతావాసా స్సిద్ధ
చారణయోపితః ॥ ౮ ॥ పూజయన్తి సదా కాలం వేంకటేశం కృపానిధిమ్ |
కోటయో బ్రహ్మహత్యానా మగమ్యాగమకోటయః ॥ ౯ ॥ అజ్గలగ్నా వినశ్యన్తి

◆◆◆ శ్రీవేంకటాచలారోహణసమయానుసంధానక్రమః. ◆◆◆

వేంకటాచలమూర్తుతైః | వేంకటాద్రిం గిరిం తం తు ప్రార్థయే త్పుణ్యవర్ధన
మ్ ॥ ౧౦ ॥ స్వర్ణాచల మహాపుణ్య సర్వదేవనిషేవిత | బ్రహ్మాదయోఽపి యం
దేవా స్సేవన్తే శ్రద్ధయా సహ ॥ ౧౧ ॥ తం భవన్త మహం పఞ్చాభ్యా మాక్ర
మేయం నగో త్తమ | క్షుమస్య తదఘం మేఽద్య దయయా పాపచేతసః ॥ ౧౨ ॥

త్వన్మార్గని కృతావాసం మాధవం దశయస్వ మే- | ప్రార్థయిత్వా సర స్త్రే
వం వేంకటాద్రిం సగో త్తమమ్ || ౧౩ || తతో మృదుపదం గచ్ఛే త్వావనం
వేంకటాచలమ్ | వేంకటాద్రా మహాపుణ్యే సర్వపాతక నాశనే || స్వామిపు
ష్కరిణీతీర్థే స్నాత్వా నియమపూర్వకమ్ | పిణ్డదానం తతః కుర్యా దపి సర్వప
మాత్రకమ్ || ౧౪ || శమీదళసమానాద్వా దద్యాత్పి ణ్డా నిత్యో స్మృతి |
స్వర్గస్థా మోక్షమాయా ని స్వర్గం సరక వాసినః || ౧౫ || తత స్తస్యో పరి మహా

—◆— పాపవినాశాఖ్యతీర్థమాహత్త్యమ్. —◆—

త్సర్వలోకేషు విశ్రుతమ్ | సర్వతీర్థో త్తమం పుణ్యం నామ్నా పాపవినాశసమ్ ||
౧౬ || అ స్తి పుణ్యతమే విప్రాః పవిత్రే వేంకటాచలే | యస్య సంస్కరణా
దేవ గర్భవాసో న విద్యతే || ౧౭ || త త్ప్రాప్య తు నర స్సన్న్యా త్సా
మితీర్థస్య చో త్తరే | తత్ర స్నానా న్నరా యా ని వైకుణ్ఠం నా త్రసంశయః
|| ౧౮ || ఋషయః || సూత పాపవినాశాఖ్య తీర్థస్య బ్రూహి వైభవమ్ |
వ్యాసేన బోధిత స్త్వం హి వేత్సి సర్వం మహామునే || ౧౯ || శ్రీసూతః ||
బ్రహ్మశ్రమపదే వృత్తాం పార్శ్వే హిమవత శ్శుభే | వయోమి బ్రాహ్మణశ్రేష్ఠా
యుష్మాకం తు కథాం శుభామ్ || ౨౦ || తదాశ్రమపదం పుణ్యం బ్రహ్మశ్రమ
పదం శుభమ్ | నానావృక్షసమాకీర్ణం పార్శ్వే హిమవత శ్శుభే || ౨౧ || బహు
గుల్మతాకీర్ణం మృగద్విపనిషేవితమ్ | సిద్ధచారణసంఘస్థం రమ్యం పుష్పితకాన
సమ్ || ౨౨ || యతిభి ర్బహుభిః కీర్ణం తాపనై రుపశోభితమ్ | బ్రాహ్మణైశ్చ
మహాభాగై స్సూర్యజ్వలనసన్నిభైః || ౨౩ || నియమవ్రతసమ్పన్నైః ససమాకీర్ణం
తపస్విభిః | దీక్షితై ర్యాగశీలై శ్చయతాహరైః కృతాత్మభిః || ౨౪ || వేదా
ధ్యయనసమ్పన్నైః రై వదికైః పరివేష్టితమ్ | వర్ణిభి శ్చ గృహస్థై శ్చ వానప్రస్థై
శ్చ భిక్షుభిః || ౨౫ || స్వాశ్రమాచారనిరతైః స్వవర్ణోక్తవిధాయుభిః | వాల
ఖలై శ్చ ఋషిభి సమన్తా త్పరివేష్టితమ్ || ౨౬ || తత్రా శ్రమే పురా క

—◆— దృఢమత్యాఖ్య శూద్రవృత్తాంతః. —◆—

శ్చి చూర్ణద్రో దృఢమతి ర్ద్విజాః | సాహసీ బ్రాహ్మణాభ్యాశ మాజగామ
ముద్వాన్వితః || ౨౭ || ఆగతో హ్యశ్రమపదం పూజితం చ తపస్విభిః |
నామ్నా దృఢమతి శూద్ర స్సాష్టాంగం ప్రణామామ వై || ౨౮ || తా స
దృష్ట్వా మునిగణా దేవకల్పా న్నహాజనః | కుర్వతో వివిధా న్యజ్ఞా సమన్వ
హ్యప్యత శూద్రకః || ౨౯ || అథా స్యబుద్ధి రభవ త్తపః క ర్తు మను త్తమమ్ |
తతో బ్రవీ త్కులపతిం ముని మాగత్య తాపసమ్ || ౩౦ || దృఢమతిః ||
తపోధన సమ స్తేఽస్తు రక్ష మాం కరుణానిధే | తవ ప్రసాదా దిచ్ఛామి
యాగం క ర్తుం ప్రసీద మే || ౩౧ || ఏవ ముక్త స్తు శూద్రేణ త మాహ

◆◆◆ దృఢమతి మృతి కులపత్యాఖ్యమున్యపదిష్టశూద్రధర్మాః. ◆◆◆
 బ్రాహ్మణ స్తదా || కులపతిః || యాగే దీక్షయితుం శక్యో న శూద్రో హీన
 జన్మభాగ్ || ౩౩ || శూయతే యది తే బుద్ధి శ్శూశూమానిరతో భవ | ఉప
 దేశో న కర్తవ్యో జాతిహీనస్య కర్త్తి చిత్ || ౩౪ || ఉపదేశే మహా స్తోష
 ఉపాధ్యాయస్య విద్యతే | నా ధ్యాపయే ద్బుధ శూద్రం తథా నై వ చ
 యాజయేత్ || ౩౫ || న పాఠయే త్తథా శూద్రం శాస్త్రం వ్యాకరణాదికమ్ |
 కావ్యం వా నాటకం వా పి తథాఽలంకార మేవ వా || ౩౬ || పురాణ మితి
 హాసం చ శూద్రం నై వ తు పాఠయేత్ | యది చో పదిశే ద్విప్ర శూద్ర
 సై వ తాని కర్త్తి చిత్ || ౩౭ || త్యజేయు ర్బ్రాహ్మణా విప్రం తం గ్రామా
 ద్భృహస్పజ్జులాత్ | శూద్రాయ చో పదేష్టారం ద్విజం చణ్డాలవ త్యజేత్
 || ౩౮ || శూద్రం చా క్షరసంయుక్తం దూరతః పరి వర్జయేత్ | ఆత శ్శూశూష
 భద్రం తే బ్రాహ్మణా న్యధయా సహ || ౩౯ || శూద్రస్య ద్విజశ్శూమా
 మున్వాదిభి రుదీరితా | నహి నై సర్గికం కర్త పరిత్యక్తుం త్వ ముర్త్తసి || ౪౦ ||
 ఏవ ముక్త స్స మునినా న శూద్రోఽచిన్తయ త్తదా | కి జ్జుర్తవ్యం మయా
 త్వద్య ప్రతే శ్రద్ధా హి మే పరా || ౪౧ || యథా స్యాన్తమ సుజ్ఞానం యతి
 ష్టేఽహం తథాఽద్య వై | ఇతి నిశ్చిత్వ మనసా శూద్రోదృఢమతి స్తదా ||
 ౪౨ || గత్వాశ్రమపదా ద్దూరం కృతవా నుటజం శుభమ్ | తత్ర వై దేవ
 తాగారం పుణ్యాన్యాయతనాని చ || ౪౩ || పుష్పారామాదికం చా పి తటాక
 ఖననాదికమ్ | శ్రద్ధయా కారయామాస తపస్సిద్ధ్యర్థ మాత్మనః || ౪౪ ||
 అభిషేకాం శ్చనియమా నుపవాసాదికా నపి | బలిం కృత్వా చ హుత్వా చ
 దైవతాన్య భ్యపూజయత్ || ౪౫ || సజ్జల్పనియమోపేతః ఫలాహారో జితే
 ద్రియః | నిత్యం కన్దై శ్చ మూలై శ్చ పుష్పే రపి తథా ఫలైః || ౪౬ ||
 అతిథీ న్నూజయామాస యథావ త్సముపాగతాః | ఏవం హి సుమహా న్కాలో

◆◆◆ దృఢమతయే సుమత్యాఖ్యవిప్రప్రకాశితకర్తానుష్ఠానక్రమః. ◆◆◆
 న్యతిచక్రామ తస్య వై || ౪౭ || అథా శ్రమ మగా త్తస్య మమతి ర్నామ
 నామతః | ద్విజో గర్గకులోద్భూత స్సత్యవాదీ జితేంద్రియః || ౪౮ || స్వాగతై
 ముఁని మారాధ్య తోషయిత్వా ఫలాదికైః | కథయ నై వ కథాః పుణ్యాః
 కుశలం పర్యపుచ్ఛత || ౪౯ || ఇత్థం సమ్ప్రతి పాద్యాదై వ రుపచారై స్తు
 పూజితః | ఆశీర్భి రభినంద్యై నం ప్రతిగృహ్య చ సత్కిర్యామ్ || ౫౦ || త
 మాపుచ్ఛ్య ప్రహృష్టాత్సా స్వాశ్రమం పున రాయయా | ఏవం దినే దినే విప్ర
 శ్శూద్రదేఽస్తి స్పృశపాతవాః || ఆగచ్ఛ దాశ్రమం తస్య ద్రష్టుం తం శూద్ర
 యోనిజమ్ | బహుకాలం ద్విజస్యా భూ త్సంసర్గ శూద్రయోనినా || ౫౧ ||

స్నేహస్య వశ మాపన్న శూద్రోక్తం నా తిచక్రమే । అథా గతం ద్విజం
శూద్రః ప్రాహ స్నేహ వశీకృతమ్ ॥ ౫౩ ॥ హవ్యకవ్యవిధానం మే బ్రూహి
త్వం తు గుగు ర్గుతః । ఏవ ముక్త స్స శూద్రేణ సర్వ మేత దుపాదిశత్ ॥
౫౪ ॥ కారయామాస శూద్రస్య పితృకార్యాదికం తదా । పితృకార్యే కృతే

— శూద్రస్య వైదిక కర్మోపదేశేన సుమత్యను భూతదుర్గతిప్రకారః. —

తేన విసృష్ట స్స ద్విజోత్తమః ॥ ౫౫ ॥ అథ దీర్ఘేణ కాలేన పోషిత శూద్రయో
నినా । త్యక్తో విప్రగణైస్సో యం పశ్యుత్వ మగమ ద్విజః ॥ ౫౬ ॥ వైవస్వత
భృతై ర్హీత్వా పాతితో నరకేష్వ పి । కల్పకోటిసహస్రాణి కల్పకోటిశతాని చ ॥
౫౭ ॥ భుక్త్వాక్రమేణ నరకాం స్తనన్తే స్థావరోభవత్ । గర్దభ స్తు తతో
జజ్ఞే విడ్వరాహస్తతః పరమ్ ॥ ౫౮ ॥ జజ్ఞేఽథ సారమేయో సా పశ్యా ద్వా య
సతాం గతః । అథ చణ్డాలతాం ప్రాప్య శూద్రయోని మగా త్తతః ॥ ౫౯ ॥
గతవా నైవశ్యతాం పశ్యా త్త్వత్రియ స్తదన స్తరమ్ । ప్రబలై ర్భాధ్యమానో
ఽసా బ్రాహ్మణో వై తదాభవత్ ॥ ౬౦ ॥ ఉపనీత స్స పితృతా తు ఐక్షే గర్భా
ప్తమే ద్విజః । వర్తమానః పితృ ర్గేహే స్వాచారాభ్యాసతత్పరః ॥ ౬౧ ॥ గచ్ఛ
న్మదా చిద్గహనే గృహీతో బ్రహ్మరక్షసా । రుద న్భృమకా ఫల న్నూథః
ప్రలప స్పృహస న్నసా ॥ ౬౨ ॥ శశ్వద్ధాహే తి చ వడకా వైదికం కర్మ
సోఽత్యజత్ । దృష్ట్వా సుతం తథా భూతం పితా దుఃఖేన వీడితః ॥ ౬౩ ॥ సుత
మాదాయ చ స్నేహ దగస్త్యం శరణం యయా । నువర్ణముఖరీతిరే తపస్యస్తం
శివాగ్రతః ॥ ౬౪ ॥ భక్త్యామునిం ప్రణమ్యా సా పితా తస్య సుతస్య వై ।

— అగస్త్యేభ్యో దుర్గత్యపనోదనార్థం సుమతే ర్వైజ్ఞాటాద్విగమనమ్. —

తస్మై నివేదయామాస స్వపుత్రస్య విచేష్టితమ్ ॥ ౬౫ ॥ అబ్రవీ చ్చ తదా విప్రః
కుమ్భజం మునిపుత్రవమ్ । ఏవ మే తనయో బ్రహ్మ స్తృషీతో బ్రహ్మరక్షసా ॥ ౬౬ ॥
సుఖం న లభతే బ్రహ్మ న్రక్ష త్వం కరుణాదృశా । నా స్తి మేతనయో వ్య న్యగి
పితృణా మృణముక్తయే ॥ ౬౭ ॥ తస్య వీడావినాశార్థ ముపాయం బ్రూహి
కుమ్భజ । త్వత్సమ స్త్రిమ లోకేషు తపశ్శీలో న విద్యతే ॥ ౬౮ ॥ త్వాం
వినాఽస్య పరితాతా న మే పుత్రస్య విద్యతే । పుత్రే దయాం కురు గురో
దయాశీలా హి నాధవః ॥ ౬౯ ॥ శ్రీసూతః ॥ ఏవ ముక్త స్తదా తేన కుమ్భజో
ధ్యాన మాస్థితః । ధ్యాత్వా తు సుచిరం కాల మబ్రవీ ద్భ్రాహ్మణా తతః ॥ ౭౦ ॥
అగస్త్యః ॥ పూర్వజన్మని తే పుత్రో బ్రాహ్మణోఽయం మహామతే । సుమతి
ర్నామ విప్రోఽయం మతిం శూద్రాయ వై దదా ॥ ౭౧ ॥ కర్మాణి వైదికాన్యే
ష సర్వాణ్యు పదిదేశ వై । అతోఽయం నరకా న్భుక్త్వా కల్పకోటి సహస్ర
కమ్ ॥ ౭౨ ॥ జాతో భువి తదన్తేషు స్థావరాదిషు యోనిషు । ఇదానీం
బ్రాహ్మణో జాతః కర్మశేషేణ తే సుతః ॥ ౭౩ ॥ యమేన ప్రేషితేనా త్ర

గృహీతో బ్రహ్మరక్షసా । క్రూరేణ పాతకేనా ద్య పూర్వజన్మ కృతేన వై ॥
 ౭౪॥ ఉపాయం తే ప్రవక్ష్యామి బ్రహ్మరక్షో వినాశనే । శ్వణుష్వ శ్రద్ధయా
 యుక్త స్సమాధాయ చ మానసమ్ ॥ ౭౫ ॥ సుర్ణముఖరీతీరే ఋషిసజ్జనిషే
 వితే! వర్తతే దైవతై స్సేవ్యః పావనో వేంకటాచలః ॥ ౭౬ ॥ తస్యో పరి
 మహాతీర్థం నామ్నా పాపవినాశనమ్ । అస్తి పుణ్యం ప్రసిద్ధం చ మహాపాతక
 నాశనమ్ ॥ ౭౭ ॥ భూతప్రేతపిశాచానాం వేతాళ బ్రహ్మరక్షసామ్ । మహతాం
 చై వ రోగాణాం తీర్థం తన్నాశకం స్మృతమ్ ॥ ౭౮ ॥ సుత మాదాయ
 గచ్ఛ త్వం తత్తీర్థం గిరిమధ్యగమ్ । ప్రయత స్నాపయ సుతం తీర్థే పాప
 వినాశనే ॥ ౭౯ ॥ స్నానేన త్రిదినం తత్ర బ్రహ్మరక్షో విసశ్యతి ॥ వై శ్చా సాయా
 స్తరం తస్య వినాశే విద్యతే భువి ॥ ౮౦ ॥ తస్మా చ్ఛ్రుం ప్రయాహి త్వం
 వేంకటాహ్వయ పర్వతమ్ । తత్రవాపవినాశాఖ్య తీర్థే స్నాపయ తే సుతమ్ ॥
 ౮౧ ॥ మా విలమ్బం కురుష్వా త్ర త్వరయా యాహి వై ద్విజ । ఇత్యుక్త
 స్స ద్విజోఽగస్త్యం ప్రణమ్య భువి దణ్డవత్ ॥ ౮౨ ॥ అనుజ్ఞాత శ్చ తేనా సా
 ప్రయయా వేంకటాచలమ్ । సుతేన సాకం విప్రోఽసా గత్వా పాపవినాశ

—◆◆◆సుమతేః పాపనాశనస్నానేన దుర్గత్యసనోదన పృథాకః◆◆◆—

సమ్ ॥ ౮౩ ॥ సజ్జల్పపూర్వం సంస్నాప్య దినత్రయ మసౌ సుతమ్ । సస్నా
 స్వయం చ విప్రేంద్రః పితా పాపవినాశనే ॥ ౮౪ ॥ సమాగతః పపా తోయం
 కృత్వా చా ప్యాప్సికక్రమమ్ । అథ తస్య సుత స్తత్ర విముక్తో బ్రహ్మ
 రక్షసా ॥ ౮౫ ॥ సమజాయత నీరోగ స్వస్థ స్సుందరయాపభృత్ । సర్వసమృత్స
 మృద్ధోఽసౌ భుక్త్వా భోగా ననేకశః ॥ ౮౬ ॥ దేహాన్తే ప్రయయా ముక్తింస్నానా
 త్పాపవినాశనే । పితాఽపి తత్ర స్నానేన దేహాన్తే ముక్తి మాప్తవా ॥ ౮౭ ॥

— వై దికకర్తానుష్ఠాతు ర్ద్వధమతే దుర్గతిస్ప్రాప్త్యసనోదన పృథాకా. —

తేనో పదిష్టోఽయం శూద్ర స్స భుక్త్వా సరకా స్కృమాత్ । అనేకాను
 జనిత్వా చ కుత్సితాస్వ పి యోనిషు ॥ ౮౮ ॥ గృధ్రజన్మాభవ త్పశ్చ
 ద్వేంకటాహ్వయ పర్వతే! స కదా చిజ్జలం పాతుం తీర్థే పా పవినాశనే ॥ ౮౯ ॥
 సమాగతః పపా తోయం నిషిచే చా త్నన స్తనుమ్ । తదైవ దివ్యదేహ స్స
 స్వర్వాభరణ భూషితః ॥ ౯౦ ॥ దివ్యం విమాన మారుహ్య ప్రయయా వమ
 రాలయమ్ ॥ శ్రీసూతః ॥ ఏవం ప్రభావ మేత ద్వై తీర్థం పాపవినాశనమ్ ॥ ౯౧ ॥
 పాపానాం నాశనా ద్విప్రాః పాపనాశాభిధం హి తత్ ॥ ౯౧౪ ॥ ఇత్థం
 రహస్యం కథితం మునీంద్రా స్త ద్వై భవం పాపవినాశనస్య । యత్రా బిషేకా
 త్సహసా విముక్తో ద్విజ శ్చ శూద్ర శ్చ వినిష్ఠ్యకృత్యై ॥ ౯౨౪ ॥

ఇతి సంస్థపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే పాపవినాశనతీర్థ
 మహిమానువర్ణనం నామ సవమోధ్యాయః.

—◆◆◆ పాపవిनाశన తీర్థమాహత్మ్యవర్ణనమ్. ◆◆◆—

శ్రీసూతః॥ పున శ్చా హం ప్రవత్యౌమి పాపనాశన వైభవమ్ । భగ
వద్భక్తిభావేన శృణుధ్వం నుసమాహితాః ॥ ౧ ॥ ఇతిహాసం ప్రవత్యౌమి సర్వ
పాపవిनाశనమ్ । యచ్ఛ్రుత్వా సర్వపాపేభ్యో ముచ్యతే నా త్రసంశయః ॥

—◆◆◆ భద్రమత్యాఖ్య దరిద్రద్విజ వృత్తాంతః. ◆◆◆—

అసీ త్పురా ద్విజవరో వేదవేదాంతపారగః । దరిద్రో వృత్తిహీన శ్చ
నామ్నా భద్రమతి ద్విజాః ॥ ౩ ॥ శ్రుతాని సర్వశాస్త్రాణి తేన విపేణ
ధీమతా । శ్రుతాని చ పురాణాని ధర్మశాస్త్రాణి సర్వశః ॥ ౪ ॥ అభవం
స్తస్య పట్నత్యుక్తి కృతా సిన్ధూ ర్యశోవతీ । కామినీ మాలినీ చై వ శోభా
చైవ ప్రకీర్తితాః ॥ ౫ ॥ తాను పత్నీమ తస్యా సీ త్పుత్రాణాం చ శ తద్వ
యమ్ । తే సర్వే తస్య పుత్రాద్యాః క్షుధయా పరిపీడితాః ॥ ౬ ॥ అకిచ్చినో
భద్రమతిః క్షుధార్తా నాత్మజా నిన్దయాః । పశ్య నిన్దయాః క్షుధార్తా శ్చ
విలలాపాకులే నిన్దయః ॥ ౭ ॥ ధి గ్జన్మ భాగ్యరహితం ధి గ్జన్మ ధనవర్జితమ్ । ధి
గ్జన్మ కీర్తిరహితం ధి గ్జన్మ తిధ్యవర్జితమ్ ॥ ౮ ॥ ధి గ్జన్మ చారరహితం జన్మ ధి
గ్జన్మ నవర్జితమ్ । ధి గ్జన్మ యత్నరహితం ధి గ్జన్మ సుఖవర్జితమ్ ॥ ౯ ॥ ధి గ్జన్మ బంధు
రహితం ధి గ్జన్మ ఖ్యాతివర్జితమ్ । నరస్య బహుపత్యస్య ధి గ్జన్మై శ్వర్యవర్జితమ్ ॥
౧౦ ॥ అహో గుణా స్సమ్యతా చ విష్వత్తా జన్మ సత్కులే । దారిద్ర్యామ్బుధి
మగ్నస్య సర్వ మేత న్న శోభతే ॥ ౧౧ ॥ విప్రాః పుత్రా శ్చ పౌత్రా శ్చ
బాన్ధవాభ్రాతర స్తథా శిష్యా శ్చ సర్వే మనుజాస్త్యజన్తై శ్వర్యవర్జితమ్ ।
ఇతి నిశ్చిత్య మతిమా స్థీరో భద్రమతి ద్విజాః । చణ్డాలో వా ద్విజో వా పి
భాగ్యవా నేవ పూజ్యతే ॥ ౧౩ ॥ దరిద్రః పురుషో లోకే శవస ల్లోకనిధితః ।
అహో సన్నతనూయుక్తో నిష్ఠురో వా ప్య నిష్ఠురః ॥ ౧౪ ॥ గుణహీనో పి
గుణవా న్నూర్ఘో వా పి స పణ్డితః । నిష్ఠురో వా గుణీ వా పి ధర్మహీనోఽథ
వా సరః ॥ ౧౫ ॥ విశ్వర్వగుణయు క్త శ్చై త్పూజ్య ఏవ న సంశయః । అహో
దరిద్రతా దుఃఖం తత్రా ప్యాశా తి దుఃఖదా ॥ ౧౬ ॥ ఆశాభి భూతాః
పురుషా దుఃఖ మశ్నువతే క్షణాత్ ॥ ౧౭ ॥ ఆశాయా దానా యే దానా స్తే
సర్వలోకస్య ॥ ఆశా దానీ యేషాం తేషాం దానాయతే లోకః ॥ ౧౮ ॥
సర్వశాస్త్రార్థవేత్తాఽపి దరిద్రో భాతి మూర్ఖవత్ ॥ ౧౯ ॥ అకిచ్చిన్య మహా
గ్రాహగ్రస్తానాం నా స్తి మోచకః । అహో దుఃఖ మహో దుఃఖ మహో
దుఃఖం దరిద్రతా ॥ ౨౦ ॥ తత్రా పి పుత్రదారాణాం బాహుశ్యమతి
దుఃఖదమ్ । ఏవ ముక్త్వా భద్రమతి సర్వశాస్త్రార్థ పారగః ॥ ౨౧ ॥

అత్యైశ్వర్యప్రదం ధర్మం మనసా చింతయంస్తదా । తూష్టిం స్థితో భద్ర
మతి ర్నహాక్షేత సమన్వితః ॥ ౨౧ ॥ తదానీం తాను భార్యాను కామినీపతి
— భద్రమతి మృతి కామినీకృత వేంకటాద్రిగమనప్రార్థనాహనమ్. —
దేవతా భార్యా సాధుగుణై ర్యుక్తా తం పతిం ప్రత్యభాషత ॥ ౨౨ ॥ కామినీ॥
భగవ స్సర్వధర్మజ్ఞ సర్వశాస్త్రార్థపాఠగః । మమ నాథ మహాభాగ వాక్యం శృణు
మహామతే ॥ ౨౩ ॥ సువర్ణముఖరీతిరే ఋషిసజ్జనిపేవితే । వర్తతే దైవతై
స్సేవ్యః పావనో వేంకటాచలః ॥ ౨౪ ॥ తస్మి న్వేంకటాక్షై లేద్యే సురాసురసమ
స్కృతే । వర్తతే పావనం తీర్థం పాపానాం దాహకం శుభమ్ ॥ తత్ర గత్వా
మహాభాగ పాపనాశే మహామతే । కురు స్నానం ప్రయత్నే న భార్యాపుత్ర
సమన్వితః ॥ ౨౬ ॥ తస్య తీర్థస్య మాహాత్మ్యం నారదేన శ్రుతం మయా ।
బాలభావే మమ పితౄ రన్తికే చో క్తవా న్మునిః ॥ ౨౭ ॥ వేంకటాచ్రా మహా
పుణ్యే సర్వపాతకనాశినే । సర్వదుఃఖప్రళమనే సర్వసమృద్ధ్యదాయకే ॥ ౨౮ ॥
పాపనాశే మహాతీర్థే స్నాత్వా సజ్గుల్ప పూర్వకమ్ । అత్యైశ్వర్యప్రదం
ధర్మం మనసా చింతయంస్తదా ॥ ౨౯ ॥ భూమిదానం వినిశ్చిత్వ సర్వదా
నోత్తమోత్తమమ్ । ప్రాపకం పరలోకస్య సర్వకామఫలప్రదమ్ ॥ ౩౦ ॥
దానానా ముత్తమం దానం భూదానం పరికీర్తితమ్ । తద్గత్వా సమవాప్నోతి
య ద్య దిష్టతమం నరః ॥ ౩౧ ॥ ఇత్యేవం నారదేనో క్తం శ్రుత్వా మే జన
తో ద్విజః । సమృహష్టమనా భూత్వా శేషాద్రిం ప్రాప్తవాంస్తదా ॥ ౩౨ ॥
తత్ర గత్వా మహాభాగ సర్వసమృద్ధ్యదాయకమ్ । భూదానం విప్రవర్యాయ
శ్రోత్రియాయ ప్రదత్తవాః ॥ ౩౩ ॥ తతో మే జనతో విద్వ సర్వభాగ్య
సమన్వితః । ఇహ లోకే సుఖం ప్రాప్య చాస్తే విష్ణుపదం యయా ॥ ౩౪ ॥ త్వం
చ గత్వా మహాభాగ వేంకటాద్రిం న గోత్తమమ్ । కురు దానం ప్రయత్నేన
భూదానం సర్వకామదమ్ ॥ ౩౫ ॥ భూమిదానస్య మాహాత్మ్యం శృణుష్య

—◆◆◆ కామినీకథితభూదానప్రశంసా. ◆◆◆—

నుసమాహితః । న తో పి గదితుం శక్తో లోకేఽస్మి స్థగవ స్ప్రభో ॥ ౩౬ ॥
భూమిదానా త్సరం దానం న భూతం న భవిష్యతి । పరం నిర్వాణ మాప్నోతి
భూమిదో నా త్రసంశయః ॥ ౩౭ ॥ స్వల్పా మపి మహీం దత్వా శ్రోత్రి
యాయా హితాగ్నయే । బ్రహ్మలోక మవాప్నోతి పునరావృత్తివర్జితమ్ ॥ ౩౮ ॥
భూమిద సర్వదః ప్రోక్తో భూమిదో మోక్షభాగ్యవేత్ । భూమిదానం వృషా
చ్రా చ సర్వపాపప్రణాశనమ్ ॥ ౩౯ ॥ మహాపాతకయుక్తో వా యుక్తో వా
సర్వపాతకైః । దశహస్తాం మహీం దత్వా సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౪౦ ॥
సత్పత్రే భూమిదాతాయ సర్వ దానఫలం లభేత్ । భూమిదస్య సమో
నాన్య స్త్రిషు లోకేషు విద్యతే ॥ ౪౧ ॥ ద్విజస్య పృథ్విహీనస్య యః ప్రదత్వా

— భద్రమతేః పాపనాశనతీరే భూప్రదానార్థం వేంకటాద్రిగమనమ్. —

౬౨ ॥ విప్రో భద్రమతి శ్వాపి పుత్రదారసమన్వితః । గతో వేంకటశైలే
స్త్ర్యం సురాసురసమస్కృతమ్ ॥ ౬౩ ॥ గన్ధర్వయక్షసిద్ధాదిసేవితం మేరుపుత్ర
కమ్ । వైకుంఠా దాగతం దివ్యం క్రీడాచల మను త్తమమ్ ॥ ౬౪ ॥ తత్ర స్వామి
సరస్తాయే నిర్మలే పావనే శుభే । దారపుత్రాదిసంయుక్త స్సాన్నిత్యా సజ్జ
ల్పపూర్వకమ్ ॥ ౬౫ ॥ తస్మిన్శ్చిమతపే శ్వేతసూకరం వసుధాధరమ్ । నత్వా
తత్ర విధానేన శ్రీనివాసాలయం గతః ॥ ౬౬ ॥ తత్ర బ్రహ్మదిదేవై శ్చ సేవి
తం వేంకటేశ్వరమ్ । దృష్టవా స్సహ పుత్రాదైవ్య ర్విష్ణుభక్తో మహామతిః ॥
౬౭ ॥ భక్త్యా ప్రణమ్యతం దేవం శ్రీనివాసం కృపానిధిమ్ । పుత్రదారాదిసం
యుక్తః పాపనాశన మాయయా ॥ ౬౮ ॥ తత్ర స్నాత్వా విధానేన కృతకర్మా
దినత్క్రియః । కస్తే చి ద్విష్ణుభక్తాయ శ్రోత్రియాయ మహామతిః ॥ ౬౯ ॥ విష్ణు

— భూదానప్రభావేన ప్రాదుర్భూతం భగవత్స్థావృత్తి భద్రమతిస్తుతిః. —

బుద్ధ్యా స ప్రదదౌ భూదానం మోక్షదం శుభమ్ । తదా ప్రాదు రభూ ద్వేన
శృంభచక్రగదాధరః ॥ ౭౦ ॥ వినతానన్దనారూఢో వసమాలావిభూషితః । పాప
నాశస్య తీరే తు భూదానస్య ప్రభావతః ॥ ౭౧ ॥ తదా భద్రమతి స్సామ్య
స్త్రితుం సముపచక్రమే ॥ ౭౨ ॥ సమో సమ స్తేఽఖిలకారణాయ సమో
సమ స్తేఽఖిలపాలకాయ ॥ సమో సమ స్తేఽమరనాయకాయ సమో సమో
దై త్యవిమర్దనాయ ॥ ౭౩ ॥ సమో సమో భ క్తజనప్రియాయ సమో సమః
పాపవిదారణాయ ॥ సమో సమో దుర్జననాశకాయ సమోఽస్తు తస్మై జగదీ
శ్వరాయ ॥ ౭౪ ॥ సమో సమః కారణవామనాయ నారాయణాయా మిత
విక్రమాయ ॥ శ్రీశార్ఙ్గచక్రాసిగదాధరాయ సమోఽస్తు తస్మై పురుషోత్తమా
య ॥ ౭౫ ॥ సమః పయోరాశినీవాసకాయ సమోఽస్తు లక్ష్మీపతయేఽవ్య
యాయ ॥ సమోస్తు సూర్యాద్యమితప్రభాయ సమో సమః పుణ్యగతాగతా
య ॥ ౭౬ ॥ సమో సమోఽశ్మేస్తువిలోచనాయ సమోఽస్తు తే యజ్ఞఫలప్ర
దాయ ॥ సమోఽస్తు యజ్ఞాభివరాజితాయ సమోఽస్తు తే సజ్జనవల్లభాయ ॥ ౭౭ ॥
సమో సమః కారణకారణాయ సమోఽస్తు శబ్దాదివిపర్జితాయ ॥ సమోఽ
స్తు తేఽభీష్టసుఖప్రదాయ సమో సమో భ క్తమనోరమాయ ॥ ౭౮ ॥ సమో
సమ స్తేఽఖిలకారణాయ సమో స్తు తే మన్దరధారకాయ ॥ సమో స్తు తే
యజ్ఞ వరాహనామ్నే సమో హిరణ్యాఖ్యవిదారకాయ ॥ ౭౯ ॥ సమో
స్తు తే వామనరూపభాజే సమో స్తు తే త్కృతకులాంతకాయ ॥ సమో స్తు తే
రావణమర్దనాయ సమో స్తు తే సన్దనుతాగ్రజాయ ॥ ౮౦ ॥ సమ స్తే
కమలాకాన్త సమ స్తే నుఖదాయినే ॥ ౮౦ ॥ శ్రితార్తినాశినే తుభ్యం
భూయో భూయో సమో సమః । విప్రేణ సంస్తుతో దేవో భగవాన్భక్త

వత్సలః ॥ ౮౧ ॥ వాత్సలేనా బ్రవీ ద్వాక్యం శ్రీనివాసో దయానిధిః । తాత
తుష్టో స్తి భద్ర స్తే స్తోత్రేణ మహాతా ద్విజ ॥ ౮౨ ॥ సర్వభోగసమాయుక్తః
పుత్రపౌత్రాదిభిర్యుతః । ఇహ లోకే నుఖం ప్రాప్య దేహాంతే ముక్తి మాప్నుహి
॥ ౮౩ ॥ ఇత్యుక్త్వా భగవా నిష్ఠు స్తత్రై వా స్త రథీయత । ఏవం వః
కథితం విప్రాః పాపనాశనవై భవమ్ ॥ ౮౪ ॥ త త్తీ రే భూప్రదానస్య మాహా
త్మ్యం చా పి వర్ణితమ్ ॥ ౮౫ ॥

ఇతి శ్రీస్కందపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే పాపవినాశనతీర్థ
భూదాన ఫలానువర్ణనం నామ దశమోధ్యాయః.

◆◆◆ రామానుజాఖ్యద్విజవృత్తాంతః. ◆◆◆

శ్రీసూతః ॥ భో భో తపోధనా స్సర్వే నై మిశారణ్యవాసినః । ఆకా
శగజ్ఞాతీర్థస్య మాహాత్మ్యం ప్రవదా మ్యహమ్ ॥ ౧ ॥ ఆకాశగజ్ఞానికి పే స
ర్వశాస్త్రార్థపారగః । రామానుజ ఇతి ఖ్యాతో విష్ణుభక్తో జితేంద్రియః ॥ ౨ ॥
తప శ్చకార ధర్మాత్మా వైఖానసమతే స్థితః । గ్రీష్మే పశ్చాన్నిమధ్యభో విష్ణు
ధ్యానపరాయణః ॥ ౩ ॥ జప స్మష్టాక్షరం మస్త్రం ధ్యాయ స్మృద జనార్ద
నమ్ । వర్షాన్వా కాశగో నిత్యం హేమస్తేషు జలేశయః ॥ ౪ ॥ సర్వభూత
హితో దాస్త స్సర్వదృష్ట్యవివర్జితః । వర్షాణి కతి చి త్తో యం జీర్ణపర్ణాశనో
భవత్ ॥ ౫ ॥ కఙ్గి త్కాలం జలాహారో వాయుభక్షః కియత్సమాః । అభ

◆◆◆ ఆకాశగజ్ఞాతీరే రామానుజతపస్తుష్టభగవదావిర్భావః. ◆◆◆

తత్తపనా తుష్టో భగవా న్భక్తవత్సలః ॥ ౬ ॥ ప్రత్యక్షతామగా త్రిస్య శబ్ద
చక్ర గదాధరః । వికచామ్బుజప్రతాక్షస్సూర్యకోటిసమప్రభః ॥ ౭ ॥ విన
తానందనారూఢ శ్చత్రచామరశోభితః । హార కేయూరమకుటకట కాదివిభూషి
తః ॥ ౮ ॥ విష్వక్సేనసనద్దాది కింకరైః పరివారితః । వీణావేణుమృదంగా దివాదత్తై
ర్నారదాదిభిః ॥ ౯ ॥ ఉపగీయమానవిభవః పీతామ్బరవిరాజితః । లక్ష్మీవిరాజి
తోరస్కో నీలమేఘనిభచ్ఛవిః ॥ ౧౦ ॥ సనకాదిమహాయోగిసేవితః పార్శ్వయో
ర్ద్వయోః । మస్తస్మి తేన సకలం మోహాయ న్భు వనత్రయమ్ ॥ ౧౧ ॥ స్వభాసా
భాసయతస్సర్వా దిశో దశ విరాజయత్ । సుభ క్తసులభో దేవ్రా వేంకటేశో
దయానిధిః ॥ ౧౨ ॥ పుర స్సన్నిదధే తస్య రామానుజమహామునేః । ఆవిర్భూ
తం తదా దృష్త్వా శ్రీనివాసం కృపానిధిమ్ ॥ ౧౩ ॥ పీతామ్బరధరం దేవం తుష్టిం
ప్రాప మహామునిః । భక్త్యా పరమయా యుక్త స్తుష్టావ జగదీశ్వరమ్ ॥ ౧౪ ॥

◆◆◆ రామానుజాఖ్యవిప్రకృతభగవత్సుతిః. ◆◆◆

రామానుజః ॥ నమో దేవాదిదేవాయ శబ్దచక్రగదాభృతే । నమో నిత్యా
య శుద్ధాయ వేంకటేశాయ తే నమః ॥ ౧౫ ॥ నమో భక్తార్తిహస్త్రే తే

హవ్యకవ్యస్వరూపిణే । నమ స్త్రిమూర్తయే తుభ్యం సృష్టిస్థిత్యంతకారిణే
 ॥ ౧౬ ॥ నమః పరేశాయ నమో తిభూమ్నై నమోస్తు లక్ష్మీపతయే విభాత్రే ।
 నమోస్తు సూర్యేస్తువిలోచనాయ నమో విరిఞ్చద్యభివద్దితాయ ॥ ౧౭ ॥
 యో నామజాత్యాదవికల్పహీన స్సమస్తదోష్టై రపి వర్జితో యః । సమస్తసం
 సారభయాపహరిణే తస్మై నమో దైత్యవినాశకాయ ॥ ౧౮ ॥ వేదాంతవేద్యా
 య రమేశ్వరాయ పృష్ఠాద్రివాసాయ విభాతృపిత్రే । నమో నమ స్సర్వజనార్తి
 హరిణే నారాయణాయా మితవిక్రమాయ ॥ ౧౯ ॥ నమ స్తుభ్యం భగవతే
 వాసుదేవాక్షా శార్ఙ్గిణే । భూయో భూయో నమ స్తుభ్యం వేంకటాద్రినివాసినే ॥
 ౨౦ ॥ ఇతి స్తుత్వా వేంకటేశం శ్రీనివాసం జగద్గురుమ్ । రామానుజో ముని
 స్తూష్ణీ మాస్త విప్రవరోత్తమః ॥ ౨౧ ॥ శ్రుత్వా స్తుతిం శ్రుతిసుఖాం హరి
 స్తస్య మహాత్మనః । అవాప పరమం శోభం వేంకటాచలనాయకః ॥ ౨౨ ॥
 అథాలిఙ్గ్య మునిం శౌరి శ్చతుర్భు బాహుభి స్తదాబభాషే ప్రీతినంయుక్తో నరం
 వై ప్రీయతామితి ॥ ౨౩ ॥ తుష్టో స్తి తపసా తేద్యస్తోత్రేణా పి మహామునే

—◆— రామానుజాఖ్యవిప్రకృతభగవత్పూర్ణనా. —◆—

నమస్కా గేణ చ ప్రీతో పరదో హం తవా గతః ॥ ౨౪ ॥ రామానుజః ॥
 నారాయణ రమానాథ శ్రీనివాస జగన్నయ । జానార్దన జగద్ధామకా గోవింద
 నరకాంతక ॥ త్వద్దర్శనా త్కృతార్థో స్తి వేంకటాద్రిశిరోమణే । త్వాం నమస్య
 ని ధర్మిష్ఠా యత స్త్వం ధర్మ పాలకః ॥ ౨౬ ॥ యం న వేత్తి భవౌ బ్రహ్మ
 యం న వేత్తి త్రయీ తథా । త్వాం వేద్మి పరమాత్మానం కి మన్తా దధికం
 వరమ్ ॥ ౨౭ ॥ యోగినో యం న పశ్యన్తి యం న పశ్యన్తి కర్తృతాః । పశ్యామి
 పరమాత్మానం కి మన్తా దధికం వరమ్ ॥ ౨౮ ॥ ఏతేన చ కృతార్థో స్తి వేంక
 టేశ జగత్పతే । యన్నామస్మృతిమాత్రేణ మహాపాతకినో పి చ ॥ ౨౯ ॥
 ముక్తిప్రయాని మనుజా స్తంప శ్యామి జనార్దనమ్ । త్వత్పాదపద్మయుగళే

—◆— భగవద్వర్ణి తాకాశగంగాతీర్థస్నానకాలనిర్ణయః. —◆—

నిశ్చలాభక్తి రస్తు మే ॥ ౩౦ ॥ భగవాన్ ॥ మయి భక్తి ర్మృధా తేఽస్తు రామా
 నుజమహామతే । శృణు చా ప్య పరం వాక్య ముచ్యతే తే మయా ద్విజ ॥
 ౩౧ ॥ మేషసంక్రమణే భానో శ్చిత్రానక్షత్రసంయుతే । పౌర్ణమాస్యాం చ
 గంగాయాం స్నానం కుర్వన్తి యే జనాః ॥ ౩౨ ॥ తే యాని పరమం ధామ పున
 రావృత్తివర్జితమ్ । వియద్గంగాసమీపే త్వం వస రామానుజ ద్విజ ॥ ౩౩ ॥
 ఏత త్త్వార్థదేహస్తే మత్స్వరూప మవాప్స్యసి । బహునా కి మిహా క్షేన
 వియద్గంగాజలేశుభే ॥ ౩౪ ॥ స్నాని యే వై జనా స్సర్వే తే వై భాగ
 వతోత్తమాః । భవన్తి మునిశార్దూల నా త్ర కార్యావిచాణా ॥ ౩౫ ॥ రామా
 నుజః ॥ కిం లక్షణా భాగవతా జ్ఞాయన్తే కేన కర్తాణా । ఏత దిచ్ఛామ్య హం

◆◆◆ భగవద్వర్ణితభాగవతలక్షణాని. ◆◆◆

శోతుం శాతాహలపరో యతః || ౩౬ || శ్రీవేంకటేశః || లక్షణం భాగవ
 తానాం శృణుష్వి మునిసత్తమ | వక్తుం తేషాం ప్రభావంతు శక్యతే నా బ్రహ్మ
 ణిః || ౩౭ || యే హితా స్సర్వజన్తానాం గతాసూయా విమత్సరాః | జ్ఞాని
 నిస్పృహ శ్శాన్తాస్తే వై భాగవతోత్తమాః || ౩౮ || కర్మణా మనసా
 గాచా పరపిదాం న కుర్వతే | అపరిగ్రహశీలా శ్చ తే వై భాగవతోత్తమాః
 ౩౯ || సత్కథా శ్రవణే యేషాం వర్తతే సాత్వికా మతిః | మత్స్యాదాబ్జ
 బంధక్తా యే తే వై భాగవతోత్తమాః || ౪౦ || మాతాపిత్రోశ్చ శుశ్రూషాం
 కుర్వతే యే సరోత్తమాః | యేతు దేవార్చనరతా యేతు తత్సాధకా నరాః
 ౪౧ || పూజాం దృష్ట్వా నుమోదస్తే తే వై భాగవతోత్తమాః | సర్వినాం చ
 సుతీనాంచ పరిచర్యాపరా శ్చ యే || ౪౨ || పరనిన్దా మకుర్వాణాస్తే వై భాగవ
 తోత్తమాః | సర్వేషాం హితవాక్యాని యేవదన్తి సరోత్తమాః || ౪౩ || యే
 సణ్డగాహిణో లోకే తే వై భాగవతోత్తమాః | ఆత్మవత్సర్వభూతాని యే
 శ్యన్తి సరోత్తమాః || ౪౪ || తుల్యా శ్శత్రుషు మిత్రేషు తే వై భాగవతా
 స్సన్నిహితాః | ధర్మశాస్త్రప్రసక్తార స్సత్వవాక్యరతా శ్చ యే || ౪౫ || తేషాం
 శుశ్రూషషా యే చ తే వై భాగవతోత్తమాః | వ్యాకుర్వన్తి పురాణాని
 తాని శృణ్వన్తి యే తథా || ౪౬ || తద్వక్తరి చ భక్తా యే తే వై భాగవ
 తోత్తమాః | యే గోబ్రహ్మణశుశ్రూషాం కుర్వన్తి సతతం నరాః || ౪౭ ||
 క్షయాయతనా పరా యే చ తే వై భాగవతోత్తమాః | అన్యేషా ముదయం
 నృష్ట్వా యేభినన్దన్తి మానవాః || ౪౮ || హరినామపరా యే చ తే వై
 భాగవతోత్తమాః | ఆరామరోపణరతా స్తటాకపరిరక్షకాః || ౪౯ || కాసార
 కూపకర్తారస్తే వై భాగవతోత్తమాః | యే వై తటాకకర్తారో దేవసద్భాని
 కుర్వతే || ౫౦ || గాయత్రీనిరతా యే చ తే వై భాగవతోత్తమాః | యే
 భినన్దన్తి నామాని హరే శ్శ్రుత్వాఽతిహర్షితాః || ౫౧ || రోమాఞ్చితశరీరా
 శ్చ తే వై భాగవతోత్తమాః | తులసీకాననం దృష్ట్వా యే నమస్కుర్వతే
 నరాః || ౫౨ || తత్కాష్ఠాష్ఠితకర్ణా యేతే వై భాగవతోత్తమాః | తులసీ
 గన్ధ మాఘ్రాయ సంతోషం కుర్వతే తు యే || ౫౩ || తమ్బూలఃపుష్పధరా యే చ
 తే వై భాగవతోత్తమాః | స్వాశ్రమాచారనిరతా స్తథైవా తిధిపూజకాః ||
 ౫౪ || యేచ వేదార్థవక్తారాస్తే వై భాగవతోత్తమాః | విదితాని చ శాస్త్రాణి
 పరాథం ప్రవదన్తి యే || ౫౫ || సర్వత్ర గుణభాజో యే తే వై భాగవ
 తోత్తమాః | సానీయదాననిరతా హ్యన్నదానరతా శ్చ యే || ౫౬ || ఏకా
 దశీవ్రతపరాస్తే వై భాగవతోత్తమాః | గోదాననిరతా యే చ కన్యాదాన
 రతా శ్చ యే || ౫౭ || మదర్థం కర్మకర్తారాస్తే వై భాగవతోత్తమాః |

మన్నానసా శ్చ మద్భక్తా మద్భక్తజనలోలుపాః ॥ ౫౦ ॥ మన్నామస్మరణా
సక్తా స్తే వై భాగవతోత్తమాః! బహునా౭ త్ర కిముక్తేన సజ్జేవా త్తే బ్రహ్మ
మ్య హమ్ ॥ ౫౧ ॥ సద్గుణా యత్ర వర్తంతే తే వై భాగవతోత్తమాః! ఏ తే
భాగవతా విప్రాః కేచి దత్ర ప్రకీర్తితాః ॥ ౫౨ ॥ మమా పి గదితుం శక్త్యా
నా బద్ధోటిశతై రపి । రామానుజ మహాభాగ మద్భక్తానాం చ లక్షణమ్ ॥
౫౩ ॥ మయి భక్తే త్వయి ప్రీత్యా హ్యుక్తం కిల మహామతే ॥ శ్రీసూతః ॥
ఏవం వః కథితం విప్రా శౌనకాద్యా మహాజనః ॥ ౫౪ ॥ వృషాద్రా చ వియ
ద్దక్షాతీర్థమాహత్య ముత్తమమ్ ॥ ౫౫ ॥

ఇతి సృష్టపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాహత్యే ఆకాశగంగామా
హత్యై రామానుజవ్రతచర్యాకథనం నామై కాదశోధ్యాయః.

—◆— దానార్హసత్పాత్రనిర్ణయః. —◆—

ఋషయః ॥ భగవత్ సూత సర్వజ్ఞ వేదవేదాంతకోవిద । దానాని కస్యై
దేయాని దానకాల శ్చ కీదృశః ॥ ౧ ॥ కేన చ ప్రతిగృహ్ణీయా త్సర్వం నో
వక్తు మర్హసి ॥ శ్రీసూతః ॥ మహాపుణ్యప్రదే తే తే వేంకటాభ్యో ద్విజోత్త
మాః ॥ ౨ ॥ సర్వేషా మేవ వర్ణానాం బ్రాహ్మణః పరమో గురుః । తస్య
దానాని దేయాని స తారయతి పణ్డితః ॥ ౩ ॥ బ్రాహ్మణః ప్రతి గృహ్ణీయా
త్సర్వత్రా వర్ణవర్జితః । షణ్ణస్య పుత్రహీనస్య డమ్బాచారరతస్య చ ॥ ౪ ॥ వేద
విద్యేషిణ శ్చైవ వ ద్విజవిద్యేషిణ స్తథా । స్వకర్మత్యాగిన శ్చాపి దత్తంభవతి
నిష్ఫలమ్ ॥ ౫ ॥ పరదారరతస్యాపి పరద్రవ్యరతస్య చ । గాయకస్యాపి వి ప్రసస్య
దత్తం భవతి నిష్ఫలమ్ ॥ ౬ ॥ అసూయావిష్టమనసః కృతఘ్నస్య చ మాయినః ।
జ్ఞానశూన్యస్య విప్రస్య దత్తం భవతి నిష్ఫలమ్ ॥ ౭ ॥ నిత్యం యాజ్ఞాపరస్యా
పి హింసకస్యా బలస్య చ । నామవిక్రయిణ శ్చైవ వేదవిక్రయిణ స్తథా ॥ ౮ ॥
స్మృతివిక్రయిణ శ్చైవ వ ధర్మవిక్రయిణ స్తథా । పరోపతాపశీలస్య దత్తం
భవతి నిష్ఫలమ్ ॥ ౯ ॥ యే కేచి త్వాపనిరతా నిద్రితా సుకృతై స్తథా ।
న తేభ్యః ప్రతిగృహ్ణీయా న్న దేయం వా పి కి ఇచ్చన ॥ ౧౦ ॥ సత్కర్మనిర
తాయై వ శ్రోత్రియాయా హితాగ్నయే । వృత్తిహీనాయ వై దేయం దరి
ద్రాయ కుటుంబినే ॥ ౧౧ ॥ దేవపూజాను సక్తాయ పురాణపఠనాయ చ ।
దేయం ప్రయత్నతో విప్రా దరిద్రస్య విశేషతః ॥ ౧౨ ॥ బహునా కి మిషణః
క్తేన శృణుధ్వం ద్విజసత్తమాః । సర్వేషాం బ్రాహ్మణానాం చ ప్రదాతుం
శక్యతే సదా ॥ ౧౩ ॥ వన్ధ్యాభర్త్రే ప్రదత్తం చే ద్రాసభో జాయతే సరః ।
నాస్తికం భిన్నమర్యాదం పుత్రహీనం జడం ఖలమ్ ॥ ౧౪ ॥ స్తేయినం కితవం

వ కదా చి న్నా భివాదయేత్ । పాపజ్ఞం పతితం వ్రాత్యం వేదవిక్రయిణం
 ౧౧ ॥ కృతఘ్నం పాపనిరతం కదా చిన్నా భివాదయేత్ । తథా
 ౧౨ ॥ ప్రకుర్వంతం సమిత్పుష్పకరం తథా ॥ ౧౩ ॥ ఉదపాతధరం చై వ
 ౧౪ ॥ భిక్షాన్నధారిణం చై వ శయానం నా భివాదయేత్ । వన్ధ్యాంచ పుష్పి
 ౧౫ ॥ జారాం సూతికాం గర్భపాతినీమ్ ॥ ౧౬ ॥ కృతఘ్నీం చ తథా చణ్డిం
 ౧౭ ॥ చి న్నా భివాదయేత్ । సభాయాం యజ్ఞశాలాయాం దేవతా యత
 ౧౮ ॥ ౧౯ ॥ ప్రత్యేకం తు నమస్కారో హన్తి పుణ్యం పురాతనమ్ ।
 ౨౦ ॥ ధృష్టానతే నియుక్తం చ దేవతాభ్యర్చకం తథా ॥ ౨౧ ॥ యజ్ఞం చ తర్ప
 ౨౨ ॥ చై వ కుర్వంతం నా భివాదయేత్ । కుర్వతే వందనం య స్తు న కుర్యా
 ౨౩ ॥ తివద్దనమ్ ॥ ౨౪ ॥ నా భివాద్య స్స విజ్ఞేయో యథా శూద్ర స్తథై వ చ ।
 ౨౫ ॥ త్సర్వేషు కాలేషు బుద్ధిమా న్బ్రహ్మణో త్తమః ॥ ౨౬ ॥ వన్ధ్యాపతిం

—◆— ఆకాశగణ్ధామాహాత్మ్యమ్. —◆—

౨౭ ॥ క్రూరం కదా చి న్నా భివాదయేత్ ॥ శ్రీసూతః ॥ అత్రే తిహాసం
 ౨౮ ॥ య్యమి పుణ్య శీలస్య ధీమతః ॥ ౨౯ ॥ సనత్కుమారమునయే నారదేన
 ౩౦ ॥ భాషితమ్ । తద్వ య్యమి మునిశ్రేష్ఠా శృణుధ్వం సుసమాహితాః ॥ ౩౧ ॥
 ౩౨ ॥ రా గోదానరీతీరే సర్వధర్మపరాయణః । పుణ్యశీలో ద్విజవర స్సత్యవాదీ
 ౩౩ ॥ తేద్భియః ॥ ౩౪ ॥ దయావా స్సర్వభూతేషు దేవాగ్నిద్విజపూజకః । కర్మణా
 ౩౫ ॥ న్మశుద్ధ శ్చ మాతాపితృహితే రతః ॥ ౩౬ ॥ గురుభక్తి స్సదాక్షిణ్యో
 ౩౭ ॥ బ్రహ్మణ్య స్సాధుసమృతః । ఏతాదృశగుణై ర్యుక్తః పుణ్యశీలస్య ధీమతః ॥ ౩౮ ॥

—◆— పుణ్యశీలస్య వన్ధ్యాపతినిమస్త్రణేన గర్వభముఖిత్వప్రాప్తిః. —◆—

౩౯ ॥ పుహం సంప్రాప్తవా నిష్ప్రో వేదవేదాజ్ఞపారగః । ప్రాధితః పుణ్యశీలేన పితౄ
 ౪౦ ॥ శాద్ధేఽతివేగతః ॥ ౪౧ ॥ తం విప్రం శ్రోత్రియం శాంతం పితృశాద్ధే నియో
 ౪౨ ॥ జ్యవై । శ్రాద్ధం చకార ధర్మాత్మా ప్రత్యాబ్ధిక మనుత్తమమ్ ॥ ౪౩ ॥ తతః
 ౪౪ ॥ కాలాంతరే తస్య పుణ్యశీలస్య చా ననే । వైరూప్యం ప్రాప్త మత్యుగ్రం రాస
 ౪౫ ॥ కస్య ముఖస్య వా ॥ ౪౬ ॥ తతః ఖన్నమానా భూత్వా పుణ్యశీలోఽతిథా
 ౪౭ ॥ న్నికః । నిశ్వస్య బహుధా ఖన్నః ప్రపేదేఽగస్త్యయోగినః ॥ ౪౮ ॥ సువర్ణ
 ౪౯ ॥ ముఖరీతీరే ఋషిసజ్ఞనిషేవితే । ఆశ్రమం పరమం దివ్యం సర్వకామఫల
 ౫౦ ॥ ప్రదమ్ ॥ ౫౧ ॥ తత్రా శ్రమే మహర్నిభి స్సేవ్యమాన మహర్నిశమ్ । దృష్ట్వాఽ
 ౫౨ ॥ గస్త్యం మహాత్మానం సర్వలోకహితైషిణమ్ ॥ ౫౩ ॥ ప్రణామ మకి
 ౫౪ ॥ మకరో త్తస్మై గార్వభాస్యోఽతి దుఃఖతః ॥ పుణ్యశీలః ॥ తపోనిధే నమ స్తుభ్య
 ౫౫ ॥ మగస్త్యమునిసేవిత ॥ ౫౬ ॥ కుత్సితాస్యం మహాపాపం రక్ష రక్ష దయానిధే ।
 ౫౭ ॥ కేన దోషేణ మే చా త్రముఖస్యా నీ ద్విరూపతా ॥ ౫౮ ॥ మయి ప్రీత్యా

—◆—◆— వన్ధ్యాపతి శ్చాద్ధనిమిత్తా సర్వత్వశంసా. —◆—◆—

మహాభాగః సర్వమునిసత్తమః॥ అగస్త్యః॥ విప్రవర్య మహాభాగ పుణ్యశీల
మహామతే॥ ౩౬॥ ఆనంద్య విరూపం వై శృణు నా న్యమనా ద్విజ॥
౩౭॥ శ్చాద్ధనిమిత్తా వేదవేదాద్ధ పారగమ్॥ ౩౮॥ శ్రోత్రియం పుత్రరహితం
శ్రాద్ధే త్యం వినియుక్తివా॥ వేద దోషేణ మహతా ముఖే తన విరూపతా॥
౩౯॥ యే యోగే వాచ్యో వ్యాసా వన్ధ్యాయా స్సాన్వమనం ద్విజమ్॥ నియోజ
యన్తి తే యాన్తి ముఖే గాద్ధిభయాపతామ్॥ ౪౦॥ శుభకర్మణి వా విప్ర
పైత్యే వా వికర్మణి వన్ధ్యాపతిం మహాపాపం కదా చిన్న నిమన్త్రయేత్॥
౪౧॥ వన్ధ్యాపతిం మహాక్రూరం వృషలీపతి మేవ వా॥ శ్రేయస్కామీ తు
విప్రేన్ద్రశ్రాద్ధే తు న నిమన్త్రయేత్॥ ౪౨॥ వేదశాస్త్రాది యక్తో పి కులీనః
కర్మణా పి వా వన్ధ్యాభిర్తా ద్విజశ్రేష్ఠ శ్రాద్ధే త్యాజ్యః కథం భువ॥ ౪౩॥
జ్యోతిష్టోమాది యజ్ఞేషు ప్రతేషు చ తవస్సు చాసమర్థోఽపి ద్విజశ్రేష్ఠ శ్రాద్ధే
వన్ధ్యాపతిం త్యజేత్॥ ౪౪॥ అలగ్ధే తు ద్విజే పాత్రే తస్తుమాత్రో పజీవినమ్॥
పుత్రనిన్త్రం సదాచారం శ్రాద్ధాం తు నిమన్త్రయేత్॥ ౪౫॥ తదభావే ద్విజ
శ్రేష్ఠ పుత్రం వాఽనుజ మేవ వా॥ ఆత్మానం వా నియుజ్జేత శ్రాద్ధే వన్ధ్యాపతిం
త్యజేత్॥ ౪౬॥ పుణ్యశీల మహాభాగ చోద్ధృత్య భుజ ముచ్యతే॥ సర్వదా
పుత్రహిణం తు శ్రాద్ధాన్తం న నియోజయేత్॥ ౪౭॥ వన్ధ్యాపతిం ద్విజం య
స్తు శ్రాద్ధకర్తా నియోజ్యతి॥ తస్మాద్ధ మానురం జ్ఞేయం కర్తా చ సరకం
ప్రజేత్॥ ౪౮॥ అవానాఽత్ర కిముక్తేన తద్దోషవిని వృత్తయే॥ ఉపాయం తే

—◆—◆— ఆరాశగల్గన్నా వేద పుణ్యశీలస్య ముఖవిప్రీతిసవృత్తిః —◆—◆—

ప్రద్యోమి స్వర్ణముఖ్యా ప్రదీతుభే॥ ౪౯॥ వర్తతే దేవసన్న్దే శ్చ సేవితో
వేంకటాచలః॥ మేరుపుత్రో మహాపుణ్య సర్వకామ ఫలప్రదః॥ ౫౦॥ తస్మి
న్వేంకటైవే శ్రేష్ఠే సురాసుర నమస్కృతే॥ వియద్గజై తి నామ్నా వై తీర్థ
మస్త్రీ మహాత్మరిమ్॥ ౫౧॥ సర్వపాప ప్రళమన మాయురారోగ్యవర్ధనమ్॥ త్వం
గత్వా వేంకటం శైలం స్వామిపుష్కరిణీజలే॥ ౫౨॥ స్నాత్వా సజ్కల్పపూర్వం
తు గల్గతీర్థ మనన్తరమ్॥ గత్వా తత్ర విధానేన స్నానం కరు మహామతే॥
౫౩॥ స్నానమాత్రా తత్ర స్పర్శో ముఖస్యా స్య మహామతే॥ వైరూప్యం
తస్మిన్ దేవ నశ్యత్యే న స సంశయః॥ ౫౪॥ ఏవ ముక్తః పుణ్యశీలో వ్యా
ప్త్యేన మహత్సనా॥ తం ప్రణమ్య మహాత్మానం వేంకటాద్రిం తతో యయా॥
౫౫॥ తత్ర గత్వా మహాభాగ స్సాన్వమిపుష్కరిణీజలే॥ స్నాత్వా నియమ
పూర్వం తు వియద్గజానమీపగః॥ ౫౬॥ తత్ర స్నానేన ధర్మాత్మా కామవక్త్రో
పమా ముఖమ్॥ ప్రాప్తవా న్పుణ్యశీల స్తు అహోతీర్థస్య వై భవమ్॥ ౫౭॥

శ్రీసూతః॥ ఏవం వః కథితం విప్రా నారదేన ప్రభాషితమ్ । సనత్కుమార
మునయే శౌనకాద్యా మహాజనః ॥ ౫౭ ॥

ఇతి స్కందపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే ఆకాశగణ్ఠా
మాహాత్మ్యవర్ణనం నామ ద్వాదశోధ్యాయః.

—◆— చక్రతీర్థ మాహాత్మ్యమ్. —◆—

శ్రీసూతః॥ అథా హం సంప్రవక్ష్యామి ద్విజేంద్రా సత్త్వవాదినః। చక్ర
తీర్థస్య మాహాత్మ్యం సర్వసాప ప్రణాశనమ్ ॥౧॥ యే శృణ్వంతి మహాపుణ్యం
చక్రతీర్థస్య వైభవమ్॥ తే యాన్తి విష్ణుభవనం పునరావృత్తి వర్జితమ్ ॥౨॥
అన్నదానే చ విముఖా జలదానే తథైవ చ। గోదానవిముఖా యే చ శుద్ధా
స్తేత్ర నిమజ్జనాత్ ॥ ౩॥ తస్మా త్పుణ్యతమం తీర్థం చక్రతీర్థ మనుత్తమమ్ ।

—◆— పద్మనాభాఖ్యద్విజ కృతపసిస్యకారః. —◆—

శ్రీసూతః ॥ పురా శ్రీవత్సగోత్రీయః పద్మనాభో జితేంద్రియః ॥ ౪ ॥ చక్ర
పుష్కరిణీతీరే సో తప్యత మహాత్మపః । దయాయుక్తో నిరాహార సత్త్వవాగ్వి
జితేంద్రియః ॥ ౫ ॥ ఆత్మవ త్సర్వభూతాని పశ్యన్విషయనిస్సృహః। సర్వ
భూతహితో దాస్త సర్వద్వంద్వవివర్జితః ॥౬॥ వర్షాణి కలి చి త్తోస్యం జీర్ణ
పల్లాశనోభవత్ । క ఙ్చ త్కాలం జలాహారో వాయుభక్షః కియ
త్సమాః ॥ ౭ ॥ ఏవం ద్వాదశవర్షాణి పద్మనాభో మహామునిః । అతప్యత

— చక్రతీర్థే పద్మనాభాఖ్యద్విజ కృతపస్తుప్త భగవదావిర్భావః. —

తపో ఘోరం దేవై రపి సుదుష్కరమ్ ॥ ౮ ॥ అథ తత్తపసా తుష్టో భగ
వాన్కమలాపతిః। ప్రత్యక్షతా మగా త్తస్య శక్తిచక్రగదాధరః ॥౯॥ వికచా
మృజపత్రాక్ష స్సూర్యకోటిసమప్రభః । ఉస్నీల్యచక్షుషీ తత్ర దృష్టవా
న్వేంకటేశ్వరమ్ ॥ ౧౦ ॥ శక్తిచక్రధరం శాస్త్రం శ్రీనివాసం కృపానిధిమ్ ।

—◆— పద్మనాభాఖ్యద్విజకృత శ్రీనివాసస్తుతిః. —◆—

దృష్ట్వా దేవం మహాత్మానం స్తోత్రం సముపచక్రమే ॥ ౧౧ ॥ సమో దేవాది
దేవాయ వేంకటేశాయ శాస్త్రిణే । నారాయణాద్రివాసాయ శ్రీనివా
సాయ తే నమః ॥ ౧౨ ॥ సమః కల్మషనాశాయ వాసుదేవాయ విష్ణవే ।
శేషాచలనివాసాయ శ్రీనిసాయ తే నమః॥ ౧౩॥ సమ స్త్రైలోక్యనాథాయ
విశ్వరూపాయ సాక్షిణే। శివ బ్రహ్మదివన్ద్యాయ శ్రీనివాసాయ తే నమః॥ ౧౪॥
సమః కమలనేత్రాయ క్షీరాబ్ధిశనాయ తే । దుష్టరాక్షస సంహారేతే
శ్రీవాసాయ తే నమః ॥ ౧౫ ॥ భక్తప్రియాయ దేవాయ దేవానాం

పతయే నమః । ప్రణతార్తి వినాశాయ శ్రీనివాసాయ తే నమః ॥ ౧౬ ॥
యోగినాం పతయే నిత్యం వేదవేద్యాయ విష్ణవే । భక్తానాం పాపసంహర్త్రే
శ్రీనివాసాయ తే నమః ॥ ౧౭ ॥ ఏవం స్తుతో మహాభాగ శ్రీనివాసో

—◆— పద్మనాభస్యచక్రతీర్థే నిరస్తరవాసాయ భగవన్నియమనం. —◆—

జగన్నయః । పద్మనాభాఖ్య ఋషిణా చక్రతీర్థనివాసినా ॥ ౧౮ ॥ సన్తోషం
పరమం ప్రాప్య వేంకటేశో దయానిధిః । పద్మనాభం ద్విజవరం శాస్త్రం
ధర్మపరాయణమ్ ॥ ౧౯ ॥ సుధాధారోపమం వాక్య మబ్రవీ త్పురు
షోత్తమః॥ శ్రీనివాసః॥ ద్విజవర్య మహాభాగ మత్పాదకమలార్చక ॥ ౨౦ ॥
చక్రతీర్థస్య తీరే త్వ మాకల్పం పూజయ న్వస । ఇత్యుక్త్వా భగవా నిష్క్ర
స్తత్రైవా స్త రథీయత ॥ ౨౧ ॥ అ స్తద్ధానం గ తే దేవే శ్రీనివాసే జగద్గురౌ ।
చక్రతీర్థస్య తీరే తు వాసం చక్రే మహామణిః॥ ౨౨ ॥ తతః కాలాస్తరే క
శ్చి ద్రాక్షుసో భీమదర్శనః । మునిం తం పద్మనాభాఖ్యం నారాయణ పరాయ
ణమ్ ॥ ౨౩ ॥ ఆయయా భక్షితుం క్రూరః క్షుధయా పరిపీడితః । బ్రాహ్మణం
తరసా సో యం రాక్షసో జగృహే తదా ॥ ౨౪ ॥ గృహీత స్తరసా తేన
విప్రో వేదాజ్ఞసారగః । ప్రచుక్రోశ దయామోహి మాపన్నానాం పరాయ
ణమ్ ॥ ౨౫ ॥ నారాయణం చక్రపాణిం రక్ష రక్షే తి నై ముహుః । వేంక
టేశ దయాసిన్ధో శరణాగతపాలక ॥ ౨౬ ॥ త్రాహి మాం పురుష వ్యాఘ్ర
రక్షోవశ ముపాగతమ్ । లక్ష్మీకాన్త హరే విష్ణో వైకుణ్ఠగరుడధ్వజ ॥ ౨౭ ॥
మాం రక్ష రాక్షసాక్రాన్తం గ్రాహాక్రాన్తం గజం యథా । గామోదర
జగన్నాథ హిరణ్యాసురమర్దన ॥ ౨౮ ॥ ప్రహ్లాద మివ మాం రక్ష రాక్ష
— పద్మనాభ హానోద్యుక్తాసురవధాయ భగవత్కృతచక్రప్రేషణమ్ —

సేనా తిపీడితమ్ । ఇత్యే వం స్తువత స్తస్య పద్మనాభస్య హే ద్విజాః ॥ ౨౯ ॥
స్వభక్తస్య భయం జ్ఞాత్వా చక్రపాణి ర్దయానిధిః । స్వచక్రం ప్రేషయామాస
భక్తరక్షణకారణాత్ ॥ ౩౦ ॥ ప్రేరితం విష్ణుచక్రం త ద్విష్ణునా ప్రభవి
ష్ణునా । అజగామా థ వేగేన చక్రపుష్కరిణీతటమ్ ॥ ౩౧ ॥ అనంతాదిత్య
సంక్షాళ మనంతాగ్నిసమప్రభమ్ । మహాజ్వాలం మహానాదం మహాను
రవిమర్దినమ్ ॥ ౩౨ ॥ దృష్ట్వా సుదర్శనం విష్ణో రాక్షసోఽథ ప్రదుద్రువే ।

—◆— భగవత్ప్రేషితచక్రకృతాసురవధః. —◆—

ద్రవమాణస్య తస్యా శు రాక్షసస్య సుదర్శనమ్ ॥ ౩౩ ॥ శిర శ్చక్ర సహసా
జ్వాలా మాలా దురాసదమ్ । తతో విప్రవరో దృష్ట్వా రాక్షసం పతితం
భువి ॥ ౩౪ ॥ ముదా పరమయా యుక్త స్తుప్తావ చ సుదర్శనమ్ ॥ పద్మనాభః॥
విష్ణుచక్ర సమ స్తేఽస్తు విశ్వరక్షణదీక్షిత ॥ ౩౫ ॥ నారాయణక రామోజ

భూషణాయ నమోస్తుతే । యుద్ధేష్వసురసంహారకుశలాయ మహారవ ॥౩౬॥
 సుదిర్ఘన నమస్తుభ్యం భక్తానా మార్తినాశన । రక్ష మాం భయసంవి
 గ్నం సర్వ స్నా దపి కల్మషాత్ ॥ ౩౭ ॥ స్వామి త్సుదిర్ఘనవిభో చక్రతీర్థే
 సదా భవాన్ । సన్నిధేహి హితాయ త్వం జగతో ముక్తికాక్షణి ॥ ౩౮ ॥
 బ్రాహ్మణేనై వ ముక్తం త ద్విష్ణుచక్రం మునీశ్వరాః । తం ప్రాహ పద్మనాభా
 ఖ్యం ప్రీణయన్నివ సాహృదాత్ ॥ ౩౯ ॥ సుదిర్ఘనః ॥ పద్మనాభ మహాపు

—♦♦♦ద్విజస్రాగ్ధనయాచక్రకృతవరదానాదిః♦♦♦—

ణ్యం చక్రతీర్థ మనుత్తమమ్ । అస్తి స్వసామి సతతం లోకానాం హితకామ్య
 యా ॥ ౪౦ ॥ త్వత్ప్రీడాం పరిచిన్త్యా హం రాక్షసేన దురాత్మనా । ప్రేదితో
 విష్ణునా విప్ర త్వరయా సముపాగతః ॥ ౪౧ ॥ త్వత్ప్రీడకో పి నిహతో మయా
 ౭యం రాక్షసాధమః । చక్రతీర్థే మహాపుణ్యే సర్వపాపహరేద్విజ । సతతం
 లోకరక్షార్థం సన్నిధానం కరోమి తే ॥ ౪౩ ॥ అస్తి స్మత్సన్నిధానా త్తే తథా
 న్యేషా మపి ద్విజ । ఇతః పరం న పీడా స్యా ద్భూతరాక్షససమ్భవా ॥ ౪౪ ॥
 అస్తి స్మత్సన్నిధానా త్స్య చ్చక్రతీర్థ మితి ప్రథా । స్నానం యే త్ర ప్రకు
 ర్వన్తి చక్రతీర్థే విముక్తిదే ॥ ౪౫ ॥ తేషాం పుత్రా శ్చ పౌత్రా శ్చ వంశజా
 స్సర్వ ఏవ హి విధూతపాపా యాస్యన్తి తద్విష్ణోః పరమం పదమ్ ॥ ౪౬ ॥ ఇత్యు
 క్త్వా విష్ణుచక్రం త త్పద్మనాభస్య పశ్యతః । అన్యేషా మపి విప్రాణాం పశ్య
 తాం సహసా ద్విజాః ॥ ౪౭ ॥ చక్రపుష్కరిణీం తాం తు ప్రావిశ త్వాప
 నాశినీమ్ ॥ శ్రీసూతః ॥ చక్రతీర్థస్య మాహాత్మ్యం విప్రేంద్రాః పాపనాశ
 నమ్ ॥ ౪౮ ॥ యుష్మాకం కథితం సర్వం శౌనకాద్యా మహాజనః । చక్రతీర్థ
 సమం తీర్థం న భూతం న భవిష్యతి ॥ ౪౯ ॥ అత్ర స్నాత్వా నరా విప్రా
 మోక్షభాజో న సంశయః । కీర్తయే దిమ మధ్యాయం శృణుయా ద్వా సమా
 హితః ॥ ౫౦ ॥ చక్రతీర్థాభిషేకస్య ప్రాప్నోతి ఫల ముత్తమమ్ ॥ ౫౦౪ ॥

ఇతి స్కందపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే చక్రతీర్థమహి
 మానువర్ణనం నామ త్రయోదశోధ్యాయః.

—సుందరాఖ్యగర్భర్వస్య రాక్షసత్వప్రాప్తినివృత్తిహేతుపోద్ఘాతః.—

ఋషయః ॥ భగవ న్నాక్షసః కో సా సూత పౌరాణికోత్తమ । విష్ణు
 భక్తం మహాత్మానం యో బ్రాహ్మణ మబాధత ॥ ౧ ॥ శ్రీసూతః ॥ వత్సోమి
 రాక్షసం క్రూరం తం విప్రా శ్శృణుతా దరాత్ । యథా చ రాక్షసో
 జాతో మునీనాం శాపవై భవాత్ ॥ ౨ ॥ పురాణవైకుణ్ఠసదృశే శ్రీరజ్జే విష్ణుమ
 ద్విరే । వసిష్ఠాత్రిముఖా స్సర్వే విష్ణుభక్తా మహాజనః ॥ ౩ ॥ శ్రీరజ్జనాథం

దేవేశం భక్తానా మభయప్రదమ్ । ఉపాసా ఇక్ష్విరే ముక్త్యై శ్రీరజ్జపురవాసి
 నః॥౪॥ కదా చి త్తత్ర గన్ధర్వో వీరబాహునుతో బలీ । సుందరో నామ విప్రే
 న్ద్యా విటగోష్ఠీపరాయణః ॥ ౫ ॥ లలనాశతసంయుక్తో విసస్త్ర స్సలిలాశయే ।
 చిక్రీడ స వివస్త్రాభి స్సాకం యువతి భి ర్బుదా ॥ ౬ ॥ కవేరజాయా
 స్తీరే తు వసిష్ఠో మునిభి స్సహ । మాధ్యద్దినం కర్తుమనా యయా శ్రీరజ్జమన్ది
 రాత్ ॥ ౭ ॥ తా సృషీ నవలోక్యా భ రామా స్తా భయకాతరాః । వాసాంస్యా
 చ్చాదయామాసు స్సుందరో న తు సాహసీ ॥ ౮ ॥ తతో వసిష్ఠః కుపిత శృశాపై
 నం గతత్రపమ్ ॥ వసిష్ఠః ॥ యస్తా త్సుందర గన్ధర్వ దృష్ట్వాఽస్మా ల్లజ్జయా త్వ
 యా ॥ ౯ ॥ వాసానాచ్ఛాదితం శీఘ్రం యాహి రాక్షసతాం తతః । ఏవ
 ముక్తేపసిష్ఠేన రామాః । ప్రాజ్ఞలయ స్తదా॥౧౦॥ ప్రణిపత్య వసిష్ఠం తం భక్తి
 నమ్రేణ చేతసా । మునిమణ్డలమధ్యే తు వసిష్ఠ మిద మబ్రువత్ ॥ ౧౧ ॥
 రామాః॥భగవ స్సర్వధర్మజ్ఞ చతురానననన్దన । దయాసిన్ధోఽవలోక్యా స్తా న్మ
 కోపం కర్తు మర్హసి ॥ ౧౨ ॥ పతి రేన హి నారీణాం భూషణం పర ముచ్యతే ।
 పతిహీనా తు యా నారీ శతపుత్రా పి సా మునే ॥ ౧౩ ॥ విధవే య చ్యతే
 లోకే తాసాం జన్మ నిరర్థకమ్ । తత్ప్రసాదం కురుమునే పత్న్యా వస్కాక మాద
 రాత్ ॥ ౧౪ ॥ ఏకో పరాధః క్షస్తప్ర్యా మునిభి స్తత్త్వదర్శిభిః । క్షమాం కురు
 దయాసిన్ధో యుష్మచ్ఛిష్యే త్ర సుందరే ॥ ౧౫ ॥ శ్రీసూతః ॥ వసిష్ఠః ప్రార్థిత
 స్త్యే వం సుందరస్యా జ్ఞనాజనైః । ప్రోవాచ వచనం భూయః । ప్రసన్న స్సద్వి

—◆◆◆సుందరాఖ్యాయ వసిష్ఠోక్తరాక్షసత్వనివృత్త్యపాయః◆◆◆—

జోత్తమః ॥ ౧౬ ॥ వసిష్ఠః ॥ న మే స్యా ద్వచనం మిథ్యా కదా చి దపి
 సుభ్రువః । ఉపాయం వః ప్రవక్ష్యామి శృణుధ్వం శ్రద్ధయా సహ ॥ ౧౭ ॥
 ఊడశాబ్దావధిశ్శాపో భర్తు ర్వై భవితా ధ్రువమ్ ! ఊడశాబ్దావధౌ వై వ
 సుందరో రాక్షసాకృతిః ॥ ౧౮ ॥ యదృచ్ఛయా వేంకటాద్రిం సర్వపాపహరం
 శుభమ్ । గత్వాఽసౌ చక్రతీర్థం త ద్గమిష్యతి సురాజ్ఞనాః ॥ ౧౯ ॥ ఆస్తే
 తత్ర మహాయోగీ పద్మనాభో మునీశ్వరః । భక్షార్థం తం మునిం సో యం రాక్ష
 సో భిగమిష్యతి ॥ ౨౦ ॥ తతో బ్రాహ్మణరక్షార్థం ప్రేరితం చక్ర ముత్తమమ్ ।
 విష్ణునాఽస్య శిరః కాయా ధరిష్యతి న సంశయః ॥ ౨౧ ॥ తత స్స్వం రూప
 మాసాద్య శాపా న్ముక్త స్స సుందరః । పతి ర్వ స్త్రిదివం భూయో గన్తా నా
 స్త్యత్ర సంశయః ॥ ౨౨ ॥ తత స్త్రిదివ మాసాద్య సుందరోఽయం పతి ర్ని వః ।
 రమయిష్యతి సుందర్యో యుష్మా న్సుందరవేషభృత్ ॥ ౨౩ ॥ శ్రీసూతః॥ ఇత్యు క్త్వాతు
 వసిష్ఠ స్తా న్సుందరస్య వరాజ్ఞనాః । స్వాశ్రమం ప్రయయా తూర్ణం శ్రీరక్తే
 శ్వరభక్తిమా ॥ ౨౪ ॥ అథ రామా స్త మాల్విజ్ఞ స్స సుందరం పతి మాత్మనః ।
 రురుదు శ్శోకనస్తప్తా దుఃఖసాగరమధ్యగాః ॥ ౨౫ ॥ పశ్యమానా సు

౪౮౨ శ్రీవేంకటాచలమహాత్యే - శ్రీసద్గురూశాస్త్రతే [౨-౧౫

చక్రతీర్థస్య కథితం చ మలాపహమ్ || ౪౭ || య చ్ఛ్చుత్వా సర్వపాపేభ్యో
ముచ్యతే మానసా భువి || ౪౮ ||

ఇతి సద్గురూణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్యే చక్రతీర్థ
మహిమానువర్ణనం నామ చతుర్దశోధ్యాయః.

—◆— జాబాలితీర్థమాహాత్మ్యకథనమ్. —◆—

శ్రీసూతః || భో భో తపోధనా స్సర్వే నైమిశారణ్యవాసినః | వేంకటాచరా మహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే || ౧ || తతో జాబాలితీర్థస్య మాహాత్మ్యం వర్ణయామ్యహమ్ | దురాచారాభిధో యత్ర స్నాత్వా ముక్తోఽభవద్ద్విజాః || ౨ || మునయః || దురాచారాభిధః కోఽసౌ సూత తత్త్వార్థకోవిదః | కిచ్చసాపం కృతం తేన దురాచారేణ వై మునే || ౩ || కథం వా పాతకాన్ముక్త స్తీర్థేఽస్మిన్ స్నానవైభవాత్ | ఏత చ్ఛుశ్రూషమాణానాం విస్తరా

—◆— కావేరీతీరవాసిదురాచారాఖ్యద్విజోదస్తః. —◆—

ద్వద నోమునే || ౪ || శ్రీసూతః || మునయ శ్శూయతాం తస్య దురాచారస్య పాతకమ్ | జాబాలితీర్థస్నానేన యథాముక్త శ్చ పాతకాత్ || ౫ || దురాచారాభిధో విప్రః కావేరీతీర మాశ్రితః | క శ్చి దాస్త ద్విజః పాపీ క్రూరకర్మరతస్సదా || ౬ || బ్రహ్మ ఘ్నై శ్చ సురాపై శ్చ స్త్రీయభి ర్గురు తల్పకైః | సదాసంసర్గదుష్టో సౌ తై స్సాకం న్యవసద్ద్విజాః || ౭ || మహాపాతక సంసర్గ దోషేణా న్య ద్విజస్యవై | బ్రాహ్మణ్యం నకలం నష్టం నిశ్శేషేణ ద్విజోత్తమాః || ౮ || మహాపాతకిభి స్సార్థం దిన మేకం తు యో ద్విజః | నివసేత్సాదరంతస్య తత్త్రణ ద్వై ద్విజస్సనః || ౯ || బ్రాహ్మణ్యస్య తు చైకాంశో నశ్య త్యే వన సంశయః | ద్విదినం సేవనా త్స్పర్శా ద్దర్శనా చ్ఛయనా త్తథా || ౧౦ || భోజనా త్సహ పక్ష్యా చ మహాపాతకిభి ర్ద్విజాః | ద్వితీయభాగో నశ్యేత బ్రాహ్మణ్యస్యన సంశయః || ౧౧ || త్రిదినా చ్చతుర్థీయాంశో నశ్యత్యే వన సంశయః | చతుర్దినా చ్చతుర్థాంశో విలయం యాతి హి ధ్రువమ్ || ౧౨ || అతః పరంతు తై స్సాకం శయనాసనభోజనైః | తత్తుల్యపాతకీ భూయా న్మహాపాతకిసజ్జవాన్ || ౧౩ || తేన బ్రాహ్మణ్యహీనో యం దురాచారాభిధో ద్విజః | గ్రస్తోఽభవ ద్భీషణేన వ్యాళేనే ష బలీయసా || ౧౪ || అసౌ షరవశ స్తేన వేతాళేనా తిపీశితః | దేశా ద్దేశం భ్రమ నిప్రో వనా చ్చైవ వనాన్తరమ్ || ౧౫ || పూర్వపుణ్యవిపాకేన దైవయోగేన స ద్విజః | వేంకటాచ్రదిం మహాపుణ్యం సర్వపాతకనాశనమ్ || ౧౬ || అనుద్రుతః పిశాచేన

— జాబాలితీర్థస్నానాద్దురాచారవేతాశయాః మహాపాతకనివృత్తిః. —
 వేతాశేన ద్విజో యయా । న్యమజ్జయ త్స వేతాశో మహాపాతక నాశనే
 ॥ ౧౭ ॥ జాబాలితీర్థే విప్రేంద్రా మహాపాతకసంక్షయమ్ । ఉదతిష్ఠ త్తా
 దేవ వేతాశేన విమోచితః ॥ ౧౮ ॥ ఉత్తితో సా ద్విజో విప్రా స్తస్మా త్తీర్థా
 త్తు పావనాత్ । స్వస్థో వ్యచింతయ తోక్త యం స్వర్ణముఖ్యా సుమీపతః ॥
 ౧౯ ॥ కథం మయా గత మహా కావేరీతీరవాసినా । ఇతి చింతాఽకుల
 శ్శయం జాబాలితీర్థవాసినమ్ ॥ ౨౦ ॥ జాబాలినం మహాత్మానం యోగీంద్ర
 సర ముత్తమమ్ । సమాగమ్య ప్రణమ్యా సా దురాచారో భృభాషత ॥
 ౨౧ ॥ నజానే భగవ నిప్రప పర్యతోఽయం వదా ధునా । కావేరీతీరనిలయో
 దురాచారోభిధో హ్య హమ్ ॥ ౨౨ ॥ కృపయా బ్రూహి మే బ్రహ్మ స్తయా
 ౭త్ర కథ మాగతమ్ । ఇతి పృష్టో ముని స్తేన దురాచారేణ సువ్రతః ॥ ౨౩ ॥

—♦♦♦ జాబాలివర్ణితపార్వణ శ్రాద్ధాకరణదోషస్వశంసా. ♦♦♦—

ధ్యాత్వా ముహూర్త మవద దురాచారం కృపానిధిః ॥ జాబాలిః ॥ మహా
 పాతకిసంసర్గా దురాచారస్య తే పురా ॥ ౨౪ ॥ బ్రాహ్మణ్యం సప్త మభవ
 ద్వేతాశ స్త్వాంతతోఽగ్రహీత్ । తేనా విష్ట స్త్వమాయాతో వివశో త్ర
 విమూఢధీః ॥ ౨౫ ॥ న్యమజ్జయ త్త్వాం వేతాశ స్తీర్థేఽస్మి న్నతిపావనే అత్ర
 మజ్జనమాత్రేణ విముక్తః పాతకా ద్భవాన్ ॥ ౨౬ ॥ జాబాలితీర్థే యే
 స్నానంపుణ్యే కుర్వన్తి మానవాః । తేహం నశ్యన్తి వై సత్యం పచ్చపాతకసచ్చ
 యాః ॥ ౨౭ ॥ మత్కర్మసాధనే పుణ్య తీర్థేఽస్మిన్ స్నానమాత్రతః । మహా
 పాతకిసంసర్గదోష స్తే విలయం గతః ॥ ౨౮ ॥ త్వా మగ్రహీ ద్యో వేతాశః
 పురాఽయం బ్రాహ్మణోఽభవత్ । మృతేఽహని పితృశ్రాద్ధం నాకరోత్పార్వణే
 న వై ॥ ౨౯ ॥ తేన స్వపితృభి శ్శస్తా వేతాశత్వ మగా దయమ్ । సోపి
 జాబాలితీర్థస్య జలేస్నాన ప్రభావతః ॥ ౩౦ ॥ వేతాశత్వం విహయై వ విష్ణులోక
 మవాప్తవాన్ । న కుర్యా ద్యో నర శ్రాద్ధం మాతాపిత్రో ర్మృతేఽ
 హవి ॥ ౩౧ ॥ వేతాశత్వ మవాప్త్యా శు పశ్యా న్నరక మన్నతే ॥ శ్రీసూ
 తః ॥ దురాచారో మహాపాపీ తీర్థేఽస్మిన్ స్నానమాత్రతః ॥ ౩౨ ॥ ప్రాప్త
 వా నిష్ణులోకం వై పునరావృత్తివర్జితమ్ । ఏవం వః కథితం పుణ్యం దురా
 చారవిమోక్షణమ్ ॥ ౩౩ ॥ తస్మా త్పుణ్యతమం తీర్థం సర్వపాపహరం శు
 భమ్ । యత్ర హి స్నానమాత్రేణ దురాచారో విమోచితః ॥ ౩౪ ॥ యాని
 నిష్కృతిహీనాని పాపాన్య పి వినాశయేత్ । శూద్రేణ పూజితం లిజ్జం
 విష్ణుం వా యో నమే ద్విజః ॥ ౩౫ ॥ ప్రాయశ్చిత్తం న తస్యోక్తం స్మృతిభిః
 పరమర్షిభిః । నశ్యే త్తస్యా పి తత్త్వపం తీర్థే జాబాలినంజ్ఞకే ॥ ౩౬ ॥ విప్ర
 నిద్రాకృతాం చై వ ప్రాయశ్చిత్తం న విద్యతే విశ్వాసఘాతుకానాం చ కృత

ఘ్నానాం న నిష్క్రమితి ॥ ౩౨ ॥ భ్రాతృభార్యారతానాం చ ప్రాయ
శ్చిత్తం న విద్యతే । తేషాం జాబాలితీర్థే వై స్నానా చ్చుద్ధి ర్భవిష్యతి ॥౩౩॥
ఏవంవః కథితం విప్రా జాబాలే స్తీర్థవై భవమ్ । య చ్చుత్వా సర్వపాపేభ్యో
ముచ్యతే మానవౌ భువి ॥ ౩౪ ॥

ఇతి సకష్టపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే జాబాలితీర్థ
మహిమానువర్ణనం నామ పంచదశోధ్యాయః.

—◆◆◆ తుమ్మరుఘోణతీర్థ మాహాత్మ్యమ్. ◆◆◆—

శ్రీసూతః ॥ అత్ర హం సమృద్ధివత్సౌమి శౌనకాద్యా మహాజనః ।
ఘోణతీర్థస్య మాహాత్మ్యం సర్వపాతకనాశనమ్ ॥ ౧ ॥ తత్ర స్నానం
జనానాం తు జన్తాస్తరతపః ఫలమ్ । ఉత్తరాఫల్గునీయుక్తశుక్ల పక్షీయ
పర్వణి ॥౨॥ తుమ్భా స్తీర్థం మీనసంస్థే రవౌ తీర్థాని సర్వతః । అపరాక్షే
సమాయాన్తి గంగాదీని జగత్ప్రయే ॥ ౩ ॥ ఋషయః॥ భగవన్ సూతసర్వజ్ఞ
సర్వశాస్త్రార్థపారగ । గంగాద్యా స్మరిత స్సర్వా ఘోణతీర్థేతిపావనే ॥ ౪ ॥
కి మర్థం స్నాన్తి వై తత్ర మీనసంస్థే ప్రభాకరే ॥ శ్రీసూతః ॥ పాపినో
మనుజా స్సర్వే హ్య స్నాను స్నాన్తి యత్నతః ॥ ౫ ॥ విష్ణుజ్య పాపజాలాని
కృతార్థా యాన్తి వై జనాః । అస్తాకం పాపజాలం త త్కథం నశ్యతి సర్వతః॥
౬॥ ఏవ మాలోచ్య తీర్థాని గంగాదీని ప్రయత్నతః । సంస్తృత్య బ్రహ్మపుత్రస్య
నారదస్య మహాత్మనః ॥౭॥ వాక్యం మనోహరం దివ్యం సర్వపాప నిఘ్నాదనమ్ ।
గత్వా శ్రీవేంకటం శైలం బ్రహ్మహత్యాది శోధకమ్ ॥ ౮ ॥ తత్ర స్నాత్వా
తీర్థవర్యే స్వామిపుష్కరిణీజలే । అనస్తరం తతో విప్రా ఘోణతీర్థేతిపావనే ॥
౯ ॥ ఉత్తరాఫల్గు నీయుక్త శుక్లపక్షీయపర్వణి । స్నాన్తి తీర్థాని సర్వాణి
మీనసంస్థే ప్రభాకరే ॥ ౧౦ ॥ తస్య తీర్థస్య మాహాత్మ్యం కో వేత్తి భువన

—◆◆◆ ఘోణతీర్థస్నానాకర్తవ్యాణాం మహాదోషవర్జనమ్. ◆◆◆—

త్రయే । తస్మా త్పుణ్యతమం తీర్థం ఘోణతీర్థం ద్విజోత్తమాః ॥౧౧॥ ఆరా
మోచ్ఛేదకం క్రూరం కన్యాతురగ విక్రయమ్ । ఘోణస్నాన పరిత్యక్తం
తమాహు ర్భృహ్మఘాతుకమ్ ॥ ౧౨ ॥ దేవద్రవ్యాపహర్తారం తథా దత్తా
పహరకమ్ । ఘోణస్నాన పరిత్యక్తం త మాహు ర్భృహ్మఘాతుకమ్ ॥ ౧౩ ॥
తటాక సేతు భేత్తారం పరస్త్రీసంగలోలుపమ్ । ఘోణస్నాన పరిత్యక్తం త
మాహు స్త్రేయినం బుధాః ॥౧౪॥ దదామి తి ద్విజాయౌ త్వా పశ్చాద్యో
నాస్తికోఽధమః । ఘోణస్నాన పరిత్యక్తం సురాపం తం విదు ర్బుధాః ॥
౧౫॥ గురువిప్రజనద్వేష్య మాత్మస్తుతిపరాయణమ్ । ఘోణస్నాన పరిత్యక్తం

త మాహు స్త్రీయినం బుధాః ॥ ౧౬ ॥ అసంస్కృతాన్న భోక్తారం పితృశే
మాన్న భోజనమ్ । ఘోణస్నాన పరిత్యక్తం త మాహు స్త్రీయినం బుధాః ॥
౧౭ ॥ పితృశేమాన్నదాతారం మాతాపితృవిరోధినమ్ । ఘోణస్నాన పరి
త్యక్తం త మాహు స్త్రీయినం బుధాః ॥ ౧౮ ॥ పరస్త్రీసంగనిరతం
భ్రాతృభార్యారతి ప్రియమ్ । ఘోణస్నాన పరిత్యక్తం త మాహు ధృదుతల్ప
గమ్ ॥ ౧౯ ॥ చణ్డాలభాషిణం విప్రం సదై వా దర్శపాణికమ్ । ఘోణస్నాన
పరిత్యక్తం తత్సం సర్గం తు పశ్యమమ్ ॥ ౨౦ ॥ రజస్వలాశ్వచణ్డాల ధ్వనిం
శ్రుత్వాఽన్నభోజనమ్ । ఘోణస్నాన పరిత్యక్తం తత్సం సర్గం తు పశ్య
మమ్ ॥ ౨౧ ॥ పురాణోద్వాహ మాజ్ఞాన్యది ధర్మాణాం విఘ్నకారకమ్ । ఘోణ
స్నాన పరిత్యక్తం త మాహుః పశుఘాతుకమ్ ॥ ౨౨ ॥ శరణాగతహస్తారం
సర్వతీర్థపరాజ్ఞుఖమ్ । ఘోణస్నాన పరిత్యక్తం త మాహు ర్భూణహం
బుధాః ॥ ౨౩ ॥ పితృయజ్ఞ పరిత్యాగం త్యక్తభార్యం కులాధమమ్ । ఘోణ
స్నాన పరిత్యక్తం త మాహు ర్గోవిఘాతుకమ్ ॥ ౨౪ ॥ మహాపాప సమా
నాని త్సుద్రపాపాని యాని చ । ఘోణస్నాన పరిత్యక్త మాశ్రయన్తి ద్విజో

ఘోణస్నానస్య సర్వపాపాపనోదనత్వ వర్ణనమ్

త్తమాః ॥ ౨౫ ॥ మహాపాపరతం విప్రా శ్వపచం వాకులాధమమ్ ।
క్రూరం కులాంతకం కష్ట మదత్తం కర్తవ్యతమ్ ॥ ౨౬ ॥ పశుఘ్నం చ పర
ద్రోహ మాశ్రితం . పిశునం తథా । అసత్యభాషిణం డమ్భం పరపాకరతం
తథా ॥ ౨౭ ॥ మిత్రద్రోహం కృతఘ్నం చ భూణహం చా తిపాతకమ్ । పర
దారరతం పాపం పరాణా మర్థసూచకమ్ ॥ ౨౮ ॥ అన్యతం కృషికర్మాణం
స్వామి ద్రోహం చ వశ్యకమ్ । సలోభం . పితృహస్తారం సర్వదేవ పరాజ్ఞు
ఖమ్ ॥ ౨౯ ॥ ఆత్మప్రశంసాం కుర్వాణం ధర్మవిఘ్నకరం శరమ్ । అపాత్ర
వ్యయకర్తారం సానుకూల్యవి భేదకమ్ ॥ ౩౦ ॥ సుపల్లవ ఫలోపేత వృక్ష
విచ్ఛేదకారకమ్ । విశ్వాసఘాతుకం వై వ వీరహత్యా పరాయణమ్ ॥ ౩౧ ॥
అనగ్నిక మపుత్రం చ విషకర్త ప్రయోగినమ్ । గురుద్వేషకరం పాపం
దమ్పత్యో ర్విరసావహమ్ ॥ ౩౨ ॥ గ్రామాధిపత్యం కుర్వాణం తథా దేవాల
యస్య చ । భృతకాధ్యాపకం విప్రం క్రూరకర్మ పరాయణమ్ ॥ ౩౩ ॥
ప్రకటికృత పాపిష్ఠం గుహ్యఘాతు పరాయణమ్ । అజ్ఞానా దఘ్నకర్తారం జ్ఞాన
దుష్కర్మకారకమ్ ॥ ౩౪ ॥ ఏతా స్సర్వాం శ్చ విప్రేంద్రా ఘోణతీర్థం మనో
హరమ్ । పునాతి స్నానపానాద్యై రహా తీర్థస్య వై భవమ్ ॥ ౩౫ ॥

తుమ్బుర్వాఖ్య గర్భర్వచరిత్రమ్

శ్రీసూతః ॥ అత్రే తిహాసం వత్సోమి పురాణం పాపనాశనమ్ । సర్వపాప
ప్రశమన మపవర్గ ఫలప్రదమ్ ॥ ౩౬ ॥ పురా గార్గ్యో మహాతేజా స్సర్వ

విద్యావిశారదః । సర్వజ్ఞో నీతిమా నిష్ప్రళప్తాహ చే త్థం జితేంద్రియః ॥ ౩౭ ॥
 దేవలం చ మహాత్మానం నమస్కృత్య ప్రసన్నధీః । కథయస్వ మహాభాగ
 మయి కారుణికో భవ ॥ ౩౮ ॥ ఘోణతీర్థస్య మాహాత్మ్యం సర్వపాపహరం
 శుభమ్ ॥ దేవలః ॥ తుమ్మరు ర్నామ గన్ధర్వో భార్యాం శస్త్రా పతివ్రతామ్ ॥
 ౩౯ ॥ అత్ర స్నాత్వా సమభ్యర్చ్య వేంకటేశం దయానిధిమ్ । ప్రాప్తవా
 నిష్ఠులోకం వై పున రావృత్తివర్జితమ్ ॥ ౪౦ ॥ గార్గ్యః ॥ కి మర్థం దేవల
 ఋషే భార్యాం రూపవతీం స్త్రీయమ్ । తుమ్మరు ర్నామగన్ధర్వ స్సర్వ
 విద్యావిశారదః ॥ ౪౧ ॥ శస్త్రవా న్కేన దోషేణ భార్యాం సర్వగుణా
 నివృతామ్ । త ద్వదస్వ మహాభాగ శ్రోతుం కాతూహలం హి మే ॥ ౪౨ ॥

—◆—స్వభార్యాయై తుమ్మరురూపదిష మాఘస్నాన విధిస్సకారః.—◆—
 దేవలః ॥ తుమ్మరు ర్నామ గన్ధర్వో భార్యాం ప్రీత్యా హ్యు వాచ హ ।
 మాఘత్రయే మయా సాకం స్నానం కురు మలాపహమ్ ॥ ౪౩ ॥ మాఘమాస్య
 దితేనూర్యే సర్వకల్మషనాశనే । తీర్థేఽస్మి నిష్ఠుపూజార్థం గోమయా లేపనం
 కురు ॥ ౪౪ ॥ రజ్జవల్ల్యాదిభి శ్శుభ్ర పద్మస్వస్తి కథాతుభిః । శుశ్రూషాం కురు
 మే విష్ణో ర్నాసే స్మిన్ద్రుశప్రదే ॥ ౪౫ ॥ మాఘే స్మి న్నాథవస్యా స్య కురు
 త్వం దీపవ ర్తికామ్ । సభూపం పావకం భక్త్యా సమర్పయ హరేః పురా ॥ ౪౬ ॥
 కురు పాకం శుచి ర్భూత్వా మాధవాయ మహాత్మనే । ప్రదక్షిణ నమస్కారై
 ర్భక్త్యా మాఘే మయా సహ ॥ ౪౭ ॥ కురుష్వ దేవదేవస్య సపర్యాం విష్ణ
 వేఽన్వహమ్ । పురాణ శ్రవణం విష్ణోః కురు నిత్య మతన్ద్రితా ॥ ౪౮ ॥ నిత్యం
 స్నాత్వా ప్రయత్నేన పిబ పాదోదకం హరేః । కృష్ణ విష్ణో ముకుందే తి నారా
 యణ జనార్దన ॥ ౪౯ ॥ అచ్యుతా నస్త విశ్వాత్మ నితి కీర్తయ నస్తతమ్ ।
 క్రోధమాత్సర్యలోభాదీం స్త్యక్త్వా త్వం వ్రత మాచర ॥ ౫౦ ॥ తేన తే

—◆—భార్య మృతి తుమ్మరుద త్తశాపతద్విముక్తిస్సకారా.—◆—
 జాయతే ముక్తి ర్విష్ణులోక శ్చ శాశ్వతః । ఇత్థం సా భ ర్తృగదితం శ్రుత్వా గన్ధ
 ర్వవల్లభా ॥ ౫౧ ॥ భర్తార మబ్రవీ త్కొపా దసహ్యాం దుర్గతిప్రదమ్ । మాఘే
 చో ద్భూతశీతే తు ప్రాత ర్ద్రుదితే రవా ॥ ౫౨ ॥ కథం నిమజ్జయే దస్మి
 న్నాఘే శీతార్తిదేఽనఘ । య త్వయోక్తాని కర్తాణి న శక్త్యాని మయా
 నకృత్ ॥ ౫౩ ॥ న కరోమి పతే స్నానం ప్రాతః । కాలే త్వయా సహామృతే శీతా
 తిపాతేన నచ మే రక్షణో భవా ॥ ౫౪ ॥ ఇత్యేవ ముదితం శ్రుత్వా పతి గన్ధర్వ
 వల్లభః । స శాస్త్రోపి శశాపా థ భార్యా భ్వా ప్రియవాదినీమ్ ॥ ౫౫ ॥ పుత్రం
 చ ధర్మ విముఖం భార్యాం చా ప్రియభాషిణీమ్ । అబ్రహ్మణ్యం చ రాజానం
 సద్య శ్శాపేన దణ్డయేత్ ॥ ౫౬ ॥ విచారితార్థో గన్ధర్వ శ్చ శాపే త్థం సతీం
 తదా । వేంకటాచరా మహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే ॥ ౫౭ ॥ ఘోణ

తీర్థసమీపే చ పిప్పలద్రుమకోటరే । తత్రామ్బురహితే మూఢే మణ్డూకా
భవ కేవలమ్ ॥ ౫౮ ॥ ఇత్యే వం భర్తృవాక్యం త చ్చుత్వా గన్ధర్వవల్లభా ।
పతిత్వా పాదయో స్తస్య తుమ్బురుం ప్రార్థయ త్సతీ ॥ ౫౯ ॥ విశాప
మవదత్పశ్చాద్భర్తా వై తుమ్బురు స్తదా । అగస్త్యో వై మహాభాగ స్తపస్వీ
విజితేంద్రియః ॥ ౬౦ ॥ ఘోణతీర్థవరే స్నాత్వా పౌర్ణమాస్యాం మహా
తిథౌ । శిష్యేభ్యో వై యదా తస్మి న్నశ్వత్థద్రుమసన్నిధౌ ॥ ౬౧ ॥ ఘోణ
తీర్థస్య మాహాత్మ్యం వక్తి వై బ్రహ్మణోత్తమః । తదా పిప్పలవృక్షస్య కోట
రే త్వం సమాహితా ॥ ౬౨ ॥ శ్రుత్వా వై ఘోణతీర్థస్య మాహాత్మ్యం మోక్ష
దాయకమ్ । విధూయ సర్వపాపాని మయాసాకం రమిష్యసి ॥ ౬౩ ॥ ఇత్యు
క్త్వా విరరామా ధ ధర్మపత్నీ పతివ్రతా । భర్తృశాపా న్నహఃఘోరా
న్మణ్డూకతను మాశ్రితా ॥ ౬౪ ॥ శేషాద్రిశిఖరే తస్మిన్ ఘోణతీర్థస్య
దక్షిణే । శనై శ్వనై ర్గతా నారీ పిప్పలద్రుమమకోటరమ్ ॥ ౬౫ ॥ అబ్ధాయు
తం గతం తస్యా అశ్వత్థద్రుమకోటరే । తతః కాలాస్త రేఽగస్త్యో వేఙ్క
టాద్రిం మనోహరమ్ ॥ ౬౬ ॥ గత్వా శ్రీస్వామితీర్థే చ స్నాత్వా నియమ
పూర్వకమ్ । వరాహస్వామినం దేవం నత్వా తీర్థస్య దక్షిణే ॥ ౬౭ ॥
వేఙ్కటేశాలయం గత్వా శ్రీనివాసం కృపానిధిమ్ । వేదవేద్యం విశాలాక్షం
దేవదేవం సనాతనమ్ ॥ ౬౮ ॥ నత్వాఽగస్త్యో మహాభాగో ఘోణ
తీర్థం తతో యయాతత్ర స్నాత్వా తీర్థవర్యే స్వశిష్యై ర్యోగినాం వరః ॥ ౬౯ ॥
పిప్పలద్రుమఛాయాయాం శిష్యేభ్యో భక్తిపూర్వకమ్ । ఘోణతీర్థస్య
మాహాత్మ్యం బ్రహ్మహత్యావినాశకమ్ ॥ ౭౦ ॥ సర్వమజ్జశదం పుణ్యం
సర్వసమ్మత్ప్రదాయకమ్ । ఉక్తవా న్యోగినాం శ్రేష్ఠో హ్యగస్త్యో భగవా
—ఘోణతీర్థే అగస్త్యదర్శనేన తుమ్బురుపత్నీ వర్షాభూత్వనివృత్తిః—
నృషిః ॥ ౭౧ ॥ తదా శ్రుత్వా తు వర్షాభూః పాదయో స్తస్య యోగినః ।
పతిత్వా జ్ఞానదీపేన విదిత్వా వై భవం మునేః ॥ ౭౨ ॥ పూర్వరూపం
సమాసాద్య నారీరూపం మనోహరమ్ । అగస్త్య యోగినాం శ్రేష్ఠ
రక్షు రక్షు దయానిధే ॥ ౭౩ ॥ మాం రక్ష దయయా బ్రహ్మ స్పతివాక్యవిరోధి
నీమ్ । ఇత్యుక్త్వా తం విశాలాక్షీ విరరామ తతః పరమ్ ॥ ౭౪ ॥ అగస్త్యః ॥
కా త్వం సుశ్రోణి భద్రం తే భేకజన్మప్రదాయకమ్ । పాపం పూర్వభవేచా
సీత ద్వదస్య చ మాచిరమ్ ॥ ౭౫ ॥ నారీ । తుమ్బురు ర్నామ గన్ధర్వ స్సర్వ
విద్యావిశారదః । తస్య భార్యా స్త్య హం విప్ర హ్యగస్త్య మునిసేవితః ॥ ౭౬ ॥
భర్తా మే సర్వధర్మజ్ఞో తుమ్బురు ర్మునిసత్తమః । సర్వధర్మా న్ననోజ్ఞా త్వం
కురు నిత్యం మయా సహ ॥ ౭౭ ॥ పతివాక్యం తదా శ్రుత్వా పరలోకోపకార
కమ్ । అసహ్యం వాక్య మత్యుగం దుర్గతిప్రద మేవ హి ॥ ౭౮ ॥ మయా

తస్మాత్పుణ్యతమం తీర్థం ఘోణతీర్థం విదు ర్బుధాః ॥ ౧౦౦ ॥ య ఇదం శృణు
తేఽధ్యాయం సర్వపాపనిబర్హణమ్ । వాజపేయఫలం తస్య విష్ణులోక శ్చ శా
శ్వతః ॥ ౧౦౧ ॥

ఇతి స్కందపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే తుమ్బురు
తీర్థమహాత్మ్యవర్ణనం నామ షోడశోధ్యాయః.

◆◆◆శ్రీవేంకటాచలస్య సర్వపుణ్యతీర్థాధారత్వవర్ణనమ్.◆◆◆

ఋషయః ॥ వేంకటాచ్రా మహాపుణ్యే సర్వపాతకనాశనే । సన్నివై
కతి తీర్థాని సూత పౌరాణికోత్తమ ॥ ౧ ॥ తేషాం సజ్జ్యం చ మే బ్రూహి
కతి ముఖ్యాని తత్ర వై । తత్రాప్య త్యస్తముఖ్యాని వద మే మునిసత్తమ ॥ ౨ ॥
సద్ధర్మరతిదా న్యత్రకతి ముఖ్యానితాని చ । కాని చ జ్ఞానదాన్యత్ర భక్తి
వైరాగ్యదాని చ ॥ ౩ ॥ ముక్తిప్రదాని కాన్యత్ర తాని మే వద సునత ॥
శ్రీసూతః ॥ షట్షష్టికోటి తీర్థాని పుణ్యాన్యత్ర సగోత్తమే ॥ ౪ ॥ అష్టోత్తర
సహస్రాణి తేషు ముఖ్యాని సువత । సద్ధర్మరతిదాన్యత్ర సన్ని చాష్టోత్తరం
శతమ్ ॥ ౫ ॥ సహస్రేభ్య శ్చ ముఖ్యాని పృథ క్తేభ్య శ్చ తాని చ । భక్తివైరా

◆◆◆స్వామిపుష్కరిణ్యాదిషట్తీర్థ స్నానకాలనిర్ణయః.◆◆◆

గృదా న్యత్ర షష్టి రష్టోత్తరే శతే ॥ ముక్తిదాన్యత్ర షష్టై వ వేంకటా
చలమూర్ధని । స్వామిపుష్కరిణీ చై వ వియద్గజా తతః పరమ్ ॥ ౬ ॥ పశ్చా
త్పావినాశం చ నాణ్డతీర్థ మతః పరమ్ । కుమారధారికాతీర్థం తుమ్బా
స్తీర్థ మతః పరమ్ ॥ ౭ ॥ కుమ్భమాసే పౌర్ణమాస్యాం మఘాయాగో యదా
భవేత్ । కుమారధారికాం యాన్తి సర్వతీర్థాని హే ద్విజాః ॥ ౮ ॥ తత్ర య
స్నాంతి విప్రేంద్రా రాజసూయఫలం లభేత్ । ముక్తిశ్చ భవితా తత్ర నా
త్రి కార్యా విచారణా ॥ ౧౦ ॥ అన్నదానవిధి స్తత్ర సార్థం దక్షిణయాద్విజాః ।
ఉత్తరాఫల్గునీయుక్త శుక్లపక్షీయపర్వణి ॥ ౧౧ ॥ తుమ్బాస్తీర్థం మీనసంస్థే
రవౌ తీర్థాని సర్వశః । అపరాణ్డే సమాయాన్తి తత్ర స్నాతో న జాయతే ॥
౧౨ ॥ వివాహం మాజ్ఞబన్ధం చ కారయే ద్ద్రవ్యదానతః । మేషసక్రమణే
భానా చిత్రా నక్షత్ర సంయుతే ॥ ౧౩ ॥ పౌర్ణమాస్యాం సమాయాన్తి వియ
ద్గజా తద్దై వచ । తత్ర స్నాత్వా సర స్పద్య శ్శతక్రతుఫలం లభేత్ ॥ ౧౪ ॥
సువర్ణం తత్ర దాతవ్యం కన్యాదానం విశేషతః । వృషభశ్చ రవౌ విప్రా
ద్వాదశ్యాం హరివాసరే ॥ ౧౫ ॥ శుక్లే వాఽప్యథ కృష్ణే వా భామేనా పి
సమన్వితే । వాణ్డతీర్థం సమాయాన్తి గజాదీని జగత్ప్రయే ॥ ౧౬ ॥ తత్ర
స్నాత్వా చ గాం దత్వా ముచ్యతే ప్రతిబన్ధకాత్ । ఆశ్వయుక్చక్లపక్షే చ
సప్తమ్యాం భానువాసరే ॥ ౧౭ ॥ ఉత్తరాషాఢ యుక్తాయాం తథా పాపవినాశ

సమ్| ఉత్తరాభాద్ర యుక్తాయాం ద్వాదశ్యాం వా సమాగమః॥ ౧౮॥ సాల
గ్రామశిలాం వత్వా స్నాత్వా చ విధిపూర్వకమ్ | ముచ్యతే సర్వపాపై శ్చ
జన్మకోటిశతోద్భవైః ॥౧౯॥ ధనుర్తాసే సితే పక్షే ద్వాదశ్యా మరుణోదయే |
ఆయాన్తి సర్వతీర్థాని న్వామిపుష్కరిణీజలే ॥౨౦॥ తత్ర స్నాత్వా నర స్సద్యో
ముక్తి మేతి న సంశయః| యస్య జన్మ సహస్రేషు పుణ్య మేవా ర్జితం పురా ॥
౨౧॥ తస్య స్నానం భవే ద్విప్రా నా న్యస్య త్వ కృతాత్మనః | విభవాను
గుణం దానం కార్యం తత్ర యథావిధి ॥౨౨॥ సాలగ్రామ శిలాదానం గాం

◆◆◆ పురాణశ్రవణస్య విశేషతః ప్రాశస్త్యవర్ణనమ్. ◆◆◆

దద్యా చ్చ విశేషతః| యేశ్వణ్యన్తి కథాం విష్ణో స్సదా భువనపావనీమ్ ॥ ౨౩॥
తే వై మనుష్యలోకేఽస్మి విష్ణుభక్తా భవన్తి హి| యద్యత్ క్త స్సదా శ్రోతుం
కథాం భువనపావనీమ్ ॥౨౪॥ ముహూర్తం వా తదర్థం వా క్షణం వా విష్ణు
సత్కథామ్| యశ్శృణోతి నరో భక్త్యా దుర్గతి ర్నా స్తి తస్య హి ॥ ౨౫॥
యత్ఫలంసర్వయజ్ఞేషు సర్వదానేషు యత్ఫలమ్| నకృ త్పురాణశ్రవణా త్తత్ఫలం
విస్తతే నరః॥ ౨౬॥ కతా యుగే విశేషేణ పురాణశ్రవణా దృతే | నాస్తి
ధర్మః పరః పుంసాం నా స్తి ముక్తిప్రదం పరమ్ ॥ ౨౭॥ పురాణశ్రవణం
విష్ణో ర్నామసజ్జీర్తనం పరమ్ | ఉభే ఏవ మనుష్యాణాం పుణ్యద్రుమ మహా
భలే॥ ౨౮॥ పిబన్మే వా మృతం యత్నా దేక స్సన్య దజరామరః | విష్ణోః

◆◆◆ పురాణవక్తు స్సర్వపూజనీయత్వవర్ణనమ్. ◆◆◆

కథామృతం కుర్యా త్కుల మేవా జరామరమ్ ॥ ౨౯॥ బాలో యువాఽధ
వృద్ధో వా దరిద్రో దుర్భగో పి వా| పురాణజ్ఞ స్సదావన్ద్య స్స పూజ్యస్సకృతా
త్మభిః॥ ౩౦॥ సీచబుద్ధిం న కురీత పురాణజ్ఞే కదా చన | యస్య వక్త్రోద్గతా
వాణీ కామధేను శ్వరీరిణామ్ ॥ ౩౧॥ భవకోటి సహస్రేషు భూత్వా భూత్వాఽ
వసీదతామ్| యో దదాత్య పునర్వృత్తిం కో న్య స్తస్మా త్పరో గురుః॥ ౩౨॥
వ్యాసాసనసమారూఢో యదా పారాణికో ద్విజః | ఆసమాప్తేః ప్రసజ్జస్య
నమస్కుర్యా స్మ కస్య చిత్ ॥ ౩౩॥ న దుర్జనసమాక్షిణే న శూద్రశ్వాపదా
వృతే| దేశే న ద్యూతసదనే వదే త్పుణ్యకథాం సుధీః॥ ౩౪॥ సుగ్రామే సుజ
నాక్షిణే సుక్షేత్రే దేవతాలయే | పుణ్యే వాఽధ నదీతీరే వదే త్పుణ్యకథాం
సుధీః॥ ౩౫॥ శ్రద్ధాభక్తి సమాయుక్తా నా న్యకార్యేషు లాలసాః| వాగ్యతా
శ్శుచయో వ్యగ్రా శ్శ్రోతారః పుణ్యభాగినః ॥ ౩౬॥ అభక్త్యా యే కథాం
పుణ్యాం శృణ్వన్తి మనుజాధమాః| తేషాం పుణ్యఫలం నా స్తి దుఃఖం జన్మని
జన్మని॥ ౩౭॥ పురాణం యే చ సంపూజ్య తామ్బూలాదై రుపాయనైః |
శృణ్వన్తి చ కథాం భక్త్యా న దరిద్రా న పాపినః ॥ ౩౮॥ కథాయాం కథ్య
మానాయాం యే గచ్ఛన్త్య న్యతో నరాః | భోగాన్తరే ప్రణశ్యన్తి తేషాం

నారా శ్చ సమ్పదః ॥ ౩౯ ॥ సోష్ణీషమస్తకా యే చ కథాం శృణ్వంతి పావ
 ఏమ్ తే బలాకాః ప్రజాయంతే పాపినో మనుజాధమాః ॥ ౪౦ ॥ తామ్బూలం
 భక్షయంతో యే కథాం శృణ్వంతి పావనీమ్ శ్వవిష్ఠాం భక్షయంత్యే తే నరకే
 వ పతంతి హి ॥ ౪౧ ॥ యే చ తుక్లాసనారూఢాః కథాం శృణ్వంతి డామ్భికాః ।
 అక్షయా స్మరకా న్భుక్త్వా తే భవంత్యే వ వాయనాః ॥ ౪౨ ॥ యే చ వీరా
 సనారూఢా యే చ సింహాసనస్థితాః । శృణ్వంతి సత్కథాంతే వై భవన్త్య
 స్థనపాదపాః ॥ ౪౩ ॥ అసమృణమ్య శృణ్వంతో విషవృక్షాభవంతి హి । తథా
 కాయానా శృణ్వంతో భవన్త్య జగరా హి తే ॥ ౪౪ ॥ య శ్శృణోతి కథాం
 సక్తు స్సమానాసనసంస్థితః । గుగుతల్పసమం వాపం సంప్రాప్య నరకం ప్రజేతే ॥
 ౪౫ ॥ యే నిద్దంతి పురాణజ్ఞం సత్కథాం పాపహరిణీమ్ । తే వై జన్మశతం
 మర్త్యా శ్శునకా శ్చ భవంతి హి ॥ ౪౬ ॥ కథాయాం కీర్త్యమానాయాం యే
 వదంతి దురుత్తరమ్ తే గర్వభాః ప్రజాయంతే కృకలాసా స్తతః పరమ్ ॥ ౪౭ ॥
 కదా చిదపి యే పుణ్యాం స శృణ్వంతి కథాం నరాః । తే భుక్త్వా నరకా
 స్తోరాన్ భవంతి వనసూకరాః ॥ ౪౮ ॥ కథాయాం కీర్త్యమానాయాం విఘ్నం
 కుర్వంతి యే నరాః । కోట్యబ్దం నరకా న్భుక్త్వా భవంతి గ్రామసూకరాః ॥ ౪౯ ॥
 యే కథా మనుషోదంతే కీర్త్యమానాం నరోత్తమాః । అశృణ్వంతోఽపి తే
 యాంతి శాశ్వతం పరమం పదమ్ ॥ ౫౦ ॥ యే శ్రావయంతి మనుజాః పుణ్యాం
 పౌరాణికీం కథామ్ కల్పకోటిశతం సాగ్రం తిష్ఠంతి బ్రహ్మణః పదే ॥ ౫౧ ॥
 ఆసనార్థం ప్రయచ్ఛంతి పురాణజ్ఞస్య యే నరాః । కమ్బుశాజినవాసాంసి తథా
 మశ్చాక మేవ వా ॥ ౫౨ ॥ స్వర్గలోకం సమాసాద్య భుక్త్వా భోగా న్యధే
 ప్సితాన్ శ్శిత్వా బ్రహ్మాదిలోకేషు పదం యాంతి నిరామయమ్ ॥ ౫౩ ॥ పురాణ
 స్య ప్రయచ్ఛంతి యే చ సూత్రం నవం పరమ్ । భోగినో జ్ఞానసంపన్నాస్తే
 భవంతి భవే భవే ॥ ౫౪ ॥ యే మహాపాతకై ర్భుక్త్వా హ్యుపపాతకిన శ్చ యే ।
 పురాణశ్రవణా దేవ తే యాంతి పరమం పదమ్ ॥ ౫౫ ॥ వేంకటాద్రేస్తు
 మాహాత్మ్యం శ్రుత్వా తే ఋషయ స్తతః । వ్యాసప్రసాదసంపన్నం సూత్రం
 పౌరాణికోత్తమమ్ ॥ ౫౬ ॥ పూజయిత్వా యథాన్యాయం ప్రహర్ష మతులంగతాః ॥

ఇతి శ్రీస్కందపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే సర్వతీర్థ
 మహిమోపసంహారపూర్వక పురాణశ్రవణ ప్రక్రియా
 ద్యనువర్ణనం నామ సప్తదశోధ్యాయః.

ఇత్థం స్కందపురాణే ప్రథమప్రభుతి సప్తదశపర్వస్త సప్త
 దశాధ్యాయాత్మక శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్య
 పరః ప్రథమోభాగ స్సమాప్తి మగమత్.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

అథ స్కందపురాణాన్తర్గత కటాహతీర్థమాహాత్మ్యప్రతిపాదక
శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్య పరద్వితీయభాగప్రారంభః.

◆◆◆ కటాహతీర్థమాహాత్మ్యమ్. ◆◆◆

ఋషయః || సూత సర్వార్థతత్త్వజ్ఞ వేదవేదాంతపారగ | శ్రీవేంకటాచలే తీర్థం కటాహాఖ్యం సుపావనం || ౧ || శ్రూయతే తస్య మాహాత్మ్యం ఘృష్యతే చ జగత్త్రయే | అస్తాక మేత ద్ద్యుహి త్వం కృపయా వ్యాసశాసిత || ౨ || పురా వై నారద శ్రీమాన్ బ్రహ్మపుత్రో మహా సృషిః | దిప్త్యావై వై మిశారణ్యం సంప్రాప్తో ద్విజసత్తమః || ౩ || తదానీం బ్రహ్మపుత్రం త మర్ఘ్యసాద్యాదిభి శ్శుభైః | పూజయిత్వా యథాన్యాయం పవిత్రే చ కుశాసనే || ౪ || సన్నివేశ్య మహాభక్త్యా వినయానతకన్ధరాః | ప్రణమ్య ప్రార్థయామాను రిమే సర్వే మహర్షయః || ౫ || త్వాం వినా నారద శ్రీమన్స్తాకం భువనత్రయే | ధర్మోపదేశకః క శ్చి న్నా స్తి నాస్తిమహర్షిషు || ౬ || వేంకటాచ్రదా మహాపుణ్యే సర్వదేవనిషేవితే | వైకుంఠా దాగతే దివ్యే సిద్ధగంధర్వసేవితే || ౭ || కటాహతీర్థమాహాత్మ్యం వర్ణయా ద్య వ నౌకసాం || శ్రీనారదః || శృణుద్ధ్వ మృషయ స్సర్వే శౌనకాద్యా మహాజనః || ౮ || కటాహతీర్థమాహాత్మ్యం కో వేత్తి భువనత్రయే | మహాదేవో విజానాతి తస్య తీర్థస్య వైభవం || ౯ || యాని కాని చ పుణ్యాని బ్రహ్మాండాంతర్గతాని వై | తాని గంగాదితీర్థాని స్వపాపపరిశుద్ధయే || ౧౦ || కటాహతీర్థసేవాం చ కుర్వంతి ద్విజసత్తమాః | బ్రాహ్మణాః క్షత్రియా వైశ్యా శూద్రా శ్చేతరజాతయః || ౧౧ || స్పృశంతి త జ్జల మితి న పిబే ద్యో విమూఢధీః | స హి చండాలతాం ప్రాప్య కుంభీవాకే పతిష్యతి || ౧౨ || బ్రహ్మచారీ గృహస్థో వా వానప్రస్థో యతీశ్వరః | సేవయా తస్య తీర్థస్య ప్రాప్నోతి పరమం పదం || ౧౩ || శ్రుతిస్మృతిపురాణేషు తస్య తీర్థప్రశంసనం | బహుధా వర్ణ్యతే పంచమహాపాతకనాశనం || ౧౪ || అత్యద్భుతతరం విప్రా స్సర్వలోకైకపావనం | బ్రహ్మహత్యాఽయుతం చా పి సురాపానాయుతం తథా || ౧౫ ||

అయుతం గురుదారాణాం గమనం పాపకారణం । స్త్రీయాయుతం సువర్ణా
నాం తత్సంసర్గా శ్చ కోటిశః ॥ ౧౬ ॥ శీఘ్రం విలయ మాయాంతి తస్య తీర్థస్య
సేవయా । యాని నిష్కృతిహీనాని పాపాని వివిధాని చ ॥ ౧౭ ॥ తాని
సర్వాణి నశ్యంతి తీర్థస్యా స్య నిపేవణాత్ । ఇదం తీర్థం మహాపుణ్యం భగవ
త్పాదనిస్సృతం ॥ ౧౮ ॥ కుష్ఠాదిరోగయుక్తో యః స్రవ్యహం చ పిబే దిదం ।

—కటాహతీర్థమహిమాశ్రుద్ధాశూనాం మహానరకప్రాప్తికథనమ్.—

సో పి రోగవిహీన స్స నిష్కృతాశ్రయః చ గచ్ఛతి ॥ ౧౯ ॥ భగవాన్ శంకరో
దేవో రహస్యానుభవే పురా । పార్వత్యై కథయామాస తస్య తీర్థస్య వైభ
వం ॥ ౨౦ ॥ ఉక్తేష్వే తేషు సందేహో న కర్తవ్యః కదాచన । అర్థవాదోఽ
య మితి చ న వక్తవ్యం కదా చన ॥ ౨౧ ॥ యేఽర్థవాద మిమం బ్రూయు
స్తేషాం వై నాస్తికాత్మనాం । జిహ్వగ్రేపరశుం తప్తం ప్రక్షిప్యంతి చ కింకరాః ॥
౨౨ ॥ తస్మాత్కటాహతీర్థం తు సేవనీయం ప్రయత్నతః । సర్వదుఃఖప్రశ
మన మపవర్గఫలప్రదం ॥ ౨౩ ॥ యత్ర పీత్వా సరో భక్త్యా సర్వా న్కామా
నవాప్నుయాత్ । ఏవ ముక్త్యా మహాభాగః కాశీం త్రైలోక్యపావనీమ్ ॥
౨౪ ॥ సంప్రాప్తో నారద శ్రీమాన్ సూత పారాణికోత్తమ । సంక్షేపత
శ్చ భగవా నైమిశే హ్యుక్తవాన్ ఖలు ॥ ౨౫ ॥ ఇదాసీం శ్రోతు మిచ్ఛామః
కటాహస్య చ వైభవం । నువిస్తరేణ చాస్తాకం వద సూత దయారసాత్ ॥ ౨౬ ॥

◆◆◆ కటాహతీర్థపానక్రమః. ◆◆◆

శ్రీసూతః ॥ భో భో తపోధనా స్సర్వే నైమిశారణ్యవాసినః । కటాహతీర్థమా
హత్త్వం శృణుద్ధ్వం ద్విజసత్తమాః ॥ ౨౭ ॥ కటాహతీర్థం భో విప్రా సర్వ
లోకేషు విశ్రుతం । సర్వసంపత్కరం శుద్ధం సర్వపాపప్రణాశనం ॥ ౨౮ ॥
దుస్స్వప్ననాశనం హ్యే త న్నహాపాతకనాశనం । మహావిఘ్నప్రశమనం మహా
శాంతికరం సృణాం ॥ ౨౯ ॥ స్మృతిమాత్రేణ య త్పుంసాం సర్వపాపని
షూదనం । మంత్రేణా స్థాక్షరేణై వ పిబే తీర్థం మనోహరం ॥ ౩౦ ॥ అథవా
కేశవాద్యై శ్చ నామభి ర్వా పిబే జ్వలం । యద్వా నామత్రయేణా పి పిబే
తీర్థం శుభప్రదం ॥ ౩౧ ॥ ఆహోస్వి ద్వేజ్జుఘేషస్య మంత్రేణా స్థాక్షరేణా వై ।
పిబే కటాహతీర్థం త ద్భుక్తిముక్తిప్రదాయకం ॥ ౩౨ ॥ వినా మంత్రేణ
యోఽవిప్ర స్సంపిబే తీర్థ ముత్తమం । పాపం మే నాశయ క్షిప్రం జన్తాంత
రకృతం మహత్ ॥ ౩౩ ॥ ఇత్యుక్త్యా స పిబే న్నిత్యం మోక్షమార్తైకసాధ
నం । స్వామిపుష్కరిణీస్నానం వరాహశ్రీశగర్భనం ॥ ౩౪ ॥ కటాహతీర్థ
పానం చ త్రయం త్రైలోక్యదుర్లభం । బహునా కి మిహో క్తేన బ్రహ్మ

◆◆◆ స్వసుతరక్షణోద్యుక్తంపద్మనాభమ్ప్రతిబ్రహ్మహత్యోక్తిః. ◆◆◆

హత్యా సాజనకం ప్రత్యభాషత || ౫౫ || బ్రహ్మహత్యా || మై నం త్వం
ప్రతిగృహ్ణీష్వాపి పద్మనాభ ద్విజోత్తమ | అయం సురాపీ స్తేయీ చ బ్రహ్మహా
చా తిసాతకీ || ౫౬ || మాతృద్రోహీ పితృద్రోహీ భార్యాత్యాగీ చ దుష్టధీః |
గణికాసక్తచిత్తశ్చ హ్యే నం ముంచ దురాత్మకం || ౫౭ || గృహ్ణాసి చే
త్పుత్రం విప్ర మహాపాతకీనం వృథాత్వద్భార్యా మస్య భార్యాం చ త్వాం చ
పుత్రమిమం ద్విజ || ౫౮ || భక్షయిష్యామి వంశం చ తస్మాన్ముంచ దురాత్మకం |
ఇమం త్యజసి చే త్పుత్రం యుష్మాన్ముంచామి సాంప్రతం || ౫౯ || నై కస్యా
ర్థే కులం హంతు మర్హసి త్వం మహామతే | ఇత్యుక్త స్స తయా తత్ర
పద్మనాభోబ్రవీ చ్చ తాం || ౬౦ || పద్మనాభః || బాధతే మాం సుత
స్నేహాః కథం పుత్రం పరిత్యజే | బ్రహ్మహత్యా త దాకర్ణ్య పద్మనాభం త
మబ్రవీత్ || ౬౧ || బ్రహ్మహత్యా || పుత్రోయం పతితోఽభూ త్తే వర్ణా
శ్రమబహిష్కృతః | పుత్రేఽస్మిన్మా కురు స్నేహం నిందితం తస్య దర్శనం || ౬౨ ||
ఇత్యుక్త్వా బ్రహ్మహత్యా సా పద్మనాభస్య పశ్యతః || హస్తేన ప్రజహరా స్య
సుతం కేశవనామకం || ౬౩ || రుదోద తాత తాతే తి జనకం ప్రబ్రువ
న్మహుః | రురుదు ర్జనకో మాతా భార్యా తస్య దురాత్మనః || ౬౪ || తస్మి

◆◆◆ పద్మనాభమ్ప్రతి భరద్వాజకథిత కేశవహత్యావిముక్త్యపాయః. ◆◆◆

న్మాలే మహాభాగో భరద్వాజో మహామునిః | దిష్ట్యా సమాయయా యోగీ
శౌనకాద్యా మహాజనః || ౬౫ || పద్మనాభోఽథ తం దృష్ట్వా భరద్వాజం
మహామునిం | స్తుత్వా ప్రణమ్య శరణం యయాచే పుత్రకారణాత్ || ౬౬ ||
భరద్వాజ మహాభాగ సాక్షా ద్విష్ణ్వంశకో భవాత్ | త్వద్దర్శన మపుణ్యానాం
భవితా న కదా చన || ౬౭ || బ్రహ్మహా చ సురాపీ చ స్తేయీ చా భూ
త్సుతో మమ | పుత్రం ప్రహర్తు మాయాతా బ్రహ్మహత్యా భయంకరీ || ౬౮ ||
భూయా ద్యధా మే పుత్రో యం మహాపాతకమోచితః || ఘోరే యం బ్రహ్మ
హత్యా చ యథా శీఘ్రం లయంప్రజేత్ || ౬౯ || త ముపాయం వదస్వా ద్య
మమ పుత్రే దయాం కురు || ఏక ఏవ హి పుత్రో మే నా న్యో స్తి తనయో
మునే || ౭౦ || సుతే మృతే తు వంశో మే సముచ్చిద్యేత మూలతః | తతః
పితృభ్యః పిండానాం దాతాపి న భవే ద్ధృవం || ౭౧ || తతః కృపాం కురుష్వ

త్వ మస్తాను భగవ న్తునే । ఇత్యు క్త స్స భరద్వాజ సాక్షాత్ నారాయణాం
 శకః ॥ ౭౨ ॥ ధ్యాత్వా తు సుచిరం కాలం పద్మనాభం నచో బ్రవీత్ ॥ భర
 ద్వాజః ॥ పద్మనాభకృతం పాప మతిక్రూరం సుతేన తే ॥ ౭౩ ॥ నా స్య
 పాపస్య శాంతి స్సాస్య త్ప్రాయశ్చిత్తాయుతై రపితథాఽసి తే సుతస్యాహమస్య
 పాపస్య శాంతయే ॥ ౭౪ ॥ ప్రాయశ్చిత్తం వదిష్యామి పద్మనాభ శృణు ద్విజ! గంగా
 యా దక్షిణేభాగే ద్విశతీయోజనే ద్విజ ॥ ౭౫ ॥ పూర్వాంభోధేః పశ్చిమే తు
 పంచభి యోజనై మి-తే । సువణముఖరీతిరే చో త్తరే క్రోశమాత్రకే
 ॥ ౭౬ ॥ వేంకటాద్రి దితి ఖ్యాత స్సర్వలోకసమస్కృతః ॥ మేరుపుత్రో మహా
 పుణ్య స్సర్వదేవాభివందితః ॥ ౭౭ ॥ వైకుంఠలోకా దానీతో విష్ణోః క్రిడాచలో
 మహాః । గరుత్మతా వేగవతా స్వర్ణముఖ్యా స్తటే శుభే ॥ ౭౮ ॥ వర్తతే
 దేవసంఘై శ్చ ఋషిసంఘై శ్చ పూజితః । తస్మి న్వేంకటశేలేంద్రే సాక్షాత్ నా
 రాయణ స్వయం ॥ ౭౯ ॥ లక్ష్మీదేవ్యా చ భూదేవ్యా నీళాదేవ్యా సమావృ
 తః । వర్తతే వేంకటేశ స్స సాక్షాత్ స్తోత్రప్రదాయకః ॥ ౮౦ ॥ తస్య వేంకట
 నాథస్య హ్యలయస్య తథో త్తరే । కటాహతీర్థం విప్రేంద్ర వర్తతే మంగళప్ర
 దం ॥ ౮౧ ॥ బ్రహ్మహత్యాదిపాపఘ్నం వాంఛితార్థప్రదాయకం । సుతేన
 సాకం విప్రేంద్ర పిబ తీర్థం మనోహరమ్ ॥ ౮౨ ॥ భరద్వాజస్య వాక్యం త
 చ్ఛ్రుత్వా వై వేదసమ్మితం । శిరసా తం ప్రణమ్యా ధ యయా వేంకటపర్వ
 తం ॥ ౮౩ ॥ తం గత్వా వేంకటం శైలం స్వామిపుష్కరిణీజలే । సుతేన

—భరద్వాజోక్త్యా కటాహతీర్థపానేన కేశవస్య బ్రహ్మహత్యావిముక్తిః—

సాకం విప్రేంద్ర స్సన్నా సిమమపూర్వకం ॥ ౮౪ ॥ వరాహస్వామినం నత్వా
 శ్రీనివాసాలయం గతః । ప్రదక్షిణం తతః కృత్వా విమానం సంప్రణమ్య చ ॥
 ౮౫ ॥ పద్మనాభోఽథ పుత్రేణ కేశవేన దురాత్మనా । పపా కటాహతీర్థం త
 ద్బ్రహ్మహత్యాదినాశకం ॥ ౮౬ ॥ తదానీం బ్రహ్మహత్యా సా శీఘ్ర మేవల
 యం గతా । అనంతరం తతో గత్వా వేంకటేశం శృపానిధిం ॥ ౮౭ ॥
 పుత్రేణ సహ విప్రేంద్రః పద్మనాభో దదగ్మ సః । తదా ప్రాదు రభూ ద్దేవౌ
 వేంకటేశో దయానిధిః ॥ ౮౮ ॥ కటాహతీర్థపానేన తోషితో వాక్య మబ్ర

—బ్రహ్మహత్యావిముక్తసుతసహితపద్మనాభ మ్పూర్తి భగవదుక్తిః—

వీత్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ పద్మనాభ మహాబుద్ధే వేదవేదాంతవారగ ॥ ౮౯ ॥ భర
 ద్వాజస్య వాక్యేన ప్రాప్య వేంకటపర్వతం । కటాహతీర్థం త్వం పీత్వాకృ
 తాగ్ధో సి న సంశయః ॥ ౯౦ ॥ తన పుత్రః కేశవాఖ్యో విముక్తోబ్రహ్మహ
 త్యయా । తస్మా త్కటాహతీర్థం తు సేవనీయం ప్రయత్నతః ॥ ౯౧ ॥ తస్మిం
 స్తీర్థే మహాభాగ నీత్వా జల మనుత్తమం । పాపినో పి కృతార్థా స్సుస్య సత్త్వం

సత్యం న సంశయః ॥ ౯౨ ॥ మామకం లోక మాగత్య సుఖి భవ మహామతే ।
 ఇత్యుక్త్వా వేంకటేశో సా వస్తద్ధానం గత స్తతః ॥ ౯౩ ॥ శ్రీసూతః॥ తస్మా
 త్తపోధనా స్సర్వే శౌనకాద్యా మహాశాసనః । కటాహతీర్థమాహత్య మితిహాస
 సమన్వితం ॥ ౯౪ ॥ యథాశ్రుతం మయా సమ్యక్తథోక్తం భవతాం
 ద్విజాః ॥ ౯౪౫ ॥

ఇతి స్కందపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్యే సూతశౌనకసంవాదే
 కటాహతీర్థప్రశంసా నామ సప్తత్రింశోధ్యాయః.

ఇత్థం స్కందపురాణే ప్రథమప్రభృతినస్తదశపర్యంత సప్తదశాధ్యాయాత్
 కసప్తత్రింశాధ్యాయాత్తకా శ్రీవేంకటాచలమా
 హాత్యపరా భాగా సమాప్తి మగమతామ్.
 శ్రీవేంకటాద్రినిలయః కమలాకాముకః పునాః ।
 అభిజ్ఞ రవిభూతిర్నస్తరజ్జయతు మజ్జ శమ్॥
 స్కందపురాణాంతర్గత శ్రీవేంకటాచలమాహాత్యే
 పరసముదితాధ్యాయసంఖ్యైః ౧౫.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీ యై శ్రీ ప ద్మా వ త్యై న మః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయ నమః.

అ థ స్కా న్ద పు రాణా న్ద గ్గ త

సువర్ణముఖరీమాహాత్యప్రాసమ్భః.

శ్రీయఃకాంతాయ కల్యాణ నిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।

శ్రీవేంకటనివాపాయ శ్రీనివాసాయ మజ్జశమ్ ॥

—◆◆◆ అర్జునతీర్థయాత్రాక్రమః. ◆◆◆—

పావనే నైమిశారణ్యే । శౌనకాద్యా మహర్షయః । చక్రిరే లోకర
 త్కర్థం సత్రం ద్వాదశవార్షికం ॥ ౧ ॥ తా నభ్యగచ్ఛ త్కథకో వ్యాసశి
 ష్యో మహామతిః । ముని రుగ్రశ్రవా నామ రోమహర్షణసంభవః ॥ ౨ ॥ స
 మ్య గభ్యర్చిత స్తేషాం సూతః పౌరాణికోత్తమః । కథయామాస త ద్వివ్యం
 పురాణం స్కాన్దనామకం ॥ ౩ ॥ సృష్టిసంహార వంశానాం వంశానుచరి తస్య
 చ । కథా మన్వంతరాణాం చ విస్తరం స స్యవేదయత్ ॥ ౪ ॥ తథా తీర్థ
 ప్రభావాం స్తు శ్రుత్వా తే మునిపుంగవాః । ఊచిరే వచనం సూతం కథా
 శ్రవణకాంక్షయా ॥ ౫ ॥ ఋషయః ॥ తీర్థానా మిహ సర్వేషాం ప్రభావః
 కథిత స్త్వయా । నదీనాం పర్వతానాం చ క్షేత్రాణాం సరిసా మపి ॥ ౬ ॥
 నిదేశా త్పద్మగర్భస్య సువర్ణముఖరీనదీ । నీతా భువ మగ స్త్యేన వ్యాఖ్యాతా
 భవతాఽనఘ ॥ ౭ ॥ తదుత్పత్తి ప్రభావం చ తీర్థాఘం స్తత్సమాశ్రయాత్ ।
 శ్రోతుం సంప్రీతి రుత్పన్నా త న్నో వ క్తుం త్వ మర్హసి ॥౮॥ ప్రణమ్య శమ్భుం
 నందీశం షడాస్యం వ్యాస మేవ చ । మునిభిః ప్రార్థిత స్సూత స్తదా వక్తుం
 ప్రచక్రమే ॥౯॥ శ్రీసూతః ॥ సాధు పృష్టం మహాభాగా భవద్భి ర్గంగళావహం ।
 ఆఖ్యాన మేత దామ్నాయ శ్రవణోద్భూత సిద్ధిదం ॥ ౧౦ ॥ శృణుతా వహితా
 దివ్యాం కథాం కల్మషనాశినీం । భరద్వాజేన కథితాం పార్థాయ కథయా
 మి వః ॥ ౧౧ ॥ అవాప్య ద్రుపదా త్ప్రజ్ఞా యాజ్ఞ సేనీం పృథానుతాః ।
 ధృతరాష్ట్రనిదేశేన జగ్గుః కరిపురం శుభం ॥ ౧౨ ॥ భీష్మేణ చాంబికే
 నేన తత్ర సమ్మానితా స్తదా । దుర్యోధనాదిభి స్సార్థం న్యవసత్ పంచ

స్మరాన్ ॥ ౧౩ ॥ తతో ను శిష్టో భీష్మాద్యైర్ధృతరాష్ట్రో మహాయశాః ।
 క్షీపాం కులవృద్ధానాం వానుదేవస్య చాగ్రతః ॥ ౧౪ ॥ ప్రదదౌ పాండు
 తేభ్యస్తేనైవాహృష్టమానసః । సార్థరాజ్యం పురవరం ఖాండవ ప్రస్థం
 ॥ ౧౫ ॥ ఆమంత్య పాండుతనయా ధృతరాష్ట్రాదికాన్ కురూన్ ।
 స్మస్తథాండవ ప్రస్థం పురం కృష్ణసమన్వితాః ॥ ౧౬ ॥ ఇద్వప్రస్థా
 వ్యయే తత్ర రచితే విశ్వకర్మణా । వనన్ పురేఽశిష త్పృథ్వీం సానుజో
 ధ్నినందనః ॥ ౧౭ ॥ గతే కృష్ణే నిజపురం నారదస్యా నుశాసనాత్ ।

—◆—అర్జునతీర్థయాత్రో పాద్యుతః.—◆—

తిజ్ఞాం చక్రిరే పార్థా ధర్మజ్ఞా ద్రాపదీం ప్రతి ॥ ౧౮ ॥ యథాక్రమేణ సా
 జ్ఞా వర్ష మేకైక మాదరాత్ । ఏకైకస్య గృహే శిష్యే త్వృతినిర్ణయ
 న్నాన్ ॥ ౧౯ ॥ యః పశ్యేత్తాం పరగృహే స్థితాం పాంచాలనందినీం తేనై
 శ్చాయనమితం విధేయం తీర్థసేవనం ॥ ౨౦ ॥ ఏవం కృతప్రతిజ్ఞాస్తే పాండు
 పాలనందనాః । వ్యాపారైర్లోకసామాన్యైర్నిమ్యః కాల మతంద్రితాః ॥
 ౨౧ ॥ అథ జానపదో విప్రో రాజగేహంగణే స్థితః । చుక్రోశ బహుధా ధేను
 వృతా మే తస్కరై రితి ॥ ౨౨ ॥ సమాశ్వాస్య చ తం విప్రం ప్రవివేశ
 సంజయః । ఆయుధాని సమానేతుం త్వరయా శస్త్రమందిరం ॥ ౨౩ ॥
 త్రా పశ్య త్సమాసీనా పాంచాలీ ధర్మనందనా । జానన్నపి ప్రతిజ్ఞాం స
 మర్జ్య గ్రాహ సేషుధి ॥ ౨౪ ॥ స గత్వా తస్కరా నాజౌనిహత్య నృపనందనః ।
 వర్త్య ధేనుం తాం తస్మై దదౌ విప్రాయ సాదరం ॥ ౨౫ ॥ అథ విజ్ఞాపయా
 నాస ఫల్గునో ధర్మనందనం । తీర్థయాత్రా మయా కార్యా సమయోల్లం
 బనా దితి ॥ ౨౬ ॥ అనుజస్య వచ శ్శృత్వా సర్వధర్మవిగాం వరః । ఉవాచ
 చనం ధీర స్సాదరం ధర్మనందనః ॥ ౨౭ ॥ యుధిష్ఠిరః । గవార్థం బ్రాహ్మణార్థం
 । య ద్వదే దనృతం వచః । య దాచరే దసత్కర్మ త త్సత్యం తత్సమంజ
 మ్ ॥ ౨౮ ॥ బ్రాహ్మణార్థం గవార్థం చ త్వయా కర్తే దృశం కృతం । తదస
 భివ మాహ్నతి కథం కథయ సువ్రతమ్ ॥ ౨౯ ॥ ప్రజాపాలన నిత్యస్య చోరోపే
 ణ శిక్షణైః । నూనం ఫలం భవే ద్రాజ్ఞో బ్రహ్మహత్యాశ్వ మేధజం ॥ ౩౦ ॥
 సాధ్యాన్ వైరిణో జ్ఞాత్వా ప్య వనీశో న భద్రభాక్ । స్వదేశోపప్లవకరా
 స్తస్కరా యద్య శిక్షితాః ॥ ౩౧ ॥ అస్తాకం భూభుజాం లోకజాలస్య చ హితం
 న యత్ । త్వయే దృశం కృతం కర్మ నా స్తి దోషో హ్య త స్తవ ॥ ౩౨ ॥
 శీనుతః ॥ ధర్మపుత్రస్య వచన మాక్షర్ణ్యరచితాజ్ఞలిః । పునర్విజ్ఞాపయామాస
 ర్మనితో ధనంజయః ॥ ౩౩ ॥ అర్జునః ॥ మై వం భూపాలవాదీ స్త్వంస్యా
 వృతిజ్ఞాతిలజ్ఞనం । జానతా ధర్మసర్వస్వ ముల్లసద్ధర్మ మూర్తినా ॥ ౩౪ ॥
 వృత్యకృత్యవిదా దక్షేణా త్తనా ప్రా క్షమీరితా । నోల్లంఘ నీయా సతతం

పృతిజ్ఞా పురుషేణ హి || ౩౫ || అశక్తానాం గతి స్సే యం య ద్భంధు
 గునువాక్యతః | ధర్మం త్యజంతి సమయం త్యక్త్వా ప్రా క్స్వసమీరితం || ౩౬ ||
 కృపయా తీర్థగమనా దాన్యో యది నివర్తయేత్ | హతప్రతిజ్ఞం మాం
 లోకాన్ జల్పతః కో నివారయేత్ || ౩౭ || మమా పితీర్థయాత్రాయాం కాతు
 కో.త్తరళం మనః | కర్తవ్యం చ స్మృతం రాజన్ నాదదాదిష్టశాసనం || ౩౮ ||
 త త్ప్రసీద మహారాజ మ తీర్థగమనోద్యమే | సమ్మాననీయః ప్రభుభి స్సమయో
 హ్యనుజీవినాం || ౩౯ || తథే తి భ్రాతృభి స్సార్ధం కృతానుమతి రద్భునః |
 అగ్రజం తోషయామాస ప్రణామప్రశయాదిభిః || ౪౦ || యథాహాం భీమ
 సేనాదీన్ భ్రాతృ నామంత్యృ పాండవః | కృతస్వస్త్వయనో భవైర్విర్షి
 ర్యయా ధరణీసురైః || ౪౧ || పౌరాణికా జ్యోతిషికా భిషజో ధరణీసురాః |
 అనుజగ్ము భృత్యగణా శ్శిల్పిన స్సూతమాగధాః || ౪౨ || యుధిష్ఠిరాజ్ఞయా
 తస్య భోగత్యాగక్షమం ధనం | గృహీత్వాఽనుయయు స్నిగ్ధాస్సభ్యాః
 — అద్భుతస్య గణాదితీర్థావగాహన పూర్వకసువర్ణముఖర్యాగమనమ్ —
 కోశాధికారిణః || ౪౩ || స రాజపుత్రః ప్రథమం ప్రాప్య భాగీరథీం
 నదీం | గంగాద్వారం ప్రయాగం చ సిషేవే కాశికా మపి || ౪౪ || పశ్యం
 స్తీర్థాని జాహ్నువ్యా స్తత్తీరోపాంతవర్తనా | ఆససాద సముత్తుంగ కల్లోలం
 దక్షిణోదధిం || ౪౫ || మహానదీం మహాపుణ్యాం ప్రసిద్ధం పురుషోత్తమం |
 సింహాచలం చ సంవీక్ష్య ప్రాప్తవాన్ కృతకృత్యతాం || ౪౬ || తతో దదర్శ
 కాంతేయః పుణ్యాం గోదావరీనదీం | సమస్తదురితవ్రాత శాతనో తీర్ణ
 గౌరవాం || ౪౭ || కృతాభిషేక స్తత్తోయై ర్విధివ త్పాండునందనః | ప్ర
 మోదం వివిధై ర్దానై రకరో ద్భూసువర్ణకైః || ౪౮ || నదీం మలాపహా
 ఖ్యాం చ దృష్ట్వా మోదం యయా శుభాం | తత స్సమాససాదా సౌ కృష్ణ
 వేణీం సరిద్వరాం || ౪౯ || శివస్య నియతావాసం చతుర్ద్వారసమన్వితం |
 నానాతీర్థగణాకీర్ణం శ్రీపర్వత మవైక్షుత || ౫౦ || నదీం పినాకినీం తీర్త్వా
 గత్వా దేవషిః సేవితం | నారాయణప్రియావాస మపశ్య ద్వేంకటాచలం ||
 ౫౧ || శృంగేఽస్య భూభృత స్తుంగే స్థితం లోకై కనాయకం | అపూజయ
 ద్ధరిం భక్త్యా ప్రసిద్ధం శుభసిద్ధయే || ౫౨ || అవరుహ్య వేంకటమహా ద్రిశ్యం
 గత స్స దదర్శ సిద్ధమునిసంఘసేవితాం | కలశోద్భవేన మునినా సమాహృ
 తాం తటినీం సువర్ణముఖరీసమాహ్వయాం || ౫౩ ||

ఇతి స్కాన్దపురాణే తీర్థఖండే సువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యే అద్భుత
 తీర్థయాత్రాగమనం నామ ప్రథమోధ్యాయః.

—◆◆◆ అర్జునస్య సువర్ణముఖరీతీరస్థభరద్వాజాశ్రమగమనమ్. ◆◆◆—

తమ్మగాఁ కిరాతాఁ వనితాసఖాఁ ॥ ౨౨ ॥ తతో దక్షిణదిగ్భాగే చర
న్నదే ర్మనోహరే । పుణ్య మాశ్రమ మద్రాక్షీ ద్భరద్వాజస్య కారవః ॥ ౨౩ ॥
కదళీనారికేళామ్రకోలచంపకచందనైః । తక్కిలా శోకహింతాశ తాశ
కేతకిదాడిమైః ॥ ౨౪ ॥ జంబూకదంబకతక ఖదిరాజానపాటలైః ।
నాగపున్నాగ సరళ దేవదారు కరంజకైః ॥ ౨౫ ॥ లవంగలుంగలవలీ
ప్రియంగుతిలకై రపి । విభీతశ్రీఫలాశ్వత్థమధూన్ద్రక్షు కేసరైః ॥ ౨౬ ॥
పూగజంబీరనారంగనిమ్బామలక కాశికైః । అన్యై శ్చ ఫలపుష్పాశ్చైవ శ్శోభి
తం ధరణీరుహైః ॥ ౨౭ ॥ వాసంతీకుండజాత్యాది లతాభిః పరివేష్టితం ।
అపూర్వసౌరభాకృష్టభ్రమరాభి స్సమంతతః ॥ ౨౮ ॥ చక్రవాకబకక్రాం
చ మాంసకారండవాశ్రయైః । సాగంధికోత్పలాంభోజ కైరవౌఘనిరాజితైః ॥
౨౯ ॥ సరోభి రమృతస్యంవి మధురస్ఫారవారిభిః । సమాపాదితల
క్ష్మీకం కాతుకైకనికేతనం ॥ ౩౦ ॥ సింహదంతావళవ్యాఘ్ర తరక్షురు
రురంకుభిః । మృగై రన్యై స్సమాకీర్ణ మన్యోన్యహితకారిభిః ॥ ౩౧ ॥ జతి
వైత్రగధోద్యాన మధరీకృతనందనం । అతివాఙ్మనసోదారం పరమానంద
కారణం ॥ ౩౨ ॥ శివాగమానాం దివ్యానా మర్థజాత మనుత్తమం । ప్రకా
శయన్తి శాబానాం యత్ర మంజుగిర శ్శృకాః ॥ ౩౩ ॥ యస్మిన్ హుతా
శనో దారధూమశ్వామలితం నభః । అకాలజలద్రభాంతి మాతనోతి శిఖం
డినాం ॥ ౩౪ ॥ యస్మిన్ విహారశ్రాంతానాం సింహానాం స్వేచ్ఛయా గతాః ।
నిర్వాపయంతి గాత్రాణి కరిణి కరశీకరైః ॥ ౩౫ ॥ తదాశ్రమపదం పశ్యన్
విస్తయాక్రాంతమానసః । ప్రభావం పాండుతనయః ప్రశశంస తపస్వినాం ॥
౩౬ ॥ నివార్య తత్ర తత్రైవ సకలా ననుజీవినః ! మిత్రై ర్విప్రవరై

—◆◆◆ అర్జునకృతభరద్వాజసేవాక్రమః. ◆◆◆—

స్సార్ధం ప్రవివేశ తి మాశ్రమమ్ ॥ ౩౭ ॥ అగ్రే దదర్శ కాంతేయ స్సృరత్నావ
క తేజసం । భరద్వాజం మునివరై రనేకైః పరివారితం ॥ ౩౮ ॥ భన్తానులిప్త
సర్వాంగం మృగచర్మోత్తరీయకం । నవవారిషసంవీతం కైలాస మివ భాస్వ
రం ॥ ౩౯ ॥ జటాభిర్లంబమానాభి భాస్వంతం స్వర్ణ కాంతిభిః । స్థిర
విద్యుల్లతాకీర్ణ మివ శారదసీరదం ॥ ౪౦ ॥ శ్రుతిస్తృతిపురాణార్థై రీకీభూయ
సమాగతైః । అంగీకృత మివాకారం దివ్యజ్ఞానశుభాస్పదం ॥ ౪౧ ॥ ధృతి
తౌందిదయాతుష్టిశాంతిభి ర్నిత్యసేవితం । ప్రియాభి రివ రక్తాభి రఖండ
బ్రహ్మవర్చసం ॥ ౪౨ ॥ ఉపగమ్య శనైః పార్థ స్తత్పాదాంబుజయోః పురః ।
చక్రే ప్రణామం సాష్టాంగం సమాలింగితభూతలం ॥ ౪౩ ॥ త మాగతం

—◆—◆—◆ అర్జునస్య సువర్ణముఖరీతీరస్థభరద్వాజాశ్రమగమనమ్. —◆—◆—◆

తమృగాణాం కిరాతాణాం వనితాసఖాణాం ॥ ౨౨ ॥ తతో దక్షిణదిగ్భాగే చరన్ముచ్రేచ్ఛన్మహారే । పుణ్య మాశ్రమ మద్రాక్షీ ద్భరద్వాజస్య కారవః ॥ ౨౩ ॥ కదళీనారికేళామ్రకోలచంపకచందనైః । తక్మో-లా శోకహింతాశ తాశ కేతకిదాడిమైః ॥ ౨౪ ॥ జంబూకదంబకతక ఖదిరాజ్జానపాటలైః । నాగపున్నాగ సరళ దేవదారు కరంజకైః ॥ ౨౫ ॥ లవంగలుంగలవలీప్రియంగుతిలకై రపి । విభీతశ్రీఫలాశ్వత్థమధూన్లక్ష్యకేసరైః ॥ ౨౬ ॥ పూగజంబీరనారంగనిమ్బామలకకాశీకైః । అన్యై శ్చ ఫలపుష్పాన్యై శ్చ శ్శోభితం ధరణీరుహైః ॥ ౨౭ ॥ వాసంతీకుందజాత్యాది లతాభిః పరివేష్టితం । అపూర్వసౌరభాకృష్టభ్రమరాభి స్సమంతతః ॥ ౨౮ ॥ చక్రవాకబకక్రాంచ హంసకారండవాశ్రయైః । సాగంధికోత్పలాంభోజ కై రవౌఘనిరాజితైః ॥ ౨౯ ॥ సరోభి రమృతస్యంవి మధురస్ఫారవారిభిః । సమాపాదితలక్ష్మీకం కాతుకై కనికేతనం ॥ ౩౦ ॥ సింహదంతావళవ్యాఘ్ర తరక్షురురురంకుభిః । మృగై రన్యై స్సమాకీర్ణ మన్యోన్యహితకారిభిః ॥ ౩౧ ॥ జితవైత్రగధోద్యాన మధరీకృతనందనం । అతివాఙ్మనసోదారం పరమానందకారణం ॥ ౩౨ ॥ శివాగమానాం దివ్యానా మర్థజాత మనుత్తమం । ప్రకాశయన్తి శాబానాం యత్ర మంజుగిర శ్శృకాః ॥ ౩౩ ॥ యస్త్రిన్ హుతాశనో దారధూమశ్యామలితం నభః । అకాలజలదభ్రాంతి మాతనోతి శిఖండినాం ॥ ౩౪ ॥ యస్త్రిన్ విహారక్రాంతానాం సింహానాం స్వేచ్ఛయా గతాః । నిర్వాపయంతి గాత్రాణి కరిణి కరశీకరైః ॥ ౩౫ ॥ తదాశ్రమపదం షశ్యక్ విస్తయాక్రాంతమానసః । ప్రభావం పాండుతనయః ప్రశశంస తపస్వినాం ॥ ౩౬ ॥ నివార్య తత్ర తత్రైవ సకలా ననుజీవినః ! మిత్రై ర్విప్రవరైః

—◆—◆—◆ అర్జునకృతభరద్వాజసేవాక్రమః. —◆—◆—◆

స్సార్థం ప్రవివేశ త మాశ్రమమ్ ॥ ౩౭ ॥ అగ్రే దదర్శ కాంతేయ స్సృరత్సావక తేజసం । భరద్వాజం మునివరై రనేకైః పరివారితం ॥ ౩౮ ॥ భన్తానులిప్త సర్వాంగం మృగచర్మోత్తరీయకం । నవవారిషసంవీతం కైలాస మివ భాస్వరం ॥ ౩౯ ॥ జటాభిర్లంబమానాభి భాస్వంతం స్వర్ణ కాంతిభిః । స్థిరవిద్యుల్లతాకీర్ణ మివ శారదనీరదం ॥ ౪౦ ॥ శ్రుతిస్తృతిపురాణార్థై రేకీభూయ సమాగతైః । అంగీకృత మివాకారం దివ్యజ్ఞానశుభాస్వదం ॥ ౪౧ ॥ ధృతిక్షౌంతిదయాతుష్టిశాంతిభి ర్నిత్యసేవితం । ప్రియాభి రివ రక్తాభి రఖండబ్రహ్మవర్చసం ॥ ౪౨ ॥ ఉపగమ్య శనైః సార్థ స్తత్సాదాంబుజయోః పురః । చక్రే ప్రణామం సాష్టాంగం సమాలింగితభూతలం ॥ ౪౩ ॥ త మాగతిం

—◆◆◆ అర్జునమృత్తిభరద్వాజకృతాతిథ్యస్రకారః. ◆◆◆—

పృథాపుత్ర ముత్థాప్య ముని పుంగవః । ఆశీర్భి రేధయాంచక్రే ప్రహస్నోత్సు
ల్లమానసః ॥ ౪౪ ॥ సంపూజ్య చ యథాన్యాయం త మర్హ్యద్యైః ప్రియా
తిథిం । వినిర్దిష్టాసనాసీనం త మపుచ్ఛ దనామయం ॥ ౪౫ ॥ సమ్మానన
మవాప్యా స్తా న్మునేః పాండవమధ్యమః । ప్రియై ర్వాక్యై ర్మునిపతే రకరో
న్తనసో ముదం ॥ ౪౬ ॥ సస్తారా థ భరద్వాజ స్వ ధేనుం కామదోహినీం ।
స వితేనేతిమహతీం భక్ష్యభోజ్యాదికల్పనామ్ ॥ ౪౭ ॥ భుక్త్వా పాథక
స్సానుచర స్త ముపాస్య తపోనిధిం । వినశేషం కథాలాపకాతుకేనా త్యవా
హయత్ ॥ ౪౮ ॥ తత స్సాయంతినీం సంధ్యా ముపాస్య హుతపావకః ।
విప్రై రమాత్యై స్సహితో యయా తస్య కుటీగృహం ॥ ౪౯ ॥ తత్రా సీనో
మునిపతే రాశీర్భి రభినందితః । ఆనంద్యమానో ముముదే తన్నదీశీతళాని
లైః ॥ ౫౦ ॥ సంప్రాపితా కేన భవం ప్రభూతా కస్తా న్మహీధా దధికిప్రభా
వా । ఇతి ప్రభానం పరిపుచ్ఛ్య నద్యా శ్శ్రోతుం మునీంద్రా న్మతిరస్యజ్జే ॥

ఇతి స్కాందపురాణే సువణముఖరీమాహాత్మ్యే సువర్ణ

ముఖరీమాహాత్మ్యభరద్వాజాశ్రమవర్ణనం

నా మ ద్వి తీ యో ధ్యా యః.

—సువర్ణముఖరీస్రభావశుశ్రూషయా భరద్వాజ మృత్త్యుర్జునప్రశ్నః.—

శ్రీసూతః ॥ కృతసాయంతినవిధిం హుతాశనసమద్యుతిం ! సుఖా
సీనం మునిపతిం ప్రణమ్య భరతర్షభః ॥ ౧ ॥ తదీయశీతళామోదనుధాపూ
రానుమోదితః । గంభీరం ప్రశ్రయోపేత మిదం వచన మబ్రవీత్ ॥ ౨ ॥ అర్జు
నః ॥ మునిపుంగవ యోకే స్త్రిక ధన్య ఏకో హ మేన హిపుత్రావిశేషం భవతా
య దేవం సమ్యగా దృతిః ॥ ౩ ॥ భవదాదరసంజాత కాతుకం మమ మా
నసం । భవద్వాక్యస్మృతం దివ్యం సాతుం త్వరయతీన మాం ॥ ౪ ॥ కస్తా
చ్చైలా దయం జాతా కేనా నీతా మహానదీ । కిం పుణ్యం న్నానదానాద్యైః
కృతే స్తత్రో పలభ్యతే ॥ ౫ ॥ అన్యాః ప్రభానం ప్రభవం ప్రహ్వస్య మమ
సన్తునే । నక్తు మ్మర్తసి కార్యో హి భక్తానుగ్రహ ఏవతే ॥ ౬ ॥ అర్జునస్య
వచశ్శ్రుత్వా భరద్వాజో ద్విజోత్తిమః । తదాననం సమాలోక్య వాక్యం
వాక్యవిద బ్రవీత్ ॥ ౭ ॥ భరద్వాజః ॥ త్వ మగ్గున మహాబాహూ కౌరవా
న్వయసావన । విశేషా న్తమ మాన్యో సి ధర్మపుత్రానుజో యతిః ॥ ౮ ॥
అసేకే భూమిపా దృష్టా న తే త్వ మివ ఫల్గున । శీలార్జవదయాదార్య ధైర్య
గాంభీర్యశాలినః ॥ ౯ ॥ కులం విద్యా ధనం చై వ బలినాం మదికారిణం ।
భవాదృశానాం భవానాం తాని ప్రశ్రయకారణం ॥ ౧౦ ॥ ప్రాజ్ఞేషు

రాజ్యభోగేషు విద్యమానేషు కారవ । ఋతే భవంతం కో వా న్యో నో వై
తి వికృతే ర్వశం ॥ ౧౧ ॥ పరవా నస్తి కాంతేయ గుణై ర్లోకోత్తరై స్తవ ।
కి మస్తి కథనీయం తే కాతుకోపేతమానసః ॥ ౧౨ ॥ శృణు రాజన్ కథాం
దివ్యాం మయా మునిముఖా చ్ఛృతాం । యాం శ్రుత్వా పాతకాతంకా
న్తుచ్యంతే సర్వజంతవః ॥ ౧౩ ॥ పూర్వం దాక్షాయణీ దేవీ జనకేనా వమా

—◆◆◆ భరద్వాజకథితశక్తిరవివాహప్రక్రియా. ◆◆◆—

నితా । త్యక్త్వా తనం తాం నీహరగిరే రభవ దాత్మజా ॥ ౧౪ ॥ సప్తర్షిభి
రుపాగమ్య ప్రార్థితో ధరణీధరః । మృత్యుంజయాయ స్వాం పుత్రీం వివాహే
దాతు ముద్యతః ॥ ౧౫ ॥ వృషభాంకో జగత్స్వామీ విప్రాఘం సర్వమంగ
ళాం । ప్రాప్తోహిమవదావాస మోషధీప్రస్థనామకం ॥ ౧౬ ॥ తచ్ఛాసనా
త్సమాజగ్ను స్థానరాణి చరాణి చ । భూతాని భూతనాథస్య కల్యాణ మభినం
దితుం ॥ ౧౭ ॥ తద్భూరిభారసంభగ్నా భూమి రుత్తరసంశ్రయా । నిమ్నతా
మాయయా తావ ద్వావత్పాతాశమాస్థితా ॥ ౧౮ ॥ నిర్భరలాఘవా దస్తా
దృశ్యం దక్షిణగామినీ । ఊర్ధ్వం ప్రపేదే త ద్ద్రష్ట్యా సర్వేషా మభవ ద్భయం ॥
౧౯ ॥ జ్ఞాత్వాతాం వికృతిం భూమే దృష్ట్వాఽగ స్త్యం మహేశ్వరః । ఇత
ఏహి మహాప్రాజ్ఞే త్యక్త్వా వచన మబ్రవీత్ ॥ ౨౦ ॥ ఆగతేషు సమస్తేషు
భూతేష్వ త్ర వసుం ధరా । తద్భారేణ సమాక్రాంతా ప్రాప్తా వికృతి
మాగతా ॥ ౨౧ ॥ తద్భువ స్సామ్యకరణే త్వ మర్హసి మహామతే । ఋతే
త్వా మత్ర హి త్వత్తః పరే నై త త్కథం భవేత్ ॥ ౨౨ ॥ మత్రేజ స్సం
భవౌ హి త్వం లోకసంరక్షణోద్యతః । తస్మా న్నద్వచనా ద్వత్స భువ మేతాం
సమీకురు ॥ ౨౩ ॥ మత్పాణిగ్రహణాలోక కాతుకాయ త్తబుద్ధిషు । ఆగ
తేషు సమస్తేషు స్థాతవ్యం భవతా పి చ ॥ ౨౪ ॥ త్వం హి తిష్ఠసి చే దత్ర
న కశ్చి ద్వికృతిం భవః । అపనేతుం హి శక్నోతి తద్గంతవ్యం త్వయా నఘ ॥
౨౫ ॥ ఇమాం గిరిసూతాపాణి గ్రహకల్యాణ భాసురాం । మూర్తిం ప్రదర్శ
యిష్యామి యత్ర తిష్ఠసి తత్ర తే ॥ ౨౬ ॥ ఇత్యుక్త్వా తంపరిష్వజ్య విసనర్జ

—భూసామ్యకరణాయ గస్త్యస్య హిమాద్యేర్దక్షిణదిగాగమనమ్.—

మహేశ్వరః । తథే తి తం ప్రణమ్యా సా యయా యామ్యాం దిశిం మునిః॥
వింధ్యాద్రిం సమతిక్రమ్య దక్షిణా మాగతే దిశం । అగస్త్యే మునిశార్దూలే
మహీ సామ్య ముపాయయా ॥ ౨౭ ॥ భువౌ పనీయ వికృతింస్థితం కలశజం
మునిం । తుష్టు పుర్ణవృతరళా స్సురగంధర్వకిన్నరాః ॥ స దదశన్ తతో
గత్వా కం చి చ్ఛైలం సమున్నతం । వితతై ధరణీం పాదై ధృత్వా సం
స్థిత మగ్రతః ॥ ౩౦ ॥ మహాపదీనాం రత్నానా మశేషాణాం స్వయం
భువా । అఖండ తేజోదీప్తానాం వినిర్మిత మివా కరం ॥ ౩౧ ॥ సమున్నతై ర్య

శ్శిఖరై ర్నిపత ద్ద్వ్యోచు భూతలే । ఉనారధారా సంపన్నైర్దధాతీ వ నింత
రం ॥ ౩౨ ॥ శనై రాకుహ్య తం శైల మగస్త్యో మునిపుంగవః । నివాసాయ
మతిం చక్రే రమ్యే తచ్ఛిఖరస్థలే ॥ ౩౩ ॥ తస్యా మృతోపమేయస్య పద్మో
త్పలకులశ్రియః । నానాద్రుమపరీతిస్య కాసారస్యో త్రరేతతే ॥ ౩౪ ॥ మనో
హరే మహీభాగే విధాయా శ్రమ మాతతం । ఆరాధ్య పితృదేవర్షీ విధివ
ద్వాస్తు దేవతాం ॥ ౩౫ ॥ ఉవాస సుచిరం తత్ర మునిసంఘసమన్వితః । దేవ
తాసిద్ధగంధర్వా స్సరోజప్తమహీధరే ॥ ౩౬ ॥ తపస్సమావేశితచిత్తవృత్తా
తపోవసే తిష్ఠతి కుంభజాతే । ప్రశస్తసాభాగ్యసమన్వితోద్ర రగస్త్యశ్చైలా
హ్యాయ మాససాద ॥ ౩౭ ॥

ఇతి స్కాందపురాణే తీర్థఖండే సుచర్ణముఖగీమాహాత్మ్యే అర్జున
భరద్వాజసంవాదే శక్కురవివాహాగస్త్య దక్షిణదిగ్గమన
ధనం నామ తృతీయోఽధ్యాయః.

—●—◆—●— సద్యుత్పాదనాయగ స్త్యమ్మత్యదృశోఽస్తిః. —◆—●—

భరవాజః ॥ స కదా చి స్తునివరిః కృతపార్వాష్టాకక్రియః । వివేక
దేవతాగారం సమారాధయితుం శివం ॥ ౧ ॥ అదృశ్యరూపా వాగ్దేవీ తత్రా
శ్రావిమహాత్మినా తేనాద్భుతోపపన్నేన వ్యక్తనర్ణ సముజ్జ్వలా ॥ ౨ ॥ ఆకాశవాణ్య
వాచై న మగస్త్యం జనతాం వరం । నదీహీనో హ్య యం దేశః ప్రసిద్ధోఽపి
సశోభతే ॥ ౩ ॥ జ్ఞానవిజ్ఞానవిముఖ స్సాకార ఇవ భూసురః । దీక్షే వ దక్షిణా
హీనా జ్యోత్స్నాహీనే న శర్వ రీ ॥ ౪ ॥ న విభాతి నదీహీనా పృథివీ భూసు
రోత్తమ । ప్రవర్తయ నదీం కా జ్ఞిల్లో కానాం హితకామ్యయా ॥ ప్రగాఢ
దురితోద్భూత భీతిమోచనశాలినీమ్ । హితి మేతి త్సురౌఘానా మేతి స్తునివ
రాధితం ॥ ౬ ॥ భద్ర మేతి స్తనుష్యాణా మేతి దాచగ నువ్రత । దేవానా మృషివ
ర్యాణాం భూజనానాం హితానహమ్ ॥ ౭ ॥ సాపసంక్రప్తశమనీం ప్రవర్తయ మహా
నదీమ్ ॥ శ్రీభరద్వాజః ॥ త దాకర్ణ్య నచో విప్రః క్షణం చింతాపరాయణః ॥
౮ ॥ సమాప్య దేవతాపూజాం బహి ర్వేద్యా ముసావిశత్ । ఆనాయయా
మాస తదా తదాశ్రమగతా స్తునీ ॥ ౯ ॥ తేషా మకథయ చ్చా సా దివ్య
వాణీరితం వచః । త దిద్భుత ముపశ్రుత్య మునయౌ హృష్టమాససాః ॥

—సువర్ణముఖిర్యుత్పాద నాయాగ స్తోత్ర మ్మృతి మహర్షి ప్రార్థనా. —

౧౦ || అభివద్వ్య మునిశ్రేష్ఠం మైత్రావరుణి మబ్రువన్ | మునయః || ఆశ్వర్యా
 ణాం మహాశ్వర్యం మజ్జళానా ఇచ్చ మజ్జళమ్ || ౧౧ || త్వవైవ శోభతే దివ్యం
 త్వచ్చురిత్రం కృపానిధే | తవ హుజ్జారమాతేణ భ్రష్టో దేవాధిరాజ్యతః ||

౧౨॥ నహుషః కీటతాం ప్రాప తత శ్చిత్రం స విద్యతే । సమావృతధరా
చక్రః కల్లోలాతాడితామృతః ॥ ౧౩ ॥ కిన్నత్తో విద్యతే చిత్రం యదబ్ధి
శ్చుశకీకృతః । సూర్యమార్గనిరోధార్థం ప్రవృత్తో వింధ్యభూధరః ॥ ౧౪ ॥
త్వయా ప్రశాంతిం గమితః కిన్నత్తో విద్యతే పరమ్ । తవాద్భుతానికర్తాణి
కస్త్సితుం ప్రభవే ద్భువి ॥ ౧౫ ॥ మన్తహాభాగ్యయోగా త్వం ప్రాప్తోసీహ
శరీరిణామ్ । వయం కృతార్థా స్సంజాతా స్తైలోక్యే యన్తహమునే ॥ ౧౬ ॥
నివసామో త్ర భవతా సనాథా హ్యే శ్రమస్థలే । వర్ణ్యో హి యామ్యత్తో
దూరే విషయో యం ద్విజోత్తమ ॥ ౧౭ ॥ సమస్తవస్తుపూర్ణో పి నదీహీనో
నరాజతే ॥ కి మలబ్ధనదీస్నా నేనా మునా హతజన్తనా ॥ ౧౮ ॥ అనదీకే జన
పదే వాసా దజననం పరమ్ । పరిపాక స్తు భాగ్యానా మస్తాకం సముపస్థితః ॥
౧౯ ॥ య దాదిప్త్యో సి విబుధైః ప్రవర్తయ మహానదీమ్ । ప్రవర్తితాయాం
దేశేఽస్మి న్తహానద్యాం తవా నఘ ॥ ౨౦ ॥ కదా ను ఖలు యాన్యామః
కృతస్నానాః కృతార్థతామ్ । కిం వితర్కేణ బహునా ప్రయత్నః క్రియతాం
ధ్రువమ్ ॥ ౨౧ ॥ సమానేతుం జగద్వంద్యాం శరణ్యాం సరి దుత్తమామ్ ।
శ్రీభరద్వాజః ॥ స తేషాం వచనంహృద్యం మానయిత్వా మహాద్విజః ॥ ౨౨ ॥
సమానేష్యామి సరిత మితి చక్రే వినిశ్చయమ్ । మునీశ్వరై రనుజ్ఞాత స్తా నభ్య

—◆◆◆ సువర్ణముఖర్యావిర్భావాయా గస్త్యకృతతపః ప్రకారః. ◆◆◆—

ర్చ్యసురా నపి ॥ ౨౩ ॥ విశేషపూజాం విధివ ద్విధాయ పురవిద్విషః । అంగీ
కృత్య ప్రతం గాఢం బహుశక్తేశ దుస్సహమ్ ॥ ౨౪ ॥ అనన్యసులభం యత్నా
త్సచకార మహా త్తపః । ఘోరేషుఘర్షదీవనే ష్వంతరస్థో హవిర్బుజామ్ ॥ ౨౫ ॥
చతుర్ణాం సవిత్పున్యస్త దృష్టి ర్షోపయయా క్లమమ్ । వార్షికేషు దినేషూ గ్ర
వాయుసంపాత దుస్సహేః ॥ ౨౬ ॥ ఆసారై స్తాశ్యమానో పి నో ద్వేగ మ
గమ ధృది । హేమంతసమయే తిష్ఠ కణ్డదఘ్నేషు వారిషు ॥ ౨౭ ॥ జప
ధ్యానపరో భూత్వా న కిం చి ద్వికృతిం యయా । తత స్సమీహితార్థస్య
విలంబ మవలోక్య సః ॥ ౨౮ ॥ పున గ్దాఢతరాం నిష్ఠాం ప్రపేదే లోకభీ
షణీమ్ । నిగృహ్య మానసీం సృత్తిం నిరాహారో జితేంద్రియః ॥ ౨౯ ॥ అవిజ్ఞాత
బహిర్వృత్తి స్తస్థౌ పాపాణవ త్తదా । ఏవం తపస్యత స్తస్య సర్వాంగేషు
హుతాశనః ॥ ౩౦ ॥ అభ్రంలిహోజ్వలజ్యోతి ర్నిశ్చక్రామ భయంకరః ।
తతో ద్భూతశిఖాజాలై రావృతా స్సర్వతో దిశః ॥ ౩౧ ॥ సముదగ్రభయో
ద్విగ్నా జనాఘాః పరిచుక్రతుః । తదా తథా విధం ఘోరం జగత్సంక్షోభ
మాగతమ్ ॥ ౩౨ ॥ దేవా విజ్ఞాపయామాను ర్మమస్కృత్యాఽబ్జజన్తనే । తా

త్వదీయగ మనోచితమ్ | అహం ప్రదర్శయిష్యామి మార్గం త్వం మా మనువ్రజ ||
౫౨ || ఇత్యుక్తా మునినా తేన సంప్రహృష్టా తనా నఘు | య దిష్టం త
త్కరిష్యేహ మితి ప్రోవాచ సా శుభా || ౫౪ || అథ మునిరవతార్య తాం
నరేంద్రదాదృతతటినీతను మభ్రసంగిశృంగాత్ | ముదితతరమనా యయా
పురస్తా తదభిమతాం పదవీం ప్రదర్శయన్ సః || ౫౪ ||

ఇతి స్కాన్దపురాణే తీర్థఖణ్డే శ్రీసువర్ణముఖరీమాత్మ్యే సువర్ణ
ముఖర్యావిర్భావ కథనం నామ చతుర్థోధ్యాయః.

◆◆◆ సువర్ణముఖరీ స్మృతి శక్యాదిస్తుతిః. ◆◆◆

భరద్వాజః || తదా దివ్యవిమానస్థా శృక్రముఖ్యా దివౌకసః | అగస్త్య
మనుయాంతీం తా మనుజగ్ను ర్గహాపగామ్ || ౧ || నవావతారాం తాం
దివ్యాం సర్వే చ మునిపుజ్జవాః | కృతాజ్ఞలిపుటా స్తోన్మత్రై రనుయాతా సిషే
విరే || ౨ || సిద్ధచారణగంధర్వా స్సంభూతా శ్వసహస్రశః | తాం నదీం తం
మునీంద్రం చ ప్రశశంసు శ్శుభై స్తన్మవైః || ౩ || సుధోపమాన మమలం
దిప్త్యా లబ్ధ మిదం జలమ్ | ఇత్యై త్సుక్యరసాయత్తా ననందు ర్ధరణీజనాః || ౪ ||
తదా నిదేశా ద్దేవస్య పద్మయోనే స్సమీరణః | శృణ్వతాం సర్వదేవానా

◆◆◆ వాయుకథితసువర్ణముఖరీనామనిష్పత్తిః ◆◆◆

మిదం వచన మబ్రవీత్ || ౫ || వాయుః || సువర్ణ మివ లోకానాం భాగ
ధేయా దియం నదీ నీతా భువ మగస్త్యేన ముఖరీకృతదిజ్గుఖా || ౬ || తస్మా
ద్యాస్యతి విఖ్యాతిం సర్వలోకాభినందితామ్ | సువర్ణముఖరీ నామ్నా ధామ్నా
కైవల్యసంపదః || ౭ || ఏషా సువర్ణముఖరీ సరిత్సు సకలాస్వ పి | విశిష్టా

◆◆◆ అగస్త్యకృతస్వానీత సువర్ణముఖరీ మహిమానువర్ణనమ్. ◆◆◆

శేవనీయా చ బ్రహ్మణో వచనం త్వీదం || ౮ || భరద్వాజః || శ్రుత్వేత్థం
పవనేనో క్తం వచనం కుంభసంభవః | తుతోష విస్మయాక్రాంత స్వాస్త్యః
పులకితాంగకః || ౯ || ఏవ మేషా దివ్యనదీ స్నానపానాది నిల్పవైః | సౌఖ్యావహా
మనుష్యాణాం ప్రతిష్ఠా మగమ ద్భువి || ౧౦ || ఆజ్ఞాయా పద్మగర్భస్య తటిన్యా
కాశవాహినీ | సువర్ణముఖరీనామ్నా పునాత్వా తైకసంశ్రయాన్ || ౧౧ ||
బహూ నిరీంద్రా న్వనమండలం చ దేశా ననేకాన్ త్సరి దుత్తమే యం |
క్రమా దతిక్రమ్య నిషేవ్యమాణా మహానదీభి ర్గిరిసంభవాభిః || ౧౨ || రోగాహ
తానా మధికాతురాణా మనామయైక ప్రతిపాదకాని | అంతి ర్భూ సుసంభృ
తభూరితాపనివారణాని ప్రియాకారణాని || ౧౩ || విహరలోలద్విరద ప్రకాండ

శుండా మహాఘాతరియోత్థితేన । పుష్పపహారం పృషతోత్కరేణ హర్షా
ద్దదాతీవ దివాకరస్య ॥ ౧౪ ॥ సాగంధి కాంభోరుహకైరవాణాం సారభ్య
సంవాసిత దిఙ్ముఖానాం । ద్విరేఫభాగైశ్చకనికేతనానా, మాధారభూతాన్య
తనిర్నలాని ॥ ౧౫ ॥ లీలావగాహోత్సుకనాకనారీసీమంతసింధూరరజోరుణా
ని । తత్కేశ పాశచ్యుత పారిజాత ప్రసూనగంధై రధివా సీతాని ॥
౧౬ ॥ సా బిభ్రతీ సంభృత మంగళాని స్వాదూన్య పంకాన్య తనిర్న
లాని । సుధాపమానాని సురేంద్రసూనో పయాంసి పాపప్రవిఘాతుకాని ॥
౧౭ ॥ అగస్త్యశైలా త్సమవాప్తజన్తా సీతా భువం కుంభసముద్యవేన ।
ప్రళస్తతీర్థా ఘవిరాజమానా సమాయయా దక్షిణ వారిరాశిం ॥ ౧౮ ॥
శీకరాక్షతవిన్యాసై రత్నదీపార్పణై రపి । ప్రత్యుద్యయ స్తా మంభోధే
ర్వీచయో భిముఖాగతాః ॥ ౧౯ ॥ తరంగహస్తై రాలింగ్య సంభావై వ్య
నాం సమాగతాం । చకార సరితాం నాథః ప్రియ మాఘాషభాషణైః ॥ ౨౦ ॥
ప్రాస్తాయా మనుకూలాయాం తదా తస్యా మపానిధేః । ప్రహృష్టేన
తరంగేణ జీవనం వవృధే తరాం ॥ ౨౧ ॥ ఇత్థం సంస్పృజ్య సరిత మగ
స్త్య స్తా ముదన్వతా । స్తుత్వా యయా సమామంత్ర్య కృతకృత్యో యదృ
చ్ఛయా ॥ ౨౨ ॥ అర్జునః ॥ త్వయై ష కథితో బ్రహ్మ మహానద్యా స్సము
ద్యవః । అస్యాః ప్రభావం భగవన్నిదానీం శ్రోతు ముత్సహే ॥ ౨౩ ॥ భర

—◆◆◆భరద్వాజవర్ణితసువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యమ్◆◆◆—

ద్వాజః ॥ అంహోనిబర్హణం సర్వశ్రేయసా మేక కారణం । శృణు మాహా
త్మ్య మన్యా స్తే కథయిష్యామి పాండవ ॥ ౨౪ ॥ పాశ్చాత్యజన్మ సుప్రాప్య
జ్ఞానినాం కర్తవ్యః క్షయే । సువర్ణముఖరీన్నానం సిద్ధ్యై ద్భృహత్వకార
ణం ॥ ౨౫ ॥ ఏతాం సువర్ణముఖరీం యోజనానాం శతై రపి । స్తుత్వా
మనుష్యః పాపేభ్యో ముచ్యతే నా త్రి సంశయః ॥ ౨౬ ॥ నిక్షిప్త మస్థి జం
తునాం సువర్ణముఖరీజలే । సోపానతాం సమాయాతి బ్రహ్మలోకాధి
రోహణే ॥ ౨౭ ॥ స్మరన్త స్స్వర్ణముఖరీం యత్ర కుత్రా పి మానవాః ॥
తోయాన్త రేషు స్నాత్వాపి లభంతే ఫల ముత్తమం ॥ ౨౮ ॥ తావ దేవా
భిభూయంతే నరాః పాతకకోటిభిః । సువర్ణముఖరీన్నానం యావ త్తిల్లభ్యతే
శుభం ॥ ౨౯ ॥ దివ్యాంతరిక్షభౌమాని తీర్థాని నిజశుద్ధయేస్సరం త్యహ రహః
ప్రాత స్సువర్ణముఖరీం నదీం ॥ ౩౦ ॥ అగస్త్యాచలసంభూతా దక్షిణోదధి
గామినీ । పాపాని స్వర్ణముఖరీ స్మరణా దేవ నాశయేత్ ॥ ౩౧ ॥ సువర్ణ
ముఖరీన్నానలోలుపేనాం తరాత్ననా । వాఙ్మన్త్రి మర్త్యతా మేవ దేవా
శ్చక్రపురోగమాః ॥ ౩౨ ॥ సువర్ణముఖరీతోయపుష్పసన్యాన్నభోజనః । న
లిప్యంతే మహాపాపై దుర్బోజనశతోద్భవైః ॥ ౩౩ ॥ అప నిష్కమితం

పీతం సువర్ణముఖరీజలం । నాశయే దద్రుతుల్యాని హ్యశు పాపాని దేహి
 నాం ॥ ౩౪ ॥ ప్రాప్త్యా పి మానుషం జన్త సువర్ణముఖరీజలే । యే వా స్నానం
 న కుర్వంతి తేషాం జన్మ నిర్ధకం ॥ ౩౫ ॥ సువర్ణముఖరీస్నానం య దేకం
 విధినా కృతం । జాహ్నువీస్నానకోటీనాం సమం భవతి పర్వసు ॥ ౩౬ ॥
 గోవింద ఇవ దేవేషు నక్షత్రేష్వి వ చంద్రమాః । నరేష్వి వ మహీపాలా
 భూరుహేష్వి వ కల్పకః ॥ ౩౭ ॥ మహాభూతేష్వి వ వియ న్నాయే వా ఖలశక్తి
 షు । గాయత్రీ వ చ మంత్రేషు వజ్రం దేవాయుధేష్వి వ ॥ ౩౮ ॥ తత్త్వేష్వి
 వా త్తన స్తత్త్వం రుద్రాధ్యాయో యజుష్వి వ । అనంత ఇవ నాగేషు
 హిమాచల ఇవా ద్రిషు ॥ ౩౯ ॥ పోత్రిత్రేత్ర మివ త్రేతేష్విం ద్రియే స్వివ
 మానసం । నదీష్వి పి చ సర్వాసు సువర్ణముఖరీ వరా ॥ ౪౦ ॥ నిత్యం స్తురే
 న్నమస్కుర్యా త్కిర్యయే న్ననసా ర్చయేత్ । శుద్ధితేమశివాపేక్షీ సువ
 ర్ణముఖరీం శుభాం ॥ ౪౧ ॥ అగస్త్యాచలసంభూతాం దక్షిణోదధిగామి
 నీం । సమస్తపాపహంత్రీం త్వాం సువర్ణముఖరీం శ్రయే ॥ ౪౨ ॥ మహావా
 తకవిప్లుప్తం గాత్రం మమ తప్తౌ దక్షైః । తౌశయామి జగద్ధాత్రి శ్రేయసా
 యోజయన్వ మాం ॥ ౪౩ ॥ ఇతి సూక్తద్వయం సమ్య గుచ్ఛార్య నియతో
 నరః । సువర్ణముఖరీతోయే స్నాత్వా శుద్ధః ప్రమోదతే ॥ ౪౪ ॥ బ్రహ్మణా
 నిర్మితా పూర్వ మగస్త్యేన సమాహృతా । స్వయం మందాకినీక్షుంతా
 సువర్ణముఖరీ వరా ॥ ౪౫ ॥ ఏవం ప్రభావా దివ్యే యం కీర్తనీయా శుభా
 ర్థిభిః । మనసా భక్తియుక్తేన స్నాతవ్యా శుభకాంక్షిభిః ॥ ౪౬ ॥ సోమ
 సూర్యోపరాగేషు స్నానదానాదికం కృతం । స్యా దమేయఫలం పార్థ సువ
 ర్ణముఖరీతపే ॥ ౪౭ ॥ సంక్రాంతా వయసే పుణ్యే వ్యతీపాతేఽథ వాసరే ।
 సువర్ణముఖరీస్నానం కులకోటిం సముద్ధరేత్ ॥ ౪౮ ॥ జన్మక్షే జన్మదివసే
 సువర్ణముఖరీజలే । స్నాత్వా విధివ దాప్నోతి త్రేమానోగ్యసుఖశ్రియః ॥ ౪౯ ॥
 దుస్స్వప్నవిఘ్నజం భూతగ్రహదుష్సానజం తథా । సువర్ణముఖరీతోయే
 స్నాత్వా తరతి కల్పిషం ॥ ౫౦ ॥ సువర్ణముఖరీతీరే గోపాదప్రమితాం భునం ।
 దత్వా సర్వమహీదానా ద్యత్ఫలం త దవాప్నుయాత్ ॥ ౫౧ ॥ ధేనుం సవ
 న్త్రాలంకారాం సువర్ణముఖరీతపే । దత్వా విప్రాయ విధివ ద్యాతి బ్రహ్మ సనా
 తనం ॥ ౫౨ ॥ పుణ్యకాలేషు దానాని విధేయాన్య ఖలాన్య పి । ఇహా ముత్ర
 ఫలప్రాప్త్యై సువర్ణముఖరీతపే ॥ ౫౩ ॥ జపో హోమ స్తపో దానం పితృకర్మ
 సురార్చనం । కృతం భవే చ్ఛతగుణం సువర్ణముఖరీతపే ॥ ౫౪ ॥ అన్య త్రే కథ
 యిష్యామి విధేయం వ్రత ముత్తమం । సువర్ణముఖరీతీరే ప్రతివర్షం సుఖాధి
 భిః ॥ ౫౫ ॥ మేఘకాలే రవికరై స్త్రినోధాన ముపాగతః । యదో దేతి ముని
 శ్శ్రీమాన్ మిత్రావరుణచందనః ॥ ౫౬ ॥ తస్మిన్ దినే యే నియతా స్నాన

మస్యాం ప్రకుర్వతే । తై రాకల్పం నురావాసే స్థీయతే కురునందన ॥ ౫౨ ॥
తదా గస్త్యస్య య ద్రూపం నువణ్ణేన వినిర్మితం విధినా దదతే పార్శ్వ తే యాం
తి బ్రహ్మ శాశ్వతమ్ ॥ ౫౩ ॥ అర్జునః ॥ విధినా కేన కర్తవ్యం ప్రత మేత న్మహా
మునే । త న్మమా చక్ష్య సకలం జిజ్ఞాసోస్తు మహామనః ॥ ౫౪ ॥ భరద్వాజః ॥

—◆— అగస్త్యస్యప్రతిమాదానవిధిః —◆—

అగస్త్యస్యో దయదినం జ్ఞాత్వా నియతమానసః । స్వశక్త్యా కారయే ద్రూపం
తస్య హేమ్నా మహామునేః ॥ ౬౦ ॥ నువణ-భాస్వరచ్ఛాయం జటాబంధ
మనోహరం । దధానం కరపద్మాభ్యా మక్షమాలాం కమండలుం ॥ ౬౧ ॥
వసానం మృదులం వల్కలం మృగచక్రోత్తరీయకం । సామ్యం భస్మాంకరుచిరం
రుద్రాక్షకృతభూషణం ॥ ౬౨ ॥ ఏవం విధాయ తి ద్రూపం స్నాత్వా నియతి
మానసః । ఆచార్యం గంధపుష్పాదై రలంకృత్య యథావిధి ॥ ౬౩ ॥ శాలే
యతలంబులానాం తా మాధకస్యోపరిస్థితాం । వస్త్రద్వయసమాయుక్తాం
ప్రతిమాం ప్రతి పూజయేత్ ॥ ౬౪ ॥ వింధ్యసంస్తంభనౌ వార్ధిచుళకీ కృతి
పేశలః । బ్రహ్మదిసర్వదేవానాం తేజసా నుప్రకాశితః ॥ ౬౫ ॥ అగస్త్యః
కుంభసంభూతో దేవాసురనమస్కృతః । ప్రీతి మాప్నోతు మహతీం దానేనా
నేన మే ప్రభుః ॥ ౬౬ ॥ ఇమం మంత్రం సముచ్చార్య ధారాపూర్వం సదక్షి
ణం । దత్వా విముక్తకీ పాపేభ్యో యాతి బ్రహ్మ సనాతనం ॥ ౬౭ ॥ జన్తాం
తరకృతై ర్నూన మిహజన్మ కృతై రపి । మహాపాపాపపాపౌష్టై ర్ముచ్యతే
నా త్ర సంశయః ॥ ౬౮ ॥ బ్రహ్మద్యా స్సకలా దేవా స్ససకాద్యా మహ
ర్షయః । చరాచరాణి భూతాని ప్రీతిం యాంతి స సంశయః ॥ ౬౯ ॥ కృత్వా
ప్రత మిదం పుణ్య మగస్త్యస్యచ సన్నునేః ॥ ప్రీత్యర్థం భోజయే ద్విప్రాన్
యథాశక్తి సదక్షిణం ॥ ౭౦ ॥ తస్మిన్ కర్మణి చా శక్తో యథాశక్తి మహీసురాన్ ।
స్వర్గ భాన్యాదిదానేన తోషయే ద్భక్తిపంయుతః ॥ ౭౧ ॥ తిథిం స వితథీకుర్యా
త్తాం యత్నేన సమాచరేత్ । యత్కించ దపి చావశ్యం కర్మ నిర్మలపూ
రుషః ॥ ౭౨ ॥ మహామునే రగస్త్యస్య పరిపక్వం తపఃఫలం । నదీ సువర్ణముఖరీ
కీర్తనీయా నురానురైః ॥ ౭౩ ॥ ఏవం తే కథిత స్సమ్యజ్మహానద్యా స్సము
ద్భవః । ప్రభావ శ్చ త దాచక్ష్య య ద్భూయ శ్శోభతు మిచ్ఛసి ॥ ౭౪ ॥

ఇతి స్కాందపురాణే తీర్థఖండే సువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యే సువర్ణముఖరీ

ప్రభావప్రశంసా నామ పంచమోఽధ్యాయః.

◆◆◆ అగస్త్యతీర్థాగస్త్యేశ్వరప్రభావః. ◆◆◆

అర్జునఉవాచ || శ్రోత్రాంజలిభ్యాం పీత్వాఽపి భవద్వాక్యామృతం
ముహూః | మనో నో వై తి మే తృప్తిం భూయ శ్శృవణ కాంక్షయా || ౧ ||
క్రియాసమభిహారో మే త్వద్వాక్యార్ణవైషిణః | మనశ్ఛేదాయ మాభూ త్తే
కరుణాభరితాత్మనః || ౨ || ఇదానీం శ్రోతు మిచ్ఛామి సద్యా మస్యాం
మహామునే | కుత్ర కుత్ర సమర్థానితీర్థాన్య ఘనిబర్హణే || ౩ || కాఃకాః పుణ్యత
రంగిణ్య స్సంగతా అనయా మునే | కుత్ర స్నానేన కృత్తాఘా నోపయాంతి
యమా ద్భయం || ౪ || హరాచ్యుతాదిదేవానాం పుణ్యాన్యాయతనాని చ |
యాని యాని చ పుణ్యాని తిష్ఠం త్యస్యా స్తటద్వయే || ౫ || తేషు తేషు
మనుజై ర్య త్ఫలం సమవాప్యతే | విహితై ర్విధిత స్సన్నినదానాది శుభ
కర్మభిః || ౬ || సోపాఖ్యాన మిదం సర్వం వేదితుం వేదని త్తమ | సంజాతా
మహతీ ప్రీతి ర్విస్తార్యా చక్షు మే క్రమాత్ || ౭ || భరద్వాజః || యత్ప్ర
ప్తం భవతా పార్థక్రమా ద్విస్తార్య కధ్యతే | ఆరభ్యా గస్త్యతీర్థేంద్రా
దస్యా స్తీర్థాః ఘనైభవం || ౮ || అఖండజ్ఞానరూపేణ సర్వలోకహితైషిణా |
సురాసురాణాం సంభావ్యేనా గస్త్యేన మహాత్మనా || ౯ || వసుధా మవతీర్ణా
యాం ప్రథమం త ద్ధరాధరాత్ | స్నాత్వా యత్ర మహానద్యాం సంప్రా
ప్నోతి కృతార్థతాం || ౧౦ || అగస్త్యతీర్థ మిత్యుక్తం పావనం త జ్జగత్ప్రయే
తత్ర స్నానేన శుద్ధి స్స్యా స్మహాపాతకీనా మపి || ౧౧ || అనేకజన్తా చరిత
మహాపాతక సంహతిం | నిరస్య దివి మోదంతే తత్ర స్నానరతా జనాః || ౧౨ ||
యే తత్ర తీర్థే యతినః కృతస్నానా యతేంద్రియాః | గోభూతిలహిరణ్యాది
మహాదానాని కుర్వతే || ౧౩ || తే ప్రాపువంతి సంపూర్ణం గంగాద్వారే
సమాహితైః | విహితానాం శతగుణం దానానాం ఫలమర్జున || ౧౪ || అత్రా స్తి
భగవా నీశః ఖ్యాతో గస్త్యేశసంజ్ఞయా | స్థాపితో గస్త్యమునినా లోకానంద
విధాయినా || ౧౫ || స్నా త్వా తస్యాం మహానద్యాం తల్లింగం పూజయంతి
యే | దశానా మశ్వమేధానాం ఫలం సంప్రాప్ను నంతి తే || ౧౬ || ధనూ

◆◆◆ సువర్ణముఖీస్నానకాలనిర్ణయః ◆◆◆

రాశిం పరిత్యజ్య యదా మకర మంశుమాన్ | విశే త్త దయనం పుణ్య
ముత్తరం పరిక్రీ ర్తితం || ౧౭ || తస్మిన్ దినే యే నియతా నద్యాం స్నాత్వా
సమాహితాః | పశ్యంతి పార్వతీనాథ మగస్త్యే శం సురార్చితం || ౧౮ ||
అగ్నిష్టోమసహస్రస్య వాజపేయశతస్య చ | ఫలం సంప్రాప్య మోదంతే దివి
దేవగణార్చితాః || ౧౯ || మృగసంక్రమవేశాయాం పురుషై ర్గంగశార్ధిభిః |
అవశ్య మేవ క ర్తవ్య మగస్త్యేశస్య దర్శనం || ౨౦ || ఐశాన్యాం తస్య తీర్థస్య

—◆—◆— దేవర్షి పితృతీర్థమాహత్మ్యమ్. —◆—◆—

దేశే శ్రోశమితే ర్జున । అస్తి తీర్థత్రయం ఖ్యాతం దేవర్షి పితృనామభిః ॥
 ౨౧ ॥ దేవర్షి పితర స్తత్ర మునినా తేన పూజితాః । ప్రదదు హృష్ట
 మనసః సర్వా త్సమభివాఞ్ఞితా ॥ ౨౨ ॥ తదా దేవర్షి పితృభి రిదం
 తీర్థత్రయం క్రమాత్ । అస్మన్నామభి రీడ్యం స్యా దిత్యు క్తం తస్యసన్నిధౌ ॥
 ౨౩ ॥ తస్మిం స్తీర్థత్రయే యే తు స్నా త్వా విహితర్పణాః । ఋణత్రయ
 వినిర్ముక్తా స్తే యాంతి దిన మక్షయం ॥ ౨౪ ॥ తతిః ప్రా గుత్తరత్కోణ్యా

—◆—◆— వేణీసువర్ణముఖరీసజ్జనువర్ణనమ్. —◆—◆—

యోజనద్వయసీమని । ప్రాప్తా సువర్ణముఖరీం వేణీ నామ మహానదీ ॥ ౨౫ ॥
 సముదగ్రరయాఘాతనిపాతితతటద్రుమా । కుల్యానిర్గతవాః పూరసమాప్లావిత
 కాననా ॥ ౨౬ ॥ ఉత్తుంగపుళినోత్సంగ ఫలతోక్తకులాకులా । అంబు
 జామోదలోలాభి మాలా లీలారవాఞ్ఞితా ॥ ౨౭ ॥ అతిక్రమ్య సముత్తుంగా
 ననేకా ధరణీధరా ॥ ప్రభూతతోయరుచిరా సువర్ణముఖరీం గతా ॥ ౨౮ ॥
 నదీద్వయవృత్తిక రే కృతస్నానా యథావిధి । దశానా మశ్వమేధానా మఖండం
 ప్రాప్నుయుః ఫలం ॥ ౨౯ ॥ సంగతావేణయా పుణ్యా సువర్ణముఖరీ నదీ ।
 గిరిదుర్గమమార్గేణ యయా పుత్తరవాహినీ ॥ ౩౦ ॥ మధ్యగేన మహీధ్రాణాం
 మార్గేణ విషమేణ సా । గత్వా విరేజే తటినీ యోజనానాం చతుష్టయం ॥
 ౩౧ ॥ పూర్వత స్తస్య దేశస్య విషయే సార్థయోజనే । ఉదక్కులే
 మహానద్యాః ప్రాగ్వా హిన్యా మనోహరే ॥ ౩౨ ॥ అగస్త్యేశ్వరనామా స్తే
 ఖ్యాతం లింగం పురద్విషః । స్మరణం దేవమర్త్యానాం సమస్తాఘనివారణం ॥
 ౩౩ ॥ తత్ర స్నా త్వా మహానద్యాం యే సరా నియతేంద్రియాః । పశ్యంతి
 పార్వతీనాథ మగస్త్యేన ప్రతిష్ఠితం ॥ ౩౪ ॥ అనేకైః పూర్వజననై రార్జితం
 పాపసంచయం । తే నిరస్య సురా వాసే మోదంతే కాల మక్షయం ॥ ౩౫ ॥
 తత సో దఙ్ముఖభూత్వా సువర్ణముఖరీ యయా । యోజనార్థమితం దేశం తీర్థ
 సజ్జ సమన్వితా ॥ ౩౬ ॥ తస్మిన్ దేశేతు హింతాల తాళసాలమనోరమే ।

—◆—◆— సువర్ణముఖర్యా వ్యాఘ్రసదాహ్వయనదీసజ్జమః. —◆—◆—

గతా సువర్ణముఖరీం నదీ వ్యాఘ్రసదాహ్వయా ॥ ౩౭ ॥ దుర్వాశ భూరిదురిత
 వినివారణపేశలా । నీరంధ్రతీరవాసీర వనమండల మండితా ॥ ౩౮ ॥ సిద్ధగం
 ధర్వలలనా లీలాగాహనశాలినీ । తపస్వికన్యానిక్షిప్త బలిపుష్పవిరాజితా ॥
 ౩౯ ॥ హంసకారండవక్రౌంచ కులకోలాహలాకులా । ప్రాకృప్రవాహ సమా
 గత్య శైలాంతరగతాధ్వనా ॥ ౪౦ ॥ సంగమే సరితో స్తత్ర కృతస్నానా
 నరోత్తమాః । సమగ్రమశ్వమేధానాం దశానాం ప్రాప్నుయుః ఫలం ॥ ౪౧ ॥

—◆◆◆శబ్దతీర్థవర్ణనమ్.◆◆◆—

తత్ర వ్యాఘ్రపదాఖ్యాయా స్తతే లోకమలాపహే । అనఘం సర్వపాపఘ్నం
శంఖతీర్థం విరాజతే ॥ ౪౨ ॥ బ్రహ్మర్షినియతావాసం సురగంధర్వసేవితం ।
దర్శనస్నానపానాద్యై రమితానందిదాయకం ॥ ౪౩ ॥ తత్రాస్తే భగవా నీశ
శృంభేశో నామ ఫల్గున । శంఖనామ్నా మునీంద్రేణ లింగరూపం ప్రతిష్ఠితం ॥
౪౪ ॥ యే తత్ర తీర్థే సుస్నాతాః పశ్యంతి పృషవాహనం । దశాశ్వమేధజం
పుణ్యం లభ్యై యాంతి సురాలయం ॥ ౪౫ ॥ యుక్తా తయా వ్యాఘ్రపదాభి
ధానయా గత్వా తతో యోజనసమ్మితాం భువం । యయా మునీంద్రైః పృ
షభాచలాంతికం సంసేవ్యమానా శుభనిర్మలాదకా ॥ ౪౬ ॥

ఇతి స్కాందపురాణే తీర్థక్షంఢే సువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యే

సువర్ణముఖర్యాగమనవర్ణనం నామ షష్ఠోఽధ్యాయః.

—◆◆◆ సువర్ణముఖర్యాగ కల్యాణదీపజ్ఞమః. ◆◆◆—

భరద్వాజః ॥ సువర్ణముఖరీం తత్ర సంగతా మజ్జశప్రదా । కల్యా
నామ నదీ పుణ్యా కాశిస్తీ జాహ్నువీ మివ ॥ ౧ ॥ పృషభాచలసమ్భూతా తీర్థ
రాజివిరాజితా । నదీనా ముత్తమా కల్యా కలుషేఘువినాశినీ ॥ ౨ ॥ నానాతి
రులతావ్రాత విభూషితతటద్వయా । మునిసజ్జసుఖావాసా పుణ్యాశ్రమసము
త్కటా ॥ ౩ ॥ ద్విజదత్తార్హ్యవిలసత్కుశాక్షతలసత్కటా । అప్పరణ కుచకస్తూ
రీ పఙ్కుక్షౌళనపఙ్కిలా ॥ ౪ ॥ దంతావళకటచోత్ర న్నదామ్బుసురభీకృతాష్టి
విప్రభూసాలవితత మఖయూపశతావృతా ॥ ౫ ॥ అనావిలజలాపూర తోషి
తాశేషమానవా । ఏకైవా లం పరా కర్తుం మహానద్యోస్తు పాతకమ్ ॥ ౬ ॥
తయో సజ్జతయో స్తోత్రం మహిమానం క ఈశతే । యత్ర బ్రహ్మశిలా
నామ సరిన్కధ్యే చ వర్తతే ॥ ౭ ॥ అగస్త్యతపసా పశ్చాద్గయాసాన్నిధ్య మేతి
చ । నదీద్వయజలే తత్ర స్నాతా పుణ్యే కురూద్వహ ॥ ౮ ॥ మఖానాం పౌణ్డరీ
కాణాం శతస్య ఫల మాఘ్నయుః । బ్రహ్మహత్యాదిపాపాని సమాయాన్తి పరిక్ష
యమ్ ॥ ౯ ॥ తత్రాభిషేకపూతానాం నదీద్వితయ సజ్జమే । సజ్జతాభవనా
శిన్యా కృష్ణవేణీ వ పావనీ ॥ ౧౦ ॥ రాజతే స్వర్ణ ముఖరీ కల్యాయా సజ్జతా

—◆◆◆ సువర్ణముఖరీతీర్థస్థిత శ్రీవేంకటాచలవర్ణనమ్. ◆◆◆—

తదా । అథో దీప్యాం మహానద్యా యోజనారేవి రాజతే ॥ ౧౧ ॥ యోజనో
త్సేధసహితో విఖ్యాతో వేంకటాచలః । సర్వేషా మేవ తీర్థానా మాశ్రయో
ఽయం నగోత్తమః ॥ ౧౨ ॥ అఙ్గానానస్త పృషభ నీలకేసరిపోత్రిణః । ఏతా

మ్య పపదాన్య ద్రే స్సున్య గ్నారాయణవేజ్జుటా ॥ ౧౩ ॥ వరాహపపుమా
 పూర్వం స్వీకృతత్వా న్మధుద్విషా । వరాహ తేత్ర మిత్యార్యైః కీర్తితోఽ
 మం మహీధరః ॥ ౧౪ ॥ సువణా ముఖరీతీరే విఖ్యాతే వేజ్జుటాచలే నివస
 త్యమ్యతో నిత్య మభీష్ట తనయాన్వితః ॥ ౧౫ ॥ తస్మిన్నిరా శ్రియా సార్థం
 సన్తం వేజ్జుటాధిపమ్ । సేవస్తే సిద్ధగన్ధర్వముని మానవదానవాః ॥ ౧౬ ॥
 తస్మిన్విస్యస్తచిత్రానాం భక్తానాం పురుషోత్తమే । వాఙ్మితా న్యాశు సిద్ధ్యన్తి
 శ్యంతి విపదోఽర్జున ॥ ౧౭ ॥ యే స్థరన్తి జగన్నాథం వేజ్జుటాద్రినివాసినమ్ ।
 రస్తదోమాస్తే యాన్తి శాశ్వతం పద మవ్యయమ్ ॥ ౧౮ ॥ అర్జునః ॥ వే
 జ్జుటాదౌ మహాపుణ్యే సురాసురసమస్కృతః ॥ కథం ప్రాదు రభూ ద్దేవౌ
 గవా న్కమలాపతిః ॥ ౧౯ ॥ కస్య వా కృతిన స్తత్ర ప్రసన్నో నిజ మద్భు
 డ్మ । రూపం ప్రకాశయా ఇచ్ఛకే భుక్తిముక్తిఫలప్రదమ్ ॥ ౨౦ ॥ విష్ణో
 వాదిదేవస్య మహిమానం మహామునే । శ్రోతు మిచ్ఛామి తత్త్వేన తస్తే
 ధయ విస్తరాత్ ॥ ౨౧ ॥ భరద్వాజః ॥ శృణు వేజ్జుటానాథస్య మహిమా

—◆◆◆ శ్రీవేజ్జుటాచలవాసిభగవద్వైభవవర్ణనమ్ ◆◆◆—

సమాహితః । విస్తరేణ సమాఖ్యాతుం బ్రహ్మణా పి న శక్యతే ॥ ౨౨ ॥
 క్యో సి దేవదేవస్య మాహాత్మ్యం మధువిద్విషః । యద్భక్తియుక్తాభూ
 త శ్రోతుం మతి రరిన్దమ ॥ ౨౩ ॥ కృతపుణ్య స్త్య హం పార్థ సర్వభూ
 తేర్హరే । పవిత్రాణి చరిత్రాణి స్తోమ్యస్తే య న్మయాఽధునా ॥ ౨౪ ॥
 రా భాగీరథీతీరే జనకాయ మహాత్మనే । క్రతుదీప్తౌ ప్రసక్తాయ విశుద్ధజ్ఞాన
 లినే ॥ ౨౫ ॥ వామదేవేన కథితాం కథాం పాపప్రణశినీమ్ । కథయి
 యమి తే పార్థ విష్ణుకీర్తనపావనీమ్ ॥ ౨౬ ॥ సర్వేషా మేవ భూతానా
 ద్యో నారాయణః ప్రభుః । జగన్తయో జగత్కర్తా చిత్స్వరూపో నిరజ్జ
 ॥ ౨౭ ॥ సహస్రశీర్షో భగవా న్సహస్రాక్ష స్సహస్రపాత్ । యస్య భాసా
 దిదం విభాతి సచరాచరమ్ ॥ ౨౮ ॥ తస్మా త్పరతరం తేజ స్తస్మా త్పరత
 తపః । తస్మాత్పరతరం జ్ఞానం యోగ స్తస్మా త్పరోన చ ॥ ౨౯ ॥ విద్యా
 దపి వరా నాస్తి పార్థ సర్వభా । సర్వేష్య పి చ భూతేషు సదా సన్నిహితః
 యః ॥ ౩౦ ॥ సర్వాణ్య పి చ భూతాని తస్మి న్నేవా సతే సుఖమ్ । స ఏవయజ్ఞో
 జ్వా చ సాధనం స్రుక్ స్రువాదికం ॥ ౩౧ ॥ ఫలం ఫలప్రదాతా చ త త్సంప్రా
 గతి స్తథా । వహ్నా ప్రణితే పశునాప్రోక్షితేన ప్రజహ్వతి ॥ ౩౨ ॥
 త ముద్దిశ్య తే యాన్తి గతిం త త్ప్రతిపాదితామ్ । కర్తృబంధం పశుం
 త్వా జ్ఞానాగ్నా సంప్రవర్తితే ॥ ౩౩ ॥ యే జహ్వతే త ముద్దిశ్య తే తత్సా
 ద్యభాగినః । హరి స్సదాశివౌ బ్రహ్మ మహేంద్రః పరమ స్స్వరాట్ ॥ ౩౪ ॥
 శ్వరస్య తస్యై తే పర్యాయాః పరికీ ర్తితాః । సమాహితోఽనుసంధత్తే

య ఇదం పరమాత్మనః || ౩౫ || నారాయణస్య మాహాత్మ్యం స న యాతి
 పున ర్భవమ్ | చిదానందమయ స్సాక్షీ నిర్గుణో నిరుపాధికః || ౩౬ || నిత్యోఽపి
 భజతే తాం తా మవస్థాం స యదృచ్ఛయా | పవిత్రాణాం పవిత్రం యో
 హ్య గతీనాం పరా గతిః || ౩౭ || దైవతం దేవతానాం చ శ్రేయసాం శ్రేయ
 ఉత్తమమ్ | బోధ్యానాం బోధ్యవకోఽసా ధ్యేయానాం ధేయఉత్తమః || ౩౮ ||
 వినయానాం సమధికో వినయో నయసంయుతః | తేజసాం జనకం తేజః ప్రకృ
 ప్తం తపసాం తపః || ౩౯ || ఆధార స్సర్వభూతానా మనాద్యంతో జనార్దనః | తస్యే
 దం భావవిజ్ఞానే మూఢా బ్రహ్మాదయో పి చ || ౪౦ || అజో గృహ్లాతి జననం సర్వా
 త్తా హంతి విద్విషః | స్వతంత్రో పి స్వభక్తానాం పరతంత్రః ప్రవర్తతే || ౪౧ ||
 స సాక్షీ కర్మణాం దేవ స్సర్వజ్ఞో గరుడధ్వజః | తస్య స్వరూపం మునయో
 మృగయంతే సమాహితాః || ౪౨ || సంకర్షణో వాసుదేవః | ప్రద్యుమ్న
 శ్చ తథా పునః | అనిరుద్ధ ఇతి ఖ్యాతం తన్నూర్తీనాం చతుష్టయమ్ || ౪౩ ||
 తీర్థితికి ప్రణవః పశ్చాద్ధృదయం తస్య భాస్వరమ్ | భగవా న్వాసుదేవ శ్చ
 మంత్రో యం తత్ప్రకాశకః || ౪౪ || మస్త్రరాజ మిమం నిత్యం ప్రజపే ద్య
 స్స మాహితః | స విష్ణోః కరుణాయోగా త్సిద్ధీనాం భాజనం భవేత్ || ౪౫ || ఆప

—◆◆◆ భగవత్కృతభూతస్పృహ్యేదివర్ణనమ్. ◆◆◆—

న్నివారక స్సమృత్ప్రాపకో భుక్తిముక్తిదః | యథా సస్వర్జ భూతాని కల్పదా
 వేష మాధవః || ౪౬ || తత్సర్వం కథయిష్యామి సమాహితమనా శ్శృణు |
 తస్య చింతయత స్సర్గం తేజోహాపాస్తరం హరేః || ౪౭ || విరిశ్చ ఇతి విఖ్యాతం
 రాజసం గుణ మాశ్రితమ్ | తస్య దేవస్య వదనా చ్చక్రో దేవ స్సపావకః || ౪౮ ||
 జజ్ఞే య శ్చ త్రిలోకేశః పాకకర్తణి యః ప్రభుః | మనస శ్చా భవ చ్చంద్రః
 కరుణానిత్యశీతలాత్ || ౪౯ || అపాం సర్వాషధీనాం చ విప్రాణాం రక్షక
 స్సదా | నేత్రాభ్యా ముదభూ తుస్సర్వ స్తస్య విశ్వప్రకాశకః || ౫౦ || శీతో
 వ్లవర్షకృత్కూలకారణం తేజసాం నిధిః | ప్రాణేభ్యోఽస్య జగత్ప్రాణ
 స్సమీర స్సమజాయత || ౫౧ || ధర్తా గ్రహార్క స్వర్గజ్జావిమానానాం మహాబలః |
 నాభిదేశా త్సముత్పన్న మస్తరితం మహాత్మనః || ౫౨ || తస్యా సీ చ్చి
 రసో వ్రాహ్మణ భూతసమ్భవకారణమ్ | పాదామ్బుజాభ్యా ముదభూ ద్భూమి
 ర్భూతగణాశ్రయా || ౫౩ || వినిస్సృతా దిశ స్సర్వా శ్శీగ్రతాభ్యాం
 పరమాత్మనః | భూర్భువాద్యా స్తథా లోకా స్సర్వణా తస్య జజ్ఞరే ||
 ౫౪ || రసాతలాదిలోకా శ్చ యక్షరక్షోగణాశ్రయాః | ముఖబాహూ
 రుపాదేభ్యో జనయామాస సక్రమాత్ || ౫౫ || బ్రాహ్మణా స్త్రీత్రియా
 వైశ్యాశ్చ శూద్రాదీం శ్చ కురూద్వహ | ఛందాంసి య జ్ఞా స్తురగా
 గావ్రా మేషావికాదయః || ౫౬ || అతర్క్యప్రభవా స్తస్మా దుత్పత్తిం

ప్రతిపేదిరే । సంకల్పా ద్వేవదేవస్య తస్య స్థావరజజ్ఞమమ్ ॥ ౫౭ ॥ భూత
జాత మభూత్కాలో భూతో భావీ భవం స్తథాః పిబ త్యమ్బు సముద్రాణాం
బడవానలరూపధృత్ ॥ ౫౮ ॥ కల్పాంతకాలే తత్సర్వం విసృజ త్యాత్మని
స్థితమ్ । సజ్జారయతి భూతానాం సృత్తిం సూర్యేన్దురూపధృత్ ॥ ౫౯ ॥
తమో నిరసనా చ్ఛాపి కాలధర్మప్రవర్తనాత్ । జగన్తి కల్పవిరమే విన్యస్య
స్వాదరాన్తరే ॥ ౬౦ ॥ లీలాబాలాకృతి శ్చేతే వటప్రతే మహామ్బుధౌ । అథ
చోదగ్రభోగీన్ద్రభోగతల్పే సుఖోచితే ॥ ౬౧ ॥ యోగనిద్రా మవాప్నోతి
సద్వీతీయోఽబ్జవాసయా । నాభికాసారసంభూతా జనయామాస పఙ్కు
జాత్ ॥ ౬౨ ॥ సర్వేషాం జగతాం నాథో విధాతారం చతుర్ముఖమ్ । లీలా
హ్యేషా ముకున్దస్య స్వేచ్ఛాయోగప్రవర్తినః ॥ ౬౩ ॥ విజ్ఞాయతే న కేనాపి
యాథార్థ్యేన స ఈశ్వరః । యదా ధర్మస్య హాని స్సాన్య దధర్మో వర్ధతే
యదా ॥ ౬౪ ॥ యదా వా మహతీం వీడాం భజన్తే దేవతాగణాః । యదా
వలేపదుర్వారా యాన్తి వృద్ధిం సురద్రుహః ॥ ౬౫ ॥ భూమే ర్భూమిజనా
నాం చ యదో జేతి మహద్భయమ్ । యదా వా నిజభక్తానాం నాధూనా
మనివారితా ॥ ౬౬ ॥ దురన్తాతంకజనసీ విపత్సముపపద్యతే । తదా తద
నురూపాణి రూపాణ్యా స్థాయ కౌతుకాత్ ॥ ౬౭ ॥ అధర్మ మనధూయాశు
కురుతే జగతో హితం ॥ ౬౮ ॥ సృజతి విధిసమాఖ్యో రాజసేనాఽత్మనాఽసౌ
వహతి హరిసమాఖ్య స్సత్త్వనిష్ఠః ప్రపంచమ్ । హరితి హరిసమాఖ్య స్తామసీ
మేత్య వృత్తిం మధుమధనమహిమ్నా మస్తి వేత్తా న కోపి ॥ ౬౯ ॥ యజ్ఞా
క్షేః కృతసకలాజ్ఞసన్నిబద్ధం వారాహం నపు రధిగమ్య లోకనాథః । శైలేఽస్మి
న్నభజ దసా యథా నివాసం తద్వత్కే శృణు విబుధాధినాథసూనో ॥ ౭౦ ॥

ఇతి స్కాన్దేపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే శ్రీవేంకటా
చలమహాత్మ్యాదికథనం నామ సప్తమోధ్యాయః.

—◆— వరాహభగవత్కృతధర్మార్థరణకృమః. —◆—

భరద్వాజః॥ పురా నిశాత్యయే ధాతుః ప్రబుద్ధో మధుసూదనః । పునః
ప్రవృత్తిం భూతానా మన్వియేష ధియా భృశమ్ ॥ ౧ ॥ వినా వసుమతీ
మన్యే భూతౌఘధరణక్షమాః । న భవన్తీతి హృదయే తర్క స్తస్యా జని
ధ్రువః ॥ ౨ ॥ అపశ్యత్ప్రణిధానేన మహీం పాతాళగోచరామ్ । అతిమాత్ర
భయోద్విగ్నాం పరీతాం మహతాఽమ్బునా ॥ ౩ ॥ ప్రతిపేదే తదా రూపం
భూసముద్ధరణోచితమ్ । ఉపాకర్మోష్ఠ మనలజిహ్వం ప్రణవఘోషణమ్ ॥
౪ ॥ చతురామ్నాయచరణం ప్రాయశ్చి త్తిఖురాశ్చితమ్ । ప్రాగ్వంశ

కాయం విలసద్దర్శరోమావళీయుతమ్ || ౫ || ప్రవన్యావర్తసమ్పన్నం దక్షిణా
 గ్న్యదరాన్వితమ్ | స్రుక్తుణ్ణ మఖలై స్సతైః ససంవిభక్తాజ్ఞసంధికమ్ ||
 ౬ || దివ్యసూక్తసటాజాలాః పరబ్రహ్మశిరస్తథా | హవ్యకవ్యరయోపేతం
 విశుద్ధపశుజానుకమ్ || ౭ || ఉక్తాః త్యుక్తాదికచ్ఛద్దోమార్గమంత్రబలా
 నివృతమ్ | సర్వయజ్ఞమయం దివ్యం వారాహం రూప మాస్థితః || ౮ || అన్వే
 వ్యం ధరణీ మధ్యే ర్వివేశ సలిలాస్తరమ్ | దంష్ట్రాబాలశశాఙ్కోత లసత్కాం
 తిచయై ర్హరాత్ || ౯ || కల్పాస్తసమయస్థితం తమిస్రమపసారయన్ |
 అభిభూతామ్బుభృద్ధోమై ర్దుహు ర్భృహ్మణ్ణకస్తరాన్ || ౧౦ || నినాద
 ముఖరా న్కుర్వ న్నాథై ర్భురుఘురుస్వనైః | ఖురప్రఖురవిన్యాసై ర్దర్శురీకృత
 విగ్రహమ్ || ౧౧ || ఇత స్తో విలురయ న్నురగాణా మధీశ్వరమ్ | తీవ్రై
 ర్నిశ్వాసపవనై రాపాతాళం సత్పతేః || ౧౨ || ప్రాపయ స్సతలస్పర్శ
 మస్తరం దర్శనీయతామ్ | అతిద్వీర్వేణ పోతేణ మగ్నోన్నగ్నేన వారిధేః || ౧౩ ||
 సజ్జోభితాని పాథాంసి కుర్వ స్సస్తర్యయా తదా | సప్తపాతాళమూలాధ
 స్థితాం తోయే భయాకులామ్ || ౧౪ || వేపమానాం సమాలోక్య
 ధరణీం హృష్టమానసః | తా మారోప్య స్వదంష్ట్రాగ్ర మున్నమజ్జ సరిత్పతేః ||
 ౧౫ || సంస్తూయమానో మునిభి ర్జనలోకనివాసిభిః | తస్మి న్నుద్వహతి
 ప్రేష్ఠా దేవే వనుమతీం క్షణమ్ || ౧౬ || ప్రతినీరా బభూవా మ్భౌవారిధే
 ర్జగ్జ్ఞోచితా | తదుద్ధరణవేశాయాం పరాహవపుషోఽర్జున || ౧౭ || గమిచ్ఛర
 ఘ్నామై రమౌఘాధిః ప్రాప మజ్జళతుర్యతామ్ | ఉద్వృత్తవీదివిక్షిప్తశీకరా
 సారసంగతః || ౧౮ || భేజే ముక్తాఫలచయో మజ్జళాక్షతవిభ్రమమ్ |
 ఉదూఢా తేన దేవేన సా బభౌ సలిలాప్లుతా || ౧౯ || గాఢరాగసముత్పన్న
 స్వేదక్లిన్నతనూ రివ | ఇత్థ ముద్ధృత్య భగవాన్తహీం పాతాళమూలతః ||
 ౨౦ || సుదృఢం స్థాపయామాస మధ్యేఽమ్బునిధిపాథసామ్ | తేనో ధృతా
 యాం మేదిన్యాం పూర్ణం త ద్భూనభోంతరే || ౨౧ || జలం తత్కృత
 మర్యాదా వ్యవచ్ఛిన్న మభూ త్తదా | సంస్థాప్య పృథివీ మిత్థం తదుర్వాన్య
 ధారసిద్ధయే || ౨౨ || దిగ్గజా సహిరాజం చ కమతం చ న్యవేశయత్ | తేషా
 మపి చ సర్వేషా మాధారత్వేన సాదరమ్ || ౨౩ || అవ్యక్తరూపాం స్వాం
 శక్తిం యుయోజ చ దయానిధిః | తతో ధరాం సముద్ధృత్య స్థితం కిటితనుం
 హరిమ్ || ౨౪ || తుష్టుపు స్సనకాద్యా స్తం జనలోకనివాసిః | తదా వరా
 హవపుష మారాధ్య పురుషోత్తమమ్ || ౨౫ || తదాజ్ఞయా జగ ద్భృహ్మ యథా
 పూర్వ మకల్పయత్ || అర్జునః || కల్పాస్తసలిలే మగ్నా కథం తిష్ఠతి భూరి
 యమ్ || ౨౬ || సప్తపాతాళలోకాధిః కి మాధారా మహామునే | కల్ప
 కాలః కియా నేష స్యా త్తద్వృత్తి శ్చ కీదృశీ || ౨౭ || ఏత ద్విస్తార్య సకలం

—◆—◆—◆ కల్పవృత్తాంతకథనపూర్వకశ్వేతవరాహవతారకథనమ్. —◆—◆—◆

మమ బ్రహ్మ స్తునే వద ॥ భరద్వాజః ॥ వినాడికానాం పశ్చ్యా స్యా న్నాడికై
కా దినం భవేత్ ॥ ౨౮ ॥ తత్తప్త్యా దివసా స్త్రీంశ న్నాసః పక్షిద్వయాత్మకః ।
మాసా ద్వా పృథు రిత్కుక్త సైష్ఠ్యే షడ్భి ర్వత్సరో భవేత్ ॥ ౨౯ ॥ అయనద్విత
యాకార శ్వేతవన్నోష్ణసం శ్రయః । దేవానురాణా మన్యోన్య మహా
రాత్రం విపర్యయాత్ ॥ ౩౦ ॥ ఉత్తరం దక్షిణం భానో రయనే తే యథాక్ర
మమ్ । మానుషాబ్దేః ఖఖవ్యోమ ఖాక్షిపావక సాగైః ॥ ౩౧ ॥ మహాయు
గం భవే త్పార్థ కృతాద్యాకారసంయుతమ్ । సప్తత్యా సై కయా కాలా
యుగానా మస్తరం మనోః ॥ ౩౨ ॥ అస్మి ఛేచ్ఛేతవరాహఖ్యే కల్పే జాతా
న్మనూక శృణు । స్వామ్యమ్భువ స్సాస్య త్పృథమ స్తత స్సాస్వరోచిషో మనుః॥
౩౩ ॥ ఉత్తమ స్తా మసాఖ్య శ్చ రైవత శ్చాక్షుషాహ్వయః । ఏతే గతాః
ప్రాజ్ఞనవ ష్ట స్పేద్వగురతాపసాః॥ ౩౪ ॥ వైవస్వతో వర్తతేద్వ సప్తమో
మను రద్భువ । ఆదిత్యవసురుద్రాద్యా స్తత్కాలే దేవతాగణాః ॥ ౩౫ ॥
ఇష్ట్యా శ్వమేధశతకం తేజస్వీ ప్రాప శక్రతామ్ । విశ్వామిత్రోఽహ మత్రిశ్చ
జమదగ్ని శ్చ కాశ్యపః ॥ ౩౬ ॥ వసిష్ఠో గౌతమ శ్చైవ తే వై సప్తర్షయో
ఽద్భువ । ఇత్యౌకుప్రముఖా శ్శూరా మనుపుత్రా మహాబలాః ॥ ౩౭ ॥ అవ
సీం పాలయామాను ర్నిత్యం ధర్మపరాయణాః । సూర్యదక్షబ్రహ్మధర్మరు
ద్రాణాం పశ్చిసూనవః ॥ ౩౮ ॥ సావర్ణి రాచ్యభాత్యాద్యా భవిష్యన్తను
సప్తకమ్ । చతుర్థ విధాతు స్తే భవన్తి మనవౌఽహని ॥ ౩౯ ॥ తత్కల్పసం
జ్ఞం తస్యా స్తే నిశా స్యా త్తత్సమం శృణు । దినావసానసమయే బ్రహ్మణః
పాణ్డునందన ॥ ౪౦ ॥ జాయతేఽవగ్రహణో ఘోరః పృథివ్యాం శతవార్షికః ।
తస్మిన్నవగ్రహే పృథ్వాన్యం నీరసాయాం ధనజ్ఞయ ॥ ౪౧ ॥ చతుర్విధాని
భూతాని సమాయాన్తి పరిక్షయమ్ । తదా తప్తసిరాకారై రుపేతోఽఘర్ష
దీధితిః ॥ ౪౨ ॥ మయూఖై రగ్ని సదృశై ర్వమద్భిః పావకచ్ఛటాః । వినష్ట
గ్రామనగరశ్చై లవృతౌదికాననా ॥ ౪౩ ॥ కూర్మ పృష్ఠోపమో ర్వీ స్యా త్తప్త
యగి సింహసన్నిభా తతో విధాతు ర్ద్రాతేభ్య స్సముత్పన్నా మహాఘనాః॥ ౪౪ ॥
ఆచ్ఛాదయన్తో గగనం గర్జితధ్వానబన్ధురాః । సితపీతారుణశ్యామా శ్చిత్ర
వర్ణా శ్చ భీషణాః ॥ ౪౫ ॥ శైలేభ సాధవృతౌది నానారూపసమన్వితాః । తే
శతాబ్ద మితం కాలం మహావృష్టిం వితన్వతే ॥ ౪౬ ॥ తేనాం భసా శమం
యూతి సూర్యోద్భూతో మహానలః । భూయ శ్చ నవ వర్షాణి వర్షన్తు
గం మహాఘనాః ॥ ౪౭ ॥ తదమ్భసా సముద్వేలా వికృతిం యాన్తివార్ధయః ।
ల్పాంతామ్బుదనిర్ముక్తం లోకా న్వాస్యహ్ని తి తజ్జలమ్ ॥ ౪౮ ॥ భూర్భు

వస్వత్సహస్రోకా నాప్యణోతి తమో మహత్ । తదా నిమగ్నా సలిలే మహీ
 పాతాళమూలగా ॥ ౪౯ ॥ అనష్టా కథ మప్యో స్తే బ్రహ్మశక్త్యవ లమ్బితా ।
 అథ నిశ్వాససమ్భూతో మారుతో బ్రహ్మణోఽర్జున ॥ ౫౦ ॥ ఉత్సారయతి
 తా తస్మాత్ కల్పనోత్థా న్మహాఘనా ॥ ఏవం ప్రవృద్ధః పవన శ్శతసం
 వత్సరాత్ కమ్ ॥ ౫౧ ॥ కాలం నిరస్తరం వాతిదుర్ని వారరయోత్థితః । త
 ముగ్ర మనిలం హిత్వా హరే ర్నాభిసరోరుహే ॥ ౫౨ ॥ యోగనిద్రా
 మవాప్నోతి తస్మి న్నాథసి పద్మభూః । యోగనిద్రానుషక్తస్య యాతి తస్య
 జగ ద్విభోః ॥ ౫౩ ॥ తావతీ శర్వరీ పార్థ దినం. యావ త్ప్రమాణకమ్ । నిశా
 యాం సమతీతాయా ముత్థితో వేగవా న్వునః ॥ ౫౪ ॥ సృజత్య ఖలజన్తూ వై
 పూర్వవ చ్ఛాసనా ధరేః । కల్పే కల్పే సముచితై ర్నావైః పాతి జగ ధరిః ॥
 ౫౫ ॥ అస్మి న్మల్పే శ్వేతపర్ణాం ప్రాప్తవాన్య జ్ఞప్తోత్థితాం । వరాహవపుషా
 దేవైః విహర న్నవనీతలే ॥ ౫౬ ॥ స్వపూర్వనియతావాసం ప్రపేదే వేఙ్క
 టాచలమ్ । స్వామిపుష్కరిణీతీరే చరం శ్చిర మధోక్షజః ॥ ౫౭ ॥ భక్త్యా
 పరమయా యుక్త మపశ్య జ్జలజాసనమ్ । సంపూజ్య ప్రార్థయామాస బ్రహ్మ
 తం భూతభావనమ్ ॥ ౫౮ ॥ పురాతనీం నిజాం స్వామి న్భజ దివ్యాం తనూ
 మితి । గృహీత్వాఽ నునయం తస్యత్యక్త్వా తాం సూకరాకృతిమ్ ॥ ౫౯ ॥
 అనన్యభజనీయాం స్వాం ప్రాప విశ్వాత్త్తి కాం తనుమ్ । తథా స్థితం గిరా
 తత్ర కృత్వా పు త్సహ మూర్జితమ్ ॥ ౬౦ ॥ ద్రష్టుం న శేష స్స ర్వేఽపి కాలేన
 బహునాఽ పి చ ॥ అర్జునః ॥ దర్శనస్తరణాదీనాం హరి రిత్థ మగోచరః ॥ ౬౧ ॥
 కథం ప్రత్యక్షతాం ప్రాప మానుషాణాం మహామునే భాగ్యభూతోఽ థ జగ
 తాం యః కో వాఽఽరాధ్య తం విభుమ్ ॥ ౬౨ ॥ ఏవం ప్రకాశయామాస
 కథా మేతాం నివేదయ ॥ ౬౩ ॥ హరికథా శ్రవణం దురితాపహం కథయతాం
 సకలాగమవి ద్భవా ॥ సుకృతినాం నను సంప్రతి ధుర్యతా మునివరేణ్య
 మమా ద్య సమాగతా ॥ ౬౩౪ ॥

ఇతి స్కాందపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే వరాహవతార
 కీర్తనం నామాష్టమోధ్యాయః.

—◆◆◆ శఙ్ఖాభిధానసృపవృత్తాంతః. ◆◆◆—

భరద్వాజః ॥ శృణు పార్థ ప్రవక్ష్యామి కథా మాశ్చర్యకారిణీమ్ ।
 యథాఽ సౌ భగవా నస్మి త్తౌచ్చలే ప్రాప్తః ప్రకాశతామ్ ॥ ౧ ॥ శ్రుతాభిధా
 నో నృపతి రస్తి హేహయవంశజః । యః ప్రజా స్స్వ ఇవ చిరం శశాస
 భరణీంప్రజాః ॥ ౨ ॥ తస్య పుత్రో గుణనిధి శ్శృంభో నామ మహీపతిః । పాల

యామాస వసుధాం సర్వశాస్త్రవిశారదః ॥ ౩ ॥ తస్య విష్ణో జగన్నాథే పుణ్డ
 రీకాయ తేక్షణే । బభూవ నిశ్చలా భక్తిః పరిత్యక్తాన్యసంశ్రయా ॥ ౪ ॥ దేవ
 దేవం జగన్నాథ మనస్తం పురుషోత్తమమ్ । ప్రగాఢనిశ్చయో నిత్యం ధ్యాయ
 న్నద్భుతవైభవమ్ ॥ ౫ ॥ చక్రే వ్రతాని పుణ్యాని దానాని వివిధాని చ ।
 వేదవేద్యస్య నియతం ప్రీత్యర్థం మధువిద్విషః ॥ ౬ ॥ త ముద్దిశ్యై వ విదిధే వా
 జిమేధాదికా స్కృతాః । యథోక్తదక్షిణాయోగా త్ప్రీణితాశేషభూసురః ॥ ౭ ॥
 ఇష్టాపూర్తాత్కంఠచక్రే కర్ణజాత మతద్విరతః । విస్య స్తహృదయో నిత్యం
 కేశవే భక్తవత్సలే ॥ ౮ ॥ స్మరత్య జలసం గోవిందం జపత్య చ్యుత మవ్యయమ్ ।
 పూజయత్య బ్జనయనం సంకీర్తయతి శార్ఙ్గణమ్ ॥ ౯ ॥ శృణోతి సతతం రాజా సం
 సారార్ణవతారిణీః । పారాణికై స్సమాఖ్యాతాః పవిత్రా వైష్ణవీః కథాః ॥ ౧౦ ॥
 బ్రాహ్మణా సర్పతిస్తా యం హరిప్రీత్యర్థ మేవచ । ఇత్థం సర్వాత్మనా యుక్తో ప్య
 శ్రాంతం పృథివీపతిః ॥ ౧౧ ॥ నా పశ్య చ్చాశ్వతైశ్వర్యం స్వతస్త్వం పురుషోత్త
 మమ్ । అప్రాప్య దర్శనం విష్ణో సర్వయజ్ఞమయూత్మనః ॥ ౧౨ ॥ స శోకాక్రాంత

◆◆◆ చింతాకులం శఙ్ఖనృప మృగ్యత్య దృశ్యరూపభగవదుక్తిః ◆◆◆

కృదయః పరాం చింతాముపాగమత్ ॥ శంఖః ॥ పర స్సహస్రై ర్జననై రతీతై
 స్రుక్ష్మతం బహు ॥ ౧౩ ॥ కృతం మయా య దప్రాప్తం హృషీకేశస్య దర్శనమ్ ।
 పార్జి తానాం తపసా మనేకైః పూర్వజన్తభిః ॥ ౧౪ ॥ అఖణ్డం హి ఫలం విష్ణో
 దర్శనం మధుఘాతినః । కథ న్ను యాయా ద్భగవా నిష్షయం మమ నేత్ర
 సోః ॥ ౧౫ ॥ కదా వా లభ్యతే శ్రేయ స్తద్వాక్యైకర్ణనాత్మకమ్ । హా ధి జ్ఞాం
 హితా గన్గం క్రియాసాఫల్యవర్జితమ్ ॥ ౧౬ ॥ నా రాయణకృపాదూరం సంసార
 క్షోభోచరమ్ ॥ భరద్వాజః ॥ ఇతి చింతాకులే తస్మిన్ రాజ్ఞి జీవితనిస్సృహే ॥
 ౧౭ ॥ అదృశ్యమూర్తి స్సర్వేషాం శృణ్వతా మాహ కేశవః ॥ శ్రీభగవాన్ ॥
 హశోకస్య వశం యాయా శ్శృణు వత్సోమి తే హితమ్ ॥ ౧౮ ॥ మదేశశర
 ౧౦ సాధుం త్వాం త్యక్త్యోమి కథం నృప । అయం వేంకటనామాద్రి స్త్రీషు
 గోకేషు విశ్రుతః ॥ ౧౯ ॥ వైకుణ్ఠా దపి మే రాజ న్నా వాసోఽతిప్రియావహః ।
 ౦ గత్వా భూధరవరం తవ భక్త్యా తపస్యతః ॥ ౨౦ ॥ గతే సహస్రే వర్షా
 ౧౦ యాస్యామ్యా లోకనీయతామ్ । భవా నిఘౌ ద్యతో గస్త్యో మమ
 ర్శన మజ్ఞసా ॥ ౨౧ ॥ క్వ వా సందృశ్యతే విష్ణు రేవ మాహ చతుర్ము
 క్తమ్ । పృషభాద్రాహరి ర్ద్రష్టుం లభ్యతే నియతాత్మభిః ॥ ౨౨ ॥ గచ్ఛ
 తే తి మునయే కథయామాస పద్మభూః । అమౌఘజనమ్భవే నే త్థ మాదిప్తః
 మృగసమ్భవః ॥ ౨౩ ॥ అజ్ఞానాద్రా మదావాసే తప స్తప్తం సమేష్యతి । తస్మి
 హీధరే పుణ్యే కృతవాసో భవా నపి ॥ ౨౪ ॥ ఆరాధ్య మాం తపోనిష్ఠో

—◆◆◆ భగవదుక్త్యాశ్శస్థస్థస్థ శ్రీవేంకటాచలాగమనమ్. ◆◆◆—

మమదర్శన మాప్సుసి । భరద్వాజః ॥ ఇత్యాజ్ఞప్తో భగవతా శజ్ఞో దానవ
వైరిణా ॥ ౨౫ ॥ జగామ ప్రీతి మతులాం ధన్యోఽస్తి తి స్వచేతసి । విన్యస్య తన
యం వజ్రం ప్రజాపాలనకర్తణి ॥ ౨౬ ॥ గోవిందదర్శనాపేక్షీ నారాయణగిరిం
యయా । అన్య శృజే సముత్తుక్తే స్వామి పుష్కరిణీం శుభామ్ ॥ ౨౭ ॥ దివ్యైః
పయోభి రాపూర్ణా మపశ్య దమృతోపమైః । అనేకసిద్ధగన్ధర్వ దేవర్షిగణసేవి
తాం ॥ ౨౮ ॥ భవ తాపప్రశమనీం సర్వతీర్థసమాశ్రయామ్ । జలకాకబక
క్రాచ్చ హంసకారణ్ణవాకులామ్ ॥ ౨౯ ॥ కుముదోత్పలరాజేపసాగన్ధిక మనోహ
రామ్ । తాందృప్త్వై పద్మినీం దివ్యాం త త్తీరే విహితోటజః ॥ ౩౦ ॥ తోషిత
స్నానపానాద్యైర్విర్వికల్పమనోగతిః । సర్వకర్తాణి విన్యస్య జగదీశే జనార్దనే ॥

—◆◆◆ భగవద్దర్శనార్థ మగస్త్యస్థ శ్రీవేంకటాచలాగమనమ్. ◆◆◆—

౩౧ ॥ జపధ్యానపరో నిత్యం తపస్తేపే నుదారుణమ్ । తస్మి న్నేవ మునిః
కాలే శాసనా త్పరమేషినః ॥ ౩౨ ॥ అగస్త్యో ప్యా ససాదా ద్యం శైలం
మునిశతావృతః । ప్రతీచీం దిశ మారభ్య కృతయత్నః ప్రదక్షిణే ॥ ౩౩ ॥
పశ్యం స్తీర్థాని పుణ్యాని బ్రభామ నుచిరం గిరా । తత్ర తత్ర దదర్శా సా
హరిదర్శనలాలసా ॥ ౩౪ ॥ విరించిగుహశక్రేశ విష్వక్సేనాదికా స్కృమాత్ ।
సనకాద్యాంశ్చ యోగీంద్రా న్నారదప్రముఖా నృషీ ॥ ౩౫ ॥ సిద్ధగన్ధర్వజై
తేయ యక్షరాక్షసపన్నగా ॥ తై స్తై స్సమ్మాన్యమానోఽసా ప్రశ్రయప్రియ
భాషణైః ॥ ౩౬ ॥ పశ్య న్నాశ్చర్యభూతాని సర్వాణి విచచార హా స్నాత్వా
తీర్థేషు సర్వేషు స్కన్దధారాదికేషు చ ॥ ౩౭ ॥ తత్ర తత్రా ర్చయామాస గోవిందం
జగతాంపతిమ్ । ఏవం భ్రాన్త్వా గతేఽ బ్రానాం సహస్రే మునిస త్రయః ॥ ౩౮ ॥
అపశ్యన్పుణ్డరీకాక్షం చింతాశోకపరోఽభవత్ । తస్మి న్కాలే సమాజగ్తు ర్థిషణో

—◆◆◆ అగస్త్య మృతి గురువస్వాద్యుక్తిః. ◆◆◆—

శనసాపునః ॥ ౩౯ ॥ రాజో పరిచరో నామ వసు శ్చ త మృషీశ్వరమ్ । అస్తాకం
సఫలం జాతం జీవితం మునిస త్రయమ్ ॥ ౪౦ ॥ దృష్ట్వాభవా న్యదస్తాభి ర్నారాయణ
ఇవాపరః । బ్రహ్మణా లోకనాథేన య దాదిష్టా వయం మునే ॥ ౪౧ ॥ అచ్యు
తాలోకనపరా స్త దిదం కథ్యతే తవ । అస్తి దక్షిణదిగ్భాగే వేంకటో నామ
భూధరః ॥ ౪౨ ॥ శ్వేతద్వీపా దపి హరే రావాసోఽయ మభీప్సితః । తస్మి నిరా
వగస్త్యస్థ శ్శస్థస్థ చ మహీపతేః ॥ ౪౩ ॥ దర్శయిష్యతి గోవిన్దో నిజరూపం
జగదురుః । తదానీం సర్వదేవానా మృషీణాం యక్షరక్షసామ్ ॥ ౪౪ ॥ అస్తాకం
దేవదేవస్థ దర్శనంసమృ విష్యతి । అచిరేణై వ త ద్భావి తత స్సస్త్యక్త
కల్పనాః ॥ ౪౫ ॥ అన్వేష్టుం గచ్ఛతాఽగస్త్యం తస్మి న్నారాయణాచలే ।

స్నిగ్ధత్య సాననే । స్వామిపుష్కరిణీతోయే సమ్మి నిధివ దాదరాత్ ॥ ౪ ॥
 విధాయ విధివ త్కర్తృ సర్వే దినయుచితమ్ । స్పృహ స్పృత్యాయయు ప్రస
 మారాధయితు మచ్యుతమ్ ॥ ౫ ॥ స్వస్తి శ్శేషమస్కరిం మాన్దే నిమిత్తం
 పఠీసూచితమ్ । దృష్ట్వా ప్రసాదం దేవస్య కింభం మేచితే తదా ॥ ౬ ॥ తతః
 ప్రీతోక్తికైర్తారం పూజయిత్వాజనార్దనమి । తుష్టువు ర్వినిధై స్తోస్మితైః
 పవిత్రైః శ్శేషసర్వితైః ॥ ౭ ॥ ప్రోత్రాదనా కీ కాస్త్యయ నునీద్యైః కుచ్చసమ్భ
 వః । జజాప శశ్ఘసహితో మస్త్య మస్తామికా హాః ॥ ౮ ॥ ఇన్ధం తేమాం జగ
 త్స్వామి న్య చ్యుతేర్పితచేతసామ్ । అగ్రభాగ ప్రాదురభూ దేకిం తేనా
 మహద్భుతమ్ ॥ ౯ ॥ అశోకోటిసత్యానా మాన్దేత్యేస్తుహవిశృజామ్ । ౧౦
 భూయామ్భుతలే జ్యోతిర్జాల మివ స్థితమ్ ॥ ౧౧ ॥ త త్తేజో వీక్ష్య తే సర్వ
 నితాంతాశ్చిర్యగోచరాః । దధ్యు ర్నారాయణం దవ్యం పరమానందవిగ్రహమ్ ॥
 ౧౨ ॥ వాఙ్మానసపథాతీతం విశ్రుతైశ్చిర్యభాసురమ్ । సహస్రనత్రం సహస్ర
 బాహుపాదై స్సమన్వితమ్ ॥ ౧౩ ॥ త స్తతః త్తస్వరనిభస్ఫురత్కా త్తచునో
 హరిమ్ । సంప్రాకరాళం దుర్దర్శం నమస్తం దహనచ్చటాః ॥ ౧౪ ॥ కాన్తుభవ
 విరాజస్తం దిధాన మదసి శ్రియమ్ । అవిచిన్త్య మనాన్యంతి మ్య
 స్తభయదాయకమ్ ॥ ౧౫ ॥ ప్రకాశయస్తం బ్రహ్మాంధం సర్వ మాన్దమి సర్వ
 గమ్ । అగస్త్యశశ్ఘప్రముఖా స్తే సర్వే హృష్టచేతసః ॥ ౧౬ ॥ తిమోహోక్తి జ
 గన్నాథం భూయో భూయో వనన్దిరే । భ్రమన్తి లోకరత్నైః మాయుధాని
 తదా హరేః ॥ ౧౭ ॥ నిజతేజోబలోపేతాన్యా జగ్గు స్తం నిపేచితుమ్ । చ
 త్ర మర్కప్రభం దివ్యా గదా ఖడ్గ శ్చ నస్తకిః ॥ ౧౮ ॥ పుష్టాశ్చ చాగ్రానః
 పాణ్బజన్య శ్శశిప్రభః । తదా బ్రహ్మాంధ మఖిలం ప్రాయామాని నిర్భయః ॥ ౧౯ ॥
 పాణ్బజన్యస్య నినద స్సర్వాసురభయజ్కులః । పాణ్బజన్యధ్వనిం శ్రుత్వా
 నితాంతాశ్చిర్యభీషణమ్ ॥ ౨౦ ॥ ఆయుయు ప్రేతా స్సర్వా స్సర్వా స్సర్వా
 వాహన మాస్థితాః । బ్రహ్మరుద్ర శ్శతమఖ స్ససకాద్యా శ్చ యోగిసః ॥ ౨౧ ॥
 ఎసివ్యముఖ్యా మునయో గర్భావ్వగక్ష్మరాః । విష్వక్సేనో గుహతాం శ్శప
 వ్యుభృత్యా జయాః మః ॥ ౨౨ ॥ సయాపా శ్చైవ పయే నిత్యా శ్శేవతవ్యేపని
 వాసినః । సుమనోద్రుమసమ్భూతా సుమనోవృష్టి రద్భుతా ॥ ౨౩ ॥ పపాత
 మేదురామోదమోగితా శేషమానసా । నన్మతు ర్దివ్యసుదృశో జగతి కిన్నరపు
 జ్జవాః ॥ ౨౪ ॥ తుష్టువు ర్నర్మలరళా స్సురగర్భరవచాణాః । దృష్ట్వా తే పుష్టా
 రీకాక్షం ప్రసన్నం భక్తనత్సలమ్ ॥ ౨౫ ॥ ప్రణమ్య లోపయామాసు స్సాస్తా
 జం వివిధై స్సవైః ॥ బ్రహ్మదయః ॥ జయ విష్ణో కృపాసిన్ధో జయ తామరసే
 తుణ ॥ ౨౬ ॥ జయ లోకైకవరద జయ భక్తార్తిభజ్జన । అనన్త మక్షరం
 శాస్త్ర మవాఙ్మానసగోచరమ్ ॥ ౨౭ ॥ తో వా భవస్తం జానాతి చిదానందమ

యాత్మకమ్ । అణోరణుతరం ఘాలా త్సూలం సర్వాస్తరస్థితమ్ ॥ ౨౭ ॥ త్వా
మామనన్తి పురుషం ప్రకృతేః పర మచ్యుతమ్ । వేదాస్తసార రూపం త్వాం
సర్వాస్త్రాభ్యావర్తినమ్ ॥ ౨౮ ॥ కో హి వర్ణయితుం శక్తో మాయాయత్రే
షు దేహిషు । భవదీయ మిదం రూపం దృష్ట్వా తిభయదాయకమ్ ॥ ౨౯ ॥
భయోద్విగ్నా వయం సర్వే శాస్త్రం రూపం భజన్వహ ॥ భరద్వాజః ॥ ఇతి
స్తుతో విరిఞ్చాదైక్యః ప్రసన్నో గరుడధ్వజః ॥ ౩౦ ॥ మేఘ ఘోషప్రతిమయా

—◆◆◆ బ్రహ్మాదిపార్థనయాభగవద్గ్రహీతసౌమ్యరూపస్యకారః. ◆◆◆—

వాచా సాదర మబ్రవీత్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ భయావహా మిమాం మూర్తి ము
త్సృజ్యా హం ప్రియావహమ్ ॥ ౩౧ ॥ శాస్త్రం రూపం భజిష్యామి మాం
పశ్యత నిరాకులాః । ఇత్యుక్త్వాఽం తర్హితో భూత్వా తస్మిన్నేవ క్షణాన్తరే ॥
౩౨ ॥ విమానే రత్నఖచితే బభూవ సుఖదర్శనః । చన్ద్రబిమ్బానన శ్శాన్తో
సీలోత్పలదళద్యుతిః ॥ ౩౩ ॥ సువర్ణవర్ణవసనో రత్నభూషణభూషితః । శఙ్ఖ
చక్రగదాపద్మలసత్కరచతుష్టయః ॥ ౩౪ ॥ త మాలోక్య రమాకాన్తం భూ
యో భూయో వవన్దిరే । స తోషయిత్వా బ్రహ్మాదీ నభీష్టప్రతిపాదనైః ॥ ౩౫ ॥
అమ్రోచ ద్విసయానమ్ర మగస్త్యం మునిపుజ్యమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ త్వం ము
నీన్ద్ర ప్రతై ఘోరై శ్చీర్ణై ర్థాం ప్రతి సంప్రతి ॥ ౩౬ ॥ పరిక్షిప్తోఽసి దాస్యామి వ

రాం స్తే భీష్మితా న్వద ॥ భరద్వాజః ॥ నిశమ్య వాక్యం శ్రీభర్తుః ప్రణమ్య
చ పునః పునః ॥ ౩౭ ॥ సరోమాఞ్చితసర్వాఙ్గః కుమ్భజన్తా వచోఽబ్రవీత్ ॥

— అగస్త్యపార్థనయా స్వర్ణనద్యా భగవద్దత్త సర్వాధికత్వప్రాప్తిః. —

అగస్త్యః ॥ య ధ్ధుతిం య త్తప స్తప్తం య దధీతం శ్రుతం మయా ॥ ౩౮ ॥
తత్సర్వం సఫలం జాత మాదృతో స్తి యత స్త్వయా । ఏషా హ మేవ ధర్తా
త్నా త్రిషు లోకేష్వపి ప్రభో ॥ ౩౯ ॥ త్వాం విచిన్వంత మధునా మా
మన్విష్యా గతో సి యత్ । త్వత్ప్రసాదా త్పురై వాఽహం ప్రాప్తాఖిలమనో
రథః ॥ ౪౦ ॥ న పశ్యామి విచిన్త్యా పి ప్రాప్య సంప్రతి మాధవ । తథాఽపి
చాపలా దేత త్వ విజ్ఞాప్యతే ప్రభో ॥ ౪౧ ॥ త్వత్ప్రసాదామ్బుజయో ర్భక్తి
మేవం కురు నిరస్తరామ్ । అవధారయ చై త త్త్వం సురప్రార్థనయా మయా
॥ ౪౨ ॥ నదీ సువర్ణముఖరీ స్నాతాఘోషువినాశినీ । సాఽభవ చైచ్ఛలక
టక సమాసన్నా సమాగతా ॥ ౪౩ ॥ తాం కృతార్థయ లోకేశ త్వదను గ్రహ
వృత్తిభిః । సువర్ణముఖరీతోఽసే స్నాత్వా యే వేఙ్కటే స్థితమ్ ॥ ౪౪ ॥ పశ్య
న్తి భుక్తిముక్త్యోస్తు భూయాసు ర్భాజనాని తే । అల్పాయుషో నరా మూఢా
జ్ఞానయోగపరిచ్యుతాః ॥ ౪౫ ॥ న శక్నువన్తి త్వాం ద్రష్టుం వ్రతాధ్యయన
కర్మభిః । సదాఽస్మి న్నాస్థిత త్కైలే సర్వేషాం చ జగద్గురో ॥ ౪౬ ॥ ప్రసాద

ఇత్యా జ్ఞప్తా వయం ధాత్రా సమాగమ్యా త్ర భాగ్యతః ॥ ౪౬ ॥ దృష్ట
వస్తో మహాభాగ భవంతం భూరితేజసమ్ । భవతా సహితా గత్వా స్వామిపు
ష్కరిణీతపే ॥ ౪౭ ॥ త మప్య లోక యమ్యామ శృణ్ణం భాగవతోత్తమమ్ ॥
భరద్వాజః ॥ గీష్వతిప్రముఖై రిత్థ మాదిష్టసి కుమ్భసమ్భవః ॥ ౪౮ ॥ శోక జాలం

—◆—అగస్త్యాదికృత శ్రీవేంకటాచలస్థరమ్యవస్తుదర్శనమ్.—◆—

పరిత్యజ్య యయా తై స్సహితో ద్రుతమ్ । స దదర్శ మహావృతౌః ఫలపు
ష్పభరానతాః ॥ ౪౯ ॥ ప్రయాణశాఖానికరఛాయాచ్ఛాదితది క్తటాః । సింహ
దంతావళవ్యాఘ్రు వరాహమహిషాదికాః ॥ ౫౦ ॥ మృగా నాలోకయామాస
పథానం చా స్తరాస్తరా । తై స్తదానీం దదృశిరే సానవౌ ప్య ముఖ్య
దృష్టతః ॥ ౫౧ ॥ సువర్ణ రాప్యతామ్రాంధి శోభితా స్తత్ర తత్ర తు ఉచ్చలచ్చ
కరాసారనిర్వాపి తదివోకసః ॥ ౫౨ ॥ వేగోద్ధృతశిలాదృష్టా శృతశో గిరినిర్ఘ
రాః । తేషా మాపాదయామాస ప్రమోదం మన్దమారుతః ॥ ౫౩ ॥ కమలా
మోదసంవాహీ విచర నిరిసానుషు । శుకానాం కోకిలానా ఇచ్చ తదా శుశ్రు
విరే గిరః ॥ ౫౪ ॥ తత్ర తత్ర సమాసీనా నివస్తీర్ణాసు దృవత్సుతే । సిద్ధా
నపశ్య స్కృష్ణస్య గాయతో గుణవై భవమ్ ॥ ౫౫ ॥ అగస్త్యప్రముఖాస్సర్వే
పరిక్రమ్య మునీశ్వరాః । స్వామిపుష్కరిణీం దివ్యాం దదృశు ర్విమలోదకామ్ ॥
౫౬ ॥ త త్తీరే విహితావాస మపశ్య ఇచ్ఛజ్ఞభూపతిమ్ । వాఙ్మనః కాయజం
కర్మ సన్ని వేశ్య స్థితం హరా ॥ ౫౭ ॥ స తా నాలోక్య సహసా మునీంద్రాః
సంశితప్రతాః । యథోక్త మకరో త్పుజాం ప్రణామస్తుతిపూర్వికామ్ ॥ ౪౮ ॥
ఆసీనా స్తత్ర తే సర్వే సంభావ్యా న్యోన్య ముత్సుకాః । గోవిన్దకీర్తనపరాః
కృతార్థత్వం ప్రపేదిరే ॥ ౫౯ ॥

ఇతి స్కాందపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే భగవత్స
ద్దర్శనేప్పయా శ్రీవేంకటాచల మృతి శఙ్ఖాగస్త్యాదిన
మాగమకథనం నామ సవమోధ్యాయః.

—◆—

—◆—అగస్త్యశఙ్ఖాదితపస్తుష్టభగవదావిర్భావఘట్టః.—◆—

భరద్వాజః ॥ తేషాం హరా జగన్నాథే సమావేశితచేతసామ్ । దినత్ర
యం గతం తత్ర పూజాస్తోత్రపరాత్మనాం ॥ ౧ ॥ తృతీయే దివసే ప్రాప్తే తే
సర్వే నిదితా నిశి । అస్తే చతుర్థయామస్య దదృశు స్సృష్ణ ముత్తమమ్ ॥
౨ ॥ శఙ్ఖచక్రగదాపాణిం ప్రసన్నం పురుషోత్తమమ్ । వరదానాయ సం
ప్రాప్త మపశ్య త్సైరలోచనమ్ ॥ ౩ ॥ ఉత్థాయ ముదితాత్మానో గృహ

సుచుఁగో దేవ కాక్షి తాఢ్యదో భవ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ య త్వర్థితి త్వ
యా విప్ర తి త్తై న భవిష్యతి ॥ ౪౭ ॥ మాన ముద్రతిమా నోదే ము
భక్తిః సౌతా త్వయా జాహ్నువీ చ సనీ సేయా సురణా ముఖి ము ॥ ౪౮ ॥
స్వా దాశాస్వా సురాణాం చ వాఙ్మతి శ్రీవిధాయినీ । న్యాయుగ్మరణీ తే
య సనీమాన్త్యా సమన్వితా ॥ ౪౯ ॥ సం క్రియత్యతి తాం కివానా సనీ
తీర్థాఘసంశ్రయీ । వైకణ్ఠనామ్ని శైలేఽస్మి స్మర్త్య ప్రభృతి సర్వదా ॥ ౫౦ ॥
కిలతివాసో భవిష్యామి మునే ప్రాథమయా దివ । సువర్ణముఖి స్వాన త్మతా
ఘాఘాన్తమాః ॥ ౫౧ ॥ అస్మి నైవకుష్టశైలే మాం యే శ్చైవ ని సమాహితాః ।
భువి పుత్రతాపిసమృన్నా స్సనైవైశ్వస్యసమన్వితాః ॥ ౫౨ ॥ యతా
స్త్రీవిష్ట సే గోగా నాకల్ప మనుభూయ చ । పునరాన్మ త్పిహితా సేవత్యభా
సురమ్ ॥ ౫౩ ॥ మర్త్యం సమన్వయ్యతి నా త్రి కాన్యా విహితాః । మాం
ద్రష్టు మాగతాన్ స్పిర్వాన్ ప్రవీర్య భీష్మశ్చ శ్చైవ ॥ ౫౪ ॥ యాదామి
ష్యామి సతతం త్వగ్వచ్ఛోరనా మ్మనీ పుత్రాన్తానాం మా న్మతాః । నా
ని చ ధనాద్ధినామ్ ॥ ౫౫ ॥ తథై నా కన్యకామానాం కన్యా న్ని గా మ
సీమ్ । తీవ్రాపర్పరిభూతానాం తథై వా సన్నివాసినామ్ ॥ ౫౬ ॥ దావ్యమ్య
భీష్మతా నృగా మ్మర్తభా సపి స్వదా । దేవయా నామా నా త్వేవ సా
ప్రేక్షతే మాం సమాగతాః ॥ ౫౭ ॥ అవ ప్తూనన్తి తే సర్వే తాం స్థాన్మా
మా మ్న సంశయః । స్థితా వా యత్ర కుత్రా పి మాం స్మరన్తి సా స్థిమాః

◆◆◆ శక్తిస్మరవరప్రదానపూర్వకభగవదప్రార్థనమ్ ◆◆◆

॥౫౮॥ తే సర్వే వాఙ్మతాం సిద్ధిం లభతే మర్త్యనాశినః । భాద్యాది ॥
ఇత్యుక్త్వా తం మునిం దేవ శృణ్వ మాణ్యోన్మ ఘోరతీమ్ ॥ ౫౯ ॥ శ్చైవ తాం
బ్రహ్మముఖ్యానా మిదం వచన మబ్రవీత్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ప్రవోఽస్మి శక్తి
భక్త్యా తే నృణాం భీష్మతం నరమ్ ॥ ౬౦ ॥ దదామి సరిహం మాం తే ప్రతి
వ్యస్య తపస్యతః ॥ శంఖః ॥ నయాచేఽన్య వ్యహజాహా త్వత్పాదామ్బు
జసేననాత్ ॥ ౬౧ ॥ యాం ప్రాప్తునన్తి త్వద్భక్తా స్తాం యాచే గిరీముత్త
మాం ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ య త్వర్థితి త్వయా శక్తి తి త్తై న భవిష్యతి ॥
౬౨॥ మత్సేవాయోగభవ్యానా మలభ్యంకిము విద్యతే । అల్ప మిష్టగోక
ఫో హ్య స్సరోగణసంయుతః ॥ ౬౩ ॥ భుక్త్వా బహువిధా నృగా న్మహో
మల్లోక మేష్యసి । ఏనం దదా సరా నిష్టా గ్భుజాయ పృథిభి ॥ ౬౪ ॥
నారాయణో జగద్యోని ర్భజతాంకిల్పభూకహ ॥ తతో బ్రహ్మకర్తా స్పిర్వా
న్విసృజ్య కమలేక్షణః ॥ ౬౫ ॥ సంస్తూయమాన మై ర్భక్త్య తత్రై వా మ్మర్తభ

—◆—భరద్వాజకథితశ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యనిగమనమ్.—◆—

ప్రభుః ॥ భరద్వాజః ॥ వేంకటాద్దేగి ప్రభాపూఽయ మాఖ్యాతో భవతే
 ౭౭౭ ॥ ౬౬ ॥ సరాఃపాపైః ప్రముచ్యంతే శ్రుత్వే మాం పావనీం కథామ్ |
 వారాహం రూప ముత్సృజ్య బ్రహ్మణా భ్యర్చితో హరిః ॥ ౬౭ ॥ ముమోదా
 త్రాద్భుతాకారో మాయయా మోహయ స్త్వగత్ | పశ్యా దగ స్త్యశఙ్ఖాభ్యాం
 ప్రార్థిత స్సుఖదర్శనమ్ ॥ ౬౮ ॥ దదౌ నితాన్తనుభగం శాన్తం భోగాత్కం
 వపుః | నారాయణం వేంకటాద్రిం స్వామిపుష్కరిణీం తథా ॥ ౬౯ ॥ ఇమా
 మాఖ్యాం చ సంస్మృత్య ముచ్యంతే పాతకై ర్జనాః | వేంకటాద్రిసమం
 స్థానం బ్రహ్మణే నా స్తి కి ఇహ ॥ ౭౦ ॥ వేంకటేశసమా దేవో న భూతో న
 భవిష్యతి | వేంకటాద్రిసమం స్థానం న భూతం న భవిష్యతి ॥ ౭౧ ॥ స్వామి
 సరస్వతీం తీర్థం సకుత్రా పి చ విద్యతే | ప్రాత రుత్థాయ యే నిత్యం వేంక
 టేశం స్మరన్తి వై ॥ ౭౨ ॥ తేషాం కరస్థా మోక్షశ్రీ ర్నా త్ర కార్యా విచారణా |
 స్వామిపుష్కరిణీతీర్థే స్నాత్వా సర్వాత్మకం హరిమ్ ॥ ౭౩ ॥ యే వా పశ్యన్తి
 నియతా వరాహాచలవాసినమ్ | తేఽశ్వమేధసహస్రస్య వాజపేయశతస్య
 చ ॥ ౭౪ ॥ ప్రాపున్వన్తి ఫలం పూణాం నా త్ర కార్యా విచారణా | వేంక
 టాచలమాహాత్మ్యం యే శృణ్వన్తి సరోత్తమాః ॥ ౭౫ ॥ తేషాం భుక్తి శ్చ
 ముక్తి శ్చ ఇహ లోకే పరత్ర చ | వేంకటాచలమాహాత్మ్యం సక్షిప్య కథితం
 తవ ॥ ౭౬ ॥ అతః పరం మహానద్యాః ప్రభావః కథ్యతే ౭౭౭ ॥ ౭౬౪ ॥

ఇతి స్కాన్దపురాణే తీర్థఖండే సువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యే శ్రీవేంక
 టాచలప్రశంసాయామగ స్త్యశంఖాదితపస్తుప్తశ్రీవేంక
 టేశావిర్భావాదికథనం నామ దశమోధ్యాయః.

ఇత్థం స్కాన్దపురాణే తీర్థఖండాంతర్గతప్రథమప్రభృతిషష్ఠపర్యంత
 షడధ్యాయాత్మకసువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యపర స్సప్త
 మప్రభృతిదశపర్యంతదశాధ్యాయాత్మక శ్రీ
 వేంకటాచలమాహాత్మ్యపర శ్చ ప్రథమో
 భాగ స్సమాప్తి మగమత్.

శ్రీ ర మ్మ.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

అథ స్కాన్దపురాణాన్తర్గత శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్య
పరద్వితీయభాగప్రారమ్భః.

—◆—పుత్రార్థమజ్ఞానాకృతతపసిస్యకారః◆—

శ్రీసూతః ॥ పుత్రహీనాంఽజనాపూర్వం దుఃఖతా తపసి స్థితా । తాం
దృష్ట్వా మునిశార్దూలో మతంగో విష్ణుతత్పరః ॥ ౧ ॥ అంజనాఖ్యా మువాచే
ద మనల్పతపసి స్థితాం ॥ మతంగః ॥ సముత్తిష్ఠాఽజ్ఞనే దేవి కిమర్థం తపసి
స్థితా ॥ ౨ ॥ వద దేవి మహాభాగే కార్యం తవ వరాననే ॥ అంజనా ॥ మతం
గమునిశార్దూల వచనం మే శృణుష్వ హ ॥ ౩ ॥ పితా మే కేసరీ నామ రాక్షస
శ్శివతత్పరః । శైవం ఘోరం తప శ్చ క్రే పుత్రార్థం తు నుదుష్కరం ॥ ౪ ॥
పార్వతీసహిత శృంభు ర్వృషభో పరి సంస్థితః । ప్రాదు రాసీ త్తదా శంభు
ర్గదా తస్మై వరం శుభం ॥ ౫ ॥ దుద్రః ॥ శృణు రాజ స్సృవత్యౌమి విధినా నిర్మితం
తవ । అస్మిన్జన్మన్య పుత్రత్వం తథాఽప్యన్య ద్దదామి తే ॥ ౬ ॥ విశుతా సర్వలో
కేషు పుత్రీ తవ భవిష్యతి । తస్యాః పుత్రో మహాబుద్ధి స్తవ ప్రీతిం కరిష్యతి ॥ ౭ ॥
ఇతి తస్మై వరం దత్త్వా తత్రై వాం తర్దధే హరః । మాం లభ్యా మత్పితా విప్ర
కృతకృత్యో బభూవ హ ॥ ౮ ॥ తతః కాలాంతరే విప్ర కేసర్యాభ్యో మహాకపిః ।
యయాచే మాం దదస్వే తి పితరం మే తతః పితా ॥ ౯ ॥ తస్మై మాం దత్తవాం
తైచ్చ వ పారిబర్హం దదా చ సః । గవాం లక్షసహస్రాణి గజలక్షం మహాత్మ
నః ॥ ౧౦ ॥ వాజినా మర్బుదం చై వ రథానా మర్బుదం తథా । వస్త్రరత్నా
న్యనేకాని దాసదాసీనహస్రకం ॥ ౧౧ ॥ అంతఃపురచరా నారీ నృత్తగీత
విశారదాః । దదా వాస స్సహస్రం చ మయా సాకం మహామతే ॥ ౧౨ ॥
సత్యా మే రమమాణాయా భూయా న్కాలో గతో మునే । అపుత్రా
దుఃఖతా విప్ర వ్రతాని వివిధాని చ ॥ ౧౩ ॥ కృతాని చ మయా తత్ర కిష్కింధా
యాం మహాపురి । మాఘే మాసి చ విప్రేంద్ర వై శాఖే కార్తికే తథా ॥ ౧౪ ॥
స్నానదానవ్రతాదీని చాతుర్మాస్యవ్రతం తథా । సమస్కారం తథా విప్ర ప్ర
దక్షిణ మనుత్తమం ॥ ౧౫ ॥ సాలగ్రామం తథాన్నం చ దీపదానం తథై
వ చ । గోదానం తిలదానం చ వస్త్రదానం మహామునే ॥ ౧౬ ॥ భూదానం

వారి దానం చ గంధపుష్పాదికం మునే । యాని యాని చ ముఖ్యాని వైష్ణ
వాని వ్రతాని చ ॥ ౧౭ ॥ మయాకృతాని సర్వాణి సత్పుత్ర ఫలకాంక్షయా ।
శ్రవణాదిషు య తోష్ఠీకృతం వ్రతం వివ్రే ర్మహత్తభిః ॥ ౧౮ ॥ మయాకృతం
చ విప్రేంద్ర తుష్ట్యర్థం మధువిద్విషః । యాని యాని చ ముఖ్యాని ఫలాని
వివిధాని చ ॥ ౧౯ ॥ మయా దత్తాని సర్వాణి సత్పుత్ర ఫలకాంక్షయా ।
మయా కృతా న్యసంఖ్యాని వ్రతాని వివిధాని చ ॥ ౨౦ ॥ పుత్రం తథా ప్య
లభ్యాహం దుఃఖతా తపసి స్థితా । భవిష్యతి కథం విప్ర పుత్ర ప్త్రేలోక్య
విశ్రుతః ॥ ౨౧ ॥ యయాచేహం మునిశ్రేష్ఠ ప్రణతా చ తవా గ్రతః ।
వదస్వ మునిశార్దూల దీనాహం తపసి స్థితా ॥ ౨౨ ॥ శ్రీసూతః ॥ ఏవం వదం
తీం తాం ప్రాహ మతంగో మునిస త్తమః । శృణు మద్వచనం దేవి పుత్రపౌత్ర
ప్రదాయకం ॥ ౨౩ ॥ ఇతో దక్షిణాదిగ్భాగే దశయోజనదూరతః । ఘనాచల
ఇతి ఖ్యాతో నృసింహస్య నివాసభూః ॥ ౨౪ ॥ తస్యో పరి మహాభాగే బ్రహ్మ
తీర్థం మనోహరం । తస్య పి పూర్వదిగ్భాగే దశయోజనమాత్రతః ॥ ౨౫ ॥
సువర్ణముఖరీ నామ నదీనాం ప్రవరా నదీ । తస్య ఏవో త్తరే భాగే వృష
భాచలనామతః ॥ ౨౬ ॥ తస్యై గ్రే సరసీ నామ్నా స్వామిపు గ్గురిణీ శుభా ।
గత్వా దృష్ట్వా శుభం తోయం మనశ్శుద్ధిం గమిష్యసి ॥ ౨౭ ॥ తత్ర స్నాత్వా
విధానేన వరాహం తం ప్రణమ్య చ । వేంకటేశం సమస్కృత్య తతో గచ్ఛ
వరాననే ॥ ౨౮ ॥ ఉత్తరే స్వామితీర్థస్య సింహశార్దూలసంయుతే । చూత
పున్నా గవనసై ర్వకుళామలకై శ్శుభైః ॥ ౨౯ ॥ చందనాగరునింబై శ్చ
తాళహింతాలకింశుకైః । కపిత్థాశ్వత్థబిల్వై శ్చ ఇంగుదై శ్చ వరాననే ॥ ౩౦ ॥
ఏతాద్భుతై మహాపుణ్యై వృక్షై శ్చ వివిధై శ్శుభైః । వియద్గంగే తి విఖ్యా
తం తీర్థం మేకం విరాజతే ॥ ౩౧ ॥ తస్మిం స్తీర్థే ఒంజనే దేవి సంకల్పవిధి
పూర్వకం । స్నాత్వా పీత్వా శుభం తీర్థం తీర్థస్యా భిముఖ స్థితా ॥ ౩౨ ॥
వాయు ముద్దిశ్య హేదేవి తపః కురు వరాననే । దేవై శ్చ రాక్షసై ర్వివ్రై
మన్షుజై ర్మునిస త్తమైః ॥ ౩౩ ॥ మృగైః పక్షిభి రస్త్రై శ్చ శస్త్రై శ్చ వివిధై
శ్శుభైః । అవధ్యో భవితా పుత్ర స్తపసా తే న సంశయః ॥ ౩౪ ॥ శ్రీసూతః ॥
ఇతి ప్రోక్తా ఒం జనా దేవీ తం ప్రణమ్య పునః పునః । భర్త్రా సాకం యయా
వాశు వేంకటాచలసంజ్ఞకం ॥ ౩౫ ॥ కాపిలం తీర్థ మాసాద్య స్నాత్వా నిర్కల
మానసా । వేంకటాద్రిం సమారుహ్య స్వామిపుష్కరిణీం యయా ॥ ౩౬ ॥
స్నాత్వా వరాహ మానమ్య వేంకటేశకృతానతిః ! మతింగస్య ఋషే
ర్వాక్యం స్మరంతీ చ ముహూ ర్ముహూః ॥ ౩౭ ॥ వియద్గంగాం యయా వాశు
చా శ్చ నా మంజుభాషిణీ । స్నాత్వా పీత్వా శుభం తోయం తీరే తస్య తదు
న్ముఖ ॥ ౩౮ ॥ ప్రాణవాయుం సముద్దిశ్య తప శ్చ కేయతవ్రతా । ఫలాహారం

జలాహారం నిరాహారం తతః పరం || ౩౯ || సహస్రాబ్దం తపశ్చక్రే న్యస్తనా
సాగ్రదృష్టికా । వయస్యా విపులా నామ శుశ్రూషా మకరో చ్చుభా || ౪౦ ||
హ్నానాం చ సహస్రాంతే వాయు ద్వేషా మహామతిః । హృదురాసీ త్తదా
తస్యై భాషమాణో మహామతిః || ౪౧ || మేషసంక్రమణం భానా సంప్రాప్తే
మునిస త్తమాః । పూర్ణిమాభ్యే తిథౌ పుణ్యే చిత్తానక్షత్రసంయుతే || ౪౨ ||
తవే ప్సిత మహం దాస్యే వరం వరయ సుప్రతే । ఇతి త ద్వచనం శ్రుత్వా
తతః హ్నానా సతీ || ౪౩ || పుత్రం దేహి మహాభాగ వాయో దేవ
మహామతే । తస్యా స్తద్వచనం శ్రుత్వా మాతరిశ్వాబ్రవీ త్తతః || ౪౪ ||
పుత్ర స్తేహం భవిష్యామి ఖ్యాతిం దాస్యే శుభాననే । ఇతి తస్యై వరం దత్వా
తత్త్రై వా స్త మహాబలః || ౪౫ || తదా బ్రహ్మదయోదేవా ఇంద్రాద్యా
లోకపాలకాః । వసిష్ఠాద్యా మహాత్మాన స్సనకాద్యాశ్చ యోగినః || ౪౬ ||
వ్యాసాదయ శ్చ విశ్వేంద్రా లక్ష్మ్యా సాకం జగత్పతిః । మునిషతోష్ఠ్య దేవ
పత్న్య ఋషిపత్న్య స్తధై వ చ || ౪౭ || స్వం స్వం వాహన మారుహ్య
దారభృత్యనుతాదిభిః । ఆగతా స్తే మహాత్మానో ద్రష్టుం తాం తపసి స్థితాం ||
౪౮ || ఆశ్చర్య మాశ్చర్య మితి బ్రువాణా బ్రహ్మదయో దేవగణా శ్చ సర్వే
ఆలోకయంతో దివి దూరత స్తే స్థితా స్సదా బ్రహ్మమ హేశమఖ్యాః || ౪౯ ||

ఇతి స్కాన్దపురాణే శ్రీవేదటాచలమాహాత్మ్యే-అష్టనాతపః

కరణప్రకారాదివర్ణనం నామ ప్రథమోఽధ్యాయః

—♦— వ్యాసప్రోక్తాకాశ గణాన్నానకాలనిర్ణయః. —♦—

శ్రీసూతః || అంజనాఽపి వరం లభ్యా భర్త్రా సాకం ముమోద హః ।
బ్రహ్మచీ నాగతా దృష్ట్వా విస్తయావిష్టమానసా || ౧ || పత్యా సాకం
తత స్స్వస్థా చా జ్ఞానా మంజుభాషిణీ । బ్రహ్మదిభి రనుజ్ఞాతో వ్యాసో వేద
విదాం వరిః || ౨ || అంజనాం తా మువాచే దం మేఘగంభీరయా గిరా ।
వ్యాసః || అంజనే శ్వణ మద్వాక్యం సర్వలోకోపకారకం || ౩ || మతంగస్య
ఋషే ర్వాక్యం శ్రుత్వా నిర్మలచేతసా । యస్తా త్తు వేంకటం గత్వా తపః
కృత్వా సుదుష్కరం || ౪ || ప్రసూయతే త్వయా పుత్ర శ్శూర స్త్రైలోక్య
విక్రమః । ఇదం తీర్థోత్తరం తస్మా త్ప్రత్యక్షుదివసే తవ || ౫ || గంగాదీని చ
తీర్థాని సమాయాంతి జగత్ప్రయే । వేంకటాద్రే స్సమం తీర్థం బ్రహ్మాండే
నాస్తి కించన || ౬ || తత్రా ప్య త్యంతముఖ్యా వై స్వామిపుష్కరిణీ శుభా ।

తతో ధిక మిదం తీర్థం ప్రత్యక్షుదివసే తవ ॥ ౭ ॥ స్నానార్థం యే సమాయాంతి
చిత్తాఃకుతఃసమన్వితే । మేషం పూషణి సంప్రప్తే పూర్ణిమాభ్యే శుభే దినే ॥
౮ ॥ శృణు తేషాం ఫలం దేవి వత్సామి తవ నువ్రతే । గంగాదిసర్వతీర్థేషు
ద్వాదశాబ్దం వరాననే ॥ ౯ ॥ య త్ఫలం విద్యతే దేవి త త్ఫలం భవతి
ధ్రువం । దానాని కుర్వతాం పుంసాం తేషాం శృణు ఫలోన్నతిం ॥ ౧౦ ॥
స్థానే తూక్తం ఫలం దేవి విద్ధి తేషాం వరాననే ॥ అంజనా ॥ కార్యాణి యాని
దానాని వేఙ్కటాద్రా నగోత్తమే ॥ ౧౧ ॥ తాని సర్వాణి విప్రేంద్ర వద వేద

••••• వ్యాసప్రకృతీర్వేఙ్కటాచలకరణీయదానప్రశంసా. •••••

విదాంవర ॥ వ్యాసః ॥ అన్నదానం వస్త్రదానం ద్వయ మేత త్ప్రశస్యతే ॥
౨౧ ॥ పితు శ్రాద్ధం విశేషేణ వేఙ్కటాద్రా నగోత్తమే నువర్ణం యే ప్రయ
చ్ఛంతి ప్రితయే మధుఘానినః ॥ ౧౩ ॥ స్వర్గలోకం సమాసాద్య మోదంతే
మునిస త్తమాః । నాలగ్రామశిలాదానం యః కరోతి నగోత్తమే ॥ ౧౪ ॥ అంగ
భంగ మవాప్నోతి స్వానుభూతిం చ విందతి । యో దదాతి ద్విజేంద్రాయ
గోదానం చ కుటుంబినే ॥ ౧౫ ॥ రోమసంఖ్యాప్రమాణేన విష్ణులోకే విరా
జతే । భూమిం దదాతి యో దేవి బ్రాహ్మణాయ కుటుంబినే ॥ ౧౬ ॥ తస్య
పుణ్యాఫలం వక్తుం క శ్శక్తో దివి వా భువి । కన్యాం దదాతి యో దేవి శ్రోత్రి
యాయ ద్విజాతయే ॥ ౧౭ ॥ విష్ణులోకం సమాసాద్య మోదతే పితృభి స్సహ ।
ప్రపాం కుర్వంతి యే దేవి శీతలోదకసంయుతాం ॥ ౧౮ ॥ తేషాం పుణ్యాఫలం
వక్తుం శేషేణా పి న శక్యతే । తిలం దదాతి విప్రాయ శ్రోత్రియాయ కుటుం
బినే ॥ ౧౯ ॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తో విష్ణులోకం న గచ్ఛతి । ధాన్యదానం స్రవశం
సంతి విప్రా వేదవిదాం వరాః ॥ ౨౦ ॥ బహుపుత్రా భవిష్యంతి ధాన్యధానం
ప్రకుర్వతాం గంధచంపకపుష్పాదీన్ ఛత్రివ్యజనచామరాన్ ॥ ౨౧ ॥ తాం
ఋణం ఘనసారాదీన్ యో దదాతిద్విజాతయే । భుక్త్వా భోగం చిరం కాం
సరలోకం తతో వ్రజేత్ ॥ ౨౨ ॥ దివ్యవర్షసహస్రం చ భుక్త్వా భోగా
న నేకశః । నార్వభామ స్తతో భూత్వా తత్ర భుక్త్వా చిరం మహీం ॥ ౨౩ ॥
తతో విప్రత్వ మాసాద్య వేదవేదాంగపారగః । తతో ముక్తిం సమాయాతి
ప్రసాదా చ్ఛక్రపాణినః ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యేత త్కథితం దేవి వేంకటాచలవైభవం ।
య ఏత చ్ఛృణుయాన్నిత్యం య శ్చాపి పరికీర్తయేత్ ॥ ౨౫ ॥ సర్వ

౫౩.౨ సువర్ణముఖరీమాహాత్మ్యే - శ్రీస్కాన్దపురాణాన్తర్గతే [౭-౨

వాపవినిర్ముక్తో విష్ణులోకం స గచ్ఛతి । ఇత్యే త త్కథితం పూర్వం వ్యాసేనైవ
మహాత్మనా ॥ ౨౬ ॥ శృణు యా ద్వా పరే ద్వా పి కృతకృత్యో భవిష్యతి ।
తస్యైవ వంశజా స్సర్వే ముక్తిం యాంతి స సంశయః ॥ ౨౭ ॥

ఇతి స్కాన్దపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే ఆకాశగంగాస్నాన
కాలనిర్ణయాదికథనం నామ ద్వితీయాధ్యాయః.

ఇత్థం స్కాన్దపురాణే ఘనప్రభృతిదశమపర్వస్తదశాధ్యాయా
త్మకసువర్ణముఖరీ శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే పరప్రథ
మభాగప్రథమద్వితీయాధ్యాయాత్మక శ్రీవేంకటాచల
మాహాత్మ్యపరద్వితీయభాగౌ సమాప్తిమగమతామ్.

శ్రీవేంకటాద్రినిలయః కమలాకాముకః పుమాన్ ।
అభజ్జురనిభూతి ర్న స్తరజ్జయతు మజ్జశమ్ ॥
స్కాన్దపురాన్తర్గతసముదితాధ్యాయసంఖ్యేను ॥ ౧౨ ॥

శ్రీ రస్తు

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీ యై శ్రీ పద్మావత్యై నమః.

శ్రీమతే విష్వక్సేనాయ నమః.

అ ధ ణ ది త్య పు రా ణా స్త ర్గ త

శ్రీ వేంకటాచలమాహాత్మ్య ప్రారంభః.

శ్రీయఃకాంతాయ కల్యాణ నిధయే నిధయేర్థినామ్ ॥

శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మద్గుళమ్ ॥

◆◆◆ శౌనకాదీ స్మృతి సూతప్రోక్తశ్రీశ్రీనివాసవైభవమ్. ◆◆◆

శ్రీశౌనకాదయఃఉచుః ॥ శ్రీవేంకటేశమాహాత్మ్యం శ్రీనివాసప్రసాదతః । శ్రీప్రదం సర్వదా సూత దయయా ప్రోక్తవా నసి ॥ ౧ ॥ ఇతః పరం శ్రీనివాస స్మృతి స్మరణశో హి నః । కథం ప్రీతో భవే త్సద్యో హ్య భీష్టాని ప్రపన్నయన్ ॥ ౨ ॥ త ద్వదస్వ కృపాపూర్ణా వేంకటేశకథామృతం । భగవన్ సర్వతత్త్వజ్ఞ దయాపాత్రం వయం తవ ॥ ౩ ॥ శ్రీసూతః ॥ శృణుద్ధ్వం మునయో దివ్యం సావధానతయా త్వీ దమ్ । యథా పృష్టం తథై వాఽహం వత్సోమి వచనం శుభమ్ ॥ ౪ ॥ వేంకటాద్రిసమం స్థానం బ్రహ్మాండే నా స్తి కిం చన । వేంకటేశసమో దేవో న భూతో న భవిష్యతి ॥ ౫ ॥ అద్భుతం చాస్య చరితం వణితుం కేనశక్యతే । తథాఽపి తారకం సర్వపాపఘ్నం పుణ్య వధానమ్ ॥ ౬ ॥ సువిచిత్ర మపూర్వార్థం దేవమ్యాదిభి రాదృతం లోకో త్తరం మహాశ్చర్యం వత్సేఽహం సర్వసిద్ధిదమ్ ॥ ౭ ॥ శేషాచలే య న్నామా త్మ్య మన్యతేత్రే న త త్కచిత్ । తద్గతశ్రీనివాసస్య మహిమా నాన్యగ శ్శుభః ॥ ౮ ॥ వేదేషు చ పురాణేషు వేంకటేశకథామృతమ్ । వణితం చే తిహ సేషు భారతాద్యాగమేషు చ ॥ ౯ ॥ మనోహరం తు సంశ్రావ్య మిహ ముత్రే ప్రదాయకమ్ । జ్ఞానప్రదం విశేషేణ మహైశ్వర్యస్య కారణమ్ ॥ ౧౦ ॥ వైరాగ్యభక్తిసత్త్వాది ప్రదేంద్రియవశప్రదే ॥ వేంకటాద్రాశుచి త్తేఽశుచిదోషో న విద్యతే ॥ ౧౧ ॥ తస్మా ద్వేంకటనాథస్య నై వేద్యం గ్రాహ్య ముత్తమమ్ । తేన తేమః ప్రజానాం హి విపరీతే విపర్యయః ॥ ౧౨ ॥ కర్తాపి

సృష్టిస్థితిసంయమాదే ధర్మార్థా రజస్సత్త్వితమాలస్య సంహారః । అనార్య
సంతో నచసాఽనిరుక్త స్పదాశ్రయో దేవనో నరేణ్యః ॥ ౧౩ ॥ నిత్యం
బ్రహ్మ శివ శ్యామగుడేంద్రాదయో నరాః । పూజయంతి మహాభక్త్యా పేద
ఊశం శ్రియా సహ ॥ ౧౪ ॥ చరాచరగురు దేవస్త్వనాగే, మహేశ్వరీరిః ।
జప్య స్తవ్యా చానీయ శ్చ స్మర్యా భ్యయో లభతే ॥ ౧౫ ॥ తన్నా
స్తగ్ధతప్రాణో భక్త్యా తన్నామ సంస్మరేత్ । గోదానాన్య శ్వమీధాద్యాః
కన్యాదానాన్య సంఖ్యయా ॥ ౧౬ ॥ అసంఖ్యమేకపాదాః దానాన్య న్యాన్య
నేకశః । తన్నామస్తృత్యతుల్యాని మాహర్షిన్యం కిము తా దృఢిమ్ ॥ ౧౭ ॥
ఇతి శేషేణ కథితం కిపిలాయ మహాత్మనే । కిపిలాఖ్యమహాయోగసింహాశ త్పు
మయా శ్రుతిమ్ ॥ ౧౮ ॥ తదుక్తం భవతా మధ్య సన్యసి ప్రీతిం పాదేః ।
అతోపా మంగళార్థం చ శృణుధ్వం య స్తయో చ్యతే ॥ ౧౯ ॥ శ్రీ వీరా
ఊశయాత్రార్థం గచ్ఛధ్వం మృతప్రతాః । నిష్ఠుసాదశేషః పృథ్వీ
భక్తిమంతో జతేంద్రియాః ॥ ౨౦ ॥ స్తోత్రం కులధ్వం బహుభా భగవద్భు
ణవేద్యైః । స్వగుణైకైకవిజ్ఞానాన్యభా ప్రీతి నిత్యే వాగే ॥ ౨౧ ॥
న తాదృశీ ప్రీతిరస్తి వ్యాజ్ఞానాదన్యభా మతో । భక్త్యా స్తోత్రేణ స సుప్త
స్సప్తేష్టాని ప్రవర్తతి ॥ ౨౨ ॥ భక్తిస్తోత్రవిహీనేషు దయావా న్న భవే
త్తథా । అత్ర నగి కథయామి ప్త పతిహాసం పురాతనమ్ ॥ ౨౩ ॥ యస్య
స్తరణమాత్రేణ భక్తి ర్విష్ణుసదాంబుజే । వాయుశిఖ్య దేవశర్తా విష్ణుభక్త
జితేంద్రియః ॥ ౨౪ ॥ తపస్వీ బహువిధాసాన్ స్వదా విష్ణువిగతః । మమ
తాహంకారవద్దో విషయేషు విరాగవాన్ ॥ ౨౫ ॥ పట్కప్రసాదము
శాంత స్వత్తరంగనుభంగ్యాత్ । కులగతే న ముగి శాన్ దారిద్యాగ్నీదే
తోఽపిచ ॥ ౨౬ ॥ భార్యయా ప్రాణిణో నిత్యం దారిన్యాపగమేచ్ఛయా ।
భో నాథ హే పతే న్యామి ప్రసీద కిరుణానర ॥ ౨౭ ॥ శుభయా చాశీతా
బాలాస్తవ పుత్రా శ్చ కేవలం । న శక్తాఽహ మరణ్యేషు కిరదమూలా
ర్జనాదిషు ॥ ౨౮ ॥ రక్షకో మమ నా న్యోస్తి శిశూనాం పాలనేఽపి చ ।
కృపాం కురుష్వ శిశుషు మన్విజ్ఞాపన మాశృణు ॥ ౨౯ ॥ కులస్వామి ప్తదే
ప్రా నో జగద్రక్షణవీక్షిణః । శరణాగతసంత్రాణ శ్రీనివాస స్సతా గతిః ॥ ౩౦ ॥
పాలకో హి బహూనాం చ భక్తానాం భక్తవత్సలః । తల్లక్ష్మీకతిపాదాబ్జం
గత్వాతిత్యాగ్ధనాం కురు ॥ ౩౧ ॥ తేన ప్రీతో భవే త్స్వస్తి స్తోస్త త్తవసం
భవేత్ । ప్రసీద త్వం దయాసింహో దయాం కురు దయాం కురు ॥ ౩౨ ॥ ఇతి
దై న్యేన మహతా ప్రార్థితో వార్షికం తయా । స స్వీచకాని తద్వాన్యం
తపోవిష్ణుభయా త్తదా ॥ ౩౩ ॥ కష్టా చా ద్విష్టపాకేన తద్గురు ర్వాయు
రాగమతో । పతివ్రతాయాం శిశుషు ప్రసన్నః కిరుణానిధిః ॥ ౩౪ ॥ తపోవ

సానే సంప్రాప్తం స్వగురుం జగతాం గురుం । దృష్ట్వా ముదా దేవశర్తా సహ
సోత్థాయ చా దరాత్ ॥ ౩౧ ॥ సాష్టాంగం తం ప్రణమ్యా ధ బద్ధాంబలిపుటో
౭భవత్ ॥ తతో వాయుః ప్రాహ శిష్యం మధురం వచనం హితమ్ ॥ ౩౨ ॥ శ్రీమ
ద్వేంకటాచార్య యాత్రాక్షం గచ్ఛ మాచిరం । తేనేహ ముత్ర తేభీష్ట
సిద్ధి ర్భవతి నా న్యథా ॥ ౩౩ ॥ లక్ష్మీపతే ర్దయాసింధో ర్బ్రహ్మదివరదాయినః ।
యాత్రాయాం మాస్తు సందేహ శ్శీఘ్రం గచ్ఛ సుభక్తిమాన్ ॥ ౩౪ ॥ ఇతి
దేవేనా నితేన గురుణా స్వస్య చోదితః । ముహూర్తుహు ర్బౌద్ధితో౭ధ విష్ణు
యాత్రామహాదరః ॥ ౩౫ ॥ గురూక్త మర్థం జగ్రాహ గురువాక్యే సదా రతః ।
గురూపదేశో బలవాః గురో రాజ్ఞాం న లంఘయేత్ ॥ ౩౬ ॥ ఇత్యర్థ
మనుసంధాయ ప్రతస్థే శేషపర్వతం । తత్ర శ్రీవేంకటేశస్య సందర్శన
మహాదరః ॥ ౩౭ ॥ ఆనందజ్ఞానదం విష్ణు మానందమయనామకం । అనందేన
దదర్శాయ మానందనిలయాలయే ॥ ౩౮ ॥ విహరంతం శ్రీధరాఖ్యం
నానాలీలావిలాసినం । భక్తదర్శనమాత్రేణ ప్రసాదా న్నందహాసినమ్ ॥

◆◆◆ శ్రీశ్రీనివాస ముద్దిశ్య దేవశర్తాఖ్యవిస్మయకృతస్తుతిః. ◆◆◆

౪౩ ॥ శ్రీవేంకటేశం తం నత్వా భక్త్యాచక్రే౭ధ సంస్తుతిం ॥ దేవశర్తా ॥ దయా
నిధే దయానిధే దయానిధే దయానిధే ॥ ౪౪ ॥ నమో నమో నమో నమో
నమో నమో నమో నమో నమః ॥ శ్రీపద్మానాథ పద్మేశ పద్మజేశేం ద్రవందిత ॥ ౪౫ ॥
పద్మమాలికా పద్మనేత్ర పద్మాభయదరారిభృత్ । పద్మపాణే పద్మపాద సర్వ
హృత్పద్మసంస్థిత ॥ ౪౬ ॥ త్వత్పాదపద్మయుగళం ప్రణమామ్య తిసుందరం ।
త్వత్పాదపద్మనూహాత్మ్య మప్య సంతప్రివిక్రమం ॥ ౪౭ ॥ యత్కనిష్ఠాంగుళి
సఖమణ్యగ్రగుణసంయుతాన్ । అనంతాన్ త్సువిశేషాం శ్చ పశ్యంతీ శ్రీ ర్ని
రంతరం ॥ ౪౮ ॥ స్తోత్రకామా త్మణా దీతో హమాదా శ్చర్యసాగరే । గహనే
గాహమానా భూ దనంతశ్శుత్యగోచరే ॥ ౪౯ ॥ త్వయో పదిష్టో యః పుత్ర
వాత్సల్యా చ్చతురాననః । త్వద్గుణానాం చ గణనా దానంద మతులం భజన్ ॥
౫౦ ॥ నా ద్యా పి విరరామా సా గణనా ద్వేవరాడ పి । సహస్రనదన శ్శేషో౭
శేషవేదాధాకోవిదః ॥ ౫౧ ॥ నా హం జానే ఇతి బ్రూతే య న్నఖాగ్రాన్
గ్రవైభవం । అనంతవేదా భావం తే హ్య నోన్యం ప్రవిచార్య చ ॥ ౫౨ ॥
ఏకైకస్మి న్నధికారే నియుక్తా ఏకైకశో బ్రహ్మపూర్వాశ్చ విష్ణోః । సర్వే దేవా
స్సాన్విధికారే నియుక్తా స్సత్యాదిలోకేషు యథాక్రమేణ ॥ ౫౩ ॥ భుంజంత
ఇష్టాని మహాదరేణ భజంతి శేషచలగం రమేశమ్ । వయం త్వ సంతా
హరిణా నియుక్తా వేదా స్తోతుం స్వస్య గుణానుభావమ్ ॥ ౫౪ ॥ గుణా స్త్వ
సంతాః పరమాత్మనో య త్పదో సఖాగ్రగణైకదేశమ్ । స్తుతౌ మిళిత్యా
వయ ముత్ర శక్తా వేదా స్త్వ సంతా జనితా స్తదర్థమ్ ॥ ౫౫ ॥ ఏవం

సునిశ్చిత్య గుణైకదేశ మాహాత్మ్య మేతే త్వ విజానంత ఏవ । ఉపక్రాంతా
స్తోతు మథో గుణైకదేశో వ్య నంతాత్తతయాభివృద్ధః ॥ ౫౬ ॥ తం వీక్ష్య
తే న్యోన్య మథో చు రేకం గుణం వదామో విస్మజామ వేమా ॥ ఆరేభిరే
పూర్వవ దేవ తే పి గుణా అనంతా అభవ చ్చ సో పి ॥ ౫౭ ॥ గుణై స్సపూ
ణా శ్శుభదై రనంతైః ప్రత్యేకశః కిరణాని వ పూష్టః । విదిక్షు దిక్షూ
ధ్వమధ శ్చ పేదా దృష్ట్యా గుణా వ్యాపృతా నిత్యపూచక ॥ ౫౮ ॥
ద్రష్టుం శ్రోతుం కీర్తితుం వాఽపి బోధు మశక్యం నః కిముత స్తోతు మేతా ॥
అస్తా నతీతా న్వయ మల్పసారాః కిం వణాయామోఽల మలం ప్రశంసయా ॥
౫౯ ॥ ఇత్యుక్తవంత స్స్వమనోనుసారా ద్గుణా నేతా వణాయామాను
రంజః । తథాఽపి తే పాదనఖాగ్రగేషు గుణేష్వ నంతేషు విభాజితస్య ॥ ౬౦ ॥
గుణైకదేశస్య గుణైకదేశకః ప్రసర్జితో శా బహవౌ న వణికతాః । ఏవం
రమాఽజాహిపవేదముఖ్యా శ్చక్తా నా నక దశనే త్వద్గుణానాం ॥ ౬౧ ॥
య త్సమ స్తగుణా నిష్ణో వణనే శ క్తివణికతాః । ఆనంతవేదా స్తద్భూమిక
గుణా స్తే త్వ మితాద్భుతాః ॥ ౬౨ ॥

ఇతి శ్రీమదాదిత్యపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే దేవశర్త

కృత శ్రీనివాసపాదనఖాగ్రాది మహిమవణానం నామ

ప్రథమోధ్యాయః.

◆◆◆శ్రీశ్రీనివాసదివ్యమజ్జశవిగ్రహసౌందర్యాదివర్ణనమ్.◆◆◆

దేవశర్తా ॥ ఇతో వ్య ధ త్వత్పదాబ్జ గతసౌందర్య మద్భుతం ।
స్వామిం స్త్వయా ప్రేరిత శ్చే ద్యధామత్య నువాదయే ॥ ౧ ॥ వక్షస్థాఽపి
రమా దేవీ తవ పాదాంబుజే స్థితం । సౌందర్య మద్భుతం దృష్ట్వా సుందరీ
మోహితాభవత్ ॥ ౨ ॥ విస్మితా ద్రష్టుకామాభవ స్వస్య నేత్రద్వయేన
వై । అశక్యం దశన మ్మ త్వా త్రిరూపా చా భవ త్తదా ॥ ౩ ॥ దక్షిణే
శ్రీరూపీణీచ వామే భూరూపిణీ స్థితా । నీళారూపా చ తత్రై వ త్రిరూపా
నేత్రషట్కతః ॥ ౪ ॥ పశ్యంత్య నన్యమనసా సౌందర్యాఖ్యరసాయనమ్ । పిబంత్య
వ్య న్వహం నా పి నివృత్తా తృప్తయాభునా ॥ ౫ ॥ శ్రీసుందర శ్రీనివాస నాభి
స్థశ్చతురాననః । తవ పాదాంబుజే రమ్యసౌందర్యే లగ్నమానసః ॥ ౬ ॥ అష్ట
నేత్యా దివారాత్రం పశ్యన్ సౌందర్య మద్భుతమ్ । నా లం నేత్రాష్టక మితి
బహురూపీ తదా భవత్ ॥ ౭ ॥ కంఠే చ కౌస్తుభం నాభౌ నైకుంతా ద్రితి
ధామసు । సత్యలోకే చ మేర్వాదౌ సర్వత్ర చతురాననః ॥ ౮ ॥ తతః
పాదాబ్జసౌందర్య రసం చా మృతధిక్కరం । ప్రీత్యా పాతు మహోరాత్ర

సాద్య నుఖభోగినః ॥ ౯ ॥ తృష్ణా శాంతాఽధునా నాపి పాదసౌందర్య
సౌందర్యం । శయ్యాసనాతపత్రాదిరూపీ త్వత్పాదసేవకః ॥ ౧౦ ॥ శేఖో బహు
హస్రాక్ష స్సదాఽస్తస్థో వ్యచింతయత్ । అస్త త్సాన్వయ్యంఘ్రిసౌందర్యం
చిత్రసుమనోహరం ॥ ౧౧ ॥ అదృష్టశ్రుతపూర్వం చ మహాగాఢం విలక్షణం ।
విలక్షణంచ సందృశ్యం జగన్తోహనమోహకం ॥ ౧౨ ॥ బహుాని మమ నేత్రాణి
మీపే సర్వదా హరేః । వాస శ్చే శప్రసాదేన త్వే వం భాగ్యమభూ స్తమ ॥
౧౩ ॥ తి సంభ్రమనంయుక్త స్సర్వదాఽతిప్రియో హరేః । నేత్రై ర్బహుసహస్రై
చ లక్ష్మీపతిపదాంబుజే ॥ ౧౪ ॥ అసమం చిత్రసౌందర్యం దృష్ట్వా దృష్ట్వా
పునః పునః । మహానందాంబుధౌ మగ్న ఏవం మేనే ఫణీ తదా ॥ ౧౫ ॥
సామ్య హం సదై వాత్ర పాదమూలే చ మత్పతేః । వైకుంఠం వా నగ
వాఛామి త్యక్త్వా విష్ణుపదాంబుజం ॥ ౧౬ ॥ య స్త్వా సందో భవే నిత్యం
సౌందర్యదర్శనాత్ । వైకుంఠ ఉదృశానంఙ్గః కైవల్యేఽపి న విద్యతే ॥
౧౭ ॥ పాతాళమాత్రం గంతవ్యం పాదమూలం యతో హరేః । స స్థాస్యామి
క్షణ మపి యత్సౌందర్యామృతం వినా ॥ ౧౮ ॥ ఇతి నిశ్చిత్వ నాగేంద్రః పాద
సౌందర్యమోహితః । యత్ర యత్రే దిరేశస్య పాదమూలం ప్రవర్తతే ॥
౧౯ ॥ తత్ర తత్ర సదా పాద సౌందర్యామృతపాయ్య భూత్ । అథాచింతయ
దేవం హి శంకరో లోకశంకరః ॥ ౨౦ ॥ శేషస్య కి మహా భాగ్యం శేషా
శేషప్రసాదజం । బహునేత్రాణి తత్పాద సౌందర్యామృతసేవనం ॥ ౨౧ ॥
సితద్వయం దులభం మే త్రినేత్రత్వా దహా బత । భావిజన్మని శేషత్వ
ప్రాప్త్యర్థం వా మహ త్తపః ॥ ౨౨ ॥ కరోమి త్య తివై రాగ్యా చ్ఛంభుః
కైలాసగోఽభవత్ । శ్రీవేంకటేశేంద్రిరేశ జిష్ణు స్తప ముఖాంబుజాత్ ॥ ౨౩ ॥
జాత స్సహస్రనయనో ప్యే వం తన పదాంబుజే । అదృశ్యాశ్చర్యసౌందర్యం
సంపశ్య న్న ప్య హనిశం ॥ ౨౪ ॥ ఇత్స్య చింతయ దత్యంతం పాదసౌందర్య
మోహితః । అమృతస్య పురా పానే మే నా భూ దీదృశం నుఖం ॥ ౨౫ ॥
సౌందర్య మతిసామీప్య దోషా త్సమ్యజ్ను దృశ్యతే । ఇతో ప్య తిశయానందః
కిం చి ద్వ్యవహితే భవేత్ ॥ ౨౬ ॥ అత స్స్వగేహోఽనిమేషో యావన్నే
త్రై రహనిశం । వీక్షే యావ దలం బుద్ధి తతో మత్స్నాన మాప్రవజే ॥
౨౭ ॥ ఇతి స్వగేహతస్యాపి యావ న్నేత్రై శ్చియఃపతే । త్వత్తేజఃపుం
జపాదాబ్జసౌందర్యామృతపాయినః ॥ ౨౮ ॥ తృష్ణా శాంతాఽధునా నాపి తస్మా
త్స్వగేహ స్థిరస్థితిః । శ్రీశ తే పాదసౌందర్యం లేఖనా మ్మహతా మపి ॥ ౨౯ ॥
యద్యే వం దులభ మభూ దితరేషాం తు కా కథా । విష్ణో తే పాదరే
ఖానాం మాహాత్మ్యం లోకపావనం ॥ ౩౦ ॥ విజ్ఞాపనం కరిష్యామి త్వ పరా
ధం తుమస్య మే । పాదమాహాత్మ్యశోభాణాం భక్తానాం భక్తవత్సల ॥

౩౧ || మహాఽజ్ఞానతమో భిత్వా కృత్వా జ్ఞానప్రకాశనం । త్వన్మార్గదశా
 నాథాణ్యు చక్రరేఖాం పదేఽధరః ॥ ౩౨ ॥ పాదమాహాత్మ్యమంత్రా
 గాం సాంగవేదచతుష్టయం । ఇతిహాసపురాణాని మంత్రోపనిషదాత్మికాః ॥
 ౩౩ ॥ సర్వవిద్యా దదానీతి దరరేఖాం పదేఽధరః । పాదమాహాత్మ్యధ్యాత్మాణా
 ముపద్రవసిరాఖలా ॥ ౩౪ ॥ దైత్యరక్షఃపిశాచాదీ కూర్మాండబ్రహ్మ
 రాక్షసాః । సుచూర్ణయామీ తిహారే గదారేఖాం పదేఽధరః ॥ ౩౫ ॥
 పాదమాహాత్మ్యసత్త్వాణా ముత్తమే మందరే సదా । పద్మయా భార్యయా
 సాకం పద్మజేన సుతేన చ ॥ ౩౬ ॥ కుటుంబీ పద్మనాభో హం వసామీ త్యే
 న సూచయత్ । పద్మరేఖాం పాదపద్మే పద్మేశత్వం ధరన్న సి ॥ ౩౭ ॥ విర
 జామానససో' ధనుష్కృతి ర్మహాగహా । గంగాదిసర్వతీర్థాని త్వత్పాదాబ్జే
 నసృతి హి ॥ ౩౮ ॥ సహస్రప్రతపూర్వాణి జాయంతే తేషు నిత్యశః । ఇతి
 సూచయితుం పాదే పద్మరేఖాం ధరన్న సి ॥ ౩౯ ॥ పద్మాహృత్పద్మసంస్థాపి
 పాదపద్మస్య మూలగా । పశ్యంతీ నేత్రపద్మాభ్యాం తత్సౌందర్య మలోకిం ॥
 ౪౦ ॥ ధ్యాయంతీ చ స్వహృత్పద్మే తన్నాహాత్మ్యం శ్రుతీరితం । భజంతీ కర
 పద్మాభ్యా మంకేఽచనసిరీ సదా ॥ ౪౧ ॥ ఇతి సూచయితుం పాదే పద్మ
 రేఖాం ధరన్న సి । పానపాకజమాహాత్మ్యం లిఖిత్వై వ స్వహస్తతః ॥ ౪౨ ॥
 దాత్రాణాం వైష్ణవాగ్యేభ్యో మహాఘోషువిభేదనం । కరోమీ తి జ్ఞాప
 నాయ వజ్రరేఖాం పదేఽధరః ॥ ౪౩ ॥ మాహాత్మ్యన్యా చాకానాం
 తు గజా న్కామాదిసంజ్ఞితాః । అదమ్యాన్ దమయానీ తి హ్యం కుశా
 భ్యాం పదేఽధరః ॥ ౪౪ ॥ శ్రుత్వా దరేణ సంతుష్టా భక్తా ధ్వజ
 వచుచ్చిత్తాః । కరోమీ తి జ్ఞాపనాయ ధ్వజరేఖాం పదేఽధరః ॥ ౪౫ ॥ అబ
 గ్న్యనిలభాహంస్పర్శహృత్పిగుణత్రయైః । క్రమాద్దశగుణై రంశ మానృతం
 సరమాద్భుతం ॥ ౪౬ ॥ యన్నాగ్రాద్వినిర్భిన్నం తత్పాదం కో ను వర్ణ
 యేత్ । శేషామహ త్తప స్తత్త్వా త్వా మారాధ్య జగత్పతిం ॥ ౪౭ ॥ త్వత్ప్ర
 సాదా స్తహ ద్భాగ్యం యత ఆప సుమర్లభం । శయ్యాసనం పాదుకే త దాత
 ప్రత మభూ త్తవ ॥ ౪౮ ॥ తిత్సుఖం తు రమా గృప్త్యా మేనే శేషైకభా
 జం । అహ మేవా నుభోక్యోమి మత్పతేరింగసంగజం ॥ ౪౯ ॥ ఆతప్రతేణ
 యత్ప్రప్తం పాదుకాభ్యాం చ య త్సుఖం । సర్వభాగ్యం మమై వ స్యా
 దితి వక్షస్థితాపి సా ॥ ౫౦ ॥ వైకుంఠాదిషు లోకేషు చతుర్దశసు వైతథా
 బ్రహ్మాండాంతర్బహి శ్చాపి సర్వహృత్కమలేష్వ పి ॥ ౫౧ ॥ మధుత్పద్మే
 యదా యత్ర వర్తతే తత్ర తత్ర హి । క్రీడావన మభూ న్నంద వాయుగం
 ధాదిరంజితమ్ ॥ ౫౨ ॥ ఘల్లి కాకేలికీజాతీ చంపక్లేః కుసుమాన్నితైః । ఖడ్గూర

పసన్ద్రాక్షాకదళీనారికేశకైః ॥ ౫౩ ॥ బదరీమాతులుంగై శ్చ కపిత్థైశ్చుత
దాడిమైః । జంబూజంబీరక్రముకప్రముఖైః ఫలనాయకైః ॥ ౫౪ ॥ పారి
జాతైః కల్పవృక్షై నిత్యం తు ఫలసాంద్రకైః । శ్రీచంద్రసేతు మందారై
స్సంకులం మధుకాదిభిః ॥ ౫౫ ॥ తస్మిన్ సరస్వచ్ఛనీరం స్వణా సోపానమం
డితం । నవరత్నాభకమలై స్సువణాభకుశేశయైః ॥ ౫౬ ॥ వీలవణైః
గుత్పలై శ్చ రక్తనీలోత్పలాన్వితం । మత్స్యకచ్ఛపహంసాఢ్యం మత్తవట్పద
నాదితం ॥ ౫౭ ॥ తత్ర రత్నమయం క్రీడామండపం చా భవద్రమా । దివ్యం
రత్నమయం తేజః పుంజపీఠ మభూ న్దుదా ॥ ౫౮ ॥ తత్ర త్వా మచయం
త్యంబా షోడశాద్యుపచారకైః । పాయసాన్నస్యంజనాదిసంచభక్ష్యైశ్చ
తాని చ ॥ ౫౯ ॥ సూతనాని పవిత్రాణి నానామిధాని చ । ఆర్ద్ర
కాదీని మూలాని స్వాదూని స్వర్ణవాత్రకే ॥ ౬౦ ॥ నిత్యతృప్తాయా ర్ప
యంతీ పూర్ణకామాయ చా దరాత్ । నిరంకసర్వసారాయసర్వసారాత్త్రికా
స్వయం ॥ ౬౧ ॥ అథాత్తాసం కల్పయంతీ షోలామంచం మనోహరం ।
సువర్ణశృంఖలాలంబం సువిశాలం సులక్షణం ॥ ౬౨ ॥ ప్రవాళ పాదసం
యుక్తం సువజ్రఫలకై ర్యుతం । ఓతం ప్రోతం స్వర్ణపటై ర్దాణిక్యై స్తబకై
ర్వృతం ॥ ౬౩ ॥ జాంబూనడవితానాఢ్యం ముక్తాస్తబకరంజితం ।
భూరూపా భూ త్స్వయం శయ్యా శ్రీరూపా సోపవర్హణం ॥ ౬౪ ॥ సీశా
భూ త్పాదసేవార్థం తాంబూలం భోగసాధనం । సువణాదండ
వ్యజనం విద్యుదాభసుచామరే ॥ ౬౫ ॥ వైడూర్యస్తబకచ్ఛత్రం పాదుకే
రత్నపీఠకే । సర్వరాజోపచారాఘా రాజచిహ్నాని యాని చ ॥ ౬౬ ॥
సర్వాణ్య భూ ద్రమా దేవీ దేవాయా నంతతేజసే । భోగ్యవస్తుస్వరూపేణ
తవ సేవాభిలాషిణీ ॥ ౬౭ ॥ మహానందామ్బుధౌ మగ్నా రమతే సా రమా
త్వయా । రమసే రమయై వ త్వం వై కుంఠాదిషు ధామసు ॥ ౬౮ ॥ ప్రత్యే
కావరణై స్స్వస్వమూర్తిభి ర్భృహ్మపూర్వకైః । త్రిదశై ర్దశదిక్పాలై స్సే
వితః పరమాసనే ॥ ౬౯ ॥ శ్రీనివాస రమానాథ త్వన్నాభ్యజ్ఞే చతుర్ముఖమ్ ।
గిరిశ మంత్రకరణే హ్యం గేష్విం ద్రాదిదేవతాః ॥ ౭౦ ॥ ఋష్యాదీంశ్చ
యథావ త్త్వం సర్వజీవాం శ్చతుర్విధాః । సృష్ట్యా తేష్వం త రావిశ్వ
బహి స్థిత్వాఽసి పాలకః ॥ ౭౧ ॥ అత్యంతభిన్నా స్తే సర్వే పృథగ్భీవా జడా
త్మకాః । పారతంత్ర్యాదిదోషోఽస్మి స్సాన్వితంత్ర్యాదిగుణోర్జితః ॥ ౭౨ ॥
నిరపేక్షో నిత్యతృప్తః పూర్ణకామ స్త్వ మార్ద్రహృత్ । సత్యకృ త్స త్య
సంకలోప మా బ్రహ్మేశేంద్రవందితః ॥ ౭౩ ॥ సర్వేషాం ప్రేరక స్త్వం హి
ముక్తాముక్తనియామకః । అఘట్యఘటనే శక్తో హ్య గణ్యగుణమండితః ॥

౭౪ || అచింత్యాశ్చర్యచర్య స్త్వం బ్రహ్మాండాస్తర్భహిస్థితః । అణో రణీ
 యాన్ మహతో మహీయాన్ సర్వగ స్సమః ॥ ౭౫ ॥ సర్వాధార స్సర్వ
 సాక్షీ సర్వాపేక్ష్యోఽతిసుందరః । సర్వోత్తమ శ్చ సర్వజ్ఞ స్సర్వస్వామీ
 చ సర్వదః ॥ ౭౬ ॥ సర్వశక్తోఽజ్ఞేయచర్యో వ్యక్తోఽవ్యక్త స్సనాతనః ।
 శేషోఽశేష శ్చ నిర్లిప్తో బ్రహ్మణ్య శ్శాశ్వత శ్శుభః ॥ ౭౭ ॥ చతుర్వర్ణై స్సదా
 హీనః చతుర్ధర్మప్రదర్శకః । చతుఃపుమర్థదాతా చ చతుర్కోక్షప్రద శ్శుభః ॥
 ౭౮ ॥ అధోక్షజోఽప్రాకృత స్త్వ మనంతమహిమా తవ । మూలయాపీ హ్య
 నంత స్త్వ మవతారా స్తథా శ్రుతాః ॥ ౭౯ ॥ నామధేయాస్య సంతాని
 జ్ఞానానందాదయో గుణాః । అనంతవేదవేద్య సై రవేద్యోఽనంతసౌఖ్యదః ॥
 ౮౦ ॥ అపణో భాగ్య మపణో భాగ్యం రమేశ త్వత్పదాంబుజే । నిజాజ్ఞేష్ట
 మనసాం సౌఖ్య మిహ ముత్రా భివర్ధతే ॥ ౮౧ ॥ తవ ప్రసాదలేశ ఇతిస్య
 లేశలేశాతిలేశతః । లవమాత్రం యై స్సులబ్ధం తై రలబ్ధంన కించ ంఽపి ॥
 ౮౨ ॥ చరిత్రాణ్య తిచిత్రాణి మహంతి చ బహూస్య పి । తవ నానాశక్తం తా
 రేషు దర్శయస్య నువర్తనాం ॥ ౮౩ ॥ కీటోఽపి త్వద్దయాలేశాత్సామాన్య కర
 మనుభుక్తవాన్ । త్వత్పాదపద్మసంపర్కలేశలేశాతిలేశతః ॥ ౮౪ ॥ పద్మ
 ద్వివ్యాంగనాఽభూ ద్ధి చేతనానాం తు కిం బ్రువే । అత ఏవా ర్జునే సుర ॥
 బలే శ్చ ద్వారపో హ్య భూః ॥ ౮౫ ॥ ఇంద్రే త్వం దయయాఽత్యంతం జ్ఞాప
 యాచితవా ససి । గజేంద్రరక్షణే దూతాన్ ద్వారపా న్వా ప్య నాదిశన్ ॥
 ౮౬ ॥ అన్వధా వ స్స్వయంశీఘ్రం త్సుద్రనక్రా స్తుముక్షయా । వై కుంఠం
 వా ఫరిత్యక్త్య న భక్తాం స్త్యక్తు ముత్సహే ॥ ౮౭ ॥ మేఽతిప్రియా హి మద్భక్తా
 ఇతి సజ్గుల్పవా ససి । కామధేనుః కల్పవృక్ష శ్చింతామణి రితి త్రయమ్ ॥ ౮౮ ॥
 వేంకటేశ త్వ మేవా సి శేషాగే సర్వదానతః । దదాతి కామా నన్నాదీన్
 మణి రేషు శ్చ పాదపః ॥ ౮౯ ॥ న చా పవర్గం స్వర్గం వా తేషాం
 శక్తి శ్చ తాదృశీ । యది త్వం సుప్రసన్నో సి సర్వార్థాన్ సంప్రదాస్యసి ॥
 ౯౦ ॥ జాత్యన్ధానాం చ చక్షూషి దాసి త్వన్నూ ర్దిదర్శనమ్ । బధిరాణాంచ
 శ్రోత్రాణి త్వత్కథాశ్రవణం తథా ॥ ౯౧ ॥ ఏడమూశం చ వాచాలం
 కరోష్య ధ్యయనాన్వితమ్ । మందబుద్ధిం ప్రాజ్ఞతమం సాఙ్ఖ్యయోగసమా
 ధిగమ్ ॥ ౯౨ ॥ అకరం చ కరా దత్వా కరోషి తవ పూజకమ్ । అపదం
 చ పదా దత్వా త్వత్తీర్థక్షేత్రగామినం ॥ ౯౩ ॥ య ద్యద్దుఃఖం భవే ద్భక్తే
 తత్త త్సద్యో హరిష్యసి । కుబ్జత్వం కుష్ఠితాం నానారోగా నప్యా భిచారికాన్ ॥
 ౯౪ ॥ హత్వా దాస్యం గదార్థ్యం చ సౌందర్యం చ దయోదధీ । శ్రీనివాస
 బహూక్త్యా కిం భ క్తసర్వార్థినిశనే ॥ ౯౫ ॥ సర్వార్థపూరణే చా పి త్వత్స

మోఽణ్డే న కుత్ర చిత్ । ప్రసన్నో నీలమేఘ స్త్వం శ్రీభూవిద్యుత్సమన్వితః ॥
౯౬ ॥ హృద్యోమగ స్త్రీతాపఘ్నో భక్తసర్వేష్టవర్ణః । అభీష్టాప్త
మవారాశౌ నిమగ్నోన్మజ్జనం నిజమ్ ॥ ౯౭ ॥ ఆనందాప్తమసువీపే సంస్థాప
యసి చా దరాత్ । సర్వసౌఖ్యం దదాస్య త్ర స్వర్కుక్తానందవృద్ధిదః ॥ ౯౮ ॥

ఇతిశ్రీమదాదిత్యపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే

భగవద్గుణకథానువర్ణనంనామ

ద్వితీయో ధ్యా యః.

◆◆◆ దేవశర్మకృతశ్రీశ్రీనివాసస్తుతి. ◆◆◆

దేవశర్మ ॥ అనంతవేదసంవేద్య లక్ష్మీనాథా స్తకారణ । జ్ఞానానం
ద్వైత్యపూర్ణ నమ స్తే కరుణాకర ॥ ౧ ॥ నతత్రాణి చ గణ్యంతే పాంసవ
శ్చక్షుణాదయః । త్వద్వీర్యాణి న గణ్యంతే బ్రహ్మణా రమయా పి వా ॥ ౨ ॥ తథాప్య
హం భక్తదాసదాసదాసో యథామతి । స్తామి త్వాం వేంకటాధీశ
త్వద్భక్తః ప్రేరిత స్త్వయా ॥ ౩ ॥ శ్రీవేంకటేశ మత్స్వామిః జ్ఞానానంద
దయానిధే । భక్తవత్సల భో విశ్వకుటుంబ స్స ధునాఽపమామ్ ॥ ౪ ॥ సత్యే
శం సత్యసంకల్పం సత్యం సత్యవ్రతం హరిమ్ । సత్యచర్యం సత్యయోనిం
సత్యశీర్ష మహం భజే ॥ ౫ ॥ శ్రవణా త్వర్వపాపఘ్నం మననా త్పుణ్యవర్ధ
నమ్ । స్వధ్యానా త్సిద్ధిదం విష్ణుం ప్రేక్షణా న్మోక్షదం భజే ॥ ౬ ॥ శ్రీవేంకటే
శం లక్ష్మీశ మనిష్టఘ్న మభీష్టదమ్ । చతుర్ముఖాఖ్యతనయం శ్రీనివాసం
భజేఽనిశమ్ ॥ ౭ ॥ యదపాంగలవేనై వ బ్రహ్మాద్యా స్స్వపదం యయుః ।
మహారాజాధిరాజం త్వాం శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥ ౮ ॥ అనంతవేదసంవే
ద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ । అతీంద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజే
నిశమ్ ॥ ౯ ॥ స్మరణా త్వర్వదోషఘ్నం శ్రవణా దిష్టవర్షిణమ్ । దర్శనా
న్ముక్తిదం వీరం శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥ ౧౦ ॥ అశేషశయనం శేషశయనం
శేషశాయినమ్ । శేషాద్రీశ మశేష ఇచ్చ శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥ ౧౧ ॥
భక్తానుగ్రాహకం విష్ణుం సుశాన్తం గరుడధ్వజమ్ । ప్రసన్నవక్త్రనయనం
శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥ ౧౨ ॥ భక్తభక్తిసుపాశేన బద్ధనత్పదపంక్తు
జమ్ । సనకాదిధ్యానగమ్యం శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥ ౧౩ ॥ గజ్జాదితీర్థ
జనకపాదపద్మ సుతారామ్ । శంభుచక్రాభయకరం శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥
౧౪ ॥ సువర్ణముఖతీర్థం సువర్ణేడ్యం సువర్ణదమ్ । సువర్ణాభం సువర్ణా
ఙ్కం శ్రీనివాసం భజేఽనిశమ్ ॥ ౧౫ ॥ శ్రీవత్సవతుసం శ్రీశం శ్రీలోలం

శ్రీకరగ్రహమ్ । శ్రీమస్తం శ్రీనిధిం శ్రీడ్యం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥ ౧౬ ॥
 వైకుణ్ఠవాసం వైకుణ్ఠ త్యాగం వైకుణ్ఠసోదరమ్ । వైకుణ్ఠదం వికుణ్ఠాజం శ్రీని
 వాసం భజేనిశమ్ ॥ ౧౭ ॥ వేదోద్ధారం మత్స్యరూపం స్వచ్ఛాకారం
 యదృచ్ఛయా । సత్యవ్రతోద్ధరం సత్యం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥ ౧౮ ॥ మహా
 గాధజలాధారం శచ్ఛపం మందరోద్ధరమ్ । సుందరాజం చ గోవిందం శ్రీనివాసం
 భజేనిశమ్ ॥ ౧౯ ॥ పరం శ్వేతవరాహాఖ్యం సంహృత్య ధరణీహరమ్ ।
 స్వదంష్ట్రాభ్యాం ధరోద్ధారం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥ ౨౦ ॥ ప్రహ్లాదాహ్లా
 దకం లక్ష్మీనృసింహం భక్తవత్సలమ్ । దైత్యమత్రేభదమనం శ్రీనివాసం భజే
 నిశమ్ ॥ ౨౧ ॥ వామనం వామనం పూర్ణకామం భామనమాణనమ్ । మాయా
 నం బలినమ్నోహం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥ ౨౨ ॥ ఇంద్రావనం కుందదస్తం
 కురాజఘ్నం కుఠారిణమ్ । సుకమారం భృగుఋషే శ్రీవాసం భజేనిశమ్ ॥
 ౨౩ ॥ శ్రీరామం దశదిగ్వాప్తం దశేంద్రియనియామకమ్ । దశాస్యఘ్నం
 దాశరథిం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥ ౨౪ ॥ గోవర్ధనోద్ధరం బాలం వాసుదేవం
 యదూత్తమమ్ । దేవకీతనయం కృష్ణం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥ ౨౫ ॥
 నందనం దన మానస్త మింద్రసీలం నిరంజనమ్ । శ్రీయశోదాయశోద ఇచ్చ శ్రీని
 వాసం భజేనిశమ్ ॥ ౨౬ ॥ గోబృందావనగం బృందావనగం గోకులాధిపమ్ । ఉరు
 గాయం జగన్తోహం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥ ౨౭ ॥ పారిజాతహరం పాపహరం
 గోపీమనోహరమ్ । గోపీవస్త్రహరం గోపం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥ ౨౮ ॥
 కంసాంతకం శంసనీయం సంశాంతిం సంసృతిచ్చిదమ్ । సంశయచ్ఛేదినవిద్ధం
 శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥ ౨౯ ॥ కృష్ణాపకిం కృష్ణగురుం కృష్ణామిత్ర మభీష్ట
 దమ్ । కృష్ణాత్మకం కృష్ణసఖం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥ ౩౦ ॥ కృష్ణాహి
 మర్దనం కృష్ణం కృష్ణోపవనలీలకమ్ । కృష్ణాతాతం మహాత్కృష్ణం శ్రీని
 వాసం భజేనిశమ్ ॥ ౩౧ ॥ బుద్ధం సుబోధం దుర్బోధం భోధాత్మానం బుధ
 ప్రియమ్ । విబుధేశం బుద్ధై ర్బోధ్యం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥ ౩౨ ॥
 కల్కినం తురగాయాధం కలికల్తషనాశనమ్ । కల్యాణదం కలిఘ్నం చ శ్రీని
 వాసం భజేనిశమ్ ॥ ౩౩ ॥ హరిం హంసం కృష్ణం నరహరి మనస్తం మధు
 రిపుం హృషీకేశం యజ్ఞం కపిల మృషభం వాజిపదనమ్ । నరం వ్యాసం
 నారాయణ మనఘ మాత్మాన మమృతం భజే దత్తాత్రేయం పురుష మఖ
 ధన్వంతరి మపి ॥ ౩౪ ॥ అనస్తరూపస్వ మనస్తచర్య మనస్తవేదై రనువర్ణ
 నీయమ్ । అనస్తనామాన మనస్తదేవ మనస్తకల్యాణగుణాభిరామమ్ ॥ ౩౫ ॥
 అనస్తశక్త్యంశ మనస్తవిక్రమం హ్య నస్తదేహే చ శయాన మీశ్వరమ్ ।
 అనస్తసౌభాగ్య మనస్తనేత్ర మనస్తపాదాది మనస్తసౌఖ్యమ్ ॥ ౩౬ ॥
 అసురాచలౌఘహరచక్రధరం దురితాచలౌఘహరవజ్రధరమ్ । కరుణాచలౌఘ

భరచిత్త వరం కనకాచలౌఘ భరపద్మకరమ్ || 32 || భువనేషు వేంకటేశ్వర
 బహుపురుషార్థ ప్రదాననిపుణ స్త్వం | నో చే ద్వ్యక్తతయా త్వం బహున్న
 తాద్రిస్థలే కుతో వససి || 3౩ || గుణోమై రపారం స్ఫురద్రత్నహారం
 స్ఫురద్దోషహారం స్వభ క్షేప్తపూరమ్ | భజేవేంకటేశం ఫణిశాద్రివాసం సదా
 మస్తహాసం శ్రియా సద్విలాసమ్ || 3౪ || వేంకటేశచరణౌ తవ వద్దే
 సర్వతీర్థశరణౌ శరణౌ మే | మావిధాతృశివవీశ ఫణిశేన్ద్రాగ్రసోమహు
 తభుజ్జుఖవన్ద్యై || ౪౦ || శ్రీనివాస చరణౌ తవ వద్దే లోకపావననుకు
 జ్జుమవర్ణా | శ్రీప్రదౌ కిల సురర్షిన్మపాణాం శ్రీఋగాది నిగమాగమ
 వేద్యా || ౪౧ || భజే భజకసౌఖ్యకృన్నిజ కటాక్షసమ్ప్రేక్షణమ్ పరాత్పర
 తరం దరం దధత మబ్జచక్రే గదామ్ | చతుర్భుజ మధోక్షజం కమలజేశ
 పూర్వార్చితం వరోద్ధతఖలాః బహుః ఝడితి సంహర స్తంరిపూః || ౪౨ ||
 అజ్ఞానసాగరసముత్తరణే ప్రశ స్తం నుజ్ఞానసేతురచనే నిపుణం బుధేద్యమ్ |
 లక్ష్మీపతిం సురవరాచ్ఛితవేంకటేశం దారిద్ర్యపూర్వదురితో ఘనిశాచరఘ్నమ్ ||
 ౪౩ || లక్ష్మీనాథం కమలనయనం హారకేయూరభూషం సర్వవ్యాప్తం బహు
 గుణభరం దోషచూరం దయాభిమ్ | స్వానాం తాపత్రయహర మజం నిర్వి
 శేషం విశేషం లోకాతీతం పురుష మతులం భావయామి వ్యదేవమ్ || ౪౪ || శ్రీ
 మద్వేంకటనాథపాదజనితా గంగా జగత్పావనీ యస్యా పాజ్ఞినిరీక్షణం విధిభ
 వేన్ద్రాగ్రాదినర్వేష్టదమ్ | యన్నామస్తరణం మహాఘహరణం స్వర్గ్యం చ
 మోక్షప్రదం యత్పాదామ్బుజయుగ్మ సేవనరతో బ్రహ్మాదిభిః పూజ్యతే || ౪౫ ||
 దృష్ట్యాద్యత్యస్తదూరం నిగమనిచయవేద్యాత్మ మాహాత్మ్యపూర్ణమ్ సర్వేషా
 మాదిమిత్రం రవిశశినయనం పూర్ణకారుణ్యదేహమ్ | నిర్వాణం నిష్ప్రపశ్చిం
 నిరవధికసయామ్నా యస్మజ్జే రసజ్ఞై ర్నిర్వాణ్యాద్యై రజస్రం స్తుతినతినియమైకా
 స్తభ క్తై శ్చ పూజ్యమ్ || ౪౬ || కింకరశంకరబహుకరుణా తవ బహుచరితం
 సమస్తభువనేషు | జ్ఞాపయసి భక్తిమగ్న్యసి ఫణిపతిశుకవైలనారదప్రముఖైః ||
 ౪౭ || వేంకటేశ మనుసృత్య య ఆస్తే తస్య భూరి నుభగం దశదిక్షు | ఐహి
 కం త్రిదివసౌఖ్య మతుల్యం మోక్ష మాశు లభతే గుణసామ్యమ్ || ౪౮ ||
 శ్రీనిధిం త్విహ జహతి ఘదాన్ధో యోఽస్య దుఃఖ మసమం దశదిక్షు |
 ఐహికం భవతి శారవకుమ్భిపాక పావకతిమిద్ర మముత్ర || ౪౯ || విపద్ధుం
 శుభదోద్ధారం భక్తానాం వశవ ర్తినమ్ | లోకపూజ్యం రమీనాథం భజేఽహం
 ప్రతి జన్తసు || ౫౦ || భక్తాఘానుగ్రహార్థాయ త్యక్త్వా వైకుణ ముత్తమమ్ |
 ధరణ్యా మవతిష్ఠోఽసి వరేణ్యో వరదోఽర్చితః || ౫౧ || అప్య ల్పమాత్రం పర
 వస్తు లోకే నై వా పహర్యం కిల సత్యసద్ధ | జనై రనేకై ర్భహుజన్తయ త్నై

రాయాససాధ్యం బహుపాపసగచయమ్ ॥ ౫౨ ॥ హర స్వ శేషం స్మృతి
మాత్రత స్త్వం వాణీమనోదృష్టిపథాద్యగోచరః । విలక్షణస్థావరజజ్ఞమాత్మకం
వీక్ష్యే బహుపాయవిశారదం త్వామ్ ॥ ౫౩ ॥ తవ రూపాణ్య నంతాని చరి
త్రాణి తదై వ చ । స్మరతాం భక్తిపూర్వం తు మహావిభవదాని చ ॥
౫౪ ॥ ఇహ ముత్రాతుల్యసౌఖ్య ప్రదాని మహతా మపి । అల్పానాం కిము
వక్త వ్యం స్వరూపోద్ధారకాణి చ ॥ ౫౫ ॥ ప్రపద్యే పుణ్డరీకాక్ష మీశం
భక్తానుకమ్పినమ్ । లోకోత్తరం లోకనాథం పరా త్పరతరం విభుమ్ ॥ ౫౬ ॥
పుణ్యాత్వద్దయయా లబ్ధం విశేషా దకుతోభయమ్ । భగవన్తం విశ్వవన్ద్యం
భూతభవ్యభవత్ప్రభుమ్ ॥ ౫౭ ॥ యతో భూతాని జాయంతే యేన సర్వ
మిదం తతమ్ । యేన జాతాని జీవంతి యం ప్రాప్స్యంతి మహాలయే ॥ ౫౮ ॥
దీపవిద్యుత్తారకాగ్ని చన్ద్రసూర్యాదిదీప్తిమాన్ । యో యోగై ర్యోగయో
గై శ్చ దృశ్యో దృశ్యోఽశ్శృత శ్శృతః ॥ ౫౯ ॥

ఇతి శ్రీమదాదిత్యపురాణే శ్రీవేంకటాచలమహాత్మ్యే

భగవద్గుణనామమహిమానువర్ణనం నామ

తృ తీ యో ధ్యాయః.

—◆—భగవత్శీర్ష్యవైశ్వరూప్యాదివర్ణనమ్—◆—

దేవశర్కా ॥ శ్రీవేంకటేశ మత్స్వమిన్ ప్రణతార్తిప్రణాశన । జ్ఞానా
సన్దదయాపూర్ణ మద్విజ్ఞాపన మాశ్రేణు ॥ ౧ ॥ యన్ముఖం బ్రహ్మజనకం
యద్బాహూ క్షత్రకారణే । యదూరుభ్యాం వైశ్వకులం పాదాభ్యాం సేవకోఽ
భవత్ ॥ ౨ ॥ శిరసా ద్యౌ రభూ ద్యస్య సహస్రాంశు శ్చ కేత్రజః । ముఖా
త్పురస్తరోఽగ్ని శ్చ దిగ్దేవా శ్శీత్రతోఽభవత్ ॥ ౩ ॥ శీతాంశు ర్కనసా
జాతః ప్రాణా ద్వాయు రజాయత । అన్తరిక్షం నాభితోఽభూ త్పద్భ్యం
భూమి రజాయత ॥ ౪ ॥ యతో మలాజ్ఞై రభవత్ భువనాని చతుర్దశ ।
కోమలే నాభికమలే బ్రహ్మాంధం బ్రహ్మణా శ్శీతమ్ ॥ ౫ ॥ శ్రియఃపతే
కోఽపి జయే న్న మాయాం యయా జనో ముహ్యతి వేదనాఽర్థమ్ । తం
విజ్ఞితాత్మాన మనంతమాయినం మాయాఽపహం త్వాం శరణం ప్రపద్యే ॥ ౬ ॥
నమోఽతర్క్యాయ తర్క్యాయ సగుణాయ గుణాయ చ ॥ నమో నంతాయాస్త
కాయవేద్యావేద్యస్వరూపిణే ॥ ౭ ॥ సిద్ధిప్రద స్త్వం కిల దేవవర్య త్వత్ప్రేరితో
ఽహం తవ పాద మాప్తః । త్వత్పాదభక్తో బహి రన్తరాత్మనః కి మస్తి
విజ్ఞాప్య మశేషసాక్షిణః ॥ ౮ ॥ సుఖం సృపాలా స్సురదేవముఖ్యా బ్రహ్మాదయ
స్తే పదపద్మసంశ్రితాః । త్వత్ప్రీత్యురా స్తేఽపి పృథగ్విభావితాః కురుష్వశంభో

మునిదేవమిత్ర ॥ ౯ ॥ ఉత్పత్త్యధ్వస్య శరణ ఉరుక్లేశదుర్గాంతో గ్రవ్యాభో
 త్కృష్టే విషయమృగత్పష్టాత్తగేహోరుభారః । ద్వద్వ శ్వభే ఖలమృగ
 భయే శోకదావేఽఙ్గసార్థ ప్రాప్తః పానా శరణద కదా యామితేఽకామ
 వశ్యః ॥ ౧౦ ॥ భవాభితారం కటివర్తిహస్తం స్వర్ణామృతం రత్నకిరీట
 కుండలమ్ । ప్రలమ్బసూతోత్తమమాల్యభూషితం సమామృత హం వేఙ్కట
 శైలనాయకమ్ ॥ ౧౧ ॥ జామ్బూనదై రాభరణైః ప్రదీప్తం వక్షస్థలే
 దక్షకుచోర్ధ్వభాగే । శ్రీవశ్యలక్ష్మ్యభ్యుతదివ్యరూపం శ్రీవేఙ్కటాధీశ మహం
 ప్రపద్యే ॥ ౧౨ ॥ సంస్థితం సువిమానాంత ర్విరించాద్యై శ్చ సేవితమ్ ।
 చామరవ్యజనచ్ఛత్రై శ్శరదిస్తుముఖం భజే ॥ ౧౩ ॥ భక్తానుకమ్పి గరుడ
 ధ్వజస్తత్కుండం త్వ మాకుహ్య కిరీటకుండలీ । పీతామృత శ్చారుసుమందహాస
 శ్రీకాస్తుభ శ్చక్రవరాభయాఙ్కితః ॥ ౧౪ ॥ సజయో విజయ శైవ దృశ్యోఽ
 దృశ్య శ్రుతోఽశ్రుతః । సభాషణోఽభాషణ శ్చ వాచ్యోఽవాచ్యో
 వృషోఽవృషః ॥ ౧౫ ॥ త్వత్పాదపద్మయుగళం శ్రేయ ఆసక్తమాన
 సాః । విసృజ్యోభయత స్సజ్జం బ్రహ్మే ద్యా స్సముపాసతే ॥ ౧౬ ॥ మాహా
 త్మ్యం కేన సస్తుశ్యం రమాయా రమణ స్య తే । యత్కించ ద్ద్రష్టు మిచ్ఛామి
 మాయినోఽమాయిన శ్శుభమ్ ॥ ౧౭ ॥ సర్వప్రాణిహృదావాసం వాసు
 దేవం జగద్ధితమ్ । శరణ్యాగ్ర్యం దేవదేవం ప్రధానపురుషం భజే ॥ ౧౮ ॥
 నమోఽప్యక్తాయ సూక్ష్మాయ పరాత్పరతరాయ చ । జగత్కారణకర్త్రే చ
 సాక్షిణేఽవ్యక్తమూర్తయే ॥ ౧౯ ॥ నమ స్తే వాసుదేవాయ నమస్సజ్జవణ
 నాయ చ । ప్రద్యుమ్నాయ నిరుద్ధాయ యోగిహృత్పద్మవాసినే ॥ ౨౦ ॥
 పద్మభూతవిసృష్టాయ పద్మనాత్రాత్మకాయ చ । జ్ఞానకర్తేన్ద్రియేశాయ
 హృషీకేశాయ తే నమః ॥ ౨౧ ॥ విష్ణవే వైష్ణవేశాయ జిష్ణవే జయదాయి
 నే । ఇష్టప్రదాయ చేష్టాయ కృష్ణాయో త్కృష్టకర్తృణే ॥ ౨౨ ॥ తురాక్ష
 రోత్తమాయా ధ స్వక్షరేశాక్షరాయ చ । కుక్షిస్థ పక్షిసజ్జాయ తుయా
 తుమకరాయ తే ॥ ౨౩ ॥ నమో భవాయ భావాయ ధీరాయ పరమేష్ఠినే ।
 వీరాయ వీరవపుషఋషయే పరమాత్మనే ॥ ౨౪ ॥ నమో నారాయణాభి
 ఖ్యాతసాధారణధరాయ చ । నమ స్సమర్థజాయా ర్థాయ ధరణీధరరూపిణే ॥
 ౨౫ ॥ అర్చ్యార్చాయా చ్యుతాయా పి వస్త్య నస్త్యపదాయ చ । హిరణ్యగ
 ర్భగర్భాయ నమ శ్శివ శివాయచ ॥ ౨౬ ॥ కందాయ శిపివిష్టాయ సచ్చిదానంద
 రూపిణే । కర్మజ్ఞాననిరూపాయ శ్రుతిస్తృత్యాలయాయ తే ॥ ౨౭ ॥
 యమాయ నియమాయా ధ దానవ్రతకరాయ చ । తపస్వినే చ తప్తాయ
 తాపత్రయహరాయ చ ॥ ౨౮ ॥ యజ్ఞాయ విశ్వాాయ సుమజ్జశాయ సుతీర్థ
 పాదాయ సుతారకాయ । ప్రసన్నలోకానుగుణాయ శమ్భవే శుద్ధాయ శశ్వ

ద్రుణవర్తణే నమః ॥ ౨౯ ॥ కర్తిణే కర్తృలిప్తాయ జ్ఞానాయ జ్ఞానదాయినే ।
 నిత్యముక్తాయ హరయే నిత్యముక్తిప్రదాయినే ॥ ౩౦ ॥ శుద్ధం వపుః పరమ
 యోగ మతుల్యసాఖ్యం భూమిం ద్యులోక ముత తత్త్వమతిం సుభక్తిమ్ ।
 వైరాగ్య మన్యసుగుణా న్భజతాం దదానం శ్రీశం దయోదధి మహం శరణం
 ప్రపద్యే ॥ ౩౧ ॥ సులభం దుర్లభం వంద్యే భగవన్తం సనాతనమ్ । సదన
 త్తేత్రగం విష్ణుం మూర్తామూర్తం శుభాశుభమ్ ॥ ౩౨ ॥ గోవిందం గో
 గణాతీతం కల్మషఘ్న మకల్మషమ్ । ప్రతికల్పేనల్పకల్పతరుంసర్వార్థకల్పకమ్ ॥
 ౩౩ ॥ దుష్టభావః ప్రమత్తోవా నామాద్యుచ్చారకోపి యః । బ్రహ్మహత్యా
 దిపాపాని దహత్యే వ చ నా న్యథా ॥ ౩౪ ॥ అజ్ఞానా దధ వా డమాభ త్పుణ్య
 శ్లోకస్య నామ తే । యో వదే త్తాని సశ్యన్తి తూలరాశి ర్యథానలాత్ ॥
 ౩౫ ॥ త్సుధితో దుఃఖిత శ్శాంత స్త్వన్నామ యది సంస్క రేత్ । తస్య దుః
 ఖాని సర్వాణి సశ్యన్తి క్షణమాత్రతః ॥ ౩౬ ॥ సర్వాణ్య శుభజాతాని దురి
 తాన్య పి యాని చ । తాని సర్వాణి లభతే మత్త స్త్వాం వ్యస్తరే ద్యది ॥
 ౩౭ ॥ స తీర్థయాత్రా స చ దాసయజ్ఞా వ్రతం తపో నా ర్చన మన్య దైవ
 తమ్ । యచ్ఛ్రీనివాసస్య చ నామ కీర్తనం త దేవ సర్వార్థసుపృష్టికారణమ్ ॥
 ౩౮ ॥ యాత్రా యజ్ఞా వ్రతా ధర్మ దానాన్య న్యాన్య సభ్యయా । తవనామ
 స్మృతే ర్భక్త్యా కళాం నార్హన్తి షోడశీమ్ ॥ ౩౯ ॥ అహో భాగ్యమహో
 భాగ్యం విష్ణునామానువర్తినామ్ । తేషాం దూరో యామ్యులోక స్స్వర్గో
 మోక్ష శ్చ యత్పదమ్ ॥ ౪౦ ॥ మాహాత్మ్యం విష్ణునామ్నో హి పర్ణితుం కేన
 శక్యతే । అజామిలో మృత్యుపాశాత్ ముక్తో వై కుణ్ఠగో యతః ॥ ౪౧ ॥ అయ
 మేవ మహాధిర్లో సరాణాం తారక స్త్వనితః । విష్ణో సదాభక్తియోగ స్తన్నా
 మగ్రహణాదిభిః ॥ ౪౨ ॥ నై కోఽజామిశ ఏవ పాపజలధిం స స్తీర్ణ వా న్నామ
 తః ప్రహ్లాదో పి గజేంద్రపూర్వబహుశా దుఃఖామ్బుధే స్తారితాః । యన్నామ
 స్తరణామృతామ్బుధినిమగ్నోఽద్యా పి గారీపతి ర్యథ్యానే నిరతాః ప్రజాపతి
 ముఖాః ప్రాప్తా మహావైభవమ్ ॥ ౪౩ ॥ యన్నామ వై సర్వజగద్దురంతదు
 మ్కర్తృభారాం శ్చ బహూ నిఛినత్తి । స సర్వశక్తి స్సహి విశ్వరూపః ప్రసీద
 మా మనిరుక్తాత్మ శక్తే ॥ ౪౪ ॥ అనుగ్రహార్థం భజతాం పదాబ్జ మనామరూప
 స్త్వ గుణో హ్య జన్తా । నామాని రూపాణి గుణా నిగ్రయా శ్చ జన్తాని
 గృహ్లాసి నమః ప్రసీద ॥ ౪౫ ॥ జన్తాదిభి ర్జనే మోహానుగ్రహ వధికారతః ।
 కరోమి నామ్నృతం భూయోఽనుగ్రహ స్తు భవే న్దయి ॥ ౪౬ ॥ త్వదపాబ్జల
 ప్నా భూయా దిహో ముతేష్టవర్షణః । అన్యథా నా స్తి సద్దేహ ఇతి చిత్తే నుని
 శ్చితమ్ ॥ ౪౭ ॥ ఓం సమో వేంకటేశాయ పురుషాయ మహాత్మనే । మహా
 నుభావాయ మహా మాయినేఽమేయకర్తృణే ॥ ౪౮ ॥ స్థలేషు దుర్గేషు జలేషు

భేషు గర్భేష్వ రణ్యేషు చ కైతవేషు । నామై వ భవ్యంఖలు సర్వలక్షణం
 మాయావినో విశ్వకటుమ్బిన స్తే ॥ ౪౯ ॥ మహావిపత్సు త్వన్నామస్తరణే
 తద్విదాశనమ్ । బహుసమ్పత్సు త్వన్నామ విస్తృతౌ తద్విదాశనమ్ ॥ ౫౦ ॥
 తస్మా త్వన్నామసక్తో హం సర్వదా త్వదనుగ్రహాత్ । త్వత్స్వేరిత స్త్వదీయ
 త్వా స్తత్పుణ్యం త్వద్దయాబలమ్ ॥ ౫౧ ॥ న కదాచి ద్భయ మ్నైస్తదివ్య
 నామ రణోయతః । తథాఽపి తే కృపాలేశ లేశలేశో స్తుమయ్య హా ॥ ౫౨ ॥
 శ్రీశ చిత్రం చరిత్రం తే నజానే బహుదుష్కృతీ సర్వజ్ఞం సర్వదా కిం త్వాం
 వదామి కృపయాఽవ మామ్ ॥ ౫౩ ॥ నామ్నామహాఘోషాని ర్త్సనఃకాయా
 తత శ్శుచీ । త ద్దృష్ట్యా ప్రీయసే విష్ణో తతస్సత్కర్తృసజ్గ్రహః ॥ ౫౪ ॥ కర్తృణా
 జ్ఞానసిద్ధి శ్చ తేన ప్రీతి స్తవాద్భుతా । అపరోక్ష మగర్భ శ్చ ముక్తి రానస్త
 వర్ధనమ్ ॥ ౫౫ ॥ గోదానకన్యాదానాని పృథివీరేణుసజ్జ్యయా । దుర్భితే జాహ్ను
 వీతీరే ప్రత్యహం కోటిభోజనమ్ ॥ ౫౬ ॥ త్వన్నామస్తరణా త్పుల్యం నామ
 మాహాత్మ్య మిదృశమ్ । తస్మా న్నామస్తృతి సిద్ధా సులభా పురుషార్థదా ॥
 ౫౭ ॥ లోకోత్తర స్త్వయం మార్గః ప్రజానా మకుతోభయః । యత్ర భక్తి
 వశా స్సర్వే నామస్తృతిపరాయణాః ॥ ౫౮ ॥ యేనై కదా విష్ణుపదాబ్జయు
 క్తే సమర్పితం చిత్త మనన్యబుద్ధ్యా । యమోపి తద్దూతగణా స్సపాశాః
 పశ్యంత్య ఘోషాశ్రయ మప్య హా సతమ్ ॥ ౫౯ ॥

ఇతి శ్రీమదాదిత్యపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే భగవద్గుణ
 నామమహిమాను వర్ణనం నామ చతుర్థోధ్యాయః.

— దేవశర్తాణ మ్పృతి స్తుతిప్రసన్న శృనివాస కృతవరప్రదానాదిః. —

దేవశర్తా ॥ సర్వలోక జననీ కమలా యా దేశకాలవితతా రమణీ తే ।
 సాఽతిమృద్వతసికాకుసుమాభో త్సజ్గగా చ తవ హృత్కమలస్థా ॥ ౧ ॥ బ్రహ్మ
 శక్చురపదార్పణదత్తౌ సర్వలోకశుభదా ద్రవచిత్తా । యత్కటాక్షులవ మా
 త్త్వపదస్థాః ప్రార్థయన్త్య జశివేన్ద్రముఖా హి ॥ ౨ ॥ భారతీప్రముఖ నుస్థర
 యోషిజ్జాలజైత్రబహునుస్థరరూపాహిం । ఆలిలిగ్లిషసి యాం కరపద్మై ర్మన్దహాస
 వదనాం సరస స్త్వమ్ ॥ ౩ ॥ నిత్యముక్తా దోషదూరా త్వదూనాఽధిక
 సద్గుణా । త్వత్పాదపూజనే నిత్యం బద్ధకజ్గుణభూషితా ॥ ౪ ॥ అభీష్ట
 దానే భక్తానాం కల్పవృక్షాయితా రమా । చింతామణిః కామధేనుః
 కరుణాసాగరాయితా ॥ ౫ ॥ లక్ష్మీః పురస్తా త్పశ్చ చ్చ దక్షిణోత్త
 రతశ్చయా । ఊర్ధ్వాధరాదిభాగస్థా జగ త్సృజతి పాతి హి ॥ ౬ ॥ గుణై స్త
 తా ప్రసవితృవరణీయగుణోర్జితా । ప్రకాశమతిమూర్తి శ్చ ధ్యేయా బుద్ధి

ప్రచోదికా॥ ౭ ॥ దురన్నా ద్దుర్గహా త్వచ్చపాతకా దుపపాతకాత్ । స్వగా
యకత్రాణదయో గాయత్రీ త్యు దితా రమా॥ ౮ ॥ సవితు ద్యోతక త్వాచ్చ
భక్తేష్టప్రసవే రతా । చరాచరప్రసవితా సావిత్రీ కమలా స్మృతా ॥
౯ ॥ వాగీశత్వా ద్వచోదానా త్కిర్తితా చ సరస్వతీ । కాన్తిరత్వాదిదానా
చ్చ భారతీ త్యాదినామికా ॥ ౧౦ ॥ గుణపూర్ణత్వయోగేన బ్రహ్మ బ్రహ్మ
వశే స్థితా । బ్రహ్మణ్డాస్తర్బహిర్వాప్యప్తా ఘాలా సూక్ష్మా చ మధ్యమా॥ ౧౧ ॥
కర్తృణాం గుణయాపాణాం సర్వేషాం చ నియామికా । యద్దయాపాజ్ఞ
లేశేన త్వే హీకీ స్సర్వసంపదః ॥ ౧౨ ॥ స్వర్విర క్షీణసద్భక్తిజ్ఞప్తిము క్తీ ర్వ
జన్తి హి । లోకాతీతా లోకపూజ్యా తవా త్యస్తప్రియా మతా ॥ ౧౩ ॥
సర్వశక్తా సర్వసుఖా సర్వలక్షణసంయుతా । అనేకగుణసంపూర్ణా పూర్ణ
కామా చ సర్వదా॥ ౧౪ ॥ అప్రమేయాప్రమేయాఽపి సమస్తపురుషార్థదా ।
సుమహేశ్వర్యసాభాగ్యా తథాఽపి త్వాఽనువర్తిసి ॥ ౧౫ ॥ స్మరతి ధ్యాయతి
స్తూతి నమత్య ర్చతి పశ్యతి తపతి త్వాం జపతిచ సేవతే త్వాం ప్రతీక్షతే॥ ౧౬ ॥
నిత్యానపాయినీనమ్రా సంపార్థయతి సర్వదా । కిముతాన్యేఽల్పజీవా శ్చ
మాదృశా వృత్తివర్జితాః ॥ ౧౭ ॥ దరిద్రా బంధురహితా అనాథా జీవ
నార్థినః । తేషాం త్వత్ప్రార్థనాకాక్షా నా శ్చర్యం భువనత్రయే ॥ ౧౮ ॥
శ్రీవేంకటేశ మత్స్వమిత్వా జ్ఞానానందదయానిధే । శరణాగతసంత్రాణకార
ణాభీష్టవర్షణ ॥ ౧౯ ॥ శ్రీశ తే రూపకర్తాణి బ్రహ్మరుద్రాహిపాదిభిః । అగ
ణ్యాని హ్య వేద్యాని హ్య చింత్యాన్యద్భుతాని చ॥ ౨౦ ॥ ఏవం పూర్ణే త్వన్మ
హిమ్ని నా హం శక్తో స్తి వర్ణనే క శ్చా హం కా చ మే శక్తిః కి మితి స్తామి
మస్తధీః ॥ ౨౧ ॥ అలసో హ మహంకారీ చా జో మూర్ఖ శ్శతః ఖిలః జ్ఞాన
భక్త్యా దిహీన శ్చ కామక్రోధాదిపూరితః॥ ౨౨ ॥ మనోజయవిహీన శ్చ సదా విష
యలంపటః ॥ పాంసూనాం పృష్టిబిందూనాం మద్దోషాణాం మితి ర్మ హి॥ ౨౩ ॥
గుణా స్త్వయి యథా పూర్ణా దోషాః పూర్ణా స్తథా మయి । అలసత్వా
దహంకారా దజ్ఞానా ల్లోభతో మయా॥ ౨౪ ॥ డంభా త్వమాదా ద్దాక్షిణ్యా
త్స్వభావా త్సంగతః కృతాః । అసంఖ్యా సపరాధా న్నేఽగణయిత్వా త్మమ
స్వ మామ్ ॥ ౨౫ ॥ పితా మాతా గురు ర్భ్రాతా సఖా బంధు స్త్వ మేవమే ।
విద్యా సుతకర్మ విత్తం చ పురః పృష్ఠే చ పార్శ్వయోః ॥ ౨౬ ॥ మూర్ధ్ని
సృతకమలే మేఽస్త ర్బహి ర్జన్మని జన్మని కులస్వామీ వ్లదేవో నో వృతః
పితృపితామహైః॥ ౨౭ ॥ సర్వం త్వ మేవ లక్ష్మీశ న జానే త్వాం వినా పరమ్ ।

దుస్త్వత్సత్తిం హర దూరా న్నే విస్త్వత్సత్తిం తే విలోపయ॥౨౦॥త్వత్సత్తిం సం
 ప్రదేహ్యా త్థా త్వత్సమా నా స్తి మే ప్రియః । త్వన్తనా స్త్వద్గతప్రాణ స్త్వ
 త్పదామ్బుజసంశ్రితః ॥ ౨౯ ॥ తవ భక్తోఽస్మి దాసో స్మి శిష్యః పుత్రో స్మి
 కేవలమ్ । ఇత్యత్ స్త్వ మేవ విశ్వస్య స్తరామి త్వా మహర్నిశమ్॥౩౦॥శ్రీహరి
 ర్గమ హృత్పద్మకర్ణికాస్థో తిసుందరః । పద్మాసనసమాసీన ఇంద్రనీలసమద్యుతిః ॥
 ౩౧ ॥ కంజకోమలపాదాధఃకుంజుమాధికవర్ణవాన్ । వజ్రాంకుశ ధ్వజా
 బ్జాంకపాదాబ్జనఖరత్నవాన్ ॥ ౩౨ ॥ క్వణన్నాపురసన్నాదపలయాధ్యపదా
 మ్బుజః । అతసీపుష్పసంజ్ఞాశ తేజః పుంజోరురజ్జితః ॥ ౩౩ ॥ నితమ్బపీతవసన
 స్స్వర్ణకాంచ్యంచితోఽచ్యుతః । నిర్ఞాఢారసావర్ణగమ్భిరాబ్జాభనాభికః ॥
 బ్రహ్మాణ్డగుహకమృదుశ్లక్ష్మ రేఖాత్రయోదరః । ధర్మస్తనోఽధర్మపుష్ప శ్లక్ష్మ
 నూక్షితనూరుహః ॥ ౩౪ ॥ శ్రీవత్సాంకః కాస్తుభాఢ్యో వైజయంతీహృదం
 మ్బుజః । ఉన్నతాంసాజానులంబబాహ్వభీతివరప్రదః ॥ ౩౫ ॥ కుంకుమాభే
 కరతలే శఙ్ఖచక్రసులక్షణః । కింకిణీ కంకణలసద్వలయాబ్జదభూషితః ॥ ౩౬ ॥
 కమ్బుగ్రీవ సుబిమ్బాష్టక కుండకుట్టలదంతవాన్ । ఆదర్శవ ద్దృశ్యసూక్ష్మగర్జ్జ
 యుగ్మనుమణ్డితః ॥ ౩౭ ॥ సునాసోఽనిమిష స్సుభ్రూః కరుణాపూర్ణలో
 చనః । శరత్పూర్ణేంద్రవదనో నతనీలసుకున్తలః ॥ ౩౮ ॥ అతుల్యతిలకోపేతో
 రత్నకుండల మణ్డితః । స్ఫురద్రత్నకీట శ్చ సర్వలక్షణసంయుతః ॥ ౪౦ ॥
 జగద్విలక్షణ శ్రీమాన్ మద్భింబో నిత్యచిత్సుఖః । సూర్యకోటిప్రతీకాశ శ్చంద్ర
 కోటిసుశీతలః ॥ ౪౧ ॥ అనంతవేదై ర్భృహ్మద్యై రవేద్యోఽప్రాకృతోహరిః ॥ శ్రీధ
 రాభ్యాంసమాశ్లిష్టో బ్రహ్మసుదేన్ద్రసేవితః॥౪౨॥పూర్ణానందజ్ఞానదయామూర్తిః
 పరమమజ్గళః । మజ్గళాంగో మజ్గళాంగో భక్తమజ్గళదాయకః ॥ ౪౩ ॥
 కరుణామృతపూర్ణాభ్యాం నూం నేత్రాభ్యాం సమీక్షతే । కా చింతామ ఇహ
 ఽముత్ర సర్వారిష్టం హరత్య సా ॥ ౪౪ ॥ తత్పదామ్బుజవిశ్వాసే సర్వాభీష్టం
 దదాతి హి । ఇతి స్తర స్నహో రాత్రం తం త్వా హం శరణంగతః ॥ ౪౫ ॥
 భో స్వామి న్నూర్ణకామ స్త్వం సంపూర్ణైశ్చర్యవా నపి । స్వప్రయోజన
 హీనో పి మాయయా బహురూపవాన్ ॥ ౪౬ ॥ లోకోపకరణాయై వ త్వి
 తరాసాధ్యకృత్యవాన్ । బహ్వద్రీ నుధరన్ సేతు మనాయాసా దకల్పయః ॥
 ౪౭ ॥ క్షణేనో త్పాదితం చా పి స్థూలబ్రహ్మణమద్భుతమ్ । వహసి త్వము

పాయేన బహుసూక్ష్మమృదూదరే || ౪౮ || ఏవం మహాభారవహస్య వి శ
 కుటుమ్బిని కరుణాపూర్ణసింధోః । మమ త్వదీయస్య సుసూక్ష్మ లేశ లవాల్మ
 కస్యోద్ధరణం కియ తే || ౪౯ || శ్రీవేంకటేశ మత్స్వామిః జ్ఞానానంద
 దయానిధే । దుఃఖసాగరమగ్నమాం స్వీయం నోద్ధరసే కుతః || ౫౦ || శ్రీని
 వాస కృపాపూర్ణ భక్తపోషణదీప్తిత । సంసారారణ్యపతితం దయయా
 నేక్షసే కుతః || ౫౧ || భక్తబంధో దయాసిన్ధో త్వత్పాదాబ్జేనమా మ్య హమ్
 సూక్తాసూక్త మిదం సర్వ మపరాధం క్షమస్వ మే || ౫౨ || వరం వరం చ
 వరయే భక్తిం త్వత్పాదయో స్సన్నితిమ్ । సదా నామార్థవిజ్ఞానం దేహి హ
 ముత్ర సాఖ్యదమ్ || ౫౩ || శ్రీస్వామితీర్థదుర్గాబ్ధా శ్వేతద్వీపే సుమణ్డపే ।
 శ్రీభూభ్యాం విహర నిర్విణ్ణ ముక్తిం భక్తాయ దేహి మే || ౫౪ || శ్రీసూతః ||
 ఇతి స్తుత్వా వేంకటేశం రమేశం తూష్ణీభూతో దేవశర్తా సుభక్తః । భ
 భ్యోఽభీష్టార్థ వర్షప్రబుద్ధం సాష్టాంగం తం ప్రాణమ త్వేష్టదేవమ్ || ౫౫ || అథ
 స్తోత్రేణ సంతుష్ట శ్రీనివాస సతా జ్ఞతిః । మేఘగమ్భిరయా వాచా వర
 దాన మథా బ్రవీత్ || ౫౬ || శ్రీభగవాన్ || ప్రితో హం తే ద్విజశ్రేష్ఠ
 మదుపాసనకర్తృణా । య న్మహేశ్వర్యసంసిద్ధికారణం స్తోత్ర ముత్తమమ్ ||
 ౫౭ || కృతవా నసి తస్మా త్వం భైషీ ర్తా త్ర పరత్ర చ । మద్భక్తవాయు
 శిష్యస్య గురుపాదావలమ్బినిః || ౫౮ || విపన్నాశ సమృదాప్తి ర్భూయా తే
 మదనుగ్రహాత్ । మమ భక్తస్య తే గేహే స్వర్ణవృష్టి ర్దినే దినే || ౫౯ || అయ్య
 తాయ శ్చ తే దత్తం పుత్రపౌత్రా స్తథాఽఽయుషః । శతపూరుషపర్యంతం
 భుక్త్వా భోగానవేకశః || ౬౦ || తతో మత్పద మాప్షీషీ త్యుక్త్వా
 ఽదృశ్యో బభూవ హ । శ్రీసూతః || భో శౌనకాద్యా మనయో నిస్సంగా శ్చ
 తపస్వినిః || ౬౧ || భక్తవశ్యో వేంకటేశః ప్రసన్నో భవతి ధ్రువమ్ || ౬౨ ||
 యూయం గత్వా వేంకటేశం రమేశం నత్వా స్తుత్వా వేదవేద్యం సుభక్త్యా !
 భక్తేభ్యోఽభీష్టార్థవర్ష ప్రబుద్ధం సంప్రీణీద్ధ్యం తేన వా భీష్టసిద్ధిః || ౬౩ ||
 శ్రీవేంకటేశస్య కథామృతం త్వి దం మాహాత్మ్యసారం సుతపస్విమృగ్యం ।
 శ్రీవేంకటేశస్య మహాప్రియప్రియం లోకోత్తరం దేవఋషిప్రియం చ ||
 ౬౪ || సమ స్తపాపాఘవినాశ కారణం సమ స్తపుణ్యోఘసమృద్ధికారణమ్ ||
 శ్రీవేంకటేశస్య పదారవిందం సద్భక్తివృద్ధా వసమానకారణమ్ || ౬౫ ||

స్త శ్శోతుః పారకస్య పరాయణపరస్య చ । పరాత్పరో వేఙ్కటేశః
సన్నో భవతి క్షణాత్ ॥ ౬౬ ॥ స్తోత్రేణ నేన సంతుష్టో వేఙ్కటేశో
నూపతిః । యా న్యా న్కామా న్కామయంతే తాం స్తా న్ముక్తిం దదాతి
॥ ౬౭ ॥

ఇతి శ్రీమదాదిత్యపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యే
శ్రీవేఙ్కటేశస్య సకలాభీష్టప్రదాన మహిమాను
వర్ణనం నామ పంచ మోధ్యాయః.

— — — — —

ఇథ మాదిత్యపురాణే ప్రథమప్రభృతిపంచమపర్యంతపంచాధ్యాయాత్మక శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యపరో భాగ
స్స మాప్తి మ గ మ త్.

ఆదిత్యపురాణే శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్య సముదితాధ్యాయసంఖ్యే-౫
శ్రీవేఙ్కటాచలమాహాత్మ్యం
స మ్పూర్ణ మ్.

{ శ్రియః కాంతాయ కల్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ । }
{ శ్రీవేఙ్కటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మజ్జశమ్ ॥ }
{ శ్రీవేఙ్కటాద్రినిలయః కమలాకాముకః పుమాన్ । }
{ అభిజ్ఞురవిభూతి ర్న స్తరజ్జయతు మజ్జశమ్ ॥ }

—

దృగ్గోచరాయ చ । నారాయణార్థితాశేష జనదృగ్విషయాయ చ ॥ ౩౬ ॥
 మృగయా రసికాయా ధవృషభాసురహరిణే । అజ్ఞానాగోత్రపతయే వృషభాచ
 లవాసినే ॥ ౩౭ ॥ అజ్ఞానానుతదాత్రే చ * మాధవీయాఘహరిణే । ప్రియజ్ఞు
 ప్రియ భక్షాయ శ్వేతకోలవరాయ చ ॥ ౩౮ ॥ నీలధేనుపయోధారానేకదేహణ
 ద్భవాయ చ । శంఖరప్రియమిత్రాయ చోళపుత్రప్రియాయ చ ॥ ౩౯ ॥
 సుధర్మిణీనుచైతన్యప్రదాత్రే మధుఘాతినే । కృష్ణాఖ్య విప్రవేదాంతదేశికత్వ
 ప్రదాయ చ ॥ ౪౦ ॥ వరాహచలనాథాయ బలభద్రదాయ తే నమః ।
 త్రివిక్రమాయ మహాతే హృషీకేశాయ తే నమః ॥ ౪౧ ॥ అచ్యుతాయ
 సమో నిత్యం నీలాద్రినిలయాయ చ । సనుక్షిరాబ్ధినాథాయ వైకుణ్ఠా
 చలవాసినే ॥ ౪౨ ॥ ముకుందాయ సమో నిత్య మసంతాయ సమో
 నమః । విరిఞ్చాభ్యర్థితానీతసౌమ్యరూపాయ తే నమః ॥ ౪౩ ॥ సువర్ణముఖరీ
 స్నాత మనుజాభీష్టదాయినే । హలాయుధజగత్తీర్థ సమస్తఫలదాయినే ॥
 గోవిందాయ సమో నిత్యం శ్రీనివాసాయ తే నమః । అష్టోత్తరశతం నామ్నాం
 చతుర్థ్యా సమసా నివృతమ్ ॥ ౪౪ ॥ యః పఠే చ్ఛణ్డయాన్నిత్యం శ్రద్ధా
 భక్తిసమన్వితః । తస్య శ్రీవేంకటేశ స్తు ప్రసన్నో భవతి ధ్రువమ్ ॥ ౪౫ ॥
 అర్చనాయాం విశేషేణ గ్రాహ్య మష్టోత్తరం శతమ్ । వేంకటేశాభిధేయై
 ర్యో వేంకటాద్రినివాసినమ్ ॥ ౪౬ ॥ అర్చయేన్నామభిస్తస్య ఫలం ముక్తి
 ర్న సుశయః । గోపనీయ మిదం స్తోత్రం సర్వేషాం సప్రకాశయేత్ ॥ ౪౭ ॥
 శ్రద్ధాభక్తియుజా మేవ దాపయేన్నామసక్లహమ్ । ఇతి శేషేణ కథితం
 కపిలాయ మహాత్మనే ॥ ౪౮ ॥ కపిలాఖ్య మహాయోగి సకాశాత్తు మయా
 శ్రుతమ్ । తదుక్తం భవతా మద్య సద్యః ప్రీతికరం హరేః ॥ ౪౯ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే శ్రీవేంకట

శాస్త్రోత్తరశతనామ కథనం నామై కష్టప్రేతమోధ్యాయః.

శాయ శేషాద్రినిలయాయ చ॥ ౧౨॥ వృషదృగ్గోచరాయా ధ విష్ణవే సతతం
 సమః । సదజ్జనగిరీశాయ వృషాద్రిపతయే సమః ॥ ౧౩ ॥ మేరుపుత్రగిరీశాయ
 సరస్వామితటీజుషే । కుమారాకల్పసేవ్యాయ వజ్రదృగ్విషయాయ చ ॥
 ౧౪ ॥ సువర్చలాసుతస్యస్త సైనాపత్యభరాయ చ । రామాయ పద్మ
 నాభాయ సదా వాయుస్తుతాయ చ ॥ ౧౫ ॥ త్యక్త వైకుణ్ఠలో కాయ గిరి
 కుజ్జవిహారిణే । హరిచందనగోత్రేంద్రస్వామినే సతతం సమః ॥ ౧౬ ॥ శంఖరాజ
 స్యనేత్రాబ్జ విపయాయ సమో సమః । వసూపరిచరత్రాత్రే కృష్ణాయ
 సతతం సమః ॥ ౧౭ ॥ అభిక్తన్యాపరిష్వక్తవక్షసే వేంకటాయ చ । సనకాది
 మహాయోగి పూజితాయ సమో సమః ॥ ౧౮ ॥ దేవజిత్ప్ర ముఖానస్త
 దైత్యసంఘ ప్రణాశినే । శ్వేతద్వీపవనస్సక్త పూజితాష్ఠ్మీయుగాయ చ ॥
 ౧౯ ॥ శేషపర్వతరూపత్య ప్రకాశనపరాయ చ । సానుస్థాపితతాత్పర్యాయ
 తాత్పర్యచలనివాసినే ॥ ౨౦ ॥ మాయాగూఢ విమానాయ గరుడస్కన్ధవాసినే
 అనస్తశిరసే నిత్య మనంతాత్మాయ తే సమః ॥ ౨౧ ॥ అనస్తచరణాయా ధ
 శ్రీశైలసిలయాయ చ । దామోదరాయ తే నిత్యం నీలమేఘుని భాయ చ ॥
 ౨౨ ॥ బ్రహ్మాది దేవదుర్దర్శ విశ్వరూపాయ తే సమః । వైకుణ్ఠాగత సద్దేమ
 విమానాస్తర్గతాయ చ ॥ ౨౩ ॥ అగస్త్యాభ్యర్థితా శేషజనదృగ్గోచరాయ చ ।
 వాసుదేవాయ హరయే తీర్థపచ్చకవాసినే ॥ ౨౪ ॥ వామదేవ ప్రియాయా
 ధ జనకేష్టప్రదాయ చ । మార్కణ్డేయమహాతీర్థ జాతపుణ్యప్రదాయ చ ॥
 ౨౫ ॥ * వాక్పతిబ్రహ్మదాత్రే చ చంద్రలావణ్యదాయినే । నారాయణసగేశాయ
 బ్రహ్మకృష్ణోత్సవాయ చ ॥ ౨౬ ॥ శంఖచక్రవరానమ్ర లసత్కరతలాయ చ ।
 ద్రవిన్నగమదానక్త విగ్రహాయ సమో సమః ॥ ౨౭ ॥ కేశవాయ సమో
 నిత్యం నిత్యయాపనమూర్తయే । అర్థితార్థప్రదాత్రే చ విశ్వతీర్థాఘహారిణే ॥
 ౨౮ ॥ తీర్థస్వామిసరస్వత జనాభీష్టప్రదాయినే । కుమారదారికావాస
 స్కందాభీష్టప్రదాయ చ ॥ ౨౯ ॥ జానుదఘ్న సముద్భూత పోతిణే కూర్మ
 మూర్తయే । కిన్నరద్వంద్వశాస్త్ర ప్రదాత్రే విభవే సమః ॥ ౩౦ ॥ వైఘాన
 సముని శ్రేష్ఠపూజితాయ సమో సమః । సింహచలనివాసాయ శ్రీమన్నారా
 యణాయ చ ॥ ౩౧ ॥ సద్భక్తనీలకణార్చ్య సృసింహాయ సమో సమః । కుము
 దాక్షగణశ్రేష్ఠ సైనాపత్య ప్రదాయ చ ॥ ౩౨ ॥ దుర్జేధః ప్రాణహర్యే
 చ శ్రీధరాయ సమో సమః । క్షత్రియాస్తకరామాయ మత్స్యరూపాయ తే
 సమః ॥ ౩౩ ॥ పాణ్డవారి ప్రహర్యే చ శ్రీకరాయ సమో సమః । ఉపత్యకా
 ప్రదేశస్థ శంఖరధ్యౌత మూర్తయే ॥ రుక్మాబ్జసర నీకూలలక్ష్మీ కృతతపస్వినే
 లసల్లక్ష్మీ కరామౌఘజ దత్తకల్హారకసజే ॥ ౩౪ ॥ సాలగ్రామనివాసాయ శుక

శ్రీ ర మ్మ.

అథ శ్రీవేంకటేశాష్టోత్తరశతనామావళి ప్రారంభః.

* ఓం వేంకటేశాయ నమః ..	౧ నేఁజిష్ఠిముఖాన నైఁజ్యసంఘప్రణాశినే శ్రీ
శేషాద్రినిలయాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౨	వేంకటేశాయ నమః ... ౨౮
నృపదృగ్గోచరాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౩	శ్వేతద్వీపవనస్సుక్త పూజితాఙ్గియుగాయ
విష్ణువేంకటేశాయ నమః ... ౪	శ్రీవేంకటేశాయ నమః ... ౨౯
సదృశాన గిరికాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౫	శేషపర్వతరూపత్వ క్రాంతపరాయ శ్రీవేంక
వృషాద్రిపతయే శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౬	టేశాయ నమః ౩౦
మేరుపుత్రగిరికాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౭	సానుస్థాపిత తార్క్ష్యాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః
సరస్వమిత్రజిహ్వే శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౮	తార్క్ష్యచలనివాసినే శ్రీవేంకటేశాయ నమః
కుమారకల్పసేవ్యాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౯	మాయాగూఢవిమానాయ శ్రీవేంకటేశాయ
ఐత్రదృగ్విషయా శ్రీవేంకటేశాయ నమః	నమః ౩౧
* ఓం సువర్చలాసుతన్యస్తనైన్యపత్యభరాయ	గరుడస్కన్ధవాసినే శ్రీవేంకటేశాయ నమః
శ్రీవేంకటేశాయ నమః ... ౧౦	* ఓం అనంతశిరసే శ్రీవేంకటేశాయ నమః
రామాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౧౧	అనంతాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౩౨
పద్మనాభాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౧౨	అనంతచరణాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౩౩
సదావాయుస్తుతాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః	శ్రీశైలనిలయాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౩౪
త్యక్తవైకుంఠలోకాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః	బాహుదరాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౩౫
గిరికుంజవిహారిణే శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౧౬	నీలమేఘనిభాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౩౬
హరిచంద్రసగోత్రస్త్రిస్వామినే శ్రీవేంకటేశాయ	బ్రహ్మాదిదేవదుర్ధరవిశ్వరూపాయ శ్రీవేంక
నమః ౧౭	టేశాయ నమః ౩౭
శంభరాజన్యనేత్రాబ్జవిషయాయ శ్రీవేంకటేశాయ	వైకుంఠాగతసద్దేవ విమానాస్తగతాయ శ్రీవే
నమః ౧౮	ంకటేశాయ నమః ౩౮
వసూపరిచరత్రాత్రే శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౧౯	అగస్త్యభ్యర్థితాశేషజన దృగ్గోచరాయ శ్రీవే
కృష్ణాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౨౦	ంకటేశాయ నమః ౩౯
* ఓం అభిరక్తానామపరివృక్తపక్షినే శ్రీవేంకటేశాయ	వాసుదేవాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౪౦
నమః ౨౧	* ఓం హరయే శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౪౧
వేంకటాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౨౨	తిర్థపంచకవాసినే శ్రీవేంకటేశాయ నమః
సనకాదిమాహాయోగి పూజితాయ శ్రీవేంకటేశాయ	వామదేవప్రియాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః
నమః ౨౩	జనకేష్టప్రదాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౪౨

మార్కండేయమహాత్మిర్ణజాత పుణ్యప్రదాయ శ్రీ	దుర్గేంద్రః (పాణహరై) శ్రీవేంకటేశాయ నమః
వేంకటేశాయ నమః	ర౫ శ్రీధరాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౬౮
+ వాక్పతిబ్రహ్మదాత్రే శ్రీవేంకటేశాయ నమః	శ్రీత్రియాంతకరామాయ శ్రీవేంకటేశాయనమః
చంద్రాలావణ్యదాయినే శ్రీవేంకటేశాయ నమః	మత్స్యరూపాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః
నారాయణనగేశాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః	*ఓం పాణ్డవారిప్రహరే శ్రీవేంకటేశాయ
బ్రహ్మకృష్ణాత్మనాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః	నమః ... ౬౯
శంభుచక్రవరానమ్రల సత్కరతలాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ..	శ్రీకరాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౭౦
*ఓం ద్రవస్పృగమదాన క్తవిగ్రహాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ...	ఉపత్యక్తావదేశస్థశంకరధ్యాత మూర్తయే శ్రీవేంకటేశాయ నమః .. ౭౧
శేకవాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః	రక్తాబ్జసరశీకుల లక్ష్మీకృతతపస్వినే శ్రీవేంకటేశాయ నమః ... ౭౨
నిత్యయావనమూర్తయే శ్రీవేంకటేశాయ నమః	అనల్లక్ష్మీకరామ్భాజదత్తశిల్పారకనజే శ్రీవేంకటేశాయ నమః ... ౭౩
అర్ధితార్థప్రదాత్రే శ్రీవేంకటేశాయ నమః	సాలగ్రామనివాసాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః .. ౭౪
విశ్వత్పర్యామహరిణే శ్రీవేంకటేశాయ నమః	శుకదృగ్గోచరాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౭౫
తీర్థస్వామిసరస్వత జనాభీష్టప్రదాయినే శ్రీవేంకటేశాయ నమః ...	నారాయణార్ధితాశేషజనదృగ్విషయాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ... ౭౬
కుమారధారికావాసస్కందాభీష్టప్రదాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ...	మృగయారసికాయ శ్రీవేంకటేశాయనమః ౭౭
జానుదఘ్నసముదగ్భతపోత్రిణే శ్రీవేంకటేశాయ నమః ..	పుష్పభాసురహరిణే శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౭౮
కూర్మమూర్తయే శ్రీవేంకటేశాయ నమః	ఓం అజ్ఞానాగోత్రపతయే శ్రీవేంకటేశాయ నమః ... ౭౯
కిన్నరదవ్యవశాపాస్తప్రదాత్రే శ్రీవేంకటేశాయ నమః ...	పుష్పభాచలవాసినే శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౮౦
*ఓం విభవే శ్రీవేంకటేశాయ నమః	అజ్ఞానాసుతదాత్రే శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౮౧
వైఘానసమునిశ్రేష్ఠ పూజితాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ...	+ మాధవీయామహరిణే శ్రీవేంకటేశాయనమః
సింహాచలనివాసాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః	ప్రయగ్గుప్రియభతయశ్రీవేంకటేశాయ నమః
శ్రీమన్నారాయణాయ శ్రీవేంకటేశాయనమః	శ్వేతకోలపరాహయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః
సద్భక్తనీలకణ్ఠార్చ్యస్వసింహాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ...	నీలధేనుపయోధారానేకదేహోద్భవాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ... ౮౨
కుమదాక్షగణశ్రేష్ఠ సైన్యాపత్య ప్రదాయ శ్రీ	శంకరప్రియమిత్రాయ శ్రీవేంకటేశాయనమః
వేంకటేశాయ నమః	చోళపుత్రప్రియాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః
+ వాక్పతిబ్రహ్మదాత్రే.	సుధర్మిణీసుచైతన్యప్రదాత్రే శ్రీవేంకటేశాయ నమః ... ౯౦
	+ మధుమానవిహరిణే.

* ఓం మధుఘాతినే శ్రీవేంకటేశాయ నమః	* ఓం వైకుంఠాచలవాసినే శ్రీవేంకటేశాయ
కృపాఖ్యవిప్రవేదాస్తదేశికత్వప్రదాయ శ్రీవే	నమః .. ౧౦౧
జ్జ్మేశాయ నమః ..	౯౨ ముకుందాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౧౦౨
వరాహాచలనాథాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః	అనంతాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౧౦౩
బలభద్రాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౯౩	విరిఞ్చభ్యర్చితానీత సామ్యరూపాయ శ్రీవేంక
త్రివిక్రమాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౯౪	టేశాయ నమః ... ౧౦౪
మహాతే శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౯౫	సువర్ణముఖరీస్నాతమనుజాభీష్టదాయినే శ్రీవే
హృషీకేశాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౯౬	జ్జ్మేశాయ నమః ... ౧౦౫
అచ్యుతాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౯౭	హలాయుధజగత్తీర్థ సమస్తఫలదాయినే శ్రీవే
నీలాద్రినిలయాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౯౮	జ్జ్మేశాయ నమః .. ౧౦౬
క్షీరాబ్ధినాథాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః	గోవిందాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౧౦౭
	శ్రీనివాసాయ శ్రీవేంకటేశాయ నమః ౧౦౮

శ్రీవేంకటేశాష్టోత్తరశతనామాలీ స్సమ్పూర్ణా.

శ్రీ రస్తు.

అఖశ్రీవారాహపురాణద్వితీయభాగాస్తర్గత

శ్రీ లక్ష్మీస్తుతి ప్రారమ్భః.

—◆— దేవాదికృతశ్రీలక్ష్మీస్తుతిః. —◆—

శ్రీశుకః ॥ పురా దూర్వాసస శ్యావా దవతీర్ణా సురాలయాత్ । పద్మా
పద్మాక్షదయితా విష్ణునా సహితా నృప ॥ ౧ ॥ సరసి కాశ్చానపద్మాధ్య మిదం
ప్రాప్య మహేశ్వరీ ॥ ౨ ॥ తప శ్చకార వర్షాణాం దివ్యానా మయుతం రమా ॥
తతో దేవా విచిన్వంత శ్శ్రియం విష్ణుసమన్వితామ్ । పురస్తరేణ సంయుక్తా
రాజ న్నస్తిం తస్మిన్ వరే ॥ ౩ ॥ స్థితాం సువర్ణకమలే పుణ్డరీకాక్షసంయు
తామ్ । దృష్ట్వా ప్రీతిసమాయుక్తాః స్రణుమ్యా మ్బుజధారిణీమ్ ॥ ౪ ॥ కృతాంజ్ఞ
లిపుటా స్సేంద్ర్యా స్తుష్టుపు ల్లోక మాతరమ్ ॥ దేవాః ॥ సమ శ్శ్రియై లోకా ధా
త్యై బ్రహ్మమాతే నమో నమః ॥ ౫ ॥ నమస్తే పద్మత్రాయై పద్మ
ముఖ్యై నమో నమః । ప్రసన్నముఖపద్మాయై పద్మకన్యాయై నమో నమః ॥
౬ ॥ నమో బిల్వవనస్థాయై విష్ణుపత్నయై నమో నమః । విచిత్రక్షౌమధారిణ్యై
పృథుశ్రోణ్యై నమో నమః ॥ ౭ ॥ పద్మబిల్వఫలాపీన తుజ్జస్తన్యై నమో
నమః । సురక్తపద్మ ప్రతాభకరపాదతలే శుభే ॥ ౮ ॥ సురత్నాజ్ఞద కేయూ
రకాశ్చీనూపురశోభితే । యక్షకర్దమసంలిప్త సర్వాజ్ఞే కటకోజ్జ్వలే ॥ ౯ ॥
మాజ్ఞశ్యాభరణై శ్చిత్రై ర్దుక్తహారై ర్విభూషితే । తాటంకై రవతంసైశ్చ
శోభమానముఖామ్బాజే ॥ ౧౦ ॥ పద్మాస్తే నమ స్తుభ్యం ప్రసీద హరివ
ల్లభే । ఋగ్యజుస్సామయాపాయై విద్యాయై తే నమో నమః ॥ ౧౧ ॥ ప్రసీదా
స్తా స్కృపాదృష్టి పాతై రాలోకయా భిజే । దృష్టా త్వయా యే తే బ్రహ్మ
పురదేన్ద్రత్వం సమాప్నుయః ॥ ౧౨ ॥ శ్రీశుకః ॥ ఇతి స్తుతా తదా దేవై
ర్విష్ణువత్సన్త సలాలయా । విష్ణునా సహ సన్దృశ్యా రమా ప్రీతావద త్సురా ॥
౧౩ ॥ శ్రీః ॥ సురారీ త్సహసా హత్వా స్వపదాని గమిష్యథ । యే
స్థానహీనా స్వస్థానా ద్భ్రంశితా యే సరా భువి ॥ ౧౪ ॥ తే మా మనేన
స్తోత్రేణ స్తుత్వా స్థాన మవాప్నుయః । అంభజై ర్బిల్వపత్రై ర్మా మర్చ
యంతి సరా భువి ॥ ౧౫ ॥ స్తోత్రేణా నేన యే దేవా సరా యుష్మత్కృతేన
వై । ధర్మార్థకామమోక్షాణా మాకారా స్తే భవంతి హి ॥ ౧౬ ॥ ఇదం పద్మ
సరోదేవా యే కేచన సరా భువి । ప్రాప్య స్నానం కరిష్యంతి మాం స్తుత్వా

విష్ణువల్లభామ్ ॥ ౧౭ ॥ తేఽపి శ్రియం దీర్ఘమాయు ర్విద్యాం పుత్రాన్ తువ
ర్చసః । లభ్యా భోగాం శ్చ భుక్త్వాఽస్తే నరా మోక్ష మవాప్నుయుః ॥
౧౮ ॥ ఇతి దత్వా వరం దేవీ దేవేన సహ విష్ణునా । ఆరుహ్య గరుడేశానం
వై కుణ్ఠస్థాన మాయయా ॥ ౧౯ ॥

ఇతి శ్రీవారాహపురాణే భూగోళోపాఖ్యానే ధరణీవరాహసం
వాదే శ్రీవేంకటాచలమాహాత్మ్యే దేవాదికృతశ్రీ
లక్ష్మీస్తుతికథనం నామ నవమోఽధ్యాయః.

అథ శ్రీలక్ష్మీనామావళిస్సాగరమ్భః.

ఓం శ్రియై నమః.	౧	ఓం సుతాజ్ఞదకేయూరకాశ్చీ నూపు	
ఓం లోక ధా త్ర్యై నమః.	౨	రశోభితాయై నమః.	౧౪
ఓం బ్రహ్మమాత్రే నమః.	౩	ఓం యక్షి కర్దమసంలిప్త సర్వాజ్ఞాయై	
ఓం పద్మనేత్రాయై నమః.	౪	నమః,	౧౫
ఓం పద్మముఖ్యై నమః.	౫	ఓం కటకోజ్జ్వలాయై నమః.	౧౬
ఓం ప్రసన్నముఖపద్మా యై నమః.	౬	ఓం మాన్దశ్యాభరణైశ్చిత్రైర్ముక్తాహరై	
ఓం పద్మ కాన్త్యై నమః.	౭	ర్విభూషితాయై నమః.	౧౭
ఓం బిల్వవనస్థాయై నమః.	౮	ఓం తాటజ్జ్వరవంశంసైశ్చశోభమాన	
ఓం విష్ణుపత్న్యై నమః.	౯	ముఖాముజాయనమః	౧౮
ఓం విచిత్రక్షౌమధారిణ్యై నమః.	౧౦	ఓం పద్మహస్తాయై నమః.	౧౯
ఓం పృథుశ్రోణ్యై నమః.	౧౧	ఓం హరివల్లభాయై నమః	౨౦
ఓం పద్మబిల్వ ఫలాపీఠతుల్య స్తనై శ్చ	౧౨	ఓం ఋగ్యజుస్సామరూపాయై నమః.	౨౧
నమః.	౧౩	ఓం విద్యాయై నమః.	౨౨
ఓం సుర క్తపద్మ ప్రతాభకరపాదతలాయై			
నమః.			

ఇతి శ్రీలక్ష్మీనామావళిస్సమాప్తా.

శ్రీ రస్తు.

శ్రీ శ్రీనివాసపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీ యైశ్రీ పద్మావత్యై నమః.

అథ శ్రీ బ్రహ్మణ్డ పురాణాంతర్గత

శ్రీవేంకటేశసహస్రనామప్రారంభః.

—◆— శ్రీవేంకటేశసహస్రనామాని. —◆—

వసిష్ఠః ॥ భగవత్ కైశ్చ విధినా నామభి శ్లోకశ్వరం । పూజ
యామాన తం దేవం బ్రహ్మ తు కమలై శ్శుభైః ॥ ౧ ॥ పృచ్ఛామి తాని
నామాని గుణయోగపరాణి కిం ముఖ్యవృత్తీని కిం బ్రూహి లక్షకాణ్య ధ వా
హరేః ॥ నారదఉవాచ ॥ ౨ ॥ నామాన్య సంతాని హరే ర్గుణయోగాని కాని
చిత్ ముఖ్యవృత్తీని చా న్యాని లక్షకాణ్య పరాణి చ ॥ ౩ ॥ పరమాధై స్సర్వ
శక్తై రేకో జ్ఞేయః పరః పుమాన్ ॥ ఆదిమధ్యాంతరహిత స్త్వన్యోఽనంత
రూపభృత్ ॥ ౪ ॥ చంద్రార్కవహ్నివాయ్వాద్యా గ్రహర్క్షాణి నభో
దిశః । అన్వయవ్యతిరేకాభ్యాం సంతి నో సంతి యస్త తేః ॥ ౫ ॥ తస్య దేవస్య
నామ్నాం హి పారం గంతుం హి కః క్షమః । తథాఽపి చా భిధానాని వేంక
టేశస్య కాని చిత్ ॥ ౬ ॥ బ్రహ్మగీతాని పుణ్యాని తాని వత్స్యామి సువ్రత ।
యదుచ్ఛారణమాత్రేణ విముక్తాఘ్ని పరం వ్రజేత్ ॥ ౭ ॥ వేంకటేశస్య
నామ్నాం హి సహస్రస్య ఋషి ర్విధిః । ఛందో నుష్టు వ్రథాదేవ శ్శ్రీవత్సాం
కోరమాపతిః ॥ ౮ ॥ బీజభూత స్తథోం కారో హ్రీం క్లీం శక్తి శ్చ కీలకం ఓన్న
మోవేంకటేశాయే త్యా ది ర్క్రంతోఽత్ర కథ్యతే ॥ ౯ ॥ బ్రహ్మాండగర్భి
కవచ మస్త్రం చక్రగదాధరః । వినియోగోఽభీష్టసిద్ధా హృదయం సామగా
యనః ॥ భాస్వచ్ఛంద్రమసౌ యదీయనయానే భార్యాయదీయా రమా యస్తా
ద్విశ్వసృడ ప్య భూ ద్యమికులం యధ్యానయుక్తం సదా । నాథో యోజ
గతాం సగేంద్రదుహితృ ర్నాథోఽపి యద్భక్తిమాంస్తాతో యో మదన
స్యయో దురితహం తం వేంకటేశం భజే ॥ ఊర్ధ్వో హస్తా యదీయా సుగ
రిపుదశనే బిభృతౌ శంఖచక్రే సేవ్యా వంఘ్రీ స్వకీయా నభిదధదగో దక్షిణో
యస్య పాణిః । తావ న్నాత్రం భవాద్ధిం గమయతి భజతా మూరుగో
వామపాణి శ్శ్రీవత్సాంక శ్చ లక్ష్మీ ర్యదురసి లసత స్తం భజే వేంకటేశం ॥

ఇతి ధ్యాయః- వేంకటేశం శ్రీవత్సాంకం రమాపతిం । వేంకటేశో విరూపాక్ష
ఇత్యా రభ్య జపే త్కమాత్ ॥ ౧౦ ॥

వేంకటేశో విరూపాక్షో విశ్వేశో విశ్వభావనః । విశ్వసృష్టి శ్వసం
హర్తా విశ్వప్రాణో విరాడ్వపుః ॥ ౧౧ ॥ శేషాద్వినిలయోఽశేషభక్తదుఃఖ
ప్రణాశనః । *శేష స్తుత్య శ్చేషశాయీ విశేషజ్ఞో విభు స్వభూః॥౧౨॥విష్ణు
ర్విష్ణు శ్చ వర్ధిష్ణు రత్సహిష్ణు సహిష్ణుకః । *భ్రాజిష్ణు శ్చ గ్రసిష్ణు శ్చ వర్తిష్ణు
శ్చ భరిష్ణుకః ॥౧౩॥ కాలయంతా కాలగోప్తా కాలగి కాలాంతకోఽఖిలః । కాల
గమ్యగి కాలకణ్ఠవద్ద్యగి కాలక తేశ్వరః ॥ ౧౪ ॥ శమ్భు స్వయమ్భూ రమ్భూ
జనాభి స్సమ్భితవారిధిః । అమ్భాధినదినీజాని శ్శీణామ్భాజపదప్రభః ॥
కమ్భుగ్రీవ శ్శమ్భురారిరూపః *శమ్భురజేక్షణః । బిమ్భాధరో బిమ్భరూపీ
ప్రతిబిమ్బక్రియాతిగః॥ ౧౬॥ గుణవా న్గుణగమ్య శ్చ గుణాతీతో గుణప్రియః ।
దుర్గుణధ్వంసకృ త్సర్వసుగుణో *గుణభాసకః ॥ ౧౭ ॥ పరేశగి పరమాత్మా
చ పరంజ్యోతిగి పరాగతిః । పరంపదం వియద్వాసాః పారమ్యర్యశుభ
ప్రదః ॥ ౧౮ ॥ బ్రహ్మణగర్భో బ్రహ్మణ్యో *బ్రహ్మస్మ డ్బ్రహ్మబోధితః ।
బ్రహ్మస్తుతో బ్రహ్మవాదీ బ్రహ్మచర్యపరాయణః ॥ ౧౯ ॥ సత్యవతార్థసన్తుప్త
స్సత్యరూపీ ఝమాజ్ఞవాః । సోమకప్రాణహరీ చా నీతామ్నాయో *ఽభీసన్చరః॥
౨౦ ॥ దేవాసురపర స్తుత్యగి పతన్తన్దరధారకః । ధన్వన్తరిగి కచ్చపాజ్ఞః
పయోనిధివిమన్థకః ॥ ౨౧ ॥ అమరామృతసన్ధాతా ధృతసమ్నాహిసీవపుః ।
హరమోహక మాయావీ రక్షస్సన్దోహభజ్జనః ॥౨౨॥ *హిరణ్యాక్షవిదారీ
చ యజ్ఞో యజ్ఞవిభావనః । యజ్ఞీ యోర్వీసముద్ధర్తా లీలాక్రోడః ప్రతాపవాః॥
దణ్డకాసురవిధ్వంసీ వక్రదంష్ట్రః క్షమాధరః । గన్ధర్వశాపహరణః *పుణ్యగన్ధో
విచక్షణః ॥ ౨౪ ॥ కరాళవక్త్ర స్సోమార్కనేత్ర ష్టద్గుణవై భవః । శ్వేత
ఘోణీ ఘూర్ణితభ్రూః ఘుర్ఘురధ్వనివిభ్రమః ॥ ౨౫ ॥ ద్రాఘీయాన్ నీల
కేశీ చ ॥ ౧౦౦ ॥ జాగ్రదమ్బుజలోచనః । ఘృణావాన్ ఘృణేనమ్నోహా
మహాకాలాగ్నిదీధితిః ॥ ౨౬ ॥ జ్వాలాకరాళవదనో మహాల్కాకులవీక్షణః ।
సటానిర్భిణ్ణమేఘశాఘో దంష్ట్రారుగ్వ్యవృద్ధి క్తటః ॥ ౨౭ ॥ ఉచ్చాచ్ఛాకృప్త
భూతేశో నిశ్వాసత్యక్తవిశ్వసృట్ । *అస్తర్భ్రమజ్జగద్గర్భోఽనన్తో బ్రహ్మ
కపాలహృత్ ॥ ౨౮ ॥ ఉగ్రో వీరమహావిష్ణు ర్జ్వలనస్సర్వతో ముఖః ।
నృసింహా భీషణో *భద్రో మృత్యుమృత్యు స్సనాతనః ॥ సభాస్తమ్భాద్భ్రపౌ
భీమ శ్శిరోమాలీ మహేశ్వరః । ద్వాదశాదిత్యచూడాళగి కల్పధూమసటా
చ్ఛవిః ॥ ౩౦ ॥ హిరణ్యకోరస్థ సుభిన్నఖః *సింహముఖోఽనఘః । ప్రహ్లాద
వరదో ధీమాన్ భక్తసజ్జప్రతిష్ఠితః ॥ ౩౧ ॥ బ్రహ్మరుద్రాదిసంసేవ్య సిద్ధ
సాధ్యప్రపూజితః । లక్ష్మీనృసింహా దేవేశో జ్వాలాజహ్వన్త్రయమాలికః ॥

౩౨ | *ఖడ్గీ ఖేటీ మహేష్వాసీ కపాలీ ముసలీ హలీ| పాశీ శూలీ మహాబాహు
 ర్జ్వరఘ్నా *రోగలుట్టకః || ౩౩ || మాఙ్గీయుక్చాత్రకో దణ్డీ కృష్ణాజనధరో
 వటుః | అధీతవేదో వేదాంతోద్ధారకో బ్రహ్మనైష్ఠికః || ౩౪ || అహీనశయన
 ప్రీతః *ఆదితేయోఽనఘో హరిః | సంవిత్ప్రియ స్సామవేద్యో బలివేశ్న ప్రతి
 స్థితః || ౩౫ || బలితూళితపాదాఙ్గో విన్ధ్యావళివిమూనితః | త్రిపాదభూమిస్వీ
 కర్తా విశ్వరూపప్రవశకః || ౩౬ || ధృతత్రివిక్రమ స్సాక్షీనఖిభిన్నాణ్డ
 ఖర్పరః | పజ్జాతవాహినీధారాపవిత్రితజగత్త్రయః || ౩౭ || విధిసమ్మూనితః
 పుణ్యో దైత్యయోద్ధా జయోద్భిజః | సురరాజ్యప్రద శ్శుక్రమదహృత్సుగతీ
 శ్వరః || ౩౮ || *జామదగ్న్యః కుతారీ చ కార్తవీర్యవిదారణః | రేణుకాయా
 శ్శిరోహారీ దుష్టక్షత్రియమర్దనః || ౩౯ || వర్చస్వీ దానశీల శ్చ ధనుష్కా
 బ్రహ్మవిత్తమః | అత్యుదగ్రః *సమగ్ర శ్చ న్యగ్రోధో దుష్టనిగ్రహః || ౪౦ ||
 రవివంశసముద్భూతో రాఘవౌ భరతాగ్రజః | కాసల్యాతనయో రామౌ
 విశ్వామిత్రప్రియఙ్కురః || ౪౧ || తాటకాః ౨౦౦ సుబాహుఘ్నా బలాతి
 బలమస్త్రవాన్ | అహల్యాశాపవిచ్ఛేదీ ప్రవిష్టజనకాలయః || ౪౨ || స్వయం
 వరసభాసంస్థ ఈశచాపప్రభజ్ఞనః | జానకీపరిణేతా చ జనకాధీశసంస్తుతః ||
 ౪౩ || జమదగ్నితనూజాత యోద్ధాఽయోధ్యాధిపాగ్రణీః | *పితృవాక్యప్రతీ
 పాల స్త్యక్తరాజ్య సులక్ష్మణః || ౪౪ || సనీత శ్చిత్రకూటస్థో భరతాహిత
 రాజ్యకః | కాకదర్పప్రహర్తా చ దణ్డకారణ్యవాసకః || ౪౫ || పశ్చిమట్వాం
 విహారీ చ స్వధర్మపరిపోషకః | *విరాధహఃఽగస్త్య ముఖ్యమునిసమ్మానితః
 పుమాన్ || ౪౬ || ఇంద్రచాపధరః ఖడ్గధర శ్చా త్మయసాయకః | ఖరాస్తకో
 దూషణారి స్త్రిశిరస్కురిపు ర్వృషః || ౪౭ || తత శ్శూపణఖానాసా చ్ఛేత్తా
 వల్కలధారకః | జటావా న్నణశాలాస్థో మారీచబలమర్దకః || ౪౮ || పతీ
 రాట్కృతసంవాదో రవితేజా మహాబలః | శబర్యానీతఫలభు గ్గునూమత్ప్ర
 తోషితః || ౪౯ || *సుగ్రీవాభయదో దైత్యకాయక్షౌ పణభాసురః | సప్తసా
 సముచ్ఛేత్తా వాలిహృత్కృషీసంవృతః || ౫౦ || వాయుసూనుకృతాసే
 స్త్యక్తపమ్పః కుశాసనః | ఉదన్వత్తీరగ శ్శూరో విభీషణవరప్రదః || ౫౧ ||
 సేతుకృద్దైత్యహస్తాపలఙ్కీఽలఙ్కారవాన్ స్వయం | అతికాయశిర శ్చేత్తా కుమ
 కర్ణవిభేదనః || ౫౨ || దశకణ్ఠాశిరోధ్వంసీ జామ్యవత్రముఖావృతః | జానకీశః
 సురాధ్యక్షః సాకేతేశః పురాతనః || పుణ్యశ్లోకో వేదవేద్య స్సాన్వమితీర్థనివ
 నకః | లక్ష్మీసరఃకేళిలోలో లక్ష్మీశో లోకరక్షకః || ౫౩ || దేవకీగర్భసమ్భూతో
 *యశోదేక్షణలాలితః | వసుదేవకృతతస్త్రో నన్దగోపమనోహరః || ౫౪ ||
 చతుర్భుజః కోమలాఙ్గీగదావా స్నీలకున్తలః | పూతనాప్రాణసంహర్తా తృణ
 వర్తవినాశనః || ౫౫ || గర్ధారోపితనామాఙ్గీ *హనుదేవౌ హ్యధోక్షజః

గోపికాస్తన్యపాయీ చ బలభద్రానుజోఽచ్యుతః ॥ ౫౭ ॥ వై యాఘనఖ
భూష శ్చ వత్సజి త్వత్సవర్ధనః । క్షీరసారాశనరతో దధిభాణ్డప్రమర్దనః ॥ ౫౮ ॥
* నవనీతాపహర్తా చ నీలనీరదభాసురః । ఆభీరదృష్టదార్జన్యో నీలపద్మనిభాననః ॥
౫౯ ॥ మాతృదశితవిశ్వాస్య ఉలూఖలనిబన్ధనః । నశకుబరశాపాంతో గోధూ
ళిచ్చురితాజ్ఞకః ॥ ౬౦ ॥ గోసజ్జరక్షక శ్రీశో ॥ ౩౦౦ ॥ బృన్దారణ్యనివాసకః ।
వత్సాస్తకో బక ద్వేషీ దైత్యామ్బుదమహానిలః ॥ ౬౧ ॥ మహాజగరచణ్డాగ్ని
శ్శకటప్రాణకణ్ఠకః ॥ ఇన్ద్రసేవ్యః పుణ్యగాత్రః ఖరజిచ్చుణ్డదీధితిః ॥ ౬౨ ॥ *
తాళపక్వఫలాశీ చ కాళీయఫణిదర్పహః । నాగపత్నీస్తుతిప్రీతః ప్రలమ్బాసురఖణ్డ
నః ॥ దావాగ్నిబలసంహరీ ఫలహరీ గదాగ్రజః । గోపాజ్ఞనాచేలచోరః పాథో
లీలావిశారదః ॥ ౬౩ ॥ వంశగానప్రవీణ శ్చ * గోపీహస్తామ్బుజార్చితః । ముని
వత్స్యాహృతాహారో మునిశ్రేష్ఠో మునిప్రియః ॥ ౬౪ ॥ గోవర్ధనాద్రి
సన్ధర్తా సజ్జగన్దనతమోపహః । సదుద్యానవిలాసీ చ రాసక్రీడాపరాయణః ॥
౬౫ ॥ వరుణాభ్యర్చితో గోపీప్రార్థితః* పురుషోత్తమః । అకూరస్తు
తిసంప్రీతః కుబ్జాయావనదాయకః ॥ ౬౬ ॥ ముష్టికోరః ప్రహరీ చ
చాణూరోదరదారణః । మల్లయుద్ధాగ్రగణ్య శ్చ పితృబన్ధనమోచకః ॥ ౬౭ ॥
మత్తమాతజ్గపజ్ఞాస్యః కంసగ్రీవానికృష్టనః । ఉగ్రసేనప్రతిష్ఠాతా * రత్న
సింహాసనస్థితః ॥ ౬౮ ॥ కాలనేమిఖలద్వేషీ ముచుకున్దవరప్రదః । సాల్వ
సేవితదుర్ధ్వరాజస్తయనివారణః ॥ ౬౯ ॥ రుక్తగర్వాపహరీ చ రుక్మిణీ
నయనోత్సవః । ప్రద్యుమ్నజనకః కామీ ప్రద్యుమ్నా ద్వారకాధిపః ॥
* మణ్యాహర్తా మహామాయో జాంబవత్కృతసంగరః । జాంబూనదాంబర
ధరో గమ్యో జాంబవతీవిభుః ॥ ౭౦ ॥ కాళిందీప్రథితారామకేళి ర్దుం
జావతంసకః । మందారసుమనో భాస్వా శచీశాభిష్టదాయకః ॥ ౭౧ ॥
* సత్రాజిన్తానసోల్లాసీ సత్యాజాని శ్శుభావహః । శతధన్వహర స్సిద్ధః
పాండవప్రియకోత్సవః ॥ ౭౨ ॥ భద్రప్రియ స్సుభద్రాయా భ్రాతా
నాగ్నజితీవిభుః । కిరీటకుండలధరః * కల్పవల్లవలాలితః ॥ ౭౩ ॥ భైష్ఠీ
ప్రణయభాషావాక్ మిత్రవిందాధిపోఽభయః ! స్వమూర్తికేళిసంప్రీతో
లక్ష్మణోదారమానసః ॥ ౭౪ ॥ ప్రాజ్ఞోతిషాధిపధ్వంసీ తత్రైన్యాస్తకరోఽ
మృతః । భూమిస్తుతో * భూరిభోగో భూషణాంబరసంయుతః ॥ ౭౫ ॥
బహురామా కృతాహ్లాదో గంధమాల్యానులేపనః । నారదా దృష్టచరితో
దేవేశో విశ్వరా ధ్వరుః ॥ ౭౬ ॥ బాణబాహువిదార శ్చ తాపజ్వరవినాశకః ।
* ఉషోద్ధ్వయితాఽవ్యక్త శ్శివవాక్తుప్తమానసః ॥ ౭౭ ॥ మహేశజ్వర
సంస్తుత్య శ్రీతజ్వరభయాంతకః । నృగరాజోద్ధారక శ్చ పాండకాదివధో
ద్యుతః ॥ ౭౮ ॥ వివిధారిచ్ఛలోద్విగ్నబ్రాహ్మణేషు దయాపరః । జరా

సస్థబలద్వేషీ కేశిదైత్యభయఙ్గురః * ౪౦౦ * || ౮౧ || చక్రీ చై ద్యా
 న్తక స్సభ్యో రాజబంధవిమోచకః | రాజసూయహవిరోభీత్వా సిద్ధాంశ్చ శ్శుభ
 లక్షణః || ౮౨ || ధానాభక్షణసంప్రీతః కుచేలాభీష్టదాయకః | సత్త్వాది
 గుణగంభీరో * ద్రాపదీమానరక్షకః || ౮౩ || భీష్మధ్యేయో భక్తవశ్యో భీమ
 పూజ్యో దయానిధిః | దంతవక్రశిరశ్చేత్తా కృష్ణః కృష్ణాసఖ స్వరాట్
 || ౮౪ || వై జయంతీప్రమోదీ చ*బహిఃబహావిభూషణః | పాదకారవ
 సంధాన కారీ దుశ్శాసనాంతకః || ౮౫ || బుద్ధో విశుద్ధ స్సర్వజ్ఞః క్రతుహిం
 సావినిందకః | త్రిపురస్త్రీమానభంగ స్సర్వశాస్త్రవిశారదః || నిర్వికారో*నిర్
 మశ్చ నిరాభాసో నిరామయః | జగన్తోహకధర్తీ చ దిగ్వస్త్రో దిక్పతిశ్వరః
 || ౮౬ || కల్మషేచ్ఛప్రహర్తా చ దుష్టనిగ్రహకారకః | ధర్మప్రతిష్ఠాకారీ
 చ*చాతుర్వర్ణ్యవిభాగకృత్ || ౮౭ || యుగాంతకో యుగాక్రాంతో
 యుగకృ ద్యుగభాసకః | కామారిః కామకారీ చ|నిష్కామః కామితాణా
 దః || ౮౮ || భగో వరేణ్యం సవితః *శాశ్వతే వైకుంఠమందిరః | హయ
 గ్రీవః కైటభారి ద్ద్రాహ్మణ్మ గజరక్షకః || ౮౯ || సర్వసంశయవిచ్ఛేత్తా
 సర్వభక్తసముత్సకః | కఫర్దీ కామహరీ చ*కళాకాష్ఠాస్తృతి ర్ధృతిః || ౯౦ ||
 అనాది రప్రమేయాజాగ్రప్రధాన స్సన్నిరూపకః | నిర్లేపో నిస్సప్రహో*
 సజ్జో నిర్భయో నీతిపారగః || ౯౧ || నిష్పేక్షో నిష్క్రియ శ్శాంతో
 నిష్ప్రపంచో నిధి ర్నయః | కమ్యో*కర్మిణా వికర్మిణా చ కర్మేషుః కర్త
 భావనః || ౯౨ || కర్తాంగః కర్తవిన్యాసో మహాకర్మిణా మహావ్రతీ | కర్త
 కర్తృఫలదః *కర్తేశః కర్తనిగ్రహః || ౯౩ || సరో నారాయణో దాంతః
 కపిలః కామద శ్శుచిః | తప్తా జప్తా*౫౦౦*౨క్షమాలావా న్నన్తా నేతా
 లయో గతిః || ౯౪ || శిష్టో ద్రష్టా రిపుద్వేష్టా రోష్టా వేష్టా*మహానటః
 రోద్ధా బోద్ధా మహాయోద్ధా శ్రద్ధావాక్ సత్యధీ శ్శుభః || ౯౫ || మంత్రి
 మంత్రి మంత్రగమ్యో*మంత్రకృత్పరమంత్రహృత్ | మంత్రభృత్ప్ర
 ఫలదో మంత్రేశో మంత్రవిగ్రహః || ౯౬ || మంత్రాంగో మంత్ర విన్యాస
 మహామంత్రో మహాక్రమః | * స్థిరధీః స్థిరవిజ్ఞానః స్థిరప్రజ్ఞః స్థిరాసన
 || ౯౭ || స్థిరయోగః స్థిరాధారః స్థిరమాగః స్థిరాగమః | నిశ్చేయసో ని
 హో*౨గ్ని ర్నిరవద్యో నిరంజనః || ౯౮ || నిర్వైరో నిరహంకారో నిర్దంభ
 నిరసూయకః | అనంతో౨నంతబాహూయ రసంతాంఘ్రి*రసంతదృక్ || అస
 తవక్తో౨ సంతాంగో సంతరూపో హ్య సంతకృత్ | ఊర్ధ్వరేతా ఊర్ధ్వలింగ
 హ్యూర్ధ్వధ్వముధోర్ధ్వధ్వశాఖకః || ౧౦౦ || ఊర్ధ్వ*ఊర్ధ్వా ధ్వర
 చ హ్యూర్ధ్వజ్వాలో నిరాకులః | బీజం బీజప్రదో నిత్యో నిదానం నిష్కృ
 కృత్ || ౧౦౧ || మహా*నణీయా స్థిరమా సుషుమాచిత్రమాలికః | సభస్స

జ్ఞానసోజ్యోతి నభస్వాన్నిర్నభా నభః || ౧౦౩ || అభు*విభుః ప్రభు శ్శంభు
మహీయా భూ ర్భువాకృతిః । మహానందో మహాశూరో మహారాశి
రగహోత్సవః || ౧౦౪ || మహాక్రోధో* మహాజ్వాలో మహాశాంతో
మహాగుణః । సత్య వ్రత స్సత్యపర స్సత్య సంధ స్సతాం గతిః || ౧౦౫ || సత్యేశ
స్సత్యసంకల్ప స్సత్యచారిత్రలక్షణః || ౧౦౬ || *అంత శ్చరో హ్యం తరాత్తా
పరమాత్మా చిదాత్మకః || ౧౦౭ || రోచనో రోచమానశ్చ సాక్షీ శౌరి ర్జనార్ద
నః । ముకుందో*నందనిష్పంద స్స్వర్ణ బిందుః పురందరః || ౧౦౮ || అరిందమ స్సు
మంద శ్చ కుందమందారహాసవాన్ । స్యం దనారూఢచండాంగో హ్యనందీ నంద
నందనః || ౧౦౯ || అనసూయానందనో*౨త్రినేత్రాసందస్సనందవాన్ । శంఖవాన్
పంక జకరః కుంకుమాంకోజయాంకుశః || ౧౧౦ || అంభోజమకరిందాఢ్యోనిష్ఠుం
కో౨గరుపంకిలః । ఇంద్ర*చంద్రరథ శ్చంద్రో౨తిచంద్ర శ్చంద్రభాసః || ౧౧౧ ||
ఉపేంద్రఇంద్రరాజ శ్చ వాసింద్ర శ్చంద్రలోచనః । ప్రత్యి క్షరాక్*౨రిం ధామ
పరమార్థగ పరాత్పరః || ౧౧౨ || అపారవా క్షారగామీ పారావార పరావరః ।
సహస్వా నర్థదాతా చ సహనః*సాహసీ జయీ || ౧౧౩ || తేజస్వీ వాయువిశిష్ట
తపస్వీ తాపసోత్తమః । ఐశ్వర్యోద్భూతికృ ద్భూతి నైశ్వర్యాంగకలా చనాన్
|| ౧౧౪ || అంభోధిశాయీ* భగవాన్ సర్విజ్ఞస్సామపారగః । మహాయోగీ
మహాధీరో మహాభోగీ మహాప్రభుః || ౧౧౫ || మహావీరో మహాతుష్టి ర్మహ
పుష్టిః*మహాగుణః । మహాదేవో మహాబాహు ర్మహాధన్రో మహేశ్వరః
|| ౧౧౬ || సమీపగో దూరగామీ స్వర్ణమార్గనిరర్గళః । సగో సగధరో*
నాగో నాగేశోనాగపాలకః || ౧౧౭ || హిరణ్మయ స్స్వర్ణ రేతా హిరణ్యార్చి
ర్హిరణ్యదః । గుణగణ్య శ్శరణ్య శ్చ పుణ్యకీర్తిః*పురాణగః || ౧౧౮ || జన్య
భృజ్జన్యసన్నద్ధో దివ్యపంచాయుధో వశీ । దార్జన్యభంగః పర్జన్య స్సాజ
న్యనిలయో౨లయః || ౧౧౯ || జలంధరాంతకో*౨ం* భస్తజైత్యనాశీ మహా
మనాః । శ్రేష్ఠ శ్శ్రీవిష్ఠో ద్రాఘిష్ఠో గరిష్ఠో గరుడధ్వజః || త్యేష్ఠో ద్రాఘిష్ఠో
వర్షిష్ఠో ద్రాఘీయాన్ ప్రణవః ఘణీ । సంప్రదాయకర స్సావమీ నురేశో
మాధవోమధుః || ౧౨౦ || నిర్మి మేషో విధిః*వేధా బలవాన్ జీవనం బలీ స్తర్తా
శ్రోతా వికర్తా చ ధ్యాతా నేతా సమో*౨సమః || హోతా పోతా మహా
వక్తా రంతా మంతా ఖలాంతకః । దాతా గ్రాహయితా మాతా*నియంతా
సంతవైభవః || ౧౨౧ || గోప్తా గోపయితా హంతా ధర్మజాగరితా ధవః ।
కర్తా క్షేత్రకరః క్షేత్ర ప్రదః*క్షేత్రజ్ఞ ఆత్మనిత్ || క్షేత్ర
క్షేత్రహరః క్షేత్ర ప్రియః క్షేమకరో మరుత్ । భక్తిప్రదో ముక్తిదాయీ
శక్తిదో*ముక్తిదాయకః || ౧౨౨ || శక్తియు జ్ఞాక్తికస్సగ్వీ సూక్తిరా
మ్నాయసూక్తిగః । ధనంజయో ధనాధ్యక్షోధనికో ధనదాధిపః || ౧౨౩ || మహా

ధనో *మహామానీ దుర్యోధనవిమానితః । రత్నాకరో రత్నరోచీ రత్నగర్భాః
 శ్రయ శ్శుచిః ॥ ౧౨౬ ॥ రత్నసానునిధి ర్నాథిరత్నభా రత్నకంకణః ।
 అంతలఃక్ష్మ్యో*౨స్తరభ్యా సీ చాం తధ్యేయో జితాసనః ॥ ౧౨౭ ॥ అంత
 రంగో దయావాం శ్చ హ్యం తర్తాయో మహావర్ణవః । సరస సిద్ధరసిక
 సిద్ధిః *సాధ్య స్సదాగతిః ॥ ౧౨౮ ॥ ఆయుగి ప్రనో మహాయుష్టా నచిష్టా
 నోషధీపతిః । అప్తశ్రీ రప్తభాగో ప్త కకుభ్యవ్య ప్తయశో వ్రతీ * ॥ ౧౦౦ ॥
 *అప్తపదస్సువర్ణాభో హ్యప్తమూర్తిః స్త్రీమూర్తిమా ॥ అస్వప్న స్వప్నగ
 స్వప్నస్సుప్నస్వప్న ఫలదాయకః ॥ ౧౩౦ ॥ దుస్వప్నధ్వంసకో ధ్వస్తమనిమిత్తః*
 శివంకరః । సుపణా వర్ణ స్సంభావ్యా వర్ణితో వర్ణసముఖః ॥ ౧౩౧ ॥ సువర్ణ
 ముఖరీతీరశివధ్యాతపదాంబుజః । దాక్షాయణీవచస్త్రుప్త్యో దూర్వాసోద్భవీ
 గోచరః ॥ ౧౩౨ ॥ అంబరీషవ్రత ప్రీతో మహాకృత్తివిభంజనః । * మహా
 భిచారకధ్వంసీ కాలసర్పభయాంతకః ॥ ౧౩౩ ॥ సుదర్శనః కాలమేఘశ్యామ
 శ్శ్రీమంత్రభావితః । హేమాంబుజసరసాస్సయీ శ్రీమనోభావితాకృతిః ॥
 ౧౩౪ ॥ శ్రీవదంతాంబుజ స్రగ్వీ శ్రీకేశి శ్రీనిధిః * భవః । శ్రీప్రదో వామనో
 లక్ష్మీనాయక శ్చ చతుర్భుజః ॥ ౧౩౫ ॥ సంతృప్త స్తర్పిత స్తీర్థ స్నాతృసౌఖ్య
 ప్రదర్శకః । అగస్త్యస్తుతి సంహృష్టో దర్శితావ్యక్తభావనః ॥ ౧౩౬ ॥ * కపి
 లార్చిః కపిలవాక్ సుస్నాతాఘవిపాటనః । నృపాకపిః కపిస్వామి మనోంతస్థిత
 విగ్రహః ॥ ౧౩౭ ॥ వహ్ని ప్రయోఽర్థసంభావ్యా జనలోకవిధాయకః । వహ్ని
 ప్రభో వహ్ని తేజాః *శుభాభీష్టప్రదో యమీ ॥ ౧౩౮ ॥ వారుణక్షేత్ర
 నిలయో వరుణో వారణార్చితః । వాయుస్థానకృతావాసో వాయుగో వాయు
 సంభృతః ॥ ౧౩౯ ॥ యమాంతకో౨భిజననో *యమలోకనివారణః । యమినా
 మగ్రగణ్య శ్చ సంయమీ యమభావితః ॥ ౧౪౦ ॥ ఇంద్రోద్ధానస మీపస్థ
 ఇంద్రదృగ్విషయః ప్రభుః । యక్షరాటసరసీవాసో హ్యక్షయ్యనిధికోశకృత్ ॥
 ౧౪౧ ॥ స్వామితీర్థకృతావాసః * స్వామిధ్యేయో హ్యధోక్షజః । వరాహ
 ద్యప్తతీర్థాభిసేవితాంఘ్రిసరోరుహః ॥ ౧౪౨ ॥ పాండుతీర్థాభిషిక్తాంగో
 యుధిష్ఠిరవరప్రదః । భీమాస్తకరణారూఢ శ్వేతవాహనసఖ్యవాక్ ॥
 ౧౪౩ ॥ నకులాభయదో మాద్రీసహదేవా భివందితః । కృష్ణాశపథసంధాతా *
 కుంతీస్తుతిరతో దమీ ॥ ౧౪౪ ॥ నారదాదిమునిస్తుత్యో నిత్యకర్తృపరాయణః ।
 దర్శితావ్యక్తరూప శ్చ వీణానాద ప్రమోదితః ॥ ౧౪౫ ॥ షట్కోటితీర్థ
 చర్యావాక్ దేవతీర్థకృతాశ్రమః । బిల్వామలజలస్సయీ సరస్వత్యంబుసేవితః ॥
 ౧౪౬ ॥ *తుంబురుదక సంస్పర్శజన చిత్తతమోపహః । మత్స్యవామన
 కూర్మాదితీర్థరాజః పురాణభృత్ ॥ ౧౪౭ ॥ చక్రధ్యేయపదాంభోజ శ్శృంఖలపూజిత
 పాదుకః । రామతీర్థవిహారీ చ బలభద్రప్రతిష్ఠితః ॥ ౧౪౮ ॥ జామదగ్న్య

సర స్తీర్థ జలసేచనతద్వితః । పాపాపహారికీలాల నున్నా తామసినాశనః ॥ ౧౪౯ ॥
 నభోగంగాభిషిక్త శ్చ * ౯౦౦ * నాగతీర్థా భిషేకవాన్ । కుమారధారా
 తీర్థస్థో వటువేషస్సుమేఖలః ॥ ౧౫౦ ॥ వృద్ధస్య సేకుమారత్వ ప్రద స్సాం
 దర్యవాన్సుఖీ । ప్రియంవదో మహాకుక్షి రిత్వోకుకులనందనః ॥ ౧౫౧ ॥ *నీల
 గోక్షీరధారా భూ ర్వరాహాచలనాయకః । భరద్వాజ ప్రతిష్ఠావాన్ బృహన్పతి
 విభావితః ॥ ౧౫౨ ॥ అంజనాకృతపూజావా నాష్టాసేయకరార్చితః । అంజ
 నాద్రినివాస శ్చ ముంజకేశగిపురందరః ॥ ౧౫౩ ॥ కిన్నరద్యయ సంబంధి బంధమోక్ష
 ప్రదాయకః । *వైఖానసమఖారంభో వృషజ్ఞేయో వృషాచలః ॥ ౧౫౪ ॥ వృష
 కాయస్రభేత్తా చ క్రిడనాచార సంభ్రమః । సౌవర్చలేయ విన్యస్తరాజ్యో
 నారాయణప్రియః ॥ ౧౫౫ ॥ దుర్నేధోభంజకః । ప్రాజ్ఞో బ్రహ్మాత్మవమ
 హాత్మకః । *భద్రానురశిరశ్చేత్తా భద్రక్షేత్రీ సుభద్రవాన్ ॥ ౧౫౬ ॥
 మృగయాఽక్షీణసన్నాహ శృంఖరాజన్యతుష్టిదః । స్థాణుస్థో వై నతేయాంగ
 భావితో హ్య శరీరవాన్ ॥ ౧౫౭ ॥ భోగీంద్ర భోగసంస్థానో బ్రహ్మాదిగణ
 సేవితః । * సహస్రార్కచుటా భాస్వ ద్విమానాంతస్థితో గుణీ ॥ విష్వ
 క్సేనకృతస్తోత్ర సునందన వరీవృతః । జాహ్నువ్యాదినదీసేవ్య స్సురేశాద్యభి
 వందితః ॥ ౧౫౮ ॥ సురాంగనా నృత్యపరో గంధర్వద్దాయన ప్రియః । రాకేం
 దుసంకాశనఖః కోమలాం ఘ్రీసరోరుహః ॥ ౧౫౯ ॥ *క చ్చప్రపదః కుంద గుల్ఫక
 స్వచ్ఛకూర్పరః । మేదురస్వర్ణ వస్త్రాభ్యకటి దేశస్థమేఖలః ॥ ౧౬౦ ॥ ప్రోల్ల
 సచ్ఛురికాభాస్వత్కటిదేశ శృభంకరః । అనంత పద్మజస్థాననాభి రాక్షా
 కమాలికిః ॥ ౧౬౧ ॥ మందార చాంపేయమాలీ రత్నాభరణ సంభృతః ।
 *లంబయజ్ఞోపవీతీ చ చంద్రశ్రీఖండ లేపవాన్ ॥ వరదోఽభయద శ్చక్రీ శంఖ
 కాస్త్రభద్రీప్తిమాన్ ॥ శ్రీవత్సాంకితవక్షస్కో లక్ష్మీసంశ్రిత హృత్పటః ॥
 ౧౬౨ ॥ నీలోత్పలనిభాకారః * శోణాంభోజసమాననః । కోటిమన్మథ లావణ్య
 శ్చంద్రికాస్తితపూరితః ॥ ౧౬౩ ॥ సుభాస్వచ్ఛో ర్ధ్వపుండ్ర శ్చ కస్తూరీతిల
 కాంచితః । పుండరీకేక్షుణ స్వచ్ఛోమాళి శోభావిరాజితః ॥ ౧౬౪ ॥ పద్మస్థః
 పద్మనాభ శ్చ * సోమమండలగో బుధః । వహ్నిమండలగ స్సూర్య స్సూర్య
 మండలసంస్థితః ॥ ౧౬౫ ॥ శ్రీపతి యౌమిజాని శ్చ విమలాద్యభి సంవృతః ।
 జగత్కుటుంబజనితా రక్షకః * కామితప్రదః ॥ ౧౬౬ ॥ అవస్థాత్రయయంతా చ
 విశ్వతేజ స్వరూపవాన్ । జ్ఞప్తి జ్ఞేయో జ్ఞానగమ్యో జ్ఞానాతీత స్సురాతిగః
 ॥ ౧౬౭ ॥ బ్రహ్మాండాంతర్బహిర్వాప్తో వేంకటాద్రిగదాధరః ॥ * ౧౦౦౦ *

—◆— శ్రీవేంకటాద్రిగదాధరోన్నమ ఇతి. —◆—

ఏవం శ్రీవేంకటేశస్య కీర్తితం పరమాద్భుతం ॥ ౧౭౦ ॥ నామ్నాం
 సహస్రం సంశ్రావ్యం పవిత్రం పుణ్యవర్ధనమ్ । శ్రవణా త్వర్ష్య

దోషఘ్నం రోగఘ్నం మృత్యునాశనం || ౧౮౧ || దారిద్య్రభేదనం ధర్మ్యం
 సర్వైశ్వర్యఫలప్రదం | కాలాహివిషవిచ్ఛేది జ్వరాపస్తాక భంజనం || ౧౮౨ ||
 శత్రుక్షయకరం రాజ గ్రహపీడానివారణం | బ్రహ్మరాక్షసకూళ్ళాండ భేతాశ
 భయభంజనం || ౧౮౩ || విద్యాభిలాషీ విద్యావా స్థనార్థి ధనవాన్భవేత్ |
 అనంతకల్పజీవీ స్యా దాయుష్కామో మహాయశాః || ౧౮౪ || పుత్రార్థి
 సుగుణా న్పుత్రా లభేతా యుష్మత స్తతః | సంగ్రామే శత్రువిజయీ సభా
 యాం ప్రతివాదిజిత్ || ౧౮౫ || దివ్యైర్నామభి రేభి స్తు తులసీపూజనా
 త్సకృత్ | వైకుంఠవాసీ భగవత్సదృశో విష్ణుసన్నిధౌ || ౧౮౬ || కల్వార
 పూజనాన్తాసా ద్ద్వితీయ ఇవ యక్షరాట్ | నీలోత్పలార్చనా త్సర్వ రాజపూజ్య
 స్సదా భవేత్ || ౧౮౭ || హృత్సంస్థితై ర్నామభి స్తు భూయా ద్భక్తిపయో
 హరిః | వాఙ్మితార్థం తదా దత్వా వైకుంఠం చ ప్రయచ్ఛతి || ౧౮౮ ||
 త్రిసంధ్యం యో జపేన్నిత్యం సంపూజ్య విధినా విభుం | త్రివారం పంచవారం
 వా ప్రత్యహం క్రమశో యమి || ౧౮౯ || మాసా దలక్ష్మీనాశ స్సాన్య ద్ద్విమా
 సాత్సాన్య స్స రేంద్రతాత్రిమాసా న్నహదైశ్వర్యం తతస్సం భాషణం భవేత్ |
 మాసం పర స్మూన్యనక ర్తపూర్తిం చ సమవాప్నుయాత్ || ౧౯౦ || మార్గ
 భ్రష్ట శ్చ సన్తార్గం గత స్వ స్వం స్వకీయకం | చాంచల్యచిత్తోఽచాంచ
 ల్యం మనస్సాన్వస్థ్యంచ గచ్ఛతి || ౧౯౧ || ఆయురారోగ్య మైశ్వర్యం జ్ఞానం
 మోక్షం చ విదంతి | సర్వా న్కామా నవాప్నోతి శాశ్వతం చ పదం
 తథా || ౧౯౨ || సత్యం సత్యం పున సుత్యం సత్యం సత్యం న సంశయః ||

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాండపురాణే వసిష్ఠనారదసంవాదే శ్రీవేంకటాచల

మాహాత్మ్యే శ్రీ వేంకటేశ శ్రీ సహస్రనామ

స్తోత్రాధ్యాయ స్సమాప్తః.

శ్రియఃకాంతాయ కల్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ |

శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మద్భజమ్ ||

శ్రీవేంకటాచలాధీశం శ్రియా థ్యాసితవక్షసమ్ |

శ్రితచేతనమందారం శ్రీని వాస మహం భజే ||

*ఓం శ్రీవేంకటేశ్వరాయ నమః	౦	*ఓం స్వయంభువే నమః	...
విరూపాక్షాయ నమః	...	అమృతజనాభయే నమః	...
విశ్వేశాయ నమః	...	స్తమ్భితవాతిధయే నమః	...
విశ్వభావనాయ నమః	...	అమృతధినిధిసీజానయే నమః	...
విశ్వసృజే నమః	..	శోణామృతజపదప్రభాయ నమః	...
విశ్వసంహారే నమః	...	కమ్మగ్రీవాయ నమః	...
విశ్వప్రాణాయ నమః	...	శమ్భురారిరూపాయ నమః	రం
విరాడ్వపుషే నమః	..	ఓం శమ్భురజేక్షణాయ నమః	..
శేషాద్రినిలయాయ నమః	...	బిమ్బాధరాయ నమః	...
అశేషభక్తదూషి ప్రణాశనాయ నమః		బిమ్బరూపిణే నమః	...
ఓం శేషస్తుత్యాయ నమః	౧౦	ప్రతిబిమ్బక్రియాతిగాయ నమః	...
శేషకాయినే నమః	...	గుణవతే నమః	...
విశేషజ్ఞాయ నమః	...	గుణగమ్యాయ నమః	...
విభవే నమః	...	గుణాతీతాయ నమః	..
స్వభవే నమః	...	గుణప్రియాయ నమః	...
విష్ణవే నమః	...	దుర్గణధ్వంసకృతే నమః	...
జిష్ణవే నమః	...	సర్వసుగుణాయ నమః	౧౦
వర్తిష్ణవే నమః	...	ఓం గుణభాసకాయ నమః	..
ఉత్పత్తిష్ణవే నమః	...	పరేశాయ నమః	...
సహిష్ణుకాయ నమః	...	పరమాత్మనే నమః	...
ఓం భ్రాజిష్ణవే నమః	..	పరస్మైజోతిషే నమః	...
గ్రసిష్ణవే నమః	...	పరాయేగతయే నమః	..
వర్తిష్ణవే నమః	...	పరస్మైపదాయ నమః	...
భరిష్ణుకాయ నమః	...	వియద్వాసనే నమః	...
కాలయన్త్రే నమః	..	పారమృత్యుభస్రదాయ నమః	..
కాలగోప్త్రే నమః	...	బ్రహ్మాండగర్భాయ నమః	...
కాలాయ నమః	...	బ్రహ్మాణ్యాయ నమః	౬౦
కాలాంతకాయ నమః	..	ఓం బ్రహ్మసృజే నమః	..
అఖిలాయ నమః	...	బ్రహ్మబోధితాయ నమః	...
కాలగమ్యాయ నమః	...	బ్రహ్మస్తుత్యాయ నమః	...
ఓం కాలకణ్ఠవంద్యాయ నమః	..	బ్రహ్మవాదినే నమః	...
కాలకలేశ్వరాయ నమః	...	బ్రహ్మచర్యపరాయణాయ నమః	
శమ్భువే నమః	...		

* ఓం సత్యవ్రతార్థసమస్తాయ నమః ...

సత్యరూపిణే నమః ...

ఝషాక్షుతే నమః ...

సోమకప్రాణహారిణే నమః ...

ఆనీతామ్నాయాయ నమః ౭౦

ఓం అభినచ్చారాయనమః ...

దేవాసురపరస్తత్యాయ నమః ...

పతన్మందరధారకాయ నమః ...

ధన్వన్తరయే నమః ...

కచ్చపాక్షాయ నమః ..

పయోనిధివిమథకాయ నమః ...

అమరామృతసద్రాతే నమః ...

ధృతసమ్మోహినీవపుషే నమః ...

హరమోహకమాయావినే నమః ...

రక్షస్సందోహభంజనాయ నమః ౮౦

ఓం హిరణ్యాక్షవిదారిణే నమః ...

యజ్ఞాయ నమః ...

యజ్ఞవిభావనాయనమః ...

యజ్ఞేయోర్వీసముద్ధరే నమః ...

లీలాక్రోడాయ నమః ...

ప్రతాపవతే నమః ..

దణ్డకాసురవిధ్వంసినే నమః ...

వక్రచంద్రాయ నమః ...

క్షమాధరాయ నమః ...

గర్భకాపహరణాయ నమః ౯౦

ఓం పుణ్యగఢాయ నమః ..

విచక్షణాయ నమః ..

కరాళవక్త్రాయ నమః ...

సోమర్కసేత్రాయ నమః ...

వద్ధుణవైభవాయ నమః ...

శ్వేతఘోషినే నమః ..

ఘోరితభ్రుజే నమః ..

ఘుర్గురధ్వనివిభ్రుమాయ నమః ...

* ఓం ద్రాఘీయసేనమః ...

నీలకేశినే నమః ... ౧౦౦

జాగ్రదమ్బుజలోచనాయ నమః ...

ఘృణావతే నమః ...

ఘృణీసమ్మోహాయ నమః ...

మహాకాలాగ్నిదీధితయే నమః ...

జ్వాలాకరాళవదనాయ నమః ...

మహాల్కాకులపీక్షణాయ నమః ...

సటానిర్భిణ్ణమేఘాఘాయ నమః ...

దంష్ట్రోరుగ్వాన్తప్రదిక్తాయ నమః ...

ఉచ్ఛ్వాసాకృష్టభూతేశాయ నమః ...

నిశ్వాసత్యక్తవిశ్వసృజే నమః ౧౧౦

ఓం అస్తర్భ్రమజ్జగద్గర్భాయ నమః ...

అనన్తాయ నమః ...

బ్రహ్మకపాలహృతే నమః ...

ఉగ్రాయ నమః ...

వీరాయనమః ...

మహావిష్ణవే నమః ...

జ్వలనాయనమః ...

సర్వతోముఖాయ నమః ...

సృసింహాయ నమః ...

భీషణాయ నమః ... ౧౨౦

ఓం భద్రాయ నమః ...

మృత్యుమృత్యవే నమః ...

సనాతనాయ నమః ...

సభాస్తమ్భాద్భవాయ నమః ...

భీమాయ నమః ...

శిరోమాలినే నమః ..

మహేశ్వరాయ నమః ...

ద్వాదశాదిత్యమాదాలాయ నమః ...

కల్పధూమసటాచ్ఛవయే నమః ...

హిరణ్యకోరస్థనిభిన్నఖాయ నమః ౧౩౦

ఓం సింహముఖాయ నమః ...

* ఓం అనఘాయ నమః	* ఓం సామవేద్యాయ నమః
ప్రహ్లాదవరదాయ నమః	బలివేశ్వప్రతిష్ఠితాయ నమః
ధీమతే నమః	బలితూలితపాదాబ్జాయ నమః	.	.
భక్తసంఘప్రతిష్ఠితాయ నమః	విఘ్నావళిమానితాయ నమః
బ్రహ్మరుద్రాదిసంసేవ్యాయ నమః	త్రిపాదఘామిన్వీకర్త్రీ నమః
సిద్ధసాధ్యప్రపూజితాయ నమః	విశ్వరూపప్రదర్శకాయ నమః	౧౭౦	౧౭౦
లక్ష్మీస్థానిహాయ నమః	ఓం ధృతత్రివిక్రమాయ నమః
దేవేశాయ నమః	స్వాక్షిసఖభిన్నాబ్జఖర్పరాయ నమః		
బృహలాజిహ్వస్త్రీమాలికాయ నమః	౧౮౦	౧౮౦	పజ్జతవాహినీధారాపవిత్రిత జగత్త్రి		
ఓం ఖడ్గినే నమః	యాయ నమః.
భేటనే నమః	విధిసమ్మూనితాయ నమః
మహేష్వాసినే నమః	పుణ్యాయ నమః
కపాలినే నమః	దైత్యయోధ్యే నమః
ముసలినే నమః	జయోర్జితాయ నమః
హాసినే నమః	సురరాజ్యప్రదాయ నమః
పాశినే నమః	శక్రమదహృతే నమః
శూలినే నమః	సుగతీశ్వరాయ నమః	...	౧౮౦
మహాబాహవే నమః	ఓం జామదగ్న్యాయ నమః
జ్వరఘ్నాయ నమః	...	౧౯౦	కుతారిణే నమః
ఓం రోగబుద్ధికాయ నమః	కార్తవీర్యవిదారణాయ నమః
మాణ్డీయుజే నమః	రేణుకాయాశ్శిరోహాదిణే నమః
ఛాత్రకాయ నమః	దుష్టక్షత్రియమర్దనాయ నమః
దణ్డినే నమః	వర్చస్వినే నమః
కృష్ణాజినధరాయ నమః	దానశీలాయ నమః
పటవే నమః	ధనుష్మతే నమః
అధీతపేదాయ నమః	బ్రహ్మవిత్తమాయ నమః
వేదాంతోద్ధారకాయ నమః	అత్యుదగ్రాయ నమః	...	౧౯౦
బ్రహ్మనైష్ఠికాయ నమః	ఓం సమగ్రాయ నమః
అహీనశయనప్రీతాయ నమః	౧౯౦	౧౯౦	న్యగ్రోధాయ నమః
ఓం అదితేయాయ నమః	.	..	దుష్టనిగ్రహాయ నమః
అనఘాయ నమః	రవివంశసముద్భూతాయ నమః
హరయే నమః	రాఘవాయ నమః
సంవిత్ప్రియాయ నమః	భరతాగ్రజాయ నమః

* ఓం కాసల్యాతనయాయ నమః ...	* ఓం వృషాయ నమః ... ౨౩౦
రామాయ నమః	శూర్పణఖానాసాచ్ఛేత్త్రే నమః
విశ్వామిత్రప్రియజ్ఞరాయ నమః ...	వల్కలధారకాయ నమః ...
తాటకారయే నమః ... ౨౦౦	జటావతే నమః
ఓం సుబాహుఘ్నాయ నమః ..	పర్ణకాలాస్థాయ నమః
బలాతిబలమస్త్రవతే నమః ...	మారీచబలమర్దకాయ నమః ..
అహల్యాశాపవిచ్ఛేదినే నమః ...	పక్షిరాట్కృతసంవాదాయ నమః ...
స్రవిష్టజనకాలయాయ నమః ...	రవితేజనే నమః
స్వయంవరసభాసంస్థాయ నమః .	మహాబలాయ నమః
ఈశచాపప్రభంజనాయ నమః ..	శబర్యానీతఫలభుజే నమః ...
జానకీపరిణేత్రే నమః	హనూమత్స్వరితోషితాయ నమః ౨౪౦
జనకాధీశసంస్తుతాయ నమః ...	ఓం సుగ్రీవాభయదాయ నమః ..
జమదగ్నితనూజాతయోధ్యై నమః	దైత్యకాయక్షేపణభాసురాయ నమః ...
అయోధ్యాభీషాగ్రణ్యై నమః ౨౧౦	సప్తసాలసముచ్ఛేత్త్రే నమః ...
ఓం పితృవాక్యప్రతీపాలాయనమః ...	వాలిహృతే నమః
త్యక్తరాజ్యాయ నమః	కపిసంవృతాయ నమః
సలక్ష్మణాయ నమః	వాయునూనుకృతానేవాయ నమః ...
సనీతాయ నమః	త్యక్తపమ్పాయ నమః
చిత్రకూటస్థాయనమః	కుశాసనాయ నమః
భరతాహితరాజ్యకాయ నమః ...	ఉదన్వత్తీరగాయ నమః
కాకదర్శప్రహత్త్రే నమః	శూరాయ నమః ... ౨౫౦
దణ్డకారణ్యవాసకాయ నమః ..	ఓం విభీషణవరప్రదాయ నమః ...
పంచనటివిహారిణే నమః	నేతుకృతే నమః
స్వధర్మపరిపోషకాయ నమః ౨౨౦	దైత్యఘ్నై నమః
ఓం విరాధఘ్నై నమః	ప్రాప్తలక్ష్మణాయ నమః
అగస్త్యముఖ్యమునిసమ్మానితాయ నమః	అలక్ష్మణరవితే నమః
పుంసే నమః	అతికాయశిరశ్చేత్త్రే నమః ...
ఇన్ద్రచాపధరాయ నమః	కుమ్భకర్ణవిభేదనాయ నమః ...
ఖడ్గధరాయ నమః	దశకణ్ఠాగోధ్వంసినే నమః ...
అక్షయసాయకాయ నమః	జామ్బవత్ప్రయుఖాపృతాయ నమః ...
ఖరాస్తకాయ నమః	జానకీకాయ నమః ... ౨౬౦
దూషణారయే నమః	ఓం సురాధ్యక్షాయ నమః
త్రిశిరస్కరిపనే నమః	సాకేతీకాయ నమః

* ఓం పురాతనాయ నమః	* ఓం ఉలూఖలనిబన్ధనాయ నమః
పుణ్యశ్లోకాయ నమః	నభమాబరకాపాతాయ నమః
వేదవేద్యాయ నమః	గోఘాళిచ్ఛురితాజ్ఞకాయ నమః
స్వామిత్వనివాసకాయ నమః	గోసంభరక్షకాయ నమః
లక్ష్మీసరఃకేళిలోలాయనమః	శ్రీకాయ నమః ... ౩౦౦
బక్ష్మికాయ నమః	ఓం బృహ్మరణ్యనివాసకాయ నమః
లోకరక్షకాయ నమః	వత్సంతకాయ నమః
దేవకీగర్భసమ్భూతాయనమః ౨౭౦	బకద్వేషిణీ నమః
ఓం యశోదేవకులాలితాయ నమః	దైత్యామ్బుదమహానిలాయ నమః
విసుదేవకృష్ణస్తోత్రా నమః	మహాజగరచణ్డాగ్నయే నమః
నన్దగోపమనోహరాయ నమః	శకటప్రాణకణ్ఠికాయ నమః
చతుర్భుజాయ నమః	ఇంద్రనేవ్యాయ నమః
కోమలాజ్ఞాయ నమః	పుణ్యగాత్రాయ నమః
గదావతే నమః	ఖరజతే నమః
నీలకున్దలాయ నమః	చణ్డదీధితయే నమః ... ౩౧౦
పూతనాప్రాణసంహారే నమః	ఓం తాళపక్వఫలాశినే నమః
తృణావర్తవినాశనాయ నమః	కాళీయఘణిదర్పఘ్న నమః
గర్భారోపితనామాజ్ఞాయ నమః ౨౮౦	నాగపత్నీస్తుతిప్రీతాయ నమః
ఓం వాసుదేవాయ నమః	ప్రలమ్బసురఖణ్డనాయ నమః
అధోక్షజాయ నమః	దావాగ్నిబలహారిణే నమః
గోపికాస్తవ్యపాయినే నమః	ఫలాహారిణే నమః
బలభద్రానుజాయ నమః	గదాగ్రజాయ నమః
అచ్యుతాయ నమః	గోపాజ్ఞనాచేలచోరాయ నమః
వైయాఘ్రనిఖఘూషాయ నమః	పాథోలీలావికారదాయ నమః
వత్సజతే నమః	వంశగానప్రవీణాయ నమః ౩౨౦
వత్సవర్ధనాయ నమః	ఓం గోపీహస్తామ్బుజార్చితాయ నమః
క్షీరసారాశనరతాయ నమః	మునిపత్న్యౌహృతాహారాయ నమః
దధిభాణ్డప్రమర్దనాయ నమః ౨౯౦	మునిశ్రేష్ఠాయ నమః
ఓం నవనీతాపహారే నమః	మునిప్రీతాయ నమః
నీలనీరదభానురాయ నమః	గోవర్ధనాద్రిసంధారే నమః
ఆభీరదృష్టదౌర్జన్యాయ నమః	సంజ్యోతనతమోభవాయ నమః
నీలపద్మనిభాసనాయ నమః	సదుద్యానవిలాసిణే నమః
మాతృదర్శితవిశ్వాస్యాయ నమః	రాసక్రీడాపరాయణాయ నమః

* ఓం పరుణాభ్యర్చితాయ నమః	...	* ఓం సత్రాజిన్నానసోల్లాసినే నమః	...
గోపీప్రార్థితాయ నమః	330	సత్యాజానయే నమః	..
ఓం పురుషోత్తమాయ నమః	...	శుభావహాయ నమః	..
అక్షరస్తుతిసమ్పూితాయ నమః	...	శతధన్వహరాయ నమః	...
కుబ్జాయావనదాయకాయ నమః	...	సిద్ధాయ నమః...	...
ముష్టికోరఃప్రహరిణే నమః	...	పాణ్డవప్రియకోత్సవాయ నమః	...
చాణూరోదరదారణాయ నమః	.	భద్రప్రియాయ నమః	...
మల్లియుద్ధాగ్రగణాయ నమః	...	సుభద్రాయాభ్రాతే నమః	...
పితృబన్ధనమోచకాయ నమః	..	నాగ్నజితీవిభవే నమః	..
మత్తిమాతృజ్ఞప్రశ్నాచ్ఛాయ నమః	...	కిరీటకుణ్డలధరాయ నమః	320
కంసగ్రీవానికృప్తనాయ నమః	...	ఓం కల్పసల్లవలాలితాయ నమః	...
ఉగ్రసేనప్రతిష్ఠాత్రే నమః	340	భైష్ణిప్రణయభాషావితే నమః	...
ఓం రత్నసింహాసనస్థితాయ నమః	...	మిత్రవిందాధిపాయ నమః	..
కాలనేమిఖలద్యేషిణే నమః	...	అభయాయ నమః	..
ముచుకున్దవరప్రదాయ నమః	...	స్వమూర్తికేళిసమ్పూితాయ నమః	..
సాల్వసేవిత దుర్ధర్షరాజస్మయనివార		లక్ష్మణోదారమానసాయ నమః	...
ణాయ నమః	..	ప్రాస్థోత్తిమధిపధ్వంసినే నమః	...
రుక్మిగర్వాపహరిణే నమః	...	తత్రైస్త్రినాస్తకరాయ నమః	...
రుక్మిణీనయనోత్సవాయ నమః	...	అమృతాయ నమః	...
ప్రద్యుమ్నజనకాయ నమః	...	భూమిస్తుతాయ నమః	350
కామినీ నమః	..	ఓం భూరిభోగాయ నమః	...
ప్రద్యుమ్నాయ నమః	...	భూషణామ్బరసంయుతాయ నమః	...
ద్వారకాధిపాయ నమః	360	బహురామకృతాప్లవదాయ నమః	...
ఓం మణ్యాహరే నమః	...	గన్ధమాల్యామలేపనాయ నమః	...
మహామాయాయ నమః	...	నారదాదృష్టచరితాయ నమః	..
జామ్యవత్క్రితసర్గరాయ నమః	...	దేవేశాయ నమః	...
జామ్బూనదాంబరధరాయ నమః	..	విశ్వరాజే నమః	...
గమ్యాయ నమః	..	గురవే నమః	...
జామ్యవతీవిభవే నమః	...	బాణబాహువిదారాయ నమః	...
కాళిన్దిప్రథితారామకేశయే నమః	...	తాపజ్వరవినాశకాయ నమః	370
గుణ్ణావతంసకాయ నమః	...	ఓం ఉషోద్ధర్షయిత్రే నమః	...
మన్దారసుమనోభాస్వతే నమః	..	అవ్యక్తాయ నమః	..
శచీకాభీష్టదాయకాయ నమః	380	శివవాక్తుప్రమానసాయ నమః	...

* ఓం మహేశ్వరసంస్తుత్యానమః ...	* ఓం సర్వజ్ఞాయ నమః ...
శీతజ్వరభయాన్తకాయ నమః ...	క్రతుహింసావినిష్టకాయ నమః ..
నృగరాజోద్ధారకాయ నమః ...	పురస్తీమానభక్తాయ నమః ...
పాణ్డ్రకాదివిధోద్యతాయ నమః ..	సర్వకాస్త్రవికారదాయ నమః ...
వివిధారిచ్ఛలోద్విగ్న బ్రాహ్మణేషుడ	నిర్వికారాయ నమః ... ౪౩౦
యాపరాయ నమః ...	ఓం నిర్దమాయ నమః ...
జరాసన్ధబలద్వేషిణే నమః ...	నిరాభాసాయ నమః ...
కేశిదైత్యభయంజురాయ నమః ౪౦౦	నిరామయాయ నమః ...
ఓం చక్రిణే నమః ...	జగన్మోహకధర్మిణే నమః ...
చైత్యాన్తకాయ నమః ...	దిగ్విప్రాయ నమః ...
సభ్యాయ నమః ...	దిక్పతీశ్వరాయ నమః ...
రాజబన్ధవిమోచకాయ నమః ...	కల్కినే నమః ...
రాజమాయహవిరోఢిత్వే నమః ..	ప్లేచ్ఛప్రహరే నమః ...
స్థిగ్ధాంగాయ నమః ...	దుష్టనిగ్రహకారకాయ నమః ...
శుభలక్షణాయ నమః ...	ధర్మప్రతిష్ఠాకారిణే నమః... ౪౪౦
ధానాభక్షణసమ్ప్రీతాయ నమః ...	ఓం చాతుర్వర్ణ్యవిభాగకృతే నమః ...
కుచేలాభీష్టదాయకాయ నమః ...	యుగాన్తకాయ నమః ...
సత్త్వాదిగుణగమ్భిరాయ నమః ౪౦౦	యుగాక్రాంతాయ నమః ...
ఓం ద్రాపడిమానరక్షకాయ నమః ...	యుగకృతే నమః ...
భీష్మధ్యేయాయ నమః ...	యుగభాసకాయ నమః ..
భక్తవశ్యాయ నమః ...	కామారయే నమః ...
భీమపూజ్యాయ నమః ...	కామకారిణే నమః ...
దయానిధయే నమః ...	నిష్కమాయ నమః ...
దన్తవక్త్రశిరశ్చేత్రే నమః ...	కామితార్థదాయ నమః ...
కృష్ణాయ నమః ...	సవితుర్వరేణ్యాయభర్తసే నమః ౪౫౦
కృష్ణసఖాయ నమః :	ఓం కార్తికే నమః...
స్వరాజే నమః ..	వైకుంఠమన్దిరాయ నమః ...
వైజయంతీప్రమోదిణే నమః ౪౨౦	హయగ్రీవాయ నమః ...
ఓం బర్హిబర్హవిభూషణాయ నమః ...	కైటభారయే నమః ...
పార్థకారవసన్ధానకారిణే నమః ...	గ్రాహఘ్నాయ నమః ...
దుశ్శాసనాన్తకాయ నమః ...	గజరక్షకాయ నమః ..
బుద్ధాయ నమః ...	సర్వసంశయవిచ్ఛేదే నమః ...
విశుద్ధాయ నమః ...	సర్వభక్తసముత్సృకాయ నమః ...

*ఓం కప్పి నే నమః	*ఓం కర్మనిగ్రహాయ నమః
కామహరిణే నమః	..	౪౬౦	నరాయ నమః...
కళాయై నమః	నారాయణాయ నమః
కాష్ఠాయై నమః	దాస్తాయ నమః
స్మృతయే నమః	కపిలాయ నమః
ధృతయే నమః...	కామదాయ నమః
అనాదయే నమః	శుచయే నమః...
అప్రమేయాజనే నమః	తప్తే నమః
ప్రథానాయ నమః	జప్తే నమః	...	౫౦౦
సన్నిరూపకాయ నమః	ఓం అక్షమాలావతే నమః
నిర్లేపాయ నమః	గప్తే నమః
నిస్పృహాయ నమః	...	౪౭౦	నేత్రే నమః
ఓం అసంగాయ నమః	లయాయ నమః
నిర్భయాయ నమః	గతయే నమః
నీతిపారగాయ నమః	శిష్టాయ నమః...
నిష్కేషాయై నమః	ద్రప్తే నమః...
నిష్క్రియాయ నమః	రిపుద్యేప్తే నమః
కాస్తాయ నమః	రోష్ట్రే నమః...
నిష్ప్రపంచాయ నమః	వేష్టే నమః	...	౫౦౦
నిధయే నమః	ఓం మహానటాయ నమః
నయాయ నమః	రోష్ఠే నమః
కర్మిణే నమః...	...	౪౮౦	బోష్ఠే నమః
ఓం అకర్మిణే నమః	మహారోష్ఠే నమః
వికర్మిణే నమః	శ్రద్ధావతే నమః
కర్మేష్వవే నమః	సత్యధియే నమః
కర్మభావనాయ నమః	శుభాయ నమః
కర్మాక్షాయ నమః	మన్త్రిణే నమః
కర్మవిన్యాసాయ నమః	మన్త్రాయ నమః
మహాకర్మిణే నమః	మన్త్రగమ్యాయ నమః	...	౫౨౦
మహావ్రతినే నమః	ఓం మన్త్రకృతే నమః
కర్మభుజే నమః	పరమన్త్రహృతే నమః
కర్మఫలదాయ నమః	...	౪౯౦	మన్త్రభృతే నమః
ఓం కర్మకాయ నమః	మన్త్రఫలదాయ నమః

* ఓం మస్త్రీకాయ నమః	..	* ఓం ఊర్ధ్వమూర్ధ్వే నమః	...
మస్త్రీవిగ్రహాయ నమః	...	ఊర్ధ్వ కాఖికాయ నమః	...
మస్త్రీంగాయ నమః	...	ఊర్ధ్వాయ నమః	౫౬౦
మస్త్రీవిన్యాసాయ నమః	..	ఓం ఊర్ధ్వధ్వరక్షిణే నమః	..
మహామస్త్రీయ నమః	...	ఊర్ధ్వజ్వాలాయ నమః	...
మహాక్రమాయ నమః	.. ౫౩౦	నిరాకులాయ నమః	...
ఓం సిరధియే నమః	...	బీజాయ నమః...	...
సిరవిజ్ఞానాయ నమః	...	బీజప్రదాయ నమః	...
సిరప్రజ్ఞానాయ నమః	...	నిత్యాయ నమః	...
సిరాసనాయ నమః	...	నిదానాయ నమః	...
సిరయోగాయ నమః	..	నిష్కృతయే నమః	...
సిరాధారాయ నమః	...	కృతినే నమః	...
సిరమార్గాయ నమః	..	మహతే నమః	౫౭౦
సిరాగమాయ నమః	...	ఓం అణీయనే నమః	...
నిశ్చేయసాయ నమః	...	గరిష్ఠే నమః	..
నిరీహాయ నమః	... ౫౪౦	సుషమాయై నమః	...
ఓం అగ్నయే నమః	...	చిత్రమాలికాయ నమః	...
నిరవద్యాయ నమః	...	నభస్పృశే నమః	...
నిరజ్ఞానాయ నమః	..	నభసోజ్యోతిషే నమః	..
నిర్వైరాయ నమః	...	నభస్పృశే నమః	...
నిరహంకారాయ నమః	..	నిర్మభనే నమః	...
నిర్దంభాయ నమః	..	నభనే నమః	..
నిరనూయకాయ నమః	...	అభవే నమః	.. ౫౮౦
అనన్తాయ నమః	..	ఓం విభవే నమః...	...
అనన్తబాహురవే నమః	...	ప్రభవే నమః	...
అనన్తాంఘ్రయే నమః	.. ౫౫౦	శంభవే నమః	..
ఓం అనన్తదృశే నమః	...	మహీయనే నమః	...
అనన్తపక్తాయ నమః	...	భూర్భువాకృతయే నమః	...
అనన్తాక్షాయ నమః	..	మహానన్దాయ నమః	...
అనన్తరూపాయ నమః	..	మహాశూరాయ నమః	...
అనన్తకృతే నమః	...	మహారాశయే నమః	..
ఊర్ధ్వరేతనే నమః	...	మహోత్సవాయ నమః	...
ఊర్ధ్వలింగాయ నమః	...	మహాక్రోధాయ నమః	.. ౫౯౦

* ఓం మహాజ్వాలాయ నమః		* ఓం పంకజకరాయ నమః ...	
మహాశాంతాయ నమః		కుంకుమాంకాయ నమః ..	
మహాగుణాయ నమః		జయాంకుశాయ నమః ..	
సత్యవ్రతాయ నమః	అమృతజమకరన్దాధ్యాయ నమః	
సత్యపరాయ నమః	నిష్పంకాయ నమః ..	
సత్యసద్ధాయ నమః	అగరుపంకిలాయ నమః
సతాంగతయే నమః	ఇంద్రియ నమః ...	౬౩
సత్యేశాయ నమః	ఓం చంద్రరథాయ నమః ...	
సత్యసంకల్పాయ నమః	చంద్రియ నమః
సత్యచారిత్రలక్ష్మణాయ నమః	౬౦౦	అతిచంద్రియ నమః
ఓం అస్తశ్చరాయ నమః	..	చంద్రిభాసకాయ నమః
అస్తరాత్మనే నమః	..	ఉపేంద్రియ నమః
పరమాత్మనే నమః	ఇంద్రిరాజాయ నమః
చిదాత్మకాయ నమః	వాగ్వింద్రియ నమః
రోచనాయ నమః	చంద్రిలోచనాయ నమః
రోచమానాయ నమః	ప్రతీచేనమః
సాక్షిణే నమః	పరాచే నమః ...	౬౪౦
శౌరయే నమః...	...	ఓం పరస్మిధామే నమః
జనార్దనాయ నమః	పరమార్దాయ నమః
ముకుందాయ నమః ...	౬౦౦	పరాత్పరాయ నమః
ఓం నందనిష్పందాయ నమః	అపారవాచే నమః
స్వర్ణబిందవే నమః	పారగామినే నమః
పురందరాయ నమః	పారావారాయ నమః
అరింద్రమాయ నమః	పరావరాయ నమః
సుమందాయ నమః	సహస్వతే నమః
మందమందారహాసవతే నమః...	..	అర్థదాత్రే నమః
స్యందనారూఢచందాంగాయ నమః	..	సహనాయ నమః ...	౬౫౦
అనన్దినే నమః	ఓం సాహసికే నమః
నందనందనాయ నమః	జయినే నమః
అననూయనందనాయ నమః	౬౨౦	తేజస్వినే నమః
ఓం అత్రినేత్రానందనాయ నమః	...	వాయువిశిఖినేనమః
సునందవతే నమః	తపస్వినే నమః
శంఖవతే నమః	తాపసోత్తమాయ నమః

* ఓం విశ్వరూపాభిరూపితే నమః	...	* ఓం పుణ్యకీర్తయే నమః	...	౬౯౦
భూతయే నమః	...	ఓం పురాణగాయ నమః	.	..
విశ్వరూపజ్జకలాపవతే నమః	...	జన్యభృతేనమః	.	..
అమౌఘాభిశాయినే నమః	... ౬౬౦	జన్యసన్నధాయ నమః
ఓం భగవతే నమః	...	దివ్యపంచాయుధాయ నమః
సర్వజ్ఞాయ నమః	..	వశినే నమః
సామపారగాయ నమః	..	దార్జన్యభంగాయ నమః
మహాయోగినే నమః	.	పర్జన్యాయ నమః
మహాధీరాయ నమః	...	సాజన్యనిలయాయ నమః
మహాభోగినే నమః	...	అలయాయ నమః
మహాప్రభవే నమః	..	జలంధరాస్తకాయ నమః	...	౭౦౦
మహావీరాయ నమః	.	ఓం భస్మదైత్యనాశినే నమః
మహాతుప్తయే నమః	...	మహామనసే నమః
మహాపుష్పయే నమః	.. ౬౭౦	శ్రేష్ఠాయ నమః
ఓం మహాగుణాయ నమః	..	శ్రవిష్ఠాయ నమః
మహాదేవాయ నమః	...	ద్రాఘిష్ఠాయ నమః
మహాబాహవే నమః	...	ఓం గరిష్ఠాయ నమః
మహాధర్మాయ నమః	...	గరుడధ్వజాయ నమః
మహేశ్వరాయ నమః	...	జ్యేష్ఠాయ నమః
సమీపగాయ నమః	...	ద్రుతిష్ఠాయ నమః
దూరగామినే నమః	...	వర్షిష్ఠాయ నమః	..	౭౧౦
స్వర్ణమూర్తసర్వర్థశాయ నమః	...	ఓం ద్రాఘిష్ఠినే నమః
నగాయ నమః	..	ప్రణవాయ నమః
నగధరాయ నమః	.. ౬౮౦	భణినే నమః
ఓం నాగాయ నమః	..	సమ్ప్రదాయకరాయ నమః
నాగేశాయ నమః	...	స్వామినే నమః
నాగపాలకాయ నమః	...	సురేశాయ నమః
హిరణ్మయాయ నమః	...	మాధవాయ నమః
స్వర్ణరేతసే నమః	...	మధవే నమః
హిరణ్మయై నమః	..	నిర్మలమేషాయ నమః
హిరణ్యదాయ నమః	...	విధయే నమః	...	౭౨౦
గుణగణాయ నమః	...	ఓం వేదనే నమః
శరణాయ నమః	.	బలవతే నమః

* ఓం విశ్వరూపాభిక్షతే నమః	...	* ఓం పుణ్యకీర్తయే నమః	...	౬౯౦
భూతయే నమః	...	ఓం పురాణగాయ నమః
విశ్వరూపజ్జకలాపవతే నమః	...	జన్యభృతేనమః
అమృద్భిక్షాయినే నమః	... ౬౬౦	జన్యసన్నద్ధాయ నమః
ఓం భగవతే నమః	..	దివ్యపక్షాయుధాయ నమః
సర్వజ్ఞాయ నమః	..	వశినే నమః
సామపారగాయ నమః	..	దౌర్జన్యభంగాయ నమః
మహాయోగినే నమః	..	పర్జన్యాయ నమః
మహాధీరాయ నమః	...	సౌజన్యనిలయాయ నమః
మహాభోగినే నమః	..	అలయాయ నమః
మహాప్రభవే నమః	..	జలంధరాస్తకాయ నమః	...	౭౦౦
మహావీరాయ నమః	..	ఓం భస్మచైత్యనాశినే నమః
మహాతుష్టయే నమః	...	మహామనసే నమః
మహాపుష్టయే నమః	.. ౬౭౦	శ్రేష్ఠాయ నమః
ఓం మహాగుణాయ నమః	...	శ్రవిష్ఠాయ నమః
మహాదేవాయ నమః	...	ద్రాఘిష్ఠాయ నమః
మహాబాహవే నమః	...	ఓం గర్విష్ఠాయ నమః
మహాధర్మాయ నమః	...	గరుడధ్వజాయ నమః
మహేశ్వరాయ నమః	...	శ్రేష్ఠాయ నమః
సమీపగాయ నమః	...	ద్రుష్ఠిష్ఠాయ నమః
దురగామినే నమః	...	వర్షిష్ఠాయ నమః	..	౭౧౦
స్వర్ణమార్గనిరర్థశాయ నమః	...	ఓం ద్రాఘిష్ఠయినే నమః
నగాయ నమః	...	ప్రణవాయ నమః
నగధరాయ నమః	.. ౬౮౦	ఘణినే నమః
ఓం నాగాయ నమః	...	సమ్ప్రదాయకరాయ నమః
నాగేశాయ నమః	...	స్వామినే నమః
నాగపాలకాయ నమః	...	సురేశాయ నమః
హిరణ్మయాయ నమః	...	మాధవాయ నమః
స్వర్ణరేతసే నమః	...	మధవే నమః
హిరణ్యాచ్ఛిపే నమః	..	నిర్విమేషాయ నమః
హిరణ్యదాయ నమః	..	విధయే నమః	...	౭౨౦
గుణగణ్యాయ నమః	..	ఓం వేదవే నమః
శరణ్యాయ నమః	..	బలవతే నమః

* ఓం జీవనాయ నమః	* ఓం త్రేమకరాయ నమః ..
బలినే నమః	మరుతే నమః
స్మరే నమః	భక్తిప్రదాయ నమః
శ్రోత్రే నమః	ముక్తిదాయినే నమః
వికరే నమః	శక్తిదాయ నమః ౭౭
ధ్యాత్రే నమః	ఓం యుక్తిదాయకాయ నమః..
నేత్రే నమః	శక్తియుజే నమః
సమాయ నమః ౭౩౦	మాక్తికస్వగ్నిణే నమః
ఓం అసమాయ నమః	సూక్తయే నమః
హోత్రే నమః	ఆహ్వాయసూక్తిగాయ నమః
పోత్రే నమః	ధనంజయాయ నమః
మహావక్త్రే నమః	ధనాధ్యక్షాయ నమః
రస్త్రే నమః	ధనికాయ నమః
మస్త్రే నమః	ధనదాధిపాయ నమః
ఖిలాంతకాయ నమః	మహాధనాయ నమః ౭౮
దాత్రే నమః	ఓం మహామానినే నమః
గ్రాహయిత్రే నమః	దుర్యోధనవిమానితాయ నమః
మాత్రే నమః ౭౪౦	రత్నాకరాయ నమః
ఓం నియస్త్రే నమః	రత్నరోచిషే నమః
అనస్తవై భవాయ నమః	రత్నగర్భాశ్రయాయ నమః
గోస్త్రే నమః	శుచయే నమః
గోపయిత్రే నమః	రత్నసానునిధయే నమః
హస్త్రే నమః	మాళిరత్నభాసే నమః
ధర్మజాగరిత్రే నమః	రత్నకంకణాయ నమః
ధవాయ నమః	అస్తర్లత్యాయ నమః ౭౯
కర్రే నమః	ఓం అస్తరభ్యాసినే నమః
త్రేతకరాయ నమః	అస్తర్భేయాయ నమః
త్రేతప్రదాయ నమః ౭౫౦	జితాసనాయ నమః
ఓం త్రేత్రజ్ఞాయ నమః	అస్తరజ్ఞాయ నమః
అత్నవిదే నమః	దయావతే నమః
త్రేత్రిణే నమః	అస్తర్నాయాయ నమః
త్రేత్రహరాయ నమః	మహార్ణవాయ నమః
త్రేత్రపియాయ నమః	సరసాయ నమః

* ఓం సిద్ధరసికాయ నమః .. .	* ఓం మహాభిచారకర్షంసినే నమః ...
సిద్ధయే నమః ౭౯౦	కాలసర్పభయస్తకాయ నమః ...
ఓం సాధ్యాయ నమః . . .	సువర్చనాయ నమః . . .
సదాగతయే నమః	కాలమేఘశ్యామలాయ నమః ..
ఆయునిప్రదాయ నమః . . .	శ్రీమత్ప్రభావితాయ నమః ...
మహాయుష్కలే నమః	హేమామృజసరస్సన్నినే నమః ...
అర్చిష్కలే నమః . . .	శ్రీమనోభావితాకృతయే నమః ..
ఓం వర్షపతయే నమః	శ్రీప్రదత్తామృజసర్వజ్ఞే నమః ...
అష్టశ్రియై నమః	శ్రీకేశయే నమః
అష్టభాగాయ నమః	శ్రీనిధయే నమః ... ౮౩౦
అష్టకమర్ష్యాప్తయశనే నమః ..	ఓం భవాయ నమః
వ్రతినే నమః .. . ౮౦౦	శ్రీప్రదాయ నమః
ఓం అష్టాపదాయ నమః	వామనాయ నమః
సువర్ణాభాయ నమః	లక్ష్మీనాయకాయ నమః ...
అష్టమూర్తయే నమః	చతుర్భుజాయ నమః
త్రిమూర్తిమతే నమః	సంతృప్తాయ నమః
అస్వపనాయ నమః	తర్పితాయ నమః
స్వప్నగాయ నమః	తీర్థస్నాతృసౌఖ్యప్రదర్శకాయ నమః
స్వప్నాయ నమః	అగస్త్యస్తుతిసంహృష్టాయ నమః ...
సుస్వప్నఫలదాయకాయ నమః ..	దర్శితావ్యక్తభావనాయ నమః ౮౪౦
దుస్వప్నధ్వంసకాయ నమః ...	ఓం కపిలార్చిషే నమః
ధ్వస్తదుర్నిమిత్తాయ నమః ౮౧౦	కపిలవతే నమః
ఓం శివంకరాయ నమః	సుస్నాతాఘవిపాటనాయ నమః ...
సువర్ణవర్ణాయ నమః . . .	వృషాకపయే నమః
సూర్యవాయ నమః	కపిస్వామిమనోన్తస్థితవిగ్రహాయ నమః
వర్ణితాయ నమః	వహ్నిప్రియాయ నమః
వర్ణసముఖాయ నమః	అర్థసంభావాయ నమః
సువర్ణముఖిరీతిరశివధ్యాతపదామ్బుజాయ	జనలోకవిధాయకాయ నమః ...
నమః	వహ్నిప్రభాయ నమః
దాక్షాయణీవచస్తుప్తాయ నమః ...	వహ్నితేజసే నమః .. ౮౫౦
దూర్వాసోద్భృష్టిగోచరాయ నమః ...	ఓం శుభాభీష్టప్రదాయ నమః ...
అమృరీషవ్రతశ్రీతాయ నమః ...	యమినే నమః
మహాకృత్తి విభక్తనాయ నమః ౮౨౦	వారుణక్షేత్రనిలయాయ నమః ..

* ఓం ఐదుకాయ నమః .

వారణాశ్చితాయ నమః
 వాయుస్థానకృతావాసాయ నమః
 వాయుగాయ నమః
 వాయుసమ్భృతాయ నమః
 యమాస్తకాయ నమః
 అభిజననాయ నమః ౮౬౦

ఓం యమలోకనివారణాయ నమః
 యమినామగ్రగణాయ నమః
 సంయమినే నమః
 యమభావితాయ నమః
 ఇంద్రోద్యానసమీపస్థాయ నమః
 ఇంద్రోద్వగ్విషయాన నమః
 ప్రభవే నమః
 యక్షరాట్పురసీవాసాయ నమః
 అక్షయ్యనిధికోశకృతే నమః
 స్వామితీర్థకృతావాసాయ నమః ౮౭౦

ఓం స్వామిధ్యేయాయనమః
 అధోక్షజాయ నమః
 విరాహోద్యుష్టిర్థాభి నేవితాంఘ్రిసరోదు
 హాయ నమః
 పాండుతీర్థాభిషిక్తాంగాయ నమః
 యుధిష్ఠిరవరప్రదాయ నమః
 భీమాస్తకరణార్ధాధాయ నమః
 శ్వేతివాహనసఖ్యవతే నమః
 నకులాభయదాయ నమః
 మాద్రీసహదేవాభిషండితాయ నమః
 కృష్ణాశపథసన్ధాత్రే నమః ౮౮౦

ఓం క్షస్తిస్తుతినతాయ నమః
 దమినే నమః
 నారదాదిమన్యుతాయ నమః
 నిత్యకర్మపరాయణాయ నమః
 దర్శితావ్యక్తరూపాయ నమః

* ఓం వీణానాదప్రమోదితాయ నమః ...

షట్కృతితీర్థచర్యావతే నమః
 దేవతీర్థకృతాశ్రమాయ నమః
 బిల్వామలజలస్నాయినే నమః
 సరస్వత్యమ్మసేవితాయ నమః ౮౯౦

ఓం తుమ్మరూదకసంస్పర్శజనచిత్తమోహ
 హాయ నమః
 మత్స్యవామనకూర్మాదితీర్థరాజాయనమః
 పురాణభృతే నమః
 చక్రధ్యేయపదామ్బుజాయ నమః
 శంఖపూజితపాదుకాయ నమః
 రామతీర్థవిహారిణే నమః
 బలభద్రప్రతిష్ఠితాయ నమః
 జామదగ్న్యసరస్వతీర్థజలసేవనతర్పితాయ
 నమః
 పాపాపహరికీలాంసుస్నాతానువినాశ
 నాయ నమః
 నభోగంగాభిషిక్తాయ నమః ౯౦౦

ఓం నాగతీర్థాభిషేకవతే నమః
 కుమారధారాతీర్థస్థాయ నమః
 పటువేషాయనమః
 సుమేఖలాయ నమః
 వృద్ధస్యకుమారత్వప్రదాయ నమః
 సాందర్యవతే నమః
 సుఖినే నమః
 ప్రియంబదాయ నమః
 మహాకుక్షయే నమః
 ఇత్యైకుక్షలనందనాయ నమః ౯౧౦

ఓం నీలగోక్షీరధారాభువే నమః
 వరాహోచలనాయకాయ నమః
 భరద్వాజప్రతిష్ఠావతే నమః
 బృహస్పతివిభావితాయ నమః
 అష్టనాకృతపూజావతే నమః

ఓం ఆంజనేయకరాద్భితాయ నమః ...	* ఓం కుండగుల్ఫకాయ నమః ..
అంజనాద్రినివాసాయ నమః ...	స్వచ్ఛకూర్పరాయ నమః
ముంజాకేశాయ నమః ..	మేదుర స్వర్ణవస్త్రాధ్య కటిదేశస్థమేఖ
పురందరాయ నమః ..	లాయ నమః ...
కిన్నరద్వద్వసంబంధిబంధమాక్ష ప్రదా	ప్రోల్లసమ్భరికాభాస్వత్కటి దేశాయ
యకాయ నమః ..	నమః ...
౨౦ వైఖానసమఖారమ్భాయ నమః ...	శుభంకరాయ నమః ...
పుష్పజ్ఞేయాయ నమః ...	అనస్తపద్మజస్థాననాభయే నమః ...
పుషాచలాయ నమః ...	మాక్తికమాలికాయ నమః ..
పుష్పకాయప్రభేత్తే నమః ..	మద్వారచామ్బేయమాలినే నమః ...
క్రీడనాచారసమ్భ్రమాయ నమః ...	రత్నాభరణసమ్భ్రమతాయ నమః ౯౬౦
సావర్చలేయవిన్యస్తరాజ్యాయ నమః...	ఓం లమ్బయజ్ఞోపవీతినే నమః ..
నారాయణప్రియాయ నమః ...	చంద్రాక్షిణ్ణలేపవలే నమః ...
దుర్గేభోభంజకాయ నమః ..	వరదాయ నమః ...
ప్రాజ్ఞాయ నమః ...	అభయదాయ నమః ..
బ్రహ్మాత్మవమహాత్మకాయ నమః ౯౩౦	చక్రిణే నమః ...
ఓం భద్రాసురశిరశ్చేత్తే నమః ...	శక్తినే నమః ...
భద్రక్షేత్రిణే నమః ...	కాన్తుభద్రీప్తిమలే నమః ...
సుభద్రవతే నమః ..	శ్రీవత్సజ్జితవక్షస్కాయ నమః ...
మృగయాక్షీణసన్నాహాయ నమః ...	లక్ష్మీసంశ్రితహృత్తటాయ నమః ..
శక్తిరాజన్యతుష్టిదాయ నమః ..	నీలోత్పలనిభాకారాయ నమః ౯౭౦
స్థాణుస్థాయ నమః ...	ఓం శోణామ్నాజనమాననాయ నమః ...
వైనతేయాన్యభావితాయ నమః ...	కోటిమన్మథలావణ్యాయ నమః ...
అశరీరవలే నమః ...	చంద్రికాస్నితపూరితాయ నమః ...
భోగీంద్రభోగసంస్థానాయ నమః ...	సుధాస్వచ్ఛోర్ధ్వపుష్టాయ నమః ..
బ్రహ్మాదిగణసేవితాయ నమః ౯౪౦	కసూరితిలకాశ్శితాయ నమః ...
ఓం సహస్రార్కచ్ఛటాభాస్వద్విమానాస్త	పుణ్డరీకేశుణాయ నమః ...
స్థితాయ నమః ..	స్వచ్ఛాయ నమః ..
గుణినే నమః ...	మాళిశోభావిరాజితాయ నమః ...
విష్వక్సేనకృతస్తోత్రాయ నమః ...	పద్మస్థాయ నమః ...
సనన్దనపరివృతాయ నమః ...	పద్మనాభాయ నమః ... ౯౮౦
జాహ్నువ్యాదినదీనేవ్యాయ నమః ౯౫౦	ఓం సోమమణ్డలగాయ నమః ...
ఓం కచ్చప్రప్రదాయ నమః ...	బుధాయ నమః ...

* ఓం ఐహిమండలగాయ నమః	.	* ఓం అవస్థాత్రయయస్తే నమః	...
సూర్యాయ నమః	...	విశ్వతేజస్స్వ తూపవతే నమః	...
సూర్యమణ్డలసంస్థితాయ నమః	...	జ్ఞప్తయే నమః	...
శ్రీపతయే నమః	...	జ్ఞేయాయ నమః	...
భూమిజానయే నమః	...	జ్ఞానగమ్యాయ నమః	...
విమలాద్యభిసంపృతాయ నమః	...	జ్ఞానాతీతాయ నమః	...
జగత్కటుంబజనితే నమః	...	సురాతిగాయ నమః	...
రక్షకాయ నమః	... ౯౯౦	బ్రహ్మజ్ఞానర్భహిర్వాప్తాయ నమః...	
కామితప్రదాయ నమః	...	వేంకటాద్రిగదాధరాయ నమః ౧౦౦౦	

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మణ్డపురాణాంతర్గత శ్రీవేంకటేశ
సహస్రనామావళి స్సమాప్తా.
ఓం తత్సత్.

